အမရပူရ

မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်

(နာယကချုပ်ဆရာတော်)

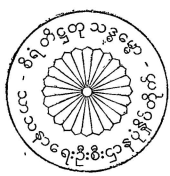
အရှင် စန္ဒောဘာသ

၏

သုတ်ပါဠိယျဘာသာဋီကာ

(ပထမတွဲ)

[တွဲဖက်ပို့ချရန် ပါဠိတော်နိဿယ ပါသည်။]

နယူးဘာဒးမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်

အမရပူရမြို့။

ပထမအကြိမ်

အုပ်ရေ (၃၀၀၀)

ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး သာသနာ့ရေးဦးစီးဌာန အတွက်
အမရပူရမြို့ နယူးဘားမား ပိဋကပုံနှိပ်တိုက်တွင် ဦးမောင်မောင်
(၀၅၆)က ပုံနှိပ်၍၊ ဒုတိယ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင်
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၂၅၂၇) က ထုတ်ဝေသည်။

နိဒါန်း

ပိလန္ဒိတံ သေဋ္ဌပုဗ္ဗံ, နာနာဝဏ္ဏာ သုဂန္ဓိကံ၊
အာဓေစ္ဆာနံ ပါဒလဋ္ဌံ, ဌာတု မေ သီသမတ္ထကေ။

နာနာဝဏ္ဏာသုဂန္ဓိကံ – အခက်ခြင်းရဲ့ ရွက်ခြင်းဆုံ၍, ဖူးငုံဝေဖြာ, တရား ရတနာတည်းဟူသော ဆင်းရဲနုံ့တို့ဖြင့် သင်းပျံ့ပြန့်လည်း ရှိပေထသော၊ သေဋ္ဌပုဗ္ဗံ - ဘုရားစသည်, သုံးလီမြတ်စွာ, အမြတ်ဆုံး ပန်းရတနာကို၊ ပိလန္ဒိတံ– လေးစားကော်ရော်, ပူဇော်သည့်အနေ, ပန်ဆင်အပ်ပေပြီ၊ အာဓေစ္ဆာနံ – ဤဏ်ရောင်ဆင်ဆင့်, ရင့်ထက်ရင့်အောင်, မလင့်ပဲသေ, သင်ပြပေလတ်, ဆရာသခင် အရှင်မြတ်တို့၏၊ ပါဒလဋ္ဌံ – ဆရာ့ဂုဏ်ဟိတ်, ထင်အောင် နှိပ်သည့်, တံဆိပ်ပမာ, ခြေတော်ရာသည်၊ မေ - ငါ၏၊ သီသမတ္ထကေ - ကိုယ်အင်္ဂါရုပ်, အမြတ်ထူတတ်တင်, ဦးဆိပ်အပြင်၌၊ ဌာတု - အမြဲတစေ ထင်ဟပ် ဘည်နေပါစေသတည်း။

ဘုရား, တရား, သံဃာအားဖြင့် သုံးပါးသော အမြတ်ဆုံး ပန်းရတနာ ဖူးကို လေးစားကော်ရော် ပူဇော်သမှုပန်ဆင်ပြုရ၍, ကျေးဇူးတော်သခင် ဆရာ အရှင်မြတ်တို့၏ ခြေတော် တံဆိပ်များလည်း ငါ၏ ဦးထိပ်ပြင်ဝယ် အမြဲတစေ ထင်ဟပ် တည်နေပါစေသတည်း။

ဤသို့အားဖြင့် ရတနာမြတ်သုံးပါး၏ ဂုဏ်တော်များကို နွေစဉ် မပြတ် အမှတ်ရလျက်, ကျေးဇူးတော်များကို ဆပ်ခွင့်ရခြင်းသည် "ငါ့အတွက် အခွင့် သာလေစွ" ဟု တွေးမိထိုင်း ပီတိလှိုင်းထို့ အတိုင်းမသိ ရိုက်ခတ်နေပါသည်။

အမျိုးမျိုးသော ကျေးဇူးတော်တွေကို ဆပ်နိုင်ဖို့အရေး တဝန်ပေးသည့် အနေဖြင့် အခွင့်သာခဲ့ပါသည်၊ ကျေးဇူးတော်ရှင်သည် ရဟန်း ရှင်လူ လုပ်သား ပြည်သူ ဗုဒ္ဓသာဝက ဟူသမျှတို့၏အတွက် ဘဝ ပါရမီ ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် လူသုံး ရှင်သုံး ကျွမ်းစာပေ ငါး မြောက်မြားစွာကို ပင်ပန်းမှုကို မဆိုထား၊ နှင့် မိမိ၏ အသက်ပင် ပဓာနမထား၍ ပြုစု ရေးသား ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့ပါသည်၊ ပြန်လှန် တော်မူမည့် နောက်ဆုံးနေ့မှာပင် ဤကျွမ်းစာကို စတင် ပို့ချတော်မူခဲ့ပါသေး သည်၊ သေတော်ကို အရေးမထား၊ သက်ပိုင် ထင်ရပါသည်၊ သို့သော် ယင်း ပြုစု တော်မူသည့် ကျွမ်းစာသည် ပြုစု ပို့ချ ရေးသားခွင့် တရက်တာမျှသာ ရသဖြင့် ပြီးမြောက်သည် အထိ မရောက်ရှိခဲ့ပါ၊ ဤ ကျွမ်းစာကို ပြီးမြောက်အောင် ရေးသားခွင့်မရသဖြင့် ကျေးဇူးတော်ရှင်အတွက် ပိဋကသုံ့ ပုံမှာ ကွက်လပ်တခု ကျန်နေခဲ့ပါသည်၊ အကယ်၍သာ ဤကျွမ်းစာ ပြီးမြောက်သွားပါက ပိဋက သုံးပုံ၏အဖွင့် ဘာသာဋီကာများ ပြည့်စုံ လုံလောက်ပြီလို့ ဆိုရပေတော့မည်။

ယင်း ကျန်ရှိနေခဲ့သော ကွက်လပ်ကို ဖြည့်စွမ်းနိုင်ဖို့ရန် ''ငါ့အတွက် တမင်သက်သက် နေရာများ ပေးထားခဲ့လေရော့သလား'' ဟု တွေးမိပါသည်၊ ထိုသို့မဟုတ်ပဲ ''ကိစ္စအားလုံးပြီးဆုံးခြင်းသို့မရောက်ပဲ ဘဝကုန်ဆုံးခြင်းသည် ပုထုဇဉ် ထို့၏ထုံးစံပါ'' ဟု ဆိုသည့်အတိုင်းများဖြစ်လေရော့သလား-ဟု ထပ်ဆင့် တွေးမိပြန်ပါသည်၊ ဤသို့လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ကျန်ရှိနေသည့် ယင်း ကွက်လပ်ဖြည့်ဖို့ အရေးမှာ ငါ့ဘဝနှင်သာ-ဟု ယူဆကာ ဖြည့်စွမ်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်၊ ဆုံးဖြတ်ချက် ချပြီးသော်လဲ.... ငါ၏ဉာဏ်အားနှင့် ကျေးဇူးရှင်၏ ဉာဏ်အားကား ကွာဟမှု ကြီးမားလှန်းလှသဖြင့် စွမ်းမှု စွမ်းနိုင်ပါ့မည်လား-ဟု တွေးချိ စိုးရွံမိပါသည်၊ ပြုစုရမ်ည့်ကျမ်းစာကား လူသုံး မဟုတ်, စာချ စာသင် အရှင်မြတ်တို့၏အတွက် ဖြစ်နေတာကတကြောင်း, ဒီဃနိကာယ်တွင် ပါဝင်နေချိ တိတ္တိဆရာကြီးတွေနှင့်မှုခွ အချီအချ ရင်ဆိုင်ကြရသည့် အကြောင်းအရာများ ဖြစ်သဖြင့် သဘာဝအရ ဓက်ခဲတာဂတကြောင်း, ယင်း ဆရာကြီးများ၏ ကပ်သီးကပ်သပ် ပြုမူ ပြောဆိုတတ်သည့် ဥာဉ်များနှင့် သုံးနှုန်းသည့် အကြောင်းအရာ စကားလုံးများကို ပိုင်နိုင်မှု ရှိမှု ရှိပါမည်လား-ဟု တွေးချ စိုးရွံမိတာက တကြောင်း ဤသို့သော အကြောင်းကြောင်းကြောင့် ပို၍ ရင်လေးရပြန်ပါသည်၊ သို့သော် အားတက်မိသည်မှာ .... ငယ်စဉ်က ကိုယ်တိုင် စာဆိုပြီး သင်ယူခဲ့တာက တကြိမ်, လိုက် နားထောင်တာက နှစ်ကြိမ်, ယခုလဲ တောတိုးကြည့်သည့်အနေဖြင့် စာသင်သား များအား ပို့ချဦးမည့်, ပြီးမှ ရေးမည်-ဟု ပိုင်းဖြတ်လိုက်ပါသည်၊ ဓကယ် ကိုင်ကြည့်တော့ ပါးစပ်က မကြောက်ဖူးဆိုပေမဲ့ ဒူးကတော့ တုန်လျက်ပါ။

ကဲ– ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ရေးမယ်၊ တုကယ်လို့ ချွတ်ချော်တိမ်းပါးချက်များ ရှိခဲ့သော် ငါမှာ အားကိုးစရာ ကူညီဖေးမ ပေးမည့် တသာသနာလုံးမှာရှိကြတဲ့ ညီတော်-နောင်တော် စာချဆရာတွေ အများကြီးပဲ, အဲဒီ ဆရာတော်တွေက ဖေးမ ကူညီ ပြုပြင် ကြည့်ရှုတော်မူကြမယ် ဤကျမ်းစာသည် တဒေါင့် တက္ကေ့မှာ အသုံး ဝင်လိမ့်မယ်-လို့ တွေးမိပြီး အားတက်လာပါသည်၊ တတ်လို့ ရေးခြင်း မဟုတ်, တဘဝနှံအရ ထမ်းဆောင်ရသည့်သဘောသာ ဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။

နောက်ပြီးတော့ စဉ်းစားစရာတခု ရှိပါသေးသည်၊ ဤကျမ်းစာကို ''နာမည်ဘယ်လိုတပ်ရမလဲ'' ဆိုတာက စဉ်းစားရမည့်ကိစ္စပါ၊ ''သုတ်ပါထေယျ့ ဘာသာဋီကာ'' ဟု နာမည်တပ်လျှင် ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ရေးတာပဲလို့ အများက ထင်ကြလိမ့်မယ်, ထင်သည့်အတိုင်း ကျမ်းစာမှာ ချို့ယွင်းချက် မတွေ့လျှင် တော်ပါသေးရဲ့, တကယ်လို့ များ ချို့ယွင်းချက် တွေ့နေယင် ဆရာတော်ကို ပြုမှားရာ ရောက်လိမ့်မယ်၊ ထိုသို့ မဖြစ်ရအောင် ကိုယ်ပိုင်

သီးခြား နာမည်တပ်ပြန်ယင်လဲ ကျေးဇူးတော်ရှင် ချန်ထားခဲ့တဲ့ နေရာကို ကွက်လပ်ဖြည့်ရာ မရောက်ပဲ ''တစင်ထောဝဲ''သည်နှင့် တူနေပေမည်၊ သေးကြပ် နံကြပ် ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်၊ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ''မှားလဲ?၊ မှန်လဲ?''ဟု ကိုယ်တိုင် ဝန်ခံပြီး ''ဘာသာဋ္ဌိကာ''ဟုပင် နာမည်တပ်ရေးလျှင် ဆရာတော်၏ သဘော နှင့် တရောထဲဖြစ်၍ ပိုပြီး သင့်မြတ်ဖွယ် ရှိသလိမ့်မည်- ဟု တွေးဆလျက် ဆုံးဖြတ် ချက်ကို အတည်ပြုပြီး ရေးရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

သို့အတွက်—အကယ်၍မျှား ဤကျမ်းစာတွင် တိမ်းပါး ယိမ်းပါး ချွတ်ချော် မှုမျှား တွေ့ရှိခဲ့ပါလျှင်.....

ယခို ဥတ္တံ အယုတ္တေတ္တ, ပမာဒေန် ဘမေန ဝါ၊
ဝစော မယာ ဒယာဝန္တော, သန္တော သံသောယေန္တု တံ။

ထွေ — သုတ်ပါထေဃျ, နာမတင့်ဆန်း, ဤ ဘာသာဋ္ဌိကာကျမ်း၌၊ မမာ ဒေန-သတိလွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘမေန ဝါ-ခန္ဓာကိုယ်အား, ဓာတ်ချောက်ချား၍၊ စိတ်ထား၊မဖြောင့်, လွှင့်ပျောက်ခြင်း ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အယုတ္တံ-ယုတ္တိမတန့်,မမှန်ကန်သော၊ ယံ ဝစော-အကြင် စကား၊ကို၊ မယာ— ငါသည်၊ ယဒိ ဥတ္တံ— အကယ်၍မျှား ရေးမှား အပ် မိအံ့၊ တံ ဝစော—အမှား၊ကိုပင်, အမှန်ထင်လတံ့, ရေးအပ်မိငြား, ထိုစကား၊ကို၊ ဒယာဝန္တော—ကရုဏာရား, မုဒိပွား၍၊ စိတ်ထား၊မှန်စေ, မေတ္တာချေတော်မူကြ ကုန်သော၊ သန္တော—အဘိဇ္ဈာနှင့် ဣဿာသဘော, စင်းလုံးချေသည့်, မနော ဖြူလွှင့်, သူတော်စင်တို့သည်၊ သံသောဓယန္တု- ကိုယ်တိုင်သုတ်သင်, ရေးစီရင် သည့်, ကျမ်းသွင်အလား, စိတ်မှာထား၊လျက်, ရှုစား၊တော်မူနိုင်ကြပါ၊စေသော်.... ဤသို့ တောင်းတမှု ပြုအပ်ပါသည်။

ဂစ္ဆတံ ခလနံ ကွာပိ, ဘဝတ္ထေ၀ ပမာဒတော၊
ဟသန္တိ ဒုဇ္ဇနာ တတ္ထ, သမာဒဟန္တိ သဇ္ဇနာ။

ကွာပိ - တစုံတရာ ကုန်းသာ မြေပြင်၌သော်မှလည်း၊ ဂစ္ဆတံ – စိတ်အေး လက်အေး ကြောင့်ကြေဝေးလျက် ဖြေးဖြေးသက်သာ သွားလာရသူတို့၏၊ ပမာဒ တော — သတိလွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် (အမှတ်တမဲ့)၊ ခလနံ – ချွတ်ချော်တိမ်းပါး လဲကျသွားခြင်းသည်၊ ဘဝတ္ထေ၀ - တရံတခါ ဖြစ်တတ် သေးသည်သာ၊ တတ္ထ- မတော်တဆ ထိုသို့ လဲကျသွားရာ၌၊ ဒုဇ္ဇနာ—စိတ်ထား သေးနုပ် အယုတ်တမာ အောက်တန်းလွှာတို့သည်၊ ဟသန္တိ - ရယ်မောအား၍ ပြောင်လှောင်ကြကုန်၏၊ သဇ္ဇနာ — ကိုယ်ချင်းစာနာ, ငဲ့ညှာတာ၍, စိတ်မှာ ရင့်ပြီး, လူကြီးလူကောင်းတို့သည်ကား၊ သာမဒဟန္တိ – ကူညီဖေးမ ထူပေးကြ ကုန်၏။ (နိဒါ)။

(ဃ) နိဒါန်း

ဤကျမ်းစာ ရေးသားရာ၌ မျှားစုံသာ အထောက်အကူ ပြုပေးကြသော မဟာဂန္ဓာရုံ စာချုပ်နှုံးကြီးများ ဖြစ်သည့်—

(၁) ဦးပဏ္ဍိတာဘိဝံသ

(၂) ဦးကဝိနန္ဒ

တို့အား ပါရမီဖြည့်ဖက်ဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်ပါသည်။

၁၃၄၇-ခုနှစ်
ဝါခေါင်လ
ဩဂုတ်လ, ၁၉၈၅-ခုနှစ်

ဦးစန္ဒောဘာသ
(နာယကချုပ်)
မဟာဂန္ဓာရုံကျောင်းတိုက်
အမရပူရမြို့

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ပါဆိကသုတ်	၁
သုနက္ခတ္တဝတ္ထု	၁
ကောရက္ခတ္တိယဝတ္ထု	၁၁
အစေလ ကဋ္ဌာရမတ္ထကဝတ္ထု	၂၂
အစေလပါထိက ပုတ္တဝတ္ထု	၂၆
ဣန္ဒိပါဠိဟာရိယ ကထာ	၃၁
အဂ္ဂည ပညတ္တိကထာ	၄၅
ဥဒုမ္ဗရိကသုတ်	၅၁
နိဂ္ရောဓ ပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထု	၅၁
တပေါဇိဂုစ္ဆာဝါဒ	၆၄
ဥပက္ကိလေသ	၆၆
ပရိသုဒ္ဓ ပဗဒ္ဓိကပုတ္တကထာ	၇၇
ပရိသုဒ္ဓတစ္ဆပုတ္တာဒိ	၇၉
နိဂ္ရောဓော သဒ္ဓါယန	၈၃
ပြဟ္မစရိယ ပရိယောသာနာဒိ	၈၅
စက္ကဝတ္တိသုတ်	၉၂
အတ္တဒီပသရဏတာ	၉၂
ဒဠ္ဠနေမိ စက္ကဝတ္တိဆုဇကထာ	၁၀၂
စက္ကဝတ္တိ အရိယဝတ္တကထာ	၁၀၉
အာယုဝဏ္ဏာဒိ ပရိဟာနိကထာ	၁၁၇
ဒသဝဿာယုက သမယ	၁၂၂
အာယုဝဏ္ဏာဒိဝဍ္ဎနကထာ	၁၃၀
သခ်ဴဆုဇ ဥပ္ပတ္တိ ဝဏ္ဏနာ	၁၃၄
ဘိက္ခုနော အာယုဝဏ္ဏာဒိ ဝဍ္ဎနကထာ	၁၄၂
အဂ္ဂညသုတ်	၁၄၇
ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဝါဇ	၁၄၇
စတုဝဏ္ဏသုဒ္ဓိ	၁၆၄
ရဿထတိ ပါတုဘာဝ	၁၇၇
စန္ဒိမသူရိယာဒိပါတုဘာဝ	၁၇၈
ဘူမိမပ္ပဋ္ဌကပါတုဘာဝါဒိ	၁၈၈
ဣတ္ထိပုရိသလိင်္ဂါဒိ ပါတုဘာဝါဒိ	၁၉၀

အကြောင်းအရာ			စာမျက်နှာ
မဟာသမ္မတရာဇ	....	....	၁၉၃
ဗြဟ္မဏမဏ္ဍလဒီ	....	....	၁၉၅
ဒုစ္စရိတာဒီကထာ	....	....	၁၉၉
ဗောဓိပက္ခိယဘာဝနာ	....	....	၂၀၁
သမ္မသဒ္ဒနီယသုတ်	....	....	၂၀၃
သာရိပုတ္တသီဟနာဒ	....	....	၂၀၃
ကုသလမ္မဒေသနာ	....	....	၂၄၈
အာယတန ပဏ္ဏတ္တိ ဒေသနာ	....	....	၂၅၆
ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ ဒေသနာ	....	....	၂၅၇
အာဒေသန ဝိဓာဒေသနာ	....	....	၂၆၀
ဒဿနသမာပတ္တိဒေသနာ	....	....	၂၆၇
ပဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိဒေသနာ	....	....	၂၇၅
ပဓာနဒေသနာ	....	....	၂၉၅
ပဋိပဒါဒေသနာ	....	....	၂၉၅
ဘဿသမာစာရုဒီ	....	....	၂၉၆
အနုသာသနဝိဓာဒီ	....	....	၃၁၀
အညထာ သတ္ထုဂုဏဒဿနာဒီ	....	....	၃၂၁
အနုယောဂဒါနပွဂ္ဂာရ	....	....	၃၃၄
တိပိဋက အန္တရဓာန်	....	....	၃၃၉
သာသနအန္တရဟိတ	....	....	၃၄၅
အစ္ဆရိယ အဗ္ဘုတ	....	....	၃၆၃
ပါသာဒိကသုတ်	....	....	၃၆၉
နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တကာလင်္ဂိယ	....	....	၃၆၉
ဓမ္မရတနပုဗ္ဗာ	....	....	၃၈၂
အသမ္မာသမ္မုဒ္ဒပ္ပဝေဒိတဓမ္မဝိနယ	....	....	၃၈၆
သမ္မာသမ္မုဒ္ဒပ္ပဝေဒိတဓမ္မာဝိနယာဒီ	....	....	၃၉၂
သင်္ဂါယိတဗ္ဗ ဓမ္မာဒီ	....	....	၄၀၂
ပစ္စယာနုံညာတကာရဏာဒီ	....	....	၄၀၆
သုခလ္လိကာနုယောဂ	....	....	၄၀၉
ပဉ္စဗျာကရဏ အဖွင့်	....	....	၄၁၂
အဗျာကတဋ္ဌာန	....	....	၄၂၄
ပုဗ္ဗန္တသဟဂတဒိဋ္ဌိ နိဿယ	....	....	၄၂၈

သုတ်ပါတေဟျူ အာသာဒ္ဓိကာ

၁။ ပါထိကသုတ်

သုန္ဒရိကဘာရဒ္ဝါဇဘာရဒ္ဝါဇသုတ်

၁။ ဧဝံ မေ သုတံ၊ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသေသု ဝိဟရတိ သုံသုမာရဂိရေ ဘေသကဠာဝနေ မိဂဒါယေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ပါထိကော ပရိဗ္ဗာဇကော ဥဒုမ္ဗရိကာယံ ပရိဝသတိ မဟတိယာ ပရိဗ္ဗာဇကပရိသာယ သဒ္ဓိံ တိန္ဒုကလဋ္ဌကေ မဏ္ဍလမာဠေ နိသိန္နော ဟောတိ သန္နိသိန္နော သန္နိပတိတော အဘိညတ္ထော ကထာသလ္လာပေန။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ဥဒုမ္ဗရိကံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဥဒုမ္ဗရိကာယံ ပိဏ္ဍာယ စရမာနော ယေန ပါထိကဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိ။ အဿောသိ ခေါ ပါထိကော ပရိဗ္ဗာဇကော “အဘိဇာနာတိ ခေါ မံ သမဏော ဂေါတမော ဥဒုမ္ဗရိကာယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ။ နော စေ ခေါ မေ အပ္ပဋိကူလော ဥပသင်္ကမတိ ဥပသင်္ကမိဿတိ ဝါ မေ သမဏော ဂေါတမော ဥပသင်္ကမတူ”တိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပါထိကဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိ။ နိသီဒိ ဘဂဝါ ပညတ္တေ အာသနေ။ ပါထိကောပိ ခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ “ဧတု ခေါ ဘဝံ ဂေါတမော။ သွာဂတံ ခေါ ဘဝတော ဂေါတမဿ။ စိရဿံ ခေါ ဘဝံ ဂေါတမော ဣမံ ပရိယာယမကာသိ ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ နိသီဒတု ဘဝံ ဂေါတမော သကေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ကိရ တာတ အာနန္ဒ ဥဒုမ္ဗရိကာယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ။ နော စေ ခေါ မေ အပ္ပဋိကူလော ဥပသင်္ကမတိ ဥပသင်္ကမိဿတိ ဝါ မေ သမဏော ဂေါတမော ဥပသင်္ကမတူ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ပါထိကော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ “ဧတု ခေါ ဘဝံ ဂေါတမော။ သွာဂတံ ခေါ ဘဝတော ဂေါတမဿ။ စိရဿံ ခေါ ဘဝံ ဂေါတမော ဣမံ ပရိယာယမကာသိ ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ နိသီဒတု ဘဝံ ဂေါတမော သကေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ကိရ တာတ အာနန္ဒ ဥဒုမ္ဗရိကာယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ။ နော စေ ခေါ မေ အပ္ပဋိကူလော ဥပသင်္ကမတိ ဥပသင်္ကမိဿတိ ဝါ မေ သမဏော ဂေါတမော ဥပသင်္ကမတူ”တိ။ တတိယမ္ပိ ခေါ ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။ အထ ခေါ ပါထိကော ပရိဗ္ဗာဇကော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ “ဧတု ခေါ ဘဝံ ဂေါတမော။ သွာဂတံ ခေါ ဘဝတော ဂေါတမဿ။ စိရဿံ ခေါ ဘဝံ ဂေါတမော ဣမံ ပရိယာယမကာသိ ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ နိသီဒတု ဘဝံ ဂေါတမော သကေ အာသနေ။ နိသဇ္ဇ ကိရ တာတ အာနန္ဒ ဥဒုမ္ဗရိကာယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ။ နော စေ ခေါ မေ အပ္ပဋိကူလော ဥပသင်္ကမတိ ဥပသင်္ကမိဿတိ ဝါ မေ သမဏော ဂေါတမော ဥပသင်္ကမတူ”တိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ပါထိကံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဧတဒဝေါစ “ကိန္နု ခေါ တွံ ပါထိက ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နော ကာယ နော ကထာယ ဝိပ္ပကတောသီ”တိ။ “ဧတရဟိ မယံ ဘော ဂေါတမ ဘဂဝတော ဝါ ဘဂဝတော သာဝကဿ ဝါ ဣဓာဂမနာယ ကထာယ သန္နိသိန္နာ နိသီဒိမှာ ဘဂဝတော ဝါ ဘဂဝတော သာဝကဿ ဝါ ဣဓာဂမနာယ ကထာယ ဝိပ္ပကတာ”တိ။ “ဒုလ္လဘံ ခေါ ပန တေသံ ဘဝတံ ဂေါတမာနံ ဣဓာဂမနာယ ကထာယ သန္နိသိန္နာနံ ဣဓာဂမနာယ ကထာယ ဝိပ္ပကတာနံ။ ဧတရဟိ ခေါ ပန ဘော ဂေါတမ ဘဂဝတော ဝါ ဘဂဝတော သာဝကဿ ဝါ

ပါဝိသီတိ - ပါဝိသိဟူသည်ကား၊ ပဝိဒ္ဓော - ဝင်တော်မူပြီ၊ ပန - ဆက်၊ ဘဂဝါ - မြတ်စွာဘုရားသည်၊ နဟာဝ ပဝိဒ္ဓော--ဝင်တော်မူပြီး မဟုတ်သေး၊ ပန - ထိုသို့ပင် ဝင်တော်မူပြီး မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ ပဝိသိဿာမိ--ဝင်တော်မူမည်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ နိက္ခန္တတ္တာ-ထွက်တော်မူလာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါဝိသိတိ--ပါဝိသိဟူ၏၊ ဝါ - ဝင်တော်မူပြီ ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ - သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်၊) ဝုတ္တောဒဆိုအပ်ပြီ၊ ယထာဂိ -ဥပမာ အာယ်ကဲ့သို့ နည်း၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂမိဿာမိ-သွားမည်၊ ဧတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ နိက္ခန္တော--ထွက်လာသော၊ ပုရိသော-သည်၊ တံ ဂါမံ--သို့၊ အပ္ပတ္တော-ဖရောက်သေးသည်၊ (သမာနေ၁)ပိ--ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ -ဣတ္တဘ္ဘာဝေ -ဤအမည်ရှိသူသည်၊ ဣတိ - အဘယ် အရပ်သို့၊ ဂတော-သွားသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တော-ပြောအပ်သော်၊ (မေးအပ်သော်)၊ ဂါမံ-သို့၊ ဂတောသ္မီတိ-ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စတိယထာဒဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံဤအတူ၊ (ပါဝိသိတိ - ပါဝိသိဟူ၍၊ ဝါ--ဝင်ပြီဟူ၍၊ ဝုတ္တောဆိုအပ်ပြီ။)

တေ ဒဟောသိတိ-ကား၊ ဂါမသမီပေ--ရွာ၏အနီး၌၊ ဒွတ္တာ--ရပ်တော်မူ၍၊ သူရိယံ--ကို၊ ဩလောကေန္တာ-ကြည့်တော်မူလသော်၊ ဝါ-ကြည့်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ တေံ--ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ အတိပ္ပဂေါ်ခေါတိ-ကား၊ အတိဝိယ--အလွန်လွန်ပင်လျှင်၊ ပဂေါ ခေါ-စောသေးသည်သာ၊ ကုလေသု-အိမ်တို့၌၊ ယာဂုဘတ္တံ--ယာဂုထမင်းသည်၊ ဝါ- ယာဂုဆွမ်းသည်၊ နတာဝ နိဋ္ဌိတံ--မပြီးစီးတတ်သေး၊ ဣတိ -ဤကား အနက်။

ပန - ပရိယာရပဂ္ဂမ္ဘ ဘပါဒိ စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ကာလံ--ကို၊ အဇာနိတွာ--မသိမူ၍၊ နိက္ခန္တောဂံ -ထွက်တော်မူသလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အဇာနိတွာ-၍၊ နိက္ခန္တော--ထွက်တော်မူလာသည်၊ နမဟုတ်၊ (ဣတိ -ဤကား အဖြေတည်း)၊ ဟိ - ခဲ့၊ ပစ္စူသကာလေယေဝ--မိုးသောက်အခါ၌ပင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဉာဏဇာလံ-- သဗ္ဗညုတဉာဏ် တည်းဟူသော ပိုက်ကွန်ကို၊ ပတ္ထရိတွာ- ဖြန့်တော်မူ၍၊ လောကံ -- သတ္တလောကကို၊ ဧဝါလောကေန္တော-- ကြည့်ကောင်းမူလသော်၊ ဉာဏဇာလဿ -- ၏၊ အန္တော--

---

ပဒိသိဿာဒီတိ၊ ဧဝံ၊ ဧဒံ ။ ။ ယဒိ က တာဝ ပဝိဒ္ဓော ကဿာ "ပါဝိသိ"တိ ပုတ္တိတိ အာဟ- "ပဝိသိဿာခီ"တိ အာဒိ၊ ဧကန္တ (ထိ ပဝိသိဿာခီတိ အစရှိသော ပါဠိဖြင့်) အဝဿံ အာဝိနိ (စင်စစ်ဖြစ်မည့် အနာဂတ်၌) ဘူတေဝိယ (ဖြစ်ပြီးအတိတ်၌ကဲ့သို့) ဥပစာရာ ဟောန္တိတိ ဒဿေတိ (တင်စား ပြောဆိုအပ်သော သဒ္ဒါများဖြစ်နိုင်၏ဟု ပြသည်)၊ ဧတ္ထာပိ တမတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေန္တော "ယထာ ကိ" တိ အာဒိ မာဟာ- ရွှိကဉ္စ။

၌၊ ၦပိဋ္ဌံ – သေ၊ ဘဂ္ဂေ ဂေါတ္တံ – ဘဂ္ဂဝအန္တေဃာသိဝေ၊ ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကံ– ဆန္နပရိဗ္ဗိုဇ်ကို၊ ဝါ – အဝတ်ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်ကို၊ (ဤ စကား ဖြင့် ‘‘နဂ္ဂပရိဗ္ဗိုဇ်– အဝတ်မဝတ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်’’ ကို ကန့်သည်၊) ဒိသ္ဝာ – မြင်တော်မူ၍၊ ဝါ – မြင်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ အဟံ့-သည်၊ အဇ္ဇ – ယနေ့၊ လ္ဟဃဝရိဗ္ဘာဇကဿ – အား၊ မယာ - သည်၊ ပုဗ္ဗေ – ဦး၊ ကတကာရဏံ– ပြုအပ်ပူးသော အာကြောင်း၌၊ သမာဟရိတ္ဝာ – ကောင်းစွာဆောင်၍၊ ဓမ္မံ– ကို၊ ကထေဿာမိ – ဟောတော်မူမည်၊ သာ ဓမ္မကထာ – သည်၊ အဿ– ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်အား၊ မယိ-၌၊ ပသာဒ ပဋိလာဘဝသေန-ကြည်ညိုခြင်းကိုရခြင်း၏ အစုမ်း ဖြင့်၊ သဗ္ဗော – အကျိုးရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ – လတ့်၊ ဣတိ - သို့၊ ဥ တ္ဝာဝ– သိဒ်တော်မူ၍သာ၊ ပရိဗ္ဗာဇကာဆာမံ-ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏အာဆာမ်သို့၊ ပဝိသိတုကာမော– ဝင်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ အတိပ္ပဂေါဝ – အလွန် စောသေးသည်သာ၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ နိက္ခမိ-ပြီ၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ တတ္ထ–ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏အာဆာမ်သို့၊ ပဝိသိတုကာမတာယ–ဝင်တော်မူလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ–ဖြစ်စေတော်မူပြီ။

၂။ တေဒေါ ဧကော–ကား၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဒိသ္ဝာ-၍၊ မာနထဒ္ဒတံ–မာနထ ဖြင့် ခက်ထန်သူ၏အဖြစ်ကို၊ အကတ္ဝာ-၍၊ သတ္တာရံ–ကို၊ ပစ္ဆုဂ္ဂန္တွာ–ခရီးဦးကြို ဆို၍၊ ဧတေ ခေါ ဘန္တေတိ အာဒိကံ–အစရှိသော၊ ဧတံ ဝစနံ–ကို၊ အဝေါစ–ပြီ၊

ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကံ ။ ။ ဆန္နကောဝိနတာယ (ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အဂါဒတ္တိရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း) ပရိဗ္ဗာဇကပဋိပဒါမဂ္ဂနှုတ (ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏ ပဋိဉာဉ်ကိုကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) ဆန္နပရိဗ္ဗာဇကံ၊ နံ နဂ္ဂပရိဗ္ဗာဇကံ (အဝတ် မဝတ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်ဖဟုတ်၊ အဝတ်ဝတ်သော ပရိဗ္ဗိုဇ်ပင် ဆိုလိုသည်၊)– ဋီကာ။

ဓာနဇာဒ္ဓတံ အကတ္ဝာ ။ ။ မြတ်စွာဘုရား၏မြင့်မြတ်သောအမျိုးဌာန ဇွေးဇွား တော်မူပုံ , မြတ်ဿာ တောထွက်ခြင်းဖြင့် တောထွက်တော်မူပုံ , အခြားသူများနှင့် မဆက်ဆံသော ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ပြုကျင့်တော်မူပုံ၊ [အခြားသူများနှင့် မဆက်ဆံ လူသာမန်တို့ ကျင့်နိုင်ခဲ့ဖူးသ ဖြင့်ကျေးဇူးပြုတော်မူပုံ အခြားသူတို့၏အယူဝါဒကို နှိမ်နင်းတော် မူနိုင်ပုံ, တန်ခိုးကြီးတော်မူပုံ, အာနုဘော်ကြီးတော်မူပုံ အစရှိသော ထိုထို ကိုယ်တော် တိုင် မှတ်မှောက်ပြုတော်မူအပ်သော ဂုဏ်အထူးကို ဖြိုး၍ များသောအားဖြင့် အညတိတ္ထိယဟိုသော်မှလည်း (ပိဋိုင့် အခြားသူများကို ဝေါင်း) မြတ်စွာဘုရားကို မြင်ယျင်ရှိသေလေးစား မွေးစွာ မြတ်နိုးမှုကို ထင်ရှား ပြုကြသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ‘‘ဘဂဝန္တံ ဒိသ္ဝာ မာနထဒ္ဒတံ အကတ္ဝာ’’စသည်ကို ဆိုသည်။

ဣမံ ပရိယာယန္တိ—ကား၊ ဣမံ ဝါရံ—ဤ အလှည့်အကြိမ်ကို၊ အဇ္ဈ—ယနေ့၊ ဣမံ အာဂမနဝါရံ-ဤ ကြေလာတော်မူခြင်း၏ အလှည့်အကြိမ်ကို၊ (အကာသိ ဥစ္စပ်)၊ ဣတိ အဇ္ဈော၊ ပန—ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပုံမြေပိ—၌လည်း၊ တတ္ထ—ထိုအာဆုံသို့၊ ဂတပုဗ္ဗောက်—ကြေတော်မူဖူးသလော၊ ဣတိ—ဤကား အဓေးတည်း၊ ဂတပုဗ္ဗော—ကြွထော်မူဖူးသည်၊ နမတ္ထိ၊ (ဣတိ—ဤကား အဖြေတည်း)၊ ပန—ထိုသို့ပင် မဟုတ်ပါဟော်လည်း၊ (ထိုသို့ပင် ရှေးတုန်းက မကြွဖူးပါသော်လည်း)၊ လောက သမုဒါစာရဝသေန-လောကဥ်ဖြင့်အပ်သောအသုံးအနှုန်း (လောကဝတ္တာရာနှင့် လူ့ယဉ်ကျေးမှု) ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧဝံ—သို့၊ (တေ ခေါ် ဘန္တေအစရှိသော စကားကို)၊ အာဟ—လျှောက်ပြီ။

ဟိ—ချဲ့၊ လောကိယာ—လောကဥ်နေသူ လူအပေါင်းတို့သည်၊ စိရံသုံ-ကြာမြင့်မှ၊ အာဂတမိဒံ—ရောက်လာသည်လည်းဖြစ်သော၊ အနာဂတပုဗ္ဗမိ-မရောက်လာဖူးသည်လည်း ဖြစ်သော၊ မနာပဇာတိကံ—မြတ်နိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသူကို၊ အာဂတံ—လာနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ ဝါ—မြင်လျှင်၊ ဘဝ်-အရှင်သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှ၊ အာဂတော-လာခဲ့ပါသနည်း၊ ဘဝ်-သည်၊ စိရဿံ-မှ၊ အာဂတော-ရောက်လာပြီ၊ ဂံသဒ်-အဘယ်သို့လျှင်၊ တေ-သင်သည်၊ ဣဓ—ဤအရပ်သို့၊ အာဂမနမဂ္ဂေါ-လာလမ်းကို၊ ဉာတော—သိအပ်သနည်း၊ မဂ္ဂမ္ဗဇ္ဇေ — လမ်း၌ တွေ့ဝေသူသည်၊ အသိကိ - ဖြစ်လေသလော၊ (မျက်စိလည် လမ်းမှားပြီး ရောက်လာလေသလား - ဟူလို။) ဣတိ အာဒိနိ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန္တိ - ကုန်၏၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ အယမ္ပိ—ဤ ဘဂဝပရိမျိုင်သည်လည်း၊ လောကသမုဒါစာရဝသေန — ဖြင့်၊ ဧဝံ- သို့၊ အာဟ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတမ္ပေါ။

ဣဒမသနန္တိ-ကား၊ အတ္ထနော-၏၊ နိသိန္နာသနံ-ထိုင်ရာ နေရာကို၊ (ထိုင်စရာ နေရာကို)၊ ပဲပြု၍ ဒွေတွာ — ခါ၍၊ သမ္မာဒေတွာ — ပြီးစီးစေ၍၊ ဒဒမာနော— ပေးလျက်၊ ဧဝံ-ဤသို့(တေ ခေါ် ဘန္တေ စသောစကားကို)၊အာဟ၊ သုနက္ခတ္တော လိစ္ဆဝိပုတ္တော - ကား၊ သုနက္ခတ္တော နာမ — သုနက္ခတ္တမည်သော်၊ လိစ္ဆဝိရာဇ ပုတ္တော-လိစ္ဆဝိမင်း၏ သားတည်း၊ ဧသာ— ထို လိစ္ဆဝိမင်းသားသည်၊ တဿ— ထို ဘဂဝန္တေ ကြွ ပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ ဝိဟိသဟာယော — လူဖြစ်စဉ်က သဟာယ်ချင်း သည်၊ (သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းသည်၊) ဝါ — လူ ဘဝမှစ၍ သဟာယ်-ချင်းသည်၊ ဟောတိ၊ ကာလေန ကာလံ-သင့်လျော်ရာ အခါတို့ငှ် အခါတိုင်း၌၊ (တနည်း) ကာလေန ကာလံ—ရံဖန်ရံခါ၊ တဿ—ထို ဘဂဝန္တေ ကြွ ပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ သန္တိကံ— သို့၊ ဂစ္ဆတိ ကိရ— သွားသတဲ့၊ ပစ္စက္ခတောဘိ— ကား၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ အဟံ- အကျွန်ုပ်သည်၊ ဒါနိ— ၌၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ— စွန့်ပါ၏၊

ဘန္တေ-ရား၊ အဟံ-သည်၊ ဒါနိ-၌၊ ဘဝန္တံ-ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-ရည်စူး၍၊ (ဆရာဟု ညွှန်ပြ၍)၊ နံ ပိတာရိဿာမိ- နေ့တော့မည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ပရိအက္ခာတော – ဆန့်ကျင်ဖက် ပြောဆိုအပ်ပြီး၊ နိဿဒ္ဒေါ ပရိဂ္ဂဏှာ – စွန့်လွှတ်ဘဝ်ပြီ။

၃။ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿဘဝ်တိ–ဟူသည်ကား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ မေ– ကဗည့် ခတာ်၏၊ သတ္ထာ–ဆရာပါတည်း၊ အဟံ–သည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဩဝါဒံ–ကို၊ ပဋိဂဏှောမိ– အတုလိက်ရှိ ပြု၊ပါအံ့၊ (လိုက်နာပါအံ့၊) ဣတိ ဧဝံ– သို့၊ အပဒိသိတ္ထာ–ညွှန်ပြ၍၊ (ဝိဟာရိဿာမိ ဦ်စစ်၊)ကောသန္တော်ကဲ ပစ္စာဓိက္ကသိတိ–ဟုသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဒယျောတိဦ် စပ်)၊ ယာစကောဝါ – တောင်းပန်သူ

သာသနာတော်နှင့် ဆဆက်ပြတ် ။ ။ အကြောင် အခါဦ် သုနက္ခတ္တမှာ ''ဒြတ်စွာဘုရားကို ပဿစ္ဆန်၏''ဟု စိတ် ပြောင်၏၊ နှုတ်ကသည်း မြွက်၏၊ ထို့အခါဦ်မင် ထိုသုနက္ခတ္တမှဟ်နှင်း၏ ဘုရားရှင်နှင့်အတူ တပုံတခ ဆက်သွယ်မှု မရှိတော့၊ ဘဝ့ကြောင့် နည်း၊ သာဂိဝင်မင်းသား ဘုရားရှင်၏ သားတော် မဟုတ်တော့သည် ဖောက်သာသနာတော်မှ ပြင်ပ ဖြစ်သွားသောကြောင့်တည်း၊ ဧ်သည်ပင် သာသနာခုတ်၌ သင့်လျော်သော သဘောဖြစ်သည်။

ထို သာသနာယုတ္တိသည် ကွမ်းကွင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သို့ကို ထား၍ အခြားသူထို့၏ အနာ လုံးဝ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် အားလုံးနှင့် ဆက်ဆံခြင်းဒ်၊အဝှင်း ဒြင့် သုနက္ခတ္တ၏ ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် ဆက်သွယ်မှု မရှိပုံကို ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ''အပ်နှ'' စသော စကားကိုမိန့်တော်မူပြီးလျှင်,သုနက္ခတ္တကို''ကော သန္တော် ကဲ ပစ္စာဓိက္ခသိ''ဟု ဆက်၍ မိန့်တော်မူသည်။

ကော သန္တော် ကဲ ပစ္စာဓိက္ခသိ ။ ။[ဝ ဦ်တော် ကြည့်ပ၊။] အပိန့်စသော ဝါကျ ပါ၏၊ ထို့စကားကို မိန့်တော်မူပြီးမှ '' ကော သန္တော် ကဲ ပစ္စာဓိက္ခသိ '' ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ ''သုနက္ခတ္တ သင် ငါ့ဘဲ လာနေလည့်ပါ''ဟု ဖဲ ငါက ခေါ်ထားသည် မဟုတ်ပါ၊ သင်ကလည်း ''အရှင် ဘုရားထံ နေပါမည်'' ဟု အာမခံထားသည်လည်း မဟုတ်၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက် သင်က ဘယ်လို အမျိုးအစား ဖြစ်လို့ ဘယ်လို အမျိုးအစားဖြစ်တဲ့ ငါ့ကို ပဿဒ္ဓ နေရသလဲ။

ယာစကောဝါစသည် ။ ။ ဧတောင်းပန်ထားသူ တယောက်သည် (''လာနေပါရစေ''ဟု တောင်းပန်ထားသူ တယောက်သည်) ''လာနေလည့်ပါ''ဟု တောင်းပန်ဘဘားအပ်သူကို''တပည့်တော် အရှင်ဘုရာထံ မနေတော့ပါ''ဆောင်ပြင့် စွန့်ပယ်လိုက ခွန့်ပယ်နိုင်ချာ၏၊ ယခုမူ သင်ကလည်း တောင်းပန် ပေး၊ ငါကလည်း ဝန်ခံထားသူ မဟုတ်ပါဝဲလျက် ဘယ်လို ပုဂ္ဂိုလ်မို့ ပဿဒ္ဓနေရသလဲ။

မှတ်ချက် ။ ။ ဘုရားရှင်နှင့် သုနက္ခတ္တထို့၏ ဆက်သွယ်မှုသည် သာသနာတော် ဝင်စက ထုံးစံအတိုင်း ရဟန်းပြုခွင့် တောင်းမှုဟူသော (မုခါဝတ) နှုတ်အား ဖြင့် ဖြစ်သော ဆက်သွယ်မှုသာဖြစ်၏၊ လေးလေးဒေးဝား ပုဇော်မှုဖြင့် ဖြစ်ခဲ့ပါလာသော ဆက်သွယ်မှု စသည် မဟုတ်၊ တောင်းပန်သူ တောင်းပန်အပ်သူ၏ အငြိခ်ငြင့်

သည်လည်း၊ ယာစိတက်–တောင်းပန်အပ်သူ (တောင်းပန် ခံရသူ) ကို၊ ပစ္စာစိကွေယျ-ဆန့်ကျင်တက် ပြောရာ၏။ ၀၊ - ပယ်စွန့်ရာ၏။ ယာစိတကော၁၀၊–သည်လည်း၊ ယာစက် - ကို၊ (ပစ္စာစိကွေယျ)၊ တို့ ပန-သင်သည်ကား၊ နေ၀ ယာစကော-တောင်းပန်ထားသူလည်း မဟုတ်၊ [“အဟံ ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိဟာရိဿာမိ” တိ ဧ၀ံ မမ သန္တိကံ အနုပဂတတ္တာ၊–ဠီကာ။] နှ ယာစိတကော-–တောင်းပန်အပ်သူလည်း မဟုတ်၊ [“ဧ၀ံ ဟိ တွံ သုနက္ခတ္တ မမံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိဟရာဟီ” တိ ဧ၀ံ မယာ အပတ္တိ တတ္တာ၊–ဠီကာ။] မောဃပုရိသ–ဗျာန်မင်္ဂဖိုလ် မရှိသည့် အချည်းနှီးသော ယောကျ်ား၊ ဧ၀ံ သန္တေ-ဤတို့ဖြစ်လတ်သော်၊ (ဤသို့ သော ကာ, ယာစိကာ မဟုတ်လသော်)။ ကော – အာဃယိသူသည်၊ သန္တေ-ဖြစ်လျက်၊ ကော–သည်၊ သမာနေ၁-လျက်၊ [ကော သန္တေ၁ကို ဖွင့်သည်]။ က်–အာဃယ် သူ.ကို၊ ပစ္စာစိကွသိ – ဆန့်ကျင်တက် ပြောရသနည်း၊ ၀၊- ပယ်စွန့်ရသနည်း၊ ဣတိ- ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏။

ပဿ မောဃပုရိသဿတိ – ကား၊ တုစ္ဆပုရိသ – ဗျာန် မင် ဖိုလ် မရှိသည့် အချည်းနှီးသော ယောကျ်ား၊ ပဿ – ကြည့်စမ်းလော၊ ယာဝဇ္ဇ တေ ဣဒံ အပရဒ္ဓန္တိ – ပါဠိဖြင့်၊ တဝ – ၏၊ ဣဒံ အပရဒ္ဓံ – ဤ ချို့.ယွင်းချက်သည်၊

ဖြစ်သော ဆက်သွယ်မှုမျိုးလည်း ရှိသေး၏၊ “ ယာစကတာ ယာစိတကတာ ” ဟူသော ဆက်သွယ်မှု ဒုစ်မျိုးလည်း မှရှိ၊ [ပါဠိတော် ကြည့်ပါ။] ထို့ကြောင့် ဘုရား ရှင်က သုနက္ခတ္တကို “ကော သန္တေ၁ ကံ ပစ္စာစိကွသိ ” ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ထို “ကော သန္တေ၁ ကံ ပစ္စာစိကွသိ”၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုပင် အဋ္ဌကထာက“ယာစကော ၀၊” စသည်ဖြင့် ပြသည်။

မောဃပုရိသ။ ။သုနက္ခတ္တသည် ဧလာဂဿိဗျာန် အတိတ္တဇ်၏ အချို့.ရပ်ဒြေတော်လည်း ဘုရားရှင်အပေါ် အာဃာတ ထားမိသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပဲ ယုံးစားခဲ့ အဘိညာဏ်များ ကွယ်ပျောက်ပြီးဖြစ်၍ “တုစ္ဆ ပုရိသ”ဟု သုံးတော်မူပသည်။ [ဗျာနမဂ္ဂါဇိ. ဥဒ္ဒသ်မြဲနည်းရမြေသူ ကဿစိ ဝိ အဘာ၁ ၀၊ရိတ္တပုရိသ၊-ဠီကာ။] ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ ဦးကာတိုင်မူ ဗျာန် မင် ဖိုလ် ၃ မျိုးဘွင် မင်္ဂဖိုလ် နှစ်မျိုးသာ ဖွင့်လေ့ရှိ၏, ဗျာန်မ၀၊ သို့ရာတွင် သုရာ၀ါန် သိက္ခာပုဒ် ဝိဘင်း၌ အဘိညာဉ် ရပြီးသော အခွင့်သာဝကအား “ မေ၀ လ ပုရိသ”ခေါ်ပုံကို ထောက်လှုင် ဤ ဦးကာ ဖွင့်ပုံက ပြည့်စုံစေသည်။

ယာ၀ဇ္ဇ ။ ။ ယာ၀ဒ်သဒ္ဒါသည် အ၀ဓိ = အဝိုင်းအခြားဟူသော အနက်ကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ အ၀ဓိဟူသည် အစအဝိုင်းအခြားတည်း၊ ထို အဝိုင်းအခြား ဟူသည်လည်း အဝိုင်းအရှည် ပ၁ာဏ၀ဝ်တည်း၊ ဤနေရာ၌ ထိုသဒ္ဒါဖြင့် အပရဒ္ဓ (ပြစ်မှားခြင်း) ကြိယာ၏ အဝိုင်းအခြား အဝိုင်းအရှည်ကို ပြသည်၊ အလှန်အကဲသာ လျှင် (အဝိုင်း အရှည်ကို လွန်အောင်ပင် ပြစ်မှားအပ်၏) ဟု ဆိုလိုသည်၊ အဋ္ဌကထာ ၀ယ် “ယတ္တကံ” စသည်ဖြင့် ပဌမနည္တ ဖွင့်သော်လည်း ပါဠိတော် အနက်ပေးရာ၌မူ ပသည့် စပ်ရမည်ဖြစ်၍ ဒုတိယနည္တ ပေးရမလိမ့်မည်။

ယတ္ထကံ – အကြင်မျှ အဝဉိုင်းအရှည် ရှိ၏၊ တေ – ၏၊ အပဆုတော – ချို့ယုင်း ချက်သည်၊ ယတ္ထကော – အကြင်မျှအတိုင်းအရှည် ရှိ၏၊ ဒေါသော - အပြစ် သည်၊ တတ္ထကော- ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ဘဂ္ဂဝ-ဘဂ္ဂဝ၊ ကုတော်-သို့၊ အဟံ-သည်၊ တဿ–ထို သုနက္ခတ္တ လို့ဆို မင်းသား၏၊ (အပေါ်၌)၊ ဒေါသံ-အပြစ်ကို၊ အာရောပေသိ - တင်ထောက် ခဲ့ပြီ၊ ဝါ - တစ်ခဲ့ပြီ၊ ကုတိ – ဤ အနက်ကို၊ ဒဿတိ–၏။

၄။ ဥဇ္ဇုရိမနုဿဓမ္မောတိ - ကား၊ မဠာသိလ ဒဿသိလသခ်ါတာ–ငါးပါး သီလ ဆယ်ပါးသီလဟု ဆိုအပ်သော၊ မနုဿမ္မော - လူတို့၏ တထုးထက်၊ ဥတ္တမို-လွန်မြတ်သော၊ (“ကုန်ခြင်းပါဠိဟာရိယံ”၌ စပ်)၊ ကုန်ခြင်းပါဠိဟာရိယန္တိ– ကား၊ ကုန်ခြင်းဘူတံ – တန်ခိုး ဖြစ်၍ ဖြင့်သော၊ ပါဠိဟာရိယံ – ပြာဋိဟာကို၊ (နကရောတိ ၌စပ်)၊ ကတေ ဝါတိ - ကား၊ ကတမိ ဝါ - ပြုအပ်သော်လည်း ကောင်း၊ (ပြုအပ်သော်လည်းကောင်း)၊ ယဿတ္တာယာတိ-ကား၊ ယဿ ဒုက္ခက္ခ ယဿ–အကြင် ဒုက္ခ၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်၏၊ အတ္ထာယ–အကျိုးငှာ၊(“ဒေသိတော” ၌စပ်)၊ သော နိဗ္ဗာတိ တက္ကရဿာတိ-ကား၊ သော ဓမ္မော - ထို တရားသည်၊ (“ဂစ္ဆတိ”စသည်၌ စပ်)၊တက္ကရဿ-ထို ဟောတော်မူအပ်သည်အတိုင်း ပြုကျင့် သူ၏၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအား-ဖြင့်၊ မယာ-သည်၊ ဓမ္မော-ကို၊ ဒေသိ တော–ဟောအပ်ပြီ၊ တထာ–ထို ဟောတော်မူအပ်သော အခြင်းအရာအား-ဖြင့်၊ ကာရကဿ - ပြုသူ၏၊ [တက္ကရဿကို ဖွင့်သည်။]သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ပဋိပန္နဿ-ကျင့်သော၊ ပဂုဏဿ – ၏၊ သဗ္ဗဝန္တ ဒုက္ခက္ခယာယ – အလုံးစုံသော ဝဋ္ဋ ဒုက္ခ၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှါ၊ အမတ နိဗ္ဗာန သစ္ဆိကိရိယာယ – အမြိုက်ခြင်းဗုဒ္ဓံကို မျက်မှောက် ပြုခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဂစ္ဆတိ- ဖြစ်သလော၊ နဂစ္ဆတိ–မဖြစ်သလော၊ ကုတိ–သို့၊ ပုစ္ဆတိ–၏။

တတြ သုနက္ခတ္တောတိ – ကား၊ သုနက္ခတ္တ၊ မယာ,ဒေသိတေ–သော၊ တသ္မိံ ဓမ္မေ – သည်၊ [“တတြ” ၌ “တ” ဖြင့် ဓမ္မကို၌၊ တြ ပစ္စည်းသည် “ဘုမ္မတ္ထ” ဟူသော လက္ခဏ အနက်၌ သက်ဟု ပြသည်။] တက္ကရဿ– ၏၊ သမ္မာ,ဒုက္ခက္ခ

နှတ်ချက် ။ ။ ဋီကာ၌“ဆုံး အနက်မရှိ” ဟု လည်းကောင်း၊ “ဓေ” သည် “တတိယဉ္စ” ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်း အနက်တန်ဆာလည်းဝဲပုံကို ပါဠိတော်နှင့်သင့်အောင် ပြင်ဆင်ပြီ။

နိဗ္ဗာတိ ။ ။ နိဗ္ဗာတိတိ နိဂ္ဂဆ္ဆတိ၊ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော နိဂ္ဂမနဝသေန ပဝတ္တတိ တိ အတ္ထော၊ ဓမ္မေ ဟိ နိဂ္ဂဆ္ဆန္တေ တံ သမ်ိပ္ပါဒေတွာ “နိဂ္ဂစ္ဆတိ”တိ ဝုတ္တံ၊ အဥ္ဇ ကထာယံ ဝန် နိသဒ္ဒေါ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ၊ ယာတိ ဒ္ဗစ္ဆေဝ အတ္ထော၌ ဒဿေတုံ ဂစ္ဆတိတ္တိ အတ္ထော ဝုတ္တော၊–ဋီကာ။ [ဤဋီကာဒုဋ္ဌအတိုင်း အနက်ဒေးပုံကို ပါဠိတော်နှိုင်းယှဉ် ပြထားပြီ။]

ယာယ – ဒှါ၊သံဝတ္ထမာနေ – ဖြစ်လသော်၊ [လက္ခဏာဝန္တ ဖြစ်သော တတြာ၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် ''သံဝတ္ထမာနေ'' ဟု ထည့်ဖွဲ့ခဲ့သည်။] မနုသ္သမ္မာ-ထက်၊ ဥတ္တရိ, ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ်-သည်၊ ဝါ ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ (ဆမာန်-သော်)၊ ကံ – အဘယ်ကို၊ ကရိဿတိ-ပြုလိမ့်မည်နည်း၊ [ဘာလုပ်မှာလဲ၊ ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ – ဟူလို။] ကတေန – ပြုအပ်သော၊ တေန- ထို တန်ခိုး ပြာဋိဟာဇြင့်၊ ကော အတ္ထော – အဘယ် အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဟိ – မှန်၊ တသ္မိ – ထို တန်ခိုးပြာဋိဟာကို၊ ကုတေ ပိ – ပြုအပ်သော်လည်းကောင်း၊ အကတေပိ – မပြုအပ်သော်လည်း ကောင်း၊ မမ – ၏၊ သာသနဿ-သာသနာတော်၏၊ ပရိဟာနိ-ဆုတ်ယုတ်ခြင်း သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဟိ – မှန်၊ ဒေဝမနုဿာနံ-တို့၏၊ အမတာနိဗ္ဗာန် သမ္ပာပနတ္ထာယ-အပြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ အဟံ–သည်၊ ပါရမိယော – ထို့ကို၊ ပူရေသိ''–ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့ပြီ၊ ပါဋိဟာရိယကရဏတ္ထာယ- တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြုခြင်း အကျိုးငှါ၊ နံ (ဥုပေဂသိ'') - ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့သည် မဟုတ်၊ လုတိ – သို့၊ ပါဋိဟာရိယဿ – ၏၊ နိရတ္ထကတံ--အကျိုး မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒသေတ္ဝာ-ရှိ၊ ပဿ မောဃ ပုရိသသာတိ-ဟူ၍၊ ဒုတိယံ-နှစ်ကြိမ်မြောက်၊ ဒေါသံ-ဆပြစ်ကို၊ အာဒောပေသိ – တက်ရောက်စေတော်မူပြီ၊ ဝါ – တပိတော်မူပြီ။

၅။ **အ**ဂ္ဂညန္တိ– ဟူသည်ကား၊ လောက ပညတ္တိ^ – လောကကိုသိစေတော်မူခြင်းကို၊ (နံ ပညပေတိ ဠိ စပ်)၊ လုဒံ နာမ - ဤ မည်သော အရာသည်၊ လော ကဿ - ၏၊ အဂ္ဂံ - အဦး အစတည်း၊ လုတိ ဧဝံ – သို့၊ ဇာနိတမ္ပဒ္မ – သိထိုက် သည်လည်းဖြစ်သော၊ [ဧရှး နိဿယဒဠှ ''ဝ့'' မပါ၊ ဠိကာလလ်း-ဖမ့ဝ်း။] အဂ္ဂံ – အဦးအစဖြစ်သော၊ မရိယာဒံ-အပိုင်းအခြားကို၊ တံ-ထိုသိထိုက်သော လောက၏ အစ အပိုင်းအခြားကို၊ နံ ပညပေတိ-ပညတ်တော် မမှု၊ (သိအောင် ဟောပြ တော်မမူ)၊ လုတိ – သို့ ဝစတိ–ပြော၏၊ ဇော့ - ဤ နဟိ^ပန မေဘာန္တေ ဘဝဝါ အဂ္ဂညံ ပညပေတိ အစရှိသော ဝါရဉ်း သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ အနန္တရ ဝါဒါ နသာဒေရနေဝ-အခြားမဲ့ ဝါဒသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာ၊ ဝေဒိ တဗ္ဗံ – ၏။[စာအုပ်တို့၌ ''အနန္တရ ဝါဒါနံသာဒေရနေဝ'' ဟု ရှိ၏၊ ဝါဒ.ခေရ ဝယ် ''ဝါရ'' ဟု ရှိမှကောင်းမည် ထင်သည်၊ ''အခြားမဲ့ ဝါရသို့ အစဉ်လိုက် သဖြင့်သာ'' ဟု ပေးပါ။]

အဂ္ဂညံ ။ ။ အဂ္ဂန္တိ ဉာယတိတိ အဂ္ဂညံ၊ [အဂ္ဂ သဒ္ဒ္ဓ၊ ဃ + ဉာဓာတ် + အ ပစ္စည်း။] လောကဿ အဂ္ဂန္တိ လောကပ္ပဗ္ဗတ္တိသမယေ (လောကဇ်၏ ဖြစ်ပုံကို သိရာ၌) ဇုဒံ နာမ ဧလောကဿ အဂ္ဂန္တိ (ဤ မည်သော အရာသည် လောက၏ အစတည်း ဟု) ဧဝံ ဇာနိတဗ္ဗံ - ဠိကာ။

၆။ အနေက ပရိယာယေန ခေါတိ ဣဒံ - အနေက ပရိယာယေန ခေါ အဒ္ဓိသော ဤ စကားကို၊ ကသ္မာ – အဘယ့်ကြောင့်၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓ– အားထုတ်တော်မူအပ်သနည်း၊ သုနက္ခတ္တော-သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဂုဏ်-ကို၊ မက္ခေသာမိ ချေဖျက်မည်၊ (ဗျက်ဆီးမည်)၊ ခေါ်ဆဲ – အပြစ်ကို၊ အာရောပေဿာမိ-တက်ရောက်စေမည်၊(တင်မည်)၊[စာအုပ်တို့၌ "ပညပေဿာမိ" ဟု ၍၏၊ပပုच्च ဥ ပဓာတ်သည်း နိုင်္ဂိုပန-ချထား-ခြင်း၊ "အနက်ကို ဟောသောကြောင့် ရှေးနိဿာယအတိုင်း "အာရောပေဿာမိ"ဟု ပေးလိုက်ပါသည်၊ " ပညပေဿာမိ"ဟုရှိလျှင်ကား "အပြား-အာ-ပြုင့် သိစေမည်၊ ဝါ-ထား-မည်" ဟု ပေး၊ပါ။] လှတိ – ဤသို့ကြွရှု၍၊ တွေက် – ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကား-ကို၊ ဝိပુလ ပိတွာ–ပြောဆိုပြီး-၍၊ (အဗိပွါပ်မရှိ ပရမ်းပတာ ပြောဆိုပြီး-၍)၊ ဘဂဝတော-၏၊ ကဎ် - စကား-ကို၊ သုဏန္တော – နားထောင်လျက်၊ အပ္ပတိဋ္ဌော – လောက်တည်ရာ မရှိသည်၊ [အတက် ဘိုထိုက်သော စကား-နှင့်စပ်သဖြင့် လောက်တည်ရာ မရှိသည်၊] နိရဝေါ–အသံ မရှိသည်၊ (သုတ္တာ)အင္ဂုသိ ကိရ-တည်နေသတတ်၊ အာဒ (အသံ မရှိသည်ပြစ်၍ တည်နေရာ)ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သုနက္ခတ္တ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ တုံ-သည်၊ မဂ္ဂိဘာဝေ-ဂုဏ်ကို ချေဖျက်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်၌၊ ဣတော-ဝည်သည်၊ (သမာနေ-သော်)၊ သဃမေဝ–ကိုယ်တိုင်ပင်၊ ဂရဟံ–ကွဲရှဲ အပ်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ - ကဲ့ရဲ့ခြင်းသို့၊ ပါပုဏိဿသိ – ရောက်ရလိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ မဂ္ဂိဘာဒေ – ၌၊ အာဒီနဝ ဒဿနတ္ထ– အပြစ်ကို ပြတော်မူခြင်းအကျိုးငှါ၊ အနေက ပရိယာယေနာတိ အာဒိ' – အနေက ပရိယာယေန အစရှိသော စကား-ကို၊ အာဟ–ပြီ။

တတ္ထ-ထို အနေက ပရိယာယေန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အနေက ပရိယာယေနာတိ-ကား၊ အနေကာဒါဝရဏာန- တပါဒိမက မျှားစွာသော အကြောင်းဖြင့်၊ ("ဘာသိတော"ဋ္ဌ-၏)၊ ဝဇ္ဇိဂါမေတိ-ကား၊ ဝဇ္ဇိဃုဘာနံ-ဝဇ္ဇီမင်းတို့၏၊ ဂါမေ- ရွာပြဉ်သော၊ ဝေသာလိ နဂရေ– ဝေသာလီမြို့၌၊ ("ဘာသိတော"ဋ္ဌ စ်)၊ နော ဝိသဟိတိ–ကား၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်၊ သော **အဝိသဟနဋ္ဌော**တိ–

ဇွေကံ ဗိဇ္ဈလဓိတ္ထာ ။ ။**ဧတ္ထာဟံ**-ဝိဇ္ဈလဝိတ္ထာဟိ"ဆိ ဒဒါနံဘာတံ ဘန္တေ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိဿ ပိဟာရိဿာခိ"တိ (ဟူသည်လည်း-ဖြစ်သော့) "နမဝိ ပန မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာ ဇုဠု ပ'ဠိဟာရိယံ ကဇ္ဇာတိ"တိ (ဟူသည်လည်း-ဖြစ်သော့) "နပ ပန မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ ဧဒၚ္ဍ မည္ဆဧပတိ"တိစ (ဟူသည်လည်း-ဖြစ်သော) ဤကား ဒိဗ္ဗလဝိတ္ထာ၊ ဇုဠံ (ဤစကား-ကို) ကိရ သော (ထို သုနက္ခတ္တာသည်) ဘဂဝါ သာဝတ္ထိကို ရှေ့ (ဘုန်းကွင်း၏ ကိုရှုဖြစ်ဖြစ်သော) ဇုဠိုပါဠိဘာဒါရိယံ, အဂ္ဂညပညာဝနဋ္ဌ ကာတုံ နသက္ကော ဟိတိ ပကာသေန္တော ကထေသိ၊-ဒို့ကား၊ [အာဒီနဝဒဿနတ္ထ်ဉ် "ဒိဋ္ဌဓမ္မိကအပြစ်ကို ယူပါ" ဟု ဒို့ကာဆို၏။]

ကား၊ သော သုနက္ခတ္တော - သည်၊ (“ဟိနဉာ အာဝတ္တော” ၌စပ်)၊ ယသ– အကြင် သုနက္ခတ္တ၏၊ (“မုခံ” ၌စပ်)၊ ဝါ-သည်၊ (ကထေန္တသ ၌စပ်)၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ တိဏ္ဏံ-ကုန်သော၊ ရတနာနံ- တို့၏၊ ဝဏ္ဏံ-ဂုဏ်ကို၊ ကထေန္တသ-ပြော၌ဆိုစဉ်၊ မုခံ-ခံတွင်းသည်၊ နု ပဟောသိ– မလောက်၊ (မဆန့်)၊ သော – ထို သုနက္ခတ္တ သည်၊ ဒါနိ–၌၊ တေနေဝ မုခေန- (ရတနာသုံးပါးတို့၏ ဂုဏ်ကို ပြောဆိုသော) ထို ခံတွင်းဖြင့်ပင်၊ အဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်အပြစ်ကို၊ ကထေတိ–ပြောဆို ပြန်၏၊ အဒ္ဓု ၊– စင်စစ်ကေန်း၊ ပြဟ္မစရိယံ– မြတ်သောအကျင့်ကို၊ စရိတုံ– ကျင့် ခြင်း၌၊ အတိသဟန္တော-မရဲဝံ့သည်၊ အသာက္ကော်ဇွန္တော-မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတ္တနော–၏၊ ဗာလတာယ–မိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဝဏ္ဏံ-ကို၊ ကထေ တ္တာ- ပြောပြီး၍၊ ဟိနဉာယ– နိမ့်ကျသော လူ့ အဖြစ်အလို့ငှါ၊ အာဝတ္တော– ပြန်လည်ပြီ၊ (တနည်း) ဟိနဉာယဝတ္တော – လူထွက်ပြီ၊ ဗုဒ္ဓဒါယ– ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် တူသောဘုရားသခင်ကား၊ (မြတ်စွာဘုရားကတော့)၊ သုဗုဒ္ဓေါ – ကောင်းမြတ်သော ဗုဒ္ဓသာဝကည်း၊ ဓမ္မော– တရားတော်ကို၊ သ္စာက္ခာတော၁– ကောင်းစွာ ဟော တော်မူအပ်သည်သာ၊ သံဃော -သံဃာတော်သည်၊ သုပ္ပဋိပန္နော၁–ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူတတ်သည်သာ၊ ဧ၀ံ– သို့၊ တီဏိ– ကုန်သော၊ ရတနာနိ– တို့ကို၊ ထော၁ဧမန္တေ၁– ချီးမွမ်းကုန်လျက်၊ မနုဿာ– တို့သည်၊ တုယျဝ– ဆင်၏သာ၊ ဒေါသံ– အပြစ်ကို၊ ဒဿေဿန္တိ–ပြကြလိမ့်မည်၊ ဣတိ– ၌သို့ မှတ်အံ့၏။

ဣတိ ခေါ တေတိ-အစရှိသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿေတိဒ္ဓံ စပ်)၊ သုနက္ခတ္တ၊ ဧ၀ ခေါ–ဤသို့လျှင်၊ **တော**-သင့််အား၊ ဝါ–သင်ကို၊ ဝတ္တာရော– (ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်) ပြောဆိုချေါသူတို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ – ရှိကြလိမ့်မစ်၊ တတောဘဝ–ထိုသို့ မိန့်တော်မူ ခြင်းကြောင့်၊ (**အနေကပရိယာယေန** ခေါ တေ သုနက္ခတ္တအစရှိသောစကားကို မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ “ဝတ္တုံ နလဿိ”၌ စပ်)ဧ၀–သို့၊ (ဤ) မိန့်တော်မူအပ် ပြီးသည့် အတိုင်း)၊ ခေါ ဧသေ-သည်၊ ဥပ္ပန္နေ–လေသော်၊ သတ္တာ - မြတ်စွာဘုရား သည်၊ **အာ**တိတာနာဂတေတ-အတိတ် အနာဂတ်၌၊ အပ္ပဋိဟတဉာဏော-မပိတ်ပင် မဆီးတားအပ်သော ဉာဏ်ရှိတော်မူ၏၊ **မယှံ**-၏၊(ငါ့မှာ)၊ ဧ၀-သို့၊ ခေါ ဧသေ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ– ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ–သို့၊ ဇာနန္တေ၁ပိ-သိတော်မူပါလျက် လည်း၊ ပုရေတရံ–**ရှေးဦးစွာ၊ နု ထ**ထေသိ-မိန့်တော် မမူ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တုံ– ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ နု **လစ္ဆသိ** - ရလိမ့်**မည်မဟုတ်**၊ ဣတိ - ဤ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ-**ပြ၏**၊ အပဏ္ဏမေ၀ါတိ-ကား၊ အပဏ္ဏမိယေ၀-နေရာမှ မယ်သွားတော့

အပဏ္ဏမေ၀။ ။ [အပဏ္ဏမိ+ဧ၀] အတ္ထုနာ ယထာဒိဋတာ ဝုဋ္ဌာယ အပသင်္ကို၊ ဤနည်းဖြင့် “**အပဏ္ဏမိ**” အရ နေရာမှ ထ၍ ဖယ်သွားခြင်းကို ပြု၏၊ အပဏ္ဏန္တေ၁ သာသနတော ဘဋ္ဌေ၁ ဤနည်းဖြင့် သာသနာတော်မှ ဖယ်သွားခြင်း (သာသနာတော် အယူကို စွန့်၍ အခြားအယူကို ယူသွားခြင်း , သို့မဟုတ် - လုထွက်သွားခြင်း) ကို ပြသည်။–ဋီကာ။

သည်သာ၊ ဝါ—ထသ္မားတော့သစ်သာ၊ ဝါ—တနည်း၊ အပက္ကန္တော့(ဧ၀)—သာသနာတော်မှ ဖယ်သွားတော့သည်သာ၊ စုတော-ရွှေ့လျောတော့သည်သာ၊ ဤတိ အတ္ထော—ဤကား၊ အနက်၊ ယထာ တံ အာပါယိကော်တိ—ကား၊ အပါယေ—၌၊ နိမ္မတ္တနာဝုဟော—ဖြစ်ခြင်းကို ထိုက်သော၊ သတ္တော—သည်၊ [“အပါယေ + နိမ္မတ္တိယ်ဿာတိတိ အာပါယိကော၊(တနည်း)အပါယေ + နိမ္မတ္တနာဝုဟော အာပါယိကော”ဟု ပြုပါ။] အပက္ကမေယျဃဃ - ဖယ်သွားရာ သကဲ့သို့၊ ဧ၀ မော-ဤ့ အတူပင်၊ အပက္ကမိ-ပြီ၊ ဇုတိ အတ္ထော။

ဇကာရက္ခတ္ထိယဝတ္ထု အဖွင့်

၇။ ကေမိဒါဟာန္တိ ဣမိနာ— ကေမိဒါဟိဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ ဝါ— ကေမိဒါဟိ အစရှိသော ဤစကားဖြင့်၊ ကိ - အဘယ် အနက်အဓိပ္ပ ါယ်ကို၊ ဒဃောတိ-ပြတော်မူသနည်း၊ ဤဒ သဒ္ဒါ- ဤ ပါဆိကသုတ်-ကော်သည်၊ ဤဒို့ပါဠိဟာရိယ် နကရောတိတိစ-ဤဒို့ပါဠိဟာရိယ် နကရောတိ ဟူသည်လည်း၊ဖြစ်သော၊အဂ္ဂည် နပညပေတိတိစ—အဂ္ဂည် နပညပေတိ ဟူသည်လည်း၊ဖြစ်သော၊ ဒို့ဟိ-နှစ်ပါး ကုန်သော၊ ပဇေဟိ-ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ (ပဒဖြင့် ဝါကျကိုလည်းယူ။)အာဗဒ္ဓ—ဆက်စပ်နေ၏။ တတ္ထ-ထို နှစ်ပါးသောပုဒ်တို့တွင်၊ အဂ္ဂည် နပညပေတိတိ-ဟူသော၊ ဤဒ ပဒံ-ကို၊သတ္တဟရိယောသာနေ-သုတ်တော်၏ အဆုံးနား၌၊(ပါဆိကသုတ် ဆုံးခါနီး၌)၊ ဒဿောသာဘိ— ပြတော်မူလိမ့်မည်၊ ပနံ- အဖို့တပါးကား၊ ပါဠိဟာရိယ် နကရောတိတိ-ဟူသော၊ ဤမသာ ပဒဿ-၏၊ အနသဒ္ဒီဒဿနဝေနေ-အနှသန္ဓေကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊(စကားအဆက်အသွယ်ကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်)၊ အယံ ဒဿနာ — (ကေမိဒါဟံ အစရှိသော) ဤ ဒေသနာတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) အာရဒ္ဓါ-အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီ၊ (ဤတိ-ဤ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ။)

တတ္ထ-ထို ဒကေမိဒါဟံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကေမိဒါဟန္တိ-ကား၊ အဟံ-သည်၊ ကေသို့-တပါးသော၊ သမယန္တိ-ကား၊ သမဇေယ-အခါ၌၊ [ဧကံ သမယံ၌ သတ္တမီအနက်ဝယ် ဒုတိယာသက် ဟု ပြု၏။] အဟံ - သည်၊ ကေသို့ - သော၊ ကာလေ— ၌၊ ဤတိအတ္ထော- နက်၊ ထူလူသူတိ (ဇ္ဇော)— ထူလူသူဟူသော ဤ ပါဠိ၌၌၊ ထူလူနာမ— ထူလူမည်သည်၊ ဇနပဒေါ- တည်း၊ တတ္ထ— ထို ဇနပုဒ်၌၊ ဝိဟရာမိ-၏၊ ဥတ္တရကာဒနာမာတိ-ကား၊ ဤတ္ထိလိင်ဝယေန-ဤတ္ထိလိင်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥတ္တရကောတိ - ဥတ္တရကာ ဟူ၍၊ ဧ၀ံ နာမကော- ဤသို့ အမည်ရှိသော၊ သူလူနံ— ထူလူ မင်းသားတို့၏၊ ဇနပဒဿ - ဇနပုဒ်၏၊ နိဂမော - နိဂုံးသည်၊ (အတ္ထ)၊ တံ နိဂမံ-ထိုနိဂုံးကို၊ ဂေါစရဂါမံ—ဂေါစရဂါမ်ကို၊ (ဆွမ်းခံရွာကို)၊

ကတ္တာ-၍၊ (“စိဟရာမိ”၌စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော - နက်၊ အစေလောတိ- ကာ-၊ နဂ္ဂေါ-အဝတ်မဆီး အချည်းနှီးသော၊ ကောဂမ္ဘက္ကိယောဘိ - ကာ-၊ အန္တေ၁ ဝကိပါဒေါ - အတွင်းသို့ ကောက်သောခြေ ရှိသော၊ ခတ္တိယော-ခတ္တိယသည်၊ (ခါဒတိ ဘုဥ္ဇတိ ထိုဉ်စပ်)၊ ကုက္ကုရဝတိကောတိ - ကာ-၊ သမာဒိန္နကုက္ကုရဝတော-ကောင်းစွာယူအပ်သော ခွေးတို့၏ အကျင့်ရှိသည်၊ ဝါ-ဆောက်တည်အပ်သော ခွေးတို့၏ အကျင့်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သုနခေါဝိယ - ခွေးကဲ့သို့၊ ဆာယိတ္တာ--နမ်း၍၊ ခါဒတိ-ခဲ၏၊ ဥဒ္ဓန္တန္တရေ-ဖိုခန်းနောက်အကြား၌၊ နိပဇ္ဇတိ-အိပ်၏၊ အညပ္မိ - (ခဲစားခြင်း အိပ်ခြင်းမှ) အခြားသော အပြုအမူကိုလည်း၊ သုနခ ကိရိယမေဝ—ခွေးတို့၏ အပြုအမူကိုသာ၊ ကရောတိ - ၏။

စတုက္ကဂ္ဂါဏ္ဍိကောတိ—ကာ-၊ စတုသမ်ဒိဋ္ဌိတော- လေးပါးသော ကိုယ်အစိတ် အုပ်ငိုးတို့ဖြင့် မြေ၌ ထိခိုက်အပ်သော သွားခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [ခါဒတိ ဘုဥ်စပ်။]ခွေး-နွစ်ဖက်ကုန်သော၊ ဇာဏုနွံ—ပခေါင်းနှုတ်ခမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း ခွေးကုန်သော၊ကပဉ္စရေစ-တရောဘ်ဆစ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘူမိယံ-၌၊ ဌပေတွာ—ထား၍၊ (လေးဖက်ထောက်၍)၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏။ (သွား၏။) [စတ္တုတိ သမ္မိရာဝယဝေဂေါ ကုဏ္ဍာနံ ဂမနံ စတုက္ကောဏ္ဍော၊ သော တေသွံ အတ္ထွတိ စတုက္ကောဏ္ဍိကော၊-ဍိကာ၊ ဏ္ဍိကာဒ္ဒံ ကုဝယ် ဝုတ္တိပြုဋ္ဌ် “စတုက္ကောဏ္ဍိကော” ဟုဋ္ဌိ အင်္ဂကထာဒဋ္ဌ် ဝုတ္တိပြုအနုက်တူပင်။] ဆမာနိုက်ဏ္ဍန်-ကာ-၊ ဘူမိယံဌံ၂နှိုက်ဏ္ဍ-ချထား၊အပ်သော၊ပက္ခိတ္တံ-ချအပ်သော၊ ဌပိတ်-ထား၊အပ်သော၊ (ဘက္ခအဒ်စပ်)၊ ဘက္ခသန်-ကား၊ ဘက္ခ-အစာကို၊ ယံကိဉ်-တစုံတခုသော၊ ခါဒနီယံ—ကိုလည်း ကောင်း၊ ဘောဇနီယံ- ကိုလည်းကောင်း၊ မုခေနေ၀ါတိ-ကာ-၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ အပဏာမေတွာ-မသုံးသပ်မူ၍၊(မယူမူ၍)၊ ခါဒနီယံ-ကို၊ မုခေနေ၀-ပါးစပ်ဖြင့် သာ၊ ခါဒတိ-၏၊ ဘောဇနီယမ်ပိ-ကိုလည်း၊မုခေနေ၀-သာ၊ ဘုဥ္ဇတိ—၏။

သာဓုပ္ပဝေါတိ – ကာ-၊ သုန္ဒရဂ္ဂဝေါ-ကောင်းသောသဘော ရှိပါ၊ပေစ့၊ (သူတော်ကောင်းသဘော ရှိပါ၊ပေစ့)၊ အယံ သမဏောတိ—ကာ-၊ အယံ သမဏော-သည်၊ အရဟာတံ-ရဟန္တာတို့တွင်၊ ကောဒ—, ထပါး အပါဒေါဝဝိတာည်း၊

၁။ ကုက္ကုရုဝတိကော၁။ ။ကုက္ကုရုဝတံ သမ္ပဒါနေဝသေန တေသ္မိ အဇ္ဈိတိ ကုက္ကုရုဝတိကော၊-ဋ္ဌိကာ၊ [အညမ်ိဖြင့် ပါဠိတော်ဝယ် လာသော စတုက္ကဂ္ဂါဏ္ဍိက စသော အကျင့်များကို ဟူပ၊။]

၂။ ဘက္ခသံ။ ။ အင်္ဂကထာအလို- ဘက္ခိတမ်ဒ္ဓန္တိ ဘက္ခံ၊ အသိတမ္ဒန္တိ အသံ၊ ဘက္ခန္တ+တံ+အသဒ္ဒါတိ ဘက္ခသံ၊ ဏ္ဍိသို့ ဝိုလေသနောဘယပဒ ကမ္မဓာရဲ့ပြဋ္ဌိ ခဲဖွယ် ခဘာဇ္ဇ် ၂ ပါးလုံးကို အရ္ထကောဘ်ပါ၊ (တန်ခည်း) ဘက္ခိတမ္ဒန္တိ ဘက္ခံ (ခဲဖွယ်)၊ အသိတမ္ဒန္တိ အသံ (ခဘာဇ္ဇ်)၊ ဘက္ခံစ+အသံစ ဘက္ခသံ ဟု ဒွန်သမာသ် ပြု၊ပါ။

ဣတိ-ဤသို့ အကြြဖြစ်ပြီ။ ကတ္တာ–ထို သာဓုရူပေါဝတ အစရှိသော၁၆၂၌၊ ဝတာ ထိ-ဝတဟုသော သဒ္ဒါသည်၊ ပတ္တနတ္ထေ-တောင်းတခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော-ဖြစ်သော)၊ နိပါတော- နိပါတ်တည်း၊ အသ- ထို သုနက္ခတ္တ၏၊ ဧ၀- ဤသို့၊ ပတ္ထနာ - တောင်းတခြင်းသည်၊ အဟောသိ ကိရ - ဖြစ်သတဲ့ (ကိ)၊ ဣမိနာ သမဏေန-နှင့်၊ ဃဒိသော-တူသော၊ အညော-သော၊ သမဏောနာမ-ရဟန်း မည်သည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ ဟိ-ဖန်၊ အယံ- ဤရဟန်းသည်၊ အဝိစ္စတာယ–ပစ္စည်း တို့၌ အလိုမရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ၀၊-နည်းသော အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပတ္ထံ-အ၀တ်ကို၊ နံ ၀ ဣသေတိ-မ၀တ်၊ သေ-ဤဆွမ်းခွက်ကိုဆောင်ခြင်းသည်၊ ပပဠ္ဂေ၁-ချဲ့ထွင်ရာဒေါက်၏၊ (အကျယ်ချဲ့ရာဒေါက်၏)၊ ဣတိ-သို့၊ မညမာနေ၁-မှတ်ထင်ဘည်၊ (ဟုတ္၀၁)၊ ဘိက္ခာဘာဇနပ္ပိ-ဆွမ်းခွက်ကိုသော်မှလည်း၊ နံ ပရိဟရတိ-မဆောင်ယူ၊ ဆမာနိကိဏ္ဏမေ၀-မြေ၌ချထားအပ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ် ကိုသာ၊ ခါဒတိ-ခဲစား၏၊ အယံ-ဤ ရဟန်းသည်၊ သမဏော နာမ-ရဟန်းစစ် မည်၏၊ (ရဟန်းမြတ် မည်၏)၊ မယံ ပန-ငါတို့သည်ကား၊ သမဏာကိ်-ရဟန်း သို့လေလော၊ [ငါတို့တော့ ရဟန်းမှ ဟုတ်ကြသေးရဲ့လား-ဟူလို။] ဣတိ-ဤသို့ ကြြစည်သတဲ့၊ ဧ၀--ဤသို့၊ သမ္ပဇညဗုဒ္ဓဿ–သမ္ပဇညမြတ်စွာဘုရား၏၊ ပစ္စတော– နောက်၌၊ (နောက်က)၊ စရန္တေ၁၀–လိုက်လျက်ပ၀်၊ ပါပကံ–ယုတ်ညံ့သော၊ ဣမံ ဝိတက္ကံ-ဤ အကြြကို၊ ဝိတက္ကေသိ-ကြြပြီ။

[“တေဒေ၀ါစံ”ဟု အမ့ယော၁၈ ရှိရမည်၊ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]တေဒေ၀ါ စန္တိ(ဧတ္ထ)-၌၊ ဂဋ္ဌတ္တိ - လျှို့ဝှက် တိမ်မြုပ်နေသော အနက်ကို၊ ကိရ ဥဒ္ဓရိတ္၀ာ ဒေသေမိ-ထုတ်ဆောင်၍ ပြဉီးမည်၊ ဘ၀၀၊-သည်၊ အယံ သုနက္ခတ္တော-သည်၊ ပါပဿာသယော-ယုတ်ညံ့သော အလို အာဒျာသယရှိ၏၊(ညံ့သော ဓာတ်ခံ ရှိ၏)၊ ဣမံ-ဤ ကောဖုက္ခက္ကိယကို၊ ဒိဿာ-မြင်ရ၍၊ ကိ - အဘယ်ကို၊ စိန္တေသိ-ကြြလေ သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေသိ ကိရ–ကြြတော်မူသတဲ့၊ အထ– ထို အခါ၌၊ ဧ၀-ဤသို့၊ စိန္တေန္တော-ကြြတော်မူလသော်၊ ၀၊–ကြြတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား သည်၊ တဿ-ထို သုနက္ခတ္တ၏၊ အတ္ထာသယံ-အလိုကို၊ ဝိဒိတ္၀ာ - သိတော်မူ၍၊ အယံ မောဃပုရိသော-သည်၊ မာဒိသဿ-၎ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သမ္ပညေန-သမ္ပညဉ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပစ္ဆတော- နောက်၌၊ (နောက်က)၊ အာဂန္တွန္တေ– လိုက်လာလျက်၊ အစေလံ-အ၀တ် မရှိသူကို၊ ၀၊-အ၀တ် မ၀တ်သူကို၊ အရဟာ တိ-ရဟန္တာ ဟူ၍၊ မညတိ-မှတ်ထင်၏၊ ဒါနိ-ယခု အခါ၌၊ ဣဒေ၀-ဤနေရာ၌ ပင်၊ အယံ ဗာလော-ဤလူမိုက်သည်၊ (ဤ လူအသည်)၊ နိဂ္ဂဟံ - နှိပ်ခြင်းကို၊ (နှိမ်ခြင်းကို)၊ အရဟတ်-ထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြြတော်မူ၍၊ အနိ၀တ္တိတ္၀ာ၀– ပြန်မလှည့်သို့ပဲသာ၊ တေံ ဘူမိံ နာမာတိ အာဒိ၀ဝန် - ဤ တွင်မို့ နာမ အစရှိသော စကား၀ေါ်ကို၊ အ၀ေါစ-ပြီး၊[ဤ၌“ဘ၀၀၊ စိန္တေန္တော”ဟု ကတ္တားရှိသော

ကြောင့် ''အဝေါစ'' ဟု နာမယောဂ ရှိရ၏။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗဒ္ဒါမူ ''တေဒဇ်ဝါစံ'' ဟု အမှယောဂ ရှိခဲ့ရမည်၊ ပါဠိတော် ကြည့်ပါ။။]

တတ္ထ – တို့ တူမွှိနာမ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တူမွှိနာမဘတိ (တ္ထေ) – တူမွှိ နာမ ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ပိကာရော-ပိအက္ခရာသည်၊ [ပြီကာ အလို့ ''အပိကာရော – အပိအက္ခရာသည်'' ။] ဂရုဟတ္ထေ-ကဲ့ရဲ့ခြင်း အနက်၌၊ (ပဝတ္ထော – ၏၊) ဟိ – ဆက်၊ ဘဂဝါ – သည်၊ နံ-ထို သုနက္ခတ္တကို၊ ဂရုဟန္တော-ကဲ့ရဲ့တော် မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တူမွှိ နာမဘတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဟီနဒ္ဓာသဖောဒ-ယုတ်ညံ့သော အလိုရှိသော၊ တူမွှိ – သင်ကလည်း၊ (သင်လို လူကလည်း)၊ အဟံ-သည်၊ သက္ကပုတ္တိယော – သာကီဝင် မင်းသား ဘုရား သားတော် ဖြစ်သော၊ သမဏော – ရဟန်းတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ ပဋိဇာနိဿတိ နာမ-ဝန်ခံနေရသောဒ်၏၊ ဣတိ အယံ – ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ – ဤ တူမွှိ နာမ အစရှိသော ပါဌ်၌၊ သဓိပ္ပါယော – မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်တည်း။

ကိ' ပန မံ ဘန္တေတိ-ကိ' ပန မံ ဘန္တေ အစရှိသော စကားရပ်ဖြင့်၊ (ပုစ္ဆတိ ဒွေ့ စပ်)၊ ဘန္တေ, ဘဂဝါ – သည်၊ မယံ - တပည့်တော်၏၊ ဝါ - အား၊ ကိ' – အဘယ်ကဲ့သို့သော၊ ဂါရယ်-ကဲ့ရဲ့ ထိုက်သော အပြစ်ကို၊ ဒီဿ-ရှိ၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (တူမွှိ နာမ အစရှိသော စကားကို)၊အာဟ – မိန့်တော် မူပါသနည်း၊ ဣတိ – သို့၊ ပုစ္ဆတိ - မေး၏၊ အထ – ၌၊ အဿ – ထို သုနက္ခတ္တအား၊ ဘဂဝါ – သည်၊ အာစိက္ခန္တော – မိန့်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ န နုတေတ အာဒိ'-ကို၊ အာဟ - ပြီ၊ မစ္ဆရာယတီတိ - မစ္ဆရာယတိ အစရှိသော ပါဌ်ဖြင့်၊ (ပုစ္ဆတိဒွေ့ စပ်)၊အဥ္ဇသ – (ဂါမဉ့တပါး) အခြားသူ၏ (သန္တာန်၌)၊ အရဟတ္တ - အရဟတ္တဖိုလ်သည်၊ မာ ဟောတု- မဖြစ်ပ ါစေနှင့်၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြ၍၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ဧဝံ – သို့၊ အရဟတ္တဿ – သုတပါး၏ အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ မစ္ဆရာယတိ ကိ' – မစ္ဆရိယ ဖြစ်ပါ သလား၊(ဝန်တိုပါသလား)၊ ဣတိ – သို့၊ ပုစ္ဆတိ – ၏၊ န ခေါ အဟန္တိ – ကား၊ မောဃပုရိသ, အဓံ - သည်၊ သဒေဝကဿ - သော၊လောကဿ - သတ္တလောကတို့၏၊ (သတ္တဝါ အားလုံး၏)၊ အရဟတ္တပဋိလဘမေဝ – အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရခြင်းကို သာလျှင်၊ ပစ္စာသိသာမိ – ထောင်းတ၏၊ မေ - ငါသည်၊ တေဒဇ္ဇမေဝ – ဤ (သဒေဝကလောကတို့၏ အရဟတ္တဖိုလ်ဘို့ ရခြင်း) အကျိုးငှါသာ၊ ဗဟူနိ – များစွာကုန်သော၊ ဒုက္ကရာနိ – ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုတို့ကို၊ ကရော ဧန္တိန – ပြုတော်မူလျက်၊ ပါရမိယော – တို့ကို၊ ပူရိတာ – ပြည့်စေတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ (ဖြည့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ)၊ မောဃပုရိသ၊ အဟံ – သည်၊ အရဟတ္တဿ – ကို၊ နာ မစ္ဆရာယာမိ – ဝန်တိုတော် မမူ။

ပါဟုတ် ဒိဋ္ဌဂတ္တိ – ကား၊ နာ အရဟန္တံ – ရဟန္တာ မဟုတ်သူကို၊ အရဟာ – ရဟန္တာတည်း၊ ဣတိ ဧဝံ – ဤသို့လည်းကောင်း၊ အရဟန္တေစ – ရဟန္တာတို့ကို လည်း၊(ရဟန္တာ အစစ် ဖြစ်တော်မူသော ဗုဒ္ဓ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓတို့ကိုလည်း)၊ အန

ရာဘန္တေဉ–ရဟန္တာများ မဟုတ်ကြ၊ လူတိ ဝေ့-ဤသို့လည်းကောင်း၊ တဿ–ထို သုနက္ခတ္တ၏၊ ဒိဋ္ဌ–မိဉ္ဇာ အယူသည်၊ ဥပန္နာ–ဖြဉ်ပို၊ တံ ထို အယူကို၊ သန္ဒာယ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီး၊ ယံ ခေါ ပနာတိ–ကား၊ အဓေလ်-သော၊ ယံ တေ –အကြင် ကောရက္ခတ္တိယကို၊ ဧဒံ– ဤသို့ (သူတော်ကောင်း ရဟန်းဟူ၍)၊ မညသိ-မှတ်ထင်၏၊ သတ္တုမံ ဒိဝသန္တိ–ကား၊ (သော – ထို ကောရက္ခတ္တိယသည်)၊ သတ္တမေ– ခုနစ်ရက်မြောက် ဖြင်သော၊ ဒိဝသေ-နေ့၌၊အလသကေနာတိ-ကား၊ အလသကဗျာဝဋိနာ-အစာမကြေသော အနာဖြင့်၊ ကာလိ ကရိဿတိတိ–ကား၊ ဥဒ္ဓုမာတ ဥဒရော – ဖူးရောင်သော ဝမ်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မရိဿတိ–သေလိမ့်မည်၊ (ဝမ်းဖေါ ဝမ်းရောင်ပြဉ်၍ သေလိ ခဉ်-ဟူလို့)။

ကာလကဋ္ဌိကာတိ–ကာလကဋ္ဌိကာဟူသော အမည်သည်၊ တေသံ-အသုရာနံ-ထို အသုရာတို့၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ တေသံ-ထို ကာလကဋ္ဌိကာ အသုရာတို့၏၊ အတ္တဘာဝေါ – အတ္တဘောသည်၊ (ခန္ဓာကိုယ်သည်)၊ တိဂါဒုတော ကိရ-သုံးဂါဝုတ် ရှိသတတ်၊ အပ္ပမံသ လောဟိတော–နည်းသော အသား အသွေး ရှိသည် (ဟုတ္တာ)၊ ပုရာဏပဏ္ဏသဒိသော (ကိရ) – ဟောင်းသော သစ်ရွက်နှင့် တူသတတ်၊[ကသား အသွေး နည်းသဖြင့် ဧကဒိုး အရေအျသာ ရှိ၍ဖြူဖွေပြီးရောင် ခြောက်သွေ့ နေသည်။] ကက္ကဋကာနံ–ပုဇွန်တို့၏၊ (အင်္ဂါနံ)ဝိယ– မျက်လုံးတို့ ကဲ့သို့၊ နိက္ခမိတ္တာ–ထွက်၍၊(ပြူးထွက်၍)၊ မဏ္ဍကေ–ဥူးထိပ်၌၊ တိဋ္ဌန္တိ (ကိရ)၊ တည်ကုန်သတတ်၊ မုခံ- ပါးစပ်သည်၊ သူစိပါသကသဒိသံ–အပ်နဖူးပေါက်နှင့် တူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မဏ္ဍကတ္တိ ယေ– ဥူးထိပ်၌ပင်၊ ဟောတိ (ကိရ) – ရှိသတတ်၊ တေန – သို့ ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပါးစပ်၏ ဥူးထိပ်ထက်၌ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊သြန်မိတ္တာ–ညွတ်ကိုင်း၍၊ ဂဂါဝံ–အစာကို၊ ဂဏှန္တိ (ကိရ)–ယူကြရသတတ်၊ ဒီရဏတ္ထမ္ဘကေတိ–ကား၊ ဒီရဏတိဏတ္ထမ္ဘော – ဖြိတ်မြက်ချုံသည် တည်ို သုသာနေ–ထိုသုသာန်၌၊ အတ္ထိ-၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ - ထို သုသာန်ကို၊ ဒီရဏတ္ထမ္ဘကန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–၏။

တေနုပသင်္ကမီတိ-ကား၊ ဘဂဝတိ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (ဂတော၌စပ်)၊ ဧဋ္ဌော့ ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝကားကို၊ ဝတ္တာ - မိန့်တော်ရှိပြီး၍၊ ဘသ္မိ ဂါမေ–ထို ဥဋ္ဌုရကာရဂ္ဂာ၌၊ ပိဏ္ဍာယ–ဌါ၊ ဝနိတ္တာ–လှည့်လည်ပြီး၍၊ ဝိဟာရံ-သို့၊ ဂတော - ကြွတော်မူလေသော်၊ ဝိဟာရေ-မှာ၊ နိက္ခမိတ္တာ - ဆင်း၍၊

ဒီရဏာတ္ထမ္ဘကေ ။ ။ ဒီရဏသဒ္ဒါ ဖြိတ်မြက် အနက် ဟောဇ်၊ ထမ္ဘသဒ္ဒါကား၊ (၀ဋ္ဌာ)ချုံ အနက်ဟော၊ ဒီရဏာတ္ထမ္ဘော တေသ္မိံ့ ဒီရဏာတ္ထမ္ဘကံ၊ (သုသာန်) ဟု ပြဋ္ဌဲ့ အဿတ္ထိ အနက်၌ (က) ဝစ္ဆည်း သက်ပါ။

ဥပသင်္ကမိ – ချဉ်းကပ်ပြီ၊ ယေန တုန္တိ – ကား၊ ယေန ကာရဏေန-အကြောင်အကြောင်းကြောင့်၊ တုံ–သည်၊ (ဘုဥ္ဇေယျာသိ ၌ စပ်)၊ ယသ္မာပိ – အကြောင်အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဘဂဝတာ – သည်၊ ဗျာကတော – မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (“ဘုဥ္ဇေယျာသိ” ၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ မတ္တံ မတ္တဿ်–ကား၊ ပမာဏယုတ္တံ ပမာဏယုတ္တဿ်–အတိုင်းအရှည်အတိုင်းအလျှည်နှင့် ယှဉ်သော၊ (“ဘတ္တံ” ၌ စပ်)၊ (တနည်း)၊ ပမာဏယုတ္တံ ပမာဏယုတ္တဿ်–အတိုင်းအရှည်နှင့် ယှဉ်အောင် အတိုင်းအရှည်နှင့် ယှဉ်အောင်၊ (“ဘုဥ္ဇေယျာသိ” ၌ စပ်)၊ မန္တာ မန္တာတိပိ – ဟူ၍လည်း၊ ပါဠေဌာ – ပါဠိတော်ပါဠိသည်၊ (အတ္ထ–ရှိသော်၏)၊ ပညာယ–ဖြင့်၊ ဥပပရိက္ခိတ္တာ ဥပပရိက္ခိတ္တာ-ဆင်ခြင်ချိ ဆင်ခြင်ချိ၊ (“ဘုဥ္ဇေယျာ” ၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ [မန္တာသဒ္ဒါ ပညာ အနက်ဟော၊ တတိယာ နာ ဝိဘတ်၏ ကာရိယ ဖြစ်သော(ယ)ကို ချေ။] ယထာ သမဏာသ ဂေါတမဿာတိ-ကား၊ ယထာ-အကြောင် အခြင်း အရာအား-ဖြင့်၊ (ပြုလေသော်)၊ သမဏာသ ဂေါတမဿ-ရဟန်းဂေါတမ၏၊ ဝစန်သည်၊မိန်စာ-မှား-ယွင်းသည်၊အသ-ဖြစ်ရာ၏၊ တထာ-ထိုမှ-ဒုစ်လောက်အောင် သော အခြင်း-အရာအား-ဖြင့်၊ ကရေယျာသိ–ပြုလော့၊[“တထာ ကရေယျာသိ” ဟု နိယမဝါကျ ထည့်ရမည် ဟု ပြဿဉ်။] ဣတိ-သို့၊ အာဟ–ပြော်ပြီ။

ဧတံ-သို့၊ ဝုတ္တေ–ပြော်အပ်သော်၊ အစေလော-အစေလကောရက္ခတ္တိယသည်၊ သုန္ဒရေါ ဝိယ – ခွေးကဲ့သို့၊ ဥဒ္ဓနဋ္ဌာနေ – ခုံလောက်ထို့၏ တည်ရာ အရပ်၌၊ (ဖို်ခနေ့က်ရှိရာ အရပ်၌)၊ နိပန္နော–လျှောင်းနေသည်၊(သမာနေ၁-ဖြစ်စဉ်)၊ သိသံ–ကို၊ ဥက္ခိပိတ္မာ မြွာက်၍၊(တနည်း) သီသံ ဥက္ခိပိတ္မာ-ခေါင်းထောပ်၍၊ အာဂွိနီ–တို့ကို၊ ဥမ္မိလေတ္မာ–ဖွင့်၍၊ ဩလောကေန္တေ–ကြည့်လျက်၊(“ဝတ္ထာနိပန္ဒိ” ထို့၌ စပ်)၊ ကိံ – အဘယ်ကို၊ ကထေသိ - ပြောသနည်း၊ သမဏော ဂေါတမော နာမ–ရဟန်း ဂေါတမ မည်သည်၊ အမှာကံ–တို့၏။ ဝေရိ-ရန်သူ တည်း၊ ဝိသဘာဂေါ-တူသော သဘောရှိသူမဟုတ်၊[ဒ္ဝိန္နှင့်သဘောတူ မဟုတ်]၊ သမဏာသ ဂေါတမဿ–၏၊ ဥပ္ပန္နကာလတော့-ဖြစ်ရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ မယံ–တို့သည်၊ သူ**ဗိ**ယေ-နေသည်၊ ဥဂ္ဂတေ-တက်လသော်၊ (ထွက်လသော်)၊

မတ္တံ မတ္တံ ။ ။ မတ္တာ သဒ္ဒါ ပမာဏိသဒိ့ယေ မတ္တာ စသော အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ပမာဏ အနက် ဖော်၊“မတ္တာ+တေသေ+အဇ္ဈတိ မတ္တံ”ဟု အဿထွိ ပြု၍ (ဏ) ပစ္စည်းသက်၊ ထို့နောက်“မတ္တံ မတ္တဿ် ဘတ္တံ ဘုဥ္ဇေယျာသိ”ဟု ပါဠိတော် ရှိခဲ့သောကြောင် “ဘတ္တံ”၌ စပ်ဖို့ရာ ကံ အနက်၌ “ဒုတိယာ” သက်ပ၊ (တနည်း) “ဘုဥ္ဇေယျံဒုသိ”၌ ဝပ်ဖို့ရာ ကြိယာဒိသေသန အနက်၌“ဒုတိယာ” သက်ပ။ [ပါဠိ ဧတော် နိသဿဒ္ဒ ထိုအတိုင်း အနက်ဖေးထားသည်။]

ခင်ဗျော ပန်းကာဝိယ – ပိုးစုန်းကြူးတို့ကဲ့သို့၊ ဇာတာ–ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ အမှေ တို့ကို၊ ဧဝံ- ဤသို့ (သင်ပြောသည့် အခြင်း အရာ အားဖြင့်)၊ ဝါစံ-ကို၊ ဝဒေယ္ယု - ဆိုရာ၏၊ အညထာ ဝါ-တပါး၊သော အခြင်း အရာ အားဖြင့်သော်လည်း၊ (ဝဒေယ္ယု)၊ ပန- ထိုသို့ပင် ဆိုပါသော်လည်း၊[အရှ ဂျတ္တု ဇောတကာ] ဝေဓိနော - ၏၊ ကထာ နာမ - စကားမည်သည်၊ တစ္ဆာ - မှန်သည်၊ နု ဟောတိ - မဖြစ်နိုင်ဝ၊ (မပြစ်သင့်)၊ တွံ - သည်၊ ဂစ္ဆ - သွားလေ၊ အဟံ - သည်၊ ဧတ္ထ - ဤသို့ ပြောဆိုရာ၌၊ (ဤသို့ ရဟန်း ဂေါတမက ပြောဆိုရာ၌)၊ ကင္တဒ္ဒံ - ပြုထိုက်သော အမှုကို၊ ဇာနိသ္သာဝိ - သိပါမည်၊[ကြည့်လုပ်ပါ မည်ဟု ဆိုလိုသည်။] ဣတိ - သို့၊ ဝတ္တွာ - ၍၊ ပုန ဒေဝ – တဖန်သာလျှင်၊ နိပဋ္ဌိ - လျှောင်းပြီ။

၀။ ကေဒိပိကာဃာတိ-ကာဒး· ကေ၀ဒ္ဓေတိ-ကေ၀ဒ္ဓေဟ္ဝန်း၊(တရက် နှစ်ရက် ဟူ၍)၊၀တ္ဝာ-ဆိုရ်၍၊၀ဏ္ဏော်-ရေတွက်ပြီ၊ယထာဘန်္ဂီ-ကား၊ အသဒ္ဓဟမာနေ၁-မယ်ကြည်ကြည်သော၊ ကောစိ-တစုံတယောက်သည်၊ ဂဏေယျ ယထာ-ရေတွက်ရာ သကဲ့သို့၊ ဇေ တူ၊ ဂဏေသိ-ပြီ၊ စ– ရေတွက်ရံသာ မကသေး၊ ကေဒိဝသံ–တနေ့၌၊ တိက္ခတ္တုံ–သုံးကြိမ်၊ ဥပယက်မိတ္ဝာ- သွားပြီး၍၊ ကောဒိဝသော– တရက်သည်၊ အတိ**တော**ာ- လွန်ပြီ၊ ဒွေ ဒိဝသာ - နှစ်ရက်တို့သည်၊ အတီတာ– လွန်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ အရောစေသိ- ပြောပြီ။

သတ္တမံ ဒိဝသန္တိ (ဧတ္တ)၊ (ဂုဠတ္ထံ့ ဂိရ ဥဒ္ဒရိတ္ဝာ ဒဿေမိ၊) သော- ထို ကောရဗ္ဘတ္တိယသည်၊ သုနက္ခတ္တသာ-၏၊ စစန်- ကို၊ သုတ္ဝာ-ကြား၍၍်၊ သတ္တာ ဟံ-ခုနှစ်ရက်လုံးလုံး၊ နိရုဟာဇော-–အာဟာရ မရှိသည်သာ၊ (အစာ မစား တော့သည်သာ)၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ အထ-၌၊ ဇာသာ-ထို ကောရဗ္ဘတ္တိယ၏၊ သတ္တမေ-သော၊ ဒိဝသေ- ၌၊ **ကေ**ာ- သော၊ ဥပဋ္ဌာကော - အလုပ်အကျွေး သည်၊ (ပစာဝေဋ္ဌာ နိက္ခိပိပိ- ၌စပ်)၊ အမှာက်- တို့၏၊ ကုလူပကသမဏာသ– အမျိုးအိမ်သို့ ကပ်ရောက်သောရဟန်း၏၊ (ဒိဝသော ၌စပ်)၊ ဧဂေါ - အိမ်သို့၊ အနုဂစ္ဆန္တသာ - မလာသည်မှာ၊ [ကုလူပကသမဏာသ၏ ဝိသေသန ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာစကား ချောအောင် ဤသို့ ပေးပါ။] အဇ္ဈ- ယနေ့၊ သတ္တမော- သော၊ ဒိဝသော–တည်း၊ အဖါသု-မချမ်းသာမှုသည်၊ ဇာတံ နုခေါ- ဖြစ်လေ

၎ကဋ္ဌိဟိကာဃ။ ။ကေံ + အဟံ ကောဟံ၊ **ဧ**ွေ + အဟာနိ ဒ္ဝီဟံ၊ ကောဟံ စ+ ဒ္ဝီဟံစ ကောဟဒ္ဝီဟံ၊ ကောဟဒ္ဝီတိ+ သ္ဓတိ+ ဝတ္တွာ ကေဋ္ဌိဟိကာ၊ (၀ဏ္ဏာ) - တရက် နှစ်ရက်ဟု ဖြစ်သော ရေတွက်ခြင်း၊ ကေနောင် အဟ တဟုတ်ဂိုဏျ၊ ဏိက ပစ္စည်း၊ ဒ္ဝုညိဒေဝတာက အာပစ္စည်း၊ "အဂယ" ကား ကြိယာပိဝေသေန အနက်ဟော နာဝိဘတ်၏ ကာဓိယတည်း၊ [ကေဋ္ဌိဟိကာဃ ဂဏနာဃ-ဋီကာ။]

ရော့သလား၊ [နုသည် သံသယတ္ထ နိပါတ်]၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြဲ၍၊ သူကရမဲသ-ဝက်သားကို၊ ပစာပေတ္ဝာ- ချက်စေ၍၊ ဘတ္တံ- ထမင်းကို၊ အာဒါ၊ယ--ယူ၍၊ ဂန္ဒွာ-၍၊ ပုရတော- ရွှေ၌၊ ဘူမိယံ-မြေ၌၊ နိက္ခိပိ-ချထားပြီး၊ အစေလော--အစေလကောရက္ခတ္ထိယသည်၊ ဒီဃ၁-မြင်၍၊ စိန္တေသိ-ကြံပြီး၊ (ကိံ)၊ သမဏာ ဂေါတမသာ-၏၊ ကထာ-သည်၊ တစ္ဆာ၁၀၂-မှန်သည်မှလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်ပစေ၊အတစ္ဆာ၁၀၂-မမှန်သည်မှလည်း၊(ဟောတု-ဖြစ်ပစေ၊)ဝန-စင်စစ်ကား၊ (လိုရင်းကား)၊ အာဟာဝရံ- အာဟာရကို၊ ခါဒိတ္ဝာ- ခဲစား၍၊ သုဟိဿာ--ဝသော၊ မေ-၏၊ မရဏမို့ - သေခြင်းသည်လည်း၊ .(သေတောင်မှ)၊ သုမရဏံ-ကောင်းသော သေခြင်းတည်း၊ [ဝဝစားပြီး သေတာက မြတ်သည်ဟု ဆိုလို သည်။]ဣတိ-ဤသို့ကြဲ၍၊ ဒွေ-နစ်ဖက်ကုန်သော၊ ဟုတ္ထွေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဇဏ္ဏုကာနိစ - တတောဝ်ဆစ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘူမိယံ-၌၊ ထပေတ္ဝာ-၍၊ (ထောက်၍)၊ ကုစ္ဆိပူရံ - ဝမ်းပြည့်အောင်၊ ဘုဉ်-ပြီ။

သော-ထို ကောရက္ခတ္ထိယသည်၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊ ဇီရာပေတုံ-အစာကြေစေခြင်းငှ့ါ၊ အသက္ကောန္တော - မစွမ်းနိုင်သည်ဂ်(ဟုတ္ဝာ)၊ အလသကေန-ဖြင့်၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ အကာသိ ပြုပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထို ကောရက္ခတ္ထိယသည်၊ နံ ဘုဉ္ဇေယျံ-မစားတော့ဘူး၊ ဣတိ-သို့၊ သဇေပိ စိန္တေ ယျ-အကယ်၍မူလည်း ကြဲစည်အံ့၊ တဆာပိ - ထိုသို့ပင် ကြဲစည်ပါသော်လည်း၊ တံ ဒိဝသံ-၌၊ ဘုဉ်ကြွာ-စားပြီး၍၊ (နတ်ပူး၀င်အပ်သော ကိုယ်ဖြင့် အစာတမျိုး မျိုးကို စားပြီး၍)၊ အလသကေန ကာလံ့ ကရေယ္ယ-ထုၜ၏၊ (ကယ္ဟာ-နည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တဆာဂတာ- တို့သည့်၊ အဒ္ဒေဒ္ဓုဝစနာ- နှစ်မျိုးပြား သောစကား ရှိတော်မမူကြ၊ ဣတိ-ထို့ ကြောင့်ဟုဆိုး။

ဗီရဏတ္ထမ္ဗကေတိ (ဧတ္ထ၊ ဂုဋ္ဌတ္ထဲ) ကိရ (ဥဒ္ဒမိတ္ဝာ ဒဿာမီ)၊ တိတ္ထိယာ--တို့သည်၊ ကောရက္ခတ္ထိယော-သည်၊ ကာလကတ်တော့--ပြုစုပြီးသော သေခြင်း ရှိပြီ၊ ဝါ-သေခြင်းကို ပြုပြီးပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္ဝာ-ကြား၍၊ ဒီဝသာနိ- တို့ကို၊ ဂဏေတ္ဝာ-ရေတွက်ပြီး၍၊ ဣဒံ-(သတ္တမံ ဒိဝသံ အလသကေန ကာလံ ကရိဿတိ ဟူသော)ဤစကား သံဆဲ့၊ အစ္ဆ-မှန်သည်၊ တာဒ ဇာတံ-ဖြစ်ပစေတော့၊ ဣဒါနိ-၌၊ နံ--ထို ကောရက္ခတ္ထိယကို၊ အညတ္ထ — (ဗီရဏတ္ထမ္ဗကသုသာန်မှ) အခြား အရပ်၌၊ ဆဋ္ဌေတ္ဝာ-ခွန်ဦစ်၍၊ မုဟ၁၀ ါဒေန-ဖြင့်၊ သမဏံ ဂေါတမံ-ကို၊ နိုဂ္ဂဏှိ ဿာမ--နှိပ်ကုန်အံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဣတိ-ဤသို့ တိုင်ပင်၍၊ [ခြွတ်စွာဘုရားက ''ကာလကတ်တဉ္စ နံ ဗီရဏတ္ထမ္ဗကေ သုသာနေ ဆဋ္ဌေဿန္တိ''ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် ဣဒါနိ-နံ စသည်ဖြင့် တိုင်ပင်ကြသည်။] ဂန္ဒွာ-၍၊ တဿ ထို ကောရက္ခတ္ထိယ၏၊ သရီရံ-အလောင်းကောင်ကို၊ ဝလ္လိယာ-- နွယ်ဖြင့်၊ ပန္ဓိတ္ဝာ- ဖွဲ့ချည်၍၊ အာကဍ္ဎာ-

၁၇တ်ံခဲ့ကုန်လျက်၊ ထွေ-ဂျူအရပ်၌၊ ဆဋ္ဌေဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဧတ္တေ-၌၊ ဆဋ္ဌေဿာမ-ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့မြွေ၍၊ ဂစ္ဆန္တိ- ဂတဂဂတ္ဌာန်-ဧရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်သည်၊ အင်္ဂဏမေဝ-ဟင်းလင်း အပြင်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ ဧေ-ထို ဝိတ္ထိတ္ထိသည်၊ ကမ္ပမာနာ-ဆွဲငင်ကုန်လေသော်၊ ဗီရဏတ္ထမ္ဘကသုသာန်ယေဝ- ဗီရဏတ္ထမ္ဘကသုသာန်သို့သာ၊ ဂန္ဒာ - ရောက်သွား၍၊ သုသာနဘာဝံ-ဗီရဏတ္ထမ္ဘကသုသာန်၏အဖြစ်ကို၌ ဘူဒ-၍၊ အညတ္ထ-(ဗီရဏတ္ထမ္ဘကသုသာန်မှ) အခြားအရပ်၌၊ ဆဋ္ဌေဿာမ- ကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ထိုင်ပင်၍၊ အာကဗ္ဗိ*သ-ဆွဲငင်ကြကုန်ပြီ၊ အထ - ဆွဲငင်ကြရာ ထိုအခါ၌၊ နေသံ- ထို ဗိတ္ထိတ္ထိဖို့၏၊ ဝလ္လိ-နွယ်သည်၊ ဆဇ္ဇိတ္ထ-ပြတ်ပြီ၊ပဓ္ဒာ-နောက်၌၊(နောက်ထပ်)၊စာလေဘုံ-လှည်ရှား ခေခြင်း၌၊ နာသက္ခိ*သု - မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ တော-ထိုတိတ္ထိတို့သည်၊ တတော ဝ-ထိုအရပ်မှပင်၊ ပက္ကန္တာ-ဖယ်သွားကြကုန်ပြီ။ (ပြန်သွားကြကုန်ပြီ)။ တေန-ငကြောင့်၊ ဗီရဏတ္ထမ္ဘကေ သုသာနေ ဆဋ္ဌသင်္ဆ-ဟူ၍၊ (သင်္ကိတ်-ကာရေဟိ)ဝုတ္တံ။

၉။ တေနုပသင်္ကမိတိ (ထွေ)-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊(စောဒနာ သောနေန နယော - စောဒနာ သောမနာနည်းကို၊ ဧဝံ - ဤ ဆိုအပ်မည်နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတမ္ပေါ-သိတိုက်၏။) ကာ၌ာ-ကြောင့်၊ ဥပသင်္ကမိ-ချဉ်းကပ်သနည်း၊ သော-ထိုသုနက္ခတ္တသည်၊ ဓိနွေသိကိရ-စဉ်းစားသာတတ်၊ (ကိ*) အဝဃေသံ-(သေပြီး သော ကောရက္ခတ္တိယသည် မိမိ၏ ဂတိကို ပြောလိမ့်မည်ဟူသော ဝကာပမှ) ကြွင်းသော၊ သမဏာ ဂေါတမဿ - ၏၊ ဝစနံ - သည်၊ တာဝ သမေတိ-ညီညွတ်နေသေး၏၊ (လက်တွေ့နှင့် ညီနေ၏)၊ မတာ ပန - သေပြီးသော အလောင်းကောင်၏ကား၊ ဥဒ္ဓါဃ - ထ၍၊ အညေန - အခြားသူနှင့်၊ သဒ္ဓိ - တကူ၊ ကထံနာမ - စကားပြော်ခြင်း မည်သည်၊ နာန္ဒ - ဟန်၊ ဟာန - ယခု၊ ဒဃံ သည်၊ ဂန္ဒာ-၍၊ ပုစ္ဆာမိ-မေးအံ့၊ သစေ ကထေတိ-အကယ်၍ ပြောအံ့၊ (ဧသတိ- သော်၊) သုန္ဒရိ - ကောင်း၏၊ [ဂကားမှန်နေသဖြင့် အပြစ်တင်စရာမရှိ]၊ နော စေ ကထေဘံ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သမဏံ ဂေါတမံ-ကို၊ ပုသာဝါဒေန-ဖြင့်၊ နိဂ္ဂထိဿာမိ-နိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားသတတ်၊ ဣမိနာ ကာရဏေန-ကြောင့်၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ။

အာကောဠေသိတိ- ကား၊ ပဟရိ-ပုတ်ပြီ၊ [အာ+ကုဋ္ဌဓာတ်+စုရာဒိ၊ ''အာ'' ဥပသာဂရကြောင့် ပုတ်ခတ်ခြင်းအနက်ဟော။] ဇာနာမိ အာဝုသောတိ (ထွေ)-၌၊ (စောဒနာ သောဓနာ နယော ဧဝံ ဝေဒိတမ္ပေါ)၊ မတာသရီရံ-သေပြီးသော အလောင်းကောင်သည်၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ-ထ၍၊ ကထေတုံ- ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ သမတ္တံ နာမ - စွမ်းနိုင်သည် မည်သည်၊ နတ္ထိ -- မရှိ၊ ဣဒံ - ဤ (ကောရက္ခတ္တိယ၏) အလောင်းကောင်သည်၊ ကထံ-- အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ကထေသိ- ပြောသနည်း၊

ဣတိ– ဤကား အမေးတည်း၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝဝဏ္ဏန – မြတ်စွာဘုရား၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ (ကထေသိ- ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း)၊ ကိရ- ခဲ့၊ ဘဂဝါ– သည်၊ ကောရက္ခတ္တိယ်-ကို၊ အသုရယောနိတော-အသုရာအမျိုးမှ၊ အာနေတွာ-ခေါ်ဆောင်၍၊ သရီရေ- အလောင်းကောင်၌၊ အဓိမောစေတွာ- ပူးဝင်စေ၍၊ ကထာပေသိ-ပြောစေပြီ၊ ဝါ-တနည်း၊ တမေဝ သရီရံ–ထို အလောင်းကောင်ကိုပင်၊ ကထာပေသိ-ပြောစေပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဒုဗ္ဗဝိသယော-ဘုရားဥာဏ်တို့၏ အာရုတော်ကို၊ အစ်န္တေ့ယျော-မကြံစည်အပ် မကြံစည်နိုင်၊ [ဤနေရာ၌ ကောက်ချက် ချပုံကို ဋီကာ၌ ကြည့်ပါ။]

၁၀။ တထေဝ တံ ဝိပါကန္တိ–ကား၊ တဿ ဝစနဿ-ထိုစကား၏၊ ဝိပါကံ– အကျိုးသည်၊ တထေဝ – ထို မိန့်တော်မူအပ်သော အခြင်းအရာအား ဖြင့်ပင်၊ (ထို မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်းပင်)၊ (ဟောတိ - ဖြစ်သလော)၊ ဥဒါဟု– သို့မဟုတ်၊ နော (ဟောတိ) – မဖြစ်သလော၊ ဣတိ – ဤပါဠိ၌၊ လိင်ဝိပလ္လာသော-လိင်ဖေါက်ပြန်ခြင်းကို၊ (ပုံလိင်မှ နပုလ္လိင် ပြောင်းနေခြင်းကို)၊ ကထော– ပြုအပ်ပြီ၊ သော ဝိပါကော-ထို(စကား၏)အကျိုးသည်၊ တထေဝ-ထို့ပြောသည့် အတိုင်းပင်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၍ ''တဿ ဝစနဿ ဝိပါကံ'' ကို ကြည့်၍၊ ''တံ ဝိပါကံ'' ကို '' တဿ+ဝိပါကံ တံ ဝိပ္ပါကံ '' ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုပါ။ [ကေစိပန– အချို့ဆရာများကား၊ ဝိပက္ကန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပဌန္တိ– ရွှတ်ဆိုကြကုန်၏၊ နိဗ္ဗတ္တံ–ဖြစ်သလော၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဩ္ထ- ဤနေရာ၌၊ ဌတွာ- ရပ်တန့်၍၊ (ပါဠိတော်ကို ဆက်မဖွင့်သေးပဲ ရပ်တန့်၍)၊ ပါဠိဟာရိယာနံ– တို့ကို၊ သမာနေတဗ္ဗာနံ- ကောင်းစွာ ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ [သရုပ်အားဖြင့် ဆောင်ပြထိုက်ကုန်၏- ဟု ဆိုလိုသည်။] ဟိ- ခဲ့၊ သဗ္ဗာနေဝ–အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ တောနိ ပါဠိဟာရိယာနိ-တို့သည်၊ ပဋ္ဌ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ မရိဿတီတိ-ဟူ၍၊ (ခုနစ်ရက်မြောက် နေ့၌ သေလိမ့်မည် ဟူ၍)၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာ–ပြီ၊ သော–ထို ကောရက္ခတ္တိယ သည်၊ တထေဝ–ထို မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်းပင်၊ မတော–ပြီ၊ ဣဒံ–ဤ မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်း ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့၌ သေခြင်းသည်၊ ပဋ္ဌံ-သော၊ ပါဠိဟာရိယံ–တန်ခိုးပြာဋိဟာဝတည်း၊ အလသကေန ဘဝိ- အလသကေန ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ အလသကေနေဝ– ဖြင့်သာ၊ မတော-ပြီ၊ ဣဒံ-ဤသို့ မိန့်တော်မူအပ်သည့် အတိုင်း အစာမကြေသောဧရော ဂါဖြင့် သေခြင်းသည်၊ ဒုတိယံ– နှစ်ပါးမြောက် တန်ခိုးပြာဋိဟာဝတည်း၊ကာလကတ္ထိကော သုနိဗ္ဗတ္တိဿတီတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထေဝ-ထို့ကာလကတ္ထိကာ အသုရာတ္တိဘဝ၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣဒံ-ဤသို့မိန့်တော်မူအပ် သည့်အတိုင်း၊ ကာလကတ္ထိကာ အသုရာတ္တိဘဝ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ တတိယံ-တည်း၊

ဓိရဏတ္ထမ္ဘဒုကာ သုသာနေ ဆဒ္ဍေဿ္ကတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထေဝ- ထိုဇီရဏတ္ထမ္ဘကာ သုသာနံဠိဿာ၊ ဆဒ္ဍိတောဒ- စွန့်ပစ်အပ်ပြီ၊ ဣဒံ- ဤသို့ မိန့်တော်မူအပ်သည့် အဟိုင်း ဇီရဏတ္ထမ္ဘကာသုသာနံဠိဿာ စွန့်ပဝိခံရခြင်းသည်၊ စတုတ္ထံ- တည်း၊ နိဗ္ဗတ္ထဋ္ဌာနတာ အာဂန္ဆာ သုနက္ခတ္တေန သဒ္ဓိံ ကထေဿတိ-ဟူ၏၊ ဝုတ္တေဝ၊ သော- ထို ကောရက္ခတ္တိယသည်၊ ကထေသိယေဝ- (မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်း ပြစ်ရာအရပ်မှ လာ၍) စကားပြောသဲသည်သာ၊ ဣဒံ-ဤသို့ မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်း စကား လာပြောခြင်းသည်၊ ပဋ္ဌမံ - ဝါးပါးမြောက်ဖြစ်သော၁၊ ပါဠိဟာရိယ်-တန်ခိုးပြာဋိဟာဇာတည်း။

ဓာ၌ ဝိ ပါး။ ။ကေစ် ပနေတ္ထ ပရဝိတ္ထုဝိဘာဝံန် (သုတပါး၏စိတ်ကို ထင်ရှားပြတော်မူခြင်း) အာယုပရိဇ္ဇ္ဈဘိဘာဝံန် (အသက်အပိုင်းအခြားကို ထင်ရှားပြတော်မူခြင်း) ဗျာဓိဘိဘာဝံန် (အနာရောဂါကို ထင်ရှားပြတော်မူခြင်း) ဝတ္ထိဘိဘာဝံန် (ရောက်ရာဝတ္ထိကို ထင်ရှားပြတော်မူခြင်း) သမိုရန်ကွေပ ဝိဘာဝံန် (အလောင်းကောင်ကို ချုပ်အရပ်ကို ထင်ရှားပြတော်မူခြင်း) သုနက္ခတ္တေန သဒ္ဓိံ' ကထာဝိဘာဝံန် (စကားခြေပြာခြင်းကို ထင်ရှားပြတော်မူခြင်း ကို) ဇုတိ ဆ ပါဋိဟာရိယာနီတိ ဝဒန္တိ။

ဋ္ဌိကာ ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။တံ ယဒိ သုနက္ခတ္တိသ္သ ဓိတ္တုဝိဘာဝံန် သန္ဓိဘဒ္ဒဝံန် ဝုတ္တံ၊ '(ဝဂ္ဂဒိတ္တု ဝိဘာဝနာ ဟုရာဉ် သုနက္ခတ္တ၏စိတ်ကို ထင်ရှားပြစောင်မူခြင်းကို ရှာညှာယ်မှု ဆိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့၊) ဧဝံ သတိ "သတ္တာ"တိ ဝတ္တုမ့်၊ တဿ အာဝိ အဝတ္ထာ ဝိဘာဝနာဃ သဒ္ဒိ'၊ (ထို သုနက္ခတ္တ၏ ဖြစ်လတ်သောအပြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်းနှင့်တကွ ခုနစ်ပါးဟု ဆိုထိုက်၏၊) အထ အဓေလဿ မရဏာဓိဋ္ဌာ ဝိဘာဝနံ၊ (သို့မဟုတ် ကောရက္ခတ္တိယ၏ စုတိဝိတ်ကို ထင်ရှား ပြတော်မူခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သည်ဖြစ်အံ့။) ဘံ "သတ္တမံ ဒိဝသံ ကာလံ ကရိဿတီ"တိ ဇာတိနာ သင်္ကိတဿ ဇိဿံ နဝတ္တုမ့်၊ (သတ္တမံ ဒိဝသံ ကာလံ ကရိဿတိဟူသော ဤစကားဖြင့် သိမ်းယူပြီးဖြစ်သောကြောင့် (ထို စကား၀ိတ္တင် ပါဝင်မြဲ ဖြစ်သောကြောင့် သီးခြား ဆို့ဖွယ် မလိုတော့)၊ တသ္မာ အင်္ဂကထာဃ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ (ထို့ကြောင့် အင်္ဂကထာဆရာ မိန့်ဆိုအပ်သည့်နည်း အတိုင်းသာ ယူပါလေ ဟု လဒ္ဓဒေါသန့် တကွ ဦးကာ ဆုံးဖြတ်သည်။)

အစေလကဋ္ဌာရမန္ဒုကဝတ္ထု အဖွင့်

၁၁။ ကဋ္ဌာရမန္ဒုကောတိ–ကား၊ နိုက္ခန္တ ဒန္တ မတ္တကော - အပြင်သို့ ငေါ ထွက်သော သွားရှိသော မန္ဒုကသည်၊ ဝါ-တနည်း၊ တေ- ဤ့ ကဋ္ဌာရမန္ဒုက ဟူသော အမည်သည်၊ တဿ– ထို အစေလ၏၊ နာမမေ–အမည်သာတည်း၊ လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တောတိ–ကား၊ လာဘဂ္ဂ်– ကောင်းမြတ်သော လာဘ်သို့၊ ပတ္တောသ–ရောက်သည်၊ အဂ္ဂလာဘံ–ကောင်းမြတ်သော လာဘ်သို့၊ ပတ္တောသ–ရောက်သည်၊ (ဟုတ္ထော) [ပရိဝသတိ ၌စပ်။] ဣတိ–ဤ အနက်သည်၊ ဝါ-ဤအနက်ကို၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဧဟာတိ၊ [အဂ္ဂေါ + လာဘော= လာဘဂ္ဂေါ၊ လာဘဂ်ံ+ပတ္တော လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တော၊–ဟု ပြု။] ယသဂ္ဂပ္ပတ္တောတိ–ကား၊ ယသဂုံ–မြတ်သော အခြံအရံသို့၊ အဂ္ဂပရိဝါရံ–မြတ်သော အခြံအရံသို့၊ ပတ္တော–သည်၊ (ဟုတ္ထော) [ပဋိဝသတိ–၌ စပ်။]

ဝတပဒါနိုတိ–ကား၊ ဝတာနိယော - အကျင့်ဝတ်တို့သည်ပင်၊ (ပဒါနိ - ကျင့်ထိုက်သော အကျင့်တို့တည်း)၊ ဝါ-တနည်း၊ ဝတ ကောဒ္ဓသာ-ကျင့်ဝတ် အစုတို့တည်း၊ သမတ္တာနိုတိ - ကား၊ ဂဟိတာနိ - ယူအပ်ကုန်ပြီ၊ [သံ ဥး အာ ဒ္ဒေးရှိသော ဒေဒေတ် တ ပစ္စည်း၊ ရှပ်ပြီး၌ပုံကို ဆရာတော်၏ ဋ္ဌိကာကျော် နီသဃ(၇၄)၌ ရှုပါ။] သမာဒိန္နဝန်တိ – ဟူသော ပုဒ်သည်၊ တဿေဝ - ထို သမတ္တာနိ ဟူသော ပုဒ်၏ ပင်၊ ဝေဝစနံ-ဝေဝုစ် ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း၊

ကဋ္ဌာရမန္ဒုကော။ ။ကဋ္ဌာရကို “နိက္ခန္တံခန္ဓံ” ဟု ဖွင့်၍၊ မန္ဒုကုကို (ဝရိယာယ် ဖြင့်) “မတ္တက”ဟု ဖွင့်သည်၊ ကဋ္ဌာရမန္ဒုကော - အပြင်သို့ ထွက်သော (ဧ၁ါသော) သွားရှိသော “ မန္ဒက ” ဟု ဆိုလိုသည်၊ နာမမတ္တမေဝ ဝါ၀သော ဒုတိယနည်း၌ “ကဋ္ဌာရမန္ဒုကော–ကဋ္ဌာရမန္ဒုက မည်သူသည်”ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဦးကာဠ၌ မန္ဒကိတော– (မန္ဒက အမည်ရှိသူသည်) ဟုတွာ ဝိစရိ ဝိဝရဒန္တေ၁ စ (ဒွတ်ခမ်းပြင်ဇာတ်သို့ လွှန်ထွက်ခန့်သော သွားလည်း ရှိ၏)၊ တေန ခံ “ကောရမန္ဒကောတိ”တိ သဒ္ဒါနန္ဒိ ဟု အသုံးတွဲများတွေ့၏၊ ထို့ကြောင့် မန္ဒက်တောသည် မန္ဒက+ဇာတ (မန္ဒက အမည်ရှိသူဟု) ဇာတ ပစ္စည်းနှင့် သုံးစွဲတားသော ပြုပ်တည်း၊ ဥပမာ မဓုပဒဋ္ဌကတာ စာရှု။လေဖြွေရ ဝတ္ထုဝယ် ပါလက်ကို“ပါဇိတ”ဟု နာမည် တမျိုးသုံးစွဲထားသကဲ့သို့တည်း၊ ဤဦးကာဆရာ လက်ထက်က “ ကဋ္ဌာရမန္ဒကော ” ဧနရာဝယ်“ကောရမဒ္ဒကော”ဟု ပ၂်ပြုဟန်တူသည်။

ဝတပဒါနိ ။ ။ ပဒ္ဓိတဒ္ဒာနိတိ ပဒါနိ၊ [ဝဒ ဓာတ်+ကံဟော အပစ္စည်း။] ဝဘာနိယော ပဒါနိ ဝတ ပဒါနိ၊ (သဒ္ဒဝဝနာ ကမ္မဓာရဲ)၊ ကျင့်ထိုက်သော ဝတ်တို့၊ ဝါ- ကျင့်ဝတ်တို့၊ (တနည်း) ဝတယဒ္ဓါ ကောဒ္ဓသ အနက်ဟော၊ ဝတာနိ စ + တာနိ+ပဒါနိ စာတိ ဝတပဒါနိ+ကျင့်ဝတ် အစုတို့၊ (အရှင်းချင်း မရောသဖြင့် တစု တရဲ့ ဖြစ်နေသော ကျင့်ဝတ်တို့) ဟု ဆိုလိုသည်။[“ဝုရတ္ထိနေန ဝေသာလိ”” ၌ ဖွင့် ဖွယ်ကို ကစ္စည်းတာသာဒိုက သတ္တမျာဇ္ဇေစ သုတ်၌ ပြတားပြီ။]

[သဒ္ဒတ္ထ အဓိပ္ပါယတ္ထ အထူးမရှိ-ဟု ဆိုလိုသည်။] ပုရတ္ထိမေန ဝေသာလိန္တိ-ကား၊ ဝေသာလိတော - ဝေသာလီပြို့မှ၊ အဝိဒူရေ - အနီးပြုခ်သော၊ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ– အလ္ဂေအရပ်၌ဟု ဆိုလို၏။ ယက္ခစေတိယဋ္ဌာနံ–ယက္ခ နတ်မျိုး တို့၏ ဓေတီရှိရာအရပ်တည်း။ ဝါ– နတ် ဘီလူးတို့၏ နတ်ကွန်း နတ်နှင်း နတ်ဝင် နတ်ခဲသစ်ပင် ရှိရာအရပ်တည်း။ သေ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစ်အရပ်သည်၊ သမ္ဘတ္ထ- အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ နယော–အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်ကြောင်း အဓိအရပ်တည်း။[သမ္ဘတ္ထ–အလုံးစုံသော ပုဒ်သဏ္ဌာန်၊ သေ (ဒေသော) နယော-ဤ နည်းဘည်း၊ ဤသို့ အလွယ်ပေးပါ။]

၁၂။ ယေန အစေလကောတိ-ကား၊ဘဂဝတောဒ၏(အပေါ်၌)၊ဝတ္ထံ-ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ယေန-အကြောင်းအရပ်၌၊ အဇေလောကဋ္ဌဝ္ဟ မဋ္ဌကော(အင်္ဂါ)၊ဘေန့-သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ၊ ပဗ္ဗိအပ္ပဗ္ဗိတ်-ကား၊ ဂမ္ဘီရ်- နှက်နဲသော၊ဂီလကမ္ဘဏာဟတံ - ဆိုးပါးသော လက္ခဏာတည်းဟူသော အမှတ်တံဆိပ်တို့ဖြင့် ခတ်နှိပ်အပ်သော၊ ပဋိ-ကို၊ ပုဒ္ဓိ ပြီ၊ နှ သမ္ဘာယဘသိတိ-ကား၊ သမ္ဘာ-ကောင်းစွာ၊ ဉာဏာဂတိယာ-ဉာဏ်တည်းဟူသော သွားခြင်းဖြင့်၊ နပါဃာတိ - မသွားဆောက်နိုင်၊ [သံ+ပ+အာ–ရွေးရှိသော ယာခေတ်+ဂတိ အနက်ဟော။] ဝါ-မသိ၊အန္ဓော-သူကာဏ်းသည်၊ ဝိသမဋ္ဌာနေ-မညီညွတ်သော အရပ်၌၊(ပက္ခလဂိ)ဒိယ-ချေခွံလဲသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ)၊တတ္ထ တတ္ထော-ထိုထိုပြဿနာဌာန်ပင်၊ ပက္ခလိ-ချေခွံလဲပြီ၊ အာဒိ-အစ ကို၊ နေဝ အဒ္ဒသ-မမြင်၊ ပရိယောသာန်-အဆုံးကို၊ နှ အဒ္ဒသ-မမြင်၊ အထ ဝါ-ထို့ပြင် တနည်းကား၊ နှ သမ္ဘာယဘသိဘိ-ကား၊ နှသမ္ဘာဒေသိ - ပပြီးစီးစေနိုင်၊ [မပြည့်စုံစေနိုင် - ဟု ဆိုလိုသည်။] [ဤနည်း၌ကာရိတ်ပစ္စည်း ကြေလည်။] သမ္ဘာဒေတွာ-ပြီးစီးစေ၍၊ (ပြည့်စုံစေ၍)၊ ကထေတုံ-ပြောဆိုခြင်းငှါ၊ နှသမ္ဘာ-မစုံမှီးနိုင်၊ အသမ္ဘာယန္တေဘတိ– ကား၊ ကမ္မနာမိုနိ ပိ-တုန်လှုပ်သော မျက်လုံးတို့ကိုလည်း၊ ပရိဝတ္တေတွာ-လည်စေ၍၊ ဩလောဇ္ဇေဝ-ကြည်လျက်၊ အသိဟိ ကကဿ—သင်ယူအပ်သော အတတ် မရှိသူ၏၊ သန့်ကေ-အထံ၌၊ ဝုဋ္ဌော-နေ၌ ရသည်၊အသိ-၏။ အနေနကာသေပိ-အခွင့်မဟုတ်ဂုဏ်လည်း၊ ပဗ္ဗတ်တော-သည်၊ ပဋိ-ကို၊ ပုဋ္ဌန္တော-မေးလျက်၊ ဝိဝရသိ- လှည့်လည်၏၊ အပေဟိ - ဖယ်လော၊ (သွားလော)၊ တေသို့ ဌာနေ-ဤ နေရာ၌၊ မာအဋ္ဌာသိ-မတည်နှင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဇ္ဇော–ပြောဆိုလျက်၊ (ပါတ္ဘာကာသိ ၌ဝပ်)။

ကမ္မနာမိုနိ ။ ။ ကောဟဝဝေသေန တဿ အာမိုနိ ကမ္မနာဘာဝံ အာဝဟ္တိ'သူတိ ဒေဘ-''ကမ္မနာမိုနိဝိ ဖန်ဝတ္တေဿ''တိ၊ ဋီကာ၊ ဤရွိကာကို ဆောက်၍''ကမ္မနာမိုနိ ဝိ'' ဟု ပြင်လိုက်ပါသည်၊ စာအုပ်များ၌မူ ''ကဗရတ္ထိနိ–ကြောင်သော မျက်လုံးတို့ကို'' ဟု ဋ္ဌေရသည်။

ကောပဠု ဒေါသဠု အပ္ပစ္စယဠု ပါတွဲကာသိတိ - ကား၊ ကုပ္ပနာကာရံ-စိတ်ပျက်ခြင်း အခြင်းအရာ ဟူသော၊ ကောပံ - အမျက်ကိုယူသည်းကောင်း၊ ဒုဿနာကာရံ-အာရုံ၌ ပြစ်မှားမှု အခြင်းအရာ ဟူသော၊ ဒေါသံ- ဒေါသထိလည်းကောင်း၊ အတ္ထဥကာရသုတ်-မနှစ်သက်မှု ဟူသော အခြင်းအရာ ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဒေါမနဿ သခ်ါတ်- ဒေါမနဿဟု ဆိုအပ်သော၊ အပ္ပစ္စယဠု-မနှစ်သက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပါကဋ္ဌ-ထင်ရှားစွာ၊[ဒေါကိပြန်သော ကိုယ်နှုတ် အမှုအရာတို့ဖြင့် ထင်ရှားဒေသာင်း။] -အကာသိ - ပြုပြီ၊ အာသာဒိမှသေတိ-ကား၊ အာသာဒယိမှ (ဝတ္ထဘော) - ကြိမ်းမောင်းစော်ကားမိလေတုတကား၊ ဃဋ္ဋယိမှ(ဝတ္ထဘော)-ထိခိုက်မိလေတု တကား။ [ထိထိ ခိုက်ခိုက် ပြောမိလေတု ဟု ဆိုလိုသည်။] မာဝတကေနာ အဟောသိတိ-ကား၊ မေ-ငါ၏၊(အဟိတာဃ-စီးပွားမဲ့အလို့ငှါ၊ ဒုက္ခာဃ-ဆင်းရဲခြင်းငှါ)၊ နှ ဘဝေယျ-မဖြစ်ပါမူ၊ အဟောဝတ-အော် ကောင်းလေစု၊ မံ ဝတ နော အဟောသိတိ ပိ ။ ဟူ၍လည်း၊ ပါဠ္ဍေဂ - ပါဠိတော်ပါဠ်ညည်း၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထို မံ ဝတ နော အဟောသိ ဟူသော ပါဠ်၌၊ မန္တိ- မံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သာမိ ဝစနတ္ထေ-သာမိဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစန- ဒုတိယာ ဝိဘတ်၌သော သဒ္ဒါတည်း၊ မမ - ၏။ ဝါ-မှာ၊ (အဟိတာဃ ဒုက္ခာယ)- အဟောသိ ဝတနု - ဖြစ်လေရော့သလား။ (ဖြစ်များ ဖြစ်လေမလား)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ပနု - ကြံစီရုံမျှ မကသေး၊ ဧဝဠု-ဤသို့လျှင်၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ဥက္ကုဋ္ဌိက်-ဆောင့်ကြောင့်၊ နီသိဒိတွာ-ပြီး၍၊ ဘန္တေ၊ မေ-အား၊ ခမထ- သင်းသံခံကြပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ တံ - ထို ကဋ္ဌဝရမဿကကို၊ခမာပေသိ-သင်းခံစေပြီ၊ (တောင်းပန်ခိုင်းပြီ) ။သေပိ- ထို

အာသာဒိမှ သေ။ ။အာ ရှေးရှိသော သဒ္ဒတ်+စုရာဒိ, အစ္ဆာတွန်မှ မှာဝိဘတ်၊ ဣလာ၊ ''သေ''ကား အပိုလာထားသော နိပါတ်တည်း။[ရှေးနီးသယခ်ဉ် ''ဟိယျတ္တရှိ မှသေ ဝိဘတ်ဟု ဆို၏။] အာသာဒိယိမှခ်ဉ် စုရုးဒိဏာယဖြင့် ''အာသာဒယိမှ '' ဟု ဖြစ်ပြီး၍ (ဒ)ခ်ဉ်(အ)ကို (ဧ)ပြု ဟု ကြိသင့်သည်၊ မှာခ်ဉ် ရဿပြု။

မာ ဝတ နော အဟောသိ ။ ။ ပဌမ နည်း၌ ''မာ'' သည် ပဋိသေ နိပါတ်၊ ''ဝ်တ''သည် ဟရိဝိတက္ကနိပါတ်၊ ''နော''သည် အမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယဖြစ်သော ဆဋ္ဌီ ဗဟုဝစနန္တပုဒ်၊ ဤနေရာ၌ ''မေ'' ဟု ခွင့်သဖြင့် ဝစနဝိပလ္လာသ၊ ''မာ'' ပဋိသေနှေ့ ယှဉ်သောကြောင့် အတိတ်အနက် အစဝ်မဟုတ်သော်လည်း ''အဟောသိ''ဟု အဋ္ဌကထာခ်ဉ် သုံးစွဲသည်။ [''မာယောဧဂ သမ္မာကာလေ စ သုတ်ကို သတိပြု။]

မံ ဝတ နော အဟောသိ ။ ။ ဤနည်းနှင့် ''မံ'' သည် အမှသဒ္ဒါ၏ ကာရိယ ဒုတိယာ ဝိဘတ်သည် သာမိ အနက်၌ လက်၏၊ ''ဓနာ'' သည် သံသယဏ္ဍ နိပါတ်၊ အဟောသိကား ရှေးအတိုင်းပင်တည်း။[ဤအဋ္ဌကထာများအရ အနက်ဓိပ္ပာယ်ပုံကို ပါဠိတော် နိဿယဌ် ဖြတ်းပြီ။]

ကဋ္ဌာရမန္ဒကသည်လည်း၊ ကုလတော-ဤအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ အညံ့-(ဤပြဿနာမှ)အခြားသေ၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ပဋ္ဌ နာမ-ပြဿနာမည်သည်ကို၊ နု ပုစ္ဆိဿသိ-မမေးတော့ပြီလော၊ (မမေးတော့ဘုလား)၊ လုဘိ - ဤသို့ ပြော်ပြီ၊ (လုတော ပဋ္ဌာယ အည် ကိဉ္စိ ပဋ္ဌ) ၊ ယဒိ(နုပုစ္ဆိဿသိ)—အကယ်၍ မမေးအံ့၊ ဧ(သတိ)-ဓသ်၊ ဂစ္ဆ—သွားတော့၊ တေ - သင်အား၊ မောမိ-သည်းခံ၏။ လုဘိ-ဤသို့ပြော်၍၊ တံ-တို့ သုနက္ခတ္တာဂိုး၊ ဥယျာဇေသိ- ပြန်လွှတ်လိုက်ပြီ။

၁၃, ၁၄။ [စာအုပ်တို့၌ ''၁၄''ဟုသာ နံပါတ်ပြထားသည်။]ပရိဟိတောတိ-ကား၊ပရိဟိတော-ဝတ်အပ်သော အဝတ်ရှိသည်၊ နိဝတ္ထဝတ္ထော-ဝတ်အပ်သော အဝတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာဝိစရဒန္တာ တို့၌စပ်)၊ [ပရိဓိယတေတိ ပရိဟိတံ၊ ပရိ+ဓာဒေတံ, ဂ ပစ္စည်း၊ ဓကို ဟပြု၊ ဓဘို့ အာကို လျှပြု၊ ပရိဟိတံ +ယဿ +အတ္ထိတိ ပရိဟိတောဒေ။] သာနုစာရိကောဟိ (တ္တော)-၌၊ ဘရိယာ-ဇနီးကို၊ အနုစာရိကာ-အနုဝာရိကာဟူ၍၊ ဝ ါ-အတူလှည့်လည်ဘက် ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။ (ယော-အံကြိုင် ကဋ္ဌာရမန္ဒကသည်၊) အနုစာရိကာယ - အတူ လှည့်လည်ဘက်ဖြစ်သော ဇနီးနှင့်၊ သဟ - တကူ၊ (ဝတ္ထုဘ်-၏။ လုဘ်-ကြောင့်၊ သော-ထို ကဋ္ဌာရမန္ဒကသည်၊) သာနုစာရိကော-သာနုစာရိကမည်၏၊(တနည်း) အနုစာရိကာယ-နှင့်၊ သဟ-တကူ၊ (ဝတ္ထုမာနော-ဖြစ်သူသည်)၊ သာနုစာရိကော-မည်၏၊ [ဝ ါကျနှင့် လျော်အောင် ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။] တံတံ ပြဟ္မစရိယံ- ထိုထို မြတ်သော အကျင့်ကို၊ [ပ ါဠိတော်၌ လာသော ''ယာဝဇီဝံ အဓေလကော အာသိ''စသော အကျင့်မျာ းကိုယူ။] ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ သဒါရိယော - ဇနီးနှင့်တကူ ဖြစ်၏၊ လုဘိ အတ္ထော။

ဩဒနကုမ္မာသန္တိ-ကား၊ သုရာမံသတော-သေရည်နှင့် အသားမှ၊ အဝိရေကံ-အပိုအလွန်ဖြစ်သော၊ ဩဒနမိုဒ-ထမင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကုမ္မာသဒ်ိ-မုယောဖြင့် ပြုအပ်သော အစာကိုလည်းကောင်း၊ ဘုဉ္ဇမာနော - စားလျက်၊ ယသာ နိဟ်နောတိ-ကား၊ ယံ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂံ - အကြင်မြတ်သောလာဘ်, မြတ်သော အခြံအရံသို့၊ ပတ္တော — ရောက်ပြီ၊ တတော — ထို့လာဘဂ္ဂ ယသဂ္ဂမှ၊ ပရိဟီနော -- ဆုတ်ယုတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ (ကာလံ ကရိဿတိ ဥ်စပ်)၊ [အခြံအရံ မရှိလျင် လာဘ်လာသာလည်း ဆုတ်ယုတ်သောကြောင့် ''ယသာ''၌ လာဘဂ္ဂကို ထည့်၍ ဖွင့်သည်။] ကတံ ဟောဘိ ဥတ္တရိ မနုသာဓမ္မာ လ္လဒ္ဓိ ပါဋိဟာရိယဿ္ဆိ လုဓ-ဟူသော ဤပါဋ္ဌိ၌ သတ္တဝတပဒါဘိဂ္ဂမဝသေန — ခုနစ်ပါးသော ကျင့်ဝတ်အစုကို လွန်ကျူးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သတ္တ-ကုန်သော၊ ပါဋိဟာရိယာနိ-တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ—သိထိုက်ကုန်၏။

အစေလပါထိကပုတ္တဝတ္ထုအဖွင့်

၁၅။ ပါထိကပုတ္တောတိ-ကား၊ ပါထိကဿ-ပါထိက၏၊ ပုတ္တောသားသည်၊ (ပဂိုဝေယတိ ဠ်စပ်)၊ ဉာဏဝါဒေနောတိ-ကား၊ ဉာဏဝါဒေန-သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ပြောဆိုရန်ဝန်ခံသော ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိ-တကူ၊ (ဒဿေတုံ အရုဟာတိ-ဠ်စပ်)။ [အဟံ သဗ္ဗံ ဇာနာမီတိ ဧဝံ သမ္မညုတ ဉာဏံ ဝဒတိ ပဋိဇာနာတိတိ ဉာဏဝါဒေါ၊ တေန မယာ ဉာဏဝါဒေန သဒ္ဓိံ – ဠ်ကာ။] ဥပနှပထဠ်-ကား၊ နော – ငါတို့၏၊ အန္တရေ-အကြား၌၊ ယောဇနံ-တယူဇနာသုည်၊ ၉၀ ဘဝေယျ-အကယ်၍ရှိးံ့၊ ဂေါတမော – ရဟန်းဂေါတမသည်၊ အနုယောဇနံ – ယူဇနာဝက် ခရီးကို၊ (အာဂစ္ဆေယျ-လာဏုတ်၏)အဟံ-သည်၊ အနုယောဇနံ-ကို၊ (ဂစ္ဆေယျံ-သွားအံ့၊ ဝါ-သွားမည်၊) အနုယောဇနာဒီသု-ယူဇနာဝက် အစရှိသည်တို့၌၊ ဧသ-ဤ၊ ဣဓ-ဤအပ်ပြီးသော အစီအရဝ်သည်၊ နယော-အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်ကြောင်း အစီအရဝ်တည်း၊ [''အနုယောဇနံ ဧစ အန္တရေ ဘဝေယျ၊ ဂေါတမော ကော်၊ ဂါဝုတံ အဟံ ကော်၊ ဂါဝုတ''ဝစသည်ဖြင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်ပါ-ဟူလို။] ကေပဒဝါဓမ္မိ – ခြေတလှမ်းကိုသော်လည်း၊ အဟိတ္ထိမှ – လွန်၍၊ ဂစ္ဆတောဒ်-(တန်ခိုးပြဖို့)သွားသူ၏၊ ဇယော-အောင်နိုင်ခြင်းသည်၊ ဘဝိသာတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ အနာဂစ္ဆတော-(တန်ခိုးပြဖို့) မလာသူ၏၊ ပရာဇယော်-ရှုံးခြင်းသည်၊ (ဘဝိဿတိ)၊ ဣတိ-ဤကား အစေလပါထိကပုတ္တ၏ အလိုတည်း။

တေ တတ္ထဘာတိ-ကား၊ တေ မယံ–ထို ငါတို့သည်၊ တတ္ထ သမာဂတဋ္ဌာနေ-ထိုပေါင်းဆုံမိရာ အရပ်၌၊ (ကရေယျာမ-ဠ်စပ်)၊ တဿိဂုဏ် တဿိဂုဏာဟန္တိ– ကား၊ တတော တတော-(ရဟန်းဂေါတမ ပြုအပ်သော) ထိုထို တန်ခိုးပြာဋိဟာဇဂဏ်၊ ဒိဂုဏ် ဒိဂုဏ်-နှစ်ဆတက် နှစ်ဆတက်၊ အဟံ–သည်၊ ကရိဿာမိ-ဖန်၊ [ဤသည်မှာ ပါထိကက မြို့သူမြို့သားများ၊ အထင်ကြီးစေရန် အခြောက်တိုက် အသားလှတ် ကြားခြင်းသာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် နဂရဝ လိမ်နော စသည်ဖြင့် နောက်၌ ပြလိမ့်မည်။] ဘဂဝတာ- နှင့်၊ သဒ္ဓိ – အတူ၊ ပါဋိဟာရိယ်–ကို၊ ကာတုံ-ငှါ၊ အသမတ္တာဘာဝဲ - မစ္ဆင်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဇာနန္တွေဘပိ– သိပါသော်လည်း၊ ဥတ္တမပုရိသေန- မြတ်သော ယောကျ်ားနှင့်၊ သဒ္ဓိ – အတူ၊ ပဋ္ဌပေတွာ-အပြိုင် ဖြစ်စေ၍၊ အသက္ကါဏဉ္ဇာသိပ်- တန်ခိုးပြခြင်းငှါ မစ္ဆင်နိုင်သူ၏လည်း၊ (မစ္ဆင်းနိုင်သူမှာလည်း)၊ ပါဝိသော-ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်သေး၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥတ္တော–သိ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ (သမဏောပိ ဂေါတမော ဉာဏဝါဒေါ အစ ရှိသော စကားကို)၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ နဂရဝါသိနော်–မြို့ဖွဲ့နေသူ လူထွေသည်လည်း၊ ဝါ- မြို့သူမြို့သားတို့သည်လည်း၊ တံ-ထိုစကားကို၊ သုတ္ဝာ–ကြား၍၊ အသမတ္တောနာမ–မစ္ဆင်းနိုင်သူမည်သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ နဂရတိ–မြို့ကုံးဝါး၊ ဝါ-

မကြော်ဘး၊ အခွါ-စင်စစ်၊ အယမို့-ဤ ပါထိကပုတ္တသည်လည်းလျှင်း၊ အရဟာ-သည်၊ ဘဝသဘိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ ထင်၍း- တသာ-ထို့ပါထိကဓ၏ (အပေါ်၌)၊ မဟန္တံ-မြတ်သော၊ ဝါ-ကြီးကျယ်သော၊ သက္ကာရံ-ပူဇော်သက္ကာရကို၊ အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ။

၁၆။ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိတိ-ဟူသောစကားကို၊ (ဘုရား ဘဂဝတာ ဒုတ္တံ)၊ သုနက္ခတ္တော - သည်၊ (အသောသိကိရဒ္ဓစဝ်)၊ ပါထိကပုတ္တော-သည်၊ ဧတံ-သို့၊ ဝဒတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ အသောသိကိရ-ကြားရသတဲ့၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿာ-ထို သုနက္ခတ္တဓ၏၊ ပိန်နဒ္ဓသဃတ္တာ-ယုတ်ညှဉ်သောအလို အဒ္ဓါသဃရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ယုတ်ညှဉ်သောခေတ်ခံ ရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဟီနဒ္ဓသနာဃ - ယုတ်ညှဉ်သူကို ကြည်ညှဉ်ခြင်းငှ၊ စိတ္တံ - သည်၊ ဥဇဝါဒိ-ဇင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ သော-ထို သုနက္ခတ္တသည်၊ ဘဂဝတော-၏(အလေါ်၌)၊ ဝတ္ထုံ-ကို၊ ကတ္ဝာ-ရှု၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ဂန္ဓကုဋိ-သို့၊ ပဝိဋ္ဌေ- ဝင်တော်မူလသော်၊ ပါထိကပုတ္တဿ-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ ဂန္ဓာ-ရှိ၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ (ကိံ)၊ တုမှေ တို့သည်၊ ဧဝရူပိ- -ဤသို့ သဒ္ဒေါရှိသော၊ ကထံ- ကို၊ ကထေထကိရ- ပြောကြသတဲ့ ဒုလဘ၊ (ပြောကြသတဲ့ဆို)၊ ဣတိ - ဤသို့ ဓမ္မးပြီ၊ အာမ- အိမ်း၊ ကထေမ-ပြောကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ ယဒိ ဧဝံ-ဃင်းသို့ပြုစ်လျှင်၊ [“ယဒိဂဟဏေ-အကယ်၍ ရေပြောကုန်အံ့ ဧဝံသတိ-ဤသို့ ပြောလေသော်”၊ ဤသို့လည်း အကျယ်ပေးနိုင်၏။] မာ ဘာယိတ္ထ-မကြောက်ကြနှင့်၊ ဝိသဋ္ဌာ-စွန့်လွှတ်အပ်သောစိတ် ရှိကုန်သည်၊ (ကြောက်နှံခြင်းကင်း ရဲတင်းကုန်သည်)၊ (ဟတ္ထာ)၊ ပုနပ္ပုနံ-ထပ်ကာထပ်ကာ၊ ဧဝံ - သို့၊ ဝဒတ - ပြောဝါကုန်၊ [ဝိသဋ္ဌာဒ္ဓ ဝိပ္ပမှ ဒုစ္စရိတ၊ သင္ခ ခဘော် - တ ပစ္ဆညံးပြစ်၍ ဝိသဋ်ပဒ်ကဲ့သို့ ငွေးပြင့် ပါဒ်မှန်ရှိ၏၊ ဝိသဇ္ဇိယတေတံ ဝိသဋ် (စွန့်လွှတ်အပ်သော စိတ်)၊ ဝိသဋ်ဒ ဧယသံ အတ္တိတိ ဝိသဒ္ဒဂ။] အဟံ-သည်၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ-၏၊ ဥပဋ္ဌာကော-အလုပ်အကျွေးတည်း၊ တဿ-တို့ ရဟန်းဂေါတမ၏၊ ဝိသယံ -- အာရုက်၊ (စွမ်းနိုင်သောအရာ မစွမ်းနိုင်သော အရာကို)၊ ဝိဇာနာမိ--သိ၏၊ တုမှေဟိ--တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ”- အတူ၊ ပါဠိဟာရိယံ ကို၊ ကာတုံ-၌၊ န သက္ခိဿတိ-- စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ အဟံ- သည်၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ-အား၊ ကထေတ္ဝာ-ပြော၍၊ (ပြောထားနှင့်၍)၊ ဘယံ-ကြောက်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတ္ဝာ -- ဖြစ်စေ၍၊ တံ - ထို့ ရဟန်းဂေါတမကို၊ အညတော-အခြားအရပ်သို့၊ ဂဟေဿာ -- ခေါ်ယူ၍၊ ဂမိဿာမိ- မည်၊ တုမှေ-တို့သည်၊ မာ ဘာယိတ္ထ-မကြောက်ကုန်နှင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြော၍၊ တံ-ထို ပါထိကပုတ္တကို၊ အဿာသေတွာ- သက်သာရာရစေ၍၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကံ-ငှ်၊ ဂတော-ပြီ၊ ဇေတုန-ကြောင့်၊ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဒုတ္တံ။

တံ ဝါစန္တိ အာဒီသု-အစရှိသော စကားရပ်တို့၌၊ အဟံ-သည်၊ အမှုဒ္ဓေါ-ဘုရားမဟုတ်သည်၊ သမာနေဘဝ-ဖြစ်လျက်သာ၊ ဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ အမို့-၏၊ ဤတိ-ဤသို့ ပြောချ၏၊ ဝိစရိ-လှည့်လည်ခဲ့ပြီ၊ မေ-သည်၊ အတ္တဟံ- မဟုတ်မမှန်သော စကားကို၊ ကထိတံ-ပြောအပ်ပါပြီ၊ အဟံ-သည်၊ နှ ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားမဟုတ်ပါ၊ ဤတိ-သို့၊ ဝဒန္တော-ပြောလေသော်၊ ဝါ- ပြောသူသည်၊ တံ ဝါစံ-ထိုစကားကို၊ ပဇဟတိနာမ – စွန့်သည်မည်၏၊ ရဟော - ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌၊ နိသီဒိတ္ဝာ- ထိုင်၍၊ စိန္တယမာနော-စဉ်းစားလသော်၊ ဝါ-စဉ်းစားသူသည်၊ အဟံ-သည်၊ ဧတ္တကံ ကာလံ - ဤမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ အဗုဒ္ဓေါ - ဘုရားမဟုတ်သည်၊ သမာနေဘဝ-ဖြစ်ပါလျက်သာ၊ ဗုဒ္ဓေါ- သည်၊ အမို့-၏။ ဤတိ– ဤသို့ ပြောချ၏၊ ဝိစရိ – လှည့်လည်ခဲ့ပြီ၊ ဒါနိ- ၌၊ ဤတော - ဤနေ့မှ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဒဟံ-သည်၊ နှ ဗုဒ္ဓေါ - ဘုရားမဟုတ်၊ ဤတိ- သို့၊ စိန္တယန္တော- စဉ်းစားသော သူသည်၊ တံ စိတ္တံ- ကို၊ ပဇဟတိ နာမ- မည်၏၊ အဟံ - သည်၊ ဧတ္တက် ကာလံ- ဤမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ အဗုဒ္ဓေါ-သည်၊ သမာနေဘဝ-သာ၊ ဗုဒ္ဓေါ–သည်၊ အမို့-၏၊ ဤတိ-သို့၊ ပါဟံက– ယုတ်ညံ့သော၊ ဒိဋ္ဌိ- ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ-၍၊ ဝိစရိ-ပြီ၊ ဒါနိ-ယခုဤတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ဤမံ ဒိဋ္ဌိ- ကို၊ ပဇဟာမိ–စွန့်တော့အံ့၊ ဤတိ–ဤသို့ ဆုံးဖြတ်၍၊ ပဇဟန္တော-စွန့်လေသော်၊ ဝါ-သူသည်၊ တံ ဒိဋ္ဌိ- ကို၊ ပဋိနိဿဇ္ဇတိနာမ – စွန့်လွှတ်သည်မည်၏၊ ပန- ဗျတိရိုက်ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ အကရောန္တော - မပြုလေသော်၊ ဝါ – မပြုသူကို၊ တံ ဝါစံ အပ္ပဟာယ တံစိတ္တံ အပ္ပဟာယ တံ ဒိဋ္ဌိ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇိတ္ဝာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏။ [ဤဥဒ္ဒါန် မှတ်ဗျယ် မျှားကို ဒီကာဠ ရှုပါ။] ဝိဝဠေဃသုတိ-ကား၊ မန္တနာ-အည္ဘာမှ၊ မုတ္တာလယဟ္ကံ ဝိယ- လတ်သော (ပြုတ်ကျသော) ထန်းသီးမှုတ်ကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ၊) ဂိဝဠော- လည်ပင်းမှ၊ ပဇဟယျ - ပြတ်ကျရာ၏၊ ဝါ ပန- သို့မဟုတ်၊ သတ္တဓာ- ခုနှစ်စိတ် ခုနှစ်ဖြာ၊ ဖလေယျ-ကွဲရာ၏။

၁၇။ ရက္ခတေတန္တိ-ကား၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ ရက္ခတု-စောင့်စည်းတော်မူပါ၊ ကော်သေနာတိ-ကား၊ နိပ္ပိယာယေန - ပရိယာယ်မဟုတ်, မုချအားဖြင့်၊ [အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်တည်း၊ "တခဉ္စသော အဖို့အားဖြင့်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဓေးပေါ။]

၁။ ဒိဝဠေတယျ။ ။ပဠမနည်း၌ "ဒိ" သည် အနက်ထူး မရှိသော ဓာတ္ထုထွာန ဝတ္ထုကတည်း၊ ဤခြင်း အနက်ဟော ပဓာဓာတ်သည် အပါဒါန်ကို ငုံ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂိဝဠေတာ ပဇဟယျ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပဠွန်ဒုၦဓုပါဒိယကား ဥပမာနမတည်း။

၂။ ဒုတိယနည်း၌"ဝိ"သည် ဝိသရဏတ္ထ (ဖရိုဖရဲ ဖြစ်ခြင်းအနက်) (သို့မဟုတ်) ဝိယျဝရဏတ္ထ (ဖရိုဖရဲ ဖြစ်ကြခြင်း အနက်) ဟောတည်း၊ ပဓာဓာတ်ကား "ကျခြင်း" အနက်ပင်တည်း၊"ဝိပတ-ဖရိုဖရဲကျ၊ ဝါ-အစိတ်စိတ် အမွာမွာကျ"ဟုရာ၌ "ကွဲခြင်း" ပင် ဖြစ်သောကြောင့် "သတ္တဓာ ဝါ ပန ဖလေယ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဂိတာ၌ဝ်)၊ ဩဒနာရိတာတိ—ကား၊ ဘာသိတာ—ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ [အဓိပ္ပါယ်ပဝိတည်း၊ သဒ္ဒတ္ထမှာ "ဩဒနာရိဘာ-ပိုင်းခြားဆောင်ထားအပ်ပြီ၊ ဝ၊-သတ်မှတ်ဝဩဒနာဆိုအပ်ပြီ" ဟု ပေးပါ။] အစေလော စ ဘန္တေ ပါဆိကပုတ္တောတိ— ကား၊ ဒပ်-ဤသို့၊ ကံ်သေန—တစ္ဆတည်းသော အဖိအားဖြင့်၊ (စင်စစ် ကေန် အမှန်အားဖြင့်)၊ ဩဒနာရိတာဃ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍ နေဘင်ထားအပ်သော၊ ဝ၊-ခိန်္ဒတာ်မူအပ်သော၊ ဘဂဝတောာ—၏၊ ၎ါစဃ—ကားတော်ကြောင့်၊ အစေလော-သော၊ ပါဆိကပုတ္တော-သည်၊ သစေ အာဇ္ဈတ္တယူ - အာကယ်၍ လာရာ ၏။

ဝိရူပရူပေနာတိ-ကား၊ ဝိဂတရူပေန-ကင်းသောသဘောရှိသော၊ ဝိဂတ္ထိတ သဘာဝေန — ကင်းသော သဘောရှိသော၊ [ဝိဂတကို "ဝိဂစ္ဆိတ" ဟုလည်း ကောင်း, ရူပေနကို "သဘာဝေန"ဟုလည်းကောင်း ထပ်ဖွင့်သည်။] ရူပေန-ရူပကာယဖြင့် (ခုပ်အဆင်.ပြင့်)၊ အတ္တာနော - ၏၊ ရူပ - ရူပကာယကို၊ (ခုပ် အဆင်းကို)၊ပဟာယ—ပယ်စွန့်၍၊ အဒိဿမာနေန-မမြင်အပ်သော၊ (သူတပါး ကြည့်၍ မမြင်နိုင်သော)၊ ကာယေန-ကိုယ်ဖြင့်၊ (အာဂစ္ဆေယျ-၌ဝ်)။

ဝါ တနည်း၊ သီဟဗျဂ္ဃါဒိဝသေန-ခြသွေ့ ကျွား အစရှိသော သတ္တဝါတို့၏ အပြစ်ဖြင့်၊ ဝိဝိဓရူပေန—အထူးထူးသော သဘောရှိသော၊ (ရူပေန်-ရူပကာယ ဖြင့်)၊ သမ္မုခီဘာဝံ - မျက်မှောက်၏ အဖြစ်သို့၊ (၁) အာဂစ္ဆေယျ - အာယ်၍ ရောက်လာအံ့၊ [ပါဠိတော်ဝ် "ဝ"ကို ယူ၍ ပေးသည်။] တဿ ဘဂဝတော မုသာတိ ကား၊ ဝေ သန္တေ-ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ (ဤသို့ လာလသော်)၊ ဘဂဝ တော-၏၊ တံ ဝစံ-ထိုဝကားသည်၊ မုသာ-မုသားသည်၊ (မမှန်သည်)၊ ဘဂဝ ဟု - ဖြဲ့ရာ၏၊ [အဆက္ခိ "ဘဂဝယျ" ဟု ဌာ်သည်၊ ရှင်ပြီးပုံကို ရှုပသီဒို့၌ ၂၂ ဂါ။ ဣတော-ဤဤ့ကာလ်၌၊ မုသာဝါဒေန-ဩဒ့ ဝိဂရူဟာတိ-နှိပ်စက်၏၊ (ဒုက္ခ ဖြစ်၏)၊ ဧတံ-ဤ သုနက္ခတ္တာလို၊ ဌပေတ္ဝာ-ချန်ထားး၍၊ အညေန- သုနက္ခတ္တမှ အခြားသူ သည်၊ ဘဂဝါ- ကို၊ မုသာဝါဒေန- ဩဒ့-ဩဒ့၊ နှ နိုဂ္ဂဟီတပုဗ္ဗော ကိရ— မန္ဒပ်အပ်ဖူး သတတ် ဣတ်-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဝိဂ္ဂ ၁ ၂၄-၃။ ။ပဌမနည်း၌ "ဝိ" သည် ပိဂဘ (ကင်းခြင်း) အနက်ဟော၊ ရူပ သည် သဘာဝ (သဘော) အနက်ဟော၊ နှောက် ဒုပကား ရူပကာယ အနက်ဟော ဘည်း၊ ' ဝိရူပရူပေန – ကင်းသောသဘောရှိသော ရူပကာယဖြင့် လာ " ဟူသည် သုတဖါး ကို မမြင်နိုင်အောင် ဘုဝ်ဒုံးဖြင့် ကိုယ်ဖျောက်၍ ရောက်လာခြင်းတည်း။

ဒုတိယနည်း၌ ဒ်သည် ဝိဝိဧ (အထူးထူး) အနက်ဟော၊ ရူပနှစ်ပ်ကား ရွှေအတိုင်း ပင်တည်း "ဝိဂတရူပ-အသူဂျူးသော သဘောရှိသော ရူပကာယဖြင့် လာ" ဟူသည် ခြဲသ့် သ၌ ကျွား စသော ရှုပ်ပုံ ဇနဆင်း၍ ရောက်လာခြင်းတည်း၊ [ဝိ သဒ္ဒါ, ရူပ သဒ္ဒါဇ် အနက်များကို ဘဝိတ်ခန့်၌ ရှုပါ။]

၁၈၊ ဒွယဂါမိနိဝတ်- ကား၊ သဗ္ဗပေန – ဓနားလုံးတည်းဟူသော သုပ်အားဖြင့်၊ (နားဥကြားအပ်သော အသံအားဖြင့်၊) အတ္ထဘာဝ-ရှိသည်၏အဖြစ်၊ လည်းကောင်း၊ အတ္ထေန – အနက်သတော်အားဖြင့်၊ နတ္ထိဘာဝ – မရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဒွယဂါမိနိ- ဝို့ မရှိ အားဖြင့် နှပ်မျိုး ကုံးသော သဘောသို့ ရောက်၏၊ ဧတံ-ဤ ဒွယဂါမိနီဟူသော အရည်သည်၊ အလိကတုစ္ဆံ နိပ္ပလဝါဓယ-ချွတ်ယွင်းသော အချည်းနှီးသော အကျိုးမရှိသော ဝဓားဖ၏၊ အဓိဝစနံ- အမည်တည်း။

၁၉။ အဇ်တော ပိ နာမ လိင္ဂဝိနံ သေနာပတိတိ–ကား၊ သော-ထိုအဇ်တ စစ်သူကြီးသည်၊ ဘဂဝတော – ၏၊ ဥပဋ္ဌာကော – အလုပ်,အကျွေးသည်၊ အဟောသိ ကိရ–ဖြစ်သတဲ့၊ သော-ထိုအဇ်တ စစ်သူကြီးသည်၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ (တနည်း) ကာလံ–သေခြင်းကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ အထ-၌၊ အသေ–ထို အဇ်တ စစ်သူကြီး၏၊ သရီရကိစ္စ – အလောင်းကောင်၌ ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ ဝါ– သင့်ပါ့မူ ကိစ္စကို၊ ကတ္တာ–ပြုပြီး၍၊ မနသာ – ထို့သည်၊ ပါထိကပုတ္တံ–ကို၊ ပုစ္ဆိ သုံ– မေးကြကုန်ပြီ၊ (ကိံ) ၊ သေနာပတိ - သည်၊ ကုဟိ – အဘယ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော–ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ မေးကြကုန်ပြီ၊ သော–ထို ပါထိပုတ္တ သည်၊ အာဟ-ပြီ၊(ကိံ) မဟာနိဂမေ-ကြီးစွာသော ဝေဠဒ္ဒါ နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောပြီ၊ စ ပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ၊ ဣဒံ-ဤစကား၊ ဝတ္တာ-ပြောပြီး၍၊ ပုန- တဖန်၊ အာဟ-ပြောပြန်ပြီ၊ (ကိံ) ၊ တုမှာကံ - သင်တို့၏၊ သေနာပတိ-သည်၊ မမ- ၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ အာဂမ္မ – လာ၍၊ အဟံ - သည်၊ (တပည့်တော် အဇ်တသည်) ၊ တုမှာကံ - သင်တို့၏၊ (အရှင်ပါထိကပုတ္တ တို့၏၊) ဝစနံ-စကားကို၊ (စကားအတိုင်း)၊ အကတ္တာ-မပြုမူ၍၊(မလိုက်နာပဲ)၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ - ၏၊ ဝါဒံ - အယူကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ – တည်စေ၍၊ ဘဂါ–တည်စေခြင်းကြောင့်၊ နိရဓယော်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော-ဆည်၊ အမို့ ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ ပဇာပတိဆ-ဝိုက္ခာပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ (ပါထိကပုတ္တက) ပြောပြီ။

[အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ ''တေနုပသင်္ကမိ''ဟု လွဲနေ၏၊ ပါဠိတော်၌ ''တေနုပသင်္ကမိသာဓိ''ဟု ရှိသ်။။] တေနုပသင်္ကမိသာဓိ ဒိဝါ ဝိဟာရာယာတိ ဧတ္ထ- ၌၊ ပါဠိဟာရိယကရဏတ္ထာယာတိ–ဟူ၍၊ ကတ္တာ–ကြောင့်၊ နဝဒတိ–

ဒွယဂါမိနိ။ ။ ဒွိန္နံ+ သမ္ဗဟော ဒ္ဝယံ၊ ဒ္ဝယ အရုကို '' သရုပေန အတ္ထိဘာဝံ, အဋ္ဌေန နတ္ထိဘာဝံ''ဟု သရုပ်ဇော်သဒ္ဒါ၊ 'မဟာပဓမ္မနိသော စကားသည် စကားလုံး အနေ့အား ခြံ့သာ ရှိ၍ အနက်ဖြင့်အားဖြင့် မရှိ၊ ထိုသို့ ရှိ မရှိ အားဖြင့် ဒွစ်မျိုးကွဲပြား သော စကား'ကို '' ဒွယဂါမိနိ'' ဟု ခေါ်သည်၊ (ဒွယံ ဂဒ္ဓတီတိ ဒွယဂါမိနိ၊– ဋီကား)

ဦးနှောက်ကို ပြုပြင်ခြင်းသည်၊ ကုတေ-အဘယ်မှာ ရှိပါအုံးနည်း။ [တန်ခိုးပြပို့ မသိုလားနှင့် ဘုရားရှင် အနားကောင် မကပ်စံ-ဟု ဆိုလိုသည်။] တသွာ-ကြောင့်၊ တဆာ- ထို အခြင်းအရာအား-ပြင့်၊ (''ပါဠိဟာရိယကရဏတ္တာဃ'' ဟူသော ထို အခြင်းအရာအား-ပြင့်)၊ အဝတ္ထာ-မိန့်တော် မမူပဲ၊ ဒိဝါဝိဟာရာယာတိ-ဟူ၍၊ ဒေဝဟ-မိန့်တော်ပြု။

ဇုဠဝိပါဠိဟာဒ်ယကဏာ အဖွင့်

၂၀။ ဂဟပတိနေစယိကာဝတိ-ကား၊ ဂဟပတိ မဟာသာလာ - ဂဟပတိ် မဟာသာလတို့တည်း။(များသော ဥစ္စာနှစ် ရှိသော အိမ်ရှင် ဘုကြွယ်ဘို့တည်း။) ဟိ(ယဿာ)-ကြောင့်၊ တေသံ-ထို ဂဟပတိ မဟာသာလတို့၏၊ မဟာဓန ဧည့် နိစယော-များစွာသော ဥစ္စာ စပါး်တို့ကို စုဆောင်းခြင်းသည်၊(အတ္ထိ)၊ တဲ့သူ-ကြောင့်၊(တေ- ထို ဂဟပတိ် မဟာသာလတို့ကို့)၊ နေစယိကာဝံ-ဟူ၍၊ ဝုဒ္ဓိ - ဆိုအပ်ကုန်၏။ အနေကသဟဿာဒ်-ကား၊ သဟဿောပိပိ -- အလောင်ဘို့ဖြင့် လည်း၊ (လောင်ပေါင်းများစွာတို့ဖြင့်လည်း၊) အပရိမာဏာဏာ- မနှိုင်းယှဉ် အပ်သော အရေအတွက်ရှိ၏၊ စေ-ဤသို့၊ မဟာဒိ-ကြီးကျယ်သော၊ ပရိသံ-ကို၊ ဌပေတွာ-ထား၍၊ အညော-သူ့ကွက္ခတ္တမှ အခြားသော၊ သင်္ဃ ပါတေတုံ-တပေါင်း တည်း ကျရောက်စေခြင်းငှါ၊ (စည်းဝေးစေခြင်းငှါ)၊ သမက္ကော- စုပေါ်နိုင်သ သည်နက္ထိ--မရှိ၊ ဓာတုနော-ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ထိုသို့ကြီးကျယ်သောပရိသတ်ကို စည်းဝေးနိုင်အောင် သူ့ကွက္ခတ္တမှတပါး အခြားငှင်းနိုင်သူ မရှိခြင်းကြောင့်မင်)၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တွေကဲ ကာလံ-ဤမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ သုနက္ခတ္တံ-ကို၊ ဂဇဟတ္ထာ-ခေါ်ယူ၍၊ ဝိစရိ-လှည့်လည်တော်မူပြီ။

အဘ ၁၀၆။ ။ရွှေ့မှ ပါဝိတကပုတ္တက ဆိုန်းနက်ဃားအစ်သော တန်ခိုးပြိုင်ရှေ့ ဖမ်ခြင်း ကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် '' ပါဝိတကပုတ္တ၏ အဘာဝုမ်သို့ တန်ခိုး ပြဿွားမည်'' ဟု မိန့်တော်မမူပဲ ''နေ့အခါ နေ့ရှိသာ သွာ့မည်'' ဟု မိန့်တော်မူသည် ဟု ဆိုလိုသည်။

ဂဟပတိ နေစယိကာ။ ။ နိစယံ နိစေသာ၊ [နိဝုဒ္ဓ+စိ ဓာတ်+အ ပစ္စည်း။] နိစယော+နိယုတ္တာ နေစယိကာ၊ ဇ္ဈိဘာအတိုင်း နိယုတ္တ တဒ္ဓိတ်ပြု၊ ''ဆေးနိစယော'' ကို ထောက်၍ အဿတ္ထိလည်း ပြုနိုင်၏၊ ဂဟပတိ်ဓေ + နေစယိကာ ဂဟပတိ နေစယိကာ။

၂၁။ ဘယွန်္တိ–ကား၊ ဗိတ္ထုတြာသဘယ်–စိတ်၏ ထိတ်လန့်ခြင်း ဟူသော ဘေးတည်း၊ ဆမ္ဘိတတ္တွန်္တိ–ကား၊ သကလသုဒ္ဓိရ စလန် – အလုံးစုံသော ကိုယ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းတည်း၊ လောမဟံသော–ကား၊ လောမာနံ–မွေးညှင်းတို့၏၊ ဥဒ္ဓဂ္ဂ ဘာဝေါ–အထက်၌ အဖျားရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ သော–ထို ပါထိကပုတ္တာသည်၊ စိန္တေသိ ကိရ–စဉ်းစားသတဲ့၊ (ကိ”)။ အဟံ–သည်၊ အတိမဟန္တံ– အလွန်ကြီးကျယ်သော၊ ကထံ့စကား–ကို၊ ကထေတွာ–ပြော၍၊ သဒေဝကေ – နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကေ–လောကဉ်၌၊ အဂ္ဂပုဂ္ဂလေန – အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဒိ–တကွ၊ ပဋိဝိရုဒ္ဓေါ–ဆန့်ကျင်မိပြီ၊ ဧဝါ-ပန–ဧကစ်စ၏၊ မယ္ဟံ–၏၊ အဗ္ဘန္တရေ–ကိုယ်တွင်း၌၊ အရဟာတ္တဖိုလ်သံ့ဃ လည်းကောင်း၊ ပါဠိဟာရိယ ကရဏဟေတု ဝါ-တန်ခိုး ပြာဋိဟာကိုပြုနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဈာန် အာဘိညာဉ်သည် လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ သမဏော ပန ဧကော်တမော-ရဟန်း ဂေါတမသည်ကား၊ ပါဋိဟာရိယ်-ကို၊ ကရိဿတိ–ပြုလိမ့်မည်၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ အဿ–ထို ရဟန်း ဂေါတမ၏၊ ပါဋိဟာရိယ်-ကို၊ ဒိသွာ–၍၊ မဟာဇနော–သည်၊ (“ဝိဟေဌေဿတိ”၌ လှမ်းစပ်)၊ တုံ့–သည်၊ ဒါနိ–၌၊ ပါဋိဟာရိယ်-ကို၊ ကာတုံ–၌။ အသဂ္ဂေါ–မစွမ်းနိုင်ပါပဲလျက်၊ ကသွာ–ကြောင့်၊ အတ္တာနေါ– ၏။ ပမာဏံ–ပမာဏကို၊ အဇာနိတွာ–မသိပဲပါ၊ လောကေ–၌၊ အဂ္ဂပုဂ္ဂလေန သဒ္ဓိံ, ပဋိမလ္လော–ဆန့်ကျင်ဘက်, နပန်း သမားသည်၊ (ပြိုင်ဘက် နပန်းသမားသည်)၊ ဟုတွာ–၍၊ ဂဇ္ဇသိ–ကြုံးဝါးရသနည်း၊ (စိမ်ခေါ် ရသနည်း)၊ ဣသိ–ဤသို့ပြော၍၊ ကဠေလဒ္ဓါ, ဒဏ္ဍာဒီဟိ – သစ်သား ခဲ ဒုတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝိဓေဌေဿတိ–ညှင်းဆဲလိမ့်မည်၊ ဣတိ– ဤသို့ စဉ်းစားသတဲ့။

တေန–ထိုသို့ စဉ်းစားခြင်းကြောင့်၊ အဿာ–ထို ပါထိကပုတ္တာ၏၊ ဝါ-မှာ၊ (ဘယ္ဟံ, ဆမ္ဘိတတ္တာ, လောမဟံသ-တို့ဦးစပ်)။ မဟာဇန သဒ္ဒိပါတဠွော – များစွာသော လူအပေါင်း၏ စုဝေးခြင်းကို လည်းကောင်း၊ တေန-ထို မျှားစွာသော လူတို့၏ စုဝေးခြင်းနှင့်အတူ၊ ဘဂဝတော-၏၊ အဘဂနန် စ-ကြွေလာတော်မူခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သုတွာ-ကြား၍၊ ဘယံဝါ-ကြောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဝါ - လွန်စွာ ဖြစ်သော ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း ရှိသူ၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ လောမဟံသော ဝါ-မွေးညှင်းတို့၏ ရှုပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ကြောက်သီး မွေးညှင်း ထခြင်းသည် လည်းကောင်း)၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ **သော-ထိုပါထိကပုတ္တသည်**၊ တဒေဝဒုက္ခာ-ကို ဒုက္ခမှ၊ (ကြောက်ခြင်း ဒုက္ခမှ) မုစ္စိတုကာမော – လွတ်ခြင်းငှါ လိုလားသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တိန္ဒိကာ ခါဏုက ပရိမုဒ္ဓဇကာဇာနုမံ–တိန္ဒိုက ခါဏုပရိမိုဋ်ဖြင့် အာဇာနည်သို့၊ (တည်ပင် ငုတ်တုံးရှိသော ပရိမိုဋ်တို့၏ အာဇာနည်သို့၊) [အဋ္ဌကထာ၌ “ခါဏုက” ဟု “က” ပါ၏၊ ပါဠိတော်၌ မရှိပါ။]အဂမာသိ-သွားပြီ၊ ဟေတ္ထ်-တို့ အကြောင်းကို၊ ဒဿေတုံ-ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဣတိ အာဒိ – ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

တတ္ထ-ထို အထ ဓေါဘဂ္ဂဝ အစ္ဆိသော ဓကားရပ်၌၊ ဥပသက်မိတိ-ကား၊ ကေဝလံ-(ယူဇနာဝက် အတွင်းထိုင်အောင် ပရိမ္ဠိုဒ်အာဆာမ်သို့ ဝင်သွားခြင်း မဖက်) သက်သက်၊ နဥပသက်မိ-သွားသည် မဟုတ်သေး၊ ပန - အဟုတ်ကား၊ ဥပသက်မိတ္ထာ-၍၊ ဒုရိ—ဝေးသော၊ အာခုယောဇနန္တရံ—ယူဇနာဝက် အတွင်း ဖြစ်သော၊ ပရိမ္ဠဳဝကောဆမံ – သို့၊ ပဝိဋ္ဌော – ဝင်ပြီ၊ [သွားသည် ဆိုရရှိမှု သွားသည် မဟုတ်၊ ကိုယ်တော်မြတ် သီတင်းသုံးတော်မူ၏ ယူဇနာဝက် ဝေးသော ပရိမ္ဠိုဒ် အာဆာမ်တွင်းအထိ သွားသည် ဟု ဆိုလိုသည်။] တတ္ထပိ—ထို့ ပရိမ္ဠိုဒ်အာဆာမ်၌လည်း၊ စိတ္တသာဒံ – စိတ်၏ သာယာဖွယ်ကို၊ (စိတ်၏ သက်သာရာကို)၊ အလာဘာနောဂ – မရသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အန္တန္တေန - ပရိမ္ဠိုဒ် အာဆာမ်၏အတွင်း အစွန်ဖြင့်၊ အာဝိဘ္ဂိတ္တာ—ထိုးဖောက် ဝင်ရောက်၍၊ အာဆာမ ပစ္စန္တေ— အာဆာမ်၏အစွန်၌၊ ဧကံ— တခုသော၊ ဂဟနဋ္ဌာနံ— သစ်ပင် ချုံနွယ် တို့ဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသောအရပ်ကို၊ ဥပဂေါရေတွာ – စုံမှီး ရှာဖွေ၍၊ ပါသာဏ ဖလကေ—ကျောက်ဖျာ အပြင်ပေါ်၌၊ နိသိဒိ—ပြီ။

အထ- ၌၊ဘဂဝါ-သည်၊ စိန္တေသိ-စဉ်းစားတော်မူပြီး၊(ကိ်)၊အယံ ဗာလော-ဤ လူမိုက်သည်၊ ကဿစိဒေဝ—တစ်တယောက်၏ပင်၊ ကထံ-ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ— ၍ကူ၍ – ဤ [ဝါဘုရား၌ရာ] အရပ်သို့၊ သစေ အာဂစ္ဆေယျ – အကယ်၍ ဆောက်လာရာ၏၊ ဗာလော-သည်၊ မာ နဿတု – မပျက်စီးပ ါစေနှင့်၊ ဣတိ— ဤသို့ စဉ်းစားတော်မူပြီးရ၌၊ နိသိန္နပါသာဏဖလကံ- ထိုင်နေရာ ကျောက်ချပ် သည်၊ တဿ-ထို ပါထိကပုတ္တဿ၏၊ သရီရေ - ၌၊ အလ္လိန် – ငြိကပ်ခြင်းသည်၊ ဟောတု – ဖြစ်စေသတည်း၊ ဣတိ – ဤသို့၊ အဓိဋ္ဌာသိ – အဓိဋ္ဌာန်တော်မူပြီ၊ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တေန – အဓိဋ္ဌာန်ကြောင်း စိတ်နှင့်၊ (အဓိဋ္ဌာန်စိတ်နှင့်)၊ သဟ— တပြိုင်နက်၊ [သဟ သဒ္ဒါ တပြိုင်နက် အနုက်ဟောကြောင်းကို ကစ္စည်း ဘာသာ ဋီကာ သဟဒီဟောဂေ စ သုတ်၌ ကြည့်ပါ။] တံ- ထို ထိုင်နေရာ ကျောက်ချပ် သည်၊ တဿ- ထို ပါထိကပုတ္တ၏၊ သရီရေ- ၌၊ အလ္လိယိ- ငြိကပ်ပြီ၊ သော – သည်၊ မဟာဒဒ္ဒု ဗန္ဓန ဗန္ဓေါ ဝိယ – ကြီးစွာသော နှောင်ဖွဲ့အဖျဲ့ဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ အပ်သူသည် ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဆိန္နပါဒေါ ဝိယ စ-ပြတ်သော ခြေရှိသူသည် ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အဟောသိ-ပြီ။

အန္တန္တေန အာဓိဋ္ဌာန။ ။အတ္တနော နိသီဒနတ္ထံ နိဂ္ဂုဋ္ဌာနံ ဥပဓိဂ္ဂန္ဒေါ (မိမိ နေထိုင်ရှိရာ လျှိုဂက်အင်သေးနေရာကို စူးစမ်း ဆင်ခြင်လျက်) ပရိမ္ဘာဇကာရာမ ပရိယန္တေန အန္တသံလာယိတ္ဝာ (ပရိမ္ဠိုဒ်ထိုင်၏ အာဆာမ်ကို အစွန်ဖြင့် အစည်း လှည့်ပတ် ၍) [ပရိမ္ဠိုဒ်ထိုင်၏ အာဆာမ်သို့ ဗဟို ဝင်ပေါက်လမ်းဖြင့် မဝင်ပဲ အခြားသူတို့ မမြင် အောင် ချောင်ကျသောနေရာကို ရှာဖွေလျက် လမ်းစွန် လမ်းကြားလေးဖြင့် ဝင်၍ ဟု ဆိုလိုသည်။]

အသောသိတိ-ကဲား၊ ဣတောာ စိတော စ-ဤမှ ဤမှလည်း၊ ပါထိကပုတ္ထိ-ကို၊ ပရိယေသမာနာ-ရှာလျက်၊ ပရိသာ-ပရိသတ်သည်၊ (အ)သော့သိ-ဦစပ်)၊ တသ-ထို ပါထိကပုတ္တ၏၊ အနုပဒ်-ခြေရာ အစဉ်သို့၊ ဝါ-ခြေရာနောက်သို့၊ (ခြေရာခံ၍)၊ ဂန္ဆာ-လိုက်သွား၍၊ နိသိန္နဋ္ဌာနံ-ပါထိကပုတ္တ ပရိဗ္ဗိဇ်နေရာ အရပ်ကို၊ ဥတ္တဝ-သို၍၊ အဂဂတေန-လာသော၊ အညတရေန-တယောက်သော၊ ပုရိသေန-သည်တုတ္တမေ-တို့သည်၊ ကံ-အဘယ်သူ့ ကို၊ ပရိဧယ်ဟ-ရှာနေကြသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တေ-မေးအပ်သော်၊ ပါထိကပုတ္တံ-ဘုံ၊ (ပရိယေသာမ-ရှာနေကြပါသည်)၊ ဣတိ-သို့ ပြောပြီ၊ သော-ထိုပါထိကပုတ္တသည်၊ တိန္နုက ခါကု ပရိဗ္ဗာဇကာရာမေ-၌၊ နိသိန္နော-ပြီး၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဝုတ္တဝစနေန-ပြော အပ်သော် စကားဖြင့်၊ အသောသိ-ပြီ။

၂၂။ သံသပ္ပတိတိ-ကာား၊ သြသီဒတိ-ဆုတ်နစ်၏၊ တတ္ထေဝ-ထိုအရပ်၌ပင်၊ သဠုရတိ-လှည့်လည်၏၊ အာနိသဒဋ္ဌိကာ-တင်ပါးရိုးတို့ကို၊ ပါဝဋ္ဌာ-ပါဝဋ္ဌတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။ [ပါဝဋ္ဌသည် တင်ပါးရိုးဟူသော အနက်ကို ဟောသော ဂဠဋ္ဌိပုဒ်ဟု ဆိုလိုသည်။]

၂၃။ ပရာဘူတရူပေါတိ-ကာား၊ ပရာဇိတရူပေါ-ရှုံးသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောသို့၏၊ ဝါ-တနည်း၊ ဝိနဋ္ဌရူပေါ-ပျက်စီးသူ၏ အဖြစ်ဟူသော် သဘော ရှိ၏။

သံသပ္ပတိ။ ။“သြသီဒတိ”ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၏၊ သံသပ္ပတိ၌ သံပုဗ္ဗ+သပ္ပဓာတ်+ဂတိ အနုက်ဟော၊ “သံသပ္ပတိ-လှိုက်စွာ ဝဋ္ဋသွားခြင်း”ဟု သဒ္ဒဗျူတ္တိဝေါဝါ၊ မိမိ ထိုင်ခြင်းဌါန မပျဉ်ချပ်၌ပင် ကလေးငယ်ကဲ့သို့ တည်တံ့ခဲ့ကဲ့တုံ့ ထိုင်ခြင်းဌါ မစွန်းနိုင်ပေ ဓာတ်နှစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဟိုဟိုဒီဒီ ရွှေ့ပြောင်းလျက် မပြီမသက် ဇုန္ဓြေမရ ဖြစ်နေသည် ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် တစ္ထေဝ သဠုရတိ - ထို ဂေါက်ဟုခေါ်သော ဦဝိုင်ပင်လည်လည်လျက် နေသည်၊ (ဟိုနေရာရွှေ့ ဒီနေရာရွှေ့ဖြင့် ဇုန္ဓြေမရ ဖြစ်နေသည်) ဟု ဖွင့်သည်။

ပရာဇိတရူပေါ။ ။“ဓာတုနံ အဇေကတ္တတ္တာ”အရ ဘူဝါဒိဓာတ်သည် “ရှုံးခြင်း” အနက်ကို ဟောသော်၊ ထို့ကြောင့် “ပရာဇိတ” ဟု ဖွင့်သည်၊ “ပရာ” ဥပသာဒရလည်း ထိုအနက်ကိုပင် ဘင်္ဂါဂးအောင် ပြ၏၊ “ပရာဘူတ” အဲ့ရ “ရှုံးသူ”ရ၏၊ “ရူပ” အရ “သဘော”ရ၏၊ ဝိသိသို့အရမတူသဖြင့် အရဟတ္တအောင် ပရာဘူတကို ဘာဝပ္ပဓာန် ဘာဝလေဝကြ၍ “ပရာဘူတောာ+ရူပ် ယဿာတိ- ပရာဘူတရူပေါ=ရှုံးသူ၏အဖြစ် ဟူသော+သဒ္ဒေါဂ္ဂါသူ”ဟု အနက်ဆိုပို့၏။

၂၅)။ ဂေါယုဂေဟိတိ–ကား၊ ဂေါယုတ္ထေဟိ–နွားတို့ဖြင့် ကပ်ယှဉ်အပ်
ကုန်သော၊ သဟမတ္တေဟိ ဝါ–တရာ အတိုင်းအရှည် ရှိအည်သော်လည်း ဖြစ်
ကုန်သော၊ သဟဿမတ္တေဟိ ဝါ–တထောင် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သော်လည်း
ဒွစ်ကုန်သော၊ ယုဂေဟိ–ထမ်းပိုးတို့ဖြင့်၊ [ဂေါဟိ + ယုတ္တော – ယုဂေါ ဂေါ
ယုဂေါ။] အာဝိဠ္ဆေယျာမာတိ–ကား၊ အာကနေ့ယျာမ–ဆွဲငင်ကုန်အံ့၊ [အာ
+ ပုပ္ဖ+အဠ္ဆဓာတ်၊ အာယာမအနက်ဟော။] ဆိဒ္ဓေယျန္တို့ – ကား၊ ဆိဒ္ဓေယျုံ–
ပြုတ်ကုန်ရာ၏၊ ပါထိကပုတ္တော ဝါ – ပါထိက၏ သားသည်သော်လည်း၊ ဗန္ဓ
ဉ္ဉေ–ဖွဲတုပ်အပ်ရာ အရပ်၌၊ (ဖွဲတုပ်အပ်ရာ အရပ်က)၊ ဆိဒ္ဓေယျ–ပြတ်ရာ၏။

၂၆။ ဒါရုပတ္တိကန္တေ ဝါသိတိ–ကား၊ ဒါရုပတ္တိကဿ–သစ်သား သပိတ်ကို
ဆောင်သောဝမ်းဗိုက်၏၊ အန္တေ ဝါသိ – အနီးနေ တပည့်သည်၊ (အဝေါစ
ဒ္ဒစပ်)၊ [ဒါရုမယော ပတ္တော ဒါရုပတ္တော၊ ဒါရုဟတ္ထံ ဓာရေကတိ ဒါရုဂ္ဂါ
ကား၊ ဒါရုပတ္တိကဿ + အန္တေ ဝါသီ ဟု ဆက်ပါ။] တဿ – ထို ဇာလိယ၏၊
ထံ – ဤ အကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ – ဖြစ်သတဲ့၊ [နောက်၌ တသ္မာ ရှိသော
ကြောင့် ''ကိရ(ယသ္မာ) – ကြောင့်''ဟု အဟောသိနှင့် မတ္ထပဲလည်း တနည်း
ခေန်ပေးနိုင်သည်။] ပါဠိဟာရိယံ – တန်ခိုးပြင့်ဟသည်၊ တာဝ ထိဋ္ဌတု –
ကည်ပါစေဦး၊ (ထားလိုက်ပါဦး)၊ သမကော ဂေါ ကာမော–ရဟန်းဂေါတမက၊
ဘစေလော့ပါထိကပုတ္တော–သည်၊ အဘနာပိ–နေရာမှလည်း၊ နံ ဒုဋ္ဌဟိဿတိ–
သနိုဝ်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အာဟ–ဓိဋ္ဌသေ့ပြီ၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ–

ဒုတိယနည်း၌''ပရာဘဝေါ-ပျက်စီးခြင်း၊'' ဟုရောင့်ကဲ့သို့ ဤ၌ ''ပရာဘူတဖွဲ့ဝေါ
ပျက်စီးဘွန်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏''ဟု ဇွင့်သည်၊ ပျက်စီး ဟူရာ၌ လူအများကဲ
ဖြ့ိအခား ချီးမွမ်းခြင်း၏ ပျက်စီးခြင်း၊ လားဘ်၏ ပျက်စီးခြင်း နှစ်မျိုးတည်း။

ဆိဒ္ဓေယျံ။ ။ဓောတ်ကွန်းဘိုဠ်''ဆိဒိ–ရွဒ္ဓေ ဓောဂရေ၊ (နှင်ပြာ ပြုခြင်း ဖြိတ်ခြင်း)
ဆိဒ္ဓေနေ (ပြတ်ခြင်း)''ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ''ဆိဒ္ဓေယျုံ'' ဟုသော ဒိဝါ ဒိ ရှပ်ကို
''ဆိဒ္ဓေယျု''ဟု ရှေ့ဝဒ်ရှပ်ဖြင့် ဇွင့်သင့်မည် ဖေထင်ပါ။ ပါဠိတော်၌ ''ကာ တရတ္တာ
ဆိဒ္ဓေယျုံ ပါထိကပုတ္တော ဝါ''ဟု ရှိရာဝယ် ဆိဒ္ဓေယျုံ–ငို နောက် ဝါကူသိလည်း
ငါ့ကိစ္စလိုရှိ''ဆိဒ္ဓေယျုန္တို့ ဆိဒ္ဓေယျု ပါထိကပုတ္တော ဝါ''ဆိဒ္ဓေယျုံ''ဟု ဇွင့်တန်ကူ၏၊
ဤမဟုတ် ''ဆိဒ္ဓ – ပြတ်''နှင့် အဓိပ္ပါယ် တူသော ''ဘိဒ္ဓ – ပျက်'' ဖြင့် ''ဘိဒ္ဓေယျုန္တို့
ဘိဒ္ဓေယျုံ (ပျက်ကုန်ရာ) ပါထိကပုတ္တော ဝါ၊ပေါဘိဒ္ဓေယျ''ဟု ပါဠိရှိသင့်ပါသည်။

ဓေသ္သ ကိရ။ ။[တဿဇ္ဇိဒ် ဒေသိယကိုး။] ဤဇာသိယသည် မလွဲသေ ဟရိဠ္ဠိုး
နှင့်ဒေတူ ဘုရားရှင်ထံ သွားရန် တရားနာဘူး၏၊ ထိုဘို့ တရားပုနာဘူးငှင် ဒဂ္ဂ-အစ္ဂိက
ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို မင်းရာအခါ၌ ဤအကြောင်းဖြစ်ရန် ဤစကားမျိုးကို ပြော
ဒေသည်။

သည်၊ ဂန္ဓာ–၌၊ ယေန ကေနစိ ဥပါယေန – အမှတ်မထား ကပါးပါး။ သော နည်းလမ်းဖြင့်၊ တံ-ထိုပါထိကပုတ္တကို၊ အာသနာ-မှ၊ ဝုဋ္ဌာပေမိ- ထစေမည်၊ (ထအောင် လုပ်မည်)၊ တွေ့ာဝတာစ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ဖြင့်လည်း၊ (ဤမြှ လောက်သာ နေရာမှ ထရုံမျှဖြင့်လည်း)၊ သမ္ဗာဿ ဂေါတမဿ – ၏၊ ပရာဇယော – ရွှံးခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ – ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ–ဤသို့ အကြောင်း ဖြစ်ပြီ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဧဝံ – ဤသို့၊ (တေန ဟိ တော ဓုတင်္ဂံ တာဝ အာဂမေထ စသည်ဖြင့်)။ အာဟ–ပြောပြီ။

၂၇။ သီဟဿာဘိ (ဇ္ဇော)- ၌၊ (လဇ္ဇမာနာ- သရုပ်အားဖြင့် ရှက်ကြောက်နုန် သော၊ ဝါ–အမျိုးအစားအားဖြင့် ရထိုက်ကဲ့နုန်သော၁၊) သီဟာဒ–ခြေသုံ့ထိုသည်၊ တိဏသီဟော၁ - တိဏသီဟလည်းကောင်း၊ (မြက်နှင့်တူသော စိမ်းညိုသော အုဆုံးရှိသော ခြင်္သေ့လည်းကောင်း)၊ ကာဠသီဟော၁ – လည်း၁ကောင်း၊ (နက်သော အဆင်းရှိသော ခြင်္သေ့လည်းကောင်း၊) ပဏ္ဍုသီဟော၁– လည်း ကောင်း၊ (ဖျော့တော့ ဝါဝင်းသော အဆင်းရှိသော ခြင်္သေ့လည်းကောင်း)၊ ကေသရသီဟော၁ - လည်းကောင်းတည်း၊ (လုနှင်ဆံပါးဖါး၊ပါ၍ ဖြူသော အဆင်းရှိသော သို့မဟုတ် နီသောအဆင်းရှိသော ခြင်္သေ့လည်းကောင်းတည်း၊) စုတုန်–လေးမျိုးကုန်သော၊ တေသံ သီဟာန်-တို့တွင်၊ ကေသရသီဟော-သည်၊ ဆဂုတံ–မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတော–ရောက်ပြီ၊ သော-ထို ကေသရသီဟကို၊ ဣဂ-ဤ သီဟဿဟူသော ပဒ်၌၌၊ အဓိပ္ပေတော–အလိုရှိအပ်၏၊ မိဂရညော-တိ-ကား၊ သဗ္ဗစတုပ္ပဒ ါန်-အလုံးစုံသော အခြေခေးချေဝင်းရှိသော သတ္တဝ ါတို့၏၊ ရညော-မင်းဖြစ်သော၊(သီဟဿ ၌စပ်)၊ အာသယန္တိ–ကား၊ နိဝါသ-နေရာကို၊ ဝါ-နေခြင်းကို၊ (ကပ္ပေယျုံ ၌စပ်)။[အာဂန္ဆာ သယန္တိ တွေ့ာတိ အာသဲ့ယော၊ (အာ + သိ ဓာတ်+ ဏ ပစ္စည်း)။]

သီဟနာဒန္တိ – ကား၊ အဘီတနာဒံ - မကြောက်သူ၏ အသံကို၊ ဝုါ – မကြောက်မရွံ့ ရဲဝန့်သောအသံကို၊ (နဒေယျုံ ၌စပ်)၊ ဂဝါစရော ပဲကွ်ယ ပက်ကမေယျန္တိ–ကား၊ အာဟာရတ္ထာယ – အာဟာရ အကျိုးငှါ၊ (ယန္ဒူနုံ) ပက္ကမေယျ–

၆၈ရညော။ ။၆၈သဒ္ဒါသည် အခြားနေရာ၌ ချေ(ဂျီ), သင်္ခ် ဆတ်စသော အရွှံ့ သတ္တဝါတို့၌သာ ဟောကြောင်း၊ထင်ရှားစေါ်၊ ဤနေရာ နွား ,ကျွဲပါမကျန် အခြေ လေးချောင်းရှိသော သတ္တဝါအားလုံးကို ယူစေလိုခြင်း''သဒ္ဒါ စတုပ္ပဒါနိ''ဟုအားလုံးနှင့် ဆိုင်အောင် ဖွင့်သည်။

သီဟနာဒံ။ ။(ပရိသမဇ္ဈေ) သဲ့ဟတိတိသီဟော၊ ကေးရန်တို့ကို သည်းခံတတ် သောကြောင့် သီဟ။ [''သဟော''ဟု ဆိုလိုလျက် ဝဏ္ဏာဂိကာဒေ နိရုတ္တိနှင့်ညီးဖြင့် သဒ္ဒ အ ကို ဤပြု။]

အကယ်၍၌ ဖဲသွားရပါမူကား ကောင်းလေစ့။ [ဂန္ဓာ စရိတဇ္ဇော ဘက္ခိတဇ္ဇော တိ ဧဂါစရော၊ စရဓာတ် + ဘက္ခဏ အနက်ဟော၊ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ဂန္ဓဘွဲ့ "ဿ"ခေျ၊ ဂန္ဓ အ ကို ဩပြု၊ "ဧဂါစရဟ-ကျက်စားခြင်းအကျါင့်"ဟု ပေး၊ တတ္ထ တတ္ထ(ထိထို့ နေရာ) တာသု တာသု ဒိသာသု(ထိုထို အရပ်တို့သို့)၊ "ဂန္ဓာ၊ စရိတမ္ဘတာဃ ဘက္ခိတမ္ဘတာဃ ဧဂါစရော ဃာသော၊ – ဋီကာ။] ဝရံ ဝရန္တိ - ကား၊ ဥတ္တမုတ္တမံ – ကောင်းမြတ် ကောင်းမြတ်သော၊ ထူလံ ထူလံ - ဆူဖြိုး ဆူဖြိုးသော၊ ဣတိ အတ္ထော – ဤကား အနက်၊ မုခမံသာနီတိ-ကား၊ မုခဿ–နည်တွန်ကုန်သော၊ မံသာနိ– တို့ကို၊ (ဘက္ခယိတ္ဝာ ဌိစပ်)၊ မခုမံသာ နီတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠေဒ်(အာဠိ)၊မခုရမံသာနိ–ဆျိုဆိမ့်သော အသားတို့ကို၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အဋ္ဌကထာဖွင့်ကား၊ ဥပဂစ္ဆေယျာ–ကပ်ဆောက်ရပါမူကား ကောင်းလေစ့၊ သိဟနာဒံ နဒိတ္ဝာတိ–ကား၊ ယေ ပါဏာ–အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ ဒုဗ္ဗလာ-အားမရှိကြကုန်၊ ဝါ– နည်းသော အားရှိကြကုန်၏၊ တေ–ကို သတ္တဝါတို့သည်၊ ပလာယန္တု – ပြေးကြပါစေ၊ ဣတိ- သို့၊ အတ္ထနော– ၏၊ သူရဘာဝသိဒ္ဓိဿီတေန–ရဲရင့်သူ၏အဖြစ်ကို မှီသော၊ ကာရုညေန–သနားခြင်းကြောင့်၊ နဒိတ္ဝာ-ဟောက်၍၊ (ပက္ကမိ ဌ်စပ်)။

၂၈။ ဝိဿာသဃံဓေှာတိ-ကား၊ ဝိဿာသေန-ဖောက်ပြန်သော အစာဖြင့်၊ (စားကြွေးဖြင့်)၊ သံဝဍ္ဎေှာ-ကြီးပွားရသော၊ (ဇရသိင်္ဂါလော်ဌ် စပ်)၊ [ဝိဿာသောတိ ပရသ္မာ ဘက္ခိတသေသတာဃ (စားအပ်ပြီးဖြစ်၍ ကြွင်းကျန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဝိရူပေါ (ဖောက်ပြန်သောသဘော ရှိသော)ဃာသော ဝိဿာသော၊ – ဋီကာ။] ဝိဿာသံ – ကို၊ ဘက္ခိတာဝိဂိတ္တမံသံ – စားအပ်ပြီးမှ ကြွင်းကျန်သော အသားကို၊ (ဝိဿာသံကို ထပ်ဖွင့်သည်)၊ခါဒိတ္ဝာ-ခဲစားပြီး၍၊ ဝသိုဓော-ကြီးပွားရသော၊ (ဇရသိင်္ဂါလော်ဌ် စပ်)၊ပြတ္တြောဘတိ-ကား၊ဒဗ္ဗိတော-မာန်ဇီဇံ၏၊ (စိတ်ကြီး ဝင်၏)၊ ထူလသရီရော–ဝဖြိုးသော ကိုယ်ရှိ၏၊ [ထိုသို့ မာန်တက်လောက်အောင်ပင် ကိုယ် ခန္ဓာ ဝဖြိုးလာသောကြောင့် "ထူလသရီရော"

တနည်း။ ။ပဋိဟဠ်ဆို "သတိတိ သိတော - ဆန့်ကျင်ဖက် သတ္တဝါကို ခိုမှိန်းနိုင်သောကြောင့် သိဟ၊ ["ဟိ"သော"ဟု ဆိုလိုလျက် ဝစ္ဆာပရိယာယနိုရုတ္တိနည်းဖြင့် ဟ ဒွဠ် သ ရွှေနောက်ပြန်၊ ဝဏ္ဏနာသရိရုတ္တိဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ခေျ၊ ဒူ ကိုလည်း ဤဒီဃ ဩ့။] နာဒံ နာဒေါ(ဟောက်သံ)၊ သီဟသ+နာဒေါ၊ သီဟနာဒေါ၊ ထို့ သီဟနာဒကို ခြေမှဲ့သည် တစုံတခုသော ဧဘးရန်မှလည်း မကြောက်မရွံ့၍ ရဲဝန့်ဥာ ဖြစ်စေအပ်သောကြောင့် "အဘီတနာဒံ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်။

ဒိဇ္ဇော။ ။ဒဗ္ဗဓာတ်+ဂဖွဲ့ (မာန်ရှုခြင်း) အနက်ဒုဟာ၊ တပစ္စည်း၊ဒ ၌ အကိုဗ္ဗ၊ ပွတို ခေျ။ ဣ ဒွေတော်လာ၊ ထို့ကြောင့် "ဒ္ပိတော" ဟု ဖွင့်သည်။

ဟု သရုပ်ဖော်သည်။] ဗလ၊ ဣတိ-ကား၊ ဗလသမ္ပဒေန္တော—ဥစ္စန်အားနှင့် ပြည့်စုံ၏၊ တေဖောသီတိ (၎ဏ္ဍ) — ဦး၊ ကသ္မာ — အဘယ့်ကြောင့်၊ အဟောသိ — ဖြစ်သနည်း၊ အသ္မိမာနဒေါသေန—"ငါဖြစ်၏"ဟူသော မာနကြောင့် ဖြစ်သော ဒေါသကြောင့်၊ ("ငါကွ" ဟူသော မာနကြောင့်၊ (အဟောသိ—အကြံဖြစ်ပြီ။။

[ထိုအသို့မာန ဖြစ်ပုံကို အကျယ် ပြလိုရှိ၍ တတြာဃဲ စသည် မိန့်။။] တတြ-ထိုသို့ အကြံဖြစ်ရာ၌၊ အယံ — ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊ အနုံ ပုဗ္ဗိကထာ — အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော စကားတည်း၊ ကိရ — ခဲ့၊ ကေဒိဝသံ — ဦး၊ သော သီဟော - သည်၊ ဂေါစရဂတော—ကျက်စားရာ အလှည့်မှ၊ နိဝတ္တမာနေ၁—ပြန်လှည့်လာစဉ်၊ တံ သီဂါလံ—ထိုမြေခွေးကို၊ ဘယေန-ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပလာယမာနံ-ပြေးနေသည်ကို၊ ဒိသွာ — မြင်၍၊ ကာရုညဇာတော-ဖြစ်သော သနှားခြင်းရှိသည်၊ ဟုတ္တာ—၍၊ ဝယသ-အိုမိတ်ဆွေ၊ မာ ဘာယိ-မကြောက်ပါနှင့်၊ တိဋ္ဌ-ရပ်ပါဦး၊ တုံ—သင့်သည်၊ ကော နာမ—အဘယ်မည်သူနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ— မေးပြီ၊ [ဝဟသ၏ အဖှင့်ကို သီလက္ခန္ဓ ဘာဝနာရှိကာ ဒုတိယအုပ် ဇာတမာဇဒုဿ ဇီဝက ကထာအဖွင့်၌ ရှု။] သာမိ-အရှင်၊ အဟံ-သည်၊ ဇမ္ဗုကော နာမ-မြေခွေးမည်ပါ ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။ ဝယသဇမ္ဗုက-အိုမိတ်ဆွေ မြေခွေး၊ ဣတောဒေ-ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ မံ-ငါ့ကို၊ ဥပဋ္ဌာတုံ— ဆည်းကပ် လုပ်ကျွေးခြင်းငှ၊ သက္ခိဿသိ— စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်လော၊ (စွမ်းဝံနိုင်ပါ့မလား)။ ဣတိ — ဤသို့ မေးပြီ၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ-ဆည်းကပ် လုပ်ကျွေးပါ့အံ့၊ ဣတိ—ဤသို့ ပြောပြီ၊ သော-ထို မြေခွေး သည်၊ တတော— ထို နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ—၍၊ ဥပဋ္ဌာတိ-ဆည်းကပ်လုပ်ကျွေး၏။။

သီဟော — သည်၊ ဂေါစရတော — မှ၊ အာဂစ္ဆန္တော — ပြန်လာလတ္တံ့၊ မဟန္တံ့ မဟန္တံ့-ကြီးစွာ ကြီးစွာသော၊ မံသ ခဏ္ဍံ—အသားတုံးကို၊ အာဟရတိ-ဆောင်ယူလာ၏၊ သော-ထို မြေခွေးသည်၊ တံ— ထို အသားတုံးကို၊ ခါဒိတွာ-၍၊ အဝိဒူရေ-အနီး၌၊ ပါသာဏပတိဋ္ဌေ-ကျောက်ဖျာပေါ်၌၊ ဝသတိ-၏၊ သော-သည်၊ ကတိပ ဟာစ္စယေနေဝ—အနည်းငယ်သော ရက်တို့၏ လွန်ရာ အခါ၌ပင်၊ (ရက်အနည်းငယ် ကြာသောအခါ)၊ ထူလသရီရော— ဝပြိုးသော ကိုယ် ရှိသည်၊ မဟာခန္ဓော - ကြီးသော လည်ဂုတ်ရှိသည်၊ ဇာတော—ပြီ၊ အထ-၌၊ နံ-ထို မြေခွေးကို၊ သီဟော—သည်၊ အဝေါစ-ပြိုး-(ကိ*)၊ ဝယသ ဇမ္ဗုက ၊ မမ — ၏၊ ဝိဇ္ဇမာနကာလေ—ကိုယ်လက် ဆန့်တန်းရာ အခါ၌၊ အဝိဒူရေ —ဦး၊ ဌတွာ - ၍၊ သာမိ — အရှင်၊ ဝိဇ္ဇာစ-တင့်တယ် စမွယ်ပါ၊ ဣတိ သို့၊ ဝတ္တုံ—ငု၊ သက္ခိဿသိ- စွမ်းနိုင်လိမ့်မည်လော၊(စွမ်းနိုင်ပါ့မလား)၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြောပြီ၊ သာမိ, သက္ကောမိ—၏၊ ဣတိ—ပြီ၊ သော-ထို မြေခွေးသည်၊ တဿ-၏၊ ဝိဇ္ဇမာနကာလေ-

၌၊ တထာ-ထိ ဝနံခံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ထို ဝနံသည့်အတိုင်း) ကရေထတိ-၏၊ တေန-ထိုသို့ ပြုခြင်းကြောင့်၊ သိဟဿ-၏၊ အတိရေကော-လှန်ကဲသော၊ အသိမာနော-သည်၊ ဟောတိ-၏။

ဧာထ- ထို့မှ နောက်၌၊ ကေဗဝသံ-၌၊ ဇလသိင်္ဂါလော- မြေခွေးအိုသည်၊ ဥဒကသောဏ္ဍိဿံ-ရေအိုင်၌၊ ပါနီယံ-ကို၊ ပိဝန္တော-သောက်စဉ်၊ အတ္တာနော-ဏဲ၊ ဆာယံ-အရိပ်ကို၊ သြလောကေန္တော-ကြည့်လေသော်၊ ဘဋ္ဌနော-၏၊ ထူလ သရီရတ္တေ၀- ဝမ်းသော ကိုယ်ရှိသည်၏၊ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ မဟာဒန္တ တူ-ကြီးသော လည်ကုတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဒ္ဒသ-မြင်ပြီ၊ ဒိသွာ-မြင်ခြင်းကြောင့်၊ ဇလသိင်္ဂါလော-မြေခွေးအိုသည်၊ အသို-၏၊ ဣတိ-ဘုံ၊ ဗုဒ်-စိတ်ကို၊ အကတွာ-မပြုတော့ပဲ၊ အဟွ-ငါသည်လည်း၊ သိဟော-သည်၊ ဘာတော-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မညံ – မှတ်ထင်ပြီ၊ ၊ တကယ် မဒ္ဓိ သော်လည်း သံ့းဝဲရိုး အတိုင်း ''ဇလသိင်္ဂါလ'' ဟု ဆိုသည်။] တဇောာ– ထိုသို့ မှတ်ထင်ခြင်းကြောင့်၊ အတ္တာနာ – မိမိသည်ပင်၊ (ကိုယ်တိုင်ပင်)၊ အတ္တာနံ– မိမိကို၊(တနည်း)၊ အတ္တာနာ၀ အဇ္ဈာန် – ကိုယ်ကိုယ်ကို၊ တေ - ဤစကားကို၊ အ၀ေါစ၊(ဂိ်)၊ ၀ယဿ ဇမ္မုဏ္ဍ တ၀-သင်၏၊ ဤမိန်း ဇာတ္တာ၀ေန-ဖြင့်၊ ပရဿ-၏၊ ဥဋ္ဌိဒ္ဓမ်သံ-စားကြွင်း အသားကို၊ ခါဒိတုံ-ဥ၊ ယုဥ္ဇ၊ နာမ-သင်သည်လော၊ တုံ-သည်၊ ပုရိသော - သည်၊ နဟောသိ ဂိ်' – မဟုတ်သလော၊ သိဟဿပိ-၏လည်း၊ စတ္တာရော-လေးချောင်းကုန်သော၊ ပါဒါ-ခြေဟိုသည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဒွေ–နှစ်ချောင်းကုန်သော၊ ဒါဠာ-အစွယ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဒွေ–နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ကဏ္ဏာ– နားတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဧကံ-တချောင်းလော၊ နင်္ဂုဋ္ဌံ–အမြီးသည်၊ (ဟောတိ)၊ တ၀ပိ – ၏လည်း၊ (သင့်မှာလည်း)၊ သဒ္ဒံ–အလုံးစုံသည်၊(ငြိ၊ အစ္ဆတ်, နားရွက်, အမြီး အားလုံးသည်)၊ တဧ၀ထာ-ထိ ခြေလှေ့ အထိုင်ပင်တည်း၊ ကေ၀လံ–(ခြေ စသည် မဖက်)သက်သက်၊ တ၀-၏၊ ၀ါ-မှာ၊ ကောသရ ဘာ၀မတ္တမေ၀–လည်ဆံမွေး ဟူသော ဝင်္သမျှသည်သာ၊ နဿိ၊ ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားပြီ။

ဧ၀ံ-သို့၊ စိန္တေ ၊ကတော – ကြံစည်စဉ်းစားသော၊ တဿ–ထိုမြေခွေး၏၊ အယ္ဟိ မာနော-သည်၊ ဝမိ–တိုးပွားပြီ၊ အဃ-၌၊ အသာ-ထို မြေခွေး၏၊ တေန အယ္ဟိ မာန ဒေါသေန- ကြောင့်၊ ကောစာဟန္တိ အာဒိ – အစရှိသော၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော စကားတို့ကို ယူ။] ဧတံ မညိတံ-ဤ မှတ်ထင်ခြင်းသည်၊ (ဤ အထင်ကြီးမှုသည်)၊ အဟောသိ၊ တတ္ထ- ထို ကောစာဟံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ကောစာဟန္တိ–ကား၊ အဟံ–သည်၊ ကော – အဘယ်သူတဲ့နည်း၊ မိဂရာဇာ–သားတို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သိဟော-သည်၊ ကော – အဘယ်သူတဲ့နည်း၊ မေ–ငါ၏၊ ဣတိ-ဤမျှသည်၊ န-မဟုတ်၊ သာမိကော–သခင်သည်၊

န–မဟုတ်၊ ကိ ံ–အဘယ်ကြောင့်၊ အဟံ–သည်၊ တဿ–ထိုခြင်္သေ့၏(အပေါ်၌)၊ နိုဗစ္စကာရံ – ရိုသေဖျပ်ဝပ်မှုကို၊ ကရေမိ – ပြုလုပ်ရမည်နည်း၊ လ္ဟတိ – ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပါယော–မြေခွေး၏ အလိုတည်း။

သိင်္ဂါလကံ ယေဝါတိ- ကား။ သိင်္ဂါလရဝမေဝ - မြေခွေး၏ အသံကိုသာ လျှင်၊ (အနုဒ္ဒိ ၌စပ်)။ [သိင်္ဂါလဿ+ဣဒံ သိင်္ဂါလကံ၊]ဘေရဏ္ဍကံယေဝါတိ– ကား၊ အပ္ပိယ အမနာပ သဒ္ဒမေဝ–မနှစ်သက်အပ်, စိတ်ကို မတိုးပွားစေတတ်သော အသံကိုသာလျှင်၊ (အနုဒ္ဒိ ၌စပ်)၊ ကေ စ ဆဎေ သိင်္ဂါလေတိ – ကား။ လာဓကော-ယုတ်ညံ့သော၊ သိင်္ဂါလော-ဧမြခွေးသည်၊ ဝါ– မြခွေးသံသည်၊ ကောစ - အဘယ်တို့နည်း၊ ကေ ပန သီဃနာဒေတိ – ကား။ သီဃနာဒေါ– ခြင်္သေ့ ၏ အသံသည်၊ ကော ပန – အဘယ်တို့နည်း။ သိင်္ဂါလဏ္ဍ စ– ၏ လည်းကောင်း၊ သီဃနာဒဏ္ဍ - ၏လည်းကောင်း၊ သမ္မန္ဓော - အာဒျင်းချင်း ဆက်စပ်ခြင်းသည်၊ ကော - အဘယ်မှာနည်း၊ (တနည်း) ကော သမ္မန္ဓော - အဘယ်မှာ ဆက်စပ်ပါအံ့နည်း၊ လ္ဟတိ–ဤကား၊ အဓိပ္ပါယော–ဇာလိယ၏ အလိုတည်း၊ [မြေခွေးသံနှင့် ခြင်္သေ့သံသည် အဘယ်မှာ ဆက်စပ်ပါအံ့နည်း၊ မြေခွေးသံက တခြား, ခြင်္သေ့သံက တခြား အလွန်ပင် ခြားနားပါသည်–ဟု ဆိုလိုသည်။]

သုဂတာ ပဒါနေသ္ဝုတိ– ကား၊ သုဂတ လက္ခဏေသု-သုဂတဟူ၍ မှတ်သား အပ်ကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (သုဂတ၏ အမှတ်အသားဖြစ်ကုန်သော)၊ သုဂတ သဒ်-၏၊ သာသနသဒ္ဒါတာသု-အဆုံးအဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု- ကုန်သော၊

ဘေရဏ္ဍကံယေဝ။ ။ဘေရဏ္ဍဟုသည် နှုတ်သီး နှစ်ခုပါသော ငှက်တမျိုးတည်း၊ သူ၏ အသံမှာ အလွန်ဝင် ဖေါက်ပြန့်သော သဘောရှိ၍ စက်ဆုပ်ဖွယ် သဘောရှိ၏၊ သာယာ နာဖျော်ဖွယ် မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "အပ္ပိယ အမနာပ သဒ္ဒမေဝ" ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်သည်။ [ဘေရဏ္ဍသ+ဆုံ ဘေရဏ္ဍကံ၊ ဆုံ တဒ္ဓိတ်, "ကဏ်"ပစ္စည်း၊ ဘေရဏ္ဍက်-ဘေရဏ္ဍငှက်၏ အသံ၊ ဘေရဏ္ဍက် ဝိယာတိ ဘေရဏ္ဍကံ၊"ဘေရဏ္ဍငှက်၏ အသံနှင့် တူသော အသံ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ မှတ်ပါ။]

ကေစ ဆဎေ သိင်္ဂါလေ။ ။"ကေစ ဆဎေါ သိင်္ဂါလော"ဟု ပြောရမည့်နေရာ ဝယ် ဘာသံဒကားဠ် မကျွန်းကျင်မှကြောင့် ကေဝ၌ ဗဟုဝုစ်ကို နုံးမလည်ပဲ "ကေစ ဆဎေ သိင်္ဂါလေ "ဟု ပြောဖိလေ့လေသည်၊ [ဆဎ သဒ္ဒါ ဇောဖကအနက်ဟော။] (တနည်း) "ဝနပ္ပဂုမ္ဗဠ်ကွဲသို့ သိ ဝိတတ်ကို ဖြေထားသည်"ဟု မှတ်ပါ။[သိဝိတတ် ဖြန့်ခိုပ်ပုံကို မောဂ္ဂလ္လာန် "ကွဓေါ"်သုတ်၌ ကြည့်ပါ။

သုဂတာဒဒါနေသု။ ။[သုဂတ+ အဟဒုါနေသု] သုဋ္ဌိ + ဂတာ သုဂတာ၊ သမ္မာဝဋ္ဋိပတ် အကျုံးမြိတ်ဖြင့် ထူးထူးခြားခြားဖြစ်ခဲသော ဘုရားရှင်တို့၊ အဟဒါနဝယ် အပပ္ပဒ္မ-ဒုါဒေတ်သည် "ပရိယောဒါတာ-ထက်ဝန်းကျင်ဖြူစင်"ဟုရာဌ်ကွဲသို့ စင်ကြယ်

သိက္ခာသုံ့-တို့၌၊ (ဇ်ဝမာနှော ဥ္ဈစ်)၊ ပန-ပရိဟာရပုက္ခမ္ဖတပါး စောဒကပက္ခ ကို ဆိုဦးအံ့၊ ကထံ-အဘယ်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ သေ-ဤ ပါထိကပုတ္တာသည်၊ တတ္ထ-တိုဘုရားရှင်၏ သိက္ခာ ၃ ပါးတို့၌၊ ဇီဝတိ-အသက်ရှင်သနည်း။

ဟိ-အဖြေကား၊ (တနည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ) ကြောင့်၊ တေဿ-ဤ ပါထိက ပုတ္တာအား၊ (ဒဒမာနာ ဒေန္တိ တိုဠ်စစ်)၊ စတ္တာရော, ပစ္စယေ-တို့ကို၊ ဒဒမာနာ-(လူတို့က) ပေးလှူကုန်လေသော်၊ သီလာဒိဂုဏ သမ္ပန္နာသံ - သီလ အစရှိသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ သမ္ပဒါနံ-တို့အား၊ ဒေဓ-လှူပါကုန်၏၊ ကွတိ-ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ ဝေန္တိ-ကုန်၏။ [ပါထိကပုတ္တာကို သီလ သမာဓိ ပညာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားအမှတ်ဖြင့် ပေးသွကြသည်-ဟူလို။] တေန-ကြောင့်၊ သေ (ဧသော)-ဤ ပါထိကပုတ္တာသည်၊ အဒုဒ္ဒါ-သည်၊ သမာနေဒ-လျက်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏ (အတွက်)၊ နိယာမိတပစ္စယေ-သတ်မှတ်အပ်သော ပစ္စည်းလိုက်ပို့ ပရိဘုဉ္ဇန္တော - စားသုံးရသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သုဂတာဟဒါနေသု - သတ္တဝါတို့၏ ဓိတ် အစည်းကို စင်ကြယ်စေကြောင်းဖြစ်သော ဘုရားရှင်၏ သိက္ခာသုံးပါးတို့၌၊ ဇီဝတိ နာမ-အာဇက်ရှင်သည် မည်၏။ [ဤနည်းအားဖြင့် ဘုရားရှင်၏ သိက္ခာသုံးပါး တို့၌ ပါထိကပုတ္တ အသက်ရှင်ရသည်၊ ဘုရားရှင်နေ့ဂက်သို့ အစဉ်လိုက်၍ ကပ် ခရောက်နေသောကြောင့် အသက်ရှင်ရသည်ဟု ဆိုလိုသည် မဟုတ်။]

သုဂတာတိရိတ္တာနီတိ-ကား၊ တေသံ-ထိုပရိမုဒ်တို့အား၊ (ဒဒမာနာ ဒေန္တိ တိုဠ်စစ်)၊ ဘော၀ေနာနိ- တို့ကို၊ ဒဒမာနာ - ကုန်လေသော်၊ ဝါ— ပေးလှူသူတို့ သည်၊ ဗုဒ္ဓါနဥ္စ — တို့အားလည်းကောင်း၊ ပုဒ္ဓသာဝကာနဥ္စ — တို့အားလည်း ကောင်း၊ ဒတ္တွာ-ပေးပြီးမှ၊ ပစ္ဆာ-၌၊ အဝေသံ-ကြွင်းကျန်သောဘောဇဉ်ကို၊ သာယနုသမယေ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဒေန္တိ ကိရ-ကုန်သတတ်၊ ဧဝံ-သို့၊ သေ-ဤ ပါထိကပုတ္တာသည်၊ သုဂတာတိရိတ္တာနိ — ဘုရားရှင်၏၊ အကြွင်းအကျန် ဘောဇဉ်တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇတိ နာမ - စားသည် မည်၏။ [သုဂတဿ + အတိရိတ္တာနီ သုဂတာတိရိတ္တာနိ။]

ငြင်း အနက်ဟော၊ ကာရိုက်ကြော်၊ ယု ပစ္စည်း၊ အပဒါဃဒို့ သောခေတို့ ဧတေဟိတိ အပဒါနာနိ၊ သတ္တဝါတို့၏ ဗိတ်အစဉ်တို့ စင်ကြယ်စေကြောင်း ဖြစ်သော သိက္ခာ သုံးပါးတို့၊သုဂတဿ သိက္ခာသုဂိုကြည့်၍ ''သုဂတဿ+အပဒါနာနိ သုဂတာ ပဒါ နာနိ=ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမဖြစ်သော သိက္ခာသုံးပါးတို့'' ဟု ပြု၏။

ဆက်ဦးမည်–ထို သိက္ခာသုံးပါးတို့ဖြင့် ဘုရားတို့ကို ''သုဂတ'' ဟု မှတ်သားအပ် ကုန်၏၊ ထိုသိက္ခာသုံးပါးသည်ပင် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၏ အဆုံးအမလည်း ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သုဂတာပဒါနေသုကို ''သုဂတလက္ခဏေသု'' ဟု ဖွင့်သည်၊ သိလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာသုံးပါးသည် ဘုရားရှင်၏ အမှတ်အသားလည်းဖြစ် အဆုံးအမလည်းဖြစ်သည် ဟု ဆိုလိုသည်။

တထာဂတော တီ - ကား၊ အရဟန္တံ - ဝါသနာနှင့်ထက်ဝံ့ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူပြီးသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ- မဖေါက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၊ တထာဂတံ - ကို၊ အာသာဒေတဗ္ဗံ— ကြိမ်းမောင်းထိုက်၏ ဟူ၍၊ ဃန္ဓယိတမ်ဗံ-ထိပါး စော်ကားထိုက်၏ဟူ၍၊ (မည်သို့ ခဲ့ဝပ်)။

အထဝါ — ထို့ပြင် တနည်းကား၊ တထာဂတောတိ အာဒီနိ - တထာဂတော အစရှိသော ပုဒ်တို့သည်၊ ဥပယောဂ့ ဗဟုဝစနာနေဝ - ဒုတိယာ ဗဟုဝစဝိဘတ်ရှိသော ပုဒ်တို့ပင်တည်း၊ အာသာဒေတမ္ဗန္တိ့ ကွဒမ်ဖြစ်—အာသာဒေတဗ္ဗံဟူသော ဤပုဒ်သည်လည်း၊ ဗဟုဝစနမေဝ- ဗဟုဝစဝိဘတ်ရှိသော ပုဒ်ပင်တည်း၊ ကေဝစနံ ဝိယ — ကေဝုစ်ဝိဘတ်ရှိသော ပုဒ်ကိုကဲ့သို့၊ ဝုတ္တံ- ပြီ၊ အာသာဒနာတိ - ကား၊ အဟံ- သည်၊ ဗုဒ္ဓေန - နှင့်၊ သမ္မိ - မှအာတူ။ ပါဠိဟာရိယံ — ကို၊ ကရိဿာမိ- ပြုမည်၊ (အုပ်ပြိုင်ပြုမည်)။ ဤတိ- ဤသို့ ပြောခဲ့၏၊ ဃန္ဓနာ—ကြုံးဝါး စော်ကား ထိပါး ခြင်းတည်း။

တထာဂတော စသည်။ ။"တထာဂတော အရဟာန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ အာသာဒေတမ္ဗံ မည်သို " ဟု ဟိဠ်တော်ရှိ၏၊ ထိုဠ် တထာဂတောစသော ၄ ပုဒ်သည် မည်သို၏ သာမည်ကို (အနာကာရဝန္တဖြစ်သော ဗဟုဝုစ်ပုဒ်များ) တည်း၊ အာသာဒေတဗ္ဗံသည် မည်သို၏ ဝိသေသကို (အာကာရဖြစ်သော ကေဝုစ်ပုဒ်) တည်း၊ အာသာဒေတဗ္ဗံ နှင့်ပ အာကာရဒေတာကာ ဆုတိ ကြောင့်၏၊ အာကာရဝန္တနှင့် အာကာရ၌ပို့ ဝုစ်ချင်း တူစေခြင် တထာဂတော စသော ၃ ပုဒ်ဝယ် ဒုတိယာဗဟုဝုစ်ကို ကေဝုစ် အနုက်၌ သက်သော "ဝစနဝိပလ္လာသတဘာ"ဟု မှတ်ပါ။ [အရဟာန္တေ— သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ— သော၊ တထာဂတော - ဘုရားရှင်ကို၊ အာသာဒေတဗ္ဗံ - ကြိမ်းမောင်း စော်ကား ထိုက်၏ ဟူ၍၊ မည်သိ-မှတ်ထင်သေးစ်၏၊ ဤသို့ အနက်ဆိုပါ။]

တနည်း။ ။တထာဂတောတိ အာဒိနိ စသော နည်းအလို တထာဂတော စသော ၃ ပုဒ်သည် ကေဝုစ်အနက်၌ သက်အပ်သော ဒုတိယာဗဟုဝုစ် မဟုတ်၊ တဲ့ယောက် ထည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော်လည်း အလေးပြုထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌ မဟုဝုစ် စကားဖြင့် သိုးစွဲသင့်သောကြောင့် မဟုဝုစ်ဖြင့် ဆိုထားသည်၊ အာသာဒေတဗ္ဗံ၌လည်း ထိုပုဒ်များနှင့် စုစ်တူအောင် "အာသာဒေတမ္မေ"ဟု ဆိုသင့်ဟုက် ဝစနဝိပလ္လာသနည်းဖြင့် "ကေဝုစ် ဆိုထားသည် " ဟု မှတ်ပါ၊ ဧရှးနိသာဃ်၌မူ " ဒုတိယာဗဟုဝုစ် ယောဝိဘတ်ကို အံ ပြုသည် " ဟု မိန့်သေးစ်။ [ဤနည်း၌ အရဟန္တေ - ကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ- ကုန်သော၊ တထာဂတော- ဘုရားရှင်ကို၊ အာသာဒေတဗ္ဗံ— ကြိမ်းမောင်း စော်ကားထိုက်ကုန်၏ ဟူ၍၊ မည်သိ-၏၊ ဤသို့ အနက်ဖေးပါ။]

၂၉။ သမေဂ္ဂိယာနာတိ- ကား၊ သမေဂ္ဂိတ္ဝာ - (ခြဒ္ဒေ့ိ နှင့်) အညီအမျှ ရှုရှု၊ (တန်းတူထား၍) မညီတ္ဝာ-- (ခြဒ္ဒေ့ိနှင့် တန်းတူ) မှတ်ထင်၍၊ ကွတ် အတ္ထော-ဤကား အနက်၊ (သမေဂ္ဂိယာနန်၏ အဓိပ္ပါယ်နက်)၊ အမညိတိ-ကား၊ ပုန - တဖန်၊ အမညိတ္ထ - မှတ်ထင်ပြီ၊ [ပါဠိဘော်ဝယ် အမညိ၏ ရှေ့၌ "သီဟောတိ အတ္ထာနံ သမေဂ္ဂိယာန" ဟု ရှိ၏၊ မိမိကိုယ်ကိုခြဒ္ဒေ့ိတို့ ခြဒ္ဒေ့ိနှင့် တန်းတူရွှင်ခြင်းသည်လည်း (အထင်ကြီးခြင်း)မှတ်ထင်ခြင်း၊ တမျိုးပင်ဖြစ်သော ကြောင့် အမညိကြိယာကို "ပုန"ဟု ထည့်ချီဖွင့်သည်၊ အမညိဒ္ဒ အင္ဂနံ ပရဃာ ပုဒ် ဤဒိသာတ်ကို "အမညိတ္ထ"ဟု အတ္ထနောပုဒ် အာကို ထွေပြုလျက် ဖွင့်သည်။] ကောတ္ထုတိ- ကား၊ သိဂ်ါလော-- မြေခွေးတည်း၊ [ဘေရုဏ္ဍကရဝံ ကောသတိ ဝိကြွေးသတဲ့ (အူတတ်၏) ဣတိ ကောတ္ထု (မြေခွေး)၊--ဋီကာ၊]

၃၀။ အတ္ထာနံ ဝိဓာသေ သမေဂ္ဂိယာတိ-ကား၊ သောဏ္ဍိယံ--ထူးအိုင်၌၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒကေ- သောက်ကြွင်းရေ၌၊ (အခြားသတ္တဝါတို့ သောက်အပ်ပြီးသော ရေအကျန်၌) ဣလဲ--ဆယ်ပြီးသော၊ အတ္တာတာဝဲ-ကို၊ ဓိသ္သာ-၍၊ (မညတ် ၌ခပ်)၊ ယာဝ အတ္တာနံ နု ပဿတိတိ - ကား၊ ယာဝ -- အကြာင်းမျှလောက်၊ အဟံ -- ငါကား၊ သီဟဝိဿာသ သံဝနိုဂဟကော-ခြဒ္ဒေ့ိ၏ စားကြွင်းအစာပြင်ပ ကြီးပွားရသော၊ ဇရသိဂ်ါလော-- မြေခွေးဟိုတည်း၊ ကွတိ ဇဝ် - ဤသို့ ယထာဘူတ်-ဟုတ်ထိုင်းမှန်စွာ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို နု ပဿတိ-မမြင်သေး၊ ဗျဂ္ဃေါတိ မညတိ-ကား၊ အဟ်--သည်၊ သီဟော- သည်၊ အသို့-၏၊ ဣတိ- သို့၊ မညတိ-၏၊

သမေဂ္ဂိယာန။ ။သံပုဗ္ဗ + ဥဂ္ဂတေတ် ဒဃာန အနက်ဟော၊ ဘွာ ပစ္ဆည်းကို ယာန်ပြု၊ ရွှင်ခြင်းသည်သည်း ဤရွှာဒ္ဓ မှ၁းသောအားဖြင့် ဒုခြင်း၊ ဝါ- မှတ်ထင်ခြင်း (အထင်ကြီးခြင်း) တမျိုးဝင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "မညိတ္ထ-"ဟု အဓွိယ်ဖွင့်သည်၊

ဗျဂ္ဃေါတိ မညတိ- ။ပဗ္ဗနေ့ည်း၌ ဗျဂ္ဃသဒ္ဒါ ခြင်္သေ့ အနက်ဟောတည်း၊ ဂေ တေ ပါဏေ ဗျာပ ဖေန္တေ၁ - ဓေါက်ပြိန်းခြင်းတို့ ဧကော်ဧလေ့ကဲ့ (သြဠာ့ဆဲလဲ့ကဲ့) ဃသတိတိ - ကိုက်စားတတ်သောကြောင့် ဗ္ဃဒ္ဒါ၊ [ဗျာပါဒေန္တီ သဒ္ဒါပဝဒ + ဆသ ဓာတ်+ဂွိပစ္စည်းဖြင့် "ဗျာပါဒေန္တ္ယော"ဟု ဆို့ဂ်ိုင်္ဂသ္ဂက် နိရုဒ္ဓ်ာန်ည်းဖြင့် ပါဒေန္တ္ယော ဧကော၊ ဗျာဒ္ဓ် အာကို ရဿပြု၊ (ဂ်) လာ၌ "ဗ္ဃဒ္ဒေါ"ဟု ဖြင့်ဆေည်း၊ ဤပဝိဂ်ဟအရ ဗ္ဃဒ္ဒေါ သည် သားကောင်တို့၏ မင်းဖြစ်သော ခြင်္သေ့၏နှာမည်လည်း ဗြဟ်ဒိသောကြောင့် ဗျဂ္ဃေါကို "သီဟော"ဟု ဖွင့်သည်၊

တနည်း။ ။ဖြဒ်အပ်ပြီးသော ဝိဂိုဟ်တရ ခြင်္သေ့ကို "ဗ္ဃ"ဟု ဆို့ခိုင်းသောကြောင့် ဗျဂ္ဃ သဒ္ဒါသည် "ကျား"ဟုသော သဒ္ဒတ်ဒ်သော ဆင်ခွင်ဒ်သော ဗြဟ်ဒိ ဧကော ဝါ စသည်ဖြင့် တနည်းဒွင့်သည်၊ ဤနည်းဒ်ဖွင့်သည်၌ "ကျား"ဟုသော အနက်ဟော တည်း၊ [ဝိသေသေန- အာဘုသော -ဟုနတိ ိ သဒ်တိ ဒ္ဓ၁ါ ဝိ+ အာ+ ဟန- ရ ပစ္စည်း၊ ဝိဒ္ဓ ဒုကို ယ၊ ဝကို ပ၊ အာကို ရဿပြု၊ ရဒ်ခေ့နဒ္ဓာ ရာဒိနောဒ်ဒွင့် ဒီဃ်း။]

ဝါ-တနည်း၊ အဟံ—သည်၊ သီဟေန-နှင့်၊ သမာနပလေ၁-တူသော ခွန်အား ရှိသော၊ ပျက္ကေ ဣဃော-ကျွးပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့ မည်တိ-၏။

၃၁။ ဘုတ္တာန ဘောကေတိ-ကား၊ အာဝါဠမဏ္ဍူကေ- တွင်းအောင်း ဖါး တို့ကို၊ ခါဒိတ္ဝာ-ခဲစားပြီး၍လည်း ကောင်း၊ [ဘောကသဒ္ဒါ မဏ္ဍူကဏ်ပရိယာယ်။] ခလမူသိကာယောတိ- ကား၊ ခလေသု – ကောက်နယ် တလင်းတို့၌၊ မူသိကာ ယောစ-ကြွက်တို့ကိုလည်း၊ ခါဒိတ္ဝာ-ပြီး၍လည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌသိသု ဓိတ္တာနိစ ကောဏပါနီတိ – ကား၊ သုသာနေသု – သုသာန်တို့၌၊ ဆဋ္ဌိတ ကုဏပါနိစ-စွန့်ပစ်အပ်သော သူသေကောင်ပုပ်တို့ကိုလည်း၊ ခါဒိတ္ဝာ-ပြီး၍လည်းကောင်း၊ မဟာဝနေတိ-ကား၊ မဟန္တေ—ကြီးစွာသော၊ ဝနသ်ိ-တောဘ်၌၊ သုညဝနေတိ-ကား၊ တုစ္ဆဝနေ-(လူတို့မှ) ကင်းဆိတ်သော တောဘ်၌၊ ဝိဝေစာတိ—ကား၊ ဝမ်း တော-ကြီးပွားရသော၊ (ကောဏ္ဍ ဘ်စပ်)၊ [ခြင်္သေ်လှည့်လည်အပ်သော တောဘ်၌ ဤမြေခွေး ကြီးပွားရသောကြောင့် ‘‘မဟာဝနေ သုညဝနေ ဝိဝေစာ’’ ဟု ပါဠိတော် မိန့်သည်၊ ကုဏပကား ကုခေတော့်, (ပုတိဘာဝအနက်)အပ ပစ္စည်း, ထကို ဏ ပြု။]

တထေဝ သော သိင်္ဂါလကံ အနုဒိတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်း ဖြင့်၊ (တွင်းအောင်းဖါး, တလင်းကြွက် , သင်းချိုင်း၌၊ ဓန္ဓံထားအပ်သော အကောင်ပုပ်တို့ကို စားခြင်းဟူသော နည်းဖြင့်၊) သဝဓေ၁ - ကြီးပျိုးရသည်၊ (သမာနေ၁)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (အမည် ဦ်စပ်)၊ အဟံ—သည်၊ မိဂရာဇာ— သားကောင်တို့၏ မင်းဖြစ်သော ခြင်္သေ်သည်၊ အသ်ိ-၏။ ဤတိ-ဤသို့ မှတ်ထင် ပြီ၊ မည်တွာပိ-မှတ်ထင်ပြီး၍လည်း၊ (မှတ်ထင်ပါသော်လည်း) (အရဝ်ဦ်စပ်)၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေးဖြစ်သော၊ ဒုပ္ပလသိင်္ဂါလကာလေ - အားနည်းသော မြေခွေးဖြစ်စဉ် အခါ၌၊(သိင်္ဂါလရဝံ-မြေခွေးသံကို၊ ရဝတိ)ယထာ—မြည်သကဲ့သို့၊ တထေဝ— ထို အတူဝင်လျှင်၊ သော-ထို မြေခွေးသည်၊ (ကြီးထွားနေသော ထို မြေခွေး သည်) သိင်္ဂါလရဝံယေဝ—ကိုသာလျှင်၊ အရဝ်—ပြီ၊ ဤတိ—ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [သိင်္ဂါလရဝံကို ကြည့်၍ သိင်္ဂါလဿ + ဤဒံ သိင်္ဂါလကံ့ ဟု ပြု။]

ဤမာယပိ ဂါဇာယ-ဖြင့်လည်း၊ ဘေကာဒီနိ-တွင်းအောင်းဖါး အစရှိသော အစာတို့ကို၊ ဘုတ္တာ-စားပြီး၍၊ ဝနိထ သိင်္ဂါလောဝိယ-ကြီးထွားသောမြေခွေး ကဲ့သို့၊ တုံ - သည်၊ လာဘသက္ကာဒဂ် ဂိဒ္ဓေါ - သာမည်လာဘ်, အထူးထလည်း ပြုအပ်သော လာဘ်၌ မက်မောစ်၏၊ ဝါ-လာဘ် ပူဇော်သက္ကာရ၌ မက်မောစ်၏၊ ဤတိ - ဤသို့၊ ဝါထိကပုတ္တမေ၀ - ကိုပင်၊ ဆံဒ္ဓေသိ – ထိပါးပြီ၊ (ပုတ်ခတ် ပြောဆိုပြီ။)

၁၃-၃၄။ နာဂေဟ်ဘိ–ကား၊ ဟတ္ထိဟိ–ဆင်တို့ဖြင့်၊ (အာဝိဿေ ယျာမ ၌စပ်)၊ [နာဂ သဒ္ဒါ ''ဆင်'' အနက်ဟော။] မဟာပန္ဓနာတိ - ကား၊ မဟတာ– [ဉီ-စွာသော၊ ကိလေသမန္ဓနာ - တဏှာတဉ်းဟူသော ကိလေသာ အနောင် တဏှံမှ၊ [ကိလေသ မန္ဓနာတိ တဏှာ ဇန္ဓနကော၊–ဋီကာ။] (တနည်း)၊ ကိလေသ မန္ဓနာ–ဝိမိဂိန်းရာ သတ္တဝဂါကို ညစ်ညူးစေတတ်သော သံယောဇဉ် အနောင် အဖွဲ့မှ၊ မောစေက္ခာ-လွတ်စေ၍၊ (ပစ္စုဋ္ဌာသိ' ၌စပ်)၊ [ကိလေသမန္ဓနာတိ ဝါ ဒသဝိဓ သံယောဇနတော၊ --ဋီကာ။] မဟာဝိဒုဂ္ဂါတိ (တွေ့) - ၌၊ မဟာဝိဒုဂ် နာမ-မည်သည်၊ စတ္တာရော- ကုန်သော၊ သြဃာ-သြဃဘို့တည်း၊ တတော-ထို့ မဟာဝိဒုဂ် မည်သော သြဃလေးပါး၌၊ (အဏုးအားဖြင့် ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ကူးမြောက်အပ်သော ကြီးစွာသော ထို့ သြဃလေးဇောင် ရေအယဉ်မှ)၊ ဥဒ္ဓရိ ဘွာ – ထုတ်သောငဲ့၍၊ နိဗ္ဗာနထလေ - နိဗ္ဗာနဉာဏ်တည်းဟူသော ကုန်းပေါ်၌၊ ပတိဋ္ဌပေတွာ-တည်စေတော်မူပြီး၍၊ (ပစ္စုဋ္ဌာသိ' ၌စပ်၊)။

အင်္ဂည့ပညတ္တိကထာ အာဖွင့်

၃၆။ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ့ တော္တေကေန-ဤမျှ အတိုင်းအချည်ရှိသော၊ ကထာမဂ္ဂေန - စကား အစဉ်ဖြင့်၊ ပါဠိဟာရိယံ နု ကရောတီဘိ ပဒဿာ – ဟူသော ပုဒ်၏ အနုသန္ဓိ'–ကို၊ ဒဿေတွာ–၍၊ လွန်ကြိုး-၌၊ နု အဂ္ဂဟဏ် ပညာပေတိ တိ ဆုံမည်သ–ဟူသော ဤပုဒ်၏၊ အနုသန္ဓိ' - ကို၊ ဒဿေန္တော - ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟတ္ထာ)၊ အဂ္ဂဟဏဉာဟန္တိ–ဟူ၍၊ ဒေသနံ-ကို၊ အာရဘိ- ဘားထုတ်တော်မူပြီး၊ ဘဂ္ဂဝကသာ ပိဖိစဉ်(ဂ)၌ ဤသုတ်တော် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အနုသန္ဓေ နှစ်မျိုးကို ပြခဲ့ပြီး၊ ထိုနှင့် ဆက်စပ်ကြည့်ပါ။]

မဟာဝိဒုဂ္ဂံ။ ။ဝိ ဒုက္ကေန ဂဓိတမ္ပဒ္ဓိ ဝိဒုဂံ၊ [ဝိ+ ဒု - ဂမုဓာတ်+ ကို ဝပစ္စည်း။] ဘဇ္ဇး၊ ခဲခဲယဉ်းယဉ် သွားအပ် (ကူးမြောက်အပ်) သော ရေအယဉ်၊ မဟန္တံ + ဝိဒုဂ် မဟာဝိဒုဂ်၊ ကြီးစွာသော ရေအယဉ်၊ ဆည်းပူး စဆောင်းသောအတ်သော ကုထိုလ် ပါရေမမြို့သူကို ကူးမြောက်နိုင်ဝဲခဲသောကြောင့် ထို့ကြီးစွာသော ရေအယဉ်နှင့် တူသော သြဃလေးပါးကိုလည်း သင်္ဘူပစရာအားဖြင့် ''မောဝိဒုဂ္ဂ'' ဟု ဆိုရသည်၊ ရွေး နိုးသ သဠ်ကြီးသောကိုင့်၌ ''မောဝိဒုဂ္ဂေါ'' ဟု ပုံလိန်ဖြင့် ဥပမာတဒ္ဓိတ် ပြု၏၊ ဒိမိကား အဋ္ဌကထာဌဲ့ နည်းဝိဒ် သုံးဖွဲ့ကိုလည်းကောင်း၊ ''မဟန္တံ ဇလဝိဒုဂ် ဝိယ'' ဟူသော ဥပမာကိုသောဂ်ာ်လည်းကောင်း ''သင်္ဘူပစရာ'' ဟု ယူလိုက်ပ သည်။ [သင်္ဘူပစာဉ် ဥပမာတစ္ဆိတဲ့ဖွဲ့ဌ်ဝ်ဆိုလိုင်ဖြေခြင်းပုဒ်ကို ပါဠိဆိုကဏ်ဘာသာဋီကာ ဒုတိယခန္ဓဝဏ္ဏနာ၌။]

တတ္တ-ထိုအဂ္ဂညဥ္ဥာဟံ ဟူသော ပါဠိရပ်၌၊ အဂ္ဂညဥ္ဥာဟန်ိ—ကား၊ အဂ္ဂဝ၊ အဟံ-သည်၊ အဂ္ဂညဥ္ဥ—သိထိုက်သော လောကဏီ အစ အပိုင်းအခြား ကိုလည်း၊ လောကုပ္ပတ္တိ စရိယဝံသဥ္ဥ-လောက၏ ဖြစ်ပုံ အစဉ်အဆက်ကိုလည်း၊ ပဇာနာမိ-အပြား အားဖြင့် .သိတော်မူ၏။

တဥ္ဥ ပဇာနာမီတိ—ကား၊ ကေဝလံ- အဂ္ဂညကို သိခြင်းထက် အပိုအလွန် မဖက် သက်သက်၊ အဂ္ဂညမေဝ-ကိုသာ၊ နု (ပဇာနာမိ) — အပြား အားဖြင့် သိတော်မူသည် မဟုတ်သော်၊ တဥ္ဥ အဂ္ဂညံ-ကိုလည်း၊ ပဇာနာမိ-ဧ၏၊ တတော-ထို အဂ္ဂညထက်၊ ဥတ္တရိတရံစ· သာလွန် မွန်မြတ်သော တရားကိုလည်း၊ သီလ သမာဓိတော-သီလသမာဓိမှ၊ ပဋ္ဌာယ-ရှု၍၊ ယာဝ ဘဗ္ဗတ္တဘာဝါ-သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ဘိုင်အောင်၊ [ဥတ္တရိတရံ၌၊ အရကောက်ကို ဖွင့်သည်။] ပဇာနာမိ-ဧ၏။

တဥ္ဥ ပဇာနံ နု ပရာမသာမီတိ— ကား၊ တံ- ထို အဂ္ဂညထက် လွန်မြတ်သော တရားကို၊ (သိထိုက်သော လောကဏီ အဝ အပိုင်းအခြားထက် သာလွန်သော သီလသမာဓိ အစ၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ် အကုံးရှိသော တရားကို၊) ပဇာနန္တော်ပ-အပြားအားဖြင့် သိပါသော်လည်း၊ အဟံ— သည်၊ ဣဒံ နာမ- ဤ မည်သော အဂ္ဂညထက် လွန်မြတ်သော တရားကို၊ ပဇာနာမိ-ဧ၏၊ ဣတိ- သို့၊ တဿာဒိဋ္ဌိ

အဂ္ဂဥဉ္ဉော်။ . ။[အာညဥ်၏ ဝစနတ္ထကို ပုဒ်စဉ် (၅)၌ ပြုခဲ့ပြီး။] သိထိုက်သော လောက၏ အဝအပိုင်းအခြား ဟူသည် လောက၏ ဖြစ်စဉ်ခဲ့နှင့် ဖြစ်စဉ်ပေါ်လာပုံ အစဉ်အလာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သောကုပ္ပတ္တိ စရိယံဝံသံ" ဟု သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏သည်။

တဥ္ဥ ပဇာနံ နု ပရာမသာမိ။ ။ပဇာနံ-ကို ပဇာနန္တော်ဟု ဖွင့်၏။ [ပဇာနံ-ဇာနန္တော်ကဲ့သို့ ဧကို အပြဲရှိ ဖုံပြီးပေ။] ဒေဝနန္တော် ဝိဠဂ္ဂ ဝိဖြင့် တဥ္ဥ ဒုတိ ဖွင့်သည်ဟု မြဟ္မဇာလဃုတ်-ဋီကာ ဆိုး၏၊ ထို့အနက်အတိုင်း မှန်လျင် (၈) ဆည် ဝိ အနက်နှင့် သဒ္ဒေါဇာလုပင်၊ ထို့ ဝိ ဃည် သဒ္ဒဉဝနာဧေဘုဇာတည်း။

ထို သဒ္ဒဉဝနာဧေတာတ ဝိ ဖြင့် "အဂ္ဂညထက် လောကဏီ မြှပ်စဲ့ အစကို သိရခြင်းထက် သာလွန် မွန်မြတ်သော လိုလ သမာဓိမှ စ၍ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် တိုင်အောင် သိတော်မူပါ၏သော်လည်း ငါ ဘုရားသည် တဏှာဒိဋ္ဌိ မာန်တို့၏ အစွမ်း ဖြင့် မှားမှား ယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော် မမူ" ဘု သဒ္ဒဉဝနာဝုဒြ်၌ "အောက်တန်းစား ဖြစ်သော လောကဏီ ဖြစ်စဲ့ အစကို သိရခြင်းကြောင့်ကား အဘယ်မှာ တဏှာ ဒိဋ္ဌိ မာနတို့၏ အစွမ်းဖြင့် နှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ် စွဲလန်းပါ၍တော့အံ့နည်း" ဟု ဂရဟာအနက်ကို ဆည်းသည်။

ဖွတ်ချက် ။ ။ ဤ ပါဠိတော်၌ ဤနေရာ၌၌ ဖြဟ္မဇာလဃုတ် ပါဠိဘော်နှင့် စာသွား တူ၏၊ နိသ်ယကိုမူ ဤအဋ္ဌကထာ စာရိုးအတိုင်း အနက်ပေးလိုက်ပါသည်၊ ဖဒနန္တော်ဝ ဝိ ၌ ဒိသဒ္ဒါကို ရသင့်၍ ထည့်အပ်ခဲ့သော " ဂမုမာန " ဟု ယူထွက်ခဲ့လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

မာနဝဝေသနေ-တဏှာ ဖိဠဋ္ဌ မာနတ္တိ၏ အစ္စမ်ဴးပြုင့်၊ နှ ပထုမသာမိ-မှားမှား ယွင်း ယွင်း သုံးသပ်တော် မမူ၊ တထာဂတသာ-၏။ ဝါ—မှာ၊ ပထုမာသော-မှားမှား ယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော်မူခြင်းသည်၊ နတ္ထိ—မရှိ၊ ကွတိ—သို့၊ ဒီပေတိ—၏။

ပစ္စတ္တညော နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိတာတိ—ကား၊ အတ္တာနာယေဝ-ကိုယ်တော်တိုင်ပင်၊ အတ္တနိ-မိမိ၌၊ ကိလေသနိဗ္ဗာန်-ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းခြင်း-ကို၊ ဝိဒိတံ-သိတော်မူအပ်ပြီ၊ ယဒါဘိဇာနံ တထာဂတောတိ — ကား၊ ယံ ကိလေသနိဗ္ဗာနံ — ကို၊ ဇာနန္တော—သိတော်မူသော၊ တထာဂတော — သည်၊ နော အာနယံ အာပဇ္ဇတိ—ကား၊ အဝိဒိတနိဗ္ဗာနာ-မသိအပ်သော နိဗ္ဗာန်ရှိကုန်သော၊ တံဇ္ဈိယာ ဝိယ-တို့ကဲ့သို့၊ အာနယံ - သုခ၏ ဆန့်ကျင်ဖက် ဖြစ်သော ပျက်စီးခြင်းသို့၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲသို့၊ [အာနယံကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ဗျာသင်္ကာ—စီးပွား ချမ်းသာ၏ ပျက်စီးခြင်းသို့၊ နာပဇ္ဇတိ—မရောက်။ [ဧတေ ဥဒ္ဒေသာဝေန ပဝတ္တတီတိ အယော့ သုခံ၊ တပ္ပဋိပက္ခေန အာနယော့ ဒုက္ခံ၊ တဒေဝတ်တသုခဿ ဗျာသင်္ကာ-ဒ္ဒီကာ။]

၃၇။ လုဒါနိ-၌၊ တိတ္တိယာ-တို့သည်း ယံတံ အဂ္ဂညံ-ကို၊ ပညပေန္တိ-ကုန်၏၊ တံ-ဟို အဂ္ဂညကို၊ ဒဿန္တော်(ဟု တ္ဝာ) သန္တိ ဘဂဝ ါတိ အာဒိ-သည်တို့ ဘဂဝ

နှ ပဏုမသာဓိ ။ ။ မမ ပဇာနနာတိ အသာသေန္တော (ဝါ၏ သိခြင်း ဟု သာယာလျက်) တဏှာဝေသနေ, အဟံ ပဇာနာမိတိ အဟိနိဗိသန္တော်(ဝါ သိ၏ဟု ဖွဲ့စွဲမြဲမြံ သက်ဝင်လျက်) ဖိဠဋ္ဌဝေသန, သဗ္ဗု ပဇာနာမိ သမ္မာ ပဇာနာမိတိ ပဂုဏ္ဍန္တော (လွန်စွာ သိသော ဝါ, ကောင်းစွာ သိသော ဝါဟု မိမိကိုယ်ကို ချီးမြှောက်လျက်) မာနဝဝေနသန ပဏုမသာမိ-ဒိုကာ: [တဏှာ ဖိဠဋ္ဌမာနဝေနေကိ ထောက်၍ အဟံ ပဇာနာမိတိ ၌ ပကာရ အနက်ရှိသော ဇ္ဈာ သဒ္ဒါကြောင့် ရုဒ်သော အနက်ကို ဒီကာဖွင့်သည်။]

ပစ္စတ္တညော ။ ။ အတ္တနာယေဝ အတ္တနိကို ကြည့်၍ ပစ္စတ္တံ ပုဒ်သည် ဝိဒိတာ၌ စပ်ဒိုက် တတိယာ နာဒိဘတ် သက်၍ လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗုတိ၌ စပ်ဒိုက် သတ္တမီ သို့ ဝိဘတ် သက်၍ လည်းကောင်း၊ အာဝုတ္တိ နည်းအားဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော ပုဒ်တည်း၊ အာဝုတ္တိနည်း ယူ ဆုံ့ တပုစ်တည်းဝယ် အထပ်ထပ် အနက်ပေးရသော နည်းတည်း၊ ၍၂ အဖွင့် အရ "ပစ္စတ္တညော-ကိုယ်တော်တိုင်ပင်၊ ပစ္စတ္တံ-မိမိ၌၊ နိဗ္ဗုတိ-ကိလေသာတို့၏ငြိမ်းအေးခြင်း-ကို၊ ဝိဒိတာ-သိတော်မူအပ်ပြီး၊" ၍သို့ ပစ္စတ္တညော-ကို နှစ်ထပ် အနက်ပေးရမည်၊ [ဒို့ကာ ကြည့်ပါ။]

ဒို့ကာအလို။ ။ ပစ္စတ္တံ ဟူသော ပုဒ်သည် တတိယာ နာ ဝိဘတ်ဆုံးသော ပုဒ်သာတည်း၊ 'ဥပ္ပါဒိတာ' ဟု ပါဠိသေသ ထည့်၍ နိဗ္ဗုတိ ဝိဒိတာ နှစ်ဝုဒ်လုံး၌ပင် စပ်နိုင်သည်၊ ၍နည်းအရ "ပစ္စတ္တညော-ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ ဥပ္ပါဒိတာ-ဖြစ်စေ အပ်သော၊ နိဗ္ဗုတိ-ကို၊ ဝိဒိတာ-အပ်ပြီ" ဟု အနက်ပေး၊ ကိုယ်တော်ပင် ဖြစ်စေ အပ်သော ငြိမ်းခြင်းကို ကိုယ်တော်တိုင်ပင် သိတော်မူအပ်ပြီ-ဟုဆိုလိုသည်။

အာစရိယော စကားတော်ကို၊ အာဟ၊ တတ္ထ - ထို သာဿိ ဘဂဝ အာစရိယော စကား၊ရပ်၌၊ ဣသရဂဏဋ္ဌ ပြုဖွဖကုဋ္ဌန်စွ-ကား၊ ဣသရဂဏဝံ-ဣသရဂဏ အမည်ရသူသည် ပြုအပ်သော၊ ပြုဖွဂဏဝံ-ပြုဖွသည် ပြုအပ်သော၊[ကဝံဖြင့် ကုဋ္ဌဉ် ကခဝဘ်+တဟစ္ဆဉ်း၊ ကဉ် အကို ဥ ပြု,ဟု ပြသည်၊] ပြုဖွန်မိုတ်-ပြုတ္ထသည် ဖန်ဆင်းအပ်သော၊ [အဂ္ဂညံ ၌စပ်။] ဣတိ အတ္ထော။

ဟိ-မှန်၊ ဇတ္ထ-ဤ၌ ဣသရဂဏ္ဍတ္ထံ ဟူသော ပုဒ်၌၊ ပြုဖွာ ဧဝ-ကိုသာလျှင်၊ အာဓိပစ္စဘာဝဧန-အစိုးရသူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဣသရော ဘိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။[ဣသရဂုနဉ် စုပ်၍ သီလကွန်ဘာသာဋီကာ ဒုထိယ အုပ် (၄၇၇)၌ ပြထားပြီ။] အာဝရိယကန္တိ-ကား၊ အာစရိယဘာဝ- ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ အာစရိယဝါဒ-ဆရာ၏ ဝါဒ ဖြစ်သော၊ (အဂ္ဂညံ ၌စပ်)၊ တတ္ထ - ထို အာစရိယက် ဟူသော ပါဠိ၌၊ အာစရိယဝါဒေါ - ဟူသည်၊ အဂ္ဂညံ-တည်း၊ ပန-ဆက်၊ အဂ္ဂညံ-ကို၊ ဧတ္ထ-ဤ၌ အာစရိယဝါဒဒ္ဒဉ်၊ ဒေသိတာ-ဟောထားအပ်ပြီ၊ ဣတိ ကတ္တာ-ဤ အကြောင်းကြောင့်၊ သော-ထိုအာစရိယဝါဒကို၊ အဂ္ဂညံတွေဝ-အဂ္ဂည ဟူ၍သာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ကဏ် ဝိယိတ ကန္တိ-ကား၊ ကေန (ပကာရေန)-အဘယ် အပြားအားဖြင့်၊ ဝိယိတံ-စီရင်အပ်သော၊ ကိန္တိ-အာယ်သို့လျှင်၊ ဝိယိတံ-စီရင်အပ်သော၊ (အဂ္ဂညံ ပညပေန္တိန္ဒ်စပ်)၊ သေသ်-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်း-ကို၊ ဖြဟ္မဇာလေ- ဖြဟ္မဇာလသုတ်၌၊ (ဖြဟ္မဇာလသုတ် အဖွင့်၌)၊ ဝိတ္ထာရိတနယေနေဝ - ချဲ့ဖွင့်အပ်ပြီးလေ နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

၄၁။ ခိဠာပဒေါသိကန္တိ- ကား၊ ခိဠာပဒေါသိကမူလံ - ခိဠာပဒေါသိက နှတ်ထိုဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော၊ (အဂ္ဂညံ ၌စပ်)။

အာစရိယကံ။ ။ဘာဝအနက်၌ ကဏ် ပစ္စည်းဟု သိစေလိုချိ၍ အာစရိယ ဘာဇံ ဟု ဖွင့်သည်၊ " ဆရာ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်နာ အာစရိယက ဟူသည် အာစရိယဝါဒ, ပင်တည်း"ဟု ပြလိုချိ၍ အာစရိယဝါဒံ ဟု ဘာဝပစ္စည်း၏ အရကို ဖွင့်သည်၊ ဖွန်၏-အကြောင် အာစရိယဝါဒနှင့် စပ်သဖြင့် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို အာစရိယ (ဆရာ) ဟု ဆိုခိုင်သည်၊ ထို ဝါဒသည် ဆရာဖြစ်ဖို အကြောင်းပင်တည်း၊ [ယသ အာစရိယ ဝါဒသ ဝုဒ္ဓေသန ပုဂ္ဂိုလော " အာစရိယော " တိ ဝုစ္စတိ၊ သော အာစရိယဝါဒေါ အာစရိယဘာဝေါ တိ အာဟ "အာစရိယဘာဝံ အာစရိယဝါဒ"န္တိ-ဋီကာ။]

ခိဠာပဒေါသိကမူလံ။ ။ခိဠာပဒေါသိကာ၏ ဝိဂ္ဂဟကို သိလက်ခံနှိ ဘာသာဋီကာ ဒု-အုပ် ၉၃ ၌ ပြထားပြီ၊ ခိဠာပဒေါသိကာသည် နက်တို့၏ နာမည်တည်း၊ ပါဠိတော်၌ ထိုနှစ်ဝါဒီကို အခြေခံ၍ဖြစ်စေ၊ လာသော ကမ္မာလောကားစေ (အဂ္ဂည) ကို ပြတော်မူထားသောကြောင့် "ခိဠာပဒေါသိကမူလံ" ဟူ မူလသဒ္ဒါ ထည့်၍ဖွင့်ဆည်း ပါဠိတော်ပုဒ်စဉ် ၄၃ မနေ့ကပဒေါသိကံ ဟုဒ်၌လည်း နည်းတူသိပါ။

၎ဂ၅။ အသာတာတိ - ကား၊ အဝိဇ္ဇမာနေန - ထင်ရှားမရှိသော စကားဖြင့်၊ အသံငိုစမာနဋ္ဌေန - ထင်ရှားမရှိသော အနက်ရှိသော စကားဖြင့်၊ (အဓိပ္ပါယ်မရှိသော စကားဖြင့်)၊ (အဇ္ဈာစိကွန္တိဒ္ဒီစပ်)၊ ကွတိ အတ္ထော - နက်၊ တုစ္ဆာတိ-ကား၊ တုစ္ဆန္တ အချည်းနှီးသောစကားဖြင့်၊အနေ္တသဿဓိရဟိတေန-အတွင်း၌ ဟုတ်မှန်သော အနက်တည်းဟူသော အနှစ်မှ ကင်းသောစကားဖြင့်၊ (တုစ္ဆေနကို ထင်ဖွင့်သည်)၊[စကားလုံးဟူသော အပေါ်ခွံသာ ရှိ၍ အတွင်း၌ အနက်ဟူသော အနှစ်မရှိင်္ဂသာ စကား--ဟူလို။] မုသာတိ - ကား၊ မုသာဝါဒေန - မဟုတ်မမှန် ပြောဆိုခြင်းကြောင့် စကားဖြင့်၊ အာဘူတေနာတိ – ကား၊ ဘူတတ္ထဝိရဟိတောနာ– ဟုတ်မှန်သောအနက်မှ ကင်းသောစကားဖြင့်၊ အဇ္ဈာစိကွန္တိဝ်– ကား၊ အဘိ အာစိကွန္တိ-လွှမ်းမိုးရှိ ထိခိုက်ပြောဆိုခြင်းကုန်၄်၊ (စွပ်စွဲခြင်းကုန်၏)။

ဝိပရိတောဘာ-ကား၊ ဝိပရိတသညော-ဖေါက်ပြန်သောသညာ ရှိ၏၊ ဝိပရိတ စိတ္တော-ဖေါက်ပြန်သောစိတ် ရှိ၏၊ ဘိက္ခဝေါစာက်- ကား၊ ကေဝလံ သာဝက ရဟန်းထို့မဖက် သက်သက်၊ သမဏော ဂေါတမော‌ယေဝ-သည်သာ၊ နံ(ဝိပရီတော)- ဖေါက်ပြန်သည် မဟုတ်သေး၊ ဝါ– ဖေါက်ပြန်သော သညာ (စိတ်) ရှိသည်မဟုတ်သေး၊ စ-အဟုတ်ကား၊ ယော– အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ အသာ– ထို ရဟန်းဂေါတမ၏၊ အနုသိဋ္ဌံ - အဆုံးအမကို၊ ကရောန္တိ - ပြုကြကုန်၄်၊ (လိုက်နာကြကုန်၏)၊ တေ ဘိက္ခူစ – ထို ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဝိပရိတာ– ဖေါက်ပြန်ကုန်၏၊ ဝါ–ဖေါက်ပြန်သော စိတ်ရှိကုန်၏၊ အတ– ထို့မှ နောက်၌၊ ယံ - အကြင်အကြောင်း အရာကို၊ သန္တာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဝိပရီတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ -- ကုန်၏၊ တံ - ထို အကြောင်းအရာကို၊ ဒဿေတုံ - ငှါ၊ သမဏော ဂေါတမောတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊(ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ။

သုဘံ ဂိမောက္ခန္တိ - ကား၊ ဝဏ္ဏကသိဏ်-ဝဏ္ဏကသိဏ်းကို၊ ဝါ-ဝဏ္ဏကသိဏ်း ဟူသော အာဝုံရှိသော ဈာန်ကို၊ (ဥပသမ္ပဒ္ဒ်ပဝ)၊ အသုဘန္တေ ဝါတိ - ကား၊ သုဘဥ္စ--တင့်တယ်သော ဝဏ္ဏကသိဏ်းကို လည်းကောင်း၊ အသုဘဥ္စ-မတင့်တယ်

တုစ္ဆာ မုသာ။ ။ဤနှစ်ပုဒ် နေ့ခင်၊ ကရိဏ်း-အနက်၌ ပဌမသက်ဟု ဋီကာဆိုဒ်၏၊ ဤအတိုင်း ဆိုလျှင် ဤနှစ်ပုဒ်လုံးကို နိပါတ်ပုဒ် ဟု ယူမှ ရှုပ်ပြီး လွယ်မေလိမ့်မည်၊ သို့ရာတွင် "တုစ္ဆေန"ဟူသော အဓွင့်နှင့် အဘိဓာန်၊ (၆၉၀) ဂါထာကို ကြည့်၍ တုစ္ဆ သည် နိပါတ်ပုဒ် မဖြစ်နိုင်၊ သို့ဖြစ်၍ "တုစ္ဆံ"ဟု ပဋိဂဟ်၌ ရှိသင့်၏၊ တို့"တုစ္ဆံ"ကို ပဌမဝိဘတ္တာန်ယူ၍ ထို့ပဌမဝိဘတ်ကို ကရိဏ်း-အနက်၌ သက်ပါ၊ ။ "မုသာ" ကား၊ အာဟာရန္တ် နိပါတ်တည်း၊ ထို့နောင် ကရိဏ်း-အနက်၌ ပဌမာဒေါ် ရှိ ဆျေပ်။

သုဘံ ဝိမောက္ခံ။ ။သုဘံဖြင့် တင့်တယ်သော ဝဏ္ဏကသိဏ်း ဟူသော အာဝုံရှိသော ဈာန်ကို ယူ၍၊ ဝိမောက္ခဖြင့် ဆင်ကျင်ဘက် နိဝရဏတို့မှ လွတ်သော ဖျာန်ကို ယူပါ။ ဋီကာဌမှ "သုဘံ - သုဘာဟုဆိုအပ်သော၊ ဝိမောက္ခ-ဝိမောက္ခ ဈာန်-ကို" ဟု ဖွင့်၏၊ အမိပ္ပါယ်မှာ အထူပင်တည်း။

သော ဝဏ္ဏကသိုဏ်းကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မိ-အလုံးစုံကို၊ အသုတန္တိ ဧ၎-အသုတဟူ၍သာလျှင်၊ ပဇာနာတိ - ၏၊ [စာအုပ်တို့၌ "အသုတန္တိ ဧ၎" ဟု နိဂ္ဂဟိတ်ဖြင့် ပါဠိပျက်နေသည်၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါဠိတော်၌ ဆက်စပ်ကြည့်ပါ။] စ — ဆက်၊ သုတန္တေန ဝ တသ္မိ သမယေတိ-ကား၊ သုတန္တိ ဧ၎-သုတဟူ၍သာလျှင်၊ တသ္မိ သမယေ-၌၊ (သုတဝိမောက္ခ ဈာန်ကို ဝင်စားနေရာ ထို အခါ၌)၊ ပဇာနာတိ-၏၊ အသုဘံ — အသုတဟူ၍၊ နှ ပဇာနာတိ - အပြားအားဖြင့် သိသည်မဟုတ်၊ ဘိက္ခဝေါစာတိ-ကား၊ ယေ တေ-အချို့ သော အကြင်သမဏ ဗြဟ္မဏတို့သည်၊ ဧ၎ — သို့၊ ဝဒန္တိ — ကုန်၏၊ (တေ စ-အချို့ သော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပိပရိတာ ၌ပ်)၊ တေသံ-အချို့ သော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏၊ ဘိက္ခဝေါစ — ဘိက္ခုတို့သည်လည်းကောင်း၊ 'အန္တေ ဝါသိက သမဏော (စ)— အနိုးနေ တပည့်ဖြစ်သော သမဏတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဘိက္ခဝေါကို ထပ်ဖွင့်သည်)၊ ဝိပရိတာ—ကုန်၏၊ ပဟောတိတိ—ကား၊ သမတ္ထော ပဋိပလော—စွမ်းနိုင်ပ ၏။

၄၈။ ခုက္ကရံ ခေါတိ — ကား၊ အယံ ပရိဗ္ဗာဇကော — သည်၊ ဧ၎ ပသန္နော အဟံ ဘန္တေတိ အာဒိ-အစရှိသော၊ ယာဒိဒံ (၀စနံ)-အကြင် စကား‌ကို၊ (ပါဠိတော်၌ လာသော စကား‌ကို၊) အာဃာ-လျော့ကျ‌ပြီ၊ တံ- ထို စကား‌ကို၊ သာဒ္ဒေယျန - ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ကောဟညေန - အံ့သြစေလိုသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ (သူတပါး အံ့သြစေလို အထပ်ကြီးစေလိုသော သဘောဖြင့်)အာဃာ-လျော့ကျ‌ပြီ၊ အဿ - ထို ဘဂ္ဂဝ ပရိဗ္ဗိဇ်၏၊ ဧ၎ - ဤ အကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ (ကိ)သမဏော ဧ၎ ဘာမော-သည်၊ မယံ-အား၊ ထွေက်-ဤမျှလောက်သော၊ ဓမ္မကထံ-တရား‌စကား‌ကို၊ ကထေသိ-ပြော‌ဟော‌ပြီ၊ အဟံ-သည်၊ တံ - ထို တရား‌စကား‌ကို၊ သုတ္ဝာပိ — နာ‌ရရှိလည်း၊ ပဗ္ဗဇိတုံ — ၌၊ နှ သင်္ကေပမိ—မစ္ဆဲမိ‌နိုင်၊ မယာ-သည်၊ တေဿ-ဤ ရဟန်း‌ဧ၎ ဘာဓမ၏၊ သာသနံ-အဆုံး‌အမ‌ကို၊ ပဋိပန္နံ သဗ္ဗိသေန-ကျင့်သုန့်ပင့် တူသူသည်၊ ဘဝိတုံ - ဖြစ်ခြင်း၌၊ ဝန္ဒတိ-၏၊ (တရား ပကျင့်သော်လည်း ကျင့်သလို သဘော‌မျိုး‌ဖြစ်မှ သင့်မည်)၊ ဣတိ - ဤသို့ အကြံဖြစ်သတဲ့၊ တတော - ထို့သို့ အကြံဖြစ်ခြင်း‌ကြောင့်၊ သော— ထို ဘဂ္ဂဝ ပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ သာဒ္ဒေယျန—ဖြင့်၊ ကောဟညေန—ဖြင့်၊ ဧ၎ — သို့၊ အာဃာ—ပြီ။

တေန-ထို့‌ကြောင့်၊ (ဘဂ္ဂဝပရိဗ္ဗိဇ်၏ သာဒ္ဒေယျစိတ်, ကောဟညစိတ်ဖြင့် ပြော‌ဆိုခြင်း‌ကြောင့်)၊ အဿ-အား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ မမ္မံ-အနာ‌ကို၊ [ဤမမ္မံ၏ ပုစ်ပြီးပုံကို သိလက္ခန်းပြဟ္မဇာလသုတ် ဘဲသာဒ္ဓိကာ, စူဠသီလ အဖွင့်၌ရှု၀ါ၊ ဥပမာ

တန္တိတ် ဆင့်ဖျယ်မလိုသည်သာ ထူး၏။] ဃံသေ္ကန္တော ဝိယ-ထိခိုက်သကဲ့သို့၊ ဒုက္ကရံ ခေါ၊ ဧေ၊ အညဒိဋ္ဌကေနာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားတော်ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ—ပြီ၊ တံ — ထိုဒုက္ကရံ ခေါ ဧတံ အစရှိသော စကားဆည်၊ ပေါဠေါဒ သုတ္တေ - ၌၊ ဝုတ္တတ္တာ မေဝ — ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ၊ သာဓုက မနုရက္ခာတ်—ကား၊ သုဠု-ကောင်းစွာ၊ အနုရက္ခ-မပျောက်ပျက်အောင် အစဉ် စောင့်ရှောက်လေ၁၊ ဣတိ ဘဂဝါ- သည်၊ ပသာဒမဇ္ဇာနုရက္ခဏော-ကြည်ညို ခြင်းမျက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း၌၊ ပရိဗ္ဗာဇကံ-ကို၊ နီယောဇေသိ-ယှဉ်စေတော်မူပြီ၊ ဝါ- တိုက်တွန်းတော်မူပြီ။

သောပိ- ထို ပရိဗ္ဗိဇ်သည်လည်း၊ ဧဝံ မဟန္တိံ- ဤမျှလောက် ကြီးကျယ် သော၊ သုတ္တန္တံ-သုတ်တော်ကို၊ သုတ္တာပိ-နာ၍ရ၍လည်း၊ (နာရပါသော်လည်း)၊ ကိလေသက္ခယံ-ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းကို၊ ကာတုံ-ဌ၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်၊ ပန - ထိုသို့ပင် (ကိလေသာကုန်ခြင်းကို ပြုခြင်းငှါ) မစွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဒေသနာ — ဒေသနာတော်သည်၊ အဃ - ထို ဘဂဝဝပရိဗ္ဗိဇ်၏၊ အာဃတိ — နောင်အခါ၌၊ ဝါသနာယ — ကိလေသာတို့၏ ကုန်ကြောင်းအကျင့်၌ အထုံ ဝါသနာ၏။ ဝါ-အကျိုးငှါ၊ ပစ္စယော- အထောက်အပံ့သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ သမ္ပတ္တ — အလုံးစုံသော ပါဠိရပ်၌၊ သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနုတ္တာနမေဝ—ပေါ်လွင် ထင်ရှားသောအနက် ရှိသည်သာ၊ ဣတိ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်။ သုမင်္ဂလ ဝိလာသိနိယာ — သုမင်္ဂလ ဝိလာသိနီ မည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ- ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၌၊ ပါထိကသုတ္တ ဝဏ္ဏနာ—ပါထိကသုတ်၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ—ပြီးပြီ။

ပါထိကသုတ် ဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

၂။ ဥဒုမ္ဗရိကသုတ်

နိဂြောဓ ပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထု အဖွင့်

၄၉။ ဧဝံ မေ သုတန္တိ ဥဒုမ္ဗရိကသုတ္တံ၊ တတြာယံ အပုမ္ပဒဘ ဝဏ္ဏနာ၊ [ပါထိကသုတ် အစအဆုံးငှါ အနက်ပေးပါ။] ပရိဗ္ဗာဇကောဟိ - ကား၊ ဆန္နံ ပရိဗ္ဗာဇကော-အဝတ်ဖြင့်ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ပရိဗ္ဗိဇ်တည်း၊ (အဝတ်ဝတ်သော ပရိဗ္ဗိဇ်တည်း၊) ဥဒုမ္ဗရိကာယ ပရိဗ္ဗာဇကာဆုမေတိ - ကား၊ ဥဒုမ္ဗရိကာယ — ဥဒုမ္ဗရိကာမည်သော၊ ဒေဝိယာ-မိဖုရား၏၊ သန္တကေ- ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇ ကာဆုမေ - ပရိဗ္ဗိဇ်တို့၏ အာဆုမ်၌၊ (ပဋိဝသတိ ၌စပ်)၊ [ဥဒုမ္ဗရိကာယဝယ်

သမ္ဘန်အနက်၌ သာမိဝိဘတ် သက်ထားကြောင်း ပြသည်၊ ဋီကာ၌ ဥဒုမ္ဗရိကာယံ ဟု ရှိသော်ပင်၌အတွက် အနက်ထမျိုး ဖွင့်ထားသေးသည်။] သန္ဓာနေ့ဘက် — သန္ဓာနဟုသော် အမည်သည်၊ တဿ - ထို အိမ်ရှင် ဘုကြွယ်၏၊ နာမံ - အမည်တည်း၊ [ထို အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည် ခိုက်ရုန်ဖြစ်၍ ကွဲနေသူမိုးကို **စေ့စပ်ပေးတတ်**သောကြောင့် "**သန္ဓာန**" ဟူသော အမည်ကို ရသည်ဟု ဋီကာဆိုး၏။] ပန — ဆက်၊ အယ် - ဤ သန္ဓာနမည်သော အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်၊ မဟာနုဘာဝေါ — ကြီးသော အာနုဘော်ရှိသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ပရိဝါရေတ္ထာ - ခြံရံ၍၊ ဝိစရန္တာနံ - လှည့်လည်ကုန်သော၊ ပဠန္တံ ဥပါသကသတာနံ - ငါးရာသော ဥပဒေါသကာတို့သက်၊ အဂ္ဂဝုရိသော - မြတ်သော ယောကျ်ားဖြစ်သော၊ အနာဂဝါဓိ - အနာဂဝါဓိတည်း၊ ဘဂဝတာ - သည်၊ မဟာပရိသမစ္ဆေ — များစွာသော ပရိသတ်အလယ်၌၊ ဓေ - ဆို၊ သံဝဏ္ဏေတော - ချီးမွမ်းအပ်သူတည်း၊ (ကိ" - အတွယ်သို့ ချီးမွမ်းအပ်သံနည်း။)

ဆဟိ ဘိက္ခဝေ အင်္ဂေဟိ ၊ပေ၊ သဒ္ဒမ္မေ ဣရိယတိတိ - ဟုရှိ၍၊ (သံဝဏ္ဏေတော - တည်း၊) [ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ဆဟိ - ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အင်္ဂေဟိ — အကြောင်းအင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော - ပြည့်စုံသော၊ သန္ဓာနော် — သန္ဓာန ဟုသော၊ ဂဟပတိ-အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်၊ တထာဂတော — မြတ်စွာဘုရား၌၊ နိဋ္ဌဂိတော - ယုံမှားခြင်းကင်း ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့ရောက်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ သဒ္ဒမ္မေ - သူတော်ကောင်းတရား၌၊ ဣရိယတိ — ဖြစ်၏၊ (နေ၏)။ ကတမေဟိ ဆဟိ - အဘယ်ခြောက်ပါးတို့နှင့်နည်း၊ ဗုဒ္ဓေ - ၌၊ အဝေစ္စပသာဒေနကဏ္ဌဇ်ဖြင့်သက်ဝင်ကြည်လွှိုခြင်းနှင့်လည်းကောင်း ၊ပေ၊ အရိယေသ - ဖြတ်သော၊ သီလေန - နှင့် လည်းကောင်း၊အရိယေသ-သော၊ဉာဏေန-လောကုတ္တရာဉာဏ်နှင့်လည်း၊ကောင်း၊ [အင်္ဂါတို့ရဲ့ ဆက္ကန်ပဝါတ် အင္ဂဒကထာ၌မူ "ဉာဏေနာတိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏေန" ဟု ဖွင့်၏။] အရိယာယ — ဘော၊ ဂိမုတ္တိယာ - အနာဂါဒိဗိဓိလိန္ဒင်္လည်းကောင်း တည်း၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဆဟိ—ကုန်သော၊ ဣမေဟိ ဆင်္ဂေါဟိ — ဤ အကြောင်း အင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-သော၊ သန္ဓာနော - သော၊ ဂဟပတိ— သည်၊ တထာဂတော ၌၊ နိဋ္ဌဂိတော—သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ သဒ္ဒမ္မေ-၌၊ ဣရိယတိ—၏။]

သော — ထို သန္ဓာနသူကြွယ်သည်၊ ပါဓေယျေဝ- ဆုံးက်စေခြောင့်ပင်၊ ဥပေါသထင်္ဂါနိ- ဥပုသ်အင်္ဂါတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌာယ- အဓိဋ္ဌာန်၍၊ (ဆောက်တည်၍)၊ ပုဗ္ဗဏှသမယေ—**နေ့၏** ရှေ့အဖို့ဖြစ်သောအခါ၌၊ (နိုနက်အခါ၌)၊ ပုဗ္ဗုပမုခဿ- ဘုရားအမှူးရှိသော၊ သံဃဿ- အား၊ ဒါနံ - အလှူကို၊ ဒတ္တွာ - ပေးကမ်းပြီး၍၊ ဘိက္ခူသု— ဂို့သည်၊ ဝိဟာရံ-ဘို့၊ ဂတော- ကြွတော်မူကုန်လတော်၊ ဆဟေ— အိမ်၌၊ ခုဒ္ဒကမဟလ္လကာ-ငယ်ကုန် ကြီးကုန်သော၊ ဒါရကာနံ- **ကလေးတို့၏**၊ သဒ္ဒေန- အသံသည်၊ ဥဒ္ဓာဇ္ဈော- ဒိပ်စက်အပ်သည်၊(ဟုတ္ထာ)၊ သတ္ထုံ—၏၊ သို့သိ

ကေ- ဋ္ဌိ၊ ခမ္ဘံ- ကို၊ သောဏာမိ - နာယူမည်၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ နိက္ခန္တွော-(ဆင်ဝင်ပြီးထွက်သွားသော) ထွက်လာပြီး၊ တေန–ကြောင့်၊ ဒိဝါဒိဝဿ ဆာဇဂဟာ နိက္ခမိတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟ်) ဝုတ္တံ။

ထတ္တ- ထိုဒိဝါဒိဝဿ ဆာဇဂဟာ နိက္ခမိဟူသော်ပါ၌၌၊ ဒိဝါဒိဝဿာတိ-ကား၊ ဒိဝသဿ - နေ၏။ ဒိဝါနာမ -နေ့အခေါ်မည်သည်၊ မဇ္ဈန္ဟာတိက္ကမော–နေ့လည်ကို လွန်သောအခါတည်း၊ ဒိဝသဿာပိ-နေ့၏လည်း၊ ဒိဝါဘူတေ-နေ့အခါဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အာတိက္ကန္တမဇ္ဈေ-လွန်ကာမျှဖြစ်သော၊ တသ္မိ* မဇ္ဈန္ဟိကေ-ထို မွန်းတည့်အခါ၌၊ နိက္ခမိ-ထွက်လာပြီ၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

ပဋိသလ္လီနော်တိ- ကား၊ တတော တတော ရုပါဒိ ဂေါစရတော - ထိုထို ရူပါဒ်၌ အစရှိသောအာရုံမှ၊ စိတ္တံ-စိတ်ကို၊ ပဋိသံဟရိတ္ဝာ-ရုပ်သိမ်း၍၊ နိလီနော-ကိန်းအောင်းတော်မူပြီ၊ ဗျာနုပတိသေဝနဝဝသေန- ဗျာနဉ်ဖြင့် မွေ့လျော်ခြင်းကို မီဝဲခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကေဘာဝံ-တပါးတည်း၏အဖြစ်သို့၊ ဂတော-ဆောက်တော်မူပြီ၊ မနေ့ာဘာဝနီယာနဉ္စိ-ကား၊ မနဝဓုကာနံ - စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခူူန် ၌စပ်)၊ စ- ဆက်၊ ယေ- ယင်းရဟန်းတို့ကို၊ (ယင်းရဟန်းတို့၏ ဂုဏ်တို့ကို)၊ ဘာဝဇ္ဇတော-ဆင်ခြင်စဉ်းစားသူ၏၊ မနသိ-စိတ်၌၊

ဒိဝါဒိဝဿ။ ။ဒိဝဿဉ် ဒိဝသဒ္ဒါသည် ဒိဝသ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဒိဝသကို ဒိဝသဿဟု ဇွင့်သည်၊ ထိုဂုဏ်၏ ပိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ဒိဝါသဒ္ဒါကား နေသာမည်ကို မဟော၊ မွန်းတည့်လွန်ခါစဖြစ်သော နေ့အဖို့ အထူးကို ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ''မဇ္ဈန္ဟာတိက္ကံဒေဝ'' စသည် ဇွင့်သည်၊ ''ဒိဝသဿ – နေ့၏၊ ဒိဝါ-နေ့အခါ၌၊ ဝါ - မွန်းလွဲခါစ အခ်ိန်၌'' ဟု မှတ်ပ။ အခြားဒေ့ရာ၌မူ '' မဇ္ဈန်ိက ဧဝလ'' သို့မဟုတ် ''မဇ္ဈန်ိကကာလေဒ-မွန်းတည့်အခါ'' ဟု ဇွင့်လေ့ရှိ၏၊ မြန်မာ သို့က ''နေ့လည်'' ဟု ခေါ်၍,ရွေးက ''နေ့ကြီးတော့တော'' ဟု သုံးကြသည်။

ပဋိသလ္လီနော။ ။ဗျာနဉ်ဝင်စားသူ၏ စိတ်သည် အမျိုးမျိုးသော အာရုံမှ ရုပ်သိမ်းကင်းကွာ၏၊ ဗျာနဉ်ဝင်စား သူသည်လည်း စိတ္တဇိဝေကသို့ ကပ်ရောက်သဖြင့် ကိုယ်သာ တည်းဟူသော အဝေါင်းအစေ့ာ် တို့မှ ကင်းသဖြင့် တပါးတည်း ကိန်းအောင်းနေသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ''တတော တတော၊ ဧဝ၊ ဧတ'' ဟု ဇွင့်၏၊ [ပဋိဿေး+သံရွေးရှိသော+ လီ (သိလေသနေ) ခေတ်+ဃု ပစ္စည်း၊ ဤ၌ သံအနက် အထူးမဖွင့်၊ တခြား ဓနရာ၌ ''သမ္မဒေဝ'' ဟု ဇွင့်လေ့ ရှိသည်။]

မနေ့ာဘာဝနီယာနံ။ ။ မနေ့ာ (စိတ်ကို) + ဘာဝေဗ္ဆိတိ မနေ့ာဘာဝနီယာ၊ ဘူဒေါတ်+ဝ ဓာတုနိုး အနက်ဟော၊ ကာရိုက် ကြေ့ အနိယ ပစ္စည်း ကတ္တာဒေါဟ၊ ဋီကာ၌ ''ဘဝဿွိ'' ဟု ဝါဠိ ပျက်နေသည်။ [''စိတ်ကို တိုးပွားခြေ'' ဟူသည် စိတ်၏ ဝိဝေ့ကို ခွီသော တိုးပွားမှုကို ဧဓာဝိနိုင်ခြင်းတည်း။]

ကရောတော– ပြုသူ၏၊ (တနည်း) မနုဿိကရောတော-နှလုံးသွင်းသူ၏၊ စိတ်ဆွဲ-သည်၊ ဝိနိဝရဏ်–ကင်းသော နိဝရဏရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဥန္ဒမတိ–တက်ကြွ၏၊ ဝနုတ္တိ– တိုးပွားး၏၊ (တိုးတက် ကြီးထွားလာ၏)၊ [စိတ်အားငယ်သက့်သို့ မဟုတ်ပဲ တက်ကြွ ရွှင်လန်းလှာ၏။] ။

၅၀။ ဥန္ဒာမိနိယဝဲတိ အာဒီနိ – အစရှိသော ဗုဒ်တို့ကို၊ ပေါဠပါဒ သုတ္တေ–၌၊ ဝိတ္ထာရိတနယေနေဝ - ချဲ့ဖွင့်အပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိ တမ္မာနိ–ကုန်၏။

၅၁။ ယာဝတာဘိ–ကားး၊ ယတ္တကာ - အကြွေစိမ့် အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ (ဂိယိ ၌စပ်)၊ ယာဝတာသည် ယာဝန္တ အနက်ဟော နိပါတ်။ ။ အယံ တေသံ အညတရောတိ — ကား၊ အယံ–ဤ သန္ဓာန သုကြွယ်သည်၊ တေသံ - ထို လူဝတ်ကြောင်၌ သာဝကတို့တွင်၊ အဇ္ဈန္တရော- အတွင်း၌ ဖြစ်သော၊ [တေသံ အဇ္ဈန္တရဝုဖြင့် တေသံ၌ ဆဋ္ဌီ ဝိဘတ်၊ နိဒ္ဒါဒေဏ အနက်ကိုပြု၏။] ဧကော-တယောက်သော၊ သာဝကော – တည်း၊ ဘဂဝတော – ၏၊ သာဝကာ– သာဝကတို့သည်၊ (ပဋိဝသန္တိ၌ ၌ သာမည ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် စပ်)၊ ဂိဟိ အနာဂါမိနော ယေဝ – လူဝတ်ကြောင် အနာဂါမ်တို့သည်ပင် (ဟုတ္တာ)၊ ပဋ္ဌသတာ – ငါးရာ အတိုင်းအရှည် ရှိသော သာဝကတို့သည်၊ (ပဋိဝသန္တိ၌ ဝိသေသ ကတ္တား အဖြစ်ဖြင့်စပ်)၊ ရာဇဂဟေ–၌၊ ပဋိဝသန္တိ – နေကုန်၏။

ယေသံ - ယင်း လူဝတ်ကြောင် အနာဂါမ် ငါးရာတို့တွင်၊ ဧကေကဿ – တယောက် တယောက်၏၊ ပဉ္စ ပဉ္စ– ငါးလီ ငါးလီကုန်သော၊ ဥပါသက သဒ္ဒါ–ဥပါသကာ အရာတို့သည်၊ (တနည်း) ပဉ္စ ပဉ္စ ဥပါသက သဒ္ဒါ-ဥပါသကာ ငါးရာ ငါးရာစီတို့သည်၊ ပရိဝါရာ- အခြံအရံတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တေ-ထို ငါးရာစီသော လူဝတ်ကြောင် အနာဂါမ်တို့ကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ အာယံ တေသံ အညတရောတိ-ဟူ၍၊ (သဲ့ဂိတိကာရော)အာဟ၊ အပ္ပေဝနာမာတိ– ကား၊ တဿ-ထို သန္ဓာန သုကြွယ်၏၊ ဥပသင်္ကမန်-(မိမိတို့ အထံသို့)ကပ်ရောက် ခြင်းကို၊ ပတ္ထယမာနော - တောင့်တလျက်၊ အာဟ - ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ ပတ္တနာ ကာရဏ်–တောင့်တခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ ပေါဠပါဒသုတ္တေ-ပေါဠပါဒသုတ် အဖွင့်၌၊ (မယာ) ဝုတ္တမေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသည်သာတည်း။

၅၂။ တေဒေါစာတိ-ကား၊ အာဂန္ဆန္တော-ပရိမ္ပိုဇ် အာရုံမိသို့ လာစဉ်၊ အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ-ခရီး အကြားဌ်ပင်၊ တေသံ–ထို ပရိမ္ပိုဇ် တို့၏၊ ကထာယ-သုဂတိလမ်းနိဗ္ဗာန်လမ်းတို့၏ဖိလာကန်လန်ဖြစ်သော စကားကို၊ [ကထာယာတိ တိရစ္ဆာနကထာယ၊ -ဠီကာ။] သုတတ္တာ – ကြားအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ကြားထားသောကြောင့်)၊ တေ-အညတော ဧခေါ လူမေတိ အာဒိဝစန် – ဤ

အညာတာ ခေါ် ဤမေ အစရှိသော စကားကို အဝေါစ-(သန္ဓာနဂဟပတိက) ပြောပြီ၊ တတ္တ – ထို အညာတာ ခေါ် ဤမေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အညာတိတ္ထိယာဘိ- ကား၊ (ယေ- အကြင်သူတို့သည်) ဒဿနေနပိ–အမြင်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ (အယူအား-ဖြင့်လည်းကောင်း)၊ အာဂဗ္ဗေနပိ- အသွင်အပြင် အား-ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကုတ္တေနပိ – အပြု အမူအား-ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အာ-ဘရေန ပိ – အချင်း-ချင်း အပေါ်၌ ကျင့်ထိုက်သော အကျင့်အား-ဖြင့် လည်းကောင်း၊ (အချင်း-ချင်း အပေါ် ဝယ် ကျင့်ပုံအား-ဖြင့်လည်း-ကောင်း) ဝိဟာ-ရေန ပိ- နေခြင်း-အား-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (နေပုံအား-ဖြင့်လည်း-ကောင်း၊) ဣရိယာပထေန ပိ-သွား-ခြင်း အစရှိသော ဣရိယာပုထ် အား-ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (သွား-ပုံ ရပ်ပုံ ထိုင်ပုံ အိပ်ပုံ အား-ဖြင့် လည်း-ကောင်း၊) အညေ- သဿနာတော် အယူရှိသူတို့မှ အခြားကုန်သော၊ တိတ္ထိယာ – တိတ္ထိတို့ထိုတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (တေ-တို့သည်)၊ အညတိတ္ထိယာ - အညတိတ္ထိယတို့ မည်၏။

သင်္ဃ သမာဂမွာတိ-ကား၊ သင်္ဃ-ာ - ကောင်းစွာ ဆော်ကျ၍၊ သမာဂန္ဆ-ာ-အညီအမျှ ဆောက်၍၊ ရာသိ – အစုအဝေးသည်၊ ဟုတ္ဝာ - ၍၊ နိသိန္နဋ္ဌာနေ – သူတပါး-တို့ နေရာ အရပ်၌၊ (ဝိဟရန္တိ-၌စပ်)၊ [ကိုယ့်နေရာနှင့် ကိုယ် တရား နှလုံးသွင်း၍ မနေကြဘဲ သူများနေရာ၌ သွား၍ စကားပြောနေကြသည် - ဟု ဆို-လိုသည်။]အရည၀နပတ္ထာနိ ထိ-ကား၊အရည၀နပတ္ထာန်-တော်၏ လက္ခဏာ သို့ ဆောက်သော တောကျောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (တောရ ဖြစ်ကုန်သော) ဂါမူပစာရတော – ရွာ ဥပစာရမှ၊ မုတ္ထာနိ-လွတ်ကုန်သော၊ ဒုရဝေနာသနာနိ-ဝေးသောကျောင်းတို့တည်း။

ပန္ထာနိတိ- ကား၊ ဒုရုတဂုနိ-သာ၍ ဝေးကုန်သော၊ မနုဿူပစာရဝိရဟိတာနိ-လူတို့ လှည့်လည်သွားလာကြွရာ ဥပစာမှ-ာင်းကုန်သော၊အပ္ပသဒ္ဒါနိတိ-ကား၊ ဝိဟာရူပစာရေန – ကျောင်း၏ ဥပစာဖြင့်၊ ဂဗ္ဘတော – သွား-သော၊ အဒ္ဓိက ဇနဿ – ခရီးသွား-သူ လူအပေါင်း၏၊ သဒ္ဒေနုပိ - အသံဖြင့်လည်း၊ မန္ဒ

အရညဝနပဇ္ဇာနိ။ ။ပဟာရေန+ တိဋ္ဌန္တိ ဇောသူတို ပဇ္ဇာနိ= ဆိတ်ငြိမ်မှုကို လိုလား-သူဟို့ အပြီး-အား-ဖြင့် တည်နေရာ-ကျောင်းများ။ ဝနန+ပဇ္ဇာနိ ဝနပတ္ထာနိ= သင်ပင်ကွေဖြင့် ရှစ်ထွေ-ခုနေသော ဧတာဒို့ (တောထဲက) ကျောင်းများ။ ဝနပတ္ထ သဒ္ဒါသည် စုစ်၌ စုန္ဓိပေါက်နေသော သစ်ပင်အစုပေါင်းကိုလည်း တောသေး၏၊ တို့ ခြောင့် အရည သမ္ဘ ဖြင့် အထူးပြုသည်၊ အရညဝနိ စ+ တာနိ+ဝနပတ္ထာနိစတို အရညဝနုပဇ္ဇာနိ၊ သာမန် တောထဲက ကျောင်းမျိုးမဟုတ် , အရညကင် ဧတင် နှိုင်းသည်တောဟုသိရသောက်အောင် အရညဖြင့်သော ဧတာ,သာညတောမဟုတ်, တကယ့်တောထဲက ဧကျောင်းများ-ဟူလို၊ ဒုကရိယ္ဟ ရှိကာကို ခြိုးသည်။

သဒ္ဒါနိ - နည်းသော အသံရှိကုန်သော၊ အပ္ပနိဂ္ဃောသဒ္ဒါတိ-ကား၊ အဝိဘာဝိတဂ္ဂေန-ထင်စေခြင်းအပေါ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ် မရှိသော၊ (နားထောင်လျှင် အနက်အဓိပ္ပါယ် မထင်ရှားသော)၊ နိဂ္ဃောသေန – လူတို့၏ စုပေါင်းဆူညံသော အသံဖြင့်၊ မန္ဒနိဂ္ဃောသာနိ – နည်းသော မြို့ရွာ တွန်သံရှိကုန်သော၊ [မြို့ရွာ တွန်သံဟူသည် နားထောင်လျင် "ဘာ"ဟု ခဲ့ခြား မထိနိုင်သော မြို့ထဲရွာထဲက စုပေါင်း၍ အုပ်အုပ်ကျက်ကျက်ထွက်ပေါ်လာသော ဆူညံသံတည်း။]

ဝိဇနဝါတာနိုတိ-ကား၊ အန္တေဝသ္ဆာရိနော - ကျောင်းတိုက် အတွင်း၌ လှည့်လည် သွားလာခြင်း ရှိသော၊ ဇနဿလုအဝေါင်း၏၊ ဝါတေန-လေဖြင့်၊ ဝိဂတ ဝါတာနိ - ငင်းသော လေရှိကုန်သော၊ မနုဿရူပဟဿေယျကာနိတိ-ကား၊ မနုသ္သာနံ-လူတို့၏၊ ရူပဿ ကရဏသ္မာ - ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ ပြုထိုက်သော အမှုကို ပြုခြင်းကား၊ ယုတ္တာနိ-အနုစ္ဆဝိကာနိ - လျော်ကပ်ထိ ကုန်သော၊ ပဋိသလ္လာန သာရုပ္ပါနိတိ- ကား၊ ကေဝိဘာဝဿ – တပါးတည်း အဖြစ်အား၊ ဝါ–တပါးတည်း နေခြင်းအား၊ အနုရူပါနိ-လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ (သေနာသနာနိ ၌ စပ်)၊ [ပန္တာနိမု စ၍ ပဋိသလ္လာန သာရုပ္ပါနိ တိုင်အောင် ပုဒ်တို့ကို "သေနာသနာနိ"၌ စပ်၊ ဤ ပုဒ်တို့ အဖွင့်ကို ဝိနည်း မဟာဝ၊ ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

ဣတိ – သို့၊ သန္ဓာနေဒ–သန္ဓာနမည်သော၊ ဂဟပတိ- အိမ်ရှင် သူကြွယ်သည်၊ ယော – အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧဝရူပါနိ – ဤသို့ သဘော ရှိကုန်သော၊ သေနာသနာနိ - ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာတို့ကို၊ ပဋိသေဝတိ–မှီပဲ (နေထိုင်) တော်မူ၏၊ မမ – ၏၊ သတ္ထာ – ဆရာဖြစ်တော်မူသော၊ (သော-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်)အဟော–အော် ...ဧဒါဩဖွယ်ကောင်းပါသေစေ့၊ ဣတိ – ဤသို့ စဉ်းစားရှု၊ အဥ္ဇလိ – လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယှ – ချီမြှောက်၍၊ ဥဇ္ဇာမင်္ဂေ–မြတ်သော အင်္ဂါဖြစ်သော၊ သိရသ္မိ -၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ–တည်စေပြီး၍၊ ဣမံ ဥဒါနိ- ဤ ဥဒါန်းစကားကို၊ (အညထာ ခေါ ဣမေ အစရှိသော ဤ ဥဒါန်းစကားကို)၊ ဥဒါနေ ဥဒ္ဒါ–ကျူးရင့်လျက်၊ နိဿိဒိ–ထိုင်ပြီ။

ဝိဇနဝါတာနိ။ ။ဝါတသဒ္ဒါ"ဧလ"ဟုသော အနက်ဟောဇာ၏၊ ဋီကာ၌"ဝိဂတ သဒ္ဒါနိ"ဟု ဖွင့်ဧသေး၏၊ ထို အလို ပါဠိတော်၌ "ဝိဇနဝါဒါနိ"ဟု ရှိ၍လည်း၊ ဒေဠကထာ၌ လည်း "ဝိဇနဟေဇနဿ ဝါဒေန ဝိဂတဝါဒါနိ"ဟု ရှိရမ္ပေလိမ့်မည်၊ သို့ရာတွင် ဤ ဋီကာသည် ဝိနယမဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ ဟုဒ်စဉ် (၅၉) အမွှန့်ခွန်းကား မညီပါ။

၅၃။ ဧတံ ဝုတ္တေတိ-ကား၊ ဧတံ-သို့၊ သန္ဓာနေန-သော၊ ဂဟပတိနော-သည်၊ ဥဒါနံ-ကို၊ ဥဒါနေန္တေန က ကျူးရှင့်လျက်၊ ဝုတ္တော – ပြောဆိုအပ်သော်၊ နိဂြောဓော–သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော–သည်၊ အယံ ဂဟပတိ–သည်၊ မမ–၏၊ သန္တိကေ-၌၊နိသိန္နော-ဘည်း၊(သမာနော)ပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊အတ္တာနော-၏၊ သတ္တာဝံ ဝေဝ-ဆရာကိုသာ၊ ထောမေတိ-ချီးမွမ်း၏၊ ဥတ္တိ သတိ-ပြောက်ပင့်၏၊ အမှေ ပန-ငါတို့ကိုကား၊ အတ္တိတိပိ-ရှိ၏ ဟူ၍လည်း-(ရှိမှန်းတောင်)၊ နာ မညတိ-မမှတ်ထင်၊ တေသံ်-ဤသူကြွယ်(အပေါ်)၌၊ ဥပန္နကောပိ-ဖြစ်သော အမျက် ဒေါသကို၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ – ရဟန်းဂေါတမ၏၊ ဥပရိ – အပေါ်၌၊ ပါတေဿာမိ-ကျရောက်စေမည်၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သန္ဓာနံ-သော၊ဂဟပတိ-ကို၊ တေါ – ဤစကားကို၊ (ယဋ္ဌေ ဂဟပတိ အစရှိသော ဤစကားကို)၊ အဝေါစ–ပြီ။

ယဋ္ဌေတိ-ယဋ္ဌေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ စောဒနတ္ထော-အပြစ်တင်ခြင်း အနက်၌၊ (ပဝတ္တော – သော) နိပါတော-တည်း၊ [ပါဠိတော်၌ “ယဋ္ဌေ – အပြစ်တင်ပါရဲစေ”ဟု အနက်ပေး။] ဇာနေယျာသိတိ-ကား၊ ဗုဇ္ဈေယျာသိ-သိလော၊ ပဿေယျာသိ-ရှုပါလော၊ ကေန၊ဗေ၊ သလ္လဃတိဘိ-ကား၊ ကေန ကာရဏေနေ–အာဃာဒ် အကြောင်းကြောင့်၊ ကေန ပဋ္ဌလေန–နှင့်၊ သဒ္ဒိ”–အတူ၊ သမဏော ဂေါတမော – သည်၊ သလ္လပတိ – စကားပြောအံ့နည်း၊ ဝဒတိ ဘာသတိ–စကားပြောဆိုအံ့နည်း၊ ကိ”- အဘယ် အနက်အဓိပ္ပါယ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ ကိဒ္ဓိ—တစ်စုတထုသော၊သလ္လာပကာရဏံ-အတူတကွ စကားပြောခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ (အတူ စကားပြောဆိုဖို့ရန် အကြောင်းသည်)၊ ယဒိ ဘဝေယျ-အကယ်၍ရှိအံ့၊ ကောစိ ဝါ-တစ်စုတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ သမဏဿ ဂေါတမဿ-၏၊ သန္တိကံ-သို့၊ သလ္လာပတ္ထိကော–အတူတကွ ပြောဆိုခြင်းဖြင့် အလိုရှိသည်၊(ဟုတ္ဘာ)၊ ယဒိဒံ ဂဒ္ဓဗ္ဗယျ- အာယ်၍ရှိ သွားအံ့၊ (ဧတံ သတိ-သော်၊) [ဧတံ သတိ-တစ်စုတထု အတူတကွ စကားပြောဆိုခြင်း၏ အကြောင်းလည်းရှိ,တစ်စုတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်က လည်း ရဟန်းဂေါတမ အထံသို့ စကားပြောလိုသည်ဖြစ်၍ သွားလသော်–

ကေန၊ဗေ၊ သဿဝတိ။ ။ကေနဋ္ဌ နာဝိဘတ်သည် ဟိဘ် အနက်ကိုလည်း ဧဟာ၏၊ သဟယောဂ အနက်ကိုလည်း ဧဟာ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကေန ကာရဏေန” ဟု လည်းကောင်း၊ “ကေန ပုဂ္ဂလေန သဒ္ဓိ” ဟုလည်းကောင်း နှစ်နက် ဖွင့်သည်၊ (နှစ်နည်းဖွင့်သည် မဟုတ်)၊ မှန်၏- တတိဘတ်ထည်းဖြင့် ညွှန်ပြအခဲ့သော ဂုဏ်ပင်ဖြစ်စေ (တဿိတဇ္ဇ), တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း အနက်ရှိသောပုဒ်း (ပဒသမာဟာရ) သမာသ်ဂုဏ်တို့ကဲ့သို့ များစွာသောအနက်ကိုထင်ရှားပြနိုင်ပါသည်၊“ဧကန-အဘယ်အကြောင်းဧကြောင့်, အဘုံယ်သူနှင့်”ဟု စာဖါထည်း နှစ်နက်ပေးပ၀ါ။

ဟူလို့။] သလ္လပေယျ – အတူတကွ စကားပြောရာ၏၊ ပန – ထို့သို့ အတူတကွ စကားပြောရာပါသော်လည်း၊ ကာရဏာ်အကြောင်းသည်၊ (အတူတကွ စကား ပြောဆိုနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်)၊ နှ အတ္ထိ-မရှိ၊ တံထာ-ထို ရဟန်းဂေါ်တမ၏၊ သန္တိက်-သို့၊ ကောဓိ-တစုံ တယောက်သည်၊ နှ ဂစ္ဆတိ-မသွား၊ သူသဲ့(သော+ အဃံ) သမဏော ဂေါတမော–သဲ့သည်၊ ကေန – အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ကေန – အဘယ် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ့ သလ္လပတိ – စကား ပြောမည်နည်း၊ အုသလ္လပန္တော – စကား မပြောလသော်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဥန္နာဒီ–မြင့် ကျယ်သော အသံရှိသည်၊ ဝါ့ – ပွဲဘင်ထပ်သော အသံဖြစ်သည်၊ ဘဝိဿတိ– ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ–ဤ အနက် အဓိပ္ပါယ်သည်၊ ဝါ-ကို့၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

သာကစ္ဆန္တိ– ကား၊ 'သံသန္ဒန် – စကားဖြင့် နှီးနှောခြင်းသို့။ (သမာပဇ္ဇတိ ၌စပ်)။ ပညာဝေယျတ္တိယန်– ကား၊ ဥတ္တရ ပစ္စတ္ထုရနယေန– ဖြေဆိုခြင်း, 'တုံ့ပြန်၍ ဖြေဆိုခြင်းဟူသော နည်းဖြင့်၊ ဘုဏာမျတ္တာဘာဝံ - ထက်မြက်သောဘာဉာဏ် ရှိသူ၏အဖြစ်သို့၊ (သမာပဇ္ဇတိ ၌စပ်)။ [ဝိယတ္တဿ + ဘာဝေါ ဝေယျတ္တိယံ၊

သလ္လပေယျ။ ။[ပါဠိတော်ကြည့်ပ။။] နိုင်ငြော်ပေမိမြို့ဇ်၏ ရှေ့မှောက်၌ သန္ဓာန သူကြယ်သည် စကားတပြော်ပြော်ဖြင့် ဆူည်နေသော ပမိမြို့ဇ်တို့၏နေပုံနှင့် တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်စွာ တောကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူလေ့ရှိသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ နေပုံတို့ တမျိုးမိုဖြစ်ပုံကို ဥဒါန်းကျူး၏၊ ထိုအခါ, နိုင်ငြော်ပေမိမြို့ဇ်က " သူတို့ကိုမှီခိုရှိ ကိုယ် ဆရာတို့ ချီမြှောက်ရပါ့မလား"ဟု မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ကာ "ကေန သမဏော ဂေါတမော သဒ္ဓိံ့ သလ္လပတိ"စသောစကားကို ပြောသည်၊ ယင်းစကား၏ ဆိုလိုရင်းမှာ "စကား ပြောစရာ အကြောင်းရှိလျှင် တစုံတယောက်ကလည်း ရဟန်းဂေါတမထံ ရောက်လာ လျှင် သူလဲ စကားပြောမှာပဲ"။

နှ ပန ကာရဏံ အတ္ထိ။ ။ဃခုတော့ သူ့မှာ စကားပြောဖို့ရာ အကြောင်းမရှိ ပါ၊ သူ့ထံ တယောက်မှလည်း မသွားပါ၊ သို့ဖြစ်လျှင် ရဟန်း ဂေါတမဟာ ဘာ အကြောင်းကြောင့် တယ်သူ့ခွင့် စကားပြောရမှာလဲ, စကားမပြောလျှင် ဘယ်မှာ ဆူဆုံးညံ့ဖြစ်နေတော့မှာလဲ - ဟူလို့၊ ထိုသို့ စကားပြော့ရှိရန် အကြောင်း မရှိခြင်း, သူ့ထံ ဘယ်သူမှ မသွားခြင်း၏အကြောင်းကို "သုဉာဂါရဟတာ"စသည်ဖြင့် ဆက် ပြောလေသည်။

ဥဇ္ဇာရ ပန္နါဒ္ဓာရနဇောန။ ။[ဥတ္တရသဒ္ဒါ၏ အနှက်ကို သိလက္ခဏဘာသာဋီကာ တတိယတွဲ၌ပြဆားပြီ။] (က) ယော ဟိ ပရသ ဝစန် တိပုက္ကလေန ခုယေန ရှုပေတိ = အကြင်သူသည် သူတပါး၏စကားကို တိပုက္ကလနည်းဖြင့် ဖေါက်ပြန် (တွေ့ဝေ) စေ၏။ (ခ) တထာ ပရသ ရှုပခုဝုံစုံ ဇာတိဘာဝံ အာဝါဒေတိ = ထို့အဝူ သူတပါး၏ ဖေါက်ပြန် တွေ့ဝေနေသောစကားကို ပင်ကိုယ် အမှန်သဘောသို့ ရောက် စေ၏၊ တသ္မာ ဘာဝီသံ ဝစနသဘာဝံ ဉာဏေ၀ယျတ္တိယံ ဇိဘာဝေတိ ပါကဋ်ဂို့ ကရောတိ=ထို့သူ၏ ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်ခဲ့သော် စကားသဘောသည် ထက်မြက်သောဉာဏ်

ပညာယ ÷ ဝေယျဘိယံ ပညာဒေယျတ္တိယံ၊ (ပညာအားပြင့် ထက်မြက်သူ၏ အပြဲ)၊ သုညာဂဂါ ရဟာတာဘိ- ကား၊ သုညာဂဂါ ရေသု- ဆိတ်ငြိမ်ရာကျေဂင်း တို့၌၊ နဒ္ဒာ-ပျက်စီးပြီ၊ [ဟတာဋ္ဌ ဟနဓာတ်ကို နဿဓာတ်ဖြင့် ဒွင့်သည်။] ဟိ-ချဲ့၊ သမဏေန ဂေါတမေန-သည်၊ ဗောဓိမူလေ- ဗောဓိပင်၏အနီး အောက်၌၊ အပုမတ္တိကာ-နဲ့ညီးသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ပညာ-ကို၊ အဓိဂတာ-ရုအပ်ပြီ၊အဿ-ထိုရဟန်းဂေါဒမ၏၊ သာပိ-ထိုပညာသည်လည်း၊ သုညာဂဂါ ရေသု-တို့၌၊ ကေဂဏ္ဌ - တပါးတည်းပြစ်၍၊ နိသီဒေတော - နေ့လဆော်၊ (နေခြင်း ကြောင့်၊) နဒ္ဒာ-ပျက်သူးပြီ၊ ပန-အဖို့တပါးကား၊ (တနည်း) ပန-ဗျတ်ရိုက် ကား၊ မယံဒိယ - ငါတို့ကဲ့သို့၊ ဂဏ္ဌသင်္ကိတံ- အပေါင်းအဖော်တို့နှင့် ပေါင်း သင်း နေထိုင်ခြင်းကို၊ ကတ္ဘာ- ၍၊ ယဒိ နိသီဒေယျ - အကယ်၍ နေအံ့၊ (ဇေါ ဘတီ)၊ အဿ- ထို ရဟန်းဂေါတမ၏၊ ပညာ- သည်၊ န နသောယျ- မယျက်ရာ၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏။

အပရိသာဝဝရေတိ-ကား၊ အ ဝိသာရဒတ္တာ-ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်း့ ရဲတင်း သူ မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိသံ- သို့၊ ဩဝတိရိတုံ- သင်္ဂဝင်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ-နိုင်၊ [အဝစရတိတိ အဝစရော၊ ပရိသာယ÷ အဝစရော ဟု သတ္တမီ တ္ထုပ္ပရိသိတ္ထဲ၊နှ+ပရိသာဝစရော=အပရိသာဝစရော။] နာလံ သဒ္ဒေသပါယာတိ-ကား၊ သဒ္ဒေသံ- အတ္ထတက္ခဏစကားပြောခြင်းကို၊ ကာတုံ - ၎၊ နှ သမတ္ထော-မစ္ဆင်းနိုင်၊ အန္ဓန္ဓန္ဓာနေဝါတိ- ကား၊ ကောခိ– တစုံတယောက်သည်၊ မံ-ကို၊ ပဋ္ဌ်- ကို၊ ပုဋ္ဌေယျ- မေးရာ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြဲ၍၊ ပဋ္ဌဘီတော - ပြဿနာမှ ကြောက်သည်၊ (ပြဿနာမေးခြင်းမှ ကြောက်သည်)၊ (ဟုတ္တာ)၊ အန္ဓန္ဓာ နေဝ - အစ္ဆန်အဖျားသာလျင် ဖြစ်ကုန့်, အစ္ဆန်အဖျားသာလျင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပန္ထသေနာသနာနိ - အစ္ဆန်အဖျားဖြစ်သော ကျောင်း အိပ်ရာနေရာတို့ကို၊ သေဝတိ- ၏။

ဂေါကာဏာတိ-ကား၊ ဧကတ္ထိဟတာ–ပျက်စီးသော မျက်စိတဖက်ရှိသော၊ (မျက်လုံးတဖက် ပျက်နေသော)ကာ-ဏာဂါဝိ-ကာဏိးသောန္တေးမတည်း၊ သာ– ထိုနွားမသည်၊ ပရိယန္တစာရိနီ – အစ္ဆန်အဖျားဖြစ်သော အရပ်၌ လှည့်လည် ရခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ ကိရ-ဖြစ်သတဲ့၊ အန္တမန္တာနေဝ-အစ္ဆန်အဖျားသာလျင် ပြဝ်, အစ္ဆန်အဖျားသာလျှင်ဖြစ်သော အရပ်တို့ကိုသာ၊ သေဝတိ(ကိရ)- မှီဝဲရ

ရှိသူ ဖြစ်ကြောင်းကို ထင်ဿားစေနိုင်၏။ [ထိုသူမျိုးကို ပညာထက်မြက်သူ , ပညာကြီးသူ , ဝကားပြော ကျွမ်းကျင်သူ ဟု ခေါ်သည်၊ တိပုဂ္ဂလနည်း၏ အဓိပ္ပါယ်ကို နေတွိဟာရ ဒီပနီ၌ ကြည့်ပါ။]

သတဲ့၊ သဒ္ဒ-သည်၊ ကာဏကွိဘာဝေန-ကာဏ်းသောမျက်လုံး ရှိသည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ ဝနန္တဘိမုခီပိ - တောသို့ ရှေးရှု မျက်နှာ၌သည်လည်း၊ (တောသို့ ရှေးရှု မျက်နှာမူသည်လည်း၊) ဘဝိတုံ-ဌ်၊ နဿက္ကောတိ-နိုင်၊ ကသ္မာ-နည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပတ္တေနဝါ—သစ်ရွက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သာခါယဝါ-သစ်ခက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဏကေနဝါ-ဆူးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဟာရဒါန-ထိခိုက်ခြင်းမှ၊ ဘာယတိ-ကြောက်၏၊ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့်တည်း၊) [ထို့ကြောင့် တောဖက်သို့ မျက်နှာမလှည့်ဝံ့ — ဟူလို။] ဂုန်း– နွားတို့၏၊ အတိမုခီပိ — ရှေးရှု မျက်နှာရှိသည်လည်း၊ ဘဝိတုံ နဿက္ကောတိ၊ ကသ္မာ - နည်း၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ သိဂ်ါန ဝါ - ဦးချိုဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဏေန ဝါ-နားရွက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါလေန ဝါ- အမြီးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဟာရဒါန — ပုတ်ခတ်ခြင်းမှ၊ ဘာယတိ - ကြောက်၏၊ (တသ္မာ - တည်း)၊ [ထို့ကြောင့် နွားများဖက်သို့လည်း မျက်နှာမလှည့်ဝံ့- ဟူလို။]

ဣဿာဘိ-ဣဿဒ် ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ စောဒနကတ္တေ-ထိုက်တွန်း-ခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော - တည်း၊ [ဤ၌ စောဒနကတ္တုဟူသည် အပြစ်တင်ခြင်း မဟုတ်၊ ထိုက်တွန်းခြင်းတည်း၊ "ဣဿ်– ထိုက်တွန်းပါ၏" ဟု ပေး။] သံသာဒေယျာမာတိ-ကား၊ ဧကပဠုပ္ပန္နနေနေဝ - တခုသောပြဿနာကို မေးခြင်းဖြင့်ပင်၊ သံသာဒနံ- ဆုတ်နှစ်ခြင်းသို့၊ (တန္နိဿဆုတ်ခြင်းသို့)၊ ဝိသာဒံ- ပင်ပန်းခြင်းသို့၊ [ဦ့ကာဌ်"ဝိသာဂံ" ဟု ရှိ၏။] အာပန္နံ-ရောက်သည်ကို၊ ဝါ-ရောက်အောင်၊ ကရေယျာမ- ပြုကုန်ရာ၏၊ တုစ္ဆကုမ္ဘိဝ နဏ္ဍိ-ကား၊ နံ- ထို ရဟန်းဂဂါတမကို၊ ရိတ္တဿဒ္ဓံ-ဝိယ - ရေမှ ကင်းဆိတ်သောအိုးကိုကဲ့သို့၊ (ဩရောဓေယျာမ ၌စပ်)၊ ဩရောဓေယျာမာတိ—ကား၊ ဝိနန္ဒေယျာမ-ဖွဲ့တုပ်ကုန်အံ့၊ ဟိ—ထင်ရှားအောင်

ကာဏကွိဘာဝေန။ ။ တောဖက်သို့ မျက်နှာမလှည့်ဝံ့ခြင်းမှာ တောထဲသွား လျှင် သစ်ရွက် သစ်ကိုင်း ဆူးခက်တို့ဖြင့် တိုက်မိမှာ ကြောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ထိုသို့ ကြောက်ရခြင်းမှာလည်း မျက်စိတဖက် ပျက်နေခြင်း ကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ကာဏကွိဘာဝကို ဝနန္တဘိမုခီ၏ အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ဆိုထားသည်၊ [ကသ္မာ ပါဃော ပုစ္ဆာဝုါကျများ၌ ရှေးဝါကျရှိ ပုဒ်များ၏ လိုက်စေ၍ အကျယ် အနက်ပေးနိုင်သည်၊ ဤ၌ အလွယ်ပေးထားပါသည်၊ အကျယ်ပေးနည်းကို ဆရာများကနားလည်ဧအောင် ပြောပြပါ့မည်။]

ဩရောဓေယျာမ။ ။အဝ+ရုဓ ဓာတ်သည် အာဝရဏ (ဖိတ်ဆို့ခြင်း) အနက်ကို ဟောသည်၊ ထို ဖိတ်ဆို့ခြင်းဟူသည် ဝါဒတည်းဟူသော ကွန်ယှက်ဖြင့် ဓလွတ်အောင် သွတ္တုပ်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိနန္ဒေယျာမ" ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်သည်၊ "ဩရောဓေယျာမ မည်ေ-ဖိတ်ဆို့ထားနိုင်ကုန်ရာ၏၊ ဝါ- ဥါဒါန်ဖြင့် ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်ကုန်ရာ၏"ဟု ဥပေါဝ။

ပြဉီးဖုံး၊ ပုရိတမဃဒ္ဒေါ--ရေဖြင့်ပြည့်သော အိုးသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကုတော ဇိတော စ--ဤမှ ဤမှလည်း၊ ပရိဝတ္တေတွာ-- ပြန်လှန်၍၊ သုပိန္နန္နိယော- လွယ်ကူစွာ ဖွဲ့တုပ်ဖာပ်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ရိတ္တကော-ရေမှ ကင်းဆိတ်သောအိုးသည်၊ ယထာဓုရို- အလိုရှိအိုးပင်၊ ပရိဝတ္တေတွာ- ၍၊ ဝိနန္ဒိတုံ- ဖွဲ့တုပ်ခြင်းငှါ၊ သဏ္ဌာ- စွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ [ဤ ပုရိတမဃဒ္ဒေါ ဟိ စသော ဝါကျတို့သည် ဗျတိရေက, အနှဿ, ဥပဟဒန ဝါကျတို့တည်း။] ဧဝမေဝ - ဤ အတူပင်၊ ဖာတပညာယ - ပျက်စီးသောပညာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင်၊ ရိတ္တကုမ္ဘိသဒိသံ--ရေမှ ကင်းလေသောအိုးနှင့် တူသော၊ (ရေမရှိသောအိုးနှင့် တူသော)၊ သမ်းဇ ဂေါတမ်-ကို၊ ဝါဒ ဝိနန္ဒနေနှ - ဖွဲ့တုပ်ကြောင်း အယူဝါဒဖြင့်၊ သမန္တာ- ထက်ဝန်းကျင်မှ၊ ဝိနန္ဒိယာမ-ဖွဲ့အုပ်ကုန်အံ့၊ ကုတိ-သို့၊ ဝဒတိ-ပြော၏။

ကုတိ - သို့ ပရိဗ္ဗာဇကော - သည်၊ သတ္ထု - ၏၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ- ရွှေအဆင်းကဲ့သို့သော အဆင်းရှိသော၊ နလဂ္ဂမတ္တလံ- နဖူးတော် အပြင်ကို၊ အပယာန္တေဘ- မမြဲခံသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဒသပလသာ - ၏၊ ပရမ္မုခါ - မျက်ဂူယ်၌၊ အတ္တဲနေဘ- ၏၊ ဗလ်--ဤကဲ့စွမ်းကို၊ ဇီဝပန္တေဘ-ပြလျက်၊(တစ္ဆူ ဂဇ္ဇီတံ ဂဇ္ဇီ၌စပ်)၊ [ဒေနှင့် တကယ် မရှိသော ဤကဲ့စွမ်းကို ထုတ်ပြလျက်။] အသယ္ဟိန္ဒိ-အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် မရောနောသော၊ ခတ္တိယ ကုမာရိ - မင်းမျိုး သတိုးသားကို၊ ဇာတိယာ-ဇာတ်အားဖြင့်၊ ဃဋ္ဋယန္တေဘ- ထိပါး စေဉ်ကားသော၊ စတ္တာလ ပုတ္တော ဝိယ--ဥန်းစတ္တား၏ သားကဲ့သို့လည်းကောင်း၊မိဂဇာဒုဒဉ်-သားကောင်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ အသယ္ဟိန္ဒကေသရသီဟ-- ဤမျိုးဇာတ်အားဖြင့် မရောနောသော ကေသရဇာခြင်္ကေ့ ကို၊[အခြားမျိုးဇာတ်နှင့် ရောနောကေလျှင် ခြင်္ကေ့ ၌ ရှိသင့်သော အားစွမ်းမရှိနိုင်သောကြောင့် အသယ္ဟိန္ဒ ဟု အထူးပြုချို့ ဆိုသည်။] ထာမေန- အားအစွမ်းဖြင့်, ဆဒ္ဒေန္တေဘ--သော၊ ဇလဒိဂ်ါလော ဝိယ ဘ-- မြေခွေးအိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နာနပ္ပကာသံ-- အထူးထူးသော အပြားနှိုးသော၊ တစ္ဆဲ ဂဇ္ဇီတံ- အလျဉ်းနီး ကြုံး၀ါးခြင်းကို၊(အခြောက်တိုက် ကြုံး၀ါးခြင်းကို)၊ ဂဇ္ဇီ-ကြုံး၀ါးပြီ၊ဥပါဂေကောပိ-သည်လည်း၊ စီန္ဓေသိ-စဉ်းစားပြီ၊(ကိ)အယ် ဝရိဗ္ဗာဇကော- သည်၊ အတိဝိယ--အလွန် အလဲသလျင်၊ ဂဇ္ဇတိ-၏၊ အဝီစိဖုသနဋ္ဌာယ-အဝီစိကို ထိခိုင်းအကျိုး၄၊ ပါဒဲ--ခြေကို၊ ဘဝဂ္ဂဂုဟာဌာယ - ဘဝင်ကို လှမ်းကိုင်ခြင်း အကျိုး၄၊ ဟတ္ထံ - လက်ကို၊ ပသာရဏေန္တေဝိယ -- ဆန့်ကျန်းသူကဲ့သို့၊ နိရုဇ္ဈက်-အကျိုးမရှိသော ကြုံး၀ါးခြင်းကို၊ ဝါဃမတိ - အားထုတ်၏၊ [ရွေး နိဿဋ္ဌ "နိရုဇ္ဈက်-အကျိုးမရှိသော စကားကို"ဟု ဃး၏၊ ဤ၌ကား "တုစ္ဆ ဂဇ္ဇီတံ ဂဇ္ဇီ "ကို ဓောဂ်၍ ပေးသည်။] မေ - ၏၊ ဘတ္တာ-သည်၊ ဣမံ ဌာန- သို့၊ သစေ အာဂစ္ဆယျ-အကယ်၍ ကြွလာတော်မူအံ့၊ (ဧ၀ သတိ - သော်၊) ဣမယာ ပရိဗ္ဗာဇကေဃ- ၏၊ ယာဝ ဘဝဂ္ဂါ- ဘဝင်တိုင်အောင်၊ ဥဿိတံ- တောင်

မတ်နေသော၊ [ဥ ရွေးရှိသော သိ ခတ်သည် ဥသဲယ(ဖြင့်မောက် ထောင်မတ် ခြင်း) အနှက်ကို ဟောသည်။] မာနဒ္ဓဇ - မာနတည်းဟူသော အလံကို၊ ဌာန သော၀ - တဒဏခြင်းဖြင့်၀ပ်၊ သြပါတေယျ - အောက်သို့ ကျစေရာ၏။ ဤတိ-၌ သို့ စဉ်းစားပြီ။

၅၄။ ဘ၀ါဗိ- သည်လည်း၊ တေသံ – ထို နိဂြောဓပရိုဠ်ဖုန့် သန္ဓာန သူကြွယ်တို့၏၊ တံ ကထာသလ္လာပ်–အတူတကွ ပြောဆိုအပ်သော ထိုစကား၊ (ထို စကား ပြောသံကို၊) အဿောသိ ယေ၀-ကြားသိတော်မူသည်သာ၊ တေန-ထိုသို့ ကြားသိတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အဿောသိ ဓေါ ဤပဲ ကထာသလ္လာပန္တိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ၀ုတ္တံ၊ သုံမာဂ၀ဟာထိ (တ္ထေ) – ၌၊ သုမာဂ၀ာ နာမ–သုမာဂ၀ာမည်သည်၊ ပေါက္ခရဏီ–ရေကန်တည်း၊ [သုမာဂ ၀ာယ ဟူသော ပကတိ ပစ္စယဖြင့် ပြီးသော ဝိဘတ်ဖျန်ဖျင်း၀ယ် သုမာဂ၀ာ ဟူသော ပကတိ ပုဒ်တစ်စိတ်ကို ဖွင့်ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် "တ္ထေ" ဟု ထည့်။] ယာသာ-ယင်း ရေကန်၏၊ တီရေ-ကမ်းနား၌၊ နိသိန္နော-သော၊ အညတရော– သော၊ ပုရိသော-သည်၊ ပဒုမနာဠဉ္ဆေ့ပေတ်-ပဒုမ္မာ ကြာရိုးတို့၏ အကြားတို့ဖြင့်၊ အသုရဘ၀နံ-အသုရာဘုံသို့၊ ပဝိသန္တံ-၀င်နေသော၊ အသုရသေန်-အသုရစစ်တပ် ကို၊ အဒ္ဒသ-မြင်ပြီ၊ မောရုနိ၀ါဝေါတိ(တ္ထေ)-၌၊ ဘတ္တာ–အစာကို၊ နိ၀ါ၀ေါ-နိ၀ါ၀ဟူ၍၊ ၀ုစ္စတိ–၏။ [နိ၀ါ၀ သဒ္ဒါသည် ဣ၊ နေရာ၌ "စိုက်ပျိုးအပ်သော မျိုးစေ့"ကို မဟော၊ "အစာ"ကိုသာ ဟောသည်။] ယတ္ထ- အဣပြင် အရပ်၌၊ မောရုနံ- ဥဒေါင်းတို့အား၊ အဘယေန–ဘေးဖဲ့နှင့်၊ သဒ္ဓိ–ကွ၊ နိ၀ါ၀ေါ– အစာကို၊ ဒိန္နော–ပေးအပ်ပြီ၊ တံ ဌာန–ထို အရပ်တည်း၊ ဤတိ အတ္ထော-နက်။

သုမာဂ၀ာ၀ေ၀ါအဒ္ဒသ။ ။တာ၀ိ့က "သုမာဂ၀ာဟူသော အမည်သည် မြစ်၏ အမည်တည်း" ဟု ဆိုကြ၏၊ ထို အဆို၏ မှားယွင်းပုံကို ပြလိုရှိ၍ "သုမာဂ၀ာနာမ ပေါက္ခရဏီ"ဟုဖွင့်၍ ရေကန်ဖြစ်ကြောင်း အခြားသောသုတ်၌ လာသည်ကို ပြခြင်းငှါ "ယာသာ တီရေ" အစရှိသည်ကို ဆိုသည်။

မောရုနိ၀ါဝေါ။ ။ မောရုနံ+နိ၀ါ၀ေါ ဤတွင် ဓမောရုနိ၀ါဝေါ၊ ဘိန္နာဒိ ကရဏာဟုဒ္ဓိဟိ၊ ဗဟုဒ္ဓိဟိ ထုံးစံအတိုင်း အဋ္ဌိ သန္ဓိ စသော ကြိယာများ ထည့်ရမည့် ဖြစ်ရာ ဤ၌ နိ၀ါဝေါ ဒိန္နောကို ကြည့်၍ "ဒိန္နော" ဟု ထည့်ပါ၊ ဥဒေါင်းတို့အား အစာပေးရာ ဖြစ်သော အရပ်–ဟူလို၊ မျှဝိကရဏာနဓိ ဟိ ပဒါနံ-တူသော တည်ရာ မရှိသော ဟုတ်တို့၏လည်း၊ ဗဟိရတ္ထဥသဓဇော ဟောတိ ဃ၀, ယထာ "ဥရသိ လောဓော" တိ၊ (တနည်း) နိ၀ါဒေါ ဤတွင် နိ၀ါဝေါ ဟု ဒ္ဝေါဠီးစွာ အဃထွိ ပြုပြီးမှ "ဓမောရုနံ+နိ၀ါဒေါ"ဟု စတုတ္ထိ တပ္ပုရိသ် ထွဲ၀ါ။

အပ္ပေါကာသေတိ - ကား၊ အင်္ကဏ္ဍာနေ - လွင်ပြင် အရပ်၌၊ (စင်္ကမတိ ၌ စပ်)၊အဃာသ ပတ္တာတိ - ကား၊ တုဋ္ဌပဟ္ဘာ-နှစ်သက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ သောမနဿ ပတ္တာ — ဝမ်းမြောက်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ ထည့်၍ ပဋိဇာနန္တိ၌စပ်)၊ အဏ္ဏာသယန္တိ - ကား၊ ဥတ္တမ နိဿယ ဘူတံ-မြတ်သော မှီရာ ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ [အဓိကော အာသယော အဏ္ဏာသယော ဟု ပြု၊ အဓိဿဒ္ဓါ သေဋ္ဌံအနက်ဟော၊ အာသယိယသဒ္ဒါ နိဿယ (မှီရာ) အနက်ဟော။]

အာဒိဗြဟ္မစရိယန္တိ - ကား၊ ပုရာဏ ဗြဟ္မစရိယံ-ရှေး၌ ဖြစ်သော ဗြဟ္မစရိယ ဟု ဆိုအပ်သော၊ အရိယမဂ္ဂံ - အရိယာမဂ်ကို၊ (ပဋိဇာနန္တိ-၌ စပ်)၊ ဣဒံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိံ*)၊ ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ ယေန-အကြောင် တရား-ဖြင့်၊ ဘဂဝတာ - သည်၊ ဝိနီတာ - **ဆုံးမ**အပ်ကုန်သော၊ သာဝကာ - တို့ သည်၊ အဏ္ဏာသယံ - လွန်ကဲသော မှီရာဖြစ်သော၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယဘူတံ - ရှေး အစက ဗြဟ္မစရိယ ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ အရိယမဂ္ဂံ - ကို၊ ပူရေတွာ - ပြည့်စေ၍၊ အရဟတ္တာဓိဂမဝသေန-အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊အဃာသပတ္တာ-သက်သာရာရကြောင်း ဖြစ်သော ပီတိသောမနဿသို့ ရောက်ကုန်၏ ဟူ၍၊ ပဋိ ဇာနန္တိ - ဝန်ခံနိုင်ကုန်၏၊ သော ဓမ္မော-ထိုတရားသည်၊ ကောနာမ - အဘယ် မည်သော တရားပါနည်း၊ ဣတိ - ဤ အနက်သည်၊ ဝါ - ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ ပြန်လှည့်စပ်ပါ။) [အဋ္ဌကထာဝါကျ အစဉ်အတိုင်း လွယ်ကူအောင် အနက် ပေးထားပါသည်၊ မှတ်ချက်ကို ပါဠိစောင်၌ ကြည့်ပါ။]

အဃာသမတ္တာ။ ။အာသသတိ ထေဇနာတိ အဃာဇသော၊ [အာ+ဃသဓာတ်+ ဏာပစ္စည်း။] ကြောက်၌ ထိတ်လန့်ခြင်း-မရှိပဲ အသက်ရှင်နိုင်ကြောင်း (ဃက်မတိ ၌ ရာ ရကြောင်း) ပီတိ သောမနဿ၊ အဃာသံ+ပတ္တာ အဃာသပတ္တာ၊ [အဋ္ဌကထာ ၌ တုဋ္ဌိဖြင့် ပီတိကို ပြသည်။]

အာဒိဗြဟ္မစရိယံ။ ။ အခြားနေရာ၌ မဉ္ဇုဗြဟ္မစရိယ၏ အစဖြစ်သောကြောင့် အာဒိမည်၏ ဟု ဖွင့်လေ့ရှိ၏၊ ဤ နေရာ၌မူ ရှေးဖြစ်၍ အာဒိမည်၏၊ မှန်၏ — ရှေး ဘုရားရှင်, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, သာဝကအားလုံးတို့သည် ဤအနှင်း အရာဖြင့်ပင် အရိယာ မဂ်ကို ရအပ်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် ပုရာဏ၊ပေ၊ ဒုရိယမဂ္ဂံ ဟု ဖွင့်သည်၊ ဗြဟ္မံ+စရိယံ= ဗြဟ္မစရိယံ၊ အာဒိ (ဘူတံ) + ဗြဟ္မစရိယံ=အာဒိဗြဟ္မစရိယံ၊ ရှေးဦးအစ ဖြစ်ခဲ့သော မြတ်သော အကျင့်။

တပေါဧ်ဂုဏ္ဌာဝါဒ အဖွင့်

၅၅။ ဝိပ္ပကတာတိ-ကား၊ မေ-၏၊ အာဂမနပစ္စယာ - လာခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အနိဋ္ဌဘာဝ—မပြီးဆုံးသေးသည်သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ— ရှိ၊ ပြီတာ-တည်သော၊ (ကထာ ဒ္ဒစပ်)၊ ကထေတိ— ပြောလေ့၊ အာဒိ - သည်၊ ထတ်--ဒဒီစကားကို၊ နိဋ္ဌာပေတ္တာ—ပြီးဆုံးစေ၍၊ မင်္ဂလာ်— အထူတ်အထိပ်ဘို့၊ ပါပေတ္တာ — ရောက်စေ၍၊ ဒဃေဝိ — ပြတော်မူမည်၊ ဣတိ - သို့၊ သမ္မဉ္ဉ ပဝါရဏာ- သမ္ဗညူဘုရား၌ဝင်တို့၏ ဖိတ်မန်တော်မူခြင်းကို၊ ဝါ-ဖြင့်၊ ပဝါဒနာသိ-ဖိတ်မန်တော်မူပြီ။

၅၆။ ဒုဇ္ဇနံ ခေါဘိ-ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပရိဗ္ဗာဇကာဃ—၏၊ ဝစန်—ကို၊ သုတ္တာ—၍၊ အယံ ပရိမုခာဒေကော — သည်၊ မယာ — သည်၊ သာဝကာနံ—တို့အား၊ ဒေသေတဗ္ဗံ— သော၊ မဒ္ဒ—ကိုလည်းကောင်း၊ တေဟိ—ထို သာဝကတို့သည်၊ ပူရေတဗ္ဗံ-ဖြည့်ကျင့်ထိုက်သော၊ ပဋိပတ္တိ'-ကို သည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆတိ-၏၊ အဟံ — သည်၊ အသာ- ထို ပရိပ္ပိုဒ်အား၊ အာဒိတောဝ — အဝဋ္ဌိပင်၊ (အစကပင်)၊ တံ — ဟို တရား အာကျင့်ကို၊ (သာဝကတို့အား ဟောတော်မူထိုက်သော ထို တရား၊ သာဝကတို့ ကျင့်ထိုက်သော ထို အာကျင့်ကို) သဓေ ကလေဿာမိ— အကယ်၍ ဟောအံ့၊ (ဧဝံ သတိ) ကထိတမ္ပိ— ဟောခဲ့တော်မူအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ နံ— ထို တရား အာကျင့်ကို၊ န ဒဿိဿာမိ — သိလိမ့်မည် မဟုတ်၊ ပန—စင်စစ်ကား၊ အယံ—ဤ နိဂြောဓပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ ဝိရဇ္ဇေန - ဖြင့်၊ [ခေါင်းပါးသော အာကျင့်ကို အားထုတ်ကြောင်း ဝိဓိယဖြင့်] ပါပဓိဂုဏ္ဌန ဝါဒေါ — မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ကြောင်း အယူဒိ၏။ [ခေါင်းပါးသော အာကျင့်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၌ စွဲလမ်း တပ်မက်သော တဏှာကို ပယ်သောအားဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ကြောင်း အယူဝါဒရှိ၏။] ဟန္ဒ-ယခု၊ (ယခုနယ်က)၊ အဟံ—ငါသည်၊ တသ္မော၀ — ဤ နိဂြောဓပရိဗ္ဗိဇ်၏သာ၊ ဝိသမေ — အလွဲဖြစ်သော အယူဝါဒ၌၊ ပဋိ-ကို၊ ပဋ္ဌာပေတုဘာ-မေးစေ၍၊ ပုထုဇနမုဏ်ပြုဟူဏာန်-ပျားစွဲသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ လဒ္ဓိယာ-အယူ၏၊ နိရုတ္တဂတဘာဝံ—အကျိုး ပရိသည်၏၊ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေမိ—ပြတော်မူအံ့၊ အထ ပစ္ဆာ-ထိုမှ နောက်၌၊ ကျမ်းပဋ္ဌ'—ကို၊ နိဂြောဓပရိဗ္ဗိဇ် မေးအပ်သော ''ကော နာမ သော ဘဂ္ဂေ'' စသော ပြဿနာကို။) ဗျာကရိသ္သာမိ-ဖြေတော်မူမည်၊ ကျတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ-၍၊ ဗုဇ္ဈာခံ ခေါ တေန္တိ အာဒိ' —ကို အာဟ—ပြီ။

၆ဖွကတာ။ ။ပကတာ - ၏၌ ဖြစ်အပ်သည် + (ဟုတ္တာ) + ၀ိဖွိန္ဒနာ - ဖြင့်ထား အပ်, ရပ်တားအပ်သော၊ ဝါ—ပြတ်သွားသော စကားတည်း၊ ဝိပ္ပကတာ - စကား၊ ပကတညတာ၌ ပကတပုဒ်ကဲ့သို့ ပကတသည် ပဌမဖြေအပ် ဟူသော အနက်ဟော တည်း၊ ဝိကား ၀ိဖွိန္ဒန (ပြတ်ခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ ဤကား ဝိကာ အလိုတည်း၊ ဘိလက္ခဏ် ဘာသာဋီကာ ဝဋ္ဌမ အုပ် (၃၀၇) ၌မူ တနည်း ဖွင့်ထုံးသည်။

တတ္ထ - ထို ဒုဇ္ဇာနံ ခေါ တေ အစရိသော စကားရပ်၌၊ သဧေ အာစရိယ ကေတိ--ကား၊ အတ္ထနော-၏၊ အာစရိယဝါဒေ--ဆရာ၏ အယူဝါဒဖြစ်သော၊ အဓိဇေဂုစ္ဆေတိ--ကား၊ ဝိရိယေန--ဖြင့်၊ ပါပဓိဂုစ္ဆနဘာဝေ--မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်သူ၏ အဖြစ်၌၊ (ပုစ္ဆာ ၌စပ်)၊ [ဇိဂုစ္ဆတီတိ ဇိဂုစ္ဆော + ဆ ပစ္စည်း, အပစ္စည်း၊ ဇိဂုစ္ဆဿ+ဘာဝေါ ဇေဂုစ္ဆံ၊ အဓိကံ+ဇေဂုစ္ဆံ အဓိဇေဂုစ္ဆံ။] ကထံ သန္တာတိ - ကား၊ ကထံ - အဘယ် အပြားအားဖြင့်၊ (အဘယ်နည်းဖြင့်) ဘူတာ – ဖြစ်သော၊ [သန္တာဒ် အသဒၶေတိ်ကို ဘူဓာတ်ဖြင့် ဖွင့်သည်။] တပေါ ဇိဂုစ္ဆာတိ-ကား၊ ဝိရိယေန-အတ္တကိလမထာ နုယောဂ ဝိရိယဖြင့်၊ ပါပဓိဂုစ္ဆာ-မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းသည်၊ (စက်ဆုပ်ကြောင်း အကျင့်သည်)၊ ပါပ ဝိဝဇ္ဇနာ- မကောင်းမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ ပရိပုဏ္ဏာတိ-ကား၊ ကတံ-အဘယ် အပြားအားဖြင့်၊ အပရိသုခါ--ထက်ဝန်းကျင် မစင်ကြယ်သည်၊ ဟောတိ--ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဣတိ ဝေံ-သို့၊ ပုစ္ဆ-မေးလေ၁၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ [ရှေးနိဿယ၌ ပုစ္ဆတိ ဟု ရှိ၏၊ ကောင်းမည် မထင်၊ ပါဠိတော်ကို

သဧေ အာစရိယကေ ။ ။ သဿ+အယံ= သဧကော (မိခိ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော အယူဝါဒ)၊ အာစရိယသ+အယံ အာစရိယကော၊ (ဆရာ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော အယူဝါဒ)၊ ဤသို့ အယူဝါဒအသြင်း ရသောကြောင့် သဿ၏ သမ္ဗန္ဓိဖြစ်သော အယံ၏ အနက်ကို "အတ္တနော သန္တကေ အာစရိယဝါဒေ" ဟု သီးခြားမမှတ်ပဲ "အတ္တနော အာစရိယဝါဒေ" ဟု ဝေါဟိုးမှတ်သည်။ [ရှေးနိဿယ၌ "သင် အာစရိယငါ" ဟု နုပုံလိန်ထားခဲ့၏၊ ဤ၌ "ဝါဒေါ"ကို ငဲ့၍ ပုံလိန်ထားလိုက်ပါသည်။]

တပေါ ဇိဂုစ္ဆာ။ ။ကာယဒဠိ မဟုလံ – များနေသောကိုယ်၏ ခြိုင်ခန်ခြေင်း ရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ [ဘာဝဝေါဓ ဘာဝလောပ] + တပတိ-လောင်မြိုက် တတ်၏၊ ဇုတိ တစ်ခု၁၊ (အတ္တကိလမထာနုယောဂ အစ္စဓိ-ဖြင့် ဖြစ်သော ဓိရိယတည်း၊) ဇိဂုစ္ဆနံ ဇိဂုစ္ဆာ၊ တပေန+ဇိဂုစ္ဆာ တပေါ ဇိဂုစ္ဆာ၊ အစား အဝတ် ကျောင်း အိပ်ရာနေရာတို့၌ မက်မောခြင်း တဏှာကို ပယ်ဖျောက်မှုကို အရင်းပြုသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်၌ လွန်စွာ ချစ်ခင်မှု တဏှာ၏ ကင်းဖျောက်ခြင်းတည်း။

ပရိပုဏ္ဏာ။ ။ပရိပုဗ္ဗ + ပုဒ္ဓဓာတ် + တ ပစ္စည်းဖြင့် "ပရိပုဏ္ဏာ" ဟု ဖြစ်၏၊ ပရိ (သမန္တံ့တော) ပူရတိတိ ပရိပုဏ္ဏာ-ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံသော အကျင့်၊ "ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံ" ဟူသည်လည်း အထက်၌ ဟောခဲ့တော်မူအပ်လတ္တံ့သော ပုဏ္ဏာစာရ အစရှိသော အဓေလကကျင့်ဝတ်အားလုံးတို့ကို တပြိုင်နက် အကြင်းအကျန် မရှိသော အားဖြင့်ဆောက်တည်၍ ဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန် မဖြစ်နိုင်သည့်အတွက် ထို ကျင့်ဝတ်တို့တွင် တပေါင်းတည်း ဆောက်တည်အပ်ပြီးသော ကျင့်ဝတ်တို့ကို စင်ကြယ်စေခြင်းသည်ပင် ပရိပုဏ္ဏ မည်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပရိပုဏ္ဏာတိ ပရိသုဒ္ဓါ" ဟု ဖွင့်သည်။ [စင်ကြယ်ခြင်း ဟူသည် မိမိတို့၏ အယူဝါဒ၌ ထင်ရှားမြီးသောနည်းဖြင့် ကျင့်ခြင်းတည်း၊ တိုနည်းကို ရှေးနိဿယ၌ "၌ ကျင့်ဝတ်များကို ငါတို့၏အကျင့်တည်း" ဟု "စိတ်ဖြင့် အာရုံပြု၍ သုတ်သင်ခြင်း" ဟု သရုပ်ဖေါ်ထားသည်။]

ကြည့်ပါ။] ယတြ ဟိ နာမာတိ – ကား၊ ယော – အကြင် ရဟန်းငေါ်တမသည်၊ (ထပေယာတိ) နာမ-ထား-နိုင်ပါပေ၏၊ (ပဝါရေယာတိ) နာမ-ဖိတ်မန် နိုင်ပါပေ၏။ [ယောဖြင့် ယတြဠ်ဠ်တြပစ္စည်း လိင်္ဂတ္ထ(ပဌမာအနက်)၌ သက်သည်ဟုပြု၏။]

၅၇။ အပ္ပသဒ္ဒေ ကတ္တာတိ – ကား၊ နိရဝေ အပ္ပသဒ္ဒေ – အသံမရှိသူတို့ကို၊ ကတ္တာ – ၍၊ (အဝေါစ ၌စပ်)၊ ကိရ – ခဲ့။ သော – ထို နိုင်ငြာဓပရိဗ္ဗိုဒ်သည်၊ စိန္တေသိ–ကြုံပြီ၊ ဝါ-စဉ်းစားပြီ၊ (ကိ)၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ ကော ပဉ္စန္ဓိယ-တခုသော ပြဿနာကိုသော်မှလည်း၊ န ကထေတိ- မဖြေဆို၊ [ရှေးဦးစွာ မိမိကမေးအပ်သော ပြဿနာကို မဖြေဆို။] အာသ – ထို ရဟန်းဂေါတမ၏၊ အတိဗဟုကာ – အလွန်များသော၊ သလ္လာပကထာပိ–(ဤပရိဗ္ဗိုဒ်ထိုနွင့်)အတူ ပြောဆိုအပ်သော စကားသည်လည်း၊ နတ္ထိ– မရှိ၊ ဣမေ ပန–ဤပရိဗ္ဗိုဒ်တို့သည်ကား၊ အာဒိတော-အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ သမဏံ ဂေါတမံ-ရဟန်းဂေါတမကို၊ ဝါ-ဆို၊ အနုဝတ္တန္တိစေဝ – အစဉ်လည်း လိုက်ကြကုန်၏၊ ပသံသန္တိစ – ချီးမွမ်းလည်း ချီးမွမ်းကြကုန်၏၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ – သည်၊ ဣမေ–ဤပရိဗ္ဗိုဒ်တို့ကို၊ နီဿဒ္ဒေ–အသံမရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ သဃ်-ကိုယ်တိုင်၊ ကထေမိ-ပြောအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြပြီ၊ သော-ထိုနိုင်ငြာဓပရိဗ္ဗိုဒ်သည်၊ တဆာ-ထို ကြဿဒ္ဓအာဒိုင်း၊ အကာသိ – ပြုပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အပ္ပသဒ္ဒေ ကတ္တာတိ – ဟူ၍၊ (သဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

တပေါဇိဂုဏ္ဌဝါဒါတိအာဒိသု – တပေါဇိဂုဏ္ဌဝါဒါ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တပေါဇိဂုဏ္ဆံ–ဂိရိဃဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းကို၊ ဝဒါမ–ကုန်၏၊ [“တပေါဇိဂုဏ္ဆံ–မျာသောကိုယ်၏ ခိုင်ခန့်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ကို လောင်မြိုက် တတ်သော အတ္တကိလမထာနုယောဂ ဂိရိဃဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းကို”ဟူ၍လည်း အနက်အကျယ် ပေးပါ။] မနသာပိ-စိတ်ဖြင့်လည်း၊ တမေဝ-ထို တပေါဇိဂုဏ္ဆအကျင့်ကိုပင်၊ သာဒရတော- အနှစ်သာရအားဖြင့်၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဝိစရာမ–လှည့်လည်ကြပါကုန်၏၊ ကာယေန ပိ–ကိုယ်ဖြင့်လည်း၊ တမေဝ–ထို တပေါဇိဂုဏ္ဆ အကျင့်ကိုပင်၊ အလ္လီနာ-ငြိကပ်ကုန်သည်၊ အမှ-ဖြစ်ပါကုန်၏၊ နာနုပ္ပကာရကံ – အမျိုးမျိုးကြောင်း အကြောင်းရှိသော၊ အတ္တကိလမထာနုယောဂ်–ခန္ဓာကိုယ်၏ ပင်ပန်းကြောင်း အကျင့်ကို အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ အနုယုတ္တာ-အဖန်ဖန် အားထုတ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရာမ – နေပါကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ဥပက္ကိလေသအဖွင့်

၅၀။ တပဿီတိ – ကား၊ တပနိဿိတကေ – အတ္တကိလမထာနုယောဂ အကျင့်ကိုမှီသော၊ (အစေလကော-၌စပ်)၊ [တပေါ+ယဿ+အတ္ထိတိ တပဿီဟု

ပြု။] **အစ်စလကောတိ အာဒီနိ**—အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ သီဟနာဒေ-သီဟနာဒသုတ်၌၊ ဝိတ္ထာရိတနယေန၀—ချဲ့ဖွင့်အပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်၊ ဧ၀မိတမ္မာနိ-၏၊ တာ၀ သမာဒိယတိတိ — ကား၊ အစေလကဘာ၀ါဒိကံ — အစေလက၏အဖြစ် အစရှိသော၊ ထပ် — အကျင့်ကို၊ သမ္မာ — စွာ၊ အာဒိယတိ — ယူ၏၊ ဒဠှ—မြဲမြံ စွာ၊ ဂဏှာတိ-၏၊[သမ္မာ အာဒိယတိကို ထပ်ဖွင့်သည်၊ "ကောင်းစွာယူ" ဟူသည် အယူကိုမြဲစွာ ယူထား၍ပင်တည်း။] အတ္တာမနော ဟောတိတိ-ကား၊ မယာ-နှင့်၊ သဒိသော-တူသော၊ အညော-၀ါမှ အခြားသော၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ ဣမသ္မိံ- တပေ-၌၊ အတ္ထိ-ရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ဝေးး၍၊ တဠမနော-နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [အတ္တာနော + မနော အတ္တမနော၊ ပီတိ သောမနဿနှင့် ယှဉ်သောစိတ်သည် မိမိ၏ သဘောကျဖြစ်သောကြောင့်"မိမိစိတ်—မိမိ၏ သဘောကျစိတ်"မည်၏၊ ထို စိတ်ရှိသူသည် အတ္တမန မည်၏၊ ဝုဋ္ဌမနောကား အစိပ္ပါယတ္ထတည်း။] ပရိပုဏ္ဏသင်္ကေတိ - ကား၊ ဧတ္တော၀တာ—ဤမျှလောက်သော အကျင့်ဖြင့်၊ အလံ - တော်လောက်ပြီ၊ ဣတိ ဧ၀ံ- သို့၊ ပရိယောသိတသင်္ကပ္ပေါ—ပြီးဆုံးစေအပ်သော စိတ်အကြံရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ကျင့်စဉ် ဂိစ္စအားလုံး ပြည့်စုံသောကြောင့် ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပ ဖြစ်သည်မဟုတ်, "ဤမျှလောက်ကျင့်ပျင် တော်လောက်ပြီ" ဟု လုံ့လကို လျော့ခဲ့သော အားဖြင့် စိတ်အကြံကို ပြီးဆုံးစေသောကြောင့် ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပဖြစ်သည်ဟူလို။]

စ-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤ**ဂဂ်**ကားသည်၊[ဤ နိဂြောဓေပဃာ်၊ ပေ၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါ ဟူသော၀ဂ်ကားသည်။] တိတ္ထိယာနံ- တိတ္ထိ၏၊ ၀ါ-တို့နှင့်၊ ၀သေန - စပ်သဖြင့်၊ အာဂတံ — လာ၏၊ ပန — ထိုသို့ပင် တိတ္ထိတို့နှင့်စပ်သဖြင့် လာပါသော်လည်း၊ သာသနာ၀စရေနာပိ- သာသနာတော်၌ သင်္ဂဟ်ဝင်သော ရှင်ရဟန်းဖြင့်လည်း၊ ဧဒီပေတဖွံ—ပြထိုက်၏၊ ဟိ-ခဲ့၊၊ ကေစ္စော-အချို့သော ရှင်ရဟန်းသည်၊ ဓုတင်္ဂ-ဓုတင်္ဂါက်၊ သမာဒိယတိ — ကောင်းစွာယူ၏၊ (ဆောက်တည်၏)၊ သော - ဓုတင်ဆောက်တည်သော ထို ရှင်ရဟန်းသည်၊ တေနေ၀ ဓုတင်ေန—ထို ဓုတင်ဖြင့်ပင်၊ (အတ္တာမနော ဟောတိ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါတို့၌စပ်)၊မယာ-နှင့်၊သဒိသော သော၊ ဓုတင်ရေး - ဓုတင်ကို ဆောင်သော၊ အညော-ယော၊ ကော-သည်၊ (အတ္ထိ - ရှိသနည်း)၊ ဣတိ — ဤသို့ကြံ၍၊ အတ္တာမနော — မိမိစိတ်ရှိသည်၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါ-ပြည့် သော အကြံအစည်ရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။

တပဿိနော ဥပဂုတ္တိလေသော ဟောတိတိ- ကား၊ ဒုဝိဿော၀ိ - တိတ္ထိယ၊ သာသနာ၀စရဒုဿဒြင့် နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ တေသု တပဿိ ဧနာ- ဤ တပဿီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အယံ- ဤ မာနစ်၏အကြောင်းဖြစ်သော အကျင့်၊ ဓုတင်အကျင့်သည်၊ ဥပဂုတ္တိလေသော - ညစ်နွမ်းကြောင်းသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ [ရွေးနိဿယ၌ **"အယံ-ဤ နှစ်သက်ခြင်း, ပြည့်စုံသောစိတ်အကြံ ရှိခြင်းသည်"**

ဟု အနက်ပေး၏၊ နောက်ဝါကျ၌ ''အယံ တပေါ''ဟု ရှိသောကြောင့် စဉ်းစား ပါ။] တွေဝေတာ-ဤမျှလောက်သော အတွေးမန ပရိဝဇ်ထွက်ပွဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့်၊ ၈၂– ငါနှင့်တူသူ အခြားလူမရှိဟု လွန်ကဲသောမာနကို ဖြစ်စေခြင်း, ကိစ္စမပြီး သေးပဲ ဤမျှလောက်သောအကျင့်ဖြင့် တော်လောက်ပြီဟု လွန်ကဲသောမာနကို ဖြစ်စေခြင်းဟူသော ဤ အခြင်းအထူအားဖြင့်၊ အယံ တပေါ - သည်၊ ဥပက္ကိ လေသော-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒါမိ-၏။

အတ္တာနုက္ကံသေတိတိ- ကား၊ မယာ- နှင့်၊ သဒိသော --တူသော၊ ကော-အဘယ်သူသည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေးသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ဥက္ကံသေတိ-ချီမြှောက်၏။ ဥက္ခိပတိ-မြှောက်ပင့်၏။[''သူတပါး၌၏အထက်၌ တင်ထား၏''ဟု သဒ္ဒတ္ထပေးပါ။] ပရံ ဝေဇ္ဇတိတိ-ကား၊ အယံ-ဤသူသည်၊ မာဒိသော-ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သူသည်၊ (ငါလိုလူသည်)၊ နံ-မဟုတ်၊ ဣတိ-သို့၊ ပရံ-သူတပါး ကို၊ သံဟာရေါတိ - အောက်သို့ ဆောင်ခြင်းကိုပြု၏၊ အဝကွိပတိ - အောက်သို့ ပစ်ချ၏၊ (အထင်သေး၏)၊ မဇ္ဇတိတိ-ကား၊ မာနမုဒကရဏေန–မာန တည်းဟူသော ယစ်မူးခြင်းကိုပြုခြင်းဖြင့်၊ မဇ္ဇတိ-ယစ်မူး၏၊ မုဒ္ဓတိတိ-ကား၊ မုဒ္ဓိတော-တွေဝေခြင်းသို့ရောက်သည်၊ ဂဓိတော–တဏှာဖြင့် မက်မောသည်၊ (တနည်း)၊ ဂန္ထိတော-အာဘိဏှာကာယဂန္ထ, သီလဗ္ဗတပရာမာသကာယဂန္ထတို့ဖြင့်၊ အဇ္ဈောသန္နော–လှမ်းမိုး၍ ဝင်ရောက်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ပမာဒပဓာနတိတိ-ကား၊ ဧတေဒေ–ဤအကျင့်သည်သာလျင်၊ သာရံ- အနှစ်သာရတည်း၊ ဣတိ– ဤသို့ ယူ၍၊ ပမာဒံ-မေ့လျော့ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ သာသနေ-၌၊ ပဗ္ဗဇိတောပိ--

---

သံဟာရေတိ။ ။သံဟာရံဝုစ္စသော နာမဝုပ်နှောင် ဓေတ္တုဩွေ နာမသို့ဟူသော ခါဒိကဏ္ဍ (၁၂) မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်မျိုးဖြင့် ကရဓာတ်၏အနက်၌ ဥပစူဉာပနေ သက်ရသော နာဓောတ်ဟု သိစေလိုသောကြောင့် ''သံဟာရံ ရှိဟိန် ကရောတိ'' ဟု ရှိကာဖွင့်သည်၊ နိဗ္ဗိန်ကား သံဟာရံ၏အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ ''ဆောင်'' ဟူသည်မှာ ''အောက်သို့ ဆောင်ခြင်း''ဟု မှတ်ပ။။

ပုဒ္ဓတိ, ပမာဒ မာဝဇ္ဇတိ။ ။ပုဒ္ဓဓာတ်သည် တွေဝေခြင်းအနက်ကိုတောဏ်၊ ထို့ကြောင့်''ပုဒ္ဓိတော ဟောတိ''ဟု ဖွင့်သည်၊ပုဒ္ဓိတောကို ရှိကာ၌''ပုဒ္ဓဘဒန္တော'' ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ''ပုဒ္ဓိ တွေဝေခြင်းသို့၊ ရုတော–ရောက်သူ၊ ပုဒ္ဓိတော–သူ''ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၏။[ပုဒ္ဓဘ + သဥ္ဇာတာ+ ဃဃာတိ ဟု သဥ္ဇာတအဿဒ္ဓိလည်း ဖြစ်နိုင်ပါ၏။]တွေဝေခြင်းသို့ရောက် ဟူသည် အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထ သီလဗ္ဗတပရာမာသကာယဂန္ထတို့ဖြင့် ဓနာဝဇ္ဇေသောဝိစိတ်၌ခြင်း, ထို ကပေါဒိဂုဏ္ဍာအာဇာဉ်နှင့် ပြောပြခြင်းပင်တည်းဟု ပြလိုလို၍ ''ဝဏ္ဏိတော အဇ္ဈောသန္နော''ဟု ဖွင့်သည်၊ နောင်ဖွဲ့အပ်သော စိတ်၌ခြင်းဟူသည်မှာလည်း မေ့လျော့ခြင်းပင်တည်းဟု သိစေတော်မူလိုသောကြောင့် ''ပမာဒ မာဝဇ္ဇတိ''ဟု ဟောတော်မူသည်။

ရှင် ရဟန်းသည်လည်း၊ ဓုတင်္သုဒ္ဓိကော – ဓုတင်ဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကမ္မဋ္ဌာနသုဒ္ဓိကော-ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်စင်ကြယ်ခြင်းရှိသည်၊ နှ(ဟောတိ)-မဟုတ်၊ ဓုတင်္ဓမော – ဓုတင်ကိုသာ၊ အရုဟတ္တဘိဝိယ – အရုဟတ္တဖိုလ်ကိုကဲ့သို့၊ သာရတော-အနှစ်သာရအား၊ဖြင့်၊ ပစ္စေတိ—ယုံကြည်၏။

၅၉။ လာဘသက္ကာရသိလောကန္တိ ဧတ္ထ – ၌၊ စတ္တာရော - ကုန်သော၊ ပစ္စ်ယာ-– တို့သည်၊ (လာဘာ ၌စပ်)၊ လဗ္ဘန္တိ- ရအပ်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤ ဝစနတ္ထကြောင့်၊ လာဘာ- လာဘ်တို့မည်၏၊ တေ ယေဝ—ထို လေးပါးသောပစ္စည်းတို့သည်ပင်၊ သုဠု-ကောင်းစွာ၊ ကတ္တာ-ပြု၍ ပဋိသန်ဓိတ္ဘာ-ပြုပြင်စိမ်၍၊ ဝါ-ပြုပြင်စိမ်ပြီးမှ၊ လဒ္ဓါ – ရအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ)၊ သက္ကာရော - မည်၏၊ [ကရီယတေတိ ကာရော၊ သုဠု+ကာရော သက္ကာရော။] ဝဏ္ဏဘဏနံ-ဂုဏ်ကို ပြောဆိုခြင်းသည်၊ (ချီးမွမ်းခံရခြင်းသည်) သိလောကော- မည်၏၊ (နာမည် ကျော်ကြားမှုတည်း၊) အာဝိနိဗ္ဘုတ္တေတိတိ - ကား၊ အစေလကာဒိဘာဝံ - အစေလက အစရှိသူတို့၏အဖြစ်ကို၊[သာသနာပ တိတ္ထိတို့ကို ရှည်ရှယ်သည်။]ဝါ-သို့မဟုတ်၊ တေ(သဓုတင်္ သမာဒါနံ—တဆယ်သုံးပ ါး၊သောဓုတင်တို့ကို ကျင့်သုံး ဆောက်တည်ခြင်းကို၊ [သာသနာတွင်း ရှင် ရဟန်းတို့ကို ရည်ရွယ်သည်။] နိဿာယ-မှီ၍၊ မဟာလာဘော—များမြတ်သော လာဘ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိတိ - ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တော၊ ဧတ္ထ-ဤ၌ ဝါ ဂျ၌၊ သေသံ-ကြွင်းသော အစီအရင်းကို၊ ပုရိမဝါဂ နယေနေဝ - ရှေးဝါဂ၌ အပ်နှံပြီးသော နည်းဖြင့်ပင်၊ ဒုဝိဓဝဘဝိ—နှစ်ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်၏သာ၊ တဃဿိနော-၏၊ ဝသေန– အစွမ်းဖြင့်၊ သေဓိတဗ္ဗံ— ၏။ [သိတိုက်ပုံကို ပါဠိတော်နှင့် တွဲကြည့်ပ။။]

- ဆင်ရှားဧစ်ဦးအုံ - တုပသိပ္ပိုလိသည် မိမိ ဆောက်တည်အပ်သော အကျင့်ကို ၅၂အကျင့်သည်သာ အနှစ်သာရတည်းဟု နှစ်သက် သဘောကျ မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်ထင်မှတ်နေရာ၌ နှစ်သက်သဘောကျခြင်းသည် အတိဒ္ဓာကာယဂန္ထဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ခံရခြင်းပင်တည်း၊ မှားယွင်းစွာသုံးသပ် ထင်မှတ်ခြင်းသည်လည်း သိလဗ္ဗတပရာမာသ ကာယဂန္ထဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ခံရခြင်းပင်တည်း။

ဖွတ်ချက်။ ။ ဝဓိတ (၇၆၌တ) ဟု လည်းခေကာင်း၊ အဓဋ္ဌာသန္နာ (အဏ္ဍော သာဒုဂ၊ အဏ္ဍောဝန္နာ) ဟုလည်းကောင်း ပါဠိအမျိုးမျိုးရှိပုံနှင့် အနက်အမျိုးမျိုးကို သိသက္ခန်ဘာသာဋီကာ ဝဠုမအုပ် (၃၇၆) ၌လည်းခေကာင်း၊ စတုဏ္ဍအုပ် (၄၀၀, ၄၅၆) ၌လည်းကောင်း၊ အဒ္ဓသာလိနီ ဘာသာဋီကာ စတုဏ္ဍအုပ် (၆၅) ၌လည်း ခေကာင်း ပြထားပြီ။

၆၀။ ဝေါဒါသံ အာပဇ္ဇတိတိ - ကား၊ ဒ္ဝေ ဘာဂဲ - နှစ်သက် မနှစ်သက် အားဖြင့် နှစ်မျိုးနွဲခြား ဝေဖန်ခြင်းသို့။ အာပဇ္ဇတိ--၏၊ ဒ္ဝေ-နှစ်သက် မနှစ်သက် အားဖြင့် နှစ်မျိုး ကုန်သော၊ ဘာဂေ —အဖို့အစုတို့ကို၊ ကရောတိ-၏၊ ဓမ္မေတိ-ကား၊ ရူဠှတိ- နှစ်သက်၏၊ နက္ခမတိတိ-ကား၊ နရူဠှတိ-မနှစ်သက်၊ သာပေက္ခော ပဇာဟတိတိ-ကား၊ သဇာဏော—တဏှာခန့်တက္ခဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဇာဟတိ-ပယ်စွန့်၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ပယ်စွန့်သနည်း၊ ပါဓောဝ-ဓောဓောဌ် ပင်လျင်၊ ခီရဘတ္တံ-နို့နှင့် ရောစပ်အပ်သောထမင်းကို၊ (နို့ ထမင်းကို)၊ ဘုဇ္ဇော-စား၌ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ အထ - ထိုမှ နောက်၌၊ အဿ - ထို တပသီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ မံသ ဘောဇနံ — အသားတို့ဖြင့် သွန်းလောင်းထည့်ခတ် ရောပြွမ်းအပ်သောဘောဇဉ်ကို)၊(အသားရောထားအပ်သော ဒန်ပေါက်ဆွမ်းကို)၊ ဥပနေတိ- အနီးသို့ ကပ်ဆောင်၏၊ တဿ—ထိုတပသီပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဧဝံ—ဤသို့ ငံ့ကွက်လျက် စွန့်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ [အကြံ ဖြစ်ရုံမျှ မဟုတ်, နွှတ်ဖြင့် ထုတ်ပြောလျက် စွန့်လွှတ်သော ကြောင့် ဤသို့ ပေးရသည်။] (ကံ*) ဣဓ ါနိ-၌၊ ဓေ၌ပ်-ဤသို့ သဘောရှိသော ဘောဇဉ်ကို၊ ကဒါ-၌၊ လဘိဿာမ ရဟါကုန်အံ့နည်း၊ [နောင်ဘယ်တော့မျှပေး ဒီလို ဘောဇဉ်ကို ရအုံးမှာပါလေ။] သဇေ ဇာနေယျာမ-(ရမည်ဟု) အကယ်၍ သိကုန်အံ့၊ (ဇေ သတိ)၊ ပါဓောဝ — ၌ ပင်၊ ခီရဘတ္တဲ-ကို၊ နံ ဘုဥ္ဇေယျာမ-မစားကုန်ရာ၊ မယာ —ငါသည်၊ ကိ"- အဘယ်ကို၊ ကာတုံ-၄၊ သဏ္ဌာ-တတ် ကောင်းအံ့နည်း၊[ယခုတံ့ ဝ နေလို့ ဘာတတ်နိုင်တော့မှာတုန်း။] ဘော — အမောဝ်၊ ဂစ္ဆ-သွားတော့၊ တ္ဝမေဝ - သင်သည်သာ၊ ဘုဥ္ဇ- စားလိုက်တော့၊ ဣတိ—ဤသို့ ငံ့ကွက်လျက် စွန့်လွှတ်၏၊ ဣတိ-သို့၊ [ဣတိ တပုဒ် အကြောင်း။] ဇီဝိတံ - အသက်ကို၊ ပရိစ္စဇန္တော ဘဝိယ—စွန့်လွှတ်ရသူကဲ့သို့၊ သာပေက္ခော-ငံ့ကွက် ခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဇာဟိ။

ဂဓိတောတိ - ကား၊ ဂေဓောတော — ဖြင်းသော မက်မောခြင်း ရှိသည်၊ မုစ္ဆိတောတိ—ကား၊ ဗလဝတဏှာဃ—အားကြီးသော ဓာဏာဖြင့်၊ မုစ္ဆိတော — လွန်စွာဖြစ်သော တွေဝေခြင်း ရှိသည်၊ ဝါ — တွေဝေခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ သံမုဋ္ဌဿတိ—ပျော်ကပ်ပျက်သော သတိရှိသည်၊ ဟုတ္တာ၊ အဇ္ဈာပန္နောတိ-ကား၊ အာမိသေ—၌၊ အတိလဂ္ဂါ — လွန်စွာ ငြိကပ်သည်၊ အာဝုသော - ငါ့ရှင်တို့၊

ဝေါဒါသံ ။ ။ ၀+အဝ+အသ္မာတ် ဏာဗစ္ဆည်း, အကို အာဝုဒ္ဓိပြု၊ ဒ် လာ၍ "ဝေါဒါသံ" ဟု ဖြစ်၏၊ ဤ သဒ္ဒါသည် ၀ ရှေ့ရှိသော အသဓာတ် ဏာဗစ္ဆည်းဖြင့် ပြီးသော "ဗျာသော" သဒ္ဒါကဲ့သို့ ဝိဘာဇ္ဇန (ခွဲခြမ်း ဝေဖန်ခြင်း)-အနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ ဝိဘာဇ္ဇနသည်လည်း နှစ်သက်, မနှစ်သက် အားဖြင့် နှစ်မျိုး ပြုခြင်းဖြစ်သော ကြောင့် "ဒ္ဝေဘာဇဂေ ကဇ္ဇရတ္ထ" ဟု ဇွင့်သည်။

(တုမှေ)ဘုဉ်ဩဃ– စၢးကြမည်လော၊ ဣတိ–သို့၊ မမ္မနိမန္တနမတ္တမ်ိဳ–တရားဖြင့် ဖိတ်ခန်ခြင်းမျ့ကိုလည်း၊ အကထ္ထာ-၌၊ မဟန္တေန မဟန္တေန-ကြီးကုန်ကြီးကုန်သော၊ ကဗလေ-ဆုခ်ဲးလုတ်တို့ကို၊ ကရောတိ- ၏။ [" တံ - ထို မိမိနှစ်သက်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ အဗ္ဘာပနေန - တဏှာဖြင့် လှမ်းဖိုး သက်ရောက်သည် " ဟု ပါဠိတော်၌ ဝေးပ၏။] အနာဒီနဝဒဿဝိတိ– ကား၊ အာဒီနဝပတ္တမ်ိဳ–အပြစ်မျ့ကိုလည်း၊ နပဿတိ – မမြင်၊ [ဂဓိတ , မုစ္ဆိတ , အဇ္ဈာပန္နေ ဖြစ်လျက် စားသုံးခြင်း၌ အပြစ်မျ့ကိုလည်းမမြင်– ဟူလို၏] အနိဿရဏာပညောတိ-ကား၊ ဣဒ – ဤအာမိသ၌၊ မတ္တညုတာ နိဿရဏ ပစ္စဝေက္ခဏ ပရိဘောဂမတ္တမ်ိဳ - သုံးဆောင်ခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိသူ၏ အဖြစ် , ထဏာလောဘ သင်္ကိလေသမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် သုံးဆောင်ခံစားခြင်းမျ့ကိုလည်း၊ နကရောတိ–မပြု၊ လာဘသက္ကာရသိလောဂ ကိ်ကန္တိဟေတူတိ-ကား၊ လာဘဒီသု–သာမည်လာဘ် အစရှိသည်တို့၌၊ တဏှာဟေတု – တပ်မက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (တပ် သမာဒိယတိ–၌ စပ်) [ဂဓိတော စသည်တို့၏အဖွင့်ကို သီလက္ခန်ဓဘာသာဋီကာ စတုတ္ထအုပ် (၃၀၈) ၌ ပြထားပြီ၊ ဧကစုစ် ဗဟုစ်သာ ထူး၏။]

၆၁။ သံဘက္ခေတိတိ–ကား၊ သံခါဒတိ–ခဲစားသနည်း၊ အသနိ ဝိစက္ကန္တိ–ကား၊ ဝိစက္ကသဏ္ဌာနာ-ပြန်ကျယ်သော စက်ဝန်းသဏ္ဌာန်ရှိသော၊ အသနိယော-မိုးကြိုးစက်ပင်တည်း၊ ဣဒံ (အတ္ထဇာတံ)– ဤအနက် သဘောသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ (ကိ' - အဘယ် အနက်သဘောသည်၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ–နည်း၊) အသနိဝိစက္ကံ-ပြန်ကျယ်သော စက်ဝန်းသဏ္ဌာန်ရှိသော မိုးကြိုးတည်းဟူသော၊ ဣမသ္မာ–ဤရုပက်ခန်ဓာ၏၊ ဒန္တကူဋ္ဌ-သံတူသဖြင့်ဖြစ်သော သွားသည်၊ မူလဗီဇာဒီသု–အမြစ်မျိုး အစရှိသော မျိုးတို့တွင်၊ ကိ်ဋ္ဌိ-တစ်စုတ်ရာသော မျိုးကို၊ နသံဘုဉ္ဇတိ-မစားသည်မှာ၊ နု-ဗဟုတ်၊ (သံဘုဉ္ဇတိ ဝေ-စားသည်သာ၊) အထ ဗ ပန - ထို့သို့ စားပ ါလျက်လည်း၊ နံ–ထို့သူ့ကို၊ သမဏပ္ပဝါဒေန ရုပက်ခန်ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြင့်၊ သမဏောဘိ-ဟူ၍၊ သဗ္ဗာနုန္တိ–သိကြကုန်၏၊ [သမဏပ္ပဝါဒေနဋ္ဌ ပါဋိသေသထဇ်ဋ္ဌိရုဝ ပြ၏၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါဋိတော်နှင့် စပ်ကြည့်ပ။ါ] ဣတိ–ဤ အနက်သဘောသည်၊ ဝါ–ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ဧဝံ-သို့၊ အပသာဒေတိ-ကြိမ်းမောင်း၏၊ အဝကွိပတိ– အောက်သို့ ပစ်ချ၏၊ (အဘင်သေး၏)၊ ဣဒံ-ဤပါဋိတော် စကားသည်၊ တိတ္တိယာ ဝသေန-တိတ္တိတို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊ အဓဝတံ – လာပြီ၊ ပန– ကား၊ ဧတ္ထ–ဤ ပါဋိတော် စကား၌၊ ဘိက္ခု ဝသေန-ရဟန်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့် အပ်–ဤ ဆိုအပ်လတ့်ကား၊ ယောဇနာ–အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။

(ယော – အကြင် ရဟန်းသည်၊) အတ္တာနာ– ကိုယ်တိုင်၊ ဓုတင်္ဂဓရော - ဓုတင်ကို ဆောင်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ သော - ထို ဓုတင်ဆောင် ရဟန်းသည်၊ အညံ-အခြား ရဟန်းကို၊ ဧတံ-ဤသို့၊ အပသာဒေတိ-ကြိုမြောင်းမောင်း၏(ကွဲရဲ့၏)၊ (ကိံ – နည်း၊) ဟ္ဒမေ – ဤကိုယ်တော်တို့သည်၊ (မယံ)၊ သမဏာ - ရဟန်းတို့သည်၊ အမှ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဟ္ဒတိ - သို့၊ ဝဒန္တိ – ပြောကြကုန်၏၊ ကိံ သမဏာနာဝုသ – အဘယ်ရဟန်းတို့မည်သနည်း၊ ဓုတင်္ဂမတ္တမ္မို – ဓုတင်မျှသည်လည်း၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ ဥဒ္ဒေသဘတ္တာဒီနိ – ဥဒ္ဒေသဘတ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ပရိယေသန္တာ – ရှာကုန်လျက်၊ ပစ္ဆာ ဗာဟုလ္လိကာ – ပစ္ဆည်းတို့၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှါ အားထုတ်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဝိစရန္တိ - လှည့်လည် ကြကုန်၏၊ ဟ္ဒတိ - ဤသို့ ကြိမ်းမောင်း၏၊ [ဟ္ဒတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။] လူဓါ ဇီဝိန္တိ – ကား၊ အစေလကာဒဒိ ဝသေနဝါ - အစေလကတို့၏အကျင့် အစရှိသည်တို့၏ အစုမ်းဖြင့်သော် လည်း ကောင်း၊ [တိတ္ထိတို့ကို ရည်ရွယ်သည်] ဓုတင်္ဂဝသေန ဝါ-ဓုတင်၏ အစုမ်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ [သာဝကပုဗ္ဗဇိတကို ရည်ရွယ်သည်။] လူဓါ ဇီဝိ - ခေါင်း ခေါင်းပါးပါး အသက်မွေးလေ့ရှိသော၊ (မံ ဥစ္စ၀်)၊ ဣသဒ ပစ္စရိယန္တိ - ကား၊ ပရသ–သူတပါး၏၊ သက္ကာဒၢိ သပုတ္တိ ဒီဃနခလက္ခဏံ–သက္ကာရ အစရှိသည်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ရှုံ့ချခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ ဣသံ - ဤသို့ပြခြင်းကို လည်း ကောင်း၊ သက္ကာရာဒိ ကရဏ အက္ခမန လက္ခဏံ-သက္ကာရ အစရှိသည်ကိုပြုခြင်း၌ သည်းမခံနိုင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ မစ္ဆရိယဥ္စ - ဝန်တိုခြင်းကို လည်းကောင်း၊ (ဥပဂါဒေတာ ဟောတိ ၌စ်)၊ [သက္ကာရာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော ဂရုကာဒ မာနန ပူဇာတို့ကို ယူပ။]

- ၆၂။ အာပါထက အိသာဒိ ဟောတိတိ - ကား၊ မနုဿာနံ - လူတို့၏၊ အာပါထေ-(စက္ခုဒ္ဒါရဝေယ်) ရှေးရှုးထင်ရှားရာ အရပ်၌၊ ဩသ ဋ္ဌာနေ–မြင်လောက်ရာ အရပ်၌၊ နိသီဒတိ–နေ၏။[အာပါထ, အာပါထ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို သင်္ဂိုဟ်ဘာသာဋီကာ ဝိထိမုတ်ပိုင်း၌ ပြထားပြီ၊ အာပါထ နောင် သုတ္တအနက်၌ က ပစ္ဆည်းသက်၊ နိသီဒတိ ဟု ဖွင့်သောကြောင့် နိသာဒီ၌ နိပ္ပဒ္ဒ + သဒ္ဒတတ်+ တဿိလ မပါသော ဏိပစ္စည်းတည်း။] ယတ္ထ – အကြင်အရပ်၌၊ တိဋ္ဌမာနံ - တည်နေလသော်၊ ဝါ-တည်နေသူကို၊ ဧတ - ထို လူတို့သည်၊ ယဿ၌ - ဖြည်နှင်ဝ် ကုန်၏၊ တတ္ထ–ထိုအရပ်မျိုး၌၊ ဋ္ဌိတော - တည်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဝဂ္ဂုလိဝတ် - လင်းနို့တို့၏ အကျင့်ကို၊ စရတိ- ပြုကျင့်၏၊ ပဋ္ဌာတပ်–ငါးမျိုးသော အပူကို၊ တပတိ (တာပေတိ)–ပူစေ၏၊ ကေပါဒေန – တဇေျာဝါးတည်းသော ခြေဖြင့်၊ တိဋ္ဌတိ – ရပ်၏၊ ဘူမိယံ – နေကို၊ နမဿတိ – ရှိခိုး၏။

သဲသာနေ - ဌ်၊ ပဗ္ဗဇိတောပိ - ရှင်ရဟန်းသည်လည်း၊ သမာဒိန္နံ ဓုတင်္ဂါ-ဧကောင်းစွာယူအပ်သော ဓုတင်ရှိသည်၊ (ဆောက်တည်အပ်သော ဓုတင်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ) သဗ္ဗဂုတ္တိ - အလုံးဝိုသော ဥဉ်ပတ်လုံး၊ သယိတ္ထာ-အိပ်ပြီး၍၊ မနသာ နံ-တို့၌၊ စက္ခုပထေ-မျက်စိလမ်းကြောင်း(မျက်စိမြင်ကွင်း)၌၊ ဌပံ-အကျင့်ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ (ကမ္မဋ္ဌာန်းနှလုံးသွင်းနေသလိုလို ပြု၏)၊ မဟာသာဃနေယေ-ဥဉ်ဌနက် သန်းခေါင်အချိန်ဌိပ်၊ စီ - ရကွင်္ဂ် - သက်နံးဖြင့်ပြုအပ်သော ကျေဝင်းငယ်ကို၊ ကရောတိ၊ သုရိယေ-နေသည်၊ ဥဂ္ဂတေ-တက်လသော်၊ ပဋိသံဟရတိ-ရုပ်သိမ်းဏ်၊ [လူတေ့မြင်မည်စိုး၍ ရုပ်ပစ်ဏ်။] မနုဿာနံ – လူတို့၏၊ အာဂတဘာဝံ- လာကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (လာနေမှန်းကို) ၂ တွာ-၍၊ ဃဏ္ဍိ-တုံးကို၊ ပဟရိတွာ–ထိုး၍၊ (ခေါက်၍)၊ စိဝံ-သက်နှံးကို၊ မတ္တကေ- ဦးခေါင်းထက်၌၊ ထပေတွာ – ထား၍၊ စက်မံ– စကြံသို့၊ ဩတိဏ္ဏော – သက်ဆင်း၏၊ [တရား ဘာဃထုတ်သလိုလို စကြံ သွားနေဏ်။] သမ္မဂ္ဂါဠိ – တံမြက်စည်းကို၊ ဂဟေတွာ– ယူ၍၊ ဝိဟာဝဂုဏ်၏-ကျေဝင်း၏ လွှင်ပြင်ကို၊ (ကွင်းပြင်ကို)၊ သမ္မဇ္ဇတိ - တံမြက် လှည်းဏ်။ [ဝတ်အကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်သလို တံမြက်လှည်းနေဏ်။]

အတ္တာနန္တိ–ကား၊ အတ္တနော-ဏ်၊ ဂုဏ်-ဂုဏ်ကို၊ အဒဿာယမာနောဟိ တွေ– ဤပါ၌ဌိ်၊ အကာရော– အ အက္ခရာလည်း၊ နိုပါတမတ္တံ - အနက်မရ၊ နိုပါတ်မျှ သာတည်း၊ ဒဿာယမာနော – ပြလျက်၊ (စရတိ ဌိ်စပ်)၊ ဣတိအတ္ထော - နက်၊ ဣဒဉ္စိ မေ တပသ္မိန်ဿ-ကား၊ ဣဒမ်ပိ ဤ မုတ္တာစာရ အဓရှိသောအမှုသည်လည်း၊ မမေဝ - ငါ၏သာလျင် တပသ္မိ -အကျင့်အပေါင်း၌၊ (အကျင့် အမျှားထဲက)၊ ကမ္မံ အမှုဘမျိုးတည်း၊ ဝါ-တနည်း၊ ပစ္စတ္တေ–ပဋ္ဌမဝိဘတ်၏အနက်၌၊ ဘုမ္မံ– သတ္တမီဝိဘတ်တည်း၊ ဘုမ္မပ္ပိ-ဤ အကျင့်သည်လည်း၊ မမ-၏၊ တပေါ–အကျင့်ငာဉ်း၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဟိ–မှန်၊ သော–ထို တပဃီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသုက သို့–ဆိုမည်သော၊ ဌာနေ-၌၊ အစေလကော-အဝတ်မရှိသူသည်၊ ဝါ- အဝတ်မဝတ်သူသည်၊ မုတ္တာဝဂရော – လောကီလူတို့ ကျွင့်ရှိုးအကျင့်မှ စွန့်လွှတ်အပ်သော အကျင့်ရှိသူသည်၊ အထ္ထိ - ၏၊ ဣတိ အာဒီနိ– ဤသို့ အစရှိသောစကား

အတ္တာနံ အဒဿယမာနော။ ။အတ္တာနံ၌ “ဌာန (ဂုဏ်) ဖြစ်သော ကိုယ်ဖြင့် ဌာနီ (ဂုဏ်) ဖြစ်သောဂုဏ်ကို ယူပ၊” ဟု သိစေလို၍ “အတ္တနော ဂုဏ်” ဟု ဖွင့်သည်၊ အဒဿယမာနံ၌ (အ) သည် “ပဋိသေဓဟုတိ” ဟု သိစေလို၍ “ဌိပါတမတ္တံ” ဟု ဆိုသည်၊ “အတ္တာနံ-မိမိဂုဏ်ကို၊ ဝါ- မိမိဂုဏ်ကို၊ အဒဿယမာနော-ပြလျက်” ဟု ဆိုပ။

တနည်း။ ။အာဒဿယမာနောဟု အာ ဥပသာရဖြင့် ပါဠိရှိသင့်ကြောင်း ဋီကာ ဆိုဏ်၊ ထိုအလို “အတ္တာနံ - ကို၊ ဝါ- ကို၊ အာဒဿယမာနော – ထင်ရှားအောင် ပြလျက်” ဟု ဆိုပ။

တို့ကို၊ သုတ္တာ – ကြားရ၍၊ သေ – ဤအကျင့်သည်၊ အမှာကံ - တို့၏၊ တပေါ်-အကျင့်တည်း၊ သော-ထို့သူသည်၊ အမှာကံ တို့၏၊ အန္တေဝါသိကော- အနီးနေတပည့်တည်း၊ လ္ကတိ အာဒိနိ-တို့ကို၊ ဘဏာဘိ-ပြောခဲ့၏။ [သာသနပဗ္ဗိတာနှင့်စပ်၍ ပြလိုသောကြောင့် အသုကသို့ ဝါပန စသည်မိန့်။] ဝါပန - တနည်းကား၊ အသုကသို့ ဌာနေန- ၌၊ ပံသုကူလိကော – ပံသုကူသကန်းကို ဆောင်ခြင်းအလေ့ရှိသော၊ တိကို့ အတ္ထိ အတ္ထိ၊ လ္ကတိ အာဒိနိ–တို့ကို၊ သုတ္တာ-၍၊ သေ-ဤ အကျင့်သည် အမှာကံ-တို့၏၊ တပေါ်–တည်း၊ သော- ထို ပံသုကူစုတဝတ်ဆောင်ရှဟန်းသည်၊ အမှာကံ–တို့၏၊ အန္တေဝါသိကော - တည်း၊ လ္ကတိ အာဒိနိ ဘဏတိ။

ကိုယ်ဒေဝါတိ- ကား၊ ကိုယ်-တစုံတရာသော်၎၊ ဝဇ်-ကိုယ်နှုတ်တို့၌ ဖြစ်သော အပြစ်ကို၊ ဝါ- ထနည်း၊ ဒိဋ္ဌဝတ် - မိမျှော်အယူကို့ (သေဝတိ၌စပ်)၊ ပဋိဆ္ဆန်း သေဝတိတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် မှီဝဲလသော်၊ အညေ-အခြားသူတို့သည်၊ နံ ဇာနန္တိ - မသိကြကုန်၊ ဧတံ - ဤသို့ အခြားသူတို့ မသိနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သေဝတိ-၏။ [ယထာ၊ပေ၊ဧတံဖြင့် ပဋိဆ္ဆန်နံဝယ် ကြိယာဝိဇေသနအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် သက်ကြောင်းကို ပြသည်။] အကျွမမာနံ အာဟ ခမတီတိ-ကား၊ အရွှစ္ဆမာနံယေဝ–မနုစ်သက်အပ်သော အမှုကိုပင်၊ ဝါ-မနုစ်သက်အပ်သောအယူကိုပင်၊ မေ-ငါ့အား၊ ရွှတိ-နှစ်သက်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ-၏၊ အတ္ထနာ-သည်၊ကတံ-ပြုအပ်သော၊ အတိမဟန္တန္တိ–အလွန်ကြီးသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝဇ်–ကို၊ အပ္ပမတ္တကံ– နည်းသော အတိုင်း အရှည် ရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ၊ ပညပေတိ – သိစေ၏၊ ပရေန-သည်၊ ကဓံ-သော၊ ဒုက္ကဋ္ဌမတ္တံ–ဒုက္ကဋ်မျှလောက်သော၊ ဝီသိက္ကမမ်ိဳ-လွန်ကျူးမှုကိုလည်း၊ ပါဆုဇိက သဒိသံ-ပါဆုဇိကနှင့် တူသည်ကို့၊ ကတ္တာ၊ ဒဿောဘိ-၏၊ အနုညောယျန္တိ–ကား၊ အနုဇာနိတမ္ပံ–ခွင့်ပြုထိုက်သည်ကို၊ အနုမောဒိတမ္ပံ-ဝမ်းမြောက်ထိုက်သည်ကို၊ (နာနုဇာနာတိ ၌စပ်) [အန်ညောယျံ၌ အနု + ဉာဝတ်+ ဏျပစ္စည်း၊ ဓာတ်နှင့် တကွ ယေျပြု။]

၆၃။ ကောဓနော ဟောတိ ဥပနာဟီတိ – ကား၊ ကုဋ္ဌနုလက္ခဏေန – အမျက်ထွက်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ ကောဓေန – ကောဓနှင့်လည်းကောင်း၊ ဝေရအပ္ပဋိနိဿဂ္ဂလက္ခဏေန – ရန်ကိုစွန့်လွှတ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ ဥပနာဟေန စ-ဥပနာဟနှင့် လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတိ)၊

ဇကောဓနော စသည်။ ။ကုဏ္ဌုတိ သိလေနာတိ ကောဓနော၊ ကုဓ+တဆိလက္ခဏေ ယု ပစ္စည်း၊ ဥပနယျနံ ဥပနှ+ဏော၊ ဥပ+ နဟ + ဏ ပစ္စည်း၊ ဥပနာဟော+ ယသ အတ္ထိတိ ဥပနာဟီ ဟု ပြု၊ မဏ္ဍန် မကွော၊ ပဋ္ဌာသန် ပဋ္ဌာဓော ဟု ပြု၍ အဿတ္ထိ ဆင့်ပါ။

မက္ခီ ဟောတိ ပဋ္ဌာသိတိ-ကား၊ ပရဂုဏမက္ခနုလက္ခဏေန - သူတပါး၏ဂုဏ်ကို ဧချဖျက်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ မက္ခေန – နှင့်လည်းကောင်း၊ ယုဂဂ္ဂါဟ လက္ခဏေန –အစုံယူခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ (ယှဉ်ပြိုင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော်)၊ ပဋ္ဌာသေနစ- နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတော (ဟောတိ)။

ဣဿုကီ ဟောတိ ပစ္စက္ခီတိ – ကား၊ ပရသက္ကာရာဒီသု – သူတပါးတို့၏ သက္ကာရ အစရှိသည်တို့၌၊ ဥသူယနလက္ခဏာယ - ငြူစူခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ သက္ကာယ- နှင့်လည်းကောင်း၊ အာဝါဟ ကုလ လာဘ ဝဏ္ဏ ဓမ္မေသု– နေရာ, အမျိုး, လာဘ်, အဆင်း, ဂုဏ်သတင်း ပရိယတ်တရားတို့၌၊ [ဂဏ္ဌအရ ခန္ဓာကိုယ် အဆင်းနှင့် ဂုဏ်သတင်း ၂ မျိုးရ၏။] မစ္ဆရာယနလက္ခဏေန - ဝန်တိုခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ ပဋ္ဌဓိမဇ္ဈေရေန – ငါးပါး အပြားရှိသော မစ္ဆေရနှင့် လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတော–သည်၊ ဟောတိ။

သဒ္ဒေ ဟောတိ မာယာဝီတိ- ကား၊ ကေရာဋိကလက္ခဏေန - ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသူ၏အဖြစ်ဟူသော လက္ခဏာရှိသော၊ သာဌေယေန–နှင့်လည်းကောင်း၊ ကတပဋိစ္ဆာဒနလက္ခဏာယ – ပြွန်အပ်ပြီးသောအပြစ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းလက္ခဏာ ရှိသော၊ မာယာယစ-နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတော ဟောတိ၊ [ဝစနံထွာကို ဋ္ဌိကာဌ် ရှု။] ထဒ္ဒေါ ဟောတိ အတိမာနီတိ – ကား၊ နိဿိနေဟ နိက္ကရုဏ ထဒ္ဒ လက္ခဏေန - ချစ်ခြင်းမေတ္တာ မရှိသူ၏အဖြစ်, ကရုဏာမရှိသူ၏အဖြစ် ဟူသော ခက်ထန်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ ထမ္ဘေန - နှင့်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကမိတ္ထာ – ရှိသည့်ဂုဏ်ဆက် လွှင့်ဘက်၍၊ မညနုလက္ခဏေန–မှတ်ထင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ အတိမာနေန၀–လွန်ကဲသောမာနနှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတော ဟောတိ၊ [ဝိဂ္ဂဟကို ဋ္ဌိကာဌ်၌ရှု၊ အတိမာနီ၌ ဋ္ဌိကာအလို မိမိနှင့် ဂုဏ်အားဖြင့်တန်းတူသူ, သို့မဟုတ် သာလွန်သူကို မိမိကကျော်လွန်၍ သူ့ကို့အောက်ချလျက် ထိသူ ဟု ဖွင့်၏၊ အဓိပ္ပါယ်မှာ အတူတူပင်တည်း။] ပါဝိစ္ဆော ဟောတိတိ–ကား၊ အသန္တေ သမ္ဘာဝနပတ္ထနလက္ခဏာယ -- ထင်ရှားမရှိသော ဂုဏ်ဖြင့် ချီးမွမ်းခြင်းကို

ဣဿုကီ မစ္ဆရီ။ ။ဣဿုတိ ဥဿူယတီတိပိ ဣဿုကီ၊ ဣဿဓာတ်, ဥကီ ပစ္စည်း၊ (တနည်း) ဣဿုနံ် ဣဿာဟု ပြု၍ အဿတ္ထိဆဏ်ပါ၊ မစ္ဆရိတိ မစ္ဆရီ၊ ဓသုဓာဇ်+ ကီ ပစ္စည်း၊ ဓာတ္တန်(သ်)ကို ဆ္ဆရ်ပြု၊ (တနည်း) မစ္ဆရဏ် မစ္ဆရော၊ ဓသုဓာတ်, ကို့ ပစ္စည်း၊ မစ္ဆရော+ယသာ အတ္ထိတိ မစ္ဆရီဟု အသာတ္ထိဆက်။

ဖုတ်ချက်။ ။ဓသုဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ မစ္ဆရတိဟု ပြုသည်၊ ကွမ်းစာ ချောဉ် မစ္ဆရာယတိ ဟု ပြုလေ့ရှိ၏၊ ထိုသို့ ပြုခြင်းမှာ မစ္ဆရုဟသော ကိုင်ဟုန်နောင် ကရဓဘာ၏အနက်၌ အာယပစ္စည်း ဆက်၍ ပြုခြင်းအနက်ခံဟာ ဟု သိစေသည်၊ "မစ္ဆရာယတိ-ဝန်တိုခြင်းကို ပြု၏"ဟု အနက်ဋ္ဌပေါ်။

တောင်းတခြင်းနလက္ခဏာရှိသော၊ ပါဝိစ္ဆတာယ – ယုဘ်မာသော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော ဟောတိ၊ [ပါပါ+ဣစ္ဆာ+ယ ဟုပြု။] ပါပိကာ နုဇ္ဈိ–ကား၊ လာမကာနံ- ယုတ်မာကုန်သော၊ တာသံယေဝ ဣစ္ဆာနံ- ထို အလို တို့၏ပင်၊ (ထင်ရှားမရှိသောဂုဏ်ဖြင့် ခြီးမြှင့်ခြင်းကို ကောင်းတခြင်း လက္ခဏာရှိသော ထိုအလိုတို့၏ပင်)၊ ဝသံ–အလိုသို့၊ ဂတော–ရောက်သည်၊ (လိုက်သည်၊ ဟောတိ)။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောတိ–ကား၊ ဒိန္နံ–ပေးသူကြောင်း ဒါနစေတနာသည်၊ ဝါ– ပေးသူကြောင်း ဒါနစေတနာ၏ အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ ဣတိ အာဒိနယပ္ပ ဝတ္ထာဃ–ဤသို့အစရှိသော နည်းဖြင့်ဖြစ်သော၊ အယာဃာဝဒိဋ္ဌိယာ - မဟုတ် မမှန်သော အယူနှင့်၊ ဥပဂတော-ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတိ)၊ အန္ဓဂ္ဂါဟိကာယာတိ (ဧတ္ထ) – ၌၊ သာယေဝဒိဋ္ဌိ – ထို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကိုပင်၊ ဥစ္ဆေဒန္တိယ – ဥစ္ဆေဒတည်း ဟူသောအစွန်း၏၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတတ္တာ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အန္ဓဂ္ဂါ ဟိကာတိ-ဟူ၍၊ (ဥစ္ဆေဒဗဟုသော အဖို့ကိုယူတတ်၏ဟူ၍)၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တာယ-ထို့အန္ဓဂ္ဂါဟိကာဒိဋ္ဌိနှင့်၊ သမန္နာဂတော(ဟောတိ)၊ ဣတိအတ္ထော။

သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီတိအာဒီသု–အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ သယံ- မိမိ၏၊ ဒိဋ္ဌိ- အယူတည်း၊ သန္ဒိဋ္ဌိ-မိမိ၏အယူ၊ သန္ဒိဋ္ဌံမေဝ-မိမိ၏အယူကိုသာ၊ ပရာမသတိ-မှား မှား ယွင်းယွင်း သုံးသပ်၏၊ ဂဟေတ္ဘာ-ယူ၍၊ ဝဒတိ -ပြောဆို၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသီ-မည်၏။[ဋီကာ၌ ဝိဂ္ဂဟတမျှိုး ပြုထား၏။]ဒဋ္ဌုံ-မြင်မြဲ စ္စာ၊သုဒ္ဓ-ကောင်းစွာ၊ ဌပိတာ-ထားအပ်သော အယူကို၊ အာဓာနံ-အာဓာနဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တထာ–အာဓာနဟု ဆိုရလောက်အောင်သော ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတ္ဘာ-၍၊ ဂဏှာတိ-ယူတတ်၏၊ ဣတိ ကြောင့်၊ အာဓာနဂ္ဂါဟီ-မည်၏၊ [အာ (ဗာဒ္ဓဲ) ဒီယတီတိ အာဓာနံ၊ အာဓာနံ ဂဏှာတီတိ အာဓာနဂ္ဂါဟီ၊ "မြဲမြံစွာ ထားအပ်သည်မည်သော်လောက်အောင် ယူတတ်သည်၊ ဝါ-မြဲမြံစွာယူတတ်သည်" ဟု ပါဠိတော်၌ အနုက်-ပေးပါ။] အရိဋ္ဌောဝိယ–အရိဋ္ဌရထနိးကဲ့သို့၊ ပဋ္ဋိဿဒ္ဓာ ပေတုံ– အယူကို စွန့်လွှတ်စေခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ – မတတ်နိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂိ- ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ မည်၏။ [ပဋ္ဋိဿဒ္ဓေတိ သီလေနဘဝေ ပဋ္ဋိနိဿဂ္ဂီ၊ နှ+ပဋ္ဋိနိဿဂ္ဂီ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ။] ယဒိမေဿိ(ပဿ)-ယဒိမေဟုသော ပဂ္ဂိဏှိ၏၊ ယဒိ ဣမေ (တိ ပဒစ္ဆေဒေါ်) – ယဒိ ဤမေ ဟု ပုဂ္ဂိဖြတ်ခြင်းကို၊ (ကာတန္ဒြော-ပြုထိုက်၏)။

ပရိသုဒ္ဓ ပဝဋ္ဋကပ္ပတ္တကထာ အဖွင့်

၆၄။ ဣဒ္ဓေ နိဂ္ဂြောဓတပဿီတိ - ဟူ၍၊ ဧဝံ – ဤ မိန့်တော်မူအပ်ပြီးသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ [ပါဠိတော်ပုဗ်စဉ် ၅၈ မှ ၆၃ အထိ စကားတော်များကို ရည်ရွယ်သည်။] ဘဂဝါ-သည်၊ အညတိတ္ထိယေဟိ - သာသနာတော် အယူရှိသူထို့မှ ဘဒြားသော တိတ္ထိတို့သည်၊ (တနည်း) အညတိတ္ထိယေဟိ-သာသနာတော် အယူမှ တပါးသော အယူရှိသူတို့သည်၊ ဂဟိတလဒ္ဓိ – ယူအပ်သောအယူသည် လည်းကောင်း၊ တေသံ– ထို တိတ္ထိတို့၏။ ဝါ- တို့သည်၊ ရက္ခိတံ- စောင့်ရှောက် အပ်သော၊ ထပံ- အကျင့်သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗမေဝ – အလုံးစုံသည်ပင်၊ သံကိလိဋ္ဌံ ညစ်နွမ်းဏ်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဥပက္ကိလေသပါဠိ ဥပက္ကိလေသပါဠိတို့ကို၊ ဒဿေတွာ– ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ– ၌၊ ပရိသုဒ္ဓပါဠိဒဿနံ ပရိသုဒ္ဓပါဠိကို ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ဒေသနာ- ကို၊ အာရဒ္ဓာ – အားထုတ်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဣဒ္ဓ နိဂ္ဂြောဓတိဿာဒိ - ကို၊ အာဟ- ပြီ၊ တတ္ထ-- ထို ဣဒ္ဓနိဂ္ဂြောဓ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ နု အတ္ထမနောတိ အာဒိနိ– နု အတ္ထမနော အစရှိသော ပုစ္ဆာတို့ကို၊ ဝုတ္တာပိပကာရံ ဝေနေဝ – ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်၏ အစရှိပြီးသောလျှင်၊ [ဝုတ္တဿ အတ္ထဿ ပဋိပက္ခဝေနေ– ဋီ။] ဝေဒိတဗ္ဗာနိ– ကုန်၏။ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗဝါ ရေသု-အလုံးစုံသော ဝါ ရတို့၌၊ လုခတပဿိနော ဧဝေ– လူခတပဿိုပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဓုတင်္ဂရေဿ-အလုံးစုံသော ဝါ ရတို့၌၊ လူခတပဿိနော အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ဝုတ္တာပိပက္ခဝေနေဝ – ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်၏ အစရှိပြီးသောလျှင်၊ [ဝုတ္တဿ အတ္ထဿ ပဋိပက္ခဝေနေ– ဋီ။] ဝေဒိတဗ္ဗာနိ– ကုန်၏။ စ-ဆက်၊ သဗ္ဗဝါ ရေသု-အလုံးစုံသော ဝ ရတို့၌၊ လူခတပဿိနော ဧဝေ– လူခတပဿိုပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဓုတင်္ဂရေဿ-အစရှိသော ဝ ရတို့၌၊ လူခတပဿိနော အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ဝုတ္တာပိပကာရ

ဟောတိ - ၏။ [ပါဠိတော်ဝယ် "ဧဝံ သော တသ္မိံ ဌာနေ " ဟု ရှိ၏၊ တသ္မိံ ဌာနေကို "တေန ကာလေန" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သို့ဝိဘတ် နိမိတ္တအနက်၌ သက်သည် ဟုလည် ကောင်း , ဌာနသဒ္ဒါ ကာရဏအနက်ဟောသည် ဟုလည်း ကောင်း မှတ်ပါ။] ဥတ္တရိ- အထက်၌၊ ဝါယမမာနေန- ဘာဝနာအလုပ် အား ထုတ်လသော်၊ ကာ့ဌာနသုန္ဒိကော — ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် စင်ကြယ်ခြင်း ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ၊ အရဟတ္တ-သို့၊ ပါပုဏာတိ-ရောက်နိုင်၏။ လွှမ်နှာ နယေန— ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သမ္မဝါရေသု--အလုံးစုံသော၀ါရတို့၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

၆၉။ အဒ္ဓါ ခေါ ဘဂ္ဂေတိ - အဒ္ဓါခေါ်ဘဂ္ဂေ့ အစရှိသောပါဠိဖြင့်၊ (အနုဇာနာတိ ဥစပ်)၊ ဘဂ္ဂေ — မြတ်စွာဘုရား၊ ဝေ သဂ္ဂေ - ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ (လွှဖနိုဂြောဓ ၊ပေ၊ တေန တယာ နာ အတ္တာမနေန ဟောတိ အစရှိသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်သည့်အတိုင်း ဖြစ်လသော်၊) ကေ့သေနေဝ - စင်စစ်ကေန် အမှန်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝိဒိုယေန - ဖြင့်၊ ပါပဓိဂုဏ္ဍနဝါဒေါ - မကောင်းမှုမှ စင်ဆုပ်ကြောင်း ဝါဒသည်၊ ပရိသဒ္ဒေါ — ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်၊ ဟောတိ--ဖြစ်၏၊ ဇုတိ-သို့၊ အနုဇာနာတိ- ခွင့်ပြု၏၊ [တံ ကိံ မညသိ နိဂြောဓ စသော မြတ်စွာဘုရား၏ အမေးကို ခွင့်ပြုသည်-ဟူလို့။] စ - ဆက်၊ ဇုတောဒါဒိနံ့တော်မူအပ်ပြီးသောနည်းထက်၊ပရံ-အလွန်၊ အဂ္ဂဘာ၀ံ၀ါ - တပေါဇိဂုဏ္ဍ အကျင့်၏ မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သာရဘာ၀ံ၀ါ - တပေါဇိဂုဏ္ဍ အကျင့်၏ အနှစ်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဇာနန္တော-မသိသည်၊(ဟုတ္တာ) အဂ္ဂပတ္တာ သာရပတ္တာစသတို-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ [နိဂြောဓမရိဖွို့ဇ်က အပိုထည့်လျှောက်သည်— ဟူလို့။] အထ-လျှောက်ထားပြီးရာ ထို့တခါ၌၊ အာသ - ထို့

ဥတ္တရိ၊ပေ၊အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။ ။၌ဤစကားကို သာဝကနာ၀စရိက ဥတင်ဆောင် ရဟန်းအတွက် ဆိုသည်တဲ့ မှတ်ပါ၊ ဆောက်တည်အပ်ပြီးသော ဒုဇင်တို့ဖြင့် နှစ်သက် ရွှင်ရဲမှုနဲ့ပဲ ဘာဝနာကို ကြိုးစား အားထုတ်လျှင် အထက်အရဟတ္တဖိုလ် အထိ ရောက်နိုင်သည် - ဟုလို၊ သာဝကနာ၀ တိတ္တိတ္တိမှာကား မည်သို့မည် ကြိုးစား အားထုတ်ပါသော်လည်း မဂ္ဂောင်းသဖြင့် (မှားမှား ယွင်းယွင်း) ဟောအပ်သော တရား ဖြစ်သည့်အတွက် မင်္ဂဇိလိ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်မမြင်နိုင်ပါ၊ ထို့ကြောင့် ရှိကာ၌ ၌ ပရိသုဒ္ဓဝါဒအားလုံးကို ပါဠိအားဖြင့်သာ (စကားလုံးအားဖြင့်သာ) ရနိုင်၍, အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျိုးသက်ရောက်မှုကိုကား ဓမ္မနိုင်ပါတဲ့ မှတ်ချက်ချခဲ့သည်။

ပါဠိဓောဝ်။ ။ဒုရက္ခာတေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဓိနုယေ မုယာ အာရဒ္ဓဝိရိယေ၊ ဧသာ ဒုက္ခဿ ပိယာရတိ၊ တံ ကိယေဟေတု ဒုရုက္ခာတာတွာ ဘိက္ခဝေ မေ့ဩသာတိ၊- ကောဠိပါတ့ အင်္ဂုတ္တရ။

နိဂြောဓပရိမိုဠ်အား၊(အာဟင်္ဂစပ်)၊ဘဂဝါ-သည်၊ သာဂရပ္ပတ္တာဘာဝံ-အနှစ်သို့ ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိသေဓေန္တော – တားမြစ်တော်မူလိုသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ န ခေါ နိဂြောဓတိ အာဒိ – ကို၊ အာဟ - ပြီ၊ ပပ္ပဋိကပ္ပတ္ထာ ဟောတိတိ–ဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ သာရဝတော – အနှစ်ရှိသော၊ ရုက္ခဿ– သစ်ပင်၏၊ သာရံ–အနှစ်ကိုလည်း၊ကောဉ်း၊ ဖေဂ္ဂုံ–အကာကိုလည်း၊ကောင်း၊ တစ္ဆု– အခွံကိုလည်း၊ကောင်း၊အတိက္ကမ္မ-ကျော်လွန်၍၊ ဗဟိပဝဋ္ဋိကသဒိသာ-အပြင် အခွံနှင့် တူသည်၊ (အပ္ပေးနှင့်တူသည်)၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ– ၏၊ [ပပဋ္ဌိကာ သဒ္ဒါသည် အပ္ပေး အနက်ဟောတည်း၊ "ပပဋ္ဌိကာ-အပ္ပေး အဖြစ်သို့ ရောက်" ဟုရာဒ္ဓ "အပ္ပေးနှင့်တူသည်" ဟု ဆိုလိုသည်။]

ပရိသုဒ္ဓတစပ္ပတ္ထာဒီအဖွင့်

၇၀။ အင်္ဂံ ပါပေတ္ထုတိ-ကား၊ ဒေသနာဝေသေန–ဒေသနာတော်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အင်္ဂံ–အမြတ်သို့၊ ပါပေတ္ထာ-ရောက်စေ၍၊ ဒေသေတု – ဟောတော်မူပါ၊ သာရံ-အနှစ်သို့၊ ပါပေတ္ထာ-ရောက်စေ၍၊ ဒေသေတု–ပါ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသဗလံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ယာစတိ- တောင်းပန်၏၊ စာတုယာမသံဝရ သံဝုတောဘိ – ကား၊ စတုဠ်မနေ-လေးပါးအပြားရှိသော၊ သံဝရေန-သံဝရဖြင့်၊ ပိဟိတော-ပိတ်ဆို့ အပ်သော ဒွါရသည်၊ (ဟောတိ ဥ်စပ်)၊ န ပါဏာ အတိပါတေတိတိ – ကား၊ ပါဏာ-သတ္တဝါကို၊ န ဟနတိ-မသတ်၊ န ဘာဝိတ မာသီသတိတိ(ဏ္ဍေ)– ဥ်၊ ဘာဝိတံ နာမ-ဘာဝိတမည်သည်၊ တေသံ–ထို တိတ္တိတ်၏၊ သဉ္ဉာယ-အမှတ် အားဖြင့်၊ ပဒ္ဓ–ကုန်သော၊ ကာမဂုဏာ–တို့တည်း၊ တေ - ထို ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ န အာသိသတိ–မတောင်းတ၊ န သေဝတိ-မမှီဝဲ၊ ဣတိ အတ္ထော။

၁၁ဏုဃာမသံဝရသံဝုတော ။ ။ ဃမန် ဃာမော၊ (ရွှေဘင်္ဂြုခြင်း၊ ဃမ္မတ်+ဏ ပစ္စည်း၊) စတုဗိဓော+ဃာမော စတုဃာမော၊ ဝိဓ ပုဒ်ကို ချေ၊ စတုဃာမောဝေ စာတုဃာမော၊ (သွတ္တွဒ္ဓ ဏ ပစ္စည်း၊) သံဝရဏံ သံဝရော၊ စာတုဃာမော+သံဝရော စာတုဃာမသံဝရော= လေးမျိုး အပြားရှိသော ရွှေဘင်္ဂြုငြင်းဟူသော သံဝရ၊ စာတုဃာမသံဝရေန + သံဝုတော ဟု ဆက်၊ စတုဗိဓသေရူပ်ကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။

ဘာဝိတံ။ ။တိတ္ထိဘိုအတွက် ကာမဂုဏ် ငါးပါးကို"ဘာဝိတ"ဟူသော အခေါ် အဝေါ် တမျိုးဖြင့် သုံးစွဲထားသည်၊ "လောဘစိတ္တေန ဘာဝိယတေတိ ဘာဝိတံ"ဟု ဖြေ၊ ကာမဂုဏ်တို့ကို အာရုံပြုသူင့် များသောအားဖြင့် လောဘစိတ်ဖြင့် အာရုံပြုရ၏၊ ထို့ကြောင့်"လောဘစိတ်ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သောအာရုံ"ဟု သူတို့က ဆိုလိုကြသည်။

အခုံစဿ ဟောတိတိ – ကား၊ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ဝစ္ဆမာနံ – 'ဆိုအပ်လတ္တံ့သော၊ (ပါဠိတော်၌ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော်)၊ သော အာဘိဟရတိတိ အာဒိ ဝေဿန္တရ-သော အာဘိဟရတိ အစရှိသော ဝေဿန္တရာရှိသော၊ အသ္သ-ထို့ တပသ်ိ ပုဂ္ဂိလ်၏၊ တေဒူ – ဤ အကျွင်းသည်လည်း၊ (ဤ အဆင့်ဆင့် ထိုးပွားအောင် ဆောင်ခြင်း, ယုတ်ညံ့သော လူ့အဖြစ် အကျိုးငှါ မလည်ခြင်း၊သည်လည်း၊ (ဟောတိ)၊ [အခုံ၌ ဤမဃဒေဝါသည် ဝစ္ဆမာနဝေဿန္တရာည်း၊ ''အခုံစ – ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အကျင့်သည်လည်း,'' ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး။] တပသ်ိ တာယာတိ-ကား၊ တပသ်ိ ဘာဝေန-တပသ်ီ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟောတိ၊တတ္ထ-ထို ''သော အာဘိဟရတိ'' အစရှိသော ပါဠိ၌ပင်၌၊ သော အာဘိဟရတိတိ - ကား၊ သော - ထို တပသ်ီပုဂ္ဂိုလ်သည်, တံ သိလံ – ထို စာတုဃာမ သံဝရ သီလကို၊ အာဘိဟရတိ– တိုးပွားခြင်းသို့ ဆောင်၏၊ [အာဘိသဒ္ဒါ ဝဠွဲ အနက်ဟော။] ဥပ ရူပရိ – အထက် အထက်၌၊ ဝါ – အဆင့်ဆင့်၊ ဝေနှတ်-တိုးပွားစေ၏၊ ဓေ – ၏၊ သီလံ-သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ – ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံပြီ၊ တဝေါ - ကို၊ အာရဒ္ဓေါ – အားထုတ်အပ်ပြီ၊ ဏ္ဍောဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်း, အကျင့်ကို အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ အလံ - တော်လောက်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝိရိယံ – ကို၊ န ဝိဿဇ္ဇေသိ - မစွန့်လွှတ်၊ နေဒဟိနာဃာဝတ္ထာတိတိ – ကား၊ ဟိနာဃ-နိမ့်ကျသော၊ ဂိဟိဘာဝတ္ထာဃ-လူ့အဖြစ်အကျိုးငှ၊ နာ အာဝတ္တတိ-ပြန် မလည်၊ သိလတော–ထက်၊ ဥတ္တရိ-အလွန်၊ ပဋိသေသာခီဂမတ္ထာယ–တရား ထူးကို ရခြင်း အကျိုးငှ၊[စျာန် မဂ် ဖိုလ် တရားမျှားကို ရည်ညွှန်းသည်း။] ဝီရိယ်-ကို၊ ကရောတိယော–ပြုသည်သော၊ ဧဝံ-သို့၊ ကရောနွော–ပြုလိုသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဝါ-ပြုလိုသော၊သော-ထိုတပသီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိ ဝိတ္တ-လုတ္တိမှ ကင်းဆိတ်သော၊ သေနာသနံ-ကျောင်း အိပ်ရာ, နေရာသို့၊ ဘဇတိ-ကပ်ဝှေ်၏၊ အရညန္တိအာဒီနိ– အရည်အစရှိသော ပုဗ်ဝိတ္တိကို၊ သာမညဖလေ-သာမညဖလသုတ်၌၊ ဝိတ္တာဝိကာ နေဝ–ခွါဖွင့်အပ်ပြီး ကုန်သည်သာ၊ မေတ္တာသဟဂတေနာဘိ အာဒီနိ - အစရှိ သောပုဗ်ဝိတ္တိကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ–၌၊ ဝဏ္ဏိတာနိ-ဖွင့်အပ်ကုန်ပြီ၊ တစဗ္ဗတ္တာတိ - ကား:- ပပဒ္ဓိကတော – အပ္ပေးမှ၊ အဗ္ဘဉ္ဇရဲ – အတွင်းဖြစ်သော၊ (အတွင်းကျသော)၊ တစံ - အခွံသို့၊ ပတ္တာ–ရောက်သည်၊(ဟောတိ ၌စပ်)၊ [အခွံသို့ရောက် - ဟူရာ၌ ''အခွံနှင့် တူသည်'' ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဟိနာဃ။ ။''ဟိနာဃ-နိမ့်ကျသောအဖြစ်''ဟူသည် လူ့အဖြစ်တည်းမှန်၏– သိလစသော ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း, လောဘ ဒေါသ မောဟ စသော ကိလေသာအပြစ်မှ ကင်းခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း, ရဟန်းကို စကြာဝဠာ မင်းကလည်း ရှိခိုးမှု စသည်ကို ပြုရ၏၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းအဖြစ်သည် လူ့အဖြစ် ထက် မြတ်၏၊ ဆို နှစ်မျိုးသောအကြောင်းမှ ကင်းခြင်းကြောင့် လူ့အဖြစ်သည် ရဟန်းအဖြစ်ထက် နိမ့်ကျသည်။

၇၂။ ဖေဂ္ဂုပ္ပတ္တာတိ-ကား၊ တစတောဝ-အခံမှ၊ အဘ္ဗုဆ္ဆရံ - သော၊ ဖေဂ္ဂုံ - အကာသို့၊ ပတ္တာ - ရောက်သည်၊ (ဟောတိဒ်စပ်၊) ဖေဂ္ဂုသဒိသာ - အကာသနှင့် တူသည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဣတိအတ္ထော - နှက်။

၇၄။ တ္ထောဝတာ ခေါ်ပေ၊သာရုပ္ပတ္တာစာတိ ဣဒံ— ဤစကားတော်ကို၊ ဘ၀၀၊-သည်၊ တိတ္ထိယာနံ-တို့၏၊ ဝသေန-အယူနှင့် စပ်သဖြင့်၊ အာဟ - ပြီး၊ ဟိ – မှန်၊ (တနည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ တိတ္ထိယာနံ–တို့၏၊ လာဘသက္ကာရော- ပစ္စည်းလေးပါးဟူသော သာမည်းလာဘ်, အထူးတလည် ပြုအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးဟူသော ဝိသေသလာဘ်သည်၊ ရုက္ခဿ - ၏၊ သာဓါ ပလာသသဒိသော-အခက် အရွက်နှင့်တူ၏၊ ပဋ္ဌသိလမတ္တကံ – ငါးပါးသိလမျှသည်၊ ,ပဝဋ္ဋကသဒိသံ-အပွေးနှင့် တူ၏၊ အဒ္ဒသမာပတ္တိမတ္တံ – ရှစ်ပါးသော သမာပတ်မျှသည်၊ တစသဒိသံ- အခွံနှင့်တူ၏၊ ပုဗ္ဗေ နိ၀ါသဥဏာ၀သာနာ– ပုဗ္ဗေနိ၀ါသဉာဏ် အဆုံးရှိကုန်သော၊ အဘိညာ - အဘိညာဉ်တို့သည်၊ ဖေဂ္ဂု သဒိသာ-အကာနှင့် တူကုန်၏၊ ပန–ကား၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ကို၊ ဧတေ-ဤတိတ္ထိတို့သည်၊ အရုဟတ္တဿိ - အရဟတ္တဖိုလ်ဟူ၍၊ ဂဟေတ္၀ာ - ယူ၍၊ ဝိစရန္တိ-လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ ဧကန - ကြောင့်၊ နေသံ-ထို တိတ္ထိတို့၏၊ အတ္ထက်၊ တံ–ထို ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်သည်၊ ရုက္ခဿ-၏၊ သာရသဒိသံ- အနှစ်နှင့်တူ၏။

ပန - ကား၊ သာသနေ–၌၊ လာဘသက္ကာရော – သည်၊ သာခါပလာသ သဒိသော - ၏၊ သီလသမ္ပဒါ - စတုပါရိသုဒ္ဓိ သီလ၏ ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ပဝဋ္ဋကသဒိသာ–၏၊ ဈာနသမာပတ္တိယော–ဈာန်သမာပတ်တို့သည်၊ တစ သဒိသာ– ကုန်၏၊ လောကိယာဘိညာ-လောကီ အဘိညာဉ်သည်၊ ဖေဂ္ဂု သဒိသာ-၏၊ မဂ္ဂ ဖလ်- သည်၊ သာရော-အနှစ်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဂ၀တာ-သည်၊ အတ္ထနော-၏၊ သာသနံ - သာသနာတော်ကို၊ ဩဂဓတ ဝိနတ ဖလဘာ၀ ဘ၀ိတရတ္တူပမာယ– အောက်သို့ ညွတ်ကုန့် အထူးထူး အပြားအပြား ညွတ်ကုန်သော အသီးတည်း ဟူသော ဝန်ထိုပြင်ပြည့်သော သစ်ပင်ဟူသော ဥပမာဖြင့်၊ ဥပမိတံ- ဆိုင်းယှဉ် တော် မူအပ်ပြီ၊ သော – ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေသနာကုသလတာယ – ဒေသနာတော်၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တတော တစသာရ ပတ္တိတော-ထို တပေါဇိဂုစ္ဆာ၀ါဒ၏ အခွံအနှစ်သို့ ကောင်းစွာရောက်ခြင်းထက်၊ မမ-၏၊ သာသနံ - သည်၊ ဥတ္တမိုတမရွေ၀ေ–သာရ်လည်း လွန်မြတ်၏၊ ပဏ်ိတ

အဋ္ဌသာရပတ္တိဇောဒ။ ။စာအုပ်တွင်မူ “တစသာရ သမ္ပတ္တိတော ”ဟုလည်း ကောင်း “တစသာရပတ္တိတော” ဟုလည်းကောင်း ရှုတွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်၌ ရှင်ကြေ ပရိဠိုဇိ၏ “ တပေါဇိဂုစ္ဆာဃ အဂ္ဂညော ပါပေတု သာရညော ပါပေတု ” ဟု ဥဒ္ဒေါက်ထား ဧတောင်းပန်ချက်အရ အဂ္ဂပတ္တ သာရပတ္တမြန်မောဘ တပေါဇိဂုစ္ဆာ အဂ္ဂါဠ်ကို ဟောတော်မူပြီး၍၌, ငါ့ဘုရား၏ သာသနာတော်သည် ထို အဂ္ဂပတ္တ သာရ

တရဠ – သာရှိလည်း မှန်မြတ်၏၊ တံ – ထို့ဉတ္တရိတရ ပဏိတတရဠဖြစ်သော သာသနာတော်ကို၊ တုဝံ - သင်သည်၊ ကဒါ - အဘယ်အခါ၌၊ ဧကဒိဃသိ– သိလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ အတ္ထနေဒ- ၏၊ ဒေသနာဃ- ၏၊ ဝိသေသဘာဝံ- ထူးသောသဘော၏ အဖြစ်ကို၊ ဒေသေတုံ-ဍ၊ ဣတိ ဇေါ နိဂြောဓော်တ် ဒေသနံ-အစရှိသော ဒေသနာတော်ကို၊ အာရဒ္ဓာ–အားထုတ်တော်မူပြီ။

တေ ပရိဗ္ဗာဇကာဘိ- ကား၊ ဏာ- ထိုနိဂြောဝေရှိပို့ဇ်၏၊ ပရိဝါရာ- အပြဲအရံ ဖြစ်ကုန်သော၊ တိ သ ဆဏသဒ္ဒံ-ာ- သုံးထောင် အရေအတွက်ရှိကုန်သော၊ [သီတိဋ္ဌိမူဠ္ဠ် ''တိသတသဒ္ဒံ၁'' ဟု ရှိ၏၊ ''သုံးရာ အရေအတွက် ရှိကုန်သော'' ဟု ပေးပါ၊ပါဠိတော်အစဉ်စဉ် (၄၉)၌ ''တိ သ မတ္တေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ'' ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ၃၀၀ (သုံးထောင်)ဟု ရှိသော မြန်မာမှုက် ကောင်းသည်။]တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ-တို့သည်၊ (အဟေသုံ ၌စပ်)၊ ဇ္ဈေ မယ် အနုဏာမာတ်-ကား၊ ဇ္ဈေ အစေလကပါဠိဋ္ဌိအာဒီသု – ဤ အစေလကပါဠိဋ္ဌိ အစရှိသည်ဖွဲ့တို့၌၊ (အနုဏာမ ၌စပ်)၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (''ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ အမှာကံ-တို့၏၊ (ထိုမှာ)၊ အစေလကပါဠိ မတ္တမ်ဖြိ–အစေလကပါဠိမျှသည်လည်း၊ (အစေလကပါဠိဋ္ဌိ လာသော အနက်မျှသည်လည်း)၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပရိသုဒ္ဓပါဠိ–ပရိသုဒ္ဓ ပါဠိသည်၊ (ပရိသုဒ္ဓပါဠိဋ္ဌိ လာသော အကျင့်သည်)ကုတော-အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ (ငါတို့မှာ)၊ ပရိသုဒ္ဓပါဠိ မတ္တဉ္စိ-ပရိသုဒ္ဓပါဠိမျှသည်လည်း၊ (ပရိသုဒ္ဓပါဠိဋ္ဌိ လာသော အကျင့်မျှသည်လည်း)၊ နတ္ထိ၊စောဘုယာမသံဝရာဒိနိ-စောဘုယာမသံဝရ အစရှိသည်တို့သည်၊ (လေးမျိုးသော ချောင်ကြွင်းခဲ်း တည်းဟူသော သံဝရ အစရှိသည်တို့သည်)၊ ကုတော - အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း၊ စောဘုယာမသံဝရောပိ–သည်လည်း၊ နတ္ထိ အရည ဝါသာဒီနိ–တော၌ နေခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ကုတော–နည်း။

ပတ္တ တဝေါဇိဂုဏ္ဍာအကျင့်ထက် ဥတ္တရိတရ ပဏိတတရ ဖြစ်သည်ဟုပြတော်မူလိုသည့် အတွက် ''ဇ္ဈတိ ဇေါ တံ နိုနဂြောဓ ဌာန- ဥတ္တရိတရဠ ပဏိတတရဠ'' အစရှိသော ဒေသနာဟော်ကို မိန့်တော်မူသည်၊ (ဝ ပြိတော်ကြည့်ပါ)၊ ထို ပဒြိတော်၌ ဥတ္တရိတရဠ ပဏိတတရဠတို့၏ အပါဒါန်ကို ပြလိုသောကြောင့် ''တဒုတာ'' စသည်ကို ဆိုရကား ''အဂ္ဂသာရ ပတ္တိတော'' ဟုသာ ရှိသင့်သည်။

အနုဏာမ။ ။အနုဏာမ၌ အသဒ္ဒတ် + ဃျောမဓိတာတ်ပြင့် ''အဿာမ'' ဟု ဖြစ်၏၊ ရွှပြီးပုံကို ရှုပသိဒ္ဓိ၌ ကြည့်ပါ၊ ''နာ'' ကား ပဋိသေဓိပါဠိတတ်သည်၊ ''နာ'' ကို ''အန်'' ပြု၊ ''အနုဏာမ–မဖြစ်စိုင်စေတုကုန်'' ဟု ဓေး၊ ဆရာနွှင့်တကွ ငါတို့အားလုံး ရဟန်းဂေါတမ ဟောပြအပ်သော စင်ကြယ်သော အစေသကကျင့်ဝတ်များ၌ မဖြစ်နိုင်ကြ, မကျင့်နိုင်ကြ-ဟူလို့။

ဇနည်း။ ။အနုဏာမ၌ (အ)သည် အနက်မရှိသော နိပါတ်တည်း၊ နံသဒ္ဒတ်+ ဝတ္တမာန် မ ဝိဘတ် + ဒိဝါဒိ ယ ပစ္စည်းဖြင့် ''နံသာမ'' ဟု ဖြစ်၏၊ ''အနုဏာမ–ပျက်စီးကြရကုန်၏''ဟု ဆိုပါ-ဦးဘ။

အရှည်ဝါသောပိ - သည်လည်း၊ နဲထွို၊ နိဝရဏပ္ပဟာနာဒီနံ- နိဝရဏတို့ကို ပယ်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ကုတော-အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း၊နိဝရဏပ္ပဟာနမ္မိ- သည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ ဗြဟ္မဝိဟာဆာဒီနိ – ဗြဟ္မဝိဟာရတရား အစရှိသည်တို့သည်၊ ကုတော-နည်း၊ ဗြဟ္မဝိဟာရမတ္တမ္မိ – မျှသည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဒီနိ – ပုဗ္ဗေ၌ဝါသဉာဏ် အစရှိသည်တို့သည်၊ ကုတော – နည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏမတ္တမ္မိ- ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်မျှ သည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ အမှာကံ–တို့၏၊(တို့မှာ)၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု - ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်သည်၊ ကုတော - နည်း၊ ဣဒ္ဓေ - ဤ အစေလကပါဋိဠ အစရှိသည်တို့၌၊ ဆအာစရိယကာ- ဆရာနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ နဋ္ဌာ- ပျက်စီးကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ(ဂုတ္တိ ဟောတိ)၊ [အစေလကပါဋိဠ ဟူရာဒ်၌ "ဣဒ နိဂြောဓ အစေလကော ဟောတိ အစရှိသော ပါဋိတော်ကို" ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်။] ဣတော ဘိယ္ယော ဥတ္တရိတရန္တိ – ကား၊ ဣတော ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏာဓိဂမတော – ဤ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ရခြင်းထက်၊ ဘိယ္ယော – အလွန်၊ အည် – အခြားသော၊ ဥတ္တရိတရံ–အထူးအားဖြင့် လွန်ကဲသော၊ ဝါ–သာလွန်သော၊ ဝိသေသာဓိဂမံ တာရူးထူးကို ရခြင်းကို၊ သုတိဝသေန- သုတိ၏အစွမ်းအားဖြင့် လည်း၊ (ကြားရုံမျှဖြင့်လည်း)၊ နဇာနာမ-မသိကြရကုန်၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ– ကုန်၏။

နိဂြောဓဿပဗ္ဗ္ဗာဃနအဖွင့်

၇၅။ အထ နိဂြောဓံ ပရိမ္ဗာဇကန္တိ(ဧတ္ထ)-၌၊(ဂုဋ္ဌတ္ထံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဒဿေမိ)၊ [စပ်ဝုပ်မရှိ၍ ထည့်သည်။] အသာ – ထို သန္ဓာန သူကြွယ်၏၊ ဧဝံ – ဤသို့သော အကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ-ဖြစ်သတဲ့၊ (ကိ၁)၊ ဣမေ ပရိဗ္ဗာဇကာ- တို့သည်၊ ဣဒါနိ-၌၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဘာသိတံ-ဟောတော်မူအပ်သော တာရူးကို၊ သုဏူသန္တိ–နာပူလိုကြကုန်၏၊ ဣမိနာဝ နိဂြောဓေန–ဤနိဂြောဓပရိဗ္ဗိုဇ်သည်ကား၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပရမ္မုခါ-မျက်နှာသံ-၌၊ ကက္ခဋ္ဌ ကြမ်းတမ်းသော၊ ဒုရုသဒ ဝစနံ–ခဲယဉ်းသဖြင့် ထိပါးအပ်သော စကားကို၊ (မဆိုထိုက်သော စကားကို)၊ ဝုတ္တံ – ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ ဣဒါနိ-၌၊ အယမ္မိ – ဤ နိဂြောဓ ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်လည်း၊ သောတုကာမော-နာယူခြင်းငှါ အလိုရှိသူသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ ဒါနိ–ယခု အခါသည်ကား၊ မေ-၏၊ ဣမဿ-ဤနိဂြောဓ ပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ မဒနဒွဇ-မာနတည်း ဟူသော အလံကို၊ နိပါတေတွာ – ကူးစေ၍၊ ဘဂဝတော – ၏၊ သာသန– သာသနာတော်ကို၊ ဥက္ခိပိတုံ - ချီမြှောက်ခြင်းငှါ၊ ကာလော - အခါတည်း၊ ဣဘိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်သတဲ့၊ အထ - အကြံဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ နိဂြောဓ-သော၊ ပရိမ္ဗာဇကံ-ကို၊ တေ-ကို၊ အဓေါ-ပြီ။

အဃ - ထို သန္ဓာနသူကြွယ်၏၊ အပရဂ္ဂိ - အခြားသော အကြံသဲ့ည်လည်း၊ အဟောသိ၊ (ကိံ*) ၊ အယံ-ဤ အနိဋ္ဌာဒ ပရိဗ္ဗိုဇ်သည်၊ မယိ-သည်၊အ ကထေန္တေ — မပြောလေသော်၊ သတ္တာရံ - ကို၊ န ခမာယေဿတိ - သည်းခံစေလိမ့်မည် မဟုတ်၊ (တောင်းပန်လိမ့်မည် မဟုတ်)၊ တံ—ထို သည်းမခံစေခြင်းသည်၊ (ထို မတောင်းပန်ခြင်းသည်)၊ အဃာ- ထို နိဋ္ဌာဒ ပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ အနာဂတေ—နောင် အခါ၌၊ အဟိတာယ - စီးပွားမဲ့အလို့ငှ၊ ဒုက္ခာယ - ဆင်းရဲခြင်းငှ၊ သံဝတ္တိ ဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ပန—အန္ဓယကားးမယာ-သည်၊ ကထိတေ-ပြောအပ်သော်၊ ခမာယေဿတိ - သည်းခံစေလိမ့်မည်၊ (တောင်းပန်လိမ့်မည်)၊ တံ - ထို သည်းခံ စေခြင်းသည်၊(တောင်းပန်ခြင်းသည်)၊ အဃာ-ထိုနိဋ္ဌာဒပရိဗ္ဗိုဇ်၏၊ ဒီဃရတ္တံ-ရှည်စွာသော ညဉ့်နေ့ပတ်လုံး၊ ဟိတာယ-စီးပွါးအလို့ငှ၊ သုခါယ-ချမ်းသာ ခြင်းငှ၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊[စကား၊ဖြင့် ပြစ်မှား မိလျှင် ပြစ်မှားမိသူအား တောင်းပန်က အပြစ်ကြေပျောက်နိုင်သည်။] အထ-အကြံဖြစ်ရာ ထို့အခါ၌နိဋ္ဌာဒ သော၊ပရိဗ္ဗာဇကာ-ကို၊ ဧတေ-ကို၊ အဝေါစ-ဗြို။

အပရိသာဝစရံ ပန နံ ကရောထာတိ ဧတ္ထ - ၌၊ ပနာတိ - ပနဟူသော သဒ္ဒါ သည်၊ နိပါတော-တည်း၊ အထ-၌၊ နံ—ထို မြတ်စွာဘုရားကို၊ အပရိသာဝစရံ-ပရိသတ်သို့ မသက်ဝင်နိုင်သည်ကို၊ ဝါ-ပရိသတ်သို့ မဝင်ဝံ့အောင်၊ ကရောထ—ပြုပါကုန်၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ အပရိသာဝစရေကန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠ္ဍော-ပါဠိတော်ပါ၌သည်၊(အတ္ထိ)၊ တေ-ဤ မြတ်စွာဘုရားကို၊ အပရိသာဝစရံ ဝါ-ပရိသတ်သို့ မသက်ဝင်နိုင်သည်ကိုလည်း၊ ကရောထ - ပြုပါကုန်၊ ဧဂါကာဏာ ဒီနံ — ကာဏ်းသောနွားအစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ ဝါ - တမျိုးမျိုးကို သော်လည်း၊(ကရောထ)၊ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဧဂါကာဏန္တိ ဇ္ဈော ဘိ-၌လည်း၊ ပရိယန္တစာရိနိ*-အစွန်အဖျားကျသောအရပ်၌ လှည့်လည်သွားလာလေ့ရှိသော၊ ဧဂါကာဏ်-ကာဏ်းသော နွားမကို၊ ဣတိ အတ္ထော၊ [စာအုပ်တို့၌ ပရိယန္တ စာရိနိ*-ဝိယ ဟု ဝိယ ပါနေသည်၊ ချေးနံဆာယဉ် မပါ။ ပါဠိတော်၌လည်း မရှိပါ။] တုဏ္ဍီဘူတောဘိ — ကား၊ တုဏ္ဍီဘာဝံ -- ဆိတ်ဆိတ်၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတော—ကပ်ရောက်၏၊ မင်္ဂုံဘူတောဘိ—ကား၊ နိတ္တေဇော်—အရှိန်အဝါ မရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ အာပန္နေဒှ-ရောက်၏၊ ပတ္တကွန္ဒေဘိ-ကား၊ ဩနတ္တဂိဝေါ-အောက်သို့ ညွတ်သော လည်ဂုတ်ရှိ၏၊ အဇေ့ါမုခေါဘိ-ကား၊ ဗေဠုဝမုခေါ— အောက်၌ မျက်နှာရှိ၏၊ (ခေါင်းငိုက်စိုက်ကျသည်- ဟူလို။)

၇၆။ ဗုဒ္ဓေါသော ဘဂဝါ ဗောဓယာတိ-ကား၊ သမ်-ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဗုဒ္ဓေါ- သစ္စာလေးပါးတရားကို သိတော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သတ္တာနုမ္မိ—ဟို အားလည်း၊ (ဒေဝေတိ ၌ခ်စ်)၊ စတုသစ္စ ဗောဓတ္တာယ — သစ္စာလေးပါးကို သိခြင်း အကျိုးငှ၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊[မိမိ၏ ဘုရားဖြစ်ကြောင်း ကြွေးကြော်လို့၍

ဟောတော်မူသည် မဟုတ်—ဟု ငိုလိုသည်။] ဒန္တော်တိ - ကား၊ စက္ခုတောပိ—စက္ခုဠာဝဉ်ဆိုလည်း၊ ဒဿန္တာ - ဆုံးမတော်မူအပ်ပြီးသည်၊ (ယဉ်ကျေးတော်မူပြီးသည်)၊ပေါ၊မနုတော ပိ—မနုဿဠာဝဉ်ရဲ့လည်း၊ ဒန္တော - သည်၊(ဟုတ္တာ ဒေသေတိဉ်စပ်) ဒမထာယာတိ—ကား၊ အညေသမို့- အခြားသော သတ္တဝါတို့၏လည်း၊ ဒမနတ္ထာယ ဝေ- စက္ခုစသား ခြောက်ပါးသောဒုဒါရတို့ဉ် ဆုံးမခြင်းအကျိုးငှါသာ၊ ဝါ-ယဉ်ကျေးခြင်းအကျိုးငှါသာ၊ (ဒေသေတိ ဉ်စပ်)၊ ဝါဒတ္ထာယ-ဝါဒပြုပ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊နှ(ဒေသေတိ)-ဟောတော်မူသည်မဟုတ်၊သန္တော့တိ-ကား၊ ရာဂသန္တတာယ-ရာဂမှ အေးပြိမ်းသူ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သန္တော - အေးပြိမ်းတော်မူပြီးသည်၊ဝါ-ငြိမ်သက်တော်မူပြီးသည်၊ရာဂ ဒေါသ မောဟ သန္တတာယ-ရာဂ ဒေါသ မောဟတို့မှ အေးပြိမ်းသူ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမ္မ အကုသလ သမ္မာဘိသံခါရ သန္တတာယ - အကုသိုလ်စုံသော အကုသိုလ်, အလုံးစုံသော အဘိသင်္ခါရတို့မှ အေးပြိမ်းသူ၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သန္တော-အေးပြိမ်းတော်မူပြီးသည်၊ ဝါ-ငြိမ်သက်တော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ၊ ဒေသေတိ ဉ်စပ်)။

သမထာယာတိ-ကား၊မဟာဇနဿ-များစွာသောလူအပေါင်းအား၊ရာဂဒိဿမနုဏ္ဍာယ-ရာဂ အစရှိသော ကိလေသာတို့၏ အေးပြိမ်းခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါ-ငြိမ်သက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေဘိ-၏၊ [မိမိတပည့်များ ဖြစ်စေလိုသောကြောင့် ဟောတော်မူသည်မဟုတ်— ဟူလို။] တိဏ္ဏော်တိ-ကား၊ စတ္တာ ဇော—လေးပါးကုန်သော၊ သြေ-သြဃတို့ကို၊ တိဏ္ဏော – ကူးမြောက်တော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တရဏာယာတိ - ကား၊ မဟာဇနဿ – အား၊ သြဃနိဋ္ဌရဏတ္ထာယ- သြဃလေးအင် ရေအယဉ်မှ ကူးမြောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဓမ္မံ ဒေသေတိ)၊ ပရိနိဗ္ဗုတောတိ-ကား၊ ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာနေန—ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း အားဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗုတော — ငြိမ်းအေးတော် မူပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ပရိနိဗ္ဗာနာယာတိ-ကား၊ မဟာဇနဿပိ-များစွာသောလူအပေါင်း အားလည်း၊ သမ္မကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထာယ – အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

မြဟ္မစရိယပရိယေသနာဒီ အဖွင့်

၇၇။ အစ္စယောတိ အာဒီနိ - အစ္စယော အစရှိသော ပုဗ်တို့ကို၊ သာမည်ဖလေ-၌၊ ပုတ္တာနီ-ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဥဇုဇာတိကောတိ-ကား၊ ကာယဝင်္ကဒိဝိဂုတိတော - ကိုယ်၏ကောက်ခြင်း အစရှိသောအပြစ်မှ ကင်းသော၊ ဥဇုသဘာဝေါ-ဖြောင့်မတ်သူ၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊(ပုရိသော ဉ်စပ်)၊ အဟ မနုသသာမိတိ-ကား၊ အဟ-သည်၊ တာဒိသံ-ထိုကဲ့သို့ ရွှအပ်သော၊ ပဋ္ဌလ်-ကို၊

အနုသာသာမိ-သွန်သင်ဆုံးမတော်မူအံ့၊ မမှဲ-တရားကို၊ အဿ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒေသေမိ- ဟောထော်မူအံ့၊ သတ္တာဟန္တွေ-- ကား၊ သတ္တဒိဝသာနိ- ခုနစ်ရက်တို့ ပတ်လုံး၊ [ဘာဝေတွာ - ဆုံးမအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း မြတ်သောအကျင့်ကို မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေ၍၊ (တနည်း) ပူရေတွာ - မြတ်သောအကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်၍၊ ဤသို့ ပါဠိသေသဆုတ်၍ ပါဠိတော် "ဝိဟရိဿတိ "၌ စပ်ပ။။] ဣဒံ ဝုစ္စတိ- (ဧတ္ထ ဝိညူ ပုရိသော်မှစ၍၌ ဝိဟရိဿတိ သတ္တာဟံတိုင်အောင်သော) ဤ အလုံးစုံသော စကားကိုလည်း၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ဒန္ဓပညံ - နှံ့သော ပညာရှိသော၊ ပဂ္ဂလံ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊သန္တာဃ-ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ အာဟ-ပြုံ၊အသဋ္ဌေ-မကောက်ကျစ်သော၊ အ မာယာဒီ - မာယာမရှိသော်၊ ဥဇုဇာတိကော- ဖြောင့်မတ်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသူသည်၊ တံ မုဟုတ္တေနေဝ- ထိုမုဟုတ်ဖြင့်ပင်၊ အရဟာတွဲ-သို့၊ ပတ္တုံ-ရောက်ခြင်း၄၊ သက္ခိဏာတိ-စွမ်းနိုင်လိမ်မာသည်၊ [ဤ အသဋ္ဌေဝပန စသော၁ဂါ၊ကျမ်းကို တိကွမည ဥဇ္ဇုဋိတည္ဟုပွါးလ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်။။]

ဣတိ-ဤသို့၊ ဘဂဝါ - သည်၊ အသဋ္ဌောတိ အာဒိဝစနေန - အသဋ္ဌော အစရှိသော စကားဖြင့်၊ [ပါဠိတော်၌ ပဌမာ ကေဝုစ်ဖြင့် "အသဋ္ဌော" ဟု ရှိသောကြောင့် "အသဋ္ဌဿိ"ဟု မရှိသင့်။]သဋ္ဌေ-ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲသော ဝင်္ကော ဝင်္ကာ-ကာယဝင်္က အစရှိသည်တို့ဖြင့် ကောက်သောသူသည်၊ ဝါ-ကို၊ မယာပိ- သည်လည်း၊ အနုသာသိတုံ- ဆုံးမ သွန်သင်ခြင်းငှါ၊ နံ သင်္ဂဟာ-မတတ်နိုင်၊ [သဋ္ဌော ဟိ၌ ဟိသည် အနှက်မရှိ။] ဣတိ - ဤသို့၊ ဒီပေန္တော- ပြတော်မူလျက်၊ ပရိဗ္ဗာဇကံ- နိဂြောဓပရိဗ္ဗိဇ်ကို၊ ပါဒေသု—တို့၌၊ ဂဟေတွာ - ကိုင်၍၊ မဟာမေရုပါဒတလေ - မြင့်မိုးတောင်ခြေ အပြင်၌၊(ဓမ္မပဒ)ဝိယ-ပစ်ချသကဲ့သို့၊ ခိပိတ္ထ - ပစ်ချတော်မူပြီ၊ ကသ္မာ—အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ဟိ - အကြင့်ကြောင့်၊ အယံ—ဤ နိဂြောဓပရိဗ္ဗိဇ်သည်၊ အဝိသဋ္ဌော-အလုန် ကောက်ကျစ်၏၊ ကုဋိလ စိတ္တော - စဉ်းလဲသော စိတ်ရှိ၏၊ သတ္တာဟိ - သည်၊ ဧဝံ — သို့၊ ကထေန္တေပိ — ဟောတော်မူပါသော်လည်း၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ သံဃေသု — တို့၌၊ နာဓိမုစ္စတိ - စွဲစွဲမြဲမြံ မသက်ဝင်၊ အဓိမုစ္စနတ္ထာဃ - စွဲစွဲ မြဲမြံ သက်ဝင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ သောဘ – နားကို၊ နဲ ဩဇဟတိ -ရွေ့ ရှ မထား၊ (နားဖစိုက်)၊ ကောဟညော - အံ့ဩဖွယ်ကို ဖြစ်စေသူ၏အဖြစ်၌၊(သူမျှား အထင်ကြီးအောင် ဝါကြားမှု၌)၊ဒိတော- တည်သည်၊(ဟုတ္တာ)သတ္တာရ-ကို၂ဓာပေတိ-သည်းခံစေ၏။(တောင်းပန်၏)၊တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တဿ-ထို နိဂြောဓပရိဗ္ဗိဇ်၏၊ အစ္ဆာသယံ- အလိုကို၊ ဝိဒိတွာ — ၍၊ ဧတေ ဝိညူ ပုရိသော အသဋ္ဌောတိ အာဒိ - ကို၊ အာဟ – ပြီ၊ သင်္ဃ ပန - ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသူကိုကား၊ အဟံ—သည်၊ အနုသာသိတုံ- ဆုံးမ သွန်သင်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကောမိ — မစွမ်းနိုင်၊ ဣတိ — ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း။

၇၈။ အန္တေဝါသိကမျက်စာတိ- ကား၊ အန္တေဝါသိကမျက်စာယ-အနိုးနေ တပည့်ကို လိုလားသည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အာဟ ဠိစပ်) အမေ့-တို့ကို၊ အန္တေဝါသိကေ – အနီးနေ တပည့်တို့ကို၊(တပည့် အဖြစ်ဖြင့်)၊ ဗ္ဗဏ္ဏန္တော – လိုလား ထည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဧဝ မာဟာတိ–ကား၊ တေ ဝိဥ္ဉ ပုရိသောတိ အာဒိ - အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ – ပြီ၊ [အန္တေဝါသိ + ကာမေတိတိ = အန္တေဝါသိကာမော၊အန္တေဝါသိကာမဿ+ဘာဝေါ အန္တေဝါသိကမျ၊(ကာဠ် ရဿပြု) အန္တေဝါသိကမျ ဧဝ–အန္တေဝါသိကမျတာ၊ ထိုနောက် သွာဝိတက်ကို အာဃ ဋြုဠ်ယ ကို ချေထားသည်။]ယော ဧဝ ဧဝါ အာစရိယောတိ-ကား၊ယော ဧဝ-အကြင် သူသည်ပင်၊ တုမှာက် – တို့၏၊ ပကတိယာ – ပင်ကိုယ် အားဖြင့်၊ အာစရိယော - ဆရာတည်း၊[သင်တို့ရဲ့ ပင်ကိုယ် ဆရာသည်ပင် ဆရာဖြစ်ပါစေ၊ ငါက သင်တို့ကို တပည့် မလုပ်လိုပါ – ဟူလို။] ဥဒ္ဒေသာ နော စာဝေတုကာမောတိ – ကား၊ အတ္ထနော–၏၊ အနုသာသနိ - အဆုံး အမကို၊ ဂါဟာပေတွာ – ယူစေ၍၊ အမေ့–တို့ကို၊ အမှာကံ - တို့၏၊ ဥဒ္ဒေသတော - ကျမ်းဂန်ကို သင်ယူခြင်းမှ၊ ဝါ - သင်ယူအပ်သော ကျမ်းစာမှ၊ စာဝေတုကာမော – ရွေ့စေလိုသည်၊ (ရွှေ့ပြောင်းလိုသည်)၊ (ဟုတ္တာ အာဟ-ဠိစပ်)၊ [“အမေ့”ဖြင့် ပါဠိတော်၌ “နော” သည် စာဝေတုကာမောဠ် စပ်ခိုက် “ကံ” ဟု လည်းကောင်း၊ “အမှာကံ”ဖြင့် “ဥဒ္ဒေသာ” ဠ် စပ်ခိုက် သမ္ဗန် ဟု လည်းကောင်း ပြသည်။] သော ဧဝ ဧဝေါ ဥဒ္ဒေသော ဟောတူတိ-ကား၊ ယော-အကြင်အရာသည်၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ပကတိယာ-ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ ဥဒ္ဒေသော–ကျမ်းဂန်ကို သင်ယူခြင်းတည်း၊ ဝါ - သင်ယူအပ်သော ကျမ်းစာတည်း၊ သော - ထိုဥဒ္ဒေသ သည်၊ မှာကံ ယေ၀– သင်တို့၏သာလျှင်၊(ဥဒ္ဒေသော)၊ ဟောတု–ဖြစ်စေ၊ မယ် – တို့သည်၊ တုမှာကံ - သင်တို့၏၊ ဥဒ္ဒေသေန - ဖြင့်၊ နံ အတ္ထိကာ – အလို မရှိကုန်၊[တရားသဘော အစဉ်အလာကို သိစေလိုချိသာ မိန့်သည်၊ ဝါဘုရား၏ စကားတော်များကို သင်တို့အား သင်စေလို့၍ မဟုတ်ပါ – ဟူလို။]

အာဇီဝါတိ – ကား၊ အာဇီဝတော-အသက်မွေးမှုမှ၊ (စာဝေတုကာမော ဠ် စပ်)၊ အကုသလ သဒ်ါတာတိ – ကား၊ အကုသလာတိ ကောဋ္ဌာသံ - အကုသိုလ် ဟူသော အဖွဲ့အစုသို့၊ ပတ္တာ – ရောက်ကုန်ပြီ၊ [သဒ်ါတ သဒ္ဒါ ကောဋ္ဌာသ အနက်ဟော။] အကုသလာ ဓမ္မာတိ – ကား၊ ဒုဒ်ါသ-ကုန်သော၊ အကုသလဝိတ်ထုပ္ပါဒ ဓမ္မာ - အကုသိုလ် စိတ်ဘုပ္ပါဒ် တရားတို့သည်၊ (သဒ္ဒိ ဠ် စပ်)၊ ဝါ - တနည်း၊ ဝိသေသေန - အထူးအားဖြင့်၊ တာဒျာယေ၀ – တဏှာ ပင်တည်း၊ [ဏ္ဍိ နဲည်း၌ အကုသလာ ဓမ္မာ အရ တဏှာကိုသာ ယူ။] ဟိ - မှန်း သာ– ထို တဏှာကို၊ ပုနဗ္ဘ၀ ကရဏတော - တဖန် ဘ၀သစ်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပေါနေ၁ဘဝိကာ တိ – ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊

[ပုနော+ဘဝေါ ပုနဗ္ဘဝေါ၊ ပုနဗ္ဘဝံ+ကရောတီတိ ပေါနောဘဝိကာ။] သဒရထာတိ - ကား၊ ကိလေသ ဒရထ သမ္မယုတ္တာ - ကိလေသာတည်းဟူသော ပူပန်ခြင်းနှင့် ယှဉ်ကုန်၏။ ဇာတိ ဇရာ မရဏိယာတိ - ကား၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏာနံ-တို့၏၊ ပစ္စယဘူတာ - အကြောင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ [ဇာတိ ဇရာ မရဏာနံ+ယိတာ ဇာတိ ဇရာ မရဏိယာ ဟုတ္ထု။] သံကိလေသိကာ ဓမ္မာတိ-ကား၊ ဒုဒ္ဒသ - ကုန်သော၊ အကုသလစိတ္တာဗ္ဘဝါဒါ – တို့တည်း၊ [ဝစနတ္ထကို ဦးကဒ်၌ ရှု။] ဝေဒါနိယာတိ-ကား၊ သမထဝိပဿနာ ဓမ္မာ-သမထဝိပဿနာဝရားတို့တည်း၊ တိ - မှန်၊ (တနည်း) တိ (ယသ္မာ) --- ကြောင့်၊ တေ–ထို့ သမထ ဝိပဿနာ တရားတို့သည်၊ သတ္တေ - တို့ကို၊ ဝေဒါပေန္တိ-ဖြူစင်စေနိုင်ကုန်၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ ဝေဒါနိယာတိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ - ဆိုအပ်ကုန်၏။

ပညာဝါရိ ပူရိန္တိ - ကား၊ မဂ္ဂပညာ ပါရိပူရိ"–မဂ်ပညာ၏ ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံခြင်းကို၊ (သစ္စိကတဥာ ၌စပ်)၊ ဝေပုလ္လတ္တဥာတိ – ကား၊ ဖလပညာ ဝေပုလ္လတ္တံ – ဖိုလ်ပညာ၏ ကျယ်ပြန့်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (အဘိညာ ၌စပ်)၊ [ပညာအရ အာထွန် အထိပ် ဖြစ်သော ဖိုလ်ပညာကို ယူသည်။] ဝါ - တနည်း၊ ဥဘောပိ – နှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တောနိ - ဤပုဒ်တို့သည်၊ (ပညာပါရိပူရိ" ဝေပုလ္လတ္တံ ဟူသော ပုဒ်တို့သည်)၊အာပ မည ဝေဝစနာနေဝ-အချင်းချင်း၏ ဝေဝုစ် ပရိယာယ် စကားလှယ်တို့ပင်တည်း၊ [အကြင် မဂ်ပညာ ဖိုလ် ပညာသည် ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံ၏၊ ထို ပညာသည်ပင် ဝေပုလ္လတာလည်း မည်သည် - ယူလို။] ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ) တတော - ထို့ သံကိလေသိကမမ္မတို့ကို ပယ်ခြင်း, ဝေါဒါနိယမမ္မတို့၏ တိုးပွားခြင်းကြောင့်၊ တုမ္ဟေ – တို့သည်၊ မဂ္ဂပညာဠော – မဂ်ပညာကို လည်းကောင်း၊ ဖလပညာ – ဖိုလ် ပညာကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ - မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်၊ သယံ – ကိုယ်တိုင်၊ အာဘိညာ - ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကတ္ဝာ - မျက်မှောက် ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ - ပြီးစီးစေ၍၊ ဝိဟရိဿထ - နေနိုင်ကြလိမ့်မည်၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ဧဝံ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ပရိမ္ဘာဇကေ-

---

ဝေါဒါနိယာ။ ။ "ဧတဟိ သတ္တေ ဝေါဒါပေန္တိ"ကို ထောက်၍ " ဝေါဒါပေန္တိတိ ဝေါဒါပနိယာ" ဟု ဆိုလိုလျက် " ဝိ + အဝ + ဒါဓော်+ကဗျိုက်နကျ + ကတ္တုဒေါဟ အနိယ ပစ္စည်းဖြင့် " ဝေါဒါနိယာ" ဖြစ်သည် ဟုကြသင့်၏၊ သို့ရာတွင် ထို အဋ္ဌကထာကို အဓိပ္ပါယ် ဖွင့် ဟု ယူဆ၍ " ဝေါဒါန် ဝုစ္စတိ ဝိသုဒ္ဓိ၊ တသ္မာ ပစ္စယ ဘူတာတ္ထာ ဝေါဒါနိယာ၊ တထာဘူတာ ဧဧတေ ဝေါဒါပေန္တီတိ အာဟ-သတ္တေ ဝေါဒါပေန္တိတိ" ဟု ဋီကာ ဖွင့်၏၊ ၍ အလို " ဝေါဒါနံဃ + တိတာ ဝေါဒါနိယာ"ဟု ဟိတ တဒ္ဒိတ်ပြု၊ ဿယဓစ္စည်း သက်၍ " ဝေါဒါနိယာ" ဟု ရှိ၌ ရဃ ရှိပါ၌ဧ။

တို့ကို၊ ဗာဝရွဒ္ဓ-အကြောင်းပြု၍၊အတ္တနော-၏၊ဩဝါဒါနုသာသနီယာ-ဩဝါဒ အနုသာသနီ၏၊ ဖလံ– အကျိုးကို၊ ဒယ္ဟေန္တော– ပြတော်မူလျက်၊ အဂ္ဂဟတ္တ ဒ္ဓိကုဋ္ဌေန- အရဟတ္တဖွဖြင့်လိတည်းဟူသော အတ္ထရွဲဖြင့်၊ ဒေသန်- ကို၊ နိဋ္ဌာပေသိ- ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ။ [ဒိဋ္ဌဝမ္မေ – မျက်မှောက်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သော သတော ဟူသော ပစ္စက္ခ အတ္တဘောဒ်၌ပင်၊ ဝါ- ပစ္စုပ္ပန် ဘဝဒ်၌ပင်–ဟု ဒိဋ္ဌဝ ဓမ္မေကိုသဒ္ဒတ္ထ, အဓိပ္ပါယတ္ထ ပေးပါ။]

၇၉။ ယထာ တံ မာရေနာတိ-ကား၊ မာရေန-မာရ်နတ်သည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတ စိတ္တာ–ထက်ဝန်းကျင် ထကြ လုယူအပ်သော စိတ်၌ကုန်သည်၊ ဝါ – လှမ်းမိုး နှောက်ယှက်အပ်သော စိတ်၌ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ နိသိန္နဿယထာ-ထိုင်နေကုန် သကဲ့သို့၊ ဧဝ မေဝ-ဤ အတူပင်၊ တုဏ္ဟီဘူတာ-ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ပြစ်ကုန်သည်၊ ဧပေးအပ္ပဋိဘာနာ–ရှေးရှု ထင်လာသော ဝကားမရှိကုန်သည်၊ (ဝကား ဆိုစရာ မရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ)၊နိသိန္နာ–ထိုင်နေကြကုန်ပြီ၊ [ပေယျာလကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ဖော်ပါ။]

[ယထာ တံ မာရေန စသော့စကားသည် ဥပမာ အဖြစ်ဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော စကားမဟုတ်၊ ထို ပရိဗ္ဗိဇ်တို့ကို မာရ်နတ်ကအမှန်ပင် နှောက်ယှက်ထားသည်ဟု ပြလိုရှိ၍ မာရော ကိရ စသည်-မိန့်။]မာရော–သည်၊ သတ္ထာ-သည်၊ အတိဝိယ– အလွန်အကဲသာလျှင်၊ ဂဇ္ဇန္တော-ကြုံး၀ါးတော်မူလျက်၊ ဗုဒ္ဓလံ-ဘုရားရှင်တို့၏ အာဒေအာစုမ်းကို၊ ဒီပေတုဒ-ပြတော်မူ၍၊ ဣမေသံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ-တို့အား၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ကဒါဒိ-တရံတခဏ်၌၊ ဓမ္မာဘိသမယော - သစ္စာလေးပါး တရားကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ အဟံ–သည်၊ ပရိ ယုဋ္ဌာမိ- ထက်ဩလုယူမည်၊ ဝါ-လှမ်းမိုးနှိပ်စက်မည်၊ ဣသိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ သော– ထို မာရ်နတ်သည်၊ တောသ်- ထို ပရိဗ္ဗိဇ်တို့၏၊ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ ပရိယဋ္ဌာသိကိရ– သတဲ့၊ ဟိ-မှန်၏၊ အပ္ပဟီနဝိပလ္လာသာနံ-မပယ်အပ်သေးသော ဝိပလ္လာသ ရှိသူတို့၏၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ မာရဏ-မာရ်နတ်သည်၊ ယထာကာမကရဏီယံ– အလိုရှိသို့တိုင်း ပြုနိုင်သည်၊ ဟောတိ၊ တောပိ-ထို ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ မာရေန- သည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တာ (ဟုတ္တာ)၊ ထဒ္ဓဂိဟ်စွဲဂ်ဂ်ဂ်

သည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတဘာဝံ-ထက္ကြ လဗ္ဘအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-လွှမ်းမိုး နှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အညာသံ--သိတော်မူပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တေသံ-ထိုပရိမ္မိုဇ်တို့၏၊ (သန္တာနဒ်၌)၊ မဂ္ဂ ဇလုပ္ပတ္တိဟေဘု-မင် ဖိုလ် ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ သစောဝေယျ - အာယပ်၍ ရှိငုံး၊ (ဒေါ သဘိ)၊ မာရ-ကို၊ ပဋိဗာဟိတ္ဘာဝိ--တားမြစ်တော်မူပြီး၍လည်း၊ ဘဂဝါ၊ ခဠံ၊ ဒေသေယျ -- ရာ၏၊ ပန -- ထိုသို့ ဟောတော်မူရာပါသော်လည်း၊ သော-ထို မင် ဖိုက် ဖြာ်ခြင်း၏အကြောင်းသည်၊ တေသံ-ထို ပရိဒ္ဒိဇ်တို့၏(သန္တာန်၌)၊ နတ္ထိ၊ သမ္ဘေဝိ -- အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ-ဤပရိမ္မိုဇ်တို့သည်၊ တုစ္ဆပုရိသာ-ချာခွန် မင် ဖိုလ်မရှိသည့် အချည်းနှီးသော ယောကျ်ားတို့တည်း၊ ဣတိ--သို့၊ အညာသိ--သိတော်မူပြီ၊ တေန--ကြောင့်၊ အထခေါ၊ ပေ၊ မောဃပုရိသာတိ အာဒိ -- အစရှိသော စကားကို၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တံ)။

တတ္ထ-ထို အထခေါ၊ပေ၊မောဃပုရိသာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဖုဋ္ဌာ ပါဠိမတာတိ-ကား၊ ပါဠိမတာ-ယုတ်မာသော အလိုဆိုးရှိသော၊ မာရေန-သည်၊ ဖုဋ္ဌာ-ထိမါ၊ နှိပ်စက်အပ်ကုန်ပြီ၊ ယတြဟိ နာမာတိ-ကား၊ ယေသု-ယင်း ပရိမ္မိုဇ်တို့တွင်၊ (ကေကာဿပိ -- တယောဂါသော ပရိမ္မိုဇ်ဇ်၏လည်း)၊ ဧတံ-ဤသို့သော အကြံသည်၊ နု ဘဝိဿတိ)နာမ-မဖြစ်ပေ၊[ပါဠိတော်မှ ယူ၍ အနက်ပေးသည်၊ တေဃုဿိုင် တဘြဉ်ဘြုပစ္စည်း၏ သတ္တမီ ဝိဘာတ်နက် ဖြစ်သော နိဒ္ဓါဂမနအနက်၌ ဘက်ကြောင်းကို ပြသည်။]အညာဏတ္ထမ္မိတိ-ကား၊ ဇာနနတ္ထမ္မိ-သိခြင်း အကျိုး ငှါလည်း၊ (စရာမဠ်ဝပ်)၊ [အညာဏဒ်၌ အာဓေးရှိသော ဉာဓာတ် ယုပစ္စည်းတည်း၊ ဉာဒ္ဓ ဒ္ဓေဘော်ဆောက်၍ သံယောဂေ ပရေ ရဿတ္တံအရ (အ) ရဿ ပြုထားသည်။]

ကိ' ကရိဿသိ သတ္တာဟောတိ-ကား၊ သမဏေန ဂေါဒမေန--သည်၊ ပရိစ္ဆိန္နေ သတ္တာဟော- ပိုင်းဖြတ်အပ်သော ခုနစ်ရက်သည်၊ အမှာကံ- ထို့၏။ ကိ'--အဘယ် မချမ်းသာမှုကို၊ ကရိဿတိ--ပြုနိုင်လိမ့်မည်နည်း၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိ' ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ သမဏေန ဂေါတမေန-သည်၊ သတ္တာဟ-ပတ်လုံး၊ (ပုရေ တူ၁- ဖြည့်ကျင့်၍)၊ သဃံ -- ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ-- ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကတွာ--မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-- ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရိဿတိ -- နေနိုင်

ကိ' ကရိဿတိ သတ္တာဟောဘ။ ။ [ပါဠိတော် ကြည့်ပ။။] ပဠမနည်း၌ ကိ'ဖြင့် အဃါသုကံကို ခွဲ၊ ''အဃာကံ'' ဟု သမ္ဘန်ထည့်ပ။၊ ရဟန်း ဂေါတမ ပိုင်းဖြတ်ထားအပ်သော ခုနစ်ရက်သည် ငါတို့၏ အဘယ် မချမ်းသာမှုကို ပြုနိုင်မှာလဲ၊ ခုနစ်ရက်လောက် ကျင့်ရုံနဲ့တော့ မဆင်းရဲပါ၊ ခုနစ်ရက်အတွင်း တဒုက္ခရရှိင် မရနိုင် သိရအောင် ရဟန်း ဂေါတမအထံမှာ ဖြတ္ဘရိယကို ကျင့်ကြဖို့ဟု စိတ်အကြံမဖြစ်ကြဟု ဆိုလိုသည်။

လိမ့်မည်၊ ကျွတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ သော သတ္ထာဟော-သည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ကံ အဖါးသုကံ-အဘယ် မချမ်းသာမှုကို၊ ကရီဿံ-ပြုနိုင်လိမ့်မည်နည်း၊ (ဘယ်ပြုနိုင်မှာလဲ)၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ ပယံ-တို့သည်၊ သတ္ထာဟတ္ထဿ-ဂရု- ခုနစ်ရက်အတွင်း၌၊ တံ မွေ့-ထိုဘုဉ်းကို၊ သဒ္ဓိကာတုံ ပျက်မှောက်ပြုပြင်ဒဲ့၊ သက္ကာ-စွမ်းနိုင်သလော၊ ဥ သက္ကာ - မစရိန်းနိုင်သလော၊ ဣ-ဘိ-ဤသို့၊ အညာဏတ္ထမွိ- သိခြင်းအကျိုးဒဲ့၊ လည်း၊ ပြဟ္မစရိယံ-ပြတ်သဲ့ခဲအကျင့်ကို၊ စရိဿာမ-ကျင့်ကုန်အံ့၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

အထဝါ- ထို့ပြင် တနည်းကား၊ တာဝ – ရှေးဦးစွာ၊ အဿ- ထို ရဟန်း ဂဂါဘမ၏၊ မွေ့-တရားကို၊ ဇာနာမိ-သိရကုန်အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြ၍၊ ကေ ဒိဝ ဒေ-တန္ရေ၌၊ ကေဝါရိပိ- တကြိမ်မျှလည်း၊ အညာဏတ္ထ - သိခြင်းအကျိုးဒဲ့၊ တေသံ-ဤ ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏၊ စိတ္တံ-ပြဟ္မစရိယကို ကျင့်လိုသောစိတ်သည်၊ နုပ္ပန္နံ- မဖြဲ့၊ သတ္ထာဟော-မိန့်တော်မူအပ်သော ခုနစ်ရက်သည်၊ ကုသိတာန်-ပျင်းရိကုန်းသော၊ တေသံ- ဤ ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့၏အတွက်၊ ကိ"- အဘယ်ကို၊ ကရိဿတိ- ပြုလိမ့်ဟုဥပ်နည်း၊ ဇတ- ထို့ ပရိဗ္ဗိုဇ်တို့သည်၊ သတ္ထာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ပူရေတု ဖြတ်သောအကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငဲ့၊ (တနည်း) သတ္ထာဟံ-ခုနစ်ရက်ကို၊ ပူရေတုံ - ဖြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လျက် ပြည့်စေခြင်းငဲ့၊ ကိ" သက္ခိဿန္တိ- အဘယ်မှာ စွမ်းနိုင်ကုန်လိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဤ-ဤ၌ ကိ" ကရိဿတိ သတ္ထာဟောဟူသော ပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပါယော-ဖြတ်စွာဘုရား၏ အလိုဘော်တည်း။

သိဟနာဒဇာတ်-ကား၊ ပရဝါဒဘိန္နန်-သူတပါး၀ါဒကို ဖျက်ဆီးနိုင်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ သကဝါဒ သဝမုဒါဝနဋ္ဌ – မိမိဝါဒကို ထုထောင်နိုင်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အဘိတနာဒ်-မကြောက်သူ၏စကားကို၊ (မကြောက်မလှုံ့ ရဲရင့်သူ၏ ဂကားကို)၊ နဒီတွဒ-မိန့်တော်မူ၍၊ (အဿုဂ္ဂန္ဆာဒ္ဓံဝပ်)၊ ပစ္ဆိမဘဝသမိတိ-ကား၊ ပတိပ္ဖိတော– တည်တော်မူပြီ၊ တာဝ ဒေဝ ဟိ- ကား၊ တသ္မိညေဝ ခဏေ–ထို ခဏ၌ပင်၊ ဇာဇဂဟဿ ပါဝိသိတိ–ကား၊ ဇာဇဂဟမေဝ-သို့သာ၊ ပဝိဋ္ဌော-ဝင်ပြီ၊ [သန္ဓာနဂဟဟတိ ဝင်သွားသည်။] ပန-ဆက်၊ တေသံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ-တို့၏။ဣဒံ

တနည်း။ ။ဤ ဒုဘိဃာဒ်-၌ "ကိ"-အဘယ်ကို (ဘာကို) ဟု ဆို၊ "တေသံ-ဤ ပုဂ်ိုလ်သေ၁မ်ိုးတို့ကိုဖြင့်လျှင်" ဟု သမ္ဗန်ထည်ပါ၊ "တရားငါသိုက်ရန်, ရဟန်းဂါတမ ဒေဆံဒ္ဓာ ဖြဟ္မစရိုယကဋ္ဌံကြစို့" ဟု တရက်တလေ ထုကြိမ်တခါမျှ ကျင့်လိုသောစိတ် ဥပ္ပါဒ်ကြ၊ ပုဂ်ိုလ်သော ထို ပရိဗ္ဗိုဇ်-တို့အတွက် ခုနစ်ရက်ကုင်္ဂို့ ဆိုတာ အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်မှာလဲ(မဖြင်နိုင်ပါ) ဟု ဆိုလိုသည်။

သုတ္တန္တိ - ဤ ဥဒုမ္ဗရိကသုတ်တော်ကို၊ သုတ္တာ - ကြွားနာရခြင်းကြောင့်၊ ဝိသေသော - ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရား အထူးသည်၊ ကိဉ္စာပိ နံ - နိဗ္ဗတ္တော - အကယ်၍ကား မဖြစ်ပါပေ၊ ပန - ထိုသို့ပင် မဖြစ်ပါဘော်လည်း၊ အာယတိ* - နောင် အခါ၌၊ နေသံ - ထို ပရိမ္မိုဇ်တို့၏၊ ဝါသနာယ - သစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်းရှိသိခြင်း၌ အထံဝါသနာ၏၊ ပစ္စယော-အကြောင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ - ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။ သမ္ဗတ္တ - အလုံးစုံသော ပါဠိရပ်၌၊ သေသဝဏ်းကြွင်းသော အစိအရာငှဉ်သည်၊ ဥပ္ဘာနမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဥဒုမ္ဗရိကသုတ္တဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

၃။ စက္ကဝတ္တိသုတ်
အတ္ထဒီပသရဏတာ အဖွင့်

၈၀။ ဧဝံ မေ သုတန္တိ စက္ကဝတ္တိသုတ္တံ၊ [ပါထိကသုတ် အစအတိုင်း ပေးပါ။] တတြ-ထို စက္ကဝတ္တိသုတ်၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ-အနက် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် မပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့၏ ဆွဲငင်ထုတ်ပြ၊ မာတုလာယန္တိ-ကား၊ ဧဝံ နာမကေ -ဤသို့ မာတုလဟူသော အမည်ရှိသော၊ နဂရေ-မြို့၌၊ (ဝိဟရတိ ဌိတပ်)၊ တံ နဂရံ - ထို မာတုလမြို့ကို၊ ဂေါဓရဂါမဲ- ဂေါဓရဂါမ်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ အဝိဒူရေ - အနီးဖြစ်သော၊ ဝနသဏ္ဍေ - တောအုပ်၌၊ ဝိဟရတိ-၏၊ တတြ ခေါ်ပေ၊ အာမန္တေသိတိ ဧတ္ထ-၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ့်ကား၊ အနုပဖ္ဗကထာ-အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော စကားတည်း။

ကိရ-ခဲ့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဣမဿာ သုတ္တဿာ-ဤစက္ကဝတ္တိသုတ်၏၊ သမုဋ္ဌာန သမယေ-ဖြစ်ပေါ်ဆုအခါ၌၊ ပစ္စုပ္ပန္နသကာလေ-မိုးသောက်အချိန်၌၊ [အရုဏ်မတက်မီ တနာဝရိဝန်ခို အချိန်၌၊] မဟာဂဂရုဏာသမာပတ္တိတော-မဟာကရုဏာ သမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထတော်မူပြီး၍၊ လောကံ-သတ္တလောကကို၊ ဝေါလောကေန္တော-

---

ဆနဲ့ထွာနုပဒဝဏ္ဏနာ။ ။အနက် အဓိပ္ပါယ် ပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့ကိုဖွင့်ပြခြင်း အကျိုးမရှိ၊ ကျမ်း ကျယ်ဝန်းရုံမျှ ဖြစ်သောကြောင့် မပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့ကိုသာ ဖွင့်သည်-တူလို။

မာတုလာယံ။ ။"မာတုလာ"ဟူ ဇာတိလိင်္ဂနိဒ္ဒေသ နာမည်ရသော သစ်ပင်တပင်ရှိ၏၊ ထိုသစ်ပင်၏ အနီး၌ တည်ထောင် ဧနဆင်းအပ်သောကြောင့် ပြီးသည်လည်း "မာတုလာ"ဟုပင် ထင်ရှားသည်၊ မာတုလာသည် မည်သည့် သစ်ပင်မျိုး ဖြစ်ကြောင်း ကိုမူ လေ့လာကြပါ။

ကြည့်တော်မူလသော်၊အနာဂတဝံသဒီပကာဃ-အနာဂတ်ဖြစ်သော အန္ဓယ်ကို ပြတတ်သော၊ ဣမာယသုတ္တန္တကထာဃ–ဤ စက္ကတ္တိ သုတ္တန် စကားတော်ဖြင့်၊ မာတုလနာဂရဝါသီနံ – မာတုလမြို့၌ နေကုန်သော၊ စတုရာသီတိယာဝါဏ သဟဿာနံ – ရွှေသောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတို့၏။ ဓမ္မဒာဒိသမယိသစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်းရှုသိခြင်းကို ဒိသွာ-မြင်တော်မူ၍၊ပါဒေဝဝနံနာဂစောစောဠိပင်၊ ဝိသတိ ဘိက္ခုသဟဿ ပရိဝါရောဂဟန်းနှစ်သောင်း အခြံအရံ ဂို့တော်မူသည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ မာတုလနဂရံ- မာတုလမြို့သို့၊ သမ္ဗတ္တော-ရောက်တော်မူပြီ။

မာတုလနဂရဝါသိနော – မာတုလမြို့၌ နေကုန်သော၊ ခတ္တိယာ-မင်းမျိုးတို့သည်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အာဂတော- ကြွတော်မူလာပြီ၊ ဣတိ– သို့၊ သုတ္တာ–ကြားရ၍၊ ပစ္စုဂ္ဂမု – ရှေးရှုသွား၍၊(ခရီးဦးကြိုဆို၍)၊ဒသဗလံ - မြတ်စွာဘုရားကို၊ နိမန္တေတ္ဝာ – ပင့်၍၊ မဟာသက္ကာရေန- မြတ်သော ပူဇော်သက္ကာရဖြင့်၊ နဂရံ–သို့၊ပဝေသေတ္ဝာ–ဝင်တော်မူစေ၍၊ (မြို့ထဲပင့်၍)၊ နိသဒဋ္ဌာနံ-နေတော်မူရာ အရပ်ကို၊ သံဝိဓေယျ-စီစဉ်၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ မဟာရဟေ–မြတ်သူတို့အား သာ ထိုက်သော၊ ပလ္လင်ေ–ပလ္လင်၌၊ နိသီဒ ါပေတွာ–ထိုင်တော်မူစေ၍၊ ဗုဇ္ဈပ္ပမုခသာ–ဘုရား အမှုးဖို့သော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ–အား၊ မဟာဒါနံ–မြတ်သောအလှူကို၊ အဒံသု–လှူကြကုန်ပြီ၊ ဘဂဝါ– သည်၊ ဘတ္တကိစ္စံ– ဆွမ်းကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ-ပြီးဆုံးစေ၍၊ စင်္ကေ္ကသိ–ခွင်းစားတော်မူပြီ၊(ကိ)အဟံ – သည်၊ ဤမသို့ ဌာနေ–၌၊ ဤမေသံ မနုဿာနံ- တို့အား၊ ဓမ္မံ- ကို၊ သစေ ဒေသေဿာမိ–အံ့၊ (ဝေဒနတိ)၊ အယံ ပဒေသော - ဤအရပ်သည်၊ သမ္မာဒေ– ကျဉ်းမြောင်း၏၊ မနုဿာနံ—တို့၏၊ ဌဒတ္ထံဝါ-ရပ်ခြင်းငှါလည်းကောင်း၊ နိသိဒိတုံဝါ–ထိုင်ခြင်း

အနာဂတဝံသဒီပကာဃ။ သုတ္တန္တကထာဃ။ ။ပ ဋ္ဌိတော်၌ အတိတ ဝံသဒီပကာဃ ကဿပဗုဒ္ဓသာ၌ အနာဂတ ဝံသဒီပကာဃ က နောဂမ္ဗ လာသောကြောင် ''အတိဘဝံသဒီပကာဃ သုတ္တန္တကထာဃ''ဟု ဆိုသင့်ပါသော်လည်း အနာဂတ် အကြောင်းအရာကို ထင်ရှား ပြတော်မူခြင်းက အံ့သြဘွယ် ကောင်းသောကြောင့် အနာဂတဝံသဒီပ ကဃ စသည်ဖြင့် ဆိုသည်၊ ထို အနာဂတ် အကြောင်း အရာကို ပြတော်မူရာ၌လည်း ပွင့်တော်မမြဲသေးသော ဓမ္မတွေယျါဒုရုဒ်၏ ပွင့်တော်မူမည့် အကြောင်းကို မိန့်တော်မူနိုင်ခြင်းသည် သဲ၌အံ့သြဖွယ် ကောင်းပါသည်- ဟူလို။–ဋ္ဌိကာ။

ဖုတ်ချက်။ ။ဋ္ဌိကာ၌''အနုတေယျုဝဿသတာဝယုကာနံ မနုဿာနံ ဝဿသတာဝယုကာ ပုတ္တာ ဘဝိဿန္တိ''မှ စ၍''အနာဂတဝံသဒီပကာ ကဃာ''ဟု ဆိုသော်လည်း ယခုပါဠိတော်များ၌မူ''ဘဝိဿန္တိ''နေရာဝယ် ''အဟေသုံ''ဟု ဖြိုနေသည်၊ ၍အလို ပုဒ်စဉ် (၁၀၃)မှ စ၍ ''အနာဂတဝံသဒီပကာ ကဃာ''စသည် ဟုသာ မှတ်ပါ။

ဌိလည်းကောင်း၊ ဩကာသော - အခွင့်သည်၊ န ဘဝိဿတိ - ဖြစ်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ မဟုတာ-ကြီးစွာသော၊ သမာဂမေန- အုပ်ညီးအစေးသည်၊ ဘဝိတမ်မိ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဇာတိ-ဤသို့ စဉ်းစားတော်မူပြီး။

ဒုတေ – စဉ်းစားတော်မူရာ ထို အခါ၌၊ ရာဇကုလသဒ္ဒံ - မင်းမျိုးတို့အား၊ ဘတ္တာနုမောဒနံ-ဆွမ်းအနုမောဒနာကို၊ အကတ္တာဝ-ပြုတော်မမူပဲသာလျှင်၊ ပတ္တိ-ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ နဂရေတာ - မှ၊ နိက္ခမိ-ပြီး၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ စိန္တယိ သု- စဉ်းစားကုန်ပြီ၊ (ကိ)၊ သတ္ထာ-သည်၊ အမှာကံ-တို့၏ အတွက်၊ အနုမောဒနမ္မိ – လျော်စွာ ဝမ်းမြောက်ကြောင်း၊ တရားဓာဒးမျှကိုလည်း၊ အကတွာ-ပြုတော်မမူပဲ၊ ဂစ္ဆတိ-ကြသွားတော်မူ၏၊ အဒ္ဓါ-စင်စစ်၊ ဘတ္တဂ္ဂံ-ဆွမ်းစားဇရပ်သည်၊အမနုပ္ပံ-မမြတ်နိုးအပ်သည်၊ (နှစ်သက်ဖွယ် မဟုတ်သည်)၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပေပြီ၊ ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊ စိတ္တံနာမ - စိတ်မည်သည်ကို၊ ဂဟေတုံ - ယူခြင်းငှ၊ (ဆဲ့ဆောင်ခြင်းငှ)၊ န သက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ ဗုဒ္ဓေဟိ-တို့နှင့်၊ သခ္ခိ -တကွ၊ ဝိသဘာသကရဏံ နာမ-အကျွမ်းဝင်မှုကို ပြုခြင်းမည်သည်၊ သမ္ပယိတဖဏ်-ထောင်မတ်နေသော ပါးပျဉ်းရှိသော၊ အာသိဝိသံ-လျှင်သော အဆိတ်ရှိသော မြွေကို၊ ဂိဝါယ-လည်ပင်း၌ (၀ဟဏာသဒိသံ - ကိုင်ရမြဲခြင်းနှင့် တူသည်၊ ဟောတိ၊ ဘော- အမောင်တို့၊ ဧတေ-လာကြပါ၊ တဆာဂတံ-မြတ်စွာဘုရားကို၊ ခမာပေဿာမ-သည်းခံစေကြကုန်စို့ ၊ဇာတိ-ဤသို့ တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီး၊ [စာအုပ်တို့၌''မနုဿာ စိန္တယိ''သု''ရှိ၏၊ ဧတေ ဘော တထာဂတံ ခမာပေဿာမ သည် ကြံစည်မှုကို ပြသောစကား မဟုတ်နိုင်သောကြောင့် ''မန္တယိ''သု'' ဟု ရှိသင့်မည် ထင်ပါသည်။] ဇာတိ- ဤသို့ ကြံစည်ပြီး၍၊ ဝါ – တိုင်ပင်ပြီး၍၊ ဒေဝကုလနဂရဝါသိနော-အလုံးစုံသော၌ခြွေ့ နေသူ လူတို့သည်၊ ဘဂဝတော - နှင့်၊ သဟေဝ-တပြိုင်နက်သာလျှင်၊ နိက္ခန္တာ-ထွက်ကြကုန်ပြီ။

ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဂစ္ဆန္တော-ကြတော်မူစဉ်ပင်၊မဂ္ဂေကွေတ္တေ-မဂဓလယ်၌၊ ပြတ် - တည်သော၊ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နံ - အခက်အခူတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊သန္ဓစ္ဆာယံ- တာခံနက်ပိတ်သဲသောအရပ်ခိုရှိသော၊ဂရုဝါသမတ္တာဘူမိပတ္တဋ္ဌ - တင်းကျပသအတိုင်းအရှည်ရှိသောမြေ၌ ပြန့်နေသော၊ ဧကံ-တပင်တော၊မာတုလ ရုက္ခံ - မာတုလမည်သော သစ်ပင်ကို၊ ဒိသွာ - ၍၊ ဣမသ္မိံ ရုက္ခမူလေ - ဤသစ်ပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိသီဒိတွာ - ၍၊ ဓမ္မေ - ကို၊ ဒေသိယမာနေ - ဟောတော်မူအပ်သော်၊ မဟာဇနသာ - များစွာသော လူ အပေါင်း၏၊ ဌာန နိသဇ္ဇနောကာသော - ရပ်ရာ အရပ် ၊ ထိုင်ရာ အရပ်သည်၊ တဝိဿတိ - ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ – ဤသို့ စဉ်းစားတော် မူ၍၊ နိဝတ္တိတ္ဝာ - ပြန်လှည့်၍၊ မဂ္ဂါလမ်းမှ၊ ဩက္ကမ္မ – ဖင်၍၊ ရုက္ခမူလံ–သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-၍၊ မဓုဘဏ္ဍာဂါရိကံ-တရား ဘဏ္ဍာစိုး ဖြစ်သော၊ အာနန္ဒတ္ထေရံ - ကို၊ ဩလောကေသိ-ကြည့်တော်မူပြီ၊ ထေရော– အခွင့် အာနန္ဒာ ထေရံသည်၊ ဩလောကိတ သဉ်ာယဝေ—

ကြည့်တော်မူအပ်သော အမှတ်သညာဖြင့်သာ၊ သတ္တာ - သည်၊ နိသီဒိတုကာမော- ထိုင်တော်မူလို၏။ ဤထိ-သို့၊ ဥတ္တာ-သိ၍၊ သုဂတ မဟာ စီဝရံ - မြတ်စွာဘုရား၏ သင်္ကန်းကြီးကို၊ ပညပေတ္ဝာ - ခင်း၍၊ အဒါသိ - ပေးပြီ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပညတ္တေ-ခင်းထားအပ်ပြီးသော၊ အာသနေ-နေရာ၌၊ နိသီဒိ-ပြီ၊ အထ- ထို့ပြင်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ အဃာ- ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ (ရွှေ့)၊ မနုဿာ နိသီဒိ သု၊ ဥဘောသု-နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု-နံပါးကို၌လည်းကောင်း၊ (အေးထိုင်ခြင်းလည်းကောင်း)၊ [ဘုရားရှခ်၏အေးနှစ်ဖက်ကို ဆိုလိုသည်။] ပစ္ဆတော စ-နောက်၌လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃော— သည်၊ (နိသီဒိ)၊ အာကာသေ-၌၊ ဒေဝတာ—တို့သည်၊ အဠုသု- တည်ကုန်ပြီ၊ ဇေ-သို့၊ မဟာဝရိသ မဗ္ဘဂတော - များစွာသော ပရိသတ်အလယ်သို့ ဆောက်တော်မူသည်၊ (ဖြစ်၍)၊ တတြ— ထို မဟတ္တလမ္ဗြို၏အနီး သစ်ပင်ကြီး၌၊ ဝါ-ထိုပရိသတ်၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဘိက္ခူ - တို့ကို၊ အာမန္တေသိ- ခေါ်၍ သိစေတော်မူပြီ။

တေ ဘိက္ခူတိ ကား၊ တတြ- ထိုမဟတ္တလမ္ဗြို၏အနီး သစ်ပင်ကြီးအောက်၌၊ ဝါ - ထို ပရိသတ်၌၊ ဥပဝိဋ္ဌာ-ကပ်ဝင် တည်နေ ကုန်သော၊ ဓမ္မ ပဋိဂ္ဂါဟကာ-တရားဆောင်ကို ခံယူကုန်သော၊ ဘိက္ခူ — တို့သည်၊ (ပစ္စ္ဓသောသုံ၌စပ်)၊ အတ္ထာဒီဟိ - ကား၊ အတ္ထာနံ - မိမိကို၊ ဒီပံ - မှီထွက္ခန်းကို၊ တာဏံ - စောင့်

အတ္ထ။ ။အတ္ထဒီပါဟိ ဣတ္ထေ ကာမံ (စင်စစ်) [ဤမှုဒိကို ဝုစ္စတိ၌စပ်။] ယော ဝရော နဟောတိ၊ သော အတ္ထာ (အကြင် အရာသည်) ဝရ (သုတပါး) မဟုတ်၊ ထို အရာသည် အတ္ထဘည်း၊ ဤတိ သသန္တာနေ= "အတ္ထာ" တိ ဝုစ္စတိ၊ (ထို့ကြောင့် မိမိ၏ ခန္ဓာအစဉ်တနလုံးကို " အတ္ထ " ဟု အဇ္ဈတ်၌ ဆိုနိုင်၏၊ ဟိတသုသော် ဘာဝေန ပန (ထိုသို့ ဆိုနိုင်ပါသော်လည်း စီးပွားချမ်းသာကို ရှာသူ၏ အဖြာဖြင့်) အတ္ထမိစ္ဆိယေ သာတ္ထာ (မိမိ၌ သင်္ဂဝင် တည်နေသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)ဧရွေဝ ဤ "အတ္ထာ"တို အဓိပ္ပေတော၊ ထို့ကြောင့်"အတ္ထာ နာမ လောကိယ ဧလောကုတ္တရော ဧဗ္ဗေ"ဟု ဇွင့်သည်။

ဒုတိ.ဈာန်။ ။"ဒ္ဝီကာဒ္ဝိ "အတ္ထာနိမ္မိယေသတ္ထာ"ဟု တွေ့ရ၏၊ နိ ပုဒ္မ+ဝိသဒေတ်+တ ပစ္စည်း (ဒ္ဝ) အာဂုဇြင့် နိဝိသိတ (နိမ္မိသိတ) ဟု ဖြစ်ဧ၊ (ဒ္ဝ) အာဂုံကို ဧဖြင့် နိဝိသတ (နိမ္မိသေတ) ဟု ဖြစ်ဧ၊ ထို့နောက် ဤ ပစ္စည်း သင်္ဂ၌ "အတ္ထာနိမ္မိ သေတတ္ထာ"ဟု ဖြစ်သည်၊ သုတ်မဟာဝဂ္ဂဋ္ဌကာ စာမျက်နှာ (၁၄၇) ၌မူ"သော ဧဝံ သမ္မာဒိဒတာ"ဟု အဖွင့် တမျိုးရှိ၏၊ ထိုဌ် ကာရိတ် ပါသည်ကို ကြည့်၍ ဤဌ်ကာရိတ်ဖြင့်"အတ္ထာနိဝဝသိတတ္ထာ=အတ္ထာနိမ္မေသိတတ္ထာ"ဟု ရှိလျှင် သာ၍ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းသည်။

ဒီပ။ ။ ဒ္ဒိဝ + အာပေါ ဝဏ္ဏ ဤဘတ် ဒီပေါ၊ ရေ၏ နှစ်ဖြာ စီးသွားခရာအရပ်၊ ဩဃရေ နစ်မြုပ်အရပ်၊ ဝါ - ကျွန်း၊ ဇွဝ ပန ကာမောဃာဒိဟိ အနုဏ္ဏောဝ္ဍရေကီ.ဟတ္ထာ ဒီပေါဝိယာတိ ဒီပေါ၊ [ကျွန်းနှင့် တူသော မိမိ။]

ရှောက်တတ်သော အရာကို၊ လေဏံ - ပုန်းအောင်းရာကို၊ ဂတိ' -- ဖြစ်ရာကို၊ ပရာယဏံ- လည်းလျော့ငင်းရာကို၊ ပတိဋ္ဌံ - တည်ရာကို၊ ကတ္ဘာ -- ၍၊ ဝိယရံထ - ကုန်လေ၌၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အတ္တ သရဏာတိ ဣဒံ- အတ္တသရဏာ ဟူသော ဤ စကားသည်၊ တဆ္ဆေဝ-ထို အတ္တဒီပါဟူသော စကား၏ပင်၊ ဝေဝစနံ-ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း။

အနုညသရဏာတိ ဣဒံ-ဟူသော ဤစကားသည်၊ အညသရဏ ပဋိက္ခေပ ဝစနံ-မိမိမှ ထပါး အခြားသူ၏ အားကိုးရာ၏ အဖြစ်ကို ပယ်ရှားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဟိ--မှန်၏။ အညော--အခြားသူသည်၊ အညဿ -- အခြားသူ၏၊ သရဏံ-အားကိုးရာသည်၊ နဟောတိ- မဖြစ်နိုင်၊ (ကသ္မာ)၊ အညဿ--အခြားသူ၏၊ ဝါဃာမေန--အားထုတ်ကြောင်း ဝီရိယဖြင့်၊ အညဿ--အခြားသူ၏၊ အသုဇ္ဈနတော- ကိလေသာတို့မှ မစင်ကြယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ စ-သာဓကား၊ အတ္တာဟိ၊ပေါ၊ပရော သိယာတိ-- ဟူသော၊ တော် - ဤစကားတော်ကို၊ ဘဂဝတာ(ပိ)--သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ (မြတ်စွာဘုရားလည်း ဟောထားသည်- ဟူလို့၊) အတ္တာဒဟိ-မိမိသည်သာ၊ အတ္တနော-၏၊ နာထော- အားကိုးစရာတည်း၊ ပရော - မိမိမှ ထပါးသော၊ ကော - အဘယ်သူသည်၊ နာထော-သည်၊ သိယာ-ဖြစ်နိုင်ရာအံ့နည်း(မဖြစ်နိုင်--ဟူလို့၊)]တေန-ကြောင့်၊ အနညသရဏာတိ-- ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ။

အတ္တာဒီပါ။ ။ အတ္တာ + ဒီပေါ (ပတိဋ္ဌာ)- ဒေတသန္တိ အတ္တာဒီပါ၊ -ရှိကာ၊ "အတ္တဒီပါ-မိမိဟူသော ခိုရာကျန်းမိုကုန်၏" ဟု အဂ္ဂဟ်ဆို၊ အဇ္ဈင်အရ အနက်ဝေး လိုမှ "အတ္တဒီပါ-ခိုရာ ကျန်းသဖွယ် ဖြစ်သော ဖိခိုဌ် သက်ဝင် တည်နေသော ဧလာဂိ လောကုတ္တရာ တရားရှိကုန်သည် " ဟု ဆိုပါ။

ဝေဝစနံ။ ။ အတ္တဒီပါဠို ဖိခိုဌ်၏ ကျန်းနှင့်တူသည်၏ အဖြစ်ဟူသည် "အားကိုရာ ဖြစ်သော အားဖြင့် တူသည် " ဟု အတ္တဒီပါဠုဒ်ကို ဖွင့်သော အာဖြင့် - အတ္တသရဏာ ပုဒ် ကို ပရိယာယ် အဖြစ်ဖြင့် ဟောထားအပ်သည်-ဟူလို။

အညသရဏ ပဋိက္ခေပဝဝနံ။ ။ အညသရဏ ပဋိက္ခေပ ဝစနံ၌ အညသရဏ ဘာဝ ပဋိက္ခေပ ဝစန်၊ ဩဒို နာ အညံ သရဏံ ကတ္တာ ပိဟရဏာသော ပဋိက္ခေပဝစန်း၊ (မှန်၏)--အနညသရဏံ ဟူသော ဤစကားသည် လောကီ လောကုတ္တရာ တရားမှ အခြားသော ဝတ္ထုတို့ကို ကိုးကွယ်၍ ဓနခြင်းကိုသာ ပယ်ဖြစ်ကြောင်း စကားဖတ်)၊ အထ ဓေါ အညဿသရဏာဘာဝသော ပဋိက္ခေပဝစန်း၊ (အဟုတ်ကား လောကီ လောကုတ္တရာ တရားမှ အခြားသော ဝတ္ထုု၏ ကိုးကွယ်နာ၏ အဖြစ်ကို ပယ်ဖြစ်ကြောင်း စကားတည်း)။ တမ္ပဋိက္ခေပဓ စေတန ဇုတရဏသဝိ ပဋိက္ခေပသိဒ္ဓိတော၊ (ထို ကိုးကွယ်ရာကို ပယ်လိုက်လျှင် ကိုးကွယ်မှုကိုလည်း ပယ်ပြီးဖြစ်နေ သောကြောင့်တည်း) (အရင်းလဲ အဖျားထင်းဖြစ်သည်- ဟူလို့)။

ပန- ပရိဟာဂဝုပကွမှတပါး၊ စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးဒုံ၊ တွေ- ဤ အတ္တဒီပါ အတ္တသဂုဏာဟူသော ပါဠိ၌၊ အတ္တာနုဝမ – အတ္တမည်သည်၊ ကော– အဘယ်နည်း၊ (ဣဘိ–ဤကား အဓေးတည်း၊) လောကိယ လောကုတ္တရော- လောကီလောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ ဓမ္မော–တရားတည်း၊ (ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း)၊ တေန–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ လောကီ လောကုတ္တရတရားတို့၏ အတ္တမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဓမ္မဒီပါ ဓမ္မသရဏာ အနညသရဏာတိ - ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ ကာယေ ကာယာနုပဿီတိ အာဒီနိ-အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနေ–မဟာသတိပဋ္ဌာန သုတ်၌၊ ဝိတ္ထာရိတာနိ–ချဲ့ဖွင့်အပ်ကုန်ပြီ။

ဂေါစရေတိ-ကား၊ စရိတုံ-လှည့်လည်ခြင်းငှ၊ ယုတ္တဋ္ဌာနေ-သင့်လျော်သော အရပ်၌၊ သဂေတိ-ကား၊ အတ္တနေဉ-၏၊ သန္တကေ-ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပေတ္တိကေ ဝိသယေတိ-ကား၊ ပိတိတော-အဖမှ၊(အဖဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားမှ)၊အာဂတ ဝိသယေ – လာသော အရာ ဖြစ်သော၊ (ဂေါစရေ၌စပ်)၊ [ဗီတိတော+အာဂတော ပေတ္တိကော ဟုပြု။]စရတ-၌– ဝရန္တာခန်-လှည့်လည်ကုန်သော၊ သင်တို့၏၊ (ဩဝဒတ္ထံ၌စပ်)၊ ဝရန္တန္တိ-ပ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠ္ဍော- ပါဠိတော် ပါဠိသည်၊(အတ္ထို)၊ အယမေဝ–ဤ စရတံ ပါဠိ၏ အနက်သည်ပင်၊ အတ္တော-စရန္တံ ဟူသော ပါဠို၏အနက်တည်း၊ [ဤ စရန္တံဟူသော ပုဒ်သည် ဝိဘတ္တိ ဝိပလ္လာသ, ဝစနဝိပလ္လာသအားဖြင့် သာမိအနက်၌ ဒုတိယာကေဝုစ် ဝိဘတ်သက်ထားသော ပုဒ်တည်း၊ ထိုကြောင့် စရတံနှင့် အနက်တူပင် – ဟူလို့။] နှ လဒ္ဓတိတိ - ကား၊ နှ လတိဿတိ-ရလိမ့်မည် မဟုတ်၊ နှ ပဿိဿတိ–မြင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ မာဒေါတိ-ကား၊ ဒေဝပုတ္တမာရေါပိ - ဒေဝပုတ္တမာရ လည်းကောင်း၊ မစ္စုံမာရေါပိ–မစ္စုမာရ် လည်းကောင်း၊ ကိလေသမာရေါပိ - ကိလေသမာရ လည်းကောင်း တည်း၊ [ကိလေသမာရ်ဖြစ်လျှင် ကျန် မာရ် ၂ မျိုးလည်း ဖြစ်ခွင့်ရနိုင်သည်။] ဩတာဂရန္တိ - ကား၊ ရန္ဒံ ဆိဒ္ဒံ ဝိဝရံ - အပေါက် အကြား၊ကို၊ (နှ လဒ္ဓတိ ၌စပ်)၊ [ဩတာရ်၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ ''သက်ဝင်ဖို့ရာ အခွင့်အလမ်း'' တည်း။]

ပန-ဆက်၊ [မာရ် ၃ ပါး၏ အခွင့်အလမ်း မရနိုင်ပုံကို ဗျတိရေကဖြစ်သော ဝတ္ထုဖြင့် ပြလို၍ အယံ ပနေတ္ထ စသည်မိန့်။] အယံ အတ္ထော–ဤအနက်ကို၊ [မိမိကျက်စားရာအာရုံ၌ လှည့်လည်သော်ရာပန်းတို့အား မာရ် ၃ ပါး၏ ဖြစ်ခွင့်မရ

ကော ပနေတ္ထ အတ္တာနာမ။။ ။အတ္တဒီပါ အတ္တသရဏာ ဟူသော ပါဠိတော်၌ ပဲ်ဉ်ကိုယ်သဘောဖြစ်သော အတ္တ (ခန္ဓာကိုယ်ကြီး)ကို အလိုရှိအပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ အဘယ်နည်းဇွဲ့ ထိုခန္ဓာကိုယ်ကြီး၏ ရှိနာကွန်း, အားကိုးရာ ဖြစ်နိုင်ရာအံ့နည်း၊ '' ထို့ပါဠိတော်၌ အလိုရှိသိုက်သော အတ္တဘမျိုး ရှိရာ၏ '' ဟု နှလုံးသွင်း၍ ''ကော ပနေတ္ထ'' စသည်ဖြင့် မေးသည်၊ ထို အမေးအတွက် ဤ့ အလိုရှိအပ်သော အတ္တကို ဃင်္ဂါးပြလိုသောကြောင့် ''လောကိယ လောကုတ္တရော ဓမ္မော'' ဟု ဖြေသည်။

ခြင်းဟူသော ဤအနက်ကို၊] လေခွဲဥာနတော-မြေစိုင်ခဲချိန်ရာ အရပ်မှ၊ နိုက္ခမ္မ–ထွက်၍၊ တောရဏ္ဍ - တိုရိတ်းတိုင်၌၊ (တံခါးတိုင်၌)၊ နိသိဒိတွာ - နားနေ၍၊ ဗာလာဒပ်–တက်သစ်စနေပူကို၊ (နေပူဆာကို)၊ ဒဟန္တိ- ပူစေသော၊ (လှုံနေသော)၊ လာပံ သကုဏ်-ဗီလုံးငှက်ကို၊ ဂဃေတွာ-ဖမ်းယူ၍၊ ပက္ခန္ဒသေနသဒၵာဝတ္ထုနှာ-ပျံသွားသော သိမ်းငှက်၏ဝတ္ထုဖြင့်၊ ဒီပေတမ္ဘော-ပြထိုက်၏၊ ဟိ- ချဲ့၊ ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ၊ပေါပေတ္တိကော ဝိသယော၏– ဟူသော၊ ဧတံ-ဤ စကား တော်ကို၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ။

ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ဘူတပုဗ္ဗ-ရှေးဠာ ဖြစ်ဖူးသည်ကား၊ [ဘူတပုဗ္ဗံ-ရှေးဠာ ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကို၊ ဝဒါ၀ိ-ဟောတော်မူမည်၊ဤသို့ ပါဌသေသထည့်၍လည်း ပေးနိုင်၏။] သကုဏဂ္ဃိ–သိမ်းငှက်သည်၊ ဝါ– စွန်ကြီးသည်၊ လာပံ သကုဏ်– ဗီလုံးငှက်ကို၊ သဟာယာ - အလျင်အမြန်၊ အဒ္ဓုပ္ပတ္တာ -- လွှမ်းမိုး၍ ရောက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဂ္ဂဟေသိ-ဖမ်းယူပြီ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အထခေါ-ဠာ၊ လာပေါ သကုဏောဿ– သည်၊ သကုဏဂ္ဃိယာ – သိမ်းငှက်သည်၊ ဟရိယမာနော - ဆောင်ယူအပ်စဉ်၊ (ခြေဖြင့် ကုပ်ချိုသွားစဉ်)၊ ဧဝံ- သို့၊ ပရိဒေဝသိ–ငိုကြွေး တမ်းတပြီ၊ (ဂိ")၊ ယေ မယံ–အကြင်ငါတို့သည်၊ ပရဝိသဃေ–သူတပါးတို့၏ နယ်မြေဖြစ်သော၊ အဂေါစရေ-မကျက်စားသင့်သော အရပ်၌၊ (တံခါးတိုင်ကို ရည်ရွယ်သည်)၊ စရိမှ – လှည့်လည်မိခဲ့ကုန်ပြီ၊ (တေ) မယမေဝ-ထို ငါတို့သည်သာ၊ အလက္ခိကာ - အသရေမရှိသူတို့သည်၊ အမှ – ကုန်၏။ (မုဒ္ဓလေ) (တေ) မယံ(ဧဝ)-တို့သည်သာ၊အပ္ပပုညာ-နည်းသော ပုဉ်ကံရှိသူတို့သည်၊အမှ-ကုန်၏။

အဇ္ဇ – ယနေ့၊ မယံ – တို့သည်၊ သကေ - မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပေတ္တိကေ-အဖမှလာသော၊ ဝိသယေ - အရာဖြစ်သော၊ (နယ်မြေဖြစ်သော)၊ ဂေါစရေ– ကျက်စားရာအရပ်၌၊ သစေ စရေယျာမ - အကယ်၍ လှည့်လည် ကျက်စားကုန်ဘဲ၊ (ဝေဘဝတိ)၊ မေ-အား၊ အယံ သကုဏဂ္ဃိ– ဤသိမ်းငှက်သည်၊ ယဒ္ဓါ၀ိယ–တိုက်ပွဲဝင်ခြင်း၊ (စစ်ထိုးခြင်း)၌၊ အလံ-စွမ်းနိုင်သည်၊ နာဿ အဘဝိဿ-မဖြစ်ရာ၊ [ယဒိဒံကား အနက်မရှိ နိပါတ်။] ဤတိ-ဤသို့ ဝိုင်းကြွေး တမ်းတပြီ၊လာပ-အိုးဗီလုံးငှက်၊ တေ- ၏၊ သကော - သော၊ ပေတ္တိကော – သော၊ ဝိသယော - သော၊

သကုဏဂ္ဃိ။ ။သကုဏော + ဟနံတိတိ သကုဏဂ္ဃိ၊ သကုဏာ သဒ္ဒုပပဒ + ဟန ဓာတ်+ ဿ ပစ္စည်းကြပါ၊ ဃနံကို သုတ်ကြီးဖြင့် (ဆ) ပြု၊ (ဂ) လာ၊ ဒွိကာဒ်၌ "ဟန္တိ" ဟု ရှိ၍၊ ထိုပါဌ်လည်း ဓာတ္တန် (နှ်) ကို နှောက် (တိ) သို့ ကပ်ထား၍သည်, ကေဝုစိုပင်၊ ဒွေနိသေယျဒါ "သကုဏဂ္ဃိ- သိမ်း ဝါ - စွန်ကြီး" ဟု အနက်ပေးတော်မူ၏၊ ဒွိကာဒ် "မဟာသေန သကုဏော" ဟု သရုပ်ဖေါ်၏။ "သေန" သဒ္ဒါကို အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ အဘိဓေန်နိုဿယသစ် (၆၇) ဂါထာ၌ "လင်းယုန်" ဟု ဘာသာ မြန်တော်မူသည်။ [သကုဏဂ္ဃိသည် ပဒ္ဓိသဒ္ဒါပုဒ်ကဲ့သို့ ဗ္ဗတ္တိလိင်နှင်တည်း။]

ဂေါစရော-ဟူသည်၊ ကော ပန-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးပြီ၊ နဂိုလကဋ္ဌကရဏ်-ထွန်ဖြင့် ထွန်အပ်သော အရပ်ဖြစ်သော၊ ယဒိဒံ လေဋ္ဌဒွေခန်- အကြောင်မြေစိုင်ခဲရှိရာအရပ်သည်၊ (အဋ္ဌ၊ ဣဒံ- ဤ မြေစိုင်ခဲရှိရာအရပ်သည်၊ မေ- ၏၊ သကော ပေတ္တိကော ဝိသယော, ဂေါစရော- ပါဠိတည်း)၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အထခေါ-၌၊ သက္ကဏ္ဍိ- သည်၊ သကေ- မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဗလေ-ခွန်အားကြောင့်၊ အပတ္ထဒ္ဓါ- ခက်ထန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သကေ-သော၊ ဗလေ-ကြောင့်၊ အသံဝဒမာနာ- ပြောဆိုလျက်၊ [အဃရမာနာတိ အဝုါယန္တီ (စိန်ဒ္ဓ၊ ၁၀၂ လျက်)ဟု ဋီကာ၌ ရှိ၏။] လာပံ သက္ကဏ်- ကို၊ ပမုဉ္စိ- လွှတ်လိုက်ပြီ၊ (ကိ"-အဘယ်သို့မြေြာ၍ လွှတ်လိုက်သနည်း)၊ လာပ-ဟဲ့ ဇီလုံးငှက်၊ တ္ထံ-သည်၊ ဂစ္ဆ - သွား၊ တာတြပိ – ထိုအရပ်သို့လည်း၊ (ထို မြေစိုင်ခဲရှိရာအရပ်သို့လည်း)၊ ဂန္ဆာ-သွား၍၊ (သွားသော်လဲ)နှ မောက္ခသိ–ဝါ့လက်မှ လွတ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍ လွှတ်လိုက်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အထခေါ-၌၊ လာပေါ သကုဏော-သည်၊ နဂိုလကဋ္ဌကရဏ်-သော၊ ဝလဿဋ္ဌာနံ–သို့ ဂန္ဆာ-၍၊ မဟန္တံ-သော၊ လေဋ္ဌံ–မြေစိုင်ခဲ(အပေါ်)သို့၊ အဘိရုယှိတွာ-တက်၍၊ သကုဏ္ဍိ"-ကို၊ ဝဒမာနော-ပြောလျက်၊ (စိန်ခေါ်လျက်)၊ ဆဋ္ဌာသိ- တည်နေပြီ၊ (ရပ်နေပြီ)၊ (ကိ"- အဘယ်သို့ပြောရှိ၍ တည်နေသနည်း)၊ သကုဏ္ဍိ-ဟဲ့သိမ်းငှက်ကြီး၊ ဒါနိ-ယခု၊ မေ-ငါ၏(အထံသို့)၊ ဧဟိ–လာခဲ့ပါ၊ သကုဏ္ဍိ–ဟဲ့သိမ်းငှက်ကြီး၊ ဒါနိ-ယခု၊ မေ-ငါ၏(အထံသို့)၊ ဧဟိ–လာခဲ့ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ခေါ်လျက် တည်နေပြီ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အထခေါ-၌၊ သာ သကုဏ္ဍိ-သည်၊ သကေ-သော၊ ဗလေ ကြောင့်၊ အပတ္ထဒ္ဓါ– ခက်ထန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သကေ - သော၊ ဗလေ - ကြောင့်၊ အသံဝဒမာနာ - ဇီလုံးငှက်၏ နာမည်ကို ခေါ်လျက်၊ ဥဒေသ – နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပက္ခေ- အတောင်တို့ကို၊ သန္ဓယှ-အညီအမျှ ဖွဲထား၍၊ (ဆန့်တန်း၍)၊ လာပံ သက္ကဏ် – ဇီလုံးငှက်ဆိပ်သို့၊ ဃဟသာ-အလျင်အမြန်၊ အဒ္ဓါဗုတ္တာ–လှမ်းမိုး၍ ရောက်ပြီ၊ (ထိုးချလိုက်ပြီ)။

ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဃဒါ–၌၊ လာပေါ သကုဏော–သည်၊ (အညာသိ၌စပ်)၊ ဇဃဿ သကုဏ္ဍိ – သည်၊ ဓေ – ငါ၏ အတွက်၊ (ငါ့ကို ဖမ်းယူဖို့)၊ ဗဟုံ-များစွာသော အရပ်သို့၊ အာဂတာ-ရောက်လာပြီ၊ ဤတိ-သို့၊ အညာသိ-သိပြီ၊ [ဗဟုံ အာဂတာ ခေါ မျာဃန္တိ မယံ အတ္တာဃ ဗဟုကံ ဌာနံ အာဂတာ၊ အပ္ပကံ

ဗဟုန္တိ လေဋ္ဌံ၊ အဘိရုဟိတ္ထာ ။ ။ ထို မြေစိုင်ခဲကြီးကား ထယ်ဖြင့် ထိုးထား အင်သည်ဖြစ်၍ ခြောက်နေသဖြင့် အလွန်ထက်သော အချွန်ပါသည့် သံတုံးကြီးနှင့် တူနေသည်၊ ထို မြေစိုင်ခဲကြီး၏ ဧအောက်ခွံ ဝင်ပုန်းရမည့် နေရာကို သေချာစွာ ဖွက် သားကာ ထို မြေစိုင်ခဲနဲ့ပေါ်သို့ တက်ပြီး သိမ်းစွန်ကြီးကို ခေါ်လေသည်။

အဝသိဒ္ဓံ-မဟာဝဂ္ဂသံယုတ် အဋ္ဌကထာ။] အထ ခေါ်-၌၊ တက္ကော ဝေလ္လဒ္ဒ-
ဏ်ပင်၊ အန္တရံ–အကြား-သို့၊ ပစ္စုပါဒြိ - ဝင်ပြီ [ဗီလုံးဌင်္ဂကလေး ဝင်သွားပြီ။]
ဘိက္ခဝေ – တို့၊ အထ ခေါ်-၌၊ သကုဏဂ္ဃိ – သည်၊ တဏ္ဍေဝ – ဗီလုံးဌင်္ဂယ်
တည်နေရာ ထို မြေစိုင်ခဲ၌ပင်၊ (မြေစိုင်ခဲ အပေါ်၌ပင်)၊ဥရု–မိမိ၏ ရင်ဘတ်ကို၊
ပစ္ဓတာဌ္ဌေသိ– ပြင်းပြင်းထန်ထန် ထိခိုက်စေပြီ၊ (ဆောင့်မိပြီ၊) ဘိက္ခဝေ-တို့၊
ယော-အကြင်ဗီလုံးဌင်္ဂယ်သည်၊ ပရဝိသယေ-သူတပ ါးတို့၏ နယ်မြေဖြစ်သော၊
အဂေါ စရေ - မိမိ၏ ကျက်စားရာမဟုတ်သော အရပ်၌၊ စရတိ – လှည့်လည်
ကျက်စားမိခဲ့၏၊ (တဿ - ထို ဗီလုံးဌင်္ဂယ်၏)၊ ဧဝံ ဟိ–ဤသို့မျိုး၊ တံ-ထို
သိမ်းဌင်္ဂက ဖမ်းယူခြင်းခံရသည်၊ ဟောတိ–၏။

ဘိက္ခဝေ - တို့၊ တဿ - ကြောင့်၊ ဣဟ-ဤ သာသနာတော်၌၊ (တုမှေ)၊
ပရဝိသယေ – သူတပ ါးတို့၏ နယ်မြေဖြစ်သော၊ အဂေါစရေ– ကျက်စားရာ
မဟုတ်သော ငါးပါးသာရံ့ ကာမဂုဏ်၌၊ မာစရိတ္ထ-မလှည့်လည် မကျက်စားကြ
ကုန်နှင့်၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ပရဝိသယေ-သော၊ အဂေါစရေ-၌၊ စရတံ-လှည့်လည်
ကျက်စားသော သင်တို့၏၊ ဩတာရံ် - အခွင့်အလမ်းကို၊ (ဟာကွက်ကို)၊
မာဒေ္ဓာ-သည်၊ လစ္ဆတိ-ရလိမ့်မည်၊ အာရမဏ်-အကြောင်းကို၊ မာဒေ္ဓာ-သည်၊
လစ္ဆတိ-မည်၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဘိက္ခုနော - ၏၊ ပရဝိသယော – သော၊ အဂေါ
လစ္ဆာ–ကျက်စားရာမဟုတ်သော အရပ်ဟူသည်၊ ကောစ–အဘယ်နည်း၊ ပဉ္စ-
ကုန်သော၊ ယဒိဒံ (ယေ + ဣဒမေ) ကာမဂုဏာ - အကြင် ကာမဂုဏ်တို့သည်၊
(သန္တိ)၊ ဧတ–ထို ကာမဂုဏ်တို့သည်၊ ဘိက္ခုနော- ၏၊ ပရဝိသယော–သော၊
အဂေါစရော- တည်း၊ ပဉ္စ-ကုန်သော၊ (ကာမဂုဏာ-တို့ဟူသည်၊)ကတမေ–
အဘယ်တို့နည်း၊ ဣဋ္ဌာ-အလိုရှိအပ်ကုန်သော၊ ကန္တာ–နှစ်သက်အပ်ကုန်သော၊
မနာပါ–စိတ်နှလုံးကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ ဝါ- စိတ်ဖြင့် ရောက်အပ်
မြတ်နိုး-အပ်ကုန်သော၊ ဝိယရူပါ-ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်
သော၊ (ချစ်စရာကောင်းကုန်သော်)၊ ကာမူပသဉ္ဟိတာ – ကိလေသာကာမနှင့်
စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ရဇနီယာ–တပ်မက်ထိုက်ကုန်သော၊ ဝါ- တပ်မက်ကြောင်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ စက္ခုဝိညေယျာ–စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့် သိထိုက်ကုန်သော၊ ရူပါ–
ရူပါရုံတို့ လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ကာယဝိညေယျာ - ကာယဝိညာဉ်ဖြင့် သိထိုက်
ကုန်သော၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ-ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့လည်းကောင်းတည်း၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အယံ-
ဤ နှစ်သက်စရာ ကာမဂုဏ် ငါးပါးဖြာဇာဠ်၊ ဘိက္ခုနော– ၏၊ ပရဝိသယော–
သော၊ အဂေါစရော-တည်း။

ဘိက္ခဝေ-တို့၊ သကေ- မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပေတ္တိကေ–အဖဖက်မှလာသော၊
ဝိသယေ – အရာဖြစ်သော၊ ဂေါစရေ – ကျက်စားရာ အရပ်၌၊ စရတ –
လှည့်လည် ကျက်စားကြကုန်လေ၁၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ သကေ- သော၊ ပေတ္တိကေ-

သော၁ ဝိသယေ–သော၁ ဂေါစရေ–၌၊ စရတံ-ကုန်သော ('သင်တို့၏)၊ သြတာ
ရံ–ကို၊ မာဇော–သည်၊ နှ လစ္ဆတိ–ရလိမ့်မည်မဟုတ်၊ အာရမဏံ–ကို၊ မာဇော–
သည်၊ နှ လစ္ဆတိ–ရလိမ့်မည်မဟုတ်၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဘိက္ခုနော–၏၊ သကော–
မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၁၊ ပေတ္တိကော – သော၁၊ ဝိသယော - သော၁၊ ဂေါစရော -
ဟူသည်၊ ကော၁–အာဃယ်နည်း၊ စတ္တာရော–ကုန်သော၁၊ ယဒိဒံ (ယော+တ္ထမေ)
ဘတိပဋ္ဌာနာ – တို့သည်၊ (သန္တိ၊ တ္ထမေ – ဤ သတိပဋ္ဌာန်လေး၁း၊ တို့သည်၊
ဘိက္ခုဒုနာ–၏၊ ဧပေါ၊ဂေါစရော–တည်း)၊ စတ္တာရော–လေး၁း၊ တို့ဟူသည်၊ ကတ
မေ–အာဃယ်တို့နည်း၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တ္ထ၁–ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု–သည်၊
ကာယေ – ဆံ အစရှိသော ရုပ်အပေါင်း၌၊ ကာယာနုယဿီ – ရုပ်အပေါင်းကို
အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ စိတ္တရတိ ၊ပေ၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊
ဘိက္ခုနော - ၏၊ သကော - သော၁၊ ပေတ္တိကော- သော၁၊ ဝိသယော- သော၁၊
ဂေါစရော–တည်း။ [ပေယျာလကို ပါဠိတော်မှာ ကြည့်ပါ။]

ကုသလာနန္တိ– ကား၊ အနဝဇ္ဇလက္ခဏာနံ-အပြစ်၏ ဆန့်ကျင်ဖက်လက္ခဏာ
ရှိကုန်သော၁၊ ဝါ- အပြစ်မရှိခြင်းလက္ခဏာ ရှိကုန်သော၁၊ (မွေ၁နံ ၌ခပ်)၊ သမာ

အနဝဇ္ဇလက္ခဏာနံ။ ။အ၁ဇ္ဇရထိတသဒ္ဒ၁ဝါနံ- အပြစ်မှ ကင်းခြင်းသဘော၁ရှိကုန်သော၁၊ ဝါ- အပြစ်မရှိခြင်းသဘော ရှိကုန်သော၁၊ ၌နည်း၌ ကုသိုလ်တရားများကို လည်း ကော၁း၊ ဝိပါကမမျှမည်သော အပြစ်မရှိသော၁ကုသိုလ်၏ အကျိုးတရားများကိုလည်း ကော၁း ယူပါ၊ မှန်၏- အကျိုးတရားများလည်း အကြောင်းထုးထွိုဖြင့် သဒ္ဓေ၁ါဒ်၏ သန္တာန်၌ ကော၁းစွဲသွင်းထားအပ်သော် အသက်ရှည်ခြင်း၊ အနရှိသော၁ သမ္ဘတ်ဘို အထူးပြီဝ်ဘုရဟန္တာ် နော၁က်နော၁က် ကုသိုလ်များဖြစ်ခိုရာ် လွန်စွာအားကြီးသော ခိုရာ အကြောင်း ဖြစ်နိုင်ကြပေ၏။

ဆက်ပါဦး မည်။ ။ကုသိုလ်ကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော၁ အသံကောင်းမှု, ဘုတ် ကောင်းမှု, ရုပ်လှမှု စသည်တို့သည် အကျိုးဝိပါဂါဒ်များတည်း၊ ထို အကျိုးဝိပါဂါဒ်ကို အဋ္ဌေ၁ာ်၌ ဉာဏ်ကောင်းသူသည် ထိုဥာဏ်ဖြင့် စာပေကျမ်း၀ဉ်ဆ် သင်အံ့ လေ့လာ ပို့ချ မှု, အသံကောင်းသူက ထိုအသံဖြင့် တရားဟော၁မှု စသည် ပြုသော၁အခါ အကျိုးတရား သည်ပင် ကုသိုလ်ဖြစ်ခိုရာ်အကြောင်း ပြန်ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့အတူ ကုသိုလ်ကြောင့် ပီစွာည်း ဥစ္စာကြွယ်ဝသူသည် ထိုဥစ္စည်းဥစ္စာဖြင့် ဝန်ကြေးကမဲ့ လှူဒါန်းမှု, ဆေးရုံဆောက်မှု, လမ်း တံတား ဆောက်လုပ်မှု စသည် ပြုလုပ်ရာ၀ယ် အကျိုးသည်ပင် အကြောင်း ဖြစ်ပြန်လေသည်။

ဒါနဟေတူတိ—ကား၊ သမာဒါဃ—ကောင်းစွာယူ၍၊ ငွေ့နဟောတု—ကျင့်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဧဝမိဒံ ပုညံ ပဝတ္တတိတိ - ကား၊ ဧဝံ – ဤသို့၊ (နောက်၌ ဆိုအပ်မည့်အတိုင်း — ဟူလို)၊ လောကိယ လောကုတ္တရံ - လောကီ လောကုတ္တရာဖြစ်သော၊ ဣဒံ ပုညဖလံ-ဤကောင်းမှု ကောင်းမှု၏အကျိုးသည်၊ ဝနုတိ — တိုးပွားအံ့၊ စ-ဆက်၊ ဥပရူပရိ — အထက်အထက်ဖြစ်သော၊ ပုညဝိ— ကောင်းမှုကိုလည်းကောင်း၊ ပုညဝိပါကောဝိ — ကောင်းမှု၏ အကျိုးကိုလည်း ကောင်း၊ (ပုညဖလန္တိ—ပုညဖလဟူ၍)၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်၏။

ဒဋ္ဌေနမိစ္ဆက္ကံတို့ဈာနထာ အဖွင့်

၈၁။ တတ္ထ—ထို ပုညံ ပဝနုတိ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ကုသလံ–ကုသိုလ်သည်၊ ဒုဝိဓံ–နှစ်ပါးအပြားရှိ၏၊ ဝန္ဒဂါမိစ - ဝဋ်သို့ဆောက်ကြောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ်လည်းကောင်း၊ ဝိဝန္ဒဂါမိစ- ဝဋ်မှထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောက်ကြောင်း ဖြစ်သောကုသိုလ်လည်းကောင်းတည်း၊ တတ္ထ-ထို နှစ်ပါးသော ကုသိုလ်တို့တွင်၊ ဝန္ဒဂါမိ ကုသလံ နာမ-ဝန္ဒဂါမိ ကုသိုလ်မည်သည်၊ မာတာပိတူန်–တို့၏၊ ပုတ္တ ဓီတာသု- သားသမီးတို့၌လည်းကောင်း၊ ပုတ္တဓီတာနဉ္စ—သားသမီးတို့၏လည်း၊ မာတာပိတူသု-တို့၌လည်းကောင်း၊ သိနေဟဝသေန-ချစ်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ မုဒု မဒ္ဒဝစိတ္တံ- နည့်သည်းဖြစ်၍နည့်သောသဘောရှိသောစိတ်တည်း၊ ဝါ-အလွန်နည့်

သမာဒါနဟေတူ။ ။“သမာဒါန် (ဆောက်တည်)” ဟုရာ၌ သိလစသော ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဆောက်တည်၍ ကျင့်ရ၏၊ အကျိုးတရားများကား ဧဃာတ် တည်စရာ မလို၊ မိမိသန္တာန်၌ ကောင်းစွာယူခြင်း ဟူသော အကြောင်း၏ အစြေခံဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်ပင် “သမာဒါန (ဆောက်တည်)” ဟု မှတ်ပ၀ါ။

ပုညံ။ ။ပဲ့ညစ်လိုကို ကြည့်၍ “ပုညံ” ဟူသော ပုဒ်ဝယ် “ဇလ” ဟူသော ဧနောက်ပုဒ် ကြေနေသည် ဟု ဆိုတပ၀ါ၊ ပုညဇလံ ၌လည်း ကောင်းမှုနှင့် ဧကောင်းမှု အကျိုး ၂ မျိုးလုံးရအောင် “ပုညံ စ + ပုညဇလံ စ” ဟု ကေဒေသ သရူပေက သေသိ ပြု၀ါ၊ ထို့ကြောင့် “ပုညံ ဇလဉ္စ စ ၊ ဧပေ၊ ဧဝေစိတမ္မေဝ ” ဟု ဖွင့်သည်၊ [“ပုညံ – ဧကောင်းမှု ၊ ဧကောင်းမှု၏ အကျိုးသည်” ဟု အနက်ပေး၏]

ဓာတ္ဘာဝိတူနံ စသည်။ ။၊ မာတာပိတူနံစသော စကားသည်၊ နိဒ်းသာနုနည်း မျာသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အခြားသော ဤသို့ သဘောရှိသော ဝဋ်၏ အားကြီးသော ဒ္ဒိရာ အကြောင်းရှိသောကုသိုလ် ဟူသမျှကို “ဝန္ဒဂါမိ” ဟု ဖွတ်ပ၀ါ၊ သိနေဟဝသေန သည်ဟူလည်း မုဒုမဒ္ဒဝစိတ္တံဝယ် ဥပနိဿယ၏အစွမ်းဖြင့် အထူးမြှဲသည်၊- သမ္ဗယုတ်၏ အစွမ်းမြဲဖြင့် အထူးမမြဲ၊ ဖုန်၏– ချစ်ခင်မှု (ဧလ၁၈) နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်မခြိုခိုင်ပါ၊ မိဖတို့သည် သားသမီးများအပေါ်၌ ချစ်ခင်ခြင်းကြောင့် အလွန် နူးညံ့သော ဓမ္မတ္တာ၊ ဖြစ်သည်–ဟူလို။

သော စိသ်တည်း၊ ဝိဝဋ္ဋဂါမိကုသလံ နာမ-မည်သည်၊ စတ္တာရောသတိပဋ္ဌာနာဝတိ အာဒိဘေဒါ-လေးပါးသော သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ သတ္တတိ သ-သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော၊ ဗောဓိပက္ခိယမမ္မာ - ဗောဓိပက္ခိယာတရား တို့တည်း။

တေသု-သို့ခွန်ပါးသော (ဝဋ္ဋဂါမိ ဝိဝဋ္ဋဂါမိ) ကုသိုလ်တို့တွင်၊ ဝဋ္ဋဂါမိ ပုညဿ-ဝဋ္ဋဂါမိကုသိုလ်၏၊ ပရိယောသာန်-အဆုံးကား၊ မနုဿလောကေ-လူ့ပြည်၌၊ စက္ကဝတ္တိ သိရီဝိဘဝေါ- စကြာဝတေမင်း၏ အသရေ စည်းစိမ်တည်း၊ [နိဒဿနနည်းတည်း၊ နတ်စည်းစိမ်လည်း ပါဝင်နိုင်ပ်။။]ဝိဝဋ္ဋဂါမိကုသလဿ-၏၊ ပရိယောသာန်-ကား၊ မဂ္ဂ ဖလ နိဗ္ဗာန သမ္ပတ္တိ–မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်တို့၏ ပြည့်စုံခြင်းတည်း၊ တတ္ထ - ထို နှစ်ပါးသော(ဝဋ္ဋဂါမိ ဝိဝဋ္ဋဂါမိ) ကုသိုလ်တို့တွင်၊ ဝိဝဋ္ဋဂါမိ ကုသလဿ - ၏၊ ဝိပါကံ - အကျိုးကို၊ သုတ္တ ပရိယောသာနေ -- သုတ်၏ အဆုံး၌၊ ဒဿေသုတိ – ပြတော်မူလိမ့်မည်။ [“အထ ခေါ် ဘိက္ခဝေ ဘခေါ် နာမ ရာဇာ” အစရှိသည်ဖြင့် ဤ စက္ကဝတ္တိ သုတ်၏ အဆုံးနား ပုဒ်စဉ် (၁၀၈) ၌ ဟောတော်မူလိမ့်မည်။]

ပန-ကား၊ ဣဒ-ဤ သုတ်၏ အစ၌၊ (ကုသလာနံ ဘိက္ခဝေ မမ္မာနံ စသည်ဖြင့် သုဘ္ဘန်ဒေသနာကို အားထုတ်အပ်ရာ ဌာနဝယ် ဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋဂါမိ၏အဖြစ်ဖြင့် ဆက်ဆံသော ကုသိုလ်ကို ယူခြင်း၌၊ – ဤသို့ ဋီကာအတိုင်း အကျယ် ဆို၏။။)

စတ္တာရော ၊ဝေ၊ ဗောဓိပက္ခိယမမ္မာ ။ ။ အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သော ဝဋ္ဋဂါမိ ကုသိုလ်ကို ပြခြင်းငှါ “ မဇ်တာဝိတူန် ၊ဝေ၊ မှန္ဓနွဝ စိတ္တံ ”ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သည်သာ ဖြစ်သော ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်ကိုလည်း ပြခြင်းငှါ၊ “စတ္တာရော ၊ဝေ၊ ဗောဓိပက္ခိယမမ္မာ”ဟု ဆိုသည်၊ အမှန်မှာ ဤ ဗောဓိပက္ခိယ တရား တို့သာ ဝိဝဋ္ဋဂါမိကုသိုလ်ဖြစ်သည် မဟုတ်, ဝဋ္ဋဂါမိကုသိုလ်တို့လည်း အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်နိုင်လည်း - ဟူလို့။

ဝဋ္ဋဂါမိ, ဝိဝဋ္ဋဂါမိ။ ။ဝဋ်-ကို ဘောင်းတာ၍ ပြုအပ်သော ကုသိုလ် ဟုလမ္မာသည် ဝဋ်၏ အားကြီးသောဒီဃာ အကြောင်းဖြစ်၍၊ ဝဋ္ဋဂါမိ မည်၏၊ ဥပမာ- အသက် ရှည်မှု, အဆင်းလှမှု စသည်ကို မြွေ်ဖွန်း၍ ပြုအပ်သော ဆွမ်းလောင်းမှစသည်တည်း၊ ဝဋ်မှ ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်၏ အားကြီးသောဒီရာ အကြောင်းဖြစ်သော ကုသိုလ် မှန်သမျှသည် ဝိဝဋ္ဋဂါမိမည်၏၊ ဥပမာ - နိဗ္ဗာန်ကို ရည်မှန်း၍ ပြုအပ်သော ဆွမ်းလောင်းမှုစသည်တည်း။။

ဝရိယောသာန ။ ။ “ **အဆုံး** ” ဟုဆာ၌ တကယ်ဆုံးသည် မဟုတ်, အကျိုးထူးကို ဆောင်နိုင်သည့်အတွက် အကျိုးပေးနိုရာ အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်ခြင်း ကိုသာ “**အဆုံး**” ဟု ဆိုလိုသည်။

မနုဿလောကေ ။ ။ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်သော အသရေ စည်းစိမ်သည်လည်း ဝဋ္ဋဂါမိ ကုသိုလ်၏ အထွဋ်အထိပ်ပင် ဖြစ်၏၊ သို့ဆာတွင် ပဂိုဇတော်၌ စကြာမင်း စည်းစိမ်နှင့် စပ်၍ ဒေသနာတော် လာသောကြောင့်“မနုဿလောကေ စက္ကဝတ္တိ သိရိဝိဘဝေါ”ဟု ဝိသေသန ပြုထားသည်။

ဝန္ဓဂါမိ ကုသလသာ - ၏။ ဝိပါက ဒဿနတ္ထ - အကျိုးကို ပြတော်မူခြင်းငှါ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ယဒါ-၌၊ ပုတ္တဓီတရော-တို့သည်၊ မာဓာပိတုနံ-တို့၏၊ ဩဝါဒေ-၌၊ နအန္ဒံသု - မတည်ကြကုန်၊ တဒါ-၌၊ (သားသို့မျှားက မိဖတို့၏ အဆုံးအမဝယ် မတည်ကြရာ- ထိုအခါ၌)၊ အာယုနာပိ - အသက်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏေနာပိ-အဆင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဣဿရိယေနာပိ-အစိုးရသူ၏ အဖြစ် (သူတပါး လေးစားမှုခံရခြင်း) အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရိပာဿယိ သု - ဆုတ်ယုတ်ကြကုန်ပြီ၊ ယဒါပန - အကြင်အခါ၌ကား၊ (ပုတ္တ ဓီတရော မာတာပိတူန် ဩဝါဒေ) အန္ဒံသု - ကုန်ပြီ၊ တဒါ-၌၊ (သားသို့မျှားက မိဖတို့၏ အဆုံးအမဝယ် တည်ကြရာ ထိုအခါ၌)၊ (အာယုနာပိ ဝဏ္ဏေနာပိ ဣဿရိယေနာပိ) ပရိ - သု - ဆုတ်ယုတ်ကြကုန်ပြီ၊ ဣဒါပန - အကြင်အခါ၌ကား၊ (ပုတ္တ ဓီတရော မာတာပိတူန် ဩဝါဒေ) အန္ဒံသု - ကုန်ပြီ၊ တဒါ-၌၊ (သားသို့မျှားက မိဖတို့၏ အဆုံးအမဝယ် တည်ကြရာ ထိုအခါ၌)၊ (အာယုနာပိ ဝဏ္ဏေနာပိ ဣဿရိယေနာပိ) ပရိ - သု - တိုးပွားကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ဝတ္တာ - မိန့်တော်မူပြီး၏၊ ဝန္ဓဂါမိ ကုသလာနံသန္ဓိဝေနေန - ဝန္ဓဂါမိကုသိုလ်၏ အနုသန္ဓေ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝန္ဓဂါမိ ကုသိုလ်နှင့် ဆက်သွယ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်))၊ ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေတိ ဒေဿနံ - ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ၊ အစရိသော ဒေဿနာတော်ကို၊ အာရဘိ - အားထုတ်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ - ထို ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ အစရိသော ဒေဿနာတော်၌၊ စက္ကဝတ္တိအာဒီနိ - စက္ကဝတ္တိ အစရိသော ပုဒ်တို့ကို၊ မဟာပဒါနေန-မဟာပဒါန သုတ်၌၊ ဝိတ္ထာရိတာနေန၀ - ခဲ့ပြင့်အပ်ပြီးကုန်သည် သာတည်း။

၇၂။ ဩသက္ကိတန္တိ-ကဒၦး၊ ဣဿ သကမ္မိ-အနည်းငယ်လည်း၊ အ၀သက္ကိတံ-အောက်သို့ရောက်သည်ကို၊ ၀ါ-အောက်သို့ ကျသည်ကို၊ ဌာနာ စုတန္တိ - ကား၊ သဗ္ဗသော - အလုံးစုံသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဌာနာ - တည်ရာ အရပ်မှ၊ အပကတံ - ဖယ်၍ ဖြစ်သည်ကို၊ (ရွှေ့လျော့သည်ကို)၊ (ပဿယျာသမိ ဉ်စပ်)၊ တံ စက္ကရတနံ - ထို စကြာရတနာသည်၊ အန္တေ့ပုရဒ္ဒါရေ - နန်းတော် တံခါး၌၊ အာဟဉ်ဟတံ ဝိယ-တပ်ထားအပ်သော၀ဝင်ရိုးကဲ့သို့၊ ဝေဟာသံ-ကောင်းကင်၌၊

ဒေဿနံ အာဒရတိ။ ။ဝန္ဓဂါမိကုသိုလ်နှင့်စပ်သဖြင့်"ဘုတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေ"စသော စကားတော်ကို အားထုတ်တော်မူရာ၌ ဟောအပ်သော၀တရားမျက်မှာကို အားထုတ်သည် မဟုတ်၊ (တရားဟောရှိမျှကို အားထုတ်သည် မဟုတ်)၊ မမှ ပဋိဂ္ဂါဟက ရဟန်း တို့အား အကျွန်ုပ်ချစ်အားဖြင့် "ယဒါ ပုတ္တဓီတရော၊ ဝေ၊ ဝနိ သူ" ဟူသော ဤအမိပ္ပါယ်ကို ပြ၍ အားထုတ်တော်မူသည်-ဟု သိစေခြင်းငှါ"ဘိက္ခဝေ ယဒါ"စသည်ကို မိန့်သည်၊ ရှေးဦးစွာ ထိုအတိုင်း မပြသော်လည်း အနက် အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ပြီးကဲ့သို့ ဖြစ်သည်- ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာ ဆိုလိုသည်။

နှတ်ချက်။ ။၍၌ အဓိပ္ပါယ်အရ ဋီကာ၌ "အာရဘန္တော့ စ ဒေသိယမာနမတ္တံ" ဝယ် "အာရဘန္တော့ စ နဒေသိယမာနမတ္တံ"ဟု နသဒ္ဒါဖြင့် ပါဠိရှိသင့်ပါသည်။

အဋ္ဌသဋ္ဌီကိရ-တည်နေသတတ်၊ အဃ-ဠ်၊အဿ-ထိုစကြာရထနာ၏။ ဥဘောသု-နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပဿသု--နံပါးတို့၌၊ (တနည်း) ဥဘော ပဿသု - ကေး နှစ်ဖက်တို့၌၊ ဒွေ--နှစ်ချောင်းကုန်သော၊ ခဒိရထမ္ဘေ - ရှားတိုင်တို့ကို၊ နိခဏိတ္ဝာ-- စိုက်၍၊ စက္ကရာဇာနမတ္ထာကေ-စကြာရထနာ၏ အဃက်၌၊ နေမိ အာဘိမုခ်-အက္ခပ် တကူသို့ ရွှေရွှ့ ၊ ဧကံ-တချောင်းသော၊ သုတ္တာံ-ချည်မျှင်ကို၊ ဗဒ္ဓံ သု-ကုန်ပြီ၊ အခေဘာဓေပိ--အောက်အဖို့၌လည်း။ နေမိ အာဘိမုခ် - အက္ခပ်သို့ ရွှေရွှ့ ၊ ဧကံ-သော၊ (သုတ္တာကံ-ကို)၊ ဗဒ္ဓံ သု-ကုန်ပြီ၊ [စကြာရထနာ ရွှေ့လျော်သည် မရွှေ့လျော်သည်ကို သိမှီရန် ဘေးနှစ်ဖက်၌ ရှားထိုင်ထိုက်ကို စိုက်၍ စကြာရထနာ၏ အဃက်၌ ချည်ကြိုး တချောင်း, အောက်၌ ချည်ကြိုး တချောင်း ဖွဲ့ချည်ထားကြသည်။]

တေသု-ထို နှစ်ချောင်းသော ချည်ကြိုးတို့တွင်၊ ဥပရိမသုတ္တာတော-အထက်၌ ဖြစ်သော ချည်ကြိုးမှ၊ အပုမတ္တကမိ-အနည်းငယ်မျှလည်း၊ သြဂတံ-အောက်သို့ ရောက်သည်၊ (သ မာနံ-သော်)၊ စက္ကရတန်-သည်၊ ဩသက္ကိတံနာမ-ဩသက္ကိတ မည်သည်၊ (အောက်သို့ လျော့ကျသည် မည်သည်၊) ဟောတိ၊ ဟေဋ္ဌာ – အောက်၌၊ (အောက်က)၊ သုတ္တဿ-၏၊ ဌာန်-တည်ရာကို၊ ဥပရိမကောဋိယာ-အထက် အစွန်အားဖြင့်၊ အဘိက္ကန္တဝတံ- လွန်ခြင်းသို့ ရောက်သည်၊ (သ မာနံ-သော်)၊ ဌာနာ စုတံနာမ - ဌာနာစုတမည်သည်၊ (တည်ရာအရပ်မှ ရွှေ့လျော်သည် မည်သည်)၊ ဟောတိ၊ ကဒေတိ – ထိုသို့ တည်ရာအရပ်မှ ရွှေ့လျော်ခြင်းသည်၊ (ရညော-၏)၊ အဘိဗလဝဒေါသေ-အလွန်အားကြီးသောအပြစ်သည်၊ သတိ၁ေ - ဖြင့်သော်သား၊ (ဖြစ်မှသာ)၊ ဟောတိ၊ [စာအုပ်တို့၌ သတိနေဝ် ‘‘၁ေ’’ဟု ရှိ၏၊ ရှေးနီဿယာဠ် မဝါ၊ ‘‘၁ေ’’ဟု ရှိသင့်၏။] သုတ္တမတ္တပို - ချည်မျှင်ခြင်းမျှသည်လည်းကောင်း၊ ကေဂံလ ဒုဂုံလမတ္တိ၁ါ- လက်တဘစ် လက်နှစ်သစ်မျှသည်လည်းကောင်း၊ ဘဋံ-လျော့ကျသည်၊ (သ မာနံ-သော်)၊ ဌာနာ-မှ၊စုတမေ၀--ရွှေ့လျော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တံ-ထိုလျော့ကျခြင်းကို၊ (ထိုချည်တချောင်းမျှ လျော့ကျခြင်း, လက်တသစ် နှစ်သစ်မျှ လျော့ကျခြင်း, လက်တသစ် နှစ်သစ်မျှ လျော့ကျခြင်းကို)၊ သန္နာ ယ-၍၊ သြသက္ကိတံ ဌာနာ စုတန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ။

သြသက္ကိတံ ဌာနာ ဝုတံ။ ။စကြာရထနာ၏ တည်ရာအရပ်မှ အနည်းငယ် လျော့ကျခြင်းသည် သြသက္ကိဘတည်း၊ အောက်အဖို့ ဆုံချည်အပ်သောကြိုးကို စကြာရထနာ၏ အထက်အစွန်းလွန်အောင် လျော့ကျခြင်းသည် ဌာနာစုတတည်း၊ ထိုသို့ ဌာနာစုတဖြစ်လေ၁ါ်အောင် လျော့ကျခြင်းသည် စကြာမင်း၏ အလွန်အားကြီးသော အပြစ်ဖြစ်မှသာ လျော့ကျလေသည်း၊ ထို့ကြောင့် ချင့်မျှင်တချောင်းစာမျှလျော့ကျခြင်း, လက် တသစ် နှစ်သစ်မျှ လျော့ကျခြင်းကိုလည်း ‘‘ဌာနာစုတ’’ဟုသာ မှတ်၀၊ ဤကဲ့သို့ လျော့ကျခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ ‘‘သြသက္ကိတံ ဌာနာ စုတံ’’ဟု ဆိုသည်။

အထ မေ အာရောစေဃျာသိတိ—ကား၊ တာတ-အမောင်၊ တုံ-သည်၊ အင္ဂ-ယနေ့ကို၊ အာဒိ- အစကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဒိဝသဿ - တနေ့၌၊ (တနေ့လျှင်)၊ တိက္ခတ္တုံ--သုံးကြိမ်၊ [ကတ္တုံနှင့် ယှဉ်ရာဝယ် သတ္တမီအနက်၌ ဆန္ဒိသကိသည်၊-ရူ ၃၆၉။] စက္ကရတနဿ – စကြာရတနာ၏၊ ဥပဋ္ဌာနံ – ဆည်းကပ်ခြင်းငှ၊ ၀ါ - ဆည်းကပ်ရာအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆ– သွားပါ၊ ဧဝံ - သို့၊ ဂစ္ဆန္တေန္တာ – သွားလေသော်၊ ယဒါ – ၌၊ စက္ကရတနံ -- ကို၊ ဂ္ဂါ သကမို့ -- လည်း၊ သြသက္ကိတံ–အောက်သို့ လျှောကျသည်ကို၊ ဌာနာ-မှ၊ စုတ်–ချေ,လျှောသည်ကို၊ ပဿသိ–မြင်၏၊ အထ-၌၊ မယ်-အား၊ အာဒိက္ခေယျာသိ-- သံတော်ဦးတင်ပါ၊ ဟိ-မှန်၊ မေ-၏၊ ဇိဝိတံ-အသက်ကို၊ တဝ-၏၊ ဟတ္ထေ-၌၊ နိက္ခိတ္တံ–ထားအပ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့မှာထားပြီ၊ [မင်းချင်း ယောကျ်ားတယောက်ကို မှာထားပြီး]၊ အဒ္ဒသာ-တိ–ကား၊ အပ္ပမတ္တော-မဖေ့မလျော့သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ဒိဝသဿ-၌၊ တိက္ခတ္တုံ–သုံးကြိမ်၊ ဂန္ဆ-၍၊ သြလောကေန္တော–ကြည့်လတ္တံသော်၊ ကေဒိဝသံ တနေ့သည်၌၊ အဒ္ဒသ – မြင်ပြီ၊ (စကြာရတနာအောက်သို့ လျှောကျသည်ကို မြင်ပြီ)။

၈၃။ အထ ခေါ ဘိက္ခဝေ တိ—ကား၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ အထ-၌၊ (မင်းချင်း ယောကျ်ားက သံတော်ဦးတင်ရာ ထိုအခါ၌)၊ ဒဋ္ဌေန် – ဒဋ္ဌနေမိမမည်သော၊ ရာဇာ-သည်၊ စက္ကရတနံ- သည်၊ သြသက္ကိတံ– အနည်းငယ် အောက်သို့ ရောက်သွားပြီ၊ (အောက်သို့ လျှောကျပြီ)၊ ဣတိ – သို့၊ သုတ္တာ - ၍၊ ဥပ္ပန္နေ ဗလဝဒေါမနဿော-ဖြစ်သော အားကြီးသော ဒေါမနဿရှိသည်(ဟုတ္တာ)၊ ဒါနိ–၌၊ မယာ-သည်၊ စိရံ-ကြာရှည်စွာ၊ ဇိဝိတမဒ္ဒ-အသက်ရှင်ထိုက်သည်၊နှ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်တော့မည် မဟုတ်၊ မေ - ၏၊ အာဃာ – သည်၊ အပ္ပဲ ဒေသော်–နည်းသော အကြွင်း အကျန်ရှိ၏၊(အနည်းငယ်သာ ကျန်တော့၏)၊ ဒါနိ—ယခုအခါသည်ကား၊ မေ - ၏၊ ကာမေ – တို့ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇနကာလော – သုံးဆောင်ခံစားရာအခါသည်၊ (သုံးဆောင်ခံစားရမည့် အခါသည်)၊ နော-မဟုတ်တော့၊ ဣဒါနိ–ကား၊ မေ-၏၊ပဗ္ဗဇ္ဇာကာလော-ရသော် ရဟန်းပြုရမည့်အခါတည်း၊ဣတိ-ဤသို့စဉ်းစား၍၊ ဆောဒိတ္တာ – ငိုး၍၊ ပရိဒေဝိတ္တာ – မြည်တမ်း၍၊ ဧဋ္ဌပုတ္တံ – သားတော်ကြီး ဖြစ်သော၊ ကုမာရံ-မင်းသားကို၊ အာမန္တေသေတ္ထာ-ခေါ်စေ၍၊ တေံ-ဤမင်းသားကို၊ (ဒီပို ကိရ မေ တာတ ကုမာရ အစရှိသော ဤစကားကို)၊ အဝေါစ-ပြောပြီ။

သမ္မဒ္ဓပရိယန္တန္တိ-ကား၊ ပရိက္ခိတ္တ ကောသမ္မဒ္ဓ ပရိယန္တမေဝ–ကာရံအပ်သော တစင်းသော သမ္မဒ္ဓဓုဇာအဆုံး အပိုင်းအခြား ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော (ပထဝီ ဧ၌စပ်)၊[ဇမ္ဗူဒီပကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်။] ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ-ဤ ကေ သမုဒ္ဒပရိယန္တ ဖြစ်သော ဇမ္ဗူဒီပ် မြေအပြင်သည်၊ အဃ - ထို ဒဋ္ဌနေမိစက္ကြမင်း၏၊ ကုလ သန္တကံ-အမျိုး၏ ဥစ္စာတည်း၊ စက္ကဝါဠ ပရိယန္တံပန်-စက္ကဝဠာ အဆုံးအပိုင်း

အခြား ရှိသော မြေအပြင်သည်ကား၊ ပုညိဿိဝဝေသန-စက္ကြာမင်း၏ အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်သော ပဉ္စင်းတန်ခိုး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိမ္မတ္တိ ဖြစ်ပြီ၊ တံ - ထို စက္ကဝဠာဋ္ဌ ပရိယန္တ မြေအပြင်ကို၊ ဒါဘုံ-၄၊ နသက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ ကုလသန္တက်-အမျိုး၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ဇမ္ဗူဒီပ် မြေအပြင်ကို၊ နိယျာတေန္တော – အပ်နှင်းလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သမုဒ္ဒ ပရိယန္တန္တိ - ဟူ၍၊ ဆာဟ – ပြီ။

ကောသမဿွန်တိ-ကား၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တာပသပဗ္ဗဇ်- ရသေ့တို့၏ ပဗ္ဗဇောသို့၊(ရသေ့အဖြစ်သို့)[သမဏပဗ္ဗဇာ, တာပသ(ဣသိ)ပဗ္ဗဇာဟု] မျိုးရိုးရာ တာပသပဗ္ဗဇာသို့ - ဟူလို့။] ပဗ္ဗဇန္တေဝပိ - ကပ်ောက်သူတို့သည်လည်း၊ [ပ်ဖြင့် သမဏပဗ္ဗဇောသို့ ကပ်ရောက်သူတို့ကို ပေါင်း။] ပဋ္ဌမံ - စွာ၊ ကောသမဿံ - ဆဲမုတ်ဆိတ် ကျွဲစွယ်ကို၊ ဩဟာရေန္တိ-ပယ်ရှားကုန်၏။[‘‘အောက်သို့ ဆောင်စေကုန်၏’’ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏။] တတော-ထိုအခါမှ၊ (ပဌမအကြိမ် ဆဲမုတ်ဆိတ်ကျွဲစွယ်ကို ပယ်ရှားပြီးရာ ထိုအခါမှ)၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ပရ္ဋကေသေ-စည်ပင်လာသောဆံပင်တို့ကို၊ (ရှည်လာသောဆံပင်တို့ကို)၊ ပန်ခွံတွာ-ထုံးပွဲ၍၊ ဝိစရန္တိ–လှည့်လည်ကုန်၏၊ တေန - ကြောင့်၊ ကောသမဿံ ဩဟာရေတွာတိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ-ဟောခဲ့ပြီးသော် မူအပ်ပြီ၊ ကာသာယာနီတိ-ကား၊ ကာသာယ ရသဝိတာနီ-သောက်အပ်သော ဖန်ရည်ရှိကုန်သော၊ ဝါ–ဖန်ရည်ကို သောက်ကုန်သော၊ (ဝတ္ထာနိ ဠ်စပ်)၊ [ကသာယေန+ဝတ္ထာနိ ကာသာယာနီ- ဟုပြု။] အာဒိတောဒအစ်၌(ရသေ့ဖြစ်၍)၊ဧဝံ-ဤသို့ ဖန်ရည်ဆိုး အဝတ်တို့ကို ဝတ်ရွံမူကို၊ ကတ္ဝာ–၍၊ ပစ္ဆာ–၌၊ ဝက္ကလာနိပိ – လျှော်တေတို့ကိုလည်း၊ ဓာရေန္တိ-ဆောင်ကုန်၏။

ပဗ္ဗဇိဘိ- ကား၊ ပဗ္ဗဇိတော – ကပ်ရောက်ပြီး၍၊ စ – ဆက်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ – ရသေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီး၍၊ အတ္တာနေဒ – ၏၊ မင်္ဂလဝနုယျာနေယေဝ– မင်္ဂလာဥယျာဉ်တော်၌ပင်၊ ဝသိ - နေပြီ၊ ဆုဇိသိမ့်တိ – ကား၊ ဆုဇ္ဇသိမ့်– မင်းရသေ့သည်၊ (သတ္တာဟ ပဗ္ဗဇိတေ ဠ်စပ်)၊ ဟိ - မှန်၊ ပြာဟုဏာပဗ္ဗဇိတာ– ပဏ္ဏားမျိုးမှ ရသေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သူတို့ကို၊ (ပဏ္ဏားမျိုးမှ ရသေ့ဖြစ်လာသူတို့ကို)၊ ဗြာဟ္မဏိသယောဘိ–ဗြာဟ္မဏိသိတို့ဟူ၍၊(ဗြာဟ္မဏ ရသေ့တို့ဟူ၍)၊ ဝုစ္စန္တိ–ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ပန-ကား၊ သေတ္ထဿွတ္တံ–ထိုးပြူးကို၊ ပဟာယ-၍၊ ဆုဇ ပဗ္ဗဇိတာ-မင်းအဖြစ်မှ ရသေ့အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သူတို့ကို၊ ဆုဇိသယေဒတိ– ဆုဇိသိတို့ဟူ၍၊ (ဆုဇရသေ့တို့ ဟူ၍)၊ (ဝုစ္စန္တိ)၊ အန္တရဓာယိတိ-ကား၊ အန္တရဟိတံ–ကွယ်ပျောက်ပြီး၊ နိဗ္ဗုတဒဗိယဒိန ဝါဝိယ–ပြင်းသွားသောဓမ်းတောက်ကဲ့သို့၊ အဘာဝံ–မရှိခြင်းသို့၊ ဥပဂတံ - ကပ်ရောက်ပြီ၊ ပဋိသံဝေဒေသိတိ - ကား၊ ကန္ဒနန္တိ - ငိုကြွေးလျက်၊ ပရိဒေဝန္တော – မြည်တမ်းလျက်၊ ဇာနာပေသိ-သိစေပြီ၊[သိအောင် အထင်အရှားပြပြီ။]

ပေတ္တိကန္တိ—ကား၊ ပိတိတော-အဖမှ၊ အာဂတံ-လာသော၊ ဒါယဇ္ဇံ-အမွေသည်၊ နဟောတိ-မဟုတ်၊ ကုသိတေန-ပျင်းရိသော၊ ဟီန ဝီရိယေန-ယုတ်လျော့သော ဝီရိယရှိသော၊ ဒဃ-ကုန်သော၊ အကုသလကမ္မပထေ- တို့ကို၊ သမာဒါ ယ-၍၊ ဝတ္တေန္တေန-ကျင့်သူသည်၊ ပါပုဏိတုံ—ရောက်ခြင်း၎၊ နံ သက္ကာ-မစ္ဆဲမ်ိုးနိုင်၊ ပန-အနန္တယကား၊ အတ္တာနော-၏။ သုကတံ—ကောင်းစွာပြုအပ်သော၊ ကမ္မံ-ကို၊ (ကုသလကမ္မပထတရား တည်း-ဟူသော ကံကို)၊ နိဿာယ - ၍၊ ဒဿိစံ— ဆယ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဒုဒ္ဒသဝိဇ်ဝေါ—တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ စက္ကဝတ္တိဝတ်တံ့—စက်ြာမင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်ကို၊ ပူရေန္တေန ေန၀- ဖြည့်ကျင့်သူသည်သာ၊ တေ- ဤခကြာရတနာဘို၊ ပတ္တမ္ဖ - ရောက်အပ် ရောက်နိုင်၏၊ (ရဒနပ် ရနိုင်၏)၊ ဣတိ-သို့၊ ဒီဃေတိ-၏။ [ဒဿိစံ, ဒုဒ္ဒသဝိဇ၏ သရုပ်သည် နေ၁က်၌ လာလိမ့်မည်။]

အထ—ထို့မှ နေ၁က်၌၊ နံ-ထို သားးတော်မင်းကို၊ ဝတ္တုပဋိပတ္တိယံ-စက်ြာမင်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်ကို ကျင့်ခြင်း၌၊ စောဒေန္တော -- တိုက်တွန်းလိုသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဣာဿိတ္ထေရိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ—ပြီ၊ တတ္ထ— ထို ဣာဿိတ္ထံအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အရိဃယတိ - ကား။ နိဒ္ဒေါသေ - အပြစ်မရှိသော၊ (စက်ြာမင်း ဖြစ်ကြောင်း ကျင့်ဝတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ်မရှိသော)၊ စက္ကဝတ္တိဝတ္တေတိ- ကား၊ စက္က ဝတ္တိနံ-တို့၏၊ ဝတ္တေ-ကျင့်ဝတ်၌၊ (ဝတ္တာဟိ ၌ခပ်)။

စက္ကဝတ္တိနံ ဝတ္တေ။ ။ စက္ကဝတ္တိဘုရားတို့ ဝတ္တိတမ္ဘဝတွေ (စက်ြာမင်းထိုသည်+ ကျင့်ထိုက်သော ဝတ်၌)၊ ဘာဝိနိဘူတေပိယ ဟိ ဥပစာရော (စင်စစ် ဖြစ်မည့် အနာဂတ်၌ ဖြစ်၏ဟု အတိတ်၌ကဲ့သို့ တင်စား ပြောဆိုခြင်းတည်း)၊ ယထာ- အဲဂုဓာ ရာဇဂဟံ ပုဋ္ဌေါဘိ၊ ဥပမာ— ''မြတ်စွာဘုရား ရာဇဂြိုဟ်သို့ ကြွခဲတော်မူပြီ'' ဟူသကဲ့သို့ တည်း၊ အဓိဝတ စက္ကဝတ္တိ ဘာဝါဝိ ဟိ တေ တဿ ဝတ္တေန္တေဝါတိ တဿ ဝုတ္တံ၊ (ဖွဲ့သ၏ – ရဒနပ်ဖြီးသော စက်ြာမင်းအဖြစ်ရှိသော ဓင်းတို့သည်လည်း ထိုကျင့်ဝတ်များ၌ ကျင့်ကြရသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ''စက္ကဝတ္တိနံ ဝ၀တ္တ'' ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ဖြီ)၊ -- ဋီကာ။

ဆိုလို့ရင်း ။ ။ '' စက္ကဝတ္တိ ဝတ္တေ ''၌ စက်ြာမင်းဖြစ်ဖြီးမှ ကျင့်ရမည် မဟုတ်, မဖြစ်ခင် ကြိုတင်၍ ကျင့်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် '' စက္ကိဝတ္တိ ရာဇုဟိ ဝတ္တိတမ္ဘဝတွေ'' ဟု မဆိုသင့်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟု ဓမေး။

တင်စားဖြေခြာ။ ။ထိုကျင့်ဝတ်ကို ကျင့်ပြီးလျင် ကေန် စက်ြာမင်း ဖြစ်ရလိမ့်မည် ဖြစ်သောကြောင့် မဖြစ်သေးသောအနာဂတ်ကို အတိတ်မှာတင်စားခဲ့၏ '' စက္ကဝတ္တိ ရာဇုဟိ ဝတ္တိတမ္ဘဝတွေ''ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်၊ သို့ဖြစ်လျင် အဋ္ဌကထာ၌ ''စက္ကဝတ္တိနံ+ ဝတွေ''ဟု အဘယ့်ကြောင့် ဆိုဝါသနည်း ဟု ဓမေး၊ စက်ြာမင်းဖြစ်ဖြီး နောက်၌လည်း ဆက်လက် ကျင့်နေရမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် ''စက္ကဝတ္တိ နံ+ ဝတွေ''ဟု ဆိုသည်။

စကၠဝတ္ထိအရိယဝတ္ထုကထာ အဖွင့်

၈၄။ ဓမ္မစ္ဆိ-ကား၊ ဒသ ကုသလကမ္မပထဓမ္မ--ဆယ်ပါးသော ကုသလကမ္မပထ တရားကို၊ နိဿာယာတိ-ကား၊ တဒဓိဋ္ဌာနေန--ထို ကုသလကမ္မပထတရား ဟူသော တည်ရာထွိသော၊ စေတသာ-ဖြင့်၊ [တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် စိတ်ကို ဖြစ်ခင့်မပေးပဲ တရားဌိသာ စွဲမြဲစွာ တည်နေသောစိတ်ဖြင့် - ဟူလို့၊ သော (ဓမ္မော) + အဓိဋ္ဌာနံ စေဿာတိ တဒဓိဋ္ဌာနံ။] တဓေဝ - ထို ကုသလကမ္မပထတရားကိုပင်၊ နိဿယံ-မှီရာကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဓမ္မံ သက္ကစ္စောဇ္ဇေဿတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတော-- ပြုအပ်သည်၊ (သမာနော) သော ဓမ္မော -- ထို ကုသလကမ္မပထတရားသည်၊ သဋ္ဌု - ကောင်းစွာ၊ ကတော- ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ -- ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧတံ--ဤတရားကို၊ ကစ္စောဇ္ဇေဿ -- ပြုလျက်၊ [“ သက္ကစ္စောဇ္ဇေဿ - ကောင်းစွာပြုလျက်၊ ဝါ- လေးလေးစားစားပြုလျက်”ဟု သဒ္ဒတ္ထဝေးပဟိ။] ဓမ္မံ, ဂန္ဓံ ကစ္စောဇ္ဇေဿတိ-ကား၊ တသ္မိံ-ထို ကုသလကမ္မပထတရား၌၊ ဂါရဝုပ္ပတ္တိယာဝ-- လေးစားခြင်း၏ ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ တံ -- ထို ကုသလကမ္မပထတရားကို၊ ဂန္ဓံ -- လေးစားမှုကို၊ ကစ္စောဇ္ဇေဿ-ပြုလျက်။

ဓမ္မံ မာနေဇ္ဇေဿတိ--- ကား၊ တမေဝဓမ္မံ -- ထို ကုသလကမ္မပထတရားကိုပင်၊ ပိယဘူ - ချစ်အပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ ဘာဝနီယဘူ -- ချီးမွမ်းအပ်သည်ကို လည်းကောင်း၊ ကတ္တာ- ၍၊ ဝိဟရန္တော - နေလျက်၊ ဓမ္မံ ပူဇေဿတိ- ကား၊ တံ-ထို ကုသလကမ္မပထတရားကို၊ အပဒိသိတ္တာ-ညွှန်ပြ၍၊ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထေန-နံ့သာပန်း အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်ခြင်းဖြင့်၊ အသာ--ထို ကုသလကမ္မပထတရား အား၊ ပူဇံ -- ပူဇော်မှုကို၊ ကစ္စောဇ္ဇေဿ - ပြုလျက်၊ [ဤစကားကို ထောက်၍ တရားတော်အား ရည်မှန်း၍ ပန်း စသည်ဖြင့် ပူဇော်ကောင်းသည်။] ဓမ္မံ အပစာယနောတိ- ကား၊ တသ္မော ဓမ္မသာ-- ထို ကုသလကမ္မပထတရားအားပင်၊ အဋ္ဌလိကရဏာဒီဟိ - လက်အုပ်ချီမှုကို ပြုခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ နီစဝုတ္တိတံ-နိမ့်ကျသော ဖြစ်ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ (မိမိကိုယ်ကို နှိမ့်ချမှုကို) ကစ္စောဇ္ဇေဿ - ပြုလျက်၊[ဤစကားအရတရားဟောင်းကို မှန်း၍ လက်အုပ်ချီမှု ရှိခိုးမှုပြုကြသည်။]

ဓမ္မဓရော ဓမ္မဓရတူဟိ - ကား၊ တံ မွေ်-ကို၊ ဓရေဝ -- အလိုက်သို့၊ ပုဂ္ဂလတ္တာ -- ရွေသွားပြု၍ လည်းကောင်း၊ ကေတု မိဝစ -- မှန်ကင်းကဲ့သို့လည်း၊ [အဆောက်အဦး၏ ထိပ်ဝယ် တပ်ထားအပ်သော အမြင့်ဆုံး အရာကို “ကေတု” ဟုဆိုကြသည်။] ဥုက္ခိပိတ္တာ-ချီမြှောက်ရှိလည်းကောင်း၊ ပဟတ္တိယာ-ဖြစ်ခြင်းအား ဖြင့်၊ ဓမ္မဒ္ဓဇော-တရားတည်းဟူသော အလိုရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မကေတု စ-တရားတည်းဟူသော မှန်ကင်း ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ဣတိအတ္ထော-

နက်၊ ဓမ္မာဓိပတေယျော့တိ - ကား၊ ဓမ္မာဓိပတိ-ဘုတော-တရုးတညီးဟူသော အကြိုးအကဲရှိသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)။ **အာဂတာ ဘာဝေန** - လာခဲ့သည်၏ အဖြစ်**အား**ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဝသေနေဝ - ကုသလ ကမ္မပထတရုးဇ အစွမ်း**ဖြင့်**သာ၊ သမ္မက်ရိယာနံ -- အလုံးစုံသော အမှုအရာတို့ကို၊ (ထိုဝိမှု ရပ်မှုစသော အမှုအရာ တို့ကို)၊ ကမ္မဇဏေန -- ပြုခြင်း အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာဓိပတေယျော-တရုးတည်းဟူသောအကြိုးအကဲ၏ အဖြစ်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ (သံဝိဒဟဿု ဠ္ဟ စပ်)။

ဓမ္မိကံ၊ ပေ၊ သံဝိဒဟဿုတိ -- ကား၊ အဿာ၊ -- ထို့ရက္ခာဝဏဏ ဂုတ္တိ၏၊ ဓမ္မော-သည်၊ အတ္ထိ - ၏၊ ဣတိ-ဆို ကြောင့်၊ (ထိုသို့ တရုး ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)(သာ-ထို ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိသည်၊) ဓမ္မိကာ-ဓမ္မိကာ မည်၏၊ ရက္ခာစောင့်ရှောက်ခြင်းလည်း၊ အာဝရဏဥ-ဝန်းမြစ်ခြင်းလည်း၊ ဂုတ္တိ-လုံခြုံစေခြင်းလည်း၊ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ-စောင့်ရှောက်ခြင်း တားမြစ်ခြင်း လုံခြုံစေခြင်း၊ တတ္ထ - ထိုရက္ခ အာ့ဝရဏ ဂုတ္တိတို့တွင်၊ ပရံ ရက္ခန္တော အတ္တာနံ ရက္ခတီတိ--ဟူ၍၊ ဝစနတော-ဟော်တော်မှုခြင်းကြောင့်၊ ခန္ဓိအာဒယော-ခန္ဓိအစရှိသည်တို့သည်၊ ရက္ခာ- ရက္ခာတို့မည်၏၊ ဟိ-သာဒကကာရ၊ကထဥ္စ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊အနုဒ္ဒယတာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ - ဤ စကား၊ဧတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ-ဟော်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ—တို့၊ ကထဥ္စ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ပရံ-သူတပ ါးကို၊ ရက္ခန္တော-စောင့်ရှောက်လသော်၊ ဝ၊၂- စောင့်ရှောက်သူသည်၊ အတ္တာနံ -- မိမိကို၊ ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်သနည်း၊ခန္ဓိယာ-သည်းခံခြင်း**ဖြင့်**လည်းကောင်း၊အဝိဟိ ံသာယ-မည်သည်းဆကြောင်းဖြစ်သော ဧ၊၁သ၏ဆန့်ကျင်ဘက် ကရုဏာဖြင့်လည်းကောင်း၊ မေတ္တာစိတ္တတာ - မေတ္တာရှိသော စိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်**ဖြင့်**လည်းကောင်း၊ ဝ၊၃ - မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ရှိသူ၏ အဖြစ်**ဖြင့်** လည်းကောင်း၊ အနုဒ္ဒယတာ - အာနုဘုန် စောင့်ရှောက်တတ်သူ၏ အဖြစ်**ဖြင့်**လည်းကောင်း၊ ဝ၊၄- အဖန်ဖန် စောင့်ရှောက်တတ်သော ကရုဏာဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ပရံ ရက္ခန္တော အတ္တာနံ ရက္ခတိ-၏)။] [ခန္ဓိ မေတ္တာ ကရုဏာဖြင့် အခြားသူကို ဒိဋ္ဌမိုက်ကောစသည်မှ စောင့်ရှောက်သူသည် မိမိကိုလည်း**စောင့်**ရှောက်ပြီးဖြစ်သည်။]

ဓမ္မာဓိပတေယျော့၊ပေ၊ ဟုတ္တာ။ ။**"ဓမ္မာဓိပတိ ဘုတော အာဂတဘာဝေန"** ဖြင့် ဒွေးရွေးဘဝတို့ရှိသည်း ကုသလကမ္မပထတရုးဆယ်ပါးကို အကြိုးအကဲ ပြု၍ ဇလေးလေး စားစား ဆည်းပူးအပ်ခဲ့သည်ဟု ပြု၏၊ **"ဓမ္မဝသေနေဝ** သမ္မာဝိရိယာနံ ကရဏေန **"** ဖြင့် သွား ရပ် ထိုင် လျောင်း ဟူသော လေးပါးသော **အမှုအရာတို့၌** စိတ်၏ ထို ကုသလကမ္မပထတရုး၌ ညွတ်ကိုင်းနေသည် (စိတ်ဝင်စားနေသည်) ၏ အဖြစ်ကို ပြသည်၊- ဋီကာ။

နိဝါသနပါရုပနဂေဟာဒီနံ- အတ်ာ်ခြုံထည် အိမ်စသည်တို့ဖြင့်၊ [ကရိဏ်း အနက်၌ ဆဋ္ဌီ သက်ပါ။] နိဝါရဏာ - အချွန်းအပု စသည်တို့ကို တားမြစ်ခြင်းသည်၊ အာဝရဏ် - အာဝရဏ မည်၏။ [အဝတ်ခြုံထည် ပေးခြင်း, အိမ်ကို လုံခြုံအောင် ဆောက်လုပ်ပေးခြင်း စသည်တို့သည်လည်း အချွန်း အပု စသည်ကို ကာကွယ်ပေးရာ ရောက်သောကြောင့် အာဝရဏ မည်၏ – ဟုလို။] ဓောဆုံဒိ ဥပဒ္ဒဝ နိဝါရဏတ္ထံ–ခိုးဘူး အစရှိသော ဘေးရန်တို့မှ တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဂေါပါယနာ–လုံခြုံစေခြင်းသည်၊ ဂုတ္တိ-ဂုတ္တိမည်၏။ တံ သဗ္ဗမိ-ထိုအလုံးစုံသော ၎က္ခ အာဝရဏ ဂုတ္တိကိုလည်း၊ သုဋ္ဌု – ကောင်းစွာ၊ ဝိဒဟဿုံ – စီစဉ်ပါ၊ ပဝတ္တယ - ဖြစ်စေပါ၊ ဌပေဟိ - ထားပါ၊ ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ [စာအုပ်တို့၌ ''သံဝိဒဟဿ'' ဟု ရှိ၏။ သံကို '' သုဋ္ဌု ''ဟု ဖွင့်ဆိုပြီး ဖြစ်သောကြောင့် ''ဝိဒဟဿ'' ဟု ရှိမှ သင့်မည်၊ အဂ်ုတ္တိရ် အဋ္ဌကထာဌာန်လည်း သံမပါပဲ ရှိ၏။] ဣဒါနိ - ဥ်၊ ယဿ – အကြင်သတ္တဝါ အပေါင်း၌၊ သော - ထို ရက္ခဒ ဝရဏ ဂုတ္တိကို၊ (စောင့်ရှောက်ခြင်း, တားမြစ်ခြင်း, လုံခြုံစေခြင်းကို)၊ သံဝိဒဟိတမ္ဘာ-ကောင်းစွာ စီစဉ် ထိုက်၏။ တံ-ထို သတ္တဝါ အပေါင်းကို၊ ဒဿေန္တော - သည်၊ (ဟုတ္ဘာ)၊ အန္တေဘ်နသမ်ဿိန္တိ အာဒိ'–ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ [ရှင်ဘုရင်မှ ဖြစ်လာသော ရဇသ္ဇက သားတော်အား ပြောပြီ။]

တတြ–ထို အန္တေဘ်နသ်မိ် အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ – ဤ ဆိုအပ် လတ္တံကား၊ သခေါဝ်ဘွော - အကျွင်းဖြစ်သော အနက်တည်း၊ အန္တေဘ်နသ ဿ်ါတံ–အတွင်းလူဟု ဆိုအပ်သော၊ တဝ–သင် သားတော်၏၊ ပုတ္တာဒါဂ်– သား သို့ဟ် ဇနီးကို၊ သီလသံဝရ- စောင့်စည်းကြောင်းဖြစ်သော သီလ၌၊ ပတိ ဌပေဟိ - တည်စေပါ၊ [ရက္ခကို ပြသည်။] ဝတ္ထုဂန္ဓမာလာဒီနိစ - အဝတ် နံ့သာပန်း အစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊ အသာ– ထို သား သို့ဟ် ဇနီးအား၊ ဒေဟိ-ပေးပါ၊ [အာဝရဏကို ပြသည်။] သဗ္ဗောပဒ္ဒဝေစ- အလုံးစုံသော ဘေးရန်တို့ကိုလည်း၊ အသာ- ၏ (အတွက်)၊ နိဝါဒေဟိ – တားမြစ်ပါ၊ [ဂုတ္တိကို ပြသည်။] ဗလကာယာဒီသုပိ-ဗလကာယ အစရှိသူတို့၌လည်း၊ (စစ်သည် ဗိုလ် အပေါင်း အဝရှိသည်တို့၌လည်း၊) သေဝ နယေဘ၊ အယံ ပန – ဤ ဆိုအပ် လတ္တံကား၊ ဝိသေသော–အထူးတည်း။ [''ပန– အထူးကား၊ အယ်– ကား၊ ဝိသေသော-တည်း''ဟုလည်းပေးနိုင်၏။]ဗလကာယော-စစ်သည်ဗိုလ်အပေါင်းကို၊ကာသ်-ထမင်း ရိက္ခာပေးသင့်ရာအခါကို၊ အနတိက္ကမိတ္ဘာ-မကျော်လွန်မှုမျိုး၊ ဘက္ကဝေတနသမ္ပဒါနေနုပ်ပ – ထမင်း ရိက္ခာ ကောင်းစွာ ပေးခြင်းဖြင့်လည်း၊ [ပိဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးသော သီလသံဝရ, ပတိဋ္ဌာပန စသည်ကို ပေါင်းသည်၊ နေ့ာက်နေ့ာက် ပိသဒ္ဒါဘို့ဥ်လည်း ဤ အထိုင်း-ပဝ်သိပါ။] အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော– ချီမြှောက်ထိုက်၏၊ အဘိသိတ္တာဒဉ်္ဂိယာ့- အဘိသိက် သွန်းအပ်ပြီးသော မင်း

တို့ကို၊ (အတိသိတ် ရေဝတ် သန်းလောင်းခံပြီးသော မင်းတို့ကို ၊) ဘဉ်းသော ဇာနေယျာဒိရတနသမ္ဘဒါနေနဝ်- ကောင်းသော မြင်းအာဇာနည် အစရှိသော ရတနာတို့ကို ပေးခြင်းဖြင့်လည်း၊ ဥပသင်္ကိုတမ္ဘာ- သိမ်းသွင်း ချီမြှောက်ထိုက်ကုန်၏၊ အနုယန္တနဲ့ခတ္တိယာ-နောက်လိုက် ဖြစ်သော အာဘိသိက် မသွန်းအပ်သော မင်းတို့ကိုလည်း၊ တေသံ-ထို မင်းဘို့အား၊ အနုဗ္ဗယာနဒဝ ဟာနသမ္ဘဒါနေနဝ်- လျော်ကပ်တ်သော သက်ဒ္ဓါယာဉ် သက်ဒ္ဓိယာဉ်ကို ပေးခြင်းဖြင့်လည်း၊ ပရိတော သေတမ္ဘာ-ထက်ဝန်းကျင် နှစ်သက်စေထိုက်ကုန်၏။ [ရထားစသော သက်မဲ့ယာဉ်သည် ယာနဲ့ ဆင်မြင်းစသော သက်ဒ္ဓိယာဉ်သည် ဝါဟနဲ့။]

- ဗြာဟ္မဏာ-တို့ကို၊ အနုပါနဝတ္ထာဒီနဲ့ာ-စာ်းဖွယ်သောက်ဖွယ် အဝတ် အစာ ရှိသော၊ဒေဟျာခမေမ္မနှ-ပေးထိုက်သော သဒ္ဓေယျိသော ဝတ္ထုဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ပေးလှူဖွယ် ဝတ္ထုဖြင့်လည်းကောင်း၊) ဂဟပတိကာ - အိမ်ရှင် သူကြွယ်တို့ကို၊ ဘတ္တ ဗီဇ နင်္ဂလ ဖာလဖလိဗန္ဓါဒိ သမ္ဖဒါနေနဝ်- ထမင်း မျိုးစေ့ ထွန်ထုံး ထွန်သွား (ထယ်သွား) နွားလား (နွားထီး) အစရှိသည်တို့ကို ပေးခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ (ပရိတောသေတမ္ဘာ)၊ နိုဂမဝါသိနော - နိဂုမ်ဒ်၌ နေကုန်သော၊ နေဂမာ— နိဂုံးနေသူ လူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဇာနပဒဝါသိနော - ဇနပုဒ်၌ နေကုန်သော၊ ဇာနပဒါစ — ဇနပုဒ်နေသူ လူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တထာ- ထို့အတူ နှစ်သက်စေထိုက်ကုန်၏။[‘‘နိဂမော+နိဝါသော ယေသံ၊ဇနပဒေါ+နိဝါသော ယေသံ’’ဟု ပြု။]သမိတပါပ ဗာဟိတပါပါ—ပြစ်မှားစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိကုန့်, အပ ပြုအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့ကို၊ သမဏပရိက္ခာရ ဃမ္ဘဒါနေနဲ့ - ရဟန်းတို့၏ ပရိက္ခဲ့ရာကို ပေးခြင်းဖြင့်၊ သဇ္ဇာတမ္ဘာ-ကောင်းစွာပြုထိုက်ကုန်၏။ [သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ ဝိဂုဟကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဒ္ဓိကာ ပ, အုပ် ၃၀၉-၌ ပြထားပြီ။] မိဂပက္ခိနော— သားငှက်တို့ကို၊ အဘယဒါနေနဲ့ — ဘေးမဲ့ ပေးခြင်းဖြင့်၊ သမဿာသေတမ္ဘာ - သက်သာရာ ရစေထိုက်ကုန်၏။

ဝိဇိတေတိ —ကား၊ အတ္ထနော — ၏၊ အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနေ — အာဏာ ဖြစ်ရာ အရပ်၌၊ (အာဏာ ပျံနှံ့ရာ အရပ်၌)၊ အဓမ္မကာရေတိ — ကား၊ အဓမ္မာဂီရိယာ-တရား မရှိသော အပြုအမူသည်၊(မတရားသောအပြုအမူသည်)၊ မာပဝတ္တိတ္ထာတိ-ကား၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြီးစေလေသော်၊ နပဝတ္တတိ - မဖြစ်၊ တထာ-ထိုသို့ မဖြစ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ နံ - ထို မတရားသော အပြုအမူကို၊ ပဋိပါဒေတိ—ပြီးစေလော၊ လွတိ အတ္ထော-နက်၊ [‘‘ မာ ပဝတ္တိတ္ထ - မဖြစ်ပါစေနှင့် ’’ ဟု ပေး၊ ‘‘ စေ ’’ ကား ကာရိုက် ‘‘စေ’’ မဟုတ့် အာဏတ္တိ ‘‘စေ’’ တည်း၊ ထို့ကြောင့် “အဓမ္မကာ ရော”ဟု ကတ္တားရှိသည်။] သမဏဗြာဟ္မဏာတိ - ကား၊ သမိတ ပါပ ဗာဟိတ

ပါပါ-ဥပမိးဧအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု ရှိကုန်သော သမဏ ဗ္ဗာဒအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိကုန်သော ဗြာဟ္မဏထိုသည်၊ (ဒမေန္တိ၌စပ်၊) မဒပမာဒါ ပဋိဝိရတာထိ-ကား၊ နဝဝိဓာ- ကိုးပါး အပြားရှိသော၊ မာနမဒါ— မာန်ယစ်ခြင်းမှ လည်းကောင်း၊ ပဠုသု - ကုန်သော၊ ကာမဂုဏေသု - ကာမဂုဏ်တို့၌၊ စိတ္တ ဝေါ သာဇ္ဇနသဒ်ါတာ—စိတ်ကို လွှတ်ထားခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ပမာဒါ-မေ့လျော့ခြင်းမှလည်း၏ကောင်း၊ ပဋိဝိရတာ- ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [ဒမေန္တိ၌စပ်၊] ခန္တီသောရဓေါ့စွမ်းဝိဋ္ဌာတိ-ကား၊ အဓိဝါသန ခန္တီယဉ္စ— အဓိဝါသန ခန္တီသဘင်လည်းကောင်း၊ သူရတဘာဝေစ—ကောင်းသောအမှုဌ် မွေ့လျော်သူ၏အဖြစ်၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ — မကောင်းမှုမှ လွန်စွာ ရှောင်ကြဉ်သူ၏ အဖြစ်၌လည်း ကောင်း၊ ပတိဋ္ဌိတာ-တည်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [ဒမေန္တိ ၌စပ်။]

ကေမတ္တာနန္တိ - ကား၊ အတ္တနော - ၏၊ ရာဂါဒိနံ - ရာဂ အစရှိသည်တို့ကို၊ [အာဒိဖြင့် ဒေါသ ဓောဟ မာနစသည်တို့ကို ယူ၊] ဒမနာဒီတိ–ဆုံးမခြင်း အစ ရှိသည်တို့ဖြင့်၊ [အာဒိဖြင့် သမထ ဝရိနိုပ္ပာပန တို့ကိုယူ။] ကေံ - တမျိုးသော၊

ခန္တိ။ ။ခန္တိအရ အဓိဝါသနခန္တိကိုယူ၊ အမိ– မိမိအထက်၌၊ ဝါသန-တည်နေစေခြင်း၊ မိမိအဓေါ် ကသဃံ ဝစီကံတို့ဖြင့် ကျူးလွန်ခြင်းကို သည်းခံခြင်းသည် အဓိဝါသနခန္တိ မည်၏။

သောရစ္စ။ ။[“သု + ရတ”ဟု ခွဲ။] ဧသာဘနေ့ - တင့်တယ်သော ကိုယ်မှ နှတ်မှ၌+ ရတော- မွေ့လျော်သူတည်း၊ သူရတော-သူ၊ သုဌ္ဌု ဉကို ဩယဖြု၊ “ကောင်း သောအမှု၌ မွေ့လျော်သူ”ဟု အနက်မှတ်ပါ၊ ကောင်းဧသောအမှုနှင့် တင့်တယ်သော အမှုတူသည် အတူတူပင်၊ သုရတသ + ဘာဝေါ သောရစ္စံ၊ [ဏျ ပစ္စည်း၊] ကိုယ် နှတ်၌ဖြစ်ဧသာ မလွန်ကျူးမှု, သို့မဟုတ် ကာယဝစီသုစရိုက်တည်း။

ဓနည်း။ ။ [“သု + ဩရတော”ဟု ခွဲ။] ဩရတော၌ အဝ ရှေးရှိသော ရုပဓာတ်, ရှောင်ကြဉ်ခြင်းအနက်ဧဟာ၊ သုဋ္ဌု+ဩရတော သောရတော— မဒ္ဒကာင်းမှုမှ လွန်စွာ ရှောင်ကြဉ်သူ၊ သောရတသ+ဘာဝေါ် သောရစ္စံ ဟု ဆက်၊ ရွှေးအတိုင်း အရ ဧကာက်၊ ခန္တိစ+ဧသာရစ္စံစ”ဟု ဒွန္ဒတွဲ။

ကေမတ္ထာနံ။ ။ဧကံ စိတ္တံ၊ ကေစ္စီ၊ အတ္တနော စိတ္တန္တိ အထွေ၊ ရာဂါဒိနံ ဟိ ပုဗ္ဗဘာဂိယံ ဒမနာဒိ (ရာဂ အစရှိသည်တို့ကို ရွေးအဖိုင့်ဖြစ်ဧသော ဆုံးမခြင်း စသည်ကို) ပစ္စေက် ဇုန္တိ ဘဒ္ဒံ (အသိုးအသီး အလိုရှိထိုက်၏၊) [မဂ်ဖလ၌ ရွှေအရှိဝယ် မပြိန်သက်စေနိုင်သေား၊ ဩပ်သက်ခိုက်၌ မငြိမ်းအေးသေး၊ ထို့ကြောင့် ဒမန , သမန , ပရိနိဗ္ဗာပနတို့ တပြိုင်နက်မဖြစ်ပဲ တသီးတခြား၌ ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ပ။။] နယဂ္ဂဏော ဝိယ ဧကဋ္ဌော ပဠိသဒ်ါနုမ့ခေန့ ဖဟုနတော (မဂ်ဧကဋ္ဌ်ကဲ့သို့ တဝေါင်းတည်း ဆင်ခြင်တတ်သေ၁ ဉာဏ်ကို အဦးပဓာနပြုသဖြင့် မပယ်စွန့်နိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။)

တနည်း။ ။ကေမတ္တာနန္တိ ဝါ ဝိဓဝကဝေ့ခေန့ (အဓေါင်းအဓေါ်မှ ကင်းရှင်းခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်) ကေံ ကောဂိန်း (တဓေ့ဂါဂ်တည်းဖြစ်ဧသော) အတ္တာနံ-ဋီကာ။

အတ္ထာနံ–မိမိစိတ်ကို၊ (တနည်း) ကော်- တယောဂတ်တည်းသော၊ အတ္တာနံ- မိမိကို၊ ဒမေန္တိ -ဆုံးမကုန်၏၊ သမေန္တိ – ငြိမ်သက်စေကြကုန်၏။ ပရိနိဗ္ဗာပေန္တိ– ငြိမ်းစေကြကုန်၏။ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆန္တိ- ဆိုအပ်ကုန်၏။ ကာလေန ကာလန္တိ- ကား၊ ကာလေကာလေ - အခါတိုင်း အခါတိုင်း၌၊-(ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပဝိဂိုယ်စွေယျာသိ စသည်၌ခ်ဖပ်)၊ [ကာလေ ကာလေဟု ဖွင့်သဖြင့် ကာလေန ကာလံဝယ် ဆတ္တုမီ အနက်၌ တတိယာ, ဒုတိယာသက်ထားသည်ဟု ပြ၏။]

အဘိနိဝေဒေယျာသိတိ-ကား၊ ဂုဏ် ဝိယ–မစင်ကိုကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဝိသံ ဝိယ – အဆိပ်ကိုကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိ ဝိယစ – မီးကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သုဋ္ဌု – ကောင်းစွာ၊ ဝဒေ့ယျာသိ – ရွေ့ပင်ကြွေ့လေ၊ သမာဒါယာတိ–ကား၊ သုရာဘိကုသုမဒါမိ ဝိယစ– ကောင်းသော အနုဂ္ဂိသော ပန်းဆိုင်းကိုကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊(ပန်းခွေကိုကဲ့သို့လည်းကောင်း)၊ အမတံ ဝိယစ-အမြိုက်သုခကိုကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သမ္မာ – ကောင်းစွာ၊ အာဒါယ – ယူ၍၊ ပဝတ္တေယျာသိ– ဖြစ်စေပါ့လေ၊(ကျင့်ပါ့လေ)။

ဣဓ – ဤနေရာ၌၊ ဌာနံ – ရပ်တန့်၍၊ ဝတ္တိံ – မြတ်သော စကြာမင်း၏ ကျင့်ဝတ်ကို၊ သမာနေတဗ္ဗံ - အညီအမျှ ဆောင်ထိုက်၏၊ (ဒသဝိဓံ ဒုါဒသဝိဓံ ဟူ၍ အောက်၌ ဆိုအပ်သော အရေအတွက်နှင့် အပိုအလို မခို့အောင် အညီအမျှ ဆောင်ပြထိုက်၏)၊ အန္တေဝဒနသွိ ဗလကာယေပိ – အန္တေဝဒနသွိ ဗလကာယေပိ ဟူသည်၊ ကော်–တပါးသောကျင့်ဝတ်တည်း၊[အန္တေဝဒန ဗလကာယတို့၌ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိကို စီမံမှုသည် တမျိုးသော ကျင့်ဝတ် – ဟူလို၊ နောက်၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း သိပ။] ခတ္တိယေသု–ခတ္တိယေသုပဟူသည်၊ ကော်–တည်း၊ အန္တ ယန္တေသု– ဟူသည်၊ ကော်–တည်း၊ မြာဟ္မဏဂဟပတိကေသု–ဟူသည်၊ ကော်– တည်း၊နေဂမဇာနပဒေသု–ဟူသည်၊ကော်–တည်း၊သမဏဗြာဟ္မဏေသု–ဟူသည်၊ ကော်– တည်း၊ မိဂပက္ခေသု–ဟူသည်၊ ကော် – တည်း၊ အမ္ဗမကာရုပ္ပဒိုက္ခေပေါ– မတရုးသော အပြုအမူကို ပယ်မြစ်ခြင်းသည်၊ ကော် - တည်း၊ အနုဒဒံ – ဥစ္စာ မရှိသူတို့အား၊ ဓနာနုပ္ပဒါနံ(ဓန+အနုပ္ပဒါန်) - ဥစ္စာကိုပေးခြင်းသည်၊ ကော်– တည်း၊ သမဏဗြာဟ္မဏေ – တို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ- ချဉ်းကပ်၍၊ ပဥ္ဟဒ္ဆန်– ပြဿနာမေးခြင်းသည်၊ ကော်-တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ တေ–ဤ အရိယာစက္ကဝတ္တိ ကျင့်ဝတ်သည်၊ ဒသဝိဓံ–ဆယ်ပါး အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ။

ပန–ကား၊ (ဒသဝိမေ့တပါး ဒုါဒသဝိဓကား)၊ ဂဟပတိကေ–တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ပက္ခိဇာတေစ–ငှက်မျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသံ– မြာဟ္မဏမိဂတို့မှ သီးခြား၊ ကတွာ– ပြု၍၊ ဂဏ္ဍန္တိသာ - ရေတွက်လေသော်၊ ဒုါဒသဝိဓံ – တဆယ့် နှစ်ပါး အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [မြာဟ္မဏနှင့် ဂဟပတိကို မပေါင်းပဲ ကျင့်ဝတ်တပါးစီ ခွဲ၍လည်းကောင်း၊ မိဂနှင့် ပက္ခိဇာတကို မပေါင်းပဲ တပါးစီ

ခဲ့၍လည်းကောင်း ရေတွက်လျှင် တဆယ့်နှစ်ပါးဖြစ်သည်-ဟူလို။]၀၊ တနည်း၊ ပုဗ္ဗေ – ရှေးဦး၊ (ရှေးဆယ်ပါး အပြားရှိသော အရိယစက္ကဝတ္တိကျင့်ဝတ်၌)၊ အဝုတ္ထ–မဆိုအပ်သေးသော ကျင့်ဝတ်ကို၊ ဂဇေဇန္တေန-ရေတွက်လိုသော၁ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အမေ့ရထဿ – အမေ့ရထကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသမလောဘဿ – ဝိသမလောဘကို လည်းကောင်း၊ ပဟာနဝသေန – ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒုဒိဿဝိဒိ–တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသော အရိယစက္ကဝတ္တိကျင့်ဝတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [ပြာဟ္မဏနှင့် ဂဟပတိ၊ မိဂနှင့် ပက္ခိဇာဝတ်ကို မခွဲလိုလျှင်လည်း ဤ နှစ်ပါး ထည့်၍ ရေတွက်ပါ-ဟူလို၊ မတပ်မက်သင့်သောအရာ၌ တပ်မက်ခြင်းသည် အမေ့ရထဝမည်၏၊ သင့်တော်သောအရာဖြစ်သော်လည်း လှုန်လွန်ကဲလဲ့ တပ်မက်ခြင်းသည် ဝိသမလောဘ မည်၏။] ဣဒံ ဓေါ တာဝ တဿ် – ကား၊ ဣဒံ – ဤဆိုအပ်ပြီးသော ကျင့်ဝတ်သည်၊ ဒသဝိဓံ – ဆယ်ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဒွါဒသဝိဓံ– တဆယ့်နှစ်ပါး အပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ အရိယစက္ကဝတ္တိဝတ္တံနာမ- မည်၏။

၈၅။ ဝတ္ထုမာနသာဘိ – ကား၊ ပုရေတ္ထာ – ပြည့်ရှေ့၌၊ ဝတ္ထုမာနသာ – ဖြစ်သော၊ ဝါ-ကျင့်သော၊ (တဿ ၌စပ်)၊ တဒဟုပေါသထေတိ အာဒိ–တဒဟုပေါသထေ အစရှိသော စကား၌၊ မဟာသုဒဿနေ – မဟာသုဒဿနသုတ် အဖွင့်၌၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ [“ဤ စက္က၀တ္တိကျင့်ဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌ စကြာမင်းဖြစ်ကြောင်း ရှေးကောင်းမှုရှိသော တိက္ခပုဂ္ဂိုလ်သည် အောက်တစ်ဆုံး အားဖြင့် ၁ နှစ်ဖြည့်ကျင့်ရ၏၊ မရှိမူပုဂ္ဂိုလ်သည် ၂၅ နှစ် ဖြည့်ကျင့်ရ၏၊ ရှေးကောင်းမှုမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကား ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အပိုင်းအခြားတို့ထက် လွန်အောင် ဖြည့်ကျင့်မှပြည့်၏”ဟု ဋီကာ၌ ဝဇန္ဓိ၀ါဒ လာ၏။]

၉၀။ သမတေနသာဘိ– ကား၊ အတ္ထနော- ၏၊ မတိယာ- အလိုအားဖြင့်၊ (ပဿာသတိ ၌စ်၌)၊ [သံ သဒ္ဒါ “ မိ၌ ” အနက်ဟော၊ သံ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ရှေ့၊ “ မတ ” သဒ္ဒါ “ မတိ ” အနက်ဟော။] သုဒ္ဓိ – သုဗ်ဘူသော ဤပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ– အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ပဿာသတိ–ကား၊ အနုသာသတိ – သွန်သင်ဇ်၏၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိ် - အဘယ်သို့ ဆိုလိုသနည်း)၊ ပေါဇ္ဇာဏာ – ရှေးဦးဖြစ်သော၊ ဆုဇဝံဘဲ – မင်း၏ အနွယ်ကို၊ ဆုဇဝေဂဏ်– မင်း၏ အစဉ်အဆက်ကို၊ ဆုဇဓမ္မံ - မင်းကျင့်တရားကို၊ ပဟာဃ – ပယ်စွန့်၍၊ အတ္တနော-၏၊ မတိမတ္တေ- အလိုမျှဉ်၊ ဌတွာ- တည်၍၊ ဇနပဒ်--- ဇနပုဒ်ကို၊ အနုသာသတိ – သွန်သင်၏၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပ ါယ်ကို ဆိုလို့၏၊ အယံ- ဤမင်းသည်၊ မဃဒေဝံသဿ–မဃဒေဝမင်း၏အနွယ်ကို၊ (ဥပစ္ဆေဒကော-ဖြတ်တတ်သော)ကဋ္ဌဝရုဇနကောဝိယ-ကဋ္ဌဝရုဇနကမင်းကဲ့သို့၊ ဒဋ္ဌနေမိဝံသဿ--ဒဋ္ဌနေမိမင်း၏ အနွယ်ကို၊ ဥပစ္ဆေဒကော - သော၊ အစ္ဆိမပုရိသော – အဆုံးဖြစ်သော ယောကျ်ားသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဥပ္ပန္နော–ပြီ။

ပုဗ္ဗေနဝရန္တိ-ကား၊ ပုဗ္ဗုကာလေန-ရှေးကာလနှင့်၊ သဒိသာ-တူကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ၊ အပရကာလံ-နောက်ကာလ၌၊ ဇနပဒါ နဲ့ ပဗ္ဗန္တိတိ-ကား၊ နဲ့ ဝနန္တိ-ဖက်ဒုံးကုန်၊ ဃထာ တံ ပုဗ္ဗကာနန္တိ-ကား၊ ပုဗ္ဗကာနံ-ရှေးဦးဖြစ်ကုန်သော၊ ရာဇုန်-မင်းထို့၏ (လက်ထက်၌)၊ ပုဗ္ဗေစ-ရှေးအခါ၌လည်း၎ကောင်း၊ ပစ္ဆာစ-နောက်အခါ၌လည်း၎ကောင်း၊ သဒိသာယေဝ - တူကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ၊ ပမ်ိဳသုဃထာ – ပြည့်စုံကုန်သကဲ့သို့၊ ဝါ - တိုးပွား စည်ပင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဘဃာ-ဘူ၊ နပဗ္ဗန္တိ-ကုန်၊ ကတ္တစ်-အာ၌ ့ အရတ်၌၊ သုညာ-လူးတို့မှကင်းဆိတ်ကုန်သည်၊ ဟတ ဝိလုတ္တာ - ဆတ်အပ် လုယက်အပ်ကုန်သည်၊ (အဃတ်ခံရ၊ အလုခံရကုန်သည်)၊ ဟောန္တိ၊ တေလမဓုဖါဏိတာဒီသုစေဝ – ဆီ-ပျားရည် တင်လဲ အစရှိသည်တို့၌ လည်း၎ကောင်း၊ ယာဂုတထ္တာဒီသုစ-ယာဂုထမင်း အစရှိသည်တို့၌လည်း၎ကောင်း၊ ဩဇာပိ–ဩဇာသည်လည်း၊ ပရိဟာယိတ္ထ-ယုတ်လျော့ပြီ၊ ဣတိအာဒ္ဓေါ-နှင့်။

အမစ္စာ ပါရိသဇ္ဇာဘိ – ကား၊ အမစ္စာ စေဝ – အမတ်တို့လည်း၎ကောင်း၊ ပရိသာဝစရာ စ - ပရိသတ်၌ သက်ဝင် (ပါဝင်) သူတို့ လည်း၎ကောင်းတည်း၊ ဂဏကမဟာမတ္တာတိ-ကား၊ အစ္ဆိဒ္ဒကာဒိပါဠိ ဂဏကာစေဝ-အစ္ဆိဒ္ဒဂဏ စသော ဂဏန်းကျမ်းကို ရွတ်ဖတ် ရေတွက်တတ်သူ (ကျွမ်းကျင်သူ) တို့လည်းကောင်း၊ [ဤ အစ္ဆိဒ္ဒဂဏနှင့် စပ်၍ သိဖွယ်ကို ဇြဟ္မဇာလသုတ် မဟာသီလအဖွဲင့် ဘာသာ ဋီကာ ၅ ဂုဉ-၌ ပြထားပြီ။] မဟာအမစ္စာစ-အမတ်ကြီးတို့လည်းကောင်းတည်း၊ အနိ်ကဋ္ဌာတိ – ကား၊ ဟတ္ထိအာစရိယာဒယော – ဆင်ဆရာ အစရှိသူတို့တည်း၊ [ဟတ္ထာဒိက (ဆင်တပ်)အစရှိသော အနီကတို့၌ တည်သောကြောင့် ဆင်ဆရာ စသူတို့ကို ''အနီကဋ္ဌ'' ဟု ခေါ် သည်။] ဒေါဝါရိကောတိ-ကား၊ ဒွါရရက္ခိနော-တံခါးကို စောင့်ကြပ်သော တံခါးပိုင် (တံခါးမှူး) တို့တည်း၊ မန္တဿာဇီဝိ နောဘိ(ဇ္ဈာ)-၌၊ ပညာ-ပညာကို၊ မန္တာ-မန္တာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တံ-ထို့ပညာကို၊

သဒိသာ။ ။ဤပုဒ်သည် ဇနပဒါနှင့် အရတူ၏၊ ဟုတ္တာ၌ အနည်းငယ်ဆိုက်၍ နဲ့ ပဗ္ဗန္တိ၌ စပ်ပါ၊ ပုဗ္ဗေနဝ၏ စပ်ပုဒ်မရှိ၍ "သဒိသာ" ဟု ပါဠိသေသထည့်သည်၊ ပုဗ္ဗေန-ရှေးကာလနှင့်၊ သဒိသာ-တူကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) အပရံ-နောက်ကာလ၌၊ ဇနပဒါ-တိုင်းပြည်ထို့သည်၊ နဲ့ ပဗ္ဗန္တိ-မပြည့်စုံကြကုန်၊ ဝါ-မကြီးပွားကြကုန်၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ အနက်ပေးပါ၊ တိုင်းပြည်များသည် ရှေးကလို နောင်အခါ မကြီးပွားတော့-ဟု ဆိုလို သည်၊ "သဒိသံ"ဟု"သိ"မှ ရွှဲ၏၊ ပုဗ္ဗေန-ရှေးကာလနှင့်၊ သဒိသံ-တူစွာ ဟု ပေးပ။

နံ ပဗ္ဗန္တိ။ ။ပဗ္ဗာဝံ + ပုရဏအနက်ဟော၊ "မပြည့်စုံ" ဟူသည် မတိုးပွား မစည်ပင်ခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "နံ ဝနန္တိ" ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွေ့ခွင့်သည်၊ [သမိဒ္ဓိ ယာ နံ ပူရေန္တိ၊ ဖိတာ နံ ဖောဂ္ဂိတိ အဏ္ဍော၊ ဧတနဲ့ဟ နံ ဝဒန္တိတိ၊-ဋီကာ။]

မန္တိ ဿာ ဇီဝိဇနှာ။ ။မန္တာသည် ပညာ အနက်ဟောတည်း၊ မန္တိ + သိတာ (နိသိတာ) တိ မန္တဿာ၊ [မန္တာ သဒ္ဒါ၁၀၃ + သိဓာတ် + အပစ္စည်း၊ ကိတ္တန္တ တဖွဲ့ရှိသ်၊ ည်လ၁၊ မန္တာဉ် ရှသ်ဖွဲ့။] ဇီဝန္တိတိ ဇီဝိဇနှာ၊ [ဇီဝုဓာတ် + ဏိ ပစ္စည်း။]

နိဿယံ-ခံရာကို၊ ကတ္ဘာ၊ ပတ္ထိတာ-ပညာဝုိကုန်သော၊ ယေ မဟာမတ္တာ-အကြင်အမတ်ကြီးတို့သည်၊ ဇီဝန္တိ-အသက်မွေးကြကုန်၏။ ထေ-ဤ မန္တဿာဇီဝိနော ဟူသော အမည်သည်၊ တေသံ-ထို အမတ်ကြီးတို့၏။ နာမံ-အမည်တည်း။

အာယုဝဏ္ဏာဒိ ပရိဟာနိကထာ အဖွင့်

၉၁။ နော စ ခေါ အဓနာနန္တိ – ကား၊ ပန-ထိုသို့ တရားရှိသော ရတ္တာဝရဏ ဂုတ္တိကို စီရင်ပါသော်လည်း၊ [စ၏အဖွင့်။] ဗလဝလောဘဘဏ္ဍာ–အား ကြီးသော လောဘရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓနာနံ - ဥစ္စာမရှိကုန်သော၊ ဒလိဒ္ဒိမနုဿာနံ–ဆင်းရဲသော လူတို့အား၊ ဓနံ-ကို၊ န အနုပ္ပဒါသိ–လျော်ခွာ မပေး၊ [သင့်တော်သလို ကြည့်၍ မပေး။] နာဒနုပ္ပဒိယမာနေတိ-ကား၊ အနုပ္ပဒိယမာနေ–မပေးအပ်သော်၊ (အဂမာသိ ဥ်စပ်)၊ ဝါ-တနည်း၊ အယမေဝ–ဤ အနုပ္ပဒိယမာနေ ဟူသော ပါဠိသည်ပင်၊ ပါဒ္ဒေ–ပါဒ်တော်ပါဒ်တည်း၊ ဒါလိဒ္ဒိယန္တိ–ကား၊ ဒလိဒ္ဒဘာဝေါ–ဆင်းရဲသူတို့၏ အဖြစ်သည်၊ (အဂမာသိ ဥ်စပ်)၊ [ဒလိဒ္ဒါနံ + ဘာဝေါ ဒါလိဒ္ဒိယံ။] အတ္ထနာဝ ဇီဝါတိတိ – ကား၊ သယဉ္စ–ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဇီဝံ-အသက်ကို၊ ယာဝေဟိ-ရွှဲသော ကာလသို့ ရောက်စေလော၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဥဒ္ဓဂ္ဂိကန္တိ အာဒီသု-တို့၌၊ (ဝစနတ္ထော ဇေ ဝေဒိတမ္မော)၊အာဿာ–ထို အလ္လ၏၊ ဥပရူပရိဘူမီသု–အထက်အထက် ကာမဘုံတို့၌၊ ဖလဒါနေ ဝေသနေ–အကျိုးပေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥဒ္ဒံ-အထက်ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂံ-အကျိုးသည်၊ [ကမ္မဿ ဖလံ အဂ္ဂံ နာမ၊–ဋီကာ။] (အဂ္ဂိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (သာ-ထိုအလ္လသည်) ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ-မည်၏၊ [ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုသည့်အတိုင်း “ဥဒ္ဓံ+အဂ္ဂံ+ အဿာတိ ဥဒ္ဓဂ္ဂါ” ဟု ဆိုလိုလျက် သမာသန္တ က ပစ္စည်းသက်၍ အကို ဣ ပြုပြီး “ဥဒ္ဓဂ္ဂိကာ ဖြစ်သည်” ဟု ကြံပါ။ ရှေးနိဿယဖယ်“သူတ္ထဥ္စ ဣက ပစ္စည်း” ဟု ကြ၏။]

တတြ – ထိုအထက်အထက် ကာမဘုံ၌၊ ဥပပတ္တိဇနကတော – ပဋိသန္ဓေကို ဖြစ်စေနိုင်ခြင်းကြောင့်၊ သဂ္ဂဿ–နတ်ပြည်၏၊ ဟိတာ–အစီးအပွါး ဖြစ်သော အလ္လတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ သောဝဂ္ဂိကာ-မည်၏။[ဟိတ အနုကံ၌ ဏိကပစ္စည်း၊ ရုပ်ပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ဖို့ ရုပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋ္ဌိကာ တဒ္ဓိတ်ခန်း၌ ပြထား၍ပြီ။] အာဿာ-ထို အလ္လ၏၊ နိဗ္ဗတ္တဇ္ဇနေ-ဖြစ်ရာအရပ်၌၊ သုခေါ-ချမ်းသာသော၊ ဝိပါကော–အကျိုးသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သာ–ထို အလ္လသည်၊ သုခဝိပါကာ–မည်၏။ သုဋ္ဌု–

မန္တဿာ + ဟုတ္ထာ + ဇီဝိနော မန္တဿာဇီဝိနော၊ (ကမ္မဓာရယ်သ်) ပညာကိုဖြိန့်၍ အသက်မွေးကြသော ဥပဒေါဠ် (ဓင်းတိုင်ပင် ပါလိမံ - လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်) အမတ်များတည်း၊ [အမစ္စာ စဇ္ဇော ဂုဗ်တို့၏ ဝိဂ္ဂဟကို ဋီကာအတိုင်း ပါဠိတော် နိဿယ၌ ပြထားပြီ။]

လွန်စွာ၊ အဂ္ဂါနံ–မြတ်ကုန်သော၊ ဒီဗ္ဗဝဏ္ဏဒီနံ–နတ်၌ဖြစ်သော အဆင်း အစရှိကုန်သော၊ ဃနဲ့–ကုန်သော၊ ဝိသေသာနံ–အကျိုးထူးတို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တနှစ်ဝော–ဖြစ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဂ္ဂ သံဝတ္တနိကာ–မည်၏။ ဝေဠုပ်–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဒက္ခိဏ်–ကြီးပွါးကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဒါနံ–ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ–တည်စေ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

၉၂။ ပဝဿိဿတိတိ–ကား၊ ဝဿိဿတိ – တိုးပွားလိမ့်မည်၊ ဗဟုံ–မျိုးစုံ၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လိမ့်မည်၊ သုနိသေခံ နီသေယျန္တိ–ကား၊ သုဋ္ဌု–ကောင်းစွာ၊ နီသိန္ဒံ – တားမြစ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ (ယန္တုန်) နီသေယျံ–တားမြစ်ရပါမူကား ကောင်းလေစ့၊ [ပါဠိတော်မှ ယန္တုနကို ယူပေးသည်။] မူလဃစ္စန္တိ – ကား၊ မူလဟတံ–အရင်း၌ ဖြတ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ (ယန္တုန် ကရေယျံ ၌စပ်)၊ [ဃစ္စ၌ ဟန ဓာတ်, ကံဟော ဏ္ဍပစ္စည်း၊ ဟနကို ဃံဘတ်ပြု၊ တျံကို စ ပြု, စ်လော့, ဃာ၌ ရဿ။ ''ဟညတေတတိ ဃစ္စံ၊ မူလေ+ ဃစ္စံ မူလဃစ္စံ''ဟု ပြု။] ဒရဿရေနဘိ–ကား၊ ဖရဿသဒ္ဒေန– ကြမ်းတမ်းသော အသံဖြင့်၊ ပဏ္ဍေနဘိ–ကား၊ ဝဏ္ဏဘေရိယာ–သတ်ကြောင်းစည်ဖြင့်။

၉၃။ သိသာနိ နေသံ ဆိန္ဒိဿာဓဘိ – ကား၊ ယေသံ– အကြင်သူတို့၏၊ အင်္ဂမင်္ဂသော – အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ မူလကမုံဖြိမ် – မှန်လာအုံ တုဆုပ်မျှကိုလည်း၊ [ရေး နိဿယ၌ ''ဆန်ရင်း တဆုပ်မျှကိုလည်း''ဟု ပေး၏၊ အာဝေန်၌ ''မူလကော နိတ္ထိယံ စစ္ဆု''ဟု ရှိ၏၊ ''မှန်လာ ''ဟု အနက် မြန်မာ ပြန်ဆို ကြသည်။] ဟရိဿာမ – ခိုးဆောင်ကုန်ဘို့၊ ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့် (ဦးခေါင်းတို့ကို ဖြတ်လသော်)၊ ကောစိ – တစ်တယောက်သော သူသည်၊ ဟဋ္ဌ ဘာဝဝမ္မိ – ခိုးဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ နဇာနိဿတိ–

ဒိန္ဒဝဏ္ဏာဒိနံ ။ ။ အာဒိဖြင့် အာယု ယသ သုခ အာဓိပတေယျ ထိုကိုလည်း၊ ၄ကာင်း၊ ရူပ သဒ္ဒ ဂန္ဓ ရသ ဖဿိဋ္ဌမ္မတို့ကိုလည်းကောင်း ယူပါ၊ မိမိ၏ကိုယ်အဆင်းသည် ဝဏ္ဏ, ဗဟိဒ္ဓ ဖြစ်သော ရူပါရုံသည် ရူပတည်း။ [သောဝဂ္ဂိကာကို ဋီကာ၌ ဝိဂ္ဂဟ တမျိုး ပြုထားသည်။]

သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ။ ။သဂ္ဂ၌''သု+အဂ္ဂ'' ဟု ခွဲ၊''သု'' ဆို''သုဋ္ဌု''ဟု ဖွင့်သည်၊ ''သုဋ္ဌု + အဂ္ဂါ သဂ္ဂါ၊ သဂ္ဂေ (လွန်စွာ ကောင်းမြတ်သော ရူပါရုံအစရှိသည်တို့ကို) သံဝတ္တတိတိ သဂ္ဂသံဝတ္တနာ''ဟု ဖြစ်စေ့''သဂ္ဂါယ-လွန်စွာ ကောင်းမြတ်သော ရူပါရုံ စသည်အကျိုးငှ+ သံဝတ္တတိတိ သဂ္ဂသံဝတ္တနာ''ဟုဖြစ်စေ ပြုပြီးမှ, ''သဂ္ဂသံဝတ္တနာ ဃေ သဂ္ဂသံဝတ္တနိကာ '' ဟု သ္ဝတ္ထိ၌ ဏိက သင်၊ [သံဃဇောဒက သီကျောဝတ်၌ ''ဘေဒနသံဝတ္တနိက်'' ဟု ရှိသော ပါဠိကိုမူ ''ဘေဒနံ သံဝတ္တနက်'' ဟု ဆရာတို့ ပြင်တော်မူကြသည်။]

ဟဋ္ဌဘာဝဝမ္မိ။ ။ ဗျာနိဿယ၌ ''သတ်ဖြတ်အင်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း'' ဟု ရှိ၏၊ ထို အလို ဟနဓာတ် + တဗစ္စည်းဖြင့် '' ဟတဘာဝဝမ္မိ'' ဟု ဒန္ဓ ဇ အဏ္ဏဏုဖြင့်

သိလိခ်ုမည်ဲ့ မဟုတ်။ ကေသံ—ထိုသူတို့၏။ (ထို ဥစ္စာရှင်တို့၏၊ သီသာနိဒ္ဒ် စပ်)၊ တဇော-မသိနိုင်ငံ လောက်အောင်သော ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ သီသာနိဒ်-ဦးခေါင်းတို့ကို၊ ဆိနိဒ္ဓိဘာမ - ဖြတ်ကုန်အံ့၊ ဒါနိ - ယခု အခါ၌၊ ဣဒ္ဓ - ဤသို့ ဦးခေါင်းတို့ကို ဖြတ်ခြင်း၌၊ အမှာကံ - ငါတို့၏ (တို့မှာ)၊ ကံ - အဘယ် ပြောဖွယ် ရှိပါအံ့နည်း၊ ရာဇာပိ — မင်းသည်လည်း၊ ဧဝံ - သို့၊ ဥဒ္ဒဿ — ထ၍၊ ပရံ - ကို၊ မာဧရေတိ— သတ်၏၊ ဣတိ အယံ—ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ နေသံ-ထို ခေးပြတို့၏၊ အဓိပွါယော-အလိုတည်း၊ ဥပက္ကမိ ်သူတိ—ကား၊ အာရဘိ် သု-အားထုတ်ကုန်ပြီ၊ ပန္ထဒုဟနဒ္ဓိ-ကား။ ပန္ထဃာတ်-လမ်း၌ လုယက် ဖျက်ဆီးမှုကို၊ ပန္ထေ-လမ်း၌၊ ဒုတ္ထာ - တည်၍၊ စောရကမ္မံ — ခိုးမှုကို၊ (ကာတုံ ဥပဂ္ဆမိ် သူ၌ စပ်)။ [ပန္ထ ဖြင့် လမ်း၌တည်သူ ခရီးသွားတို့ကို ဌာနူပစာအားဖြင့် ယူ။]

၉၄။ နဟိ ဧဒေါဘိ (ဧတ္ထေ)-ဟူသော ဤပါဝိဒ်၌၊ ဂုဠုတ္ထံ-လျှို့ဝှက်ဝိမ်မြူပ်သော အနက်ကို၊ ကိရဂ (ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ ဒဿေမိ)-အံ့၊ သော-ထိုခိုးသောယောဇကျိုး သည်၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ (ကံ်) အယံဆုဇာ—သည်၊ သစ္စံ ဧဒေါဘိ—သစ္စံဧဒေ ဟူ၍၊ (အဂ္ဂါမင်းမြတ် မှန်ပါ၏ ဟူ၍်) ပုဓပ်ဉာဃ - နှတ်ဖြင့် ဝန်ခံမှုကို၊ မိန္ဒာဃ-ပေးအပ်သော်၊ မာဧရပေတိ— သတ်စေ၏၊ (အသတ်ခိုင်း၏) ၊ ဟန္ဒ— ယခု၊ အဟံ- သည်၊ မုသာဝါဒံ- မဟုတ် မမုန်သောစကားကို ပြောဆိုမှုကို၊ ကရောမိ-အံ့၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံပြီ၊ (ဣတိ— ဤသို့ ကြံပြီး၍)၊ ဓရဏာဘယာ-သေခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ နဟိ ဧဒေါဘိ-ဟူ၍၊ အဧေါစ-သံတော်ဦး တင်ပြီး၊ [မာဧရေတိ—သေစေ၏၊ (သတ်၏)၊ မာဧရပေတိ-သေပစေ ဟု စေခိုင်း၏၊ (သတ်စေ၏၊ အသတ်ခိုင်း၏။)]ဤသို့ ကာရိတ် ပစ္စည်း ၂ ချက် ဆင့်ပုံကို သိပ်ါ။]

၉၆။ ကေံ ဒန္ဓိ ဧတ္ထေ—ဟူသော ဤပါဝိဒ်၌၊ ဣဒ္ဓနန္ဒိ—ဣဒ္ဓ ဟူသော ပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ—တည်း၊ ဧကေ — အချို့ကုန်သော၊ သတ္တာ — ဃတ္တာဝါတို့သည်၊ (ဝဏ္ဏဝန္တော ဟောန္တိဒ်ဒ္ဓ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော—နက်၊ စာရိတ္တဆိန်—ကား။ မိစ္ဆာ စာရံ- မှားမှား ယူပ်းယူပ်း ကျင့်မှုသို့၊ (အာပဇ္ဇိ ်သု ဒ္ဓစပ်)။

ပါဠိဒ္ဓိရမည်၊ ယခု စာအုပ်များ၌ "ဟဋ္ဌဘာဝပ္ပ်ိ" ဟု မှုဒ္ဓ အက္ခရာဖြင့် ရှိသောကြောင့် "အတိဟဋ္ဌသိက္ခာ(၀-၌, ၂,၄ ၁၀)"ဥ်ကဲ့သို့ ဟရတဘံ+တပစ္စည်း ကြ်၍ "ဖြုံးဆောင်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း" ဟုပေးလိုက်ပါသည်။

စာရိတ္တံ်။ ။ရာဂဝသေန စရဏံ စရိတ္တံ်၊ [စရဓာတ်+ဏိတ္တပစ္စည်း။]စရိတ္တမေဝ စာရိတ္တံ်၊ [သွတ္တဥ္ဥ ဏ ပစ္စည်း၊] ဓေတုနန္ဒိ အဓိပ္ပါယော၊ (ဓေတုနံ်ကို ဆိုလိုသည်)၊ တံ ပန — ထို ကျင့်ခြင်းသည်ကား၊ ပဒေသေ ဒါရေသူတိ ဝုတ္တတ္တာ " မိစ္ဆာစာရန္ဒိ " အာဟ၊—ပ္ဒိကား။

အနု၁။ ။ဤဒ္ဓိကာဒ္ဒ် ဤသို့ ဒ္ဓင်္ဂသော်လည်း ဝိနယသဒ္ဒဗိုဒ္ဓသိက္ခာဗုဒ်ဝယ် သဒ္ဓါရိတ္တံ ဟူသော ဗုဒ်ဒ္ဓိမှ "သဒ္ဓရဏံ သဒ္ဓရော၊ သဒ္ဓရော ဧတသ္မာ အဒ္ဓိတိ သဒ္ဓရိ၊ သဒ္ဓါရိနော ဘာဝေါ သဒ္ဓရိဘ်" ဟု ဒ္ဓင်္ဂသည်။

– ၉၉။ အာဘိဇ္ဈာ ဗျာပါဒါဘိ–ကား၊ အာဘိဇ္ဈာစ- အာဘိဇ္ဈာလည်းကောင်း၊ ဗျာပါဒေါစ–လည်းကောင်းတည်း။[အာဘိဇ္ဈာစ ဗျာပါဒေါစဖြင့် ဒွန်ဆမာသ်ကို ပြသည်၊ ''အာဘိဇ္ဈာ ဗျာပါဒါ''ဟု ဗဟုဝုစ် ရှိသောကြောင့် ''အသမာဟာရ နှုန့်''ဟု မှတ်ပါ။]

၁၀၀။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတိ–ကား၊ နတ္ထိ ဒိန္နန္တိအာဒိကာ–အစရှိသော၊ အန္တဂ္ဂါဟိကာ– ဥစ္ဆေဒအဖို့ကို ယူတတ်သော၊ ပစ္စနီကဒိဋ္ဌိ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတည်း၊ (မှန်သော အယူ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော အယူတည်း့ အယူမှား–ဟူလို)။

၁၀၁။ အမမွရာဂေါတိ–ကား၊ မာတာ–အမိလည်းကောင်း၊ မာတုစ္ဆာ-အမိ၏ ညီမလည်းကောင်း၊ (ဒေါလေး)၊ ပိတုစ္ဆာ–အဖ၏ နှမလည်းကောင်း၊ မာတုလာနီ – ဦးကြီး၏ ဇနီးလည်းကောင်း၊ (အမိုးလည်းကောင်း)၊ ဣတို အာဒိကေ – ဤသို့ အစရှိသော၊ အယုတ္တဋ္ဌာနေ – မသင့်လျော်သော အရာ၌၊ (ရာဂ မဖြစ်သင့်သော အရာ၌) ရာဂေါ-ရာဂတည်း၊ ဝိသမလောဘောဘိ– ကား၊ ပရိဘောဂယုတ္တေသု– သုံးဆောင် ခံစားခြင်းငှါ သင့်လျော်ကုန်သော၊ ဌာနေသုပိ-အရာတို့၌လည်း၊ (အရာတို့၌သော်မှလည်း)၊အတိဗလဝလောဘော-အလွန်အားရှိသော လောဘတည်း၊ မိစ္ဆာဝမ္မောဘိ-ကား၊ပုရိသာနံ-ယောကျ်ား တို့၏၊ ပုရိသေသု - ယောကျ်ားကို့၌လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိနဉ္စ – တို့၏လည်း၊ ဣတ္ထိသု - တို့၌လည်းကောင်း၊ ဆန္ဒရာဂေါ-နှစ်သက် တပ်မက်သောရာဂတည်း။

အမတ္တေယျာတာတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊(ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတမ္ပေါ)၊ မာတု-အမိ၏၊ ဟိတော-စီးပွားဖြစ်သူသည်၊ မတ္တေယျော– မတ္တေယျ မည်၏၊[တုလျ, လိင် ပေးသည်၊(တနည်း)မာတု–၏၊ ဟိတော – စီးပွါးဖြစ်သူ တည်း၊မတ္တေယျော–သူ–ဟု ဝါကျနှင့် တန္ဒိတ် ခွဲ၍လည်းပေးနိုင်သည်၊နေရာထိုင်း

အတိ မလဝံလေဝေဘော။ ။ အတိမလဝံလောဘောတိ' အတိဝိယ မလဝါ မဟလကိလေသော (ထူထဲသော ကိလေသာ)၊ ယေန - ယင်း ကိုလေသာကြောင့်၊ အကာလ့ေလ အဝေသေစ ပဝတ္တတိ (အခါ မဟုတ် အရပ်ဒေသ မဟုတ်သော အရာ၌ လည်း ရာဂဖြစ်၏)၊ [မိမိ၏ဇနီးအဝေါဠိဒ္ဓသော်မှလည်း အချိန်အခါမရွေး နေရာ ဒေသ မရွေး ဖြစ်သောရာဂကို ''ဝိသမ လောဘ'' ဟု ခေါ်သည်။]

မိစ္ဆာ ဓမ္မေ။ ။ မိစ္ဆာ ဓမ္မောတိ မိစ္ဆာ ဝိပရိဇောာ (သဘာဝမမှမှ ဖောက် ပြန်သော)၊အဓိယဘာဝ ဝတ္ထုနှကာ(သဘောမဟုသော ဝတ္ထုရှိသည်မဟုတ်သော)၊ [သဘောတူသော ဝတ္ထုရှိနေသော-ဟူလို။]ဧလာဘမ္မေ၊ [မိန်းမသည် ယောကျ်ား အတွက်, ယောကျ်ားသည် မိန်းမအတွက် ဝိသဘာဝ ဝတ္ထု (သဘောမတူသော ဝတ္ထု) ဟု ခေါ်၍, ယောကျ်ားအချင်းချင်း, မိန်းမအချင်းချင်း''အဝိ သဘာဝဝတ္ထု''ဟု ခေါ် ထားသ်ည်။] ဧတနဉဟ ပုရိသာနဉ္စ အာဒိ။

ဤနည်းခဲ့ည်းတည်း။]တဿ-ထိုအမိ၏ စီးပွားဖြစ်သူ၏၊ဘာဝေါ-ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာသည်၊ မတ္တေယျတာ—မတ္တေယျတာမသည်၏၊ တေ-ဤမြတ္တေယျတာဟူသော အပေဉ်သည်၊ မာတရိ-အမိ၌၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ ပဋိပတ္တိယာ—ကျင့်ခြင်း၏၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ တဿ-ထိုမတ္တေယျတာ၏၊ အဘာဝေါ စေဝ-မရှိခြင်းသည်လည်းကောင်း၊တပ္ပဋိပက္ခတာစ-ထိုအမိ၌ ကောင်းစွာကျင့်မှု၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဖေါက်ဖေါက်ပြန်ပြန် ကျင့်မှုသည်လည်းကောင်း)၊ အမတ္တေယျတာ—အမတ္တေယျတာ မည်၏။

အပေတ္တေယျတာဒီသုပိ-အစရှိသောပုဗ်ဆို့ဦးလည်း၊ (အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော အသာမညတာ အပြဟ္မညတာတို့ကို ယူပါ)၊ ဧသေဝနယော-တည်း၊ [အပေတ္တေယျတာကိုလည်း အထက်ပါအတိုင်းသိပါ၊ အသာမညတာ ၌ကား "သမဏသ+ဟိတော သာမညော၊ သာမညဿ+ဘာဝေါ သာမညတာ၊ နှ+သာမညတာ အသာမညတာ" ဟု ပြု၍ သမ္မာပဋိပတ္တိမရှိမှုနှင့် တပ္ပဋိပက္ခတာကို အရကောက်ပါ!အပြဟ္မညတာ၌လည်းနည်းတူ။]နှကုလေဇ္ဇော ဘာဝေါ စာယိတာဒိ-ကား၊ ကုလေ- အာျိး၌၊ ဇေဋ္ဌော နှ - ကြီးသူတို့၏ (အပေါ်၌)၊ အပစိတိယာ—ရိသေ လေးစားခြင်းကို၊ နီစ ဝုတ္တိယာ - နှိမ့်ချသော ဖြစ်ခြင်းကို၊ အ ကရဏ ဘာဝေါ- မပြုသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ (မပြုခြင်းတည်း)။

မတ္တေယျတာ။ ။မာတုံ+တိတော မတ္တေယျော၊ (ပုဉ်လော)။ [တိဘာအနက်၌ ဏေယျပစ္စည်း, တ ဒ္ဒေဘော်လာ, မာ၌ ရဿပြု။] မတ္တေယျသ ဘာဝေါ မတ္တေယျတာ၊ (သမ္မာပဋိပတ္တိ)၊ အမိအပေါ်၌ မေတ္တာ ကရုဏာ ရှေသွားရှိသောစိတ်ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးသော သား သမီးသည် မတ္တေယျ မည်၏၊ ထို သား သမီး၏ သန္တ သန်း၌ ဖြစ်သော မေတ္တာ ကရုဏာ ရှေသွားရှိသော ကုသိုလ်စိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ထို စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရှိခိုးမှု, အဝတ်အစား စသည်ဖြင့် ပြုစု လုပ်ကျွေးမှု စသော သမ္မာပဋိပတ် အကျင့်မြတ်သည်လည်းကောင်း မတ္တေယျတာမည်၏၊- ဋီကာ။

အမတ္တေယျတာ။ ။မလိမ္မာသော သဲသဲသီးများကား မိဇအပေါ်၌ ပြုရမည် ရှိခိုးမှု, အဝတ်အစား စသည်ပေးခြင်း ပြုစု လုပ်ကျွေးမွေးမှုဟူသော သမ္မာပဋိပတ်ကို မပြုကြ၊ တချို့ကား မပြုချိသာမက ဆဲဆို ငေါက်ငမ်း အကြမ်းပတမ်းစသည် ပြုလျက် ပြစ်မှား ပင် ပြစ်မှားကြသေး၏၊ ထို သား သမီးတို့၏ သမ္မာပဋိပတ်ကို ကျေဉ်ခြင်း ဟူသော အဂါရဝ အမှုသည်လည်းကောင်း, မြစ်မှားခြင်းဟူသော ဝိပ္ပဋိပတ္တိအမှုသည်လည်း ကောင်း အမတ္တေယျတာ မည်၏။ [သမ္မာပဋိပတ်၏ ဓမ္မိမှု (မကျေဉ်မှု) ကို ရည်ရွယ်၍ "တဿာ အဘာဝေါ" ဟု လည်းဒုကာင်း၊ ထို၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဝိပ္ပဋိပတ္တိ အမှုကို ပြုခြင်းကို ရည်ရွယ်၍ "တပ္ပဋိပက္ခတာ" ဟုလည်းဒုကာင်း မိန့်သည်။]

ဒသဝဿာယုကာ သမယ အဖွင့်

၁၀၃။ ယံ ဣမေသန္တိ-ကား၊ ယသ္မိ သမယေ-အကြင် အခါ၌၊ ဣမေသံ-ဤလူတို့၏၊ (ဒသဝဿာယုကာ ပုတ္တာ ဒ္ဒစ်ပ်)၊ [ယံဖြင့် သမယကို စွဲပ၀ါ၊ ပဌမာ ဝိဘတ်ကိုလည်း တဲ့မူတွင်၌ ဆက်ပါ-ဟူလို။]အလံ ပတေယျုံဘတိ-ကား၊ပတိနော-ခင်ပွန်းအား၊ ဒါတုံ - ပေးခြင်းငှါ၊ ယုတ္တာ - သင့်လျော်ကုန်သည်၊ (ဘဝိဿန္တိ ဒ္ဒစ်ပ်)၊ ဣမာနိရုသာနီတိ - ကား၊ လောကေ - လူ့လောကဌာန်၊ ဣမာနိ အဂ္ဂ ရသာနိ - ဤ ကောင်းဖြတ်သော အရသာတို့သည်၊ (အန္တရဓာယိဿန္တိ ဒ္ဒစ်ပ်) အတိဗျာဒိပ္ပိဿန္တိတိ - ကား၊ အတိဝိယ - အလွန်အကဲသာလျှင်၊ ဒိပ္ပိဿန္တိ-ထွန်းကား၊ကြလိမ့်မည်၊[အကုသလကမ္မပထတရားများ အလွန်ထွန်းကားကြလိမ့်မည်-ဟူလို။] ဝါ - တနည်း၊ အဃ မေဝ - ဤ အတိဝိယ ဒိပ္ပိဿန္တိဟူသော ပါဠိသည်ပင်၊ ပါဠေဌာ-ပါဠိတော်ပါ၌တည်း။ [အဘိ ဗျာဒိပ္ပိဿန္တိကို အဘိ+ဝိယ+ဒိပ္ပိဿန္တိဟု ဖြတ်၊ ဝိယသဒ္ဒါကို သုတ်ကြွားဖြင့် ဗျာပြု။]

ကုသလန္တိပိ နံ ဘဝိဿတီတိ-ကား၊ ကုသလန္တိ – ကုသိုလ်ဟူသော၊ နံ-မမြို့-အမည်သည်လည်း၊ နံ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ပညတ္တိ မတ္တမ္ပိ-ကုသိုလ်ဟူသော ပညတ်မျှသည်လည်း၊ နံ ပညာယိဿတိ - တစ်ရွားလိမ့်မည် မဟုတ်၊ လူတိဿဝတ္ထော-နက်၊ ပုဇ္ဇာစ အဝိဿန္တိ ပါဌ်သာစာတိ—ကား၊ "ပုဇာရဟာစ—ပူဇော်ခြင်းကို ထိုက်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ပဿံသာရဟာစ-ချီးမွမ်းခြင်းကို ထိုက်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကြလိမ့်မည်၊ [ပုဇိတမ္ပါတိ ပုဇ္ဇာ၊ ပူဇနဝတ် + ဏျပစ္စည်း၊ ပဿံသိဘဗ္ဗာတိ ပါဌိသာ၊ ပဃုဇ္ဇ + သံသဓာတ် + ဏ ပစ္စည်း။] ကိရ- ချဉ်ငှဲးအံ့၊ တဒါ-၌၊ (လူတို့ ဆယ်နှစ်အသက်တမ်းရှိရာ ထိုအခါ ၌)၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ (ပုဇေဿန္တိ ပဿံသိဿန္တိ ၌စ်ပ်)၊ အသုကေနနာမ-ထို

အလံ ပဇေတျာဒ။ ။အလံ + ပတိနောတိ အလံ ပဇေတျာဒ – ၌ကာ ၀စနတ္ထ၊ အလံနှင့် ပတိကို သမာသ်စပ်၍ သွတ္တွဥ် ဏေယျပစ္စည်း ဆက်ပါ-ဟူလို၊ "လင်အား+ထိုက်တန်သောအမျိုးသမီး" (လင်ပေးစားထိုက်သောအမျိုးသမီး) တုအနက်မှတ်ပါ၊ အလံ သဒ္ဒါသည် ယုတ္တ (ပရိယတ္တိ) အနက်ကို ဧဟာ၏၊ အဒ္ဓကထာ၌ ယုတ္တာသည် အလံ၏ အဖွင့်တည်း။

မှန့်၏ – အရဟ (ထိုက်တန်) ဟူသော အနက်နှင့် ယုတ္တ (သင့်လျော်) ပရိယတ္တ (စွမ်းနိုင်) ဟူသော အနက်များသည် တမျိုးတည်းပင်၊ "လင်အား+ထိုက်တန်" ဟူရာ၌ လင်အား ဇနီးအဖြစ်ဖြင့် ပေးခြင်း၌ ထိုက်တန်သည်၊ (လင် ပေးစား+ထိုက်သည်) ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ "ဒါတုံ ယုတ္တာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ [တသာ ပရိယတ္တ တာ ဘာရိယာဘာဝေနာတိ အာဟ–ဒါတုံ ယုတ္တာတိ-၌ကား။] ရွှေနိုသာယဉ်ကား "ပတိနော+ယုတ္တာ ပဇေယျာ၊ ပဇေယျာဃ + အလံ၊ အလံပဇေတျာ - လင်အား လျောက်ပတ်သော်အဖြစ်၌ စွမ်းနိုင်သည်" ဟု ပြသည်။

မည်သူသည်၊ မဘာဝ– အမိကို၊ ပဟတာ - ဖျက်နှက် ပုတ်ခတ် နှိပ်စက်အပ်ပြီ၊ (အသုကေနနာမ)ပိတာ–ကို၊ ပဟတောဝ၊(အသုကေန နာမ)သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့ကို၊ဇိဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊(အသက်မှ)၊ဝေါရောပိတာ-ခွဲခြားအပ်ကုန်ပြီ၊(ခွဲအပ်ကုန်ပြီ၊) (အသုကောနာမ) ကုလေ–၌၊ ဧဋ္ဌာနံ–ကြီးသူတို့၏၊ အတ္ထိဘာဝပ္ပိယ-ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ န ဇာနာတိ။ [လေးစား ရှိသေဖို့ပမာဆိုထား၌ခွင့် ရှိမှန်း တောဝ်မှ မသိ-ဟူလို။] အဓောဝ ပရိသော-အောဝ် အုံဖွယ်ယောကျ်ားပါတကား၊ (အဝဂ ယောကျ်ားပါတကား)၊ ဏ္ဍတိ–ဤသို့ ပြောခြင်း၊ တမေဝ–ထိုသူ ကိုပင်၊ ပူဇေယ္ယန္တိဧဝ–ပူဇော်လည်း ပူဇော်ကြလိမ့်မည်၊ ပဃံသိဿန္တိ-ချီးမွမ်းနေလည်း ချီးမွမ်းကြလိမ့်မည်။

နဘဝိဿာ မာတာဘိ ဝါဘိ-ကား၊ အယံ-ဤသူသည်၊ မယှံ-၏၊ မာတာ–တည်း၊ ဏ္ဍတိ - ဤသို့၊ ဂရုစိတ္တံ - လေးစားသူ၏ စိတ်သည်၊ (လေးစားသော စိတ်သည်)၊ နဘဝိဿတိ–ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ဂေဟေ–အိမ်၌၊ (မိမိ အိမ်က) မာတုဂါမံ ဝိယ–ကျွန် မယားဖြစ်သော မာတုဂါမကဲ့သို့၊ နာနာဝိဓံ-အထူးထူး သော အပြားရှိသော၊ အသုဇ္ဈိကထံ-သူတော်ကောင်း မဟုတ်သူတို့၏ စကား၊ကို၊ ကထယမာနာ–ပြောဆိုကုန်လျက်၊ အဂါရဲ့ ဝူပစာရေန-လေးစားမှု မရှိသော ခေါ်ခေါ်ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ ဥပသင်္ကမိဿန္တိ-ချဉ်းကပ်ကြလိမ့်မည်၊ (ဆက်ဆံကြလိမ့်မည်)၊ မာတုစ္ဆာဒီသုပိ – မာတုစ္ဆာ အစရှိသည်တို့ဌာလည်း၊ သေဝ နယော-တည်း၊ စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤမာတုစ္ဆာ အစရှိသော ပုဒ်တို့ဌာ၊ မာတုစ္ဆာတိ-ကား၊ မာတုဘဂိနိ-အမိ၏ညီမ (အမ)တည်း၊ မာတုလာခိုတိ–ကား၊ မာတုလ ဘရိယာ–ဦးကြီး(ဦးလေး)၏ ဇနီးတည်း၊ [အမေ၏ မောင်ကြီး မောင်ငယ်ကို “ မာတုလ ”ဟု ခေါ်၏။ ထိုသူတို့၏ ဇနီးကို“မာတုလာနီ”ဟု ခေါ်သည်။] အာစရိယ ဘရိယာတိ–ကား၊ သိပ္ပါယတနာနံ – အသက်မွေး ဝမ်းကျောင်း၏ တည်ရာ အတတ်တို့ကို၊ သိက္ခာပကဿ–သင်ယူစေတတ်သော၊ (သင်ပေးတတ် သော)၊ အာစရိယဿ-၏၊ ဘရိယာ – တည်း၊ ဂရုနံဒါရာတိ-ကား၊ စူဠုပိတု မဟာပိတု အာဒီနံ - ဖခင်း (ဖလေး) ဖကြီး အစရှိသူတို့၏၊ ဘရိယာ-တည်း၊ [အဖေ၏ညီကို“စူဠုပိတု”ဟု ဆိုရှိ အဖေ၏ အကိုကို“မဟာပိတု”ဟု ဆိုသည်။]

အဓောဝ မုရိသော ။ ။ မိဖတ္တိအပေါ်၌သော်မှ ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ် ညှဉ်းဆဲ စော်ကားရဲသေးစ်၏၊ အခြား မည်သူ့အားမဆို တစုံတယောက်အပေါ်၌ကား အဘယ်မှာ ခွင့်လွှတ်လိမ့်မည်နည်း၊ အလွန် ရဲစွန်းသတ္တိရှိသော ယောကျ်ားပါတကား၊ ဤသို့ သူရဲကောင်း သတ္တိကောင်းအခွေ့ဖွဲ့ ထား၍ လေးလေးစားစား ချီးမွမ်း ပူဇော်ကြ လိမ့်မည်၊-ဦကာ။ [အသဇ္ဈိကတံဒ်“သဇ္ဈိ”နှင့်စပ်သောမှတ်ဖွယ်ကို ကစ္စည်းတားသာ ဋီကာ (၀-တွဲ) ၁၀၅-သုတ်ကြည့်ပါ။]

သမ္ဘေဒန္တိ-ကား၊ မိသိဿာဝံ-ဆဂဏ်အစုစုပ်ခြင့် ရောနှောခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ-တနည်း၊ မရိယာဒဘေဒံ-အပိုင်းအခြား၏ ပျက်ခြင်းသို့၊ (ဂမိယာထိဋ္ဌိစပ်။)

တိဗ္ဗေဒါပေါဘတိဿာတိတိ- ကား၊ ဗလဝကောပေါ- အားရှိသော အမျက်ဒေါသသည်၊ (အားကြီးသော ဒေါသသည်၊) ပုနပ္ပုနံ - ထပ်ကာထပ်ကာ၊ ဥပ္ပတ္တိဝသေန- ဖြစ်ခြင်း၏အစုစုပ်ခြင့်၊ ပစ္စုပ္ပဋ္ဌိတော— ရှေးရှုတည်သည်၊ ဝါ-အဖန်ဖန် တည်သည်၊ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လိမ့်မည်၊ [သတ်ဖြတ်လိုသော ဒေါသကို "ဗလဝကောပေါ"ဟု ဆိုသည်၊ တကြိမ်မက ထပ်ကာထပ်ကာဖြစ်မှုကို "ပစ္စုပ္ပဋ္ဌိတော (ပတိ + ဥပ + ဋ္ဌိတော) - ထပ်ကာထပ်ကာ ကပ်ရှိတည်သည် " ဟု ဆိုသည်။] အပဏုနိ-အခြားကုန်သော၊ ဒဋ္ဌုန္နစ်ပုပ်တို့သည်၊ (တိဗ္ဗော ဗျာပါဒေါ, တိဗ္ဗော မနောပဒေါသောပုဒ်တို့သည်၊) တေသော ဝ - ဤ တိဗ္ဗော အာဃာတော ပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနာနိ—ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်တို့တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (ဗျာပါဒ မနောပဒေါသ သဒ္ဒါတို့သည် အာဃာတ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်ဖြစ်၏ ဟူသောစကားသည် မှန်၏။) ကောပေါ- ဒေါသကို၊ (ဝုတ္တိဋ္ဌိစပ်)၊ ဝါ-သည်၊ စိတ္တဲ-ကို၊ အာဃာတေတိ— လွန့်စာ နိပ်စက်တတ်၏၊ ဣတိ— ကြောင့်၊ အာဃာတော - အာဃာတ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အတ္တနောစ - မိမိ၏လည်းကောင်း၊ ပရဿစ — သူတပါး၏လည်းကောင်း၊ ဟိတသုခံ - စီးပွားချမ်းသာကို၊ ပျာပါဒေတိ (ဝိ+ အာပါဒေတိ) - ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်စေ

သမ္ဘေဒံ။ ။သမ္ဘေဒေါ သိန္ဓုသဒိမော (မြစ်ဆုံ)၊ [အဘိဓာန်—၆၀၁။] သဒ္ဒသ္ဒဒသဒ္ဒါသည် "ပေါင်းဆုံခြင်း"အနက်ကို ဟော၏၊ ထိုကိုရည်ရွယ်၍ "မိသိဿာဝံ"ဟု ဇွတ်သည်၊ ထို့ ပေါင်းဆုံ (ရောနှော) ခြင်းဟူသည်လည်း ဇာနိုးကဲ့သို့ သဘောထား၍ အမိဓလူတို့အပေါ်၌ ရာဂ၏အစုစုပ်ခြင်း ရောယှက်ခြင်းတည်း၊ [မိသိဿာဝန္တိ မာတာဒီသု ဘရိယာယ ဒိယ စာရိတ္တသင်္ခံ၌၊ (ရာဂဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း ကျင့်ခြင်း ဟူသော ရောယှက်ခြင်း) - ဋီကာ။]

တနည်း။ ။သံသ္ဒေဒသဒ္ဒါသည် "ပျက်စီးခြင်း"အနက်ကို ဟော၏၊ [သံသ္ဒေးဒိသော ဘိဒဓောတ် ဏ ပစ္စည်း။] ထိုအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ "မရိယာဒ ဘေဒါ" ဟု တနည်း ဇွတ်သည်၊ "ပျက်စီး" ဟူရာ၌ လောကဝယ် သားနှင့် အမိ, သမီးနှင့် အဖ, ဆရာနှင့် တပည့်စသည်ဖြင့် ရာဂဖြင့် မပြစ်မှားသင့် မပြစ်မှားထိုက်သော မရိယာဒ (အပိုင်းအခြား=စည်းကမ်း) ရှိ၏၊ ထို စည်းကမ်းအပိုင်းအခြား "ပျက်သည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

အာဃာတေတိ စသည်။ ။အာဃာတေတိတိ အာဃာနတိ၊ အတ္တနော ကတ္တု ဖရုသဘာဝေန (မိမိဟူသော ဓေါသ၏ ဓက်ဇန်ကြမ်းတမ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) စိတ္တံ ပိမာဇတိတိ အတ္ထော၊ နိသ္သယ ဒဟနရသော ဟိ ဒေါသော၊ (မှန်၏-ဒေါသသည် ဒိရာစိတ်ကို လောင်မြိုက်ခြင်းကိစ္စ ရှိ၏၊) ဗျာပါဒေတိတိ ပိနာသေတိ၊ မနောပဒူသန ဋ္ဌေ မနသ္သ ပကောပနတော။- ဋီကာ။

တတ်၏၊ ဝါ - ဖျက်ဆီးတတ်၏။ ဣတိ – ကြောင့်၊ ဗျာပါဒေါ– ဗျာပါဒဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မနောပဒုသနတော – စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောပဒေါသောတိ - မနောပဒေါသ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ– ဆိုအပ်၏။

တိမ္ဗံ ဝဓကစိတ္တန္တိ-ကား၊ ပိယမာနဿာပိ-ချစ်အပ်သူ၏လည်း၊ ပရံ-သူတပါးကို၊ (မိမိကို ချစ်တတ်သူကိုဟု) မာရဏထ္ထာယ – သေစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါ– သတ်ခြင်းငှါ၊ ဝဓကစိတ္တံ - သတ်ကြောင်း စိတ်တည်း၊ ဝါ - သတ်လိုသောစိတ်

ပိယမာနဿ စသည်။ ။လေဘက္ခို ချစ်အပ်သူနှင့် ချစ်တတ်သူ နှစ်ဖျိုးရှိရာဝယ် ချစ်တတ်သူက ချစ်အပ်သူအပေါ်၌ သိနေဟ (ချစ်ခြင်းတရားဟု သို့မဟုတ် ချစ်ခြင်းမေတ္တာ) ဖြစ်ရိုးရှိ၏၊ ချစ်အပ်သူကား ချစ်တတ်သူအပေါ်၌ သိနေဟလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ အာဃာတ (ဒေါသ) လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ အာဃာတဖြစ်ချိန်မှစ၍ သတ်ချင်း ဖြတ်ချင်းသော ဝဓကစိတ်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပိယမာနဿ" အရ ချစ်အပ်သူ (အချစ်ခံရသူ) ကို ယူ၍ "ပရံ" အရ တပါးသော ချစ်တတ်သူကို ယူပါ။။ [အချစ်ခံရသူက မိမိအား ချစ်နေသူအပေါ်၌ ဝဓကစိတ် ဖြစ်တတ်ပုံကို မဟာပဒုမဇာတ်တော်, ကုဏ္ဍလ ကေသီ ဝတ္ထု စသည်တို့ကို ကြည့်ပါ။]

ဇိမ္ဗံ ဝဓကစိတ္တံ။ ။ တိမ္ဗ (ထက်မြက်ဆိုးဝါးသော) ဝဓကစိတ် ဟူသည် လေဘက္ခ် ရန်သူ့အပေါ်ဝယ် ဝဓကစိတ် ဖြစ်လျှင် ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ် ဖြစ်သောကြောင့် ထက်မြက် ဆိုးဝါးသည် ဟု ထူးထူးခြားခြား ပြောနေစရာ မလိုချေ။ ဆယ်နှစ်တမ်းဆုတ် ဘဝကာလဖြစ်၍ ကုသိုလ်မှန်း အကုသိုလ်မှန်းပင် မသိလောက်အောင် မတရားအမှုတို့ ထွန်းကားနေသော ယခုအခါ၌ကား အဓိန္ဒ္ရိယား ၊ သားနှင့်အဖတို့သည် တယောက်နှင့်တယောက်အပေါ်ဝယ် မခြောက်ခြားနိုင် မချမ်းနိုင် ရန်ဖြဉ်းဖြဉ်း ဝဓကစိတ်ဖြစ်နေသောကြောင့် တိုစိတ်ကို တိမ္ဗ (ထက်မြက်ဆိုးဝါးသော) ဟု ထူးထူးခြားခြား ပြသသန မ ၍ ဆိုရသည်။ [တိမ္ဗော အာဃာတော , တိမ္ဗော ဗျာပါဒေါ, တိမ္ဗော မနောပဒေါသောတို့၌ တိမ္ဗဖြစ်ပုံကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်း သိပါ။။]

ဆဒ္ဒိုးဆုံ–ထို အာဃာတ (ဝဓကစိတ်) ၏ တည်ရာဝတ္ထုကို ပြတော်မူပို့သော ကြောင့် "မာတုပိ ပုတ္တမ္ပိ" အစရှိသောစကားရပ်ကို ပါဠိတော်၌ ဓိန်တော်မူသည်၊ ထို့ပြီး မာတုပိ ပုတ္တမ္ပိဝယ် မာတုဏ် အာဃာတသည် သား အပေါ်၌လည်းကောင်း, ပုတ္တဃိပိ မာတရိ - သား၏ အာဃာတသည် အမိအပေါ်၌ လည်းကောင်း တည်၏၊ ထိုတွင် အာဃာဒဖြစ်ခိုက် ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိဒ္ဓန္တတဝတ္ထုတည်း။ [ပိတုပိ ပုတ္တမ္ပိ အစရှိသည်တို့၌ လည်း နည်းဒ္ဒီသိပါ။]

ဒ္ဒိက၁။ ။တမ္ဗန္တိ့ တိက္ခံ၊ သာ ပနဿ တိက္ခတာ (ထိုအာဃာတ၏ ထက်မြက်ဆိုးဝါးသည်၏အဖြစ်ကို) သရိရေ အဝဟန္တေဟိ (ကိုယ်သည် မဆောင်နိုင်ပါသော်လည်း) သိနေဟဝတ္ထုံ လဿိတ္ဝာဝိ (အာဃာတဝတ္ထုမှ သိနေဟဝတ္ထုသို့ လောဘစဋ္ဌိလာကို ခုန်ကျော်၍သော်မှလည်း) ပတ္တတ္တိယာ ဇဝဒိတမ္ဗောတိ အာဟ– ပိယမာနဿာတိ အာဒိ။

တည်း၊ တဿ-ထို အာဿာဝတ၏၊ ဝတ္ထုံ-တည်ရာဝတ္ထုကို၊ ဒဿေတုံ-ဌ၊ မာတုပိ ပုတ္တမ္ပိတိ အာဒိ-အစရှိသော ဝကဘေဒကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ မာဂဝိကဿာတိ-ကား၊ မီဂလုဒ္ဓကဿ-သားမုဆိုး၏၊ (တိမ္ဗော အာဿာတော ဠ်စပ်)။

၁၀၄။ သတ္တန္တရုက္ကပ္ပေါတိ-ကား၊ သတ္တေန-လက်နက်အားဖြင့်၊ ဝါ-လက်နက်ကြောင့်၊ အန္တရုက္ကပ္ပေါ -- အကြား ပျက်ခြင်းတည်း၊ (သံဝဋ္ဋကပ်သို့ မရောက်မီ အကြား၌ ကမ္ဘာ၏ ပျက်ခြင်းတည်း)၊ သံဝဋ္ဋကပ်ဖို့ - သံဝဋ္ဋကပ်သို့၊ (ပျက်ချိန်တိုင်သော အခါ ကမ္ဘာ၏ ပျက်ခြင်းသို့)၊ အာပတ္တာ- မရောက်သေးပဲ၊ အန္တရာဝ-အကြား၌ပင်၊ လောကဝိနာသော-သဘာဝလောက၏ ပျက်ခြင်းတည်း။

ရှင်းလင်းချက်။ ။[သရိရေ အဝဟန္တေဝိ] "မာတုဗိ ပုတ္တမ္ပိ - အမိ၏အာဿာတသည် သားဠ္ဟတည်၏" ဟူရာ၌ အမိသည် သားအပေါ်၌ ရန်ဖြစ်ဖွဲ့၏ ဟဲ့ ဆိုလိုရင်း၊ အမှန်ကား အမိ၏ အာဿာဝတသည် သားအပေါ်၌ မတည်ပါ၊ အမိ အပေါ်၌သာ တည်ပါသည်၊ သို့သော် ဓလောက ဓမ္မဗေါဓိစဉ်လာ အားဖြင့် မာတုဗိ ပုတ္တမ္ပိ-ဟု ပုတ္တကို အာဿာဝတ၏တည်ရာ အာဓေရအဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူပါသည်၊ ဤအဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ "သရိရေ အဝဟန္တေဝိ-ပုတ္တဟူသော ခန္ဓာကိုယ်က အာဿာဝတကို ဆောင်မထားပါသော်လည်း" ဟု ဋီကာဆိုသည်၊ သိနေဟဝတ္ထုဖြစ်သော သားခန္ဓာသည် အမိ၏ အာဿာဝတကို ဆောင်မထားပါသော်လည်း - ဟု ဆိုလိုသည်။ [ပုတ္တဿ ဝိ မာတရိ စသည်၌လည်း နည်းခြိသိပါ။]

သိနေဟဝတ္ထုံ လဿိဿာဝိ။ ။အစ၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း လောကဝယ် ရန်သူဖြစ်သော အာဿာတဝတ္ထုအပေါ်၌သာ အာဿာတစိတ် ဖြစ်ရိုးရှိ၏။ [အာဿာဝတ ဝတ္ထု ၉ ပါးကို သတိပြုပါ။] သိနေဟဝတ္ထု အပေါ်၌ကား ဖြစ်ရိုး မရှိ၊ ဆယ်နှစ် သက်တမ်းကာလလို့ဖြစ်သော ဤ အာဿာဝတကား အာဿာဝတဝတ္ထုဖြစ် သိနေဟ ဝတ္ထုဖြစ်ခဲ့သာသားစသည်တို့ လောကအစဉ်အလာ့ကို ခုန်ကျော်၍ဖြစ်သောကြောင့် "သိနေဟဝတ္ထုံ လဿိဿာဝိ" ဟု ဆိုသည်။

ကဗွေါ။ ။ တဏှာဒိဘေဒေါ ကဗွေါ+ ဧကဿ+အတ္ထိတိ ကဗွေါ၊ (ဿတ္ထ လောကော) ၊တဏှာစသော အပြားရှိခဲ့သော အကြောင်းအစဉ်ရှိသော သတ္တဝါအပေါင်း၊ တချို့ သတ္တဝါများသည် ကာမဝိတက်စသော တဏှာနှင့်စပ်သော အကြံရှိ၏၊ တချို့ လည်း ဗျာပါဒဝိတက် ဝိဟိံသ ဝိတက်ခေါ်သော ဒေါသနှင့် စပ်သော အကြံရှိကြ၏၊ ထို သူတို့၏ သန္တာန်၌ မေဟလည်း ဖြစ်နေ၏၊ တချို့ကား ရုပ် နာမ် ခန္ဓာကို ရုပ် နာမ် ခန္ဓာမှန်း မသိပဲ, ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ငါ သူတပါး ယောကျ်ား မိန်းမဟု ထင်တတ် သော မောဟနှင့် ဆက်နေသော အကြံသည်းဖြစ်နေ၏၊ ဤသို့ တဏှာ ဒေါသ မောဟ အကြံအစည်ရှိနေသော သတ္တဝါအပေါင်းကို "ကဗွေ" ဟု ခေါ်သည်။

လောကဝိနာသော။ ။လောဘအရ သတ္တလောကကို ယူပါ၊ ဤပုဒ်ကိုကြည့်၍ "ကဗွေသ+ဝိနာသော ကဗွေါ-သတ္တဝါအပေါင်း၏ ပျက်စီးခြင်း"ဟု ဥဇ္ဇုရုပအလောပ တပ္ပရိသ်ိ သမဿိ ပြုပါ၊ ထို့ ဝေ့နာက် အဋ္ဌကထာ အတိုင်း "အန္တရာ+ကဗွေါ အန္တရ

[ထို အန္တရာယ်သည် အဘယ်မျှ ပြားသနည်း, အဘယ်နည်းဖြင့် ထို သတ္တ လောကဏ္ဍ၏ ပျက်စီးမှုဖြစ်သနည်း, ထိုသို့ ပျက်စီးသော သတ္တလောကသည် အဘယ်ဂတိရှိသနည်း ဟု စေဒနာဖွယ်ရှိ၍ ''အန္တရာယပ္ပေါ ဓ နာမေသ'' စသည်မိန့်။] စ-ဆက်၊ သေ(ဧသော)အန္တရာယပ္ပေါ၊ နာမ-ဤအန္တရာယ်မည်သည်၊(ဤသံဝစ္ဆရသို့ မရောက်မီ အကြား၌ သတ္တလောက၏ ပျက်စီးခြင်းမည်သည်) ဒုဇ္ဇီကန္တန္တရာယပ္ပေါ-ဒုဇ္ဇီကန္တန္တရာယလည်းကောင်း၊ (ငတ်မွတ် ခေါင်းပါး အစာရှားခြင်းကြောင့် အကြား၌ သတ္တဝါအပေါင်း၏ ပျက်စီးခြင်းလည်းကောင်း၊) ရောဂန္တရာယပ္ပေါ-လည်းကောင်း၊ (အနာရောဂါကြောင့် အကြား၌ သတ္တဝါအပေါင်း၏ ပျက်စီးခြင်းလည်းကောင်း၊) သတ္တန္တရာယပ္ပေါ-လည်းကောင်း၊ (လက်နက်ကြောင့် အကြား၌ သတ္တဝါအပေါင်း၏ပျက်စီးခြင်းလည်းကောင်း၊) ဣတိ-ဤသို့၊ တိဝ်ဓော - သုံးပါး အပြားရှိ၏၊ [ဤစကားဖြင့် အန္တရာယ်၏ အပြားကို ပြသည်။]

တတ္ထ - ထို သုံးပါးတို့တွင်၊(ထို သုံးပါး အပြားရှိသော အန္တရာယ်တို့တွင်)၊ ပဇာယ-သတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ လောဘုဿဒါ ယ-မျှားသော လောဘ ရှိလသော်၊ ဝါ-ရှိရာအခါ၌၊ ဒုဇ္ဇီကန္တန္တရပ္ပေါ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ မောဟုဿဒါယ- သော်၊ ဝါ-၌၊ ရောဂန္တရပ္ပေါ(ဟောတိ)၊ [ကျန်းမာရေး ဗဟုဆုံတမရှိ၍ သင့်လျော်သော အစားအသောက် ဆေးဝါး ဓာတ်စာကို မသိသော အခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော အနာရောဂါကို ပျောက်အောင် မကုသနိုင်ရကား အနာရောဂါကြောင့် သတ္တဝါများ သေကြေ ပျက်စီးကြရသည်၊ ထို့ကြောင့် ''အသက်ကို ဥာဏ်ဓောင့်''ဟု ပြောစမှတ် ပြုကြ၏။] ဧဒါသုဿဒါယ-သော်၊ ဝါ-၌၊ သတ္တန္တရာယပ္ပေါ(ဟောတိ)၊ [စစ်အတွင်း၌ ဧဒါသကြောင့် ဆန်းပြားသော လက်နက်များဖြင့် သတ္တဝါများ သေကြရပုံကို သတိပြုပ။] (ဤစကား ဖြင့် အန္တရာယ်၏ ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသည်။)

တတ္ထ - ထို သို့မျိုးသော ပျက်စီးခြင်းတို့တွင်၊ (ထို ကပ်သုံးမျိုးကြောင့် ပျက်စီးကြရသော သတ္တဝါတို့တွင်၊)ဒုဇ္ဇီကန္တန္တရာပ္ပေန-ဒုဇ္ဇီကန္တန္တရာယ်ကြောင့်၊

ကပ္ပေါ၊ သတ္ထေန+အန္တရာယေါ သတ္ထန္တရာယပ္ပေါ'' ဟု ပြု၊ သံဝဋ္ဋကပ်ဟု ခေါ်သော ကမ္မဘဝျက်မြို့သို့ မရောက်မီ အကြား၌ပင် လက်နက်ကြောင့် သတ္တဝါအပေါင်း၏ ပျက်စီးမှု။ [ကမ္မဘဝျက်ခါနိ့ဘ် သတ္တဝါ အမှားအပြားသေကြေသေး၏။]

လော'ဘုဿဒါယ ပဇာယ။ ။ပဇာယ-သည်၊ လောဘုဿဒါယ - မျှားသော ဧလာဘရှိလသော်၊ ဝါ- ရှိခဲ့အခါ၌၊ ဤသို့ လက္ခဏ လက္ခဏဝန္ဓ အနက်ဖေးပါ။ [လောဘုဿဒါယာတိ လောဘာဓိကာယ (များသော လောဘရှိသော) ပဇာယ ဝတ္ထုမာနာယ၊- ဋီကာ။] ဝတ္ထုမာနာယဖြင့် လက္ခဏအနက်ကို ပြသည်၊ ဧခ္ဂုးနိုဿယ ဧ၌ကား ''ဧလောဘုဿဒါယ-ဧသော၊ ပဇာယ-၌၊ ဝါ-၏'' ဟု ဖေးထ၏။

နဋ္ဌာ-ပျက်စီးကြေရသော သတ္တဝါတို့သည်၊ ယောဘုယျေန-များသောအားဖြင့်၊ ပေတ္တိဝိသယေ-ပိတ္တာအပေါင်း၏ နေရာအရပ်၌၊ (ပိတ္တာ တုံ့၌)၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ - ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ ကဿ၁-နည်း၊ (နဋ္ဌာန်-ပျက်စီးရသော သတ္တဝါတို့၏၊) အာဟာရ နိကန္တိယာ – အာဟာရ၌ နှစ်သက်တွယ်တာမှု၏၊ ဗလဝတာ - အားရှိသည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (အားကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊)

ဆောဂန္တရကပွေန - ကြောင့်၊ နဋ္ဌာ ယောဘုယျေန ၁ သင္ဂေ - နက်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ - ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ ကဿ၁ - နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ တေသံ - ထို ဆောဂန္တရကပ်ကြောင့် သေကြရသောသတ္တဝါတို့၏၊ (မေတ္တာစိတ္တ၌စပ်)အညောသံ-ငါတို့မှတပါး အခြားကုန်သော၊ သတ္တာနံ - တို့၏၊ ဇေရွပေါ် - ဤသို့သဘော ရှိသော၊ ဆောဂေါ – သည်၊ နဘဝေယျ - မဖြစ်ပါမူ၊ အဟောဝတ - အော် ကောင်းလေစ့၊ ဣတိ - သို့၊ မေတ္တစိတ္တံ-သည်၊ ဥပဇ္ဈတိ - ၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ (သင္ဂေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊) သတ္တန္တရကပွေန - ကြောင့်၊ နဋ္ဌာ ယောဘုယျေန နှိရုယေ ဥပ ပဇ္ဇန္တိ၊ ကဿ၁-နည်း၊ အညမညံ - အချင်းချင်း၊ ဗလဝါသဘတာယ-အား ကြီးသော အာဃာတ ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

မိဂသညန္တိ–ကား၊ အယံ-ဤ အကောဝိသည်၊ မိဂေါ-သားကောဝံတည်း၊ အယံ–သည်၊ မိဂေါ-တည်း၊ ဣတိ သညံ - ဤသို့သော အမှတ်ကို၊ (ပဋိလဒ္ဓိ ဿန္တိ–ရကြလိမ့်မည်၌ စပ်၊) [ဒေါဓစိတ်ကြောင့် တယောဂ်နှင့် တယောဂ်လူဟု မထင်တော့ပဲ သတ်စရာ ဖြတ်စရာ တိရစ္ဆာန်ဟု တစ်ကြွလိမ့်မည်-ဟူလို့၊] တိဏာနိ ၊ ဝေ ၊ ပါဘုဘိဿန္တိ ဘိ – ကား၊ တေသံ-ထို လူတို့၏၊ (ဆယ်နှစ် အသက်တန်းကာလ၌ ဖြစ်သော ထိုလူတို့၏၊) ဟတ္ထေနဲ-ဖြင့်၊ ဖုဋ္ဌမတ္တံ–ထိအပ် ကာမှဖြစ်သော၊ ယံကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တပါးပါးသောအထာဝတ္ထုသည်၊ အန္တမသော-အောက်၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့် (အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်)၊ တိဏပဏ္ဏံ–မြက်သစ်ရွက်ကို၊ ဥပါဒါယ–အစပြု၍၊ အာဝုဇ္ဇမေဝ – လက်နက် သည်သာ၊ ဘဝိဿတိ ကိရ- ဖြစ်လိမ့်မည်တဲ့၊ မဲ့ဝ မယံ ကမ္မိတိ–ကား၊ မယံ-တို့သည်၊ ကမ္မိ–တစုံတယောက်သော၊ ဧကပုရိသမ္မိ–ကိုလည်း၊ ဇီဝိတာ–မှ၊ မာ ဝေါရောပယိမှ-မခွင်းလိုကုန်၊ မာဒ အမေ ကောစိတိ– ကား၊ အမှေပိ–တို့ကို လည်း၊ကောစိ–သော၊ ကေပုရိသော–သည်၊ ဇီဝိတာ-မှ၊ မာ ဝေါရောပယိတ္ထ-မခွင်းပါစေနှင့်၊ [ပါဠိတော်ဝယ် ''ဇီဝိတာ ဝေါရောပယိမှ ဝေါရောပယိတ္ထ'' ဟူသော ပါဌသေသကိုထည့်၍စပ်ပါ၊ ကောစိကိုထောက်၍ ဝေါရောပယိတ္ထဉ်၌ အစ္ဆတ္ထနီ(အာ)ကိုတ္ထုပ္ပု။] ယန္တု နု မယန္တိ - ကား၊ အယံ လောကဝိနာသော-ဤ သတ္တလောက၏ ပျက်စီး,ခြင်းသည်၊၊ ပစ္စုပ္ပဒ္ဓိတော - ရွေးရွတည်ပြီ၊ ဒိဋ္ဌိ-နှစ်ယောက်တို့သည်၊ ကေဋ္ဌာနေ - တခုတည်းသော အရပ်၌၊ ဋ္ဌိတေဟိ – တည်

ကုန်သည် (သမာနေဟိ - ဖြစ်ကုန်လေသော်)၊ ဗီတိဟံ – အသက်ကို၊ လဒ္ဓါ – ရခြင်းငှ၊ နသက္ကာ-မစ့ဓုံးနိုင်၊ (မဖြစ်နိုင်ပဲ)၊ ဣတိ–ဤသို့၊ မညမာနာ- သိကုန်လျက်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ယံနူနမယံ ဝနဂဟနံ ဝါ စဿော အကြဲကို)၊ စိန္တယိ်သုးကြံစည်ကုန်ပြီ။

ဝနဂဟနန္တိ - ကား၊ ဝနံသဒ်ါတေဟိ - တောဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တိဏဂုမ္မလတာဒီဟိ – မြက် ချုံနွယ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဂဟနံ - ရွှေထွေးသော၊ ဒုပ္ပဝေသဋ္ဌာနံ – ခဲယဉ်းသဖြင့် ဝင်အပ်သော အရပ်သို့သော် လည်းကောင်း၊ (ဝင်ဖွယ်ကသော အရပ်သို့သော်လည်းကောင်း)၊ ရုက္ခဂဟနန္တိ-ကား၊ ရုက္ခေဟိ-သစ်ပင်တို့ဖြင့်၊ ဂဟနံ - သေ၊ ဒုပ္ပဝေသဋ္ဌာနံ - သို့သော်လည်းကောင်း၊ နဒီ ဝိဒုဂ္ဂန္တိ-ကား၊ နဒီနံ-မြစ်တို့၏၊ အန္တရဒီပေါ်ဒီသု-အလယ်ဖြစ်သော ကျွန်း အစရှိသည်တို့၌၊ ဒုဂ္ဂမနဋ္ဌာနံ - ခဲယဉ်းသဖြင့် သွားအပ်သော အရပ်သို့သော် လည်းကောင်း၊ ပမ္မတဝိသမန္တိ-ကား၊ ပမ္မတေဟိ-ဓောင်တို့ဖြင့်၊ ဝိသမံ-မညီမညွတ်

ဝံ ဝိန္တိ ယိ်သု ။ ။ ရေးက တဆင့် ကြားအပ်ဖူးသော အကြောင်းအရာကို အမှတ်ရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ရပ်ထဲရွာထဲမှာ လူဒဿများနှင့်မနေလိုပဲ တောထဲသွားနေမည်သူများဟူသော) မိခိ၏ အသက်ရှည်ဖို့ အကြောင်းထူးကို ရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း စောဝဲသွားနေဖို့ရန် စဉ်းစားမိကြသည်။

ဝနဂဟနံ။ ။ဝနေဟိ+ဂဟနံ ဝနဂဟနံ၊ တောဖြစ်နေသော ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းတို့ဖြင့် ဖုံးနင့်ထားသည့်အတွက် ရွှဲထွေးနေသောအရပ်၊ ထိုအရပ်သို့ဝင်ရှိရန် ခဲယဉ်းသောကြောင့် “ ဒုပ္ပဝေသနဋ္ဌာနံ ” ဟု ဆိုသည်။ [ဂုမ္မလတာဒီဟိ ဂဟနံ ဋ္ဌာနန္တိ ဂုမ္မလတာဒီဟိ သဉ္ဇ ဋ္ဌာတာယ ဂဟနဘူတံ ဋ္ဌာန-ဋီကာ။]

ဓုတင်္ဂကံ။ ။အဋ္ဌကထာစရိယများ၌ “ဝနသဒ်ါတေဟိ တိဏဂုမ္မလတာဒီဟိ” ဟု “တိဏ” သဒ္ဒါပါနေ၏၊ ဋီကာ၌ မဟိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါဠိတော်ဝယ် ဝနဂဟနံပုဒ်၏ ရွှေ၌ တိဏဂဟနံ ဟု သီးခြား ပါဠိပြဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝနဂဟနကို ပြုရာဝယ် “တိဏ” သဒ္ဒါမပါခြင်းသာ ကောင်း၏။

ရုက္ခဂဟနံ။ ။ရုက္ခေဟိ နိရန္တရံ နိဗိတေဟိ ဂဟနဘူတံ – အကြားမရှိအောင် တပင်နှင့်တပင် ပေါင်းယှက်နေကုန်သော သစ်ပင်တို့ဖြင့် ရွှဲထွေးသောအရပ်။

နဒီ ဝိဒုဂ္ဂံ။ ။ဝိ (ဝိသေသေန–အထူးသဖြင့်) + ဒု (ဒုက္ခေန - ခဲခဲယဉ်းယဉ်း) ဂန္တုန္တိ ဝိဒုဂ္ဂံ၊ နဒီနံ+ဝိဒုဂ္ဂံ နဒီဝိဒုဂ္ဂံ၊ မြစ်တို့၏ အထူး ခဲခဲယဉ်းယဉ်း သွားအပ်သော အရပ်၊ ထိုအရပ်သည် မြစ်၏အလယ်၌ရှိသော ကျွန်း စသည်များလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ တန်းဝါးမြိတ်နေသော မြစ်တို့ဖြင့် ဟိုဖက် ဒီဖက် အသွားခရေတ်သော အရပ်လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဤအရပ်ကား မြစ်မှ ဖြာ၍ထွက်လာသော ချောင်းနှစ်ချောင်း စသည်တို့၏ အကြားအရပ်တည်း။ [ဤနောက်နည်းအလို “နဒီတိ+ ဝိဒုဂ္ဂံ နဒီဝိဒုဂ္ဂံ” ဟု ပြု။]

ပဒ္ဓတဝိသမံ။ ။ပမ္မတိ + ဝိသမံ ပမ္မတဝိသမံ၊ များစွာဧသော တောင်ငယ်တို့ဖြင့် မညီမညွတ်ဖြစ်ခဲနေသော ပုန်းရှိနေခြင်းငှါ ဧလျာက်ပတ်သော တောင်ကြား

သော အရပ်သို့သော် လည်းကောင်း၊ (တောင်ကြားအရပ်သို့သော် လည်း ကောင်း)၊ ၀၀-တနည်း၊ ပမ္မတေသုပိ – တောင်တို့၌လည်း၊ ဝိသမဋ္ဌာနံ – မညီ မညွတ်သော အရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ (ပဓိသိတ္ထာ - ဝင်၍ ဟု ပါဠိတော် ၌စပ်၊)[တိဏာဂဟနံ ၀၀ါ ဝနဂဟနံ ၀၀ါ စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ရှိသောကြောင့် "သော်လည်းကောင်း"ဟု ဝိကပ်အနက် ပေးပါသည်။]

သဘာဂါယိဿန္တိ – ကား၊ အဟံ - သည်၊ ဇီဝါမိ ယထာ – အသက်ရှင် သကဲ့သို့၊ တထာ–တူ၊ တွမ်မိ-သင်သည်လည်း၊ ဇီဝသိ-၏၊ ဘော - အချင်းတို့၊ (အမေ့ဟိ-တို့သည်၊)သတ္တာ-သေကြေပျက်စီးသောသတ္တ၀ါတို့ကို၊ဒီဋ္ဌာ-မြင်အာပ် ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဧေ–သို့၊ သမ္မောဒနကထာယ-၀မ်းမြောက်ကြောင်း စကားဖြင့်၊ အတ္တာနာ - မိမိနှင့်၊ သဘာဂေ – အသက်ရှင်ခြင်းအားဖြင့် တူသောအဖို့ရှိသူ တို့ကို၊(သဘောတူသူတို့ကို၊) ကရိဿန္တိ-ပြုကြလိမ့်မည်။

အာယုဝဏ္ဏာဒိဝဍ္ဎနကထာ အဖွင့်

၁၀၅။ အာယတန္တိ-ကား၊မဟန္တံ-ကြီးစွာသော၊(ဤတိကွယ် ဟု ပါဠိတော် ၌စပ်၊) ပါဏာတိပါတာ ဝိရမေယျာမဟံပိ - ကား၊ ပါဏာတိပါတတော - မှ၊

အရပ်တည်း၊ ပမ္မတေသု ၀၀+ ဝိသမံ ပမ္မတပိသမံ၊ ပြတ်သောကမ်းပါး (ခါးပန်း) ရှိကုန်သော တောင်ကြီးတို့၌ ခရီးတာ၇ွေ့ည ခိုနှံချို ငြင်္ဂိ ဇတောင်လျှင် တောင်ဝှမ်း အထွဋ်တို့ဖြင့် မညီမညွတ်သော အရပ်တည်း။

အထ္ထး။ ။ပဌမနည်း၌ များစွာသော ဇတောင်ထပ်တို့ဖြင့် ဇတောင်နှစ်ခု ပေါင်းမိသောအခါ အကြားဖြစ်ရန်သော အရပ်တည်း၊ ဒုတိယနည်း၌ တောင်ကြီးတထပ်းထည်း ၌ပင် ဇတောင်ခါးပန်းများပြတ်၌ ချိုင့်ဖြစ်ရန်သော တောင်ကြို တောင်ကြား ဇတောင်ဝှမ်း အရပ်တည်း၊ (တောင်ချောက်ကြား, တောင်ချုပ်ကြားဟု ခေါ်သည်။)

သဘာဂါယိဿန္တိ ။ ။သဘာဂေဟူသော ဒုတိယန္တနာဝပုဒ်ဖြစ်နောင် ကရုဓာတ် အနက်၌ အာယတ္တဖွည်းသက်၊ ဘဝိဿန္တိဝိဘတ်သက်၊ ကျွန်ုပ် အသက်ရှင်နေသလို ခင်ဗျားလဲ အသက်ရှင်သေးတယ်နော်, အများကြီး သေကုန်ကြပြီ၊ ကျုပ်တို့ အသက် ရှင်နေသေးလို့, သေတဲ့သူတွေကို မြင်ကြရတယ်-ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောဆိုကြ လျက် အသက်ရှင်မှုအားဖြင့် အခြားသူများကိုလည်း မိမိနှင့်သဘောတူအောင် ပြုကြ လိမ့်မည်။

အာယတံ ။ ။ မဟန္တံ ဟု ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာအလို အာယတဿဒ္ဓါသည် မဟန္တန္တိ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ "အာယတံ– ကြီးစွာသော (ကြီးကျယ်သော)"ဟု ပေး၊ သို့သော် အဘိဓာန် (၇၀၇) ၌ "အတာယတံ ဒီဃဒေ"ဟု ဒီဃသဒ္ဒါ၏ပရိယာယ် အဖြစ်ဖြင့် ရှိသောကြောင့် "အာယတန္တိ ၀၀ါ ဒီဃံ စိရံကာလိကံ" ဟု ဋီကာတန်းဝင် ဖွင့်သည်၊ "အာယတံ-ရှည်ကြာသော"ဟု ပေးပါ။

ဋီကာ။ ။အာယတန္တိ ၀၀ါ ဒီဃံ စိရံကာလိကံ၊ မရဏာဝသေန ဟိ ဤတိက္ခဏော အာယတ္တော (သေခြင်း၏အစွန်းဖြင့် ဆွေမျိုးတို့၏ ကုန်ခန်းခြင်းသည် ရှည်ကြာ၏)၊

(သူ့ အဘ)ကံကို သတိခြင်းမှ)၊ (ယန္နုန္န) ဩသက္ကေယျာမ—အကယ်၍ ဆုတ်နစ်ရပါကုန်မူ ကောင်းပေစ့။ ဝါ-အကယ်၍ ရှောင်ကြဉ်ရပါကုန်မူ ကောင်းပေစ့။ ပါဏာတိပါတံ ဝိရမေယျာမာတိပိ-ဟူ၍လည်း၊ သင္ဃယန္တိ-သရဏ္ဍယ်ကြကုန်၏၊ (ရွှတ်ကြကုန်၏) [ပါဏာတိပါတာ ဟု ပဉ္စမီဝိဘတ်ဖြင့်မှတ်ဖတ်ပဲ''ပါဏာတိပါတံ''ဟု ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ရွတ်ဖတ်ကြသည်- ဟူလို။] တတ္ထ-ထို ပါဏာတိပါတံ ဝိရမေယျာမဟူသော၁ပါဠိ၌၊ ပါဏာတိပါတာ-ကို၊ (ယံန္နူန)ပဇေယျာမ-အကယ်၍၌ ပယ်စွန့်ကြရပါမူ ကောင်းပေစ့။ ဣတိအတ္ထော - နက်၊ [ယံန္နူနပုစ်းကို ပါဠိတော်မှ ယူသည်။]

ဝိသတိ ဝဿာယုကာတိ(ဇ္ဇော)--ဟူသော ဤပါဠိ၌၌၊ (ဧစာဒသ၁ သောဒသ၁ နယော-ဧစာဒသ၁ သောဒသ၁နဲ့ဘဲးကို၊ ဧဝံ ဧဝမိတရေ့ပေ၁)ပ၁တ၁ပိတရော—တို့သည်၊ ပါဏာတိပါတာ-မှ၊ ပဋိဝိရတ၁-ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်၏၊ ပုတ္တာ-သား၁သို့ဘီ့သည်၊ ကသ္သ၁—ကြောင့်၊ ဝိသတိဝဿာယုကာ-နှစ်ဆယ်သော အသက်တမ်း

တဘ့ကြောင့်နည်း - အပုနရာဝတ္တုနတော၁ (တဖန် ပြန်မလာနိုင်သော်ကြောင့်တည်း၊) နရာဘာဃာဝိနာ၁ (မင်းဘေး စသည်ကြောင့် ပျက်စီးခြင်းကဲ့သို့ မဟုတ်၊) ဥပတ္ထမန၀ဿန ပုနရာဝတ္တိယာဝိ တဿ လဗ္ဘနတော၁ (သို့ လပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ထိုမင်းဘေး စသည်ကြောင့် ပျက်စီးမှု၏ တဖန် ပြန်လာမှုကို ရနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း)။

ဆိုလိုရင်းကား — မင်းစသည်တို့က ဖမ်းဆီးမှုကြောင့် ဆွေမျိုးတို့၏ ကုန်ခန်း ပျက်စီးမှုသည် တရံတခု ကြိုးစား၍ (လာတ်ထိုးမှ) ဖြင့် ပြန်လွတ်လာနိုင်သေး၏၊ သေသောအားဖြင့် ကုန်ခန်း ပျက်ဒီးသွားသော ဆွေမျိုးတို့ကား ပြန်မလာနိုင်ကြတော့၊ ကြာလေ ဝေးလေ ကြာလေ ဝေးလေ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဋီကာစာအုပ်တို့၌ ''ဥပ္ပာမနဝသေန''ဟု ပါဠိပျက်နေ၏။]

ဩသက္ကေယျာမ။ ။ဝိရမေယျာမကို ဩသက္ကေယျာမဟု ဖွင့်၏၊ ထိုပုစ်းကိုလည်း ''ဩရုဓမေယျာမ—ရှောင်ကြဉ်ရပါမူ ကောင်းပေစ့''ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ ''ပါဏာတိပါတံ''ဟု ဒုတိယာန္တ ရွတ်ဆိုကြသော ဆရာများအလိုကား ''ပါဏာတိပါတကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း''ဟူသည်လည်း လိုရင်းအားဖြင့် ပါဏာတိပါတကို ပယ်စွန့်ခြင်းပင် ဖြစ်သောကြောင့် ဝိရမေယျာမကို ''ပဇဇေ့ယျာမ''ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့် ဖွင့်သည်။

သင္ဃယန္တိ။ ။သံ+အဓိ+ဇုဓာတ်၊ ဇုကို ၈ ကို အယဖြစ်၍ သင္ဃယတိ သင္ဃယန္တိ ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့အတူ သင္ဃိယတိမ္ဟံ သင္ဃယိတုံ စသည်ဖြစ်၏၊ ၈၈ အနုမန်ပါဓာဒ္ဓဂ်ကား ဇကို အာသပြု၍ ''သင္ဃာယော သင္ဃာယကော''ဟု ဖြစ်၏၊ ဤသို့ ဆရာများ ဆုံးဖြတ်ဓလေ့ရှိကြသည်။

မဘဝိတရော၊ဧပ၊အဟေသုံ။ ။ဆယ်နှစ်တန်း ဆုတ်ကပ်ကာလဝယ်မှ မိဇတို့က သာ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ကြ၏၊ သားသျီးတို့ကား ရှောင်ကြဉ်ဖို့ မဆိုထားဘိ လှပင်မဖြစ်ကြသေး၊ သို့ပါလျက် အဘယ်ကြောင့် သားသျီးတို့ အသက်နှစ်ဆယ် ရှိမှိုင်ပါသနည်းဟု ဓမေးသည်၊ ထိုအဓမေးကို ''ခဏ္ဍတ္တိသုခိုယာ''ဟု အကျဉ်းဖြေသည်။

ရိုကုန်သည်၊ အဟေသုံ - ဖြစ်ကုန်သနည်း၊ ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ ခေတ္တ ဝိသုဒ္ဓိယာ- သား သို့ဟို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ဓိဗဟူသော ခေတ်၏စင်ကြယ်ခြင်း ကြောင့်တည်း၊ (ပုတ္တာ ဝိသုတိဝဿာယုကာ အဟေသုံ) (ဣတိ-ဤကား အဖြေ တည်း)၊ဟိ-ခွဲ။ [ခေတ္တဝိသုဒ္ဓိယာဟူသောအဖြေကိုခွဲသည်။] ဧတေသံ-ထိုသားသို့ တို့၏။ မာတာပိတရော-တို့သည်၊ သီလဝန္တော-သီလရှိသူတို့သည်၊ ဇာတာ-ဖြစ် ကုန်ပြီ၊ဣတိ-ဤသို့။ သီလဂန္ဓေ-သီလရှိသူ၏ ဝမ်းတို့ကိုင်၌၊ ဝန္ဓိတတ္တာ-ကြီးပွားရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ကြီးပွားရသည့်အတ္ထက်)၊ ဣမာယ ခေတ္တ ဝိသုဒ္ဓိ ယာ- ဤ ခေတ္တဝိသုဒ္ဓိကြောင့်၊ ဒီဃာယုကာ အဟေသုံ။

/ ခေတ္တဝိသုဒ္ဓိယာ။ ။သားသို့းလောင်းဖြစ်သော် သတ္တဝါတို့၏ ရှုခ်ာခ် ခန္ဓာ အစဉ်သည် မျိုးစေ့နှင့်တူ၏၊ ဓိဗတို့သည် လယ်ယာနှင့် တူကြ၏၊ ထိုသားသို့းတို့၏ဖြစ်ရာ တည်ရာဖြစ်သော ဓိဗတို့၏ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့် (လယ်ယာ၌မြေကောင်းခဲ့ စိုက်ပျိုးခပ် သော် မျိုးစေ့များ ဖြစ်ထွန်းကြီးပွားသလိုု) သားသို့းများ အလက်ရှည်ကြသည်၊ [ခေတ္တ ဝိသုဒ္ဓိယာတိ အဓိဗ္ဗာခရာဟူတ ဝတ္ထု ဝိသုဒ္ဓိယာ၊- ဋီကာ။]

သီလဂန္ဓေ ဝခိတတ္တာ။ ။သီလရှိသောဝမ်းတိုက် (သီလဂန္ဓ) ဟူသည် ဓိဗန္ဒုခိုး လုံး သီလရှိသောကြောင့် ထိုသူတို့၏ အဓိဗ်အပိုင်းဖြစ်သော (ထို ဓိဗတို့က အဓိ၏ ခန္ဓာအစဉ်၌ အဓိဗ်အပိုင်း အထူးအဖြစ်ဖြင့် ပါဝင်နေသော) ဝမ်းတိုက်တည်း၊ (ထို့ကြောင့် သားသို့းများကို "ဝါလေးတွေ"ဟု တချို့ ဓိဗများက ပြောကြသည်း) ထို ဝမ်းတိုက်၌ဖြစ်ခြင်းကို "သီလဂန္ဓေ ဝခိတာ"ဟု ဆိုသည်၊ ["သီလဂန္ဓေ ဝခိတတ္တာတိ မဘဝု ဝိတုစ သီလံဝန္ဓကာယ တဒဝယဝဘူတော ဂန္ဓေ ဝခိ "သီလဂန္ဓ ဝခိတာ" တိ ဝုတ္တာ၊- ဋီကာ။]

ဇုတိ၊ပေ၊ဝိသုဒ္ဓိယာ။ ။ဤစကားဖြင့် "ခေတ္တဝိသုဒ္ဓိယာ" ဟူသော အကျဉ်း အဖြေ၏ အကျယ်ကိုပြသည်၊ သီလရှိသော အဓိဝမ်းတိုက်၌ ဖြစ်ကြရသည့် အတွက် ခေတ္တဝိသုဒ္ဓိဖြစ်သောကြောင့် သားသို့းများ အသက်ရှည်ကြရသည် - ဟူလို၊ ဤစကား ရပ်ဖြင့် ပြင်ပဖြစ်သော ဥတု အာဟာရတို့သည် သတ္တဝါတို့၏ခန္ဓာအစဉ်အား ကျေးဇူး ပြုတတ်သကဲ့သို့ ဥတု အာဟာရမှ အခြားဖြစ်သော ဓိဗတို့၏ သီလရှိမှုဟူသော ဗာဟိရ အကြောင်းသည်လည်း သားသို့းဟူသော သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအစဉ်အား ကျေးဇူးပြုနိုင် ကြောင်းကို ပြသည်။ [ကျေးဇူးပြုဟူသည် အသက်ရှည်စေနိုင်သော သတ္တိထူးကို ခန္ဓာ အစဉ်တွင် မြှုပ်နှံ သွင်းပေးခြင်းတည်း၊ ၎င်းကို "ဝိသေသာဝေန" ဟု ခေါ်၏။]

မေးဖွယ်။ ။ ထို ဝိသေသာဝေနဖြစ်လျှင် ရှင်အစဉ်၌သာ ဖြစ်ရာသည်မဟုတ် ခဲ့လေ၊ (ထို ဝိသေသာဝေနကား ရှင်ဗိဝိတနှင့်တကွဖြစ်သော ရှင်အစဉ်၌သာ တည်ရာ သည် မဟုတ်လော၊) ရှင်ဗိဝိတရှိရုံမျှနှင့် အသက်မရှည်နိုင်၊ နာဝ်တရား မချုပ်ငြိမ်း ခဲ့အောင် (စုတိစိတ်မကျပဲ နာဝ်ခန္ဓာအစဉ် ဆက်၍ဖြစ်နေအောင်) နာဝ်ဗိဝိတနှင့်တကွ နာဝ်တရားများ၌လည်း ဝိသေသာဝေနတည်မှ အသက်ရှည်နိုင်၏၊ အဘယ်နည်းဖြင့် နာဝ်တရားတို့အားလည်း ကျေးဇူးပြု၊သနည်း ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား။ ။ထို သတ္တိထူးသည် ရှင်အစဉ်၌သာ တည်သည်ကား ဖွန်ပ၊၏၊ သို့သော် ရှင်အစဉ်သည် ထို အသက်ရှည်နိုင်ငလေ၊က်ခဲ့အောင်သော့အခြင်းအရာအားဖြင့်

ပန- ဆက်၊ ထွေ- ဤလောကဌ်း၊ (တတ္ထ- ထိုသတ္တဝေ အပေါင်းတွင်)၊ ယေ- အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ ကာလ-သေခြင်းကို၊ ဝါ- သေချိန်ကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ တတ္ထေဝ- ထို သတ္တဝေ အပေါင်းဥပင်၊ နိဗ္ဗတ္တာ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တေ- ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ အတ္ထနော - ၏သာ၊ သိလသမ္ပတ္တိယာ — သီလ၏ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ ဒိဿာယုကာ အဟေသုံ။

အဿာမာတိ- ကား၊ ဘဝေယျာမ- ဖြစ်ရပါမူ ကောင်းပေစု၊ [ပါဠိတော်၌ပါသော ယန္နူနပုဒ်၏အနက်ကို ယူပေးသည်၊ ဘဝေယျာမဖြင့် အဿာမဉ္ဉဲ အသာမဘဲ + ဗျော်မတိုက် ဟု ပြသည်၊ ရှပ်ပြီးပုံကို သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရှုပါ။]

သွင်းထားအပ်သော သတ္တိထူးရှိလသော် နာမ်အစဉ်သည်လည်း ထိုရှုပ်၌စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည့်အတွက် (ထိုရှုပ်ခင့်ဆက်သွယ်၍ ဖြစ်ရသည့်အတွက်) ကျေးဇူးဖြို့မူ ခံရတော့သည်သာ ဖြစ်၏၊ ဥပမာ- ကမ္ဘီကာရ အာဟာရသည် ထောက်ပံ့အပ်သော ရူပကာယ်၌ ခဏိကိုယ်တခုလုံး ထောက်ပံ့အပ်ပြီး ဖြစ်တော့သကဲ့သို့တည်း။ [အစာအာဟာရက အာဟာရဇရုပ်ကို ထောက်ပံ့လိုက်လျှင် ကမ္မဇ စိတ္တဇ ဥတုဇရုပ်တို့ကိုလည်း သောက်မှီပြီး ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။]

ဆက်ဦးဆုံ -- စကြဝဠဝေးမင်း၏ ကောင်းမှုအထူးကိုမှီ၍ သူ၏ မိဖုရားရတနာအစရှိသုတို့မှာ အခြားသူတို့နှင့် မဆက်ဆံသော ထိုထိုအကျိုးထူးများ ဖြစ်ကြသကဲ့သို့ ထိုဆယ်နှစ်တမ်းကာလ၌ မိဖတို့၏ (ပါဠိတော်၌ဟောဖော်မူအပ်ပြီးသော) ကောင်းမှုအထူးကို မှီ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သားသမီးတို့မှာ အသက်ရှည်မှုတွေ အကျိုးထူးသည် ခေတ္တပိသုဒ္ဓိကြောင့်ပင် ဖြစ်၏၊ ဘဉ်ကြောင့်နည်း- သံဝေဝက္ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဓမ္မဆန္ဒ အစရှိသောတရားအပေါင်းသည် ထိုးပွားနေသော အခါ၌ ထိုမိဖတို့၏ ကုသိုလ်စေတနာ၏ အကျိုးပေးနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် မွန်မွန်မြတ်မြတ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

ဃေ ပနေတ္ထ၊ ဧဝံ၊ တဇ္ဇေဝ။ ။ထွေဘဝိ ဈမသို့ မနုသ္သလောကေ၊ တတ္တာဘိယထာ ပုတ္တို့ ကုသလမဲ့ ဆယဒါဃ ဝတ္ထုမာနေ သတ္တုနိကာယေ၊ တဇ္ဇေဝါဘိ တသို့ ယေသတ္တုနိကာယေ၌ဤရှိကာဇွင့်အတိုင်းအနက်ဖေးသည်၊ "တတ္တ" ဟူသောသံဝဏ္ဏေတမ္ဘာဘး ယခု အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌ မတွေ့ရတော့၊ သို့သော် ထိုပုဒ်ဝါမှ အဓိပ္ပါယ်ပြည့်စုံဖေမည်။

ဆိုလိုရင်းကား။ ။ဆယ်နှစ်တမ်းကာလ၌ သံဝေဝရှိ ကုသိုလ်ပြုကြသော ဒိဗ္ဗတို့၏ သားသမီးများသည် အနှစ်နှစ်ဆယ် အသက်ရှည်၏၊ ထိုသားသမီးတို့သည် မိဖတို့နှင့် အတူ ခိုစိုတို့လည်း ကုသိုလ်ပြုပြီးနောက် စုတေကြသောအခါ အကြောင်းအားလျော်စွာ ချိုလူပြည်၌ ဖြစ်ကြပြန်၏၊ ထိုသတ္တဝါတို့၏ အသက်ရှည်မှုကား မိဖိတို့၏သီလကြောင့် ဖြစ်ရသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

အတ္ထနောဝ သီလသမ္ပတ္တိယာ။ ။ဤ၌ အဋ္ဌကထာဖြစ်သော (သားသမီးတို့၏သန္တာန်၌ ဖြစ်သော) သီလရှိမှုက အသက်ရှည်ဖို့ရန် ထူးသောအကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် "အတ္တနောဝ သီလသမ္ပတ္တိယာ" ဟုဆိုသည်၊ သို့သော် ခေတ္တပိသုဒ္ဓိလည်းမကင်းနိုင်ပေါ်။

စတ္တာရီသ ဝဿာယုကာတိ အာဒေယော- ကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသာ- အစုတို့ကို၊ [စတ္တာရီသဝဿာယုက မှ အဘိတိဝဿသဟဿာယုက တိုင်အောင်သော တဆယ်တပါးသော အစုတို့ကို၊] အဒိန္နာဒါနာဒီဟိ - အဒိန္နာဒါန အစရှိသည်တို့မှ၊ [အာဒိဖြင့် ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမှ ကုလေ.ဇေဋ္ဌာပစာယိက တိုင်အောင် သော ဆယ်ပါးတို့ကို ယူ။] ပဋိဝိရတာနံ– ရှောင်ကြဉ်မှုတို့၏၊ ဝေနေန– အစုစ်ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [ဆယ်ပါး ဆယ့်တပါးတို့၏ သရုပ်အကျယ်ကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ။]

သခ်ၤဇ ဥပ္ပတ္တိ ဝတ္ထုနာ

၁၀၆။ ဣစ္ဆာဘိ – ကား၊ မယုံ-အား၊ အတ္တံ-ကို၊ ဒေဏ - ပေးပါကုန်၊ ဣတိဇေ - ဤသို့ (နှတ်မြွက်၍ တောင်းခြင်းဖြင့်)၊ ဥပဇ္ဈံနာဂ တဏှာ - ဖြစ်သော တဏှာတည်း၊ အနုယန္တိ–ကား၊ နုအသန်– ထမင်းမစားလိုခြင်းတည်း၊ အဝိပ္ပရိဂ ဘာဝေါ – ပြန့်ပြန့် ပြောပြော မရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ (သွက်သွက် လက်လက် မရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊)၊ ကာယာလသိယ်-ကိုယ်၏ ပျင်းရိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊(ကိုယ်လေးလံ ထိုင်းမှိုင်းခြင်းတည်း)၊ ဘတ္တာ-ထမင်း-ကို၊ ဘုတ္တာနံ-စားပြီးသူတို့၏၊ ဘတ္တသမ္မဒ ပစ္စယာ - ထမင်းဖြင့် ယစ်ခြင်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့်၊ (ထမင်းဆိုယစ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်)၊ နိပ်ဇ္ဈီတ္ပကာမတာ ဇနကာ–အိပ်ခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကာယ ဒုဗ္ဗလ ဘာဝေါ-ကိုယ်၏ အားမရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဇာတိ-အတ္ထော၊ ဇာတိကား၊ ပါကဋ္ဌဇရာ—ထင်ရှားသော ဇရာတည်း၊ [အသက်ကြီးရွယ် သွားကျိုးခြင်း ဆံပွါးခြင်း စသည်ဖြင့် ဖြစ်ရိုး ဖြစ်စဉ် အထင်အရှားအိုခြင်းတည်း။]

ကုက္ကုဠသမွာတိကာတိ–ကား၊ တောသု-ဤ ဂါမ, နိဂမ, ရာဇဓာနီတို့၌၊ (ဤ ရွာ, နိဂုံး, မင်းနေပြည်တို့၌)၊ ကေဂါမေဘာ-တခုသော ရွာ၏၊(တခုသော

ဗ္ဗန္ဓာ အနသန်။ ။ထမင်းစားလိုခြင်း (ထမင်းဆာခြင်း) သည် "ဗ္ဗန္ဓာ" တည်း၊ ထမင်းစားလိုသောအခါ ထမင်းဗေးကြပါ (ကျွေးကြပါ) ဟု တောင်းရမ်းလောက် အောင် ဆာသောဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်၏၊ ဤကား ရောဂါတမျိုးတည်း၊ ထမင်းစား ပြီးသောအခါ ထမင်းကိုလည်း တပ်၍ မစားချင်တော့, ဟိုအလုပ် ဒီအလုပ်ကိုလည်း မလုပ်ချင်ပဲ ခန္ဓာကိုယ် ထိုင်းထိုင်းမှိုင်းမှိုင်းဖြစ်၍ အိပ်ချင်နေသလို ဖြစ်သော ကုံထ် လက် မအီမသာ ဖြစ်မှုသည် "အနသန" တည်း၊ ဤကား ရောဂါတမျိုးပင်၊ အနှစ် ရှစ်သောင်း အသက်ရှည်ရာအခါဝယ် လူတို့၌ အထက်ပါ ရောဂါ နှစ်မျိုးနှင့် ဇရာ ဟူသော ရောဂါ သုံးမျိုးသာရှိသည်။

ကုက္ကုဠသမွာတိကာ ။ ။ သမွာတန် သမွာတော၊ ကုက္ကိုဠုသာန် + သမွာတော ကုက္ကုဠုသမွာတော၊ ကုက္ကုဠုသမွာတော+တောသု + အဏ္ဍီဘိ ကုက္ကုဠုသမွာတိကာ၊ ရွာတရွာ၌ အစွန်းဆုံးအိမ်၏ အမိုးမှ အစွမ်းကုန် ပျံလွှဲသော ကြက်သည် အခြား

ရွာတုင့် ပါဝင်သော အိမ်တအိမ်၏၊) ဆဒန ပိဋိတော–အမိုး အပြင်မှ၊ (ဆမိုး အစုနိမ့်)၊ ဥပ္ပတိတ္ဝာ-ပျံတက်၍၊ လူတရဂါမဿ-အခြားရွာ၏၊ (အခြားရွာတွင် ပါဝင်သော အိမ်၏၊) ဆဒနပိဋ္ဌေ- ၌၊ ပတန သခ်ၤါတော - ကျခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတော – ပုံသော ကြက်၏ ကျခြင်းသည်၊ အတ္ထိ - ရှိ၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊(ထိုသို့ ကြက်၏ ပျံကျခြင်းရှိ‌ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တာ–ထို ဂါမ, နိဂမ, ဆုဇဓာနီတို့သည်၊) ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတိကာ–တို့ မည်၏။

ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာဒိကာတိပိ – ဟူ၍လည်း၊ ပါဋ္ဌေ – ပါဋ္ဌိတော် ပါဠိသည်၊ အတ္ထိ – ရှိသေး၏၊ တောသု – တို့၌၊ ဂါမန္တရတော– ရွာတပါး၌၊ (အခြားတရွာမှ) ဂါမန္တရံ - အခြားတရွာသို့၊ ကုက္ကုဋ္ဌာနံ- တို့၏၊ ပဒဿာ- ခြေဖြင့်၊ ဂမနသခ်ၤါတော–သွားခြင်း ဟု ဆိုအပ်သော၊ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာဒေါ– ကြက်တို့၏ သွားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ ဥဘယမ္ပိ – နှစ်ပါးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ (ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာတိကာ, ကုက္ကုဋ္ဌသမ္မာဒိကာအားဖြင့် နှစ်ပါးစုံလည်း ဖြစ်သော)၊ တေ–ဤပုစ္ဆိသည်၊ (ဂါမ နိဂမ ဆုဇဓာနီနှစ်–တို့၏၊) [သမ္ဘန်ထည့်။] ဃနနိဝါသတံယေဝ-တခဲနက် တည်နေသည်၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ ဒီပေတိ – ပြ၏၊ အဝီစီ မညော ဖုဋ္ဌော ဘဝိဿာဘိတိ--ကား၊ အဝီစိ မဟာနိရယော ဝိယ – အဝီစိ ငရဲကြီးကဲ့သို့၊ နိရန္တရုပ္ပါတော – အကြားမရှိအောင်ပြည့်သည်၊ ဘဝိဿတိ – လိမ့်မည်။[မညောကို ဝိယ ဟု ဖွင့်သည်၊ မညေသည် ဥပမာနဇောတက နိဝါတ်-ဟူလို။]

၁၀၇။ အသိတိဝဿသတသဟဿာယုကေသု၊ပေါဋ္ဌပုဗ္ဗိဿတိဘိ-အသီတိ၊ပေါဋ္ဌပုဗ္ဗိဿတိဟူသော ဤစကား‌ကို၊ ဝမုမာနကဝေနေ–တိုးပွားဆဲ အာယု

တရွာ၏ အိမ်မိုး‌ပေါ်သို့ ကျရ‌ာ၏၊ တရွာနှင့်တရွာ မဝေးလှမဲ ရွာခြင်း ဆက်လုနီး‌ပါး ဧကာနေသော ရွာ နီဂုမ်း- ဓင်းနေပြည်သူများ၊ ဤကို ထောက်၍ "ကြက်ပျံ‌တကျ စည်ကား‌သည်" ဟု ပြော‌ကြ‌၏၊ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္ဘ-ဒီကာပ၇်၌ အတောင်ဖြင့် မပျံဝံ ခြေဖြင့်သွား‌ခြင်း‌ကို ယူထား‌သည်သာ ထူး‌၏။

ဖုဋ္ဌော ။ ။ ကေအာ်တွာရ, ကာယဂတာသတိဝဂ္ဂ၌ "စေတသာ ဖုဋ္ဌော"ပုဒ် အဖွင့် ဋ္ဌ-ဋီ တို့ကို ထောက်၍ ဇရေဝတ် – ဗျာပန အနက်ဟော + တ ဝစ္ဆဲး၊ ဇ္ဈ (အ) ကို ဥ၊ တကို ဋ္ဌ ပြု၊ "ဖုဋ္ဌော-ဖြန့်အပ်သည်၊ ဝါ–ပျံနှံ့သည်"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ပျံနှံ့ပုသည်လည်း လူတို့ဖြင့် ပြည့်နေခြင်း‌ပင်တည်း၊ ထို့‌ကြောင့် "ပုရိတော "ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွ ဖွင့်သည်။

နဓမာနကဝေသေန ဝုတ္တံ ။ ။ဝါဠိတော်၌ "ဆယ်နှစ်ဝတမ်းမှစ၍ အသက် ရှစ်သောင်းတမ်း၌ မေတ္တေယျဘုရား‌ရှင် ပွင့်တော်မူလိမ့်မည်"ဟုဟော‌တော်မူထား‌၏၊ ထိုသို့ဆိုလျှင် "အသီတိပေါဋ္ဌပုဗ္ဗိဿတိ"ဟူသော စကား‌ကို တက်ကပ်၏ အစွမ်း‌ဖြင့် ဟော‌အပ်ရာ ဆောက်၏၊ အမှန်မှာ တက်ကပ်၏အစွမ်း‌ဖြင့် ဟော‌တော်မူအပ်သော စကား မဟုတ်ပ၊။

ကပ်၏ အစ္စမိုးဖြင့်၊ (တက်ကပ်၏အစ္စမိုးဖြင့်)၊ နှ ဝုတ္တ–ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်၊ [အဘယ်ကြောင့် တက်ကပ်၏အစ္စမိုးဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သနည်းဟူ မေးဖွယ်ရှိ၍ ''နံ ဟိ'' စသည်ကိုမိန့်။] (**ကသ္သ**–နည်း၊) ဃသ္သာ–ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါ–တို့သည်၊ ဝစုမာ**နေ**–တိုးဝှေးဆဲဖြစ်သော၊ အာယုမ္မိ– အာယုကပ်၌၊ (**အသက်**တမ်း၌)၊ **နှ** နိဗ္ဗတ္တန္တိ–မဖြစ်ကုန်၊(ပုဉ်တော်မမှုကုန်)၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ ဟာဃ မာနေ– ဆုတ်ယုတ်ဆဲဖြစ်သော အာယုကပ်၌၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ– ကုန်၏၊ (**တသ္မာ**–ကြောင့်၊ အသီတိ၊ဗေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိတိ–ဟူသော စကား**ကို**၊ ဝစုမာနကဝေန**နှ** ဝုတ္တံ–အပ်၊) [ကသ္သ**၏** အဓေးကို ဖြေသည်။] တသ္သာ - ကြောင့်၊ (**ထိသ္သိ**အသီတိ၊ဗေ၊ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ ဟူသော စကား**ကို** တိုးပွားဆဲဖြစ်သော **အာယုကပ်၏**အစ္စမိုးဖြင့် **ဟော**တော်မမူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ [**ဖလဝါကျ**ကို ပြန်စဲ့သည်။] ယဒါ–၌၊ တံ **အာ**ယု– ထို အသက်တမ်းသည်၊ ဝနိတ္ထာ – တိုးတက်၍၊ အသနေ်ယျတံ– အသနေ်၌ ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ – ၍၊ ပုန–ဖန်၊ ဟာဃ မာန်–ဆုတ်ယုတ်လျက်၊ အသီတိဝဿ သဟဿံကာလေ – အနှစ် ရှစ်သောင်း ရှိရာအခါ၌၊ ဌဿတိ–တည်လိမ့်မည်၊ တဒါ–၌၊ (**မဇ္ဈေ**ဇယျေ၂နှာမ–**မေ**ဇ္ဈေယျ မည်သော၊ ဘဂဝါ–သည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ– ပွင့်တော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ အ**ဇ္ဈော**–ကို၊ ဒဋ္ဌမ္မော–၏။[တသ္မာ၏ စပ်ပုစ္ဆာမရှိသောကြောင့် ''**ဒဋ္ဌမ္မော**''ဟု ထည့်သည်။] ပန–ဆက်၊ ပရိဟာရိဿတိတိ ဣဿံ–ကို၊ ပရိဝါရေတွာ– ခြံရံ၍၊ ဝိစရန္တာနံ–လှည့် လည်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဝသေန ဝုတ္တံ။

နဟိ၊ဗေ၊နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ ။ အဘယ်ကြောင့် တက်ကပ်၏ အစ္စမိုးဖြင့် ဟောတော် မမူကြောင်းကို သိနိုင်သနည်း ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ ''နံဟိ'' စသည်ကိုမိန့်၊ ဘုရားရှင်ထွဋ်သည် တက်ကပ်၌ ပွင့်ရိုးထုံးစံ မရှိ၊ ဆုာ်ကပ်၌သာ ပွင့်ရိုးထုံးစံ ရှိကြောင်းကြောင့် သိရပါသည်–ဟူလို။

တက်ကပ်၌ ဖွင့်ပုံ ။ ။ သတ္တန္နံ ဝဿာနာယုကကာလေ (တိုးတက်သော အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌) ဗုဒ္ဓါ နှ နိဗ္ဗတ္တန္တိ၊ သံသာဒေ့ သံဝဝဿ ဒွေဘာဝနီယဂ္ဂာ (သံသရာ၌ ဦးဋ္ဌေ့ခ်၏ ခဲယဉ်းသဖြင့် ထင်ရှားစေအပ်သောကြောင့်တည်း၊) - ဋီကာ။ ထို့ကြောင့် အနှစ်ရှစ်သောင်းတမ်းမှ အသနေ်ယျတမ်းတိုင်အောင် တိုးတက်၍ တဖန် ထို အသနေ်ယျတမ်းမှ ဆုတ်လာသောအခါ အနှစ် ရှစ်သောင်းတမ်းသို့ ဧနာ်ကလိမ့်မည်၊ ထို အခါကျမှ ဓမ္မဇ္ဇေယျဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူလိမ့်မည်။

ပရိဝါရေတွာ ဒိစရန္တာနံ။ ။ သော အနေကသဟဿံ ဘိက္ခူသံဃံ ပရိ ဟာရိသတိ ဟု ဟောတော်မူထား၏၊ ထို့စကားကို ဘုရားရှင်၏ နောက်က ကြွတော် မူသလိုရာရာ အခြံအရံ အဖြစ်ဖြင့် လိုက်ပါသော ရဟန်းတို့ကို ရည်ရွယ်၍ ဟောတော် မူသည်၊ အမှန်မှာ ထို ဘုရားရှင်သည် ထောင်ပေါင်း သောင်းပေါင်း သိန်းပေါင်း သန်းပေါင်း များစွာသော ရဟန်းတို့ကို ခွန္ဓာဆောင် လမ်းပြတော်မူပါလိမ့်မည်။

ယူပေါ်တိ - ကား၊ ပါသာဒေါ - ပြာသာဒ်ကို၊ (ကာရုပိတော ၌စပ်) ၊ ရုည္ဘာ ၊ပေ၊ ကာရုပိတောတိ - ကား၊ ဟေတုဘူတေန — အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ရုညာ - မဟာပနာဒဓမင်းကြောင့်၊ တသာ - ထိုမင်း၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှ ါ၊ ဒေဝရာဇေန - နတ်ထို့၏ မင်းဖြစ်ဘော၊ သင်္ကေန - သိကြားသည်၊ ဝိဿကမ္မဒေဝပုတ္တံ - ဝိသကြံနတ်သားကို၊ ပေသေတွာ - စေလွှတ်၍၊ ကာရုပိတော—ပြုစေအပ်ပြီ၊ (ဆောက်လုပ်စေအပ်ပြီ)၊ ကိရ-ခဲ့၊ [ဧရှးနိဿယခဲ့ ''ကိရ-အကြောင်းကား'' ဟု ပေး၏။] ပုဗ္ဗေ-ခဲ့၊ ဒ္ဒေ-ကုန်သော၊ ပိတာပုတ္တာ-အဖေနှင့် သားဖြစ်ကုန်သော၊ နဋ္ဌကာရာ-ကျူးထရံပြုလုပ်သူတို့သည်၊ (ကျူးအလုပ်သမား တို့သည်၊) ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓ၏အတွက်၊ နဋ္ဌေဟိ-- ကျူးတို့ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဥဒ္ဒမ္ဗရေဟိ - ရေသဖန်းသားတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏသာလံ — သစ်ရွက် အမိုးအကာရှိသော ကျောင်းကို၊ ကာရာပေတွာ - ဆောက်လုပ်စေ၍၊ တံ–ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါကို၊ တတ္ထ-ထိုကျောင်း၌၊ ဝါသာပေတွာ-နေစေ၍၊ စတ္တုတိ ပစ္စယေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟိ သု–ပြုစု လုပ်ကျွေးကုန်ပြီ။

တေ-ထို သားအဖနှစ်ယောက်တို့သည်၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ဒေဝလောကေ-၌၊ နိုဗ္ဗတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ တေသု- ထို သားအဖနှစ်ယောက်တို့တွင်း ပိတာ-သည်၊ ဒေဝလောကေယေဝ-နတ်ပြည်၌သာ၊ အဋ္ဌာသိ-တည်ပြီ၊ ပုတ္တော-

---

ယူ၄၀၂။ ။ယူပေါတိ ပါသာဒေါဟု ဖွင့်၏၊ ယူပနှင့် ပါသာဒသည် ပရိယာယ်ဟု ဆိုလို၏၊ အဘိဓာန် (၂၀၀) ၌လည်း ပါသာဒေါ၄၀၀ ယူပေါဆဟု ပရိယာယ်ပင် ဆို၏၊ ဤပုဒ်ကို ဋီကာ၌ သမ္ပသိတဋ္ဌေန ယူပေါဝိယာတိ ယူပေါ(မတ်မတ် စိုက်ထောင် အပ်သောကြောင့် တိုင်နှင့်တူသော ပြာသာဒ်) ၊ ယူပန္တိ ဧတ္ထ သဒ္ဓာ အနေကဘူမိ ကူဋာဂါရော ဝရကာဒိ (ကူဋာဂါရ+ဩဝရကာဒိ) ဝန္တ်တာယာတိ ယူဒပါ၊ (များစွာ သော အထပ်, အထွဋ်တပ်အပ်သောအိမ်, အခန်းငယ်ရှိသောကြောင့် သဒ္ဓါတို့၏၊ တွေဝေ ဓေမူးရာ (ဖျော်ဖျော်ဝါးဝါး ခံစားရာ) ပြာသာဒ်ဟု ဝိဂွဟပြုသည်) [ယူပ ဓာတ်- ဓေဟနအနက်ဟော+ အ ပစ္စည်း၊ ဃဋ္ဋ ဒီဃပြု။]

ရုညာ ဖောတုဘူတေန။ ။ထိုပြာသာဒ်ကို မဟာပနာဒမင်း ဆောက်လုပ်အပ် သည်မဟုတ်၊ အမှန်မှာ အောက်၌ ပြအပ်သည့်အတိုင်း ထို မဟာပနာဒမင်းအတွက် သိကြားမင်းက ဝိသကြိုနတ်သားကို ဆောက်လုပ်စေအပ်သော ပြာသာဒ်ဘည်း၊ ထို့ကြောင့် ''ရညာ မဟာပနာဒေန ကာရာပိတော''၌ ''ရညာ မဟာပနာဒေန''ဝယ် ''တိတိအနက်၌ တတိယာဝိဘတ်သက်ပါ'' ဟု သိစေလိုရှိ ''ရညာ ဟေတုဘူတေန'' ဟု ဖွင့်သည်၊ [ရညာ ဟေတုဘူတေနဘာဝတိ ဟေတု အတ္ထေ ကရဏဝစနန္တိ ဒဿေတိ။– ရွှိကာ။] ဆက်ဦးအုံ- ''မဟာပနာဒမင်းကြောင့် ဆောက်လုပ်စေအပ်'' ဟူရာ၌ မဟာ ပနာဒမင်းအတွက် ဆောက်လုပ်စွစေအပ်ဟု အနက်ဖြစ်သောကြောင့် ''တဿဇ္ဈာယ'' ဟု အဖြေပေါ်ပြသည်။

သည်၊ ဒေဝလောကာ- မှ၊ စဝိတ္တာ— စုတေ၍၊ သုခုစိဿ — သုခုစိမည်သော၊ ရဥော- ၏၊ ဒေဝိယာ- မိဖုရားဖြစ်သေး၊ သုမေဓာယ—သုမေဓာ၏၊ ကုစ္ဆိသ္မိ- ဝမ်း၌၊ နိဗ္ဗတ္တော — ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ မဟာပနာဒေါနာမ - မည်သော၊ ကုမာရော-သည်၊ အဟောသိ- ပြီ။

သော - ထိုမင်းသားသည်၊ အပရဘာဂေ - နောက်အဖို့၌၊ ဆတ္တံ- ထီးကို၊ ဥဿာပေတွာ — စိုက်ထောင်စေ၍၊ (ဆောင်း၍)၊ မဟာပနာဒေါနာမ ရာဇာ ဇာတော-ပြီ၊ အထ-၌၊ အဿာ-ထိုမင်း၏၊ ပညာခန္ဓာဝေန-ကောင်းမှု၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ ဒေဝရာဇာ- သော၊ သင်္ကေဒ- သည်၊ ဝိဿုကမ္မ ဒေဝပုတ္တ-ကို၊ ရဥော— မင်း၏အတွက်၊ (တဒတ္ထသမ္ပဒါနဲ့) ပါသာဒံ- ကို၊ ကရေဟိ- ပြုချေး၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောဆို၍၊ ပဟိဏိ- စေလွှတ်ပြီ၊ သော — ထိုဝိသကြံ့နတ်သား၊သည်၊ တဿ — ထိုမင်း၌၊ ပဋိဏိ- စေလွှတ်ပြီ၊ သော — ထိုဝိသကြံ့နတ်သား၊သည်၊ သတ္တရတနမယံ-ရတနာဒုနစ်ပါး၊ဖြင့်ပြီး၊သော၊ သဘာဇုမဂ်-ဘုံဆင့်တရာရှိသော၊ (အထပ်တရာရှိသော)၊ ပါသာဒ်-ကို၊ နိဗ္ဗိန်-ဖန်ဆင်းပြီ၊ ယံ-ယင်းပြာသာဒ်ကို၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ဇာတကေ - မဟာပနာဒဇာတ်တော်၌၊ မဟာပနာဒေါနာမ သော ရာဇာ၊ပေ၊ဝေယျာဝစ္စကရော ဇာတိ— ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

၎ မဟာပနာဒေါနာမ၊ပေ၊ ဇာတော။ ။ဥဿာဟသမ္ပယုတ္တို အာဒိနာ မဟာဘာရာဇာနုဘာဝေန, မဟာဘဝ ကိတ္တိသဒ္ဒေန, သမန္နာဂတတ္တာ (မဟာပနာဒ၏အစွဲ၌) စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ မဟာဇနသ္မာ ရဉ္ဇနတော (ရာဇာ၏အဖွင့်) မဟာပနာဒေါနာမ ရာဇာ ဇာတော- ဋီကာ။

အဓိပ္ပါယ်။ ။ရဲရင့်မြင့်သတ္တိ စသော ကြီးကျယ်သော မင်း၏အာနုဘော်နှင့်လည်း ကောင်း, ကြီးကျယ်သောကျော်စောသံနှင့်လည်းကောင်း ကောင်း ပြည့်စုံစေသောကြောင့် ''မဟာပနာဒ'' မည်၏၊ ကြီးကျယ်သော မင်း၏အာနုဘော် , ကြီးကျယ်သော ဂုဏ်စောသံရှိသော မင်း- ဟူလို၊ မဟာ-ကြီးကျယ်သော+ ပနာဒေါ— ကျော်စောသံ၊ ရာဇာမည်ပုံထင်ရှားပြီ။

ဇာတကေ ဝုတ္တံ။ ။ မဟာပနာဒေါနာမ သော ရာဇာ အစရှိသောစကားသည် တိကနိပါတ် ပဒုမဝဂ် ဇာတကဋ္ဌကထာ (၃) အုပ် စာမျက်နှာ (၂၉၉) ၌ ပါ၏၊ ထို စကားကို ဘုရားရှင်သည် ဘုရားဖြစ်တော်မူပြီးမှ ငါ်ခြံ်ခ်ကမ်းဝယ် မိန့်တော်မူအပ်၏။ ဋီကာဌကား ''အာဃဿ ဟိ ဘဒ္ဒဖိဏ္ဍေရော အတ္တနော သဒ္ဓာဒုတ္တဗုန္ဓံ သုဝဏ္ဏ ပါသာဒံ ဒဿေတွာ ဝေမာဟ'' ဟု ဇွင့်၏၊ ဖြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းများအား ဤဂါထာများကို ဟောတော်မူမှီ ဘုရားရှင်၏အမေးကို ဘဒ္ဒဖိဏ္ဍေရ်က ဖြေပုံကို ပြသည် ဟု ယူမှ ဇာတကဋ္ဌကထာနှင့် ညီပေလိမ့်မည်။

ဂါထာအနက်း ။ယဿ-အကြင်မင်း၏၊ ယူဓေါ်-ပြာသာဒ်သည်၊ သုဝဏ္ဏ ယော-ရွှေပကတိရှိ၏၊ (ရွှေအတိပြီး၏)။ [သုဝဏ္ဏမယောဟု ဆိုလိုလျက် ဂါထာ ဖြစ်၍ "မ" အက္ခရာ ချေထားသည်။] တိရိယံ-အနှံအားဖြင့်၊ သောဠသုဇ္ဇမ္ဘေခေ-မြား တဆယ့်ခြောက်စင်းကျ အကျယ်ပမာဏ ရှိ၏။ [ယူဇနာအားဖြင့်ကား တယူဇနာ၏ ထက်ဝက်ပမာဏ ရှိ၏။] အဿ - ထိုပြာသာဒ်၏၊ ဥဒ္ဓံ- အစောင့် သည်၊ (အမြင့်သည်)၊ သဟဿခေ - မြားကျဲတထောင် ပမာဏသည်၊ အဟု – ဖြစ်ပြီး၊ [ဂါထာဖြစ်၍ "အာဟု" ဟု ဒီဃဖြင့် ဆိုထားခြင်း၊ အဟောသိနှင့် အနက် တူသော "အဟု" ဟုဖရင်းတည်း။]

သဟဿကဏ္ဍော – ဘုံဆင့်တထောင် ရှိ၏၊ သတဂေဏ္ဍု - အရာမကသော အတွင်ရှိ၏၊ ဇောသု - မျှားသောတံခွန် ရှိ၏၊ (ထိုထို အတွင်တို့၏အဖျားဌာန် ထပ် ထားအပ်သော ရွှေအလံ ငွေအလံရှိ၏၊) ဟရိတာမယော- စာမီကရမည်သော ရွှေဖြင့် ပြုအပ်၏၊ ဝါ- စိမ်းညိုသောပတ္တမြားဖြင့် ကာရံအပ်၏၊ တတ္ထ – ထို ပြာသာဒ်၌၊ ဆ သဟဿာနိ - ခြောက်ထောင်ကုန်သော၊ ဂန္ဓဗ္ဗာ- ကချေသည် အမျိုးသို့းတို့သည်၊ သဘ္ဗခေ - ခုနစ်ပါးသောအပြားဖြင့်၊ ဝါ- ခုနစ်ပါးသော အလုပ်တို့၌၊ အနုစ္ဆိုး–ကကြေကုန်ပြီ၊ သော ဆုဇာ-ထို ပြာသာဒ်ဝိုင်ရှင် မဃံးသည်၊ ပနာဒေါ်နာမ–ပနာဒ မည်၏။

ဓိရိယံ သောဠသုဇ္ဇေခေ။ ။"ဝိဇ္ဇာရဏော သောဠသ သရပါတပ္ပမာဏော" ဟု ရှိကာဖွင့်၏၊ မြားတဆယ့်ခြောက်စင်းကျ ပမာဏရှိ၏၊ ထိုဝဗ်၏အဓိပ္ပါယ်ကို ရွေး နိသယဆို အောက်ပါအတိုင်း မှာထား၏၊ထို မြားတဆယ့်ခြောက်စင်းကျသည် ယုဇနာ ဝက် ရှိ၏၊ မြားကျဲတထောင်သည် (၂၅) ယူဇနာ ရှိ၏၊ မြားတစင်းကျသည် မြင်မာ အခေါ်အဝေါ်အားဖြင့် ကုလား လေးတာပေါင်း (၂၅၀) ရှိ၏၊ အတောင်အားဖြင့် (၁၀၀၀) ရှိ၏။မြား (၁၆) စင်းကျ အရပ်ကား ကုလားလေးတာပေါင်း (၄၀၀၀), အတောင်အားဖြင့် (၁၆၀၀) ရှိသည်၊ မြွေဘင်ကြည့်ပ။

ဥဇ္ဇုမာဟု သဟဿခေ။ ။ဋီကာအလို "ဥဇ္ဇုမယာ သဟဿခေ"ဟု ရှိသင့်၏၊ "ဥဇ္ဇုမာဟု သဟဿခေ" ဟု ယခုရှိနေသောပါဠိကား ဋီကာ၌ပြအပ်သော ကေစိ ဝါဒတည်း၊ သို့သော် ထို ကေစိဝါဒသည် ဇာတကဋ္ဌကထာနှင့် ညီပါသည်။ ["ဥဇ္ဇု မာဟု" ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ဥဇ္ဇုနှင့် ဥဇ္ဇုကား အနက်တူ။]

သတဂေဏ္ဍူ။ ။"သတဂေဏ္ဍုတိ အနေကသတုနိယုဟကော"ဟု ရှိကာဖွင့်၏၊ ထို နိယုဟကဖွဲ့ပုဒ်ကို အဘယဘရာဓမ္မဆရာတော်၏ အဘိဓာန် နိသယသစ် (၈၆၃) ဂါထာ၌ "အထွေ့" ဟု ဘာသာပြန်တော်မူ၏၊ ဇာတကဋ္ဌကထာ၌ကား "သတဘူမိကော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ရွေးနိသယ၌ "သတဂေဏ္ဍူ - တရာသော ထုပ်လျောက်ရှိ၏၊ ဝါ–တရာသောဘုံဆင့် ရှိ၏"ဟု ပေးတော်မူ၏။

ဘဒ္ဒဇိ-ဘဒ္ဒဇိ! (ဘဒ္ဒဇိထေရ်ကို ခေါ်တော်မူသောစကား)၊ ယဏ်ာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တွဲ- ဆင်သည်၊ ဘာသသိ - ပြောဆို၏၊ (လျှောက်ထား၏)၊ ဝေ်- ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧကံ- ဤပြာသာဒ်သည်၊ တဒါ- မဟာ ပနာဒမင်းဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌၊ အာသိ-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ တဒါ-၌၊ အဟံ-သည်၊ တဝ-၏၊ ဝေယျာဝစ္စကရော-ကိစ္စကြီးငယ်ကိုပြုသော၊ သင်္ကေ-သိကြားသည်၊ အာသိ-ဖြစ်တော်မူခဲ့ပြီ။

သော ရာဇာ- သည်၊ တတ္ထ- ထိုပြာသာဒ်၌၊ ယာဝတာယုကံ- အသက်၏ အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ (ဆသက်ထက်ဆုံး)၊ ဝသိတွာ - နေ၍၊ ကာလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ၊ နိမ္မတ္တိ - ဖြစ်ပြီ၊ တသ္မိ - ထို မဟာပနာဒမင်းသည်၊ ဒေဝ လောကေ-၌၊ နိမ္မတ္တော-ဖြစ်လသော်၊ သော ပါသာဒေါ-သည်၊ မဟာဂဠ်ါယ-၌၊ အနုသောတံ-ရေအယဉ်အား ရေလျော်စွာ၊ ဝါ-ရေအယဉ်သို့ အစဉ်လိုက်၍၊ ပတိ-ပြိုကျပြီ၊ တဿ-ထိုပြာသာဒ်၏၊ ဓုရံသောပါနံ သမ္ဘဒ္ဓဥနေ - စောင်းတန်းဦး၏ ရွေးချဖြစ်သောအရပ်၌၊ ပဿာဝပတိဋ္ဌာနံ နာမ - ပဿာဝပတိဋ္ဌာန မည်သော၊ နဂရံ - ကို၊ မာပိတံ - တည်ထောင် ဖန်ဆင်းအပ်ပြီ၊ ထုပိကာ သမ္ဘဒ္ဓဥနေ - အတွင်း၏ ရွေးချဖြစ်သောအရပ်၌၊ ကောဋ္ဌဂါမေ၊နာမ-ကောဋ္ဌရွာမည်သည်ကို၊ (မာပိတော)၊ အဓရဘာဂေ-၌၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဘဂဝတော-၏၊ ကာလေ-လက်ထက်တော်၌၊ သော နဋ္ဌကာရဒေဝပုတ္တော-သည်၊ ဒေဝလောကတော-မှ၊ စဝိတွာ- ၍၊ မနုဿပထေ - လူ့ပြည်၌၊ ဘဒ္ဒဇိသေဋ္ဌိနာမ - ဘဒ္ဒဇိမည်သော သေဋ္ဌေသည်၊ ဟုတွာ-၍၊ သံတ္ထဝ - ၏၊ သန္တိကေ, ပမုခိတွာ-ရဟန်းပြု၍၊ အရ ဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏိ - ပြီ။

သော-ထို အရှင်ဘဒ္ဒဇိထေရ်သည်၊ နာဝါယ - ဖြင့်၊ ဂင်္ဂါတရဏဒိဝေသ- ဂင်္ဂါမြစ်ကို ကူးရာနေ့၌၊ ဘိက္ခူသံဃဿ-အား၊ တံ ပါသာဒံ-ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏၊ လ္ဟတိ - ဤသို့ အစရှိသော၊ [လ္ဟတိ သဒ္ဒါ အာဒိအနက်ဟော။] ဝတ္ထု- ဘဒ္ဒဇိထေရ်၏ ဝတ္ထုကို၊ ဝိတ္ထာရေတွဲ-ချဲ့ထိုက်၏၊ [ထို ဝတ္ထု တေရဂါထာ အဋ္ဌ ကထာနှင့် ဇာတကဋ္ဌကထာ မဟာပနာဒဇာတ်တော် စသည်တို့၌ ပါသည်။] ပန - ပရိဟာရပက္ခမှတပါ၊ စောဒကဟက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ သေ ပါသာဒေါ-သည်၊ နဒ္ဓရုက်တော-မကွယ် မပျောက်သနည်း၊ လ္ဟတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ လ္ဟတရသာ - အခြားသော နဋ္ဌကာဒ နတ်သား၏၊ [နတ်ပြည်၌ ကျန်ရစ်ခဲ့သည့် အဖဖြစ်သော နဋ္ဌကာရနတ်သား၏။] အာနုဘာဝါ-အာနု ဘော်ကြောင့်၊ (နဿဋ္ဌရုက်တော)၊ တေန - ထို ဘဒ္ဒဇိထေရ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ ပုည် ကတွာ, ဒေဝလောကေ-၌၊ နိမ္မတ္တ ကုလပုတ္တော-ဖြစ်သော အမျိုးသားသည်၊ (ကျုထရံသည် ဘဝတုန်းက အဖဖြစ်ခဲ့သော အမျိုးသားသည်)၊ အနုဘဝတော-၌၊ (အနုစ်ရှစ်သောဘင်း အသက်တမ်းရှိသော အရိမေတ္တေယျဘုရားရှင် ပွင့်တော်

မူရာ အခါ၌)၊ သခ်ါနာမ - ရာဇာ ဘဝိဿတိ၊ တဿ - ထိုမင်း၏၊ ပရိဘောဂတ္ထာယ - သုံးဆောင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သော ပါဃာဒေါ့ ဥဒ္ဒဟိဿတိ - ရေမှ ထွက်ပေါ်လာလိမ့်မည်၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ နာ အန္တရဂတေဒ - မကွယ်မပျောက်၊ ဣတိ - ဤကား အဖြေတည်း။

၁၀၈။ ဥဿာပေတွာတိ - ကား၊ တံ ပါဃာဒံ - ကို၊ ဥဒ္ဓါပေတွာ - ရေမှ ထွက်ပေါ်စေ၍၊ [ဥ ရွေးရှိသော + သိခသတ် + ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော ဥဿာပေတွာကို ဥဒ္ဓါပေတွာ ဟု ဖွင့်သည်၊ ဥ ရွေးရှိသော သိခသတ်သည် "ဥသိတဒ္ဓဒေ" ၌ကဲ့သို့ ဥဿာယအနုဂ်ာဟော။] အဇ္ဈာဝဿိတွာတိ-ကား၊ တတ္ထ-ထို ပြာသာဒ်၌၊ ဝသိတွာ-နေ၍၊ တံ ဒတ္တာ ဝိဿဇ္ဇိတွာတိ-ကား၊ တံ ပါဃာဒ်-ကို၊ ဒါန ဝသေန - လှူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒတ္တာ - လှူပြီး၍၊ နိရပေက္ခော - ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိစ္စာဂ ဝသေန စ-စွန့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် လည်း၊ ဝိဿဇ္ဇိတွာ-စွန့်ပြီး၍၊ (ပဗ္ဗဇိဿတိ ၌စပ်)၊စ-ဆက်၊ကဿ-အဘယ်သူ့ အား၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဒတ္တာ-၍၊ (ပဗ္ဗဇိဿတိ-ရဟန်းပြုလိမ့်မည်နည်း)၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ [ပါဠိတော်မှ ပဗ္ဗဇိဿတိ ဟုပ်ကို ယူသည်။] သမဏာဒိန်း-ရဟန်း အစရှိသူတို့အား၊ (ဧဝံ ဒတ္တာ ပဗ္ဗဇိဿတိ)၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေထည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ သမဏ၊ဧဝ၊ဒတ္တာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ)အာဟ။

ပန - ပရိဟာရပက္ခမှတပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံး၊ ကထံ - အဘယ်နည်းဖြင့်၊သော-ထိုသခ်မည်သော မင်းသည်၊ဧကံ-တဆောင်သော၊ပါဃာဒံ-ကို၊ ဗဟူန်-ပျားစွာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ဒဿတိ-လှူလိမ့်မည်နည်း၊(လှူမှာတဲ့လား)၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဧဝံ-သို့၊ အဘာ-ထို မင်း၏၊ စိတ္တံ - သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဿတိ ဂ်ရ- ဖြစ်လိမ့်မည်တဲ့၊ (ကိံ - အဘယ်သို့ ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း)၊ အယံ ပါဃာဒေါ - သည်၊ ဝိမုဂ်ိရိယတု - ဖရိဖရဲ ကြွအပ်ပါ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ စိတ် ဖြစ်လိမ့်မည်တဲ့၊ သော - ထို ပြာသာဒ်သည်၊ ဧတ္တ ဆွေးသော - အပိုင်း အပိုင်း အားဖြင့်၊ ဝိပ္ပကိရိဿတိ - ဖရိဖရဲ ကြွလိမ့်မည်၊ သော - ထို မင်းသည်၊ တံ-ထို ပြာသာဒ်ကို၊ အလဂ္ဂ မာနော၁ - မငြိကပ်သည်သာ၊ ဟုတ္တာ၊ ယော - အကြင် သူသည်၊ ယတ္ထက်-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ဝတ္ထုကို၊ ဣစ္ဆတိ၊ သော -

---

ဒတ္တာ, ဝိဿဇ္ဇိတွာ။ ။[သဒ္ဒဇောတ်သည် စွန့်လှူခြင်းအနက် ဟောရာ၌ ဘူဝါဒိ ဖြစ်သောကြောင့် ဝိဿဇ္ဇိတွာ ဟုလည်းကောင်း, ဒုဟိ ပြေ်ရှိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဟုလည်း ကောင်း ရှိသည်။] တိုပြဉသာဒ်ကို မိမိ၏ သံခ်ါပိုက်အပ်သော ဝတ္ထုအဖြစ်မှ စိတ်ဖြင့် ဒွေးဦးစွာ လှူမှုကို "ဒတ္တာ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ စိတ်ဖြင့်လှူပြီးနောက် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် တို့အား သူပိုင်ဖြစ်အောင် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ပေးလှူသောအခါ ငဲ့ကွက်မှုမရှိတော့ဝဲ စွန့်လိုက်ခြင်းကို "ဝိဿဇ္ဇိတွာ" ဟု ဆိုသည်၊ ဤသို့ ဤနေရာ၌ အဏူးမှတ်ပါ။- ဋီကာ။

သည်၊ တတ္ထက်-ကို၊ ဂဏ္ဌတု-ယျပါစေ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောချိ၊ ဒါနဝဇ္ဇသုန-ဖြင့်၊ ဝိသဒ္ဒီဆတိ – လိမ့်မည်၊ ။ ထိုပြဿာဝံသည် ရတနာခုနှစ်ညီး ဖြစ်သောကြောင့် အဆောက်အဦ ပျက်စီးသွားသောင်းလည်း ယူနိုင်သည်။ ။ တေန- ကြောင့်၊ ဒါန ဒတ္တုံ၊ ပေ၊ ပိဟရိဿတီတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တ္တေကေန-ဤမျှ အတိုင်း အရှည်၌ ရှိသော ဒေသနာ အာဠ်ဖြင့်၊ [တ္တေကေနာတိ ဘူတပုဗ္ဗံ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိ-ကတွာ ယာဝ ပဗ္ဗိဿတီတိ ပဒံ၊ တ္တေကေန ဒေသနာ မဂ္ဂေန၊—ဦးကာ။] ဘဂဝါ-သည်၊ ဝန္ဒဂါ မြို ကုသလဿ-ဝဋ်ဆိုသို့ အစဉ်လိုက်သော ကုသိုလ်၏၊ အနုသန္ဓိ-အနုသန္ဓေကို၊ ဒဿေတိ-ပြတော်မူ၏။

၁၀၉။ ဣဒါနိ - ဦး၊ ဝိဝဋ္ဋဂါမြိကုဆံလဿ-ဝဋ်၏ဆန့်ကျင်ဘက် နိဗ္ဗာန်သို့ သွားကြောင်းကုသိုလ်၏၊ အနုသန္ဓိ-ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတ္တာ)ပုန-ဖန်၊ အတ္ထ ဒီပါဘိက္ခဝေ ဝိဟရထာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ (ဘဂဝါ)အာဟ။

တိက္ခုနော အာယုဝဏ္ဏာဒိ ဝနုနကထာ ဝဏ္ဏနာ

၁၁၀။ ဣဒံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနော အာယုသ်ဿိန်–ဟူသော ဤပါဠိဖြင့် (ဒဿေတိ ၌စပ်)၊ ဘိက္ခဝေ့ ခေါ - သင်တို့အား၊ အံဟ - သည်၊ အာယုနာဝိ ဝန်းသထာတိ–ဟူသော၊ ယံ - အကြောင် စကား ကို၊ အဝေါစ် - မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ၊

ဇုဒံ ဘိက္ခုနော အာယုသ်ဿိ"။ ။[အာယုသ်ဿိ"ရှင် သို့ ဝိတတ်ကို ပဌမာအနက်၌ သက်ပ။။] ဇုရှိပါဒ်လေးပါးကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းသည် အာယု၊ (အသက်) မဟုတ်, အာယုကာရဏ (အသက်ရှည်ခြင်း၏ အကြောင်း) သာတည်း၊ ဤ၌ အကျိုး ဖြစ်သော အသက်၏ အာယုဟူသောအမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော ဇုရှိပါဒ်လေးပါး ၌ တင်စား၍ အကြောင်းဖြစ်သော ဇုရှိပါဒ်လေးပါးကို ဖလုပစာရအားဖြင့် "အာယု သ်ဿိ"" ဟု ဟောတော်မူသည်၊ ဤအဓိဂျါယိကိုရည်ရွယ်၍ " ဇုဒံ အာယုကာရဏန်တွေ့ အဇ္ဈော"ဟု ဖွင့်သည်။

ဒ္ဓိကာ။ ။ဒ္ဓိကာဌိကား အာယုသ်ဿိန် သို့ ကို ပဌမာအနက်၌ မသက်စေဝဲ, ဇုဒံ၏ စပ်ပုစ်ကိုလည်း "ဇုရှိတန်မှ"ဟု ထည့်ပြီးလျှင် ဇုဒံနှင့် အယုသ်ကို တုလျာဓိကရဏဟု မယူမူ၍ တမျိုးတွင်သွားသည်၊ ထိုအလို "အာယုသ်ဿိ"- အသက်ရှိ (အသက်ရှည်ပုဂ္ဂိ)၊ ဇုဒံ-ဤ ဇုရှိပါဒ်လေးပါးကို (ဇုရှိပါဒ်လေးပါးကို မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်းကို)၊ ဘိက္ခုနော- ရဟန်းသည်၊ ဇုရှိတန်မှ- အလိုရှိထိုက်၏"ဤသို့ အနက် ပေးရမြေလိမ့်မည်။

ကိုယ်အဆင်းနှင့် ဂုဏ်သတင်း။ ။သိလရှိသူ၏သန္တာန်၌ ထိုသိလကို အခြေခံ၍ အဝိဂ္ဂဠိသာရ (နှလုံး မသာမယာ မဖြစ်မှု), ပါမောဇ္ဇ (ဝမ်းမြောက်မှု)ဝိတိ, ပဿဒ္ဓိ (အေးချမ်းမှု), သုခ (စိတ်ချမ်းသာမှု), သမာဓိ (စိတ်တည်ကြည်မှု), ယထာဘူတ ဉာဏာဒိ (အမှန်ကိုသိသောဉာဏ် စသည်) တို့ ဖြစ်၏၊ ထိုဆရားများဖြစ်ခြင်းကြောင့်

တတ္ထ-ထိုစကား၌၊ ဣဒံ-ဤအကြောင်းသည်၊ (ဤဖွို့ပါဒိလေးပါးကို မိမိသန္ဓာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းသည်)၊ ဘိကျွေန၁ ၏။ အာဃုသ္မိ – အသက်တည်း၊ ဝါ-အသက်ရှည်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ဤဒံ - သည်၊ အာဃုကာ၀ုဏ် – အသက်၏ အကြောင်းတည်း၊ ဤတိ အတ္ထော-နက်၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ တုမှေဟိ - သင်ဘို့သည်၊ အာဃုနာ - ဖြင့်၊ ၀နိတုကာမေဟိ - တိုးပွားခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်သည်၊ (သမာနေဟိ-ဖြစ်ကုန်လေသော်) စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ဟုမေ ဤဖွို့ပါဒါ-တို့ကို၊ ဘာ၀ေတဗ္ဗာ – မိမိသန္ဓာန်၌ ဖြစ်စေထိုက်ကုန်၏။ ဤတိ – ဤ အနက်ကို၊ ဒဿေတိ။

၀ဏ္ဏသို့ နှိ– ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿေတိ ၌စပ်)၊ ၀ေါ– တို့အား၊ အဟံ-သည်၊ ၀ဏ္ဏေနပိ ၀မိုဿထာတိ– ဟူသော၊ ယံ-ကို၊ အ၀ေါစံ၊ တတ္ထ-၌၊ ဤဒံ-ဤ ပါတိမောက္ခသံ၀ရသီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ၀ဏ္ဏကာရဏံ-အဆင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ (ကိုယ်အဆင်းနှင့် ကျော်စောခြင်းဟူသော၁ဂုဏ်အဆင်း၏ အကြောင်းတည်း)၊ ဟိ - မှန်၊ သီလ၀တော – သီလရှိသူ၏၊ (သရီရ၀ဏ္ဏောပိ ဂုဏ၀ဏ္ဏောပိ တို့၌စပ်၊) အဝိပ္ပဋိသာရာဒီနံ – နှလုံးမသာမယာ မဖြစ်ခြင်းအစရှိသည်တို့၏၊ ၀သေန-ဖြင့်၊ သရီရ၀ဏ္ဏောပိ-ကိုယ်၏အဆင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကိတ္တိ၀သေန – ကျော်စောခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဂုဏ၀ဏ္ဏောပိ – ဂုဏ်ဟူသော အဆင်းသည်လည်းကောင်း၊ ၀စုတိ–တိုးပွား၏၊ တသ္မာ, တုမှေဟိ–တို့သည်၊ ၀ဏ္ဏေန ၀စီတုကာမေဟိ (သမာနေဟိ) သီလသမ္ပန္နေဟိ – သီလနှင့် ပြည့်စုံသူတို့သည်၊ ဘ၀ိတဗ္ဗံ–ဖြစ်ထုံး၏၊ ဤတိ ဒဿေတိ။

ထိုဗိတ်တို့နှင့် အတူဖြစ်သည့် မွန်မြတ်သော၀စီဘေဒရုပ်များ တကိုယ်လုံး၀ယ် ပျံ့နှံ့နေရကား ခန္ဓာကိုယ်၌ အဆင်းခတ်လည်း ထူးထူးခြားခြား ကြည်လင်နေ၏၊ ထိုသူ၏ ဂုဏ်သတင်းကား လူသတင်း လူချင်းခေ်ာင်လျက် အရပ်တိုင်းတွင် ဖွေးကြိုင် လှပ၍ ခ့နပေလိမ့်မည်။

ဖ်ာ်ချက်။ ။တရားထူး ရ- မရ အကဲခတ်ရာ၌ ကြည်လင်နေသော ရုပ်အဆင်းနှင့် မျက်နှာကိုကြည့်၍ အကဲခတ်ကြ၏၊ ထိုသို့ အကဲခတ်၍ ဖြစ်လောက်အောင်ပင် အတွင်း၌၌သော တရားဂေါတ်ကြောင့် အချို့သူတို့၏ ရုပ်အဆင်းနှင့် မျက်နှာသည် ထူးထူးခြားခြား ကြည်လင်နေပေသည်၊ မျက်နှာကြည့်၍ အကဲခတ်ကြံ့ကို ဘုရားရှင်နှင့် ဥပက အရှင်အဿဇိနှင့် ဥပတိဿ (အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း) ဝမ်းဗွိုက်တို့ ဧတ္တဆိုရာ၌ ပေါ်သော၀စနားများဖြင့် သိပါ၊ သို့ရာတွင် သီလမစစ်ကြေပဲ့ ကိုယ်ကျင့်မကောင်းသော်လည်း မှင်မယုက် နေတတ်သူများလည်း ရှိကြပေသည်၊ မှင်ကောင်းသူများသည် အမှားပြုထားခဲ့သော်လည်း မျက်နှာ မယုက်ကြပါ၊ ဒုစရိုက်၀ါရဏ်သူများသာ။

သုခသ္မိန္တိ– ကား၊ ဝေါ–တို့အား၊ အာဟံ-သည်၊ သုခေနပိ ဝစီဿဏာတိ– ဟူသော၊ ယံ၊ အဝေါစိ၊ တတ္ထ-၌၊ ဝိဝေကဇံနိဝရဏတ္ထိမှ ကင်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော၊ ပီတိသုခါဒိ နာနပ္ပကာရကံ–ပီတိသုခ အစရှိသော အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ [အာဒိဖြင့် သမာဓိဇ, အပ္ပီတိဇ, သတိပါရိသုဒ္ဓိဇတို့ကို ယူပ။။] လ္ဟဒိ ဈာနသုခံ-သည်၊ ဘိက္ခုနော – ၏၊ (သုခသ္မိ' - တည်း)၊ တသ္မာ တုမှေဟိ သုခေန ဝစီတုကာမေဟိ (သမာနေဟိ) စတ္တာရိ ဣမာနိ ဈာနာနိ ဘာဝေတဗ္ဗာနိ။

ဘောဂသ္မိန္တိ- ကား၊ ပေ၊ အဝေါစံ၊ အပ္ပမာဏာနံ – အတိုင်းအရှည် မရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့အား၊ အပ္ပဋိကူလတာဉဝဟော- ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်သော၊ သုခသဃနဘဒိ ကောဒသာနံသံသော–

အပ္ပဋိကူလတာဝဟော။ ။ပဋိကူလသဒ္ဒါသည် ဆန့်ကျင်ဖက်အနက်ကို ဟော၏၊ [ပဋိကူလံ တွ ပသမ္ပါ– အဘိဓာန် (၇၁၉) ။] ဆန့်ကျင်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသည် မိမိတလည်း သတ္တဝါအားလုံးတို့၌ မဆန့်ကျင်, သတ္တဝါအားလုံးတို့ကလည်း မိမိအပေါ်၌ မဆန့်ကျင်ခြင်းတည်း၊ တယောက်နှင့်တစ္ဆယာက် ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်နေလျှင် ရန်သူဖြစ်တော့၏၊ ယခုကား မြတ္တဝိဟာရတရားကြောင့် သတ္တဝါအားလုံးတို့ အပေါ်ဝယ် ဆန့်ကျင်ဖက်မဖြစ်တော့ရကား အားလုံးပင် မိတ်ဆွေတွေချည်း ဖြစ်နေ၍ မိမိမှာ ချမ်းချမ်းသာသာ အိပ်ရ နေရခြင်းစသော် အကျိုးများဖြစ်သည်၊ ထိုအကျိုးများကား အလွန် ချမ်းသာခသာ စည်းစိမ်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "လ္ဘဒ် ဘိက္ခုနော ဘောဂသ္မိ' - ၌ မြတ္တဝိဟာရသည် ရဟန်း၏ စည်းစိမ်' ဟု ဟောတော်မူသည်။ [ကောဒသာနိသံသေ၏ သရုပ်ကို ကောဒသဂိုဏ္ဍာရဋ္ဌ ရှု၀။။]

အနက်ပေးမှတ်ချက်။ ။ရှေးနိဿယ၌ "အပ္ပဋိကူလတာဝဟော-ခွဒ္ဒာဂတ်ယ့က် ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကို ဆောင်တတ်သော " ဟု ပေး၏၊ ပဋိကူလသဒ္ဒါကို အနာကူလာစ ကမ္မန္တဋ္ဌ အာကူလသဒ္ဒါနှင့် အနက်တူ၏၊ ဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏၊ "အနှောက် အယှက် မရှိသဖြင့် ချမ်းသာစွာဝနေရ၏" ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသော်လည်း သဒ္ဒါနှင့်အနက် ကွာဟချက် များလွန်းသည်။

ဒွိကာ ။ ။ အပ္ပဋိကူလတာဝဟောတိ အပ္ပမာဏာနံ သတ္တာနံ , အတ္ထနော၁ တေသု အပ္ပဋိကူလ ဘာဝဝတော၁၊ ထိုဝါကျ၏ ဆိုလိုရင်းကား- အတိုင်းအရှည်မရှိသော သတ္တဝါတို့က မိမိ၌ ဆန့်ကျင်ခြင်းမရှိ, မိမိကလည်း ထို သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ဆန့်ကျင်ခြင်း မရှိသော်ကြောင့် "အပ္ပဋိကူလတာဝဟ" ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ [အပ္ပဋိကူလ တာ ဝဟောဒ် "အပ္ပဋိကူလတာ" ဟူသော ပုဒ်တစိတ်တို့ ယူ၍ "အပ္ပဋိကူလ ဘာဝ ဝတော"ဟု အဓိပ္ပာယ်ပြသည်။]

ချမ်းသာစွာ အိပ်ရခြင်း အစရှိသော တဆယ့်တပါးသော အကျိုးရှိသော၊ အယ်သော သဗ္ဗဒီသာ စိပ္ပါရိတ ဗြဟ္မဝိဟာရ တောဂေါ - ထိုကဲ့သို့သော ခပ်သိမ်းသော အရပ်ထိုင် ပုံနှိုက်ခြင်းရှိသော ဗြဟ္မဝိဟာရ ဟု ဆိုအပ်သော ဤ စည်းစိမ်သည်၊ (ဘိကွူနော-၏၊ ဘောဂသွိ-တည်း၊) တသ္မာ၊ပေ၊ဘာဝေတဗ္ဗာ။

ဗလသ္မိန္ဒိ-ကား၊ပေ၊ အဝေါဓိ၊(တတ္ထ-၌၊) အာသုဝက္ခယပရိယောသာနေ-အာသဝေါတရားတို့၏ကုန်ခြင်း အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏အဆုံး၌၊ ဥပ္ပန္နေ-ဖြစ်၊ အရဟတ္တဖလသခ်ါတံ-အရဟတ္တဖိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ ဣဒံ ဗလံ-ဤအာနုဘော်သည်၊ (ဗလသ္မိ- - အာ၊မည်၏၊) [ထို အရဟတ္တဖိုလ်၏ ပျက်စီးခြင်းသဘော မရှိသည့် အတွက် ဂုဏ်တရားသော ဆန့်ကျင်ဘက်တရားက မလွှမ်းမိုးနိုင်သောကြောင့် “ အရဟတ္တဖလသခ်ါတံ ဗလံ ”ဟု ဆိုသည်။] တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝနိုတုကာမေဟိ (သမာနေဟိ) အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ-အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခြင်း၌၊ ယောဂေါ-အားထုတ်မှုကို၊ ကရဏီယေဒ္ဓ- ပြုထိုက်၏။

ယထယိဒံတိက္ခဝေ မာရမုလန္ဓိ - ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ (ဒဏ္ဍာဒိ - ၌စပ်)၊ ဒေဝပုတ္တမာရ မစ္စုံ၊မာရ ကိလေသမာရာနုံ-ဒေဝပုတ္တမာရ်ံ မစ္စုံ၊မာရ် ကိလေသမာရ်တို့၏၊ ဣဒံ ဗလံ - ဤ အစ္စုမိ်းသည်၊ ဒုပ္ပသဟံ ယထာ - ခဲယဉ်းသဖြင့်

သဗ္ဗဒီသာ စိပ္ပါရိတ ။ ။ တိတ္ထဝ သံဟာရဒိဝသေန ပဝတ္တိယာ (စီးပွားကို ဆောင်ခြင်း အစရှိသည်၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်) [အာဒိဖြင့် သနားခြင်း စသည်ယူ။] သဗ္ဗဒီသာသု ဇရဏ အပ္ပမာဏာဝသေန (အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့၌ မေတ္တာဖြန့်ခြမ်းမှု၏ အတိုင်းအရှည် မရှိသည်၏အစွမ်းဖြင့်) သမ္မဒိသာသု ဝိပ္ပါရိကတာ၊- ရှိက၁ “ဥဒ္ဓံ အဓောဓ တိရိယဉ္စ အသမ္ဘာဓံ- အထက် အောက် အလယ် အရပ်တိုင်း၌ ခံနှံစပ်စပ်ဖြန့်သုဖြင့် ပြန့်နှံ့ ကျယ်ဝန်း၍ ကျဉ်းမြောင်းခြင်းမရှိအောင် ဓမတ္တာဖြန့်ခရာ၏” ဟူသော စကားတော်နှင့်အညီ အရဟ်မျက်နှာတိုင်း၌ မိဒိစိတ်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ထားသည်ဟု ဆိုလိုသည်။

မာရမုလံ။ ။သေနာဃံ သဗ္ဗိယံစေဝ, ထူလတ္တေစ ဗလံ ဘဝေ၊ အဘိဓာန် (၇၆၄) လာ ဗလဃဒ္ဒါဒါ၏ အနက်ထို့ဘွင် ဤ၌ သတ္တိ (အစ္စမိ်း) အနက်တည်း၊ မာရာနုံ + ဗလံ မာရမုလံ = ဒေဝပုတ္တ ကိစ္စလသ မစ္စုမာဒိုလိုက်၏ အစ္စမိ်းသတ္တိ၊ မာရ်ဝါး၊ပါး ရှိသော်လည်း ဤနေရာ၌ ခန္ဓနှင့် အတိသခ်ါရကို မပြု၊ လောကဉ် ဗလအားလုံးကို့တွင် ဤ မာရဗလကို နှိုင်ရှိရာ အခက်ဆုံးတည်း၊ ထို့ကြောင့် “ယထာ၊ပေ၊ဧကမလဿိ” ဟု ဆိုသည်။

စာဓဝ်။ ။ဧလာကေကို ဧကမလမ္ပိဠိစပ်၊ ထိုပုဒ်ကိုလည်း ဒုပ္ပသဟံ ဒုရုတိသမ္ဘဝံ ပုဒ်များကို လိုက်စေ၍ အဓိပ္ပါယ်ယူပါ၊ မာရမလကို လွှမ်းမိုးရာ၌ လောကီကုသိုလ် တရားတို့ဖြင့်သာ မလွှမ်းမိုးနိုင်၊ ဧသာတာပတ္တိမဂ်ဝသော လောကုတ္တရာ တရားတို့ဖြင့် ကား လွှမ်းမိုးနိုင်၏၊ လောကုတ္တရာတွင် အသာဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့်ကား ကေန် လွှမ်းမိုးနိုင်ပေသည်သာ၊- ရှိက၁။

လွှမ်းမိုးအပ် လွှမ်းမိုးနိုင်သကဲ့သို့။ ဒုရုတိသမ္ဘဝ် ယထာ-လွှမ်းမိုးနိုင်ခဲ့ သကဲ့သို့၊ [ဒုပ္ပသဟ်၌ ဒုရွေး+ပရွေးရှိသော+သဟဓာတ်သည် အတိဘဝနှ အနက်ဟောဟု သိစေလိုရှိ၍ ‘‘ဒုရုတိ သမ္ဘဝ်’’ဟု ဖွင့်သည်။] ဧဝံ- ဤအတူ၊ (သို့ကလောက်) အည်- မာရ ဗလမှ အခြားသော၊ (တံ) ကေ ဗလမြိ–ထို တမျိုးသော အားကို လည်း၊ နသမနုပဿာမိ–သင့္ဘညုတာဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်တော်မမူ၊ တမြိ ဗလံ-ထို မာရဗလကိုလည်း၊ ဣဒ မေဝ အရဟတ္တဖလံ-ဤ အရဟတ္တဖိုလ်ကသာ၊ ပသဟတိ–လွှမ်းမိုးနိုင်၏။ အတိဘဝတိ-လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်နိုင်၏၊ အဧွောဘွဆုတိ– လွှမ်းမိုးနိုင်၏၊ [ပသဟတိကို အတိဘဝတိဟု လည်းကောင်း၊ အတိဘဝတိကို အဧွောဘွဆုတိဟု လည်းကောင်း အဆင့်ဆင့် ဖွင့်သည်။] တသ္မာ၊ ဧတ္ထော–ဤ အရဟတ္တ ဖိုလ်၌သာ၊ (အရဟတ္တဖိုလ် အကျိုးဌ'ါသာ)၊ ယောဂေါ ကရဏီ ယော၊ လ္ဟတိ-ဤ အနက်ကို၊ ဒဿတိ– ပြ၏။

ဧဝမိဒ်ပုညန္တိ– ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ (တုန္ဒိပိုဝါဒ်လေးပါးကို ပွားများမှုမှစ၍ စေတောဝိမုတ္တိဟူသော ဗလကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း တိုင်အောင်သော အစီအရာ)ဖြင့်၊) လ္ဟဒံ လောကုတ္တရဂုဏသိုလ်၏ - ဤ လောကုတ္တရာကုသိုလ် သည်လည်း၊ [ပိဒြင့် လောကုတ္တရာကုသိုလ်၏ နောက်၌ဖြစ်သော ဖိုလ်ကို ယူ၏။] ယာဝ အာသဝက္ခယာ– အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင်၊ ပဝတ္တတိ- တိုးပွား၏၊ လ္ဟတိ-ဤသို့၊ ဝိဝဋ္ဋဂါမိ ကုသလာနုသန္ဓိ - ဝိဝဋ္ဋဂါမိကုသိုလ်၏ အနုသန္ဓေကို၊ နိဋ္ဌပေန္တော– ပြီးဆုံးစေတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အရဟတ္တနိကုန္တေန– အရဟတ္တဖိုလ်ဟူသော အတ္ထင်္ဂဖြင့်၊ ဒေသနံ-ကို၊ နိဋ္ဌပေသိ- ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ၊ [‘‘အတ္ထင်္ဂပါ ဘိက္ခဝေ ဝိဟာရဒ’’စသည်ဖြင့်ဝိဝဋ္ဋဂါမိကုသိုလ်၏အနုသန္ဓေကိုစေတော်မူခဲ့၍ ‘‘ဧဝမိဒ် ပုညံ ပဝုစ္စတိ’’ဩဋ္ဌ ထိုကုသိုလ်၏အနုသန္ဓေကို ပြီးဆုံးစေတော်မူသည်။] သတ္တဟမရိယော သာနေ– စက္ကဝတ္တိသုတ်တော်၏ အဆုံး၌၊ ဝိသတိ- နှစ်ဆယ်သော၊ ဘိက္ခုသဟဿာနိ – ရဟန်းအထောင်တို့သည်၊ (တနည်း) ဝိသတိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ – ရဟန်းထောင်ပေါင်း နှစ်ဆယ်တို့သည်၊ (ရဟန်း နှစ်သောင်းတို့သည်)၊ အရဟတ္တံ-သို့၊ ပါပုဏိ့သု- ဆောက်တုန်ပြီ၊ စတုဒ္ဒသီတိ ပါဏသဟဿာနိ- ရွှေသောင်း လေးထောင်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ အမတပါနံ-နိဗ္ဗာန်ဟူသော အမြိုက်ရေကို၊ ပိဝိ့သု-သောက်ကြရကုန်ပြီ၊ [အောက်မင် အောက်ဖိုလ် တရားထူးရ၍ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ကြသည်-ဟူလို။] လ္ဟတိ-စက္ကဝတ္တိသုတ်အဖွင့် အပြီးတည်း။

ဝါဒိ၆ဇော်။ ။ နာဟံ ဘိက္ခဝေ အညံ ဧကမပိ ဗလမိဒ် သမနုပဿာမိ၊ ယံ ဧဝံ ဒုပ္ပ ဿဟံ၊ ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ မာရဗလံ– ဘိက္ခဝေ မာရဗလမ္ပ အခြားသော (အလွန်းမိုး ခက်သော) တမျိုးသော ဗလကိုလည်း ဝါဘုရား မြင်တော်မမူ၊ ၍။ ဤဗုဒ္ဓတော်ကို အဒ္ဓ ကဇော်၌ ‘‘ယထာ၊ ဧဝေ၊ ဣန သမနုပဿာမိ’’ဟု အဖြောင့်ဖွင့်သည်။

၄။ အဂ္ဂညသုတ်

၀၊သေဋ္ဌာဂရုဒ္ဓါဇ အဖွင့်

၁၁၁။ ဧဝံ မေ သုတန္တိ- သည်၊ အဂ္ဂညသုတ္တံ — တည်း၊ တတြ- ထိုသုတ်၌၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ - မပေါ် လွင်သော အနက် ရှိသော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်တည်း၊ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတု ပါသာဒေတိ ဤ — ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ အယံ- ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သော စကားတည်း၊ [ရွေးနိုဿယ၌ အတီတေ ကိရ ဟု ပါဠိ၌ရှိ၏၊ ကိရ — ချဲ့ဦးအံ့ ဟု ပေး၏။] အတီတေ—၌၊ သတသဟဿာ ကပ္ပမတ္ထကေ- ကမ္ဘာတသိန်း အထက်၌၊ ကေဘ-တယောက်သော၊ ဥပါသိကာ-ဥပါသိကာမသည်၊ ပဒုမုတ္တရ-ပဒုမုတ္တရမည်သော၊ [ပဒုမုတ္တိုရ်ဟု ခေါ်ကြ၏။] ဘဂဝန္တံ-ကို၊ နိမန္တေတွာ— ပင့်၍၊ ဗုဒ္ဓမုခသဏ-ဘုရားအမျှူးရှိသော၊ ဘိက္ခူသတသဟဿာ-ရဟန်းတသိန်း အား၊ ဒါနံ-ကို၊ ဒတွာ- ၍၊ ဘဂဝတော - ၏၊ ပါဒမူလေ - ခြေတော်ရင်း၌၊ နိပန်ဇိတွာ-ပျဉ်ဝပ်၍၊ အနာဂတေ-နေဝင်အခါ၌၊ ဟုမ်္ဘဒိသဿ- အရှင်ဘုရား ကဲ့သို့ ရွှေတော်မူအပ်သော၊ (အရှင်ဘုရားတို့လိုလို ဖြစ်သော)၊ ဗုဒ္ဓဿ-၏၊ အဂ္ဂါ

ဏ္ဍေ အယံ စသည်။ ။ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါး အပေါင်းနှင့် (က) ပုဗ္ဗာဒ္ဒါရမဟူသည် အဘယ်နည်း၊ (ခ) အဘယ့်ကြောင့် ပုဗ္ဗာရာမ မည်သနည်း၊ (ဂ) မိဂါရမာတာဟူသည် အဘယ်သူနည်း၊ (ဃ) အဘယ့်ကြောင့် မိဂါရမာတာ မည်သနည်း၊ (င) အဘယ်နည်းဖြင့် မိဂါရမာတာ၏ ပြာသာဒ် ဖြစ်ပေါ် ခဲ့သနည်း၊ ဤသို့ အာဠာဠ်၌ မြဲပြန်သော အဓိပ္ပါယ်ရှိသော စောဒနာကို ဖြေတော်မူပို့၏ "ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေတိ ဤ" စသည်ကို မိန့်။

ထိုတွင် (က, ခ) ပုဗ္ဗာဘိုက် "ဝိသာခါ သာဝတ္ထိယာ၊ပေါပုဗ္ဗာရာမံ နာမ ကာရာပေသိ" ဟူသော စကားဖြင့်လည်းကောင်း, (ဂ, ဃ) ပုဗ္ဗာတို့ကို "အဘိဝေါ၊ပေ၊ မိဂါရမာတာတိ ဝုစ္စတိ" ဟူသော စကားဖြင့်လည်းကောင်း၊ (င) ပုဗ္ဗာကို " ပဋိကုလံ၊ပေ၊ပေါသာဒံ ကာရာပေသိ" ဟူသော စကားဖြင့်လည်းကောင်း ဖြေသည်။

အနုပုဗ္ဗိကထာ။ ။ပုဗ္ဗံ+အနုဂတာ အနုပုဗ္ဗီ၊ အနုဒ္ဒဋ္ဌံ ပုဗ္ဗကို သမသိစ်၊ ဣတ္ထိဒေဝတာဘာ ဤပစ္စည်း၊ အနုပုဗ္ဗီ၁+ သာ+ ကထာစသိတ် အနုပုဗ္ဗိကထာ၊ ဩဒ္ဒဋ် ရဿပြု၊ အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သောစကား၊ ဆရာမြတ်တို့ကား အဠ ဝုဒ္ဓိဖြင့် အာနုပုဗ္ဗိကထာ ဟု ရှိစေလိုရှိ၏၊ ထိုအလို "ပုဗ္ဗံ+ အနုဂတံ အနုပုဗ္ဗံဟု သမာသ်တဲ့၊ အနုပုဗ္ဗေန + ကထေ တမ္မာ အာနုပုဗ္ဗီ"ဟု တဒ္ဓိတ်ဆက်၊ ကထေတမ္မ အနုက်၌ ဏာပစ္စည်း, ဣတ္ထိဒေဝတကဤပစ္စည်း၊ "အာနုပုဗ္ဗိကထာ-အစဉ်အတိုင်းဆိုတိုက်သောစကား"ဟု အနက်ပေး၀ါ။ [အနုပုဗ္ဗီ ကထံ ကထေသိ ဒါနကထံ သီလကထံ စသည်၌လည်း နည်းတူသိ၀ါ။]

ပဋ္ဌာယိကာ-မြတ်သော အလုပ်အကျွေးမသည်၊ ဟောမိ-ဖြစ်ရပါလိမ့်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပဏ္ဍန်-ဆုတောင်းမှုကို၊ အဂ္ဂသိ-ဖြူပြီ။ [ပစ္စည်းလေးပါးကို လှူရှုသောမက ရင်းရင်းနှီးနှီး အလိုရှိရာကို လှူဒါန်းသူသည် ဥပဒ္ဓာက မည်၏၊ "အနီးအပါး၌ နေ၍ ပြုစုလုပ်ကျွေးသူ" ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဃာ - ထို ဥပါသိကာမသည်၊ ကဗျသတ္ထသဟာသုံ – ကမ္မာတသိန်းပတ်လုံး၊ (ကမ္မာတသိန်းလုံးလုံး)၊ ဒေဝေသုစေဝ-တို့၌လည်းကောင်း၊ မနုဿေသု စ-တို့၌လည်းကောင်း၊ သံသရိတ္ဝာ-ကျင်လည်၍၊ အမှာက်-တို့၏၊ ဘဂဝတော-၏၊ ကာလေ– လက်ထက်တော်၌၊ ဘဒ္ဒိယနဂရေ-.ဘဒ္ဒိယမြို့၌၊ မေဏ္ဍကသေဋ္ဌိ ပုတ္တဿ–မေဏ္ဍကသဒ္ဒေ၏ သားဖြစ်သော၊ ဓနဉ္ဇယဝေဿဋ္ဌေနာ– ဓနဉ္ဇယသေဋ္ဌ၏၊ ဂေဟေ-၌၊ သုမနာဒေဝီယာ– သုမနာဒေဝီ၏၊ (သုမနာမည်သော သူဌေးကတော်၏)၊ ကုစ္ဆိမှိ–ဝမ်း၌၊ ပဋိသန္ဓိ – ကို၊ ဂဏ္ဟိ- ယူပြီ၊ [သုမနာဒေဝီယာ၌ သုမနာနှင့် ဒေဝီသည် ဆမာသံဖြစ်သော်လည်း သည္တာသဒ္ဒါဖြစ်သောကြောင့် သုမိနာ၌ ပုမ္ဘာမင့်ရာထို့ ကြောင့် "သုမနာဒေဝီယာ" ဟု နာဌ်ဒီဃဖြင့်ရှိပါ၏၊ ရှုပသိဒ္ဓိ ကမ္မဓာရယသမာသ်ခန်း၌ ကြည့်ပါ။]

ဇာတကာလေ – ဖွားမြင်ချိန်အခါ၌၊ တံသမဲသဲ – ထို အမျိုးသွေး၏၊ (နာမ်၌စပ်)၊ ဝိသာခါတိ-ဝိသာခါဟူသော၊ နာမံ-အမည်ကို၊ အဂ်သု–ပြုကြကုန်ပြီ၊ (မှည့်ကြကုန်ပြီ)၊ သာ-ထို ဝိသာခါသည်၊ ဃဒါ–၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဘဒ္ဒိယ နဂရံ - သို့၊ အာဂမာသိ – ကြွလာတော်မူပြီ၊ တဒါ– ၌၊ ပဓူဒါသိသဓေဟိ– ငါးထုံးသော ကျွန်မတို့နှင့်၊ [ကျွန်မဟု ဆိုသော်လည်း တကယ့် ကျွန်မများမဟုတ်, အခြံအရံ အမျိုးကောင်းသွေးမျိုးသာတည်း။] သဒ္ဓိ – အတူ၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရားအား၊ ပစ္စုဂ္ဂမနံ - ခရီးဦးကြိုဆိုမှုကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ ပဌမဿနမ်မို့ ယေဝ – ဘုရားရှင်ကို ရှေးဦးစွာ ဖူးမြင်ရချင်အခါ၌ပင်၊ (ဘုရားရှင်နှင့် ပဌမအကြိမ်တွေ့ရာ အခါ၌ပင်)၊ သောတာပန္နာ- သောတာပန်သည်၊ ဆဟောသိ-ပြီ။ [အခြံအရံ အမျိုးသွေးငါးရာနှင့်အတူ သောတာပန်ဖြစ်သည်။]

အပရဘာဂေ-နေ့ဘက်အဖို့၌၊ သာဝတ္ထိယံ–၌၊ မိဂါရသေဋ္ဌိပုတ္တဿ–မိဂါရသဒ္ဒေး၏ သားဖြစ်သော၊ ပုဏ္ဏဝဒ္ဓနကုမာရဿ-ပုဏ္ဏဝဒ္ဓနသူဌေးသား၏၊ ဂေဟံ-သို့၊ ဂတာ– ရောက်ပြီ၊ တတ္ထ– ထိုအိမ်၌၊ နံ - ထို ဝိသာခါကို၊ မိဂါရသေဋ္ဌိ-သည်၊ မာတုဋ္ဌာနေန- အိမ်အရာ၌၊ ဌပေသိ- ထားပြီ၊ [ဝိသာခါ၏ သီလဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသည့်အတွက် လေးစားထိုက်သောအရာ၌ ထည့်သောကြောင့် မိဂါရသဒ္ဒေးက မိမိ၏ အမိအရာ၌ထားသည်၊ ထားခြင်း၏အာနုကြောင်းကို, မမ္မပဒ, ပပ္ပဝဝ်, ဝိသာခါဝတ္ထု၌ ကြည့်ပါ။] တသ္မာ -ကြောင့်၊ မိဂါရမဲဘတာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ဆိုအပ်၏။ [အတိတေ၊ပေ၊ ဝုစ္စတိတိုင်အောင်ဆေးစုကားဖြင့် (၁-ဂ) ပစ္ဆာတို့ကို ဖြေသည်။]

စ-ဆက်၊ ပတိကုလံ — ခင်ပွန်းအိမ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တီယာ — လိုက်သွားသော၊ အဿာ-ထိုဝိသာခါ၏(အတွက်၊) ပိတာ - သည်၊ မဟာလဇာ ပိဋ္ဌနှင့် နာမ— မဟာလတာမည်သော တန်ဆာကို၊ ကာဆုပေသိ - ပြုလုပ်စေပြီ၊ တသ္မိံ ပိဋ္ဌနေ — ၌၊ စတသ္သော ဝဇိရနာဠိယော - ဝဇိရစိန် လေးကွမ်းစားတို့သည်လည်း ကောင်း၊ မုတ္တာနံ - ပုလဲတို့၏၊ ကောဒသ နာဠိယော — တဆယ့် တကွမ်းစား တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဝါဠေဿ-သန္တာ၏၊ ဗာဝီသတိနာဠိယော-နှစ်ဆယ့်နှစ် ကွမ်းစားတို့သည် လည်းကောင်း၊ မဏိနံ-ပတ္တမြားတို့၏၊ တေတ္တိံ သနာဠိယော-သုံးဆယ်သုံးကွမ်းစားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပယောဂံ-ဖွဉ်စပ်သုံးစွဲခြင်းသို့၊ ၀ါ-သင့်ရေလျှင်ရာ အရပ်၌ ထည့်သွင်းခြင်းသို့၊ အဂမံသု—ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ တေဟိ စ-ဤ ရတနာတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အပ္ပေဟိ စ—(ကြေဝင်မျက်ရွဲ့ ပတ္တမြားနီ ပတ္တမြားပြောက် အစရှိသော) အခြားသော ရတနာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတ္တဟိ—ကုန်သော၊ ရတနေဟိ-တို့ဖြင့်၊ နိဋ္ဌာနံ-ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ အဂမာသိ-ရောက်ပြီ၊ တံ-ထို ဘန်ဆာသည်၊ သိသေ-ဦးခေါင်း၌၊ ပဋိမုက္ကံ-စွပ်အပ်သည်၊ (သမာနံ- ဖြစ်လသော်၏) ယာဝပါဒေါပဋိယာ-ခြေဖမိုး တိုင်အောင်၊ ဘဿတိ— လျော့ကျ၏၊ ၀ါ—ရောက်၏။ [အောက်သို့ လျော့ကျ သွားခြင်းမျိုးမဟုတ်၊ ဦးခေါင်းမှစ၍ ဝတ်လိုက်လျှင် ခြေဖမိုးအထိ ရောက် သည် ဟု ဆိုလိုသည်။] ပဒ္မန်-ငါးစိမ်းကုန်သော၊ ဟတ္ထိန်-တို့၏၊ ဗလဲ-အားကို၊ ဓာရယမာနာဝ ံ ဆောင်နိုင်သည်သာလျင် ဖြစ်သော၊ ဣတ္ထိ - သည်၊ နံ - ထို တန်ဆာကို၊ ဓာရေတုံ—ဆောင်ခြင်းငှာ၊ သဇ္ဇောတိ—၏။[ဆင်ပြောင် ငါးစိမ်း၏ ခွန်အားနှင့် ညီမျှသော ခွန်အားရှိသည့် အမျိုးသမီးများသာ ဤ မဟာလတာ တန်ဆာကို ဝတ်ဆင်နိုင်သည်၊ ခွန်အားနည်းသော အမျိုးသမီးများ မဝတ်ဆင် နိုင်ပါ—ဟူလို။]

သာ- ထိုဝိသာခါသည်၊ အပရဘာဂေ - ၌၊ ဒသဗလဿ—၏၊ အဂ္ဂုပဋ္ဌာ ယိကာ—မြတ်သော အလုပ်အကျွေး ဒါယိကာမသည်၊ ဟုတ္ဝာ၊ တံ ပဿာဓနံ-ထို တန်ဆာကို၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ—စွန့်လှူ၍၊ နဝတိကောဋိဟိ—ကိုးကုဋေတို့ဖြင့်၊ ဘဂဝတော-၏ (အတွက်)၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ ကာရယမာနာ - ပြုလုပ်စေလျက်၊ (ဆောက်လုပ်စေလျက်)၊ ကရီသမတ္တေ - တကရီသမျှလောက်သော၊ ဘူမိ

ကရီသမတ္တေ ။ ။ဝစအမ္မဏသည် တစိတ် ရှိ၏၊ ကရီသံ စတုရမ္မသိဟံ ဆိုသော ကြောင့် ၎င်း အမ္မဏ (မျိုးတတင်း) ကြိလေဒက်ရာ အရပ်သည် တကရီသရှိန်း၊ မြန်မာအခေါ်အားဖြင့် တကေလောက် ရှိ၏။ ကရီသကို ရွေးက တပယ်ဟု ဘာသာ ပြန်၏။ ပယ် အတိုင်းအတာကို ကျွန်းကုင်သူများအား မေးပါ၌လေ။

ဘာဂေ—မြေအမှိုင်၌၊ ပါသာဒံ—ပြာသာဒ်ကို၊ ကာရေသိ-ပြုလုပ်စေပြီ၊(ဆောက်လုပ်စေပြီ)၊တသ္မာ-ထို့ပြာသာဒ်၏၊ဥပရိဘူမိယံ-အထက်ဘုံ၌(အထက်ထပ်၌)၊ ပဋ္ဌဂန္ဓသတာနိ—ငါးရာသော အာခန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌိမဘူမိယံ—၌၊ (အောက်ထပ်၌)၊ ပဋ္ဌ (ဂန္ဓသတာနိ-တို့သည်လည်းကောင်း၊) ဟောန္တိ၊ ဣတိသဒ္ဒေ၊ ဂန္ဓသဟဿမဋ္ဌိမတော-အခန်းတထောင်ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော-ပြာသာဒ်သည်၊ အဟောသိ၊ [ပဋ္ဌိကုလံ ၊ပေါ် အဟောသိ တိုင်အောင် သော စကားတို့ဖြင့် (၄)ပုဒ္ဓာတို့ ဖြေသည်။]

သာ-ထို့ဝိသာခါသည်၊ (ကာရာပေသိဋ္ဌံစပ်)၊ သုဒ္ဓပါဝါဒေါ၀ -- အပြဲအရှဲ မဖက် သက်သက်သာ ပြာသာဒ်သည်သာ၊ နေသောဘတိ -- မတင့်တယ်သေး[အခြား ကျောင်းဆောင်များမပါပဲ ပြာသာဒ်တစ်ခုတည်းသည် ကြည့်၍မလှသေး--ဟူလို။] ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ တံ-ထို့ပြာသာဒ်ကို၊ ပရိဝါရေတုံ - ဝိုင်းရံရန်၊ ပဋ္ဌဒုတိယံ ဂေဟသတာနိ - နှစ်ကြိမ် ပွါး၍ ပြုအပ်သော ငါးရာသော ကျောင်းငယ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌဧဋ္ဌပါသာဒသတာနိ -- ငါးရာသော

---

၁ ပါသာဒ ။ ။ အံ့ဩအားရခြင်း လေးခေါင့် ရှိ၍ အံ့ဩအားရခြင်း လေးထောင့် မဟုတ်ပဲ အထက်၌ အထွဋ်ထပ်ထားသော အုဒ္ဓတိုက် (သို့မဟုတ်) သစ်သား အဆောက်အဦသည် ပါသာဒ မည်၏၊ ဤဝိသာခါ၏ ပြာသာဒ်သည်၊ အထပ် နှစ်ထပ်ရှိ၍ အခန်းပေါင်း တထောင်ရှိ၏၊ သုခုမိဇာတ်တော်ရှိလာသော မဟာပနံဿဓိ၏ ပြာသာဒ်ကဲ့သို့ လွန်စွာကြီးကျယ် ခမ်းနားဏ်၊ အလျား ၉ ယူဇနာ , အနံ ၇ ယူဇနာ ရှိ၍ အထပ်ပေါင်း တရာရှိသည်၊ [ပဿိဒေဘိ ဣဿာဘိ ပါသာဒေါ၊ ။ စိတ်ကြည်နှူးစရာ အဆောက်အဦ။]

ဒုဝဲဓေဂေတသတံ၁နိ။ ။ဒ္ဝိဟိ+ဝနာမိ= ဒုဝနံ၁နိ၊ ဒုဝနံ၁နိစ+တာနိ+ဧဂေဟာနိ စာတိ ဒုဝနေဂေဟာနိ၊ ဒုဝနံ၁ဧဂေဟာနံ+ သဘာနိ=ဒုဝနေဂေဟသတံ၁နိ၊ ပဋ္ဌ +ဒုဝနေဂေဟသတာနိ=ပဋ္ဌ ဒုဝနေဂေဟသတာနိ၊ "ဒုဝနံ-နှစ်ကြိမ်ဝင်ဖုံးပွား"ဟူရာ၌ အလယ်၌ အခန်းရှိ၍ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ပတ်ပတ်လည် စကြိန် အဆောင်ရှိသော်အားဖြင့် နှစ်ကြိမ်ဖုံးရှိ ပြုအပ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤဒုဝနေဂေဟသတသည် ဒုတိယ သံဃာဒိလေသ်ရှိလာသော အရှင်ဥဒၶီ၏ ကျောင်းမျိုးတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤရှိကာ်ရှု ထို့ပါရှိတော် အဋ္ဌကထာတို့နှင့် ညီအောင် "သမန္တတော အနုပရိယာယတော"နှင့်ရှာဝယ် "သမန္တတော အနုပရိယာဂါရေရာ"ဟု ပ ပြီရှိလျှင် ကောင်းမည်ထင်သည်၊ ဤ၌ ဝဒန္တိ၀ါဒ ရှိနေသး၏။

စူဠ္ဍပါသာဒ စသည် ။ ။ စူဠ္ဍပါသာဒ ဟူသည် ပါသာဒ ပုံစံဖြင့် ဆောက်အဦသော အဆောက်အဦဝယ်တို့တည်း၊ "ဒီဃသာလာ"ဟူသည် အနည်းငယ်ရှည်သော ကျောင်းတန်းများတည်း၊ ဤသာလာကား မဓ္ဓသာလာ (မဇ္ဈာရှိ) ဥပဋ္ဌာနသာလာ (သံဃာအများစည်းဝေးရာဇရပ်) တော်ဇနသာလာ (ဆွမ်းစားကျောင်း) စသည်ဖြင့် အသုံးပြုရာ ဌာနအလိုက် များစွာရှိ၏။

ပြာသာဒ်အချွန်ငယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ပဥ္စဒီဃသဲ့လသဲ့တာနှစ်-ငါးရာ့ဆယ့်ခုနစ်ချက်တို့ကို လည်းကောင်း။ ကာရောပေသိ၊ ဝိဟာရမဟော - ကျေးဇူး အလှူပွဲသည်၊ စတုတ္ထိ မာသေဟိ - လေးလတို့ဖြင့်၊ နိဋ္ဌာန် - သို့၊ အဝမသိ-ပြီ။

မာတုဂါမတ္တဘာ၀ေ-မာတုဂါမ၏ အတ္တဘော၁၌၊(မိန်းမဘ၀၌)၊ဌိတာယ-တည်သော၊ ဝိသာခါယ - ၏၊ ဗုဒ္ဓသာသနေ-၌၊ ဓန ပရိစ္စာဂေါ်ယ-ဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကဲ့သို့၊ အညိဿာ - အခြား၊အမျိုးသို့၏၊ ပုဒ္ဓသာသနေ ဓနံပရိစ္စာဂေါ်နာမ နတ္ထိ၊ ပုရိသတ္တဘာ၀ေ-ယောကျ်ား၏အတ္တဘော၁၌၊(ယောကျ်ားဘ၀၌)၊ ဌိတသာ-သော၊ အနာဂတ်ဝိဏ္ဍိကာဘ၀ိယ-ကဲ့သို့၊ အညာသာ-၏၊ (ပုဒ္ဓသာသနေ ဓနံပရိစ္စာဂေါ်နာမ နတ္ထိ) - [တတိယ သံဂါယနာ၀ေတ်ဝယ် အသောက မင်းကြီးက ကုဋေတရာ လှူဘုံးသည်။] ဤတို-ဤသို့မူတ်အပ်၏။[နောက်ဝဲကျွန်လွယ်ကူအောင် ပါဠိ၌ရှိသည့်အထိုင်း ပေးသည်။] ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုအနာထပိဏ်သူဌေးသည်၊ စတုပဏ္ဏာသကောဋိယော - ၅၄ ကုဋေသော ဥစ္စာတို့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ-၍၊ သာ၀တ္ထိယာ-၏၊ ဒက္ခိဏဘာဘာဂေ-တောင်မျက်နှာအဖို့ဖြစ်သော၊ (သာ၀တ္ထိမြို့၏ တောင်ဖက်ဖြစ်သော)၊ အနုရာဓပုရဿ-အနုရာဓ မြို့၏၊ မဟာဝိဟာရသမီသေ - မဟာဝိဟာရ၏ တည်ရာအရပ်နှင့်တူသော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ ဇေတဝနေ မဟာဝိဟာရံ နာမ-ဇေတဝန်မည်သော ကျောင်းတိုက်တော်ကြီးကို၊ ကာရေသိ-ပြီ၊ [သာ၀တ္ထိမြို့၌ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၏ တည်ရာနေရာ ဌာနကို သိတို့ကျွန်း အနုရာဓမြို့က မဟာဝိဟာရ ကျောင်းတိုက်ကြီး၏ တည်နေပုံနှင့် ဥပမာ ပြသည်။]

ဝိသာခါ-သည်၊ သာ၀တ္ထိယ္ဉာ -၏၊ ပါစီန ဘာဂေ - အရှေ့မျက်နှာအပို့၌၊ ဥတ္တရ ဒေဝိယာ-ဥတ္တရဒေဝီ၏၊ ဝိဟာရံ သဒိသေ -- ကျောင်းနေရာနှင့်တူသော၊ ဌာနေ - ၌၊ ပုဗ္ဗာဒှာမံ နာမ -- ပုဗ္ဗာရုံမည်သော ကျောင်းတိုက်ကို၊ ကာရေသိ၊ [သိတို့ကျွန်းဝယ် ဥတ္တရာဒေဝီ၏ ကျောင်းတိုက်ကို အနုရာဓမြို့၏ အရှေ့တံခါးအနီး၌ ဆောက်လုပ်အပ်သတတ်၊ ဝိသာခါ၏ကျောင်းတိုက် တည်နေပုံကို မြင်လွယ်အောင် ဥတ္တရာဒေဝီ၏ကျောင်းတိုက်ဖြင့် နှိုင်းယှဉ်ပြသည်၊ ဝိသာခါ၎ေ၊ ပုဗ္ဗာဆုံမ နာမ ကာရေသိ-ဟူသော စကားဖြင့် (က-ခ) ပုဗ္ဗာ၏ အဖြေကို ပြသည်။]

ဘဂဝါ-သည်၊ ဇိန်နံ - နှစ်ဦးကုန်သော၊ ဣမေသံ ကုလာနံ - ဤ အမျိုးကြီးတို့ကို၊ (အမျိုးကြီး အဆွေကြီးတို့ကို)၊ အနုကမ္ပဟ - ချီးမြှောက်ခြင်းငှါ၊ သာ၀တ္ထိ-ကို၊ နိဿာယ - ၍၊ ဝိဟရန္တေ၁- လသော်၊ ဗြဲသူ ဣမေသု ဝိဟာရေသု - ဤကျောင်းတိုက်ကြီးတို့၌၊ နိဗဒ္ဓ ဝါသံ - အမြဲ နေခြင်းကို၊ ဝသိ - နေတော်မူပြီ၊ [ဝိဟာရသည် အချို့ နေရာ၌ ကျောင်းတကျောင်းကိုသာ ယူလေသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား ကျောင်းပေါင်း များစွာသော ကျောင်းတိုက်

ကြီးများကိုယူပါ။] ကော် - တခုသော၊ အင်္ဂေါ်ဝသော် – ဝါတွင်းဦး၊ ဇောတဝေန – ဦး၊ ဝသတိ – ၏၊ ကော် (အင်္ဂေါ်ဝသော်) – ပုဗ္ဗာရာမေ (ဝသတိ)၊ ပန - ဆက်၊ တသ္မိ သမယေ – ဦး၊ (ဤ) အင်္ဂုတ္တရ သုတ်တော်ကို ဟောတော်မူရာ ထိုအခါ၌ (၎င်း) ဘဂဝါ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရတိ၊ တေန– ထို့ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗာရာမေ မိဂါရမာတုပါသာဒေတိ – ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ဟုလည်း ကတ္တာဒးထည့်နိုင်သည်၊ (၎င်း) ဝါကျမျိုးဝယ် ဤနည်းချည်းတည်း။]

ဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဒါဇာတိ – ကား၊ ဝါသေဋ္ဌော – ဝါသေဋ္ဌမည်သော၊ သာမဏေရော့စ – သည်လည်းကောင်း၊ ဘာရဒ္ဒ၊ဇော – သော့၊ (သာမဏေရော) စ–သည်လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခူသု ပရိဝသန္တိ ဟိ – ကား၊ တေ – ထို သာမဏေတို့သည်၊ တိတ္ထိယပရိဝါသ်-တိတ္ထိတ်၏ ပရိဝါသ်ကို၊ နေ ဝသန္တိ – နေကြသည် မဟုတ်၊ အာပတ္တိပရိဝါသံ – အာပတ်ကြောင့် ပရိဝါသ်ကို၊ (အာပတ်သင့်သောကြောင့် ပရိဝါသ်ကို)၊ နံ (ပရိဝသန္တိ) – မဟုတ်၊ ပန – အဟုတ်ကား၊ အပရိ ပုဏ္ဏဝဿာဘာ – မပြည့်သေးသော အသက် ရှိကုန်သည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘိက္ခုဘာဝဲ – ရဟန်း အဖြစ်ကို၊ ပတ္ထယမာနာ - တောင်းတကုန်လျက် (စောင့်မြဲ်ကုန်လျက်)၊ ဝသန္တိ၊ တေနေဝ - ကြောင့်ပင်၊ ဘိက္ခုဘာဝံ အာကခံမာနာတိ – ဟူ၍၊ (သံဂီတိ ကာရော) အာဟ။

ဘိက္ခူသု ပရိဝသန္တိ။ ။ဤပုဒ်အတိုင်းဆိုလျှင် ရဟန်းတို့အထံ၌ ကျင့်သုံးနေကြ၏ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏။ ကျင့်သုံးနေ ဟူရာ၌ တိတ္ထိဖြစ်ဖူးသူများ သာသနာတော်သို့ ဖွင့် ရဟန်း ပြုလိုလျှင် ဧလးလလုံးလုံး တိတ္ထိယဝရိဝါသ ကျင့်သုံးရ၏၊ ရဟန်းတော်များ ဝရုဏအာပတ်သင့်လျှင် အာပတ္တိပရိဝါသကျင့်သုံးရ၏၊ သို့ဖွစ်မျိုးလုံး မဟုတ်ကြောင်းကို ပြလိုသောကြောင့် "တေ ဓုနေ တိတ္ထိယပရိဝါသံ" စသည်ကို မိန့်သည်။

နေဝ အိုတ္ထိယပရိဝါသံ စသည် ။ ။ဝါသေဋ္ဌနှင့် ဘာရဒ္ဒါဇာတိသည် တိတ္ထိအသွင်ကို မယူခဲ့ဖူးသောကြောင့် (တိတ္ထိတို့၏ အသွင်ဖြစ်သော အဝတ်သင်္ကန်းကို မဝတ်ခဲ့ဖူးသောကြောင့်) တိတ္ထိယပရိဝါသကို ကျင့်သုံးနေကြသည် မဟုတ်၊ ဥပသမ္ပန္နမဟုတ်သည့် အတွက် အာပတ်သင့်မှု မရှိသောကြောင့် အာပတ္တိ ပရိဝါသကိုလည်း ကျင့်သုံးနေသည် မဟုတ်၊ အဓွန်မှာ အသက် ၂၀ မပြည့်သေးသည့် အတွက် (ပြည့်မည့် အချိန်ကို စောင့်၍) ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းတလျက် ရဟန်းတို့အထံ၌ နေကြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ဤစကားအရ "ဘိက္ခုဘာဝံ-ကို အာကခံမာနာ-ကုန်လျက်၊ဘိက္ခုသုတို့၌၊ ပရိဝသန္တိ - နေကုန်၏၊ (စောင့်နေကုန်၏)" ဟု အနက်ပေး၊ ထို့ကြောင့် ပရိဝသန္တိ၌ ပရိ၏ အနက်မဝါဝဲ ဝသန္တိ ဟု ဖွင့်သည်။ [တိတ္ထိယပရိဝါသကို မဟာခန္ဓက, အည္ဘတိတ္ထိယပုဗ္ဗအထာ၌ ကြည့်ပါ။]

ဟိ - မှန်၊ (သာမဏေဖြစ်ကြသော ဘာရဒ္ဝါဒတို့သည် ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင့်တလျက်နေကြ၏ဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) ဥဿော၀ိ - ကုန်သော၊ ဧတေ-ဤ ၀၊သေဋ္ဌ, ဘာရဒ္ဝါဒတို့သည်၊ ဥဒ်စွဲပြာဟွာဏ မဟာသာလဲကုလေ-ဥဒ်စွဲပြာဟွာဏ မဟာသာလုမျိုး၌၊ (မြတ်သော်ပြာဟွာဏ်ဖြစ်သော မဟာသာလ မျိုး၌)၊နိဗ္ဗတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ စတ္တာလီသစတ္တာလီသ ကောဋိဝိဘ၀ါ-ကုဋ္ဌေလေးဆယ် ကုဋ္ဌေလေးဆယ်သော စည်းစိမ်ရှိကုန်၏၊ ထိဏ္ဍံ-သုံးပုံကုန်သော၊ ဝေဒါနံ-ဝေဒတို့၏၊ (ဝေဒကျမ်းစာတို့၏)၊ ပါရဂူ - တဖက်ကမ်းသို့ ဆောက်၏၊ (တဖက်ကမ်းဆောက် တတ်မြောက်၏)၊ မဇ္ဈိမနိကာယေ-၌၊ ၀၊သေဋ္ဌသုတ္တ-ကို၊ သုတ္တာ-နာ၃ရ်၌၊ သရဏံ – ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၌၊ (ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍)၊ ဂတာ-ဆည်းကပ်ကုန်ပြီ၊ (ဤဏ်ဖြင့် အသိအမှတ်ပြုကုန်ပြီ)၊ တေဝိဇ္ဇသုတ္တ- ကို၊ (ဤ ဒီဃနိကာယ်၌ပါဝင်သော တေဝိဇ္ဇသုတ်တော်ကို)၊ သုတ္တာ, ပဗ္ဗဇိတ္တာ-ရွှင်အဖြစ်သို့ ကပ်ဆောက်၍၊ ဣမသ္မိံ ကာလေ - ၌၊ (ဤ အဂ္ဂညသုတ်တော်ကို ဟော တော်မူခါနီး အခါခွင့်၌)၊ ဘိက္ခုဘာ၀ံ-ကို၊ အာကခ်မာနာ—မြွေလင့်တောင့်တ ကုန်လျက်၊ ပရိ၀သန္တိ– နေကုန်၏။

အဗ္ဗောဟာသေ စက်မတိတိ-ကား၊ ဥတ္တရဒက္ခိဏေန-မြောက်အရပ် တောင် အရပ်အားဖြင့်၊ (တောင်မြောက်အားဖြင့်)၊ အာယတဿ-ရှည်သော၊ ပါသာဒဿ-၏၊ ပုရတ္ထိမဒိသာဘာဂေ-အရှေ့အရပ်မျက်နှာ အဖို့၌၊ ပါသာဒဿာယာ ယံ-ပြာသာဒ်၏ အရိပ်၌၊ ယန္တ္ရဂ္ဂူဟိ–ယန္တရားကြိုးတို့ဖြင့်၊ အာကနိ့ယ မာန်– ဆွဲငင်အပ်သော၊ ၎ထနသုတဲ့မွေ့ခ်-အတောင်ထရာ အမြင့်၌သော၊ [ရတန သဒ္ဒါ အတောင် အနက်ဟော။] သုဝဏ္ဏ အဋ္ဌိကံ ဝိယ-ရွှေခွတ်တုတောင် ကဲ့သို့၊ အနီသ ပထေ-ကောင်းကင်၌၊ ဝိဓာ၀န္တိဟိ-အထူးထူး အပြားပြား ပြေးသွားကုန်သော၊

-ဥဿာဒိ ဟေ ဇော။ ။၀၊သေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဝါဒတို့သည် ရဟန်းအဖြစ်ကို မြော်လင့် တောင်းဘု၍ ရဟန်းတို့အထံ၀ယ် သာမဏေအဖြစ်ဖြင့် နေကြရာ၌ မူလအကြောင်း ရင်းမှစ၍ဟူသမျှ ပါဠိဋ္ဌကထာဒိသာဓနသောကြောင့် "သာမဏေအဖြစ်ဖြင့်နေ၏" ဟူသော စကားသည် အဘယ်သို့ သင့်မြတ်နည်း ဟု ဧစောဒနာစွဖယ်ရှိရန်ကား " ဥဿာ၀ိ ဟေ-ဇော့" စသည်ကို မိန့်သည်။

သုဝဏ္ဏ အဋ္ဌိကံ။ ။အဋ္ဌိယတေတိ အဋ္ဌိကံ၊ အဋ္ဌတော် + ဏျု ပစ္စည်း၊ ယကို က ပြု၊ အဋ္ဌသဒ္ဒါသည် "ပူဇော်ခြင်း" အနက်ကိုလည်းဟော၏။ [အဋ္ဌော မူလစ ပူဇ နေ-အဘိဓာန် (၁၀၄၀)။] သုဝဏ္ဏေန+ပကတ်+အဋ္ဌိက သုဝဏ္ဏအဋ္ဌိက်-ရွှေပြင့် ပြုအပ်သော ပူဇော်ထိုက်သော ဆင်းတုတော်၊ ရဒ္ဓနိုဿယဉ် "ရွှေစေတီ" ဟု ဓ၀း၏၊ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင် စင်္ကြံအတွင်းမူနေရုံကို ဥပမာပြုနေသောကား ဖြစ်၍ "ရွှေဆင်းတုတော်" ဟု ဓ၀းလိုက်ပါသည်။

အမဲ့ဏ္ဍာဟိ – ခြေဝဲက်ပါးသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓရသ္မိဟိ – ဘုရားဒွဲ့၏ ရောဂြေပြတော်တို့ဖြင့်၊ သောဘမာနေဒှ – တင့်တယ်တောဝံမူလျက်၊ အပ္ပရာပရံ – ထိုမှ ဤမှ၊ (ခေါ်ကိုတို့ ခေါ်ကြပြန့်)၊ စက်မတိ- စက်ဦးကြွတော်မူ၏။

၁၁၃။ ။အနုစက်မိ ဘွတိ – ကား၊ အဋ္ဌလိ – လဲက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယှ-မြှောက်ချီ၍၊ ဩနတ္ထ သရီရာ – ညွတ်သောကိုယ် ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ) [အရှိအသေပြုသောအားဖြင့်၊ ကိုယ်ကို မတ်မတ်ကြီးမထား၊ ဘဲ ခပ်ယိုင်ယိုင် ထားကုန်သည်ဖြစ်၍။] အနုဝတ္တ မာနာ – အစဉ်လိုက်ကုန်လျက်၊ (အတုလိုက်ကုန်လျက်)၊ စက်မိ သု – ကုန်ပြီ၊ ဝါသေဒွံ အာမန္တေသိဘိ(ဝတ္ထု)-၌၊ (ဃသွာ-ကြွေဒွံ)၊ တေသံ-ထို နှစ်ယောက်ကိုတို့တုံး၊ (သာမဏေ နှစ်ပါးတို့တုံ)၊ သော-ထို၏ သေဒွံ သည်၊ ပဏ္ဍိတ တ်ရော – သာ၍ ဉာဏ်ရှိ၏၊ ဂဗ္ဘေဓာဒွံ – ယုထိုက်သော အကြောင်း အဆာကို လည်းကောင်း၊ ဝိညဇ္ဈေတ်ဒွံ – စွန့်ထိုက်သော အကြောင်းအဆာကို လည်းကောင်း၊ ဇာနာတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထို ဝါသေဒွံကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်ရှိသိစေတော်မူပြီ၊ (မိန့်တော်မူပြီ)၊ တုမ္ဟေ ခွတ္ထာတိ – ကား၊ ဝဲကမ္ဗေ-တို့သည်၊ (ပဋ္ဌဇ်တာ- ကုန်သည်၊)အတ္ထာ- ကုန်၏။

မြာဟ္မဏ်ဖစ္စာတိ-ကား၊ ဗြာဟ္မဏာဇာတိကာ – ဗြာဟ္မဏာဇာတ် ရှိကုန်သည်၊ ဗြာဟ္မဏာကိုလိနာတိ – ကား၊ ဗြာဟ္မဏောသု – တို့၌၊ ကုလီနာ – မြတ်သော အမျိုး ရှိကုန်သည်၊ (ထင်ရှားသောအမျိုး ရှိကုန်သည်)၊ ကုလသမ္ဗန္ဓာ – မြတ်သော

အနုစက်မိ သု။ ။ အနုကို အနုတ်ပြုမဝန်းက၊ ဟု ဇွင့်၏၊ အနုသည် အဘိဝေါဒ်(၁၁၇)လာ၌ အနက်တို့တွင် အနုဝတ္တိ အနက်ဟောထည်း၊ စက်မန္ဒံ - စကြိုးကြွနေတော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ- ကို၊ အနုစက်မိ သု – အစဉ်လိုက်၍ စကြိုးသွားကုန်ဖြီ-ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ၊ ထိုသို့ စကြိုးသွားလျှင် အဲလိုရှိအပ်သောအကြောင်းအရာကို မေးမြန်းနိုရန် မည်ရွေ့မိုင်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား နေ့က်သို့ လိုက်၍ စကြိုးသွားနေကြရ၌သည်။

မြာဟ္မဏ်ဖစ္စာ။ ။ မြာဟ္မဏ်သ + ဇာတိ ဧတေသန္တိ မြာဟ္မဏာ ဇာတိယော၊ မြာဟ္မဏ်ဇာဇာတိယော ဧ၀ + မြာဟ္မဏာဇ္စာ၊ သွတ္တွာ ဏျ ပစ္စည်း၊ ဏ်သို့ ဧရုးနိဿယ်၌ ပြု၏၊ သို့သော် သမသမ်ပြီးသော ဇာတိသဒ္ဒါဧနာင် ဂ၀ပစ္စည်း သက်လေ့ရှိသော ကြောင့်လည်းကောင်း, ဇဏ္ဍမိဧရော စသည်ဖြင့် ဇဏ္ဍပုဒ်ကို ဧတ္ထရဿော ကြောင့်လည်းကောင်း “ဇာတိမေဝ + ဇဏ္ဍံ၊ မြာဟ္မဏ် + ဇဏ္ဍံ ဧတေသန္တိ မြာဟ္မဏဇဏ္ဍာ”ဟု ဆရာ မြတ်တို့ ပြုဧတော်မူကြထည်း။

မြာဟ္မဏ ကုလီနာ ။ ။ ကုလသမ္ဗန္ဓာဖြင့် ကုလီနာ၌ ကုလဗုဒ် + ဏ်ုန ပစ္စည်း ဖြစ်ကြောင်းကို လည်းကောင်း, ထို ဗုန၀ပစ္စည်း၏ အဃတ္ထိအနက်၌ သက်သည်ကို လည်းကောင်း ပြ၏၊ ကုလံ + ဧယသံ + အတ္ထိတို့ ကုလီနာ ဟု ပြု၊ ထို ဗုန၀ပစ္စည်းလည်း ပသံသာအနက်၌ သက်ပါ၊ [ကုလသမ္ဗန္ဓာတိ သမ္ဗန္ဓကုလာ၊ ဥဒ္ဓိတော ဒီဧတော (အလွန်ထင်ရှားဧသော) မြာဟ္မဏကုလေ ဥပ္ပန္နာ၊ ရွိက၁။] မြာဟ္မဏေသု + ကုလီနာ ဟု ဆက်။

အမျိုးနှင့် ပြည့်စုံကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မြာဟ္မဏကုလာတိ - ကား၊ မြာဟ္မဏ ကုလတော-ဗြာဟ္မဏမျိုးမှ၊ (နိဂ္ဂမိတ္တာ-ရှိ)၊ ဘော ဂါဒိသမ္ပန္နံ- စည်းစိမ် အစ ရှိသည်ဟိုဖြင့် ပြည့်စုံသော်၊ မြာဟ္မဏကုလံ- ကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ (ပဗ္ဗဇိတာ အဋ္ဌဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ကုတိအဏ္ဍော- နက်၊ နံ အက္ကောသန္တိတိ- ကား၊ ဒဿ ဝီနေန – ဆယ်ပါး အပြား၌သော၊ အက္ကောသဝတ္ထူနှာ - ဆဲခြင်း၏ တည်ရာ အကြောင်းဝတ္ထုဖြင့်၊ (ဆဲရေးကြောင်းဝတ္ထုဖြင့်)၊ နံ အက္ကောသန္တိ - မဆဲကြ ဘူးလား၊ [အက္ကောသဝတ္ထု ဆယ်ပါးသည် ပါစိတ်ပါဠိတော်၌ ဩမသဝါဒ သိက္ခာပုဒ်၌ ပါ၏။] နံ ပရိဘာသန္တိတိ- ကား၊ နာနာဝိဓာဃ- အမျိုးမျိုးသော အပြား၌သော၊ ပရိဘာဝနကထာဃ — လှမ်းမိုးကြောင်း စကားဖြင့်၊ (နှိမ်၍ ပြောဆိုကြောင်း စကားဖြင့်)၊ နံ ပရိဘာသန္တိ - လှမ်းမိုး၍ မပြောကြဘူးလား၊ (မနှိမ်ကြဘူးလား)၊ ဣတိအတ္ထော-နက်။

ဣတိ-လျှင်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ (ပဒ္ဓတိ၌စပ်)၊ မြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ဣမေ သာမဏေရေ - တို့ကို၊ အက္ကောသန္တိ - ဆဲကြကုန်၏၊ ပရိဘာသန္တိ-လှမ်းမိုး၍ ပြောကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနမာနော၁၀-သိတော်မူလျက်သာ၊ ပုစ္ဆတိ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (ပဒ္ဓတိ – နည်း)၊ ဣမေ-၌ သာမဏေတို့သည်၊ မယာ – သည်၊ အပစ္စိတာ-မမေးအပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ)၊ ပဋမတရံ- ရှေးဦးဖူး၊ နံ ကထေ သ္ဆန်- စကားပြောကြလိမ့်မည် မဟုတ်၊ အကထိတေ-မပြောအပ်သော်၊ ကထာ-တရားစကားသည်၊ နံ သမ္ဖဋ္ဌာတိ — မဖြစ်၊ ဣတိ — ကြောင့်၊ ကထာ သမုဋ္ဌာ ပနတ္ထာယ - တရားစကားကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဇာနမာနော ပုစ္ဆတိ)၊ တဋ္ဌါဟိ - တဋ္ဌဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကော်သဝစနေ - ကော်သ သဒ္ဒါသည် ဟောအပ်သော အနက်၌၊ ဝါ-စပ်စပ်ဟူသော အနက်၌၊ (ပဝတ္တေ္တာ-သော၊) နိပါတော-တည်း၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ကော်သေနေ-တဒသော အဖြဲဖြင့်ပင်၊ (စင်စစ်သာလျှင်)၊ နော-တပည့်တော်တို့ကို၊ မြာဟ္မဏာ - တို့သည်၊ အက္ကော သန္တိ – ပါကုန်၏၊ ပရိဘာသန္တိ — ပါကုန်၏၊ ဣတိအတ္ထော — ပါကုန်၏၊ ဣတိ ဘဂဝါ-["ဣမေ သာမဏေရေ" ဟူသော ကံကို ကြည့်၍ "နော" ကိုလည်း "ကံ" အနက် ပေးလိုက်ပါသည်။]

မြာဟ္မဏကုလာ ။ ။ ဤမှမိသည် နိဗ္ဗိဒ္ဓဝိသယ အပါဒါနိကတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နိက္ကမိဘွာ" တု ပါဠိတော်၌ ထည့်စပ်၊ ဤပါဠိဖြင့် တစုံတခုသော ဖျက်စီးမှုသည် နိဗ္ဗိစက်အပ်သော မြာဟ္မဏမျိုးမှ ထွက်လာ၍ ရဟန်းပြုသည်မဟုတ်၊ ဥစ္စာစည်းစိမ်၊ ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ပြည့်စုံသော မြာဟ္မဏမျိုးကိုစွန့်၍ ရဟန်းပြုခဲ့သည်ဟု ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဘာဂါဒိသိ သမ္ပန္နံ၊ ဧဝေဖဝတာယ"ဟု သမုဋ်ခေါ်သည်။ [အက္ကောသန္တိန့် ဆဲပုံသည် ပါဠိတော်၌ ပါသည်။]

အတ္တရူပါယာတိ - ကား၊ အတ္တနေဒ-မိမိ၏၊ အနုရူပါယ-အလိုအားလျော်သော၊ ပရိဝုဏ္ဏာယာတိ-ကား၊ ယထာရုစိ—အလို အားလျော်စွာ၊ ဥ၀ါ-အကြောင်း အကြင် အလိုအတိုင်း၊ ပဒဗျဉ္ဇနာနိ – ပုဒ်ဗျည်းတို့ကို၊ (အနုက်ကို ထင်ရှား ပြကြောင်း ဖြစ်သော် စကားလုံးတို့ကို)၊ အာဇာနေပေတ္တာ အာဇာနေပေတ္တာ—တက်ဆောက်စေ၍ တက်ဆောက်စေ၍၊ (တင်၍ တင်၍)၊ ပရိပုဏ္ဏာယတိ — ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော၊ နော အပရိ ပုဏ္ဏာယာတိ — ကား၊ အန္တရာ — အကြား၌၊ အဋ္ဌပိတာယ-မတည်စေအပ်သော၊ (မရပ်တန့်စေအပ်သော)၊ နိရုန္ဓဲ-အကြား မရှိအောင်၊ (အဆက်မပြတ်)၊ ပဝတ္တာဝေယ်သော၊ (ပရိဘာသာယ ဟူသော ဖါဠိတော်၌စပ်)၊ [အဋ္ဌပိတာယ နေရာဝယ် ကာရိတ်ပစ္စည်း မပါဘဲ “အဋ္ဌိတာယ - ရပ်တန့်မနေသော”,,စာ့ ရှိလျှင်ကောင်း၏၊ အခြားနေရာ၌ဘတ္တာသန် ဘတ္တပရိဝါဒိ အဋ္ဌိတာ ဟောတိဟု သုံးစွဲ၏။]

ပန – ပုရိဟာရပကွမ္ဘတ္ထပ္ပါး ဧစဒကပဟ်ကွဲကား၊ ကဉ္စွာ - ကြေဉင့်၊ ဗြာဟ္မဏာ—တို့သည်၊ ဣမေ သာမဂ္ဂေရေ—တို့ကို၊ အက္ကောသန္တိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အဓေးတည်း၊ အပုတိဒ္ဓတာယ တည်ရာ မိုရာမရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (မိုခို အားကိုးရာ မရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ အက္ကောသန္တိ - ကုန်၏၊) ဣတိ — ဤကား အဖြေတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (အပုတိဒ္ဓတာယဟူသော စကားသည် မှန်၏၊) (တနည်း) ဟိ-ခဲ့ပြီ၊ ဣမေ သာမဏေရာ— တို့သည်၊ အဂ္ဂဗြာဟ္မဏာနံ - မြတ်သော ဗြာဟ္မဏတို့၏၊ ပုတ္တာ-တို့တည်း၊ တိဏ္ဏံ— ကုန်သော၊ ဝေဒါနံ-တို့၏။ ပါရဂူ—ကမ်းတဖက်သို့ ရောက်သူတို့တည်း၊ ဝါ, - တဖက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်သူတို့တည်း၊ [စာအုပ်တို့၌ “တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ” ဟု တွေ့ရ၏၊ ပါဠိတော်များ၌ “တိဏ္ဏံ ဝေဒါနံ”ဟု သုံးစွဲသည်။] ဇမ္ဗုဒီပေ—ဇမ္ဗူဒီပ်၌၊ ဗြာဟ္မဏာနံ-တို့၏၊ အဋ္ဌရေ-အလယ်၌၊ ပါကဋာ-တင်ရာသူတို့တည်း၊ သမ္ဗာဝိတာ-ချီးမွမ်းအပ်သူတို့တည်း၊ တေသံ - ထို သာမဏေရတို့၏၊ (ဝါသေ၌ ဘာရဒွါဇသာမဏေရတို့၏)၊ ပမ္ဖဏိ

အတ္တနော၊ဧ၀ေ၊ပ၀တ္တာယ။ ။ပါဠိတော်နောက်နှာန်း ဗြဟ္မည်အတိုင်း ဗြာဟ္မဏတို့က ဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒွါဇ သာမဏေရများကို ဆဲသောအခါ (အတ္တနော အနုရူပါယ) စိတ်ကြိုက် စကားလုံးဖြင့်၊ (ပရိပုဏ္ဏာယ) အပြည့်အစုံ သုံးရှိ၍၊ (နော အပရိပုဏ္ဏာယ) ကြားထဲမှာ ရပ်တန့်မနေပဲ မပြတ်မလပ် ဧလေပ် ဆဲရေးကြိမ်၊ ထို့ကြောင့် “ပရိပုဏ္ဏာယ”ကို “ဃဏရစိ၊ဧ၀ေ၊ပရိပုရိတာယ” ဟုလည်းကောင်း, “နော အပရိပုဏ္ဏာယ”ကို “အန္တရာ၊ဧ၀ေ၊ပ၀တ္တာယ” ဟုလည်းကောင်း သန္ဓိဒ္ဓေါသည်။

မှန်၏၊– အကြားအကြား၌ ဖြတ်၍ မပြောအပ်ဧသာစကားသည် အကြောင်းအရာတခုခုနှင့်တရု ပြတ်နေသောကြောင့် ပရိပုဏ္ဏာမဖြစ်၊ ဤ၌ ထိုသို့ မဟုတ်သောကြောင့် ပရိပုဏ္ဏာဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် နော အပရိပုဏ္ဏာယကို အန္တရာ စသည်ဖြင့် ဒွိဒ္ဓသည်၊— ဋီကာ။

တတ္တာ-ရွှင်ပြုံကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အညော- ကုန်သော၊ ပြာဟ္မဏပုတ္တာ—တို့သည်၊ ဟမ္မဇိ သူ။

အထခေါ်၌၊ ပြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ မယ်—တို့သည်၊ အပ္ပတိဋ္ဌာ — တည်ရာမှီရာ မရှိသူတို့သည်၊ ဇာတာ—ကုန်ပြီ၊ ဣတိ — ဤသို့ကြ၍၊ ဣမာယ အပ္ပတိဋ္ဌ ဇာယ - ဤသို့တည်ရာ မှီရာမရှိကုန်သည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂါမဒ္ဒါရေပိ - ရွာတံခါး၌၊ လည်းကောင်း၊ အန္တေဝဂါမေပိ — ရွာတွင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဧတ—တို့ကို၊ ဒိဋ္ဌာ - ၍၊ တုမှေဟိ - တို့သည်၊ ပြာဟ္မဏာသမယော - ပြာဟ္မဏတို့၏ အယူကို၊ ဘိန္နော - ဖျက်အပ်ပြီ၊ [ဦကာဠ် ဝိဘိန္နော ဟု ရှိ၏။] မုဏ္ဍသမဏကာသ္သ - ကတုံးဖြစ်သော ရဟန်းစုတ်မိ၏၊ [သမဏကဠိက သည် ကုဏ္ဍိတအနက်ဟော။] ပစ္ဆာတော ပစ္ဆာတော - နောက်၌ နောက်၌၊ (နောက်က နောင်က)၊ ရဟဂိဒ္ဓါ - အရသာ၌ မက်မောကုန်သည်၊ (အစားကောင်းအသောက်ကောင်း၌ မက်မောကုန်သည်)၊ ဟုတ္ဝာ၊ ဝိဓရဏ - လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ ဣတိ အာဒီနိ ဧဓ-ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို လည်းကောင်း၊ ပါဠိယံ - ၌၊ အာဂတာနိ- တိုက်ရိုက် လာကုန်သော၊ ပြာဟ္မဏော၁ သေဋ္ဌော ဝဇ္ဇော ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဒဿောန္တိ ၌စပ်)၊ ဇာတိဂေါတ္တာဒီန်—

သေဋ္ဌော ဝဇ္ဇော။ ။ ဝဏ္ဏသဠါသည် ဇာတိ (အမျိုး) အနက်ဟောတည်း၊ ဧလာကဠ် "ဤသူသည် ပြာဟ္မဏ၊ ဤသူသည် ခတ္တိယ၊ ဤသူသည် ဝေဿတို့၊ ဤသူသည်

ဇာတ်အနှယ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ပညာပန ဌာနေ - အပြားအားဖြင့် သိစေရာ ဌာနဉ်၊ (ပညတ်အရာဌ်)၊ မြာဟ္မဏောဝ–မြာဟ္မဏသည်သာ၊ (မြာဟ္မဏဇာတ် သည်သာ)၊ သေဋ္ဌေဝ–မြတ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (မြာဟ္မဏတို့သည်)၊ ဒဿေန္တိ– ပြကုန်၏၊ ဟီနာ အညေ ဝဏ္ဏာတိ– ကား၊ ဤကရေ–မြာဟ္မဏမျိုးမှ တပါးကုန် သော၊ တယော–ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏာ-အမျိုးတို့သည်၊ (ဇာတ်တို့သည်)၊ ဟီနာ-နိမ့်ကျကုန်၏၊ လာမကာ - ညံ့ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ။

သုက္ကေဘတိ– ကား၊ ပဇ္ဇာရေ– ဖြူစင် သန့်ရှင်း၏၊ ကဏှာတိ – ကား၊ ကာဠကာ–မည်းညစ်ကုန်၏၊ (မသန့်ရှင်းကုန်)၊ [စာအုပ်တို့၌ ကဏှောတိ ကာဠကော ဟု ကေဝုစ်ဖြင့် တွေ့ရ၏၊ ကဏှာ.အညေ ဝဏ္ဏာ၏ အဖွဲ့ဖြစ်သော ကြောင့် ကဏှာတိ ကာဠကာဟု ဗဟုစ်ဖြင့် ရှိသင့်သည်။–မဇ္ဈိမ ပံ့ ၄–ဝဂ့် ၄–သုတ်တို့၌ကား ကေဝုစ် ရှိ၏။] သုဇ္ဈန္တိတိ–ကား၊ ဇာတိဂေါတ္တာဒိနံ–တို့ကို၊ ပညာပန ဌာနေ–၌၊ သုဇ္ဈန္တိ - စင်ကြယ်ကုန်၏၊ မြတ္ဆုနေဝ ပုတ္တာတိ - ကား၊

သုဒ္ဓ " ဟု ဇာတ်စသည်တို့ကို အထင်အရှား ပြသောအားဖြင့် " မြာဟ္မဏောဝ ဿေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော–မြာဟ္မဏအမျိုးဇာတ်သည်သာ အမြင့်မြတ်ဆုံး"ဟု မြာဟ္မဏတို့က ယူဆကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဇာတိ ဂေါတ္တာဒိနံ ၊ပေ ၊ ဒဿေန္တိဟု ဖွင့်သည်။ [ဇာတိ သဒ္ဒါ၏ အခြားအနက်များနှင့် တကွ ဝိဂ္ဂဟကို မြဟ္မဇာလသုတ် အဋ္ဌကထာဘို့၌ ကြည့်ပါ။]]

ဧဒုတရေ၊ပေ၊ဟီနာ။ ။မြာဟ္မဏ ခတ္တိယ စသော အမျိုးနှစ်ပါးတွင် မြာဟ္မဏ သည်သာ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်၏၊ ကျန် ၃ မျိုးသည် မြာဟ္မဏတို့အောက် နိမ့်ကျ၏၊ ဟု မြာဟ္မဏတို့ ယူဆရာ၌ မိဆွာဘိမာန- မှားသော လွန်ကဲသော မာန , မိစ္ဆာဝါဒ– မှားသော အယူကြောင့်သာဖြစ်၏၊ မြာဟ္မဏနှင့် ခတ္တိယကား တရံတခါ မြာဟ္မဏက သာ၏၊ ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော်၌ မြာဟ္မဏထက် ခတ္တိယက သာသောကြောင့် ငါတို့ ဘုရားအလောင်းတော်သည် ခတ္တိယမျိုး၌ ဝင္ရိသန္ဓေနေ့တော်မှသည်။

သုဇ္ဈန္တိ ။ ။ သုဇ္ဈန္တိတိ သုဒ္ဓါ ဟောန္တိ၊ နံ နိဒ္ဒံ ဂရုတာ, ဟါဒုဏ္ဍန္တိတိ ဝဒန္တိ၊ သုဇ္ဈန္တိ – စင်ကြယ်ကုန်၏ ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ စင်ကြယ် သန့်ရှင်းသဖြင့် နိဒ္ဒေသ (မျက်ကွယ် ကဲ့ရဲ့မှု) ဂရုဟာ (မျက်ဒွေက် ကဲ့ရဲ့မှု) သို့ မရောက်- ဟူလို၊ ဤသို့ မြာဟ္မဏတို့က မြေပြာကြသည်။

ဓနဉ်း။ ။သုဇ္ဈန္တိ ဝါ သံသာရတော သုဇ္ဈန္တိ–မြာဟ္မဏ အမျိုးအနှယ်တို့သည် သံသရာမှ စင်ကြယ် (လွတ်မြောက်) ကုန်၏၊ နသေသော ဝဏ္ဏာ–အခြားသော အမျိုး အနှယ်တို့ သံသရာမှ မစင်ကြယ်ကြကုန်၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) အသုဇ္ဈဇာတိကတ္တာ– ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော ဇာတ်မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မန္တဇ္ဈေနဘာဝတော၀ေဒ– ဝေဒကျမ်းစာကို ရွတ်ဆိုမှု မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ ဤသို့ မြာဟ္မဏတို့ ယူဆကြသည်၊– ဦးကာ။

မဟာဖြဴတ္တုနော – မဟာဖြဴတ္တာ၏၊ (ဖြဴတ္တာမင်း၏)၊ ပုတ္တာ–သားဆိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်၊ သြရသာ မုခတော ဇာတာဟိ–ကာ၊ ဥရေ–ရင်၌၊ ဝသိတ္တာ–နေ၍၊ မုခတော–ခံတွင်းမှ၊ နိက္ခန္တာ–ထွက်လာကုန်ပြီ၊ ဝါ–တနည်း၊ ဥရေ ရင်၌၊ ကတ္တ – ပြုရ၍၊ ဝါ–ထား၍၊ သံဝနိတာ–ကြီးပွားစေအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ သြရသာ–သြရသတို့မည်၏။[1] ''မုခတော–မှ၊ ဇာတ–ဖြစ်'' ဟူသည် ပါးစပ်မှ ဖွားမြင်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတာကို နိက္ခန္တာဟု ဖွင့်သည်။[2]

သြရသာ။ ။ဥရေ ဝသိတ္တာဟိ ကြည့်၍ ''ဥရေ+ဝသန္တိတိ သြရသာ''ဟု ပြု၍ ဤနည်းဖြင့် သြရသာသည် မုခတော ဇာတာ၏ ဝိသေသနတည်း၊ သြရသာ – မဟာဖြဴတ္တာ၏ ရင်၌ နေခဲ့ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) မုခတော-ခံတွင်းမှ၊ ဇာတာ - ဓမ္မဖွားကုန်ပြီ၊ သူ ပေးပါ။

တနည်း။ ။ဥရေ ကတ္တာ သံဝနိတာဟိ ကြည့်၍''ဥရေ+သံဝဒ္ဓာ သြရသာ''ဟုပြု၍ ဤနည်းဖြင့် မုခတော ဇာတာသည် သြရသာ၏ ဝိသေသနတည်း၊ မုခတော - မှ၊ ဇာတာ-ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) သြရသာ – မဟာဖြဴတ္တာ၏ ရင်၌ ကြီးပွားခဲ့ရကုန်ပြီ၊ ဤသို့ ပေ ပါ။

ဖုတ်ချက် ။ ။ အဋ္ဌကထာဆို ဥဒေရ ကတ္တာ ဟု ကတ္တာဝုပ် ပါနေသောကြောင့် ''သံဝနိဘာ– ကြီးပွားစေအပ်ကုန်ပြီ'' ဟု ကမ္မသာဓန ရှိရ၏၊ ကတ္တာလည်း ဌပန အနက်ဟောသ။ [အာဓာရ နောက်, ကရဏောက် , မဖေါက် ဌပန အနက်တည်း– နိယာဓိ။] ပါဠိတော်ဋ္ဌကား ''ဥရေ+သံဝဓ္ဒာ''ဟု ကတ္တုသာဓနဖြင့် ပြဖွ အဓိပ္ပါယ် ရှင်းသည်။

ဋီက၁။ ။ဗုဇ္ဈာနာမ အနေကာရဃဘဝိ ဟောန္တိ၊ နာ တဃာ ဇွမေ (၍ ဖြာယူဏာတို့ကား ထိုသို့ အနေကာရဃ မဟုတ်ကြ)၊ ဇုတိ အာဟ သြရသာတိ၊ ဥရေ သံဝနိတာ ပုဏ္ဍာဝိ သြရသန္တိ ပုဏ္ဍတိ၊ (ဒိဒိဘိုယိတိုင် မမွေးဖွားရဲ ရင်ဦးတားရ၍ ကြီးပွားစေအပ် သော သားကိုလည်း သြရသ ဟု ဆိုအပ်၏)၊ ဇွမေ ပန မုခတော နိဂ္ဂတာ ဟုတ္တာ ဥရေ သံဝဒ္ဓတိ ဒဿေတုံ မုခတော ဇာတာတိ ဝုတ္တံ၊–မစ္ဆိုမလဏ်, ၄–ဝဂ်, ၄ သုတ်၊ [မုခတော နိဂ္ဂတာ ဟုတ္တာ ဥရေ သံဝဒ္ဓာကို ကြည့်၍ ဧနာဂ်နည်း၌ မုခတော ဇာတာသည် သြရသာ၏ ဝိသေသနတည်း ဟု ဖွင့်ပ။]

မုခတော ဇာတာ ၌ ဖွင့်ဖွယ်။ ။အင်္ဂတသာဒနှင့် ပဇ္ဇာသဒ္ဒိကာထို့၌ မုခတော ဇာတာကို ဖြဴတ္တာမင်း၏ ခံတွင်းမှ ဖွားဖြင်း၏ ဟု ဆွဲ၏၊ များစွာသော မြာဟ္မဏထို့ကလည်း ထိုသို့မဝင် ယူဆကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက မြာဟ္မဏထို့သည် မြာဟ္မဏဇာတိ၏ ဝမ်းတိုက်၌ ပဋိသန္ဓေ နေခဲ့၍ မြာဟ္မဏီ၏ ဃောနိမှ မွေးဖွားခဲ့ကြပုံကို မိန့်တော်မူ၏။

ဗြဟ္မာဘတိ – ကား၊ ဗြဟ္မတော၁ – ဗြဟ္မာခေကြော်ဝဉ်၊ နိမ္မတ္တာ – ဖြစ်ကုန်ပြီး၊ [နေ၁က်၌ မဲ့ယာနိဇာဝယ် ဃာ၁ဝ မခွဂ္ဂန ဇာတာဒဲ ဖွင့်ပုံကိုကြည့်၍ “ဗြဟ္မခေတ်ာ့-ကြေ-ငှ်” ဟုပေးလို့က် ပါသည်။] ဗြဟ္မာနိမ္မိတဲ့ဘတိ – ကဲ့၊ ဗြဟ္မုနှာ – သဲသည်၊ နိမ္မိတာ – ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်ပြီ၊ ဗြဟ္မဒါယာဒါဘိ – ကား၊ ဗြ ဥ္ဘနော – ၏၊ ဒါယာဒါ – ဝေဒ အစရှိသော အမွေကို ခံယူကြရကုန်၏။[ဆာခဒဖွဲ့တိ အာ၁ဒါ၊ ဒါယံ+ ဇာဒါ+ဒါယာဒါ။]

ဟိန် ၊ပေ၊ အဋ္ဌုပဓတာတိ – ကား၊ ဟိန် - နိမ့်ကျသော၁ ဝတ္ထု – အမျိုး အနွယ်သို့၊ အဋ္ဌုပဂတ္တာ – ကပ်ရောက်ကုန်သည်၌ အတ္ထ - ဖြစ်ကုန်၏၊ မုဏ္ဍကသဒ္ဒကေတို – ဟူသော၁စကား၌၊ နိန္နန္တာ – ကဲ့၌ လိုကုန်သည်၊ ဇီဂုဗ္ဗန္တာ – စက်ဆုပ်လိုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝဒန္တိ – ပြောကုန်၏၊ မုဏ္ဍကာ မတ္တဋ္ဌေဝ – ဦးပြည်း ဖြစ်ကာမျှကိုလည်းကောင်း၊ (ကတ္ဘုဖြစ်ကာမျှကိုလည်းကောင်း၊) သမဏာမတ္တဋ္ဌေ ရဟန်း ဖြစ်ကာမျှကိုလည်းကောင်း၊ သဏ္ဌာယာ – ၌၊ န (ဝဒန္တိ) – ပြောကြကုန်သည် မဟုတ်၊ [က၊ ဆုည် ဂ္ဂရဟတ္တ။ ကုစ္ဆိတော + မုဏ္ဍော

ဝါဒိကံဝဂ်ဒီကာ။ ။ဤဒီကာဌ်ကား၊ မုခတော ဇာတာဂို တိုက်ရိုက် အဓိပ္ပါယ်ယူရမည့် မှချစကားဟု မဟုဆပ်ဥပဓာခကားဟု ယူဆ၍၌ ပြာယ္ဘဏာသိသည် ဖြဟ္မာမင်း၏ ခံဘွင်းမှ ရွေးဖွားသည်ဟု ဆိုသော်လည်း တကယ်မွေးဖွားသည် မဟုတ်၊ ဖြဟ္မာမင်း၏ မုခ၁ါ၌ တည်းဟူသော ဝေဒကျမ်း၀ာမှ ပေါက်ဖွားလာကြသူများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုင့်သည်၊ ဖြဟ္မဇာဉ်သည်း မဟာဖြဟ္မာ၏ ဝေဒဘုသော စကား၊ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏၊ဟုလည်းကောင်း၊ ဖြဟ္မ နိမ္မိတာဉ် မုခတော ဇာတာ ဖြဟ္မဇာ ဟူသော အကြောင်း၂ ပါးကြောင့်ပင် ဖြဟ္မာမင်းက ဖန်ဆင်း အုပ်သည် ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်၏။

မှန်၏၊–ထို အုဒ္ဓင့်သည် “ဖြဟ္မုနေ၃ + ဇာ့ဒံ ဖြဟ္မံ၊ ဖြဟ္မံ + အဏာဒီတို ဖြဟ္မဏော” ဟူသော ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဂ္ဂကထာ၃လာ စကား၌ ထပ်ဖိ၍၊ ပညာတတ် ဖြဟ္မဏများက လည်း ဇာတိကဝဂ်ဒီ့ကာကဲ့သို့ပင် ယုဆကြပေလိမ့်မည်။

၈၀း၃ွယ်။ ။ထိုသို့ဖြဟ္မလျှင် “မုခတော ဇာတာ”ဟူသော စကား၌ မှုဖြတ်စွာ မိန့်တော်မူအပ်သော “ဒိသဿွ ခေါ ဝါသေဋ္ဌ၊ ဧတေ ဖော်ဒဒီဇာဝ သဓ၁နုဉ်”ဟူသော စကား၌ရှစ်ရပ်ကို အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်း ဟု မေးစရာရှိ၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဖြာဟ္မဏ အများစု၏ အယူမှားကို ထိုက်ရိုက် ပယ်သည်ဉ ဖွဲ့ ဖတ်ပါ၊ ထို့ပြင် “မုခတော ဇာတာ”အရ ဖြဟ္မာမင်း၏ ခံဘွင်းမှ တကယ်ပင် မွေးဖွားသည် ဟု ယူသည်ဖြစ်စေ့ ဖြဟ္မမင်း၏ မုခ၁ါ၌တော့ဖြစ်သော ဝေဒကျမ်းစာမှ ပေါက်ဖွားသည် ဟု ယူသည် ဖြစ်စေ ဖြာဘွဲ့ကတို့၏ အယူကား အများသာတည်း၊ ဘာကြောင့်နည်း၊–ဆဏ္ဍ၁ါတို့ကို ဖန်ဆင်းနိုင်ရေး၁ ထာ၁ရဖြဟ္မာသည်ပင် မရှိသော်ကြောင့်တည်း။

မုဏ္ဍကော၊ ကုစ္ဆိတော + သမဏာ သမဏကာ ဟု ပြု။] ဣဇ္ဇေတိ - ကား၊ ဂဟပတိကေ - အိမ်ရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ - သဒ္ဒအမျိုးအနွယ် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကဏ္ဍေတိ- ကား၊ ကာဠကေ - မည်းညစ်ကုန်သော၊ ပန္ဒုဏြိ - ကား၊ မာရဿ-မာရ်နတ်၏၊ ပန္ဒုဘူတေ - ဆေးမျိုးဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ မာရပက္ခိကေ - မာရ်မင်း၏ အာသင်းအပင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (မာရ်မင်း၏ ဘက်သားဖြစ်ကုန်သော်)၊ ပါဒါပစ္စေတိ-ကား၊ မဟာပြ ့ နေ၁- ၏၊ ပါဒါနိ- ခြေတို့၏၊ အပစ္စာဘူတေ- သားဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဒတော- မှ၊ ဇာတေ- မွေးဖွားကုန်သော၊ (မုဏ္ဍကေ- စက်ဆုပ်အပ်သော ကတုံးဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- ကတုံးစုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ သမဏကေ - စက်ဆုပ်အပ်သော ရဟန်းတို့သို့၊ ဝါ - ရဟန်းစုတ်တို့သို့၊ အဏ္ဏုပ ဂတာ — ကပ်ရောက်ကုန်သည်၊ အတ္ထ — ဖြစ်ကုန်၏ ၌စပ်၊) ဣတိအယံ - ကား၊ အဓိပ္ပါယော — ပဏ္ဏားတို့၏ အလိုတည်း။

၁၁၄။ တဋ္ဌ ဝေါ!ပေါဧ၀ မာဃံသူတိ ဧတ္ထ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ဧ၀ါတိ- ဧ၀ါဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ · နိုပါတမတ္တံ-အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ဝါ- တနည်း၊ သာမိဝစနံ - သာမိဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ တုမှာကံ -သင်တို့၏၊ ပြာဟုဏာ-ပဏ္ဏားတို့သည်၊ (ဧ၀မာဟံသု၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထေ၁-နက်၊ ပေါရာဏာနွိ-ကား၊ ပေါရာဏကာ-ရှေးဠာရိုဖြစ်သော၊ အဂ္ဂညံ-လူအမေါင်းတို့သည် အစ

ဣဇ္ဇေ၌ ။ ။[ဣဇ္ဇာ၏ ဝစနတ္ထနှင့်တကွ အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကို သိလိုကွန် ဘာသာဋီကာ အမဋ္ဌသုတ်၌ ကြည့်ပဉ်။။] ဆင်သည် ‘‘ ဣဇာ ’’ မည်၏၊ ဆင်၏ ဝဓေ၁ဂကို ထိုက်သူများသည် ‘‘ ဣဇ္ဇ ’’ မည်၏၊ ဆင်သည် ခေါင်းသူ၏ အလိုအတိုင်း သစ်ဆွဲရွှေ့ စသော ကာယပယောဂကို တပင်တပန်း ပြုရသကဲ့သို့ အလုပ်သမား လယ်သမား ဂဟပတိတို့လည်း အားသွန်ခွန်စိုက် ပင်ပင်ပန်းပန်း အလုပ်လုပ်နိုင်မှ စား၀တ် နေရေး ပြေလည်ကြသောကြောင့် ဂဟပတိကတို့သည် ‘‘ ဣဇ္ဇ ’’ မည်၏၊ ထို့ကြောင့် ‘‘ ဣဇ္ဇေတိ ဂဟပတိကေ ’’ ဟု ဖွင့်သည်။

ဆက်ဦးအုံး။ ။ဂဟပတိဟု ဆိုသော်လည်း များစွာသောအိမ်ဘို့ကို ပိုင်ဆိုင်သော သူကြွယ်များ မဟုတ်၊ တအိမ်မှလောက်သာ ပိုင်ဆိုင်သော အိမ်ပိုင်ရှင်ကလေးများ တည်း၊ ထို့ကြောင့် ‘‘ ဂဟပတိ ’’ ဟုသာ ဓမ္မပဲ့ ‘‘ဂဟပတိက’’ဟု ခဒ္ဒကအနက်ဟော က ပစ္စည်းဖြင့်ဆိုရှိ ဣဇ္ဇေတိ သုခ္ခ ဟု ဋီကာ၌ ဖွင့်သည်၊ အိမ် ဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ ဖြင့် ဖွဲ့အစ်သော အောက်တန်းကွသော သူဆင်းရဲများ-ဟုလို၊ ဂဟပတိဃုဏ်း အများစု ပါဝင်သော သမဏဘို့-ိလည်း ဖြာယူဏာထိုက ‘‘ဣဇ္ဇ’’ဟု နှိပ်ချုပ် သုံးစွဲသည်။

ပန္ဒု။ ။ ။ပန္ဒုန်ထွေ့ ပန္ဒု၊ သံယောဇဉ်ကြိုးဖြင့် ဖွဲ့နှောင်တတ် သောကြောင့် ဆွေမျိုးသည် ‘‘ပန္ဒု’’ မည်၏၊ ရဟန်းများကို ‘‘မာရိုနတ်၏ဘက်သားများ’’ဟု ဖြာယူဏာ ထိုက ယူဆကြသည်၊ [အမဋ္ဌ သုတ္တဋ္ဌကထာ၌ ‘‘ မန္ဒိုပါဒါပစ္စေ ’’ ဟု တပုဒ်တည်း အဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်ပြထားသည်။]

ဟူ၍၎ အသိအမှတ် ပြုအပ်သော၊ လောကုပ္ပတ္တိ စရိယဝံသ — သတ္တလောက ဖြစ်ခြင်း၏ အစဉ်အဆက်ကို၊ (သတ္တလောက ဖြစ်ပုံ အစဉ်အဆက်ကို)၊ အဃ ရန္တာတိ-ကား၊ အဃရမာနာ-အမှတ်မရကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) (၉၀ မာဃ်သုဒ္ဓစပ်)၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟေ၀တိ)၊ ဝါသေဋ္ဌ - ဝါသေဋ္ဌ၊ ကော ဇာန - စင်စစ်အားဖြင့်၊ ၉၀ါ-သင်တို့၏၊ ပြာဟ္မဏာ-ထို့သည်၊ ပေါရာဏ်-ရှေးဦး ဖြစ်သော၊ လောကုပ္ပတ္တိ" — သတ္တလောက၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ (သတ္တလောက ဖြစ်ပုံကို)၊ အနုနုဿရန္တာ - အမှတ် မရကုန်သည်၊ အဇာနန္တာ - မသိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ၉၀-ဣတ္ထိသို့၊ ၀ဒန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတ္ထံ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ဒိဿန္တိ ၉၀ါ ပနာတိ ၉၀မာဓိ - ဤသို့ အစရှိသော စကားကို၊ တေသံ - ထို ပြာဟ္မဏတို့၏၊ လဒ္ဓီဘိန္နကထ္ထာယ-အယူကို ဖျက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ဘဂဝ်တာ)ဝုတ္တံ။ ပြာဟ္မဏာ ပြာဟ္မဂေနာ ပုတ္ထာ သြုရသာ မုခတော ဇာတာ ဟူသောအယူကို ဝယ်ဖျက်ခြင်းငှါ မိန့်အပ်ပြီ။]

တတ္ထ - ထို ဒိဿန္တိ ၉၀ါ ပန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပြာဟ္မဏီယောတိ-ဟူသည်ကား၊ ပြာဟ္မဏာနံ- တို့၏၊ ပုတ္ထပဋိလာဘတ္ထာယ- သား သို့ ရခြင်း အကျိုးငှါ၊ အာ၀ါဟ ဝိ၀ါဟ၀သေန - သို့ဆောင်ယူခြင်း သို့ပေး၍ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကုလံ-အမျိုးသို့၊ အာနိတာ-ဆောင်ယူအပ်ကုန်သော၊ ပြာဟ္မဏီ ယော - ပဏ္ဏားမတို့ကို၊ ဒိဿန္တိ-တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ တာ တော-ထို ပုဏ္ဏားမတို့သည်၊ အ၀ရေန-တပါးသော၊ သမယေန-အခါ၌၊ ဥတုနီယော ပိ-ဥတုရှိကုန်သည်လည်း၊ ဟော့ရွိ၊ သဒ္ဒါတပုပ္ပါ-ဖြစ်သော ဥတုပန်းရှိကုန်သည်၊

၉၀ါရာဏံ အနုဿရန္တ္ဝာ။ ။ကဲ့သ့ဉဒိုးက အမျိုး ၄ ပါး ဝိုင်းခြား ခွဲ၀ေထား၍ မရှိ၊ သတ္တ၀ါအားလုံး တုကြ၏၊ နေ့ာက်မှ သတ္တ၀ါတို့၏ ပထော၀အလိုက် ကွဲပြားမှု ဖြစ်ရသည်၊ ထို ဖြစ်စဉ်ကို မသိရှု ပြာဟ္မဏတို့က ပြောကြသည်၊ ပြောပုံကို ပ ဋ္ဌိတော်၌ ကြည့်ပါ။

အာ၀ါဟ ဝိ၀ါဟ။ ။အာ၀ဟန် အာ၀ါဟော့ - မိမိ သတ္တိသားအတွက် အခြား အိမ်မှ သတ္တိသို့ကို ဆောင်ယူခြင်း၊ (အာ + ၀ဟ + ဏ)၊ ဝိမိနာ + ၀ဟန် ပေသန် ဝိ၀ါဟော – မင်္ဂလာ အစီအစဉ်ဖြင့် သတ္တိသို့ကို သူတပါးအိမ်သို့ ပို့ပေးခြင်း။ ["အာ ၀ါဟ - သတ္တိသို့ကို ဆောင်ယူခြင်း၊ ဝိ၀ါဟ- သတ္တိသို့ကို ပေးကမ်းအိမ်သို့ ပို့ပေး ခြင်း" ဟု အချုပ်မှတ်ပါ။]

သန္တာဇာပုပ္ဖါ။ ။ ရဇဿလာ (ရာသီပန်းဟူသော မြို့-အညစ်အကြေးရှိသော မိန်းမ)၊ ဇူဏ္ဍိနီ ဟိ ကုမာရိ ဘာ၀ပုပ္ဖိတော (အမျိုးအဖြစ်သို့ ရောက်ရာ-အပျိုတော် ဝင်စ အခါ၌)၊ ပဋ္ဌာယ ပန္ဓိ၀ေယျတော သြုရံ (သား သို့ ရနိုင်လောက်သော နေ့ာက်ဆုံးအရွယ်၏ ဤဖက်၌)၊ အသတိ ဝိနိမန္တေ (အနေ့ာက်အရှက် ဘေးရန်မရှိ လျင်-ကျန်းမာလျင်) အဋ္ဌမေ အဋ္ဌမေ သတ္တာဖော-၌၊ ဝ အွဲ့ာသယသည်တေ (သား အိမ်

(ယောန္တိ)၊ ဍူတိ အထ္ထော-နှက်၊ ဂ ဒ္ဒိနီယောတိ-ဟူသည်ကား၊ သဒ္ဒေါတဂ္ဂ-ဖြစ်သော ကိုယ်ဝန်ရှိကုန်သော၊ ပိဇာယမာနာတိ - ကား၊ ပုတ္တဓီတရော-သား သိုးတို့ကို၊ ဇနယမာန - ဖြစ်စေကုန်သော၊ [“ဇနယမာန” ဟု ဖွင့်သဖြင့် ပိဇာယမာန၁ဝယ် ဇနီဓာတ်၏ သာဒီဖွားခြင်း အနုက်ကို ပြသည်။]

ပါဃမာနာတိ-ကား၊ ဒါရကေ-ကလေးတို့ကို၊ ထည့်-ခို့ ရည်ကို၊ ပါဃန္တိ ယော - သောက်စေကုန်သော၊ (ပြာဟ္မဏိယော - တို့ကို၊ ဒီဃန္တိ-တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊) ယောနိဇာဝသမာနာတိ-ကား၊ ပြာဟ္မဏီနံ-တို့၏၊ ပဿာဝမဎ္ဎေန-ပဿာဝမဂ်ဖြင့်၊ ဝါ - ပဿာဝမဂ်ကြောင့်၊ ဇာတာ-ဖြစ်ကုန်သည်၊ သမာနာ-ဖြစ်ပါကုန်လျက်၊ ဧဝမာဟံသူတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ကုန်၏၊ ကထံ အဘယ်သို့လျှင်၊ (ဝဒန္တိ-နည်း၊) ပြာဟ္မဏော-ပေ၊ ပြဟ္မဒေါယာဒါဘိ-ဟူ၍၊ (ဝဒန္တိ)၊ ပန-ဆက်၊ နေသံ-ထိုပုဏ္ဏားတို့၏၊ တံ-ထို ပြာဟ္မဏာ ဖြဟ္မုနေ ပုတ္တာ အစ ရှိသော စကားသည်၊ သစ္စဝစန်-မုန်သော စကားသည်၊ ယဒိ သိယာ-အကယ်၍ ဖြစ်အုံ၊ (ဝေါသဝိ)၊ မြာဟ္မဏီနံ - ပုဏ္ဏားမတို့၏၊ ကုစ္ဆိ– ဗိုက်သည်၊ မဟာ ပြဟ္မဿ မဟာဗြဟ္မာ၏၊ ဥရော-ရင်သည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ “ပြာဟ္မဏီနံ-တို့၏၊ ပဿာဝမဎ္ဎေါ-ပဿာဝမဂ်သည်၊ မဟာဗြဟ္မုနေ၁-၏၊ မုခံ-ပါးစပ်သည်၊ ဘဝေယျ-ဖြစ်ရာ၏၊ ပန-စစ်စစ်ကား၊ တေ-ဤ အကြောင်းအရာတို့၊ (ပြာဟ္မဏီ တို့၏ ဗိုက်က မဟာဗြဟ္မာ၏ ရင်ဘတ်ဖြစ်ခြင်း၊ မြာဟ္မဏီတို့၏ ပဿာဝမဂ်က

ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော) တတိယော အာဝဇ္ဇော (သုံးခုမြောက် မွေ၌) ကတိယာ လောဟိတ ပီဠကာ (အနည်းငယ်သော သွေးဖု သွေးဉဿုံသည်) သဏ္ဌာတိတ္တာ အဂ္ဂ ဟိတမုဒ္ဒာ ဧဝ ဘိန္နဿိ (ပြည် အဖြစ်သို့ မရောက်ဝဲ ပေါက်ကွဲတုန်၏၊)။ တတော လောဟိတံ ပဿရတိ၊ တဋ္ဌ ဥတုသမညာ ပုပ္ပသမညာစ၊–ဋီကာ။

ဓမ်ချက်။ ။“အဋ္ဌမေ အဋ္ဌမေ သတ္တာဟေ-ရှစ်သတ္တာဟမှာ တကြိမ်”ဟု ဋီကာဆို၏၊ ယခုခေတ်၌ “တလလျှင် တကြိမ်”ဟု ပြောကြ၏၊ ခွေးခေတ်နှင့် ယခုခေတ် အနည်းငယ် ကွာပေလိမ့်မည်၊ ထို့ပြင် ဤဋီကာ၌ “အဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗါ ဧဝ” ဟု ပါဠိပျက်နေ၏၊ သာရတ္ထဋီကာ သုဗိန္ဒကဏ္ဍ မျက်နှာ (၁၁) အထိုင်း “ပြည်” အနက်ဟော ပုဗ္ဗသဒ္ဒ-ဖြင့် “အဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗာ ဧဝ” ဟု ရှိလျှင် ကောင်းမည်။

ရဇသ္သလာ။ ။ဒွိကာဋ္ဌပါသော ဌ်ပုဒ်ကို ရှင်းဦးမည်၊ ရဇော+ အဿ + အဿာ အနက်၌ “ဝလစ်ပစ္စည်း” ဟု ထောမနီမိ ဆို၏၊ ပါဠိ၌ အလ ပစ္စည်း၊ သိအဘုရိ ဒွေဘာ်လာ၌ “ရဇသလာ” ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုပုဒ်သည် မြန်နှင့်ယှဉ်သော အရာဝတ္ထု ဟူသောအနက်၊ ကွဲဟူသော အနက်၊ ရာသီပန်းဟူသော မြန်ရှိသော မိန်းမ ဟူသော အနက်များကို ဟောဇာ၏၊ ပထမအနက်၌ သုံးလိန်, ဒုတိယ၌ ပုလိန်, တတိယ၌ ဗျတ္တလိန် တည်း။

မဟာမြဟ္မာ၏ ပါးစပ်ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းအရာကို)၊ ဧ၀်-ဤသို့၊ (ပုဏ္ဏားတို့ဆိုအပ်သော အခြေခံအရာဒွာရဖြင့်)နေ ခေါ် ဒဋ္ဌဗ္ဗ-မမှတ်ထိုက်-တေန-ထို့ကြောင့်၊ တေ၈၊ပေ၊အဗ္ဘာဓိကွန်ဒီတိ အာဒိ-အစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ-ကို၊ ဘဂဝါ-သည်)၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

စတုဝဏ္ဏသုဒ္ဓိ အဖွင့်

၁၁၅။ ထွွာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ မယံ-တို့သည်၊ မဟာပြဟ္မုနော-၏။ ဥဒ္ဓေ-၌၊ ဝသိတ္ထ-ဒုနေရှိ၊ မုခတော-ပါးစပ်မှ၊ နိက္ကန္တာ-ထွက်လာကြကုန်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ထုံ-ပြောခြင်းငှါ၊ ဝါ-ပြောခွင့်ကို၊ မာ လာန္တိ -မရကြပါစေနှင့်၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမံ-မုခတ္တေဒဏဝါဒံ-ဤမုခဝါဒကို ဖြတ်ကြောင်း စကားကို၊ (ပြာဟွဏာ မဟာပြဟ္မုနော မုခတော ဇာတာ ဟူသော ဝါဒကို ဖြတ်ကြောင်းစကားကို)၀တ္ထာ-မိန့်တော်မူပြီးၪ၊ ပုန-တဖန်၊ စတ္တာရောပိ-ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏာ - အမျိုးဇာတ်တို့သည်၊ ကုသလေ-ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-ထို့ကို၊ သမာဒါယ-ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ-ဆောက်တည်၍၊ ဝတ္တွန္တာ၀-ကျင့်ကြမူသာ၊ သုဇ္ဈန္တိ – စင်ကြယ်ကြကုန်၏၊ ဣတိ (ဣမသ္မာ အတ္တတ္ထာ) - ဤအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒဿကတ္ထ-ပြတော်မူခြင်း အကျိုး၄၊ စတ္တာရောမေ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏာဘိ အာဒိ' -- ကို၊ (ဘဂဝါ)အာဟ၊ အကုသလသမံ်ါတာတိ – ကား၊ အကုသလတိ - အကုသိုလ်တို့ဟူ၍၊ သခ်ါတာ - ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဝါ- တနည်း၊ အကုသလ ကောဋ္ဌာသတ္တာ-အကုသိုလ် အဖို့အစုဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော သာဝဇ္ဇသခ်ါတာ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ သေ သော-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော – အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်ကြောင်း အစီအရင်တည်း။

အကုသလသခ်ါတာ။ ။သခ်ါတာ၌ သံ ရွှေ့ရှိသော+ခါဓာတ်၊ ကထန အနက်ဧဟာ၊ ကံ ဟော တ၊ သခ်ါဃန္တေတိ သခ်ါတာ၊ အကုသလာဒိုတိ -သခ်ါတာ အကုသလ သခ်ါတာ၊ အကုသလနှင့် ဒုတိကြေး၊ သမ္ဗာဝနာ ကမ္မဓာရည်း၊ ဒုတိယ နည်း၌ သခ်ါတသဒ္ဒါသည် " ကောဋ္ဌာသ " အနက်ဧဟောဟု ဓုတ်၊ အကုသလနှင့် သခ်ါတကို "အကုသလာစ + တေ + သခ်ါတာ စ"ဟု ဖြစ်စေ့, "အကုသလာ ဧ၃ သခ်ါတာ"ဟုဖြစ်စေ့ ကမ္မဓာရည်း ပြီ။

အားဖြင့် မည်းညစ်ကုန်၏၊ ကဏ္ဍ ပိပါကာတိ– ကား၊ နေသံ–ထို တရားတို့၏၊ ပိပါကောပိ–အကျိုးသည်လည်း၊ ကဏ္ဍော–မည်းညစ်၏၊ ဒုကွော–ဆင်းရဲ၏၊ ဣတိ အတ္ထော–အနက်၊ [မည်းညစ်ဟူ၍သာ့ ''ညစ်နွမ်း၏, ဆင်းရဲစေတတ်၏, ပူပန်စေတတ်၏'' ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် ''ဒုက္ခော'' ဟု ဖွင့်၏။] ခတ္တိယေပိ တေတိ - ကား၊ ခတ္တိယမို့ပိ- မင်းမျိုးဦးလည်း၊ တေ–ထို အကုသိုလ် တရားတို့ကို၊ (ဒိဿန္တိဥ္ဥ စပ်)၊ ကေစေတိ-ကား၊ ကေသို့ - အ၌ျ သော၊ (ခတ္တိယေပိဦစပ်)၊ သမ္ဘတ္တာ – အလုံးစုံသော ပြာဟ္မဏေပိ တေ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း၊ သေ – သည်၊ နယော - တည်း၊ သုက္ကာတိ - ကား၊ နိုက္ကိလေသ အာဝေန - ကိလေသာ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဏ္ဍုရာ–ဖြူစင် ကုန်၏၊ [ဖြူစင် ဟူသည် ကိလေသာ မရှိသောကြောင့် ''စင်ကြယ်၏'' ဟု ဆိုလိုသည်။] သုက္ကဝိပါကာတိ – ကား၊ နေသံ - ထို တရားတို့၏၊ ဝိပါကောပိ – သည်လည်း၊ သုက္ကော – ဖြူစင်၏၊ သုခေါ–ချမ်းသာ၏၊ ဣတိ အတ္ထော - နှင်။

၁၁၆။ ဥဘယဝေါကိရဏ္ဏေသု ဝတ္တမာနေသူတိ – ကား၊ ဥဘယေသု– နှစ်ပါးစုံတို့သည်၊ ဝေါကိရဏ္ဏေသု–ရောပြွမ်းကုန်သည်၊ မိဿီဘူတေသု–ရောနှောသည် ဖြစ်၍၊ ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဟုတ္ဘာ၊ ဝတ္တမာနေသု – ဖြစ်ကုန်လသော်၊ (ဧဝမဟ်သု-၌ စပ်)၊ ကဏမေသု ဥဘယေသု– အဘယ် နှစ်ပါးစုံတို့သည်၊ (ဝေါကိရဏ္ဏေသု – ရောပြွမ်းကုန်သနည်း)၊ ဣတိ – ဤကား အဓေးတည်း၊ ဝိညဉဂရဟိတေသု ဧစေ – ပညာရှိတို့သည် ကဲ့ရဲ့အပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိညဟသတ္ထေသု ဧစေ – ပညာရှိတို့သည် ချီးမွမ်းအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကဏ္ဍသုက္ကေသု–မည်းညစ်ကုန် ဖြူစင်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု–ကုသိုလ် အကုသိုလ် တရားတို့သည်၊ (ဝေါကိရဏ္ဏေသု–ကုန်လသော်၊ ဣတိ– ဤကား အဖြေတည်း)၊

မိဿီဘူတေသု။ ။ဘဒါတာရံ မည်းညစ်သော အကုသိုလ်တရားဖြစ်၍၊ ဘဒါတာရံ ဖြူစင်သော ကုသိုလ်တရား ဖြစ်၏၊ ဤသို့ အားဖြင့် တနုတည်းသော သန္တာန် (စိတ် အစဉ်) ၌ပင် တနုတည်းသော အတ္တဘော (ခန္ဓာကိုယ်) ၌ပင် ရောနှောခြင်း ဖြစ်နိုင်သည်၊ တဝေါငါးတည်း တဒ္ဓိဋ္ဌာန်တည်း ဖြစ်သည်ကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်၊ –ဋီကာ။

ကတမေသု ဥဘယေသု။ ။ ရှေ့ဝါကျ၌ ပုဗ္ဗင္ဂမိဿကဝါဒီတို့ကိုအောင် ပုဒ္ဓဝဝါကျ ဖြင့်လုပ်ထားသည်၊ ထို၏ စစ်ပုစ်ကို ''ဝေါကိရဏ္ဏေသု'' ဟု ထည့်ပါ၊ ပါဠိတော်များ၌ ရှေ့ဝါကျနှင့် တူအောင် ပုဒ္ဓဝါကျကို ထားလေ့ရှိ၏၊ တီကဲ့ မာနိ ဘိက္ခဝေ မလဿ မာလလကမ္မဏာနိ၊ ဧဝေ၊ကတမာနိ တီကဲ့။ အံ့ ၁ – ၁၀၀၊ တိဟိ ဘိက္ခဝေ မေမွဟိ သမန္နာဂတော ဗာဒ္ဓလော ဧဝမိဟမ္မော ဧဝေ၊ ကတမေဟိ တီဟိ၊ အံ့ ၁–၁၀၁။ စသည်။

ယဒေတ္ထ၊ပေ၊ဧေ မာဟံသူတိ-ကား၊ ထ္တေ တေသု ကဏ္ဍ သုက္ကမ္မေသု - ဤ မည်းညစ်ကုန် ဖြူစင်ကုန်သော ကုသိုလ် အကုသိုလ် တရားတို့၌၊ ဝတ္တမာနဘဝ် - ဖြစ်သည်လည်း၊ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပြာဟတ္ထာ- တို့သည်၊ ဧ၁-သို့၊ ပြာဟတ္ထောဝ၊ပေ၊ ဝဏ္ဏောတိ အာဒိ - အစရှိသော၊ ယံ ဧတံ - အကြင်စကားကို၊ ဝဒန္တိ - ပြော ကုန်၏။ တံ၊ပေ၊နာနတ္ထာနန္တိကိ-ကား။ ယေ-အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ လောကေ-လောကဥ်၌၊ ပဏ္ဍိတာ - ပညာရှိကုန်၏။ တေ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နအနုမော ဒန္တိ- ဝမိုးမခြောက်ကြကုန်၊ နပသံသန္တိ-မချီးမွမ်းကြကုန်၊ ဣတိ အာတ္ထော-နက်။

တံ ကိသ ဟေတု၊ ဣမေသံ ဟိ ဝါသေဋ္ဌာဘိ အာဒိမို့-အစရှိသော စကားရပ် ၌၊ အယံ - ဤ ဆိုအပ် ဝတ္ထုကား၊ သခေါပတ္ထော - အကျဉ်းဖြစ်သော အနက် တည်း၊ နာနတ္ထာနန္တိတိ - ဟူ၍၊ ယံ - အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ - ထို စကားကို၊ ကသ္မာ - ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ ဆိုအပ်သနည်း၊ ဣတိ စေ- ဤသို့မေးအံ့၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ စတုန္နံ - ကုန်သော၊ ဣမေသံ ဝဏ္ဏာနံ - ဤအမျိုးတို့ထိတို့တွင်၊ ယော ဘိက္ခု၊- သည်၊ (အမျိုးလေးပါးမှ တောထွက်လာသော အကြင် ရဟန်း သည် - ဟူလို။)အရဟတ်-ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာ၏၊ပေ၊ သမ္မာ - ကောင်းစွာ၊ ဝါ - သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ အညာ(အညာ၊ယ) - သိ၍၊ ဝိမုတ္တော - ကိလေသာတို့မှ လွတ်၏၊ တေသံ-ထိုအမျိုးတို့ထိတို့တွင်၊ သော - ထိုရဟန်းကို၊ အဂ္ဂံ(အဂ္ဂေါ) - အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ - ဆို၏။ တေဝ - ထိုပုဏ္ဏား တို့သည်သာလျှင်၊ ဧ၀ ရူပါ-ဤသို့သဘောရှိကုန်သည်၊ ဤသို့ ၁၅၀ ကိလေသာ တို့မှ ဝေးကွာခြင်း စသော သဘောရှိကုန်သည်) နံ (ဟောန္တိ) - ဖြစ်နိုင်ကုန်၊ ကသ္မာ - ကြောင့်၊ နေသံ - ထိုပုဏ္ဏားတို့၏၊ (ဝစနံ - ကို၊) ဝိညူ၊ နအနုဇာနန္တိ-ခွင့်မပြုကြကုန် (လက်မခံကြကုန်)။

---

၉၉ ဝတ္တမာနာဝိ ။။ထွေဖြင့် "စတူသု ဝဏ္ဏေသု" ဟု လည်းကောင်း့ "ကဏ္ဍ သုက္ကေသု ဓမ္မေသု" ဟုလည်းကောင်း၊ အောက်၌ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်နှင့်ရိုးထိုက်တွင် အခြားဆဲ့ (အနီးကပ်) ဆိုအပ်ပြီးသော " ကဏ္ဍသုက္က မွမ္ဟကို ဖွဲ့ပါ" ဟု သိစေလိုသ့ဖြ "တေသု ကဏ္ဍသုက္က ဓမ္မေသု" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဝတ္တမာနဝဝိဖြင့် ပ ဋ္ဌသေသကိုပြသည်၊ ထိုပြာဟတ္ထာတို့သည် ထိုကဏ္ဍသုက္ကတရားထို့ကို မလွန်ကျွံကြက်အဲ့၊ လွန်ကြွံကြောင်း အကျင့် ပဋိပတ်သည်း ရှိ၊ ထို့ကြောင့် " ဝတ္တမာနဝဝိ ပြာဟတ္ထော " ဟု ဆိုသည်။

နာနတ္ထာနန္တိ။ ။ပြာဟ္မဏာဝ ဃေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော အညေ ဟီနာ ဝဏ္ဏာဟေသော ပြာဟတ္ထာတို့၏ စကား၊ကို မှန်ကန်စွာ ပြောဆိုခြင်းမဟုတ်သောကြောင့် ပညာရှိများက ခွင့်မပြုကြ၊ ခွင့်မပြု- ဟူရာ၌၊ ဝမိုးမခြောက် မချီးမွမ်းဟု သ့ရှင်ဓေါသည်၊ ထို့ကြောင့် နအနုမောဒန္တိ၊ နပသံသန္တိ-ဟု ဆိုသည်။ [ထို ခွင့်မပြုခြင်း၏ အကြောင်းကို "တံ ကိသ ဟေတု" စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်နှင့်, အဋ္ဌကထာများ၌ ပြထားသည်။]

၈ - ဆက်၊ ထွေ အရဖာ်ခြင် အာပိုဓဒေသု-- ဤအရပ် အစရှိသော ပုဒ်ထိုဥ်၌ ကိလေသာနှ - တို့၏။ အာဒရကတ္တာဒီဟိ — ဝေးကွာသည်၏ အဖြစ် အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏောဟိ-အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ အရုဟ်-အရုဟ်မည်၏။[အာဒီဖြင့် ''ကိလေသာရိနံ ဟတတ္တာ့ သံသရုပက္ကဿ အရာနံ ဟတတ္တာ့ ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ့ ပါပကရဏေ ရဟာဘာဝေန အရုဟ် '' အနက်တို့ကိုဟု၊ ရှုပ်ပြီးပုံ့ကို ပါဠာဋီကဏ် ဘာသာဋ္ဌီကာ ဂုဏ်တော်အဖုဥ်၌ ပြထား၏။] အာသဝေါနံ—တို့၏။ ခီဏတ္တာ့— ကုန်ပြီးကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ခီဏာသဝေါ - မည်၏၊ သတ္တ-ခုနစ်ပါး ကုန်သော၊ သေက္ခာ-သေက္ခာဟုဂို့လ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပုထုဇ္ဇန ကလျာဏာဒိ - ကလျာဏ ပုထုဇဉ် ပဂို့လ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပြဟ္မစရိယ ဝါသံ — မဂ္ဂ ပြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးမှုကို၊ ဝသန္တိနာဓ-ကျင့်သုံးကြ၏ မည်၏။ အယံ ပန-- ဤ ရဟန္တာ ပုဂို့လ်သည်းကား၊ ဝုဋ္ဌဝါသော — ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂပြဟ္မစရိယ ရှိ၏။ ကွတိ — ကြောင့်၊ ဝုသိတဝါ—ဝုသိတဝါ မည်၏။

ဝါသံ ဝသန္တိ။ ။ဝါသံနှင့် ဝသန္တိသည်''ကျင့်သုံးမှုကို ကျင့်သုံး၏''ဟု ဆိုသဖြင့် ကံနှင့် ကြိယာတို့ အရမြဲသားသော်လည်း ပြားသကဲ့သို့ ဆိုထားသော အဘေဒေါ ပစာရ စကားဟု မှတ်ဝါ၊ (တနည်း) မြဟ္မစရိယဝါသံ-ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂ မြဟ္မစရိယကို+ဝသန္တိ ဟု အနက်ဆိုပါ။

ဝုဋ္ဌဝါသော။ ။ ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂမြဟ္မစရိယ ရှိ၏ဟု လည်းကောင်း၊ ကျင့်သုံးအပ် (နေအပ်)ပြီးသော အရိယာဝါသရှိ၏ ဟု လည်းကောင်း ရှိကာ ( ) နည်း ဖွင့်၏၊ အရိယာဝါသတရားဆယ်ပါးကား — ပဉ္စင်္ဂစိုဝ်ဖြာနိုင် (ဩဝရဏ ငါးပါးကို ပယ်ပြီးခြင်း) ၊ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတ (ရှုပ ဓလော အာရုံ ၆-ပါး၌ အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ဥပေက္ခာ ၆-ပါးနှင့် ပြည့်စုံခြင်း) ၊ ဧကာရက္ခ (သတိဟူသော အစောင့်အရှောက် တပါးရှိခြင်း)၊ စတုရာပဿေန (ခြိရာ ၄ ပါးရှိခြင်း) ပနန္နပဒေက (ဖြိုခြင်း သစ္စာ အသီးသီးကို ပယ်နှင်ပြီးခြင်း) သမဝယသင်္ခေဝန (ရှာခြင်း ၃ မျိုးကို ကောင်းစွာ အပြည့်အစုံ စွန့်ပြီးခြင်း) အနာဝိလသင်္ကပ္ပ (ကာမ မျော်ဝါဒီဟိ'သ ဝိတက် ၃ ပါးကို ပယ်ပြီးသဖြင့် မနောက်ကျသော စိတ် အကြိုးခြင်း) ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရ (စတုတ္ထဈာန်ရရှိ၍ ငြိမ်းအေးသော ကာယသင်္ခါရရှိခြင်း) သုပိဓုတ္တ စိတ္တ (ရာဂ ဧဒေါသ မောဟမှ ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်ပြီးသော စိတ်ရှိခြင်း) သုပိမုတ္တပညာ (ရာဂ ဧဒေါသ မောဟကို ပယ်ပြီးဒြိတု သိလျက် ကောင်းစွာ လွတ်မြောက်သော ပညာရှိခြင်း) တည်း။ အကျယ်ကို အံ ၃, ၂၇၉၌ ရှု။

ဝုသိတဝါ။ ။ဝုဋ္ဌဝါသောဟု ဖွင့်သော်လည်း''ဝုအိတိ ဝုသိတဝါ''ဟု ကိတ်, အကိတ ကာလိက ကတ္တုသာဓနေ ဖြေပါ၊ [ဝသ + တဝစ္ဆ၂ ပစ္စည်း၊ ဝ၌ အကို ဥပြ၊ ဒ္ဓ အာဂုဓိ။] ဓ၇မြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးပြီးသူ - ဟူလို၊ ထိုသို့ပြိုမှ ရှိကာ၌ပြအပ်သော ဝိဂုဟ တနည်းနှင့် ခြားနားမည်၊ [မှန်၏ — ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂမြဟ္မစရိယ ရှိ– ဟူသည်နှင့် မဂ္ဂ မြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးပြီး - ဟူသည် အဓိပ္ပါယ် အတူပင်။

အဲသဲ – ထို့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဝါ - သည်၊ စတူဟိ – ကုန်သော၊ မဂ္ဂေဟိ-တို့ဖြင့်၊ စတူသု – ကုန်သော၊ **သစ္စေသု** - တို့၌၊ ပရိဇာနနာဒိကရဏီယံ – ပိုင်း ခြားချဲ့သိခြင်းအစရှိသော ပြုဖွယ်ကို၊ ကတံ-ဆောင်ရွက်အပ်ပြီ၊ ကွတိ—ကြောင့်၊ ကတကရဏီယော – မည်၏၊ **အသာ – ၏**၊ ဝါ - သည်၊ ကိလေသဘာရော့စ-ကိလေသာ ဝန်ကိုလည်းကောင်း၊ **ခန္ဓဘာရော့စ** – ခန္ဓာ ဝန်ကိုလည်းကောင်း၊ ဩဟိတော့ – ချထား၍ပြီ၊ ကွတိ - ကြောင့်၊ (ဇော) ဩဟိတံ ဘာရော့ – မည်၏၊ ဩဟိတောဘတိ – ကား၊ ဩဟာရိတော - ပယ်ရှားအပ်ပြီ။

သုန္ဒရော့ – ကောင်းမြတ်သော၊ **အတ္ထော့** – **အကျိုး**တည်း၊ ဝါ- တနည်း၊ သကော – မိမိဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ သဒတ္ထော - **ကောင်းမြတ်သော အကျိုး**၊ ဝါ – မိမိဥစ္စာဖြစ်သော **အကျိုး**၊ **တေ**ာန - ဤ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဒတ္ထော - ကောင်း**မြတ်သော် အကျိုး**သို့၊ ဝါ-မိမိ ဥစ္စာဖြစ်သော် အကျိုးသို့၊ အနုပ္ပတ္တော-**အဲစဉ်မျိုတ် ရောက်အိုမိသွဲ့ မည်၏**။

ဋီကာနည်းး။ ။ဝုဿတီတိ ဝုသိတံ၊ [ဝ၀ + တ ပစ္စည်း။] ကျင့်သုံးအပ်ခဲ့သော အရိယာမဂ်နှင့် ဗိုလ်တည်း၊ ဝုသိတံ ဃသ အတ္ထိတိ ဝုသိတဝါ၊ [ဝ၌ ပစ္စည်း] ဝုသိတဝါ - ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ် ဗိုလ် ရှိ၏၊ ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂဖြင့် စရိယ ရှိ၏ - ဟုလည်း ဆိုနိုင်၏၊ ဖွန်၏ - မဂ်ရဟန္တ ဗိုလ်လည်း မကင်းပဲ ဆက်၍ ဖြစ်တော့သည်သာ၊ ဤစကားအရ ဆိုလျင် ဆိုရာ မဂ္ဂ ဖြာ့ဓနရိယကို ကျင့်ပြီးသော အရိ ဃာအားလုံးနှင့်ဆိုင်သော်လည်း ဤ၌ အတိသယဖုဓနိန္တာ (အလွန်အကဲဖြစ်သော အနက်) ကို ဆိုလိုသဖြင့် ရဟန္တာသာ ဝုသိတဝါ မည်၏၊ ဟု မှတ်။ - ဋီကာ။

ပရိဇာနနာဒီး ။အာဒိဖြင့် ပဟာန သစ္ဆိကိရိယာ ဘာဝနာတို့ကိုယူ၊ ထိုကိစ္စ ၄ ပါးသည် ဒုက္ခဆုံးဧအောင် ပြုလိုသူတို့ ဇောန်ပြုထိုက်သောကြောင့် ကရဏီယမည်၏၊ ထို ပြုထိုက်သော မဂ်ကိစ္စ ၄ ပါးကို မဂ် ၄ ပါးဖြင့် သစ္စာ ၄ ပါးကိုဉ် ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ် သည် ပြုအပ်ပြီးဖြစ်သည်။

ဩဟိတ ဘာရော့။ ။ဩဟိတဝဥ်း အဝ + ဓာ ဓာတ်+တ ပစ္စည်း၊ ဓကို ဟ၊ ဓာ၌ အာကို ဿပြု၊ ဝန်ထမ်းနေသူဟု **ဆိုအပ်သော** သတ္တဝါကို အောက်သို့ နစ်မြုပ်စေတတ် သောကြောင့် ကိလေသာနှင့် ခန္ဓာတို့သည် ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးနှင့် တူရကား "ဘာရ" မည်၏၊ "**တောရှတိယာဘိ ဘာရာ**" ဟု ပြု၌ အဒ္ဓကထာအတိုင်း ဆက်ပါ။ [ဘာရာ ဟဝေ ပဉ္စက္ခန်ဓာ, ဘာရဟာရော စ ပုဂ္ဂလော၊ ဘာရာဒါနံ ဒုခံ လောကေ, ဘာရနိုက္ခေ ပန် သုခံ။ – သံ ၂, ၂၂။]

သဒတ္ထော။ ။သုန္ဒရော+အတ္ထော ဟူသော နည်း၌ သဒတ္ထော၀ယ် သံပုဒ် အတ္ထ ပြုပ်၊ သံသည် သုန္ဒရ အနက်ဟော၊ သကော ဝါ အတ္ထော ဟူသော နည်း၌ သ ပုဒ် အတ္ထ ပုဒ်၊ ဒ ကား အာဂုဝ်၊ သ သည် အတိဝေန် (၈၀၈) လာ အနက်တို့တွင် အတ္ထ နိယ (မိမိ၁စ္စာ) အနက် ဟောတည်း၊ သဒတ္ထ အရ အရဟတ္တဖိုလ်တည်း၊ ထို့နောက် အဒ္ဓကထာ အတိုင်း ဝိဂ္ဂဟ ပြုပါ၊ တနျှို့ နေရာ၌ "သတ္ထဿ+အနုပ္ပတ္တော အနုပ္ပတ္တ ညဒတ္ထော"ဟု ဒုတိယာ တ္ပုရိသ်လည်း ဒွဂ္ဂြိသည်။

တဲကျာ – တဲကျဲကို၊ ဘဝဲသံယောဇနံ – ဘဝဲသံယောဇဉ် ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ဆိုအပ်၏။ အာသ – ထို့ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-မှာ၊ သာ - ထို ဇာတျာသည်၊ ပရိက္ခီဏာ - ကုန်ပြီ၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ပရိက္ခီဏာ ဘဝသံယောဇနော – မည်၏။ သမ္မဒညာဝိမုတ္တောဘိ - ကား၊ သမ္မာ - ကောင်းစွာ၊ ဟေတုနာ – အကြောင်း အားဖြင့်၊ ကာရဏေန-အကြောင်းအားဖြင့်၊ ဇာနိတ္ဘာ–အရဟတ္တမဂ်ဝိညာဉ်ဖြင့် သိ၍၊ ["အညာယ" ဟု ဆိုလိုလျက် တွာပစ္စည်း၏ ကာရီယဖြစ်သော(ယ) ချေထားသည်ဟု သိစေလို၍ အညာကို "ဇာနိတ္ဘာ" ဟု ဖွင့်သည်။] ဝိမုတ္တော – ကိလေဿာဒျိမု လွတ်ပြီ၊ ဇနေတမ္မိခြိန် - ကား၊ တေသ္မိ" ဇနေ–ဤ လူအပေါင်း၌၊ ဣမသ္မိ" လောကေ- ဤ သတ္တလောကဌ်၊ (သေဒ္ဓေ- အမြတ်ဆုံးတည်း ၌စပ်)၊ ဣတိ အဇ္ဈောသာနာ - ကား၊ ဇိဋ္ဌေစေဝ ဓမ္မေ အာဘိသမ္မုဏုယဉ္စာတိ - ကား၊ ဣတ္တဘာဝေ စ-ဤ အတ္တဘောဌ်လည်းကောင်း၊ ပရတ္တဘာဝေ စ – တပါး၊သော အတ္တဘောဌ် လည်းကောင်း၊(ဓမ္မော-သည်၊ သေဒ္ဓေ-တည်း၊ ဌ်စပ်)။

၁၁၇။ အနုန္ဆဏုတိ-ကား အန္တရဝိရဟိတာ–အထူးအခြားမှ ကင်းသော၊ အတ္တနော-၏၊ ကုလေန-အမျိုးနှင့်၊ သဒိသာ-တူသော၊ (သကျကုလာ-ဌ်စပ်)၊ ဣတိ အဇ္ဈော-နက်၊[ပသေနဒိဗိကောသလမင်းနှင့် ဘုရားရှင်၏ အမျိုးအနွယ်တို့ မင်းမျိုးအားဖြင့် တူသည်ကိုရည်ရွယ်သည်။] အနုယုတ္တာတိ-ကား၊ဝ သတ္တော်နော-အလိုဌ် ဖြစ်ရကုန်သည်၊ ဝါ-အလိုသို့ လိုက်ရကုန်သည်၊ (ဘဝန္တိ-ဌ်စပ်)၊ နိပစ္စာ ကာရန္တိ - ကား၊ မဟပ္ဖလကတရာ – သာဌိကြီးသော သာကိဝင်မင်းတို့သည်၊ (ပသေနဒိကောသလမင်းထက်ကြီးသော သာကိဝင်မင်းမျိုးတို့သည်)၊ နိပစ္စာ ကာရံ–ရှိသေဟျပ်ဝပ်မှုပြုခြင်းကို၊ ဒဿန္တိ – ပြကုန်၏။ [ရှိမခိုးကြသဖြင့် ရှိသေသော အမှုအရာကိုသာ ပြကြသည်-ဟူလို။] ဒဟရတရာ–သာဌိငယ်သူတို့သည်၊

ဘဝသံယောဇနံ။ ။ဤပုဒ်အရ တဏှာကို ယူပါ၊ ဒိဋ္ဌိစသည်တို့ သံယောဇဉ် မည်ကြသော်လည်း "အဝိဇ္ဇာ နီဝရဏာနံ သတ္တာနံ တဏှာသံယောဇနာနံ" စသော စကားတော်အရ လွန်ကဲသော သတ္တိထူးရှိသော တဏှာကိုသာ ဘဝသံယောဇဉ်-ဟု ဆိုထားသည်၊ ထို တဏှာကိုပင် ပါဠိတော်များ၌ သမုဒယသစ္စာအဖြစ်ဖြင့် ဟောထား အပ်သည်။

အနုယုတ္တာ။ ။တသ္မိ" တသ္မိ" ကိစ္စေ (မင်း၏ ထိုထိုကိစ္စ၌) အနုယုဉ္ဇန္တီ (အား ထုတ်ကြကုန်၏) ဇုတိ အနုယုတ္တာ (မင်း၏ကိစ္စ၌ မင်းအလိုက္ခ အားထုတ်ကြရသော နောက်လိုက်မင်းများ၊ ၎င်း နေ့ရှုဌ် ကောသလမင်း၏ နေ့နောက်လိုက် သာကိဝင်မင်းများ တည်း၊ "အာနုယန္တာ"ဟု ပါဌ်ရှိသေး၏၊ အနုယန္တီ–နောက်က လိုက်ကြရ၏။ "ဇုတိ အနုယန္တာ၊အနုယန္တာ ဝေ အာနုယန္တာ၊ အနုဝတ္တကာ၊တေနာဟ-ဝသဝတ္တိနောတိ" ဟု ရှိကာရှိသောကြောင့် ဆိုပါဌ်လည်း အသင့်ပင်။

အဘိဝါဒနာဒီနိ-ရှိခိုးခြင်း အစရှိသော အမှုတို့ကို၊ ကရောန်-ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထို နိုပစ္စကာရံ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ ဝါ-ထို နိုပစ္စကာရံ အစရှိသည်တို့တွင်၊ သာမိစိ ကမ္မန်တိ-ကား၊ တံ တံ ဝတ္ထုကရဏာဒိ-- ထိုထို၀တ်ကိုပြုခြင်း အစရှိသော၊ အနုဒ္ဓ ဝိကကမ္မံ-လျော်ကပတ်သော အမှုကို၊ (ကရောန်-၌တ်)။

ဒဲ၁၈။ နီဝိဋ္ဌဘိ-ကား၊ အဘိနိဝိဋ္ဌာ-အလုန်အင် သင်္ဂဝဝ်၌ တည်နေပြီ၊ ဝါ- စွဲစွဲမြဲမြဲ သင်္ဂဝဝ်၌ တည်နေပြီ၊ အစလဋ္ဌိတာ - မလှုပ်ရှားပဲ တည်နေပြီ၊ ပန-ပရိဟာရဟက္ခမှုတပါး စောဒကပက္ခတို့ ဆိုဦးအုံ၊ ကဃ-အဘယ်သူ၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဝေရွေပါ- ဤသို့ သဘောရှိသော၊ သဒ္ဓါ-.သည်၊ ဟောတိ – နည်း၊ ဣတိ– ၌ကား အမေးတည်း၊ သောတာပန္နဿ– ၏၊ (ဝေရွေပါ သဒ္ဒါ့ ဟောတိ- ၏၊ ဣတိ - ဤကား အဖြေတည်း၊) ဟိ - ချဲ့၊ သော- ထို သောတာပန်သည်၊ နိဝိဋ္ဌ သဒ္ဓေါ-စွဲမြစ်စွာသင်္ဂဝဝ်သော သဒ္ဓါရှိသည်၊ ဟုတ္တာ၊ အသိနှာ- သန်လျက်ဖြင့်၊ သီသေ- ဦးခေါင်းကို၊ ဆေဒ္ဓမာနေပိ- ဖြတ်အုပ်ပါသော်လည်း၊ ဗုဒ္ဓေါ– ဘုရား သည်၊ အဗုဒ္ဓေါ–ဘုရားမဟုတ်၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မော– တရားသည်၊ အဓမ္မော - တရာ.မဟုတ်၊ ဣတိဝါ - ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ သံဃော- အရိယာသံဃာသည်၊ အသံဃော-သံဃာမဟုတ်၊ ဣတိဝါ – ဤသို့ သော်လည်းကောင်း၊ နံ ဝဒတိ–မပြောဆို၊ သူရမ္မဋ္ဌဝိဓံ-သူရမ္မဋ္ဌကဲ့သို့၊ ပတိဋ္ဌိတသဒ္ဓေါ–စွဲစွဲမြဲမြဲတည်သော သဒ္ဓါရှိသည်၊ ဟောတိ။

ကိရ-ချဲ့၊ သော- ထို သူရမ္မဋ္ဌသည်၊ သတ္ထု– မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရားဒေသနာတော်ကို၊ သုဘူ၁-နာ၁ရှ၏၊ သောတာပန္နော-သောတာပန်သည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဂေဟံ–အိမ်သို့၊ အဂမာသိ- ပြန်သွားပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ မာဧော– သည်၊ ဒွတ္တိ်ံသ ၀ရလက္ခဏဗျဉ်ဇနဓိတံ – သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော မြတ်သော လက္ခဏာတော်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ဗုဒ္ဓရူပံ-ဘုရားပုံသဏ္ဌာန်တော်ကို၊ မာပေတ္ဝာ-ဖန်ဆင်း၍၊ တဿ–ထို သူရမ္မဋ္ဌ၏၊ ဆရဿိ၁ေ-အိမ်တံခါး၌၌၊ ဌတ္ဝာ-၍၊ သတ္ထာ–သည်၊ အာဂတောဟ–ကြွလာတော်မူပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ သာသန်–သတင်း စကား၊ ပဟိဏိ– ပို့စေပြီ။

သူရမ္မဋ္ဌော- သည်၊ စိန္တေသိ– ပြီ၊ (ကိံ- နည်း၊) ဣဒါနေ၁– ယခုအခါ၌ သာလျင်၊ (မကြာသေးမီကမှ) သတ္ထု-၏၊ သန္တိကေ–၌၊ မွေ့ - ကို၊ သုတ္တာ-၍၊ အာဂတောဟ-ပြန်လာခဲ့ပြီ၊ ကိံ -အဘယ်သည်၊ ဘဝိဿတိနှုခေါ- ဖြစ်ပါလိမ့်မည် နည်း၊ (ဘယ်လိုမျှား ဖြစ်တာပါလိမ့်)၊ ဣတိ- သို့၊ (စိန္တေသိ - ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊) ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ သတ္ထုံ၊သဥာ၁ယ — ဘုရားဟူသော အမှတ် သညာဖြင့်၊ ဝန္ဒိတွာ–ဝပ်ချ၍၊ အဋ္ဌာသိ - တည်ပြီ၊ မာဧော-သည်၊ အာဟ– ပြောပြီ၊ (ကိံ -နည်း၊) အမ္မဋ္ဌ-အမ္မဋ္ဌ၊ ဧတေ-သင့်အား၊ မယာ-ငါသည်၊ ချုပ်–ချုပ်

သည်၊ အနိစ္စ-ဓမ္မဖြစ်ပေါ်ဝိညာဏ်-ဝိညာဉ်သည်၊ အနိစ္စ-ဓမ္မဖြစ်ကျက်သို့၊ ယံ-အကြောင်စကားကို၊ ကထိတံ-ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ဒုက္ကထိတံ -- မကောင်းသဖြင့် ပြောဆိုအပ်မိပြီ၊ ဟိ– မှန်၏၊ အနုပဒဝရေတ္ထာဝ–ဆဲ့ခေါ်ခြင်းပဒသာလျှင်၊ (အမှတ်တမဲ့) မယာ-သည်၊ ဇေ-သို့၊ ဝုတ္တ–ပြောဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တုံ– သည်၊ ရူပ - သည်၊ နိစ္စ–မြဲ၏။ပေ၊ ဝိညာဏ် နိစ္စံ၊ ဣတိ– သို့၊ ဂဏှာဟိ–မှတ်ယူလော့၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောပြီ။

သော-သည်၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကိ-နည်း၊) ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ အနုပဒဝရေတ္ထာ–၍၊ အပစ္စက္ခံ – မျက်မှောက်မဟုတ်သည်ကို၊ ကတ္ဝာ- ၍၊ ကိစ္စ– တစုံတခုသော တရားကို၊ ယံ ကထေယျုံ–အကြင် ပြောဟောကုန်ရာ၏။ တေ–ဤ ပြောဟောခြင်းသည်၊ အဋ္ဌာနံ- သင့်သော အကြောင်းမဟုတ်၊ အဒ္ဓါ- စင်စစ်ကေန်၊ အယံ မာရော-သည်၊ ဓယံ-၏၊ ပိစ္ဆိန္နဇနနတ္ထံ–ရတနာသုံးပါး၌ဖြစ်သော ယုံကြည်မှု၏ ပြတ်စဲခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်း-အကျိုးငှါ၊ အာဂတော–လာခဲ့ပြီ၊ ဣတိ ဝိန္တေသိ-ပြီ။ [ရတနဋ္ဌာယ သဒ္ဓါယ ဝိစ္ဆိန္နဿ ဥပ္ပါဒနတ္ထံ- ဒ္ဝိကာ။]

တတော– ထိုကြောင့်၊ နံ- ထိုသူ့ကို၊ တံ- သည်၊ မာရော– သည်၊ အသိ– ဖြစ်သလော၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ - တိုက်ရိုက်မေးပြီ၊ သော - ထို မာရိန်တ်သည်၊ မုသာဝါဒ–မုသာဝါဒကို၊ ကာတုံ၊ နာသက္ခိ–မစွမ်းနိုင်၊ အာမ အင်း၊ (အဟံ)၊ မာရော–သည်၊ အသ္မိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဇာနာတိ-ဝန်ခံရ၏၊ ကဿာ-ကြောင့်၊ (တုံ)၊ အာဂတော- သည်၊ အသိ– ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးပြီ၊ တဝ– သင်၏၊ သဒ္ဓါစာလနတ္ထံ-သဒ္ဓါကိုလှုပ်ရှားစေခြင်းအကျိုးငှါ(အဟံ အာဂတော အသ္မိ)၊ ဣတိ, အာဟ၊ ကဏှပါဒိမ-မိုက်မဲယုတ်မာသော ဟဒ် မာရိန်နတ်၊ တုံ- သည်၊ ဧကော – တယောက်ထည်းသည်၊ တာဝ တိဋ္ဌ – တည်ပါစေဦး၊ (ထားလိုက်ပါဦး)၊ တာဒိသာနံ–ထို သင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သော၊ မာရာနံ - တို့၏၊ သဝံဝိ– တရားသည် လည်းကောင်း၊ သဟဿိပိ–တထောင်သည် လည်းဧကောင်း၊ သတ သဟဿာပိ–တသိန်းသည်လည်းကောင်း၊ မမ-ငါ၏၊ သဒ္ဓံ- သဒ္ဓါကို၊ စာလေတုံ- လှုပ်ရှားစေခြင်းငှ၊ အသမတ္ထံ-မစွမ်းနိုင်၊ မဂ္ဂေန-မဂ်ဖြင့်၊ အဂဂတသဒ္ဓါ နာမ-ဖြစ်ပေါ်လာသော သဒ္ဓါမည်သည်၊ ထိရာ-ခိုင်မြဲ၏၊ သိလာပထဝိယံ ရတနာဖြင့် ပြီးသော ကျောက်မြေဦး၊ [ရတနာ (၇)ပါးဖြင့်ပြီးသော ကျောက်မြေ၊ လွှဲဖြင့်ပြီးသော ကျောက်မြေ ဟုလည်း ဆိုကြ၏။] ပတိဋ္ဌိတ သိနေရုဝိယ–တည်သော

အဋ္ဌာနံ။ ။ ဘုရားရှင်ထွဋ်မှာ ဟောထိုက်သောတရားတို့ ဉာဏ်ဖြင့် မဆင်ခြင်ပဲ ဟောမှု, ကိုယ်တိုင်မသိပဲ ဟောမှုသည် ဖြစ်ထင့်သောအကြောင်းမဟုတ်၊ ဘုရားကြောင့် နည်း– မသိမှု မောဟကို ဓေဓိပ်ရင်းခွဲပင် အကြင်းခဲ့ဖြတ်အပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် တည်း၊ မှန်၏– သဒ္ဓံ ငါးကမှံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိန္ဒ်အညီ ဉာဏ်မဝါခဲ့သော ဝစီကံ မရှိနိုင်ပါ။

မြင့်မိုရ်တောင်ကဲ့သို့၊ အစလော – လူပ်ရှားခြင်းမရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ကိ' – အဘယ့်ကြောင့်၊ တွံ – သင်သည်၊ ဧတ္ထ – ဤအရပ်၌၊ (ဖြိတော – တည်သနည်း၊) [ဦးကာထည့်အပ်သော ပါဌဖေတ်။] လူတိ–ဤသို့ပြော၍၊ အစ္ဆရံ–လက်ဖြောက်ကို၊ ပဟရိ–ပုတ်ခတ်ပြီ၊ သော – ထို မာရ်နတ်သည်၊ ဌာတုံ–ငှါ၊ အသက္ကော ဆ္ဆော – မစ္စုမိန်းနိုင်သည်၊ ဟုတ္ဝာ၊ တတ္ထေဝ – ထိုအရပ်၌ပင်၊ အန္တရဓာယိ– ကွယ်ပျောက်ပြီ၊ ဧဝမ္ပိ–ဤသို့ သဘောရှိသော၊ သဒ္ဒံ–သဒ္ဒါကို၊ သန္တာယ–၍၊ နိဝိဋ္ဌာတိ–ဟူသော၊ တေ–ဤစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

မူလဇာတာ ပတိဋ္ဌိတာတိ–ကား၊ မဂ္ဂမူလဿ- မဂ်ဟူသော အမြစ်၏၊ သဒ္ဓာ တတ္ထာ–ကောင်းစွာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေန မဂ္ဂမူလေန – ထို မဂ် ဟူသော အမြစ်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌိတာ – တည်ပြီ၊ ဒဠ္ဆတိ – ကား၊ ထိရော – ခိုင်မြဲပြီ၊ အသံဟာရိယာတိ–ကား၊ သုဒိ်ခါဟ ဣန္ဒခီလော၀ိယ–ကောင်းစွာ စိုက်အပ်သော တံခါးထိုင်ကဲ့သို့၊ ကေနမိ – တစုံတယောက်သည်၊ စာလေတုံ- လှုပ်ရှားစေခြင်း ငှါ၊ အသက္ကုံ(ဏေယျော – မစ္စုမိန်းနိုင်၀်၊ တဿောတ် ကလ္လံ ၀စနာယာတိ – ကား၊ တဿ အရိယသာ၀ကဿ- အား၊ ၀ါ–သည်၊ တေ- ဤစကားကို၊ ဝတ္တုံ–ပြော ခြင်းငှါ၊ ယုတ္တံ– သင့်၏၊ ကိန္တိ–အဘယ်သို့ ပြောသင့်သနည်း၊ ''ဘဂဝတောမို ပုတ္တော သြရသော'' တိ ဧ၀မာဒိ–ဤသို့ အစရှိသော၀စကားသည်၊ ၀ါ–ကို၊ (၀တ္တုံ၊ ယုတ္တံ–၏။) လူတိ–ဤကား အာဖြေတည်း။

ဟိ–မှန်၏၊ သော–ထို အရိယသာ၀ကသည်၊ ဘဂ ဝန္တံ–ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ အရိယဘူမိယံ– အရိယ အရာ၌၊ (အရိယာနယမ်ခြေ၌၊) ဇာတော–ဖြစ်ပြီ၊ လူတိ– ကြောင့်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ပုတ္တော–သားတည်း၊ [ဘုရားရှင်၏ ဟောအပ်သော တရားကိုမှီ၍ အရိယာအမျိုး ဇာတ်အား ဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ''ဘဂဝန္တံ၊ပေါ၊ ဇာတော'' ဟု ဖွင့်သည်။] ဥရေ - ရင်၌၊ ဝသိတ္တာ - နေ၍၊ မုခတော–ခံတွင်း တော်မှ၊ နိက္ခန္တမမွဆောသဝဒေနံ – တွက်တော်မူလာသော တရား ဒေသနာ တော်၏ အစွယ်းဖြင့်၊ မဂ္ဂဖလလေသု–တို့၌၊ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ – တည်သည်၏ အဖြစ်

ဓ္ဓိမူလဿ သဒ္ဓါတတ္တာဒိ။ ။မဒ္ဓဂ္ဂါ ဧဝ + မူလံ မဂ္ဂမူလံ = မဂ်တည်းဟူသော အမြစ်၊ ထို အမြစ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားဟူသော ဧဖြေ၀ါ၀ယ် သို့မဟုတ် အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဒန္ဓာအစဉ်၀ယ် သဒ္ဓါတရား ခိုင်ခန့်စွာ တည်နေသည်၊ မဒ္ဓမူလဿ သဒ္ဓါ တတ္ထာဖြင့် မူလဇာတာသည် ကြိယာသီးခြားမဟုတ်, ပတိဋ္ဌိတာ၏ ဝိသေသနတည်း– ဟု ပြသည်၊ ''လမူဇာတာ - ဖြစ်သော မ်ဟူသော အမြစ်ရှိသည်၊ (ဟုဈာ)၊ ပတိ ဋ္ဌိတာ-တည်ကြိ''ဟု ပါဠိတော်၌ ၎င်းပါ။

ကြောင့်၊ ဩရေသော – ရဝ်၌ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မုခတော - ခံတွင်းတော်မှ၊ ဝါ-ခံတွင်း;တော်မှဖြစ်သော တရားဒေသနာတော်မှ၊ ဇာတော-ဖြစ်၏၊ အရိယ ဓမ္မတော– အရိယတရားတော်ကြောင့်၊ ဇာတတ္တာ– ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ အရိယဓမ္မေန– အရိယဓမ္မသည်၊ နိမ္မိတတ္တာ စ– ဖန်ဆင်းအပ်

ဩရသော။ ။ဥရေ စသိတ္တာကို ကြည့်၍ "ဥရသိ+ဝသတီတိ ဩရသော" ဟုပြု၊ ဝသိတ္တာဖြင့် ဩရသောသည် မုခတော ဇာတော၏"ဝိသေသန" ဟု ပြု၏။ပါဠိတော်၌ "ဩရသော-ရဝ်၌ နေသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ မုခတော- ခံတွင်းမှ၊ ဇာတော-ဖြစ်၏" ဟု ဓေးပါ၊"ရဝ်၌+နေ"ဟုရာ၌ တကယ် နေခဲ့ရသည် မဟုတ်၊ ဘုရားရှင် တရားသံသည် ဘုရားရှင်၏ ရဝ်၌ဖြစ်၏၊ ထို တရားသံကြောင့် အရိယာဖြစ်ရသော သာဝကကို "ဩရသ– ဘုရားရှင်၏ ရဝ်၌ နေသူ" ဟု ဆိုရသည်။ [ဥရေ ဝသိတ္တာတိ ဒုဒုံ မွေ့ ဓမ္မေသာဿသ ဥရုတော သမုဋ္ဌာနတာယ ဝုတ္တိ။ ရွှီကာ။]

တနည်း ။ ။ ရဝ်၌ ဖြစ်သော လုံ့လတော်ဖြင့် ဖြစ်စေရ, ဟောတော်မူရသော ကြောင့် တရားတော်ကို ဌာနုပစာရအားဖြင့် "ဥရ(ရဝ်)"ဟု ဆို၏၊ ထို တရားတော် ကြောင့် အရိယာဇာတ် အားဖြင့် ဖြစ်သော သာဝကသည် ဩရသမည်၏။ ["ဥရေ– တရားတည်းဟူသော ရဝ်၌+ ဇာတော- ဖြစ်သော အရိယသာဝကတည်း၊ ဩရသော-က'ဟု ပြု။] ဤသို့လည်း ရွှီကာ တနည်းဖွင့်သည်။ [ဥရေ ဝါယာဓေနိတာဘိဇာတိ တာယ ဝ၊ ဩရသော-ရွှီကာ။]

မုခတော ဇာတော။ ။"ခံတွင်းမှ ဖြစ်"ဟုရာ၌"ခံတွင်းမှ ထွက်ပေါ်လာသော တရားကြောင့် ဖြစ်"ဟု ပြလိုရှိ "မုခတော နိက္ခန္တ မွေ့ယောသဝေနေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏– တရားတော်သည် အရိယသာဝက ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ထို့ တရား တော်၏ အကြောင်းကား နှတ်တော်တည်း၊ ဤ၌ တရားတော်၏ အကြောင်းဖြစ်သော မုခကို အရိယာဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ဆိုထားသည်၊ ဥပမာ - တိဏေဟိ ဘက္ခံ သိဒ္ဓိ - မြက်ထင်းထွိကြောင့် ထမင်းပြီးစီး၏ " ဟုရာ၌ကဲ့သို့တည်း၊ တချို့ကား " ဝိမောက္ခ မုခ " ဟု ဆိုကြသေး၏၊ ထိုနည်း၌လည်း ဓဂ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာကို "မုခ"ဟု ဆိုထားခဲ့သကြောင့် အကြောင်း၏ အကြောင်းပင်တည်း။– ရွှီကာ။

အရိယဓမ္မတော ဇာတတ္တာ။ ။အရိယဓမ္မပွဲဝတ္တိတော လမ်္ဘိသေသော ဟုတ္တာ ပဝတ္တော အဒုတ္ထုရကာလိကော (ထို ပုထုဇဉ် အဖြစ်ကို လွန်မြောက်ခိုက် ဖြစ်သော) ခန္ဓသန္တာနော "အရိယဓမ္မတော ဇာတော"တိ ဧဝဒိတဗ္ဗော၊ အရိကမမ္မံ၀ါ မဂ္ဂဇလံ နိဿာယ ဥပန္နိဿာယ ဓ ဇာတော သမ္မာသိ မမ္မုမရန္တော (ထို မဂ်ဖိုလ်နှင့် တကွ ဖြစ်သော စိတ် ဧကတသိဂ် ဟူသော သဟဇာတတရားအစု၊ ထို မဂ်ဖိုလ်သို့ အာရုံပြုသော မဟာကုသိုလ် မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် ဂ ဝါး ဟူသော တရားအစဉ် အတန်းကိုလည်း) အရိယဓမ္မတော ဇာတောတိ ဂဓေတဗ္ဗော။– ရွှီကာ။

သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဇော ဓမ္မနိမ္မိတော – ဓမ္မဇ ဓမ္မနိမ္မိတ မည်၏။ နဝဇလောကုတ္တရဓမ္မ ဒုါယဒ္ဒံ – ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာ တရားဟူသော အဒ္ဒေခံ၏ အဖြစ်ကို၊ အရဟတ်–ထိုက်၏။ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဓမ္မဒါယာဒေါ– မည်၏။

တံ ကိဿ ဟေတူတိ–ကား၊ ဘဂဝတောပိ ပုတ္တောတိ–ဟူ၍၊ ဝတ္ဘာ-မိန့်တော်မူပြီး၍- ဓမ္မဇော ဓမ္မနိမ္မိတ္တတ္တိ-ဟူ၍၊ ယဒေတ်(ယံတေ်)-အကြင်စကား ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တံ-ကို၊ ကသ္သာ- ကြောင့်၊ (ဝုတ္တံ-နှင်း၊) ဣတိ စေ-ဤသို့ မေးအံ့၊ ဣဒါနိ -ယခုအခါ၌၊ အသ္သ -ထို ဘဂဝတောမှိ ပုတ္တော အစရှိသော စကား၏၊ အတ္ထံ - ကို၊ ဒဿေန္တော - သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တထာဂတဿ ဟေတဿိ အာဒီ (ဘဂဝါ) အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ – ထိုတထာဂတဿ ဟေတံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဓမ္မကာယော ဣတိ ပီတိ (ဧတ္ထ)-ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ [ဓမ္မကာယောဌ်၌ အပေါင်း အာဓာရ, အစိတ် အာဓေယ စပ်။] ကသ္မာ-ကြောင့်၊ တထာဂတော - ကို၊ ဓမ္မကာယောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တော - ဆိုအပ်သနည်း၊ ဟိ – အဖြေကား၊ (တနည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ) - ကြောင့်၊ တထာဂတေန- သည်၊ တေ

---

၈၁ နိဒ္ဒိတ အတ္ထုး။ ။ သို့အရိယာတရားတို့၏ မပြိုးဆိုးသေးသောကိစ္စရှိသော (ဖြစ်ခဲ့သဲ) ကာလ၏ အဖြစ်ဖြင့် အရိယာဖြစ်ခြင်းမျက်စိ ရည်ရွယ်၍ "ဇာတ" ဟု ဆိုသည်၊ ပြီးပြီးသော ကိစ္စ (ဖြစ်ပြီးကာလ) ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် အပြည့်အစုံ ဖြစ်မှုကို ရည်ရွယ်၍ "နိဒ္ဒိတ" ဟု ဆိုထားသည်။

ဒါယဒ္ဒံ အရဟတိ။ ။ဓမ္မဒါယာဒေါ ဟု ပါဠိတော်၌၌၏၊ ဒါယဒ္ဒံ အရဟတိကို ထောက်လှုင် အဋ္ဌကထာ လက်ထက်က "ဓမ္မဒါယဒ္ဓေဒ" ဟု ပါဠိရှိဟန်တူ၏၊ ဦးကာဠဉ္စ မူ "နဝလောကုတ္တရဓမ္မဒါယံ အာဒိယတီတိ ဓမ္မဒါယာဒေါတိ ပိ ပါဌော " ဟု မူကွဲပြစ်၏၊ ထိုဦးကာအတိုင်း ယခုပါဠိတော်များ၌ ပါဠိရှိနေသည်။ [ဒုါတဓာတ်ဟာ ဒါယောဒ၊ ဓမ္မောယေဝ ဒါယော ဓမ္မဒါယော၊ ဓမ္မဒါယံ အာဒိယတီတိ ဓမ္မဒါယာဒေါ။]

တထာဂတော ဟိ ။ ။ ဘုရားရွင်မှာ သူတပါးတို့ဖွင့် မဆက်ဆံသော သိလ စသော တရားအစုံ၏ ပေါင်းစု သင်္ကဝင်နေသည့် အတွက် ဓမ္မကာယ (တရားတည်း ဟူသော ကိုယ် ရှိတော်မူပုံ) မှာ ပြောနေစရာမလို၊ ဆရာ့ အရာ၌တည်သော ဘုရားရွင်၏ ဓမ္မကာယ မည်ပုံကို ပြလိုရှိ၍ ကသ္မာ တထာဂတော စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာဝတ္ထုတ်၍ "တထာဂတော ဟိ" စသည်ဖြင့် ပြောသည်။ [ပါဠိတော်ဖွင့် တွဲ ကြည့်ပ။]

အဘိနီဟာရိ။ ။ သဒ္ဒဓေသနာဝါဟာယ (သူတော်ကောင်းတရားကို ဟောကြောင်း စကားတော်ဖြင့်) ကရဝိကရုတမဉ္ဇုနာ (ကရဝိတ်၏ ထွန်သံကဲ့သို့ သာယာသော) မြတ္တာသရေန (မြတ်သော အသံတော်ဖြင့်) ဝေနေယျ သန္တာနသတိမုခံ (ဝေနေယျ ဘို့၏ သန္တာန်သို့ ရွေ့၍) တဒဂ္ဂေ သဿာနုရူပံ (ထို ဓဝနေယျတို့၏ အဋ္ဌာသယ အားလျော်သော) ဟိတမဇ္ဈံ (စီးပွားအကျိုးကို) နိဟရိ ဥပနေသိ။–ဦးကာ။

ပိဋ္ဌက် - ပိဋ္ဌက သုံးပုံဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ - ဘုရားစကားတော်ကို၊ ဟဒယေန --- စိတ်နှလုံးတော်ဖြင့်၊ စိန္တေတူ - ရှိ၊ ဝါစာယ – (သူတော်ကောင်း) စာရုးကို ဟောကြောင်း၊ နွှတ်တော်ဖြင့်၊ ဝါ - အသံတော်ဖြင့်၊ အာဒိ နီဟရိ - (ဝေနေယျတို့၏ သန္တာန်သို့) ရှေးရှု ဆောင်တော်မူပြီး၊ ဝါ - ဝေနေယျတို့၏ အဋ္ဌာသယ အားလျော်စွာ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်တော်မူပြီ။

တေန - ထို့ကြောင့်၊ အာ - ထို မြတ်စွာဘုရား၏ ကာယော-ကိုယ်တော်သည်၊ ဓမ္မ မယတ္တာ - တရားဖြင့် ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓမ္မောဝ - တရားပင်တည်း၊ ဣတိ— ဤသို့လျှင်၊ အာ - ထို မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဓမ္မော - တရားဟူသော၊ ကာယော - ကိုယ်တော်သည်၊ အတ္ထိ -- ရှိ၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဓမ္မ ကာယော - မည်၏၊ ဓမ္မကာယတ္တာဧဝ - ဓမ္မကာယ၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ပြဟ္မ ကာယော- မည်၏၊ ဟိ - မှန်၏၊ ဓမ္မော - ကို၊ သေဋ္ဌတ္တေန- မြတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ပြဟ္မာတိ—ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ—၏၊ ဓမ္မဘူတောဘိ— ကား၊ ဓမ္မသဘာဝေါ - တရားသာလျှင်ဖြစ်သော သဘောတည်း၊ ဓမ္မဘူတတ္တာဧဝ- တရားဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဗြဟ္မဘူတော– မည်၏။

၁၃၉။ ကွာဝတာ — ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော "ဒိဿန္တိ ခေါ ပန ဝါသေဋ္ဌ" အစရှိသော ဒေသနာတော်အစဉ်ဖြင့်၊ ဘဂဝါ - သည်၊ သေဋ္ဌစ္ဆ ဒကဝါဒံ - မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို ဖြတ်ကြောင်းစကားကို၊ (ပြဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော အစရှိသည်ဖြင့် ဗြာဟ္မဏတို့က ပြောအပ်သော မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဖြတ်ကြောင်း စကားကို)၊ ဒဿေတွာ - ၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ အပရေနပိ- အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ (ရှေး၌ ဖြစ်သော သတ္တလောက ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ပြကြောင်းနည်းဖြင့်)၊ သေဋ္ဌစ္ဆဒကဝါဒမေဝ-ကိုသာ၊ ဒဿေတုံ-ဋ္ဌိ၊

ဓမ္မဘူတောဘိ။ ။ အဓမ္မမှန်သမျှကို စွန့်တော်မူပြီးဖြစ်၍ ဘုရားရှင် တကိုယ်လုံးသည် ဓမ္မဘူတ (တရားချည်း) ဖြစ်နေတော်မူသည်၊ ထိုသို့ တရားချည်း ဖြစ်နေသောကြောင့်ပင် ဗြဟ္မဘူတ (အမြတ်ချည်း) ဖြစ်နေတော်မူသည်၊ [ဓမ္မော ဧဝ+ဘူတော စသည်၌ ပြု။] "တရားချည်း ဖြစ်နေ" ဟူသည်မှာလည်း " ဘုရားရှင်သည် တရားသဘောချည်း ဖြစ်နေ၏"ဟု ဆို ဝိုက်သေးကြောင့် "ဓမ္မသဘာဝေါ" ဟု ဖွင့်သည်။

သေဋ္ဌစ္ဆဒကဝါဒမေဝ။ ။ [ပါဠိတော်ကြည့်ခဲ့ပါ။] ဒိဿန္တိ ခေါ ပန ဝါသေဋ္ဌ စသော စကားတော်သည်သာ သေဋ္ဌစ္ဆဒကဝါဒ (ဗြာဟ္မဏတို့က သူတို့သာ အမြတ်ဆုံး -- ဟု ပြောအပ်သော စကားကို ဖြတ်တောက်ကြောင်း) စကားတည်း။ "ဟောတိ ခေါ သဓယော"စသည်ဖြင့်နောက်၌ပြမည့်စကားအစဉ်ကား သေဋ္ဌစ္ဆဒက ဝါဒအစစ် မဟုတ်၊ ပေါရာဏက လောကုပ္ပတ္တိဒသနဝါဒ (ရှေး၌ဖြစ်သော သတ္တ လောက ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ပြကြောင်း) စကားတည်း။

သို့ဆက္ခတွင် ဆိုဝါဒလည်း "ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော ဟိနာ အညော ဝဏ္ဏော" ဟုလည်းကောင်း, "ဗြာဟ္မဏာ မြိုဗျွန်းခုန ပုတ္တာ"စသည်ဖြင့်လည်းကောင်းဖြစ်သော

"ယောတိ ခေါ သော ဝါ ခေါ သေ့ သမယော"တိ အာဒိ'၊ (ဘဂဝါ)၊ အာဟ–ပြီး၊ တတ္ထ– ၌၊ သံဝန္ဓဝိဝဋ္ဋကထာ- သံဝန္ဓဝိဝဋ္ဋကထာကို၊ ပြဟ္မဇာလေ့-၌၊ ဝိတ္ထာရိတာဝ–၌ဖွင့်အပ်ပြီးသည်သာ၊ ဣတ္ထတ္တံ အာဂစ္ဆန္တီတိ-ကား၊ ဣတ္ထဘာဝံ–ဤသို့ပြားသော ခန္ဓာ၏အဖြစ်ဟူသော၊ မနုဿတ္တံ–လူ့အဖြစ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ–ရောက်လာကုန်၏၊ တေဓ ဟောန္တိ မနောမယာတိ-ကား၊ တေ– ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ ဣဓ မနုဿလောကေ-၌၊ နိုဗ္ဗတ္တမာနာပိ-ဖြစ်ကုန်ပါသော်လည်း၊ ဩပပါတိကာ–ဥပပါတ်ပဋိသန္ဓေ ရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ၊ မနေနေ၀- ဥပစာရ ဈာန်ခိတ်ကြောင့်သာ၊ နိုဗ္ဗတ္တာ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ မနောမယာ- မနောမယတို့မည်၏၊ ပြဟ္မလောကေဝိယ–ပြဟ္မာ့ပြည်၌ကဲ့သို့၊ ဣဓာပိ-၌လူ့ပြည်၌လည်း၊ နေသ်-ထို သတ္တဝါတို့၏၊ (ကမ္မဉဉ်းလူတို့၏)၊ ပိတိယေဝ-သည်သာ၊ အာဟာရက်စ်–ကို၊ သာဓေတိ–ပြီးစေ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပိတိဘက္ခာ-တို့မည်၏၊ တေနေ၀နယေန-၌နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ သယံပဘာဒီနိပိ-သယံ ပဘာ အစရှိသောပုဒ်တို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတမ္ဘာနိ - သိဘိုဂ်ကုန်၏၊ [၌]မှ ဓနာဂ်ဒ် အင္ဂကဆာစာအုပ်၀ယ် ဣတိ သဒ္ဒါကို တွေ့ရ၏၊ ဧျးနိဆာယဉ်ဒ် ဣတိသဒ္ဒါမပါ။] ဣတိ–၌သို့ မှတ်အပ်၏။။

မိစ္ဆာအယူကို ဖြေရှင်းကြောင်းဖြစ်သော (မြဝတ္ထုကတို့၏ အမြင်**ဆိုး** ဟူသော အယူအဆကို ဖြတ်ရာ ရောက်သောကြောင့်) သေဋ္ဌေဒကဝ်ဒ အညသုတ်ပင်။

ဣဏ္ဍတ္တံ။ ။အယံ ပကာရော့ဂ္ဂ ဣဏ္ဍံ၊ [ပကာရအနက်၌ တ ပစ္စည်း။] ဣဏ္ဍံ+ဘာဝေါ့ ဣဏ္ဍတ္တံ၊ ဤသို့ သာမညသဒ္ဒါ ဖြစ်သော်လည်း " သာမညဇောဘနာဃ ပိသေဒ္ဓေသ အဝတိဋ္ဌတိ" ဟူသော ပရိဘာသာအရ " မနုဿတ္တံ"ဟု (ပိသေသ) အနက်ကို ဖွင့်ခြင်းသည်၊ (တနည်း) ကမ္မာဉ်းက လူ ဓစ္ဖြစ်လာပုံကို ပြသော ဘရာဖြစ်၍ ပကရဏ၏ အစွမ်းဖြင့်ပင် မနုဿတ္တံ ဟူသော အနက်ကို ဝိုင်းဖြတ်အပ်ပြီ ဟု မှတ်ပ'။။

မနောမယာ ။ ။ မနသာ + နိဗ္ဗတ္တာ မနေ့ာမယာ၊ ဥတု အာဟာရ ဟူသော ခြင်းအကြောင်း မပါဝဲ ဥပစာရ ဈာန်စိတ်ကြောင့်သာ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်ကြရသည်၊ ထို့ ဥပစာရဈာန် စေတနာသည် နီဝရဏကိုယင်္ဂါနိုင်မှုအစရှိသည်ဖြင့် မွန်မြတ်သော ဖြစ်ပုံ အထူး (သတ္တိထူး) ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထို စေတနာမှာ ဈာန်၏ အကျိုးနှင့် တူသော အကျိုးထူး ရှိသည်၊ သို့ဖြစ်၍ မြဟ္မာ့ပြည်မှာလို့ လူ့ပြည်မှာလဲ ပိတိဘက္ခာ စသော အကျိုးများ ဖြစ်သည်။

သယံ ပဘာ ။ ။ သယမေ၀+ပဘာသဒ္ဓိ့ (ထွန်းလင်းတောက်ပကုန်၏) ဣတိ သယံ ပဘာ၊ [သယံ+ဝ+ဘာသဓာတ်+က္ကိ ပစ္စည်းကြိပါ။] အန္တလိက္ခေ+ စရန်တိ အန္တလိက္ခစာရာ၊ သုဒေ (တင့်တယ်သော အရပ်၌) + တိဋ္ဌန်တိ သုဒ်ဋ္ဌေယိနော။ [သုဘ+ဋ္ဌာ, တာသိလဲမဟါခုသာ ဏီ ပစ္စည်း။]

အဖွာ။ ။သယံ ပဘာ စသည်တို့၏ ဝိဂုဟဘိုဋ္ဌိကအတိုင်း ပြုသည်၊ သီလက္ခန်ပြဟ္မဇာလ သုတ္တန္တကထာဘို့မူ ဓနနိုင်း ဖွင့်ထားသည်။

ရသပထဝိ ပါတုဘာဝအဖွင့်

၁၂၀။ ကောဒကီဘူတန္တိ-ကား၊ သမ္မ်-အလုံးစုံသော၊ စက္ကဝါဠ်-ကုဋေတသိန်းသော စက္ကြဝဠာသည်၊ ကောဒကဂမေ၀-တခဲနက်သော ရေသည်သာ၊ ဘူတံ- ဖြစ်၏၊ [စက္ကြဝဠာဲ့ကုဋေတသိန်းလုံး ရေပြင်ချည်း ဖြစ်နေသည်-ဟူလို။] ဆန္ဒကာဇောတိ- ကား၊ .တမော- အမှိုက်သည်၊ အန္ဒကာရတိမိသာတိ - ကား၊ စက္ခုဝိညာဏဗ္ဗတ္တို နိ၀ါရဏေန - စက္ခုဝိညာဉ်၏ဖြစ်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းဖြင့်၊ အန္ဓသာ၀ကရဏာ - မမြင်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်သော၊ ဗဟလတမံ - ထူထဲသော အမှိုက်သည်၊ (အမှောင်ထုကြီးသည်)[ဟောတိ၌စပ်။]သမတနီတိ-ကား၊ ပတိဋ္ဌတိ- တည်ပြီ၊ သမန္တတော- ပတ်၀န်းကျင်၌၊ ပတ္တဓိ- ပျံနှံ့ပြီ၊ ပယသော တတ္တာသာတိ- ကား၊ တတ္တဿ- အလွန်ပူသော၊ ခီရဿ-နို့ရည်၏၊ (သန္တာသကံ-၌စပ်)၊ ၀ါ-သည်၊ (နို့ဖူးယနဿာ၌စပ်)။ [ပယော သဒ္ဒါ နို့ရည်အာနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် ဒီရဿဟု ဖွင့်သည်။]

၀ဏ္ဏသမ္ပန္နာတိ - ကား၊ ၀ဏ္ဏေန – အဆင်းနှင့်၊ သမ္ပန္နာ - ပြည့်စုံသည်၊ (အဟောသိ ၌စပ်)၊ ဟိ- မှန်၏၊ အဿာ - ထို ရသပထဝီ၏။ ၀ဏ္ဏော – သည်၊ ကဏိကာရပုပ္ဖသင်္ခေသာ-မဟာလေ့ကား၊ပုပ်နှင့်တူသည်၊အဟောသိ၊ဂန္ဓသမ္ပန္နာတိ-ကား၊ ဂန္ဓေန-အနံ့နှင့်၊ သမ္ပန္နာ-သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ-နတ်၌ဖြစ်သော အနံ့ကို၊ ၀ါယတိ- လွှင့်စေ၏၊ ရသသမ္ပန္နာတိ— ကား၊ ရသေန – ကောင်းမြတ်သော အရသာနှင့်၊ သမ္ပန္နာ (ဟုတ္ထာ)၊ ပက္ခိတ္တဗိမ္ဗောဇ၀ိယ– ထည့်အပ်သော နတ်၌ဖြစ်သော ဩဇာရှိသကဲ့သို့၊ (နတ်ဩဇာ ထည့်ထားသကဲ့သို့)၊ ဟောတိ၊ ခုဒ္ဒမဓုဇ္ဇိ-ကား၊ခုဒ္ဒကမက္ခိကာဟိ-ငယ်သောပျားတို့သည်၊ (ယင်ပျားတို့သည်)၊ ကတမဓုံ-ပြုအပ်သော ပျားရည်သည်၊ [နိဂ္ဂဟီတ်ကား ၀ါစာသိလိဋ္ဌ။]

အနေလကန္တိ-ကား၊ နိဒ္ဒေါသံ – အပြစ်မရှိသည်၊ မက္ခိကဏ္ဍက ဝိရဟိတံ– ပျားကောင် ပျားဥမှ ကင်းသည်၊ (အဟောသိ)၊ [နက္ထိ+လော ယာယတိ အနေလကံ၊ လောသဒ္ဒါ ဒေါသ (အပြစ်) အနက်ဟော၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်။] လောလစာတိကောတိ— ကား၊ လောလသဘာ၀ေါ - လော်လီသောသဘော

သမတနီ။ ။သံ+တန္-ပိဌ်ဟာရေ ဓာတ်+အဇ္ဇတ္တနီ ဤ၊ ရွှေ့ဖွဲ့ အ လာ၌ သမတနီဖြစ်သည်၊ သံ သည် သဒ္ဒဿနအနက်ဟော၊ ''သမတနီ-ကောင်းစွာ ဖုံးလွှမ်း ပြုံနှံ့ပြီ'' ဟု သဒ္ဒတ္ထဗေး၊ ပတ္တဓိကို ဦကာဒ္ဒိ ဝိပ္ပရိ - ဟု ဒွင့်သည်၊ ထိုရသပထဝီက ဧရှဋ္ဌ တည်သောကြောင့် ပတိဋ္ဌတိ-ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်သည်။

ရှိသော၊ (သင်္ဘော ၌ပင်)၊ အတိတာနန္တရေ - အခြားမဲ့ လွန်လေပြီးသော၊ ကပ္ပေပ – ကမ္ဘာ၌လည်း၊ ဓလာလောယေဝ – လော်လီသည် သာတည်း၊ [ထို့ကြောင့် ယခုလည်း လော်လည်သူဖြစ်၍ သူများထက်အယင် မြည်းစမ်းကြည့်သည် – ဟူလို။] အင်္ဂေါတိ – ဟူသောစကားကို၊ အဏ္ဍရိယဇာတော– ဖြစ်သော အံဖွယ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ အာဟ–ပြောပြီး၊ [အင်္ဂေါသည် အာလုပ် မဟုတ်, အံ့ဩသောအားဖြင့် ပြောဆိုအပ်သော စကားတည်း။] ကိမေဝ်ဒံ ဘတိဿတိတိ-ကား၊ အဿာ-ထို ရသပထဝီ၏၊ ဝဏ္ဏောဝိ-သည်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓောဝိ - သည်လည်းကောင်း၊ မနာပေါ - စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဝါ-မြတ်နိုးအပ်၏၊ အဿာ-၏၊ ရသောပန-အရသဲ့သည်ကား၊ ဂီဒိသော-အဘယ်ကဲ့သို့ ရွှေအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ယော-အကြင် သတ္တဝါသည်၊ တတ္ထ – ထို ရသပထဝီ၌၊ ဥပန္နလောဘော – ဖြစ်သော လောဘရှိ၏၊ သော- သည်, ရသပထဝီ- ကို၊ အင်္ဂုလိယာ – လက်ချောင်းဖြင့်၊ သာယိ-သာယာပြီ၊ (လျက်ပြီ)၊ အင်္ဂုလိယာ-ဖြင့်၊ ဂဟေတ္ဝာ- ယူ၍၊ ဇိဝှဂ္ဂေ– လျှာဖျားဌာန်၌၊ ဌပေသိ– ထားပြီ။

အစ္ဆာဒေသိတိ- ကား၊ ဇိဝှဂ္ဂေ- ဌ်၊ ဌပိတမတ္တာ – ထားအပ်ကာမျှသည်၊ (သမာနာ)၊ သတ္တရသ ဟရဏီ သဟဿာနိ– ခုနစ်ထောင်သော အရသာကို ဆောင်ယူကြောင်း အကြောထုံကို၊ ဖရိတ္ဝာ - ဖြန့်၍၊ မနာပါ - သည်၊ ဟုတ္ထာ၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ တဏှာစသာ ဩကွန္တမိတိ-ကား၊ တတ္ထ - ထို ရသပထဝီ၌၊ အသာ-ထို သတ္တဝါ၏ (သန္တာန်၌)၊ တဏှာစ- တဏှာသည်လည်း၊ ဥပ္ပန္နီ-ဖြစ်ပြီ။

ဓန္ဒိမသုရိယာဒိ ပါတုဘာဝကထာ

၁၂၁။ အာလုပ္ပကာရဂုဟံ ဥပဂွာမိ"သု ပရိဘုဇ္ဇိတုန္တိ- ကား၊ အာလောပ်-အလုတ်အလှေးကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဝိဇ္ဇောပိဇ္ဇော–အတုံးအခဲတို့ကို၊ (အပိုင်း အပိုင်း တို့ကို)၊ ဆိခ္ဒိတ္ဝာ-ဖြတ်၍၊ ပရိဘုဇ္ဇိတုံ-စားခြင်းငှါ၊ အာရဒၶိ"သု-အားထုတ်ကြကုန်ပြီ၊ [အာလောပ် ကတ္တာဖြင့် အာလုပ္ပသဒ္ဒါသည် အာလောပ၏ ပရိယာယ်

အတီတာနန္တရေ။ ။အဓိပ္ပါယ်ကို ပါဠိတော်နှင့် တွဲကြည့်ဦးပါ၊ ၍၊ ဝါကျအဖွင့် ဋီကာ၌ " ကမ္မာ " ဟု အမေးတွေ့ရ၏၊ ကြောင့်ဖန်ဖန် အနက်ပေးလျှင် ဖြစ်နိုင်သော်လည်း အဓိပ္ပါယ်မရပါ၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မာ" နေရာဝယ် "တဿာ" ဟု ရှိသင့်ပါသည်၊ ဋီကာ အဓိပ္ပါယ်ကို အထက်၌ ပြဲခဲ့ပြီ။

အစ္ဆာဒေသိ။ ။အာဝုံးမျှ + ဆဒိဒေတ်သည် ဒုန္ဆာ အနက်ဟော စုဆုံဗိတည်း၊ "အစ္ဆာဒေသိ–လွန်စွာ နှစ်သက်ပြီ"ဟု သဒ္ဒတ္ထမှတ်ပါ၊ မနာပါ ဟုတ္ထာ ကိုဠုတိကား အဓိပ္ပါယ်မွှင့်တည်း။

ဟုလည်းကောင်း, ကာရကံ၌ ကြိယာဝိသေသန အနက်ဝယ် အံ ဝိဘတ် သက် ထားသည့် ဟုလည်းကောင်း ပြဆည်း။] စန္ဒိမ သုရိယာတိ– ကား၊ စန္ဒိမဝစ–လ သည်လည်းကောင်း၊ သုရိယောစ – နေသည်လည်းကောင်း၊ ပါတုရဟောဃုန္တိ– ကား။ ပါတုဘဝိ'သု–ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်ပြီ။

ပန – ပရိဟာရပက္ခမှတပါ၊ စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ တေသံ – ထို လ နေတို့ကိုတွင်၊ ကော–အဘယ်အရာသည်၊ ပဌမံ – ရှေးဦးစွာ၊ ပါတုဘဝိ – နှည်း၊ ကော–သည်၊ ကသ္မိ' – အဘယ်အရာ၌၊ ဝေတိ–နည်း၊ ကဃ–အဘယ်အရာ၏၊ ပမာဏံ – အတိုင်းအရှည်ကား၊ ကိ' – အဘယ်နည်း၊ ကော – သည်၊ ဥပရိ– အထက်၌၊ (ဟောတိ–နည်း၊) ကော–သည်၊ သီသံ–လျှင်စွာ၊ ဂစ္ဆတိ – နည်း၊ ဧနဝံ – ထို လ နေတို့၏၊ ဝိထိယော – သွားရာလမ်းကြောင်းတို့သည်၊ ကထိ– အဘယ်မျှလောက်တို့နည်း၊ ကထံ – အဘယ် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ စရန္တိ– လှည့်လည်ကုန်သနည်း၊ ကိတ္တကေ – အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဌာနေ– အရပ်၌၊ အာလေဘံ – အလင်းရောင်ကို၊ ကရောန္တိ – ပြုကုန်သနည်း၊ ဣတိ– ဤကား အမေးတည်း။

ဥတော–နှစ်စင်းသော လ နေတို့သည်၊ ဧကတော–တ၌ပြိုဝ်နက်၊ ပါတုဘဝန္တိ– ကုန်၏၊ [ရှေးနိဿယ၌''နဃပါတုဘဝန္တိ''ဟု နဃပါနေ၏။ ဧကတ္ထာ၌ မပါပါ။ ဤကာဒ္ဒါ၌လည်း မရှိပါ။] သူရိယော– သည်၊ ပဌမတရံ– စွာ၊ ပညာယတိ–၏။ ဟိ– မှန်၏၊ တေသံ သတ္တာသံ– တို့၏၊ သယံပဘာယ– မိမိကိုယ်ရောင်သည်၊ အန္ဓရူပိတာယ–ကွယ်ပျောက်လသော်၊ အန္ဓကာရော–အမှိုက်မှောင်သည်၊အဟောသိ– ပြီ၊ တေ–ထို သတ္တဝဂါတို့သည်၊ ဘီတ တသိတာ–ကြောက်၌ ထိတ်လန့်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ – ၍၊) အာလောကော – အလင်းရောင်သည်၊ သစေ ပါတုဘဝေယျ– အကယ်၍ ထင်ရှားဖြစ်ပါမူကား၊ ဝတ–စင်စစ်၊ ဘဒ္ဒကံ–ကောင်းသည်၊ အသ– ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တယိ'သု–ကုန်ပြီ။

တတော - ထိုမှ နေ့ကာဉ်၌၊ မဟာဇနသ – များစွာသော လူအပေါင်း၏၊ သုရုဘာဝံ– ရဲရင့်သည်၏အဖြာဖြာကို၊ ဇနယမာနံ– ဖြစ်စေလျက်၊ သူရိယမဏ္ဍလံ– နေဝန်းသည်၊ ဥဋ္ဌဟိ– ထွက်ပေါ်လာပြီ၊ တေနေဝ– တို့ ကြောင့်ပင်၊ အသ– တို့

ကော ဇတသံ ဇသဉ် ။ ။လောကီလူသားတို့သည် လ နေတို့ကို မှတ်မိဖြင့် မြင်နေရသော်လည်း ထို လ နေတို့၏ဖြစ်ပုံ၌ တွေဝေတတ်ကြ၏၊ (ဧသသေခ္ခာချာ မသိကြ) ၊ ထို့ကြောင့် တွေဝေမှုကိုပယ်ရှားခြင်းငှာ ''ဓာဘဝ ပန ဇတသံ''စသည်ဖြင့် ပို့ဆွဲဒုန်ချက်ထုတ်၍ အဓဉ်အတိုင်း အဖြေပြလိမ့်မည်။

သူရုဘာဝံ ။ ။ကံအားလျော်စွာ အရှေ့ လောကဓာတ်မှ အရောဝန်းကြီး ထွက်ပေါ်လာသောအခါ ကမ္ဘာဦးလူတို့သည် အကြောက်အလန့် ကင်း၍ ရဲတင်းလာ

ဓနဝန်း၏။ သူရိယောတိနာမံ – သူရိယောဟူသော အမည်သည်၊ အဟောသိ– ဖြစ်ပြီ၊ တသ္မိ– ထိုနေဝန်းသည်၊ ဒိဝသံ– တနေ့ပတ်လုံး၊ အာလောကံ - ကို၊ ကတ္ဝာ ၍၊ အတ္ထင်္ဂတေ– နေဝင်ကောင်သို့ ရောက်လေသော်၊ ဝါ- ဝင်လေသော်၊ ပုန- တဖန်၊ အန္ဓကာယော- သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တေ–ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ အညော–နေဝန်းမှ အခြားသော၊ အာလောကော– သည်၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ– အကယ်၍ ဖြစ်ပါမူ၊ ဝတာ - စင်စစ်၊ ဘဒ္ဒကံ - ကောင်းသည်၊ အဿ - ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ–သို့၊ စိန္တယိ သူ-ကုန်ပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ နေသံ-ထို သတ္တဝါတို့၏၊ ဆန္ဒံ-ဆန္ဒကို၊ ဥ တ္ဘာဝ–သာလျှင်၊ ဓနွမဏ္ဍလံ-လ**ဝ**န်းသည်၊ ဥဋ္ဌဟိ-ပြီ၊ တေနေဝ– ထို့ကြောင့်ပင်၊ အဃ-ထိုလ**ဝ**န်း၏၊ စနွောတိနာမံ–ဓနွဟူသော အမည်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ။ [ကောဘ တောသံ ပဌမံ ပါတုဘဝတိ အမေး၏အဖြေကို ပြသည်။]

တေသု- ထို လ နေတို့တွင်၊ ဓနွော- သည်၊ **အ**ဇ္ဇေဘ မဏ်ဝိမာနေန- ပတ္တမြား ဗိမာန်၏အတွင်း၌၊ **ဝ**သတိ–၏။ တံ-ထို လဗိမာန်ကို၊ ဗဟိ–အပ၌၊ ဇနတေန- ဥဖြင့်၊ ပရိကို့တ္တံ-ကာရံအပ်ပြီ၊ ဥဘယမ္ပိ– ပတ္တမြား၎င် နှစ်ပါးစုံသည်လည်း၊ သိတလမေဝ–အေးမြသည်သာ၊ အဟောသိ၊ သူရိယော- သည်၊ **အ**ဇ္ဇေ၁ကနက ဝိမာနေ- ရွှေဗိမာန်၏အတွင်း၌၊ ဝသတိ- ၏၊ တံ– ထို**နေ**ဗိမာန်ကို၊ ဗဟိရံ– အပ၌၊ ဇလိကပရိကို့တ္တံ– ဖန်ဖြင့် ကာရံအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဥဘယမ္ပိ– ရွှေဖန် နှစ်ပါးစုံသည်လည်း၊ ဥဏှမေဝ- ပူသည်သာတည်း။ [**ကော** ကသ္မိ ဝသတိ **၏ အ**ဖြေကို ပြသည်။]

ပမာဏတော- ပမာဏအားဖြင့်၊ ဓနွော – သည်၊ ဥဇုကံ – ဖြောင့်ဖြောင့်၊ (အလျား အနုံ အစောက်အားဖြင့်)၊ ကူနပညာသယောဇနော-လေးဆယ်ကိုး ယူဇနာရှိ၏၊ ပရိမဏ္ဍလတော – **အ**ဝန်းအဝိုင်းအားဖြင့်၊ တီဟိ ယောဇနေဟိ– သုံးယူဇနာထိုဖြင့်၊ ဥနဒ္ဒသယူဇနာ - ယုတ်လျော့သော အခဲနှင့်တကူ ယူဇနာနှစ်ရာ ရှိ၏၊ ဝါ - တရုဉ်လေးဆယ့်ခုနစ် ယူဇနာရှိ၏၊ သူရိယော- သည်၊ ဥဇုကံ– ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ပညာသယောဇနော–ယူဇနာ**ဝ**ါးဆယ် ရှိ၏၊ ပရိမဏ္ဍလ တော – အားဖြင့်၊ ဒ်ိယစုသတယောဇနော – အခဲနှင့်တကူ ယူဇနာနှစ်ရာရှိ၏၊ ဝါ-ယူဇနာတရုဉ်၀ါးဆယ်ရှိ၏။ [ကဿ ကိ ံ ပမာဏ၏အဖြေကို ပြသည်။]

၏၊ ထို့ကြောင့် "သူရံ-အရဲစာတ်ကို၊ ဇနေတိ–ဖြစ်စေတတ်၏" ဟူသော ဝိဂြိုဟ်အရ နေကို "သူဒိယ" ဟု ခေါ်သည်။ ["သူရဘာဝံ ဇနယမာနံ"ဖြင့် သူရိယ၏ ဝစနဗျုတ္တိကို ပြသည်။]

၂ **ဝန္ဒေ**ာတိ နာမံ။ ။ဓနုန်းကြီး ကွယ်ပျောက်ပြန်ရာ ညဉ့်အခေါ်ဝဲယံ အမှောင် ကျရောက်သဖြင့် ယခင် အရောင်အလင်းနှင့်အတူ အရောင်တခု ဝေါ်လာမှု "ကောင်း ပေစွ" ဟု အလိုဆန္ဒ ဖြစ်ကြရာ ထိုဆန္ဒနှင့်အတူ ဝေါ်လာသော အရောင်ဝန်းကို "ဆန္ဒ ဆန္ဒ" ဟု ခေါ်ခဲ့ရာမှ ကာလရွှေကြာ၍ "စန္ဒ စန္ဒ" ဟု ဖြစ်လာသည်။ [ဆန္ဒံ ကတ္ဝာ ၊ဒေ၀စဒ္ဒနှင့်တိ နာမံဖြင့် ဆန္ဒမှ စန္ဒဖြစ်လာပုံကို ပြသည်။]

စန္ဒော - သည်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ သူရိယော- သည်၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ (ဟောတိ)၊ နေသံ–ထို လ နေတို့၏။ အန္တရာ-အကြား၌၊ ယောဇနံ-တယူဇနာ သည်၊ ဟောတိ၊ စန္ဒဿ- ၏။ ဟေဋ္ဌိမန္တေတော- အောက်၌ဖြစ်သော အစွန်းမှ၊ သူရိယဿ-၏။ ဥပရိမန္တေတော-အထက်၌ဖြစ်သော အစွန်းသည်၊ ယောဇနသတံ-ယူဇနာတရာသည်၊ ဟောတိ။ [ကော ဥပရိ၏အဖြေကို ပြသည်။]

စန္ဒော - သည်၊ ဥဇုကံ - ဖြောင့်ဖြောင့်၊ သဏိကံ - ဖြူးဖြူး၊ ဂစ္ဆတိ– ၏။ တိရိယံ - ဖီလာ၊ သိသံ – လျှဉ်စွာ၊ (ဂစ္ဆတိ)၊ ဒွိသု - နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပဿေသု – နံဘေးတို့၌၊ နက္ခတ္တာရကာ – နက္ခတ် ကြယ်တာရာတို့သည်၊ ဂစ္ဆန္တိ - ကုန်၏၊ ဓနေ - နွားမသည်၊ ဝစ္ဆံ – နွားငယ်သို့၊ (ဥပသက်မတိ) ဝိယ – ကဲ့သို့၊ (တထာ - တူ)၊ စန္ဒော–သည်၊ တံတံ နက္ခတ္တံ - ထိုထို နက္ခတ်သို့၊ ဥပသက်မတိ - ၏၊ နက္ခတ္တာနိ ပန - ထို့သည်ကား၊ အတ္ထနော - ၏၊ ဌာနံ – သွားရာ အရပ်ကို၊ [အတ္တနော ဌာနန္တိ အတ္တနော ဂမနဋ္ဌာနံ၊ – ဠီကာ။] နဝိဇာနန္တိ – မစွန့်ကုန်။

သူရိယဿ-၏၊ ဥဇုကံ- ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ဂမနံ – သွားခြင်းသည်၊ သီဃံ-၏၊ တိရိယံ-ဖီလာ၊ ဂမနံ-သည်၊ ဒန္ဓံ - နှေး၏၊ သော - ထို နေသည်၊ ကာဠ ပက္ခ ဥပေါသထတော-လဆုတ်ပက္ခ ဥပုသ်နေ့မှ၊ ပါဋိပဒဒိဝသေ-အထွက် တရက်နေ့၌၊ ယောဇနာနံ-တို့၏၊သတသဟဿံ-တသိန်း၊ စန္ဒမဏ္ဍလံ-လဝန်းကို၊ဩဟာယ-စွန့်၍၊ ဂစ္ဆတိ၊ [လ နှင့် နေတို့ ယူဇနာ တသိန်း ဝေးကွာသွားသည်–ဟူလို။] အထ–ထို အခါ၌၊ စန္ဒော - သည်၊ လေခါဝိယ–အရေး အသားကဲ့သို့၊ ပညာယတိ-ထင်ရှား၏၊ ပက္ခဿ-လဆန်းပက္ခ၏၊ ဒုတိယာယ- နှစ်ရက်မြောက်နေ့၌၊ သတသဟဿံ–တသိန်း၊ (စန္ဒမဏ္ဍလံ–ဩဟာယ ဂစ္ဆတိ)၊ ဣတိ ဇံ-သို့၊ ယာဝ ဥပေါသထဒိဝသာ – ဥပုသ်နေ့တိုင်အောင်၊ သတသဟဿံ သတသဟဿံ–

ဥဇုကံ သဏိကံ ဂစ္ဆတိ။ ။ဤအာမဍိသိယံ (လကွယ်နေ့၌) သူရိယေန သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တော ဒိဝသေ ဒိဝသေ (နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း) ထောက် ထောက် ဩဇာကို ဩဇာတိယန္တော (ကျန်ရစ်လျက်) ပုဏ္ဏမာသိယံ (လပြည့်နေ့၌) ဥပခုမဉ္စမေဝ (ထက်ဝက်ခရီး အထိပင်) ဩဇာတိယန္တော (ကျန်ရစ်ခြင်းကြောင့်တည်း)။

တိရိယံ သိသံ ဂစ္ဆတိ။ ။ကောသ္မိံ့ မာသေ ကဒါစိ ဒက္ခိဏတော (တစ်ဝက်ခါ တောင်အရပ်၌) ကဒါစိ ဥတ္တရတော ဒဃာနတော (ကွေးမြင်ရခြင်းကြောင့်တည်း)။

နက္ခတ္တာရကာ ။ ။ ဝစနတ္ထကို နောက်မှ ပြမည်၊ နက္ခတ်တာရာတို့က လ၏ ခေါ်းကာ သွားသည် ဟု ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုထားသည်၊ လ၏ ရွှေ့နောက် လ နှင့် အတူပင် သွားကြသည်။

တသိန်း တသိန်း၊ ဩဟာယ-၌၊ ဂဏ္ဌတိ၊ အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ စန္ဒော-သည်၊ အနုံက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝနိတ္ထာ-တိုးပွား၍၊ ဥပေါသထဒိဝသေ—၌၊ ပရိပုဏ္ဏော-ပြည့်သည်၊ ဟောတိ။

ပုန - တဖန်၊ ပါဠိပဒ ဒိဝသေ — လဆန်းပက္ခ အတွက်တရက်နေ့၌၊ ယောဇနာနံ - တို့၏၊ သတသဟဿံ—တသိန်း၊ ဓဝဝိတ္ထာ - ပြေး၍၊ ဂဏ္ဍာတိ-၏၊ ခုတိယာဃ-၌၊ သတသဟဿံ - တသိန်း၊ (ဓဝဝိတ္ထာ ဂဏ္ဍာတိ)၊ ဣတိ ဝေ-သို့၊ ယာဝ ဥပေါသထ ဒိဝသာ-တိုင်အောင်၊ သတသဟဿံ သတသဟဿံ-တသိန်း တသိန်း၊ ဓဝဝိတ္ထာ ဂဏ္ဍာတိ၊ အထ - ၌၊ စန္ဒော-သည်၊ အနုက္ကမေန-အားဖြင့်၊ ဟာယိတ္ထာ - ယုတ်လျော့၍၊ ဥပေါသထ ဒိဝသေ- လက္ခဏ် ဥပုသ် နေ့၌၊ သမ္ပတ္တော—ခပ်သိမ်းသော အပြားအားဖြင့်၊ နပညာယတိ-မထင်ရှား။ [လ၏ အရိပ်က ကြီးလာ၍ လလည်း မထင်ရှားတော့။]

စန္ဒော အနုက္ကမေန ဝနိတ္ထာ။ ။ဤခုံ (၅)စကားကို) ဥပမိဘာဝတော ဟိတ္ထ သူရိယာဒ္ဓလောကဘာဃ (အထက်ပိုင်း၌ နေရောင်ခြည် ကျရောက်နေသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်) ဟေဋ္ဌတော ပဝတ္တာယ (ဆာယာယ၌ စပ်) သုရိယဿ ဒူရဘာဝေန ဒိဝသေ ဒိဝသေ အနုတ္တဲ့မေန ဝနိတ္ထာယမာနာယ (ဆုတ်ယုတ်သော) အတ္တနော ဆာယာယဝသေန အနုက္ကမေန စန္ဒမဏ္ဍလ ပဒေသဿ (လဝန်း အဝိတ်အဝိုင်း၏) ဝနုမာနဿဒိယ ဒိဿမာနတာယ (တိုးပွားလာသလို မြင်ရသည့်အတွက်) ဂုဏ္ဍိ။ တသ္မာ အနုက္ကမေန ဝနိတ္ထာဒိယ (တိုးပွားလာသကဲ့သို့ ဟု အနက် မှတ်ပါ)။ ။

မှတ်ချက်။ ။လ ပြည့်လာမှု, လ ဆုတ်သွားမှုသည် တကယ့်ကို လဲကြီး ပြည့်လာသည့်, လကြီး ဆုတ်သွားသည် မဟုတ်၊ လ ဝေါဠဳ ဖြစ်နေသော အရိပ်ကြောင့် တပိုင်းတစသာ မြင်ရသောအခါ လဆုတ်သည့်, အပြည့်အစုံ မြင်ရသောအခါ လပြည့်သည် ဟု ပြောကြရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝနိတ္ထာကို " တိုးပွားလာသကဲ့သို့ " ဟု အနက် မှတ်ပါ— တူလို။

ဧရှး နိဿယ အဓိဗွါဃ် ။ ။ လ, နေ တို့၏ ဇီလာသွားခြင်း ဟူသည်ကား တောင်အရပ်မှသည် မြောက်အရပ်သို့, မြောက်အရပ်မှသည် တောင်အရပ်သို့ သွား ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် သာရတ္ထ ဒီပနီ ဋီကာ၌ "တိရိယဂဓနံ နာမ ဒက္ခိဏဒိသာတော ဥတ္တရဒိသာယ, ဥတ္တရဒိသတော ဒက္ခိဏဒိသာယ ဂမနံ" ဟု မိန့်အပ်ပြီ၊ အဖြောင့် သွားခြင်း ဟူသည်ကား၊ ပြင့်မိုရိတောင်၏ လည်းကောင်း စကြဝဠာ တောင်၏ လည်းကောင်း အလယ် မဇ္ဈေဝိထိဖြင့် သွားခြင်းတည်း၊ ထို—အကြောင်းကို " ယဒါ ပန သိနေရုသ္သ စက္ကဓါဠဿ ဥဒုတော ဝေဖဓ္ဓေန ဂဒ္ဓန္တိ " ဟူသော သာရတ္ထ ဒီပနီ ဋီကာဝါဠ်ဖြင့် သိအပ်၏၊ နေသည် တနေ့တနေ့မှာ ယူနေ့ာ သုံးသန်း သုံးသိန်း သွား၏၊ လသည် တနေ့တနေ့မှာ ယူနေ့ာ နှစ်သန်း ကိုးသိန်း နှစ်သန်း ကိုးသိန်း သွား၏၊ ထို့ကြောင့် လဆန်း တရက်နေ့၌ နေသည် လဝန်းကို ယူနေ့ာတသိန်း ချန်၍ သွား သတဲ့။

စန္ဒံ–ကို၊ ဟေဋ္ဌာ – ၌၊ ကတ္တာ–၍၊ သူရိယော – သည်၊ ဥပရိ–၌၊ ဟောတိ၊ မဟတိယာ – ကြီးစွာသော၊ ပါတိယာ – ခွက်ဖြင့်၊ ခုဒ္ဒကဘာဇနံ – ငယ်သော ခွက်ကို၊ (ပိဓီယတိ) ဝိယ–ပိတ်အပ် သကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ စန္ဒမဏ္ဍလံ–လဝန်းကို၊ ပိဓီယတိ – ၏၊ မဇ္ဈန်ဟိကေ – နေ့မွန်းတည့် အချိန်၌၊ ဂေဟစ္ဆာယာ – အိမ်အရိပ် သည်၊ နံ(ပညာယဘိ) ဝိယ – မထင်ရှားသကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ စန္ဒသ – ၏၊ ဆာယာ–သည်၊ နပညာယတိ၊ သော – ထို လ သည်၊ ဆာယာယ –အရိပ်သည်၊ အပညာယ မဘုသာယ–မထင်ရှားလသော်၊ ဖုရေ–အဝေး၌၊ ဋ္ဌတာနံ –တည်သူ တို့၏၊ ဒိဝါ – နေ့အခါ၌၊ ပဒိပေါ – ဆီမီးသည်၊ နံ (ပညာယတိ) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ သဃ္ဃိ – ကိုယ်တိုင်လည်း၊ နပညာယတိ။ [ကော သိဿံ ဂစ္ဆတိ၏ အဖြေကို ပြသည်။]

ပန-ဆက်၊ ကတိ နေသံ ဝိဓိယောတိ ထွေ-ဟူသော ဤပါဋိဠိ၌၊ **အဇဓိထိ**–အဇဓိထိလည်းကောင်း၊ (ဆိတ်နှင့် သင့်လျော်သော လ, နေတို့၏ သွားရာခရီး လည်းကောင်း၊) နာဂဝိထိ-လည်းကောင်း၊ (ဆင်နှင့် သင့်လျော်သော လ, နေ

အဇဓိထိ။ ။ယာယ ဗိထိယာ (အကြောင် လမ်းဖြင့်) သူရိယေ ဂစ္ဆန္တေ့ (နေသွားလသော်) ဝသ၀လဘာဟကာ (မိုးကို ရွာစေတတ်ကုန်သော) ဒေ၀ပုတ္တာ သူရိယာဘိတာပသန္တုတ္တာ (နေအပူဒဏ်သည် ပူလောင်အပ်သောကြောင့်) အတ္တနော ဝိမာနတော (ဗိမာန်မှ) နိက္ခမန္တို့၊ ကိဋ္ဌသဟုတာ (ပျော်ပွေ့ဝပ်ပါး၀ါး ကစား၍ပျင်း အားထုတ်ကုန်သည်) ဟုဘွာ နံ ဝိစရန္တို့၊ တဒါ ကိရ သူရိယဿ ပဏတိ မဂ္ဂတော (သွားနေကြလမ်းမှ) အဓော သြတရိတ္တာ (အောက်သို့ ဆင်းလာ၍–နှိမ့်လာ၍)ဝိစရတိ၊ တဿ (ထို နေ့ဗိမာန်၏) သြရုဟ့ စရဏေနေ၀ (လှည်လည်ခြင်းကြောင့်ဟပ်) စန္ဒဝိမာနဿိ အဓော သြရုဟ့ စရတိ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) တဂ္ဂတိကတ္တာ (ထိုနေဗိမာန်နှင့် သွားပုံ တူသောကြောင့်တည်း)၊ တဿ သာ ဝိထိ အာဟေ့ဏာဘာ၀ေန (ပို့းခရ မရှိသည့် အတ္တကို) အဇာနန္တူပတ္တာယ (ဆိတ်တို့အား ဟေ့လှည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အဇဝိထိ သမ၁ ဂတာ၊ (အဇဝိထိဟူသော အမည်သို့ ရောက်ပြီ။)

မှတ်ချက်။ ။သာ ဝိထိ အဇာနန္တူပတ္တာဂတို့ ကြည့်၍ အဇာနံ+အနန္တူပါ=အဇာနန္တူပါ၊ အဇာနန္တူပါ+ဝိထိ= အဇဝိထိဟု ပြု၊ အနန္တူပဟ်ကို ချေ။ (ဆိတ်ဘိုအား ဟေ့လာက် ပတ်သော လနေတို့၏သွားရာလမ်း)၊ဆိတ်များသည် ရေကိုကြောက်၏၊ ထိုအရိန်ရေ မရှိသောကြောင့် ထို နေ့သွားခရီးသည် ဆိတ်တို့နှင့် သင့်လျော်သော (ဆိတ်တို့၏ အကြိုက်ဖြစ်သော) ရာသီ ဖြစ်သည် ဟု ဆိုလိုသည်။

နာဂဝိထိ။ ။ယာယ ပန ဗိထိယာ သူရိယေ ဂစ္ဆန္တေ့ ဝသ၀ဋ္ဌဟကာ ဒေ၀ပုတ္တာ သူရိယာသိတာ၀ါဘာ၀တော (နေအပူ၏ မရှိခြင်းကြောင့်) အသိဇ္ဈံ အတ္တနော ဝိမာနတော ဗဟိ နိက္ခမိဘ္ဘာ ကီဋ္ဌာပသုတာ ဇူတော ဆိတော၀ ဝိစရန္တို့၊ တဒါ ကိရ သူရိယဿ ပဏတိမဂ္ဂတော ဥဇ္ဇု အာရုဟိတ္တာ (အထက်တက်၍) ဝိစရတိ၊ တဿ ဥဇ္ဇု အာရုဟ့ စရဏေနေ၀ စန္ဒဝိမာနဿိ ဥဇ္ဇု အာရုဟ့ စရတိ၊ တဂ္ဂတိကတ္တာ= တဂ္ဂတိ

တို့၏ သွားရာ ခရီးလည်းကောင်း)၊ ဂေါဒိထိ – လည်းကောင်း၊ (နွားနှင့် သင့်လျော်သော လ , နေတို့၏ သွားရာ ခရီးလည်းကောင်း)၊ ဣတိ – သို့၊ တိဿော-ကုန်းသော၊ ဝိထိယော-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ - ထို သုံးပါးသော ဝိထိတို့တွင်၊ အဇာန်-ဆိတ်တို့သည်၊ ဥဒက်-ရေသည်၊ ဝါ - ကို၊ ပန္ထိကူလ်-စက်ဆုပ်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဟတ္ထိနာဂါနံ-ဆင်တို့သည်၊ (ဥဒက် - သည်၊) မနာပ်- စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်၏၊ (မြတ်နိုးအပ်၏)၊ ဂုန္နံ – နွားတို့အား၊ [ဖါသုဠွ် သမ္ဘဒါနိ် စပ်။] (ဥဒက်-သည်)၊ သိတဂ္ဂသမတာယ - အချမ်းအပူ မျှတသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဖါသု-ချမ်းသာသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံ ကာလံ-အကြင် အခါ၌၊ ဓန်ဓမညရိယာ-တို့သည်၊ အဇဝိထိ'-သို့၊ အာရုဟန္တိ-တက်ရောက်ကုန်၏၊ (သွားကုန်၏)၊ တဒါ-၌၊ ဒေဝေါ-မိုးသည်၊ ကေ ဗိန္နဓြ-တပေါက်မျှလည်း၊ နော ဝဿတိ–မရွာ၊ ယဒါ-၌၊ နာဂဝိထိ'–သို့၊ အာရောဟန္တိ-ကုန်၏၊ တဒါ – ၌၊ ဘိန္နံဝိယ - ကဲ့သကဲ့သို့၊ နာ – ကောင်းကင်သည်၊ ပဗ္ဗုဂုတိ-ယိုကျ၏၊ (ရွာချ်-ဟူလို)၊ ယဒါ-၌၊ ဂေါဒိထိ' အာရောဟန္တိ၊ တဒါ-၌၊ ဥတုသမတာ - ဥတု၏ ညီမျှသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သမ္မဒ္ဓတိ – ကောင်းစွာ ဖြစ်၏၊[ကတိ ဓနသံ ဝိထိယော၏ အဖြေကို ပြသည်။]

ဓန်မသူရိယာ–တို့သည်၊ ဆမာသေ–ခြောက်လတို့ ပတ်လုံး၊ သိနေရုတော-မြင့်မိုရ်တောင်မှ၊ ဗဟိ - အပသို့၊ နိက္ခမန္တိ – ကုန်၏၊ ဆမာသေ–လုံး၊ (သိနေရုနော-၏၊)အန္တေ္ဆာ-အတွင်း၌၊ ဝိစရန္တိ-လှည့်လည်ကုန်၏၊ ဟိ-မှန်၏၊(တန့်ဉီး) ဟိ - ချဲ့ဉီးအံ့၊ ဇော - ထို လနေတို့သည်၊ အာသဇ္ဇမဉ်သေ – ဝါဆိုလ၌၊ သိနေရု

ကတာ စ (ထို နေဗိမာန်နှင့် သွားပုံ,တူရခြင်းမှာလည်း) သမာန်ဂတိနာ ဝါတမဏ္ဍလေန (တူသော သွားခြင်းရှိသော လေအဝန်းက) ဝိမာနဿ ဇေလ္လိတမ္ဗတ္တာ (လျှပ်စစ်အပ် သွားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း) တသ္မာ သာဒိထိ ဥဒကဗဟု ဘာဝေန (ရေများသည့်အတွက်) နာဂါနုရွှမတာယ နာဂဝိထိတိ သမည် ဂတာ။

ဖွင့်ချက်။ ။ဝိဂ္ဂဟကို ရှေးနည်းအတိုင်း ပြု၊ ''နာဂ=နဂါး'' ဟုလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ အဇဇဂါတိုကိုထောက်၍ အခြေလေးချောင်းရှိ ကုန်းနေသတ္တဝါများတွေအောင် ''ဆင်'' ဟု ပေးလိုက်သည်။

ဂေါဒိထိ။ ။ယဒါ သုရိယော ဥဋ္ဌမနာ၀ုတ္ထေန္တော အဓေ၀ အနနာတရုန္တော ပကတိမ၀ုတေန္တေ၀ ဂစ္ဆတိ၊ တဒါ ၀ဿဝဋ္ဌာဟကာ ယထာကာလံ (ကာလအား လျော်စွာ) ဝိမာနတော နိက္ခမိတ္ဘာ သုခေန ဝိစရန္တိ, ဧတန (ကြောင့်) ကာလေန ကာလံ (တရံတခါ) ဝဿနဲဇာဘာ (ဝိုးရွာခြင်းကြောင့်) ဥတု သမတာ ဟောတိ (ဥတု ညီမျှ၏)၊ တာယ ဥတုသမတာယ ဟေတုဘူတာယ (ရာသီ၏ အကြောင်း ဖြစ်သော ထို ဥတု မျှတခြင်းကြောင့်) သာ ဓန္ဓိမသူရိယာနံ ဂတိ (လ, နေတို့၏ ထို သွားပုံသည်) ဂဝါနုရွှပတာယ ဧဝါဒိထိတိ သမည် ဂတာ။

သမီဒပန - မြင့်မိုရ်တောင်၏ အနီးဖြင့်၊ ဝိစရန္တိ - ကုန်၏၊ တတော–ထို ဝါဆို လမှ၊ ဝါ–မြင့်မိုရ်တောင်၏ အနီးမှ၊ ပဒေ-အခြားကုန်သော၊ ဒေ့ဓမာသေ-လုံး၊ နိက္ခမိတ္ဝာ - ၍၊ ဗဟိ – ၌၊ ဝိစရန္တာ–ကုန်သည်၊ ဟုတ္ဝာ - ၍၊ ပဌမကတ္တိ၏ မာသေ - သီတင်းကျွတ်လ၌၊ မဇ္ဈေန–မဇ္ဈေဝိယ်ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ- ကုန်၏၊ တတော-ထို့လမှ၊ စက္ကဝါဠဘိမုခါ - စက္ကဝဠဘူသို့ ချေးသူကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ဂန္တွာ-၍၊ တယောမာသေ-လုံး၊ စက္ကဝါဠသမီပေန-စက္ကဝဠဘ၏အနီးဖြင့်၊ စရိတ္ဝာ-၍၊ ပုန–တဖန်၊ နိက္ခမိတ္ဝာ –၍၊ စိတြ မာသေ -- တာကူးလွှဲ၊ (တန်ခူးလွှဲ) မဇ္ဈေန - ဖြင့်၊ ဂန္တွာ-၍ တတော - ထိုတာကူးလမှ၊ ဒွေ့ဓမာသေ - လုံး၊ သိနေရုဘိမုခါ-ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ပက္ခန္ဒိတ္ဝာ–ပြေး၍၊ ပုန-တဖန်၊ အာသာဠ္ဠေ-၌၊ သိနေရုသမီပေန–ဖြင့်၊ စရန္တိ–ကုန်၏ [ကထံ စရန္တိ၏ အဖြေကို ပြသည်။]

ကိတ္တကေ–သော၊ ဌာနေ -၌၊ အာလောကံ - ကို၊ ကရောန္တိ–ကုန်သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ ကေပဟာရေန - တပ်ပြင်နက်တည်းဖြင့်၊ တီသု–သုံးပါးကုန်သော၊ ဒီပေသု-ကျွန်းတို့၌၊ အာလောကံ-ကိုကရောန္တိ-ကုန်၏၊ (ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။ ကထံ – အာဘယ်သို့ပြုကုန်သနည်း၊ ဟိ - အဖြေကား၊ ဣမသ္မိံ ဒီပေ-ဤ(ဇမ္ဗူဒီပ်)ကျွန်း၌၊ သူရိယုဂ္ဂမနံကာလော-နေထုတ်ခါချိန်သည်၊ ပုဗ္ဗဝိဒေဟေ–ပုဗ္ဗဝိဒေဟကျွန်း၌၊ (အချေကျွန်း၌)၊ မဇ္ဈန်ကော–နေမွန်းတည့်ချိန်သည်၊ ဟေဘတိ၊ ဥတ္တရကုရုသု-ဥတ္တရကုရုကျွန်းတို့၌၊ (မြောက်ကျွန်းတို့၌)၊ အတ္ထင်္ဂမနကာလော-ဉနဝင်ခါချိန်တည်း၊ အပရဝေါ ဃာနေ--**အနေ**ာက်ကျွန်း၌၊ မဇ္ဈိမဃာမော–သန်းခေါင်ခါချိန်တည်း၊ပေ၊ [လုယ်ပြီ။] ကုတိ–ဤသို့ ပြုကုန်၏။ [ကိတ္တကေဌာနေ အာလောကံ ကရောန္တိ၏အဖြေကို ပြသည်။]

ဇ္ဈမ္ဆိ ၊ဧဝ၊ မဇ္ဈိမဃာမော၊ ။အရှေကျွန်း၌ မွန်းတည့်လျှင် တောင်ကျွန်း၌ နေထွက်၏၊ အနောက်ကျွန်း၌ သန်းခေါင်ဖြစ်၏၊ မြောက်ကျွန်း၌ နေဝင်၏၊ဤသို့ ကျွန်းလေးကျွန်း အစဉ်အတိုင်းမှတ်ပါ။ "တည်+ထွက်+သန်း+ဝင်" ဟု ကျွန်းခုလေးကျွန်း လက်ယာရစ် အစဉ်အတိုင်း အချုပ်မှတ်ပါ။ ဤသည်ကို ရည်ရွယ်၍ " သုံးကျွန်းလင်းနိုက်, တကျွန်းမိုက်" ဟု ပြောစမှတ် ပြုကြသည်။

ဖတ်ချက် ။ ။ "ကော ပန တေသံ ပါတုဘဝတိ" မှစ၍ ဤ မပ္ပိဃောမောတိ တိုင်အောင် လ, နေထွိသည် မှက်စိဖြင့် မြင်ရ၍ ထင်ရှားသော်လည်း သူတို့၏ဖြစ်ပုံမှာ များစွာသောလူတို့နားမလည်နိုင်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာဆရာက ကိုယ်တိုင်ဓေးခွန်း ထုတ်၍ ဖွင့်ပြထားသည်၊ ဤဝါကျတို့၏အဓိပ္ပါယ်ကို ဓမ္မဒင်္ဂနီကျမ် ကျွန်းကျင်ယူတို့ အထံ၌ လေ့လာကြပါ။ သို့ဆာတွင် ယခုခေတ် သိပ္ပံပညာရှင်တို့၏အခြေခံဋ္ဌ ကွဲပြားဟန် တူသည်။

နက္ခတ္တာနိ တာရကာရူပါနီတိ—ကား၊ ကတ္တိကာဒိနက္ခတ္တာနံ စေဝ—ကတ္တိကာ အစရိသော နက္ခတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သေသတာရကာရူပါနိ စ-ကြွင်းသော ကြယ်တာရာအပေါင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ စန္ဒိမသူရိယေဟိ—တို့နှင့်၊ သမ္မိ ယေဝ—အတူသာလျှင်၊ ပါတုရဟေသုံ—ကုန်ပြီ၊ ရတ္တိန္ဒိဝါဘိ- ကား၊ တဒေဝ သူရိယတ္ထင်မနဘော-ထို နေဝင်ချိန်မှ၊ ယာဝ အမျဏ္ဍကမနာ - အရုဏ်တက်သည့် တိုင်အောင်၊ ရတ္တိ - ညဉ့်တည်း၊ အရုဏုဂ္ဂမနတော - အရုဏ်တက်ချိန်မှ၊ ယာဝ သူရိယတ္ထင်မနာ - နေဝင်ချိန်တိုင်အောင်၊ ဒိဝါ- နေ့တည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ရတ္တိန္ဒိဝါ—ညဉ့် နေ့တို့သည်၊ ပညာယိ သု—ထင်ရှားကုန်ပြီ။

နက္ခတ္တာနိ။ ။နက္ခံနံ (ဝမနံ) + တာယနိ္တ ရက္ခန္တီတိ နက္ခတ္တာနိ၊ [နက္ခ သဒ္ဒါပ ပဒ + တာခတ် + အ ပစ္စည်း။။] ဟိုလစ်မှ သွားလိုက်၊ ဒီလစ်မှသွားလိုက်အားဖြင့် မည်မည္သည်မသွားပဲ မိမိ၏လစ်ဖြင့်သာ သွားခြင်းအားဖြင့် သွားခြင်းကို စောင့်ရှောက် တတ်သည်၊ "နက္ခရန္တိ နကုသန္တီတိ နက္ခတ္တာခံ" ဟု ခရခတ် + တ ပစ္စည်းဖြင့်လည်း ပြကြ၏၊ ထို နက္ခတ်များနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို အဘယာရာမ ဆရာတော်၏ အတိခေါင် နီသယသစ်မှာ ရှု၀ါ။

သေသတာရက ရူပါနိ၀။ ။အတ္ထာနော ဝိထိ ံ တာယန္တီ (စောင့်ရှောက်လျက်) ဘရန္တီ ဝ ဥ္ဆန္တီတိ တာရာ၊ (တာယန္တီ သဒ္ဒူပဝဒ + အရခတ်+အ ပစ္စည်းဖြင့် "တာယန္တီ အရ" ဖြစ်ပြီးနောက် ဝိရုဠှိနည်းဖြင့် "တာယန္တီအရ" မှ ယန္တီကိုချေ။ "အရ"၌ အ ကိုလည်းချေ။) ဇုတ္တိဇောတက အာ သင်္ဂ၌ "တာရာ" ဟု ဖြစ်၏၊ တာရာ၀ေ + တာရကာ၊ [သဒ္ဓါ က ပစ္စည်း။။]–အတိခေနပွဒိဝိကာ သူဝိ။ [တာရကာဝစ + တာ + ရူပ် နိ စာတိ တာရကရူပါနိ ဟု ဆင်။]

ဆင်္ကိဋ္ဌေမည်။ ။"သေသဘာရကရူပါနိ-နက္ခတ်တို့မှ ကြွင်းသော ကြယ်တာရာ အပေါင်း:"ဟု ဆိုသဖြင့် ကတ္တိကာစသော နက္ခတ်များလည်း " တာရက " အမည် ရသည် ဟု ပြ၏၊ မှန်၏– ကတ္တိကာစသော နက္ခတ်များသည် တာရကလည်းမည်၊ နက္ခတ်လည်းမည်၍၊ ကြွင်းသော ကြယ်များသည် "တာရက" သာ မည်ကြသည်၊ ထို အားလုံးလည်း နက်တို့နေရာ မိမာန်များ ဟု ရွှီကာဆိုဆ်။

ရွှီကာ။ ။ယေသု (အကြင် ကတ္တိကာ စသည်တို့၌) ဘတ္တိကာဒိ နက္ခတ္တ သမညာ၊ တာနိ၀ိ တာရက ရူပါနိ ယေ၀ါတိ ဝုတ္တံ၊ " သေသတာရက ရူပါနိစာ " တိ၊ နက္ခတ္တ သညိတ တာရကာနမ္ပဟော (နက္ခတ်ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော တာရာအပေါင်းမှ) အဝသိဋ္ဌတာရက ရူပါနိုတိ အတ္ထော၊ ဥဘယာနိုပိ တာနိ ဒေ၀တာနံ ဝသနက ပိမာနာ နိတိ ဧ၀မိဘာဒ္မာနိ။

ရတ္တိ, ဒိ၀ါ။ ။ရာ (သဒ္ဒေါ) + တိယုတိ ဆိဒ္ဓတိ ဇတ္ထာတိ ရတ္တိ၊ (ရာ သဒ္ဒူပ ပဒ + တိခတ် + ဇ္ပ ပစ္စည်း၊ တ ဒွေဘော်လာ၊ ရာ၌ ရဿပြု၊) သင်္ဃာဂါများ၏ အသံ ပြိန်းခြင်းအား တိတ်ဆိတ်ရာ ညဉ့်အံ၀ါ၊ ဒိဗ္ဗန္တိ သဒ္ဓာ ကိဋ္ဌန္တိ ဇောတန္တိ ဇ္ဇောတိ ဒိ၀ါ၊ ဒိဂု ကိဋ္ဌနေခတ်, အ ပစ္စည်း, ဇုတ္တိဇောတက အာ ပစ္စည်း၊ တန္တိုနေရာ၌ အာကာ ရန္တနိ၀ါတ် "ဒိ၀ါ" ဟိုလည်း ရှိသေးသည်။

အထ-ထိုမှ နောက်၌၊ ပဋ္ဌဒေသရတ္တိယော – တဆယ့်ဝါးညဉ့်တို့သည်၊ အနု မာသော-လခုံတည်း၊ဒွေ အနုမာသာ-လခုံနှစ်ခုထို့သည်၊ မာသေဒ-တလတည်း၊ ဣသိဝေံ-သို့၊ မာသနုမာသာ - တလ, ဇာလထက်ဝက်ထို့သည်၊ ပညာယိ သူ၊ အထ-ထိုမှနောက်၌၊ စတ္တာရောမာသာ–ခြောက်လတို့သည်၊ ဥတု - တဥုတုတည်း၊ တယောဥတူ-သုံးဥတုတို့သည်၊ သံဝစ္ဆရော - တနှစ်တည်း၊ ဣတိဝေံ-သို့၊ ဥတု သံဝစ္ဆရာ–ဥတုနှစ်တို့သည်၊ ပညာယိ သူ။

၁၂၂။ ဝဏ္ဏ ဝေဝဏ္ဏတာ စဘိ– ကား၊ ဝဏ္ဏသ - အဆင်း၏၊ ဝိဝဏ္ဏ ဘာဝေါ-ဖေါက်ပြန်သော အဆင်းရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊(ပညာယိတ္တ-ပြို၊)တောသံ ဓဏ္ဏာဘိမာနပစ္စယာဘိ-ကား၊ တေသံ-ထို သတ္တဝေါတို့၏။ ဝဏ္ဏ-ကို၊ အာရမ္ဘ– အကြောင်းပြု၍၊ ဥပ္ပန္နအဘိမာနပစ္စယာ–ဖြစ်သော လူနှင့်ကဲသော မာနတူသော

မာသော့, ဥတု။ ။သတ္တာနံ အာယု မိနန္တေ့ာဝိယ (ရေတွက် ချုပ်ခြိန်သကဲ့သို့) သိယဘိ အနဲ့ ကခုရာဘိတိ မာသော့၊ (မာဓာတ်+သာဓာတ်+အ ပစ္စည်း၊ တနည်း- သော့ဓာတ်+ဂို့ ပစ္စည်း) ၎ ဘံ ကိုရိယံ (ထိုထို ပြုမှုယ်ကိစ္စကို) အရဏ် ဝတ္ထွေတိတိ ဥတု၊ အရဏာတ်+တု ပစ္စည်း, အရကို ဥပြု။ [အရဏာတ တု၊ တမှိ အရဏ ဥ၊–ဓေတ္ထုတ္ထ သဝိတာ၊ စာမျက်နှာ ၅၁။]

မာသော့ရုပ်ပြီး။ ။သဒ္ဒနိတိ ဓေတုမှာလာ ဥဖဝ ၌ မာဓာတ် + သေဓာတ် နှစ်ပါး၊ဖြင့် ရုပ်ပြီးသည်ဟု ဆိုဏ်၊ သာဓာတ်ဖြင့်လည်း ရုပ်ပြီးနိုင်သည်ငင်၊ မာနန္တေ့ာ+ သိယတိကို ကြည့်၍ "မာနန္တသော" ဟု ဆိုလိုလျက် နိရုတ္တိနည်းဖြင့် နန္တ ကို ချေလွှင် လည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ ဝိဂြိုဟ်ပုံကျွန်တော့ သိယတိသည် သိဓာတ် မဟုတ်၊ သင်္ဓာတ် + ဒိ်ပ်ဒြိ ယ၊ သာဂို့ အာကို ဇ္ဈ ပြုထားသည်၊ တနည်း–သော့ဓာတ်+ ဒိ်ပ်ဒြိ ယ+ ဇ္ဈ အာဂုဓ်ဖြင့် သိယတိ ပြီးသည်၊ သာဓာဇ်, သော့ဓာတ်ဘို့ကသာ "အဆုံး" အနက်ဟောကြောင်း, သိဓာတ်က "အဆုံး" အနက်မဟောကြောင်းကို သတိပြုပ၊။

သံဝစ္ဆရော ။ ။ တံ တံ သတ္တံ ဓမ္မပ္ပဝတ္တိ်စ (ထိုထို သတ္တဝါကိုလည်းကောင်း, တနားဖြစ်ပုံကိုလည်းကောင်း) သဂိ်ဖ (စုပေါင်း၍) ဝဒန္တေ့ာဝိယ သရတိ ဝတ္ထာတိတိ သံဝစ္ဆရော။ [သံပုဒ္ဓ+ ဝဒဓာတ်+ သရဓာတ်+အ ပစ္စည်း။]

ရုပ်ပြီး။ ။"သံ ဝဒန္တ သရ"မှ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ဏ်ကုံ့ချေ, ဒ ကို စ, သ ကို ဆ ပြု၍ "သံဝစ္ဆရ" ဖြစ်သည်၊ သဒ္ဒနိတိ ဓာတုမာလာ ဥဖဝ ၌ သရဓာတ် နေရာဝယ် စရ ဓာတ်ဖြင့် ရှိ၏၊ ဋီကား၌ "သရတိ ဝတ္ထေတိ" ဟု ဝွေ့ရန်၏၊ "ဝတ္ထေတိ" ဟု မရှိသင့်၊ "ဝတ္ထုတိ"ဟုသာ ရှိသင့်သည်၊ နိတိဋ္ဌလည်း "ဝဝတ္ထုတိ" ဟု ရှိသည်။

ဝဏ္ဏ ဝေဝဏ္ဏတာ။ ။ဝိရူပေါ + ဝဏ္ဏော ယဿာတိ ဝိဝဏ္ဏော၊ ဝိဝဏ္ဏော+ဓေ ဝေဝဏ္ဏော၊ (သ္သဏ္ဏ ဏာ)၊ ဝေဝဏ္ဏသ + ဘာဝေါ ဝေဝဏ္ဏတာ၊ ဝဏ္ဏသ + ဓေဝဏ္ဏဘာဝ = ဝဏ္ဏဝေဝဏ္ဏတာ၊ " အဆင်း၏ ဖေါက်ပြန်သော အဆင်းရှိသူ၏ အဖြစ် " ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏၊ အဓိပ္ပါယ်မှာ အဆင်း၏ဖေါက်ပြန်ခြင်းပင် ဖြစ်သော

အကြောင်းကြောင့်၊ မာနာတိ မာနဇာတိကာနန္တိ-ကား၊ ပုနပ္ပုနံ— အဖန်ဖန်၊ ဥပဇ္ဈမာနာတိမာန ဃဘာဝါနိ — ဖြစ်သော မာနလွန်ကဲသော မာနဟူသော သဘောရှိကုန်သည်၊ (သမာနာနံ ၁ ဖြစ်ကုန်လေသော်၊)' [ရသပထဝီ အန္ဓရာဓယထိ ဦစပ်၊ ဇာတိကို "သဘာဝ"ဟု ဖွင့်သည်။]

ရသာယ ပထဝီယာတိ-ကား၊ သမ္ဗန္ဓရသတ္တာ-ပြည့်စုံသော အရသာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရသာတိ - ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမာယ - ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ ပထဝီယာ - သည်၊ (အန္တရုတ်တာယ - ဖြစ် ဦစပ်၊) [သမ္ဗန္ဓရသတာဖြင့် "ရသော+တော်သော အတ္တိတိ ရသာ"ဟု အဿတ္ထိကိုပြု၏၊ ဏပစ္စည်း, အတိသယ အနက်ဟော။] အနုတ္ထုနိံ သူတိ-ကား၊ အနုတာသိ သု-ဆန့်ကျင်သောအားဖြင့် ပြောဆိုကုန်ပြီ၊ ဝါ - ညည်းတွားကုန်ပြီ၊ အဟောဂုဟန္တိ — ကား၊ အမှာကံ— ငါတို့၏၊ မစ္စရ ရသံ— ချို့ငြိုန်ကောင်းမြတ်သော အရသာရှိသော မြေဆီသည်၊ အဟော အန္တရုတ်တ – အော် ကွယ်သွားပြီ၊ အဂ္ဂည် အက္ခရန္တိ — ကား၊ လောကုပ္ပတ္တိ ဝိသကထံ-လောကဖြစ်ခြင်း၏ အစဉ်အဆက်ကို ဆိုသော၁ကဲ့သို့၊ အနုသရန္တိတိ- ကား၊ အနုဂစ္ဆန္တိ— အစဉ်လိုက်ကုန်၏။။

ဘူမိပဗ္ဗကပါတုဘာဝါဒိအဖွင့်

၁၂၃။ ဧဝ မေဝ ပါတုရဟောသိတိ-ကား၊ ဒေသော-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်၊ (မှီငြံနှင့်တူသော မြေလွှာသည်)၊ ဟုတူ၊ ဥဋ္ဌဟိ – ပေါ်ထွက်ပြီ၊ အန္တော ဝါပိယံ-ရေအိုင်အတွင်း၌၊ ဥဒကေ-သည်၊ ဆိန္နေ-ပြတ်လေသော်၊ သုက္ခကလလ ပဋ္ဌလံဝိယ–ခြောက်သော ညွှန်လွှာသည်ကဲ့သို့၊ ဥဋ္ဌဟိ။ [ဘူမိ+မြေ+ ပပ္ပဋ္ဌက-အထပ်အလှာ။]

ကြောင့် "ဝဏ္ဏ ဧဝဏ္ဏတာ=အဆင်း၏ ဧဝါက်ပြန်ခြင်းသည်" ဟု အလွယ်ဆိုပါ၊ ၍ပါဠိသည် ယခု ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာများ၌ တွေ့ရသော ပါဌိတည်း၊ ဋီကာ၌မူ ပါဌိတမျိုး တွေ့ရသည်။

ဋီကာ။ ။ဝိဝဏ္ဏံ ဝိဝဏ္ဏော၊ (ကြဉ်ဖယ်ခြင်း = ကင်းကွာခြင်း)၊ သော ဧဝ ဧဝဝဏ္ဏော၊ ဝဏ္ဏသ + ဝဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏဝဝဏ္ဏံ၊ (လွှမ်းသော အဆင်း၏ ကင်းကွာခြင်း) ၊ ဝဏ္ဏသမ္ဗတ္တိယာ ဝိဂဓမော၊ တသ ပန အတ္ထိတာ " ဝဏ္ဏ ဧဝဝဏ္ဏတာတိ " ဝုတ္တာ၊ ဧတနာဟ "ဧဝဝဏ္ဏတာဝေါ"တိ၊ ဤဋီကာအလို "ဝဏ္ဏဝဝဏ္ဏံ + ဃသ+ အတ္ထိတိ ဝဏ္ဏ ဧဝဝဏ္ဏော၊ ဝဏ္ဏ ဧဝဝဏ္ဏသ+ဘာဝေါ ဧဝဏ္ဏ ဧဝဝဏ္ဏတာ=လွှမ်းသော အဆင်း၏ ကြဉ်ဖယ် ကင်းကွာခြင်း ရှိသူ၏အဖြစ်"ဟု ဖြေပါ။

၁၂၄။ ပဒါလတာတိ-ကား၊ ကောာ–တမျိုးသော၊ မရုရုရသာ– ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အရုသာရှိသော၊ ဘဒ္ဒါလတာ - ကောင်းသော နွယ်သည်၊ (အဟောသိ-ဦးစပ်)၊ ကလမူကာတိ – ကား၊ နာဠိကာ – ကန်စွန်းနွယ်တည်း၊ အဟုဝတနေ့ာတိ-ကား၊ နေ့ာ-ငါတို့၏၊ မရုရုရသာ–ချိုမြိန်ကောင်းမြတ်သော အရုသာရှိသော၊ ပဒါလတာ– ပဒါမည်သော နွယ်သည်၊ အဟောသိ ဝတ–ဖြစ်ပြီတကား၊ အဟာသိဝတနေ့ာတိ- ကား၊ နေ့ာ-တို့၏၊ တေရဟိ-၌၊ သာ–ထို ကောင်းမြတ်သောနွယ်သည်၊အာန္တရဟိတာ(ဝတ)-ကွယ်ပျောက်လေပြီတကား၊ ဣတိ-သို့၊ (အနုတ္ထုနိ့ သ-ညည်းတူးကြကုန်ပြီ၊) [အဟာယိကို အန္တရဟိတာ ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။]

၁၂၅။ အကဋ္ဌပါကောတိ– ကား၊ အကဋ္ဌေယေဝ - မထွန်အပ်သည်သာ လျှင် ဖြစ်သော၊ ဘူမိဘာဇ–မြေအဖို့၌၂ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်သော၊ အကဏောတိ – ကား၊ နိက္ကဏ္ဍကော - ဆန်ကွဲ မရှိသော၊ အထုသာတိ - ကား၊ နိတ္ထုသော - မှဲမရှိသော၊ (သာလိ၌စပ်)၊ သုဂန္ဓောတိ -- ကား၊ ဒိဗ္ဗဂန္ဓ - နတ်၌ ဖြစ်သော အနံ့ကို၊ ဝါယတိ-လှိုင်စေ၏၊ တဏ္ဍုလဝ္ဠလောတိ-ကား၊ သုပရိသုဒ္ဓ-ကောင်းစွာ

ပဒါလတာ။ ။“ပဒါမည်သော နွယ်”ဟု ဋီကာဆိုစ်၏၊ ထိုနွယ်က အဆင်းအနံ့ အရသာ ကောင်းသောကြောင့် “ဘဒ္ဒလတာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ရှေးက “နွယ်ချို”ဟု ဘာသာ ပြန့်ကြ၏။[ပဒါ–ကောင်းသော+လတာ=နွယ်။]

နာဠိကာ။ ။ထိုနွယ်ချိုကို ကန်စွန်းနွယ်ဖြင့် ဥပမာပြိထားသော်ကြောင့် မြင်ကြီး ထဲမှ ကန်စွန်းနွယ်လို နွယ်ချိတမျိုး၊ ဓေါလာသည်–ဟု ထင်ရာရှိ၏၊ အမှန်မှာ ထိုသို့ မဟုတ်ပါ။ ရှေးဦးစွာ ရသဏဒီခေါ် မြေ အဆီသည် တမြေပြင်လုံး ဖြစ်နေ၏၊ ထို မြေအဆီ ခန်းခြောက်သော အခါ အထပ်အလွှာ ဖြစ်ရစ်၏၊ ရေခန်းခြောက်သော အခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော မြေအလွှာမျိုးပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ၁၂၃- ဘူမိပပ္ပဠက အခန်း၀ယ် “ဥဒကေ ဆိန္နေ”စသည်ဖြင့် ဥပမာပြခဲ့သည်။

မြေထက်မြေသွေး ခြောက်သွေ့ကွဲအက်သောအခါ အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ နွယ်ချောင်း ကလေးများသဖွယ် ဖြစ်ရစ်သည်ကို “နွယ်ချို”ခေါ် “ပဒါလတာ”ဟု ဆိုရ၏။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “ဘူမိပပ္ပဠကေ အန္တရဟိတေ ပဒါလတာ ပါတုရဟောသိ, သေယျထာပိ နာမ ကလမ္ဗုကာ”စသည်ဖြင့် ရှေး မွန်မြတ်သောသဘောမှ သတ္တ၀ါတို့ ကံ အလိုက် ဆုတ်ယုတ်လာပုံကို ဟောတော်မူသည်။

အာဇညပါကောာ။ ။အကဋ္ဌေ+ ပါကောာ အကဋ္ဌပါကောာ၊ ထွန်ဖြင့် မထွန်အပ် သော အရပ်၌ ဖြစ်၍ ဖွည့်ရင့်နေသော သရေးစပါး၊ မှန်၏–“ပါကာ-ကျက်”ဟူရာ၌ မီးဖြင့်ချက်၍ ကျက်သည်–ဟုဆိုလိုသည်မဟုတ်၊မှည့်ရင့်နေသည်ကိုဆိုလိုရ၏၊ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ “ပစ္ဆန္နကောာ=နိုင်ဖွန်နကောာ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုပဒါးတား ဆန်ကွဲလည်း မပါ၊ “စပါးခဲ့”ဟု ခေါ်သည့် ဖွဲကြမ်းလည်း မပါပဲ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း အနံ့သင်းရှိ ပြီးဖြစ် ၊ ဧဇ္ဇးဇွေး ဆန်သီးကလေးများသာတည်း။

စင်ကြယ်သော၊ ပဏ္ဍုရံ- ဖြူဖွေးသော၊ တဏ္ဍုလမေဝ—ဆန်သည်သာ၊ ဖလတိ-သီး၏၊ ပက္ကံ ပဋိပိဂ္ဂဠိဋ္ဌိ—ကား၊ သာယံ—ညနေ အခါ၌၊ ဂဟိတဋ္ဌာနံ - ယူအပ်ရာ အရပ်သည်၊ ပါဎော—နံနက်အခါ၌၊ ပက္ကံ- မှည့်ရင့်သည်၊ ဟောတိ၊ ပုန- တဖန်၊ ဝိဠုဠ္ဍံ - စည်ပင်သည်၊ ဝါ - ပေါက်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ပဋိပါဂတိကမေဝ - တဖန် ပင်ကိုယ်သဘော် ရှိသည်သာ၊ ဂဟိတဋ္ဌာနံ — သည်၊ နှ ပညာဃတိ - မထင်ရှား၊ နာပဒါနိ ပညာယတီတိ - ကား၊ အလာယိတံ — မရိတ်အပ်သည်၊ ဟုတ္ထာ၊ အနုနမေဝ - မယုတ်လျော့သည်သာ၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ပညာယတိ။

ဣတ္ထိပုရိသလင်္ဂါဒိပါတုဘာဝ အဖွင့်

၁၂၆။ ဣတ္ထိယာစတိ-ကား၊ ယာ—အကြင် သတ္တဝါသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ကမ္မဿ မယျကံဝိ ဧၛအဖို့၌၊ မနုဿကာလေ—လူဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဣတ္ထိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ တဿ—ထို သတ္တဝါ၏၊ ဣတ္ထိလိင်ံ - မိန်းမ၏ အသွင်သည်၊ ပါတုဘဝတိ-၏၊ [ဣတ္ထိဟူသော ပုဒ်၏ လိင်ကို ကြည့်၍ "ယာ"ဟု ထားသည်၊ "သတ္တော " ကို ငဲ့လျှင် "ယော"ဟုရလည်း ရှိနိုင်၏။] ပုဗ္ဗေ—၌၊ ပုရိသာသာ-ယောကျ်ားဖြစ်သူ၏၊ ပုရိသလင်္ဂံ (ပါတုဘဝတိ)၊ ဟိ—ချဲ့၊ [ရှေးနီဆာယဉ်"ဟိ"မပါ။] မာတုဂါမော နာမ-မည်သည်၊ ပုရိသတ္တဘာဝံ-ယောကျ်ား၏ အတ္တဘောကို၊ လဘန္တော-ရလိုလသော်၊ အနုပုဗ္ဗေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပုရိသတ္တပစ္စယေ— ယောကျ်ားအဖြစ်၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧဒေ့—တရားတို့ကို၊ ပုဋဂတ္တာ-ပြည့်စေ၍၊ (ပြည့်စေလသော်)၊ လဘတိ — ရ၏၊ (ယောကျ်ားအဖြစ် ရ၏)၊ ပုရိသော — သည်၊ ဣတ္ထတ္တဘာဝံ - မိန်း၏ အတ္တဘောကို၊ လဘန္တော —သော်၊ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရံ- ကို၊ နိဿာယ—၍၊ လဘတိ-ရ၏။

နာပဒါနံ။ ။ အပဒါနံ၌ အပ+ဒါဓာတ်, အဝဇ္ဇာန အနုက် + ယု ပစ္စည်း၊ ဩ — ဣနေရာ၌၊ အပဒီယတေ - ပိုင်းဖြတ်အပ် ရိတ်ဖြတ်အပ်၏၊ ဇုတိ အပဒါနံ၊ "နာပဒါနံ ပညာယဘိ— ရိတ်အင်ရာအရပ် (ရိတ်ရာ) မထင်ရှား" ဟူရာ၌ ထိုသူတို့၏ ကံကြောင့် မရိတ်အပ်သလို (ရိတ်မထားသလို) ဖြစ်နေသည်- ဟု ဆိုလိုသည်။

မနုဿကာဒ်လ။ ။မနုဿာဘာဝေလတိ ဇုပ် (ဣနကားကို) ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတာဒ်နံ ဃေဝ တဏ္ဍ (ထို မိန်းမဟာဝဉ်) ဇုပါနိ နိကန္တိဝသေန ဥပဇ္ဈတ္တိ ဟောတိတိ ကတ္တာ ဝုတ္တံ (ဣ)သို့ နှလုံးမြို့၌ ဆိုအပ်ပြီ)၊ ဝေတာနတ္ထိ ပုရိမနယာတိယံ ဇုတ္တိဘာဝေ ဌိတာနံ ဝါ တဏ္ဍ (ထိုဖြိန်းမဟာဝဉ်) ဝိနာဝါဒိ ဟုရိသတ္တာပစ္စယေ အသတိ (စက်ဆုပ်ခြင်း အစရှိသော ယောကျ်ား ဖြစ်ကြောင်း မရှိလျှင်) တာဒါ (ထိုကဲ့သ့ဘဲ့းအခါ၌) ဇုတ္တိလိင်ံမေဝ ပါတုဘာတိ။ [ယောကျ်ားဖြစ်ကြောင်းများကို ရှိကာ၌ ကြည့်ပ၀ါ။]

ပုရိသော၊ေပ၊လ ဘတိ။ ။ပစ္စက္ခံ ဘူတံ (မျက်မြင်ဖြစ်သော) ဃိသိသ္ဒံ ဒိဋ္ဌမ္ပိဂံ (ထိုမျက်မြင်နှင့် အတူလည်းဖြစ်သော) ဒိဋ္ဌမ္ပိဂံ (မျက်မှောက်၌ ဖြစ်သော) [အနက္ထိ ၌စပ်။] သမ္မရှာယိတ္ထ သုပ်ပုလံ (အလွန်ကြီးကျယ်သော) အနက္ထိ အစိန္တေ့ဟူ

ပန - ဆက်၊ တဒါ - ထို ကမ္မ-ဦးအခါ၌၊ ပကတိယာ--ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ မာတုဂါမသာ -- ၏၊ ဤဋ္ဌိလိင်္ဂ"--သည်လည်းကောင်း။ ပုရိသဿ - ၏၊ ပုရိသလိင်္ဂ" - သည်လည်းကောင်း။ ပါတုရဟောသိ၊ ဥပနိဇ္ဈာယတန္တိ -- ကား။ ဥပနိဇ္ဈာယန္တွာန- ကပ်၍ ကြည့်ရှုကုန်လသော်၊ (မျက်လုံးကို ထို အာရုံမှ မခွါပဲ ကပ်၍ ကြည့်ရှုကုန်လသော်)။ ဩလောကန္တွာန - မကဲ့မကဲ့ မောမော ကြည့်ရှုကုန်လသော်၊(သာဓကဂါ ဥဒပါဒိ--၌စပ်)။ ဝရိန္ဒာဟောတိ - ကား။ ဆုဂဟဝရိန္ဒာဟော--ဆုဂဂြောင့် ဖြစ်သော ပူလောင်မှုသည်၊(ဩဂြာမ်၌စပ်)။ သေဒ္ဓိန္တိ-ကား၊ ဆာရိက်-ပြာကို၊ နိဗ္ဗုယ္ဟမာနဘာဝတတိ-ကား၊ နိဗ္ဗုယ္ဟမာနဘာဝ-ဆောင်အပ်သော်၊(ခိပ်၌၌စပ်)။ [နိဗ္ဗုယ္ဟ၌ နိပုဗ္ဗ+ဝဟဓာတ်၊ က်ဟော ယပစ္စည်း၊ ဝ ၌ အကို ဥပ္ပု၊ ဟနှင့် ယ ရှေ့နောက်ပြန်။]

၁၂၇။ အမမွသမ္မတန္တိ--ကား၊ တံ ပဲသုခိပနဒဒိ--ထို့မြေမှုံဖြင့် ပစ်ခြင်း အစရှိသည်ကို၊ အဓမ္မောတိ- အမမွဟူ၍၊ သမ္မတံ-သမုတ်အပ်ပြီ၊ စာဒေတရဟိ ဓမ္မသမ္မတန္တိ--ကား၊ တံ-ထို့မြေမှုံဖြင့် ပစ်ခြင်း အစရှိသည်ကို၊ ဣဒါနိ--ယခု ဒေတ္ဒိ၌၊ ဓမ္မောဘိ-ဓမ္မဟူ၍၊(တရား၏ ဟု)သမ္မတံ--သမုတ်အပ်ပြီ၊(အသိအမှတ် ပြုအပ်ပြီ)၊ ဓမ္မောတိ--ဓမ္မဟူ၍၊(တရား၏ ဟူ၍)၊ တံ-ထို့ မြေမှုံဖြင့် ပစ်ခြင်း အစရှိသည်ကို၊ ဂဟေတွာ--ယူ၍၊ ဝိစရန္တိ--လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တထာဟိ--ထို စကားမှန်၏၊ ကေစစ္ဆဲသု-အချို့ ကုန်သော၊ ဇနပဒေသု-တို့၌၊ **က**လဟံ-ခိုက်ရန်ကို၊ ကုရုမာနာ-ပြုကုန်သော၊ ဣဏ္ဍိယော--ဤသည်၊(ဝဒန္တိ-၌စပ်)၊ယာ(တ္ထံ)-အကြင် သင်္ဘသည်၊ ဂေါမယပိဏ္ဍမတ္တံပိ--နွားခွေးမျက်ိုကိုလည်း၊ (နွားခွေးခဲပြင့် ပစ်ခြင်းမျက်ိုကိုလည်း)၊ နာလတ္ထ -- မရ၊ (သော) တံ --သည်၊ ကသ္မာ - ကြောင့်၊ ကထေသိ - ပြောဆိုရသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ - ကုန်၏။ [နွားခွေးခဲဝေါင်း မရဘဲ့ ကောင်မက ဘာဘာညာညာပြောနေရသေးတယ်-ဟူလို့ ဣဏ္ဍိသို့"ဝိဝါဟကမ္မ " ခေါ် ယောကျ်ားမရသည်ကို ရည်ရွယ်၍ ပြောကြသည်။] ပါတမျတ္တန္တိ-

---

(အကျိုးရဲ့ကို မစဉ်းစားမိဝဲ) ပရိသဿ -- ကာမရသ မိန္ဆာစရဏ် ကေဝလံ ဇုတ္တိယံ အသာသာပတ္တိ ဇလေနေဝ (တပ်မက်ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်း အကျိုးကြောင့်သာ ဖြစ်၏)၊ ဇုတိ- (ထို့ကြောင့်) အာသာပတ္တိ ဇုတ္တိဘာဝါ ဝဟာဒိ (ဝိန်းမ အဖြစ်ကို ဆောင်နိုင်သည်လည်း) ဟောတိယေဝ၊ (ဘဉ္ဇကြောင့်နည်း) တံ နိန္ဒပေါ်ဏာပဗ္ဘာရဘာဝေန (ထို အာသာသဉ္ဇ စိတ် ညွှတ်ကိုင်းနေခြင်းအားဖြင့်) တံ နိုကမ္ပိယာ (ထိုအာသာဉ်တပ်မက်မှုက) နိုမိတ္တဘာဝါ၊ဗ္ဘိဘော (မိန်းမဖြစ်မှို အကြောင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့် တည်း) ၊ ဇုတိ ဝုတ္တံ ပုရိသော၊ဧဝေ၊လဘတီတိ။

ပါဘဗျတ်။ ။ပါဓာတ်+ပိဝန် အနက်ဟော့, တမျုပစ္စည်း ကံဟော့, တာပစ္စည်း ဘောဟော၊ ပါတာမ္မော ပိဝိတမ္မောတိ ပါတမျော၊ အလဒ္ဓမ္မော၊ (မေထုန်) ၊ ပါတ မျာသ+ဘဂ္ဂေါ ပါတမျာဘာ၊ ဧသောဂ်ယိုက် မြိဝဲထိုက်ဧသော မေထုန်၏ ဖြစ်ကြောင်း

ကား။ သေဝိတမ္ဗတ်- မှီဝဲ ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ (အာပဇ္ဇိ်သူ၌ဝ်)။ သန့်ဓိ ကာရကန္တိ – ကား၊ သန့်ဓိ်–သို့မြီး သိမ်းဆည်းမှုကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ (ပရိဘုဉ်တ့် ဥပက္ကမိ်သူ၌ဝ်)။[သန့်ဓိ်ကာရကံဝယ် ဒုတိယာ အံ် ဝိဘတ်, ကြိယာ ဝိသေသန အနက်ဟော၊ ''က'' ကား ''အဝိုလာထားသော အက္ခရာ'' ဟု ဒ္ဒီကာဆိုချိ်။]

အပဒါနံ် ပညာယိတ္ထာတိ – ကား၊ ဆိန္နဋ္ဌာန် – ဖြတ်အပ်ရာအရပ်သည်၊ ဥိန္ဒ မေဝ - ယုတ်လျော့သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ၊ ပညာယိတ္ထ - ထင်ရှားပြီ၊ [အပ ဒီယတေ အဝခဏ္ဍိယတေ ဧတ္ထောတိ အပဒါနံ်၊ [မြတ်ဗုဒ်အပ်ရာ အရပ်] အပ– ဂျေးရိုသော+ဒါဓဘတ်, အဝခဏ္ဍာန အနက်ဟော။].သဏ္ဌာသဏ္ဌာတိ-ကား၊ ဧကော ကသ္မိ်- တခုတခုသော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ ကလာပမန္တာဝိယ- အစုအဖွဲတို့ကဲ့သို့၊ ဂုံဖွ ဂုမ္ဗာ-အစုအစုတို့သည်၊ ဟုတ္တာ၊ (သာလယော အင်္ဂဒံသု ဠ်ဓပ်)။

၁၂၀။ မရိယာဒံ ဌပယျာမာတိ - ကား၊ သိမံ - အပိုင်းအခြားကို၊ (ယန္တုန်) ဌပယျာမ - အကယ်၍ ထားကြရပါမူ ကောင်းလေ၏၊ ယတြ ဟိ နာမာတိ - ကား၊ ယောဟိ — အကြင် သင်သည်၊ (ပရိဘုဉ်သိန်ာမ ဠ်ဓပ်)၊ [ယတြဠ်ဒ ဤ ပစ္ဆာဒိ လိင်္ဂတ္ထဠ် သက်ဟု ပြသည်၊ ဟိ အနက်မရှိ။] ပါဏိနာ ပဟရိ်သူတိ – ကား၊ တယောဝါဒေ - သုံးကြိမ်မိတ္တိဘိုင်တိုဝ်၊ ဝစန် - ပြောဆို အပ်သော စကား၊ ကို၊ အဂဏ္ဟန္တံ – မနာယူသူ၌၊ ပါဏိနာ – လက်ဖြင့်၊ ပဟ ရိ်သု – ပုတ်ခတ်ကြပြီ၊ တဒဇ္ဇဂေါတိ – ကား၊ တံ – ထို့နေ့ကို၊ (သူတပါး တို့၏၊ သဝေးစပါး အဖို့ကို ခိုးယူရာ ထို့နေ့ကို)၊ အဂ္ဂံကတ္တာ-အစပြုပြီ၌၊ (အဖိန္နာ ဒါနံ် ပညာယတိဠ်ဓပ်)၊ [တံ+အဇ္ဇေဠ် ဒုတိယာသည် ကြိယာဝိသေသနတည်း၊ အဇ္ဇေဠ် အံ့ကို ပြေ့။]

ဖြစ်ရာ သောက်သုံး ဒ့ဒိဝမ္ဗု၊ ချဉ်းမည် – လူတို့သည် တစုံတခုသော ဝတ္ထုကို သောက် ကြသကဲ့သို့ ထိုမေထုန်၏ အရသာကိုလည်း ကိလေသာကာမဖြင့် လွန်လွန်ကဲကဲ ခွန်ခွန်စွမ်း သက်သက် သောက်သုံး ဒ့ဒိဝကြသည်၊ ထို သောက်သုံး ဒ့ဒိဝမှသည် '' ပါတမျတာ '' ဧည့်၏၊ ဌိန်ည်း၌ ''ပါတမျာ – သောက်သုံး ဒ့ဒိဝ အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ- သောက်သုံး ဒ့ဒိဝခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇိ်သူ - ရောက်ကုန်ပြီ '' ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးဝါ။ အာ ဥပသာရသည် အနက်ထူး မရှိ။

တနည်း။ ။ပါဓောတ်သည် ပရိဘောဂ (သုံးဆောင် ခံစားခြင်း) အနက်ဟော၊ တမျဝစ္ဆည်း ကတ္တာဟော၊ '' ပါနကာ ပရိဘုဉ်နကာတိ ပါတမျာ '' ဟု ကိတ်ပုဒ်ဖြင့် သဗ္ဗ ဗိဂုဟျ၌၊ သုံးဆောင် ခံစားတတ်သူများ။ ပါတမျာနံ့ + ဘာဇဝေါ ပါတမျတာ၊ သုံးဆောင် ခံစားတတ်သူတို့၏ + ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သုံးဆောင် ခံစားမှုတည်း၊ ဧည့်နည်း၌ ''ပါတမျတံ – သုံးဆောင် ခံစားတတ်သူတို့၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ- အလိုရှိတိုင်း သုံးဆောင် ခံစားခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇိ်သူ- ကဝ်ရောက်ကုန်ပြီ'' ဟု ဆိုပါ၊ အာပဇ္ဇိ်သူ့ အာ ဥပသာရသည် ဥပဂမနအနက် ရှိသည်၊ – ဋီကာ။

မဟာသမ္မတရာဇ အဖွင့်

၁၃၀။ ခီယိတဗ္ဗံ ခီယေဃျာတိ - ကား၊ ပကာသေတဗ္ဗံ - အပြစ်အားဖြင့် ထင်ရှားစေထိုက်သူကို၊ ပကာသေဃျ-ထင်ရှားစေရာ၏၊ [ခီယေဃျဒ္ဓံ ခီ(အဝဏ္ဏ ပကာသနေ) ဓာတ်+ဒိဝ.ါဒိ ယပစ္စည်း။] ခီယိတဗ္ဗံ-ပစ်ဖယ်ထိုက်သူကို၊ ခီပေ ဃျ-ပစ်ပယ်ရာ၏၊ ဟာရေတဗ္ဗံ-(အဖွဲ့အစည်းမှ) ပယ်ရှားထိုက်သူကို၊ ဟာရေယ္ယ-ပယ်ရှားရာ၏၊ ဣတိ-ဤ အနက်သည်၊ ၀၊-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ၀၊-ဆိုလို သည်၊ ဟေ ဘတိ၊ ယော နေသံ သင္ဃာဘိ - ကား၊ တေသံ - ထို ကမ္မဋဌိန်း ဖြစ်သော သင္ဃာ ၀ါကို့ဘွဲ့၊ ယော သင္ဃော - အကြင် သင္ဃာ ၀ါသည်၊ (အဘိဓ္မာ ဘရောစ-သာ၍လည်း လွန်ကဲသောအဆင်းရှိ၏၊ ၀၊-သာ၍လည်း အဆင်းလှ၏၊ ဒဿနီယတရောစ - သာ၍လည်း ကြည့်ရှုထိုက်၏၊ ၀၊ - သာ၍လည်း ရှုရှုခံ စဖွယ်, တင့်တယ်၏၊)သော-ထို သင္ဃာ ဟူသည်၊ ကော ပန—အဘယ်သူနည်း၊ လ္ကာဘိ-ဤကား အမေးဘည်း၊ [အဘိရူပတရောစ ဒဿနီယတရောစတို့ကို ပါဠိ တော်မှ ယူပေးသည်။]အမှာက်-တို့၏၊ ဗောဓိသတ္တော-ဘုရားအလောင်းတည်း၊ လ္ကာတိ-ဤကား အဖြေတည်း၊ သာလီနံ ဘာဂဲ အနုပဒဿာမာတိ-ကား၊ မယ်— တို့သည်၊ ဧကေကဿ — တယောက် တယောက်၏၊ ခေတ္တတော — လယ်မှ၊ အမ္ဘကမ္ဗက်-တအမ္ဘက တအမ္ဘဿေ စပါး-ကို၊ အာဟရိတ္ဘာ-၍၊ တုယ္ဘံ-အား၊ သာလိဘာဂံ-သဒေးအဖို့ကို၊ ဒဿာမ-ပေးပါကုန်အံ့၊ တယာ-သည်၊ ကိဠိ— တစုံတခုသော၊ ကမ္မံ- ကို၊ နကာတဗ္ဗံ-မပြုထိုက် (ပြုဖွယ်မလိုပါ)၊ တုံ- သည်၊ အမှာက်- တို့၏၊ ဧဇ္ဇကဋ္ဌာနေ အကြီးအကဲ အရာ၌၊ တိဋ္ဌ-တည်နေပါ၊ လ္ကတိ (အဝေါစုံ)။

၁၃၁။ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တန္တိ-ကား၊ သဒ်္ဒါ- ကောင်းငှာ ပြောဆိုအပ်သော အမည်သည်၊ သမညာ- အညီအမျှသိအပ်သော အမည်သည်၊ ပညတ္တိ- အပြား

အမ္ဘကမ္ဗက်။ ။"ကောဒဃ ဒေါဏာ တု အမ္ဘကံ" ဟု အဘိဓာန် ၄၀၄- ၌ (၁) အမ္ဘကာသည် (၁၀)စိတ်နှစ်ဝတင်းသုံးစိတ်ရှိ၏။မူလဋ္ဌီအလို ဧလးစိတ်သည် (၁) အမ္ဘက၊ ကေစိတ္တိအလို (၆)စိတ်သည် (၁) အမ္ဘက မည်၏၊ [အကျယ်ကို အဘိဓာန် နိဿယသစ် ၄၀၄ နှင့်, ၃၃၀ ၀ါထာဒ်မျာ:ဋ္ဌ ကြည့်ပ။။]

အက္ခရံ ဝဿည်။ ။အက္ခရာဟူသည် ကမ္ဟသဒ္ဒီး လူအပေါင်းက ပြောဆိုအပ်သော အမည်နာမညတ် (စကားလုံး) တည်း၊ ထိုအည်ပင် ထုတ်ဖော်၍ ပြောဆိုအပ်သော ကြောင့် နိရုတ္တိလည်း မည်၏၊ [ဥစ္စတေတိ ဥတ္တိ၊ နိဟရိတ္တာ ဥတ္တိ ဒိရုတ္တိ။] ထို ဓမ္မာဆိုအပ်သော အနက်ဥသာ တက်ရောက် ထင်ရှား၍ အခြားအနက်၌ မဖြစ်ခြင်း ကြောင့် "အက္ခရာ"လည်း မည်၏။[နံ ခရတိ နံ နဿတီတိ အက္ခရံ။]

အားဖြင့် သိစေတတ်သော အမည်သည်၊ ဝေါဟာရော - ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အမည်သည်၊ ဥပ္ပန္နော - ဖြစ်ပြီ၊ ခတ္တိယော ခတ္တိယောတ္တေ၀ ဒုတိယံ အက္ခရန္တိ-ကား။ ကေ၀လံ-သက်သက်၊ အက္ခရမေ၀ - အမည်နာမ ပညတ်သည်သာ၊ နှ-ဖြစ်သည်မဟုတ်သေး၊ ပန - အဟုတ်ကား၊ တေ-ထိုကမ္မာဉ်း၌ ဖြစ်သူထိုသည်၊ (ဆာမညကတ္ထား၊) အဆာ-ထိုမဟာသမ္မတမင်းမြွောက်ထိုက်သူအား၊ ခေတ္တိယာဒိ နော - လယ်ပိုင်ရှင်တို့သည်၊ (ဝိသေသကတ္ထား၊) တိဟိ - သုံးမျိုးကုန်သော၊ သခေါဟိ-ခရုသင်းတို့ဖြင့်၊ အဘိသေကမွိ-အဘိသိက်သွန်းခြင်းကိုလည်း၊အကံသု-ပြုကြကုန်ပြီ။

ရဇ္ဇေတိဒိ - ကား၊ သုခေတိ - ချမ်းသာစေ၏၊ ပီနေတိ - နှစ်သက်စေ၏၊ အဂ္ဂညနှာတိ-ကား၊ အဂ္ဂန္တိ-မြတ်သော အမျိုးဟူ၍၊ ဤတေန-'သိဏာပ်သော၊ ဝါ- ထနည်း၊ အာဂေ - မြတ်သော အမျိုးတို့ကို၊ ဤတေန - သိအပ်သော၊

သခါ စသည်၌ သံခါဒိတမ္မာ (ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်၏) ဇူတိ သခံ၊ သံ + ခါ ဓာတ်+အ ပစ္စည်း + ဇူတ္တိဇောတကာ အာ ပစ္စည်း၊ သမ္မာယတိတိ သမ္မာဒ (အညီ အမျှ သိအပ်သောနာမည်)၊ ပညာပေတိတိ ပညတ္တိ (သိစေတတ်သော နာမည်)၊ ဝေါဟရီယတေတိ ဝေါဟာရော (ခေါ်ဝေါ်အပ်သော နာမည်)။ [၀ + အ၀ ရွှေ့ရှိသော တရစ္ဆာတ်+ဏ ပစ္စည်း။]

တိဟိ သဒ္ဒံတိ။ ။သုံးမျိုး အပြားရှိသော ပြုစီရင်ခြင်းဩဇ ပြုစီရင်ထားအပ်သော ခတ္တိယ မြင်ဟပ္ပဏ ဂဟပတိဟူသော အမျိုး ၃ ပါးတို့ ကိုင်ဆောင်အပ်သော ခရုသင်း ၃ မျိုး၊ (တနည်း) ခတ္တိယာနှယန္တ, မြင်ဟပ္ပဏဂဟပတိက, ဧနဂဓဇနပဒ ဟူသော ဂဟပတိ ၃ ဦးတို့ ကိုင်ဆောင်အပ်သော ခရုသင်း ၃ မျိုး။

အဂ္ဂံန္တိ ဤတေန။ ။ဤပါဠိဖြင့် "အဂ္ဂံ + ဒုတိ + ဤတမ္ပန္တိ အဂ္ဂည်"ဟု သန္ဓာ ၀နာ ကမ္မ၀ေရည်းသမာသိကို ပြု၏၊ ဆက်ဦးမည်-ကမ္မ၀ေရည်း ထုံးစံအတိုင်း အဂ္ဂန္ဒ် ညသည် အရတူ၍ "မြတ်သောအမျိုး" ဟု သိအပ် (သိနိုင်) သော အကွာရာ (စကား လုံး) ရ၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် " အနက်ဖြစ်ဖြစ်သော ခတ္တိယ အလိုင်းအဝိုင်း၏ ဖြင့်ဖြတ်ပုံကို အဘယ်သို့ မှတ်ရပါ့မည်နည်း " ဟု ဓေးစရာရှိ၏၊ ထိုသို့ အနက်ဖြစ်မှ မြတ်သော ကြောင့်ပင် ခတ္တိယသဒ္ဒါလည်း မြတ်သောကြောင့် ပ'ဠိတော်ပယ် "အဂ္ဂညေန အက္ခရေန " ဟု တောခုတ်မှုအပ်သည်၊ " အဂ္ဂညေန " သည် ဓင်းမျိုးဓင်းနွယ် ဟူသော အနက်ဖြစ်နှင့် ခတ္တိယသဒ္ဒါတို့၏ ဖြင့်ဖြတ်ပုံကို မမွဲခြောဲပဲ တမျိုးတည်းသိုထားအပ်သော အဓောဒေါပစရစ်ကား ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

အ၀ွေ ၀ါ ဤတေန ။ ။ဤနည်း၌ အဘေဒေါပစာရ ကြောရာမလို၊ မှန်၏ — "အဂ္ဂေ+ဤယတိ ဘောနာတိ အဂ္ဂည်" ဟု ဒုတိယာ ကိတ္တန္တ ဘဂျိရိသ်သမာသ်ပြုလျှင် အဂ္ဂအရ မြတ်သော ခတ္တိယမျိုးရှိ၍, ညဆရမှာ မြတ်သော အမျိုးတို့ကို သိအပ်ကြောင်း အကွာရာ ရသောကြောင့် အနက်ဖြစ်နှင့် သဒ္ဒါထို့ အရာ့ကွဲနေသည်။

လောကုပ္ပတ္တိသမယေ– **လောက**၏ဖြင့်ရာအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နေန- ဖြစ်သော နာမည်ပညတ်ဖြင့်၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ (အယ်)-ကား၊ (အဣတ္ထေ – တည်း)။

ဗြာဟ္မဏမဏ္ဍလာဒိ အဖွင့်

၁၃၂။ ဝိတဂ်ါရာ ဝိတမူမတိ– ကား၊ ပစိတ္တာ– ချက်ပြုတ်၍၊ ခါဒိတဗ္ဗာ ဘာဝတော – ခဲစားထိုက်သော **ဘော**ဇဉ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ- ခဲစားထိုက်သည်၏အဖြစ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝိဂတမူမဂ်ါရာ- ကင်းသော မီးခိုး၊ ကင်းသော မီးကျီး ရှိကုန်၏၊ ပန္နမုသဝတိ - ကား၊ **ကော**ဇွေတ္ထာ- ထောင်း၍၊ ပစိတဗ္ဗာ ဘာဝတော–ချက်ထိုက်သော**ဘော**ဇဉ်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-ချက်ပြုတ်ထိုက် သည်၏အဖြစ် မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပတိတမုသလာ-ချထားအပ်ပြီးသော ကျည်ပွေ့ ရှိကုန်၏၊ [ပတိကဖြင့် ပန္နဒွ် ပတ**ော**ဒ်+တပစ္စည်းဟု ပြု၏။] သာသးမေသမာနာ တိ- ကား၊ ဘိက္ခာစရိယဝေယန - ဆွမ်းခံလှည့်လည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယာဂု ဘတ္တံ - ယာဂုနှင့် ဆွမ်းကို၊ ပရိယေသန္တာ-ရှာကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [သြသရန္တိန္ဒ်စပ်။] တမေန် မနုဿာ ဒိသူဘတိ – ကား၊ တေ ဧတေ-ထို တောကျေ၀င်းတို့ဦး စျာန်ဝင်စားနေသူတို့ကို၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ ပဿိတ္တာ-၍၊ (ဧ၀မာဟံသု ဥစ္စစ်)၊ [ဏမေန်သည် ဝစနဝိပလ္လာသတည်း။]

အနဘိသမ္ဘုဏာနာတိ – ကား၊ အသဟမာနာ အသက္ကောန္တာ - မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဂန္တေ ကဏောန္တာတိ – ကား၊ တဇ်ယော – ကုန်သော၊

ပဒီဇွာ ဧသဉ်။ ။ ပါဠိတော်၌ “ ဝိတဂ်ါရာ ဝိတမူမာ ပန္နမုသလာ ” ဟု ဧ၀ောတော်မူထား၏၊ ထို၌ မီးကျီးမရှိရုံ မီးခိုးမရှိရုံ ကျည်ပွေ့မရှိရုံမျှကို ပြတော်မူလိုရင်း မဟုတ်, ချက်ပြုတ်၍ မစားမီ ထောင်းထုရုံ ချက်ပြုတ်စရာမရှိမှုကိုသည်ရှုပ်၍ ဟော**ာ**တော် မူလိုရင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့်“ပစိတ္တာ ခါဒိတဗ္ဗာ ဘာဝတော”စသည်ပြင့် ဖွင့်သည်။

ဋ္ဌိကာ။ ။ဧဃနာ အနာရဒ္ဓသာဘာဝဧ၀နှ (အကြောင် အားထုတ်မှုဓါ မရှိခြင်းကြောင့်) ဗာဟိဘကာသလာ “ဗြာဟ္မဏာ”တိ ဝုတ္တာ၊ တမေ၀ (ထို အနာရဒ္ဓကို်ပင်) တာဝ ဧသေတုံ ပါဠိဃံ ဒိတဂ်ါရာတိအာဒိ ဝုတ္တန္တိ့ တမတ္ထံ ဧသေနန္တာ “ပစိတ္တာ”တိ အာဒိမာဟ။

အနတိသန္ဘုဏာမာနာ။ ။အဘိ+ သံ+ ဘူဓာတ်+ သ္ဘာဝိဂိဏ်း+ ဥဏာပစ္စည်း ဖြင့် “အဘိသန္ဘုဏာ” ဟု ဖြစ်၏၊ ဘူဒွ် ရဿ, ဏာဒွ်ရလည်း ရဿပြု၊ မာနသဒ်၍ “အဘိသန္ဘုဏာမာနာ”ဟု ပြီးသည်၊ ဘူဓာတ်သည် “ပါဒုဏာ”အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “အနတိသန္ဘုဏာမာနာ- ဧကာင်းစွာ မရောက်နိုင်ကုန်သည်၊ ဝါ-မခိုနိုင်ကုန်သည်” ဟု ပေးပ၊ို့ ထို့ဓာတ်သည် “ သတ္တိ ” အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် “ အနတိသန္ဘုဏာမာနာ – ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကုန်သည်”ဟုလေးပ၊ါ၍ နောက်နည်းကိုရည်ရွယ်၍ “အသဟမာနာ အသက္ကောန္တာ”ဟု ဖွင့်သည်။

ဝေဒေ- ဝေဒကျမ်းစာတို့ကို၊ အတိသခံဝေုန္တာဧ၀ေ - ပြုစီရင်ကုန်လျှက်လည်း ကောင်း၊ [ကျမ်း၀၁ တမျိုးနှင့်တမျိုး မတူအောင် ထူးထူးခြားခြား ပြုစီရင် ကြကုန် , ဗြာဟ္မဏတို့၏ အသွင်အပြင်အဖြစ်ဖြင့် စီစဉ်ကြကုန်လျက် လည်း ကောင်း။] ၀ါဒေန္တာ၀ - ဆိုဝေကုန်လျက် လည်းကောင်း၊ (သူတပါးတို့အား ပို့ချကုန်လျက် လည်းကောင်း)၊ အစ္ဆန္တိတိ - ကား၊ ၀ဃန္တိ - နေကြကုန်၏၊ အစ္ဆေန္တိတိပိ- ဟူ၍လည်း၊ ပါဠေ္ဒာ- ပါဠိတော်ပါ၌သည်၊ အတ္တိ- ရှိသေး၏၊ ဧသေ၀ (ဧသော+၀ေ)အတ္တော - ဤအနက်ပင်တည်း၊ [ဦးကာဠမူ "အစ္ဆေန္တိ- အချိန်ကို ကုန်လွန်ဝေကုန်၏"ဟု ကာရိတ်အနက် ဖုင်သေး၏။]

ဟီနသမ္မတန္တိ-ကား၊ ၀ါသေဋ္ဌ-၀ါသေဋ္ဌ၊ မံဋ္ဌေ-၀ေဒကျမ်း၀န် မန္တန်တို့ကို၊ ဓာရေန္တိ – ဆောင်ရွက် မှတ်သားကြကုန်၏၊ မန္တေ- တို့ကို၊ ၀ါဓေန္တိ- ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဣဒံ–ဤ ဝေဒကျမ်း၀န် မန္တန်တို့ကို အာဂုမ် နှုတ်တက် ဆောင်ရွက် ပို့ချခြင်းကို၊ တေန သမယေန-ထို ကဿဉ်ဦးအခါ၌၊ ဟီနသမ္မတံ– နိမ့်ကျ၏ဟု သမုတ်အပ်ပြီ။ [ဗျာနိမဝဋ်စာနိုင်ပဲ ကျမ်းစာအလုပ်၌ အားထုတ်နေသော ကြောင့် "နိမ့်ကျ၏" ဟု သမုတ်အပ်သည်။]

တဒေတရဟိ သေဋ္ဌသမ္မတန္တိ - ကား၊ တံ – ထို ဝေဒကျမ်း၀န် မန္တန်တို့ကို အာဂုမ် နှုတ်တက် ဆောင်ရွက်ပို့ချခြင်းသည်၊ ၀ါ- ကို၊ ဣဒါနိ- ၌၊ တွေကေ-ဤမြ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ မန္တေ - တို့ကို၊ ဓာရေန္တိ - ကုန်၏၊ တွေကေ မန္တေ, ၀ါစေန္တိ-ကုန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆောင်ရွက်မှတ်သားမှု, ပို့ချမှုပြုလေသော်၊ သေဋ္ဌသမ္မတိ- အမြတ်ဟု သမုတ်အပ်သည်၊ ဇာတိ- ဖြစ်ပြီ၊ ["ဝေဒကျမ်းစာကို ဆောင်ခိုင်သော, ဝေဒသုတ္တန်ကို နားလည်သော မြင့်မြတ်သော ဗြာဟ္မဏတွေ" ဟု ချိုးမှမ်းခံကြရသည်။] ဗြာဟ္မဏမဏ္ဍလဿဘိ- ကား၊ ဗြာဟ္မဏဂဏဿ-ဗြာဟ္မဏအဖေါင်း၏၊ (အဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ ၌စပ်)။ ["မဏ္ဍလ – အသိုင်း အဝိုင်း"ကို "ဂဏ" ဟု ဖွင့်သည်။]

၁၃၃။ မေထုန် ဓမ္မံ သမဘဒါဃာတိ- ကား၊ မေထုန် ဓမ္မံ- မေထုန်အကျင့်ကို၊ သမာဒိယိတွာ – ကောင်းစွာယူ၍၊ (ကျင့်၍)၊ [ဇနီး ခင်ပွန်း အဖြစ်ဖြင့် နှစ်ဦး အတူတူနေ၍။] ဝိသုကမ္မနေန္တိ ပယောဇေသုန္တိ – ကား၊ ဂေါရက္ခ၀ါဏိဇ

ဝိသုကမ္မဇန္တိ။ ။ဝိသုကို"ဝိသုတေ"ဟု ဖွင့်သဖြင့် "ဝိဘဉ္ဇ ဏ ကြေနေသည်" ဟု ကြဲသင့်၏၊ ထို့ ဝိသုတေ ဘို့ "ဥဠုတေ" ဟု ထပ်ဖွင့်၍ "ဂေါရက္ခ ၀ါဏိဇကမ္မဝဓိ ဂေ"ဟု သရုပ်ဖေါ်သည်၊ အာဒိဗြင့် "ကသိကမ္မ–လယ်ယာလုပ်ကိုင်မှု" စသည်ကို ယူပါ။

ဝေဿ။ ။ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ "ဝိသု+ပယောဇေန္တိတိ ဝေဿာ"ဟု ပြု၊ ဝိသု ပုဒ်+ဏျဴပစ္စည်း, ပယောဇေနတ္ထဒ္ဓါတ်၊ ဝိသဓော်တ်+ဏျဴပစ္စည်းဖြင့် "ဝိသတိ ဥဖဘူဒ္ဓတိ-ကာမရုဂ်ာတို့ ခံစားတတ်၏၊ ဇူတိ ဒ္ဓဝဿာ"ဟု လည်း ပြုတော်မူကြသည်။

ကမ္မာဒိကေ - နွားကျောင်းမှူ, ကုန်သွယ်မှူ အစရှိကုန်သော၊ ဝိဿုတေ- ထင်ရှားကုန်သော၊ ဥဂ္ဂတေ- ပေါ်လွင်ကုန်သော၊ ကမ္မန္တေ–အမှုတို့ကို ပြဿေဇေသုံ–ယှဉ်စေကြကုန်ပြီ။

၁၃၄။ သုဒ္ဓါ သုဒ္ဓါတိ– ကား၊ တေန လုဒ္ဓါစာရကမ္မ ခဒ္ဒါစာရကမ္မုနာ–ထို ကြမ်းကြုတ်သော ' အကျင့်ဖြစ်သောအလုပ်, သေးငယ်သော အကျင့်ဖြစ်သော အလုပ်ဖြင့်၊ သုဒ္ဓိသုဒ္ဓိ - လျင်စွာလျင်စွာ၊ လဟုံ လဟုံ–လျင်စွာလျင်စွာ၊ ကုဋ္ဌိတံ – စက်ဆုပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ – ကုန်၏။ ဝိနသ္ဆန္တိ–ပျက်စီးကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော – ဤကား အနက်၊ အဟု ခေါ်တိ – ကား၊ ဟောတိ ခေါ – ဖြစ်သည်သာ။။ [အဟု သည် ပစ္စုပ္ပန်မှ အတိတ်ပြောင်းသော ကာလ ဝိပလ္လာသတည်း။]

၁၃၅။ သက်ဓမ္မံဂရဟမာနေ၁တိ– ကား၊ သေတစ္ဆံတ္တိ–ထီးဖြူကို၊ ဥဿာပနမတ္တေန– စိုက်ထူခြင်းမျှဖြင့်၊ သဏ္ဌိတံ- ကိလေသာမှ စင်ကြယ်ခြင်း၌၊ ဝါသံသဒုမှ စင်ကြယ်ခြင်းငှ ။ နသက္ကာ – မတတ်နိုင်၊ ဣတိ ဧဝံ - သို့၊ အတ္ထနော–၏၊ ခတ္တိယမဓွံ-- မင်းကျင့်တရားကို၊ နိန္ဒမာနော - ကဲ့ရဲ့လျက်၊ (ပမ္ဗတိ၌စပ်) သမ္ဗတ္တ - အလုံးစုံသော ဝါကျတို့၌၊ (ပြာဟူဏော ဝိဓေါ ဝါသေဋ္ဌ စသော ဝါကျတို့၌)သေ(သော)-သည်၊ နယော-အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုဆောင်ကြောင်း အစိအရင်တည်း၊ ဣမေဟိ ခေါ ဝါသေဋ္ဌ စတူဟိ မဏ္ဍလေဟိတိ ဣမိနာ - ဖြင့်၊ ဣမံ–ဤ ဆိုအပ် လတို့သော အနက်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏။ (ကိ˚)၊ သမဏမဏ္ဍလံ နာမ-သမဏ အသိုက်အဝန်း ဟုသည်၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ နဋ္ဌိ-မရှိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း (အတိနိဗ္ဗတ္တိ ဦစပ်)၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ ဇာတိယာ - ဇာတ်အားဖြင့်၊ သဒ္ဓိတ္ထံ, နသက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ အတ္တနော အတ္တနော-မိမိ မိမိ၏။သမ္မာ

သုဒ္ဓါ။ ။"သုဒ္ဓါ"ဟု ခွဲ၊ သု သည် လျင်မြန်ခြင်း အနက်ဟော နိဝါတ်တည်း၊ ဒါသည် ဂဟဏတ္ထ၊ (သို့မဟုတ်) ကုဋ္ဌိတဂမနအနက်ဟော ဘုဝါဒိ ဓာတ်တည်း၊ "သုဒ္ဓိန္တိ လဟုံ လဟုံ ကုဋ္ဌိတံ ဂစ္ဆန္တိတိ သုဒ္ဓါ"ဟု ပြု၊ ထို့ သုဆင်းရဲများသည် စိတ်ဒေး လက်ဒေး မနေကြရဲပဲ မနားမနေ လူင်လွင်ပြန်မြန် (ပြာဟိုးပြာရာ) မုဆိုး တဲ့ပါစသော အလုပ်, ကျူးထရံခွက်မွှေသောအလုပ်များဖြင့် အသက်မွေးကြရသည်။

ဒုတိဓျက်။ ။"သုဒ္ဓံ သုဒ္ဓံ"ကို"လဟုံ လဟုံ"ဟု ဖွင့်သည်မဟုတ်၊ သုဒ္ဓါတို့"လဟုံ လဟုံ ကုဋ္ဌိတံ ဂစ္ဆန္တိ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် သုဒ္ဓံ သုဒ္ဓံ နေရာဝယ်"သုဒ္ဓန္တိ"ဟု "သု+ဒါ+အန္တိ"ဝိဘတ်ဖြင့် ပ'ဒ်၌သင့်ကြောင်းကို ဧရှးနိုဿယဖွဲ့ ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။

အနု၁။ ။ ဤဋ္ဌိကာနှင့် သဒ္ဓန်တိ ဓာတုမာလာ ဝါ-တို့ ကြည့်၍ ဧရှးနိုဿယ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ကောင်း၏၊ ထို့ပြင် သုစဓာတ်+အဝစ္ဆဉ်းဖြင့်"သော၁ဒန္တိတိ သုဒ္ဓါ" ဟု လည်း ပြုစော်မှုကြ၏၊ ဓာတုန် ၈ ကို ဒ ပြု, ဒ ဧဒ္ဓသော်လာန်၌ ပြီးသည်။

ပဋိပဂ္ဂိဿဒ - ကောင်းသော ဆိုက္ယဝုံဖြင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိ- စင်ကြွယ်ခြင်းသည်၊ ဟော်ဟ်၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ စတုဟိ - ကုန်သော၊ ဣမေဟိ မဏ္ဍလေဟိ-ဤ အသိုင်းအဝိုင်း တို့ဖြင့်၊ ဝါ— တို့မှ၊ သမဏ မဏ္ဍလသ္မာ — ၏၊ အဘိနိပ္ပတ္တိ — ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟော်တိ။

ဤမှာနို့ မဏ္ဍလွသ်နို— တို့သည်၊ သမုဏမဏ္ဍလ်-သို့၊ အနုဝတ္တန္တိ — အစဉ် လိုက်ကြရကုန်၏ (အတူလိုက်၍ ကျင့်ကြရကုန်၏၊) အနုဝတ္တန္တာနိ စ — အစဉ် လိုက်၍ ကျင့်ကုန်ခဲ့သော်လည်း၊ ဓမ္မေနေဝ—လောကုတ္တရာ တရားဖြင့်သာ၊ ဝါ- ကြောင့်သာ၊ အနုဝတ္တန္တိ - ကုန်၏၊ အဓမ္မေနေ... တရား မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဝါ— တရား မဟုတ်သော့ အကြောင်းကြောင့်၊ နေ့ာ အနုဝတ္တန္တိ — အစဉ် မလိုက်ကုန်၊ ဟိ-မှန်၏၊ သမဏမဏ္ဍလ်-ကို၊ အာဂဗွ-စဲ၍၊ သမ္မဒပ္ပဠိပတ္တိ—ကို၊ ပူရေတ္ဘဒ္ဒ-၍၊ သုဒ္ဓိ —စင်ကြယ်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏန္တိ- ကုန်၏၊ ဤတိ-ဤသို့ယဉ်ကို ပြု၏။ [ဒဿောတိသို့ ပြန်လှည့်ပေ ။။]

ဤမေဟိ၊ဧ၀၊အဘိနိဒ္ဒတ္တိ။ ။ "သမဏမဏ္ဍလ"...ဟု အမျိုးသီးခြား မရှိသော်လည်း ခပ္ပိယ စသော အမျိုးလေးပါးမှ စတဲ့ဘွဲ့တော်၏ ရဟန်းပြုလဲ့ကြွေးသောကြောင့် အမျိုးခွေးပါးတို့ဖြင့်ပင် သမဏမဏ္ဍလလည်း ဖြစ်ပေါ်လာတော့သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ယုံဒ္ဓားဒ္ဓယ်။ ။သို့ဖြစ်လျှင် ခပ္ပိယ စသော အသိုင်းအဝိုင်းခွဲလဲ့မျိုးသာ ပဝေနဖြစ်၍၊ သမဏမဏ္ဍလဲ့(ရဟန်း အသိုင်းအဝိုင်း) ကား ပဝေနမဟုတ်-ဟု ထင်စရာရှိ၏၊ ထို အထင်မှားမှုကို ပယ်ရှားဖို့ရာ ''ဤမာနိ၊ဧ၀၊အနုဝတ္တန္တိ''တဲ့ မိန့်သည်။

သမဏမဏ္ဍလ် အနုဝတ္တန္တိ။ ။သမဏမဏ္ဍလ်က (ရဟန်းတော်ဘိုးများက) အမျိုး ခွေးပါးထက် သိလစုသော လောကုတ္တရာဂုဏ်အားဖြင့် ထူးခြားသောကြောင့် အဟဲ လိုက်၍ ကျင့်ကြရသည်၊ မှန်၏— လောကုတ္တရာဂုဏ်သည် ပညာ၌ရှိတို့၏ အတုလိုက်၍ ကျင့်ဖွဲ့ရာ အကြောင်းတည်း၊ အမျိုးခေကောင်းရုံ အဆင်းလှရုံ အသံကောင်းရုံ (စကား အပြော ကောင်းရုံ) မျှဖြင့် ပညာ၌ရှိများက အထင် မကြီးကြပါ့၊ အတုလိုက်၍ မကျင့်ကြပေါ့။ ထို့ကြောင့် ''ဓမ္မေနေဝ.''စသည် မိန့်သည်။

ဓမ္မေနေဝ.။ ။ ''ဓမ္မ'' ဟူသည် သံသရာမှ စင်ကြယ်ကြောင်း လောကုတ္တရာ တရားတည်း၊ ထို ဓမ္မလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာ၌သာ ရှိနိုင်သောကြောင့် သမဏ မဏ္ဍလသရ သာသနိက ရဟန်းအပေါင်းကိုသာ ဆိုလိုသည်-ဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက် ။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ လောကုတ္တရာဂုဏ် အရှင်အယသဖိစသော ထေရ တို့၏ လော်ကုတ္တရာ ဂုဏ်များကိုကြည်ညိုခြင်း ဗုဒ္ဓဧတ်က အရှင်သာရိပုတ္တရာ, အရှင် မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် စသော မြင်ယောင်များ, အရှင်အာနန္ဒာ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ စသော မင်းညီ မင်းသားများ, အရှင်ယသ စသော သူငွေးသူကြွယ်များ၏ အတုလိုက်၍ တရားကျင့်ကြပုံကို သတို့ ပြို့ပါ၊ ယခုခေတ်၌လည်း စဉ်းငေးဘုဂ်ရှိသ့်များက ရွေးချယ် ကြည်ညိုလိုကြသည်။

ဒုစ္စရိတာဒီကထာ အဖွင့်

၁၃၆။ ဣဒါနိ - ၌၊ ယဓာ ဇာတိယာ - အကြင်အကြင် ဇာတ်အားဖြင့်၊ သုဇိတုံ - ၄၊ နသက္ကာ – နိုင်၊ ဆမ္မာပဋိပတ္တိယာဝ ဖြင့်သော၊ သုဇ္ဈန္တိ၊ တမတ္တံ– ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဝါ-ထိုအကြောင်းအရာကို၊ ပဒါဒတ္ဝ - ထင်ရှားအောင်၊ ကရောနန္တော-ပြုလိုသည်။ (ဟုတ္တော)၊ ခတ္တိယောပိ ခေါ ဝါသေဋ္ဌာတိ- ဟူသော၊ ဒေဿ - ကို၊ အာရဘိ - အားထုတ်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ – ၌၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကမ္မသမာဒါန ဟေတူတိ–ကား၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကမ္မဝသေန - မိစ္ဆာအယူ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမာဒိန္နေ ကမ္မဟေတု - ဆောက်တည်အပ်သော ကံတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ– တနည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကမ္မဿ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကံ ကို၊ သမာဒါနဟေတု-ဆောက်တည်ခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ (နိဂ္ဂဟီတ် ဥပယောဇကိ - ၌စပ်)။

၁၃၇။ ဒုဃကာရိတိ-ကား၊ ကာလေန – ရံခါ၊ ကုသလံ – ကုသိုလ်ကို၊ ကရောတိ၊ ကာလေန-ရံခါ၊ အကုသလံ (ကရောတိ၊) ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဥဘယ ကာရိ-နှစ်ပါးစုံသော ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကို ပြုလေ့ရှိ၏၊ သုခ ဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒိ ဟောတိဿိ-ကား၊ ကေကဒ္ဓေ – တပ္ပြိုင်နက်သော ဖဿ၌၊ ဥဘယပဝိါကဒါန ဋ္ဌာနံ နာဝ - နှစ်ပါးစုံသော အကျိုးကို ပေးရာအရပ်မည်သည်၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ [ကုသိုလ် အကုသိုလ် နှစ်ပါးစုံဖြင့် တပြိုင်နက်စပ်ယှဉ်နေသော သတ္တဝါဟူသော ခန္ဓာအစဉ်၏ မရှိနိုင်ခြင်းကြောင့်တည်း။] ပန – ထိုသို့ပင် မရှိနိုင်ပါသော်လည်း၊ စယန – အကြွင်းသူသည်၊ အကုသလံ ကို၊ ဗဟုံ-စွာ၊ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ကုသလံ–ကို၊ မန္ဒ- အနည်းငယ်၊(ကတံ ဟောတိ)၊ သော-သည်၊ တံ ကုသလံ-ကို၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ ခတ္တိယကုလေ ဝါ–မင်းမျိုးဥသော်လည်း၊ ကောင်းပြာဟ္မဏ

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကမ္မသမာဒါန် ဟေတု။ ။သမာဒိယတေတိ သမာဒိန္နံ၊ [သံ+အာ+ဒါ+ယု၊ ကံဟော။] သမာဒါန်+ကမ္မံ ကမ္မသမာဒါန်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ+ကမ္မသမာဒါန်း မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါန်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မ သမာဒါနံ့ဟေတု= မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနဟေတု၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအစွမ်းဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံဟူသော အကြောင်း (မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဟူသော မနေကံကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပါဏာတိပါတစသော ကာယကံ, မုသာဝါဒ စသော ဝစီကံ) ရ၏။

တနည်း။ ။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယော+ကမ္မံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မံ၊ သမာဒိယတေ သမာဒါန်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသ + သဒ္ဒါန် = မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါန်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါန် ဧ၀+ဟေတု မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနဟေတု = မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ,ကို ဆောက်တည်ခြင်း ဟူသော အကြောင်း (မနေကံ) ။ [ဆောက်တည် ဟူရာ၌ တမင် ဆောက်တည်သည် မဟုတ်, ထို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်မှု, (သို့မဟုတ်) ထို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူသို့ ကပ်ရောက်မှု (အယူကို ယူထားမှု) ဝင်တည်း။

ကုလေဝါ-ဌဿော်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တတိ-ဖြစ်၏၎င်း၊ အထ-၌၊ နံ- ထိုသူ့ကို၊ အကုသလံ ကမ္မံ – သည်၊ ကာဏဂို – ကဏ်းသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ခုဇ္ဇမို– ကုန်းသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ပီဋသပ္ပိမို-ဆွဲအသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ သေ–သည်၊ ရဏ္ဍာဃဝါ-မင်း၏ အဖြစ်အားမူလည်း၊ အနုဂုဟော-မထိုက်တန်သည်၊ ဟောတိ၊ အဘိသိတ္တကာလေဝါ-အဘိသိက်သွန်းအပ်ပြီးရာ အခါ၌လည်း၊ ဇေဋ္ဌတော – ဤသို့ ဖြစ်သည် (ကာဏ စသည် ဖြစ်သည်)၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘောဂေ–စည်းစိမ်တို့ကို၊ ပရိဘုဉ်တုံ–သုံးဆောင်ခံစားခြင်းငှါ၊ နံ သင်္ကော်တ်-မစ္ဆမ်းနိုင်။

အပရဏ- အခြားသူအား၊ ဝါ-၏၊ မရဏကာလေ – သေခါနီး အခါ၌၊ ဒွေ-နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဗလဝမလ္လာဝိယ-အားကြီးသော လက်ပန်းသည်တို့ကဲ့သို့၊ (လက်ဝှေ့ ဆမားများကဲ့သို့၊) ဒွေပိ – နှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ကုသလာကုသလ ကမ္မာနံ–ထို ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတို့သည်၊ ဥပဋ္ဌာနို– ထင်လာကုန်အံ့၊ တေသု - ထို နှစ်ပါးသော်ကံတို့ထဲ၌၊ အကုသလံ - အကုသိုလ်ကုံသည်၊ ဗလဝတရံ–သာ၍ အားကြီးသည်၊ [ဘဝဋ္ဌ တပ်မက်ဆော နိကန္တိတဏှာ စသော အကြောင်းထူးကိုရခြင်းကြောင့် အားကြီးသည်။] ဟောတိ – ဖြစ်အံ့၊

ဒွေပိ ၊ေ၀၊ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ။ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ နှစ်မျိုးလုံးတို့သည် ပြထားအပ်, ထင်ကာ ထပ်ကာ ဆည်းပူးထားအပ်လျှင် သဒ္ဓောအားဖြင့် နှစ်မျိုးလုံးပင် အားရှိကြသည်သာ၊ ထို့ကြောင့် သေခါနီးအခါဝယ် ကံ, ကမ္မနိမိတ် အဖြစ်ဖြင့် နှစ်မျိုးလုံးပင် တလှည့်စီ ထင်လာနိုင်ကြသည်။

အကုသလံ ဗလဝတရံ။ ။ထို ကံနှစ်မျိုးတွင် အကုသိုလ်ကံက ပဋိသန္ဓေအကျိုးပေးဖို့ရာ ပို၍ အားရှိနိုင်သည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-အထောက်အပံ့အကြောင်းကို ရခြင်းကြောင့်တည်း၊ မှန်၏-နိကန္တိ (တဝဋ္ဌ တပ်မက်မှု) တဏှာစသော အကြောင်းထူးတို့သည် အကုသိုလ်နှင့် သဘာဝ ဖြစ်၏, ကုသိုလ်နှင့်မဖြစ်၊ ထို့ကြောင့် ကံပြုစဉ် ဆည်းပူးစဉ်က ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ ၂ မျိုး အားတူသော်လည်း အကုသိုလ်ကံက ကုသိုလ်ကံထက် အကျိုးပေးဖို့ရာ အခွင့်သာပေသည်။ [အကုသိုလ်ကံက တိရစ္ဆာန်ဖြစ်အောင် အကျိုးပေး၍, ကုသိုလ်ကံက ပဝတ္တိအခါ မင်္ဂလာဆင် စသည်ဖြစ်ရအောင် အကျိုးပေးပုံကို အဋ္ဌကထာအတိုင်း သိပါ။]

ကုသိုလ်အား ရှိလျှင်။ ။အကယ်၍ ကုသိုလ်ကံက အားရှိလျှင် အကုသိုလ်ကံကို တားမြစ်၍ လူ့တုံဋ္ဌ လူဖြစ်အောင် အကျိုးပေးပေလိမ့်မည်၊ အကုသိုလ်ကံကလည်း ပဝတ္တိအခါဝယ် ထိုလူဖြစ်လာသူကိုကဏ်းအောင် ကုန်းအောင် အ-ခုအောင် ဆွဲအောင် ရောဂါဘမျိုးမျိုးဖြင့် နှိပ်စက်အောင် ပြုပေလိမ့်မည်၊ ဤသည်ကို ရည်ရွယ်၍ "သုခ ဒုက္ခ ပဋိသံဝေဒီ-ခုမ်းသာ ဆင်းရဲ နှစ်မျိုးကို ခံစားရသူ" ဟု ဝိနီသည်။

တံ–ထို အကုသိုလ်ကံသည်၊ ကုသလံ - ကုသိုလ်ကို၊ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ–တားမြစ်၍၊ တိရစ္ဆာနယောနိယံ - တိရစ္ဆာန်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တာပေတိ – ဖြစ်စေ၏။ ကုသလ ကမ္မပ္ပဓ်-ကုသိုလ်ကံသည်လည်း၊ ပဝတ္တိဒေဒနိယံ–ပဝတ္တိအခါ၌ ခံစားထိုက်သော အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တမေန - ထို တိရစ္ဆာန်ဘုံ၌ ဖြစ်သော သတ္တဝါကို၊ မင်္ဂလဟတ္ထိ ဝါ-မင်္ဂလာဆင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မင်္ဂလအဿံဝါ-ကို့သော်လည်းကောင်း၊ မင်္ဂလဥသဘံဝါ - မင်္ဂလာ နွားလားဥသဘကို သော်လည်းကောင်း၊ ကရောန္တိ၊ [ပိုဝိရှင်များက မင်္ဂလာဆင် စသည်အရာ၌ထား၍ အသုံးပြု ကြသည်–ဟူလို။] သော–ထိုသတ္တဝါသည်၊ သမ္ပတ္တိ-စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘဝတိ-ခံစားရ၏၊ ဣဒံ- ဤသို့ ဆင်းရဲ ချမ်းသာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးပေးခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ သုခဒုက္ခပဋိသံဝေဒီ ဟောတိတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တံ–ပြီ။

မောဓိပက္ခိယဘာဝနာ အဖွင့်

၁၃၈။ သတ္တာနံ္ခ မောဓိပက္ခိယာနန္တိ – ကား၊ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာတိ အာဒိကောဒ္ဓသဝေသန – စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ အစရိမ္ဂါသော အစ္ဆ၏ အစ္ဆပ်ဲ-ဖြင့်၊ သတ္တန္နံ ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ပဋိပါဋိယာ ပန-အစဉ်အားဖြင့်ကား။ သတ္တတိ သာယ-သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးသော၊ မောဓိပက္ခိယာနံ-မဂ်ဉာဏ်၏ အသင်း အပင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-ထို့ကို၊ ဘာဝနမန္ဘာယာတိ – ကား၊ ဘာဝနံ-ပွားစေခြင်းကို၊ အနုဂန္ဆာ-အစဉ်ရောက်၍၊ ပဋိပဇ္ဇိတ္ဝာ-ကျင့်၍၊ ဣတိ အတ္ထော-

---

ဆုံးဖြတ်ချက်။ ။အားတူသော ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ နှစ်မျိုးလုံး တလှည့်စီ ဆင်လာရာ၌ စုတိစိတ် ကျဆုံးနိုးအချိန်ဝယ် ကုသိုလ်ဧာများက ဃာ၍ အားရှိပ၊ ဒုဂ္ဂတိ ဧာလျှင် ကုသိုလ်က အကုသိုလ်ကံကို တားရ၍ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေး၏။ အကုသိုလ် ဧာများက သာ၍အားရှိစွာ ဧာလျှင်လည်း ကုသိုလ်ကံကိုတား၍ ပဋိသန္ဓေအကျိုးကို ပေးသည်၊ ဘဝ်ကြောင့်နည်း – ကံနှစ်မျိုးလုံး အားရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း, သာ၍ အားရှိ၌ရန် နီကဉ္ဆစသော အခြား အကြောင်းတမျိုးကို ငဲ့ခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်းဟု ရွိကာ ဆုံးဖြတ်သည်၊ ဥဏ်ဖြင့်ဆင်ခြင်၌ ဃုပါဒေ-ဟုလည်း မှာသည်။

အမှာ။ ။၍ အဖွင့်များသည် အတိမမှာကျန်းကို အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ လေ့လာပြီးသူများ အဘွက် မခက်ပါ၊ ကံအကျိုးပေး ဆန်းကြယ်ပုံကို တသက်လုံး မဆိုးလုပ်လာသော အရွယ်သောဏ၏အဖေ ဦးပဉ္စင်းကြီး၏ ဝတ္ထု, တမ္ဘဒါဋ္ဌိ လူသတ်သမားကြီး၏ ဝတ္ထု, ပိဋ္ဌကသုံးပုံဆောင် ကပိလ ရဟန်းကြီး၏ဝတ္ထု စသည်တို့ကို ကြည့်၍သိပါ။

မောဓိပက္ခိယ။ ။အရိယသစ္စာလေးပါးတို့ကို သိတတ်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဉ်ဉာဏ်လည် "မောဓိ" ခေါ်၏၊ မောဓိယာ+ပက္ခော မောဓိပက္ခော၊ မောဓိပက္ခေ+ဘဝါ မောဓိပက္ခိယာ၊ (သတိ, ဝီရိယစသော တရားများ။)

နက်၊ ပရိနိဗ္ဗာယတ္တိတိ-ကား၊ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန-ကိလေသ၃ ပရိနိဗ္ဗာန်ဖြင့်၊ (ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းဖြင့်)၊ပရိနိဗ္ဗာယတို့-ငြိမ်းအေး၏၊ တ္ထတိ-သို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ စတ္တာရော-ကုန်သော်၊ ဝဿာ-အဖျိုးတို့ကို၊ ဒယော်တွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ဝိနိဝတ္တေတွာ-ထို အဖျိုးတို့မှ သီးခြားဖြစ်စေ၍၊ ဝါ-ထုတ်ဆော်၍၊ ပဋိဝိဒ္ဓတထ္တသစ္စံ- ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော သစ္စာလေးပါးရှိသော၊ ဩဘာသဉဝ မေဝ-ကိုသာ၊ ဒေဝမနုဿေသု- တို့၌၊ ဝါ - ဟို့တူင်၊ သေဋ္ဌ - အမြတ်ဆုံးကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ ဒဏ္ဍေတိ-ပြတ္တေ၁်မူ၏။

၁၄၀။ ဣဒါနိ - ယံခုအခါ၌၊ တမေဝ်တ္တံ - ထို့အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုပင်၊ (ရဟန္တာဟုဂိုလ်သည်သာ နတ် လူတို့၌အမြတ်ဆုံးဟု၍၊ ဟောတော်မူအပ်သော ထို အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုပင်)၊ လောကသမ္မတဿ - လောကသည်မှတဿ သမုတ်အပ်သော၊ ပြဟ္မုနေ၁ပိ-၏လည်း၊ ဝစနဒဿနသာဝဏေန-ပြအပ်သောစကားကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဒဋ္ဌ-မြစ်ဖွဲ့၊ ကတ္ဝာ၊ ဒေသေန္တော-ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဤမေသ် ဟိ ဝါသေဋ္ဌ စတုန္နံဝဏ္ဏာနန်္တိ အာဒိ -အစရှိသော စကား၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ဗြဟ္မုနာပေသာတိအာဒိ-ပြဟ္မုနာပေသာ အစရှိသောစကား၊ အမ္ဘဒ္ဓသုတ္တေ-၌၊ ဝိတ္ထာရိတံ-အကျယ်ချဲ့အပ်ပြီ၊ ဧတ္ထတိ- သို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တ္တေ ကေန-ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဤမိနာ ကထာမဂ္ဂေန - ဤစကားအစဉ်ဖြင့်၊ သေဋ္ဌေ ဓမ၀ါဒေမေ - ဇာတိ ဗြာဟ္မဏတို့၏၊ မြင့်မြတ်သည်၏ အဖြစ်ကို ဖြတ်တောက်ကြောင်း စကားကိုသာ၊ ဒယော်တွာ--ပြတော်မူပြီး၍ (ဟော်တော်မူပြီး၍)၊ သုတ္တန်ဿ - (ရေးဋ် လောကိယမမ္မကို ဆက်စပ်ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော) အဂ္ဂညသုတ်ကို၊ ဝိနိဝတ္တေတွာ-လောကိယမမ္မမှ သီးခြားဖြစ်စေ၍၊ (“သတ္တန်ဿ ဇောခီပကွိယာနံ မမ္မာနံ ဘာဝနဓနဉာယ ” စသည်ဖြင့် သီးခြားထုတ်ဆောင်၍)၊ အရဟတ္တဓိကုဋ္ဌေန-အရဟတ္တဖိုလ် အထူးဖြင့်၊ ဒေသန်-ကို၊ နိဋ္ဌာပေသိ-ပြီးဆုံးစေတော်မူပြီ။

အတ္တမနာ၀ သေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဒါဇာတိ (ဇတ္တ) - ဦ၊ (ဂုဇ္ဇတ္တ - လျှို့ဂုတ်နေသော အနက်ကို၊) ဟိ(ဥဒ္ဒဓိတ္ဝာ ဒယေမိ) - ထုတ်၍ပြဦးမည်၊ ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါဇ သာမဏေရာပိ-ဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဒါဇမည်သော သာမဏေကိုသည်လည်း၊ သက မနာ-မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဘုဥ္ဇမနာ-နှစ်သက်သောစိတ် ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ သာဓု သာဓုတိ- သာဓု သာဓုဟူ၍၊ ဘဂဝတောဒ- ၏၊ ဘာသိတံ- ဟောတော်

ဝရိနိဗ္ဗာယတိ။ ။သဉ္ဇဟိဒိသေသ နိဗ္ဗာနဓာတ်ဖြင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ မြင့်မြတ်ပုံထင်ရှားအောင်ပြုဖြိုးလွယ်ကူသောကြောင့် “ပရိနိဗ္ဗာယတိ”အရ “ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်” ကို ယူထားသည်။

မူအပ်သော် စကားတော်ကို၊ အဘိနန္ဒိ"သု – လွန်စွာ နှစ်သက်, ရွှင်အားတက်လျက်, လက်ခံကြကုန်ပြီ၊ ဤ မေဝသုတ္တန္တ–ဤ အဂ္ဂညသုတ်ကိုပင်၊ အာဝဇ္ဇန္တာ-ဆင်ခြင်ကုန်လျက်၊ (ထပ်ကာ ထပ်ကာ နှလုံးသွင်းကုန်လျက်)၊ အနုမज्जန्ता–အနုက်အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် အဖန်ဖန် သုံးသပ်ကုန်လျက်၊ ဝါ- အဖန်ဖန် ပိယာနာဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်ကုန်လျက်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ– ပဋိသမ္ဘိဒါတို့နှင့်၊ သဟ–အတူ၊ အရဟတ္တံ အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပါပုဏိ"သု–ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဤတိ– အပြီးတည်း။

အဂ္ဂညသုတ္တဝဏ္ဏနာ– သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

အဂ္ဂညသုတ်အဖွင့် ပြီးပြီ။

၅။ သမ္မသာဒနိယသုတ်

သာရိပုတ္တ သီဟနာဒ အဖွင့်

၁၄၁။ ဧဝံ မေ သုတံ–ဤ သမ္မသာဒနိယသုတ်တွင်၊ [ပါထိကသုတ်အစ ဗုဒ္ဓံစဉ် (၂) ၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] တတြာယ မန္တတ္တာနဝဒ ဝဏ္ဏနာ။ [စက္ကဝတ္တိသုတ် ပုဒ်စဉ် (၈၀)၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] နာဠန္ဒေနဝယန္တေ- ကား၊ နာဠန္ဒေ-တိ – နာဠန္ဒနာဟူ၍၊ ဧဝံ နာမကေ–ဤသို့ အမည်ရှိသော၊ နဂရေ–မြို့၌၊ တံနဂရံ–ထို နာဠန္ဒနာမြို့ကို၊ ဂေါရဂါမံ – ဂေါစရဂါမ်ကို (ဆွမ်းခံရွာကို)၊ ဂတွာ – ပြု၍၊ (ဝိဟရတိ- ၌စပ်)၊ ပါဝါရိကမ္ဗဝနေတိ - ကား၊ ဒုဿ ပါဝါရိကဘောဇ္ဇနေန–

ပါဝါရိက ။ ။ ပါဝါရေန္တိ သင်္ဃံဘေဇ္ဇံ ဿဒီရံ ဧတေနာတိ ပါဝါရော၊ ဝတ္ထု=ကိုယ်ကို ဖုံးလွှမ်းကြောင်း အဝတ်၊ ဝါ–ဘနည်း+ပါဝါရဏံ ဝါ ပါဝါရော= ဖုံးလွှမ်းအပ်, ဝတ်အပ်သော အဝတ်၊ ပါဝါရေနာ + ဃဃ + အတ္ထိတိ ပါဝါရိကော = ရောင်းစရာ အဝတ်အထည် ဘဏ္ဍာများစွာ ရှိသူ၊ [ပဟုတအနက် အပိုပါသော အဿတ္ထိ။] ထိုသင်္ဃေးသည် ငယ်ရွယ်စဉ်က အဝတ်အထည်များကို များစွာစုဆောင်း၍ အရောင်းအဝယ်လုပ်ခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် သင်္ဃေးဖြစ်ရာအခါ၌လည်း သူ့ကို "ပါဝါရိက-အထည်ကုန်သည်" ဟုသာ အများက သိနေကြ၍ တွင်ကျယ်နေသည်။

ဖုတ်ချက်။ ။အဘိဓာန် (၂၉၂) ဝါဿာဠ "ပါဝါဂိ" ကို "အပေါ်ရုံ စုံလုပ်ား တာဘက်" ဟု ဆို၏၊ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ "ပါဝါရိက" ကို "ဒုဿပါဝါရိက" ဟု ဆို၏၊ ဋီကာဌာနလည်း "ဒုဿ" နှင့် ဝတ္ထုတို့သည် ပရိယာယ်သဒ္ဒါများ ဖြစ်သည် ဟု ဆို၏၊ "ဒုဿဒွင့် ပါဝါရဂလည်း အတူတူ" ဟု ဖွင့်၏၊ ထို့ကြောင့် ၌နေရာ၌ ဩထည်သာမက အဝတ်အထည် အားလုံးကို "ပါဝါရိ" ဟု ယူပါ။

အတည်ကုန်သည် သင်္ခေးဆိ၊ အမ္ဗဝနေ - သရက်ဥယျာဉ်၌၊ (ဝိဟရတိ ၌ခ်ဝ်)၊ တံ- ထို သရက်ဥယျာဉ်သည်၊ တဿ - ထို သင်္ခေးဆိ၊ ဥယျာနံ-- ဥယျာဉ်သည်၊ အဟောသိ ကိရ- ဖြစ်သတဲ့။

သော-ထို သင်္ခေးသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဓမ္မဒေသနံ-တရားဒေသနာတော်ကို၊ သုတ္တာ-နာရရှိ၊ ဘဂဝတိ - မြတ်စွာဘုရား၌၊ ပသန္နော - ကြည်ညိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တသ္မိံ ဥယျာနေ - ထို သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ကုဋိလေဏမဏ္ဍပါဒိ ပဋိမဏ္ဍိတံ - ကျောင်းငယ်,လိုဏ်,မဏ္ဍပ် အစရှိသည်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ ဘဂဝတော--မြတ်စွာဘုရား၏(အတွက်)၊ ဝိဟာရံ-ကို၊ ကတ္တာ-ဆောက်လုပ်၍၊ နိသ္ဒါတေသိ - အပ်နှံသ္ဌေးနိန်းပြီ၊ သော ဝိဟာရော - သည်၊ ဇိဝကမ္မဝန်ဝိဃ--ဇီဝကဆိ၏ သရက်ဥယျာဉ်ကဲ့သို့၊ ပါဝါရိကမ္ဗဝန်ဝတ္ထုဝ - ပါဝါရိကဆိ၏ သရက်ဥယျာဉ်ဟူ၍သာ၊ သဒ္ဒါ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်ဆိ၏ အဖြစ်သို့၊ ဂဓော-ဧထောက်ပြီး၊ တသ္မိံ ပါဝါရိကမ္ဗဝနေ - ထို အထည်ကုန်သည်သင်္ခေးဆိ၏ သရက်ဥယျာဉ်၌၊ ဝိဟရတိ-ဆိ၊ ဣတိ အတ္ထော-နှက်။

ဘဂဝန္တံ-ကို၊ တေ - ဤစကားကို၊ အဝေါစ-ပြီး (ကိ'-နည်း၊) ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-သည်၊ ဘဂဝတိ-မြတ်စွာဘုရား(အပေါ်)၌,ဧပံပသန္နော-ဤသို့ကြည်ညိုပါ၏၊ ဝါ-သို့ကလောက် ကြည်ညိုပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ အစရှိသော စကား-ကို၊ ဝါ-ဤသို့ အလား-တူ အခြား စကား-ကို၊ (အဝေါစ)ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ အဝေါစ-လျှောက်သနည်း၊ အတ္တနော-၏၊ ဥပ္ပန္နံ သောမနဿံ ပဝေဒနတ္ထံ - ဖြစ်သော ဝမ်းမြောက်မှုကို သိစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ (အဝေါစ-ပြီး)

ပုဒ်ဖြေးဝံ့။ ။ပဝုတ္တ+ဝရဝေဘ်+ဏာပစ္စည်း၊ ဝ၌ ဝုဒ္ဓိ ပြု၍ "ပဝ္ဝါရေ" ဟု ဖြစ်ပြီးမှ "ပါကာရော" ကဲ့သို့ ပဠ ဒီဃပြု၍ "ပါဝါရေ" ဟု ဖြစ်သည်၊ အာဒေန်ဒိုးကာ (၂၉၂)၊ ထာ၌ "ဝရ-အစ္ဆာဒနေ, ပဝုဓ္မော, ကမ္မနိ ဏော, ဥဘယတြ-ဝိ(ပ, ဝ နှစ်ပုဒ်လုံး၌လည်း) ဝုဒ္ဓိ" ဟု ဆိုခြင်းမှာ လွယ်ကူစေရန် ဆိုခြင်းဟု မှတ်ဝ။ ။ပြီပြန္ဒ ကိတ်ပုဒ်၌ "ပါဝါရေ" ဟုလည်းခေ့ကင်း, အာချာတ်၌လည်း "ပါဝါရေဆို့" ဟုလည်းခေ့ကင်း ရှိသည်။]

ဘဂဝတိ၏။ ။ဘဂဝတ်၌ ဗုဒ္ဓိသဒ္ဒါ အာဒိအန္တက်ဟော့, (တနည်း) ဗကာရ အန္တက်ဟောဟု ဋီကာဆို၏၊ ထို ဗုဒ္ဓါဖြင့် ပါဠိတော်လာ "နံ စာဟု နစာဘိဿတိ" စသော စကားများကို ယူပ။

စဉ်းစားစွယ်။ ။"ကသ္မာ ဧဝံ အဝေါစ" ဟုအကြောင်းကိုမေးပြီးလျှင် "သောမနဿ ပဝေဒနတ္ထံ" ဟု အကျိုးကို ဖြေခြင်းသည် သရက်ပင်ကို မေးခဲ့ ဝိနိုင်ဝ်ကို ဖြေထားသလို အမေးအဖြေ တခြားစီ မဟုတ်လော ဟု စဉ်းစားစရာရှိ၏၊ ထို အချက်ကို ဋီကာဌ် ဧအောက်ပါအတိုင်း ရှင်းထားသည်။

တကြ – ထို ဥပ္ပန္နေ သောမနဿ ပဝေဒနဇတ္တို ဟူသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ဣတိ ဆိုအပ်လတ့်ကား၊ အနုပဿိုကထာ – အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သော စကားတည်း။ [ဤ အနုပဿိုကထာ၏နယ်သည် “ အတ္တနော သောမနဿံ ပဝေဒေန္တော ဧဝံ ပဘန္နော အဟံ ဘန္တေတိ အာဒိမာဟ” တိုင်အောင်တည်း။]

ကိရ – ချဲ့၊ ထေရော - အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ တံဒိဝသံ - ထို့နေ့၌၊ ကာလသ္မေ၀ - နံနက်စေ်ာစောကပင်၊ သရီရပဋိဇဂ္ဂနံ–ကိုယ်လက်သုတ်သင်မှုကို၊ ကတ္တု-ပြု၍၊ သုနိဝတ္ထာနိဝါသနော-ကောင်းစွာ ဝတ်အပ်သော သင်းပိုင်ခြိမ်သည် [ကျော်ဝင်း၌ ဝတ်နေကြ သင်းပိုင်ကို ပြင်ဆင် ဝတ်တော်မူပြီး၊သည်။] (ဟုတ္တာ) ပတ္တစီဝရ–ကို၊ အာဒါယ–ယူ၍၊ ပါသာဒိကေဟိ - ကြည်ညိုဖွယ်ကြင်းကို ဖြစ်စေနိုင် ကုန်သော (ကြည်ညိုဖွယ်ကို ဆောင်ကုန်သော)၊ အဘိက္ကန္တဒီဃိ – ရွေ့သို့ သွားခြင်း အစရှိသည်ဟိုဖြင့်၊ ဒေ၀မနုဿာနံ-တို့၏၊ ပသာဒံ-ကြည်ညိုခြင်းကို၊ အာ၀ဟန္တော - ဆောင်လျက်၊ နာဠန္ဒံ၀ါသိနံ – နာဠန္ဒာမြို့၌ နေသူတို့၏၊ ဟိတ

ဒ္ဓိကာ။ ။ယာ ဟိသာ ထေရဿ တာဒါ ဘ၀ဝတိ သောမနဿုပ္ပတ္တိ (ဖွန်၏– ဂုဏ်ဘော်များကို စဉ်းစားနေရှိနှိုက်တွင် အရှင်သာရိပုတ္တရာမှာ ဘုရားရှင်၏အဝေါ်၌ အကြင်ငဲ ကြည်ညိုလေးစား ဝမ်းမြောက်မှုဖြစ်၏)၊ သာ နိဒ္ဒါရိဘရှေ၊ (ထုတ်ဆောင်ပြီး အပ်သော သဘောရှိသည်ဖြစ်၍) ကာရဏာဘာ၀ေန စေ၁ဒိတာ၊ ကသ္မာ ဧ၀ံ အ၀ေါစာတိ (“ကသ္မာ ဧ၀ံ အ၀ေါစ”ဟု အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့် စေ၁နာအပ်ပြီ)။

သာ ဧ၁ စ (ဘိသောမနဿုပ္ပတ္တိသည်ပင်) ယသ္မာ နိဒ္ဒါရိတရှေ၊ ပဝေဒနဝေသန (သိခေခြင်း–သိအောင် လျှောက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဘ၀ဝတော သမ္ဘုဝါ တထာ ဝစနံ ပယောဇေတိ (ဧ၀ ပသန္နော အဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတိ စသော ထိုစကားကို ယှင့်စေ၏၊) တသ္မာ “အတ္ထာနုရာ ဥပ္ပန္န သောမနဿ ပဝေဒနတ္ထံ” ပယောဇနဘာဝေန (အကျိုးအဖြစ်ဖြင့်) ဝိသဇ္ဇိတံ။

အ၁ုဒ်မှာ– ဘုရားရှင် အ၀ေါ်၌ သောမနဿဖြစ်မှုသည် (မလျှောက်ပဲ မခေနိုင် သောက်အောင် ဝမ်းမြောက်လှသဖြင့်) သိုဝမ်းမြောက်မှုကို အဖြေခံ၍ လျှောက်ထား သောကြောင့် လျှောက်ခြင်း၏အကြောင်းလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ လျှောက်ထားခြင်း၏ အကျိုးဟုလည်း ဆိုနိုင်၏၊ တို့ကြောင့် အကြောင်းမေး၍ အကျိုးကို ဖြေနိုင်ပါသည်–ဟု ဆိုလိုသည်။

ဒုတိ်ယ္ပကိ။ ။ဒ္ဓိကာစာအုပ်များ၌ “ကာရဏာဘာ၀ေန စေ၁ဒိတာ”၏ နောက်ဝယ် ပုစ်ကား၌ “တသ္မာ ဧ၀ံ အ၀ေါစာတိ” ဟု တွေ့ရ၏၊ စာသွား-နှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို ထောက်လျှင်“တသ္မာ”နေရာ၌ “ကသ္မာ”ဟု ရှိသင့်သည်, ပုစ်တားလည်းမလိုတော့။

တ၁ုဒ်။ ။တကြဖြင့် ထုံးစံအတိုင်း ရွှေ၀ါကျရှိ “ သောမနဿပဝေဒနတ္ထံ ” ဟူသော စကားကို ဖွဲ့ပါ၊ ပြီကာ၌မူ“တသ္မိ သောမနဿပဝေဒနေန”ဟု လိုရင်းကိုသာ ဖွဲ့တားသည်။

သုဒံ – စီးပွားချမ်းသာကို၊ အနုဗြူဟယန္တွေ – တိုးပွားစေလျက်၊ ပိဏ္ဍာယ - ဆွမ်းအလို့ငှါ၊ ပဝိသိတ္ဝာ-၍၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ - ဆွမ်းစားရာကာလ၏ နောက်အဖို့၌၊ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တေ– ဆွမ်းခံရာအရပ်မှ ဖဲခွဲသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝိဟာရံ, ဂန္တွာ-၍၊ သတ္ထု - အား၊ ဝတ္တွာ-ကို၊ ဒဿေတ္ဝာ - ပြု၍၊ [မြတ်စွာဘုရားမြတ်တော်မှ လောက်အောပ် ဝတ်ကို အထပ်အဝှာ းပြု၍။] သတ္ထာရံ -သည်၊ ဂန္ဓကုဋိ' -သို့၊ ပဝိဋ္ဌေ- ဝင်တော်မူပြီးလေသော်၊ သတ္ထာရံ - ကို၊ ဝန္ဒိတ္ဝာ-၍၊ အတ္တာနော ၏၊ ဒိဝါဋ္ဌာနံ–နေ့ နေရာအရပ်သို့၊ အဂမာသိ–ကြွတော်မူပြီ။

တတ္ထ–ထို နေ့ နေရာအရပ်၌၊ သဗ္ဗိဝိဟာရိကံန္တေ၀ါသိကေသု - ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေတပည့်၊ နိဿယဉ်းယူ အနီးနေတပည့်တို့သည်၊ ဝတ္တံ-ကို၊ ဒဿေတ္ဝာ-၍၊ ပဋိက္ကန္တေသု– ပြန်သွားကုန်လေသော်၊ ဒိဝါဋ္ဌာနံ- ကို၊ သမ္မဇ္ဇိတ္ဝာ- တံမြက်လှည်း၍၊ စမ္မကွဏ္ဍံ - သားရေပိုင်းကို (သားရေအခင်းကို)၊ ပညပေတ္ဝာ-ခင်း၍၊ ဥဒကတုမ္ဗတော-ရေပူးမှ၊ ဥဒကေန-ဖြင့်၊ ဟတ္ထပါဒေ-တို့ကို၊ သီတလေ-အေးမြသည်တို့ကို၊ ကတ္ဝာ - ၍၊ တိသန္ဓိပလ္လင်ံ – သုံးခု အာပ်ရှိသော တင်ပလ္လင်ကို၊ အာဘုဇိတ္ဝာ-ဖွဲ့ခွေ၍၊ [တင်ပလ္လင်ခွေလိုက်ဆောအခါ ဒူးနှစ်ဖူ,တင်တခုအားဖြင့် အစပ် ၃ ခု ဖြစ်ပေါ်လာသည်။] ကာလပရိစ္ဆေဒံ – အချိန့် အပိုင်းအခြားကို၊ ကတ္ဝာ-၍၊ ဇလသမာပတ္တိ'-အရဟတ္တ ဇလသမာပတ်သို့၊ သမာပဇ္ဇိ-ကောင်းစွာ ရောက်ပြီ (၀င်စားပြီ)။

သော–ထိုအရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ယထာပသိဒ္ဓိန္နကာလ၀ေဒန–အကြင် အကြာင် ပိုင်းခြားအပ်ပြီးသော၁ကာလ၏အစွမ်းဖြင့်၊ သမာပတ္တိတော-မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ-ထ၍၊ အတ္တာနော–၏၊ ဂုဏော–တို့ကို၊ အနုဿရိတ္ဝံ – အဖန်ဖန် အမှတ်ရခြင်း၄၊ အာရဒ္ဓေါ-အားထုတ်တော်မူပြီ၊အထ-၌၊ ဂုဏော-တို့ကို၊အနုဿရတော-အဖန်ဖန် အမှတ်ရလ၁သော်၊ ၀ါ – အဖန်ဖန် အမှတ်ရသော၁၊ အဿ - ထို အရှင် သာရိပုတ္တရာ၏ (ဥဒါန်၌)၊ သိလံ-သီလသည်၊ အာ၀ါတော် - ရှေးရှုကျခြင်းသို့ (ထင်လာခြင်းသို့)၊ အဂတံ–ရောက်ပြီ၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ပဋိပါဒိယာ၀ – အစဉ် အားဖြင့်သာ၊ သမာဓိ-သမာဓိသည်၊ (အာ၀ါတံ-သို့၊ အာဂတော-ပြီ၊) ပညာ-

---

သမာပတ္တိတော၁၊ ၈၀၊ အာရဒ္ဓေါ။ ။“အဟော သင်္ကွော ဝတာယံ အရိယဖိတာရော=ဧအော် အရိယာတို့၏ခန္ဓာငိုင်ပုံသည် မြဲခိုင်သက်သေရှ”ဟု သမာဝတ်ချခ်းသာကို ဆင်ခြင်မှုကို အဦးပြု၍ မိမိ၏ဂုဏ်တို့ကို အမှတ်ရမှီရာ အားထုတ်တော်မူသည်၊ အားထုတ်ပြီးနောက် ထိုဂုဏ်တို့ကို သမာဓိစသော သာမညအပြား၊ ပဋိဓမ္မာန်စသော ဝိဓသဃအပြား၊ ပညာစသော သာညေအပြား၊ ဝိပဿနာဉာဏ်စသော ဝိဓသုသ အပြားအားဖြင့် ထုတ်၍ ဧအာဂ်ဓ့ဖတော်မူသည်။

ပညာသည်၊ (အာပါတိ -- သို့၊ အာဂတာ-ပြီ)၊ ဝိမုတ္တိ – အရဟတ္တဖိုလ်သည်၊ (အာပါတိ-သို့၊ အာဂတာ-ပြီ၊) ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန– အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်၊ (အာပါတိ အာဂတံ)၊ [နောက်နောက်ပုဒ်တို့၌ " အာပါတိ မာဂတံ " ကို လိုနိုဝုစ်ပြင်၍ လိုက်ပါစေ၊ အကျဉ်းချုပ်မျှသာ ပေးပါမည်။]

ပဌမံ ဈာနံ - ပဌမဈာန်သည်၊ (အာပါတိ အာဂတံ)၊ပေ၊အာကာသာနဉ္စာယတနသမာပတ္တိ - အာကာသာနဉ္စာယတန သမာပတ်သည် ၊ပေ၊ နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိ - သည်၊ပေ၊ဝိယဿနာဉာဏ် — သည်၊ဖိဗ္ဗမုက္ခုဉာဏ် — သည်၊ပေ၊သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ - သည်၊ပေ၊သောတာပတ္တိဖလံ- သည်၊ ၊ပေ၊အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ - အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါသည်၊ [အနက်၌၊ သို့မဟုတ်- အကျိုး၌ ခဲ့ခြင်းစိတ်ဖြာ၍ ကောင်းစွာသိနိုင်သောဉာဏ်။] ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ-သည်၊ [ပါဠို့ သို့မဟုတ် အကြောင်း၌ ခဲ့ခြင်း စိတ်ဖြာ၍ ကောင်းစွာသိနိုင်သောဉာဏ်။] နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ - သည်၊ [သဒ္ဒါ၌ ခဲ့ခြင်းစိတ်ဖြာ၍ ကောင်းစွာ သိနိုင်သောဉာဏ်။]

အာပါဆမာဂတံ ။ ။ ဤနှစ်ပုဒ်ကို သမာဓိ, ပညာ, စသော နောက်နောက်ပုဒ်များသို့ လိန် ၀ုစ် ပြင်၍ လိုက်ပါစေ၊ အာပါထဋ္ဌ အာ+ထဓာတ် ဂတိအနုက်ဟော+ ဏ ပစ္စည်း၊ "အာပါထံ-ထဝ်ခြင်း=ထင်လာခြင်း=ထင်ရှားခြင်း" ဟု အနက်ပေးလေ့ရှိ၏။ "အာပါထကစ္ဆာယီတိ–မနုဿာနံ အာပါထဋ္ဌဝနေ သမာဓိ" သမာပန္နောဝိယ နိသိဒနေန္တာ အာပါထကေ ဇနသ္မ ပါကဋ္ဌဘာဝေန ဈာယီ" ဟူသော ဝိဘင်းမူဝဋ္ဋိကာ (၂၀၉) စကားအရ သင့်သည်ပင်။

ဓာဂိဒ်းမည် – ကျွန်းစာများ၌ အာပါထပုဒ်အသုံးကို များစွာတွေ့ရ၏၊ ၀ - ၃, ၂၇၀။ အံ-၂, ၃၃၃။ သံ-၂, ၃၀၂။ ၀-၄-၁, ၃၃။ မူလဋ္ဌ–၂, ၂၂။ အဘိ၊ သင်္ဂဟ, ၅၇ စသည်တည်း၊ ဆဒ္ဒန္တိတ္ထိကား–၀ိဋ္ဌ- ၁, ၃၃။ မူလဋ္ဌ–၂, ၂၂။ အဘိ သင်္ဂဟ- ၅၇ တို့၌ အာပါထ-ရောဂ်, အာ - ပတ္တဓာတ် + ဏ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော "အာပါတ"ပုဒ်ကို ပြင်၍သုံ့ ခွဲစတ်မူသည်၊ "အာပါတံ-ရွေးနှုတ်ခြင်း၊ ၀၊ ဆင်ခြင်း" ဟုလည်း အနက်ပေးတော်မူသည်။ [ပါရာဇိကဏ် ဘာဋ္ဌ ၀, ၂၀၉။ သဒ္ဒေါ ဘာသာဋ္ဌိကား ပ, ၄၅၄။ သဒ္ဒိတ္တိဘာသာဋ္ဌိကာ၊ ၂၁၅ ရှု။]

ဒိဒ္ဒံကျွဉ်ကြောဏ် ။ ။ လောကီအတိဉာဉ်များတွင် မိမ္မစကျွဲကို သိမ်ခြားဆိုခြင်းမှာ– အာရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အခြားအတိဉာဉ်များထက် သာလွန်ပုံကို ပြပို့သောကြောင့်-ဟု ဆိုကြ၏။ ပုဗ္ဗေနိ၀ါသ အတိဉာဉ်ဂုဏ်လည်း ကပ္ပသတသဟဿာဒိကသာ စကားအရ ကိစ္စခင် အစ္စမ်းဖြင့် ပြအပ်ပြီးဖြစ်၏၊ သို့မဟုတ် လက္ခဏာဟာရ နည်းအားဖြင့်ပင် မိမ္မစကျွဲကို ပြသဖြင့် ထိုနှင့် လက္ခဏာတူသော ပုဗ္ဗေနိ၀ါသ စသော ဤနှစ် ၉လာကီ အတိဉာဉ်များကိုလည်း ယူနိုင်သည်ပင်။

ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ-သည်၊ [အတ္ထ မမ္မ နိဗ္ဗုတ္တိ သုံးမျိုးလုံးကို သိစွမ်းသောဉာဏ်၌ ခဲ့ခြမ်း စိတ်ဖြာ၍ သိသောဉာဏ်၊ ဤကား “ ဝိမုတ္တိအရဟတ္တဖိုလ်ကို သိသော ဝိမုတ္တိဉာဏအဿနပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကဲ့သို့သော ဉာဏ်တမျိုးတည်း။] သာဝက ပါရမီဉာဏ်-သာဝကပါရမီဉာဏ်သည်၊(အာပါတိ-သို့၊ အာဂတိ-ပြီ။)

ဣတော-ဤအခါမှ(ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေရာ ဤအခါမှ)၊ ပဋ္ဌာယ-စ၍၊ ကပ္ပသတသဟဿာဓိကဿ-ကမ္ဘာတသိန်း အပိုအလွန်ရှိသော၊အသင်္ချယျာ-အသင်္ချေ၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ အနေကဗဒ္ဓသီ ပဒ္ဒဿ-၏။ ပါဒမူလေ-ခြေတော်ရင်း၌၊ ကတံ-ပြုအပ်ခဲ့သော၊ အဘိနီဟာရံ-မိမိဝိတ်ကို အလိုရှိအပ်သော အကျိုးသို့ ရွေးရွှေဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းမှုကို၊ အာဒိ'ကတ္တာ-အစပြု၍၊ အတ္ထဒွေ-၏။ ဂုဏေ-တို့ကို၊ အနုဿရတော-အဖန်ဖန် အမှတ်ရလသော်၊ ဝါ-အဖန်ဖန် အမှတ်ရသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏(ဉာဏ်၌)၊ ယာဝ နိဿိန္နေ ပလ္လင်္ကာ-ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေရာ ပလ္လင်တိုင်အောင်၊ [ယာဝသည် ‘‘မရိယာဒအာနက်’’ ဟော နိပါတ်။] ဂုဏာ-တို့သည်၊ ဥပဋ္ဌဟိ'သု-ဉာဏ်၌ ထင်လာကုန်ပြီ။

ဧဝံ-သို့၊ ထေရော-သည်၊ အတ္တနော-၏၊ ဂုဏေ-တို့ကို၊ အနုဿရမာနော-သော်၊ ဂုဏာနံ-တို့၏၊ ပမာဏံ ဝါ- အတိုင်းအဆုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆေဒံ ဝါ- အပိုင်းအခြားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒဋ္ဌုံ-မြင်ခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိ-မစွမ်းနိုင်၊ သော-သည်၊ စိန္တေသိ- စဉ်းစားပြီ၊ (ကိံ-နည်း၊) တာဝ-ဘုရား ရှင်မှ ရွေးဦးစွာ၊ ပဒေသဉ္ဉာဏော-ပဒေသဉ္ဉာဏ်၌ (အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဉာဏ်၌)၊ ဩတာဏာ-တည်သော၊ သာဝကဿ- သာဝကဖြစ်သော၊ မယ့်-၏၊ ဂုဏာနံ-တို့၏၊ ပမာဏံ ဝါ- သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆေဒေါ ဝါ- သည်သော်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ အဟံ ပန - ငါသည်ကား၊ ယံ သတ္တာရံ – အကြင် မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဥဒ္ဒိဿ- ရည်စူး၍၊ ပဗ္ဗဇိတော—ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ၊ တဿ-၏၊ ဂုဏာ — တို့သည်၊ ကိဒိသာနုခေါ - အဘယ်ကဲ့သို့ ဤအပ်ပါကုန်သနည်း၊

သာဝကပါရမီဉာဏ်။ ။ သာဝကတို့ သိ-သိုက်သောအချွဲ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သောဉာဏ်တည်း၊ သာဝကပါရမီကို ကောင်းစွာ ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်အပ်ပြီး ဖြစ်လျှင် အရဟတ္တမဂ် ရသည်နှင့်တပြိုင်နက် ဤဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်၊ သီးခြား ရအောင် ပရိကမ်ပြုဖွယ် မလို၊ ဥပမာ – ဘုရားရှင်တို့မှာ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ရလျှင် သမ္မညာတဉာဏ်ဧတော်ကို ရသကဲ့သို့တည်း။

ယာဝ နိဿိန္နပလ္လင်္ကာ ။ ။ ဤပုဒ်ကို အနုဿရတောဌ်စပါဟု ဋီကာဆိုခဲ့၏၊ ဤအလို “အတ္ထနော - မိမိ၏၊ ဂုဏေ - တို့ကို၊ ယာဝ နိသိန္နပလ္လင်္ကာ - တိုင်အောင်၊ အနုဿရတော - လဉ်သင်၊ ဝါ-သော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ (ဉာဏ်၌)၊ ဂုဏာ ဥပဋ္ဌဟိ'သု’’ဟု ဝေးပါ။

(ဘယ်လောက်များပါကုန်သနည်း)၊ ဣတိ- ဤသို့ စဉ်းစားပြီ၊ (ဣတိ- ဤသို့ စဉ်းစားပြီးချိန်၊) [ဣဘိ ဘဝံးအကြေးကြဲပေါ။] ဒုသဗလဿ - ဆယ်ပါးသော အားရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ဂုဏော - တို့ကို၊ အနုဿရိတံ - အဖန်ဖန် အမှတ်ရခြင်းငှ၊ အာရဒ္ဓေါ - ပြီ။

သော-ထိုဇေရဿသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ သိလံ-သီလကို၊ နိဿာယ-မှီ၍၊ (အာရုံပြု၍)၊ [အနုဿရိတံ့ အာရဒ္ဓေါ၊ ဤသို့ နေ့ဂက်နေ့ဂက်ပုဒ်မျှားဥ်ရလည်း လိုက်၍ အနက်ပေးပါ။] သုမာဓိ - ကို၊ ပညံ - ကို၊ ဝိမုတ္တိ - ကို၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ-ကို၊ နိဿာယ-၍[(အနုဿရိတံ့ အာရဒ္ဓေါ)] [ဂုဏ်တော်တို့ကို တပါးစီ တပါးစီ ,အောက်မေ့ပြီး၍ ဧလးပါးစီ ငါးပါးစီ ဝသော အပေါင်းအားဖြင့် အောက်မေ့ပုံကိုပြုလို၍ "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ" စသည်မိန့်။] စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ-တို့ကို၊-နိဿာယ၊ပေ၊စတုယောနိ ပရိစ္ဆေဒကဉာဏ် - လေးပါးသော ယောနိတို့ကို ပိုင်းခြားတတ်သော ဉာဏ်ကို၊[မ-၁၊၁၀၅ မဟာသိဟနာဒသုတ်၌ ပါသည်။] စတ္တာရော-ကုန်သော၊ အရိယဝံသေ-သို့ကို၊ [အံ-၁၊၃၃၆ အရိယဝံသသုတ်၌ ပါသည်။] နိဿာယ-၍၊ ဒသဗလဿ-၏၊ ဂုဏော-တို့ကို၊ အနုဿရိတံ့-ငှ၊ အာရဒ္ဓေါ-ပြီ။

ဘဂဝာ - ထို့အတူ၊ပဥ္စ၊ ပဓာနိယင်္ဂါနိ - ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်း ရှိသော ရဟန်း၏ အင်္ဂါတို့ကို၊(နိဿာယ အနုဿရိတံ့ အာရဒ္ဓေါ)၊[နိဿာယ အနုဿရိတံ့ အာရဒ္ဓေါ ကို နေ့ဂက်နေ့ဂက်ပုဒ်မျှားဥ်လည်း လိုက်ပါ၊ေ၀။ လွယ်ကူအောင် အကျဉ်းမျှ ပေးပါမည်။] ပဥ္စင်္ဂိတံ-ငါးပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ သမ္မာသမာဓိ-ကို၊[အံ-၂၊ ၂၀၊ပဥ္စင်္ဂိကသုတ်။] ပဥ္စ၊ကျွန်ုပ်ယာနိ-တို့ကို၊ ပဥ္စ၊ဗလာနိ-တို့ကို၊ပဥ္စ၊ နိဿရဏိယာ - မိမိဆိုင်ရာ ဆန့်ကျင်ဖက်တို့မှ လွတ်မြောက်တတ်ကုန်သော၊ ဓာတုယော-ဓာတ်တို့ကို၊ ပဥ္စ၊ ဝိမုတ္တာယတနာနိ - ဝင့်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့ကို၊ ပဥ္စ၊ ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယာ-အရဟတ္တဖိုလ်ကို ခရင့်ကျက်

ဘဓေါင်းတည်း မထင်နိုင်။ ။အသ္ဆင်သာမိပုတ္တာရာသည် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို ဆင်ခြင်သောအခါ ဂုဏ်တော်တွေက များလှသောကြောင့် တပေါင်းတည်း (တလုံးတဲ့ခဲတည်း) မထင်လာနိုင်၊ တပေါင်းတည်းထင်လာသည် ဟု ဆိုစေကာမူ အထင် အရှားသဘောအားဖြင့် မဆင်ခြင်နိုင်၊ သို့ဖြစ်၍ ဂုဏ်တော်များကို ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်း သရုပ်အားဖြင့် ဆင်ခြင်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် "သီလံ သမာဓိ" ပညံ" စသည်ဖြင့် ဧကဒုကဆာဒသရုပ်ထုတ်သည်။

ပဓာနိယင်္ဂ-စသည်။ ။ ပဓာနိယင် နိဿရဏီယ ဝိနုတ္တာယဝတနနှ စသည်တို့ကို သဒိတိသုတ်၌ ကွေ့ရလိမ့်မည်, အနက်ကိုလည်း ထို အဖွင့်များကို ကြည့်၍ပြေးထား ပါသည်။

စေတတ်ကုန်သော၊ ပညာ-ပညာဒဲ့တို့ကို၊ [စာအုပ်များ၌ ပညာ ဟု ရှိ၏၊သင်္ဂီတိသုတ် ပုဒ်စဉ် ၃၂၂၌မူ သဒ္ဒါ ဟု ရှိသည်။]

ဆဲ-ကုန်သော်၊ သာဂရတီဃေ-မဟြတ်မပြတ် အမှတ်ရထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ ဆ၊ အနုဿတိဌာနာနှစ် — အနုဿ တိဌာနတို့ကို၊ (ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသံမှုဝုပကာရဖြစ်သော စီးပွားချမ်းသာတို့၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်သော အဖန်ဖန် အမှတ်ရမှုတို့ကို)၊ ဆ၊ ဂါရဝေ-ဂါရဝတို့ကို၊ (ရိုသေလေးစားခြင်းတို့ကို)၊ ဆ၊ နိသာရတိယော-ကုန်သော၊ ဓောတ္တယော-တို့ကို၊ ဆ၊ သတ်တဝိဟိုသ္ဘာဝေ-တို့ကို၊ (ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ အမြဲနေကြောင်းတရားကိုကို၊) ဆ၊ အနုဗ္ဗဝိယာဒါနိ – အနုတ္တရိယာဒိ ဘွိုက်ို၊ (မိမိထက် ထူးမြတ်ခြင်းမရှိသော တရားတို့ကို)၊ ဆ၊ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယာ ၎ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ မည်ကုန်သော်၊ (မင်္ဂဉ္စက်ဖြင့် ထိုးထွင်းသိထိုက်သော နိဗ္ဗာန်သို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော၊) ပညာ-တို့ကို၊ ဆ၊ ဒုက္ခညာ-တို့ကို၊ ဆ၊ အသာဝရဏ ဉာဏာနိ-အသာဝရဏ ဉာဏ်တို့ကို(ဘုရားရှင်မှတပါး အခြားသူ ဘို့နှင့် သက်ဆိုင်ခြင်းမရှိသော ဉာဏ်တို့ကို။)

သတ္တ – ကုန်သော်၊ အပရိဟာနိယေ- မဆုတ်ယုတ်ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ [ဒီ-၃၊ ၆၄, ၆၅, ၆၇။] သတ္တာအာရိယဓနာနိ- အရိယာဝတို့၏ ဥစ္စာတို့ကို။ သတ္တာ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ– တို့ကို၊ သတ္တာ၊ သပ္ပုရိသဓမ္မေ– သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားတို့ကို၊ [သင်္ဂီတိသုတ်၌ 'တွေ့ရလိမ့်မည်။] သတ္တာ၊ နိဗ္ဗုရဝတ္ထူနိ- နိဗ္ဗုရဝတ္ထု တို့ကို၊ သတ္တာ၊ ပညာ - တို့ကို၊ [သင်္ဂီတိသုတ် ၂၉၀ ၌ သညာဟု ရှိ၏။] သတ္တာဒက္ခိဏေယျပုဂ္ဂလေ-မြတ်သောအလှူကို ခံထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ [သင်္ဂီတိသုတ် ၂၁၀။] သတ္တာဓိဇာသဝဓလာနိ- ရဟန္တာ၏အားတို့ကို။ [ဒီ-၃၊ ၂၄၂။]

အသာဝရဏဉာဏာနိ။ ။ဗုဒ္ဓိယပရုဏ္ဍမရိယဇ္ဈာဇာဏ် အာသယာနုသယ ဉာဏ်, ယမကပါဋိဟာရိယဉာဏ်, မဟာကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏ် , သဗ္ဗညုတဉာဏ်, အနာဝရဏဉာဏ်၊ ဤဉာဏ်တော်များကို '' အသာဝရဏဉာဏ် '' ဟု ခေါ်သည်၊ အဏုယ်ကို ဈုတိပုဗ္ဗင်္ဂမဉာဏ် (၁၃၄)၌ ရှုပါ။

ပညာ။ ။ သင်္ဂီတိသုတ်၊ ၂၀၈။ ဈုတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမဉာဏ်–၆။ သဒ္ဒါရတ္ထ- ပို့(ပ)၃၁၅ တို့၌ "သညာ" ဟု ရှိသည်။

နိဗ္ဗုရဝတ္ထူနိ။ ။စာအုပ်များ၌ "နိဗ္ဗုရဝတ္ထုနိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ အဓိ၊ ၇ ပါးရှိသော်ငြား နိဗ္ဗုရဝတ္ထုသုတ်ကို မတွေ့ရ၊ အံ– ၃၊ ၃၃၀ ၌မူ နိဗ္ဗုရဝတ္ထု ၁၀ ပါးကို တွေ့ရ၏၊ သို့သော် ဤနေရာနှင့်မလျော်၊ ထို့ကြောင့် "သတ္တ" ဟူသော သဒ္ဒါနှင့်လျော်အောင် "နိဗ္ဗသဝတ္ထူနိ"ဟု ပါဠိရှိသင့်သည်၊ မုန်၏–ဒီ-၃၊ ၂ ဝ၆။ အံ-၂၊ ၄၂၄ တို့၌ "ဆတ္ထ နိဗ္ဗုသဝတ္ထူနိ"သုတ်ကို တွေ့နိုင်သည်။

အင္မ၊ ပညာပဋိလာဘဟေတု - ပညာရဓြင်း၏ အကြောင်းတို့ကို။ [ဒီ-၃၊ ၂၄၃။] အင္မ၊ သမ္ဗဇ္ဈာနိ-မဖေါက်ပြန်သောသဘောရှိသော တရားတို့ကို၊ အင္မ၊ လောကမ္မောတိက္ကာမ လောကခမ်တို့ကို လွန်မြောက်ကြောင်းတရားတို့ကို၊ အင္မ၊ အာဝရဏ္ဍဝတ္ထူနိ-အားထုတ်ခြင်း (ဝိရိယ)၏တည်ရာ အကြောင်းတို့ကို၊ [အံ-၃၊ ၁၄၃။ ဒီ-၃၊ ၂၁၂။ ၂၄၇။] အင္မ၊ အကုဇ္ဇာဒေသနာ-အကုဇ္ဇာဒေသနာတို့ကို၊ (မဂ္ဂ ပြေပြစ္စရိယကို ကျူင့်သုံးဖို့ရာ အခွင့်မဟုတ်သော အဝါတို့ကို ဟောပြခြင်း တို့ကို)။ [အံ-၃၊ ၆၀။ ဒီ-၃၊ ၂၄၉။] အင္မ၊ မဟာပုရိသဝိတက္ကေ-ယောဂျီဘ၊ မြတ်ဘို့၏ အကြံဘို့ကို။ [အံ-၃၊ ၆၂။] အင္မ၊ ပိမောက္ခေ- တို့ကို။

နဝ၊ ယောနိသောမနသိကာရဓြ်မူလကေ- ယောနိသောမနသိကာရဟူသော အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေ - တို့ကို၊ [ဒီ-၃၊ ၂၅၂။] နဝ၊ ပါဒိသုဒ္ဓိ ပဓာန်ယင်္ဂ ါနိ-တို့ကို၊ (ထက်ဝန်း ကျင် စင်ကြယ်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်း ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏အင်္ဂါကိုတို့၊) [ဒီ- ၃၊ ၂၅ ၂။] နဝ၊ သတ္တဝေါသဒေသနာ-သတ္တဝေါသဒေသနာတို့ကို၊(သတ္တဝေါတို့၏တည်ရာဘုံတို့ကို ဟောပြခြင်းတို့ကို၊) [အံ- ၃၊ ၂၀၁၊ ဒီ- ၃၊ ၂၁၀။] နဝ၊ အာသာဘပ္ပဓိဝိနယေ - ဒေါသကို ပယ်ဖျောက်ကြောင်းတရားတို့ကို၊ [အံ-၃၊ ၂၀၈။ ဒီ-၃၊ ၂၁၈၊ ၂၅၅။] နဝ၊ ပညာ-တို့ကို၊ [ဒီ-၃၊ ၂၅၄။] နဝ၊ နာနတ္တနိန္ဒ- အထူးထူးသော သဘော ရှိသော တရားတို့ကို၊ [ဒီ-၃၊ ၂၅၄။] နဝ၊ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရေ- အစဉ်အတိုင်း ဝင်စားအုပ်သော ချမ်းသာစွာနေကြောင်း သမာပတ်တို့ ဘို့။ [ဒီ-၃၊ ၂၂၀။]

ဒသ၊ **နာ**ထကရဏေ-အားကိုးရာကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ [အံ-၃၊ ၂၇၅။ ဒီ-၃၊ ၂၁၁။ ၂၅၅။] ဒသ၊ ကသိဏာယတနာနိ - တို့ကို၊ (ထိုထို ဈာန်တို့၏ ဖြစ်ဆုတည်ရာဖြစ်သော ကသိုဏ်းတို့ကို)။ [ဒီ-၃၊ ၂၂၃။] ဒသ၊ ကုသလကမ္မပထေ- တို့ကို၊ (သုဂတိသို့ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်လမ်းကြောင်းတို့ ကို)၊ [ဒီ-၃၊ ၂၂၄။] ဒသ၊ တထာဂတဗလာနိ ဘုရားရှင်၏အားတော်တို့ကို၊ [အံ-၃၊ ၂၀၃။ မ-၁၊ ၉၉။] ဒသ၊ သမ္ဗဇ္ဈာနိ – မဖေါက်ပြန်သောသဘော ရှိသော တရားတို့ကို၊ [အံ-၃၊ ၄၅။] ဒသ၊ အရိယဝါသေ-တို့ကို၊ (အရိယာတို့၏ တည်နေရာတရားတို့ကို)၊ [အံ-၃၊ ၂၇၉။ ဒီ-၃၊ ၂၂၄၊ ၂၅၇။] ဒသ၊ အသက္ခမ္မေ-**ရ**ဟန္တသုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏တရားတို့ကို၊ [ဒီ-၃၊ ၂၂၅။]

ကောဒသ- ကုန်သော၊ ဓမ္မေတွာနိသံသေ- မေတ္တာ၏အကျိုးတို့ကို၊ [အံ-၃၊ ၅၄၂။] ဒွါဒသ၊ ဓမ္မစက္ကာကာရေ-ဓမ္မစက်၏အခြင်းအရာ အပြားတို့ကို၊ [သစ္စာ လေးပါးတို့၌ သစ္စဉာဏ် ကိစ္စဉာဏ် ကတဉာဏ်ဟူသော ဉာဏ်သုံးပါး၏ အစွမ်းဖြင့် တဆယ့်နှစ်ပါးဖြစ်သည်၊ ဝိ- ၃၊ ၁၅။] တေရသ၊ ဒုတင်ဂုဏေ- ဒုတင်ဂုဏ် အကျင့်တို့ကို၊ စုဒ္ဒသ၊ ဗုဒ္ဓဉာဏာနိ - ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ်တို့ကို၊ [အ

သာဓေရဏဉာဏ်-ခြောက်ပါးတွင် မဂ်ဉာဏ်လေးပါး-ဖိုလ်ဉာဏ်လေးပါးထည့်၍ တဆယ်လေးပါး-ဖြစ်သည်။] ပဋ္ဌဒေသ၊ ဝိမုတ္တိ ပဂိုဂိုလ ၈ အယုတ်တွဲဖိုလ်ကို ရင့်ကျက်စေတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ-တို့ကို၊ [ဥဒါန-၌၊ ၁၉၉။] သောဠသဝိဓ-တဆယ့်ခြောက်ပါးအပြားရှိသော၊ အာနာပါနဿတိ - အာနာပါနသာတိကို၊ [မ-၃၊ ၁၂၅။ ဝိ-၁၊ ၁၈။]

အဋ္ဌာရသ၊ ပဗ္ဗဓမ္မေ - တုရ-ရွင်၏ ဂုဏ်တော်တရားတို့ကို၊ ကျေနပ်ဝမ်းသာတိ-ဓံခုယုတ် နှစ်ဆယ်သော် (တဆယ့်ကိုးပါးသော)၊ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ - တို့ကို၊ [မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်နှင့် ပယ်အပ်ပြီး, မပယ်အပ်သေးသော်ကိလေသာတို့ကို ဆင်ခြင်သော ဉာဏ်တို့ကို။] စတုဝေတ္တာဝေလာ - လေးဆယ့်ခြောက်ပါးသော၊ ဉာဏဝတ္ထုန်း-ဉာဏဝတ္ထုတို့ကို (သုခအထူးတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော ဉာဏ်တို့ကို)၊ [သံ ၁၊ ၂၀၈။] ပရောပဏ္ဏာသ-၀ါးဆယ်ထက်ပို၍လွန်သော၊ ဝဲ-၀ါးဆယ်ကျော် သော၊ ကုသလေ့မွေ-တို့ကို၊ [မွေ့သင်္ကာ မဟာကုသိုလ်စိတ်၏နိဒ္ဒေသ၌ "ဖဿော ဇေဟာတိ" စသည်ဖြင့်လာသော တရားမျာ်းတည်း။] သတ္တ သတ္တတိ - ခုနစ်ဆယ့်ခုနစ်ပါး-သော၊ ဉာဏဝတ္ထုန်း - တို့ကို၊ [သံ - ၁၊ ၂၉၁။] စတုဝီသုတိ ကောဋိ

---

၅ ဗုဒ္ဓဓမ္မေ။ ။ "အာဝေဏိကာဝုဏ်တော် တဆယ့်ရှစ်ပါး" ဟု အများနှုတ်လည်ရွတ်ကြသော "အတိတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အဗ္ဘဋ္ဌိဟတံ ဉာဏံ" စသော ဂုဏ်တော်များတည်း၊ "အင်္ဂေါရဝံ" အရကို ပြုရာ၌ "တဆယ့်ရှစ်သန်းခန့်း တူသော်လည်း သမ္ဗန်ရှင် ပါဠိသွားမှ ကျန်းစာများ၌ အဆိုရှင်း မတူကြပေ၊ ဤနိဒ္ဒေသ (၅၄) နှင့် ဝိဘင် မူလ ၌ (၂) တို့၌ တမျိုးဆိုရှိ ဤ "အင္ဂုတ္တရ (၁၇၆)၌ ဒုဇျိုးဆိုထားသည်၊ ယခုခေတ်၌ ရိကာလဝါဒီတို့သာ အသိမ်ားကြသည်။

၆ စတုဇ္ဈာနီယ ။ ။ (၁) ဇောမရဏကို သိသော ဉာဏ်၊ (၂) ဇောမရဏ၏ အကြောင်းကို သိသော ဉာဏ်၊ (၃) ဇောမရဏ၏ချုပ်ငြိမ်းရာကို သိသော ဉာဏ်၊ (၄) ဇောမရဏ၏ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို သိသော ဉာဏ်တို့ ဟု ဇောမရဏဉာဏ် ဉာဏ်လေးပါး-ဖြစ်သည်။ ထို့အတူ ဇာတိ, ဘဝ, ဥပဒါန်, တဏှာ, ဝေဒနာ, ဿ, သဠာယတန, နာမရူပ, ဝိညာဉ်, သင်္ခါရတို့၌လည်း ဉာဏ်လေးပါးစီအား-ဖြင့် (၄၄) ပါး-ဖြစ်သည်၊ အချုပ်မှာ အဝိဇ္ဇာ၌ တပါး-သော-ငါးဆိုင်ရာအဖုဖု-ခြံအကုံ (၁၀) ပါး-၌ သံစွာ (၄) ပါး-ဖြင့် ယှဉ်လျှင် (၄၄) ပါး ဖြစ်သည်။ [ဉာဏာနိဒ္ဒေသ ၊ သုခဝိသေသာနံ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော ဉာဏ ဝတ္ထုန်း– ဋီကာ။]

သဗ္ဗ သဗ္ဗာကာ။ ။ (၁) "ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏ ဖြစ်ရသည်" ဟု သိသော ဉာဏ်၊ (၂) "ဇာတိ မရှိလျှင် ဇရာမရဏ မရှိနိုင်" ဟု သိသော ဉာဏ်၊ ဤသို့ ပဓုံပုဓုန်၌ ဉာဏ် နှစ်ပါး၊ အတိတ်ကာလ၌လည်း (၃) ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏ ဖြစ်ခဲ့သည်၊ (၄) ဇာတိမရှိလျှင် ဇရာမရဏ မဖြစ်ခဲ့ဘဲ သိမ်းသော ဉာဏ် နှစ်ပါး၊ အနာဂတ်၌လည်း (၅) ဇာတိကြောင့် ဇရာမရဏ ဖြစ်လိမ့်မည်၊ (၆) ဇာတိ မရှိလျှင် ဇရာမရဏ

သတ သတ္ထာသမာပတ္တိ သဠာရုမဟာဝဇိရဉာဏ်-ကုဋေနှစ်ဆယ့်လေးသိန်းသော သမာပတ်တို့၏ ရှေးဦးဖြစ်သော မဟာဝဇိရဉာဏ်တော်ကို၊ ဝါ-ကုဋေ နှစ်ဆယ့်လေးသိန်းသော သမာပတ်တို့နှင့် အတူဖြစ်သော မဟာဝဇိရဉာဏ်တော်ကို၊ နိဿာယ-ဤ၊ ဒသဗလဿ ၏၊ ဂုဏော-တို့ကို၊ အနိဿရိတံ–၄၊ အာရဒ္ဓာ–အားထုတ်တော်မူပြီ။

မြစ်လိုခဲ့မည် မဟုတ်ဟု သိသော ဉာဏ် နှစ်ပါးအားဖြင့် မမြင်ဖြတိဉာဏ် (၆) ပါး ဖြစ်သည်၊ ယင်း မမြင်ဖိတ်ဉာဏ်သည်လည်း ကုန်ခန်း ပျက်စီး ချုပ်ပျောက်ခြင်း သဘော ရှိသော တရားမျိုးသာ ဖြစ်သည် ဟု ဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ် (၁) ပါး၊ ဤသို့အားဖြင့် ဇာတမရဏနှင့် စပ်၍ ဉာဏ် (၇) ပါး ဖြစ်သည်၊ ထို့အတူ သန်္ဓါဒျတိုင် အောင်သော ကုန် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ (၁၀) ပါးနှင့် စပ်၍လည်း ဉာဏ် (၇) ပါးစီ ဖြစ်ရာ ဉာဏ်ခုပါး၊ (၄၇) ပါး ပြားသည်။

၅။ မဟာဝဇိရညာဏော။ ။[မဟာ–ကြီးကျယ်သော+ ဝဇိရ – ဆန့်ကျင်ဖက် တရားတို့ကို မဖျက်ခဲ့နိုင်သော+ ညာဏ – ဉာဏ်တော်။] ဤ ဉာဏ်တော်နှင့် စပ်၍ ကျမ်းစာများ၌ အမျိုးမျိုးရှိရာတွင် ဤရှိကာဒွင့် အတိုင်း ဤ၌ ရေးပါ့မည်။

၈၈၆။ ။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် နေ့စဉ်နေ့စဉ် မဟာကရုဏာသမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ (၁၂) သိန်း၊ အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကို အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေ (၁၂) သိန်း ဝင်စားတော်မူ၏၊ ထို (၂၄) သိန်းသော ဉာဏ်တော်တို့၏ ပုရေစရ (ရှေ့သွားဖြစ်)၊ သဟဇစရ (အတူဖြစ်ဧသော) ဉာဏ်တော်သည် “မဟာဝဇိရ ဉာဏ်တော်”မည်၏။

မှတ်ချက်။ ။ထိုသမာပတ်များကို ဝင်စားတော်မူရာ၌ ရှေးအဖို့က ဝင်စားအပ်သော သမာပတ်များရှိသေးး၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ရှေးစရ သမာပတ် (၅) ပါး၊ အရူပသမာပတ် (၄) ပါး၊ အပ္ပမညာသမာပတ် (၁) ပါး၊ နိရောဓသမာပတ် (၁) ပါး၊ အရဟတ္တဖလသမာပတ် (၁) ပါး၊ ဤသမာပတ် (၁၂) ပါးကို နေ့စဉ်နေ့စဉ် ဆွမ်းမစားခဲ့အချိန်၌ ကုဋေ (၁) သိန်းစီ ဆွမ်းစားပြီးနောက်၌ ကုဋေ (၁) သိန်းစီ ဝင်စားတော်မူရာ သမာပတ် ကုဋေပေါင်း (၂၄) သိန်းရှိ၏၊ ထို သမာပတ်တို့တွင် အထွတ်အထိပ်ဖြစ်သော မဟာကရုဏာသမာပတ်နှင့် အရဟတ္တဖလသမာပတ်ကိုသာ ဥဒ္ဒဿုနုနည်းအားဖြင့် ယူ၍ “မဟာဘရုဏာသမာပတ် ကုဋေ (၁၂) သိန်း၊ အရဟတ္တဖလသမာပတ် ကုဋေ (၁၂) သိန်း”ဟု ဆိုထားသည်၊ အမှန်မှာ သမာပတ်အားလုံး၌ ရှိသော ဉာဏ်ကိုပင် “မဟာဝဇိရဉာဏ်” ဟု ကောဓိတ္တိ၏ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည် ဟု မှတ်ပါ၊ အပ္ပမညာသမာပတ် (၁) ပါးဟူသည် မဟာကရုဏာသမာပတ်တည်း။

အပရေ ဝါဒ။ ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ (၁၂) ပါးတွင် အဝိဇ္ဇာ စသော (၁) ပါးစီ (၁) ပါးစီကို သုံးသပ်၍ အနုလောမနည်းအားဖြင့် ဇလသမာပတ် ကုဋေ တသိန်းဒီ, ဇာဟ မရဏမှစ၍ ပဋိလောမ နည်းအားဖြင့် ဇလသမာပတ် ကုဋေ (၁)

စ– သည်သာမ**ကဇ**သား။ [သမ္မစ္ဆယတ္ထဇောတက။ ဆိုအပ်ပြီး**သော** သီလ စသော ဂုဏ်တို့ကို မြို၍ အဖန်ဖန် အမှတ်ရခြင်းငှါ အားထုတ်သည် မဟုတ်သေး, ယခုပြမည့် အပရမ္ပရိယစမ္မများကို အာရုံပြု၍လည်း **အမှတ်ရဖို့** အား**ထုတ်**ပါ သည်–ဟူလို့၊ ရှေးနိဿယ၌ စ–ထို့မှတပါးလည်း ဟု စွဲသည်။] တသို့**ယေဝ** ဒိဝါဠ္ဒေန– ထို **နေ့နေ့ရာ** အရပ်၌ပင်၊ နိသိန္နောယေဝ – **နေ**တော်မူလျက်သာ၊ (အနုဿရိတုံ အာရဒ္ဓဝိသ္သိစပ်။)ဥပရိ-အထက်**၌**၊(**နော**က်၌)၊ အပရံ ပန **ဘ**ဇ္ဇေ တေဒဓါနုတ္တရိယန္တိ – **အပရံ** ပန ဘ**ဇ္ဇေ** တေဒဓါနုတ္တရိယ် ဟူ၍၊ သောဠသ– တဓာယ်ဒ်ခြောက်ပါးကုန်သော၊(ယေ)အပရမ္ပရိယစမ္မာ-အကြင် **နောက်နော**က်၌ လျော်ကန်**အပ်**သော တရားတို့သည်၊ ဝါ– **အ**ကြိမ် အဆက်ဆက် လျော်ကန်**အပ်** သော တရားတို့သည်၊ **အာဂမိဿန္တိ** – လာ**ကြလိမ့်မည်**။ [ဤသုတ် ပုဒ်စဉ် (၁၄၅) မှ စ၍ **တွေ**ရလိမ့်မည်။] တေပိ - ထို အပရမ္ပရိယစမ္မတို့ကိုလည်း၊ နိဿာယ–၍၊ အနုဿရိတုံ–၄၊ **အာ**ရဒ္ဓဝိ–ပြီ။

သော–ထို**အ**ရှင်သာ**ရိ**ပုတ္တရာထေရ်သည်၊ (အနုဿရန္တေန ပယိတုံ၌စပ်)၊ **ပ**ယံ့–၏၊ သတ္တာ- ဆရာဖြစ်တော်မူသော ဘုရား**ရှင်သ**ည်၊ ကုသလပညတ္တိယံ– သတိပဋ္ဌာန်စသော ကုသိုလ်**တ**ရားတို့ကို **အ**ပြား**အား**ဖြင့် သီစေခြင်း**၌**၊ ဝါ-သတိ

သိန်းစီ နေ့စဉ်နေ့စဉ်ဝင်စားတော်မူရာ ဖလသမာပတ် ကုဋေသိန်းပေါင်း (၂၄) သိန်း ရှိ၏၊ ထို့ဖလသမာပတ် ဉာဏ်တော် ကုဋေ (၂၄) သိန်းကို "မဟာဝဇိရဉာဏ်တော်" ဟု အပရေရ ဆရာတို့က ဆိုကြသည်။

ဤဇိုဂုဩကန္ဒကထာ။ ။သမာနဝါဒကို ဦးကာဠမြို့ဇုတိဂုတ္တိတမဋ္ဌကထာ (၎၄၀) ၌ "ယေ တေ ဘဂဝတောဒေဝသိကံ ဝဋ္ဋနုနကဝေနေန (နေ့စဉ် သုံးစွဲ–ဝင်စားတော် မူခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) စတုဝီသတိ ကောဋိသတသဟဿာနိ (ကုဋေ-၂၄- သိန်း အရေအတွက် ရှိကုန်သော) သမာပတ္တိဝိဟာရာ (နေကြောင်း သမာပတ်များ)၊ ယေသံ ဒုရေဓရန္တာဒေနဝဝတ္ထုံ (ယင်းသမာပတ်တို့၏ ရွေသွားအဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်သော) သမာဓိဝရိယာနုဂတံ ဉာဏဝရိယာနုဂတံ ဉာဏံ (သမာဓိဖြစ်ခြင်း, ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်းသို့ အစဉ်လိုက်သော ဉာဏ်တို့) စတုဝီသတိ ကောဋိသတ သဟဿ သမာပတ္တိသဠာဝရိ မဟာဝဇိရဉာဏဿ၌ ဝုစ္စတိ (ကုဋေ-၂၄- သိန်း**သော** သမာပတ်တို့နှင့် အတူဖြစ်ရလေ့ ရှိသော မဟာဝဇိရဉာဏ်ဟု ဆိုအပ်၏) ဟု ဆိုသောကြောင့် ဤဝါဒကို အများလက်ခံ သော သမာနဝါဒ ဟု ယူသင့်သည်။

မှန်၏၊– "မှဒ္ဓဝိသယော အစိန္တေ့ယျော"အရ ဘုရားရှင်သည် အလိုတော်ရှိလျှင် ပြအပ်သော သမာပတ်တို့တွင် မည်သည့်သမာပတ်ကိုမဆို ကုဋေ (၂၄) သိန်း မက ဝင်စားနိုင်မည်သာ၊ တရံတခါ သမာပတ် ၍ုစုံကို အကုန်ဝင်စား၍ တရံတခါ၌မှ မိခိ အလိုရှိအပ်သော သမာဝတ်တမျိုးမျိုးကိုသာ ဝိ၍ု ဝင်စားတော်မူပေလိမ့်မည်၊ သို့ဖြစ် ၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ နေ့စဉ်ဝင်စား**အပ်သော** သမာပတ်များ**၏** ရွေသွားဖြစ်သော ဉာဏ် တော်ကို "မဟာဝဇိရ ဉာဏ်တော်"ဟု အများက ယူဆကြသည်၊ ကုဋေ (၂၄) သိန်း ဆိုသော စကားကိုလည်း ဇယတုဿု ဟုသာ ဖွတ်သင့်သည်။

ပဋ္ဌာန်စသောတထုးတို့ကို ပညတ်ခြင်း၌၎်း အနုတ္တရော-မိမိထက်မြတ်သူ ရှိတော်မူ။ ဝါ-အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူ၏။။ပညတ္တိကို ''ပညာပနေ'' ဟု ဋီကာဖွင့်ချုပ်ရန် ပုမ်စဉ်(၁၄၆)၌''ပညာပန''ကို သမ္မောနေ ဟု ဖွင့်လိမ့်မည်။။ ''နောက်နောက် ဝါကျ၌ ''မယ့် သတ္တာ'' ပုဒ်ကို လိုက်ပါ၊ဧ။ လွှယ်ကူအောင် ပေးပါမည်။။ အာယတနပညတ္တိယ် - အာယတနတို့ကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်း၌၎်း ဝါ-အာယတနတို့ကို ပညတ်ခြင်း၌၎်း အနုတ္တရော-၏။ ဂဒ္ဓ၁ဝဏ္ဏီယ်- အဓိပတိုးသို့ သက်ရောက်ခြင်း၌၎်း အနုတ္တရော၊အာဒေသနာဝိဓာသုပ-အာဒေသနာအဖို့အစုတ်၌၎်း (သူတပါး၏ စိတ်ကို ညွှန်ခြင်း အစီအရင်ထိုး၌၎်း) ပေ၊ ဒဿနသမာပတ္တိယ်-၌၎်း (ဆံ အစရှိသော ကောဋ္ဌာသကို ရှုခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော သမာပတ်၌၎်း) ပေ၊ ပဂ္ဂလပညတ္တိယ်-ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်း၌၎်း အနုတ္တရော- ၏။။

ပဓာနေ-အားထုတ်ထိုက်သော ဗောဇ္ဈင်တရား၌၎်း အနုတ္တရော၊ ပဋိပဒါသု-ဗုဒ္ဓပဋိပဒါ စသော အကျင့်တို့၌၎်း ပေ ၊ ဘဿသမာစာရေ-မှသာဝ ဒေသည်မှ ရှောင်ကြဉ်၍ ပြောဆိုအပ်သော စကားအကျင့်၌၎်း၊ပေ၊ပုရိသသိလသမာစာရေ-ယောကျ်ား (ပုဂ္ဂိုလ်) ၏ သီလအာစာရ၌၎်း (စင်ကြယ်သော ကိုယ်နှုတ်နှင့် စင်ကြယ်သော စိတ်အကျင့်၌၎်း၊ပေ၊အနုသာသနီဝိဓသု-အနုသာသနီ အဖို့အစု ထို့၌၎်း၊ပေ၊ပရမုဋ္ဌလပိမုတ္တိဉာဏော-သောတာပန်စသော တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကိလေသာမှ လွှတ်ခြင်းကို သိခြင်း၌၎်း ဝါ-သိကြောင်း ဉာဏ်၌၎်း၊ သဿတ၀ါဒေသု-သဿဘ၀ါဒတို့၌၎်း၊ပေ၊ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏော-ပုဗ္ဗေနိ၀ါသဉာဏ်၌၎်း၊ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏော-၌၎်း၊ပေ၊(မယံ် သတ္တာ)၊ လွှဒ္ဓိဝိဓေ-လွှဒ္ဓိဝိဓ ဉာဏ်၌၎်း အနုတ္တရော၊ လွှမိန္ဒ၁စ လွှမိန္ဒ၁စ - ဤအကြောင်း ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အနုတ္တရော - ၏။ ဝါ-၏။ လွှတိ ဧ၀ံ-သို့။ ဒဿဗလဿ-၏။ ဂုဏော-တို့ကို၊ အနုသ၀ရန္တော-အဖန်ဖန် အမှတ်ရလေသော်၊ ဝါ - အာဂက်မဲ့ဆင်ခြင်လေသော်၊ ဘ၀ဝတော - ၏။ ဂုဏာနံ-တို့၏။ အန္တံ-အဆုံးကို၊ နေ၀ဿိ-မြင်တော်မမူ၊ ပမာဏံ - အတိုင်း အရည်အလျှင်ကို၊(အတိုင်းအတာကို)၊ နံ(ဿိ) မြင်တော်မမူ။

[အဆုံး အဝိုင်းအခြေးကို မမြင်နိုင်ပုံကို အကျယ် ချဲ့ပြပုံလို့ '' ထေရော အတ္တနေ၀ိ'' စသည်မိန့်။။ထေရော-သည်၊တ၁ဝ-ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်တို့မှ ဖွေးဉီးစွာ၊ အတ္တနေ၀ိ-မိမိ၏လည်း၊ ဂုဏာနံ-တို့၏၊အန္တံ ၀ါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပမာဏံ ၀ါ-ကိုလည်းကောင်း၊ နာဒ္ဒသ-မမြင်နိုင်၊ ဘဂ၀တော-၏၊ဂုဏာနံ-တို့၏၊ (အန္တံ ၀ါ ပမာဏံ ၀ါ) ကိ ပဿိဿတိ-အဘယ်မှာမြင်နိုင်လိမ့်မည်နည်း။။ [ထိုဂုဏ်၏ မှန်ကန်ပုံကိုပြလိုသို့ ''ယဿ ယဿ ဟိ'' စသည်မိန့်။။ဟိ-မှန်၏၊ ယဿ ယဿ- အကြင် အကြင် သူ၏၊ ပညာ - သည်၊ မဟတိ-ကြီးကျယ်၏၊ ဉာဏ်-သည်၊ ဝိသဒံ-သန့်ရှင်း၏၊ သောသေ၁-ထိုသူထိုသူသည်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ-တို့ကို၊ မဟန္တတော-ကြီးမြတ်သည်၏အဖြစ်အား ဖြင့်၊ ဝါ-မျှားသည်၏အဖြစ်အား ဖြင့်၊

သဒ္ဓဟတိ–ယုံကြည်၏။[ဆန့်ကျင်ဖက်တို့မှကင်းသဖြင့် ဉာဏ်သန့်ရှင်းသလောက် သဒ္ဓါလည်း ထက်မြက်သည်၊ထို့ကြောင့် ဉာဏ်ကြီးသူက သာ၍ယုံကြည်သည်။]

လောကီဃမဟာဇနေ၁–လောကီလူမျိုးစုသည်၊ ဥက္ကာ သိတ္တပိ-ချောင်းဟန်ရှိလည်းကောင်း (ချောင်းဟန်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း)၊ ခိပိတ္တာပိ– ချေဆတ်ရှိလည်းကောင်း၊ နမော ဗုဒ္ဓါနဉ္စိ - နမော ဗုဒ္ဓါနံ ဟူ၍၊ အတ္တာနော အတ္ထနော–မိမိမိမိ၏၊ ဥပနိဿယေ-အားကြီးသောမှီရာအကြောင်းဌာ၊(ရေးရေး ဘဝက အားထုတ်အပ်ခဲ့သော ဉာဏ်တည်း ဟူသော မှီရာအကြောင်းဌာ၌ ဌတ္တာ– တည်၍၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ဂုဏေ–တို့ကို၊ အနုဿရဝိတိ–၏၊ သမ္မ လောကိယမဟာဇနတော- အလုံးစုံသော လောကီလူအများထက်၊ ကောဒ-တယောက်သော၊ သောတာပဒန္နော-သည်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ မဟန္တတော သဒ္ဒဟတိ။[ဤပုဒ်တို့ကို နောက် နောက်၌လည်း လိုက်ပါ၀ေ။] သောတာပန္နာနံ – တို့၏၊ သတကောပိ–တရာထက်လည်းကောင်း၊ သဟဿတောပိ - တထောင်ထက်လည်းကောင်း၊ကောဒသော၊ ထကဒါဂါမိ–သည်၊ပေါဒေကော – သော၊ အရဟာ-သည်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ မဟန္တတော– သဒ္ဓဟတိ။

အ၀သေသအရဟန္တေဟိ–ကြွင်းသောရဟန္တာတို့ထက်၊ [ပကတိ သာ၀ကရဟန္တာများကိုဆိုလိုသည်။] အသီတိ မဟာထေရာ = ရှစ်ကျိပ်သော မထေရ်တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ မဟန္တတော သဒ္ဒဟန္တိ [ထေရ ဂါထာ၊ ၄–၂၊ ၅၄၁၌ သရပ်ပါသည်။]အသီတိ မဟာထေရေပိ–တို့ထက်၊ စတ္တာရော မဟာထေရာ–တို့သည်၊ (ဗုဒ္ဓဂုဏေ မဟန္တတော သဒ္ဒဟန္တိ၊)။ [အရှင်မဟာသာ၀ပ အရှင် အနုရုဒ္ဓါ, အရှင်မဟာကစ္စာ၀န , အရှင်မဟာ ကောဋ္ဌိက (၄) ပါးတည်း။။] စတုတိ မဟာထေရေပိ–တို့ထက်၊ ဒွေ အဂ္ဂ သာ၀ကာ၊ပေါဒေ၊ထေသုပိ-ထို့နှစ်ပါး တို့တွင်လည်း၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော – သည် ၊ ပေ ၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရတော်ပိ – ထက်လည်း၊ ဧကော-တဆူသော၊ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓေါ–သည်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ မဟန္တတော သဒ္ဒဟတိ။[ဆုတောင်းမှု ကြီးကျယ်သည့်အာဒေါ့ဂ်စ္စာ စုဆောင်းသော ဉာဏ်၏ အဆောက်အဦး ကောင်းမှုဖြစ်သောကြောင့် ဉာဏ်ထက်မြက်သည်။] ပန– ဆက်၊ သကလစက္ကဝဠဋ္ဌ–အလုံးစုံသော စက္ကဝဠာ တိုက်၌၊ သဿဋ္ဌိကဏ္ဍေန – သင်္ကန်း-အစုနှစ်ဖြင့်၊ သဿဋ္ဌိကဏ္ဍံ – ကို၊ ပဟရိယ မာနာ – ထိအပ်ကုန်လျက်၊ နိသိန္နာ - ထိုင်နေကုန်သော၊ ပစ္စေကပုဒ္ဓါ – တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ – တို့ကို၊ သစေ အနုဿရေယ္ယုံ - အာယဿ်၍ ဆင်ခြင် အောက်မေ့ကုန်ရာ၏၊ တေဟိ သဗ္ဗေဟိပိ-

---

သ၈၀ ပန ၈သည် ။ ။ သတိပိ ပစ္စေကဗောဓိယာ အဓိသေသော်သု့ မဟူသု့ ဇကဋ္ဌ် သဒ္ဓိပတိတော်သု့ (ဧလာဂဂ္ဂတ္ထရာဖြစ်သော ပစ္စေကမေးမိဉာဏ်အားဖြင့် မထူးခြားသော ပစ္စေကမုဒ္ဓါအများ တပေါင်းတည်း စည်းဝေးကြပါသော်လည်း) ပုံမှ

ထို ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအားလုံးတို့ထက်လည်း၊ ကောဒ၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ၀–သဗ္ဗညုဘုရား ရှင်သည်သာ၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ မဟန္တတော သဒ္ဒဟတိ။ [အောက်၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ဒေသနာသောတ နည်းအားဖြင့် "သဒ္ဒဟတိ"ဟု ဆိုသည်၊ အမှန်မှာ ယုံကြည် ချိမ့်သာမဟုတ်၊ မျက်မှောက်ပြု၍ အသေအချာပင် သိတော်မူသည်။]

[ဆိုအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြထိုု့၍ "သေယျထာပိ နာမ" စသည်မိန့်။] သေယျထာပိ နာမ–ဥပမာ မည်သည်ကား၊ မဟာဇနေ၁–များစွာသော လူအပေါင်းသည်၊ (၀ဇ္ဇေယျ–၌စပ်)၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ–သည်၊ ဂင်္ဂါဆော–နဂါသလား၊ ဥတ္တာနေ၁–တိမ်သလား၊ ဣတိ သို့၊ ဇာနန္တဏ္ဍ၊ သိခြင်းအကျိုးငှါ၊ ယောဂ္ဂာနံ–လှုန်ကြိုးတို့ကို၊ ၀ဇ္ဇေယျ– ကျစ်ရာ၏။ တဏ္ဍ–ထိုသို့ ကျစ်ရာ၌၊ ကောဓိ–အချို့သူသည်၊ ဗျာမပ္ပမာဏံ–တလံအတိုင်း အရှည်ရှိသော၊(တလံရှည်သော)၊ ယောဇ္ဈံ၊ ၀ဇ္ဇေယျ–ရာ၏။ ကောဓိ–သည်၊ ဒွေဗျာမံ–နှစ်လံရှိသော(နှစ်လံရှည်သော)၊(ယောဇ္ဈံ ၀ဇ္ဇေယျ)၊[ဤသို့ ယောဇ္ဈံ ၀ဇ္ဇေယျ ပုဒ်ကို လိုက်၍ ပေး၏၊ နောက်၌လည်း နည်းတူ။] ၊ပေ၊ သတဗျာမံ– အလံတရာရှိသော ၊ပေ၊ သဟဿဗျာမံ – အလံတထောင်ရှိသော ၊ ပေ၊ ကောဓိ–သည်၊ စတုရာသိတိဗျာမသဟဿံ – အလံ ရှစ်သောင်း လေးထောင် ရှိသော၊ (ယောဇ္ဈံ ၀ဇ္ဇေယျ)။

တေ–ထိုသူတို့သည်၊ (လွန်ကြိုးကိုကျစ်ပြီးသူ ထိုသူတို့သည်)၊ နဂ၁–လှေကို၊ အာ၍ယု– တက်စီး၍၊ ၀၊ ၁–သို့မဟုတ်၊ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ– သမုဒ္ဒရာအလယ်၌၊ ဥဂ္ဂတ ပဗ္ဗတာဒိမို့–ပေါ်တက်နေသော တောင်အစရှိသည်၌၊ ဌပေ၁– တည်၍၊ [နဂ၁–ကို၊ အာ၍ယု–တက်စီး၍သော်လည်းကောင်း၊ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ–၌၊ ဥဂ္ဂတပဗ္ဗတာဒိမို့–၌၊ ဌတ္ဝာ၀၊–တည်၍သော်လည်းကောင်း၊ ဤသို့လည်းပေးနိုင်သည်။] အတ္ထနော အတ္တနော–၏။ ယောဇ္ဈံ–ကို၊ [ဩတာဇေယျု] –ရေထဲသို့ချကုန်ရာ၏။ တေသု–ထိုသူတို့တွင်၊ (လွန်ကြိုးကိုချ၍ ရေကိုနှိုင်းဆကြသူ ထိုသူတို့တွင်)၊ ယဿ–အကြင် သူ၏၊ ယောဇ္ဈံ–သည်၊ ဗျာမမတ္တံ–တလံ အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ သော–သည်၊ (တလံရှိသော လွန်(ကြိုးကိုမျ၍ ရေကိုနှိုင်းဆသူသည်)၊ ဗျာမမတ္တဋ္ဌာနေ ယော– တလံအတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်၌သာ၊ ဥဒကံ–ကို၊ ဇာနာတိ–သိ၏။ [မိမိလှန်ကြိုး၏ မှီရာ တလံအတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ကရေကိုသာ သိသည်။] ၊ပေ၊ ယဿ–၏၊(ယောဇ္ဈံ–သည်၊)စတုရာသိတိဗျာမသဟဿာဒ္ဓဒနေ ယော ၀ – အလံ ရှစ်သောင်း

သော၀ဝသေန (ရွေးကဝ ကအားထုတ် အပ်ခဲ့သောကောင်းမှုအစွမ်းဖြင့်) လောကိယေ ဝိသယေ (လောကီအရာ၌) သိယာ ကဿစိ ဥဏ္ဍသ ဝိသိဋ္ဌတာ (တစုံ တယောက် မှာ ဥဏ်ထူးရှိရာ၏) ဇုတိ ဒယေတုံ သဇ္ဇေ ပနာတိ အာဒိ ဂုဏ္ဍ၊–ဋီကာ။

လေးထောင်ရှိသော အရပ်၌သာ၊ ဥဒကဲ့သို့ ဇာနပဒီ၊ ပရတောသ–နောက်၌၊ (မိမိတို့ လွန်ဖြင့်လုမ်းချ၍ မိုရာအရပ်မှ ဟိုဘက်၌)၊ ဥဒကဲ–ကို၊ ဘွောက်တိ–ဤမျှလောက် အတိုင်းအဂ္ဂည်ရှိ၏ဟူ၍၊ နတ္ထသ္မာတိ–မသိ။

ပန–ဆက်။ [ဧဒေါ ဂါမ္ဟကိုကြည့်၍ ဆက် ဟု ပေးပါသည်။] မဟာသမုဒ္ဒေ–၌၊ ဥဒကံ – သည်၊ တတ္ထာက်ယေဝ–ထိုမျှလောက်သည်သာ၊ (လွန်ဖြင့် မီးရာအရပ်၌ ရှိသော ဒေလောက်သာ)၊ န–မဟုတ်၊ အထဒေါ–အဟုတ်ကား၊ အနန္တံ–အဆုံး မရှိ၊ အပရိမာဏံ–အတိုင်းအတာမရှိ၊ ဟိ–မှန်၊ မဟာသမုဒ္ဒေါ–သည်၊ စတုရာသီတိ ယောဇန သဟဿံ – ယူဇနာ ရှစ်သောင်းလေးထောင် အရပ်ထိုင်အောင်၊ ဂမ္ဘီရော–၏။ [ဝါဂျရှိသော ပါဠိအတိုင်းပေးသည်၊ ဌေးနိဿယ၌ "စတုရာသီတိ ယောဇနသဟဿာ ဂမ္ဘီရော" ဟု သမာသ်ရှိသည်။]

[ပြအပ်ပြီးသော ဥပမာကို ဥပမေယျဖြင့် နှိုးနှေးပြလိုသောကြောင့် "ဧဝမေဝ" စသည်မိန့်။] ဧဝမေဝ–ဤကထူပင်၊ ကေဗျာမယောဘွတော–တလ်ရှိသော လွန်ကြီးမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ နဝဗျာမယောဘွေန–ကိုးလံရှိသော လွန်ကြီးဖြင့်၊ ဘုတဥဒကံဝိယ–သိအပ်သောရေကဲ့သို့၊ လောကိယမဟာဇနေန–လောကီလူများအပေါင်းသည်၊ ဒိဋ္ဌပုဒ္ဓဂုဏာ–မြင်အပ်သောဘုရားရွှင်၏ဂုဏ်တော်တို့ကို၊ ဝေဒိတမ္ဘာ–သိထိုက်ကုန်၏။ [နဝဗျာမယောဘွေန–ဖြင့်၊ ဘုတဥဒကံ–ကို၊ (ဝေဒိတမ္ဘံ)ဝိယ–သိထိုက်သကဲ့သို့၊ လောကိယမဟာဇနေန–သည်၊ ဒိဋ္ဌပုဒ္ဓဂုဏာ–တို့ကို၊ ဝေဒိတမ္ဘာ–ကုန်၏၊ ဤသို့လည်းပေးနိုင်သည်။] ဒသမျာမဝေဘွေန–ဆယ်လံရှိသော ကြီးဖြင့်၊ ဒသမျာမဋ္ဌာနေ – ဆယ်လံရှိသောအရပ်၌၊ ဘုတဥဒကံဝိယ–ကဲ့သို့၊ ဇသာတာပနွေန–သည်၊ ဒိဋ္ဌပုဒ္ဓဂုဏာ–တို့ကို၊ (ဝေဒိတမ္ဘာ) [ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဝေဒိတမ္ဘာကိုလိုက်၍ ပေးပါ။]၊ ပေါစတုရာသီတိမျာမဿဟဿာယော ဘွေန–အလဲရှစ်သောင်းလေးထောင်ရှိသော လွန်ကြီးဖြင့်၊ စတုရာသီတိမျာမဿ ဟဿဋ္ဌာနေ–၌၊ ဘုတဥဒကံဝိယ–ကဲ့သို့၊ ဓမ္မသေနာပတိနာ – တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော၊ သာရိပုတ္တဋ္ဌေရေန–သည်၊ ဒိဋ္ဌပုဒ္ဓဂုဏာ–(ဝေဒိတမ္ဘာ)။

ဒသမျာမယောဘွေန။ ။တတ္ထ (ထိုဒသမျာမယောဘွေန စသော စကားရပ်၌) ပရိဝိဇ္ဇသစ္စာနဓို ပရိပက္ကဝိဓေနုပ္ပယောဂဝိသေသ ၎ငေါ (ဇင်္ဃင်ဖက်ကို ဖျက်ဆီး နိုင်သော ရွေးကအားထုတ်အပ်သော ကောင်းမွေအထူး၏ အစွမ်းဖြင့်) ဉာဏ် သာတိ ဿယံ (လွန်ကဲသော သဒ္ဓိထူးရှိ၏)မဟာနုဘာဝဥ္စ ဟောတိတိ ဒုမမဏ္ဍိ ဒသေတုံ သောတာပန္နံ ဉာဏဿ ဒဿမျာမဥ္စဒတ် သြပမ္မဘာဝေန (ဥပမာ အဖြစ်ဖြင့်) ဒသေဿာ တဒတာ ပရေသံ (သကဒါဂါမိ စသော အခြားသူတို့အတွက်) ဒသုတ္တရ ဒီဂဂဒဿဂုဏဿသိတိဂုဏာဝိသိဋ္ဌံ (ဆယ်ခု အထွန်ရှိသော နှစ်ဆထက် ဆယ်ဆထက် နှစ်ဆယ်ဆထက်ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော) ဥဒကံ သြပမ္မံ ကတ္တာ ဒသိတံ၊–ဋီကာ။

တတ္ထ-ထို စကားရပ်၌၊ (မဟာသမုဒ္ဒရာ ရေကို နှိုင်းယှဉ်ရာ ဥပမာစကား ရပ်၌)၊ သော ပုဒ်သော-သည်၊ (အလိုရှစ်သောင်းလေးထောင်ရှိသော လှန်ကြိုး ဖြင့် အလိုရှစ်သောင်းလေးထောင်ရှိသော အရပ်က မဟာသမုဒ္ဒရာရေကို နှိုင်းဆ သော ထိုယောကျ်ားသည်)၊ မဟာသမုဒ္ဒေ-၌၊ ဥဒကံနာမ-မည်သည်၊ ဧတ္တကံ ယေဝ-ဤမျှလောက်သည်သာ၊ (ဤမျှလောက် ရှစ်သောင်းလေးထောင် အလို ရှိသည်သာ)၊ န-မဟုတ်၊ **အနန္တံ**- အဆုံးမရှိ၊ အပရိမာဏံ- အတိုင်းအတာမရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဂဏှာတိယတာ-မှတ်ယူသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော – သည်၊ ဓမ္မနွယေန – ထင်ရှားသော ပစ္စက္ခသဘောကို အစဉ် လိုက်၍ဖြစ်သော အနုပနဒ္ဓတ်ဖြင့်၊ အနွယမုဒ္ဒိယာ- အစဉ်လိုက်သဖြင့် အနက် ကို သိသော အနုမာနဉာဏ်ဖြင့်၊ အနုမာနေန - နှိုင်းယှဉ်အပ်သော သဘောကို နှိုင်းယှဉ်တတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဝါ – မှန်းဆအပ်သောသဘောကို မှန်းဆတတ် သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ နယဂ္ဂါဟေန – မြင်အပ်ဖူးသောနည်းဖြင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်သော သဘောကို မှတ်ယူတတ်သောဉာဏ်ဖြင့်၊ သာဝကဝါဒမိဉ္ဇကော -၌၊ ဌတ္ဝာ – တည်၍၊ ဒသဗလဿ-၏၊ ဂုဏေ-တို့ကို၊ အနုဿရန္တော–လသော်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာ-

---

စောဒနာဖွယ်။ ။ **"စတုရာသီတိ ၊ပေ၊ သာရိပုတ္တထွေရေန-ပိဋကဓရေန-"** ဟူသောစကားအရ အသံ ရှစ်သောင်းလေးထောင်ရှိသော အရှင်၌ သိအပ်သောရေ ကဲ့သို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် သိမြင်အပ်သော ဗုဒ္ဓဂုဏ်အိုးကို မှတ်အပ်ကုန်၏ ဟု ဆိုသျှင် ရှစ်သောင်းလေးသောင်းသော လှန်ကြိုးဖြင့် သိအပ်သောရေကို နှိုင်းယှဉ်အပ် ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ဘို့သည်လည်း နှိုင်းယှဉ်အပ် ပိုင်းခြားအပ်ကုန် ၏၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်လည်း ထို ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်ဘို့ကို ပိုင်းခြားနှုန် သိအပ်ကုန်၏၊ ဟူသောအဖြစ်သည် ရောက်ရာသည်မဟုတ်လော ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုစောဒနာကို ဖြေလိုရှိ၍ **"တတ္ထ ယဒာ "** စသည်ခိန်သည်။ [နန္ဒ ဓဝံ ဆန္ဒေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ပရိမိတာ ပရိ ဆ္ဆိန္နာ။ ထေဒရန္ဒ စ တော ပရိဆ္ဆိန္နေ ဉာဉာတိ အာပဇ္ဇတိတိ၊ နာပဇ္ဇာဘိတိ ဒယောန္တော "တတ္ထ ယဒာ သော ပုဂ်ိသော"တ် အာဒိမာဟ၊– ဋီကာ။]

ဓမ္မန္ဝယေန စသည်။ ။သိဒ္ဓံ + ခဒ္ဓံ + အနုဝန္ဓော + တတိ ပဝတ္တတိတိ ဝမ္မန္ဝယော။ [ခဒ္ဓ+အနု+ဗုဓဝတ်+အ ပစ္စည်း။] အဆွဲ ဗုဒ္ဓုတိတိ ဗုဒ္ဓိ။ အန္ဝယေန+ဗုဒ္ဓိ အန္ဝယဗုဒ္ဓိ၊ အနုဒဓေယျံ အနုဒိနောတိတိ အနုဓဇန်၊ [အနု+ဓ၁+ဃုဒ်] နိဒ္ဒသနေန ဝိဉ္ဉနေယ္ယ အနု ဓေယျံ ဂဏှာတိတိ နယဂ္ဂါဟော။ [ဂဏှာတိတိ ဝါဟော၊နယေန+ဂါဟော နယဂ္ဂါ ဟော ဟု ပြု၊ နယ+ ဂဟ + ဏ။] ထို ဝမ္မန္ဝယ အနုမာနဉာဏ်သည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်၌ မဖြစ်၊ ပဝါရိဖြည့်ဆည်းပူးအပ်ခဲ့သော အဂ္ဂသာဝကဉ်သာ ဖြစ်၏၊ဟု ပြလိုရှိ၍ **"သာဝက ပါရိဗိဉာဏေ ဌဿာ"** ဟု ဆိုသည်။

တို့သည်၊ အနန္တရာ—ဘုန်း၊ အပရိမာဏာ-ဘုန်း၊ ဣတို-သို့၊ သဒ္ဒဟိ-ယုံကြည်တော်မူပြီ။ [ရွေးနိဿယနှင့် ဦဂဿဉ်ကား; "သဒ္ဒဟတိ"ဟု ဝတ္တမာန်ဖြင့် ရှိသည်။]

ဟိ—ထင်ရှားအောပ်ပြဉ်းမည်၊ [ဦကာအလို။] တနည်း၊ ဟိ—မှန်၏။ [" ဗုဒ္ဓံ ဂုဏာ အနန္တာ အပရိမာဏာ "တိ သဒ္ဒဟိဟူသော စကားသည် မှန်၏။] ထေရေန-သည်၊ ဒိဋ္ဌ ဗုဒ္ဓဂုဏေဟိ - တိုက်ရိုက်မြင်အပ်သော ဗုဒ္ဓဂုဏ်တို့ထက်၊ မေမ္မနေယေန - ဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗဂုဏာယေဝ-ယူထိုက်သော ဗုဒ္ဓဂုဏ်တို့သည်သာ၊ ဗဟုတဆု-သော်၍ မျှားကုန်၏၊ [ထိုကို လောကဉပမာဖြင့် ပြလို၍ " ယထာ ကထံ ဝိယ " စသည် မိန့်။] ယထာကထံဝိယ — ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း၊ ဣတော - ဤ အလယ် အရပ်မှ၊ နဝ- ကိုးယူဇနဝတ္တိလည်းကောင်း၊ ဣတော-မှ၊ နဝ- လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ အဋ္ဌဂုဏသ ယောဇနာနိ — တဆယ်ရှစ်ယူဇနာတို့ကို၊ အဝဏ္ဏရိတ္တာ-လွှမ်းမကျော်၍၊ [တောင်ဖက်ကမ်း၌ မြောက်ဖက်ကမ်း တဆယ့်ရှစ်ယူဇနာ ရှိသည်ဟု ဆိုလိုသည်။] ဂစ္ဆန္တိယာ — သွားသော၊ စန္ဒဘာဂါယ - စန္ဒ ဘာဂါ မည်သော၊ မဟာနဒိယာ ၌၊ ပုရိသော- သည်၊ သုစိပါသေန- အပ်နှံဖဲ့ဖြင့်၊ ဥဒက်-ကို၊ ဂဏ္ဍေဃု— ခပ်ယူရာ၏။ သုစိပါသေန - ဖြင့်၊ ဂဟိတ ဥဒကတော - ယူအပ်သော ရေထက်၊ အဂ္ဂဟိတမေဝ—မယူအပ်သောရေကသာ၊ ဗဟု- သည်၊ ဟောတိ ယထာ- ကဲ့သို့လည်းကောင်း။

ဝါပန - ဥပမာ တနည်း။ (ဥပမာတမ္ပါးကား၊) ပုရိသော - သည်၊ မဟာပထဝိတော-မှ၊ အဂ်ုလိယာ- လက်ချောင်းဖြင့်၊ ပံသုံ- မြေမှုန့်ကို၊ ဂဏ္ဍေ ယျ၊ အဂ်ုလိယာ-ဖြင့်၊ ဂဟိတပံသုတော- ထက်၊ အဝသေသပံသုယေဝ- ကြွင်း ကျန်သော မြေမှုန့်သည်သာ၊ ဗဟု၊ ဟောတိယထာ— ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ ပန—ကား၊ ပုရိသော-သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒါဘိမုခိ* -သမုဒ္ဒရာသို့ရွေးရှုသည်ဖြစ်၍၊ အဂ်ုလိ*— ကို၊ ကရေယျ- ရာ၏၊ (လက်ညှိုးဖြင့်ဆွဲ၏) အဂ်ုလိ အဘိမုခ ဥဒက တော— လက်ညှိုး၏ ရွေးရှုဖြစ်သောရေထက်၊ (လက်ညှိုး၏ ရွေ့တည့်တည့်ရောက် နေသော ရေထက်)၊ အဝသေသံ-သော၊ ဥဒကံယေဝ-သည်သာ၊ ဗဟု၊ ဟောတိ ယထာ— ကဲ့သို့လည်းကောင်း။ ဧ - ဥပမာ တနည်းကား၊ ပုရိသော - သည်၊ အာကာသာဘိမုခိ*— ကောင်းကင်သို့ ရွေးရှုဖြစ်၍၊ အဂ်ုလိ* ကရေယျ၊ အဂ်ုလိ အဘိမုခ အာကာသတော - လက်ညှိုး၏ ရွေးရှုဖြစ်သော ကောင်းကင်ထက်၊

အနန္တာ အပရိမာဏာ ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ဗုဒ္ဓဂုဏ်ဘိုကို တစိတ် တဒေသအားဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၍ ကြွင်းကျန်သော ဂုဏ်တို့ကို နယ၇၂ဟုဖြင့် အာရုံပြု နိုင်သည်ဘု ဆိုလျှင် ဗုဒ္ဓဂုဏ်ဘိုကို နှိုင်းယှဉ်အပ် ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သည်ပင် မဟုတ် ဓလာဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ "**အနန္တာ အပရိမာဏာ**"ဟု ဆိုသည်၊ နယ၇၂ဟုအားဖြင့် ယူနိုင်သည်ဟု ဆိုသော်လည်း အသေအချာ ပိုင်းခြား၍ မယူနိုင်ပေါ့၊ အဆုံး အပိုင်း အခြားမရှိ အပိုင်းအဘာဝမရှိဟုသာ သိပါသည် — ဟူလို့။

(လက်သို့း၏ ရွှေတည့်တည့်ဖြစ်သော ကောင်းကင်ထက်)၊ သေသ အာကာသပ္ပ ဒေသော၀ - ကြွင်းသော ကောင်းကင်အရပ်သည်သာ၊ ဗဟု - သည်၊ ဟောတိ ဟုထာ-ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧ၀်-တူ၊ ထေရေန-သည်၊ ဒိဋ္ဌဒ္ဓဓုဇာဟိ-တို့ထက်၊ အဒ်ဒ္ဓာ-တိုက်ဖိုက် မမြင်အပ်ကုန်သော၊ ဂုဏာ၀်- တို့သည်သာ၊ ဗဟူ- များကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ကုန်၏။

[ထိုစကား၌ သုတ်တပါးဖြင့် ခိုင်မြဲစေလို၍ ''ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ'' စသည်မိန့်။] စ -- သာဓကကား၊ ''မုဒ္ဓါဘိ ပုဒ္ဓသာ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ၊ပေါ၀ဏ္ဍော နဒီးယထ တထာဂတသာ''တိ-ဟူသော၊ တေ- ဤ ဂါထာ၀နကား၌၊ [ဂါထာ၀နမ်ဟု စ္ဆဲ။] (အာ၀ရိုးယဟိ)ပိ -- ရွေးဆရာတို့သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ- ဆို့အပ်ပြီ၊ [ကပ္ပပိ-အာယုကပ်ပတ်လုံးလည်း၊ အာဉ် - ပုဒ္ဓဂုဏ်မှ တပါးသောစကား၌၊ အဘာသ မာနေ၁- ပြောဆို့ကောင်မမူပဲ၊ ဗုဒ္ဓေါပိ-- ဘုရားတရားသည်လည်း၊ ပုဒ္ဓသာ- ၏၊ ဝဏ္ဏော- ဂုဏ်ကို၊ ဧ၀ ဘဏေယျ - အကယ်၍ ပြောဆို့တော်မူရာ၏၊ (ဧ၀်သတိပိ-ဤသို့ ပြောဆို့တော်မူပါသော်လည်း)၊ စိရံ-ကြာမြင့်စွာ၊ ဒီဃံ ရှည်သော် ကာလ၏၊ အန္တရေ-အကြား၌၊ ကပ္ပေါ-အာယုကပ်သည်၊ ဒီဃေဆ- ကုန်သွား ရာ၏၊ တထာဂတသာ-၏၊ ဝဏ္ဏော-သည်၊ နဒီယေထ-မကုန်ရာ။]

ဧ၀်-သို့၊ ထေရသာ-၏၊ (ပိတိ သောမနသံ- ၌စပ်)၊ ဝါ-သည်၊(အနုသာ ရတော-၌စပ်)၊ အတ္တနော၁- ၏ လည်းကောင်း၊ သတ္ထုစ - ၏လည်းကောင်း၊ ဂုဏေ - တို့ကို၊ အနုသာရတော -- အဖန်ဖန်အမှတ်ရလသော်၊ ယမကမဟာဒဒီ မဟောဃော ဝိယ - အစုံဖြစ်သော မြစ်ကြီးတို့၏ ကြီးစွာသော ရေအလျဉ် ကဲ့သို့၊ (အစုံစီးသော မြစ်ကြီးတို့၏ ကြီးစွာသော ရေယဉ်ကဲ့သို့-ဟူလို)၊ အဗ္ဘန္တ ရေ - ကိုယ်တွင်း၌၊ ပီတိ သောမနသံ -- သည်၊ အ၀တ္ထာရမာနံ လွှမ်းမိုးလျက်၊ (ပူရေတိ -- ၌စပ်)၊ ဝါတော၁- လေသည်၊ ဘဏ္ဍံ- သားရေအိတ်ကို၊ (ဖားဖို ကို)၊ (ပူရေတိ) ဝိယ - ပြည့်စေသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပိဇ္ဇိတ္ဘာ - ဖောက်၍၊ ဥဂ္ဂတ ဥဒကံ -- တက်လာသောရေသည်၊ (ထွက်လာသောရေသည်)၊ မဟာ ရဟဒံ - အိုင်ကြီးကို၊ (ပူရေတိ) ဝိယ -- ကဲ့သို့၊ လည်းကောင်း၊ (ဧ၀် -- တူ၊) သကလသရီရံ-- အလုံးစုံသောကိုယ်ကို (ဇာကိုယ်လုံးကို)၊ ပူရေတိ -- ပြည့်စေ၏။

တတော-ထို့ကြောင့်၊ ဝါ-ထိုမှနောက်၌၊ ထေရသာ-၏၊(ပီတိသောမနသံ- ၌စပ်)၊ ဝါ-သည်၊(အာ၀ဇ္ဇန္တသ-၌စပ်)၊ ယွာတံ-အကြင်ငါသည်၊ ဧ၀်၀ိဓသာ- ဤသို့သို့ သဘောရှိတော်မူသော၊ ဆတ္ထု-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပမုဇိတော - ရဟန်း ပြုခဲ့ပြီ၊ (တဿ)မေ- ထို ငါ၏၊ ဝါ-သည်၊ ပတ္တနှာ-ဆုတောင်းမှုကို၊ သုပတ္တိဘာ ၀တ- ကောင်းစွာ တောင်းအပ်ခဲ့ပေစွတကား၊ (တဿ) မေ- သည်၊ ပမုဇ္ဇ- ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ သုလဒ္ဓါ(၀တ)—ကောင်းစွာရအပ်ပေစွတကား၊ (အရတော်

ပေစ္စတကား)၊ ဣတိ-သို့၊ အာဝုဇ္ဇန္တေသ- ဆပ်ဒြင်္ဂလသော်၊ ဗလဝတရံ- သာ၍ အားကြီးသော၊ (သာ၍) အားရှိသော)၊ ပိတိသောမနဿံ- သည်၊ ဥပဇ္ဈိ-ပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ ထေရော-သည်၊ (စိန္တေန္တော အာဒိမဟာ-၌စပ်)၊ ကဿ-အဘယ်သူ့ အား၊ အဟံ့ ဣမံ ပိတိသောမနဿံ-ကို၊ အာဝေဇ္ဈေယျ-လျော်ကရမည်နည်း၊ (ထုတ်ဖေါ်ပြော၊ပြုရမည်နည်း)၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေန္တေန္တော- စဉ်းစားလသော်၊ အညော- မြတ်စွာဘုရားမှ အခြားသော၊ ကောစိ - တစ်ဦးယောက်သော၊ သမဏောဝါ - သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ- ဗြာဟ္မဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒေဝေါဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ မာရောဝါ-မာရ်နတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ မြဟ္မာဝါ- လည်းကောင်း၊ မမ- ၏၊ ဣမံ ပဃာဒံ-ဤကြည်ညိုခြင်းကို၊ (ဗုဒ္ဓဂုဏ်တို့ကို အာရုံပြု၍ သင်္ဂဂိန်စ်မြုပ်လျက် ဖြစ်သော ဤကြည်ညိုမှုကို)၊ အနုန်ဓုံဂံ- လျော်ကပတ်သည်ကို၊ ကတ္တာ- ၍၊ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ-လက်ခံခြင်း၌၊ နု သက္ခိဿ တိ- စွမ်းနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ [အမှန်အားဖြင့် မသိသောကြောင့် လက်ခံနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ် - ဟူလို။] အဟံ့ ဣမံ သောမနဿံ-ကို၊ ဃတ္တုနောယဝေ-အားသာ၊ ပဝေဧယျာမိ-ထိစေသင့်၏၊ (သိအောင် လျော်ကော်သင့်၏)၊ သတ္ထာဝ-သည်သာ၊ ဇာန-၏၊ (သောမနဿံ-ကို၊) ပဋိဂ္ဂဏှိတုံ- ဓံယုဒြင်း၌၊ (လက်ခံခြင်း၌)၊ ဆ ကွိဿထတို-စွမ်းနိုင်တော်မူလိမ့်မည်။

ဟိ - မှန်၊ [သတ္ထာဝ မေ ပဋိဂ္ဂဏှိတုံ သက္ခိဿထတို့ ဟူသော- စကားသည် မှန်၏။] သော- ထို ဘုရားရှင်သည်၊ (သင်္ကေတ-၌စပ်)၊ မမ - ၏၊ ဣတိ သောမနဿံ-သည်၊ တိဋ္ဌတု- တည်ပါစေဦး၊[ပိတိသောမဿကို ထားလိုက်ပါဦးဟု ဆိုလိုသည်။] မာဒိသဿ-မိမိကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (မိမိလို ဖြစ်သော)၊ သမဏ သတ္ထာဝဲါ - ၏သော်လည်းကောင်း၊ သမဏသတ္ထာသာဝဲါ - ၏သော်လည်းကောင်း၊ သမဏသတ်သတ္ထာသာဝါ - ရဟန်း-တသိခိန်း၏ သော်လည်းကောင်း၊ သောမနဿံ-ကို၊ ပဝေဒေန္တဿာ-သိစေလသော် (လျော်ကလသော်)၊ သဒ္ဒေဗ္ဗသံ- အလုံးစုံသော သူတို့၏၊ မနံ - ကို၊ ဂဏ္ဘန္တော - ယူလျက်၊ (ဆွဲဆောင်လျက်)၊ ပဋိဂ္ဂဟေတုံ သင်္ကော်တိ- ၏။ [ထို သောမနဿကို မူလအားကြောင်း၊ အထွေသာ အပ္ပိအကြောင်း၊ သဘာဝ၊ ကိစ္စ၊ ဇလဏာဖြင့် ကောင်းစွာထိုးထွင်း၍ သိ့တော် မူသောကြောင့် လက်ခံခြင်း၌ စွမ်းနိုင်တော်မူသည် - ဟူလို။]

- [စွမ်းနိုင်တော်မူပုံကို ဥပမာဖြင့်ပြလိုရှိ "သေယျထာပိ နာမ" စသည်ဖြင့်။] သေယျထာပိ နာမ- ဥပမာ မည်သည်ကား၊ အဋ္ဌာရသယောဇနာနိ - တို့ကို၊ အဝတ္တမာနံ-လွှမ်းမိုးလျက်၊ ဂစ္ဆန္တိ-သော၊ စန္ဒဘာဂမဘာနုဒိ-စန္ဒဘာဂ မြစ်ကြီးကို၊ ကုဝ့သ္ဆဘာဝါ-ထူးအိုင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကန္ဒရာဝါ- ချောက် တို့သည်လည်းကောင်း၊ သမ္မဒိစ္ဆိတုံ-လက်ခံခြင်း၌၊ နု သက္ကောန္တိ - မစွမ်းနိုင် ကုန်၊ မဟာသမုဒ္ဒေါဝ - သည်သာ၊ တံ-ထို စန္ဒဘာဂမြစ်ကြီး၏ကို သမ္မဒိစ္ဆတိ-

ဇီး၊ ဟိ- မှန်၏၊ [ရွေးနိုသ္ဆယ်၌ ''ဟိ'' နေရာဝယ် ''စ—ဆက်ဦးအံ့'' ဟု ရှိ၏။] မဟာသမ္မဒ္ဒေါ-သည်၊ (သမ္မဒ္ဓိစ္စတိ ဥစ္စဝ်)၊စန္ဒဘာဂါ-သည်၊ တိဋ္ဌတု- တည်ပါစေဦး၊ (ထားပုဂ်ိပါဦး)၊ ဧဝံ ရူပါနံ—ဤသို့ သဿော ရှိကုန်သော၊ နိဗ္ဗိန်—တို့၏။] သတ္တမ္ပိ-တရံ-ကိုလည်းကောင်း၊ သဟဿမ္ပိ - ကိုလည်းကောင်း၊ သတ သဟဿမ္ပိ— ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္မဒ္ဓိစ္စတိ—၏။ စ—ဆက်ဦးမည်၊ (တနည်း)၊ စ-လက်ခံနိုင်ပုံသာဓကသေး၊ အာသာ - ထို သမုဒ္ဒရာ၏၊ - တေန - ထို မြစ်တို့၏ တရာ, တထောင်, တသိန်းဖြင့်၊ ဝါ—ထိုသို့ လက်ခံခြင်းကြောင့်၊ ဥနတ္တံဝါ-လိုနေ (ဟောက်နေ)သည်၏ အဖြစ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပူရတ္တံဝါ-ပြည့်လျှံနေသည်၏ အဖြစ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ နှ ပညာယတိ-မထင်ရှား။

၀၀ မေ၀-ပင်၊ သတ္ထာ - သဲည်၊ မာဒိသာဃ၊ပေါသက္ကောတိ၊ သေသာ - ဘုရားရှင်မှ ကြွင်းကုန်သော၊ သမဏပြာဟ္မဏာဒယော- အစရှိသူတို့သည်၊ (နှ သက္ကာန္တိ—၌စ်၊) စန္ဒဘာဂ်—ကို၊ ကုဃ့ဟ္ဘာနန္ဒရာ တို့သည်၊ (သမ္မဒ္ဓိစ္စိတုံ၊ နှ သက္ကောန္တိ) ဝိယ—သို့၊ မမ—၏၊ သောမနဿံ သမ္မဒ္ဓိစ္စိတုံ နှ သက္ကောန္တိ၊ဟန့်—ယခု၊ အဟံ-သည်,မမပီတိသောမနဿံ ကို၊ သတ္ထုနေဒေ၀—အားသာ၊ အာရောစမိ-လျှောက်တော့မည်၊ကုတိ-ဤသို့ ဆုံးဖြတ်၍၊ပလ္လင်'-ထက်၀ယ်တင်ပလ္လင်ကို၊ ဝိနိဋ္ဌါဒိတ္တေ—ပြေ၍၊ စမ္မဝဏ္ဏ- သားရေဂိုဒ်းကို (သားရေ၀ဲဒ်းကို)၊ ပမ္မေါဒေ္ဓတ္ထာ-ခါ၌၊အာဒါ-ဒါ၌) သာဃနှသမယေ-ညနေချမ်းအခါ၌၊ ပပ္ပါ-ပန်း-ပန်းတို့၏၊ ဝဏ္ဏတေဒ—အညာမှ၊ ဆိဒ္ဓိတ္တာ-ပြတ်၍၊ ပဝ္ဝရုဏကာလေ ပြန့်ကြဲနေရာအခါ၌၊ (ဟိုနေရာ ဒီနေရာ ကြွေကျရာ အခါ၌)၊ သတ္တာရံ—ကို၊ (အာဟ-၌စ်) ဝါ-သို့၊ ဥပသက်မိတ္တာ - ၍၊ အင်္ဂါနော - ၏၊ သောမနဿံ-ကို၊ ပဒ၀ဒေဿွော-သိစေလိုသည် (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝံ ပသန္နော အဟံ ဘန္တေတိ အာဗိ'—ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ။

တတ္ထ – ထို ''ဧဝံ ပသန္နော အဟံ ဘန္တေ '' အရှိသော စကားရပ်၌၊ [ဧဝံ ပသန္နော ဘိယျော ဘိညတရော စသည်၌၌ အပေါင်း အာဒေရ + အစိတ် အာယေါ် စပ်။] ဧဝံ ပသန္နောတိ—ကား၊ ဧဝံ - သို့၊ ဥပ္ပန္နသဒ္ဓေါ— ဖြစ်သော သဒ္ဓါရှိပါ၏၊ ဧဝံ – သို့၊ သဒ္ဓဟာမိ - ယုံကြည်ပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ ဘိယျော ဘိညတရောတိ - ကား၊ ဘိယျတရော – အထူးသာလှန်သော၊ အဟိ

ဧဝံ ပသန္နော။ ။ပသန္နော-ဖြင့် ပသန္နဿ ပသာဒ၏(တပစ္စည်း၏)၀ တ္ထုမာဒ်၏ အဖြစ်ကို ပြတော်မူ၏။ဥပ္ပန္နသဒ္ဓေါ-ဖြင့်လည်း ''သဒ္ဓါ''၏ ပစ္စုပ္ပန်းအဖြစ်ကိုပင် ပြအပ်၏။ ဟု သိစေလိုရှိ ''ဧဝံ သဒ္ဓဟာမီတိ အတ္ထော'' ဟု ဖွင့်သည်။

ဘိယျော-ဘိညတရော။ ။[ဘိယျော+အဘိညာ+ တရော။] အဘိညာတောကို ကြည့်ရှု၍ ''အဘိညာယတီတိ အဘိညော'' ဟု ကမ္မသာဓန ပြု၍၊ [အဘိ + ညာ+အ ပစ္စည်း။]ထို့နောက် '' ဘိယျတရော အဘိညာတော '' ကို ကြည့်၍ '' အဓိကော+

ညာတော - အထူးသိအပ်သူတည်း၊ ဝါ - အထူးအသိအမှတ်ပြုအပ်သူတည်း၊ [ထင်ရှားသူတည်း – ဟု ဆိုလိုသည်။] ဝါ–တနည်း၊ ဘိယျတရာတိညော – အထူးသားလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူတည်း၊ ဉတ္တရိ တရဉ္စဏော-အထူးသာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူတည်း၊ ဇာတိ အတ္ထော - ဤကား ဘိယျတရာတိညော၏ အနက်၊ သမ္မောဓိယန္တိ – ကား၊ သမ္မညုတဉ္ဉဏော – သမ္မညုတဉာဏ်အရာ၌၊ ဝါ-တနည်း၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏော-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အရာ၌၊ (ဘိယျောဘိညတရော-၌ဓ်ပ်)။

အတိညော=တိယော်ဘ တိညော” ဟု ကမ္မဓာရယ်ပြုပြီးမှ “ဝိသေသေန + တိယျောဘိညော=တိန္ဒယျာ-တိညတရော”ဟု ဖြစ်စေ၊ “တိယျော တိညံဒုံနံ + ဝိသေသော=တိယျော တိညတရော”ဟု ဖြစ်စေ၌ ဝိသေသတဒ္ဓိတ် ဆက်ပါ၊“တိယျော ဘိညတရော-အထူးအားဖြင့် သာလွန်အသိအမှတ် ပြုအပ်သူ = အထူး၊ သာလွန် ထူးရှားသူ” ဟု အနက်ဖြစ်သည်၊ သုတ်မဟာဝဂ္ဂဘာသာဋီကာ ၃ဒုတိယဝတ္ထုံ(၃၄၅)၌ ဤ#အတိုင်း ပြင်၍ အနက်ဖွင့်ပုံနိုင်သည်။

တနည်း။ ။တိယျတရာဘိညော ဥတ္တရိတတ္တဏောဘိ ကြည့်၍ “ အတိ ဇာနာတီတိ အဘိဉ္ဉာ–အထူးသိတတ်သော ပညာ=ထူးသော ပညာ”ဟု ပြု၊ [အဘိ+ဉာ+အပစ္စည်း+ဇုတ္တိဇောတကာ အာဝစ္စည်း။] တိယျော+အတိညာ ဇောဿာတိ ဘိယျော ဘိညော၊ [ဗဟုဗ္ဗီဟိ] ၊ထို့နောက် ဝိသေသ တဒ္ဓိတ် ဆက်ပါ၊“တိယျော ဘိညတရော-အထူးအားဖြင့် သာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူ”ဟု ဖြစ်သည်။[ဋီကာ၌ “ အတိသယံသဝေ နိ ဇ္ဈာဝေသန–အလွန်ကို ဆိုလိုခြင်း၏ အဋ္ဌမိဖြင့် ” ဟုသော စကားသည် ဝိသေသ တဒ္ဓိတ်ဏိုယ် ရည်ရွယ်သည်။]

သမ္ဗောဓိယံ။ ။သမ္မုဇ္ဇတိ ဇောဃာတိ သမ္ဗောဓိ – အလုံးစုံသော တရားအံ့ လုံးကို သိကြောင်းဖြစ်သော သမ္မညုတဉာဏ်၊တနည်း – သမ္ဗာလေးပါးကိုသိကြောင်း ဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်၊ [သံ + ဗုဒ္ဓ + ဏိ။] သမ္ဗုညုတဉာဏ ပဒဋ္ဌာန် (သမ္မညုတဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော) ဟိ အဂ္ဂပဂ္ဂ ဉာဏ်၊ အဂ္ဂ မဂ္ဂ ဉာဏပဋ္ဌာန (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ဟူသော အကြောင်း ရှိသော) သမ္မညုတဉာဏ် သမ္ဗောဓိနာမ-ရှိကာ။ သမ္မညုတဉာဏ်သည် မုချ သမ္ဗောဓိမည်၍ , အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သည် ဇဝုပစ္စဝဲရအားဖြင့် သမ္ဗောဓိ မည်သည်။

အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏော ဝါ။ ။ သမ္ဗောဓိ အရ ဥတ္တဂုဒ္ဓိဒ္ဓေသ - နည်းအားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ကို ယူပါဟု သိစေလိုရှိ “အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏော ဝါ”ဟု ဖွင့်သည်၊ ဖွန့်၏– ဘုရားရှင်၏ အောဂါမဂ် သုံးပါးသည်လည်း မိမိဆိုင်ရာ ကိလေသာကို ဝါးမနာ နှင့်တကွ ပယ်နိုင်သည်လာဖြစ်၍ ဧည့်ယူတရားကို ဝိတ်ဖုံးတတ်သော မောဟကို ပယ်နိုင်ရကား သမ္မညုတဉာဏ်၏ အကြောင်း ပင်ဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အောဂါမဂ် သုံးပါး၏ ကိလေသာ ပယ်မှုသည် အပြီးအဆုံးသို့ မရောက့်သေးသဖြင့် ပြည့်စုံပြီ ဟု မဆိုနိုင်ခေး၊ သို့ဖြစ်၍ အရဟတ္တမဂ်ကိုသာ သမ္ဗောဓိ အရဟ္ယထားသည်။

ဟိ-မှန်၏၊ အရဟာတ္တမဂ္ဂေနေဝ–အရဟတ္တမဂ်ိဖြင့်ပင်၊ နိပ္ပဒေသာ-အကြွင်းအကျန် မရှိကုန်သော၊ ပဒုဂုဏာ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ–၌ ပဓာနစပ်)၊ ဝါ-ထို့ကို၊ (ဂဟိတာဒ္ဒံ အပ္ပဓာနစပ်)၊ ဂဟိတာ-ယူအပ်ကုန်သည် (ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ကုန်သည်)၊ ဟောန္တိ၊ [အဓိဂတာ ဟောန္တိ၊–၌ကဲ့။] ဟိ–ချဲ့၊ တနည်း–ဇာ-ထင်ရှားအောင်ပြဦးမည်၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာ-တို့သည်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ-ဖြင့်ပင်၊ သာဝကပါရမီဉာဏ်-ကို၊ ပရိယေသန္တိ–ရှာကြကုန်၏၊ ပဓ္ဓောတုဒ္ဒါ၊ ပဓ္ဓောတဗောဓိဉာဏ်(ပဋိလဒ္ဓာန္တိ)၊ ဗုဒ္ဓါ၊ သမ္ဗုညတဉာဏ်ဥဝ–ကိုလည်း ကောင်း၊ သကလေ– အလုံးစုံကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေဝ – တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ပဋိလဒ္ဓာန္တိ))၊ ဟိ - မှန်၊ နေသံ - ထိုဘုရားရှင်တို့၏၊ သမ္ဗံ - အလုံးစုံသော်ဗုဒ္ဓဂုဏ်သည်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ – ကြောင့်သာ၊ ဂ္ဂဏ္ဌတိ – ပြီးစီး၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ်-သည်၊ သမ္မောဓိနာဝ-မည်သည်၊ ဟောတိ၊ တေန-ထိုအရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အားဖြင့်(သမ္ဗုညတဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော သမ္မောဓိမည်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အားဖြင့်)၊ ဘဂဝတာ-ထက်၊ ဥတ္တရိတရော-ထူးကဲသာလွန်သူသည်၊ နတ္ထိ၊ တေန–ကြောင့်၊ ဘဂဝတာ၊ပေါသမ္မောဓိယန္တိ–ဟူ၍၊ (အာဃာတဿ သာရိပုတ္တတ္ထေရော)အာဃာ-ပြီ၊ [မြတ်စွာဘုရားအားခလျှာက်ပြီ။]

၁၄၂။ ဥဠာရာတိ-ကား၊ သေဋ္ဌာ-မြတ်သော၊ (အယံ ဝါစာ-၌စပ်)၊ ဟိ-မှန်၏၊ အယံ ဥဠာရသဒ္ဒေါ-ဤ ဥဠာရသဒ္ဒါသည်၊ (အာဂစ္ဆတိ-၌စပ်)၊ ''ဥဠာ

အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ ဟိ။ ။အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် သမ္ဗုညတဉာဏ်သည် သမ္မောဓိ မည်သည်၏၊ နိပ္ပဒေသ်ကို အာရုံပြုသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကား အဘယ်နည်းဖြင့် သမ္မောဓိ မည်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ ''အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ ဟိ''စသည်ခဲ့၏၊ အဓိပ္ပာယ်တို့၏ မောဓိဉာဏ်သုံးပါးသည် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ကြောင့်သာ ပြည့်စုံ၏၊ ထို့ကြောင့် သမ္ဗုညတဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်လည်း သမ္မောဓိ မည်ပါသည်တုလို့။ [အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏ် သမ္မောဓိ နာမတ္တာဘိ တိုင်အောင်မျှော်၍ ကျမ်းတက်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။ ''ဒွေ ဟိ အဂ္ဂသာဝကာ အရဟတ္တမဂ္ဂေနေဝ'' စသော ဓမ္မာကို ကြည့်၍ သာဝကပါရမီဉာဏ်, ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်, သမ္ဗုညတဉာဏ်ဟူသော ဗောဓိဉာဏ် သုံးပါးနှင့် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တို့ တမျိုးစီဖြစ်၏ဟု ဤနေရာ၌ မှတ်သင့်ဘည်။

တေန။ ။တေနာဘိ သမ္မောဓိနာ သမ္ဗုညတညာဏာ ပဒဋ္ဌာနေန အရဟတ္တမဂ္ဂ ညာဏေနာ–ဋီကာ၊ ဤ၌ ''သမ္မောဓိနာ'' ဟု သုံးစွဲပုံကို ကြည့်၍ ဉာဏ်အနက်ဟော သမ္မောဓိသည် ဈာန်ဖြင့်လိန်သာဓက ပုံလိန်၌ကြောင်းကိုလည်း သတိပြုပါ။ အဘိဓာန် (၀၀၅)၌မူ ''ဗောဓိ သမ္ဗုဒ္ဓါတည္ဘော အရိယာမဂ္ဂေစ နာနိယံ'' ဟု မျှားရာလိုက်၍ ဆိုထားသည်။

ရာနိ ခါဒနီယာနိ ခါဒန္တိ” တိ အာဒီသု - **အစရှိသော** ပါဠိရပ်တို့၌၊ မရေ - ချို့မြိန်ကောင်းမြတ် ဟူသောအာနက်၌၊ အာဂ စ္ဆတိ-လာ၏။ [ဥဋ္ဌာရာနိ-မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဝါ-ချို့မြိန်ကောင်းမြတ် သာယာအပ်ကုန်သော၊ ခါဒနီယာနိ-ခဲဖွယ်တို့ကို၊ ခါဒန္တိ - ခဲစား၊ကြကုန်၏။ မ-၁၊ ၃၀၁။] ဥဋ္ဌာရာဟ ခလ္ဟ ဘဝံ ဝစ္ဆာ ယနေန သမဏော ဂေါတမ္ပံ ပသ်သာယ ပသ်သတိ အာဒီသု - တို့၌၊ သေဋ္ဌေ-အမြတ်ဟူသောအနက်၌၊ (အာဂစ္ဆတိ)၊ [ဘဝံ ဝစ္ဆာယနော- အရှင်ဝစ္ဆာယန သည်၊ ခလ-စင်စစ်၊ သမဏံ ဂေါတမံ-ကို၊ ဥဋ္ဌာရာဟ- မွန်မြတ်သော၊ ဝါ-ထူးခြား ကောင်းမြတ်သော၊ ပသ်သာယ-ချီးမွမ်းခြင်း၌၊ ပသ်သတိ-ချီးမွမ်းး၏။- မ-၃၊ ၂၃၃။] “အပ္ပမာဏော ဥဋ္ဌာရော ဩဘာသော”တိ အာဒီသု- တို့၌၊ ဝိပုလေ-ကျယ်ပြန့်ခြင်းဟူသော အနက်၌၊ (အာဂစ္ဆတိ)၊ [**အပ္ပမာဏော**- အတိုင်းအရှည်မရှိသော၊ ဥဋ္ဌာရော- သော၊ ဝါ- ကြီးမား ကျယ်ပြန့်သော၊ ဩဘာသော- **အလင်းရောင်**သည်၊ ပါတုရ်ဟောသိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ - ဒီ- ၂၊ ၁၃။] သွာဃံ (သော+အယံ)-ထို့ဥဋ္ဌာရသဒ္ဒါသည်၊ ဣဓ-ဤနေရာ၌ (ဥဋ္ဌာရာ ဓေါတေ အယံ သာရိပုတ္တ အာသဘိဝါစာ ဘာသိတာဟူသော ဤပါဠိရုပ်၌)၊ သေဋ္ဌေ- ၌၊ အာဂတော - ပြီ၊ တေန ÷ ကြောင့်၊ “ဥဋ္ဌာရာတိ သေဋ္ဌာ”တိ-ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ။

အာသဘိတိ- ကား၊ ဥသဘသ-မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ- ရဲရင့် မြင့်မြတ်သူ၏၊ ဝါစာသဒ်သိ- စကားနှင့်တူသော၊ **အစလာ** - လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသော၊ အသမ္ဘဝေဓိ-ထိုထို ဤဤ အမျိုးမျိုး တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော၊ (အယံ ဝါစာ ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ [**အစလာ အသမ္ဘဝေဓိတို့ကို** ဟေတုမန္တ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့်

မရေ ဧသဉ်။ ။ ခါဒနီယာနံ (တို့၏) ဥဋ္ဌာရတာ (ဥဋ္ဌာရ၏အဖြစ်သည်) သာတရသာနုဘာဝေန (သာယာအပ်သောအရသာ၏အာနုဘော်အားဖြင့်ဖြစ်၏)၊ ဇုတိ အာဟ- “ မရေရေ အာဂ စ္ဆတိ ” တိ၊ (ထို့ကြောင့် မရေရေ အာဂ စ္ဆတိ ဟု ဆိုသည်)၊ ပသ်သာယ ဥဋ္ဌာရတာ ဝိသိဋ္ဌဘာဝေန (ထူးမြတ်သည်၏အဖြစ်) ဇုတိ အာဟ – သေဋ္ဌေတိ၊ ဩဘာသဿ ဥဋ္ဌာရတာ မဟန္တဘာဝေန (ကျယ်ပြန့်သည်၏ အဖြစ်) ဇုတိ ဝုတ္တံ “ဝိပုလေ”တိ၊–ဋီကာ။]

အာသဘိ။ ။ဥသဘဒ္ဒါသည် အဘိဓာန် (၉၉၆) ဂါထာလာ အနက်တို့တွင် သေဋ္ဌ အနက်ဟောတည်း၊ “ဥသဘသ ဝါစာ”ကို ကြည့်၍ “ဥသဘသ-မြတ်သူ၏၊ ဝါ-ရဲရင့် မြင့်မြတ်သူ၏+ အယံ-ဥစ္စာတည်း၊ အာသဘိ” ဟု ပြု၊ [ဥသဘ+ဆုံ အနက်၌ ဏ ပစ္စည်း- ဒူးယွဲ့ဓောတက ဤပစ္စည်း။] ထို့နောက် ဝါစသဒ်ယိကို ကြည့်၍ “အာသသိ + ဝိယာတိ အာသသိ= ဥသဘ၏ ဥစ္စာဖြစ်သောစကား၊နှင့် တူသောစကား”ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ဆင့်ပါ၊ ဥသဘ၏ ဥစ္စ- ဖြစ်သောစကားနှင့် တူခြင်း၏အကြောင်းဂုဏ်ကို ပြလိုခဲ့၍ “**အစလာ အသမ္ဘဝေဓိ**”ဟု ဇွင့်သည်။

ယူ၍ ''အစလာ- သော၊ ဝါ – လှုပ်ရှားခြင်း မရှိသည်ဖြစ်၍၊ အသမ္ဘဝဓိ— သော၊ ဝါ-ထိုထို ဤ၌ အမျိုးမျိုး တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဥသဘသာ-ဏ်၊ ဝါစာသဒိသီ-သော၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်သည်။]

ကော်သော ဂဟိတောဘိ - ကား၊ အနုဿဝေနဝါ – တစုံတဖယောက်ထံမှ တဆင့်စကား ကြားခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာစရိယ ပရမ္ပရာယဝါ – ဆရာအဆက်ဆက် ဆော်ဝင်ရွက်အပ်သော အစဉ်အလာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဣတိ ကိရာယဝါ-ဤသို့ ဖြစ်စရာရှိ၏ဟု ကြံဆအပ်သော အတ္ထုနေ့ာမတ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပိဋကသမ္ပဒါဒနဝါ-ကျမ်း-ဂန်းကိုသင်ပြပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်အနေ အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ—ပိဋကကျမ်း၊စာကို ကောင်းစွာ တတ်ကျွမ်းကာမျှ ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာကာရ ပရိဝိတက္ကေနဝါ – အခြင်းအရာ (အကြောင်း အရာ)ကို ကြံစဉ်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာဝါ- ဤဟာ သည် ဤလိုဘည်း ဟု အယူဖြင့် တွေးကြံစဉ်းစား နှစ်သက်ခြင်းအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ဝါ – တွေးကြံစဉ်းစား နှစ်သက်အပ်သော အယူအားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ [ဒိဋ္ဌိ- အယူကို+ နိဇ္ဈာန- စဉ်းစားခြင်း + ခန္တိ- နှစ်သက်ခြင်း။] တက္က ဟေဘုဝါ—အာဂမအဓိဂမ မပါ ကြံဆအပ်သော အကြောင်းအရာသက်သက် အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နယဟေတုဝါ—နည်းလမ်းယုတ္တိကို ချိန်ဆခြင်းဟူသော အကြောင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာကဇေတွာ-မလျော်ကဲ့၊ ပစ္စက္ခတော-မျက်ခမှာက်အားဖြင့်၊ ဉာဏေန—ဉာဏ်ဖြင့်၊ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဝိယ—ထိုးဘွင်းသိသကဲ့သို့၊ ကော်သော— တခုသောအဖို့ကို၊ ဂဟိဒတာ- ယူအပ်ပြီ၊ သဒ္ဓိဋ္ဌာနကထာဝဝ— ဆုံးဖြတ်ကြောင်းစကားကိုသာ၊ ဝါ – ခိုင်မြဲတိကျ ဆုံးဖြတ်ချက် ချအပ်သော စကားကိုသာ၊ ကထိတာ—ပြောအပ်ပြီ၊ လှတိ အတ္ထော— ဤကား အနက်။ [ကော်သော ဂဟိတောဏ် အဓိပ္ပါယ်နက်။]

သီဟနာဒေါတိ-ကား၊ သေဋ္ဌနာဒေါ-မြတ်သောစကားသံကို၊ (ပါဠိတော် နဒီတော ဋ္ဌစပ်)၊ နေဝ ဒဒ္ဒဒယန္တေန— နှေးခြင်းကိုလည်းမပြု၊ ဝါ-နှေးလည်း

ဝဋ္ဋိဒိဋ္ဌိတွာ ဒိယ။ ။[ပါဠိတော်ကြည့်ပေ။] ယသ္မာ ဗုဒ္ဓဝိသယေ (ဘုရားအရာ ၌) ဌာဘွာ ဘဝဝတော (၏) အယံ ထေရသ္မ စောဒနာ (အနှင့် သာရိပုတ္တရာထေရ်ကို "ဥဋ္ဌာနာ ဓေါ တေ အယံ သာရိပုတ္တ အာသဘီ ဝါစာ" စသည်ဖြင့် မေးခြင်းဖြစ်၏)၊ ထေရသ္မ စ သော အဓိသယော (ထိုသီဟနာဒ အာသဘိဝါစာကို မိန့်ဆို့မှုသည်လည်း ထေရ်၏အရာမှ ဘုတ်)၊ ကဿ၊ "ဓမ္မက္ခေတာ ဉာဏေန ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဝိယာ" တိ ဝုတ္တံ၊ [သင့်ကိုယ်တိုင် မျက်မှောက်ပြု၍ ဉာဏ်ဖြင့် သိသလိုဟု "ဝိယ" ထည့်၍ ဆိုထား၏-ဟူလို။] -ဋီကာ။

သီဟနာဒေါ။ ။နဒနံ နာဒေါ-ဟောက်ခြင်း, ဟောက်သံ၊ [နဒ+ဃ။] သီဟ သဒ္ဒ+နာဒေါသီဟနာဒေါ=ခြင်္သေ့၏ဟောက်သံ၊သီဟနာဒေါဝိယာတိ သီဟနာဒေါ=

မံနွေးစေပဲ၊ နံ ဂဂ္ဂရာယန္တွေန – ယံမှား ကြောက်ရွံ့ခြင်းကိုလည်း မပြုပဲ၊ ဝါ– မယံမှား မကြောက်ရွံပဲ၊ သိဟေန ဝိယ-ခြင်္သေ့ကဲ့သို့၊ (တေ-သင်္ဃသည်)၊ [ပါဠိတော်မှ ကတ္တားကိုယူပေးသည်။] ဥတ္တမနာဒေါ–မြတ်သောအသံကို၊ နဒိတော–မြွက်ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော-ဤကားအနက်၊ [သီဟေန-သည်၊ ဥတ္တမနာဒေါ-ကို၊ နဒိတောဝိယ-ကဲ့သို့၊ တေ–သည်၊ ဥတ္တမနာဒေါ-ကို၊ နဒိတော-ပြီ၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။]

ကိ' တေ သာရိပုတ္တာတိ – ဟူသော၊ ဣမံ ဒေသနံ – ဤဒေသနာတော်ကို၊ ကသ္သ-ကြောင့်၊ အာရဒ္ဓါ - အားထုတ်တော်မူသနည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ အနုယောဂဒါပနတ္ထို – မေးစိစစ်ချက်ကို စင်ကြယ်စေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါ – မေးစိစစ်ချက်ကို အဖြေပေးစေခြင်းအကျိုးငှါ၊ (အာရဒ္ဓါ -ပြီ၊ ဣတိ– ဤကား အဖြေတည်း)၊ ဟိ-ချဲ့၊ ကေစ္စော–အချို့သူသည်၊ သီဟနာဒ-ခြင်္သေ့မင်း၏, ဟောက်ခြင်းအလား, မြတ်သောစကားကို၊ နဒိတွာ - မြွက်ဆိုပြီး၍၊ အတ္တာနော–ဓိ၊ သီဟနာဒေ-ဌို၊ အနုယောဂံ–မေးစိစစ်ချက်ကို၊ ဒါတုံ-စင်ကြယ်စေခြင်းငှါ၊ ဝါ–အဖြေပေးခြင်းငှါ၊ နသဒ္ဓေါတိ-မစ္ဆမိုးနိုင်၊ နိသံသန့်-စကား

ခြင်္သေ့၏ဟောက်သံနှင့်တူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏စကား၊ ထို သီဟနာဒနှင့်တူခြင်းမှာလည်း မြတ်သောကြောင့် ဖြစ်ရကား " သေဋ္ဌနာဒေါ " ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်လည်း တွင့်ဆုတ် နံ့နွေးခြင်းလည်း မရှိပဲ ကြောက်ရွံ့ ယံမှားမှုလည်းမရှိပဲ "ခြင်္သေ့ ဟောက် သလို ခရဲရဲဝံ့ဝံ့ မိန့်မြွက်အပ်သော မြတ်သောစကား" ဟု ဆိုလိုတာည်း။

ဂဂ္ဂရာယန္တွေန။ ။[ဂဂ္ဂရ + အာယ + အန္တွေ။] ဂရတိ သိဒ္ဓိတိတိ ဂဂ်ရော-ဂက်ဂက်အသံ = ကွဲအက်သောမြည်သံ၊ [ဂရဓာတ်+ ရ်ပစ္စည်း၊ မောင့်လွှာန် ဏ္ဍာဒိ ၁၅၂ သုတ်။] ဂဂ္ဂရံ+ ကရောတိတိ ဂဂ္ဂရေယန္တော = ဂက်ဂက် အသံပြုသူ= ကွဲအက်သော မြည်သံပြုသူ။ [မောင့်လွှာန်ခ့ဒါကဏ္ဍ ၁၀သုတ်ဖြင့် အာယသက်, အန္တသက်။] ဤအသံလည်း အပြစ်ရှိသော (မကောင်းသော) အသံပင်ဖြစ်သည်၊ [တေဆိန္နသရာ ဝိ ဟောန္တိ ဂဂ္ဂရသရာဝိ ကာဏသရာဝိ– ဒီ- ၂၊ ၁၅၀။]ဋီကာဌကား အေကင်္ဂါ ပါဠိကို ဤသရေ့ရသည်။

ဘဂ္ဂရာယန္တွေန။ ။[ဘဂ္ဂ+ အာယ+အန္တွေ၊ ရဲ- လာ။] ဘဂ္ဂ နာဝ်ဗုဒ်နောင် ကရ ဝေါ်၏ အနက်၌ အာယသက်၊ ကျိုးပြတ် (ကွဲအက်) သော်အသံကိုပြုသူ - ဟု သမ္ဗန္ဓဖြစ်၏၊ ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်သူသည် စကားပြောလျှင် ပြတ်ပြတ်သားသား မဖြစ်ပဲ အသံတုန်တုန်ရီရီ ထစ်ထစ်ငေါ့ငေါ့ ဖြစ်တတ်သည်၊ ထိုသို့ မဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလိုမို့ " နံ ဘဂ္ဂံရာယန္တွေနာတိ အဟရိသက်္ကေန = ယံမှား ဝိုးရိုင်ကြောက်ရွံ့မှုမရှိပဲ " ဟု ရွိကာ ဖွင့်သည်။

အနုယောဂဒါပနက္ကံ။ ။[အနုယောဂ+ဒါပန+အတ္ထော်။] အနုပုဗ္ဗ+ယုဇ်ဓာတ်ဖြင့် ပြီးသော "**အနုယောဂ**"ဝှင်သည် တချို့ကနေရာ၌"အားထုတ်ခြင်း"အနက်ကို ဟောင်၏၊ ဥပမာ – ဘာဝနာနုယောဂ မနုယုတ္တာ ဝိဟာရေယျာမ (၀ - ၁၊ ၂၇) စသည်တည်း၊

ဖြင့် ပုတ်ကိုက်နှိပ်နယ်မှုကို၊ (သေသောချာချာ နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် မေးမှုကို)၊ နက္ခမတိ-မခံ၊ [မခံနိုင်- ဟူလို။] လေပေ–ညှင်းပျော်ငင်း၌၊ ပဲတိတမက္ကဒ္ဒေဝိယ–ကျားသော မျောက်ကဲ့သို့၊ ဟေဝံတိ၊ [ပျာယိပျာယာ ထောက်ထာည်းရာ မရဲ ဖြစ်နေသည်-ဟူလို။] ခမမာနှ - မှတ်အပ်သော [ပန်းတဲ့သမားတို့၏ ပို့၌ မီးဖြင့်ပူစေအပ်သော]၊ အပရိသုဒ္ဓလဲ့ဘဟ - မစင်ကြယ်သော သဲသည်၊ ဈာယီတွာ – လောဝ်၍၊ ဈာမအင်္ဂါရော–လောင်အပ်သော မီးသွေးသဲသည်၊ ဟောတိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဝေ်-တူ၊ ဈာမအင်္ဂါရော ဝိယ-ကဲ့သို့၊ ဟောတိ။

ဧကော–တဲယောက်သည်၊ သိဟနာဒေ-၌၊ အနုယောဂဲ–ကို၊ ဒါဝိယမာ နော–သုတ်သင်စေအပ်သော် (အရှင်းခိုင်းအပ် အဖြေပေးခိုင်းအပ်သော်)၊ ဒါတုံ–ဌ၊ သင်္ကေတိ၊ နိဃံသနံ-ကို၊ ခမတိ–ခံ၏(ခံနိုင်၏)၊ ခမမာနံ –

တံချို့နေရာ၌ "စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်း" အနက်ကို ဟောဏ၏၊ ဥပမာ - အနုယောဂဝတ္ထုနိသာဓယ (၆-၅၊ ၂၀၉) စသည်တည်း၊ ဤနေရာ၌လည်း စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်း အနက်ကိုပင် ဟောသည်။

"ဒါပန" ဦ "သောဓာပေတုံ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ဒါ" ဓာတ်မဟုတ် "ဥသာဓန" အနက်ကို ဟောသော "ဓ" ဓာတ်တည်း၊ "သောဓန" ဟုသည် သုတ်သင်ခြင်း = ဝင်ကြယ်စေခြင်းတည်း၊ မန်၏– နှိပ်နယ်မှု (နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် ကတ်တီး ကတဲကတ် မေးမှု) ကို ခံနိုင်သော သိဟနာဒကို မိန့်မြွတ်သူသည် လို့ရင်း မေးစိစစ်ချက်ကို သုတ်သင်သူ=စင်ကြယ်စေသူ=အဖြေပေးသူမည်၏၊ စစ်ဆေးမေးမြန်းသူသည် ထို့မေးမြန်းချက်ကို သုတ်သင်ခိုင်းသူ=စင်ကြယ်အောင် ပြုခိုင်းသူ=အဖြေပေးစေသူမည်၏၊ ဤနေရာ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အနုယောဂကို စင်ကြယ်စေသူ = အဖြေပေးစေသူမည်၏၊ ဘုရားရှင်ကား၊ စင်ကြယ်စေအောင်ခိုင်းသူ=အဖြေပေးစေလိုသူတည်း၊ "ဒါတုံ ဒါဝိယ မာန" ဤဦးရင်းသည် ဧခဝဏ် သောခနအနက်ဟော ဟုပင် မှတ်ပ။ [ဦးကာလာ စကား များကို ကိုးကားရ၌ နီတိ၊ ၈၁တု၊ ၀၂ - ၀၃ ၌ ဆုံးဖြတ်ထား၏၊ ရွာလေတော့။]

လေပေ။ ။"ညွှန်ပျောင်း" ဟု ရှေးနိဿယအတိုင်း ပေးလိုက်ပါသည်၊ ကွမ်းစဉ်များ၌ "မက္ကုလေပ- မျောက်နဲ့စေး= (မျောက်ကို စေးကပ်စေသော အစေး" ဟု အသုံးတချို့ရှိရာ ဤ၌မူလည်း လေပ– အရ သစ်ပင်မှ ထွက်သော သစ်စေးတမျိုး ဖြစ်သင့်ပါသည်၊ မှန်၏– သစ်ပင်ပေါ်၌ နေလေ့ရှိသော မျောက်သဖွဲ့ဝါအတွက် ညွှန်ထဲကျိုထက် မျောက်နဲ့စေးခေါ် သစ်စေးဖြင့် ဖွဲ့မိခြိုက ပို၍ နီးစပ်ပါသည်။

ခမမာနံ။ ။ခမမာနဉ္ဇ် တာဝဃမာနံ (မီးဖြင့် ပူစေအပ်)၊ တာဝန်ခွဲထွေ (ဤနေရာ၌ တာပနကို) ဂဂ္ဂနိယာ (မွေးမိုး သို့မဟုတ် မိုက်ခွက်=လုံး၌)၊ မောပန်သီသေန် (ချေးဩွာ်တိုကို မွတ်ထုတ်ခြင်းကို အဦးပြု၌) ဝဒတိ- (အင္ဂကထာ ဆရာဆိုသည်၊) ဦကာ။ [ဂဂ္ဂနီ ကို အတိဓာန် (၄၉၉) ဂါထာ နိဿယသင့် "မွေ့အိုး" ဟု ဘာသာပြန်တော်မူသည်၊ ဤနေရာ၌ အခြံကျိုသော အိုးတမျိုးဖြစ်ရာ၌သည် "ဖို့ ဇားဖို့" ဟုလည်း ဘာသာပြန်ကြ၏။]

အပ်သော၊ နိဒ္ဒေါသ,ဇာဝဲဆဲခွပ်ဝိဃ်ယ - အပြစ်မရှိသော ရွှေကဲ့သို့၊ အဓိကတရံ – သာ၍လွန်စွာ၊ သောဘတိ - တင့်တယ်၏။ [သူ၏ စွမ်းရည်က ခက်ခက်မေးလေ လေးလေး နက်နက် ဖြေနိုင်လေ ဖြစ်သောကြောင့် အလွန်တင့်တယ်သည်။] ထေရော - သည်, တာဒိသော - ထိုကဲ့သို့ ဂျုအပ်သူတည်း၊ (ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးထည်း)၊ တေန - ကြောင့်၊ နံ - ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာကို၊ ဘဂဝါ - သည်၊ (အာရဒ္ဓ-ဥစ်ပဝ်) အဃဲ – ဤ သာရိပုတ္တရာသည်၊ အနုယောဂက္ခမော - မေးစိစစ်ခြင်းကိုခံနိုင်၏၊ ဣတိ – သို့၊ ဥ တွာ - ၍၊ သိဟနာဒေ – ဥ်၊ (ခြင်္သေ့မင်း၏ ဟောက်ခြင်းအလား လျှာက်ထားအပ် မြတ်သောစကား၌)၊ အနုယောဂဒါပနတ္ထံ – မေးစိစစ်ချက်ကို သုတ်သင်၊ စေခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဝါ - မေးစိစစ်ချက်ကို ရှင်းလင်းအဖြေပေးစေခြင်း အကျိုးငှါ၊ ဣဒမဗ္ဗော - ကိုလည်း၊ (ကိ,တော သာရိပုတ္တ စသော ဤဒေသနာတော်ကိုလည်း)၊ အာဒတိ - ပြီ။

တတ္ထ–ထို ကိ်တေ သာရိပုတ္တ-အစရှိသော ဒေသနာတော်၌၊ သမ္မေတေတိ-ကား၊ သမ္မေ - ကုန်သော၊ ဧတ-ထို ရွေးရွေးက ပုဉ်တော်မူပြီးသော ဘုရားရှင်တို့ကို၊ တယာ- သည်၊ (ဝိဒိတာ,ကိ' –သိအပ်ကုန်သလော - ဟဲ့ ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဧဝံသိလာတိအာဒီသု - အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ လေ့ာကိယ် လောကုတ္တရဝေနေ- လောကီလောကုတ္တရာ အပြားအားဖြင့်၊ သီလာဒိနိ– သီလစသောရှိသည်တို့ကို၊ ပုစ္ဆတိ – မေးတော်မူ၏။ [အာဖဿိဖြင့် သမာဓိ ပညာ, ဝိမုတ္တိကို ယူ။] တေသံ– ထိုပုဒ်တို့၏ (ထိုသီလစသည်တို့၏)၀ိဘာဝရကထာ– အကျယ် ဖြစ်သောစကား၊ကို၊ မဟာဝဒါနေန– သုတ်၌၊ (မဟာ)ကထိတာဝ– ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်သာ။ [ဒီ-၌၊ ၂။ ၁၉ ဋ္ဌ။]

ကိ်ပန တေ သာရိပုတ္တ-ယေ တေ ဘဝိဿန္တိ်တိ(ဧတ္တ)–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ (ဂုဠ္ဆတ္ထံ–လျှို့ဝှက် တိမိမြုပ်မှုပုံနေသော အနက်ကို)၊ စ(ဥဒ္ဓရိထာ ဒသြမိ)–ထုတ်၍ ပြဦးမည်၊ တာဝ–အနာဂတပဒုတ္တိမှု ရွေးဦးစွာ၊ အတီတာ–လွန်လေပြီးသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ နိရုဒ္ဓါ- ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ ချုပ်တော်မူပြီးကုန်ပြီ၊ အပဏ္ဏတ္တိက ဘာဝံ – နာမည် ပညတ် မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂုတာ – ရောက်တော်မူကုန်ပြီ၊ ဒိပ်သိခါ ဝိယ–ဆီမီးလျှံကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗုတာ-ရုပ် နာမ် ခပ်သိမ်းဘေးငြိမ်းတော်မူကြကုန်ပြီ၊ ဧတံ-သို့၊ နိရုဒ္ဓေ–ကုန်သော၊ အပဏ္ဏတ္တိက ဘာဝံ-သို့၊ ဂတေ- ကုန်သော ဘုရားရှင်တို့ကို၊ တံ ဂုဏံ – အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ– အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဇာနိဿာသိ- သိနိုင်လိမ့်မည်နည်း။ [မသိနိုင်ရာသည် မဟုတ်လား,–ဟု မေးတော်မူလိုသည်။]

အမှာ။ ။ ဤသမ္မေ တေ စသည်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ဋီကာဖွင့်အတိုင်း ပါဠိတော်နိဿယ၌ ပြထားပြီ။

ပန – အထူးကား။ [တို အတီတဗုဒ္ဓတို့ကို မသိနိုင်ခြင်းထက် သာ၍မသိနိုင်သော အနာဂတဗုဒ္ဓတို့ကို ဆိုဦးအုံ– ဟူလို။] အနာဂတဗုဒ္ဓါနံ – တို့၏၊ (နောင်ပွင့်တော်မူမည့် ဘုရား၌ငှင်တို့၏)၊ ဂုဏာ–တို့ကို၊ ကိန္တိ—အဘယ်သို့လျှင်၊ တယာ–သည်၊ အတ္တနော ၏။ စိတ္တေန–ဖြင့်၊ (အနာဂတံသာ ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော အတိဘုံဉ်စိတ်ဖြင့်)၊ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဘာ–ပိုင်းခြားရ၌၊ ဝိဇိတာ– သိအပ်ကုန်သနည်း၊ ဣဘိ–သို့၊ ပဒ္ဓန္တော–ခေးတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဧဝံ-သို့၊ (ကိ" ပန တေ သာဝိပုတ္တ ယေ တေ ဘဝိဿန္တိ အစရှိသော စကားကို)၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ။

ကိ"ပန တေ သာဝိပုတ္တ အဟံ တေရဟိသိ – ဟူသော စကားကို (အာဟာ-ဠ်စပ်၊)အနာဂတာ-ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါပိ—တို့သည်လည်း၊ အာဒာဘာ–ပဋိသန္ဓေ အားဖြင့် မဖြစ်ကုန်သေး၊ အနိဗ္ဗတ္တာ–ခန္ဓာအားဖြင့်လည်း ထင်ရှား မဖြစ်ကုန်သေး၊ အနုပ္ပန္နာ-ပစ္စုပ္ပန်ကာလအားဖြင့် မဖြစ်ကုန်သေး၊ တေပိ–ထိုဘုရားရှင်တို့ကိုလည်း၊ တံ့ ကထံ၊ ဇာနိဿာသိ– သိနိုင်လိမ့်မည်နည်း၊ (မသိနိုင်ရာသည် မဟုတ်လော၊)ဟိ–မှန်၊ တေသံ–တို့ကို၊ ဇာနနံ–သိခြင်းသည်၊ အပဒေ–ခြေရာမရှိသော (ခြေရာမထင်နိုင်သော)၊ အာကာသေ–ကောင်းကင်၌၊ ပဒဒဿနံ ဝိယ – ခြေရာကို ရှုမြင်ခြင်းကဲ့သို့ (ခြေရာကို မြင်အောင်ကြည့်ရသလို)၊ ဟောတိ၊ ဣဒါနိ–၌၊ မယာ–နှင့်၊ သမ္မိ"၊ ကေဝိဟာရေ–တကျောင်းတည်း၌၊ (တုံ့)ဝသိ – နေ၏၊ ကောတော – တပေါင်းတည်း၊ ဘိက္ခဟ – ဆွမ်းအလို့ငှ၊(ဆွမ်းခံ)၊ စရသိ–လှည့်လည်၏၊ ဓမ္မဒေသနာကာလေ - တရားဟောရာအခါ၌၊ ဒက္ခိဏ ပဿေ–လက်ျာ နံပါး၌ (လက်ျာဖက်ဘေး၌)၊ နိသီဒသိ – ထိုင်၏၊ ကိ"ပန – အဘယ်သို့နည်း၊ (ဘယ်လိုလဲ)၊ မယံ –ဇာ၊ (သင်နှင့်အတူ နေသော ငါ၏)၊ ဂုဏာ–

အနာဂတမဲ့ဖွါနံ ပန။ ။ပန–သဒ္ဒါ ဝိသေသတ္ထ ဒေဘတနော၊ ထေန အဟိ ဘေဝ့ တာဝ ခန္ဓာန် ဘူတပုဗ္ဗတ္တာ (အထင် အရှားဖြစ်ပီး ဖြစ်သောကြောင့်) ၊တတ္ထ-(ထို အတိတ်ဘုရားရှင်တို့၏ ခန္ဓာတို့၌)၊ သိယာ ဉာဏာယ သတိသယေ (မိမိ သဝဝကာ၏ အရာ၌)၊ ဝတိ (ဖြစ်နိုင် သိနိုင်ခြင်းဖြစ်ရာ၏)၊ အနာဂတေသု ပန သတ္တသော အသဉ္ဇာတေသု (ခန္ဓာ အထင်အရှား မဖြစ်သေးသော ဘုရားရှင်တို့၌)၊ ကထံ (အဘယ်နည်းဖြင့် သိနိုင်ရာသနည်း)၊ ဇုတိ ဇ္ဇမတ္တိ ဧဝေတေတိ၊ တေနာဟ–"အနာဂတာဒီ"တိ အာဒိ၊[နောက်ဝါကျ၌ တွေ့ရလိမ့်မည်။] ဇ္ဇီကာ။

ဒိဇ္ဇောန ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဘာ။ ။ဧဒေဘောဝရိယဉာဏ်သည် လွန်ပြီးခုနစ်ရက်, လာမည့် ခုနစ်ရက် အတွင်း၌သာ သိနိုင်၏၊ သို့ဖြစ်၍ "စိတ္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္တာ ဝိဇိတာ" ဟူသော စကားဘို့ ဧဒေတောဝရိယဉာဏ်၏ ကိစ္စကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ အနာဂတံသဉာဏ်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည် ဟု မှတ်ပါ။။ [အတီတဘုရားရှင်တို့ကို စိတ်ဖြင့် သိရာ၌လည်း ဝုဇ္ဈနိဝါသဉာဏ်ကိုပင် ရည်ရွယ်သည်။]

တို့ကို၊ အတ္တနော-၏၊ စေတသာ-ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နံတူဒ-၍၊ တယာ-သည်၊ ဝိဒိတာ-သိအပ်ကုန်သလော၊ ဣတိ-သို့၊ အနုယုဉ္ဇန္တေဒ - မေးစီစစ်လိုသည် ဖြစ်၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ထေရော-သည်၊ ပစ္ဆိတေ ပစ္ဆိတေ -- မေးအပ်တိုင်း မေးအပ်တိုင်းသော အရာ၌၊ "နော ဟေတံ ဘန္တေ" ထိ -- ဟူ၍၊ ပဋိက္ခိပတိ - ပယ်၏။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။ ဗုဒ္ဓက မေးခွန်းသုံးခု မေးတော်မူရာ "နော ဟေတံ" ဟု ချည့် ဖြေထားသည်။]စ-ဆက်၊ (တန္တည်း) စ--ပရိယာဂရုပက္ခမ္မတပါ - ဧဝဒဂ ပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ထေရဿ-၏၊ ဝါ-သည်၊ ဝိဒိတမိ - သိအပ်သော အရာသည်လည်း၊ အတ္တိ- ၏၊ အဝိဒိတမိ-သဉ်လည်း၊ အတ္ထိ၊ သော-ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဆာတ္တနေဒ်-၏၊ ဝိဒိတဉ္ဉာနေ--သိအပ်သော အရာ၌၊ ပဋိက္ခေပ်--ကို၊ ကရောတိ ကိ - ပြုသလော၊ အဝိဒိတဉ္ဉာနေ-၌၊ [ပဋိက္ခေပ်--ကို၊ ကရောတိ ကိ --လော၊) ဣတိ--ဤကား အဖေးတဲ့သည်း၊ ဝိဒိတဉ္ဉာနေ--၌၊ (ပဋိက္ခေပ်--ကို၊) နံ ကရော်တိ- မပြု၊ အဝိဒိတဉ္ဉာနေယေဝ-၌သာ၊ (ပဋိက္ခေပ်)၊ ကရော်တိ-၏၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။

ကိရ-ချဲ့ဦးအံ့၊ ထေရော-သည်၊ အနုယောဇေဝ- မေးစီစစ်ချက်ကို၊ အာရဒ္ဓေ ယေဝ-- အားထုတ်တော်မူအပ်ပြီးသော်သာ (အားထုတ်ပြီးလျှင် ပြီးချင်း)၊ အညာသိ-သိပြီ၊(ကိ်)၊ အဃံ အနုယောဇေါ- သည်၊ သာဝကပါရမီဉာဏော-သာဝကတို့၏ အတ္တဒိအထိပ်သို့ ရောက်သော်သိခြင်း၌၊ နံ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊

ဒိဒိတဉ္ဉာနေ နကရောတိ။ ။မိမိသိအပ်သော အရာ၌ "နော ဟေတံ ဘန္တေ" ဟု ပယ်ဖြစ်မှုကိုမမြဲ၊ အကယ်၍ဤလျှင် သိပါ့လျက် မသိဟု ပြောရာရောက်၍ သမ္မဇာန မုသာဝါဒ အကြောင်းခဲ့ ပယ်ပြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် " ဝိဒိတဉ္ဉာနေ နကရောတိ " ဟုဆိုသည်။ [ဝိဒိသဉ္ဉာနေ နကရောတိ၊ (ကဿ) သိကွာပဒေနေဝ တာဒိသံသဃ ပဋိက္ခေပဿ (သိလျက် မသိဟု ပြောခြင်း ဟူသော ပယ်ဖြစ်မှုမျိုးကို) ပဋိက္ခိဿတ္တာ့၊ သေတုဿာ တတော ဓ၊--ရွိကာ။]

ထေရောကိရ။ ။ကထံ ပန ထေရော ဒွယသမ္ဘဝေ(ဝိဒိတဉ္ဉာန အဝိဒိတဉ္ဉာနဟု နှစ်မျိုးဖြစ်နေရာ၌၊) ပဋိက္ခေပမေ အကာသိ၊ နံ ဝိဘဇ္ဇဗျာကာသိ (ခွဲခြားရှင်းပြရာ ရောက်သနည်း)၊ ဣတိ အာဟ- ထေရော ကိရာတိ အာဒိ၊ (ဤသို့ မေးခွန်းမျှယ်ရှိရှိ ထေရော ကိရ စသည်မိန့်ခဲ့) -- ရွိကာ။

သာဝကပါရမိဉာဏေ။ ။[သာဝက+ ပုါရမီ+ ဉာဏ၊] ပါရမီ-အဆုံး အပိုင်း အခြား=အထွတ်အထိပ်သို့+မိနေဘတိ--ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပါရမီ-မည်၏၊ [ပါရ+မိဓာတ်+ဏိ ပစ္စည်း။]"သာဝကာနံ ဥက္ကံသ ပရိယန္တဂတေ"ဟူသော ရွိကာကို ထောက်၍ " မိနေဘတိ- ရောက်တတ်၏" ဟု အနက်ပေး၊ မိနေဘတိ်ုလည်း မာဓာတ် , မိဓာတ် , မီဓာတ် သုံးမျိုးမြဲခိုသင့်သော်လည်း ဝတ် အနက်ဟောရာ၌ "မီ" ဓာတ်ကိုသာ ဓာတ္တုဩဃဒီဟ ပြသောကြောင့် "မီ" ဓာတ် ဟု မှတ်ပါ။

သမ္မညတညာဏေ – သမ္မညတ္တ၏ အဖြစ်ဖြင့် သိခြင်း၌၊ အယံ အနုယောဂေါ (ဟောတိ၊) ဣတိ– ဤသို့သိပြီး၊ ဣတိ—ကြောင့်၊ [ဣတိ တသ္မာ အကြေကြိုပ်။] အတ္ထနော—၏၊ သာဝကပါရမိဉာဏေ– သာဝကပါရမီဉာဏ်၌၊ ပင်္ကေပ်—ကို၊ အကတ္တာ-၍၊ အဝိဒိတဥာန-မသိအပ်သော အရာဖြစ်သော၊ သတ္တညတဉာဏေ-၌၊ ပင်္ကေပံ ကရောတိ၊ တေန – ကြောင့်၊ ဝါ – ထို့နောက်ဟော် ဘန္တေ ဟူသော စကားဖြင့်၊ ဣဒမိ- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း၊ ဒီဟေတိ-ပြု၏၊ (ကိ်—အဘယ်သို့ ပြသနည်း၊) ဘဂဝါ-ရှား၊ မယံ- တပည့်တော်၏၊ ဝါ-မှာ၊ အတီတာနာဂတ ပစ္စုပ္ပန္နာန်-ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ သိလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိကာရဏဇာနန သမတ္တံ-သိလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိဟု ဆိုအပ်သော အကြောင်းတို့ကို သိခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ သတ္တညတညာဏံ—သည်၊ နတ္ထိ– မရှိပါ၊ ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ။

ဤသာတိ - ကား၊ အတီတာဒိဘေဒေသု - အတိတ် အစရှိကုန်သော အပြား ရှိကုန်သော၊ ဧတေသု ဗုဒ္ဓေသု–တို့၌၊ (ဧတေသု ဗုဒ္ဓေသု–အဒိဘုရုးရှင်တို့၌" ဟု ပေးပ။။] အထ ကိ်ဠုဖိတိ–ကား၊ အထ–ထို့သို့ဖြစ်လျှင်၊ ကသ္မာ–အဘယ်ကြောင့်၊[ကိ်ဠု ရဟိ–ကို ဖွင့်သည်၊ ဟိတ် အနက်ဟော ပုစ္ဆာဝါစက နိပါတ်–ဟူလို။] ဧဝံ-သို့၊ ဉာဏေ – ဧဝေဘာပရိယာဉာဏ်သည်၊ [ပါဠိတော်ကိုကြည့်၍ ပေးသည်၊ အဋ္ဌကထာ အလို၊ ဉာဏေ-သမ္မညတ္တဉာဏ်သည်–ဟု ဆို၏။] အသတိ- မရှိသလော်၊ [အထကသ္မာကို ထပ်ဖွင့်သည်။] တယာ-သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဧဝံပသန္နေ အဟံ

ဇာနနံ ဉာဏံ။ [ဉာ+ယု။] ပါရမီ ဧဝ+ဉာဏံ= ပါရမီဉာဏ်၊ [အဝဝေါရဏာ ကမ္မဓာရယ။] သာဝကာနံ + ပါရမီဉာဏ်- သာဝက ပါရမီဉာဏ်၊ သာဝကပါရမီဉာဏ်သည် နာမည်တချို့ဟု ယူဆ၍ အဋ္ဌကထာ၌ "ဒ်ု"ဝယ် ဒီဃရှိသည်၊ ဂျီကောင်္ခမူ သမသိအလယ် ရဿပြုလျက် "သာဝကပါရမိဉာဏံ"ဟု ရှိသည်၊ "သာဝကာနံ ဉတ္တိသ ပရိယန္တဇာတေ ဇာနနေ၊ သမ္မညတညာဏေ သမ္မညတေ၁ယ ဇာနနေ"ဟူသော ဋီကာကို ကြည့်၍ အနက်ပေးထားသည်၊အရချို့ ဆရာတို့အလို "သာဝကပါရမီဉာဏေ-သာဝက ပါရမီဉာဏ်အရာ၌၊ သမ္မညတညာဏေ-သမ္မညတဉာဏ်အရာ၌"ဟု ပေးပ။။

သိလ၊ပေ၊ဇာနန သမတ္တိုး။ ။သိလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိတို့ကို ဒွန်ပွဲကား ရဏနှင့် ကမ္မဓာရည်းတွဲ၊ သိလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိဟု ဆိုအပ်သောအကြောင်းများ-ဟူလို၊ ဖုန်၏–ဗုဒ္ဓ၏ သိလ စသည်တို့သည် ဗုဒ္ဓဂို၏အကြောင်း ဖြစ်၏၊ အခြားသူတို့က ဗုဒ္ဓ ဟု သိခြင်းခြင်း၏အကြောင်းလည်း ဖြစ်သည်၊- ဋီကာ။ [သမတ္တနှင့်တွဲရာ၌ ရွှေပုဒ်ဝယ် အာဓာရအနက်ကိုသာ ဆရာဖြတ်တို့ ပေးလေ့ရှိသည်။]

ဘန္တေ အစရှိသောစကားကို)၊ ကထိတ်-ပြောအပ်သနည်း။ ဣတိ-သို့။ ဝဒတိ-မိန့်တော်မူ၏၊ [ဘုရားနှုတ်က အရှင်သာဝိပုတ္တရာအား မိန့်တော်မူသည်။]

၁၄၃။ **ဓမ္မန္တယောတိ - ကား၊ ဓမ္မဿာ - ဟုတ်မှန်သော် သဘောအားဖြင့် သိထိုက်သောတရားကို ဆောင်ထား ဆုံးဖြတ်တတ်သော၊ [ဉာဏ်သည်] ဝိသေသန စပ်ပ။]** ပစ္စက္ခတော-မျက်မှောက်အားဖြင့်၊ ဉာဏသာ-သိသောဉာဏ်သို့၊ အနုမာနတော-အစဉ်လျော်ဉာဏ်၌ ဖြစ်သောဉာဏ်ကို၊ အနုဂန္တွာ-အစဉ်လိုက်၍၊ ဥပဂန္တုံ-ဖြစ်သော၊ အနုမာနဉာဏံ - အနုမာနဉာဏ်ကို၊ (နှိုင်းယှဉ်အပ်သောသဘောကို နှိုင်းယှဉ်တတ်သောဉာဏ်ကို)၊ နယဂ္ဂါဟတာ - နယဂ္ဂါဟဉာဏ်ကို၊ (မြင်အပ်ဖူးသော သဘောဖြင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်သော သဘောကို မှတ်ယူတတ်သော)

ဓမ္မန္တယော။ ။[ဓမ္မ + အန္တယော။] ဓမ္မအရ ပစ္စက္ခဉာဏ်ကို အရေးကောက်ပါဟု သိစေလို၍ " ဓမ္မဿ ပစ္စက္ခတော ဉာဏဿ " ဟု ဖွင့်သည်၊ အနုမာနညေ့ကို. ဝိယ သဿပဝိဋ္ဌံကံ အဟုတ္ဝာ (ယံမှားမှဟူသော ကျောဝတ်နောက်ခံ မရှိပဲ)၊ "ဗုဒ္ဓ ဒိဒ"ဆို ယထာ သဿဝတော (ဤဟာသည် ဤလိုတည်း ဟု ဟုတ်မှန်သောသဘော အားဖြင့်) ဧ ယံဒေ့ရေ့ကို (ဆောင်ထား) နှိပ်ခဲ့နော်ဝိ (ဆုံးဖြတ်)ဟုတ် မဟေ့၊-ရှိကာ။

အနုယောဂ် စသည်။ ။"အန္တယော"ကို "အနုယောဂ်" ဟု ပဌမပုဒ်၌ "အနုဂန္တွာ ဥပဂုန်" ဟု ထပ်ဆင့်ဖွင့်သည်၊ အနု+ ဇတိတိ အန္တယော=ပစ္စက္ခဉာဏ်သို့+ အစဉ်လိုက်၍ဖြစ်သော ဉာဏ်၊ [အနု+ ပ္ပ+ အ။] "ဓမ္မသ+အန္တယော ဓမ္မန္တယော"ဟု ဆဋ္ဌီ တပုရိသ်ဖြစ်ခဲ့ခ၊ "ဓမ္မ + အန္တယော ဓမ္မန္တယော" ဟု ဒုတိယာတပုရိသ်ဖြစ်စေ ပြု၍၊ ဆဋ္ဌီတပုရိသ်၌ ဓမ္မဿသည် ဆဋ္ဌီကံတည်း၊ ထို ဓမ္မန္တယ၏ အတိဓေယျကို ပြုလို၍ "အနုမာန ဉာဏံ နယဂ္ဂါဟော"ဟု ဆိုသည်။ [ဤနှစ်ပုဒ်၏ ဝိဂုဟကို ရှေ့၌ပြုခဲ့ပြီ။]

မှတ်ချက်။ ။ " အန္တယော " ဟူသော သံဝေဇ္ဇေတမ္မန္တဉ် "အနုဂန္တွာ ဥပဂုန်" ဟူသော အနုသံဝဏ္ဏနာ-ကို ဟောက်၍ "အနုယောဂ်" နေရာဝယ် " အနုဝမန် " သို့မဟုတ် "အနုအယန်" ဟု ပါဠိရှိလျှင် သာ၍ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းသည်၊ သို့မဟုတ် ဓမ္မဿ-သော၊ ပစ္စက္ခတော- အားဖြင့်၊ ဉာဏသ- အား၊ အန္တယော်- ဧလျော်စွာ ဝိစစ်တတ်သော ဉာဏ်ကို၊ ဤသို့သော်လည်း အနက်ပေးသင့်သည်။

အမှာ။ ။ဧ "တတ္ထ ယထာ သော မုရိသော"စသော၁ကျင့် ဓမ္မန္တယေနုပဒိဋ္ဌံ ဦကာဝိဂုဟ ပြုရာ၌ ဓမ္မအရ ထင်ရှားသောသူဘာကို ယူခဲ့၏၊ ပစ္စက္ခဉာဏ်ကို မဟု၊ ဤ၌ ပစ္စက္ခဉာဏ်ကို ယူ၏၊ သို့ရာတွင် အဓိပ္ပါယ်ကား မထူးပါ၊ မှန်၏ — ဓမ္မန္တယ-ထင်ရှားသော သဘောသို့ အစဉ်လိုက်၍ သိသောဉာဏ်နှင့် ထင်ရှားသောသဘောကို သိသော ပစ္စက္ခဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်၍ သိသောဉာဏ်ဟူသည် အတူတူပင်၊ ထို့ကြောင့် "ပစ္စက္ခသိန္ဒို့ အဏ္ဍံ (ပစ္စက္ခအားဖြင့် ထင်ရှားသောအနက် သဘောသို့-) အနုပဂန္တွာ အနုမာနညာဏဿ ပဝတ္တိ (ဖြစ်ခြင်းသည်)၊ ဒိဋ္ဌေန အဒိဋ္ဌဿ အနုမာန် (မြင်အပ်သောအနာဖြင့် မမြင်အပ်သောအရာကို နှိုင်းယှဉ် မှန်းဆခြင်း) - ဗုဟိ ဒ္ဒေဝဝေဒိတ" ဟု ရှိကာဖွင့်သည်။

ဉာဏ်ကို)၊ ဝိဒိတော–သိအပ်ပါပြီ၊ ဘဝဝါ-ရူး၊ သာဝကပါရမီဉာဏော–၌၊ ဌတ္ဝာဝ - တည်၍ရှိသော၊ ဣမိနာဝ အာကာရေန - ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်ဝင်၊ ဇာနာမိ–သိပါ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒတိ–ဟော့ကဲ့၏။

ဟိ-ချဲ့ဦးမည်၊ [သမ္ဗညုတညာဏဂတိကော ဧဝံ တိုင်အောင် "ဟိ" ၏ နယ်ဖြစ်သည်၊ ရှေးနိဿယဖွဲ့ " ဟိ-ဆက်အံ့ "ဟု ပေးသည်။] ထေရာဒ-၏၊ နယဂ္ဂါဟော–နယဂ္ဂါဟဉာဏ်သည်၊ အပုမာဇောဒ-အတိုင်းအရည်မမျှ၊ အပုရိယဇန္တော–အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိ။ [ဉာဏ်တပါးတည်းဖြစ်သော်လည်း သိစရာအာရုံတွေက များသောကြောင့် " အပ္ပမာဏော " ဟု ဆိုသည်။] သမ္ဗညုတညာဏသာ - ၏၊ ပမဏံဝါ - သည်လည်းကောင်း၊ ပရိယန္တော၀ါ-သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိယထာ - ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဓမ္မ သေနာပတိနော – တရားစစ်ကြီးဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏၊ နယဂ္ဂါဟသာ-၏၊(ပမာဏံ ဝါ ပရိယန္တော ဝါ နံတွိ)။

တေန–ထိုသို့ အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တာနည်း)၊ တေန–ထို အဆုံး အပိုင်းအခြား မရှိသောဉာဏ်ဖြင့်၊ [တေနာတိ အပရိယန္တတ္တာ၊ တေန ဝါ အပရိယန္တေန ဉာဏေနာ၊ – ဋီကာ။] သော–ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာ ထေရ်သည်၊(ဇာနာတိ ဥစ္စိစပ်)၊ သတ္တာ-သည်၊ ဣမိနာ-ဤအကြောင်းကြောင့်၊ ဝေဝိဓေ၀ - ဤသို့ အပြားရှိတော်မူ၏ (ဤသို့ ဆံဘောရှိတော်မူ၏)၊ ဣမိနာ–ကြောင့်၊ အနုတ္တရော–မိမိထက်မြတ်သူရှိတော်မမူ၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ထေရဿ- ၏၊ နယဂ္ဂါဟော–သည်၊ သမ္ဗညုတညာဏဂတိကော ဧဝ–သမ္ဗညုတညာဏ်၏ ဖြစ်ခြင်းနှင့်တူသော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်သာ (သမ္ဗညုတညာဏ်နှင့် အလားတူသည်သာ)။

ဝိဒိတော။ ။ "အနုမာန (နွိုင်းယှဉ် မှန်းဆသော်ဉာဏ်) နယဂ္ဂါဟ (နည်းယူသော ဉာဏ်) ကို သိအပ်" ဟူရာ၌ ဉာဏ်၏ အာနုဘုန်ဖြစ်သော အကြောင်းအရာကို သိပြီး ဖြစ်လျှင် ထိုအနုကြောင်းအရာ ကို သိသောဉာဏ်ကိုလည်း သိသည်ဟုပင် ဆိုရ၏၊ ဥပမောစာဝေကျမ်းစာ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိသူသည် အတ္ထကောသလ္လဉာဏ် ကိုလည်း ရပြီးဖြစ်သကဲ့သို့ဘာသည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဒိတ - သိအပ်" ဟုရာ၌ "ဝိဒ္ဒ-ထိုးထွင်းအပ်၊ ပဋိလဒ္ဓ-ရအပ်၊ အဓိဂတ-ထိုးထွင်းသိအပ်" ဟု အဓိပ္ပါယ်မှတ်ပါ။ [ဝိဒိတေ(သိတတ်သော အရာ၌) ဝေဒနမွိဉာဏ် (သိတတ်သောဉာဏ်ကိုလည်း) "အတ္ထဒေါ ဝိဒိတ မေဝ ဟောတိ ဘိ အနုမာနဉာဏံ နယ ဘုါဟော ဝိဒိတော"တိ ဝုတ္တံ–ဋီကာ။]

ဧသော ဇုမိနာ။ ။ဒေဘေနုဝ (ဤဉာဏ်တော်ဖြင့်ဝင်) ထေရော ယံယံ အနုမေယျမတ္ထံ ဉာဉုကာမော ဧဟာတိ၊ တမ္ထဘတ္ထ အသာ (ထေရ်၏) အသာဂံမဟ္မဒိဟ္ဒ အနုမာနဉာဏ် (ပြောကြခြင်း ဝိတ်ပင်ခြင်း မရှိသောအနုမာနဉာဏ်သည်) ပဝတ္တာတိတိ ဒဿေတိ၊ ဧတနာဟ- ဧသာ ဇုမိနာတိ အာဒိ–ဋီကာ။

ကွဲခါနီ-၌၊ တံနယဂ္ဂါဟ်-ကို၊ ပါကဋ်-ထင်ရှားသည်ကို၊ ဝါ-အောင်၊ ကာတုံ-၄၊ ဥပမာဃ-ဖြင့်၊ ဒသောန္တေ-ပြတော်မူလိုသည်(ဟုတ္တာ)၊ သေယျထာပိ ဘန္တေတိအာဒိ-ကို၊ (ထေရော) အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို သေယျထာပိ ဘန္တေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ယဿ-ကြောင့်၊ မစ္ဆိုမဝဒေသေ-မစ္ဆိုမဒေသ၌၊ (တိုင်းပြည်၏အလယ်အရပ်၌)၊ နဂရဿ-၏၊ ဥဒ္ဓါပေါကာဒုရိန်-တံတိုင်းခြေ့ တံတိုင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ထိဆုန်ဝါ-ခိုင်မြဲကုန်သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပစေကုန်၊ ဒုဗ္ဘေသနိဝါ-အားမရှိကုန်သည်မူလည်း၊ ဟောန္တု၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ သဗ္ဗသောဝါ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်မူလည်း၊ မာ ဟောန္တု-မရှိပစေကုန်၊ စောဇာသင်္ကာ-သူရဲ့ ခါးမြို့ သူပုန်တို့၌ ယုံမှားကြောက်ရွံ့ခြင်းသည်၊ နဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထို မစ္ဆိုမဝဒေသနဂရကို၊ အုဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ-မယူပဲ၊ ပစ္စန္တိမနဂရန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာပန္တိ-ကား၊ ထိရပါကာရပါဒံ-ခိုင်မြဲသော တံတိုင်းခြေရှိ၏။ ဒဋ္ဌပါကာရဂေါပုရဏ္တိ-ကား၊ ထိရပါကာရဂေါပုရ-ခိုင်မြဲသော တံတိုင်းလည်းရှိ၏၊ ထိရပိဋ္ဌသာမံဘဋ္ဌ-ခိုင်မြဲသော တံခါးတိုင်လည်းရှိ၏။

ကေဒ္ဓါရန္တိ-ဟူ၍၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ အာဟ-လျှောက်သနည်း၊ ဟိ-အဖြေကား၊ တနည်း-ဟိ-အကြင်ကြောင့်၊ [ဓနာဂၢ်၌တသ္မာ-ရှိသည်။] ဗဟူဒ္ဓါရေများသောတံခါးရှိသော်၊ နဂရေ-၌၊ ဗဟူဟိ-ကုန်သော၊ ပဿိတေသော၊ ပဿိတဒေါဝါရိကေဟိ-ဉာဏ်ရှိသော တံခါးစောင့်တို့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ဆ-၏၊ (ဖြစ်ရမည်)၊ ကေဒ္ဓါရေ-တံခါးတမေါကြ်ရှိသော ခြို့ဦ၊ ကောဝ-ဉာဏ်ရှိသည့် တယောက်တည်းသော တံခါးစောင့်သည်သာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏၊ စ-ဆက်၊ ထေရဿ-၏၊ ပဲညာဃ-နှင့်၊ သဒိသော-တူသော၊ အညော-အခြားသူသည်၊ နဿ်ထိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အတ္ထာနော-၏၊ ပဿ်ထိတတာဝဿ-ဉာဏ်ရှိသူ၏ အဖြစ်၏၊ သြပမ္မတ္ထ်-ဥပမာ၏ အကျိုးငှ၊ [ဥပမာယေဝ သြပမ္မံ။] ကေဒ္ဓါယေဝ-တယောက်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဒေါဝါရိကံ-ကို၊ ဒဿေတုံ-ဌ၊ ကေဒ္ဓါရန္တိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ။

ဒဋ္ဌဗ္ဗာပါဒံ။ [ဒဋ္ဌ+ဒဋ္ဌဗ္ဗါဝ။] ပါကာရသ္မာ ထိရတာဝံ (ခိုင်ခန့်သည်၏-အဖြစ်ကို) ဥပ်ဒ်ဥပ်ဒဲ အာပေတိ-ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဇုတိ ဥဒ္ဓါပံ-တံတိုင်းခြေ၊ [ဥဒ္ဓ+အပ+ဏာ။] ဒဋ္ဌနှင့် ဗဟုဒ္ဓိဟိတ္တဲ့ပါ၊ ဗဟုဒ္ဓန္တိ+ဘဝံ ဗဟုဒ္ဓိန်ဝံ။ [ဗဟုဒ္ဓိ+ ဒူဃ။]

ကေဒ္ဓါရန္တိ ကသ္မာ အာဟ ။ ။ ပဏ္ဍိတဒေါဝါရိကဉာဏ်ဝိယ် (ဉာဏ်ရှိသော တံခါးမှူး၏ အရာရှိသည်ကို) ကတ္တာ ထေရော အတ္တာနံ ဒဿေတိ (ကေဒ္ဓါရိကံ ဟူသောပါဠိဖြင့် ပြ၏) ဇုတိ ဒဿေန္တေဘာ-" ကေဒ္ဓါရိန္တိ ကတ္တာ အဝဟာ-" တိ စောဒနံ သမုဋ္ဌာပေသိ (ဖြစ်စေပြီ)၊ - ဋီကာ၊ ထိုစောဒနာ၏ အဖြေကို "ဗဟုဒ္ဓါရေဟိ နဂရေရ" စသည်ဖြင့်ပြသည်။

ပဏ္ဍိတောတိ–ကား၊ ပဏ္ဍိစ္စေန – ဉာဏ်ရှိသူအဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတောသော၊ ဗျတ္တောဘတိ–ကား၊ ဝေယျာကိစ္စယေန-ထက်မြက်သူ၏အဖြစ်နှင့်၊ သမန္နာဂတောသော၊ ဝိသဒဉာဏောသမန္နာဂတောသော၊ ဝေယျာကိစ္စယေန-သန်ရှင်းကြည်လင်သော ဉာဏ်ရှိသော၊မေဓာဝီတိ- ကား၊ ဌာနုပ္ပတ္တိကပညာသခ်ါတာယ - ထိုထိုအထာဌာန, ထိုထိုအထာဌာနဖြစ်ဖြခြင်းရှိသော ပညာဟု ဆိုအပ်သော၊ မေဓာယ - တခဏချင်းဖြစ်ပေ၊ လာသော ဉာဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတောသော၊ [ဒေါဝါရိကော-ဟု ပါဠိတော်၌ရှိ၏။] အနုပရိယာယ ပထန္တိ – ကား၊ အနုပရိယာယနာမကံ – အနုပရိယာယ အမည်ရှိသော၊ (မြို့ရိုးကို လှည့်ပတ်၍ သွားကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် အနုပရိယာယ အမည်ရသော)၊ ပါကာရမုဂ္ဂံ - မြို့ရိုးပတ်လမ်းကို (မြို့ပတ်လမ်းကို)၊ [အနုက္ကမမာနော-ဟု ပါဠိတော် ၌ရှိ၏။] ပါကာရသင်္ခိန်္တ-ကား၊ ခိုင်နံ့-နှစ်ချပ်

ပဏ္ဍိတော။ ။ [ပဏ္ဍာ+ဇ္ဈတ။] ဂဒ္ဒိရဉ္ဇ-နေသု ပဏ္ဍာတိ ဂ၌တိတိ ပဏ္ဍာ၊ (ပညာ)၊ [ပဒို– ဘူဝ်ဒိ+ အ+ ဇ္ဈတ္တိဓောတကာ အာ။] ထို့ ပညာသည် ပဏ္ဍိတသဒ္ဒါ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်းဟု သဒ္ဒဝဂ္ဂိုနိမိတ်ကို ပြလိုလျှင် "ပဏ္ဍိစ္စေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏–ပဏ္ဍိတဿ+ဘာဝေါ ပဏ္ဍိစ္စံ ဟု ပြုလျှင် ပညာပင်ရသည်၊ သမန္နာဂတောဖြင့် "ပဏ္ဍာဃ+ဇ္ဈတော (ဂတော ပဝေဇ္ဈော)" ဟု တတိယာတပ္ပုရိသ်ဖြစ်စေ၊ "ပဏ္ဍာ+သဒ္ဒေတာ+ အဿ" ဟု သဒ္ဒတဒ္ဓိတအဿတ္ထိဒ္ဓိတ် ဖြစ်စေ ပြု၍-ဟု ပြသည်။ [ဃသာ ပညာယ ဝသေန ပုရိသော ပဏ္ဍိတောတိ ဝုစ္စတိ၊ တံ ပဏ္ဍိစ္စန္တိ အာဟ – ပဏ္ဍိစ္စေန သမန္နာဂတောတိ၊–ဋီကာ။]

ဗျစ္ဇော။ ။ ဝိ+ အဗ္ဗ+ဓောတ်သည် ထင်ရှားပြခြင်း အနက်ကို ဟောဂ၏၊ "ထိုထို အမှုရှိ ထင်ရှားအောင် ပြတတ်"ဟူသည် နှံဘွန့်ဝပ္ပန်ပရိုင် ထက်မြက်သော ဉာဏ်ရှိသူတည်း၊ ထို့ကြောင့်"ဝေယျတ္တိယေန သမန္နာဂတော " ဟု ဖွင့်သည်၊ [တံတံ ဇ္ဈတ်ကတ္တုဒ္ဒေတာသ့ (ဤသို့ ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ထိုထို အမှု ဘိုင်္ခု) ဧဆကဘာဝေါ (ကျွမ်းကျင်) ဗျတ္တဘာဝေါ ဝေယျတ္တိယံ။] ဆက်ဦးမည်-ဗျတ္တယတိတိ ဗျတ္တော၊ဝိ+အဗ္ဗ၊ ဓော်+တပစ္စယ်းဖြင့် "ဝိ+အဗ္ဗ" ဟု ဖြစ်၏၊ (ယ်) လာလျှင် ဝိယတ္တ၊ (ယ်) မလာပဲ ဝိ–ဌ ဇ္ဈကို ယ္ , ဝ ကို ဗပြုလျှင်"ဗျတ္တ" ဟု ဖြစ်သည်၊ ဗျတ္တဿ+ဘာဝေါ ဝေယျတ္တိယံ။

မေဓာဒီ။ ။ မေဓတိ သဒ္ဒေသံ ဟိသတိ ဝိဓေတီတိ မေဓာ၊ [မေဓ ဓာတ်, ဟိသာ အနက်ဟော+အ+အာ။] မေဓာ အရ ပညာသည် ထိုထို အရာ၌ အကြောင်း အားလျော်စွာ တခဏချင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော တခဏုပ္ပတ္တိဉာဏ် ခေါ်သော ပညာတည်း – ဟု သိစေလိုချို့ " ဌာနုပ္ပတ္တိကပညာသခ်ါတာယ မေဓာယ " ဟု ဖွင့်သည်၊ မေဓာ+ ဧကဿ+အတ္ထိတိ မေဓာဒီ။ [ဌာနုပ္ပတ္တိကာဏ် ဝိဂုဟကို ရှိကာ၌ ကြည့်ပ။။]

အနုပရိယာယ ပထံ။ ။အနုပရိယာယန္တိ ဧတေနာဘိ အနုပရိယာယော၊ [အနုပရိ + ဣဓာတ် + ဏ။] အနုပရိသာယော ဧဝ+ပဒေသ အနုပရိ ယာပဒေသ-မြို့ရိုးကို လှည့်ပတ် သွားကြောင်းလမ်း=မြို့ပတ်လမ်း။

ကုန်သော၊ လွင့်ကာနှံ- အုတ်တိုင်၏။ အပဂစ္ဆာနံ- ကွာဟနေရာအရပ်ကိုသော် လည်းကောင်း၊ ပါကာဝဝိဝရန္တိ-ကား၊ ပါကာဝရဏ-၏၊ ဆိန္နဋ္ဌာနံ-ပြတ်ရာအရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ [နဂဿေယျ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊ ပါဠိတော်၌ "ဝါ" သဒ္ဒါပါသောကြောင့် "သော်လည်းကောင်း"ဟု ပေးသည်။]

စေတသော ဥပဟ္ဟိလေသေတိ--ကား၊ (ယသ္မာ--ကြောင့်၊)ပဋ္ဌ--ကုန်သော၊ နီဝရဏာနိ--တို့ကို၊ (ဝုစ္စန္တိဒ္ဓံ့ စပ်၊) ဝါ--တို့သည်၊ စိတ္တံ--ကို၊ ဥပဟ္ဟိလေသေန္တိ--ညစ်နွမ်းစေတတ်ကုန်၏။ ဝါ-ပုဂ္ဂလ်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်ကုန်၏။ ကိလိဋ္ဌံ -- ညစ်နွမ်းသည်ကို၊ ဝါ--အောင်၊ ကရောန္တိ--ပြုတတ်ကုန်၏။ ဥပဇာပေန္တိ--ဖူလောင် စေတတ်ကုန်၏။ ပိဗာဓေန္တိ--နှိပ်စက်တတ်ကုန်၏။ တသ္မာ--ကြောင့်၊ စေတသော

ပါကာရာနသန္ဓိ"။ ။သန္ဓိတမ္မာ+ဏ္ဍောတိ သန္ဓိ၊ [သံ+ဇ+ဏ္ဍ။] ပါကာရာန်+သန္ဓိ ပါကာရသန္ဓိ -- မြို့ရိုးတို့၏ ဆက်ဝင်အပ်ရာ အရပ်၊ ပါကာရဿ ဒုလ္လိတမုခေသော-မြို့ရိုး၏ ပွင့်ရန် ပေါက်ဟုတ်နေသောအရပ်ဟု ရှိကာသမ္ပရပ်ခေါ်၏၊ ထိုအရပ်သည် အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် အုတ်နှစ်ချပ်လပ်နေလျှင်ပင် "ပါကာရသန္ဓိ"ဟု ဆိုနိုင်ရကား "ဒွိန္နံ ဣဋ္ဌကာနံ အပဂတဋ္ဌာနံ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဆိန္နဋ္ဌာနံ။ ။ ဆိန္နံ ဘိန္နပုဗ္ဗသော-ကျိုးပြတ်သော အရပ် ၊ ပေါက်ကွဲပျက်စီးသော အရပ်၊ ဆိန္နဋ္ဌာနံ၀ါ-တာနည်း ကျိုးပြတ်သောအရပ်၊ဃင်းကို"ဝိဝရ-အပေါက်" ဟု ခေါ်သည်။

ကိလိဋ္ဌံ ကရောန္တိ။ ။ဥပဟ္ဋိလေသေန္တိ ဥပ+ကိလိသ ဓာတ် ဏာ ပစ္စည်း၊ ကိလိသ ဓာတ်၏ မလိန အနက်ဟောကြောင်းကို သိစေလိုသို့ မိဓိဓာတ်နက်တို့ ရွေ့ကသွင်းပြီး လျှင် ကရဓာတ်ဖြင့် "ကိလိဋ္ဌံ ကရောန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ကိလိဋ္ဌံ မလိန်း--ဦးကား။] ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ဥပဟ္ဋိလေသေန္တိဖွင့် ကာရိတဝါကြောင်းသိနိုင်၏၊ မှန်၏--"ညစ်နွမ်းအောင်ပြု" ဟူသည် ညစ်နွမ်းစေခြင်းပင်တည်း၊ ဟေတု ကတ္တာသာနေ ရဂျင် ကရဏာသာနေလည်း ရဒသောကြောင့် " စေတသော--၏၊ ဥပဟ္ဋိလေသေ- ညစ်နွမ်းကြောင်းဖြစ်ကုန်သော"ဟုလည်းဒေသာ၏။ အဖွင့်အထိုင်း"စေတသော-ကို၊ ဥပဟ္ဋိလေသေ--ညစ်နွမ်းစေတတ်ကုန်သော"ဟုလည်းကောင်း ပေး၏။

ဥပတာပေန္တိ ဒိဗာဓေန္တိ။ ။ကိလိသဓာတ်၏ ဥပတာပန (ဒါ'ဟ) အနက်ကို ယူ၍ "ဥပတာပေန္တိ"ဟု လည်းကောင်း, ဗာဓန အနက်ကို ယူ၍ " ဒိဗာဓေန္တိ " ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ဤကားအရ--"စေတသော-ကို၊ ဥပဟ္ဋိလေသေ-ပူလောင် စေတတ် နှိပ်စက်တတ်ကုန်သော"ဟု ပေး၏၊"ပူရာ၌ နိဝရဏတို့သည် ကိလေသာမီးဖြစ်၍ အပူသတ္တိ ရှိ၏၊ ထို ကိလေသာအပူဖြင့် စိတ်ကို လောင်စေသည် -- ဟူလို။

အမ္မာ။ ။အဋ္ဌသာလိနီ သံကိလိဋ္ဌသံကိလေသိကတိက်၌ ကိလိသဓာတ်၏ မလိန အနက် မပါ, နေဝက်နှစ်နှက်သာ ပါ၏၊ သို့ဖြစ်၍ ထိုနှင့်လျော်သောအဖွင့်ကို ထို ဘာသာဋီကာ (၃) အုပ် (၃၁၁)၌ ပြထားပြီ။

ဥပက္ကိလေသာတိ–တို့ဟူ၍၊ ဝစ္ဆန္တိ – အပ်ကုန်၏၊ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏောတိ – ကား၊ (ယဿာ)၊ နိဝရဏာ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-ကုန်လေသော်၊ အနုပ္ပန္နာယ– မဖြစ်သေးသော၊ ပညာယ-အား၊(နဒေန္တိ ဥစ်၊ ဝါ–၏၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ-ဖြစ်ခြင်း ငှါ၊ ဝါ- ဖြစ်ခွင့်ကို၊ နဒေန္တိ– မပေးကုန်၊ ဥပ္ပန္နာယ-ဖြစ်ပြီးသော၊ ပညာယ– အား၊ ဝါ-၏၊ ဝနိုင်တုံ– တိုးပွားခြင်းငှါ၊ ဝါ–ကို၊ နဒေန္တိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏာတိ– တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ။

သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာဝတိ - ကား၊ စတူသု - ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေသု–တို့၌၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ ဌပိတစိတ္တာ – ထားအပ်သောစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ - ၍၊ [သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတို့၌ သတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာ လေးမျိုးဖြင့် စိတ်တို့ကို ကောင်းစွာထား၊အပ်သဖြင့် ''သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ-ကောင်းစွာစွဲကပ်တည်နေသော စိတ်ရှိကုန်သည်။] သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဘူတဉ္စ - ကား၊သတ္တ - ကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ--တို့ကို၊ ယထာသဘာဝေန– အကြင်အကြင် မဇေ၊ကံမပြန် မှန်ကန်သော သဘောအားဖြင့်၊ ဘဒ္ဒဧဝတ္ထာ - မိမိသဏ္ဌာန်၌ ဖြစ်ဧပြီး၍၊ (အဘိ

ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ။ ။ဒုဗ္ဗလ် + ကရောန္တိတိ ဒုဗ္ဗလိကရဏာ၊ [ဒုဗ္ဗလ + အာဒူတတဗ္ဗော အနုက်၌ ဇ ပစ္စည်း+ကရ+ယု။] ''ပညာ၏ အားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြု'' ဟုဆို၌ ပညာဉပါဒါဒဲ့ ဖြစ်လျှင် နိဝရဏတို့က ဘာတရုမျှမပြုနိုင်ကြ၊ နိဝရဏများ ဖြစ်နိုက်ဉ်ကား မဖြစ်သေးသော ပညာ၏ ဖြစ်ခွင့်, ဖြစ်ပြီးသောပညာ၏ တိုးတက်ကြီးပွားခွင့် မရ၊ သို့ဖြစ်၍ နိဝရဏတို့က ပညာဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်သလို ဖြစ်သောကြောင့် ''ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ'' ဟု ဆိုသည်၊ ဤအဖွဲ့ပံ့ကို ပြလိုၗ် ''နိဝရဏာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ-'' စသည် မိန့်သည်။

တသ္မာ။ ။ထိုးစံအတိုင်း ရွှေဝါကြွေ အနက်ကို ယူ၍ ''တသ္မာ - ထို့သို့ နိဝရဏတို့က မဖြစ်သေးသော ပညာ၏ ဖြစ်ခွင့်ကို မပေးသည်၏အဖြစ်, ဖြစ်ပြီးသော ပညာ၏ တိုးပွားခွင့်ကို မပေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်'' ဟု အကျယ်စွပ်ပါ၊ ရှိုကဘဉ်မှ- ''အကြောင်းကို သတိဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် ပညာ၏ ဖြစ်ခွင့်ကို မပေးခြင်းကြောင့်'' ဟု လိုရင်းကိုသာ စွဲထားသည်။

ဗဒ္ဓမနည်း။ ။ပါဠိတော်၌ ''စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ, သတ္တ သမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဘူတံ ဘာဝေတ္တာ, အနုတ္တရံ သမ္ဗာသမ္ဗောဓိ' အဘိသမ္ဗောဇ္ဈိ'သူ'' ဟုဗျိုင်၊ ထိုဌ် သတိပဋ္ဌာန်နှင့် ဗောဇ္ဈင် ထို အရ သမထ ဝိပဿနာ (လောကီ) နှင့် အောက် ဓင်သုံးပါးဌိုင်သော သတိ စသည်ကို ယူ၏၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ အရကား ထင်ရှားပြီ၊ ဤနည်းကို ပဋ္ဌမနည်းဟု ဖွတ်ဖ။။

ဒွိကာ။ ။ပုသိမနယေ သတိပဋ္ဌာနာနိ ဗောဇ္ဈင်္ဂါစ ဓိသာကာ အဓိပ္ပေတာတိ တတော အညထာ ဝတ္တုံ '' အဓိစေတ္တာ '' တိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ ဓိသာကာတိ သမထ ဝိပဿနာ ပဂ္ဂဝေသနေ ဓိသာကာ။

သမ္မုဇ္ဇိ၊ သုဟု ပဂိုဠေတော်၌စပ်)။ [ဆန့်ကျင်ဖက်တရားတို့ကိုပယ်ရှားဖြတ်တောက်နိုင်လောက်အောင်ပွားများမှုကို ''ယထာသဘာဝေန ဘာဝေတွာ'' ဟုဆိုသည်။] ၈။ နုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ တိ - ကား၊ အရဟတ္တံ – အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို၊ ၀၂-တနည်း၊ ဃဋ္ဋညုတညုဇာ - ကို၊ ပဒ္မဝိတ္ထိ'သု - ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူကုန်ပြီ၊ ဣတ်- သို့။ ဒဃောတိ။

အပိစ - တနည်းကား၊ ထွေ - ဤ သတိပဋ္ဌာန်, ဗောဇ္ဈင်္ဂ, သမ္မောဓိတို့၌၊ [ရှေးနိဿယ၌ ''ထွေ–ဤ စတုသု သတိပဋ္ဌာနေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ စသော ပါဠိ၌၊ အပိစ အပဓော နယော မယာ ဝုစ္စတေ'' ဟုစွဲသည်။] သတိပဋ္ဌာနဘာဝိကား၊ ဝိပဿနာ–တည်း၊ သမ္မောဇ္ဈင်္ဂါ–တို့ဟုသည်၊ မဂ္ဂေါ- တည်း၊ အနုတ္တရာ–သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ– ဟူသည်၊ အရဟတ္တံ – အရဟတ္တမဂ်တည်း။ [ဤကား ဒုတိယ နည်းတည်း။]

ဗောဇ္ဈင်္ဂမိဿကာ–ဗောဇ္ဈင်္ဂနှင့် ဇောသော တရားတို့ကို၊ သတိပဋ္ဌာန၁တိ ၀၂- သတိပဋ္ဌာန်တို့ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါတိ၀၂–မဂ်တို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (အဓိပ္ပေတာ – အလိုရှိအပ်ကုန်၏။)၊ [အဓိပ္ပေတာ ကား ပါဠိသေသ။] သမ္မာသမ္ဗောဓိ – ဟူသည်၊ အရဟတ္တမေ၀ – ပင်တည်း၊ [ဤ တတိယနည်း၌ သတိပဋ္ဌာန အရ ဝိပဿနာ အခိုက်၌ ဖြစ်သော ဗောဇ္ဈင်္ဂနှင့် ဇောသော သတိပဋ္ဌာန် ကိုလည်းကောင်း၊ ဗောဇ္ဈင် ဒုအရ အောက်မင်္ဂသုံးပါဒ်၌ ရှိသော ဗောဇ္ဈင်ကိုလည်းကောင်း ယူသည်။]

ပန - အဥ္ဇကထာ၀၊ဒေမှတ၀၊ဒေဿုရကား၊ ဒီဃဘာဏက မဟာသိ၀တ္ထေရော–သည်၊ (ဒီဃနိကာယ်ကို ရွတ်အံဆောင်ထားသော မဟာသိ၀ထေရ်သည်)၊ အာဟ - မိန့်ပြီ၊(ကိ'-နည်း)သတိပဋ္ဌာန–တို့ကို၊ ဝိပဿနာတိ-ဝိပဿနာ ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ - ယူပြီး၍၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂ– တို့ကို၊ မဂ္ဂေါ၀ - ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သမ္ပဉ္ဇတညာဏဿ တိ – ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဂဟိတော-ယူအပ်သော်၊ (ယူရလျှင်)၊ သန္ဒေါ– ကောင်းသော်၊ ပဋ္ဌော ၂ပြဿနာဉာဏ်၊ (သိခြင်းဌာန အလို ရှိအပ်သော အနုက်သည်)၊ [ဤတုံ့ဏ္ဍိတော အထွေဘဲ ပဋ္ဌော

မဟာသိ၀ထေရ်၏ ၀၂။ ။''စတုသု သတိပဋ္ဌာနေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ''ဟု ရှေးဦးစွာ ဆိုထားသောကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်အရ ဝိပဿနာတု ယူလို၏၊ ''သတ္တဘောဇ္ဈင်္ဂေါ ယထာဘူတံ ဘာဝေတွာ '' ဟု ဆိုထားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဂ်အခိုက်၌ဖြစ်သော သတိ ပညာစသော တရားများသာ မှချ ဗောဇ္ဈင်မည်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂအရ မဂ်ကိုယူလို၏၊ ဗောဇ္ဈင်တရားအားလုံးကို အပြည့်အစုံ ရလျင်လည်း ဘုရားရှင်သည် သမ္မညာတဉာဏ်ကို ရအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဗောဇ္ဈင်တို့ကိုပင် သမ္မညာတဉာဏ် ဟု ယူလိုပြန်၏၊ ထိုသို့ယူရလျှင် သာ၍ သင့်မြတ်စရာရှိ၏၊ သို့ရာတွင် ရှေးဆရာတော်များက မယူခဲ့ ဟု မဟာသိ၀ထေရ်က မိန့်သည်။

ဟု ကျွန်းစာများ၌ ဖွင့်လေ့ရှိ၏။] **ဘဝေယျာ– ထုတ်၏၊** ပန – ထိုသို့မဝင် ကောင်းရာပါသော်လည်း၊ **ဧဝံ**– သို့၊ နဂယိတံ – ရွေးဆရာတို့ မယူအပ်၊ ဣတိ ဤသို့ မိန့်ပြီ၊ [**အာဟ** သို့ ပြန်လှည့်သည်။] ဣတိ–သို့၊ **ဧဝရော** – အရှင်သာရိပုတ္တရာ ထေရ်သည်၊ သမ္ဗဉ္ဇုဒ္ဓါနံ– တို့၏၊ နိဝရဏပဟာနေန- နိဝရဏတို့ကို ပယ်ခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ **ဘတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာယ–**၌ လည်း**ကောင်း**၊ သမ္ဗောဓိယဉ္ဈ – ၌ လည်း**ကောင်း**၊ **မဇ္ဈေ** – **အလယ်၌**၊ ဘီန္နသုဝဏ္ဏရတဘာန – ကွဲအက် ကျိုးပျက် သော ရွှေငွေတို့၏၊ (နာနတ္တာဘာဝေါ) ဝိယ – အထူး၏**အဖြစ်** မရှိခြင်းကဲ့သို့၊ နာနတ္တာဘာဝံ- အထူး၏ **အဖြစ်** မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေတိ – ပြ၏။

ဣဓ – ဤနေရာ၌၊ ဌတ္ဝာ–ရပ်၍၊ [ပါဠိတော်ကို ဆက်မဖွင့်သေးပဲ ရပ်၍။] ဥပမာ – ဥပမာကို၊ **သံသန္ဒေတ္ဝာ**– ဥပမေယျနှင့် ကောင်းစွာနီးနွေးထိုက်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ **အာယသ္မာ** သာရိပုတ္တော– သည်၊ ပစ္စန္တနဂရံ-တိုင်းပြည်၏ **အစွန်အဖျား** ဖြစ်သော **မြို့**ကို၊ **ဒဇဿသိ** – ပြတော်မူပြီ၊ **ပါကာရံ** – မြို့ရိုးကို၊ **ဒဿသိ**၊ ပရိယာယပထံ မြို့ပတ်သမ်းကို၊ **ဒဿသိ**၊ **ဒ္ဝါရံ**–တံခါးကို၊ **ဒဿသိ**၊ **ပဏ္ဍိတ ဒေါဝါရိကံ-ဥဉ္ဇက်ရှိသော တံခါးမှူးကို၊ ဒဿေသိ၊ နဂရံ- သို့၊ ပဝေသနက နိက္ခမနကေ-ဝင်ကုန်, ထုတ်ကုန်သော၊ သြဋ္ဌာရိကေ– အလွန်ကြီးမား ပေါလွင်** ထင်ရှားကုန်သော၊ **ပါဒေ**ကေ-သတ္တဝါတို့ကို၊ **ဒဿေသိ**၊ **ပဏ္ဍိတဒေါဝါရိကသ-အား**၊ **တေသံ ပါဏာနံ- တို့၏**၊ **ပါကဋ္ဌဘာဝံ**ဝ – ထင်ရှားကုန်သည်၏ **အဖြစ်**ကို လည်း၊ **ဒဿေသိ**။

တတ္ထ–ထို ပစ္စန္တနဂရ အစရှိသည်တို့တွင် [တေသု ပစ္စန္တနဂရာဒီသု–ဌိကာ၊ ရှေးနိဿယ၌ တတ္ထ– ထိုပြသည်တို့တွင် ဟု စွဲသည်။] **ဂ်**– အဘယ်**အရာ**သည်၊ **ဂေန**–အဘယ်အရာနှင့်၊ **ဃဒိသံ**–တူသနည်း၊ ဣတိဧေ–ဤသို့ မေးအံ့၊ **ဂ်**– **အဖြေကား**၊ **နိဗ္ဗာန်**-သည်၊ နဂရံဝိယ-မြို့ကဲ့သို့တည်း၊ ဝါ-**မြို့**နှင့်**တူ**၏။ [သုဒ အစစ်ကို အလိုရှိသူတို့ ကပ်ရောက်ထိုက်သောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကပ်ရောက် သူတို့၏ **ဘေးရန်**ကင်းသော ချမ်းသာ ရနေဖြစ်သောကြောင့် လည်း**ကောင်း** နိဗ္ဗာန်နှင့်တူသည်။] **သီလံ - သည်**၊ ပါကာရော**ဝိယ** – တည်း။ [ထိုသီလသို့ ကပ်**ရောက်**သူတို့အား ထက်ဝန်းကျင် စောင့်ရှောက်တတ်သောကြောင့် မြို့ရိုး နှင့်တူသည်။] **ဃီရိ**-သည်၊ ပရိယာယ ပဇောဝိယ- ကဲ့သို့တည်း။ [**သီလ** မြို့ရှိ၏၊ တည်ရာဖြစ်**သော**ကြောင့် မြို့ပတ်လမ်းနှင့်တူသည်။]

အရိယမဂ္ဂေါ– သည်၊ ဒ္ဝါရံဝိယ – ကဲ့သို့တည်း။ [နိဗ္ဗာန်မြို့တော်သို့ ဝင်ရာ လမ်းဖြစ်သောကြောင့် မြို့တံခါးနှင့်တူသည်။] **မဇ္ဈေသေ**သဝတိ–သည်၊ ပဏ္ဍိတ ဒေါဝါရိကောဝိယ - ကဲ့သို့တည်း။ [နိဗ္ဗာန်မြို့တော်သို့ ဝင်ပြီး၊ ဝင်ဆဲ၊ ဝင်မည့် သတ္တဝါတို့ကို **ကောင်း**စွာ မှတ်သားတတ်သောကြောင့်တည်း။] **အတိတာ** နာဂတ **ပစ္စုပ္ပန္နာ** – **အတိတ်** အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါ- တို့သည်၊

နဂရပ္ပဝိသနက နိဂ္ဂမနက သြဠာရိက ပါဏာဝိယ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ကုန် ထွက်ကုန် သော အလွန် ကြီးမား ထင်ရှားကုန်သော သတ္တဝါတို့ကိုသို့တည်း၊ ဝါ-တို့နှင့် တူ၏၊ အာယသ္မာတော သာရိပုတ္တသ-အား၊ ဝါ-၏(ဥာဏ်၌)၊ အတိတာနာဝဂတ ပစ္စုပ္ပန္နဓုဠုနိန်– တို့၏၊ သီလသမထာဒီဟိ – သီလ သမာဓိ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပါကဋ္ဌဘာဝေါ- ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဒေါဝါရိကဿ - ၏ (စီတ်၌)၊ တေသံ ပါဏာနံ-တို့၏ (မြို့တွင်းသို့ ဝင်ကုန် ထွက်ကုန်သော ထို သတ္တဝါတို့၏)၊ ပါကဋ္ဌဘာဝေါဝိယ–ထင်ရှားသည်၏အဖြစ်နှင့် တူ၏၊ ဝါ-ကဲ့သို့တည်း။

ထွေဘာဝတာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော နကားဖြင့်၊ (နဒေါ မေ ဘန္တေ အစ သမ္မာသမ္ဗောဓိ အတိသမ္မုခေါ ဧဒိသာနုဘာဝါ ဟောတိ) ထေရေန – သည်၊ (ဒိန္နော ဥဒ်စပ်)၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရား၊ ဝေ-သို့၊ အဟံ-သည်၊ သာဝက ပါရမီဉာဏေ–၌၊ ဌတွာ– ရှိ၊ မေန္ဒယေန– ဖြင့်၊ ခယဂါမေန- ဖြင့်၊ [ပုဒ်စဉ် ၁၄၃ အစဉ် အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဇာနာမိ–၏၊ ဣတိ-သို့၊ သီဟနာဒဿ-၏၊ အနုယောဂေါ- မေးစစ်ချက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဒိန္နော– စင်ကြယ်စေအပ် သုတ်သင် အပ်သည်၊ ဝါ–အဖြေပေးအပ်သည်၊ ဟောတိ။

၁၄၄။ ဣတေဟံ ဘန္တေ ယေန ဘဂဝါတိ- ဟူသော၊ ဤမံ ဒေဿန်-ကို၊ ကသ္မာ– ကြောင့်၊ အာရဒ္ဓံ - အားထုတ်တော်မူသနည်း၊ သာဝကပါရမီဉာဏ ဿ-၏၊ နိပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ-ပြီးစီးပုံကိုပြခြင်း အကျိုးငှါ (ရရှိပုံကိုပြခြင်း အကျိုး ငှါ)၊ [အာရဒ္ဓါ-ပြီ။] ဟိ-ခဲ့၊ အယံ– ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဒတ္ထု-ဤ ဣတေဟံ ဘန္တေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပါယော-အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏ အလို တည်း၊ ဘဂဝါ - ရား၊ အဟံ၊ သာဝကပါရမီဉာဏံ - ကို၊ ပဋိလဘန္တော – လသော်၊ ပဋ္ဌနဝုတိပါသဏ္ဍေ-ကိုးဆယ့်ငါးပါးသော ပါသဏ္ဍအယူရှိကုန်သော၊ [ရှေးနိဿယ၌ ''ပဋ္ဌနဝုတိပါသဏ္ဍေသု– ကိုးဆယ့်ငါးပါးသော ပါသဏ္ဍအယူ ရှိသောသူတို့တွင်'' ဟု ပါဠိရှိ၏။] အညံ -အခြားသော၊ ကေမို - တပါးလည်း ဖြစ်သော၊ သမဏံ ဝါ-သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏံ ဝါ- ကောင်း၊ ဥပဓာရ် မိတ္ထာ - ၍၊ သာဝကပါရမီဉာဏ်မို့ - ကိုလည်း၊ နပဋိလဘိ - မရခဲ့ပါ၊ [ရှေး နိဿယ၌ ''သာဝကပါရမိဉာဏ်–ကို'' ဟု ပေး၏၊ ''ဖိ'' သဒ္ဒါမပါ၊ ပေါင်းစရာ

ပဏ္ဍိ နဝုတိပါသဏ္ဍေ။ ။ထေရ်သည် ပရိမိုဇ်ဘဝတုန်းက နိဗ္ဗာန်ရှာရှင်း ဟိုဟို ဒီဒီ လှည့်လည်စဉ် ထိုထို ပါသဏ္ဍအယူဝါဒရှိသူ ပညာရှိ သမဏ မြတ်ဗုဒ္ဓထိုထံ ချဉ်း ကပ်၍ နိဗ္ဗာန်ကိုမေးရာ မည်သူမျှ စိတ်ကျေနပ်အောင် မဖြေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် '' ပဋ္ဌ နဝုတိ ပါသဏ္ဍေ၊ပေးပဋိလဘိ ''ဟု၊ ဆိုသည်၊ ဤ ပဋ္ဌနဝုတိပါသဏ္ဍသမ္ပ်က်ကို အောက်၌ ပြန့်ပြီဟု ဋီကာဆို၏၊ အထိဓဂ်ါထာ (၄၄၁)ဖွင့် ထို့၏ အဘာရုဟာမ နိဿယ သစ်ဖွင့်မှု (၉၆)ဝါး ဤရေသည်။

အနက်လည်းမရှိ၍ မပါခြင်းသာ**ကောင်း**၏။] တုမှေယေဝ– အရှင်ဘုရားတို့သို့ သာ၊ဥပသက်မိတ္တာ- ၍၊ တုမှေ(ဧဝ)-တို့ကိုသာ၊ [ဧဝသဒ္ဒါလိုက်ပါ၊ဧ၀။]ပယိ ရှုပါသန္တေဒ – ဆည်းကပ်လျက်၊ (သာ၀**ကပါ**ရမီဉာဏ်) ပဋိလဘိ˚ - ရခဲ့ပါပြီ၊ ဣတိ- ဤကား ထေရ်၏**အ**လိုတည်း။

တတ္ထ- ထို ဣရဟတ် ဘန္တေ အစရိုသော့စကားရပ်၌၊ ဣရဟတိ - ဣယ္ဟေသော သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတမတ္တံ - အနက်စရ နိပါတ်မျှသာတည်း၊ ဥပသက်မိ˚ မမ္မ သဝနာယာတိ-ကား၊ တုမှေ့-တို့သို့၊ ဥပသက်မန္တေဒ ပန-ချဉ်းကပ်သော်ကား (ချဉ်းကပ်သည်မှာ)၊အဟံ-သည်၊ စိဝရာဒိဟေတု-သက်နံ့ရလိုခြင်း အစရှိသော အကြောင်းကြောင့်၊ န ဥပသက်မန္တေဒ – ချဉ်းကပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ [ပစ္စည်း ရရေးအတွက် ချဉ်းကပ်သည်မဟုတ်ပါ – ဟူလို။] **မမ္မ**သဝနတ္ထာယ – တရား နာခြင်းအကျိုးငှ ါ၊ ဥပသက်မန္တေဒ-ပါပြီ၊ ဧ၀-သို့၊ ဥပသက်မိတ္တာ-၍၊ ဝါ– ခြင်းကြောင့်၊ သာ၀ကပါရမီဉာဏ်-ကို၊ ပဋိလဘိ˚- ပါပြီ။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမ္ဘတပါး စောဒကပက္ခ်ကို ဆိုဦးအုံ၊ ကဒါ-၌၊ ထေရော-သည်၊ **မမ္မ**သဝနတ္ထာဃ - ဝှါ၊ ဥပသက်**မန္တေဒ**-နည်း။ ဣတိ - ဤ**ကား အမေး**တည်း၊ သူကရဓတရေဃော – ဝက်တူး**အပ်သော** လိုဏ်၌-ဟူလို၊ [**တော၀က်မျှား** တူးထား**အပ်သော** လိုဏ်၌-ဟူလို၊ ထိုလိုဏ်ကား ရုတ်ဂြိုဟ်မြို့အနီးမှာ ရှိသတဲ့။] ဘာဂိနေယျံ ဒီဃနခ ပရိဗ္ဗာဇကဿ-ဘုဖြစ်သော **ဒီဃနခ၀ပရိဗ္ဗိဇ်အား**၊ ဝေနာ ပရိဂ္ဂဟ သုတ္တန္တကဆရဒီ၀သေ – **ဝေ**ဒနာသိမ်းဆည်းကြောင်း သုတ္တန်ကို ဟော တော်မူရာနေ့၌၊ ဥပသက်မန္တေဒ – ပြီ၊ တဒါယေဝ – ထိုအခါ၌ပင်၊ သာ၀က ပါရမီဉာဏ်-ကို၊ ပဋိလဘိ-ပြီ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။

ဟိ - မှန်၊ တံ ဒိ၀သံ - ထို**နေ့**၌၊ ထေရော- သည်၊ တာ၀ဝက္ခ˚-ထန်းရွက် **ယပ်ဝန်း**ကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ ဘဂဝန္တံ- ကို၊ ဗီဇမာနော – ယပ်ခတ်လျက်၊ ဋ္ဌိတော- တည်နေစဉ်၊ [လှယ်ကူအောင် ပေးသည်၊ ဋ္ဌိတော – တည်နေသည်၊ သမာနော-ဖြစ်စဉ် ဟု အကျွမ်းမှတ်ပါ။]တံ ဒေသေန်-ထို**၀ေ**ဒနာ၀ရိဂ္ဂဟသုတ္တန် **ဒေသနာ**ကို၊ သုတ္တာ-**နာ**ရုဠှိ၊ တဇ္ဇော – ထို**နေ**ရာ၌**ပင်**၊ [ဋ္ဌိကာ၌ ''**တ**ဇ္ဇော**ဝ**-တူအား**၊** ဟော**အပ်သော**ဘ ထို**ဒေ**သနာ၌**ပင်**''ဟု စုံ၏။]သာ၀ကပါရမီဉာဏ်-ကို၊ ဟတ္ထဂတံ –**လက်**သို့ ရောက်သည်ကို၊ **အ**ကာသိ-ပြု၏၊ [သူတပါး**အ**တွက် ဆုံးပြီး သားထမင်းကို စားရသလို ပါရမီပြည့်သဖြင့် လှယ်လှယ်ကူကူ ရဟန္တာဖြစ်၍ သာ၀ကပါရမီဉာဏ်ကို ရရှိတော်မူသည်။]

ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရံ၊ ပဏိတပဏိတန္တိ-ကား၊ ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရဥ္စေဝ- အောက်အောက်ဓမ္မကို ကျော်လွန်သည်ထက် ကျော်လွန်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-အောက်အောက် ဓမ္မကို ကျော်လွန်သည်ကို လည်းဧကောင်း၊ ပဏိတပဏိတဥ္စ - ပဓာန အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သည်ထက် ပဓာနအဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-မြတ်သည်ထက် မြတ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ (တနည်း၊ ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရဥ္စေဝ-အထက် အထက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဏိတပဏိတဥ္စ-မြတ်သည် သာ၍မြတ်သည်ကိုလည်း ကောင်း၊ ကတ္တာ-၍၊ ဒေသေသိ-ဟောတော်မူပြီ။

ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရံ။ ။ဥဇ္ဈာရုတိ အတိဂ္ဃမတိတိ ဥဇ္ဈာရော (ဓမ္မော)၊ [ဥ+ တရ+အ။] "ဥ" ဥပသာဓကြောင့် တရဓာတ်သည် အတိဂ္ဃမနအနက်ကို ဟောအံ့။ ဥဇ္ဈာရုတော+ ဥဇ္ဈာရော=ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရော-အောက်အောက်ဓမ္မကို ကျော်လွန်သည်ထက်ကျော်လွန်ခဲ့သော ဓမ္မ၊ (ပဥ္စမီတမ္ပုရိသ)၊ "ကတ္တာ ဒေသေသိ" ကိုကြည့်၍ ကြိယာဝိသေသနအနက်၌ ဒုတိယာဖြင့် "ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရံ-အောက်အောက်တရားကို ကျော်လွန်သည်ထက် ကျော်လွန် အောင်"ဟု ဖြစ်သည်၊ တနည်း-"ဥဇ္ဈာရုံ"ဟူသော ကြိယာဝိသေသနတဖွဉ်ကို ဝိဈ္ဈာ ဘိက္ခုသြသု ဒ္ဒေ (မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်) မြင့်"ဥဇ္ဈာရံဥဇ္ဈာရံ"ဟု ဒ္ဝိရုပ်ပြုသျှာဒိလောပေါ် ပုဗ္ဗဿေကဿမြင့် ရွှေပုဗ်ဖို့ ဝိတတ်ချေ၊ သန္ဓိစပ်၍ "ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရံ - ဧအောက်အောက် တရားကို ကျော်လွန် ကျော်လွန်အောင်"ဟု ဖြစ်သည်။ [ဟေဋ္ဌိမဿ ဧဟေဋ္ဌိမဿ ဥဇ္ဈာရ ဏ္ဍတော အတိဂ္ဃမနတော ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရံ-ဋီကာ။]

ပဏိတပဏိတံ။ ။[ပ+နိ+တ။] ပဓာန+နိဧတော ပဏိဧတော-ပဓာနအဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သော ဓမ္မ၊ ပဏိတဧတော + ပဏိတော-ပဧဏိတ ဧကိတော၊ ထို့နေ့ကဲ့ ကြိယာဝိသေသန ထုံးစံအတိုင်း "ပဏိတ ပဏိတံ=ပဓာနအဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သည် ထက် ပဓာနအဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သည်မည်သော်အောင်၊ ဝါ-ပြဓာန်းသည်ထက် ပြဓာန်းအောင်"ဟု ဖြစ်သည်၊ တနည်း- ပဏိတံတပုဗ်ကို ဒ္ဒိရုပ်ပြုခြင်း "ပဏိတပဏိတံ-ပဓာနအဖြစ်သို့ ဆောင်အပ် ပဓာနအဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သည် မည်သော်အောင်၊ ဝါ-ပြဓာန်း ပြဓာန်းအောင်"ဟု ဖြစ်သည်။ [ပဓာနဘာဝံ ပါဠိတဘာဃ (ရောက်စေ အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) ပဏိတ ပဏိတံ-ဋီကာ။] "ပါဠိတ-ရောက်စေအပ်"နှင့် "နိတ-ဆောင်အပ်"ဟူသည် အဝုပဝင်တည်း။

တနည်း။ ။ဥဇ္ဈာရု သဒ္ဒါသည် ဥပရိ အနက်ဟောတည်း၊ ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရံ - အထက် အထက်ဖြစ်အောင်၊ ဝါ -- အထက် အသက် တိုးတက်၍- ဟု ပေး၊ ပဏိတလည်း "အမြတ်"ဟောတည်း၊ "ပဏိတပဏိတံ- သာ၍မြတ် သာ၍မြတ်စေအောင်"ဟု ပေး၊ [ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရန္တိ ဝါဥပရုပရိ၊ ပဏိတပဏိတန္တိ ပဏိတတရံ ပဏိတတမဉ္စာတိ အဏ္ဍော၊- ဋီကာ။] ဤနည်းဥ် နှစ်ပုဒ်လုံးသည် ဝိဈ္ဈာသာ၊ ဝိဈ္ဈာအဂျိုးမျိုးတွင် ဥဇ္ဈာရုဇ္ဈာရံသည် အာနုပုဗ္ဗိယဖြစ်ခဲ့ရ၍၊ ပဏိတပဏိတံသည် အတိသယဖွဲ့ ဖြစ်သင့်သည်။

ကဏ္ဍသုတ္တသပ္ပဋိဘာဂန္တိ–ကား၊ ကဏ္ဍဥ္စေဝ–ပမည်းညစ်သော အကုသိုလ် တရားကိုလည်းကောင်း၊ သုက္ကဥ္စ–ဖြူစင်သော ကုဆိုလ်တရားကိုလည်းကောင်း တည်း၊ တဥ္စဧဂါ–ထိုတရားကိုလည်း၊ သပ္ပဋိဘာဂံ–ဆန့်ကျင်ဖက်အဖို့ရှိသည်ကို၊ သဝိပက္ခံ – ဆန့်ကျင်ဖက်သဘောရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ (ဒေသေသိ)၊ ကဏ်ု–ကို၊ ပဋိဗာဟိတ္တာ–တားမြစ်၍၊ သုက္ကံ–သုက္ကတရားကိုလည်းကောင်း၊[ကဏ္ဍတရားကို ရှေးဦးစွာ ထုတ်ပြု၍ ရပ်တန့်ပြီးလျှင်, ဤ “ကဏ္ဍ” တရားကို ပယ်စွန့်မိုးခိုင်သော “သုက္က” ကိုလည်းကောင်း။] သုက္ကံ–ကို၊ ပဋိဗာဟိတ္တာ–၍၊ ကဏ်ု–ကိုလည်းကောင်း၊[သုက္က တရားများကို ထုတ်ပြု၍ ဤ သုက္ကတရားဖြင့် ပယ်ထိုက်သော “ကဏ္ဍ” ကိုလည်းကောင်း။]ထုတိဒေ–ဆို၊ သပ္ပဋိဘာဂံ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ကဏ္ဍသုက္ကံ–မည်းညစ်သောတရား ဖြူစင်သောတရားကို၊ ဒေသေသိ–ပြီ၊ [ကဏ္ဍနှင့်သုက္က တရားနှစ်မျိုးလုံးကို ယှဉ်၍ဟောသည်၊ ဥပမာ – လောဘနှင့် အဇ္ဈောဘကို နှိုင်းယှဉ်၍ ဟောသကဲ့သို့တည်း။] စ–ဆက်၊ ကဏ်ု–ကို၊ ဒေသေန္တောပိ–ဟောတော်မူပါသော်လည်း၊ သဥ္ဇာဟ်–အားထုတ်ကြောင်း လုံ့လ ဗျာပါရရှိသည်ကို၊ သဝိပါကံ–အကျိုးကိုဖြစ်စေခြင်းသဘောရှိသည်ကို၊(ပြု၍)၊ ဒေသေသိ၊ [ကဏ္ဍတရားကိုသဘောပေါက်၍ ရှောင်ကြဉ်မှု ဟူသော အကျိုးကို ရနိုင်လောက်အောင် ကြိုးကြိုးစားစား ဟောတော်မူသည်– ဟူလို။] သုက္ကံ – ကို၊ ဒေသေန္တောပိ – လည်း၊ သဥ္ဇဃဘ်–အောင်၊ သဝိပါကံ – အောင်၊ ဒေသေသိ၊[သုက္ကတရားကို ဟော်ရာ၌လည်း ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဟူသော အကျိုးရ အောင် အားထုတ်ဟောတော်မူသည်–ဟူလို။]

တသ္မိ ဓမ္မေ အာသိဉ္စာ ဣဓမေကစ္စံ ဓမ္မံ ဓမ္မေသု နိဋ္ဌမဂမ္ဆိ–ကား၊ ဒေသိတေ–ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်သော၊ တသ္မိ– ဓမ္မေ – ၌၊ [ကေစ္စံ ဓမ္မံ၌ အပေါဝိုး အာဝရဏ+အဓိတ် အာဝေယ် စပ်။] ဝါ–တွင်၊ ကေစ္စံ အာ၌ိုသော၊ ဓမ္မံနာမ–တရားမည်သော၊ သာဝကပါရမီဉာဏ်–ကို၊ [ကေစ္စံ ဓမ္မံ၏ အာဝေယျာတ္တကို ပြသည်။]သဥ္ဇာနိတ္ဝာ–ကောင်းစွာသိ၍၊ ဓမ္မေသု–ဣဋ္ဌိ၊ နိဋ္ဌံ– ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဝါ – ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ အဂမံ – ရောက်ပါပြီ၊ ကတမေသု ဓမ္မေသု – အာသယ်

ကဏ္ဍ သုက္ကသဖွဇိဘာဒံ။ ။ ကဏ္ဍသည် ပဟာဝတ္ထု၊ သုက္ကသည် ပဟာယက အားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဖက် သဘောရှိ၍ “သပ္ပဋိဘာဂ” ဟု ဆိုသည်၊ ဤ၌ “ပဋိဘာဂ” သဒ္ဒါသည်လည်း ဆန့်ကျင်ဖက် အဓိပ္ပာယ်ဟော ဟု သိစေလိုရှိ၍ “သဝိပက္ခံ” ဟု ဖွင့်၊ “ကဏ္ဍသုက္ကံ သပ္ပဋိဘာဂ” သည် “ဒေသေသိ”၌ စပ်ရသော ကြိယာဝိသေသန ဟု ပြလိုရှိ၍ “ကတ္တာ”ဟု ထည့်သည်၊ တဏ္ဍသုက္ကကို ဒွန်စဉ်၊ သပ္ပဋိဘာဂကို ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ ထိုနှစ်ပုဒ်ကို ကမ္မဓာရည်းသမာသ်ပြု၊ ကြိယာဝိသေသန ထုံးစံအတိုင်း ဒုတိယာ ကေဝုစ် ဖြစ်သည်။

တရားတို့၌၊ (နိဒ္ဒံ–သို့၊ ဂတောဒ–နည်း၊)ကြွတိ–ဤကား၊ **အမေးတည်း**၊ စတုသစ္စ ဓမ္မေသု–တို့၌၊ (နိဒ္ဒံ ဂတော–ပြီ၊) ကြွတိ–အဖြေတည်း၊ [ဓမ္မေသုအရ သစ္စာ လေးပါး*ကို ယူသည်၊ ဧျးအဋ္ဌကထာနည်း။]

ဧတ္ထ – ဓမ္မေသု နိဋ္ဌမဂမံ ဟူသော ဤပုစ္ဆ်၌၊ **အယံ – ကား**၊ ဌေရသလ္လော ပေါ – ထေရ်တို့၏ အတ္ထုတကု ပြောဆိုအပ်သော စကား*တည်း၊ တာဝ–ရှေးဦး စွာ၊ ကာဋ္ဌဝလ္လဝါသီ - ကာဋ္ဌဝလ္လ ကျောင်း၌နေသော၊ သုမင်္ဂလောရော–သည်၊ ဝဒတိ – ၏၊ (ကံ – နည်း၊) စတု သစ္စဓမ္မေသု – တို့၌၊ ဣဒါနိ – ယခုမှ၊ [ဣဓဟံ ဘန္တေစသော စကား*ကို လျော်ကန်ထား*မှ။] နိဋ္ဌဂမနကာရဏံ – ဆုံးဖြတ်ခြင်း*ဿို့ ရောက်ခြင်း၏၊ အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဟိ – မနှံ၊ အဃဇီ မဟာသာဝကဿ – ကို၊ ဒိဋ္ဌဓိဝသေ ယေဝ - ဖူးတွေ့အပ်ရာနေ့၌ပင်၊ သော – ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ပဋမ မဂ္ဂေန – ဖြင့်၊ စတု သစ္စ ဓမ္မေသု–တို့၌၊ နိဋ္ဌံ ဂတော၊ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့၌၊ သူကရ ခတလေဏဒွါရေ - ဝက်တူး လိုက်၏၊ တံခါး၌၊ ဥပရိ – အထက်ဖြစ်ကုန်သော၊ တိဟိ မဂ္ဂေဟိ–တို့ဖြင့်၊ စတု သစ္စ ဓမ္မေသု နိဋ္ဌံ ဂတော၊ ကြွမသို့ ပန ဌာနေ– ဤ နေရာ၌ကား၊ (ဓမ္မေသု နိဋ္ဌမဂမံကို လျော်ကန်ရာ ဤနေရာ၌ကား၊) တနည်း၊ - ကြွမသို့ ပန ဌာနေ – ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့် အကြံ ဖြစ်ရာ ဤနေရာ၌ကား၊ ''ဓမ္မေသု''တို့ – ဓမ္မေသု ဟူသည် မှာ၊ ဗုဒ္ဓဝုစ္စေသု–တို့၌၊ နိဋ္ဌံ ဂတော၊ ကြွတိ - ဤသို့ မိန့်ပြီ။[ကြွမသို့ ပန ဌာနေတိ'' ဓမ္မေသု နိဋ္ဌ မဂမ''ဆို့ကြွမသို့ပဒေသေ၊ ကြွမသို့ဝဂါ နိဋ္ဌာနကာရဏတူဝေ ယောနိသော ပရိဝိတက္ကနေ၊ – ဋ္ဌီကာ။]

ပန – ဝါဒတမ္ပိုးကား၊ လောကန္တရဝါသီ – လောကန္တရ ကျောင်း၌ နေသော၊ စူဠသီဝတ္ထေရော–သည်၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသောစကား*ကို၊ တဇော–ထိုသုမ ထေရ် အတူပင်၊ ဝတ္တာ – မိန့်၍။ [စတု သစ္စ ဓမ္မေသု ကြွဒါနိ မှ စ၍ တိဟိ မဂ္ဂေဟိ စတု သစ္စ ဓမ္မေသု နိဋ္ဌံ ဂတော တိုင်အောင် မိန့်ပြီး၍။] ကြွမသို့ ပန ဌာနေ – ဥ်ကား၊ ဓမ္မေသုတိ - ဓမ္မေသု ဟူသည်မှာ၊ အရဟတ္တေ – အရဟာတ္တ ဖိုလ်၌၊ နိဋ္ဌံ – သို့၊ ဂတော၊ -ပြီ၊ ကြွတိ– သို့၊ အာဟ - ပြီ။

---

*ဗုဒ္ဓဂေါသ ။ ။ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်၌ ယခုမှ နိဋ္ဌင်္ဂတဖြစ်သည် မဟုတ်၊ သာဝကပါရမီဉာဏ်ကို ရရှိအပ်ရာ အခါကပင် နိဋ္ဌင်္ဂတဲ့ ဖြစ်ခဲ့၏၊ သို့သော် ထို နိဋ္ဌင်္ဂဘသည် ယခုမှ အဃင်အရှားဖြစ်သောကြောင့် '' ကြွသို့ ပန ဌာနေ ဗုဒ္ဓဂုဏေသု နိဋ္ဌင်္ဂတော '' ဟု ဆိုသည်။ [နိဋ္ဌင်္ဂတ ဟူသည် ယုံမှားမှု မရှိပဲ ဆုံးဖြတ်ချက် ချခြင်းတည်း။] စူဠသီဝထေရ်၏ '' ကြွသို့ ပန ဌာနေ ဓမ္မေသုတိ အရဟတ္တေ နိဋ္ဌံ ဂတော'' ဟူသော စကား*ဦးသည်း ဤသို့ ဝိစစ်ပါ။

ပန - ဝါဒတကျိုးကား၊ ဒီဃဘာဏက တိပိဋကမဟာသီဝတ္ထွေ - သည်၊ တထေဝ – ထို့ သုမထေရ် အတူပင်၊ ပုရိမဝါဒံ – ရှေ့စကားကို၊ ဝတ္ဘာ - ၍၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ – ၌ကား၊ ဓမ္မေသုတိ - မှာ၊ သာဝကပါရမီ ဉာဏော - ၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဂတော, ဣတိ - သို့၊ ဝတ္ဘာ- ၍၊ ပုဒ္ဓဂုဏာပန- တို့သည်ကား၊ နယတော – နည်းအားဖြင့်၊ အာဂတာ - ရောက်လာကုန်ပြီ၊ [အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဉာဏ်၌ ထင်လာကုန်ပြီ–ဟူလို။] ဣတိ – သို့၊ အာဟ – ပြီ။ [ဘယ်မို့ ဒေသိတောမှစ၍ အာဂတာတိ အာဟ တိုင်အောင်သော စကားဖြင့် ဓမ္မေသု အရ လေးနည်း ကောက်ရပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။]

သတ္ထရိပသိဒိန္တိ–ကား၊ ဧဝံ–သို့၊ သာဝကပါရမိဉာဏမေ့သူ - တို့၌၊ နိဒ္ဒိ - ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္ဓာ - ရောက်ပြီး၍၊ [နိဒ္ဒမဂမံ ပဒ်ကို နိဒ္ဒံ ဂန္ဓာ ဟု ပြင်၍ သတ္ထရိ ပသီဒြိ - ၌ စပ်ပါ ဟု ပြသည်၊] မတ္ထာဃ–အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျော သော – လွန်စွာ၊ ဓာနည်း–ဘိယျောသော-လွန်ကဲသော၊ မတ္တာဃ - အားဖြင့်၊ [ပသီဒိ်၌ စပ်။] သော ဘဂဝါ-သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါဝတ–သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအစစ်ပါပေတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေး၍၊ သတ္ထရှင်-မြတ်စွာဘုရား အပေါ်၌၊ ပသီဒိ် - ကြည်ညိုပါပြီ၊ [ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်တို့ကို နည်းမှန်အားဖြင့် သိမ်းယူနိုင်သဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏ ဘုရားရှင်အပေါ်၌ အလွန်အကဲ ကြည်ညိုမှုဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဘိယျောသော မတ္တာယ" စသည်ဖြင့် ဆိုသည်။]

သူကမ္ဘာတော ဘဂဝတော ဓမ္မေဘတိ-ကား၊ သဒ္ဒါ-ကောင်းစွာ၊ အကမ္ဘာတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သုကထိတော–ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [အာ၊ ခါဓေတ်-အာနက်ဖွင့်; တရားတော်၏ ထို သဒ္ဒါအကမ္ဘာဝ ဖြစ်ပုံကို မြလိုၑ် "နိယျာနိကော မဂ္ဂေါ" စသည်မိန့်။] မဂ္ဂေါ – သည်၊ နိယျာနိကော – ဖြစ်သည်၊ (သမာနေ–လေသော်၊) ဏာဒေါသ မောဟန်မွဖနသမတ္တော - ဏာ ဒေါသ

၁ဓမ္မေသု ကိ သာဝကပါရမီဉာဏော။ ။တိပိဋကမဟာသီဝတ္ထေရ်၏ အလိုအားဖြင့် " ဓမ္မေသု " အရ သာဝကပါရမီဉာဏ်ကို ယူရမှုမှန်လျှင်, သာဝကပါရမီဉာဏ် တပါး တည်းဖြစ်လျက် အဘယ်ကြောင့် "ဓမ္မေသု" ဟု မဟုတ်ဘဲဖြင့် ဆိုအပ်သနည်းဟု ဓမ္မေဇ္ဈယ် ရှိ၏။ ထို အမေးကို ဋီကာဌ် ဓမ္မေါပြပါအတိုင်း ရှင်းထားသည်။

ဒုိကာ။ ။ တော (ထို ပုဒ္ဓဂုဏ်တော်တို့ကို) နယဂွါဟတော ယာထာဝတော (ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း) ဇာနန္တေန သာဝကပါရမီဉာဏော (၌) တထာဇာနနဝသေန (ထို ဘုရားဂုဏ်တော်ကို သိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) နိဋ္ဌဂတတ္တာ သာဝကပါရမိဉာဏမေ့ (ကိုပင်) တသာ အပရာပရပ္ပဗွတ္တိဝသေန (ထိုဉာဏ်၏ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်း) ဧတာန် တေန ဘာဝေတဗ္ဗ ကိစ္စမဟုတာဝသေန၀ (ထိုထို ဉာဏ်သည် ဖြစ်ခဲ့ ထိုက်သော့ ကိစ္စ၏ချားသည်၏ အဖြစ် အစွမ်း) ဓမ္မေသုတိ ပုံထုဝစနနှ ၀ုတ္တံ။

မောဟကို နှိမ်နင်း ဖျက်ဆီးခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည် (ဟုတ္မာ) ဖလတ္တာဃ-ဖိုလ် အကျိုးငှ။ နိယျာတိ-ဖြစ်၏။[ကြွတိ-ဤသို့ တွေး၍။ ဘဂဝတိ-၌၊ ပသန္နော-ကြည်ညိုသည်၊ အမို-ပါ၏။ ဣတိ - ဤအစီပွါးယ်ကို။ ဒဏ္ဍေတိ - ပြစ်၊ ဤသို့ သမ္ဗန်ပါဟု ဆိုကာဖွင့်သည်။]

သပ္ပုဋိပန္နော သံဃောတိ– ကား၊ ပုဒ္ဓဿ-အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ ဘဂဝတော–၏၊ သာဝကသံဃော ပိ– သည်လည်း၊ ဝက်ဘဒ္ဒေါသဝဋ်ရဟိတ်– လရေးကောက်ကဲ့သို့ ကောက်ခြင်းအစရှိသော အပြစ်မှကင်းသော၊ [အာဒိ ဖြင့် ဇိမှ – ထွန်ကိုင်းကောက် ကဋ္ဌိလ – နွားကျောင်ငယ်ကောက်တို့ကို လည်းကောင်း၊ အခြားသော ပဋိပတ္တိ အပြစ်များကိုလည်းကောင်း ယူပါ။] သမ္မာပဋိပဒံ-ကောင်းသော အကျင့်မြတ်ကို၊ ပဋိပန္နတ္တာ- ကျင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သပ္ပုဋိပန္နော - ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ တွေး၍၊ ဘဂဝတိ-၌၊ ပသန္နော-သည်၊ အမို-ပါ၏၊ ဣတိ ဒယ်ယေတိ။[အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်က ပြသည်။]

ကုသလဓမ္မဒေသနာအဖွင့်

၁၄၅။ ဣဒါနိ ၌၊ ဒိဝါဋ္ဌဝစန - နေ့နေရာ အရပ်၌၊ နိသိဒိတ္ဝာ - ၍၊ သမာပဇ္ဇိတေ-ကောင်းစွာ ဝင်စားအပ်ကုန်သော၊[''သမ္ဗာဇီဝတ္ထေ-ကောင်းစွာ အသက်မွေးအပ်ကုန်သော''ဟု ရွေးနိုသည်၌တော့ ရ၏, မကောင်းပါ၊သမာဝဇ္ဇိတေ-

---

ဖလတ္တာဃ နိယျာတိ ။ ။ အနန္တရဝိပါကတ္တာ (အခြားမဲ့ အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အတ္ထဒွေါ (မိမိ တူသော မင်၏) ဥပ္ပတ္တိသမ္ပန္နရမေဝ ဖလရိယ်ဒါန ဝသေန (ဖိုလ်ကို ဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ပဝတ္တတိတိ အတ္ထော၊–ရှိ၏၊ ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ နိယျာတိ၌ နိ+ယာဝေတ်သည် '' ဂတိ '' အနက်ဟော ဟု မှတ်ပါ၊ ဂတိ အနက်ဟော ဓာတ်မှန်သမျှ ဝဝတ္ထိအနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်သည်၊နိယျာတိန္ဒ် အနက်တူအောင် နိယျာနံကောဉ်လည်း ဂတိအနက် ယူပါ။

တနည်း ။ ။ ဝဒ္ဓနာရုကတော နိယျာတိတိ ဝါ နိယျာနံကော နိယျာနသိလော ဝါ-ဟု အဌကထာမှ တနည်းဖွင့်၏၊ ပထမ ဝါ သဒ္ဒါကို '' ဝါ- အဌကထာနည်းမှ တနည်းကား '' ဟု ပေး၊ ဤ ပထမနည်းအလို ယာဓာတ်သည် နိ ဥပသာရကြောင့် ထွက်မြောက်ခြင်း အနက်ဟော၊ အနိယ ပနှုံး၊ ကတ္တုားဟော၊ ''နိယျာနိယော'' ဟု ဆိုလိုလျက် နှိဉ် ရဿ,ယ ကို ကပြု၍ ''နိယျာနံကော'' ဟု ကိတ်ပုဒ်ဖြစ်သည်,''ဇွေါ-သည်၊ နိယျာနိကော–ဝဋ်နှောင်အိမ်မှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၊ ရာဂေါဝေါသမမ္ဘာ (ဟုတ္တာ) ဇလဆ္ဆာယ–ဌ၊ နိယျာတိ-ဖြစ်၏''ဟု ပေးပါ။

နိယျာနသိလော ဝါ။ ။ဤဒုတိယနည်း၌ '' နိယျာနံ + သီလံ + ယဿ'' ဟု ပြုရသော တဿိလဆ္ဆတ္တမ္ဘိတ်၊[နိယျာန+ကိုက။] မ၌ါ-သည်၊ နိယျာနိကော- ဝဋ် နှောင်အိမ်မှ ထွက်မြောက်ခြင်း အလေ့ရှိသည်-ဟု ပေး။

ကောင်းစွာ ဆင်ခြင်အပ် ကုန်သောဟု ပါဠိရှိသင့်သည်။] သောဋ္ဌသေ-ကုန်သော၊ အပထုပရိယဓမ္မေ-အဆက်ဆက်ဖြစ်သော တထုတို့ကို၊ ဒဿေတုံ-ပြခြင်းငှါ၊ အပရံ ပန ဘန္တေ တေဒဒါ နုတ္တရိယန္တိ-ဟူသော၊ ဒေသနံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ-ပြီး၊ တတ္ထ - ထို ဒေသနာ၌၊ အနုတ္တရိယန္တိ-ကား၊ အနုတ္တရဘာဝေါ - မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂုဏ်ပါတည်း၊ ယထာ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတီတိ-ကား၊ ယ့ထာ ယေနာ ကာရေန-အကြောင်းအခြင်းအရာအားဖြင့်၊[ထာ ပစ္စည်း၏ အာကာရအနက်ကို ဖွင့်။] ယာယ ဒေသနာယ - အကြောင့် ဒေသနာတော်ဖြင့်၊ [အတိဒေယျတ္ထကို ပြသည်။] ဘဂဝါ-သည်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတိ-၏၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ သာ ဒေသနာ-ထို ဒေသနာတော်သည်၊ အနုတ္တရာ- အတူမရှိ မြတ်တော်မူပါပေ၏၊ ဝါ-အမြတ်ဆုံးပါဝါတည်း၊ ဤတိ-သို့၊ ဝဒတိ-လျှောက်၏။

ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ- ကား၊ တာယ ဒေသနာယ- ဖြင့်၊ ဒေသိတေသု-ဟောအပ်ကုန်သော၊ ကုသလေသု - အပြစ် မရှိကုန်သော [ကုသလသဒ္ဒါ၏ အနဝဇ္ဇတ္ထကို ဖွင့်လိမ့်မည်။] ဓမ္မေသုပိ-တို့ကြောင့်လည်း၊ ဘဂဝါဝ- သည်သာ၊

အနုတ္တရိယံ။ ။“ အနုတ္တရဘာဝေါ ” ကိုကြည့်၍ အနုတ္တရသ + ဘာဝေါ အနုတ္တရိယံ ဟုပြု၊ [အနုတ္တရ+ဏျ။]ဏ် အနုဗန်ခေ့ ဒူ လာ၊ မောဂ္ဂလ္လာန် စတုတ္ထ ကဏ္ဍ၊ (၅၉) သုတ်ဖြင့် ဒူ့ယလည်း၊ သင်္ခိုင်၏၊ ထို အနုတ္တရိယံ အရ ဒေသနာတော် တည်းဟူသော ဂုဏ်ကို ဧကာဂ်ပါ။-

ဋီကာ။ ။ အနုတ္တရဘာဝေါတိ သေဋ္ဌဘာဝေါ၊ အနုတ္တရော ဘဂဝါ ဧယန ဂုဏေနာ၊ သော အနုတ္တရဘာဝေါ၊ တံ အနုတ္တရိယံ။ ယသ္မာ တသ္မာဝိ ဂုဏသ (ထို ဒေသနာတည်း ဟူသော ဂုဏ်ထက်လည်း) ကိ၌ ဥတ္တရိတရံ နတ္ထိ ဧဝ၊ တသ္မာ ဂုတ္တံ “ သာ တုမှာကံ ဒေသနာ အနုတ္တရာတိ ဝဒတိတိ”။

ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ။“ယထာ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု” ဟု ပါဠိတော်၌၏၊ ထို့ကြောင့် ကုသလေသု ဓမ္မေသုကို တဝါကျဖွဲ့ရမည်ဟုလည်းကောင်း၊ တာယ ဒေသိတေသုနှင့် ဘဂဝါဝ အနုတ္တရောကို ပါဌသေသ ထည့်ရမည်ဟု လည်းကောင်း ပြလိုသို့ “ တာယ ဒေသနာယ၊ ဓေ၊အနုတ္တရော ” ဟု ဖွင့်သည်၊ ကုသလေသု ဓမ္မေသုဋ္ဌ နိမိတ်အနက်ဝယ် သတ္တမီသ်ာဂ်ပါ၊ [ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ ကုသလဓမ္မ နိမိတ္တံ၊ နိမိဘ္ဘတ္ထော ဟိ ဧတံ ဘုမ္မံ-ဋီကာ။] ဋ္ဌိနည်းအရ အနက်ပေးပုံကို ပါဠိတော် နိဿယဋ္ဌ ပြတာဒါပြီ။-

တနည်း။ ။ယာ ဝါ သာ ဒေသနာ ဧသောနည်းအလို ကုသလေသု ဓမ္မေသုကို တဝါကျဖွဲ့စရာမလို၊ ပါဌသေသလည်း ထည့်ဖွယ်မလိုပါ၊ “ကုသလေသု ဓမ္မေသု”ကို ဓမ္မံ ဒေသေတိဋ္ဌ အာဓာရအဖြစ်ဖြင့် စပ်ပါ၊ ထို့ကြောင့် “တယာ ဘူမိ” ဒေသေန္တော ပိ” ဟု ဆိုသည်၊ “ဘူမိ” ဟူသည် ဖြစ်ရာဝိသယတည်း၊ မှန်၏-ကုသလဓမ္မတို့သည် ကုသလဓမ္မဒေသနာ၏ ဖြစ်ရာ ဖြစ်ကြသည်၊ အနက်ကို ပါဠိတော်နိဿယဋ္ဌ ထွေရ လိမ့်မည်။

အနုဿာရော – အမြတ်ဆုံးပါတည်း၊ ဣတိ– ဤ အနက်ကို၊ ဒီပေတိ-ပြု၏၊ ဝါ– တနည်း၊ ယာ သာ ဒေသနာ-အကြင် ဒေသနာတော်သည်၊ (အတ္ထို)၊ တဿာ-၏၊ ဘူမိ- ဖြစ်ရာကို၊ ဒဿေန္တော – ပြလိုသည်၊ (ဟုတ္ထာ)ပိ- ၍လည်း၊ ဝါ– ကြောင့်လည်း၊ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ– ဟူ၍၊ အာဟ- လျှောက်ပြီ။ [အ၌ဧ သာရိပုတ္တရာဂ ဘုရားဒွၨဲအား လျှောက်ပြီ။]

တတြိမေ ကုသလာ ဓမ္မာတိ– ကား၊ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ- ကုသလေသု ဓမ္မေသုဟူ၍၊ တတြ ဝုတ္တပဒေ – ထို ဆိုအပ်သောပုဒ်၌၊ [ပဒဖြင့် ပုဒ်အပေါင်း ဖြစ်သော ဝါကျကို ယူပ။။] တနည်း–တတြ ဝုတ္တပဒေ-ထို ဆိုအပ်သော တရား အစု၌၊ [ပဒသဒ္ဒါ ကောဋ္ဌာသအနက်ဟော။။ ဣမေ-ဤသည်တို့ကား၊ ကုသလာ ဓမ္မာနာမ-ကုသိုလ်တရား‌တို့ မည်၏။ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတမ္မာ-ထို့ကဲ့သို့၏။။ [ပါဠိတော်၌ ''တတြ-ထို ကုသလေသု ဓမ္မေသုဟူသော စကားရပ်၌'' ဟု ပေးပါ။။]

တတ္ထ – ထို တတြိမေ ကုသလာ ဓမ္မာ-ဟူသောဒ္ဝါ၌၌၊ [ဝေဒိတဗ္ဗံ ၌စပ်။။] အာရော်ဂျဋ္ဌေန – အနာရောဂါမှ၌သူ၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်လည်းကောင်း၊ [ဣဘ၌၌- နိဒဿေတဗ္ဗစပ်၊ နေဂဂ်၌လည်း- နည်းတူ။။] ဝါ– ကျန်းမာခြင်း ဟူသော အနက်လည်းကောင်း၊ အနဝဇ္ဇေန-အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက် လည်းကောင်း။ (အပြစ်မရှိခြင်း ဟူသော အနက်လည်းကောင်း)၊ ကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌေန - ဉာဏ်ပညာကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်သည်၏ အဖြင် ဟူသော အနက်လည်းကောင်း၊ (ပညာကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်း အနက် လည်းကောင်း)၊ နိဗ္ဗုရတဋ္ဌေန-ကိလေသာအပူ မရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသောအနက် လည်းကောင်း၊ (ကိလေသာ အပူမရှိခြင်းဟူသော အနက်လည်းကောင်း)၊ သုခ ဝိပါကဋ္ဌေန – ကောင်းသောအကျိုး ရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်လည်း ကောင်း၊ (ကောင်းသော အကျိုးရှိခြင်းဟူသော အနက်လည်းကောင်း)၊ ဣဋ္ဌာ- ငါးမျိုး အပြားအားဖြင့်၊ ကုသလံ-ကုသလကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [အန ဝဇ္ဇဋ္ဌ၌ ကြိယာများလည်းပါသောကြောင့် ကုသလံ–ကုသိုလ်ဟု မဆိုရ။။]

အဗ္ဘာ။ ။ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ''ကုသလေသု ဓမ္မေသု'' အရ ဒေသနာ၏ တည်ရာ အာရုံဖြစ်သော မောဓိပဂ္ဂိုဃတရားတို့ကိုကောက်၍၊ ''ယဓာ'' အရ ဒေသနာဉာဏ်ကို ကောက်ရကြောင်း သတ်ပြီပါ။

ပဋ္ဌာ။ ။ ''ကုသလော တွံ ရထသ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ'' စသည်၌ ကုသလသည် ဆေဒ (ကျွမ်းကျင်) အနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ဆေဒဥကို သိးခြားယူ၍ မူလ ၅ နက်ခွင် ပေါင်းပြီး ''ဆဒေ'' ဟုဆိုပဲ ထို့ဆေဒအနက်ကို ''ကောသလ္လသမ္ဘူတ'' ၌ သွင်းယူ၍ ''ပဋ္ဌာဒေ'' ဟုသာ ဆိုသည်၊ အဋ္ဌသာလိနီ၌ကား၊ အာရောဂျ, အနဝဇ္ဇ, ဆေဒ, သုခ ဝိပါက ဟု (၄) မျိုး ဆိုခဲ့၏၊ အဘိဓန်၌လည်း သုခဝိပါကနေ့ရဝယ် ဒုဇ္ဇဝိပါက ဟု ပရိယာယ်ဖြင့် လဲလှယ်၍ လေးမျိုးပင် ဆိုထားသည်။

တေသု - ထိုဇါးမျိုးသော အနက်ထိုတွင်၊ ဇာတကပရိယာယ် — ဇာတက ဒေသနာတော်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ အာဇော်ဂျင်္ခေန-အားဖြင့်၊ ကုသလံ-သည်၊ ဝန္ဓတိ - သင့်၏၊ သုတ္တန္တပရိယာယံ - သို့၊ ပတ္တာ- ၍၊ အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန- အားဖြင့်၊ (ကုသလံ ဝန္ဓဘိ)၊ အဘိဓမ္မပရိယာယံ ပတ္တာ ကောသလ္လ ၊ပေါ ဝိပါကဋ္ဌေန (ကုသလံ ဝန္ဓတိ)၊ ပန အတ္ထုဒ္ဒါရသာမည်မှတပါး ဇာတ္ထုဒ္ဒေသဝိသေသကသား၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-ဤနေရာ၌၊ ဗာဟိတိကသုတ္တန္တ ပရိယာယေန—ဗာဟိတိကသုတ်တွင်၊ ဒေသနာနည်းအားဖြင့်၊ အနဝဇ္ဇဋ္ဌေန-ဖြင့်၊ ကုသလံ-ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-မှတ်ထိုက်၏။

ဇာတကပရိယာယံ။ ။"ကစ္စိ နု ဘောတော ကုသလံ,ကစ္စိ ဘောတော အနာမယံ"ဟု ဗိသတိနိပါတ် ရူဠဟ်သဇာတ် ဧသည်၌ တွေ့ရ၏၊ ထို ဇာတကဥဒ္ဒေသာဒ်၌ "ကုသလမ္ပိ အာရောဂျံ၊ ဇုတရံ တသ္မေဝ ဝေဝစ်း "ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ကုသလ၏ "အာရောဂျဋ္ဌ"အဖြစ်ထင်ရှားသည်။ [ကစ္စိ - အသို့နည်း၊ ဘောတော- အရှင်၏၊ ကုသလံ-ကျန်းမာသူ၏အဖြစ်သည် (ကျန်းမာခြင်းသည်)၊ ဟောတိ နု-လော၊ ကစ္စိ-နည်း၊ ဘောတော - ၏၊ အနာမယံ- အနာမရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ (အနာဂတ်ရှင်း, ကျန်းမာခြင်းသည်)၊ ဟောတိနု—လော။]

သုတ္တန္တပရိယာယံ။ ။ "တံ ကိ' မညထ ဂဟပတယော၊ ဇူမေ မွေး ကုသလာဝါ သာဝဇ္ဇာဝါ အနဝဇ္ဇာဝါ"စသော သုတ္တန် ပါဠိတော်များ၌ ကုသလတရားထိုကို ပင် အနဝဇ္ဇ (အပြစ်မရှိသော တရား) ဟု ဟောတော်မူထားသောကြောင့် ကုသလ သဒ္ဒါ"အနဝဇ္ဇ" အနက်ဟောဖြစ်ရသည်။

အဘိဓမ္မပရိယာယံ။ ။အဘိ ၁-၁၉ ၌ ပညာ၏ ပရိယာယ်အဖြစ်ဖြင့် "ကောသလ္လ"ကို ပြထား၏၊ ယောနိသောမနသိကာရ ဟူသော အကြောင်း၌သော ကုသိုလ် မှန်သမျှသည် ကမ္မဿကတဉာဏ် အရင်းခံလျက် ဖြစ်ကြ၏၊ ဉာဏပဗုယုတ်ဖြစ်စေကာမူ ဉာဏ်ဘ ကုသိုလ်အား ပကတုပနိဿယဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ဉာဏသမ္ပယုတ်၌ကား သဟဇာတဖြင့်သည်းကျေးဇူးပြု၏၊ ထို့ကြောင့် "ကောသလ္လသမ္ပယုတ္တ"ဟု ဆိုသည်။

သောဘ ဒေါသ စသော ကိလေသာအပြစ်များ ကုသိုလ်တရား မှန်သမျှ၌ မရှိ၊ အလောဘဝေါ တရားများသာ ဝေါဟာရ်၏၊ ထို့ကြောင့် "နိဒ္ဒရသဒ္ဒ"ဟုလည်းကောင်း, "ကုသလဿ ဘဂဝတ္တာ ဥပစိတတ္တာ" စသော ဧကားအရ ကုသိုလ်မှန်သမျှ ကောင်းကျိုးကို ပေးသောကြောင့် "သုခဝိပါကဋ္ဌ"ဟု လည်းဧကောင်း ဆိုသည်။

ဗာဟိတိကသုတ္တန်တ်။ ။ဤသုတ်သည် မ-၂၊ ၂၄၅ ၌ ရှိ၏၊ ထို၌ အခွင့်အာနုဇ္ဇာ သည် ကောသလမင်းအား ဘုရားရှင်၏ ကာယ ပစ်မှေ့ာ သမာဓိရကို အကျယ် ဟောပြ၏၊ ဘုရားရှင်၏ သမာဓိရဖြစ်သောကြောင့် "ကတမော ဘန္တေ ကုသလော သမာဓိ"စသော အဓေးစ်၏ အဖြေ၌ "ကုသလ"အရ သုခဝိပါက (ကုသိုလ်ကံ) ဖြစ်သော တရားမဟုတ်၊ အနဝဇ္ဇ (အပြစ်ကင်းစင်သော) ကြိယာစိတ်နှင့် ဖိုလ်စိတ် များသာ ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ကုသလသည် "အနဝဇ္ဇ" အနက်ဟောဖြစ်ရသည်၊—ဋီကာ။

စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာတိ—ကား၊ စုဒ္ဒသဝိဓေန- တဆယ့်လေးပါး အုပ်ငြား အားဖြင့်၊ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်-လည်းကောင်း၊ နဝဝိဓေန-အားဖြင့်၊ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် – လည်းကောင်း၊ သောဠသဝိဓေန– အားဖြင့်၊ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်-လည်းကောင်း၊ ပဉ္စဝိဓေန-အားဖြင့်၊ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်– လည်းကောင်း၊ ဣတိဇေ– သို့၊ နာနာနယေဟိ - အမျိုးမျိုးသော နည်းတို့ဖြင့်၊ ဝိဘဇိတ္ဝာ-ဝေဖန်တော်မူရ၏၊ သမထဝိပဿနာမဂ္ဂဝေနာ—သမထ ဝိပဿနာမဂ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ လောကိယ လောကုတ္တရ မိဿကာ – လောကီ လောကုတ္တရ ရောကုန်သော၊ စတ္တာရော – ကုန်သော၊ သဘိပဋ္ဌာနာ- တို့ကို၊ ဒေသိတာ - ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [စုဒ္ဒသဝိဓ စသည်ဆိုသမျှလ်ကို သတိပဋ္ဌာန သုတ်၌ ကြည့်ပါ။]

စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာတိ-ကား၊ ပဂ္ဂဟဋ္ဌေန-ကုသိုလ်တရားတို့ကို ချီးမြှောက် ခြင်း လက္ခဏာအားဖြင့်၊ ကေလက္ခဏာ - တူသောလက္ခဏာ ရှိကုန်၏၊ (တဒု တည်းသော လက္ခဏာရှိကုန်၏)၊ ကိစ္စဝသေန-ကိစ္စနှင့်စပ်သဖြင့်၊ နာနာကိစ္စာ-အမျိုးမျိုးသောကိစ္စ ရှိကုန်၏။ [သမ္မပ္ပဓာန်၏ ကိစ္စလေးပါးကို သတိပြုပါ၊ ထို ကိစ္စကြောင့်ပင် လေးပါး ပြားရသည်။] ဣဓ ဘိက္ခု၊ ပေ၊ အနုပ္ပါဒါယာတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပေ၊ဒေသိတာ။

စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါတိ-ကား၊ ဣဒ္ဓဏ်ဟာ- တပါးတည်းဖြင့် ရေတွက်ရခြင်း ရှိကုန်၏။[တပါးတည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်၏၊ ဟု လည်း ပေးနိုင်၏။] ဆန္ဒသီ ဝသေန-ဆန္ဒ အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊ နာနာသဘာဝါ- အထူးထူးသော

ဈမဆို်ဝန ဋ္ဌာနေန။ ။ဗဟိဗိတိကသုတ်တော်နှင့် ဤသမ္မသာဒနီယသုတ်တော် တို့၌ ကုသလသဒ္ဒါ၏ အနဝဇ္ဇဂုဏ်ကြီးကိုသာကြောင့် ''ဈမသို့'' ပန ဋ္ဌာနေ၊ပေ၊ဒဋ္ဌဗ္ဗံ'' ဟု ဆိုသည်၊ တရားကိုယ်ချင်းတူသောကြောင့် ဆိုသည်မဟုတ်။

ခဲ့ဦးမည်။ ။ဤသုတ်၌ ကုသလာအရ ဗောဓိပက္ခိယတရားများတည်း၊ ဗောဓိ ပက္ခိယတရားဟူသည် အချုပ်အားဖြင့် သမထဝိပဿနာမဂ်နှင့် ယှဉ်သောတရားများ ဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်၍ ကေန သုခေါ်ကာ တရားများပင်တည်း၊ သို့ရာတွင် ထိုတရားတို့၌ ကိလေသာအပြစ် မရှိခြင်းမျက်မှောက်၍ ကုသလ သဒ္ဒါ၏ အနဝဇ္ဇအနက်ကို ဆိုထားသည်၊ **ရှိကာ။**

မှတ်ချက်။ ။**နောက်၌ပြမည် ''ဖလသတိပဋ္ဌာန် ပန ဈ အနဓိပ္ပေတော်''ဟူသော** စကားအရ ဗောဓိပက္ခိယတရားများတွင် ဖိုလ်စိတ်များမပါဝင်၊ သို့ရာတွင် မြေသင်္ဂီ၏ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ ကုသလတိုက် မူလရှိကာအဒ္ဓဂ်ိန်ကား ဤသုတ်လာ ကုသလအရ၀ယ် ဖိုလ်တရားများပါ၍၍ တမျိုးဖွင့်ထားခြင်းသည်။

သဘောရှိကုန်၏။ [ဣန္ဒိယ၁၆ ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် တရားများတွင် ဆန္ဒစသော တရားလေးမျိုးသာ ထူးခြား၏၊ အခြား ထူးခြားချက်တရားမရှိ၊ ထို့ကြောင့် တရားတို့၏ ထူးခြားမှုသည်လည်း ဆန္ဒစသည်ကြောင့်ပင် ဖြစ်ရကား၊ "ဆန္ဒာဒိဝသေန နာနာသဘာဝါ"ဟု ဆိုသည်။] ဤခဏိကမူ၊ ပေါဘာဝေတီတိ အာဒီနာ၊ပေါ၊ဒေသိတာ။

ပဋိန္ဓိယာနိတိ- ကား၊ အာဓိပတေယျဋ္ဌေန–အကြီးအကဲ၏ အဖြစ်ဟူသော အနုက်သဘောအားဖြင့်၊ ကေလက္ခဏာနိ–တူသော လက္ခဏာ ရှိကုန်၏၊ အဓိမောက္ခာဒိသဘာဝဝဇေန-အာဂမ္ဟ် ဓဲ့ဓဲ့ပြုမြဲ သက်ဝင်ခြင်းအစရှိသော သဘောနှင့် စပ်သဖြင့်၊ နာနာသဘာဝါနိ၊ စ– ဆက်၊ သမဆ ၊ပေ၊ ဒေသိတာနိ၊ ပဥ္စ ဗလာနိတိ-ကား၊ ဥပတ္ထမ္ဘနဋ္ဌေန–သမ္မယုတ်တရားတို့ကို ထောက်ပံ့တာဝ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောအားဖြင့်၊ ဝါ- တနည်း၊ အကမ္မိယဋ္ဌေန - ဆန့်ကျင်ဖက် တရားတို့က မလှုပ်ရှားစေအပ်(မလှုပ်ရှားစေနိုင်)သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောအဲ့ားဖြင့်၊ ကေသုဂ်ဟာနိ-တပါးတည်းဖြင့် သိမ်းယူရေတ့ဂ်ရခြင်းရှိကုန်၏၊ ဝါ- တပါးတည်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်၏။ [သမ္မယုတ္တဓမ္မာနံ ဥပတ္ထမ္ဘကဘာဝေန၊ ပဋိပက္ခေဟိ အကမ္ပိယသဘာဝေန၊– ဋီကာ။] သလက္ခဏေန – မိမိလက္ခဏာအားဖြင့်၊ နာနာသဘာဝါနိ၊ပေ၊ဒေသိတာနိ။

သဒ္ဓာဗောဇ္ဈင်္ဂါတိ- ကား၊ နိယျာနဋ္ဌေန - သံကိလေသ အဖြိမ့် ထွက်မြောက် တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောအားဖြင့်၊ ဝါ-ဝဋ်နွေ့ာင်အိမ်မှ ထွက်မြောက် တတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သဘောအားဖြင့်၊ ကေသဂ်ဟာ-ကုန်၏၊ဥပဋ္ဌာနာဒီနာ–အာဂမ္ဟ် ကပ်၍ တည်ခြင်း အစရှိသော[အာဒိပြင့် ဓမ္မဝိစယ ပဂ္ဂဟစသည်ကို ယူ။] သလက္ခဏေန-မိမိ လက္ခဏာအားဖြင့်၊ နာနာသဘာဝါ ၊ပေ၊ ဒေသိတာ၊ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ-ကား၊ ဟေတုဋ္ဌေန-နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေတတ်သော အကြောင်း၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောအားဖြင့်၊ ကေသဂ်ဟော၊ ဒဿနာဒီနာ-နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်း အစရှိသော[အာဒိဖြင့် အာနိဒ်ရောပန စသည်ကို ယူ။] သလက္ခဏေန–ဖြင့်၊ နာနာသဘာဝေါ-၏၊ သမထဝိပဿနာ မဂ္ဂဝသေနေဝ–ဖြင့်ပင်၊ လောကိယ လောကုတ္တရမိဿကော- လောကိ လောကုတ္တရာ ရောအပ်သော၊ ဝါ-လောကီ လောကုတ္တရာနှင့် ရောနှောသော၊ အရိယော-ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော၊ ဝါ-ကိလေသာ အပြစ်ကင်းသဖြင့် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂေါ-ကို၊ ဒေသိတော - ပြီ၊ ဣတိ အဓိပ္ပာယော–နက်။

အမှာ။ ။ဤဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၏ လက္ခဏာစသည်ကို အဘိဓမ္မာဆိုင်ရာ ကျမ်းများ၌ လေ့လာကြပါတော့။

ဣဒ ဘန္တေ ဘိက္ခု အာဝါန် ဧဃာတိ-ဟူသော၊ ဣဒံ-ဤစကားတော်ကို၊ ကိမတ္ထံ–အတ္ထယ်အကျိုးငှ၊(ဓမ္မသေနာပတိနာ-သည်၊) အာရဒ္ဓံ- အပ်သနည်း၊ သာသနဿ-၏။ပရိယောသာနဒဿနတ္ထံ-အဆုံးကို ပြခြင်းအကျိုးငှ၊(အာရဒ္ဓံ)၊ ဟိ– မှန်၊ တနည်း-ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊[နောက်၌ တသ္မာရှိသည်။]ကေဝလံ- အရဟတ္တဖိုလ် မဖက်, သက်သက်၊ သာသနဿ - ၏၊ မဂ္ဂေနေဝ - ဖြင့်သာ၊ ပရိယောသာနံ–သည်၊ နဟောတိ - မဟုတ်၊ ပန – အဟုတ်ကား၊ အရဟတ္တ ဖလေန-ဖြင့်၊(ပရိယောသာနံ)ဟောတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ - ထို သာသနာ တော်၏ အဆုံးဖြစ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဒဿေတုံ-ငှ၊ ဣဒံ-ကို၊ အာရဒ္ဓံ- အပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တေဒါနိဒ္တတ္တရိယံ ဘန္တေ ကုသလေသု ဓမ္မေသုတိ- ကား၊ ဘန္တေ - မြတ်စွာ ဘုရား၊ ကုသလေသု–အပြစ်မရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေသု–တို့၌၊ ဝေ-သို့၊ ယာ အယံ ဒေဿနာ-သည်၊(အတ္ထို)၊ ဧတံ-ဤဒေဿနာတော်သည်၊ အနိတ္တရိယံ-မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂုဏ်ပါတည်း။ [တေဒါနိဒ္တတ္တရိယံ ।ပေ। ဓမ္မေသု– သည် နိဂမဝါကျတည်း၊ ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]

တံ ဘဂဝါတိ-ကား၊ တံဒေသနံ-ထို ဒေသနာတော်ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အသေသံ-အကြွင်း မရှိအောင်၊ သကလံ-အလုံးစုံ၊ အာဒိစ္စာနာတိ - ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူ၏၊[တံ ဒေသနံ အရ- ဟောပုံ အခြင်းအရာ, ဟောပုံ အစီ အစဉ်, ဟောထိုက်သော တရား ၃ မျိုးတည်း၊ အသေသံ-အကြွင်း အကျန်မရှိ ဟူရာ၌ အလုံးစုံဟု သိစေလိုရှိ၍ သကလံဟု ဖွင့်၊ ဒ္ဝိကာဋ္ဌ "သမ္ပဋ္ဆာ-ပြည့်စုံအောင်၊ အနဝသေသံ- လုံး၀ အကျန်မရှိအောင်"ဟု တနည်းဖွင့်သည်၊ အဘိပီသေဒ္ဓေန ဉာဏေန ဇာနာတိ။]

ဧဝံ ဘန္တေ စ'သည်။ ။တကြိမ်မေ ကုသလာ ဓမ္မာ အစရှိ၍ ကုသိုလ်ဖြစ်သော ဗောဓိပက္ခိယမျိုးကို ပြုရာဥစ္စာနှင့် ကုသိုလ်မဟုတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို အရာမဟုတ် ပါဝဲ အဘယ် အကျိုးငှ၊ ပြုရသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဧဝံ ဘန္တေ၊ ဧဝမေတံ ဘဂဝါ အာရဒ္ဓံ" ဟု ကိုယ်တိုင် ခစာဒနာလျက် "သာသနဿ ।ပေ। ဝေဒိတဗ္ဗံ" ဟု အမြေ ပေးသည်။

သာသနဿ၊ပေ၊ဒဿနတ္ထံ့။ ။သာသနံ နာမ နိဗ္ဗုရိယာယတောဝ (ပရိယာယ် မဟုတ် မုချအားဖြင့်) သတ္တတိသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ၊ တတ္ထ (တို့တွင်) ယေ သမထ ဝိပဿနာ သဟဝတာ တေ သာသနဿ အာဒိ၊ မဂ္ဂ ပရိယာပန္နာ- (မဂ်၌ အကျုံး ဝင်သော ဗောဓိပက္ခိယတို့သည်) မဇ္ဈေ၊ ဇလဲဘူတာ (ဖိုလ်ဖြစ်သော ဗောဓိပက္ခိယ) ပရိယောသာနံ၊ တံ ဒဿနတ္ထံ၊ တေနဘဂ-သာသနဿ ဟိတိ အာဒိ။–ဋီကာ။

တံ ဘဂဝတောတိ-ကား၊ တံ ဒေဿနံ-ကို၊ ဘဂဝတော သည်၊ အသေသံ-အောင်၊ အတိဇာနတော– လသော်၊ (အတိညေယျံ နတ္ထိ – ၌စပ်)၊ ဥတ္တရိ အတိညေယျံ နတ္ထိတိ - ကား၊ တဒုတ္တရိ - ထို ဘုဏားရှင် သိတော်မူအပ်သော ဒေသနာထက် အလွန်၊ အတိဇာနိတ္ဝ–သိထိုက်သော ဒေသနာသည်၊ နတ္ထိ။ [ထိုကို အဓိပ္ပါယ်အားဖြင့် ပြလိုချိ “အယံ နာမ ဣတော” စသည်ဖြစ်၏။] ယံ– အကြောင်းအရာကို၊ (ဓမ္မ ပဂ္ဂလံဖြစ်သော ပရမတ် ပညတ်ကို)၊ ဘဂဝါ- သည်၊ နဇာနာတိ- မမူ၊ ဣတော- ဤ ဘုရားရှင် သိတော်မူအပ်သော ဓမ္မပဂ္ဂလထက်၊ အညော- အခြားသော၊ (အနတိညတော - မသိအပ်သောအရာသည်)၊ ဓမ္မော ဝါ- ဓမ္မသည်သော်လည်းကောင်း [ပရမတ်ကို ရည်ရွယ်သည်။] ပဂ္ဂလော ဝါ- ပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း [ပညတ်ကို ရည်ရွယ်သည်။] အယံ နာမ– ဤ မည်သော အရာဖြစ်ပါ၏၊ ဣတိ ဣဒံ – ဤသို့ ညွှန်ပြစရာ ပဂ္ဂလဓမ္မသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။

ယဒဘိဇာနံ အညော သမဏော ဝါတိ-ကား၊ ယံ–အကြောင် အရာကို၊ တုမှေ ဟိ– အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ အနုဘိညာတံ- ထိုးထွင်း၍ မသိအပ်၊ တံ-ထိုအရာကို၊ အညော - အရှင်ဘုရားတို့မှ အခြားသော၊ သမဏော ဝါ– သမဏာသည်သော် လည်းကောင်း၊ မြာဟွံဏော ဝါ- သည်သော်လည်းကောင်း၊ အဘိဇာနန္တေ– လသော်၊ ဘဂဝတာ–ထက်၊ ဘိယျော ဘိညတရော-အထူးသာလွန်သောဉာဏ်ရှိသူသည်၊ အဿ–ဖြစ်ရာပါ၏၊ အဓိကတရုပနေဉာ- ပို၍သာလွန်သောဉာဏ်ရှိသူသည်၊ ဘဝေယျ – ပါ၏။ [တိယျော ဘိညတရော အဿကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ယဒိဒံ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ တွော–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ယဒိဒန္တိ–သည်၊ နိပါတ မတ္တံ-တည်း၊ ကုသလေသု-အပြစ်မရှိကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-တို့ကြောင့်၊ ဘဂဝတာ-ထက်၊ ဥတ္တရိတရော-သာလွန်သူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိပ။့် ဣတိ အယ်-ကား၊ တွော-ဤ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ဟူသော ပါဠိ၌၊ အာတွော-တည်း။ [ဤ ဝါကျများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပါဠိတော်နှင့် တွဲကြည့်ပါ။]

အသေသံ အတိဇာနတော၊ ။အသေသံ အတိဇာနနတော၊ ဧဝ (သိတော်မူခြင်းကြောင့်ပင်)ဥတ္တရိ ဉာဏ် အတိညေယျံ နတ္ထိ၊ ဤတောတို့ ဘဂဝတ္တာ အတိညာတ ဘော၊ အညော ပရမတ္ထဝေနန ဓမ္မော ၈၊ ပညတ္တိဝေဒနာ ပုဂ္ဂလော၁ အယံ နာမ၊ ယံ ဘဂဝါ နဇာနာတိတို့ ဒုခံ နတ္ထိ နဉပလဗ္ဘတိ (ကတ္တာ) သမ္မသေဝ သမ္မဒေဝ တုမှေဟိ အတိညာတတ္တာ။

မူတ်ချက်။ ။“တံ ဘဂဝတော အသေသ မတိဇာနတော ဥတ္တရိ အတိညေယျံ နတ္ထိ”ဟူသောပါဠိတော်၌ ဘဂဝတ္တောကို အတိညေယျံ၌ သမ္မန်+သမ္မနွိ (ထို့မဟုတ်) ကတ္တာ၊ ကတ္တိ စပ်၊ အတိဇာနတော၌ လကၡဏဝန်္တ+လက္ခဏစပ်၊ အတိဇာနတော၌ အန္တရပစ္စည်း လက္ခဏာကတ္တာဒေါဟာ“အတိဇာနနတော”ဟူသောဋီကာအလို“ဟိတ်” အနက်ဟောတည်း။

ဣတိ – သို့၊ ဘဂဝါ၀ – သည်သာ၊ ကုသလေသု၊ ဓမ္မေသု- ကြောင့်၊ အနုတ္တရော-အမြတ်ဆုံးပါတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသောန္နော- ပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဘန္တေ-ရား၊ ဣမိနာပ် ကာရဏေန-ကြောင့်လည်း၊ အဟံ၊ ဘဂဝတိ- မြတ်စွာဘုရား(အပေါ်)၌၊ ဧ၀ံ–သို့၊ ပသန္နော – ပါ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒီပေတိ – ပြ၏၊ ဣတောဘဂဝါ-ဤကုလဓမ္မဒေသနာမှ၊ ပရေသု–နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ အပရံ ပနာဘံ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ ဝိသေသမတ္တမေ၀ - ထူးရာမျှကိုသာ၊ ၎ဏ္ဍ ယိသာမ-ဖွင့်ကုန်တော့မည်၊ ပုရိမဝါရသဒိသံပန- ရှေ့၀ါရနှင့်တူသော စကား ရပ်ကိုကား၊ ဝုတ္တနယေနေ၀–ဖြင့်သာ၊ ဧ၀ဒိတမ္ပံ– သိပါတော့။

အာယတန ပဏ္ဏာတ္တိဒေသနာအဖွင့်

၁၄၆။ အာယတနပဏ္ဏတ္တိသုတ်-ကား၊ အာယတန ပညာပနာသု- အာယတနတို့ကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းတို့၌၊ ဝါ-အာယတနတို့ကို ပညတ်ခြင်းတို့၌၊ (“ဓမ္မံ ဒေသေတိ”ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဣဒါနိ - ၌၊ တာ အာယတန ပညတ္တိယော - ထိုအာယတန ပညတ်တို့ကို၊ (ထို အာယတန် နာမည်တို့ကို)၊ ဒဿေန္တော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဆယံမာနိ ဘန္တေတိ အာဒိ-အစရှိသော စကား ကို၊ (ထေရော)အား၊ ပန–ဆက်၊ သော အာယတနကထာ–ဤ အာယတန ကထာကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ–၌၊ ဝိတ္ထာရေန–ဒေကျယ်အာ ဖြင့်၊(ပယာ)ကထိတာ– အပ်ပြီ၊ တေန– ကြောင့်၊ (ထို အာယတနကထာ၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဝယ် အကျယ် ဆိုအပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်)၊ တံ–ထို အာယတနကထာကို၊နဝိတ္ထာရယိဿာမ- မချဲကုန်တော့အံ့၊(ခဲ့ပြီးတော့မည် မဟုတ်)၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ် ၌၊ ဝုတ္တနယေနေ၀–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်ပဝ်၊ သာ–ထို အာယတနကထာ ကို၊ ဝိတ္ထာဒရတော–အားဖြင့်၊ ဧ၀ဒိတတ္ထာ–ထိုဂ်၏။

တေဒါနိတ္တရိယံ ဘန္တေ အာယတန ပဏ္ဏတ္တိသုတိ– ကား၊ အာယတနပဏ္ဏတ္တိ သု–တို့၌၊ အဒ္ဓဗ္ဗတ္တိကဗာဟိတ္ထ၀ဝတ္ထာနဒါဒ၀သေန- အဒ္ဓဗ္ဗတ္တိက အာယတန့ ဗာဟိရ အာယတန တို့ကို ပိုင်းခြားခြင်း အစရှိသည်၏ အစွဲပ်ဖြင့်၊ ဧ၀ံ–သို့၊ ဃာ အယံ

အာယတနပဏ္ဏတ္တိသုတ် ။ပဏ္ဏတ္တိသု ကို “ ပညာပနာသု” ဟု ဖွင့်ရန်၊ ဦးကာဠု “သမ္မောဒေနေသု”ဟု ဖွင့်သည်၊ထို့ကြောင့် ပ+ဉ ဓောတ်+ကာရိတ် ဧကၠ+တိပစ္စည်း၊ ဉာဉ် ရသ, ဒွေတော်လာ၍ “ပညတ္တိ” ဟု ဖြစ်ပြီး၌မှ ညကို ဏ္ဍ ပြု၊ [ပညာပနံ ပညတ္တိ၊ အာယတနာနံ+ပညတ္တိ အာယတနပညတ္တိ= အာယတနတို့ကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်း။] တနည်း–နိဂ္ဂိဟန် (ထားခြင်း) အနက်ဟော ပပုဗ္ဗ စုရာဒိ ဥပဓာတ်လည်း ရှိသောကြောင့် “ အာယတန ပညတ္တိ – အာယတနတို့ကို ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ထားခြင်း”ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ “အာယတန တို့ကို ပညတ်ခြင်း”ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက် ၎ပပါ။

ဒေသနာ– အကြင်ဟောတော်မူခြင်းသည်၊ (အတ္ထို)၊ တေ– ဤဒေသနာတော်သည်၊ အနုတ္တရိယ်– မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂုဏ်ပါတည်း။ [ရှေးနိဿယဟု ‘‘ တေ သော့ အနုတ္တရိယ် အနုတ္တရာ ’’ ဟု လိန်ပြင်၍ ပေး၏၊ အနုတ္တရိယ်သည် နပုံလိန်တည်း၊ တေသည် ဒေသနာကိုစွဲရသော်လည်း နောက်ပုဒ်နှင့် လိန်တူအောင် နပုံလိန်ဖြစ်နေသည်။] သေသံ - ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ရှိသည်သာ။

ဂဿဝဏ္ဏန္တိဒေသနာ အဖွင့်

၁၄၇။ ဂဿဝဏ္ဏန္တီသုတိ - ကား၊ ဂဿောဏ္ဏမနေသု - ကိုယ်ဝန်သူငယ် အဖြစ်ဖြင့် အဓိဝန်းထို့ သက်ဝင်ခြင်းတို့၌၊ (တန်ဆာ)၊ ဂဿောဏ္ဏမနေသု - အဓိဝန်းဝယ် သက်ရောက်ခြင်းတို့၌၊ (ဓမ္မဒေသေတိ-၌စစ်)၊ တာ ဂဿဝဏ္ဏန္တိယော-တို့ကို၊ ဒဿေန္တော၊ပေ၊အာဟ၊ တတ္ထ-ထို စတဿော ဏ္ဍမာ ဘန္တေ အစရှိသော ဓကားရပ်၌၊ အသမ္ဘဇာနေဘတိ - ကား၊ အဇာနန္တေန - မသိသည်၊ သမ္ဘူဋ္ဌော-တေဝေသည်၊ ဟုတ္တာ- ၍၊ မာတုကုစ္ဆိ (သြဏ္ဍမတိတိ- ကား၊ ပဋိသန္ဓိဝသေန-ဖြင့်၊ ပဝိအတိ- ဝင်၏၊ ဌာတီတိ- ကား၊ ဝသတိ- နေ၏၊ နိဂ္ဂမတိတိ-ကား၊ နိဂ္ဂမန္တေဘဝိ-ထွက်ပါသော်လည်း၊ (ဖုဒ္ဓးမြင်ပါသော်လည်း)၊ အသမ္ဘဇာနေဘမသိသည်၊ သမ္ဘူဋ္ဌော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝ-သ၊ နိဂ္ဂမတိ-၏၊ အယံ ပဒုမာတိ-

---

ဂဿဝဏ္ဏန္တိသုတ္တ ။ ။ အဝ + ကမုန် အဝဏ္ဏန္တိ၊ [အဝ + ကဒ္ဓ + တိ။] ဂဿ ဘာဝေန + အဝဏ္ဏန္တိ ဂဿဝဏ္ဏန္တိ - ကိုယ်ဝန်သူငယ်အဖြစ်ဖြင့် (အဓိဝန်းသို့) + သက်ဝင်ခြင်း၊ ဂဿသဒ္ဒါ ကိုယ်ဝန်သူငယ် အနက်ဟော၊ ဂဿ်ဒ္ဓ် ဘာဝပ္ပတ္တိ, ဘဝလောပ၊ တနှည်း - ဂဿေ + အဝဏ္ဏန္တိ ဂဿဝဏ္ဏန္တိ - အဓိဝန်း၌သက်ဝင်ခြင်း၊ ဂဿသဒ္ဒါ အဓိဝန်းတိုက် အနက်ဟော။ [ဂဿောဏ္ဍမနေသူတိ, ဂဿ်ဒ္ဓ်ဘာဝေန မာတုကုစ္ဆိယံ အဝဏ္ဍမနေသု အနုပ္ပဝေသေသု (ဝင်ရောက်ခြင်း)၊ ဂဿ်ဒ္ဓ် ဝါ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ အဝဏ္ဍမနေသု၊ ရှိကာ။]

ဝဓိသတိ ။ ။ ကုံ၏ အဓွင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေ နေသောအားဖြင့် အဓိဝန်း၌ ဖြစ်သည်ကို ‘‘ သြဏ္ဍမတိ ’’ ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ အဓိဝန်း၌ ဖြစ်နေသာ သဒ္ဓါဝါသည် အဓိဝန်းသို့ ဝင်ရောက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် ‘‘ဝဓိသတိ’’ဟု ဆိုသည်။ [ဝဓိသတီတိ ပစ္စယဝသေန (သဒ္ဒါဝါဖြစ်ရန် အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်) တဒ္ဓ (ထို အဓိဝန်း) ၌ နိဒ္ဒဋ္ဌန္တေန ဝဓိသန္တေဘဝိယ ဓောတိတိ ကတ္တာ ဝုတ္တံ၊–ရှိကာ။]

ဌာတိ, ဧသတိ။ ။ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ အစဉ်အားဖြင့် တည်သည်ကို ‘‘ ဌာတိ ’’ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ ခန္ဓာအစဉ် တည်သောအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း အဓိဝန်း၌ နေသကဲ့သို့ ဖြစ်သောကြောင့် ‘‘ဝသတိ’’ ဟု ဆွဲသည်။ [ဌာတီတိ သန္တာနဋ္ဌတိယာ ပဝတ္တတိ၊ တထာဘူတော စ တတ္ထ ဝသန္တေဘဝိယ ဓောတိတိ အာဟ ‘‘ ဝသတိ ’’ တိ၊–ရှိကာ။]

ကား။ အယ် - ဤ အဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်၊ [အယ်- ဤသို့ အဓိဝမ်းသို့ ဝင်ရာ, အဓိဝမ်းဥတုဝင်ရာ, အဓိဝမ်းမှ ဖွားမြင်ရာဟူသော ကာလသုံးပါးတို့သို့ မသိသည်ဖြစ်၍ အဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်ဟု ပါဠိတော်ကြည့်၍ အကျယ်ပေးပါ။] ပကတိလေးကိယမနုဿာနံ-ပကတိလူတို့၏၊ [ပါရမီမရှိသူ မျှားစွာသော ရိုးရိုး လောကီလူသား-တို့၏၊ - ဟူလို။] ပဌမာ - (ဒေသနာတော် အစဉ်အားဖြင့်) ရှေးဦးစွာဖြစ်သော၊ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ-တည်း။

သမ္မဇာနော မာတုကုစ္ဆိ- သြက္ကမတိတိ- ကား၊ သြက္ကမန္တော- အဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်လေသော်၊ သမ္မဇာနော-သည်၊ အသမ္မူဠှဒ္ဓော- မတွေဝေသည်၊ ဟုတ္တာ, သြက္ကမတိ-၏၊ အယ် ဒုတိယာတိ- ကား၊ အယ်- ဤ အဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်၊ [ဤသို့ အဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်သောအခါ၌သာ သိ၍, အဓိဝမ်း၌တည်ရာ အဓိဝမ်းမှ ဖွားမြင်ရာ ဟူသော နှစ်ပါးသော အခါတို့၌ မသိသည် ဖြစ်၍ အဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်၊ ဤသို့ ပါဠိတော်ကြည့်၍ အကျယ်ဆိုပါ။] အသိတိ မဟာဝေဒရာနံ-ရှစ်ကျိပ်သော မဟာဝေဒါဖြစ်ကုန်သော၊ သာဝကာနံ-တို့၏၊ ဒုတိယာ - နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ [ဒေသနာအစဉ်ကို ရည်ရွယ်သည်။] ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ- တည်း၊ ဟိ- မှန်၊ တေ- ထို အသိတိ မဟာသာဝကတို့သည်၊ ပဝိသန္တာဝ- အဓိဝမ်းသို့ ဝင်ကုန်စဉ်သာ၊ ဇာသန္တိ၊ ဝသန္တာစ - နေကုန်စဉ်လည်း ကောင်း၊ နိက္ခမန္တာစ-ထွက်ကုန်စဉ်လည်းကောင်း၊ န ဇာသန္တိ။

အယံ တတိယာတိ-ကား၊ အယ်-ဤ အဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်၊ [ဤ အဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်ရာ, အဓိဝမ်း၌တည်ရာ ဟူသော နှစ်ပါးသော အခါတို့၌သာ သိသည်ဖြစ်၍, အဓိဝမ်းမှ ဖွားမြင်ရာအခါ၌ မသိပဲ အဓိဝမ်းသို့ သက်ဝင်ခြင်းသည်၊ ဤသို့ အကျယ်ဆို။] ဒ္ဝိန္နံ-ကုန်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာနံ-စ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တာနဉ္စ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလောင်းတို့၏ လည်းကောင်း၊ တတိယာ-သော၊ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ-တည်း၊ တေ-ထို အဂ္ဂသာဝက, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလောင်းတို့သည်၊ (ပါပုဏန္တိ - ၌စပ်)၊ ကမ္မဇေဟိ - ကံကြောင့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါတေဟိ-လေတို့သည်၊ (ခိတ္တာ-၌စပ်)၊ အဓောသိရ- အောက်၌ ဦးခေါင်း ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ (ဦးခေါင်း ဇောက်ထိုးဖြစ်၍)၊ ဥဒ္ဓံပါဒါ - အထက်၌ ခြေထောက်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ (ခြေထောက် မိုးမျော်၍)၊ အနေကသတပေါဒိသေ-တရာမကသော တရပ်တည္ရ အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ (လူ၏အရပ် အတိုင်း အတာ တရာမကရှိသော)၊ [လူတယောဂက်၏အရပ်ကို ငါးပေနှန်းဖြင့် တွက်လျှင် ပေပေါင်း ငါးရာကျော် ရှိသည်။] ပပါတေ-ချောက်၌၊ (ခိတ္တာ) ဝိယ - ပစ်ချအပ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ယောနိမုခေ - ယောနိဝ၌ (အမိ၏ ပဿာဝမဂ်ဝ၌-ဟူလို။) ခိတ္တာ - ပစ်ချအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ တာဒွစ္ဆိဂုဏ္ဌေန - သံကောက်ပေါက်ဖြင့်၊

ဟတ္ထိ-ဆင်တို့သည်၊ (နိက္ခမန္တိ) ဝိယ- ထွက်ကြရသကဲ့သို့၊ [ရေး၌နိဿဋ္ဌ တာဋ္ဌ စ္ဆိဂဒ္ဒေန္တေ- ဖြင့်၊ ဟတ္ထိ - ကို၊ နိက္ခမနာ၁ဝိယ – ထွက်စေကုန်သကဲ့သို့၊ ဤသို့လို ပေး၏။] သမ္ဘာဧေန- ကျဉ်းမြောင်းသော၁၊ ယောနိမုခေန- ဖြင့်၊ နိက္ခမနာန – ထွက်ကြရကုန်လျက်၊ အနန္တံ – အဆုံးမရှိသော၁၊ ဒုက္ခံ – သို့၊ ပ၊ပုဏ္ဏန္တိ ကိရ- ရောက်ကြရကုန်သတဲ့။

တေန-ကြောင့်၊ နေသံ-ထို အဂ္ဂသာဝကာ, ပဧစ္စကဗုဒ္ဓါလောင်းတို့၏၊ (သမ္မဇာနတာ-၌စပ်)၊ မယံ၊ နိက္ခမာ- အမိဝမ်းမှ ထွက်ကုန်သည်၊ အမှ-ဖြစ်ကုန်၏။ [နိက္ခမာ+အမှ ဟု ပုစ်ဖြတ်ပ၊။] တနည်း၊ မယံ, နိက္ခမမှာ-အမိဝမ်းမှ ထွက်နေကုန်ပြီ၊ [နိ+ ကမှ+တိ၁ဒုတ္တနိ မှ ဝိဘတ်ဟု ကြံပ၊။] ဤတိ- သို့၊ သမ္မဇာနတာ– သိသူ၏အဖြစ်သည် (သိခြင်းသည်)၊ နဟောတိ၊ ၈ - ဆက်၊ ၆၀ — သို့၊ ပူရိတပါရမိန်–ဖြည့်ကျင့်ပြီးသော၁ါရမီ ရှိကုန်သော၁၊ သတ္တာနုသိ-ထို့၏သော်မှလည်း၊ [ပိ သဒ္ဒါ သမ္ဘာဝနာ၁၊ ထိုပိဖြင့် ''အပူရိဘပါရမိနုမို့'' ဟု ဂရုတာပြု။] ၆၀ ရှေ့ပေ-ဤသို့ သဘော၁ရှိသော၁၊ ဌာနေ-အဆာ၌၊ မဟန္တေ-ကြီးသော၁၊ ဒုက္ခ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇဘိ-ဖြစ်သေး၏၊ ဤတိ-ဤသို့ ဆွေး၍၊ ဂဗ္ဘာဝါသေ- အမိဝမ်း၀ယ် နေရခြင်း၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒိတုံ– ငြီးငွေ့ခြင်း၄ါ၊ အလမေဝ- သင့်လျော်သည်သာ၁၊ ဝိရဇ္ဈိတုံ– မတပ်မက်ခြင်း၄ါ၊ အလံ-သင့်လျော်သည်သာ၁၊ [ရှေ့ပုဒ်မှ ၀ေသဒ္ဒါ၏ အနက်ကို ယူ၍ ပေးသည်။]

အယံ စတုတ္ထာဘိ-ကား၊ အယံ-ဤ အမိဝမ်းသို့ သင်္ဂဝ်ခြင်းသည်၊ [အယံ-ဤ အမိဝမ်းသို့ သင်္ဂဝ်ရာ, အမိဝမ်း၌တည်ရာ, အမိဝမ်းမှ ဖွားမြင်ရာဟူသော သုံးပါးသောအ၁ါတို့၌ သိသည်ဖြစ်၍ အမိဝမ်းသို့ သင်္ဂဝ်ခြင်းသည်၊ ဤသို့ပါဠိတော်ကြည့်၍ အကျယ်ဆိုပ၊။] သမ္ဘည ဗေဒါသတ္တာန – သမ္ဘည ဘုရား လောင်းတို့နှင့်၊ ဝသေန - စပ်သဖြင့်၊ စတုတ္ထာ - သော၁၊ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ- တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သမ္ဘည့ဗေဒါသတ္တာ-တို့သည်၊ မာတုကုစ္ဆိသို့ - အမိဝမ်း၌၊ ပဋိသန္ဓိ – ကို၊ ဂဏှန္တာပိ – ယူကုန်စဉ်လည်း၊ ဇာနန္တိ- သိကုန်၏၊ တတ္ထ - ထို အမိဝမ်း၌၊ ဝသန္တာပိ-နေကုန်စဉ်လည်း၊ ဇာနန္တိ၊ နိက္ခမန္တာပိ-အမိဝမ်းမှ ဖွားမြင်ကုန်စဉ်လည်း၊ ဇာနန္တိ။

စ-ဆက်၊ နိက္ခမနကာလေပိ- အမိဝမ်းမှ ဖွားမြင်ချိန်ရောအ၁ါ၌လည်း၊ တေ- ထို သမ္ဘည့ဘုရားအလောင်းတို့ကို၊ ကမ္မဇဝါတာ – တို့သည်၊ ဥဒ္ဓံပါဒေ–အထက်၌ ခြေထောက် ရှိသည်တို့ကို၊ အဓော သိရေ - အောက်၌ ဦးခေါင်းရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ခီပိတုံ-ပစ်ခြင်းငှ၊ ဒါ, နသက္ကောန္တိ-ကုန်၊ [ကမ္မဇလေတို့၏ ထိုအနေအထားအားဖြင့် မဖြစ်ခြင်းကိုပင် ''ခီပိတုံ နသက္ကောန္တိ'' ဟု ဆိုသည်။] ဒွေ ဟတ္ထေ-တို့ကို၊ ပသာရေတွာ-ဆန့်ကာန်း၍၊ အက္ခီနိ-မျက်လုံးတို့ကို၊ ဥပ္ပိဓါလေတွာ-ဖွင့်၍၊ ဝိဥဓာဘာ၀–ရပ်ကုန်လျက်သာ၁၊ (ဟတ္ထာ)၊ နိက္ခမန္တိ။

ဘဝင်္ဂ–ဘင်္ဂဂိုဏ်း ဥပါဒါဒိယ–အစပြု၍ အဝိစိအန္တရေ- အဝိစိအဲကြား၌၎၊ သမ္ဘဋ္ဌာဗောဒီသတ္တော- တို့ကို၎ ဌဝေတ္ဗာ – ချန်ထား၍၎၊ အံ့ဩ- သံဗ္ဗဋ္ဌ ဗောဓိသတ္တတို့မှ အခြားသော၎၊ တိသု ကာလေသု - ထို့ပြင်၎၊ သမ္ဗာသနေဒုသမ – သီသူမည်သည်၎၊ နတ္ထိ၎ တေနေဝ- ကြောင့်ပင်၎၊ နေသံ- ထို သမ္ဗည်ဘုရား၊အလောင်းတို့၏၎၊ ဓာတုကုစ္ဆိ -သို့၎ သြက္ကမနကာလေစ– သင်္ဂဝင်ရာအခါ၌လည်းကောင်း၎ နိဂ္ဂမနကာလေစ-၌လည်း၎၊ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု - တသောင်း၊ အထိုင်းအချည်းရှိသော လောကဓာတ်သည်၎၊ ကမ္မတိ–တုန်လှုပ်၏၎၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၎၊ ဇွေ့-ဤ ဂဗ္ဘဝဂ္ဂန္ဆိ ဒေသနာ၌၎၊ သေသံ- ကြွင်းသောပုံအပေါင်းကို၎၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အာဒေသနဝိဓာဒေသနာ အဖွင့်

၁၄၀။ အာဒေသန ဝိဓာသုတိ - ကား၎၊ အာဒေသန ကောဌာသေသု- သူတပါး၏ စိတ်ကို ညွှန်ပြကြောင်း အဖို့အစုတို့၌၎၊ (ဓမ္မံ ဒေသေတိ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဣဒါနိ- ၌၎၊ တာ အာဒေသနဝိဓာ-ထို ညွှန်ပြကြောင်း အဖို့အစုတို့ကို၎၊ ဒဿေန္တော-သည် (ဟုတွာ)၊ စတသ္သော ဣမာတိ အာဒိ-ကို၎၊ အာဟ-ပြီ၎ နိမိတ္တေန အာဒိသတိတိ – ကား၎၊ အာဂတ နိမိတ္တေန – ဆောက်လာခြင်းဖြင့် ကောက်ယူထိုက်သော အတိတ် နိမိတ်ဖြင့် လည်းကောင်း၎ ဇတနိမိတ္တေန – သူတပါး၏ သွားခြင်းဖြင့် ကောက်ယူထိုက်သော အတိတ် နိမိတ်ဖြင့်လည်း ကောင်း၎ ဋိတနိမိတ္တနဝါ-မိမိအနီး၌ တည်ရှိနေခြင်းဖြင့် ကောက်ယူထိုက်သော

အာဒေသန ဝိဓာသု။ ။ပရသ္သ စိတ္တံ အာဒိသတိ ဇောဟိတိ-အာဒေသနာနိ= သူတပါး၏စိတ်ကို ညွှန်ပြကြောင်း နိမိတ်စသည်တို့၊ [အာ+ဒိသ+ယု။] ယထာ ဥပဓိုတ ခိုမိတ္တာဒီနိ (အကြင်အကြင် ထင်လာသော နိမိတ်စသည်တို့)၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်၌လာသော မနုဿသဒ္ဒ, ဝိတက္က ဝိပ္ဖါရသဒ္ဒ စသည်ကိုယူ။] တာနိဒေ- တို့ အာဒေသနာတို့သည်ပင် + အညမညဿ အသံကိန္ဒ္ဓရုဓေန (တပါးနှင့် တပါး မရောသော သဘောအားဖြင့်)၊ ဋိတတ္တာ အာဒေသနဝိဓာ - မည်၏။ [ဝိဓသဒ္ဒါ ကောဋ္ဌာသအနက်ဟုလာ၊– ဋီကာ။]

နိမိတ္တေန ။ ။ နိမိတ္တအရ်ကို ပြလို၍ “အာဂတနိမိတ္တေန , ဂတနိမိတ္တေန , ဋိတနိမိတ္တေန”ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုတွင် အာဂတနိမိတ်ဟူသည် အတိတ်နိမိတ်၊ မေးလော်သူ (မေးသော်လည်း မိမိကညွှန်ပြလိုသူ) နှင့် မိမိ၏ အနီးအပါးသို့ ရောက်ရှိလာသော အတိတ်နိမိတ် အမှတ်အသားတည်း၎၊ ဂတနိမိတ်ဟူသည်၊ နိမိတ်မေးလာသူ၏ (မိမိ ညွှန်ပြလိုသူ၏) သွားခြင်း အမှုအရာ ဖြစ်သော အမှတ်အသား တချို့တည်း၎၊ ဋိတနိမိတ်ဟူသည် မိမိ၏အနီး၊အပါး၌တည်ရှိသော နိမိတ်မေးလာသူ၏ရပ်ခြင်းဖစ်သော အမှတ်အသားတည်း။

အတိတ် နိမိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဣန်္ဒာမ—ဤ မည်သော အခြေခံအဆုသည် (ဤ)မည်သော အကျိုးသည်)၊ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ကထေတိ-ပြောပြု၏။

တတြ—နိမိတ္တေန အာဒိသတိ ဟူသော ထိုစကား၌ပင်၌၊ ဣဒံ - ဤ ဆိုအပ်လတ့်ကား၊ ဝတ္ထု-တည်း၊ ဧကော, ဆုဇာ—သည်း၊ [တောင်ပိုင်း မရုရုပြည်ကို အစိုးရသော ပဏ္ဏုမင်း-ဟု အံ—ဦ၊ ၂၊ ၁၃၉ ဦ ဆို၏။]တိသော-သုံးလုံးကုန်သော၊ မုတ္တာ-ပုလဲတို့ကို၊ ဂဟေတ္ဝာ-ဆုပ်ကိုင်၍၊ပုရောဟိတ်-ပုရောဟိတ်ကို၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊(ကိ်-နည်း၊)အာစရိယ-ဆရာ၊ဧမေ-ဇ်း၊ဟတ္ထေ-လက်၌၊(လက်ထည်း၌ဌာ)၊ ကိ်-ဘာပါနည်း၊ ဣတိ—ဤသို့ မေးပြီ၊ သော - ထို ပုရောဟိတ်သည်၊ ဣတောစိတောစ-ဤမှ ဤမှလည်း၊(ဟိုဟိုဒိုဒီ)၊ [သြလောကေသိ-ကြည့်ပြီ၊ စ— ဆက်၊ တေန သမယေန — ၌၊ ဧကော - တကောဝ်သော၊ သမုဒ္ဓ—အိမ်မြွေဝင်သည်၊ [“ထက်တူ”ဟု လည်း ပေးကြ၏။] မက္ခိကံ - ယင်ကောင်ကို၊ ဂဟေဿာမိ-ဖမ်းယူမည်၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံရွယ်၊ ပက္ခိန္ဒိ-ပြေးလာပြီ၊ ဂဟဏကာလေ - ဖမ်းယူရာအခါ၌၊ မက္ခိကာ-သည်၊ ပလာတာ - ထွက်ပြေး (ပုံသ့ဘား) ပြီ၊ သော — တို့ပုရောဟိတ်သည်၊ မက္ခိကာယ-၏၊ မုတ္တတ္ထာ—လွတ်သ့ားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာဆုဇ-မဟာဆုဇာ၊ မုတ္တာ-မုတ္တပါတည်း၊ ဣတိ - သို့၊ အာဟ-သံတော်ဦး တစ်ပြီ။

ဆက်ဦးမည်၊ — အတိတ်နိမိတ် ကောက်မှုဖွဲ့ ဣန္ဒြိုးကျင်သူများသည် ထို နိမိတ် သုံးဖျိုးတွင် တမျိုးမျိုးဖြင့် သူတပါး၏အခဲ့ခဲ့အနေကို သေချာစွာ ဟောကိန်းထုတ်နိုင်ကြ၏၊ အင်္ဂါဝိဇ္ဇာ အတတ်၌ ဣန္ဒြိုးကျင်သူများလည်း သူတပါး၏ လက် ခြေ အင်္ဂါအသံ်ဩဇာနှင့် သွားပုံလာပုံ အမူအရာများကို ကြည့်လျက် ဥာန်ဖြတတ်ကြသည်၊ ထို့ကြောင့် အာဂတ ဂတ ဝိတ တို့သည် အတိတ် နိမိတ် ကောက်ယူနိုင်ရန် အဖွတ် အသားများ ဖြစ်ကြသည်။ [အာဂတေန+ဂတေတဗ္ဗံ နိမိတ္တံ စသည်ဖြင့် မဇ္ဈေလောဝိ တဗ္ဗုံရိသံပြု။]

ဇုဒံ နာမ ဘဝိဿတိ။ ။နိမိတ္တပ္ပတ္တသာ (ရောက်လာသော နိမိတ်ရှိသူ၏) [လာဘာလောဘာဒ်စသ်။] လာဘာလာဘာဒိ အာဒိသန်ဝိမိသာနုသာ—(လာဘ်ရမည် မရမည် စသည် သွန်ပြီမှု အစီအရင်းကို ပြကြောင်း စကား၏၊) ပဝတ္တဟ္တာ ဇုဒံ နာမ ဘာဝိဿတိတိ ဝုတ္တံ၊—ဦးကာ။ ဤစကားအရ လာဘာလာဘာစသည်နှင့် နောက်လာမည့် ဝတ္ထုဒွိုပါသော မုတ္တာသော အရာများကို အတိတ်နိမိတ်ကောက်၍ ပြောပြခြင်းလည်း အာဒိသနဝိဓပင်တည်း—ဟု မှတ်ပါ။ သို့ဖြစ်လျင် ဝေဒိ တေ မနောစသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ သူတပါးစိတ်ကို ပြောပြခြင်း တမျိုးကိုသာ တိုက်ရိုက် ပြထားခြင်းသည် ဒိဒ္ဓသာနုနည်းမျ (နမူနာ လောက်မျ) ဖြစ်သည်-ဟု သိသာပြီး

မုတ္တာ–မုတ္တသည်၊ တာဝ ဟောတု–ဖြစ်ပါစေ၊ မုတ္တာ - တို့သည်၊ ကတိ–လယ်လောက်တို့ပါနည်း၊ တုတိ–မေးပြီ၊ သော - ထို့ပုရောဟိတ်သည်၊ ပုနဉ်–နောက်ထပ်၊ နိမိတ္တံ– အဘိတ် နိမိတ်ကို၊ ဩလောကေသိ - ပြီ၊ အထ – ၌၊ အပိဒုရေ- အနီးဌာ်၊ ကုက္ကုဠ္ဒေ၁ – ကြက်သည်၊ တိက္ခတ္တုံ– သုံးကြိမ်၊ သဒ္ဒံ–ကို၊ နိဒ္ဓာရေသိ-ထုက်ပေါ်စေပြီ (တွန့်ပြီ)၊ ပြာဟ္မဏော- သည်၊ မဟာဇနော - ဇာ၊ တိသော–သုံးလုံးတို့ပါတည်း၊ လုတိ–သို့၊ အာဟ ပြီ၊ ဧဝံ–သို့၊ ကေစ္စော-သည်၊ အာဂတနိမိတ္တေန–ဖြင့်၊ ကထေတိ-ပြောပြ၏၊ ဧတေ နုပါယေန-ဤနည်းအား ဖြင့်၊ ဂတပြိတနိမိတ္တောဟိပိ-ဘို့ဖြင့်လည်း၊ ကဆံ–ကို၊ ဝေဒိတမ္ပံ။

အမနုဿာနဉ္ဆိ–ကား၊ ယက္ခပိသာစာဒီနံ- ဘီလူး မြေဘုတ် အစရှိသည်တို့၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဒေဝတာနဉ္ဆိ – ကား၊ စာတုမဟာရာဇိကာဒီနံ - စာတုမဟာရာဇ် အစရှိသော နတ်တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ (သဒ္ဒံ–၌စပ်)၊ [ပါဠိတော်၌ ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါ သဒ္ဒါပါသောကြောင့် '' သော်လည်းကောင်း '' ဟု ပေးသည်၊] သဒ္ဒံ သုတ္တာတိ - ကား။ အည္ဘာသ - အခြားသူ၏၊ စိတ္တံ- ကို၊ ဥတ္တာ–သိရှိ၊ ကထေန္တာနံ– ပြောဆိုကုန်စဉ်၊ သဒ္ဒံ - ကို၊ သုတ္တာ – ကြား၍၊ (အာဒိသတ်- ၌စပ်)။

ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရသဒ္ဒန္ဆိ- ကား၊ ဝိတက္က ဝိပ္ဖါရဝဝေန-ဇိဝှါတာလု အစရှိသည်တို့၏ လှုပ်ရှားကြောင်း ဖြစ်သော ဝိတက်၏ အစုမ်းကြောင့်၊ [ရှေးနိဿယဌာန် ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရေန-ဝိတက်၏ ဂုံးနှံခြင်းကြောင့် ဟု ပေး၏၊ ဝသေနလည်း မပါ။] ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်သော၊ ပိဝ့်လပန္တာနံ-ယောင်ယမ်း ပြောဆိုကြကုန်သော၊ သုတ္တပမတ္တာ

ယက္ခဒိသာစာဒီနံ။ ။ဟိကံာရှသက္ကာနဏ္ဍော ("ဟိ "ဟု အသံပြုတတ် = ဟိန်း တတ်သော ဘီလူးများ) ကက္ကဋပိသာစာဒိ ပိသာစာနံ (ကက္ကဋ မြေဘုတ်စသော တစ္ဆေ မြေဘုတ်များ) ကုမ္ဘဏ္ဍနာဂ ဒီနဉ္စ (ကုမ္ဘဏ်, နဂါးစသည်များ)၊–ဋီကာ။

ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရသဒ္ဒံ။ ။ ဖရဝေဘ်သည် ဗျာပန်, စလန အနက်ကို ဟောဏ်၊ ဤ၌ "ဒြဲဖု့ါတာလုစလနာဒိကရဝိတက္က သမုဋ္ဌာ်သူ"ဟူသော ဋီကာလာ သာဓက စကားကို ထောက်၍ စလန အနက်ကို ယူ၏၊ဝိသေသန + ဖရတိ တေနာဘိဝိပ္ဖါရော၊ ဝိတက္ကောစ + သော + ဝိပ္ဖါရောစာတိ ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရော = ဖြဲဖု့ါ တာလု စသည်တို့၏ လှုပ်ရှားကြောင်း ဖြစ်သော ဝိတက်၊ ဆို့နှောက် ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရဝသေန ဥပ္ပန္နံ သဒ္ဒံကို ကြည့်၍ "ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရေန + ဥပ္ပန္နော + သဒ္ဒေါ ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရသဒ္ဒေါ"ဟု မစ္ဆေလောဝိဝါဒီ တပ္ပါရိသိ ပြုပါ။

ဝိဖုလပန္တ္ယာနံ။ ။ ကဃဓိ- အက္ခာဃ အဓေဘေနတော (တစုံ တရာသော အနက်ကို မသိစေနိုင်ခြင်းကြောင့်) ဝိရှုပံ - (ဓေါက်ဓေါက် ပြန့်ပြန့်) ဝိဝိဓံ ဝါ– (အမျိုးမျိုး အဇုံစုံ) +ပလပန္တ်ာနံ–ပြောဆိုသူတို့၊ (ယောင်ယမ်းပြောဆိုသူတို့–ဟူလို) ထိုသူ့ဘို့သည် များသောအားဖြင့် အိပ်ပျော်နေသူနှင့် မေ့လျော့သူများ၌ဖြစ်တတ်ကြ၏၊

ဒိန်-အိပ်ပျော်နေသူ, မေ့လျော့နေသူ အစရှိသူတို့၏၊ သဒ္ဒိ-အသံကို၊ သုတ္တာတိ-ကား၊ တံသဒ္ဒိ-ထို အသံကို၊ သုတ္တာ- ကြားရှိ၊ (အာဒိသတိ-၌စပ်)၊ ယံ- အကြောင်းအကြောင်းအရာကို၊ ဝိတက္ကယတော-ကြံစည်သော၊ တဿ – ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သော သဒ္ဒေါ-ထို အသံသည်၊ (ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရသဒ္ဒသည်)၊ ဥပ္ပန္နော – ဖြစ်ပြီ၊ တဿ-ထို ဝိတက်၏၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝသေန-- စပ်သဖြင့်၊ တော - သင်၏၊ မနေန-- စိတ်သည်၊ ဝေဓို-ဤသို့လည်း (ဖြစ်နေ၏)၊ဤတိ-သို့၊ အာဒိသတိ–ညွှန်ပြ၏။

ထို့ကြောင့် "သုတ္တ ပဓတ္တာဒိနံ" ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ အာဒိဖြင့် ဝေနေယ္ယ (ရော)ဝေနော လွန်စွာခွန်အင်စက်ခံနေရသူ၊ ဓိတ္တ စိတ္တ (ဘီလူး ဗသည်တို့ ပူးဝင်းသဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသော စိတ်ရှိသူ) စသည်တို့ကို ယူပ။

မဟာအဋ္ဌကထာဝါဒ။ ။ "ဤစကားကို ပြောမည်–ဤသို့ ပြောမည်ဟု ကြိုစည်သူ၏ သန္ဓာန်၌ ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရသဒ္ဒ ဖြစ်၏" ဟု မဟာအဋ္ဌကထာဌ် လာသောကြောင့် နိုးနေစဉ် ပကတိအခြေအနေ၌ တည်၍ မယောင်မယမ်းပဲ ပြောဆိုသူတို့၏သန္တာန်၌လည်း တရံတခါ ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရသဒ္ဒ ဖြစ်၏ – ဟု သိနိုင်၏၊ ယင်းကို လောကဒ္ဓံ မနုဿဓုပ်သလို လုံဒ္ဓီစွာ ပြောအပ်သော အသံ) ဟု ဆိုကြ၏။ယင်းအသံမျိုးကို မဟာအဋ္ဌကထာဝယ် အသောဝတိညေယျတာ (သောဝတိညာဉ်ဖြင့် မကြားနိုင်) ဟု ဆိုသည်။

ဗုန်၏-ထိုစကားမျိုးကိုပင် ရည်ရွယ်၍ "ဝိသတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော လျှာ အာစောက်ထိုး၏ လှုပ်ရှားခြင်းစသည်ကို ပြုတတ်သော ဝိတက်ကြောင့် ဖြစ်သော သိမ်မွေ့သော အသံကို ဒိဗ္ဗသောတဖြင့် ကြား၍ ညွှန်ပြ၏–ဟူသော စကားကို သုတ္တန် ပါဠိတော်၌ ဆိုဆားအပ်သည် " ဟု မူလဋီကာဆရာကလည်း မိန့်ထားလို၊ ထိုသို့ ဆိုထားသော်လည်း ထို ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရသဒ္ဒသည် အလွန် မသိမ်မွေ့, (ဓမ္မိုး) လျင် မိမိ၏ ပကတိနားနှင့် အလွန်မှီးကပ်နေသော အခြားသူ၏ နားဖြင့်လည်း ကြားနိုင်၏ ဟု သိနိုင်ပြန်သည်၊ ဤသို့ ဋီကာဆရာ ကောက်ချက်ချသည်။

တဿ ဝသေန ။ ။ တဿ ဝိတက္ကဿ ဝသေန၊ ဓမ္မတောပရိယာဒ္ဓာတ်နှင့် စပ်သဖြင့်အာဒိသနဝိဓာ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် " တဿ – ထို ဝိတက်၏" ဟု အနက်ပေးပါသည်၊ တချို့ကား " သော သဒ္ဒေါ ဥပ္ပန္နော၊ တဿ ဝသေန" ၌ သောသဒ္ဒေါကို ကြည့်၍ " တဿသဒ္ဒဿ - ထို အသံ၏" ဟု အနက်ဆိုကြ၏။ ထိုအနက်လည်း မသင့်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊ သဒ္ဒဖြင့် တံသမုဋ္ဌာပကစိတ္တ (သဒ္ဒ၏ ဖြစ်ကြောင်း စိတ်) ကို မယူနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊-စကားသံသို့ အခြံလိုက် သဖြင့်လည်း ထို အသံ၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကိုသာ ယူနိုင်၍, စိတ်ကို မယူနိုင်သော ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ "ယံ အတ္ထံ ဝိတက္ကယတော"ကို ကြည့်၍ "တဿ - ထို အနက်အဓိပ္ပါယ် (ထို အကြောင်း အရာ)၏"ဟု အနက်ဖွင့်ကြသည်မှာလည်း မသင့်ဟု ဋီကာဝယ်ထားသည်။

မနောသခ်ါရာ ပဏ်ိဟိတာဘိ- ကား၊ စိတ္တသခ်ါရာ–စိတ်သည်, စီခံပြုလုပ်အပ်သော ဝေဒနာသညာ တို့ကို၊ သုဋ္ဌပိတာ – ကောင်းစွာထားအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝိတက္ကေသတီတိ- ကား၊ ဝိတက္ကယိဿတိ – ကြံစည်လိမ့်မည်၊ ပဝတ္တေဿတိ- ဖြစ်စေလိမ့်မည်၊ ဣတိ–သို့၊ ပဇာနာတိ-သိ၏။ [ဝိတက်၏ ကြံစည်ခြင်း-ဟူသည် ဝိတက်၏ ဖြစ်ခြင်းမျှတည်း-ဟု သိစေလို၍၊ ဝိတက္ကယိသတိကို ''ပဝတ္တေဿတိ'' ဟု ဖွင့်သည်။] စ-ဆက်၊ ဇာနုန္တေ္ဓာ–လသော်၊ အာဂမနေန-ချဉ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ကသိုဏ်းပရိကမ်ဖြင့်၊ ဇာနာတိ၊ ပုဗ္ဗဘာဂေန – မဂ်၏ ရှေ့အပိုင်း ဖြစ်သော သမထ ဝိပဿနာဖြင့်၊ ဇာနာတိ။ [ပုဗ္ဗဘာဂအရ ဒွိကာ၌ ဝိပဿနာကိုသာ ယူထားသည်။] အန္တောသမာပတ္တိယံ– သမာပတ် အတွင်း၌ (သမာပတ်အတွင်းက)၊ စိတ္တံ - ကို၊ သြလောကေတွာ – ကြည့်၍၊ ဇာနာတိ။

ပဏ်ိဟိတာ။ ။သခ်ါရိယန္တိတိ သခ်ါရာ၊ [သံ+ကရ+ဏ] မနသာ+သခ်ါရာ မနောသခ်ါရာ၊ ဝေဒနာသညာကို ပဇာနအားဖြင့် ကောက်၊ ပဏ်ိဟိတာတို့ ပုရိမဝရိဗန္ဓ ဝိနယဏ (ရှေးဦး ဖြစ်သော နွောက်ယှက်တတ်သော နိဝရဏ ဟေးရန်တို့ကို ပယ်ရှားခြင်းအားဖြင့်)၊ ပဇာနာတေန (ပဇ၏အဖွင့်) + နိဗိတာတ ဌပိတာ၊ – ဒွိကာ။ ဤ၌ ပဇာနာတေန နိဗိတာအရ မနောသခ်ါရာ၌ ပဇာန (အရေးပါဆုံး) ဖြစ်သော ဇဝနာ သညာကိုသာ ယူထားသည်ကို သတိပြုပါ။

ပဇဿေဿတီတိ ပဇာနာတိ။ ။[ပါ၌တော်ကြည့်ပါ။] ဃထာ ဇုမဿ ၊ပေ၊ ဝိတက္ကေဿတီတိ-သည် ပဇာနာတိ၏ အာဘာရတည်း၊ ထို့ကြောင့် ''ပဇာနာတိ'' သို့ ပြန်၍ စပ်ဖို့ရန် ''ပဝတ္တေဿတိ'' နောင် ပဇာနာတိ ပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာ ဆောင်ယူထားသည်။ [ပဇာနာတိကို ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တ ပဒသမ္ဗန္ဓ ဒဿနဝေသေန (ရှေ့နား၌ ဆိုထား အပ်သော ပုဒ်၌ စပ်ရန် ညွှန်ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) အာနေတိ။–ဒွိကာ။]

မ္ဟာဈာ။ ။ဤအာဂမန,ပုဗ္ဗဘာဂ နှစ်ချိုးဖြင့် သိခြင်းမှာ ဈာန်ရပြီးသူ မဂ်ရပြီးသူတ အခြား သမထဝိပဿနာအလုပ် အဝးထုတ်နေသူကို မြင်၍ ဤနည်းအားဖြင့် အားထုတ်လျှင် မည်သည့်ဈာန် မည်သည့်မဂ်ကို ရလိမ့်မည် ဟု (အဘိဉာဉ်မပါဝဲ) အနုမာနနည်းဖြင့် သိခြင်းတည်း၊ သမာပတ်အတွင်းကစိတ်ကို ကြည့်၍ သိခြင်းကား အဘိဉာဉ်မပါဝဲ မဖြစ်နိုင်။

ပုဗ္ဗဘာဂေန ။ ။ ပုဗ္ဗဘာဂ အရ ဤအဋ္ဌကထာ အလို သမထ ဝိပဿနာတို့ ယှရ၏၊ သို့ရာတွင်ဒွိကာ၌ '' ပုဗ္ဗဘာဂေနာတိ မဂ္ဂဿ သမ္မုပ္ပဇ္ဇာဂေန ဝိပဿနာ ရဇ္ဇေန-''ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဝိပဿနာကိုသာ ယူသင့်၏၊ သို့ဖြစ်လျှင်''ပုဗ္ဗဘာဂေန ဇာနာတိ နာမ သမထ ဝိပဿနာဃ အာရဒ္ဓါယေဝ''၌ သမထဝိပဿနာဃဝယ် သမထ ဝုဝ်ဝိဟန်တူသည်၊ အံ - ၄ - ၂၊ ၁၅၁ ၌ ပထမဝိပဿနာဃ ဟု ဤရုဏ်၊ ယင်းပါဠိသည်သာ ဤဋီကာနှင့် ညီဖွယ်ရှိသည်။

[ထိုသုံးမျိုးကို အကျယ်ချဲ့လိုချို့ ''အာဂမနေန ဇာနံဘတိ နာမ'' စသည်မိန့်။] အာဂမနေန ဇာနာတိ နာမ-မည်သည်၊ ကသိဏာဝဍိကမ္မကာလေ ယေဝ-ကသိဏ်း ပရိကမ်းကို စီးဖြန်းရာ အံ့ခဲ့ဘွဲ့ပင်၊ (ဇာနာတိ-ဘွဲ့ စပ်)၊ ယေနာကာရေန- အကြောင်း အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သေ-ဤသူသည်၊ ကသိဏာဘာဝံနံ-ကသိဏ်းဘာဝနာကို၊ အာဝရဒ္ဓေါ်- အားထုတ်ပြီ၊ (တေနာ ကာရေန - ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ပဋ္ဌမဇ္ဈာနံဝါ - ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိယေဝါ-ထို့ကို့ သော်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေဿတိ-ဖြစ်စေနိုင်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာတိ။

ပုဗ္ဗဘာဂေန ဇာနာတိနာမ-မည်သည်၊ သမထ ဝိပဿနာဃ-ကို၊ အာဝဠ္ဒါ ယေဝ-အားထုတ်အပ်သော်သာ (အားထုတ်အပ်ရာ အခါ၌ပင်)၊ [ဤမှနောက်၌ ဇာနာတိကို တွေ့ရ၏၊ ပိဟုန့်တူသည်၊ အာဂမနေနန္တ၏ အကျယ်၌ မဟဲခဲ့၏] ယေနာကာရေန-ဖြင့်၊ သေ-သည်၊ ဝိပဿနံ-ကို၊ အာဝဠ္ဒေါ်-ပြီ၊ (တေနာ ကာရေန-ဖြင့်၊) သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဝါ-ကိုသော်လည်း၊ နိဗ္ဗတ္တေဿတိ၊ ပေ၊ အရဟတ္တဓဇံ ဝါ - ကိုသေခ်လည်း၊ နိဗ္ဗတ္တေဿတိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဇာနာတိ။

အန္တေ၁ သမာပတ္တိယ်-၌၊ စိတ္တံ-ကို၊ သြလောကေတွာ-၍၊ ဇာနာတိ နာမ-မည်သည်၊ ယေနာကာရေန - ဖြင့်၊ ဣမဿ - ဤသူ၏။ မနောသင်္ခါရာ - တို့ကို၊ သုဋ္ဌုပိတာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣမဿနာမ - ဤမည်သော၊ စိတ္တသ-၏။ အနန္တရာ- အခြားမဲ့၌၊ [အဓိတက္က အဝိစာရ သမာဓိစျာန်မှ ထရာအခါကို ဆိုလိုသည်။] ဣမံ နာမ - သော၊ ဝိတက္ကံ - အကြံကို၊ ဝိတက္ကေဿတိ - ကြံစည်လိမ့်မည်၊ (တေနာကာရေန-ဖြင့်) ဣတောဘာဝပတ်မှ (အဝိတက္က အဝိစာရ သမာဓိ စျာန်မှ)၊ ဝုဋ္ဌိတသာ - ထပြီးသော၊ ဧတဿ - ဤသူ၏။ သမာဓိ-သည်၊ ဟာန ဘာဂိယော ဝါ - ဆုတ်ယုတ်ခြင်း အဖို့ရှိသည်သော်လည်း၊ ဘဝိဿတိ၊ ဌိတိ ဘာဂိယော ဝါ-တည်တံ့ခြင်း အဖို့ရှိသည်သော်လည်း၊ (ဘဝိဿတိ)၊ ပိသေသ ဘာဂိယော ဝါ-အထက် တရားထူးဟူသော အဖို့ရှိသည်သော်လည်း၊ (ဘဝိဿတိ)၊ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယော ဝါ-ကိလေသာ အကုံးအဖဲကို ဖေါက်ခဲနိုင်သော အဖို့ ရှိသည်သော်လည်း၊ (ဘဝိဿတိ)၊ ဣတိဘူတာယော ဝါ- တို့ကိုသော်လည်း၊ နိဗ္ဗတ္တေဿတိ၊ ဣတိ ပဇာနာတိ။

တတ္ထ-ထိုသို့ သူတပါး၏စိတ်ကို သိရာ၌၊ [ဧဒြေ ဝါကျရှိ ကြိုယာကို စွဲသည်။] (တနည်း)၊ တတ္ထ-ထို သူတပါး၏စိတ်ကို သိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်[''ပုထုဇ္ဇနော စေတော ပရိယဉာဏာ''] စသော နောက်စကားကို မျှော်ပေးသည်။]

၁တတ္ထ။ ။ကိ' ပနိဒံ စေတော ပရိယဉာဏံ ပရသ္မိ ဝိယ္ယတိ ဝိဇ္ဇမာနန္တ (ဝိုင်းခြားမြှဲ) ဇာနန္တံ ဥဇ္ဇုဝိစိတ္တသာဝတော (တန်ခိုးရှိသော စိတ်ဖြစ်သောကြောင့်) အဝိသေသတော (အထူးမရ , သာမညအားဖြင့်) သမ္ဘေဒါဒိ စိတ္တံ ဇာနာတိတိ (သိနိုင်သလား ဟု ဓမ္မစေ့လျှင်) , နေဒ (မသိနိုင်)၊ ဇ္ဈာန ဥဿေန္တာ''တတ္ထာ''တိ အာဟ၊-ဋီကာ။

ဧစေတောပရိယဉ္ဉာဏလာဘီ-ဧစေတောပရိယဉ္ဉာဏ်ကို ရခြင်းရှိသော၊ ပုထုဇ္ဇနော-သည်၊ ပုထုဇ္ဇနဘုန်ယေဝ-တို့၏သာ၊ စိတ္တံ-ကို၊ ဇာနာတိ၊ အရိယာနံ-တို့၏။ (စိတ္တံ-လောကုတ္တရာစိတ်ကို) နဟုတ်)နှင့်၊ အရိယေသုပိ-တို့တွင်လည်း၊ ဟေဋ္ဌိမော ဟေဋ္ဌိမော-အောက်အောက်၌ ဖြစ်သော အရိယာသည်၊ ဥပရိမဿ ဥပရိမဿ-အထက်အထက်ဖြစ်သော အရိယာ၏၊ စိတ္တံ နဇာနာတိ၊ ပန-အနွယ်၊ ဥပရိမော-သည်၊ ဟေဋ္ဌိမဿ-၏၊ (စိတ္တံ)ဇာနာတိ။

စ-ဆက်၊ ဧတေသု-ဤအရိယာတို့တွင်၊ သောတာပန္နော-သည်၊ သောတာပတ္တိဖလသမာပဇ္ဇိ – ကို၊ သမာပဇ္ဇတိ - ဝင်စားနိ၊ပေ၊ ဥပရိမော-အထက်၌ ဖြစ်သော အရိယာသည်၊ ဟေဋ္ဌိမံ-အောက်၌ဖြစ်သော သမာပတ်ကို၊ နှ သမာပဇ္ဇတိ - မဝင်စား။ ဟိ-မှန်၊ တေသံ - ထိုအရိယာတို့၏၊ ဟေဋ္ဌိမာ ဟေဋ္ဌိမာ-အောက် အောက်၌ ဖြစ်သော၊ သမာပတ္တိ-သည်၊ တဉ်ဩျပ ပတ္တိယေဝ-အောက် အောက် အဆင့်၌ဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ တထေဝ တံ ဟောတီတိ-ကား၊ဣဒံ-ဤ သူတပါးစိတ်ကို ညွှန်ပြခြင်းသည်၊ ဝါ-ညွှန်ပြအပ်သော သူတပါးစိတ်သည်၊

နှ အရိယာနံ။ ။ ဧစေတောပရိယအဘိညာဉ်ရ ပုထုဇ္ဇဉ်သည် မိမိတို့အချင်းချင်း ပုထုဇ္ဇဉ်၏စိတ်ကိုသာ သိနိုင်၍၊ အရိယာတို့၏စိတ်ကို မသိနိုင်၊ ''အရိယာတို့၏စိတ် '' ဟူသည် လောကုတ္တရာစိတ်တည်း၊ မသိနိုင်ခြင်း၏အကြောင်းမှာ–မင်္ဂစိတ် ဖိုလ်စိတ်ကို မရခြင်းကြောင့်တည်း၊ [ယေန စိတ္တေန တေ အရိယာနာမ ဇာတာ၊ တံ လောကုတ္တရစိတ္တံ နှ ဇာနာတိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈဘာဝတော၊– ရွိကာ။] ထို့အတူပင် အောက်အောက် အရိယာများလည်း အထက်အထက် အရိယာများ၏ မင်္ဂစိတ် ဖိုလ်စိတ်ကို မရသေး သောကြောင့် မသိနိုင်ကြ၊

ဥပရိမော ပန ဟေဋ္ဌိမဿ။ ။အထက်အထက်အရိယာသည် အောက်အောက် သမာပတ်ကို မဝင်စားသောကြောင့် အောက်အောက် အရိယာ၏ လောကုတ္တရာစိတ်ကို သိနိုင်သလား၊ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ '' ဥပရိမော ပန ဟေဋ္ဌိမဿ ဇာနာတိ'' ဟု မိန့်၊ အောက်အောက် သမာပတ်ကို မဝင်စားသော်လည်း ရဂျပြီးဖြစ်သောကြောင့် သိနိုင်သည်–ဟူလို။

တေသဉ္စိ။ ။ '' ဥပရိမော ဟေဋ္ဌိမံ နှ သမာပဇ္ဇတိ'' တိ ဝတ္ထာ တိဏ္ဍ ကာရဏာ မာဟ ''တေ သဒ္ဓိတ်'' အာဒိ၊ တေသံတိ အရိယာနံ၊ ဤရွိကာအလို ''ကသ္မာ-ကြောင့်၊ နှ သမာပဇ္ဇတိ-နည်း၊ တိ (ယဿ-ကြောင့်)၊ တေသံ-တို့၏၊ ဟေဋ္ဌိမာ၊ပေ၊ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နှ သမာပဇ္ဇတိ''၊ဤသို့ဖေးပါ၊ လွယ်အောင် ဒဠိဖေးလိုက်သည်။

တတြုပပတ္တိယေဝ။ ။အရိယဇဝတို့သည် မိမိအဆင့်နှင့်ထျော်သော သမာပတ်ကို သာ ဝင်စားကြ၏၊ ဥပမာ-သကဒါဂါမိသည် သောတာပတ္တိဖလ, သကဒါဂါမိဖလ သမာပတ်နှစ်မျိုးလုံး ရရှိပြီးသော်လည်း သကဒါဂါမိဖလသမာပတ်ကိုသာ ဝင်စားတော့၏၊ ထို့ကြောင့် သောတာပန်အဆင့်မှ သကဒါဂါမိအဆင့်သို့ ရောက်သွားသော

ဇာတ် သေန-တခုသော အဖို့အား ဖြင့်၊ ဝါ-စင်စစ်အားဖြင့်၊ တထေ၀- ထို ညွှန်ပြ အပ်သည့်အတိုင်းသာ၊ ဧကာဘာဝိ၊ ဟိ-မှန်၊ ဧစေတော၀ရိယဉ္စ၀ာဝေသန-ဧစေတော ပရိယ ဉ္စာဇ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဉာတံ-သိအပ်သော စိတ်သည်၊ အညထာဘာ၀ိ နာမ-တပါး မ၀ာအခြင်းအနာအား ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းရှိသည် မည်သည်-(သိထားအပ်သော အခြင်းအရာမှ တပါးဖြစ်ပုံ ပြောင်းလဲ၍ ဖြစ်ခြင်းမည်သည်)၊ နတ္ထိ၊ သေသံ-ကြွင်း သော ပုဒ်အပေါင်းတို့၊ ပုရိမနယေနေ၀-ဖြင့်သာ၊ ယောဇေတပ္ပံ-ယှဉ်စေထိုက်၏။

ဒဿနသမ္ပယုတ္တိဒေသနာ အဖွင့်

၁၄၉။ အာတပ္ပမန္ဒာယာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ ပြဟ္ဆဇာလေ-ပြဟ္ဆဇာလသုတ်အဖွင့်၌၊ ဝိတ္ထာရိတမေ၀ – ချဲ့အပ်ပြီးသည်သာ။ [ပြဟ္ဆဇာလ ပုဒ်နှင့် ဝဏ္ဏနာ ပုဒ်ကို ချေထားသည်-ဟု ဋီကာဆိုသည်။] ပန-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊ ဇ္ဈာ – ဤ သမ္ဗသာနဉ်ယ သုတ်၌၊ သခေ်ပေါ – အကျဉ်း တည်း၊ [''အယံ ပန – ဤ ဆိုအပ်လတ္တံကား'' ဟု တပေါင်းတည်းလည်း ပေးနိုင်၏။] အာတပ္ပန္တိ-ကား၊ ဝီရိယံ-ဝီရိယတည်း၊ တဒေ၀- ထိုဝီရိယသည်ပင်၊ ပဒဟိ တပ္ပတော – အား ထုတ်ဘတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဓာန် - ပဓာန မည်၏။ အနုယုဉ်ဇိတပ္ပတော – အယုန်ဖန် အား ထုတ်ဇာတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနု ယောဂေါ – အနုယောဂလည်း မည်၏။

အာဓါ သောတာပတ္တိဖလသမာပတ်သည် ငြိမ်းအေးလေပြီ၊ အထက်အဆင့်သို့ လိုက်ပါ မလာ၊ ၍ အဓိပ္ပါယ်ကိုရသဖြစ်၍ ''တတြိုပေတ္တိယေ၀- ထိုထို အောက်အောက် အခိုက် အတန့်၌ ဖြစ်သည်သာ'' ဟု ဆိုသည်၊ တနည်း – အံဋ္ဌ- ၂၊ ၁၅၃။ အံ ၌- ၂၊ ၁၄၀ ဥဋ္ဌ၏ အဖွင့်ကို ကြည့်၍ '' တတြိုပေတ္တိယေ၀ – ထိုထို အောက်အောက် အရိယာတို့၌ ဖြစ်သည်သာ''ဟု အနက်ဆိုပါ။

ဧစေတော ပရိယ၊ ဧ၀ံနေ၀ ဇ္ဈေ။ ။အတ်တ်နိုဓိတ်-ကောက်ခြင်း၊ စသည်ဖြင့် သူတပါး၏ စိတ်ကို သိရာ၌ တရံတခါ လွဲမှားနိုင်သည်၊ ဧစေဘော၀ရိယအာဇ်ညာဉ်ဖြင့် သိရာ၌မူ မလွဲမှားနိုင်ဟု ပြုလိုရှိ၍ ''ဧစေတော၀ရိယ၊ ဧ၀ံနေ့ဇ္ဈ'' ဟု ဆိုသည်၊ ကျန်အဘိညာဉ်များ၌ငှင့် မိမိဆိုင်ရာကိစ္စကို သိရာ၌လည်း လွဲမှားနိုင်၊ ဋီကာ၌ '' ဗျာဘိစာရော - မသိရာ၌ ခွေးရူး ပါဝင်သဘွင်ခြင်း (လွဲမှားခြင်း) သည်လည်း''ဟု မှတ်ပါ၊

အာဇပု။ ။ကောသန္ဓံ-ဖူးစိုခြင်းကိုလည်း၊ကောင်း၊ သမ္မဋ္ဌ- သော၊ သံကိလေသ ပက္ခံ - သုခ်ဒုစ်မှ်းခြင်းအဆိုးဖြစ်သော တနာ၊ အပေါင်းကို လည်း၊ကောင်း၊ အာတပ္ပတိ - ခြိပ်စက်သောအား, ပယ်ရှားတတ်၏၊ ဇုတိ – ကြောင့်၊ အာတပ်- မည်၏။ [အာ+ ဘူ၁ ဒါဒိ တပုဇာတ်+ဏ။] ဘူ၀ါဒိ တပ္ပဇာတ်သည် ''ဟိ'သာ'' အနက်ဟောပု ဇာတ် ကျမ်း၌ ဆို၏၊ အပ္ပမာဒံသော ပုဒ်တပါး၏အနှီးဒွဲ့ တည်သောကြောင့် ''အာတပ္ပိ'' အာရ ဴာသိုလိဝိနိုယကိုလ၁ ယူပါဟု ဋီကာဆိုသည်။

အပ္ပမာဒဇ္ဈိ – ကား၊ သတိအဝိပ္ပဝါသံ – သတိနှင့် ကင်း၍ မနေခြင်းကို၊ (အန္ဓသ-၌စပ်) [ပမဇ္ဇတိ ထေနသာတိ ပမာဒေါ၊ နှ+ပမာဒေါ အပ္ပမာဒေါ = အကျင့် ပဋိပတ်၌ မမေ့ကြောင်းထတိ။] သမ္မာ မနသိကာရဝဏ္ဏိ–ကား၊ အနိစ္စ-အနိစ္စဖြစ်သော ခန္ဓာ၌၊ အနိစ္စစ္ဆိ အာဒီဝေသန - အနိစ္စ အစရှိသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တံ-ဖြစ်သော၊ ဥပါမေနသိကာရံ- သင့်သော အကြောင်းအား ဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ ဝါ-သင့်သောအကြောင်းအား ဖြင့် နှလုံးသွင်းကြောင်း

ဏနည်း။ ။ ဘူ, စု, မိ တဖဘော်သည် ဒါဟာအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဝါဒိ ဃ ပစ္စည်းဖြင့် ''တပ္ပတိ- သောင်္ဂြိုက်တတ်၏''ဟု ဆိုပါ၊ ''အာတပ္ပံ'' ဖြင့်ကား ကတ္တားဟော ဏျ ပစ္စည်းတည်း၊ ဤသို့ယူလျှင် ပဒဟိတမ္မ အနုယုဇ္ဇိတမ္မ ပုဗ္ဗင်္ဂိုမ္မ တမ္မ ပစ္စည်း၏ ကတ္တားဟောအဖြစ်ကို အလိုရှိ,ဘိုက်သောကြောင့် ပဓာန်အနုယောဂေါ ထို့၏ ကတ္တုသာဓန ဖြစ်သင့်ကြောင်းကို အာတပ္ပသဒ္ဒါဖြင့် ဥပမာပြသော ဋီကာနှင့် လျော်ပေလိမ့်မည်။

ဓုန်၏– အာတပ္ပံ ပဓာန် အနုယောဂေါ သုံးပုဒ်လုံးပင် ဗိဓိယကို အရဖောက်ရ၏၊ ပဒဟိတမ္မတော အနုယုဇ္ဇိတမ္မတော ဘိုသည် ပဓာန် အနုယောဂေါပုဒ်တို့၏ နာဓယောဘာဘိတ် (နာမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြုစကား) ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အာ + တပ + ဏျ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော အာတပ္ပ သဒ္ဒါသည် ကတ္တုသာဓန ဖြစ်သကဲ့သို့ ပဒဟိတမ္မတော အနုယုဇ္ဇိတမ္မတော တို့၌ တမ္မပစ္စည်းလည်း ကတ္တုသာဓနပင် ဖြစ်တော့သည်။

ဋ္ဌိက၁။ ။ ပဒဟိတမ္မတောတိ ပဒဟနတော၊ ဘာဝနှင့် ဥဿဿ ဝါဃမနတောတိ အတ္ထော၊ အနုယုဇ္ဇိတမ္မတောတိ အနုယုဉ္ဇနတော၊ ဤဗိသာန် ပဓာန် မဟုလံ (လိုက်လာသော မဟုလံ သဒ္ဒါကြောင့်) ကတ္တုဝိသယ တာဃ ဒုဇ္ဈိ တမ္မဇ္ဈာ အာတပ္ပဝဿ ဝိယ ဆုတရေသဒ္ဒိ (အခြားသော ပဓာန် အနုယောဂေါ ပုဗ္ဗိတို့၏သည်း) ကတ္တုသာဓနတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဤစကားအရ ''ပဒဟတိတိ ပဓာန်၊ ယုဇ္ဈတိတိ ယောဂေါ၊ ပုန်ပွါန် + ဏယောဂေါ အနုယောဂေါ''ဟူ၍၊ ကြွင်းသော မှတ်ချယ်ကို သီလကွန်ဘာသာဋီကာ, (၃) တွဲ ၃၇, ၃၀ ၌ လည်းကောင်း၊ မဟုလံ သဒ္ဒါ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ (၃) တွဲ ၄၅၄ - ၌ လည်းကောင်း ဖြေထားပြီ။

ဧဈနိသဃ။ ။ဧဈနိသဃ၌ကား''အာဓဿဲ ခေါ ပန မမ ဗိဓိယံ၊ (၀-၁၀၄)၊သမ္ဘိ အာဓဿ ဗိဓိယံ၊ (ခု၊၁၊၁၄၄)၊ အာဓဿ ဗိဓိယေန ဘဝိတဗ္ဗံ (ဓမ္မပဒ ဋ္ဌ၊၁၊၄၄) စသည်ကို ထောဘ်၌''ပဒဟိတမ္မ အနုယုဇ္ဇိတမ္မ''တို့၌ တမ္မ ပစ္စည်းသည် ကံဟောလည်း ဖြစ်သည်၏ဟု မိန့်သည်။

သမ္မာ မနသိကာရံ။ ။ကရောတိ ဧတောနှာတိ ကာရော၊မနသိ+ကာရော=မနသိကာရော၊ (အလုတ္တ သတ္တမီ တပ္ပုရိသိ) ၊သမ္မာ+မနသိကာရော သမ္မာမနသိကာရော= ကောင်းစွာ ဘာဝနာကို စိတ်၌ပြုကြောင်း (နှလုံးသွင်းကြောင်း) ကုသိုလ်မိတ္တုပ္ပါဒ်၊ သမ္မာကို ''ဥပါယ - သင့်သော အကြောင်း''ဟု ဇွင့်၏၊ ထို့'' သင့်သောအကြောင်း'' ဟူသည် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသုဘဖြစ်သော ခန္ဓာ၌ နိစ္စ သုခ အတ္တ သုဘ ဟု မသင့်မတင့် နှလုံးမသွင်းဗဲ အနိစ္စ စသည်ဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းဟု သရုပ်ဖေါ်သည်။

ကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကို၊ (အန္တဝေယ-၌စပ်၊) စေတောဝသမာဓိန္တိ-ကား၊ ပဋ္ဌမဈာန သမာဓိ - ပဋ္ဌမဈာန် သမာဓိသို့၊ ဝါ-ကို၊ (ဖုသတိ- ထိဆောက်၏၊ ဝါ-ရ၏၊ ၌စပ်။) [စေတော အရ ပဋ္ဌမဈာန်ခိုတ်ကို ယူပါ-ဟု ပြဆည်။]

အယံ ပဋ္ဌမော ဒဿနသမာပတ္တိတိ-ကား၊ ဒုတ္တိ သာကာရံ-သုံးဆယ့်နှစ်ပါး သော အဖို့အစုကို၊ ပဋိကူလတော - စက်ဆုပ် ရွံရှာဖွယ်အားဖြင့်၊ မနသိ - ၌၊ ကတ္တာ-၍၊ ပဋိကူလဒဿနဝသေန-စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု ပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတာ - ဖြစ်စေအပ်သော၊ အယံ ပဋ္ဌမဈာနသမာပတ္တိ - သည်၊ ပဋ္ဌမော - သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိနာမ— မည်၏၊ ပန- အထူးကား၊ တံ ဈာနံ- ထို ပဋ္ဌမဈာန်ကို၊ ပါဒကံ—အခြေခံကို၊ ကတ္တာ-၍၊ သောတာပဇ္ဇနွေ- သည်၊ သစေ ဇောတိ-အံ့၊ အယံ-ဤ သောတာပတ္တိဖိုလ်သည်၊ နိပ္ပရိယာယေနေ၀- ပရိယာယ်မဟုတ် မုချ အားဖြင့်ပင်၊ ပဋ္ဌမော-သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိ-မည်၏။ [ဒေသနာကြမအားဖြင့် ပဋ္ဌမဖြစ်သည်။]

အတိက္ကမ္မစာတိ-ကား၊ အတိက္ကမိတ္ဝာစ—ကျော်လွန်၍လည်း (ပစ္စုပ္ပန်ကို့တိ — ၌စပ်)၊ [အတိက္ကမ္မ-၌ "မ္မ" သည် တ္ဝာ ပစ္စည်း၏ ကာရိယတည်း၊ "ကျော်လွန်" ဟူသည် အာရုံမပြုခြင်း မဆင်ခြင်း ခြင်းတည်း။] ဆဝိမံသလောဟိတန္တိ—ကား၊ ဆဝိဋ္ဌ — အရေကိုလည်းကောင်း၊ မံသဋ္ဌ - အသားကိုလည်းကောင်း၊ လောဟိ တဋ္ဌ-သွေးကိုလည်းကောင်း၊ (အတိက္ကမ္မ စ-၌စပ်)၊ အဋ္ဌိ ပစ္စုပ္ပန်ကိုတိ-ကား၊ အဋ္ဌိ အဋ္ဌိတိ-အရိုး အရိုး ဘူး၍၊ ပဋ္ဌေကွတိ—ဆင်ခြင်၏။ အရေ အသား အသွေး ကောင်္ဒဿ အမျှားကို မဆင်ခြင်တော့ပဲ အရိုးတခုတည်းကိုသာ ဆင်ခြင်သည်။]

ဒဿနသမာပတ္တိ ။ ။ "ပဋိကူလဒဿနဝသေန ဥပ္ပါဒိတာ ပဌမဈာန သမာပတ္တိ"ကို ကြည့်၍ "ဒဿနေန + ဥပ္ပါဒိတာ+သမာပတ္တိ ဒဿနသမာပတ္တိ" ဟု ပြု၊ တနည်း- "ကရဇကာယေ (မိဇင္ဇ်၏ သွေးသားကြောင့် ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုယ်၌) ပဋိကူလာကာရဃ (စက်ဆုပ်ဖွယ် အခြင်းအရာကို) သမ္မဒေ၀ ဒဿနဝသေန ပ၀တ္တသမာပတ္တိ ဘာ၀တော" ဟူသော ဋီကာကို ကြည့်၍ " ဒဿနေန+ပ၀တ္တာ+ သမာပတ္တိ ဒဿနသမာပတ္တိ"ဟု ပြပါ။။

သစေ ပန။ ။မုချ ဒဿနသမာပတ္တိကို ပြလိုသို့"သစေ ပန"စသည် ဓိန်္ဂသည်၊ ဤ "ပန"ဗျိုးကို ဝိသေသ (အထူး) ဟု ဝေးရသည်။ [သစေ ဈေ့, နောက် ပန, ဝိသေသ ဟု ခွဲ၊—ရွှေရေးဆောင် နိယာဓိ။]

နိပ္ပရိယာယေနေ၀ ။ ။ ၀ုတ္တလက္ခဏာ ဒဿနသမာပတ္တိ သဒ္ဓိဿယတ္တာ (ဆိုအပ်ပြီးသော လက္ခဏာရှိသော ဒဿနသမာပတ်ဟူသော မှီဆုံရှိသည်၏ အဖြစ် ကြောင့်လည်းကောင်း) ဒဿနမဂ္ဂဇလ ဘာ၀တောစ (ဒဿနမည်သော မဂ်၏ အကျိုးဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း) ပဌမော၀မည်ဇလံ (သောတာပတ္တိဖိုလ်) ပရိယာယေန ဝိနာ ဒဿနသမာပတ္တိ၊— ဋီကာ။

အဋ္ဌ အဋ္ဌိတိ-ဟူ၍၎ ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝာ–၍၎ ဥပ္ပါဒိတာ-သော၊ အဋ္ဌိအာရမ္မဏာ–ဆရိုး ဟူသော အာရုံရှိသော၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုပါဒကဇ္ဈာန သမာပတ္တိ – ဒိဗ္ဗစက္ခု၊ အတိဉာဏ်ဟူသော တည်ရာအခြေခံရှိသော ပဋိမဏ္ဍာန် သမာပတ်သည်၊ ဒုတိယာ-နှစ်ခု မြောက် ဖြစ်သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိနှာမ-မည်၏။

ပန– အထူးကား၊ တံ စျာန်-ထို ပဋ္ဌမစျာန်ကို၊ ပါဒကံ– ကို၊ ကတ္ဝာ- ၍၊ သကဒါဂါမိမဂ်-ကို၊ သစေ နိဗ္ဗတ္တေတိ - အကယ်၍၍ ဖြစ်စေအံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ အယံ–ဤသကဒါဂါမိ ဖိုလ်သည်၊ နိုပ္ပဂိယာယေန–အားဖြင့်၊ ဒုတိယာ-သော၊ ဒဿန သမာပတ္တိ - မည်၏၊ ပန– ဝါဒတမ္ပိုးကား၊ [ရွေးနိုင်ဃဉ္ဈ် " ပန -

---

ဒိဗ္ဗစက္ခုပါဒကဇ္ဈာနသမာပတ္တိ ။ ။ [အဋ္ဌိက ဘဉ်ဝနာသည် ကာယဝဂတာသတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြစ်၍ ပဋ္ဌမစျာန်ကိုသာ ရစေနိုင်ကြောင်းကို သတိပြု၏။] " ဒိဗ္ဗစက္ခုပါဒကဇ္ဈာန " ဟု ဆိုသဖြင့် ဒိဗ္ဗစက္ခု၏ အခြေခံ စျာန်ဟု ထင်စရာရှိ၏။ အမှန်မှာ ထိုသို့မဟုတ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအတိဉာဏ်ကို အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ပဋ္ဌမစျာန်တည်း၊ မှန်၏- ရဟန်းတပ ါးသည် အာလောကကသိုဏ်းဖြင့် စတုတ္ထစျာန်ကို၍၍ ထိုစျာန်ကို အခြေခံ လျက် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ရရှိပြီးနောက် သင်ဉာဏ်ဏ (သင်္ခါ) ခန္ဓာကိုယ်ဝယ် အဂြိုးကို သိမ်းဆည်းကာ ထိုအရိုးဌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့် ရဟတ်သော ပဋ္ဌမစျာန် ကို "ဒုတိယ ဒဿနသမာပတ္တိ" ဟု ဆိုသည်။

မေးဗွယ်။ ။ဤဒုတိယဝါဒ၌ ဆရိ မံသ ဓေလာဟိတကို နှလုံးမသွင်းဝဲ,အရိုးကိုသာ နှလုံးသွင်းသည်ဟု ဆိုလျှင် ပါဠိတော်၌ အဘယ့်ကြောင့် ဒွတ္တိံသာကာရ မနသိကာရကို ဟောတော်မူထားပါသနည်း-ဟု မေးစရာရှိ၏၊ ထိုအမေးကို ဋီကာ၌ အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းထားသည်။

ဋီက။ ။ယော ပနေဿ ပါဠိယံ ဒွတ္တိံသာကာရ မနသိကာရော ဝုတ္တော၊ သော မဂ္ဂဝေါဓနေဝသေန- (လမ်းရှင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဝုတ္တော [အရိုးစုကို နှလုံးမသွင်းဒီ လမ်းရှင်းသည့်အနေဖြင့် ဒွတ္တိံသကာရကို ရှုးဦးစွာ နှလုံးသွင်းပုံကို ဟောတော်မူ ထားပါသည်၊ နောက်နေ့ဘ် အခါ၌ကား အဋ္ဌိ (အရိုးစု) ကိုသာ နှုံးစွာ နှလုံးသွင်း ပါသည်-ဟူလို။] တတ္ထ ဝါ (တနည်း-ထို ဒွတ္တိံသာကာရ၌) ကတပရိဃဿဟိ (ပြီးခဲ့ပြီးသော အလေ့အကျင့် ရှိသူဖွာ) သုခေနေဝ (လွယ်ကူသဖြင့်) ဝုတ္တနယော အဋ္ဌိ ပစ္ဆဝေက္ခဏာ သမ်ဿိတိတိ၊ တေနေဝေတ္ထ ဆမ္ဘဝေါဓိ – (ဆမ္ဘဝေ ဝါဓိ ပစ္ဆိလည်း ကောင်း) အတိဏ္ဍမ္ဘဝတိ (ဟုန်လည်းကောင်း) စ သဒ္ဒေါ သမ္ပစ္ဆယဏ္ဍာ ဝုတ္တော။

ဒုတိယာ ဒဿနသမာပတ္တိ ။ ။အယန္တိ အယံ သကဒါဂါမိဖလသမာပတ္တိ၊ သာတိသယံ (လွန်ကဲသော သတ္တိထူးခွင့်ကဲ့သို့) စတုသစ္စ ဒဿနာဝဓနေတာ (သစ္စာ လေးပါးကို မြင်သော သကဒါဂါမိမဂ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့်) ပရိယာ ယေန ဝိနာ မုချာ (မုချအားဖြင့်) ဒုတိယာ ဒဿနသမာပတ္တိန– ဋီကာ။

အထူးကိုဆိုအံ့'' ဟု မေးဏ်။] ကာဠဥဝဿဝါသိ–ကာဠဥဝဿကျော့ဂင်းဥ်နေသော၊ သုမင်္ဂလဒေရာ–သည်၊ ဃာဝ တတိယ မဂ္ဂါ–တတိယမဂ်တိုင်အောင်၊ ဝဠုတိ – သင့်ဘ်၊ ဂ္ဂဘီ, အာဟ–ပြီ။ [ဒီဏာသဝ၏အစုဓ်းဖြင့် စတုတ္ထဒဿနသမာပတ္တိကို ဟောတော်မူသားသောကြောင့် အနာဂါမိဖိုလ်ကိုလည်း ဒုတိယဒဿနသမာပတ္တိ၌ သွင်းသင့်သည်– ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဝိညာဏ သောတန္တိ– ကား၊ ဝိညာဏမေဝ - ဝိညာဏ်ကိုသာ၊ (ပဇာနာတိ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဥာဟယတော အဗ္ဗေဒါန္တိန္တိ – ကား၊ ဒီဃိ - နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဘာဂေဟိပိ– အဖို့ထိုဖြင့်လည်း၊ အစ္ဆိန္ဒ်– မပြတ်သော၊ [အဗ္ဗောစ္ဆိန္ဒ်၌ ဝိ +ုအဝ ပုဒ်တို့ အာဂုဏ်မရှိ။] ဣုဇ လောကေ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာတိ–ကား၊ ဆန္ဒရာဂ ဝသေန–နှစ်သက်ခြင်း တပ်မက်ခြင်း၏အစုဓ်း၌ပြင့်၊ ဝါ-နှစ်သက်တတ် တပ်မက်တတ်သော ရာဂ၏အစုဓ်းဖြင့်၊ ဣုမသို့ဋ္ဌလောကေ–ဤ ပစ္စုပ္ပန်လောကဉ်လည်း၊ (ဤဘဝ၌လည်း)၊ ပတိဋ္ဌိတံ- တည်သော၊ (ဝိညာဏသောတံ ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဒုတိယပဒေပိ – ၌လည်း၊ (ပရလောကေ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း)၊ သေဝ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရာင်သည်ပင်၊ နယော– အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်ကြောင်းအစီအရာင်တည်း။

ဝိညာဏသောတံ။ ။စိတ်တမျိုးသည် ရှေးစိတ်မှ အနန္တရဝစ္စည်းကို ရ၍ နောက်စိတ်၏ အနန္တရဝစ္စည်း အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏၊ ဤသို့ အားဖြင့် စိတ်တမျိုးပြီး တမျိုး အစဉ်မပြတ် ရေအလျဉ်ကဲ့သို့ ဖြစ်ရေရာ၊ သောတန္တင် တူသောကြောင့် '' သောတော ဝိယာတိ သောတံ (ဥသမာ တဒ္ဓိတ်)၊ တနည်း - သဒ်သုပစာ၊ ''ဝိညာဏမေဝ+ဝိညာဏသောဘဲ '' ဟု တုဒ္ဒဘဝဂုတ္တိ ကမ္မဓာရယပြု၊ ဤသို့ စိတ်အစဉ်တွေ များသော်လည်း စဒေတောပမိုယဉာဏ်ဖြင့် သိထိုက်သည့်၏ အဖြစ်အား၊ဖြင့် ဝိညာဏ် တမျိုးတည်းကိုသာ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူထားသည်၊ ထို့ကြောင့် '' ဝိညာဏသောတန္တိ ဝိညာဏဧမေ''ဟု ဖွင့်သည်။

ဒ္ဝိဇီဘာဒေတိ။ ။ဤဘဝသည် ဝိညာဏ်၏ ညြရာဘာဝ (ဤဖြစ်အဖြို) တည်း၊ နေဂ်ဘာဝသည် ပရဘာဝ (နောက်အဖြို) ကည်း၊ ဤသို့ အဖြစ်ခန်ဝါးဖြင့် ဆက်စပ်နေသည်၊ ထို့ကြောင့် ပ ဠိတော်၌ ''ဒ္ဝေ လောကေ ပတိဋ္ဌိတဥ္စ ပရလောကေ ပတ်ဋ္ဌိတဥ္စ'' ဟု ဆက်၍ ဟောတော်မူသည်။

ဆန္ဒ ရာဂဝသေန။ ။ဝိညာဏ်သည် ဥပါဒါန်ဒိုဘ်ခ်အားဖြင့် ခဏတိုင်း ခဏတိုင်း ပျက်စီးနေရကား တစ်ဘုရားသော စိတ်ဝိညာဏ်မှ တည်သော သဘောမရှိ၊ သို့ပေ ဣျက်အဘယ့်ကြောင့် ''ပတိဋ္ဌိတ'' ဟု ဆိုပါသနည်း ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ ''ဆန္ဒရာဂဝသေန'' ဟုခြိန့်သည်၊ ဤဘဝ၌ တပ်မက်သော တဏှာ၏အစုဓ်းဖြင့်'' ဤဘဝ၌ တည်သည်''ဟု လည်းကောင်း, နောက်ဘဝ၌ တပ်မက် သော တဏှာ၏ အစွမ်းဖြင့် '' ဓုနာက်ဘဝ၌ တည်သည်'' ဟု လည်းကောင်း ဆိုရပါသည်–ဟူလို။

၀၂-တနည်း၊ ကမ္ဘံ-ကံသို့၊ (ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံသို့)၊ကမ္ဘတော-ကံအဖြစ်ဖြင့်၊ ဥပဂစ္ဆန္တိ-ကပ်ဆောက်သော အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏ်သည်၊ လူလောကေ-၌၊ ပတိဋ္ဌတိ နာမ-တည်သည် မည်၏၊ ကမ္မဘဝ်-ကမ္မဘဝကို၊ (ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကံဟူသော ကမ္မဘဝကို)၊ အာဂစ္ဆန္တိ- ဆွဲဝင်သော ကမ္မဇဝိညာဏ်သည်၊ ပရလောကေ-၌၊ ပတိဋ္ဌတိ နာမ-၏။

ကမ္မံ၀ါ။ ။ဝိညာဏ်၏ ပတိဋ္ဌတ ဖြစ်ပုံကို တနည်းဖြည်လိုရှိ၍ "ကမ္မံ၀ါ" စသည်ဖြင့်၊ ရှေ့နည်း၌ ဆန္ဒရာဂ၏ အစွမ်းဖြင့် ခွဲခြားချို့၊ ဤနည်း၌ ကံ၏အစွမ်းဖြင့် ခွဲခြားလိမ့်မည်၊ ကမ္မံသည် ဥဂယော၀ဝစနနည်း ပုစ္ဆိတည်း။

ကမ္မတော ဥပဂစ္ဆန္တိ။ ။အကျိုးကို ပြုစီမံတတ်သော် ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကံဟူသော စေတနာသုည "အဘိသင်္ခါရ" မည်၏၊ ထို ဝိညာဏ်လည်း ကုသိုလ် အကုသိုလ် ကံနှင့် အတူဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် မိမိလည်း ကံအဖြစ်သို့ပင် ရောက်သွားသည်၊ ထို့ကြောင့် " ကမ္မံ ကမ္မတော ဥပဂစ္ဆန္တိ" ဟုဆိုသည်။ [ကမ္မဘာဧ၀ေန ဥပဂစ္ဆန္တိ၊ ဝိညာဏာန္တိ အဓိပ္ပါယော၊ အဘိသင်္ခါရဝိညာဏာ ဟိ ယေန ကမ္မုနာ သဟဂတာ၊ အညတ္ထ (စင်စစ်) တာ ဇွန်း၁၀မေ၀ (ထို ကံအဖြစ်သို့သော) ဥပဂတံ ဟုတ္တာ ပ၀တ္တတိ။–ဋီကာ]

လူ၀ လောကေ ပတိဋ္ဌတံ နာ၁။ ။ ထို ဝိညာဏ်သည် နောက်လောကဒွဿ အကျိုးပေးနိုင်လောက်အောင် ဤဘ၀၌ ကတဥပဓိတ ကမ္မ အဖြစ်ဖြင့် တည်နေသော ကြောင့် "လူ့လောကေ ပတိဋ္ဌိတ" မည်သည်။ [လူ့ ကတူပဓိတ ကမ္မ ဘာ၀ူပဂနေတော (ပြုအပ် ဆည်းပူးအပ်သော ကံအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း၊)–ဋီကာ။]

ကမ္မဘ၀် အာဂစ္ဆန္တိ ။ ။ ထို ဝိညာဏ်ကိုပင် နောက်ဘ၀၌ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ပေးသေ့အခါ၊ "ကမ္မဝိညာဏ်" ဟု ခေါ်ရ၏၊ ထို ဝိညာဏ်က္ခဏ မိမိနှင့် ယှဉ်ဇာတ်ကို ထင်ကာထင်ကာ ဇောစောစေလျက် ပဋိသန္ဓေကျိုးဖြစ်စေဖို့ဘ၀အားဖြင့် ကမ္မဘ၀အဖြစ်သို့ ဆွဲဝင် ပြောင်းလဲစေသည်၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မဘ၀ အာဂစ္ဆန္တိ" ဟု ဆိုသည်။ [ကမ္မ ဝိညာဏ် အတ္ထာနှာ သမ္ပယုတ္တကမ္မံ ဇ၀ါ၍ပတ္တာ (အသြိန်အဟုန် ဖြစ်စေ၍–ဇောစောစေ၍) ပဋိသန္ဓိနိမ္မတ္တာနေန ဘ၀ဘိမုခံ (ထို ကမ္မဘ၀သို့ ဇေ့လျှက်)၊ အာဂစ္ဆန္တိ–ဋီကာ။]

ပရလောကေ ပတိဋ္ဌံတံ နာ၁ ။ ။ "ဝိညာဏ်က နောက်ဘ၀၌တည်" ဟု ဆိုရာ၌ အမှန်တကယ် သွားတည်သည်မဟုတ်၊ မိမိ၏ အကျိုးပေါက်ကိုသာ တည်စေသည်၊ ထိုသို့ ပဋိသန္ဓေကျိုးကို ဖြစ်စေနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိအားဖြင့် "ပရလောကေ ပတိဋ္ဌတံ နာ၁" ဟု ဆိုရသည်။ [ဓောနေ၀ ပဋိသန္ဓိနိမ္မတ္တနသာမတ္ထိယေန ပရလောကေ ပတိဋ္ဌတံ နာ၁မ အတ္ထာနှာ ဇလဿ ဟတ္ထ ပတိဋ္ဌာပနေန၊–ဋီကာ။]

ကေစိ၀ါဒ။ ။ အဘိသင်္ခါရ ဝိညာဏ်သည် နောက်ဘ၀၌ အကျိုးပေးခြင်း၄၊ မစ္စွမ်းနိုင်လျှင်"လူ့လောကေ ပတိဋ္ဌိတ"မည်၏၊ စွမ်းနိုင်လျှင် "ပရလော်ကေ ပတိဋ္ဌိတ" မည်၏–ဟု ကေစိဆရာတို့ ဆိုကြ၏၊ ထိုအဆို မသင့် ဟု ဋီကာဗဟုထားသည်။

ဤမိန၁ - ဤပါဠိဖြင့်၊ (“ပရိသာဏစ ဝိညာဏသောတံ ပဇာနာတိ ဥဘယတော အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဤဇ လောကေ ပတိဋ္ဌိတဥ္စ ပရလောကေ ပတိဋ္ဌိတဥ္စ”ဟူသော ဤပါဠိ ဖြင့်)၊ ကိ’-အဘယ်ကို၊ ကထိတံ ဟောတော်မူအပ်သနည်း၊ သေက္ခ ပုထုဇ္ဇနာနံ-သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပုထုဇ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ စေတောပရိယညာဏ်- စိတ်ကိုပိုင်းခြားနိုင်သိတတ်သော ဉာဏ်ကို၊ ကထိတံ-အပ်ပြီ၊ ဟိ - မှန်၏၊ သေက္ခ ပုထုဇ္ဇနာနံ-ထို့၏၊ စေတောပရိယညာဏ်- သည်၊ တတိယာ-သော၊ ဒုယသ သမာပတ္တိနှာမ-မည်၏။

ဤဇ လောကေ အပ္ပတိဋ္ဌိတဥ္စာတိ-ကား၊ နိစ္စန္နရာဂတ္တာ-ဆန္ဒရာဂ မရှိသည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့် ”(ဆန္ဒသံယောဇဉ်တတိ တပ်မက်တတ်သောရာဂ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ဤဇ လောကေစ – ၌လည်း၊ အပ္ပတိဋ္ဌိတံ– မတည်သော၊ (ဝိညာဏသောတံ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဒုတိယပဒေပိ-၌လည်း၊ (ပရလောကေ အပ္ပတိဋ္ဌိတဥ္စ ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း)၊ ဧသေဝ- သည်ပင်၊ နယော- တည်း၊ ဝါ– တနည်း၊ ကမ္မံ- သို့၊ ကမ္မတော- အားဖြင့်၊ နု ဥပဂစ္ဆန္တိ – မ္ဟာပဲ့ရောက်သော အဘိသင်္ခရဝိညာဏ်သည်၊ ဤဇ လောကေ-၌၊ အပ္ပတိဋ္ဌိတံနှာမ-မည်၏၊ [ဤဤပို့စိတ်သည် က်ပြုသောအခါ စေတနာပါသော်လည်း တဏှာအနုသယကင်းသဖြင့် သန့်ရှင်းနေရကား “ကံ”ဟု မဆိုရပဲ, ကြိယာဟုသာ ဆိုရတော့သည်။]

ကမ္မဘဝ်-ကို၊ အနာဂ၈န္တိ-မသွဲ့ငင်သော ကမ္မဝိညာဏ်သည်၊ ပရလောက-၌၊ အပ္ပတိဋ္ဌိတံ နှာမ-မည်၏၊ ဤမိန၁-ဤပါဠိဖြင့်၊ (ဤလောကေ အပ္ပတိဋ္ဌိတဥ္စ ပရလောကေ အပ္ပတိဋ္ဌိတဥ္စ ဟူသော ဤပါဠိ)၌ဖြင့်)၊ ကိ’-ကို၊ ကထိတံ- နှည်း၊ ဒီဏာသဝဿ-ရဟန္တာ၏၊ စေတောပရိယဉာဏ်-ကို၊ ကထိတံ-ပြီ၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဒီဏာသဝဿ-၏၊ စေတောပရိယဉာဏ် – သည်၊ စတုတ္ထာ – လေးပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ ဒုယသသမာပတ္တိနှာမ - မည်၏။ [အဓိပ္ပါယ်ကို တတိယဒုယသသမာပတ္တိ၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်သိပါ။]

အဗိ၈-သည်သာမကသေး၊ [ရှေးနှည်းသာ မကသေး, ဤနှည်းလည်းရှိပါသေး၏-ဟူလို။] ဒုတ္တိ’သာကာရေ-သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော အဖို့အစုဖြစ်သော

သေက္ခ၊ ၈၀၊ကထိတံ။ ။“ဤဇ လောကေ ပတိဋ္ဌိတဥ္စ ပရလောကေ ပတိဋ္ဌိတဥ္စ” ဖြင့် ပိုင်းခြားနိုင် သိထိုက်သော စိတ်ဝိညာဏ်၏ ဆန္ဒရာဂဖြင့် ဤဘဝ နောက်ဘဝတို့ တည်ပုံကိုပြသဖြင့် “ဤစေတောပရိယဉာဏ်သည် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်နှင့် ပုထုဇ်ဉာဏ်တို့၏စိတ်ကို သိသောဉာဏ်”ဟု သိရသည်၊ ထို့ကြောင့် “သေက္ခ ပုထုဇ္ဇနာနံ စေတောပရိယဉာဏ် ကထိတံ”ဟု ဆိုသည်။ [ကထိတံ ပရိဿိုဒ္ဓိတမ္မသ စေတနာသော ဆန္ဒရာဂဝသေန ပတိဋ္ဌိတဘာဝ ဇောတနာတော၊–ရွှီကာ။]

အဗိ၈။ ။ပုဒ်မာန် ဒွိန် သမာပတ္တိန် (ဒုယနသမာပတ္တိတို့အတွက်) ပုဒ္မေ သမ္ပထဝသေန (ဒွတ္တိံသာကာရဂပဒ္ဓိကူလဒုယန ပဒ္မမျာန်, အဋ္ဌ အာရမ္မဏ ဒိဋ္ဌစက္ခုါပါဒက

ကောဋ္ဌာသဋ္ဌိ၊ အာရဒ္ဓဝီယသုတ္တပိ-အားဃုတ်အပ်သော ဝိယဿနာသည်လည်း၊ (ကောဋ္ဌာသကို အာရုံပြု၍ **အနိစ္စ** ဒုက္ခ **အနတ္တ** ဟူ၍အပ်သော ဝိယဿနာသည်လည်း)၊ ပဋ္ဌမာ - သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိ - မည်၏။ အဋ္ဌိအာရမ္မဏေ—ဇာရိုး ဟူသော အာရုံ၌၊ အာရဒ္ဓဝီယဿနာ-သည်၊ ဒုတိယာ-သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိ-မည်၏၊ ဆေကွပုထုဇ္ဇနာ၌ **ဧ**ကောဝယရိယဘဉ္ဇဏ်, ဒီဃာသဝဃဏ **ဧ**ကောဝယရိယ ဘဉ္ဇင်္ဂ- ဟူသော၊ ဣဒ ပဒဒွယံ - ဤပုဒ်နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ နိစ္စလမေဝ-မလှုပ်သည်သာ (မပြောင်းသည်သာ)။

အပရော-အခြားသော၊ ခဏေ—နည်းကား၊ ပဌမဗျတ္တနှံ-သည်၊ ပဌမာ—သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိ-မည်၏၊ ဒုတိယဗျတ္တနှံ-သည်၊ ဒုတိယာ-သော(ဒဿန သမာပတ္တို)၊ တတိယဗျတ္တနှံ - သည်၊ တတိယာ- သော၊ (ဒဿနသမာပတ္တို)၊ ဝတ္ထုဗျတ္တနှံ-သည်၊ စတုတ္ထာ-သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိ—မည်၏။

ပဌမဗျာန်နှင့်စပ်သဖြင့် အဏ္ဍဿ ဝုတ္တဿ ဖုဒ္ဓါနိ ဝိယဿနာဝေယန ဿေတံ ဒုဿေတံ ဟုတ်ပါသည်။

နိစ္စလဓေ၀ေ။ ။ပဌမ္မေ ဝုတ္တဿ အဏ္ဍဿ နာမဝနေတမ္မတော (မေတ်ရှာ့ဟိုက် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း)၊ အဏ္ဍန္တရဗျတ္တာယ (နောက်ထပ် အနက်တမျိုး ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို)၊ ဒသိယမာနဿ (ပြုအင်သော်) ပဒံ စလိတံ နာမ ဧဟာတိ၊— ဆိုကာ။

မှတ်ချက်။ ။ခွေးဌ် ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို ပယ်၍, နောက်ထပ် အနက်တမျိုး ကို ပြလွှင့်. ထိုပုဒ်သည် "စလိတ= လှုပ်ရှား၊ ပြောင်းလဲသောပုဒ်" မည်၏။ သို့ ဆိုအပ်ပြီးသောအနက်ကို မပယ်လျက် "**နိစ္စလ**- ပြောင်းလဲမှု မရှိသော**ပုဒ်**"ဖြစ်သည်၊ မပြောင်းလဲပဲ ရှေးအတိုင်းပင်ဖြစ်သည်-ဟု လိုု ဤစကားအရ ရှိကာဌ် ဒဏ္ဍဿနောင် ဿဒ္ဓါ ကျနေသည်၊ ဒ ဘဒ္ဓါပဝါမှ အဓိပ္ပါယ်မှန်ပေ၏။

ဒုတိယဗျာန် ဒုတိယာ။ ။ပဌမဗျာန်၏ ပဌမဒေဿနသမာပတ္တိမည်ပုံမှာ အုသစ် အဆန်း မဟုတ် , ထုံးစံအတိုင်းပင်၊ ဒုတိယဗျာန်၏ ဒုတိယဒဿနသမာပတ်မည်ပုံမှာ ကား အင်္ဂကဝဏ္ဏကသိုက်၏ အစွမ်းဖြင့် ရအပ်သော ဒုတိယဗျာန်သည် ဒုတိယဒဿန သမာပတ် ဟု ဆိုကြသည်။

တတိယဗျာန် တတိယာ။ ။ဤဗျာန်လည်း အင်္ဂကဝဏ္ဏကသိုက်ဖြင့်ပင် ရအပ် သည်ပင်ဖြစ်၏၊ ထိုဗျာန်၏ ဒဿနသမာပတ္တိဖြစ်ပုံမှာ-ရဟန်းတပါးသည် အာလောက ကသိုက်၌ စတုတ္ထဗျာန်ကို ဖြစ်စေ၍ ထိုဗျာန်ကို အခြေခံလျက် ဝိပဿနာရှိပြီးနောက် သင်ဥာဏကန္ဓောကိုယ်၌ အရိုးကို သိမ်းဆည်းကာ ထိုအရိုး၌ ဝဏ္ဏကသိုက်းရှုသဖြင့် အောက်ဗျာန်သုံးပါး ရလေရာ တတိယဗျာန်သည် တဋ်ရာဖြစ်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့် တတိယဒဿနသမာပတ္တိ မည်သည်။

ဝတ္ထုဗျာန် စတုတ္ထာ။ ။ရှေ့ပါဝစရ စတုတ္ထဗျာန်ကိုဖြစ်စေ၍ ထိုဗျာန်ကိုအခြေခံ လျက် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ရှင်ပြီးသူ၏ ထိုစတုတ္ထဗျာန်သည် စတုတ္ထာဒဿနသမာပတ္တိမည်၏။

တုတ္ထော - ထိုမှတပါး၊ ပဌမ မဂ္ဂေါ်–ပဌမ မဂ်သည်၊ ပဌမာ-သော၊ ဒဿန သမာပတ္တိ–မည်၏၊ ဒုတိယ မဂ္ဂေါ်-သည်၊ ဒုတိယာ-သော (ဒဿနသမာပတ္တိ)၊ တတိယမဂ္ဂေါ်-သည်၊ တတိယာ-သော(ဒဿနသမာပတ္တိ)၊စတုတ္ထမဂ္ဂေါ်-သည်၊ စတုတ္ထာ-သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိ–မည်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ထွေ–ဤ၌ ဒဿနသမာပတ္တိ ဒေသနာဌာန်၊ သေသံ – ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပုရိမ နယေနေ၀–ရှေးနည်းဖြင့်သာ၊ ယောဇေတွမ်း-ယှဉ်စေထိုက်၏။

ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိဒေသနာ အဖွင့်

၁၅၀။ ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိသုတိ–ကား၊ လောကဓေါဟာရ၀သေန– လောက ၀ယ် ခေါ်၀ေါ် ပြောဆိုအပ်သော အသုံးအနှုန်း၏အစုခဲ့ဖြင့်၊ သတ္တော –

ဖွင့်ချက်။ ။ဤနေရာ၌လည်း "ဇာနိနာ ကိ' ကထိတံ" စသည်ဖြင့် အင်္ဂကထာ ဖွင့်ခဲ့သည့်အတိုင်း သေက္ခပုဃ္ဂလ်တို့၏ စိတ်ကို ပိုင်းခြားး၍ သိခြင်းအားဖြင့် "တတိယ ဒဿန သမာပတ္တိ"ဟု လည်းကောင်း၊ ရဟန္တာ၏စိတ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းအားဖြင့် "စတုတ္ထာဒဿနသမာပတ္တိ" ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်ရလျှင် ပါဠိတော်နှင့် ညီဟုဆို သည်။

ပဌမမဂ္ဂေါ်၀သည်။ ။အဋ္ဌာရသဏ ပဌမဇ္ဈာနပဒါဒကော (အရိုးအာရုံရှိသော ပဌမစရာန် အခြေခံရှိသော) ပဌမမဂ္ဂေါ် ပဌမာ ဒဿနသမာပတ္တိ၊ အဋ္ဌာရသဏ ပဌမ ဇ္ဈာန ပါဒေဘာ ခုတိယမဂ္ဂေါ် ဒုတိယာ ဒဿနသမာပတ္တိ၊ ၀ရိစ္ဆာဘာသဟဘတာ (စေတောပရိယဉာဏ်နှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော) စတုတ္ထဇ္ဈာနပါဒကာ တတိယ စတုတ္ထ မဂ္ဂါ တတိယစတုတ္ထ သမာပတ္တိယောတိ၊ (ဒုတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်ကုန်၏)၊ ပုရိသသ ဝိညာဏဿာနံ ၀နတ္ထ အသမ္မောဟ၀သေန ၀ုဒ္ဓဖွံ့–ဋီကာ။

ဖွင့်ချက် ။ ။ [ပါဠိအောင်ကြွသို့ပါ။] တတိယ စတုတ္ထ၀ါရ၌ "ပုရိသသ စ ဝိညာဏသောတဲ့ ပဇာနာတိ"–ဟု ရှိ၏၊ တတိယ ဒဿန သမာပတ္တိ စတုတ္ထ ဒဿန သမာပတ္တိ အရ၊ တတိယ စတုတ္ထ မဂ်ကိုယူလျှင် ထို မဂ်တရားက နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံ ပြုသောကြောင့် အဘယ်နည်းဖြင့် ပါဠိတော်နှင့် ညီ၀ါတော့မည်နည်း ဟု မေးစရာရှိ၍ "ပုရိသသ၊ဧ၀ံဒဋ္ဌမ်"ဟု မိန့်သည်၊ တိုက်ရိုက် အာရုံပြုသောအားဖြင့် စိတ်-ကိုသိသည် မ-ဟုတ်, အသမ္မောဟ (မ၀တ္တမဧ၀ဝိုင်းခြားနေသော) အားဖြင့် သိ၀ါသည်–ဟူလို။

ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိသု။ ။ ပညာ၀နံ ပညတ္တိ၊ ဉာ ကိုဏ္ဍပြု၍ "ပဏ္ဏတ္တိ" ဟု ဖြစ်သည်၊ ပုဂ္ဂလာနံ+ပဏ္ဏတ္တိ ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိ-ပုဂ္ဂိုလ်သိုက်ကို့ကွဲပြားပြားသိစေခြင်း=ဟောပြခြင်း= ပညတ်ခြင်း၊ [ပုဂ္ဂလာနံ ပညာ၀နေနာ၊ ဂုဏ၀ိသေသ၀သေန (ဂုဏ်ထူး၏ အစွမ်းဖြင့်) ဧညမည် အသက်ရှစ်တော (ဓရော်ယှက်အောင်) ပွားနေသ (ထားခြင်းကို၌)၊- ဋီကာ။ ဆက်ဦးမည်၊–ပညာ၀နံ၌ပ ပုဒ္ဓ+ဉာ+ကာ၀ိတ် ဏာပေ+ယုပစ္စည်းဟု ဆိုလျှင် "အပြားအားဖြင့်သိစေခြင်း = သိအောင်ဟောပြခြင်း"ဟု အနက်ဖွင့်၀ါ၊ ပပုဒ္ဓ+ဥပ ဧာတ်+ယု ပစ္စည်းဟု ဆိုသျှင် "ဓရော်ယှက်အောင် ချထားခြင်း= ခွဲခြားထားခြင်း" ဟု

သဇ္ဇတ္တဝါ၊ ပုဂ္ဂလော–ပုဂ္ဂိုလ်၊ နဲ့ရော လူ။ ပေါသော့–ယော်ကျိုး၊ ဣတ္တိစ်ံ–သို့၊ ပညာပေတဗ္ဗာသူ–အပြောအားဖြင့် သိစေတိုက်ကုန်ဆဲသော၊ ဝါ - ခဲ့ပေါ်ဝေါ်ပညတ်ထိုက်ကုန်သော၊ လော့ကပညတ္တိသူ–လောကပညတ်တို့၌၊ (သတ္တလော့က ကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းတို့၌)။–(ဓမ္မံ ဒေသေတိ–ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။ ဟိ–မှန်။ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏။ ကထာ–စကားတော်တို့သည်၊ ဝါ–ပြောဟော့ကြောင်း စကား၊ တို့သည်၊ သမ္မုတိကထာ- ပညတ်စကားလည်းကောင်း၊ ဝါ– ပညတ်ကို ပြောဆိုကြောင်းစကား လည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထကထာ – ပရမတ်စကားလည်း ကောင်း၊ ဝါ– ပရမတ်ကို ပြောဆိုကြောင်းစကားလဲလည်းကောင်း၊ ဣတိ - သို့၊ ဒ္ဝေ - နှစ်မျိုးတို့တည်း၊ ဣတိ - ဤဆို ဤစရိုက်သည်ဖြင့်၊ ပေါဠိပါဒသုတ္တ - ၌၊ (မဃာ)၊ ဝိတ္ထာရိတာ–ချဲ့အပ်ပြီ။

တတ္ထ–ထို သမ္မုတိကထာ ပရမတ္ထကထာ နှစ်မျိုးတို့တွင်၊ ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိသုတ်–ဟူသော၊ အယံ–ဤကထာသုဘ(ဤစကားသည်)၊သမ္မုတိကထာ-ဘာဝါး၊ ဣဒါနိ – ၌၊ ဇေ ပုဂ္ဂလေ– အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ပညပေယ္ယော - ပညတ်တော်မူယုသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိသုတ်–တို့၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အနုတ္တရော–မိမိထက်မြတ်သူ

မှတ်ပါ၊ ဥပသည် စုဆုံးခြင်းအသောကြောင့် "ဥ" ဟုလည်း ဝုဠိ ရှိနိုင်သည်၊ ဝဏ္ဏဗ္ဗိ ၌လည်း နည်းမှီ သိပါ။

"သဇ္ဇော့ ပုဂ္ဂလော့ ။ ။ "ရူပါဒိသု သတ္တဒိသတ္တာနယ်-သဇ္ဇော့" ဟုသော ဋီကာကို ကြည့်၍ "ရူပါဒိသု-သမ္ဘတိတိ သဇ္ဇော" ဟု ပြု၊ ၌ဝစနတ္ထကြောင့် သတ္တ ဟူသော ဧလော ကပည်တ် ဖြစ်လာသည်၊ "တသ် တသ သတ္တနိကာယသ သ-ပုဂ္ဂလ တော"ကို ကြည့်၍ "တံ တံ သတ္တနိကာယံ ပုဒေသိတိတိ ပုဂ္ဂေါ"ဟုပြု၊ ဂလန်တော-မရဏ ဝသေန ပတနတော၊ဝဏ်ကို ကြည့်၍ "တတော တတော သတ္တ နိကာယတော-နိမ့်ဗျတ္တ ခန္ဓ သန္တာနတော ဝါ ဂလတိ (ဧလျော်ကျတတ်၏) ရှတိ ဂလော-ဟုပြု၊ ပုဂ္ဂေါ-+သော+ ဂလော်စာတိ ပုဂ္ဂလော၊ (ကုမ်းခေါ်ရာဃံ၊) ရဂ်ကိုဧ၍၊ ဂ ဒွေဘော်သော။

-နုဧ့ော ပေါ်သော။ ။ "သန္တိတိယာ နုယနတော"-ကို ကြည့်၍ "ခန်ဓသန္တတိ" နုရတိ.(ဆောင်တတ်၏) ရှတိ-နုဧ့ော"ဟုပြု၊ နိတိ့ဓာတုဂဒုဒန်ဒ့် ဓာတ္တဝ္ဍာသဂ်ဟဥ် နုရ တတ်၏ နုယန အနက်ပါ၏၊ "အတ္တဘာဝဝုံယ ပေါသနတော"ကို ကြည့်၍ "အတ္တ ဘာဝံ ပေါ်ဧ့ေတိတိ ပေါသော"ဟုပြု၊ [ပုသ + ဏ။] ဓွေးမြွှဲခြင်း အနက်ဟောရာ၌ ဘူ, ကိ့ နိ, စု,လေးဂိုဏ်းဘည်း၊ ထိုတွင် ဘူ,စု, အဓိပ္ပာယ်သည်။

"လောကုပညတ္တိသု ။ ။ ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိသုဠ် ပုဂ္ဂလပညတ်နှင့် ညတ်ဆိုင်သော ပညတ်တိုတို့ကို ခွဲခြားပြလိုရှိ၍ သဇ္ဇော့ နဧ့ော ပေါသော ဟူသော ပညတ်တိုကို ထုတ်ပြ သည်၊ ဤခန်ဓာတ္တဲ့ ဤပညတ် လေးမျိုးကုံသ့ ယူရမည်-ဟု ဆိုလိုရင်းမဟုတ်၊ ကိုးကြောင့် "လောကုပညတ္တိသု - သတ္တလောကဠ် ပါဝင်သော - ပုဂ္ဂိုလ် ပညတ်တို့၌"ဟု၊ အနက် မှတ်ပါ၊ သတ္တဝါအားလုံးနှင့် ဆိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပညတ်အားလုံးကိုဒ်-ပုဂ္ဂိုလပဏ္ဏတ္တိသု" အရ ယူပါ–ဟူလို။

ရှိတော်မမူသည်၊ ဝါ–အမြတ်ဆုံးသည်၊ ဟောတိ၊ တေ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ဒဿေန္တော–ပြလိုသည်(မြွေ၍)၊သတ္ထိမေ ဘန္တေ ပုဂ္ဂလော့ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တောဘတ် အာဒီ"- အစရှိသော စကား၊ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ။ [အရှင်သာရိပုတ္တရာက မြတ်စွာဘုရား၊အား လျှောက်ပြီ။]

တတ္ထ–ထို သတ္တိမေ ဘန္တေ ပုဂ္ဂလော့ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော အစရှိသော စကား၌၌၌ [ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော ပညာဝိမုတ္တော စသည်၌ အပေါင်း အာဓေရ-အစိတ် အာဓေယ် စပ်။] ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တောတ်-ကား၊ ဒ္ဒိဟိ-နှစ်ပါးလုန်သော၊ဘာဂေဟိ-အပို့တို့ဖြင့်(အရှုပသမာပတ်အပို့ မင်္ဂအင်္ဂဖိုတို့ဖြင့်)၊ ဒ္ဒိဟိ – နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဘာဂေတိ– တို့မှ၊ (ရူပကာယအပို့ နာမကာယအပို့ တို့မှ)၊ ဝိမုတ္တော– လွတ်ပြီ၊ [ဒ္ဒိဟိ ဘာဂေဟိ၌ နှစ်ထပ်အနက်ပေးရပုံကို သတိပြုပါ။] အရှုပသမာပတ်ဖြင့် - အရှုပသမာပတ်ဖြင့်၊ ရူပကာယတော - ရုပ်

အမှာ။ ။ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တန္ဒုဉ်စပ်၍ ကုန်ခြစ်ဘတ်ဖြင့် အဖျိုးမျိုး ဖွင့်ပြထားရာ ၌ပါဠိ အင္ဂကထာ ဋီကာ, ဝုဂ္ဂလပညတ္တိ ပါဠိ အင္ဂကထာ ဋီကာ, မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ ဘိက္ခုဝဂ် ကိဋာဂိရိ သုတ် အင္ဂကထာ ဋီကာ စသည်တို့ကို ကြည့်၍ (၁) ပိဋိုတ် (၂) ထေရဝါဒန္တရ(၃) သရုပ် (၄)ညှိနှိုင်းချက် ၅၂ လေးမျိုးကို အခြေခံ၍ ဉာဏ်ဒိဿမျှ စိစစ်ပါ့မည်။

ဒ္ဒိဟိဘာဂေဟိ။ ။၅၂်ပုဒ်သည် ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော၌ ဥဘတောဘာဂဝိ၏ အဖွင့်တည်း၊ ဟိ ပိဘတ်သည် ကရိဏ်းအနက်, နိဿဏ္ဍ(အပါဒါန်) အနက်၌ ဖြစ်၏၊ ထို ဒ္ဒိဟိဘာဂေဟိ အရာကို ပြသိမ့်၌"အရှုပသမာပတ္တိယာ ရူပကာယတော,မဂ္ဂေန နာမကာယတော" ဟု မိန့်သည်၊ နှစ်ပါးစုံသော အဓိဋ္ဌာနည် အရှုပသမာပတ်အဖို့ မင်္ဂ အင်္ဂိန့် ရူပကာယနာမကာယ အဓိဋ္ဌာနည်း – ဟူလို၊ အရှုပသမာပတ်ကို ရသောအခါ၊ ရူပကာယမှ လွတ်၏၊ –အရဟတ္တမဂ် ရသောအခါ၊ နာမကာယမှ လွတ်၏၊ ၅၂် စကား အရှ – "ဒ္ဒိဟိဘာဂေဟိ - နှစ်ပါးစုံသော အရှုပသမာပတ် အဖို့ မင်္ဂအင်္ဂိ ထိုဖြင့် နှစ်ပါးစုံသော ရူပကာယ နာကောယ ထို့မှ" ၅၂်သို့ အာဝုတ္တိနည်းဖြင့် နှစ်ကြိမ်ထပ်၍ အနက်ပေးပါ။

ဋီကာ။ ။ဒ္ဒိဟိဘာဂေဟိတိ ကရဏေ, နိဿဏ္ဍေ စေတ်ပုတ္တဝနံ(ဗဟုဝုစ်ဝိဘတ်) အာဝုတ္တိ အာဒိဝသေနစ (အာဒိဖြင့် တန္တ နည်းစသည်တို့ ယူပါ)၊အယမတ္ထော ဝေဒိတမေ့ဘတိ အာဟ "အရုပသမာပတ္တိယာ"တိ အာဒိ။

အမှာ။ ။၅၂်ဋီကာ၌"ကာရဏေ"ဟု ဗါဠိပျက်နေ၏၊ အံ၊ ဋီ–၃၊ ၁၄၉ အတ်ငါး ကရဏေ(ကရိဏ်းအနက်၌)ဟု ရှိပါစေ။ ဝုဂ္ဂလပညတ္တိ၊ ၄ (၄၁)၌"ဒ္ဒိဟိဘာဂေဟိ ဒ္ဒေါဓေ"ဟု ရှိသောကြောင့် အာဝုတ္တိနည်း ကြိုဖွယ်မလိုပါ။

အရှုပသမာပတ္တိယာ ရူပကာယတော။ ။ အရှုပသမာပတ္တိယာ အရ အရှုပ ဈာန် လေးပါးတည်း၊ ဈာန်တို့က နိဝရဏာဂိလေသာတို့ကို ပယ်ခွါနိုင်ထကား ရုပ်၌ တပ်မက်သော ရူပတဏှာကို ပယ်ခွါခြင်းအားဖြင့် ရူပကာယ (ရုပ်အပေါင်း)မှ

အပေါင်းမှ၊ ဝိမုတ္တော–ပြီး၊ မဂ္ဂေန–အရဟတ္တမဂ်ဖြင့်၊ နာမကာယတော–နာမ်အပေါင်းမှ၊ (ဝိမုတ္တော–ပြီ)။

[ထို ဥဘတောဘာဂ ဝိမုတ္တ၏ သရုပ်ကို ပြလိုရှိ၍ "သော စတုန္နံ"စသည်မိန့်။] သော–ထို ဥဘတောဘာဂ ဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပဋိဝေဓော ဟောတိ–၌စပ်)၊ စတုန္နံ–ကုန်သော၊အရူပသမာပတ္တီနံ–တို့တွင်၊ [နိဒ္ဒါဒရော သာမိဝစနံ၌ကား။] ဧကေကတော–တပါးတပါးသော အရူပသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ–ထ၍၊ သခိါရေ–တို့ကို၊သမ္မသိတ္ဝာ–သုံးသပ်၍၊ (ဝိပဿနာရှု၍)၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တာနံ–အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကုန်သော၊ စတုန္နံ– လေးယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏လည်းကောင်း၊ (ဝေသန–၌စပ်)၊ နိဇ္ဈောဒေ–နိဇ္ဈောမဲသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ–၍၊ အရဟတ္တပ္ပတ္တ အနာဂါမိနော စ – အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သော အနာဂါမ် ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ [ဘူတပုဗ္ဗဂတိက နည်းအားဖြင့် အရဟတ္တပ္ပတ္တ အနာဂါမိနော–ဟုဆိုသည်။] ဝေသန– အပြားအားဖြင့်၊ [နောက်၌ ဘေဒအနက်ဟော ပုစ္ဆိ ပါသည်။] ပဋိဝေဓော–ငါးပါးအပြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏။

လွတ်မြောက်သည်၏၊ မှန်၏–အင္ဂလမဝဟ္တိလေးဘီ အရှင်မြတ်တို့ အရူပဈာန် ဝင်စားသောအခါ ခန္ဓာကိုယ်မှ မည်သည့်ရုပ်ကိုမျှ မဖယ်ပုံကို သတိပြုပါ။ – ၍ကား၍အင္ဂကထာ လာသည့်အတိုင်း အဓိပ္ပါယ်တည်း။ ပုဒ္ဂလပညတ္တိ ၌ (၄၂)ရွိ(၃၅) ဆိုသို့မူ အရူပါဝစရဈာန်သည် ရူပကာယမှလည်းကောင်း၊ နာမကာယမှလည်းကောင်း ၌စပ်ပါးစုံ လွတ်ကြောင်းကို ဓိန္ဒိသည်။

ဧဂ္ဂေန နာမကာယတေား။ ။ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တ ရဟန္တာ အရှင်မြတ်အတူတ် ဖြစ်၍ မဂ္ဂေန အရဟတ္တမဂ်ကို ယူပါ၊"နာမကာယ"ဟူသည် ကိလေသာအပေါင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာအားလုံးကို အမြစ်ဖြတ် သတ်ပိုက်သဖြင့် ကိလေသာအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်သွားသည်ကို"ဧဂ္ဂေန နာမကာယတော" ဟု ဆိုသည်။[နာမကာယ–ကိလေသာဟူသော နာဝ်အပေါင်း။]

ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော။ ။အထက်ပါ အဓိပ္ပါယ်များကို ကြည့်၍ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ်ကို"ဥဘတော စ-နှစ်ပါးစုံသော အဖို့လည်း (အရူပသမာပတ် အဖို့, မဂ်အဖို့လည်း) + ဥဘတောဘာဂါ စ– နှစ်ပါးစုံသော (ရူပကာယ နာမကာယ) အဖို့ထို့လည်း=ဥဘတောဘာဂါ"ဟု ကေသေသဟူမေဟကသေသိပြု၊ ဥဘတောဘာဂေဟိ–နှစ်ပါးစုံသော အရူပသမာပတ်အဖို့ မဂ်အဖို့တို့ဖြင့် နှစ်ပါးစုံသော ရူပကာယ နာမကာယသို့မှ+ဝိမုတ္တော– လွတ်သူတည်း၊ ဥဘတော ဘာဂဝိမုတ္တော"ဟု ဆက်။

အံ ဒ္ဓိကာ ။ ။ဥဘတော ဥဘယထာ (နှစ်ပါးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ [အရူပသမာပတ် , မဂ်ဟူသော နှစ်ပါးစုံသော အဖို့အားဖြင့်–ဟူလို။] ဥဘတော ဥဘောဟိ ဘာဂေဟိ (နှစ်ပါးကုန်သော ရူပကာယ.နာမကာယအဖို့တို့မှ၊)ဝိမုတ္တောဟိ

ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော၊ ကေဒေသသဟ္ဗဖေကဧသနဇ္ဈေသန–(ဥဘတော ဘဟ္ဖိုဟ်ကို ချေ၍ ဥဘတောဘာဂ) တစိတ်ကြွင်းဧသာနည်းဖြင့် ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တဖြစ်သည်။ [အံ့၊ ၌–၃၊ ၁၄၉]။

ဘိဝိဒ္ဓကစ္ဆဋ္ဌနာဂဇေရိ၏ ဝါဒ။ ။ဤဧထရိက ဗျာန်သမာပတ်ဟူသော ဝိကွန္တန္ဓ ဝိဓောက္ခ, မဂ်ဟူသော သမုဇ္ဈေဒဝိဓောက္ခန္ဓစ်ပါးကိုဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ကြောင့် "ဥဘတော ဘာဂ ဝိမုတ္တ" မည်၏ - ဟု ဆို၏၊ ဤအလို "ဥဘတောဘာဂ" အရ ဝိကွန္တန္ဓဝိဓောက္ခအဖို့, သမုဇ္ဈေဒ ဝိဓောက္ခအဖို့ နှစ်ပါးကို ယူ၍ " ဥဘတော ဘာဂေဟိ+မုတ္တော (ကိလေသာ တို့မှ လွတ်သုတည်း၊) ဥဘတောဘာဂ-ဝိမုတ္တော" ဟု ပြု။ [ပဌမတ္တေရဝါဒေ ဒြိဟိ ဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တော ဥတ္တတောဘာဂဝိမုတ္တော၊ ဧပေ၊ တတ္ထ ဝိမုတ္တောဘိ ကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တော၊ - ပဋိလဒ္ဓတတ်၊ မူလဋ္ဌီ– ၃၊ ၃၅]။

ဘိဝိဒ္ဓက မဟာဓမ္မရက္ခိတဇေရိ။ ။ ဤဧထေရိကမှ ရူပကာယ နာမကာယ နှစ်ပါးအပေါင်းမှ လွတ်သောကြောင့် ဥဘတော ဘာဂဝိမုတ္တမည်၏ - ဟုမိန့်သည်၊ ဤအလို ရူပကာယနာမကာယ နှစ်ပါးကို "ဥဘတော ဘာဂ" အရယူ၍ "ဥဘတော ဘာဂေဟိ+ဝိမုတ္တော" ဟုပြု၊ ကိလေသာ ဟူသော နာမကာယမှ လွတ်ရာ၌ ဝိကွန္တန္ဓ ဝိဓောက္ခ – သမုဇ္ဈေဒဝိဓောက္ခ အားဖြင့် နှစ်ကြိမ်လွတ်ရသည်။

ဋီကာ။ ။ဒုတိယတ္တေရဝါဒေ ဥဘတောဘာဂေဟိ ဝိမုတ္တောတိ ဥဘတောဘာဂ ဝိမုတ္တော၊ ဧပေ၊ ကိလေသ ဝိကွန္တန္ဓ သမုဇ္ဈေဒေန ဟိ ဝါ ကာယဒ္ဒယတော ဝိမုတ္တောဘိ အတ္ထော၊–မူလ ဋီ–၃၊ ၃၅။ [ကိလေသဝိကွန္တန္ဓသမုဇ္ဈေဒနေဟိ – ကိလေသာတို့ဿို ပယ်ခွါခြင်း အကြောင်းဖွဲ့ဖြတ်ခြင်းတို့ဖြင့်–ဟု ဆိုဝါ။]

ဘိဝိဒ္ဓက ဒုဋ္ဌဘယဇေရိ။ ။ဤဧထေရိ၏ ဝါဒ၌ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သည်ကို "ဝိမုတ္တော"ဟု ဆိုလို၏၊ ထိုသို့ လွတ်ရာ၌ ဗျာန်သမာပတ်ဖြင့် ပယ်ခွါစဉ်က တကြိမ်, မဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်စဉ်က တကြိမ်၊ ဤသို့ နှစ်ကြိမ်လွတ်သည်ကို " ဥဘတော ဘာဂ"ဟု ဆိုသည်၊ တို့ကြောင့် ဥဘတောဘာဂဝေဟိ–နှစ်ပါးစုံသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ (ဝါ–နှစ်ကြိမ်)၊ဝိမုတ္တော-ကိလေသာတို့မှ လွတ်သုတည်း၊ ဥဘတောဘာဂ ဝိမုတ္တော-ဟုပြု။

ဋီကာ။ ။ သမာပတ္တိယာ ဝိကွန္တန္ဓဝိဓောက္ခေန ကောဝါရံ, မဂ္ဂေန သမုဇ္ဈေဒ ဝိဓောက္ခေန ကောဝါရံ ဝိမုတ္တတ္တာ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တောဒါ [သမာပတ္တိယာ-အရူပ ဈာန်သမာပတ်ဖြင့်, ဝိကွန္တန္ဓဝိဓောက္ခေန - ပယ်ခွါခြင်းဟူသော ဝိဓောက္ခအားဖြင့် စသည် အနက်ဆိုဝါ။]

ဝါဒ ၃ မျိုးဝေါဝိဒ်း။ ။အဒ္ဓကထာ၌ ဤဧထရဝါဒ သုံးမျိုးကိုပင် ပါဝင်ခဲ့အောင် တပေါင်းထည်း ပြု၍ " အရူပသမာပတ္တိယာ ရူပကာယတော ဝိမုတ္တော, မဂ္ဂေန နာမကာယတော"ဟု ဖွင့်ဆိုသားဖြစ်၏။ [တေန၊ ဧပေ၊ ဒုန္နမသံ တိဏ္ဏာ့ဖို ဧထရဝါဒါနံ ကေစိ၊ သင်္ဂဟော ကဓောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ – ဋီကာ။]

သော ဓတုန္တိစသည်။ ။ဥဘဧတောဘာဂဝိမုတ္တ၏ သရုပ်ဟိုဤလိုရှိ"**သောဓတုန္တိ**" စသည်ဝိန်၊ ဤစကားကိုကြည့်၍–အရူပသမာပတ်လေးမျိုးတွင် တမျိုးမျိုးကို ဝင်စား ရာမှထ၍ သခါရဘာရားတို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ရှုသဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်ကြသော

ပုဂ္ဂိုလ်လေးဦး, နိရောသေဗာပတ်မှ ထ၍ သင်္ဂါရတို့ကို ပိဝသနာရွှေသဖြင့် အနာဂါ ဖြစ်ပြီးမှ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တဦး၊ ဤသို့လေးဦးရှိသည်ဟု သိပ။

မဟာနိဒါန်းသုတ် ။ ။ [ဗီ ၂၊ ၆၀။] ထိုသုတ်၌ " ရွှဲ ရွှပါနိ ပဿတိ၊ အယံ ဥဒ္ဓမော ဝိမောက္ခော၊ပေးသမ္ဗုသော နေဝသညာ နာသညာယတန် သမတိက္ကမ္ဗ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ၊ အယံ အဋ္ဌမော ဝိမောက္ခော" ဟု နိရောဓသမာပတ်အဆုံးရှိသော ဝိမောက္ခ ရှစ်ပါး*ကို ဟောတော်မူ၏၊ ထို့နောက် "အာသဝါနံ ခယ" စသည်ဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ကို ဟောတော်မူ၏၊ ဤသို့ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခအားဖြင့် ရွှပကာယမှ လည်းကောင်း , အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ကိလေသာဟူသော နာမကာယမှ လည်းကောင်း နှစ်မျိုးစုံမှ လွတ်သော ဉာဘောဘာဂဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောတော်မူ၏၊ ထိုသုတ်တော်၌ နိရောဓသမာပတ်ကို ရဖြီးမှ အရဟတ္တမဂ်ထိုက် ရဿေပုဂ္ဂိုလ်၏ ဉာဘောဝဝိမုတ္တအဖြစ်ကို ဟောဟော်မူခြင်းသည် " အဖြတ်ဆုံး ဉာဘောဘာဂ ဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်" ကို ဖေါ်ထုတ်ချီးကျူးခြင်း ဟောတော်မူခြင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုသုတ်တော်၌ပင် "ဣမာဃဒစ အာနန္ဒ ဉာဘောဘာဂဝိမုတ္တိယာ အညာ ဉာဘောဘာဂ ဝိမုတ္တိ ဥတ္တရိတရာ ဝါ ပဏီတတရာ ဝါ နတ္ထိ " ဟု မိန့်တော်မူသည်။ [မူလ၊ ၌၊ ၃၄-။]

ကိဋ္ဌာဂိရိသုတ် ။ ။ [မ၊ ၂၊ ၁၃၀၊ ၁၄၃။] ထိုသုတ်၌ကား " ဇ္ဈာဘိက္ခဝေ ကေစ္စော ပုဂ္ဂလော ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္ဗ ရူပေ အာရုပ္ပါ၊ တေ ကာယေန ဖုသိတ္ဝာ ဝိဟရတိ" ဟု အရူပသမာပတ် လေးပါး*ကိုဟောတော်မူ၏၊ ထို့နောက် "ပညာယ စဿ ဒိဋ္ဌာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ" ဟု အရဟတ္တမဂ်ကို ဟောတော်မူ၏၊ ဤသို့ အရူပသမာပတ် လေးပါး၏အစွမ်းဖြင့် ရွှပကာယမှလွတ်၍ အရဟတ္တမဂ်ရသောအခါ၊ ကိလေသာနာမကာယမှလွတ်သော ဉာဘောဘာဂဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောတော်မူထားသည်။[မူလ၊ ၌၊ ၃၄-၃၅]။

အဋ္ဌကထာများ။ ။၍အဋ္ဌကထာနှင့် ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ (၎ဝ) မဇ္ဈိမ၊ ၌၊ ၃၂၁) တို့၌ကား ကိဋ္ဌဂိရိသုတ်တော်အတိုင်း အရူပသမာပတ် တပါး*ကို ရလျင် (ဝိမောက္ခ ရှစ်ပါး*ကို နိရောဓ သမာပတ်အထိ မရစေကာမူ) ရွှပကာယမှ လွတ်၍ အရဟတ္တမဂ် ရသောအခါ နာမကာယမှ လွတ်သောကြောင့် ဉာဘောဘာဂဝိမုတ္တဖြစ်နိုင်ရကား "သော စတုန္နံ အရူပသမာပတ္တီနံ ကေကေစေ ဝုဋ္ဌာယ " စသည်ဖြင့် ဉာဘောဘာဂဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် အားလုံးကို သိမ်းကျုံး၍ " ပဋိဓေ" ဟု ပြထားသည်။

မှတ်ချက်။ ။ကိဋ္ဌာဂိရိသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား -- အရူပသမာပတ်တို့သည် ရွှပသမာပတ်နှင့်ကင်း၍ မဖြစ်ခြင်းကြောင့် "အာရုပ္ပါ" ဟု ဟောတော်မူထားသော်လည်း ဝိဒူမောက္ခ ရှစ်ပါး*ကိုပင် ဟောတော် မူထား၏ ဟုလည်းကောင်း၊ ဇ္ဈာနမူးနှိုက်လည်း ယင်းသုတ်ဝယ် " ဒြိဟိ ဘာဝေဟိ ဧဒွေါ ဓိမုတ္တော " ဟူသော လက္ခဏာနှင့် ညီသောကြောင့် ဉာဘောဘာဂဝိမုတ္တ သေဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်း ဟောတော်မူထား၏ ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်ကြသည်။ ဤအလို ယင်းသုတ်၌လည်း ဉာဘောဘာဂဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ် ဝါးယောက်လုံးကိုပင် ဟောတော်ထားသည်–ဟု မှတ်ပါ။

ထွေ့-ဤဥာတေဘာဘဝဂိမုတ္တိကုထာဌ်၌ [ရှေးနိဿယဆဌ်၌ ''ထွေ့-ဤဥာတေဘာဘဝဂိမုတ္တာပုဂ္ဂိုလ်၌'' ဟု စွဲ၏။] ပါဠို ပန-ပါဠိတော်သည်ကား၊ (အဘိဓမ္မပုဂ္ဂလပညတ္တိ ပါဠိတော်သည်ကား၊) ကတမော စ ပုဂ္ဂလော၊ ဧပါအာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ၊ ဣတိ-ဟူ၍၊ ဧ၀်—သို့၊ အဋ္ဌဝိမောက္ခလာဘီနှင့်-ခွဒ်ပါးသော ဝိမောက္ခကို ရခြင်း၌သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ၀ါ-နှင့်၊ ဝသေန—အစွမ်းဖြင့်၊ ၀ါ — စပ်သဖြင့်၊ အာဂုတာ—လာပြီ။

ပါဠိတော်အနက်။ ။ [ဥာတေဘာဘဝဂိမုတ္တော- ဥာတေဘာဘာဝဖိမုတ္တာ မည်သော၊ ပုဂ္ဂလော-ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကတမော စ — အဘယ်နည်း၊ ဣဓ - ဤသာသနာတော်၌၊ ဧကစ္စော-အချို့သော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဝိမောက္ခေ-ချုပ အရှုပ ဈာန်သမာပတ်ဟူသော ဝိမောက္ခတို့ကို၊ ၀ါ—ဆန့်ကျင် ဖက် နိ၀ရဏတို့မှ လွတ်သော ရှုပ အရှုပဈာန်သမာပတ်တို့ကို၊ ကာယေန-သဟဇာတ နာမကာယဖြင့်၊ ဖုသိတ္ဝာ-တွေ့ထိ၍၊ (ရဒ္ဓိ၌)၊ ဝိဟရတိ-နေနိုင်၏၊ အာသဝ-ထိ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပညာယစ- ဝိပဿနာပညာ, မဂ်ပညာ ဖြင့်လည်း၊ ဒိဋ္ဌေ-သဒ်၊ သဒ်ါရတနား, သစ္စာလေးပါးတို့ကို မြင်ခြင်း(ကြောင့်)၊ အာသဝါ — တို့သည်၊ ပရိက္ခီဏာ—ကုန်ပြီးကုန်သည်၊ ဟော့န္တိ။]

ပါဠိဒေသနာ။ ။ဥဘတောဘာဝဝိမုတ္တ ဖြစ်သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးကို သိမ်းကျုံးခြင်း''ပဠမိဓော'' ဟု ဆိုသော်လည်း- ပုဂ္ဂလပညတ် ပါဠိတော်၌ကား အဋ္ဌဝိမောက္ခ ဥဘတောဘာဝဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အစွမ်းဖြင့်သာ ဟောတော်မူထားသည်-ဟု ပြလိုခြင်း ''ပါဠိနေတ္တ'' စသည်ဖြင့်။ မှန်၏— ဤပါဠိသည် သာဂေတကာဃဟုတ်၊ ဓမ္မိအဆိုနှင့် ပါဠိတော်အလိုကို ညှိနှိုင်းခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ တိုက်ဆိုင် သာဂေါမ်ပလိုလျှင် ''ဃတာဟ, တေနာဃ, တေနာဟဘဝဝါ,တေန ဝုတ္တံ,ဝုတ္တဉ္စ စေတံ'' စသည်ဖြင့် သုံးလေ့ရှိသည်။ [နေ၁က်၌ လာလိမ့်မည်။]

ဓေးဒွ်ယ်။ ။သို့ဖြစ်လျှင် အရူပဈာန်လေးပါးလုံး မရပဲ ၁ ပါး, ၂ ပါး, ၃ ပါးသာ ရသော၊ ဥဘတောဘာဝဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ''အဋ္ဌဝိမောက္ခလာဘီ'' ဟုမဆိုနိုင်သည် မဟုတ်ပါလော-ဟု ဓေးဒွယ်ရှိ၏၊ အပေါင်းဖြစ်သော အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ဥဘတောဘာဝဝိမုတ္တ၏အမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော အရူပဈာန် ၁ ပါး, ၂ ပါး, ၃ ပါးရသူ ဥဘတောဘာဝဝိမုတ္တာပုဂ္ဂိုလ်၌ တင်စား၍ ဧကဒေသုံး၊ စသဒေသုံးဖြင့် ''အဋ္ဌဝိမောက္ခလာဘီ'' ဟုပင် ဆိုနိုင်ပါသည်။ [မူလ၊ ဋီ၊ ၃၊ (၃၆)။]

အဋ္ဌဝိမောက္ခဒေသနာ။ ။ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော သဟဇာတနာမကာယေန ပဋိလဒ္ဓိဘာဝေ၊ ပိဝသနာ ပညာဃ သဒ်ါရဂတံ (သဒ်ါရအပေါင်းကို) မဒ္ဒပညာယ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပဃိဘာဝ စတ္တာခရာပိ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟော်န္တိ၊—ဦးကာ။

ဒိသ္ဝာ။ ။ပါဠိတော်၌အတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ယူလျင် ''အာသဝါ'' ဟူသော ကတ္တားသည် ဒိသ္ဝာ၏ ကတ္တားလည်း ဖြစ်စရာရှိသော်ကြောင့် ''အာသဝေါတရာဒိတို့က ဖြစ်၍ ကုန်သည်'' ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိသ္ဝာကို ပုမ္ဗကာလ ကြိယာဝိသေသန

ပညာဃ - ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ဝိမုတ္တေ – ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ ပညာဝိမုတ္တော– မည်၏၊ သော– ထို့ပညာဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပဋ္ဌဝေဒေ ဟောတိ–ဌီးပေါ်)၊ သုက္ခဝိပဿကောစ–ဈာန်အစေးမရောက်သဖြင့် ခြောက်တောက်တောက် ဝိပဿနာဥရိသော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ စတုဟိ–ကုန်သော၊ ဈာနေဟိ–ရူပါဝစရစျာန်တို့မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ–ထ၍၊ အရုဟတ္တဖ္လံ – အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္ထာ - ရောက်ကုန်သော၊ စတ္တာရောစ–လေးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ– သို့၊ ဣမေသံ– ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝသေန–အပြားအားဖြင့်၊ ပဋ္ဌဝေဒေ– ဌါးပါးအပြားရှိသည်သာ၊ ဟောတိ။ [ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တနှင့် သခ္ခါဒျင်းတူ၍ "ပဋ္ဌဝေဒေ"ဟု ဧဝဖြင့်ဆိုသည်။]

မပေးပဲ ဟိတ်အနက်ပေးရသည်၊ သို့ရာတွင် ကြိယာအနေအားဖြင့်ကား မြင်ခြင်းက ရှေးကူသောကြောင့် "ပွဇ္ဇကာလကြိယာ" ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း၊– အာသဝေါတို့၏ ကုန်ခြင်းသည် မြင်ခြင်းနှင့်စပ်၍ နေသောကြောင့်တည်း။

ဒ္ဒိကာ ။ ။ ဒိသ္ဝာတိ ဒဿနမဟတု၊ နဟိ အာသဝေါ ပညာယ ပယဿ်၌၊ (အာသဒ္ဓေါ တရားတို့က ပညာဖြင့် မြင်တတ်ကုန်သည် မဟုတ်)၊ ဒဿန ကာရဏာပန (အဟုတ်ကား မြင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်) ပရိဂ္ဂိဏာ (ကုန်သော အာသဝေါတို့ကို) ဒိသ္ဝာ ပရိဂ္ဂိဏာတိ (မြင်ခြင်းကြောင့် ကုန်သောအာသဝေါတို့ဟူ၍) ဝုတ္တာ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) ဒဿနာဃတ္တ ပရိဂ္ဂိဏာတ္တာ (ပညာဖြင့် မြင်ခြင်း၌ စပ်သော ကုန်ခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း)၊ ဧဝဥ္စိဒဿန် (မြင်ခြင်းကို) အာသဝါနံ ခယသ (ကုန်ခြင်း၏) ပုရိမ ကိရိယာဘာဝေန ဝုတ္တံ။ ဒ္ဒိကာဉ္စ "အာသဝါ"ဟူသော ပဌာဝစနဉ္စ နေနတ္ထဝယ် "အာသဝေ"ဟု ဒုတိယာ ဗဟုဝစနဉ်ဖြင့် ပါဠိပျက်ခဲ့သ၏၊ ဒ္ဒုဠ္ဂလပညတ္တိ မူလဋ္ဌိ၊ (၃၅) အဝိုင်း"အာသဝါ"ဟု ပါဠိမှန်ရှိပါစေ။

ဗဟုဝိဓမ္မော။ ။ပညာ-ဟူသည် ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာတည်း၊ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးမှ ပညာဝိမုတ္တိအမည် ရနိုင်သောကြောင့် အဖောတွေ့ မဂ်ပညာကိုသာ ဥဘတ္ထနှင်း အားဖြင့် ယူနိုင်၏၊ "ပညာဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သည်"ဟု ဆိုရာ၌ သမ်ဓိ လုံးလုံးမပါ–ဟု ဆိုလိုခြင်းဖဟုတ်၊ ရူပါဝစရသမာဓိကား ပါ,ပါ၏၊ လွန်ကဲသော သတ္တိထူးရှိသော အရူပါဝစရ ဈာန်သမာဓိ မပါဝဲ ပညာသက်ဆက်ဖြင့်သာ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သူ-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် အံ၊ ဒ္ဒိ-၃၊ (၁၅၁)၊မ၊ ဒ္ဒိ-၃၊ (၁၆) တို့၌ "ပညာယ၀ေ+ဝိမုတ္တော"ဟု ဧဝသဒ္ဒါထည့်၍ ဒွဇ္ဇကြဿည်း။ [ဝိသေသတော ပညာယ ဧဝ ဝိမုတ္တော၊ နု တဿာ (ထိုပညာ၏) ပတိဋ္ဌာနဘူတေန အဋ္ဌဝိမောက္ခ သန်ဓေတေန သာတိသယေန (လွန်ကဲသော သတ္တိထူးရှိသော) သမာဓိနာဘိ ပညာဝိမုတ္တော၊မ၊– ဒ္ဒိ၊၃၊၁၆။] ဤဝါကျ၏နောက်၌ "အနဓိဂတ ဝိမောက္ခေန"ဟု ပါဠိရှိနေ၏၊ အဂုံတို့ရဲ့ ဒ္ဒိကာအဓိပ္ပိုင်း "အနဓိဂတအဋ္ဌဝိမောက္ခော"ဟု ရှိသင့်သည်။

ထွေ-ဤ၊ ပညာဝိမုတ္တိကထာဌဿ [ဧတ္ထာဘတိ ဇေဋ္ဌဿ ပညာဝိမုတ္တိကထာယံ၊-မ၊ ဋီ၊ ၃၊ ၈၆။] ပါဠိပန – ပုဂ္ဂလပညတ္တိ ပါဠိတော်သည်ကား၊ အဋ္ဌဝိမောက္ခ ပဋိကွေ့ပဝေသနေဝ - ရှစ်ပါးသော ဝိမောက္ခတို့ကို ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်မဝ်၊ အာဂတာ- လာပြီ၊ ယထာဟ - အဘ်ယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ နဟေဝ ခေါ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေ ကာယေန၊ပေါအယ် ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ပညာဝိမုတ္တောတိ– နဟေဝ ခေါ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခေါပေါအယ် ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ပညာဝိမုတ္တောဟူ၍၊ (အာဟ– ဟောတော်မူပြီ)။

ပါဠိတော်အနက်။ ။ [အဋ္ဌ-ကုန်သော၊ ဝိမောက္ခေ-တို့ကို၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ ဖုသိတ္ဝာ–၍၊ နဟေဝ ခေါ ဝိဟာရတိ-နေကား၊ မနေန်ဝိ၊ (ခေါ်တော့ မနေနိုင်၊ ရတော့ မရ– ဟူလို။) စ- ထိုသို့မဟ်. မနေနိုင်ပါသော်လည်း၊ အာဿ-၏၊ ပညာယ-ဖြင့်၊ ဒိဿ- ကြောင့်၊ အာသဝါ – တို့သည်၊ ပရိက္ခီဏာ- ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ အယံ– ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ပညာဝိမုတ္တော– ပညာဝိမုတ္တမည်သော၊ ဝါ– အရှုဝစ္ဆာန်သမာဓိမဝါ, အရဟတ္တမဂ်ပညာဖြင့်သာ ကိလေသာတို့မှလွတ်သော၊ ပုဂ္ဂလော-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏။]

အဋ္ဌဝိမောက္ခ ပဋိကွေ့ပဝေသနေ။ ။ဤပါဠိဖြင့် ဝိမောက္ခရှစ်ပါးလုံးကိုပယ်သည်, ရူပဈာန်တစိတ်တပိုင်းကိုသာ ပယ်သည်မဟုတ်၊ ဤပညာဝိမုတ္တကား၊ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ ဝိမောက္ခရှစ်ပါးလုံးဓရ, ရူပဈာန် ဧလေးပါးကိုသာ ရသည်- ဟူလို; သို့ဖြစ်လျှင်- အရူပဈာန် တချို့ တခက် မရရှိသော်လည်း (ဥပမာ ၁ ပါးသာရရှိ ၃ ပါး ကျန်, ၂ ပါးသာရရှိ ၂ ပါးကျန်နေသော်လည်း) အဋ္ဌဝိမောက္ခလာဘီအဖြစ်ကို မတား၊ ဟူသောစကားကျ ထွက်လာ၏၊ မှန်၏– အရူပဈာန်လေးပါးတွင် တပါးပါးကိုရရှေ့ပင် ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တသာ မည်၍၊ ပညာဝိမုတ္တ မမည်၊ [ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တသရူပ်နှင့် ပညာဝိမုတ္တသရူပ်ကို ညှိနှိုင်းကြည့်ပ။။]

ဒွိကာ။ ။အဋ္ဌဝိမောက္ခ ပဋိကွေ့ပဝေနေဝ၊ နတဒေကဒေသဘူတ ရူပဈာန ပဋိကွေ့ပဝေန (ထိုဝိမောက္ခ၏ တစိတ်တပိုင်းဖြစ်သော ရူပဈာန်ကို ပယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်)၊ ဧဝံဟိ အရူပဈာနေနကဒေသာဘာဝေပိ (အရူပဈာန် တစိတ်တပိုင်းမရဝဲ ကျန်နေပါသော်လည်း) အဋ္ဌဝိမောက္ခပဋိကွေ့ပေါ် နဟောတိတိ သိဒ္ဓိ ဟောတိ၊ အရူပါဝစရဈာနေသု ဟိ ကေသ္ဝိဒ္ဓိ သတိ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တောယေဝ နာမ်ဟောတိ, နပညာဝိမုတ္တောဘိ။

ယထာဟ။ ။ဤပုဒ်၏ အနက်အမျိုးမျိုးကို ပါရာဇိကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာ (ပ) တွဲ (၅၂) ၌ အကျယ်ပြထားပြီ၊ ဤ၌ ယထာဟ-အာဟ်ကဲ့သို့ မိန့်တော်မူသနည်း - ဟု အလွယ်ပေးထားပါသည်။

ဖုဋ္ဌန္တံ–တွေ့ထိအပ် ရရှိအပ်ပြီးသော အရှုပါဝစရစျာန်တို့၏ အဆုံးဖြစ်သော အခြားမဲ့ကာလပတ်လုံး၊ ဝါ–ထွေ့ထိအပ် ရရှိအပ်ပြီးသော အရှုပါဝစရစျာန်တို့၏ အဆုံးဖြစ်သော အခြားမဲ့ကာလ၌ မျက်မှောက်ပြုသည် မည်လောက်အောင်၊ **သစ္ဆိကဏ္ဍော**တိ - နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်၏။ ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ ကာယသက္ခီ–ကာယသက္ခီ မည်၏။ သော–ထို ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စျာနဖသ်–စျာန်အတွေ့ကို၊ ပဋမံ - ရှေးဦးစွာ၊ ဖုသတိ - တွေ့ထိ၏။ ဝါ– ရရှိ၏၊ ပစ္ဆာ -

---

ဖုဋ္ဌန္တံ။ ။[ဖုဋ္ဌ + အန္တံ။] ဖုဋ္ဌာန် + အန္တေ့ာ = ဖုဋ္ဌန္တေ့ာ-ဟု ဆဋ္ဌီတ္ပုရိသ်ပြု၊ "ဖုဋ္ဌ"အရထွေ့ထိအပ်ရရှိအပ်ပြီးသော အရှုပါဝစရစျာန်သို့ကိုယူပါ၊"အန္တ=အဆုံး" ဟုရာဒ္ဓ ထိုစျာန်တို့၏အဆုံး ဘင်ခဏမဟုတ်, အဆုံးဖြစ်သော အခြားမဲ့ကာလတည်း။ [ဖုဋ္ဌာန် အန္တေ့ာ ဖုဋ္ဌန္တေ့ာ၊ ဖုဋ္ဌာန် အရှုပဋ္ဌာနာန် အန္တန္တရော ကာလေသောတိ အဓိပ္ပါယော၊- ဋီကာ။]

ဒိဘင်္ဂအနက်။ ။"ဖုဋ္ဌန္တံ"၌ ဒုတိယာဝိဘာဂ်သည် အစ္စန္တသံယောဂ အနက်၌ ဖြစ်၏၊ မှန်၏- ၌ ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိဖလဋ္ဌမစ္ဆိ၌ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌ တိုင်အောင် ခြောက်ပါး ရှိသောကြောင့် အရှုပါဝစရစျာန်တို့၏ အခြားမဲ့ ကာလပတ်လုံး အကြောင်းအားမျော်စွာ အထက် မဂ်ဖိုလ်များကို (နိဗ္ဗာန်ကို) မျက်မှောက်ပြုရမည် ဖြစ်သည်။

ဋီကာ။ ။အစ္စန္တသံယောဂေ စေတံ ဥပယောဂဝစနံ၊ ဖုဋ္ဌာနန္တံရကာလမေဝ (တွေ့ထိအပ် ရရှိအပ်သော အရှုပါဝစရစျာန်တို့၏အခြားမဲ့ကာလပတ်လုံးပင်) သစ္ဆိကာတမ္မံ (မျက်မှောက်ပြုထိုက်သော နိဗ္ဗာန်ကို) သစ္ဆိကတော သစ္ဆိကရဏုပါယေန (မျက်မှောက်ပြုခြင်းအား သင့်လျော်သောအကြောင်းအားဖြင့် မျက်မှောက်ပြု၏) ၊ ဇာတိ ဝုတ္တံ မဟာတိ။

မှတ်ချက်။ ။ဤဋီကာ၌ " ဖုဋ္ဌာနန္တံရကာလမေဝ " ဟုရာဒ္ဓ အခြားမဲ့ကာလ တခဏချင်းသာလျှင်-ဟု ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ အခြားမဲ့ကာလ တလျှောက်လုံးဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုသို့ မျက်မှောက်ပြုရာ၌ အကြောင်းအားလျော်စွာ ပြုရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "သစ္ဆိကရဏုပါယေန"ဟု ဝိသေသနပြုသည်။ [စာအုပ်များ၌ သစ္ဆိကာတမ္မံ နောင် ပိုင်ကား တွေ့ရ၏၊ ထိုပိုဒ်ကား ဓလို့ပါ။]

တနည်း။ ။ပုဒ္ဂလပညတ္တိ မူလဋီကာနှင့် မစ္ဆိမပဏ္ဏာသဋီကာတို့၌ ဘာဝနပုံသက (ကြိယာဝိသေသန) အနက်လည်းဖွင့်ကြသေး၏၊ ထိုအလို"ဖုဋ္ဌန္တံ-တွေ့ထိအပ် ရရှိအပ်ပြီးသော အရှုပါဝစရစျာန်တို့၏ အဆုံးဖြစ်သော ဓနဉ်ကာလ၌ မျက်မှောက်ပြုသည် မည်လောက်အောင်"ဟု အနက်ပေး၍ သစ္ဆိကရောတိ၌ စပ်ပါ။ [ဘာဝ - ကြိယာ၌ စပ်ထိုက်သော+ နပုံသက - နပုံလိင်္ဂရှိဆောသဒ္ဒါ။]

ကာယသက္ခီ ။ ။ [ကာယ – နာမကာယကို + သက္ခိ – မျက်မှောက်ပြုခြင်းရှိသူ (မျက်မှောက်ပြုသူ) ။] သစ္ဆိကရောတိသည်။သက္ခိ၏အနက်ပြတည်း၊ သက္ခိ၌ "သ+ အက္ခိ"ဟု ခွဲ၊ သဟ+ အက္ခိနာ ယော ဝတ္ထတိတိ သက္ခိ၊ [သက္ခိနာ–

နောက်မှ၊ နိရောဓံ – သခါရတို့၏ ချုပ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ - သင်္ခါရတို့၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော၊ နိဗ္ဗာန် - ကို၊ သစ္စိကာဇာတိ - မျက်မှောက်ပြု၏။ [သရုပ်ကို ပြလိုသဖြင့် "သော သောတာပတ္တိဖလင်္ဂ" စသည်မိန့်။]

သော – ထို ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ (၆၀ဒိတဇ္ဇော-၌ဝပ်)၊ ဝါ - သည်၊ (ဆဋ္ဌဓောဟောတိ-၌စပ်)၊သောတာပတ္တိဖလင်္ဂ-သောဝတာပတ္တိဖိုလ်၌တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အာဒိ - အစ ဟိုး ကတ္တာ-၌၊ ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂဉာ-အရဟတ္တမဂ္ဂဉ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်အောင်၊ ဆဋ္ဌဓော-ခြောက်ပါး အပြားရှိသည်၊ ဟောတိ-၏။ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဇ္ဇော- ထိုက်၏၊ တေနေဒ - ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ဘဂဝါ - သည်၊) အာဟ – ဟောတော်မူပြီ၊ (ကိ - နည်း၊) ဣကောစ္စော ပုဂ္ဂလော၊ပေါကာယသက္ခိတိ–ဟူ၍ (အာဟ–ပြီ)။

ပါဠိတော်အနက်။ ။[ဣဓ–ဤသာသနာတော်၌၊ ကေစ္စော–အချို့ တဲသော၊ ပုဂ္ဂလော-သည်၊အဒ္ဓ- ကုန်သော၊ ဝိမေ-ကွေ-တို့ကို၊ကာယေန-ဖြင့်၊ဖုသိတ္ဝာ-၍၊ ဝိဟရတိ–၏။[ဤစကား-တော်ဖြင့် "ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်သည် အရူပဝိဝေစရုရုဒ္ဓာန် တို့ကိုရ၏"ဟုပြသည်။] အဃ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပညာယုစ–ဝိပဿနာ မဂ်ပညာဖြင့်လည်း၊ ဝါ- အလယ် မဂ်ဖိုလ်ခြောက်ပါး်ဟူသော ပညာဖြင့်လည်း၊ ဒိဿာ– ကြောင့်၊ ကေစ္စော–အချို့ ကုန်သော၊ အာသဝေါ–တို့သည်၊ (အောက်မဂ် သုံးပါး ဖြင့် ပယ်ထိုက်သော အာသဝေါတို့သည်)၊ ပရိက္ခီဏာ – ကုန်ပြီး ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ အယံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ကာယသက္ခိ - ကာယသက္ခိ မည်သော၊ ဝါ- အရူပစျာန်အတွေ့ကို ဧတ္ထဝိပြီးမှ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဟူသော နာမကာယဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသော၊ ပုဂ္ဂလော-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။]

မျက်စိနှင့်၊ ဝါ-မျက်မြင်နှင့်ဟု ဆို။] သက္ခိဝိယာတိ သက္ခိ--မျက်စိဖြင့် မြင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သူကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဟူသော နာမကာယဖြင့် ကိုယ်တွေ့မျက်မြင် ဖြစ်သူ၊ ကာယေန–နာမကာယဖြင့်+ သက္ခိ=ကာယသက္ခိ။ [ကာယသက္ခိဿ် ကာယေန သစ္ဆိကတဝဝန်း၊– သာမညဖလသုတ် ဋီကာ။]

ကေစ္စော အာသဝါ။ ။အာသဝေါအရ အောက်မဂ်သုံးပါးဖြင့် ပယ်သင့်ဆိုက်သော ကိလေသများကို ဋီကာ ဟုဆည်၊ ကာယသက္ခိပုဂ္ဂိုလ်သည် သောတာပတ္တိဖလဌမ အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌ ဒုးထိ ခြောက်ပ်ါရှိသော်လည်း " ပရိက္ခီဏာ-တုန်ပြီ " ဟု ဆိုသဖြင့် အောက်မဂ်သုံးပါးဖြင့် ပယ်သင့်ထိုက်သော ကိလေသာများ ဟု သိနိုင်သည်။

ဋီကာ။ ။ဧကစ္စော အာသဝါတိ ဟေဋ္ဌိမ မဂ္ဂတ္တယဝဇ္ဈာ အာသဝါ၊ ယော ဟိ (မှန်၏၊–အကြင် အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ပုထုဇန်သည်) [ဤအခိုက်၌ ပုထုဇန်ဘဝသာ ရှိသေးသည်ကို သတိပြုပါ။] အရူပဈာနေန ရူပကာယတော နာမကာယေကဒေသ တော စ (နိဝရဏာဘူသော နာမကာယ တစိတ်မှလည်းကောင်း) [ဈာန်သမာပတ်

ဒိဋ္ဌဇ္ဈံ—သစ္စာလေးပါး၊ကို သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၏ အဆုံးဖြစ်သော နေဉက်ကာလပတ်လုံး၊ ဝါ— သစ္စာလေးပါး၊ကို သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၏ အဆုံးဖြစ်သော နေဉက်ကာလ၌ ရောက်သည် မည်လောက်အောင်၊ ပတ္တော-နိဗ္ဗုန်သို့ရောက်သူတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိပတ္တော-မိဋ္ဌိပုတ္တမည်၏၊ တတြ—ထို စကားရပ်၌၊ ဣဒံ — ဤ ဆိုအပ်လတ့်ကား၊ သဒ္ဒေပ

ဖြစ်၍ နိဝရဏာကိုသာ ပယ်သည်။] ဝိက္ခမ္ဘနဝိမောက္ခေန (အားဖြင့်) ဝိမုတ္တော၊ တေန (ထိုအင်္ဂသမာပတ္တိလာသော်ဝိုက်ထုစုန်ပုဂ္ဂိုလ်သည်) နိရောဃေန်၊ တော ဝိမောက္ခော (နိဗ္ဗုန်ဟု ဆိုအပ်သော ဝိမောက္ခကို) အာလောစိတော ပကာသိတောဝိယ (ရွေးချမြင်အပ် ထင်စွာပြုအပ်သကဲ့သို့) ဟောတိ၊ နပန ကာယေန သဒ္ဓိ၊ကတော (မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဟူသော နာမကာယဖြင့်ကား ချက်မှောက် မပြုဘဝ်သေး)။ [ဉာဏ်က ထက်လွန်းသောကြောင့် အရူပဈာန်လေးသောအခါ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သလိုတော့ ဖြစ်နေ ဝါပြီ၊ သို့သော် မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် ကကယ် မမြင်သေးဝါ- ဟူလို။]

နိရောဓံ ပန အာရမ္မဏံ ကတွာ ကေစွေသု အာသဝေသု ခေပိတေသု (အချို့သော အာသဝေါတို့ကို ကုန်စေအပ်ပြီးရာ အခါမှ) [မဂ်ဖြင့် ကိလေသာ တချို့ကို ကုန်စေပြီးရာ အခါကျမှု။] တေန (ထိုအရိယာသည်) [ဤအခိုက်၌ အရိယာ ဖြစ်ပြီ။] သဒ္ဓိ၊ကတော ဟောတိ (နိရောဓ ဝိမောက္ခကို ချက်မှောက်ပြုအပ်၏) ၊ စာသွာ သဒ္ဓိ၊ကာတဉ် နိရောဓံ ယထာလောစိတံ (မိမိ ဖက်ရမ်းမိက ရွေးချမြင်ထား အပ်ပြီးသော နိဗ္ဗာန်) နာမကာယေန (မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဟူသော နာမကာယဖြင့်) သဒ္ဓိ၊ကရောတီတိ ကာယသက္ခိတိ ဝုစ္စတိ၊ နာ တု ဝိမုတ္တော (ဉာတောတာဝဝိမုတ္တ ဟုကား မဆိုနိုင်သေး) ၊ (ဘဉ်ကြောင့်နည်း) ၊ကေစွာနံ အာသဝါနံ အပရိက္ခီဏတ္တာ။

ဒုတိယဝါရ်။ ။ ဤ အင်္ဂသမာပတ္တိလာသို့ အရိယာသည် အရူပဘွဲ့မင်းအရိုက်၌ “ ကာယသက္ခီ ပုဂ္ဂိုလ် ” သာ ဖြစ်၍ “ ဉာတောတာဝဝိမုတ္တ ” ဟု မဆိုနိုင်သေး၊ အနက္ကြောင်းမှာ— အရူပဘွဲ့မင် အခိုက်၌ အာသဝေါများ ကုန်ဆဲသာ ဖြစ်၍၊ “ကုန်ပြီး” ဟု မဆိုနိုင်သေးသောကြောင့်တည်း၊ အရူပဘွဲ့ဖိုလ်ရ၍ ရဟန္တာ ဖြစ်လျှင်ကား ဉာတောတာဝဝိမုတ္တ ဟု ဆိုနိုင်ပြီ။

ဒိဋ္ဌဇ္ဈံ။ ။ပဿတိတိ ဒိဋ္ဌိ၊—သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၊ ဒိဋ္ဌသ+အန္တော= ဒိဋ္ဌန္တော— သောတာပတ္တိ မဂ်ဉာဏ်၏ အဆုံးဖြစ်သော နောက်ကာလ၊ ဒုတိယာ ဝိဘတ်၏ အနက်ကို ဋီကာဘဉ်၌ သေချာစွာ မဖွင့်ကြ၊ “ဒိဋ္ဌဇ္ဈံ” ဖုစ်ဥ်ကဲ့သို့ပင် အဓွန္တံသံသောဝကအနက် (တနည်း) ကြိယာဝိသေသနအနက်ဖြစ်လင့်၏- ဟု ဆရာတို့ ယူဆတော်မူကြသည်။ [ဒေတုကထာ ဘာသာဋီကာ၊ (၅၀၀) ။]

ဒိဘိဖွတ္တော့။ ။ဒိဋ္ဌဇ္ဈံ+ပတ္တော ဒိဘိဖွတ္တော၊ “ ဒိဋ္ဌဇ္ဈံပတ္တော ” ဟု ဆိုလိုလျက် ဇ္ဈံ ကိုဧ၍ ဋ္ဌဒို (အ) ကို ဒ္ဓ ပြု၍ “ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော ” ဟုဖြစ်သည်၊ ပတ္တော- ၏ ကံကို “ဒိဋ္ဌဝံ” ဟု ထည့်ဝ၏။ [ဒိဋ္ဌဇ္ဈံ ပတ္တောတိ ဗဟုလာဓိကာသယ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂ ဉာဏာသဃ အနန္တရံ ပတ္တောတိ အတ္ထော၊—ဋီကာ။]

လက္ခဏ် – အာကျင့်ချုပ် လက္ခဏာတည်း၊ သခ်ါရ–သခ်ါရတို့သည်၊ ဒုက္ခ–ဆင်းရဲကုန်၏၊ နိရောဓော – ဒုက္ခ၏ ချုပ်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဝါ– ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်၊ သုခေါ–ချမ်းသာ၏၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပညာယ–ပညာဖြင့်၊ ဥတ်-သိအပ်သည်၊ ဒိဋ္ဌ–တွေ့အပ်သည်၊ ဝိဒိတ်-အထူးသိအပ်သည်၊ သစ္ဆိကတ်-မျက်မှောက်ပြုအပ်သည်၊ ပယ်တ် - မြင်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော–မည်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဝိဇ္ဇာဒရတော - အကျယ်အားဖြင့်၊ ဟောပ်– ဤ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ကာယသက္ခီ ဝိယ– ကာယသက္ခီ ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့၊ ဆဗ္ဗိဓော- ခြောက်ပါး- အပြား၌သည်၊ ဟောတိ။

တေနေဝ – ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ဘဂဝါ)ာ် အာဟ–ပြီ၊ (ကိ် -နည်း၊) ဣဓေကစ္စော၊ဧေ၊ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တောဘိ-ဟူ၍၊ (အာဟ)။ [ဣဓ – ဤ သာသနာ့တော်၌၊ ကေစ္စော–အချို့သော၊ ပဂ္ဂလော-သည်၊(ပဇာနာတိ-၌စပ်)၊ ဣဓ-ဤ တာဏာ

အချို့ကား-ဖုဋ္ဌန္တံ၌ ဒုဿီယာတိ ဘဿ်သည် သတ္တမီအနက်၌ဖြစ်၏-ဟု လည်းကောင်း၊ ပဇ္ဇောဒါ်ကဲ့သည်လည်း အလယ် မင် ဖိုလ် ခြောက်ပါး-ဟု လည်းကောင်း ကြ်၍ "ဒိဋ္ဌိပရမ္မာ - သောတာပတ္တိမဂ်ဘုဏ်အ်ခြားမဲ့၌ အလယ် မင်ဖိုလ် ခြောက်ပါးသို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်" ဟု အနက်ပေးကြသည်။

မူကွဲ။ ။ဋီကာ၌ "ဒိဋ္ဌန္တံ ပဇ္ဇာဘ" နေရာဝယ် "ဒိဋ္ဌဇ္ဇာ ပဇ္ဇောဘ" ဟု အဋ္ဌကထာပါဠိ ၌ရှိသေးကြောင်းကို ပြ်၏၊ ထိုအလို "ပဿတိဆိ ဒိဋ္ဌ – သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဘုဏ်၊ဒိဋ္ဌိယာ–ဖြင့်+ပဇ္ဇောဘ-ခိုဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သူတည်း၊ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော"ဟု ပြ်၊ "။ [ဒိဋ္ဌဇ္ဇာ ပဇ္ဇောဘိဝိ ပါဠ်ဌော၊ တေန (ထိုပါဠ်ဖြင့်) စတုသစ္စ ဒဿနသခါဘာ.ဘ ဒိဋ္ဌေ နိဧရာဃ (ခိုဗ္ဗာန်သို့) ပဇ္ဇတဲ့ ဒိပေဘိ၊– ဋီကာ။]

ဒုက္ခာသခ်ါရာ ဝသည်။ ။"ဒုက္ခာ သခ်ါရာ" ဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကို သိပုံကို ပြ်၏၊ "သုခေါ နိရောဓော"ဖြင့်ခိုရောဓသစ္စာကို သိပုံကိုပြ်၏၊ ဤသို့ အကျိုးသစ္စာ နှစ်ပ းကို သိလျှင် အကြောင်းသစ္စာဖြစ်သော သမုဒယသစ္စာနှင့် မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်း နှာနှည်းရိုက နည်းအားဖြင့် သိ၏–ဟု ပြသည်။ [တတ္ထဘယေနစ သမုဒယ မဂ္ဂသစ္စ ပဋိဝေဓံ နာနက္ခ ရိယကာဘာဝတော၊–ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ, သခါရုပေက္ခ ဉာဏကထာအဖွင့်။]

အဖ္ဘာ။ ။"ဉာတံ" နေရာ၌ ပုဂ္ဂလပညတ္တိဋ္ဌ (၎၂) ၌ "ဉာဏံ–သိတတ်သော ဉာဏ်သည်" ဟုပါဠိဖြ်၍၊ "ဗယံတံ" နေရာ၌ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာဝယ် "ဖုသိတံ- တွေ့ထိအပ်သည်" ဟုဖွင့်၏။

ဣဒံ ဒုတိ့ စသည်။ ။ ဤပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ဋီကာကြည့်ဟု၊ "ဣဒံ ဒုဂ္ဂါ၊ဧေ၊ဝဠိပ ဒါတိ ပစာနာတိ"ဟုသော စကားတော်ဖြင့် အသီးသီးသော ဓာတ်၌ အသီးသီးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ပိုင်းခြား သိပုံကို ပြတော်မူ၍ , တပြိုင်နက်သေ ဓာတ်၌ သစ္စာသိပုံကို ပြလိုသို့ " တံထာဂတဗ္ဗ ဝေဒိတာ စသာ" စသည်ကို ဆက်၍ ဟောတော်မူသည်။ [ဣဒ္ဓေဝတော နာနာကွဏော သစ္စဝဝတ္ထာနံ ဒသိတံ၊ ဧဒုနါနိ တံ (ထို သစ္စာဝဝတ္ထာန ကို) ကေကွဏော ဒဿေတုံ-ထာပဟပဒေဒိတာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊– ဋီကာ။]

ကြဉ်ထား ဇောဘူမက် တရားသည်၊ ဒုက္ခ-ဒုက္ခသစ္စာတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ယထာ ဘူတ်-အကြင်အကြင် ထင်ရှားဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ ဝ၀ါ-မဇ္ဈိမပြန့် ဟုတ်မှန်စွာ၊ ပဇာနာတိ- အပြားအား ဖြင့် သိ၏၊ [ကွဲကွဲပြားပြား သေချာစွာ သိသည် ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဝိပဿနာ၏အာရုံဖြစ်၍ ဉပဒါန်ကန္ဓာ ငါးပါးကို ယူပါ-ဟူလို။] အယ်- ဤတရားသည်၊ ဒုက္ခသမုဒယော- ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာတည်း၊ ဣတိ - သို့၊ ယထာဘူတ်-စ္စာ၊ ပဇာနာတိ-၏၊ အယ်-ဤ နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော - ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်သေစွာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ယထာဘူတ်- စ္စာ၊ ပဇာနာတိ-၏၊ အယ်-ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရားသည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ - ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်သော၊ ပဋိပဒါ - အကျင့်ဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာ တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ယထာဘူတ်- စ္စာ၊ ပဇာနာတိ။

အဃ-ထိုပဋိစ္စာလ်၏၊ (ပညာဃ-၌စပ်)၊ ဝ၀ါ-သည်၊ (ဝေါဒိဋ္ဌာ ဝေါစရိတာ-တ်-၌ စပ်)၊ တထာဂတပုဂ္ဂလဝေဒိတာ - မြတ်စွာဘုရားသည် သိတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဓမ္မာ စ-သစ္စာလေးပါး၊ တရားတို့သိသည်လည်း၊ (ဟောန္တိ-၌စပ်)၊ ဝ၀ါ-တို့ကိုလည်း၊ ပညာဃ-မဂ်ပညာဖြင့်၊ ဝေါဒိဋ္ဌာ-အထူးသက်ဝင်၍ မြင်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဝေါစရိတာ-အထူးသက်ဝင်၍ လှည့်လည်အပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဒ ဃ - ၏၊ ပညာဃ စ - ဖြင့်လည်း၊ ဒိဿာ - ကြောင့်၊ ကေစ္စေ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ [ရွေးအုတ်ပိုင်း ဖေါ်ဆိုပ၏။] အယ်- ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော- မိုဋ္ဌိပုဗ္ဗတမည်သော၊ ဝ၀ါ-သစ္စာလေးပါးကို သိတတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ပြီးသော၊ ပုဂ္ဂလော- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။]

တထာဂတပုဗ္ဗေဒိတာ ။ ။ တထာဂတေန မေ၁မိမဏ္ဍော (မေ၁မိမဏ္ဍောဉ် တုန်းက) ပဋိဝိဒ္ဓါ- (ထိုးထွင်းအပ်ကုန်) ဝိဒိတာ- (သိအပ်ကုန်) ပါကဋာ ကာတာ- (ထင်ရှားခေအောင် ပြုအပ်ကုန်သော)၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်ရှု့၊ "ပဝေဒိတ" ဉ် ကာရိုက် ပစ္စည်းမေ၁ပုံကို သိပ၊ စတုဋ္ဌ ပါ ရာဓိက ဥ် ဉ်ကာ:-ဇာနာသိတံ ဟု တာနည်း ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "ဖြတ်စွာဘုရားသည် ဝေနေယျတို့ကို အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူအပ်" ဟု အနက်မှတ်ပ။ ထို အနက်လည်း သင့်သည်ပင်။

ဝေါဒိဋ္ဌာ။ ။ ဝိ+အထူး+အ၀-သက်ဝင်ဉ်+ဒိဋ္ဌ-မြင်အပ် - ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏၊ ထိုသို့ မြင်သည်ကို၀ဉ် ကောင်းစွာမြင်အပ်သော ကြောင့် "သုဒိဋ္ဌာ" ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ဝေါစရိတာ။ ။ ဝိ+စရ်-လည်း "ဝိ + အ၀ + စရိတာ " ဟု ခွဲ၊ ပညာဖြင့် အထူးသက်ဝင် လှည့်လည်အပ်-ဟု အနက်ဖြစ်၏၊ သစ္စာတရားတို့ကို ပညာဖြင့် သက်ဝင် လှည့်လည်ထားအင်-ဟု ဆိုရာ၌ ပညာကို ထိုသစ္စာတရားတို့၌ လှည့်လည် သက်ဝင်စေအပ် (ရောက်စေအပ်) ဟုလည်း အနက်ဖြစ်သောကြောင့် "တေသု (ထိုသစ္စာတို့၌) တေန (ထို အရှိယာသည်) ပညာ (ကို) သဠေ့ စရာပိတာတိ အဿော" ဟု ဋီကာဖွင့် အဓိပ္ပါယ်ထွ ဖွင့်ထားသည်။

သဒ္ဒါယ-သဒ္ဒါဖြင့်၊ ဝိမုတ္တော - ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော၌ ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ သဒ္ဒါဝိမုတ္တော - သဒ္ဒါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်မည်၏။ သေသပဒ -ထို သဒ္ဒါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ဝုတ္တနယေနေဝ - ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်းပင် ဟု ဆိုလိုသည်။] ဘာဝနပုံသ - သည်၊ ဟောတိ၊ ဧတဓနဝ - ကြောင့်ပင်၊ (ဘဂဝါ)အာဟု၊ (ကိံ - နည်း၊) ဣဓမ်ကစ္စော ၊ပေ၊ သဒ္ဒါဝိမုတ္တောတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ)။ [ဤကဲ့သို့ဖွင့်ပေပြီးရှိကြောင်း ထင်ရှား ရေးအတိုင်း ပေးပ၊ ဓေ၌-ထို့သို့ပင်အာသဓေ၊ တို့ ကုန်ပြီးပ၊ ကုန်သော်လည်း၊ ဒိဋ္ဌပုတ္တဿ-ဒိဋ္ဌပုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အာသဝါ-တို့သည်၊ ပရိက္ခီဏာ-ကုန် ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ) ယထာ ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ (ဇေ-တူး၊ သဒ္ဒါဝိမုတ္တဿ-၏၊ အာသဝါ-တို့သည်၊ ပရိက္ခီဏာ-ကုန်ပြီးကုန်သည်၊) နေ၁ (ဟောန္တိ) မဖြစ်ကုန်၊ (အာသဝေါ ကုန်ပုံချင်းမတူကြပါ၊ ဟု ဆိုလိုသည်။) အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သဒ္ဒါဝိမုတ္တော-သဒ္ဒါဝိမုတ္တ မည်သော၊ ဝါ-သဒ္ဒါမျှဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်ပြီးသော၊ ပုဂ္ဂလော-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏။]

ဟိ-မှန်၏၊ (ဒိဋ္ဌိပုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သဒ္ဒါဝိမုတ္တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကိလေသာ ကုန်ပုံချင်း မတူဟူသော၁ စကားသည် မှန်၏။) တေသု - ဤ ဒိဋ္ဌိပုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ် သဒ္ဒါဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ သဒ္ဒါဝိမုတ္တဿ-၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂက္ခဏေ-ရှေးအဖို့ဖြစ်သော မဂ်

သဒ္ဒါဝိမုတ္တော။ ။သဒ္ဒါယ+ဝိမုတ္တော သဒ္ဒါဝိမုတ္တော ဟု ပြု၊ ဥဘတောဘာဂ ဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် (တနည်း) ပညာဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ အလိုးစံ အကျွမ်းတဝင် မလွတ်မြောက် သေးပဲ သဒ္ဒါတရားဖြင့်သာ ကိလေသာတို့မှ လွတ်သူ။ [သဒ္ဒဟနဝသေန ဝိမုတ္တော၊ ဇာတေန သမ္ဗဒ္ဓေါ အဝိမုတ္တဿဝိ (မလွတ်မြောက်သေးပါသော်လည်း) သဒ္ဒါမတ္တေန (ဒိဋ္ဌိပုတ္တပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့ လွန်ကဲသောပညာမရှိသည့်အဝေါဟာရ သဒ္ဒါတရား သက်သက်မျှဖြင့်) ဝိမုတ္တဘာဝံ ဒဿေတိ-ဠီကာ။]

တနည်း။ ။ရှိကာတိုက်၌ ''ဝိမုတ္တ'' ကို ''ကိလေသာတို့မှ လွတ်'' တူသော အနက်မှ ''အဓိမုတ္တ-စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်'' တူသော အနက်ကိုယူ၍ ''သဒ္ဒါယ-ဖြင့်+ အဓိမုတ္တော-မြို့နယ်၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်သူ'' ဟု တနည်း ဋ္ဌင်္ဂကြေးသည်။

နေ၁ ဧဝါ ဃတ္ထ ဒိဋ္ဌပုတ္တဿ။ ။ယထာ ဒိဋ္ဌိပုတ္တဿ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ၊ နေ ဧဝံ သဒ္ဒါယ ဝိမုတ္တဿာတိ အဓေျာ-ဋီကာ၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း "စ ဧဝါ- ထို့သို့ပင် ကုန်ပြီးပါ ကုန်သော်လည်း၊ ဒိဋ္ဌိပုတ္တဿ-၏၊ အာသဝေါ-တို့သည်၊ ပရိက္ခီဏာယထာ-ကုန်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ သဒ္ဒါဝိမုတ္တဿ- ၏၊ အာသဝေါ-တို့သည်၊ နော ပရိက္ခီဏာ-မကုန်ကုန်" ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။

ဧတေဿုဘိ-ဧသည်။ ။ ။ ဒိဋ္ဌိပုတ္တပုဂ္ဂိုလ်နှင့် သဒ္ဒါဝိမုတ္တိပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အာသဝေါ ကုန်ပုံချင်းမတူကြောင်း ပြလိုရှိ " ဧတေသု ဟိ" စသည်ခြင်း၊ (တနည်း) အာသဝေါ ကုန်ပုံချင်းမတူကြောင်း အကျယ်ပြုလိုရှိ"ဧတေသုဟိ"စသည်ခြင်း၊ "ကိလေသာကုန်ပုံ

ခဏ၌၊ (အရဟတ္တမဂ်ဓမ္မာဇာနဉာဏ်–ဟူလို။) သခ္ခဟန္တသာဝိယ-ယုံကြည်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဩကပ္ပေန္တသာ ဝိယ–ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ အဓိမုစ္စန္တသာ ဝိယ စ – စွဲစွဲမြဲမြဲ-နှလုံးသွင်းသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ကိလေသကာမေ၁ – ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းသည်၊ ၀၂-ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခဲကြောင်း အရဟတ္တမဂ်သည်၊ ဟေတတိ၊ ဒိဋ္ဌိပတ္တဆ-၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂက္ခဏေ-၌၊ ကိလေသစ္ဆေဒက်-ကိလေသာကို ဖြတ်တတ်သော၊ ဉာဏ်-ဉာဏ်သည်၊ အဒန္ဓံ-မနှုံးနွေးသည်၊ တိဏ်ဇက်- ထက်မြက်သည်၊ သူရံ- ရဲရင့်သည်၊ ဟုတ္တ၁-၍၊ ဝဟတိ-မဂ်ကို ဆောင်နိုင်၏။ [ထိုစကားကို ဥပမာဖြင့် ပြလို၍ "တသ္မာ ယထာ နာမ" စသည်မိန့်။]တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယထာ နာမ-ဥပမာ မည်သည်ကား၊ နာတိ တိဝဲ ဇောန–အလွန်မထက်သော(တုံးနေသော)၊အသိနာ-သန်လျက်ဖြင့်(ဝေးလွယ်ဖြင့်)၊ ကဒလိ-ငှက်ပျော၁ပင်ကို၊ ဆိန္နန္တသာ-ဖြတ်လသော်၊ ၀၂-ဖြတ်သူ၏၊ဆိန္နဋ္ဌာန်-ဖြတ်အပ်ရာအရပ်သည်၊ ၀၂-ပြတ်ရာအရပ်သည်၊ မန္ဒံ- ညက်ညော်သည်၊ (ချေဝနေသည်)၊ န ဟောတိ-မဖြစ်၊ အသိ-တုံးနေသော်သန်လျက်သည်၊ သိသိ-လျင်မြန်စွာ၊ န ဝဟတိ-မဆောင်နိုင်၊(ဖြတ်ခြင်းကိစ္စကို မဆောင်နိုင်ပဲ)၊ သဒ္ဒေါ-အသံကို၊ သုဃျတိ- ကြားအပ်၏။ ဗလဝတရော – သာ၍အားရှိသော (ပို၍အားကြီးသော)၊၀ ါယာမော-အား၊စိုက်မှုကို၊ကာတဗ္ဗော-ပြုထိုက်၏၊ဝေရူပါဏ္ဏိသို့ သဘောရှိသော၊ သဒ္ဒါဝိပုတ္တသ-၏။ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂဘာဝနာ-ရှေးအဖို့၌ဖြစ်သော မဂ်ကို ပွားစေခြင်းကို၊ (ဝေဒိတမ္ဗာ–သိထိုက်၏။)

ယထာပနာ- ဥပမာတမျိုးကား၊ (သဒ္ဒါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥပမာမုတ္တပါဒီ ဒိဋ္ဌိပတ္တပုဂ္ဂိုလ်၏ ဥပမာကား)၊ အတိနိသိတေန – ကောင်းစွာ သွေးအပ်သော (ကောင်းစွာ သွေးထားသဖြင့် ထက်နေသော)၊ အသိနာ- ဖြင့်၊ ကဒလိ - ကို၊ ဆိန္နန္တသာ-လသော်၊ ၀၂-၏၊ ဆိန္နဋ္ဌာန်-သည်၊ ၀၂-သည်၊မဒ္ဒံ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ အသိ-သည်၊ သိဃံ-လျင်မြန်စွာ၊ ၀ဟတိ– ဆောင်နိုင်၏၊ သဒ္ဒေါ–ကို၊ နသုဃျတိ–မကြားအပ်၊ ဗလဝတရံ–သော၁ ၀၊ါယာမကိစ္စံ- အားထုတ်ခြင်းကိစ္စ

ချင်း မတူ " ဟူရာ၌ ကုန်သွားသော ကိလေသများ မတူသည်ကို ဆိုလိုသည်မဟုတ်, ကိလေသာပင်ရာ၌ ရှေးအဖို့က ကြိုးစားရုပ်ချင်း မတူသည်ကို ဆိုလိုသည်။

ဦး၈၁။ ။ကိ" ပန နေသဲ (ဒိဋ္ဌိပုတ္တပုဂ္ဂိုလ် သဒ္ဒါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် တို့၏) ကိလေသပ္ပဟာနေ (ကိလေသာကို ပယ်ခြင်း၌) ဒုက်ကရံ (ထူးခြားမှု) အတ္ထိတို့, နတ္ထိ၊ အထ (ထိုသို့ ထူးခြားမှုမရှိလျှင်) ကသ္မာ သဒ္ဒါဝိမုတ္တော ဒိဋ္ဌိပုတ္တံ နပါပုဏာတိ (မမှီသနည်း)၊ ဇုတိ (ဤကား အမေးတည်း)၊ အ၁ဝနီယနာနတ္တေန (မဂ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ပဋိပဒါ၏ ထူးသည်၏အဖြစ်ကြောင့် မမှီ)။

သည်၊ နံ ဟောတိ-မဖြစ်၊ (သိပ်အားမစိုက်ရ)၊ ဝေဖြပါ-ဤသို့ သံဘောရှိသော၊ ပညာဝိမုတ္တာသာ-၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂမဂ္ဂဘာဝနာ-ကို၊ ဝေဒိတမုဉ္စ-ထိုက်၏၊ ["ပညာဝိမုတ္တာသာ" နေရာဝယ် ပဂ္ဂလပညတ္တိဋ္ဌဋ္ဌ "ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တာသာ" ဟု ရှိ၏၊ သဒ္ဓါဝိမုတ္တနှင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ထူးခြားပုံကို ပြသောအရာဖြစ်၍ "ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တာသာ" ဟု ရှိသော ပါဋိက ကောင်းသည်။]

ဓမ္မံ-သောတာပတ္တိ မဂ်ပညာဟူသော ထရုံးသို့၊ အနုသာရတိ-အစဉ်လိုက်တတ်၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဓမ္မာနုသာရီ - ဓမ္မာနုသာရီ မည်၏၊ ဓမ္မောတိ - ဓမ္မဟူသည်ကား၊ ပညာ - ပညာတည်း၊ ပညာပုဗ္ဗင်္ဂမံ -- ပညာရှေ့သွားရှိသော (ရွှေဆောင် ပဓာနအနေနေးဖြင့် ဖြစ်သော ပညာရှိသော)၊ မဂ္ဂံ- သောတာပတ္တိမဂ်ကို၊ ဘာဝေတိ - ဖြစ်စေ၏၊ ဣတိ အတ္ထော - နက် (ဓမ္မာနုသာရီ - ၏ အဓိပ္ပါယ်နက်)၊ သဒ္ဓါနုသာရိမိုပိ - သဒ္ဓါနုသာရီ ပုဂ္ဂိုလ်၌လည်း၊ ဧသေဝ-သည်ပင်၊ နယော-တည်း၊ ဥဘောပိ-နှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဇောတေ-ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌာယေဝ - သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သာတည်း။

၈ — သာဇကကား၊ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ၊ ဧေ၊ ဓမ္မာနုသာရီတိ- ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ၊ ဧေ၊ ဓမ္မာနုသာရီ ဟူသည်လည်းဖြစ်သော၊ တထာ - ထို့ပြင်၊ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ၊ ဧေ၊ သဒ္ဓါနုသာရီတိ — ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ၊ ဧေ၊ သဒ္ဓါနုသာရီ ဟူသည်လည်းဖြစ်

မှန်၏။ ။ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော ဟိ အာဂမနမုခိ (မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ပဋိပဒါအမှိုက်၌) ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော (ကိလေသာတို့ကို ဖယ်ခွါ၍၌) အပ္ပဒုက္ခေန အကိလေသမေဇ္ဈေဝ (ဆင်းရဲမှုလည်း မရှိ, ပင်ပန်းမှုလည်း မရှိပဲ) သမ္ပတ္တာဘိ ဝိက္ခမ္ဘေဟုံ၊ သဒ္ဓါဝိမုတ္တော ဒုက္ခေန ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေတိ၊ တသ္မာ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ နေ ပါပုဏာတိ၊ တေနဥာပ-တေတသ္မု ဟိတိ အာဒိ။

အာဂမနီယ နာနာဇ္ဈေန။ ။မဂ်ဓမ္မဓိဿေအဖို့၌ ကျင့်အပ်သော ပုဗ္ဗဘာဂဝိပဿနာကို (မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်) "အာဂမနီယ" ဟု ခေါ်၏၊ ထို အခိုက်၌ ကိလေသာကိုခွါရာဝယ် ဆင်းရဲစွာ ကျင့်ရလျှင် ဒုက္ခပဋိပဒါဖြစ်၍၊ လွယ်ကူစွာ ကျင့်ရလျှင် သုခပဋိပဒါဖြစ်၏၊ ၎င်းသို့ အာဂမနီယချင်းမတူသဖြင့် ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တနှင့် သဒ္ဓါဝိမုတ္တတို့၏ ပညာချင်း ထူးခြားမှုရှိကြောင်းကို သိရသည်။ [မ-၌၊ ၃၊ ၇၈။]

ဓမ္မာနုသာရီ။ ။အာဓမ္မဏာ ယာထာဝတော (ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း) ဓာရေတိ အဝဓာရေတိ (ပိုင်းခြားတတ်၏) ဇာတိ ဓမ္မော၊ သောတာပတ္တိမဂ်ပညာရှေ့၏၊ အနုသရ တိတိ-အနုသာရီ။ [အနု+ သရ+ ဏီ။] သရတောတ်သည် ဂတိအနက်ဟော၊ ဝိသဒ္ဒိမဂ္ဂ၊ မဟာဋီ၊ ၂ (၄၆၇) ၌ အနုဂ္ဂန္ထတိ ဟု ဇွင့်သည်၊ ဓမ္မနှင့် အနုသာရီကို အဋ္ဌကထာအတိုင်း သမာသ်တွဲ၊ သဒ္ဓါနုသာရီပုဒ်၌လည်း နည်းတူသိ၊ သဒ္ဓါအရ သောတာပတ္တိမဂ်စိတ်ဒွိရွှိသော သဒ္ဓါကို ယူသင့်၏၊ မဟာဋီကာဒ္ဒကားး– ဓမ္မ (ပညာ) သဒ္ဓါထို့အရ မဂ်၏ ရှေးအဖို့ဝင်ဖြစ်သော သဒ္ဓါ ပညာထို့ကို ယူထားသည်။

သော၊ ဧတံ - ဤစကားတော်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝိ- သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

ပါဠိတော်အနက်။ ။[ယဿ ပဂ္ဂလဿ- အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (ပညိန္ဒြိယံ-၌စပ်)၊ ဝါ- သည်၊ (ပဒ္ဓိပန္နဿ ၌စပ်)၊ သောတာပတ္တိဖလ သဒ္ဓိကိရိယာဃ- သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှါ၊ ပဒ္ဓိပန္နဿ- ကျင့်ဝင်၊ ပညိန္ဒြိယံ- ပညာနွေ့သည်၊ အဓိမတ္တံ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပညာဝါဟိ”- ပညာကို အထူးသဖြင့် ဆောင်စေသော၊ ဝါ- ပညာကို အထူးသဖြင့် ဖြစ်စေသော၊ (တန္နည်း) ပညာဝါဟိ” - ပညာက ဤ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ချေးရှုဆောင်စေနိုင်သော၊ ဝါ- ပညာက ဤ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ချေးရှုဆောက်စေနိုင်သော၊ ပညာပဗ္ဘဝံ - ပညာ ချေသွားခြင်းသော၊ အရိယာမဂ္ဂ-အရိယာမဂ်ကို၊ ဘာဝေတိ-မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေ၏၊ အယံ - ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဓမ္မာနုသာရီ- သောတာပတ္တိ မဂ်ပညာသို့ အစဉ်လိုက်သော၊ ပဋိပန္နော-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏။]

အမှာ။ ။သဒ္ဓါနုသာရီ၌“သဒ္ဓါဝါဟိ”-သဒ္ဓါကို အထူးသဖြင့် ဆောင်စေသော၊ ဝါ သဒ္ဓါကို အထူးသဖြင့် ဖြစ်စေသော၊(တန္နည်း)သဒ္ဓါဝါဟိ”-သဒ္ဓါက ဤ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ချေးရှုဆောင်စေနိုင်သော၊ ဝါ- သဒ္ဓါက ဤ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ချေးရှုဆောက်စေနိုင်သော၊ သဒ္ဓါနုသာရီ-သဒ္ဓါဘို့ အစဉ်လိုက်သော၊ ဤသို့ ပေးပ။

ပညာဝါဟိ”။ ။ပညံ ဝါဟေတိတိ ပညာဝါဟိ၊ (အရိယ မဂ္ဂေါ) ၊ပညံ သာတိသယံ (အလွန်အကဲခွင့်တက္ခ) ပဝဇ္ဇေတိတိ အတ္ထော၊ ပညာဝါ ဈာန ပုဂ္ဂလံ ဝါဟေတိ၊ နိဗ္ဗာနာဘိမုခံ ဂစ္ဆတိတိ အတ္ထော။-ဋီကာ။

မှတ်ချက်။ ။ဤဋီကာခွင့် အံ၊ ဋီ၊ ၃ (၁၅၃) တို့၌ ဒို့သောပါဠိအတိုင်း အနက်ပေးထားသည်၊ သို့ရာတွင် ပါဠိပျက်နေရသလား ဟု စဉ်းစားမိပါသည်၊ စိစစ်ပါဦး မည့်-ဝဟောတ်သည် သကမ္မကတည်း၊သကမ္မကဓောတ်ကိုခွင့်ရာ၌ အကမ္မကဓောတ်ဖြင့် ဖွင့်လျှင် ကာရိတ်သွင်း၍ ဖွင့်ရိုးရှိ၏၊ ဤ၌ ပဌမနည်းဝယ် ပဝဇ္ဇေတိ- ဟု ဆိုသဖြင့် သံဝဇ္ဇော်တမ္မဒွ “ဝါဟေတိ”ဟု ကာရိတ်ရုပ်မရှိသင့်၊ “ဝဟတိ”ဟု သုဒ္ဓကဖွဲ့ချုပ်သာရှိသင့်၏၊ “အရိယာမဂ်က ပညာကိုဓောင်သည်”ဟူရာ၌ “အရိယာမဂ်က ပညာကို ဖြစ်စေသည်”ဟု အနက်မှန်ရလည်း ရပါသည်။

ဒုတိယနည်း၌ကား ကာရိတ်ရုပ်ရှိနိုင်၏၊ “ပညာ” နေရာ၌မူ ဓောတ်ကဖွား အဖြစ်ဖြင့် ‘‘ပညာဃ’’ဟု ရှိသင့်၏၊အရိယာမဂ်သည် ကာရိတ်ကဖွားတည်း၊ ပညာဃသည် ဓောတ်ကဖွားလည်း ဟုတ်, ကာရိတ်ကံလည်း ဟုတ်၏၊ ထိုပုဒ်မျိုး၌ ကတ္တုသဘင်္ဂိပို်၍ ထင်ရှားစေလိုရာဝယ် တတိယာဒိဘတ်ဖြင့် သုံးစွဲလေ့ရှိပါသည်၊ “အရိယာမဂ်သည် ပညာက ပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်စေသည်၊- အရိယာမဂ်သည် ပညာက ပုဂ္ဂိုလ်ကို

အယံ - ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇေ္ဌ - ဤပုဂ္ဂလပညတ္တိ ဒေသနာကထာဌ်၊ သခေါ - အကျဉ်းတည်း၊ ဝိတ္ထာရတော ပန - အကျယ်အားဖြင့်ကား၊ သော ဉာတတောဘာဝ ဝိမုတ္တာဒိကထာ - ဤ ဉာတတောဘာဝဝိမုတ္တာဒ်ဖိုကထာကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ-ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ ပညာဘာဝနာဓိကာရေ-ပညာဘာဝနာ အရာဇ္ဈာနဒ်၊ ဝုတ္တာ- ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ (ဤ) ဉာတတောဘာဝဝိမုတ္တာဒိကထာ၏ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဝယ် ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) တတ္ထ - ထို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ တတ္ထာနယေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောဒသည်းဖြင့်ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-ထိုက်၏၊ ဣဒမေဝိ -ဤပုဂ္ဂလပညတ္တိဒေသနာ ကထာဌ်လည်း၊ သေသံ - ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းကို၊ ပုဗ္ဗိမနယေနေဝ-ရှေ့နည်းဖြင့်သာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-ယှဉ်စေထိုက်၏။

နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်အောင် လုပ်ဖေးသည်" ဟု အနက်မှန်ရသည်၊ အကယ်၍ "ပညာ" ဟု ပဌမန္တရှိသော၁ါဠိကို အမှန်ယူလျှင် "ဝါမောတိ" ဟု ကာရိတ်မရှိသင့်၊ အဘိမုခ ဋ္ဌိ၊ ၃၊ (၃၆) ဌ်သည်း ကာရိတ်မပါ၊ သို့ရာတွင် အရိယာမဂ်ရေ့အောင် "ဝဟတီတိ ဝါဟိ - ပုဂ္ဂိုလ်ကို နိဗ္ဗာန်သို့ ဆောင်တတ်သောပညာ၊ [ဝဟ+ ဏ+ ဇုတ္တိဓောဟဏ ဤ။] ပညာ+ဝါဟိ+ ယသာတိ-ပညာဝါဟိ" ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိပြုရပေလိမ့်မည်၊ ဆရာတို့လည်း နေ့ာက်နည်းဝယ် ဗဟုဗ္ဗိဟိအနက် ပေးတော်မူကြသည်။ [ဓာတုကထာ အဌကထာဘာသာဋ္ဌီကာ၊ ဏ္ဍကန္ဒာ-(၅၇၃)။]

အနု၁။ "ဤဉာတတောဘာဝ ဝိမုတ္တ စသော ပုဂ္ဂိုလ်ခဲ့ဖြားချက်ကို ပုဂ္ဂလပညတ္တိ ဋ္ဌကထာ၌ ယူ၍ အကျဉ်းချုပ် ပြပါဦးမည်။

ရှေးဦးမှတ်ဖွယ်။ ။ရှေးဦးစွာ သဒ္ဒါရုဂ် ပညာခုရ ဟူသော ခုရန္တဝိပါး၊ သဓထ ဝိပဿနာဟူသော အဘိမုခေသ နှစ်ပါး၊ ဉာတတောဘာဝ ဝိမုတ္တ ပညာဝိမုတ္တဟူသော သီသ နှစ်ပါးတို့ကို မှတ်သားရာ၏၊ [ခုရ- ပခေသနာရာ၊ အဘိမုခေသ – ဖွဲ့စွဲမြဲ သင်္ဂဟ နှလုံးသွင်းအပ်သောတရား၊ သီသ–အတွတ် အထိပ်ဖြစ်သော အင်္ဂါး။]

ပုဂ္ဂိုလ်၏ လက္ခဏာ။ ။ထို့နောက် ပုဂ္ဂိုလ်များကို သမာပတ်ရှစ်ပါး (အရူပ သမာပတ်) ကို ရ, မရ၊ မည်သည့် ခုရ လွန်ကဲ မကဲကို သတိပြုပါ၊ ဥပမာ– ကာယ သက္ခိ ဉာတောဘာဝဝိမုတ္တတို့သည် အရူပသမာပတ်များ ရကြ၏၊ ပညာဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် သည် အရူပသမာပတ် မရ၊ သမာပတ်လုံး၀ မရသော သုက္ခဝိပဿကလည်း ရှိသေး၏၊ ကွန်ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရူပသမာပတ်ရ–မရ နှစ်မျိုးပင် ရှိ၏၊ သဒ္ဒါနုသာရီ, သဒ္ဓါဝိမုတ္တ တို့သည် သဒ္ဒါခုရ လွန်ကဲ၏၊ ဓမ္မာနုသာရီ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တ ဉာတောဘာဝဝိမုတ္တတို့သည် ပညာခုရ (ပညာ) လွန်ကဲ၏။

မင်္ဂဓိုလ်အနိတ်။ ။သောတာပတ္တိမဂ်အစိုက်၌ ဓမ္မာနုသာရီ သဒ္ဒါနုသာရီ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်၏၊ အလယ်မဂ်ဖိုလ်ခြောက်ပါး အစိုက်၌ ကာယသက္ခိ, ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တ သဒ္ဓါဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် များ ဖြစ်၏၊ အရဟတ္တဖိုလ်အစိုက်၌ ဉာတတောဘာဝဝိမုတ္တ, ပညာဝိမုတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်၏၊ ဤသို့ မှတ်သားပြီးလျှင်, ဗေါဓြလတံ့သော အင္ဂကထာလာ စကားများကို သေချာစွာ ဧလုံလာက သဘောပေါက်ပါလိမ့်မည်။

(က) ဓမ္မာနုဿာရီ+ကာယသက္ခီ+ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တ

ယော ဘိက္ခု အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ဟုတ် ဒုရံ ကတ္တာ (ပရေနပ္ပဋိ၍) သမထဝေသန အဘိနိဝိဋ္ဌော (စွဲစွဲ မြဲမြဲ သက်ဝင်သည် ဖြစ်၍) အညတရံ အရှဝသမာပတ္တိံ ပဋဋ္ဌာန် (မင်္ဂ်ာ နိုးစွာသော အကြောင်းကို) ကတ္တာ ပိဃသန် ပဋိပေတွာ - (ဖြစ်စေ၍) အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။

သော.... ၁။ သောတာပတ္တိ မဂ္ဂက္ခဏော မမ္မာနုဿာရီ နာမ၊
၂။ ပရတော ပန ဆသု ဌာနေသု ကာယသက္ခီ နာမ၊
၃။ အရဟတ္တဖလေ ပတ္တေ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော နာမ။
[ဆဋ္ဌာန–အလယ် မင်္ဂ်ိုလ် ခြောက်ဌာန။] ပုဂ္ဂလပညတ္တိ ဋ္ဌ၊ (၄၄)။

(ခ) ဓမ္မာနုဿာရီ+ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တ+ပညာဝိမုတ္တ

အပရော ပညမေဝ ဒုရံ ကတ္တာ ပိဃသနာဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌော သုဒ္ဓသန်ါရေဝါ (သုက္ကဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်မှု ဗျာန်သန်ါရမဖက် သက်သက်သော သန်ါရတို့ကို လည်းကောင်း) ရူပါဝစရဈာနေသု ဝါ အညတရံ (ဈာန်လာဘီဖြစ်လျှင် ရူပဈာန် တည်းက တပါးပါး ကိုလည်းကောင်း) သမ္မသိတ္မာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။

အယံ.... ၁။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏေယေဝ ဓမ္မာနုဿာရီ နာမ၊
၂။ ပရတော ပန ဆသု ဌာနေသု ဒိဋ္ဌပ္ပတ္တော နာမ၊
၃။ အရဟတ္တေ ပတ္တေ ပညာဝိမုတ္တော နာမ။

(ဂ) သဒ္ဓါနုသာရီ+ကာယသက္ခီ+ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တ

အပရော အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ သဒ္ဓံ ဒုရံ ကတ္တာ သမာဓိဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌော အညတရံ အရှဝသမာပတ္တိံ ပဋဋ္ဌာန် ကတ္တာ ပိဃသန် ပဋိပေတွာ အရဟတ္တာ ပါပုဏာတိ။

အယံ.... ၁။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏော သဒ္ဓါနုသာရီ နာမ၊
၂။ ပရတော ဆသု ဌာနေသု ကာယသက္ခီယေဝ နာမ၊
၃။ အရဟတ္တေ ပတ္တေ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တောယေဝ နာမ။

(ဃ) သဒ္ဓါနုသာရီ+သဒ္ဓါဝိမုတ္တ+ပညာဝိမုတ္တ

အပရော သဒ္ဓမေဝ ဒုရံ ကတ္တာ ပိဃသနာဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌော သုဒ္ဓသန်ါရေဝါ ရူပါဝစရဈာနေသု ဝါ အညတရံ သမ္မသိတ္မာ အရဟတ္တံ ပါပုဏာတိ။

အယံ.... ၁။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂက္ခဏော သဒ္ဓါနုသာရီ နာမ၊
၂။ ပရတော ဆသု ဌာနေသု သဒ္ဓါဝိမုတ္တော နာမ၊
၃။ အရဟတ္တေ ပတ္တေ ပညာဝိမုတ္တော နာမ။
[ပုဂ္ဂလပညတ္တိ ဋ္ဌ၊ ၄၅]။

ပဓာနဒေသနာ အဖွင့်

၁၅၁။ ပဓာနသုတ်ဟု ဤဓ-ပဓာနသုတ်ဟုသော ဤပါဠိဖွင့်၌၊ **ပဓာန**ဝသေန-ဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ- **အား**ထုတ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သတ္တ-ကုန်သော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ-တို့ကို၊ ပဓာနာတိ-ပဓာနတို့ ဟူ၍၊ ဝုတ္တာ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထို ဗောဇ္ဈင်တို့၏၊ ဝိတ္ထာရကထာ - အကျယ်ဖြစ်သော စကား**ကို**၊ မဟာသတိပဋ္ဌာန-၌၊ ဝုတ္တနယေန ၀ - ဖြင့်ပပ်၊ ဝေဒိတမ္ဗာ-ထိုက်၏၊ ဤဒေပိ-၌ ပဓာနဒေသနာကထာ၌လည်း၊ သေသံ - ကြွင်းသောပုဒ် အပေါင်း**ကို**၊ ပုရိမနယေနေ၀-ရှေးနည်းဖြင့်သာ၊ ယောဇေတမ္ဗံ-၏။

ပဋိပဒါ ဒေသနာ အဖွင့်

၁၅၂။ ဒုက္ခပဋိပဒါဒိသု-ဒုက္ခပဋိပဒါအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံကား၊ ဝိတ္ထာရနယော-အကျယ်ဖြစ်သော နည်းတည်း၊ တတ္ထ-ထိုလေးမျိုးသော ပဋိပဒါတို့တွင်၊ ဒုက္ခပဋိပဒါ-ခဲယဉ်းသော ဓင်္သို့ ရောက်ကြောင်း**အ**ကျင့်ရှိသော၊ ဒန္ဓာဘိညာ-နှေး**သော** အသိဉာဏ်ရှိသော၊ ပညာ- ပညာဟူ**သည်**၊ ကတမာ-အဘယ်နည်း၊ ဒုက္ခေန-ဆင်းရဲသဖြင့်၊ ကာသိ**ရေန**-ပင်ပန်း**သ**ဖြင့်၊ (ကသိကအောက်ဖြင့်)၊ သမာဓိ- လောကုတ္တရာသမာဓိ**ကို**၊ ဥပ္ပါဒေန္တာသာ- ဖြစ်စေ**ရ**သော၊ ဝါ- ဖြစ်စေရသည်ဖြစ်၍၊ ဒန္ဓ-နှေး၊ နေး၊ ဝါ ဌာနံ- (လောကုတ္တရာသမာဓိဟူသော) ထိုအာဇာနိ၊ အတိဇာနန္တာသာ- ရ**သော**အား**ဖြင့်** ရှေးရှုသိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)၊ ဝါ- ထူး**သော** ဉာဏ်ဖြင့် သိ**သော** ပုဂ္ဂိုလ်၏(သန္တာန်၌)၊ ယာ ပညာ- အကြင် ပညာသည်၊ ယာပဇာနနာ- အကြင် အပြား**အား**ဖြင့် သိခြင်း**သည်**၊ ပေါ (ယော) အမေဟော - အကြင် မောဟ၏ ဆန့်ကျင်ဂဏ်သဘော**သည်**၊ (ယော) ဓမ္မပိစယော-အကြင် သစ္စာလေးပါး**တ**ရားတို့**ကို** စိစစ်

ဒုက္ခေန၊ ဓေဒုဖွါဒေန္တီသ။ ။ဒုက္ခေန ကသိရေန သမာဓိ* ဥပ္ပါဒေန္တီသာတိ ပုဗ္ဗဘာဂေ (မဂ်၏ ရှေ့အဖို့၌) အာဂမုနကာလေ (မဂ်၏ ဖြစ်ခဲ့ပါလာကြောင်း ဝိပဿနာ ဖြစ်ရာအခါ၌) ကိစ္ဆေန ဒုံက္ခေန သသခါရေန် သမ္ပယောဂေန (လုံ့လ ပယောဂ သခါရနှင့်ကတ္တဖြစ်သော စိတ်ဖြင့်) ကိလမန္တီသ (ပင်ပင်ပန်းပန်း) ကိလေသေ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ (နွါ၍) ဇေသကုတ္တရသမာဓိ* ဥပ္ပါဒေန္တီသ။

ဒန္ဓံ၊ ဓေ၊ အတိဇာနန္တီသ။ ။ဒန္ဓံ တံ ဌာနံ အတိဇာနန္တီသာတိ ဝိက္ခမ္ဘိတေသု ကိလေသေသု ဝိပဿနာပရိဝါရေ၀ (ဝိပဿနာကို အဖန်ဖန် ထုံစေရာအခါ၌) စိရံ ဓသိတွာ တံ ဇေသကုတ္တရသမာဓိ သခါတံ ဌာနံ ဒန္ဓံ- သဏိတ် အတိဇာနန္တသာ (ရှေးရွှေ့သိ) ပဋိဝိဇ္ဈန္တီသ (ထိုးထွင်းသိ) သစ္စိကရောန္တီသ ဗါဟုဏန္တီသာတိ အတ္ထော။

တတ်သော သဘောသည်၊ (ယာ)သမ္မာဒိဋ္ဌိ–အကြင်၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–ဖြစ်၏၊ အယံ–ဤပညာကို၊ ဒုက္ခပဋိပဒါ– သော၊ ဒန္ဓာဘိညာ–သော၊ ပညာ–ပညာ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏။

တတ္ထ–တို့တွင်၊ ဒုက္ခပဋိပဒါ–သော်၊ ခိပ္ပါဘိညာ – လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ရှိသော၊ ပညာ–ဟူသည်၊ ကတ္ထမာ–နည်း၊ ဒုက္ကေန၊ပေါ၊ ခိပ္ပ–လျင်မြန်စွာ၊ တံဌာန–ကို၊ပေ၊[လှုယ်ပြီ]။ တတ္ထ–တွင်၊ သုခပဋိပဒါ–လွယ်ကူသော အကျင့်ရှိသော၊ ဒန္ဓာဘိညာ–သော၊ ပညာ–ဟူသည်၊ ကတမာ–နည်း၊ အက်ခွေနှာမခဲယဉ်းသဖြင့်၊ အကသိရေန– မပင်ပန်းသဖြင့်၊ ဓေ၊[လှုယ်ပြီ]။

တတ္ထ–တို့တွင်၊ သုခပဋိပဒါ–လွယ်ကူသော အကျင့်ရှိသော၊ ခိပ္ပါဘိညာ – လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ရှိသော၊ ပညာ–ပညာဟူသည်၊ ကတမာ–နည်း၊ အက်ခွေနှာ–ဖြင့်၊ အကသိရေန–ဖြင့်၊ သမာဓိ–ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တသေ–ဖြစ်စေရသော၊ ဝါ– ဖြစ်စေရသည်ဖြစ်၍၊ ခိပ္ပ– စွာ၊ တံဌာန–ကို၊ အဘိဇာနန္တသေ–၏ (သန္တာန်၌)၊ ယာပညာ–သည်၊ ပေ၊ ယာသမ္မာဒိဋ္ဌိ– သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ဖြစ်၏၊ အယံ–ဤပညာကို၊ သုခပဋိပဒါ–သော၊ ခိပ္ပါဘိညာ – သော၊ ပညာ –ပညာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။ အယံ–ကား၊ ဇော–ဤပါထိကဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ၌၊ ဝါ– ဤသုတ်၌၊ သခေါ–တည်း၊ ဝိတ္ထာရောမနော–ကိုကား၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ–၌၊ (မဟာ)ဝုတ္တော–ပြီး ဣတိပိ–ဤပဋိပဒါ ဒေသနာဒဋ္ဌလည်းသေသံ–ကို၊ ပရိမနယေနေဝ(ဃော်စေတဗ္ဗံ။

ဘာဿသုမာစာရာဒိအဖွင့်

၁၅၃။ နံ စေဝံ မဲ့သာဝါဒုပသင်္ကတ္တိ–ကား၊ ဘာဿသမာစာရေ–မြေပြာအပ် သော–စကားဟူသော် အကျင့်၌၊ ဝါ– စကားပြောခြင်း ဟူသော အကျင့်၌၊ [ဘာသီယတေတိ ဘာသံ၊ ဘာသာသဒ်ကံတော၊ + သုမာစာရော– ဘာဿသမာစာရော။] ‘ဒြိတောပိ–တဒ်သူသုဉာဉ်လည်း၊ ကထာမဂ်ုံ–စကား အစဉ်အတန်းကို၊ ဝါ–စကားလမ်းကြောင်းကို၊ အနုပစ္ဆိန္နံတွာ–မဖြတ်ပဲ၊ ကထေန္တောပိ–ပြောပါ

အယံ ဒုစ္စုတိ။ ။အယံ ဝုစ္စတီတိ ယာ သော၊ (အကြင်ပညာသည်) ဇံ ဥပ္ပဇ္ဇတို့၊ အယံ (ဤပညာကို) ကိန္ကလ္ဟသိက္ခာမုန္တ ပုဂ္ဂိုလ၊ါ၊ (ကိုလေသာ့ကို ပယ်ခွာကြောင်း အကျင့်၏) ဒုက္ခဗ္ဘာ ဝိပဿနာဝရိဝုါ၊သပညာဃ္ဟစ(ဝိပဿနာ့ကို ထိုစေကြောင်းပညာ ၏လည်း) ဒန္ဓဗ္ဘာ ပဂုကာလေ ဧကစိတ္တက္ခဏေ ဥပ္ပန္နဝသိ ပညာ အာဂမနဝသေန (မဂ်၏ ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း အကျင့်, ဝိပဿနာအစွမ်းဖြင့်) ဒုက္ခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ နာမာတိ ဝုစ္စတိ။–ဦးကာ။

ကထာ မဂ္ဂံ အနုပစ္ဆိန္နံတွာ။ ။ “ဘာသသမာစာရဉ္စ–တဒ်သူ” ဟူသည် မိမိ ပြောမည့်စကားကို မဖြတ်ပဲ ဆက်လက် ပြောသွားတည်း–ဟု သိစေလိုသို့ “ကထာမဂ္ဂံ အနုပစ္ဆိန္နံတွာ ကထေန္တောဝိ”ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ဤသို့ မိမိမြေပေါ်လိုသော်အကြောင်း

သေခ်လည်း၊ ဣန္ဒ-ဤသဘသနာတော်၌၊ ဧကစ္ဆော-အချို့သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ မုသာဝါဒုပသဋ္ဌိတံ-မုသာဝါဒနှင့် စပ်သော စကားကို၊ န ဓေဝ ဘာသတိ - မပြော၊ အဋ္ဌ - ရွှစ်ပ ါးကုန်သော၊ အနန္ဓိယဝေါဟာရေ - အရိယာမဟုတ်သော ပုထုဇဉ်တို့၏ အသုံးအနှုန်း စကားလုံးတို့ကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ - ရှောင်ကြဉ်၍၊ အဋ္ဌ အရိယ ဝေါဟာရယုတ္တဒေဝ -ရွှစ်မျိုးသော အရိယဝေါဟာရနှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားကိုသာ၊ ဘာသတိ-ဇ်။

နစ ဝေဘူတိယန္တိ-ကား၊ ဘဏ္ဍသမာစာရေ- ၌၊ ဌိတောပိ- တည်ပါသော်လည်း၊ ဝါ – တည်သောရဟန်းသည်လည်း၊ ဘေဒကဝါစံ - ညီညွတ်သူတို့၏ ကွဲပြားခြင်းကို ပြုတတ်သော စကားကို၊ (ညီညွတ်သူတို့ကို ကွဲပြားအောင်ပြုတတ်သော စကားကို)၊ န ဘာသတိ-မပြော၊ နစ ပေသုဏိယန္တိ တေ-နှစ ပေသုဏိယ ဟူသော ဤစကားသည်၊ တဿာယေဝ-ထို ဝေဘူတိယစကား၏ပင်၊ ဓေဝစနံ- ဓေဝုစ်ဝရိယာယ် စကားလှယ်တည်း၊ ဟိ – မှန်၏။ ဓေဘူတိယဝါစာ- အသီး အခြားဖြစ်ခြင်း၌ ယှဉ်သောစကားကို၊ ဝါ – ညီညွတ်သူတို့ကို ကွဲပြားအောင် ပြုတတ်သောစကားကို၊ (ဝုစ္စတိ-ဌ်စပ်)၊ ပိယဘာဝဿ- ချစ်အပ်သည်၏အဖြစ် ၏၊ ဝါ - ချစ်ခြင်း၏၊ သုညကရဏတော - ကင်းဆိတ်ခြင်းကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပေသုဏိယန္တိ-ပေသုဏိယ်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏၊ တော်-ဤ ပေသုဏိယ်ဟူသည်၊ ဆဿာ-ထို ဝေဘူတိယမည်သော စကား၏၊ နာမဓေဝ-နာမည်သာတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ မဟာသိဝေတ္ထေရော–သည်၊ အဝေါစ- မိန့်ပြီ။

အရာ ဆုံးသည်ဘိုင်အောင် စကားလက်စ မသတ်ပဲ ဆက်လက် မြေဝပါသော်လည်း အကြား အကြား၌ မုသာဝါဒ တလုံးမှ မပါသောကြောင့် " နဓေဝ မုသာဝါဒုပသဋ္ဌိတံ ဘာသတိ"ဟု ဆိုသည်၊ မုသာဝါဒမပါပဲ အမှန်ချည်းသာပြောသည် - ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် " အဋ္ဌအနရိယဝေါဟာရေ၊ပေ၊ ဘာသတိ " ဟု သရုပ်ဖော်သည်။ [အဋ္ဌ အနာဒိယဝေါဟာရ သရုပ်ကို ပါဠိတ်တေ၌ငြိတော် မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်၌၊ အနရိယ နှုတ်ကျွေး၊ ဝေါဟာရ–ပြောဆိုအပ်သော အသုံးအနှုန်းတို့။]

ဓေဘူတိယံ။ ။ဘဝန် ဘူတိ၊ ဝိသုံ + ဘူတိ ဝိဘူတိ – တဦးနှင့်တဦး သီးခြားဖြစ်ခြင်း = ကွဲပြားခြင်း၊ ဝေဘူတိယံ + နိယုတ္တံ- ဝေဘူတိကံ၊ [ဝိဘူတိ + ဏိက။] ထို့နောက် ကကိုယ ပြု၍ " ဝေဘူတိယံ " ဟု ဖြစ်သည်၊ "အသီးအခြား ဖြစ်ခြင်း၌ ယှဉ်သောစကား " ဟူသည် တဦးနှင့်တဦး တသီးတခြား။ ဖြစ်သွားအောင် ကွဲပြားအောင် ပြုတတ်သော ရန်စိုက်စကားဟု အဘိယျေးဇ္ဇကို ပြလိုရှိ "ဘေဒကရဝါစံ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ဝိဘူတိ ဝုစ္စတိ ဝိသုံ ဘာဝေါ၊ တဇ္ဇ နိယုတ္တဇ္ဇံ ဓေဘူတိကံ၊ တဓေဝ ဓေဘူတိယံ၊ ပေသုဏ်၊ ဓေနာဟ ဘေဒကရဝါစဇ္ဇံ၊~ ဋီကာ။]

ပေသုဏိယံ။ ။ပိယဘာဝဿ သုညကရဏတောကို ကြည့်၍ "ပိယသ+သုည်-ပိယသုည်- ချစ်ခြင်း၏ ကင်းဆိတ်ခြင်း = မုန်းခြင်း = ကွဲခြင်း၊ ပိယသုည် ဓေဒုတိယံ ပိယ+သုည+ကရဏာဟု ဆိုလိုလျက် မလိုအပ်သောအက္ခရာတို့ကို ချေ၍၊ "ပိသုဏာ"

နစ သာရမ္ဘဇန္တိ - ကာ။ သာရမ္ဘဇာ - ချုပ်ချယ် စော်ကားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော၊ ဝါ– ချုပ်ချယ်စော်ကားကြောင်း ဒေါသကြောင့် ဖြစ်သော၊ ယာဝါစာစ - အကြင်စကားသည်လည်း (အတ္ထိ)၊ တဗ္ဗ-ထိုစကားကိုလည်း၊ နဘာသတိ၊[ထိုသာရမ္ဘဇာဝါစာ၏ဖြစ်ပုံ အချင်းအရာကို ပြလိုရှိ၏ "တူ ဒုဿီလောတိ" စသည်ဖိန့်။]တူ - သည်၊ ဒုဿီလော-ဒုဿီလ၊ (သီလမရှိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောအပ်သော်၊ တူ -သည်၊ ဒုဿီလော - ဒုဿီလ၊ တဝ - ၏၊ အာစရိယော-သည်၊ ဒုဿီလော၊ ဣတိဝါ-ဤသို့သော် လည်းကောင်း၊ (ကရဏ္ဍာတ္ထရိယဝါစ်–၌စပ်)၊ တုယ္ဟံ-သင်၏(သဒ်မှာ)၊ အာပတ္တိ-အာပတ်ဖြစ်၏၊(အာပတ်သင့်၏)၊ ဣတိ—ဪ၊ ဝုတ္တ-အပ်သော်၊ အဟံ-သည်၊ ပိဏ္ဍာယ-ဌါ(ဆွမ်း၁)၊ စရိတ္တာ-လှည့်လည်၍၎၊ ပါဠ္ဍဝိပုတ္တံ-သို့၊ ဂတော -သွားပါပြီ၊ ဣတိ သာဒီနာ - သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ဗဟိဒ္ဓါ – ပြင်ပ၌၊ ဝိက္ခေပကထာပဝတ္ထ-ဝါ - ပျံလွှင့်ကြောင်း

ဟု ဖြစ်သည်၊ ထို နောက် သွတ္ထဠ် ဏျာပစ္စည်း ထက်၍ "ဝိသုဏာယေဝ+ဓေယျာဏိယ်" ဟု ဖြစ်သည်။ [ဝိသုဏာ + ဏျ၊ ဒုလ။။] မဟာသီဝဓေါဒါ၏ အလိုမူ ဓာတ်ပစ္စည်း ခွဲစရာမလိုသော အနိမ့်ပွန္ဒ ရုဠ်ဖုပ်တုန်မျိုးတည်း-ဟု ဒုတ်ပါ။။

သာရမ္ဘဇာ။။ "သာရမ္ဘ" ဟူသည် ချုပ်ချယ်စော်ကားကြောင်းဒေါသတည်း၊ ထို သာရမ္ဘကြောင့် ဖြစ်သော စကားသည် သာရမ္ဘဇာ မည်၏၊ [သာရမ္ဘတော + ဇာတာ–သာရမ္ဘဇာ၊ ကိတာန္တဝုဠမိ တပုမိရိသိ၊] သူများအား ချုပ်ချယ်စေခံကားလို သူတို့သည် သူများက တဗ္ဗန်းပြောသျှင် ပြန်၍ ပြောသင့်သလောက်သာ မပြောပဲ နှစ်ခွန်း သုံးခွန်းစသည်ဖြင့် လွန်လွန်ကဲကဲ ပြောတတ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသာရမ္ဘစကား၏ဖြစ်ပုံကို "တူ ဒုဿီလော၊ပေါ့တဝါစရိယော ဒုဿီလော" ဟု ပုဒ်ပြထား သည်။ [ကရဏ္ဍာတ္ထရိယ လက္ခဏတော (-ပြုထိုက်သည်ထက်, အလွန်အကဲ ပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော) သာရမ္ဘတော ဇာတာတိ သာရမ္ဘဇာ၊ တသ္မာ ပဝတ္တိ အာကာရဿသဒ္ဒတ္ထော "တူ ဒုဿီလော"တိ အာဒိ ပုတ္တံ။-ဒွိကာ။]

ဗဟိဒ္ဓါ ဒိက္ခေပကထာ။။ တချို့လည်း မိမိအား ပြောအပ်သော စကားကို လက်ခံမပြောတော့ပဲ သေားသို့ရောက်သွားအောင် စကား ဖြတ်တတ်၏၊ ထို သူး စကားသည် တရံတခါ နှားထောင်ကောင်းသော်လည်း မူလစကားနှင့် မဆိုင်သော် စကားကို ကြားနေရသဖြင့် နှားထောင်ရသူတို့မှာ စိတ်ဆင်းရဲရန်၏၊ ထိုစကားမျိုးလည်း တဖက်သားကို ဓော်ကားရာရောက်သောကြောင့် ကရဏ္ဍာတ္ထရိယဟိုယ် (ပြုထိုက်သည် ထက် အလွန်ပြုခြင်းသဘောရှိသော စကားမျိုး) ၌ ပါဝင်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် "တုယ္ဟံ အာဝဇ္ဇိတိ ဝုတ္တေ"စသည်ဖြင့် ပုံစံပြထားသည်။

ဒွိကာ။။ ဗဟိဒ္ဓါကထာ အမနာပါ၊ (မဆိုင်သော သူး စကားသည်ဖြတ်နိုးစရာ မကောင်း) မနာပါပိ ပရသ္မာ စိတ္တ ဝိဃာတာ ဝဟတ္တာ (စိတ်ပင်ပန်းမှုကို ဆောင်တတ် သောကြောင့်) ကရဏ္ဍာတ္ထရိယဟိုယမေဝါတိ ဒဿေန္တော "တုယ္ဟံ"နွဲ့ အာဒိ မာဟ။

စကား၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ကရဏာတ္တရိယဝါစ် – ပြုထိုက်သည်ထက် အလွန်ပြုခြင်း လက္ခဏာရှိသော စကား၊ နှ ဘာသတိ။

ဇယာ ပေက္ခောဘိ-ကား၊ ဇယပုရေက္ခာရော - အောင်ခြင်းကို (နိုင်ခြင်းကို) ရှေ ရှုပြုသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ (နှ ဘာသတိ-၌စပ်)၊ဟတ္ထကော-ဟတ္ထက မည်သော၊ သက္ကပုတ္တော - သာကိယင်္ မင်းသားသည်၊ (သာကိယင်္တိုတ္တိုင် ပါဝင်သော အမျိုးသားသည်) (ဘာသာသိ-၌စပ်) တိတ္တိယာနုဝမ – တိတ္တိတို့မည်သည်ကို (တိတ္တိတွေဆိုတာ)၊ ဓမ္မေနပိ-တရားသဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဓမ္မေနပိ-မတရားသဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဇေတဗ္ဗာ–အောင်ထိုက်ကုန်၏၊ (အနိုင်ယူထိုက်ကုန်၏)၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊[မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်ဝိဘင်း၌ သူပြောဆိုပုံပါသည်။]သစ္စာလိ်ာ် - မှန်သောစကား, ခ္ဓုတ်ယုင်းသောစကား၊ဟူသော (မုန်သောစကား မမှန်သောစကား၊ဟူသော)၊ ယံ ကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တပါးပါးသော စကားကို၊ ဘာသတိယထာ-ပြောသကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဇယာပေက္ခာ-အောင်ခြင်းကို ရှုင့်သည်၊ ဝါ–အောင်ခြင်းကို ရှုင့်ခြင်းရှိသည်၊ ဇယပုရေက္ခာရော- အောင်ခြင်းကို ရှေးရှု ပြုသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ နှ ဘာသတိ - မပြော၊ (တစုံတရာ မည်သည့်စကားကိုမျှ မပြော)၊ ဣတိအတ္ထော–နက်။

မန္တာ မန္တာစ ဘာသတီဘိတ္ထေ – ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ပညာ - ပညာကို၊ မန္တ၁တိ-မန္တ၁ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ မန္တာဃ ပညာဃ–ပညာဖြင့်၊(ဘာသတိ-၌စပ်)၊ ပုန-တဖန်၊ မန္တာတိ-မန္တ၁ဟူသည်ကား၊ ဥပပရိက္ခိတ္တာ-စူးစမ်း နှိုင်းချိန်၍၊ ဣဒံ– သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တံ– သည်၊ ဝါ ~ သည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ် ဝုတ္တံ

ကရဏ္ဍ ကိုမိ၁ဝါ၁။ ။ဤပုဒ်ကား သာရမ္ဘဇာ၏ လက္ခဏာကို ပြသော စကားတည်း၊ ဗဟိဒ္ဓါဓိကွေ့ပကထာလည်း ကရဏ္ဍရိယသဘော၌ ပါဝင်၏၊ ကတ္တုဖွဲ့ကိုယ်-ကရဏ် ဥတ္တုရဓေ၁+ဥတ္တုရိယ်၊ ကရဏတော+ဥတ္တုရိယံ+ယဿာတိ-ကရဏ္ဍတ္တုရိယ၁၊ [ဝါစ၁ဒွင့် ကမ္မဓာရည်းတွဲ။]

ဇယပုရေက္ခာရော။ ။ဇယပုရေက္ခာရော ဟုတ္တာတိ အတ္ထနော ဇယံ ပုရေက္ခတ္တာ၊ ယံ ကိဉ္စိ နှ ဘာသတီတိ ယောဇနာ၊ ၍အဓွင့် အတိုင်း စာစပ်၍ အနက်ပေးထား ပါသည်။

မန္တာ မန္တာစ။ ။ပဠမမန္တာသည် ပညာအနက်ကို ဖော၏၊ ထို့ကြောင့် မန္တာ ဝုစ္စတိပညာ-ဟု ဖွင့်သည်၊ အတိစာနှ (၉၈၀) ဂါထာ၌လည်း “ ၀၀၁၀ မန္တာနေ မန္တေ၁,မန္တာပညာယမုစ္စတေ”ဟုဗုဒ္ဓထိုလိန် မန္တာသဒ္ဒါ၏ ပညာအနက်ဟောကြောင်းကို ဆိုသည်၊ မန္တန်စာနှ်-မန္တ၁၊ [မန္တ + အ + အင။။] မန္တာဃ ပညာယကိုကြည့်၍ ကရဏ္ဍတ္ထ တတိယာ နှာ ဝိဘတ်ဖြင့် “မန္တာဃ” ဟု ဆိုလိုသျက် (ယ) ကျေနေသည်ဟု မှတ်ပါ၊ ဒုတိယ မန္တာ သဒ္ဒါကား-“မန္တေကွာ-သိ၍” ဖွင့်နှင့် အနက်ဟူသော နိပါတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့်“ပုန မန္တာတိ ဥပပရိက္ခိတ္တာ”ဟု ဆိုသည်။

ဟောတိ)၊ ဘဃ သမာစာရေ– ၌၊ ပြိတောဒ– ဆည်၊ ဒိဝသဘာဝမ္မိ– နေ့အဖို့ ပတ်လုံးလည်း (တနေ့လုံးလည်း)၊ ကထေန္တော– လသော်၊ ပညာဃ-ဖြင့်၊ ဥပ ပရိက္ခိတ္တာ-၍၊ ယုတ္တကထမေဝ– သင့်လျော်သောစကားကိုသာ၊ ဘာသတိ-၏၊ ဤတိ–ဤဒြအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ နိဓာနဝတ္ထိန္တိ–ကား၊ ဟဒယေ ပိ–စိတ်နှလုံးဌ်ခဲလည်း၊ နိဒဟိတဗ္ဗယုတ္တို့– သိမ်းဆည်းထားထိုက်သည်၏အဖြစ်နှင့် ယှဉ်သော၊ ဝါ– သိမ်းဆည်းထားခြင်းအား သင့်လျော်သော၊ (ဝါစီဒ္ဒစပ်)၊ ကာလေနဘတိ- ကား၊ ယုတ္တပတ္တကာလေန – သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော အခါ၌၊ (ဘာသတိ-ဌ်ခပ်)။

နိ္ဓကာ။ ။မန္တာတိ ဝုစ္စတိပညာ, မန္တနံ ဇာနနန္တိ် ကတ္တာ (ဤသို့ပိုဂ္ဂဟပြု၍်)၊ “ မန္တာ ” တိ ဇာဒံ “ မန္တေတ္ဝာ ” တိ ဇုမ်ိနှာ သမာနဿ်ဟိ နိ’ပါတပဒံတိအာဟ– “ဥပပရိက္ခိတ္တာ” တိ။

နိဓာနဝတ်ိ” ။ ။ နိဓေတိ (သန်္ဓိဓာန် ကရောတိ) ဧတ္ထုတ် နိဓာန်–သိမ်းဆည်း ထားရာ အရ၌၊ ဤ၌ စိတ်နှလုံးတည်း၊ နိဓာန် + ယသ်ာ + အတ္ထိတိ နိဓာနဝတ်ိ–ဗိတ် တည်းဟူသော သို့ဒြီးသိမ်းဆည်းထားရာ ရှိသော၊ ဝါ–စိတ်တည်း၌ သိမ်းဆည်းထား ထိုက်သော စကား၊ “ သိမ်းဆည်းထားထိုက်”ဟူ၍၌ မဖျောက်ဖျက်နိုင်အောင် သေသေ ချာချာ မှတ်သားထားထိုက်သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထိုစကားမျိုးကိုဝင် ခဲ့ပြောသင့်သော အခါ ပြောမှ အကျိုးရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် “ကာလေန”ဟု ဟောတော်မူသည်။

ဟဒယေ နိဒဟိတဗ္ဗယုတ္တံ့။ ။အတ္ထသမ္ပတ္တိယာ၊ ဗျဉ်နသမ္ပတ္တိယာ (အနက်,သဒ္ဒါ နှင့် ပြည့်စုံသဖြင့်) အတ္ထ ဧဝဒါဒိပရိယာဘ နိမိတ္တဟ္ဟာ (အနက်ကို သိရခြင်းဖသော အကျိုးကို ရခြင်း၏ အခဲကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်) စိတ္တေ ဌပေတဗ္ဗံ၊ ဝိမုတ္တာယတန အာဝေန (ကိုလသာမှ လွတ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်) မနသိ ကာတဗ္ဗန္တိ အဏ္ဍော။

မုတ်ချက်။ ။[ပါဠိတော်ကြည့်ပါ]။ ပါဠိတော်၌ နဒေဝ မုသာဝါဒုပသုတ်တို့ ၀၀၆ ဘာသတိ-ဖြင့် မုသာဝါဒ၏ ဆန့်ကျင်ဖက် “သစ္စဝါဒ”ကို ပြတော်မူ၏၊ နစ ဧဝေဟိသိ နစ ဧပသုဏိယံဖြင့် ဝိသုဏာဝါဒ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်“အပိသုဏာဝါဒ”ကို ပြတော်မူ၏၊ နစ သာဓုဇ္ဈံ ဇဟာပေဟေတွာဖြင့် ဖရုသဝါစာ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်“သဏှာ ဝါစာ”ကို ပြတော်မူ၏၊ မန္တာ မန္တိာဝ ဝါစံ ဘာသတိ နိဓာနဝတ်ိ” ကာလေနဖြင့် သမ္ဖပ္ပလာပ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် “မန္တဘာသာ”ကို ပြတော်မူ၏၊ ဤအင်္ဂါဝေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော စကားကိုပင်“စတုရင် သမန္နာဂတ သုဘာသိတာဝါစာ”ဟုဋီကာဆိုသည်၊ ရှုးဆရာများကလည်း “စကားအရာ အင်္ဂါလေးတန်”ဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။

ဓနည်း။ ။ဓရှုးနီသဃ်ဃ်ဌ်“သုဘာသိတ ဥတ္တမမာ တု သဇ္ဇော၊ဓမ္မံ ဘဏေ နာဝိယံ တံ တတိယံ၊ သစ္စံ ဘဏေ နာလိကံ တံ စတုတ္ထံ” ဟူသော ဝါထာကို ကိုးဌ်၍ အင်္ဂါ လေးတန် ယူရမည်ဟု ဆို၏၊ ထိုအလို“သုဘာသိတ,ဓမ္မ,ဝိယ,ထစ္စ”ဟု ရေတွက်ပ၊။

[ဆိုအပ်ပြီးသော "သုဘာသိတ၀ါစာ"၏ အကျိုးကို ပြလိုရှိ၍ "ဇေါ် ဘာသိတာဟိ" စသည်ဖြင့်။] ဟိ - အကျိုးကား။ ဧ၀- သို့၊ ၀၊- ဤပါဠိတော်၀ယ် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၁နည်းဖြင့်၊ ဘာသိတာ-ပြောအပ်သော၁၀ါစာ-သည်၊ အမုဆာဧ၀ေ၀- မုသာ၁စကား၊ မဟုတ်သည်လည်းကောင်း၊ ၀၊- မုန်သည်လည်း ကောင်း၊ အပိသုဏာ၀ - ပိသုဏာ၁စကား၊ မဟုတ်သည်လည်းကောင်း၊ ၀၊- ကုန်းတိုက်သော၁စကား၊ မဟုတ်သည်လည်းကောင်း၊ အဖရုသာ၁ - ဖရုသ၁စကား၊ မဟုတ်သည်လည်းကောင်း၊ ၀၊ - ကြမ်းတမ်းသော၁စကား၊ မဟုတ်သည်လည်း ကောင်း၊ အသဋ္ဌာ၁- မစဉ်းလဲ မကောက်ကျစ်သည်လည်းကောင်း၊ ၀၊-မရိုး မသား၊ မဟုတ်သည်လည်းကောင်း၊ အသမ္မပ္ပလာ၀ါစာ-သမ္မပ္ပလာ၀မဟုတ်သည် လည်းကောင်း၊ ၀၊-စီးပွား၁ချင်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော၁စကား၊ မဟုတ်သည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။

စ-ဆက်၊ ဧ၀ရူပါ-ဤသို့ သဘော၌သော၊ အယံ ၀ါစာ-ကို၊ (၀စ္စတိ- ၌စပ်)၊ စတုသစ္စနိဿိတာတိပိ -- သစ္စာလေးပါး၁ကို မှီ၏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သိက္ခတ္တယနိဿိတာတိပိ--သိက္ခာသုံး၁ပါး အပေါင်း၁ကို မှီ၏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒသကထာ၀တ္ထုနိဿိတာတိပိ-ဆယ်ပါး၁သော ကထာ၀တ္ထု၁ကို မှီ၏ ဟူ၍လည်း ကောင်း၊[ဒဃ၏ သရုပ်ကို အဂ်ုတ္တရနိ၀ကနိပါတ မေ့ဆိုယသုတ်၌ ရှု။] တေရသ ဓုတင်္ဂနိဿိတာတိပိ- တဆယ့် သုံးပါး၁သော ဓုတင်္ဂတို့ကို မှီ၏ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သတ္တတိံ သဇောမိပက္ခိယမွေဒ္ဓိဿိတာတိပိ-သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါး၁သော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ကို မှီ၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂနိဿိတာတိပိ- မဂ်ကို မှီ၏ ဟူ၍လည်း ကောင်း၊ ၀စ္စတိ- အပ်၏။။ [ထို သုဘာသိတ စကား၌ကို ပြောလျှင် သစ္စာ လေးပါး သိက္ခာသုံး၁ပါး၁သော အကြောင်းအရာ တမျိုးမျိုးကို ပြော၍ပြီးသား ဖြစ်နေပါသည့် ဟု ဆိုလိုသည်။]တေန- ကြောင့်၊ တေဒဒါနုတ္တရိယံ ဘန္တေ ဘဃ သမာဓာရေတိ- ဟူရှိ၊ (အာဃဿ၁ သာရိပုတ္တေ၁) အာဃ - မြတ်စွာဘုရား အား လျှောက်ပြီ၊ တံ-ထိုစကား၊ ပုရိမနယေနေ၀ ယောဇေတွဗ္ဗံ။ [ဤတရားတော်များ ကို ပြုကြည့်လျှင် နှီဗွာန်သို့ ရောက်ရေးအတွက် ဘက်စုံ ကြိုးစားကြပါက ချောချောမောမော်ရှိပြီး လွယ်လင့်တကူရောက်အောင် နည်းစုံပြ၍ ဟောတော်မူကြောင်း ကိုသိ၍ လေးလေးနက်နက် ယုံကြည်မိတ်ဖြင့် ဤပြအပ်ခဲ့သော နည်းကို မှီကာ ဘ၀လွတ်မြောက်ရေး ရွေးရွေ ကြိုးစားနိုင်ရန် ရည်ရွယ်တော်မူကြောင်း သိစေလိုပါသည်။။]

ဧ၀ ဘာသိတာ ဟိ ။ ။ အသ္မွ စတုရန်သမန္နာ၀တာ သုဘာသိတာ၀ါစာ သစ္စသမ္မောဓာ၀ဟာဒိတာဃ (သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကို ဆောင်နိုင်ခြင်း အစရှိသည်အားဖြင့်) သတ္တာနံ (တို့၏အတွက်) မဟိဒ္ဓိတာ မဟာနိသံသာဟိ ဒသေတုံ "ဧ၀ ဘာသိတာ ဟိ"တိ အာဒိ ၀ုတ္တံ၊-ရှိကာ။

သင်္ဘော စသော သင်္ခါရတိ–ကား၊ သီလာဒိစာရေ– စင်ကြယ်သောသီလ, စင်ကြယ်သောစိတ် အာဇျဝံ၌၊ ဒိဋ္ဌော-တည်သော်၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သင်္ဘော်စေ–မှန်သော် သဘောရှိသည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗကထော–မှန်သောစကားရှိသည်လည်းကောင်း၊ သင်္ခါ–သင်္ခါရ်၌သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗါသမ္ပန္နော–သင်္ခါရ်နှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း၊ ဘဲဝေယျာဖြစ်ဆဲ၏၊ ဟေတ္ထာ–အောက်၌၊ (အောက် ဖြစ်သော ဘဿဝဲမှာစသုတ်ထဲ-၌၊) သံစုံ–ကို၊ ကထိတမေဝ နနု–ဟောအပ် ပြီးသည်သာ မဟုတ်ပါလော၎ ဣန–ဤ သီလသမ္ပဒါစရကထာ၌၊ ကဿာ– ကြောင့်၊ ပုန–တဖန်၊ ဝုတ္တံ-အပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤကဲ့သို့ကား အပေးတည်း။ (ဧဝဉ္စာ-၌၊ ဝါစာသစ်-ကို၊ ကထိတံ-ပြီ၊ ပန–ထို့သို့ပင် ဟောအပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ သီလာစာရေ-၌၊ ဒိဋ္ဌော – တည်သော၊ ဘိက္ခု – သည်၊ အန္တမသော – နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဝါ-အောက်ထစ်ဆုံးအား ပြင့်၊ ဟသနကထာယဝဒံ - ရယ်ရွှင်စေကြောင်း စကားဖြင့်လည်း (ပြောင်ထဲထဲလို လေ့ာင် သံလို ရယ်စရာစကားဖြင့်လည်း)၊ မုသာဝါဒါ-ကို၊ နကရောတိ–မပြု၊ ဣတိ–သို့၊ ဒယ္ယေတုံ-ဌ၊ ဣန–၌၊ ဝုတ္တံ–ထပ်၍ ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သီလာစာရေ။ ။ပါဠိတော်၌ "ပုရိသသီလသမာစာရေ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုမှ ပုဒ်တစိတ်ကို ယူ၍ "သီလာစာရေ" ဟု ဆိုထားသည်၊ သီလ အရ၊ စင်ကြယ်သော သို့လက်လည်းကောင်း, အာစာရ အရ စင်ကြယ်သော မနောသမာစာရကိုလည်း ကောင်း ယူပ။ [သီလနှင့် အာစာရကို ဒွန္ဒပ်။] ဒိဋ္ဌောဒ္ဓ် တပ်ခွင်လည်း ပစ္စုပ္ပန်, ကဏ္ဍားမေဟာတည်း။ [သီလေ စ အာစာရေ စ ပရိသုဒ္ဓသီလေ စေဝ ပရိသုဒ္ဓမနော သမာစာရေ စ၊ ဒြဋ္ဌတာတိ ပတိဋ္ဌဟန္တေ၁–ဋီကာ။]

သင်္ဘော စသော သင်္ခါရ၀ေ။ ။"သံစုံ+တေဿ+အတ္ထိတိ သင်္ဘော" ဟု ပြဓေလိုရ်၍ "သဗ္ဗကထော" ဟု ဖွင့်သည်၊ သင်္ခါရ်ဝင်လည်း နည်းတူ၊ အသုဿ် ယေ့ါဝိဘင် ဟု သိဓေလိုရ်၍ "ဘဓဝယျ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ရုပ်ပြီးပုံကို သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ရှု။ [သံစုံ တေဿ အတ္ထိတိ သဗ္ဗောတိ အာဟ – သဗ္ဗကထောတိ၊ သေ နယော သင်္ခါရေ်ပိ ဩတရိတ်ပါ သဗ္ဗါသမ္ပန္နောတိ–ဋီကာ။]

နနု ဟေဋ္ဌာ ၊ဓေ၊ ဝုတ္တံ ။ ။ အောက် ဝစီသမာစာရ ကထာ၌ ဆန့်ကျင်ဖက် မုသာဝါဒကို ပယ်သောအားဖြင့် "နဓေ မုသာဝါဒုပသ္သိတံ ဝါစံ ဘာသတိ" ဟု ဝါစာ သဗ္ဗာကို ဆိုအပ်ပြီးမဟုတ်ပါလော့, အဘယ့်ကြောင့် ဘဿဝဲမှာဝစာရကထာ ၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော ဤသီလသမာစာရကထာ၌ "သဗ္ဗော စသော" ဟု ထပ်၍ ဆိုရ ပြန်ပါသနည်း၊ ပုနရုတ္တိ ဓေါသ မဓောက်ပြီဓလာ ဟု သူစာပါး၏ စောဒနာ၌ မမြဲခ် ပါစေနှင့် ဟု နှလုံးသွင်း၍ ထို့ စောဒနာ၏ အဖြေ ပေးလိုသောကြောင့် "နနု စ" စသည်မိန့်။

ဋ္ဌီကာ။ ။နနု ဟေဋ္ဌာ သဗ္ဗံ ကထိတမေဝါတိ ကသ္မိုာ ဝုတ္တံ၊ ဟေဋ္ဌာ ဟိ ဝစီသမာစာရံ ကထေန္တေန သဗ္ဗံ ကထိတံ ပဋိဗဒ္ဓံ ပဋိဗဒ္ဓေ့ပဝေသန၊ ဗ္ဗဲ သိလံ စာဇ္ဇေ

ဣဒါနိ-ဠ်၊ သော-ထို သီလာစာရဠ်ဒ် တည်သောရဟန်းသည် (စပ်ကြယ်သော သီလ, စပ်ကြယ်သော စိတ်အကျင့်ဠ်ဒ် တည်သော ရဟန်းသည်)၊ ဓမ္မေန---တရား သဖြင့်၊ သမေန-ညီမျှသဖြင့်၊ ဇီဝိတံ-အသက်ကို၊ ဝ ါ-အသက်မွေးမွဲကို၊ ကပ္ပေတ်-ပြု၏။ ဣတိ – ဤနှာနက်ကို၊ ဒဿနတ္ထံ - ပြခြင်းအကျိုးငှ ါ၊ နဝ ကုဟကော်တိ အာဒိ – အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တာ – လျှောက်အပ်ပြီ၊ တတ္ထ – ထို ကုဟကော အစရှိသော စကားရပ်ဒ်၌၊ ကုဟကောတိ အာဒီနိ- ကုဟကော အစ ရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ဗြဟ္မဇာလေ-ဒ်၊ (ပယာ) ဝိတ္ထာရိတာနိ-ခဲ့ပြအပ်ကုန်ပြီ။

ဤဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဓါရော ဘောဇနေ မတ္တညုတာ – ကား၊ ဆယ့ - ကုန်သော-ဤဒြိယေသု–တို့ဒ်၌၊ ဂုတ္တဒ္ဓါရော–စောင့်ရည်းအပ်သော ဒ္ဓါရရှိ၏၊ ဘောဇနေပ်-ဘောဇဉ်ဒ်၌လည်း၊ (ဘောဇဉ်ကို့မှတ် လေးရပ်သော ပစ္စည်း-ဥ်ဒ်လည်း၊) ပမာဏညူ-ရှာမှီး ခံယူ သုံးဆောဒ် စွန့်လွှဲခြင်းဟူသောအရာဒ် အတိုင်းအာရုံညတ်ကို သိ၏၊ သမ

ဇ္ဈေန တံ (ဆို သီလကို) ပရိဟုဏ္ဏံ ကတ္တာ ဒဿေတုံ သစ္စံ သရ္ဇပေနေဝ ကထိတံ၊ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနာဃ ကထာယ အာရဒ္ဓအ္ကန္တရဇ္ဇေတံ (ဤသစ္စောစဃသည် ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန် ကဿာကို အားထုတ်အပ်သော စကားဘဏ်းဖြစ်၏) ၊ တထာဝိ သစ္စံ ဝတ္တာ အနုန်ရ့ရ မေဝ သစ္စဿ ကထံ ပုနရုတ္တံ ဟောတိတိ ပရသ္ဇ စောဒနာဝသရော (စောဒ်နာ ခြင်း၏ အခွင့်အလမ်း)-မာ ဟောတူတိ တတ္ထ ပရိဟာရံ ဒါတုကာမော "ဇ္ဈ ကတ္ဘာ ပုန ဝုတ္တံ"န္တိ အာဟ၊–ဋ္ဌိကာ။

အဓိဋ္ဌါဒ်။ ။မုသာဝါဒကို ဟိသ္ဒါးသောအားဖြင့် အောဂ်ဒ္ဌ "**နဇ္ဇစ ပုသာ ဝါဒုပသဉ္ဇိတံ ဝါစံ**"ဟု ဝစီသစ္စာကို ဟောတော်မူသည်၊ ဤဒ္ဌ သီလကို ပြည့်စုံစေခြင်း ပြခြင်းငှ ါ "**သဈော စဃ**" ဟု သီလသစ္စာကို ဟောတော်မူသည်၊ ရွှေစကား သည် ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန သဘောဖြစ်၍၌, ဤစကားသည် ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနဖြစ်သည်, ထို့ကြောင့် "**နနု ဟေဋ္ဌာသစ္စံ**" စသည်ဖြင့် စောဒနာဇွယ်မလို၊ သို့ရာဘွင် သစ္စာကိုဆိုပြီး၍ မကြာမီပင် သစ္စာကို ထပ်၍ဆိုသည်ဟု ထင်၍ စောဒနာလျှင် စောဒနာဒ္ဓင် မရအောင် ကိုယ်တိုင် စောဒနာ၍ ကိုယ်တိုင် အဖြေလေးခြင်းငှ ါ "**နနု ဟေဋ္ဌာ**"စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာ ဆိုသည် ဟု မှတ်ပ။

ဂုဏ္ဍဒ္ဓါစရော ။ ။ ဂုဏ္ဍာ သတိကဝါဒ္ဓေန ပိဒတိတာ ဒ္ဓါရာ ဧတေနာတိ ဂုဏ္ဍ ဒ္ဓါရော–ဋ္ဌိကာ၊ ဤအဒ္ဓိဋ္ဌာန်အတိုင်း " ဤဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဓါရော- သတိတည်းဟူသော တံခါးရွက်ဖြင့် စောင့်ရည်း ပိတ်ဆို့ထားအပ်သော တံခါးဝေါက်ရှိ၏" ဟု အကျယ် ဆိုပ။

ဘောဇနေ မတ္တညူ ။ ။ ဘောဇဉ်ဟု ဆိုသော်လည်း ပစ္စည်းလေးပါးလုံးနှင့် ဆိုင်၏၊ ဥပသက္ကမိတုန်သုံးတည်း၊ "မတ္တညူ"အရ ရာဇိန် ခံယူ သုံးဆောင် စွန့်လွှဲခြင်း ကိစ္စ ဘို့၌ အတိုင်းအရှည် သိရမည်ဟု ဋီကာဆိုး၏၊ ရွေသုံးမျိုး၌ အတိုင်းအတာ ပမာဏ သိရပုံမှာ ထင်ရှားပြီ၊ စွန့်လွှဲခြင်း ကိစ္စ၌ကား ဝိသဇ္ဇနကသဇ္ဇေသကိုပင် ဝိသဇ္ဇနက မတ္တ ဟု ဆိုဟန်တူ၏၊ ထို့ အတိုင်း မှန်လျှင် ပစ္စည်းလေးပါး၏ ဖျက်နှာ မလိုက်ပဲ သာရဏီယကျင့်ဝတ်ဠ် တည်၍ စွန့်လွှဲခြင်းကို "ဝိသဇ္ဇနမတ္တာ"ဟု မှတ်ပ။

ကာဝီတိ– ကား။ သမစာရီ–အညီအမျှ ကျင့်လေ့ရှိ၏။ [ကာယ ခုစရိုက် စသည်ကို ပယ်၍ ကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းတည်း။] ကာယေန–ကိုယ်ဖြင့် လည်း ကောင်း၊ ဝါ–ကာယဒ္ဒါရဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝစာဃ – ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မနသာစ–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာယဝင်္ကဒီနိ – ကောက်ကွေးသောကိုယ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ – -ကိုယ်၏ ကောက်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ သမ်-အညီအမျှ၊ စရတိ-၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နှင်။

ဇာဂရိယာနုယောဂ မနုယုတ္တောတိ– ကား၊ ရတ္တိန္ဒိဝံ - ည၌နှင့် နေ့ကို၊ ဆာကုန်သော၊ ကောဋ္ဌာသေ – အဖို့အစုတို့ကို၊ ကတွာ – ၍၊ ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယဘတိ – ဒိဝသံ စင်္ကမေန နိသဇ္ဇာယ အစရှိသော၊ ဝုတ္တနယေနေဝ – ဟောတော်မူအပ်သော နည်းဖြင့်ပင်၊ [အ်၊ ၁၊ ၁၁၂ စသည်။] ဇာဂရိယာနုယောဂံ–နိုးကြားသူ၏ အဖြစ်ကို အဖန်ဖန်အားထုတ်မှုကို၊ ဝါ– နို့ ကြားမှုကို အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော – အားထုတ် လုံ့စွာအားထုတ်သည်၊ (ဟုတ္တ)၊ဝိဟရတိ၊ အတ္ထဒ္ဒိတော်တိ–ကား၊ နိတ္တဒ္ဒိ–ပျက်ပြိုခြင်း မရှိ၊ ကာယာလ သိယ ဝိရတိတော–ကိုယ်၏ ပျက်ဒဏ်သူ၏အဖြစ်မှ ကင်း၏။

ကာယဝင်္ကဒီနိ။ ။ခုစရိုက်ကျင့်သူ၏ ကိုယ် ့ နှတ် ့ စိတ်သည် ဖြောင့်မတ်ခြင်းသဘဝမူ မရှိပဲ ကောက်ကောက်ကွေ့ကွေ့ ဖြစ်နေ၏။ ထို့ကြောင့်. ကာယ ခုစရိုက် စသော ခုစရိုက် ဆယ်ပါးကိုပင်"ကာယဝင်္ကဒီနိ"ဟု ဆိုသည်၊ အာဒိဖြင့် ဝစီဝင်္ကံ, မနောဝင်္ကံတို့ကို ယူ။ [ကာယဝင်္ကာတိ အာဒီနိ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ နာမာနိ၊ – အံ– ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၀၀။]

ဇာဂရိယာ နုယောဂေ။ ။[ဇာဂရသ–ဘာဝေါ ဇာဂရိယံ၊ ဇာဂရိယသ္မာ အနုယောဂေါ– ဇာဂရိယာနုယောဂေါ။] နေ့ကို နံနက် နေ့လည် ညနေဟု သုံးပိုင်းပိုင်း၍၊ ညဉ့်ကိုလည်း ညဉ့်ဦးယာဉ် သန်းခေါင်ယာဉ် ဖိုးသောက်ယာဉ် ဟု သုံးယာဉ်ပိုင်းကာ သန်းခေါင်ယာဉ်ကို အိပ်စက် အနားယူရှိန့် ဟု သတ်မှတ်လျက် ကျန်အချိန်များဉီ စင်္ကြံသွားခြင်း သို့မဟုတ် ထိုင်ခြင်း (ရပ်ခြင်း) ဖြင့် မအိပ်ဝခေ နို့းနို့းကြားကြား ကမ္မဋ္ဌာန်း ကြိုးစားမှုကို ဇာဂရိယာနုယောဂ ဟု ခေါ်သည်၊ မအိပ်၍ သို့မဟုတ် အိပ်ပျော်၍ နို့းနေရှိမှုကို ဇာဂရိယာနုယောဂ ဟု ခေါ်သည် မဟုတ်။ [ဘာဝနာယ စိတ္တပရိဒေါဒနဉ္ဉိ (စိတ်ကို စင်ကြယ်စေခြင်း) ဇာဂရိယာနုယောဂေါ။ နှ နိဒ္ဒါဗိနောဒနမတ္တံ၊-ဋ္ဌိကာ။]

နိတ္တဒ္ဒီ။ ။ [တဒ္ဒိ+ယသ+အတ္တိတိ တဒ္ဒိတော၊ နှ+တဒ္ဒိတော ဟု ဆက်။] တဒ္ဒိသဒ္ဒါသည် သောဌေ (အိပ်ငိုက်ခြင်း), ပမာဒေ-(မေ့လျော့ခြင်း) ၌ ဖြစ်၏ ဟု အဘိဓာန် (၁၀၅၅) ဂါထာ၌ ဆို၏၊ အိပ်ငိုက်မှေ့မှုး ထိုင်းမှိုင်းခြင်းသည် ပျင်းဒုက္ခ၏ အမူအရာပင် ဖြစ်၍ " တဒ္ဒိ - ပျင်းရိခြင်း " ဟု အနက်ဆိုလေ့ရှိ၏၊ ထို့အနက်သည်

အာရဒ္ဓဝီရိယောတိ - ကား၊ ကာယိကဝီရိယေနာပိ-ကိုယ်၌ဖြစ်သော ဝီရိယ အားဖြင့်လည်း၊ [ပိသဒ္ဒါဖြင့် နောက်၌ လာစည့် စေတသိကဝီရိယကို ပေါင်း။] အာရဒ္ဓဝီရိယော-အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဂဏသင်္ကိတ်-အပေါင်းအဖော်နှင့် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းကို၊ စိနောဒေတွာ-ပယ်ဖျောက်၍၊ စတူသုဇာနုံသော၊ ဤရိယာပထေသု-ထို့ပြင်၊ အဋ္ဌအာရဗ္ဘဝတ္ထု၊ဝသေန-ရှစ်ပါး သော အာရမ္ဘဝတ္ထု၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-ရှစ်ပါးသော၀ီရိယ၏ တည်ရာအကြောင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကေဝိဟာရီ-တပါးထည်းနေလေရှိ၏။ [အဋ္ဌက အဂ်ုတ္တရ(၁၄၉) ၌လည်းကောင်း၊ အဃဂ် သဂီတိသုတ်(၂၁၂)၌လည်းကောင်း အာရဗ္ဘဝတ္ထု ဟု ရှိ၏။ အာဘိဓာန် (၈၅)၌လည်း အာရဗ္ဘော ဝီရိယေ ကမ္မေဟု ဆိုသည်။]

ဧတေသိကဝီရိယေနာပိ - ဖြင့်လည်း၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော - သည်၊ ဟောတိ၊ ကိလေသသင်္ကိ်ကဲ့ (စိတ်၏)ကိလေသာနှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဝိနောဒေတွာ-၍၊ [ပဟာယပုဒ် ပိုဟန်တူ၏၊ ချေခြင်းမဟဲခဲ့။] အဋ္ဌသမာပတ္တိ

"ကာယာလသိယ" ဟူသော အစွဲနှင့် လျော်၏၊ ကိုယ်၏ ပျင်းရိခြင်းသည် စိတ်၏ မထက်မြက်ခြင်းနှင့် ဆိုင်၏၊ စိတ်မထက်လျှင် ကိုယ်အမှုအရာလည်း ပျင်းရိလာ၏၊ သွက်လက် ထက်မြက်သော စိတ်၌ ထိနမိဒ္ဓ (ထိုင်းမှိုင်း ငေးလဲမှု)ကင်းသောကြောင့် "နိဒ္ဓာန္ဒိ"ဟု "ဝိဂတထိနနိဒ္ဒေါ"ဟု ဋီကာဒွဲ့သည်၊ သို့ရာတွင် ထို စိတ်၏ ထက်မထက် ကိုလည်း ကိုယ်အမှုအရာဖြင့်ဝင် ထင်ရှားစွာ သိနိုင်ရကား "ကာယာလသိယ ဝိရဟိတော"ဟု အင်္ဂကထာဖွင့်သည်၊ကိုယ်ပျင်း စိတ်ပျင်း နှစ်မျိုးလုံးနှင့်သိုင်းရာတွင် ထင်ရှား သော ကိုယ်အပျင်းဖြင့် အတန်တဖြစ်ပုံကို ဆိုထားသည်၊- ဟူလို၊ နိဒ္ဓာန္ဒိတိ ဝိဂတ ထိနမိဒ္ဓေါ သာ ဟန နိဒ္ဓာန္ဒိတာ ကာယာလသိယဝိဂမနေန ပါကဋာ ဧဟာဘိတိ ပုဗ္ဗဲ ကာယာလသိယဝိရဟိတောတိ၊ (ဋီကာ)။

သင်္ကိကာ။ ။သင်္ကာန်-ဧပေါင်းဆုံနေထိုင်ခြင်း၊ သင်္ကိကာ-ခြင်း၊ [သံ+ကဏ+ဏျု။] ဤပုဒ်၏အနက်ကို ဝိဘင်္ဂအနုဋီကာ၌"သင်္ကိ သန္နိပတန်"ဟု ဖွင့်၏၊ ဤဋီကာ၌ လည်း"သင်္ကိမ္မ (ပေါင်း၍) ဂဏဝိဟာရော (အဖွဲ့အစည်းနှင့်နေခြင်း) သဟဝါဒေသော" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသင်္ကိကာသည် ဂဏသင်္ကိကာ ကိလေသသင်္ကိကာ ဟု နှစ်မျိုး ရှိသည်၊ "ဂဏသင်္ကိကာ" ဟူသည် မိမိတပါးထည်း တရားတမျိုးမျိုးဖြင့် မနေပဲ အပေါင်းအဖော် အစုအဝေးနှင့် နေခြင်းတည်း၊ [ဂဏေန+သင်္ကိကာ ဂဏသင်္ကိ ကာ။] "ကိလေသ သင်္ကိကာ" ဟူသည် တယောက်ထည်း နေစဉ်ကာမှု စိတ်ဖြင့် ကာမဝိတက် စသည်ကိုတွေး၍ ကိလေသာဖြစ်နေခြင်းတည်း။ [ကိလေသေဟိ+သင်္ကိ ကာ=ကိလေသသင်္ကိကာ ဟုပြု။]

အာရမ္ဘဝတ္ထုဝသေန။ ။ တနယောက်တည်း နေရုံမျှဖြင့် ဂဏသင်္ကိကကို ပယ်နိုင်သော်လည်း အကျိုးမရှိသေး၊ မရဲသေးသော တရားထူးကို ရဖို့ ကြိုးစားနေမှ အကျိုးရှိသည်၊ထို့ကြောင့် "အာရမ္ဘဝတ္ထုဝသေန ကေဝိဟာရီ"ဟု ဆိုသည်။ [အာရမ္ဘ ဝတ္ထုဝသေနာတိ အနမိဂတဗိလသာဓိဂမကာရကဝတ္ထုသေန-ဋီကာ။]

၀သေန-ရှစ်ပါးသော သမာပတ်၏အစ္ဆရိမ်းဖြင့်၊ ကေဝိဟာရီ-၏၊ အပိစ-တနည်း ကား၊ ယထာတထာ-အကြင်အခြင်းအရာ ထိုအခြင်းအရာအား၊ဖြင့်၊ ၀ါ-အကြင် အမှတ်မထား၊တပါး၊မ၊ါးသော အခြင်းအရာအား၊ဖြင့်၊ ကိလေသုပ္ပတ္တိ-ကိလေသာ၏ ဖြစ်ခြင်း၊ကို၊ နိ၀ါ၀ရေန္တော-တား၊မြစ်လျက်၊ စေတသိကဝိရိယေန-ဖြင့်၊ အာရဒ္ဓ ဝီရိယော-သည်၊ ဟောတိ၊ [သမာပတ်ရှစ်ပါး၊ရမှမဟုတ်, ပိယာနာ- ပဋိသန်ါန (ကိလေသာ၏အပြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း) စသော အခြင်းအရာအား၊ဖြင့် ကိလေသာ ကို ပယ်ခွာ၍လည်း စေတသိကဝီရိယ ဖြစ်သည် – ဟူလို။] ဗျာယာမိတိ -- ကား၊ အာ၀ရဏလက္ခဏုပနိဇ္ဈာန၀သေန – အာ၀ရဏဏုပနိဇ္ဈာန် လက္ခဏုပနိဇ္ဈာန်၏ အစ္ဆရိမ်းဖြင့်၊ ၀ါ-ကသိုဏ်း၀သော အာရုံကိုကပ်ရှုခြင်း, အနိစ္စစသော လက္ခဏာ ကို ကပ်ရှုခြင်း၏ အစ္ဆရိမ်းဖြင့်၊ ဗျာယာမိ- ကသိုဏ်း၀သော အာရုံ, အနိစ္စစသော လက္ခဏာကို ရှုလေ့ရှိ၏၊ (သမထကို အာ၀ရဏုပနိဇ္ဈာန်, ၀ိပဿနာကို လက္ခဏုပ နိဇ္ဈာန်ဟု ခေါ်သည်။) သတိမာ၀တိ--ကား၊ စိရကတာဒီဓနုသုဂရုဏာသမစ္ဆာ၀ယ-ကြာမြင့်စွာ ပြုအပ်ခဲ့သော အမှုစသည်ကို အမှတ်ရခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ သတိ ယာ–နှင့်၊ သမန္နာဂတော–၏။

ကလျာဏ၀ဠိဘာနောဘိ - ကား၊ ၀ါက္ကရဏသမ္ပန္နော စေ၀ - စကား၊သံနှင့် ပြည့်စုံသည် လည်းကောင်း၊ ပဋိဘာနသမ္ပန္နော စ–ဥဏှုထင်လာသော ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ပန - ဆက်၊ ယုတ္တပဋိဘာနော - ကျိုး

ကလျာဏ၀ဠိဘာနော။ ။ပဋိဘာန သဒ္ဒါသည် စိတ်ထည်း၀ယ် ရွှေ့ထင်လာသော ဉာဏ် (စိတ်ကူးဉာဏ်) ကို လည်းကောင်း, ထို ဉာဏ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော စကား၊ကိုလည်း၊ကောင်း ဟောဏ်။ ဉာဏ်ရှိသူ၏စကားသည် စကား၊လုံး လှပတင့်တယ် သာယာနာနှေးဖွဲ့ဖွယ် ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "၀ါက္ကရဏသမ္ပန္နော စေ၀ ပဋိဘာနသမ္ပန္နော စ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ကလျာဏ ပဋိဘာနော - ကောင်းသော + ပဋိဘာန်ဉာဏ်ရှိ၏၊ ၀ါ-ကောင်းသော + ဉာဏ်အား ထင်လာသော စကား၊ရှိ၏" ဟု ပုါဠိတော်၌ ပေးပါ။ [၀ါက္ကရဏ၏ အဖွင့်ကို သီလက္ခန်ဓာသာဒိကဉာ တတိယတွဲ (၄၇၇) ၌ ပြထားပြီး]

ဠိကာ။ ။ကလျာဏ၀ဠိဘာနောတိ သုန္ဒရ၀ဠိဘာနော၊ သာ ပနသာ ပဋိဘာန သမ္မဒါ ၀စနစာတုရိယသဟိတာ၀ (စကား၊လုံး၏ တင့်တယ်သည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကိုသာ) ဒဿိန္ဆိ,တာတိ အာဟ၊ ၀ါက္ကရဏ၊ပေး၊သမ္မန္နော စာတိ၊ ပဋိဘာနန္တိ ဟိ ဉာဏာဓိ၀စ္စတိ ဉာဏသဉ္ဉပဋ္ဌာ၀စနတ္ထိ၊ (ဉာဏ်အား ရွှေ့ထင်လဲ့သော စကား)။

ယုတ္တပဋိဘာနော။ ။အကျိုးအကြောင်းနှင့် ယှဉ်သည်ကို "ယုတ္တ" ဟု ဆိုလို၏၊ အကျိုးအကြောင်းနှင့်ယှဉ်လျင် ,မှန်ကန်သင့်လျော်သောကြောင့် "ယုတ္တ - သင့်၏" စသည်ဖြင့် အနက်ပေး၊ရလေ့ရှိ၏၊ ပဋိဘာနသဒ္ဒါတွား ဤနေရာ၌ "စကား" အနက်ဟော

ကြောင်းနှင့်ယှဉ်သော ဥဒ္ဓ၏အားထင်လာသော စကားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ မုတ္တ ပဋိဘာနော-လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်ဖြစ်သော စကားရှိသည်၊ နော-မဟုတ်၊ ဟ်-မှန်၊ သီလသမာဓာရသို့ - စင်ကြယ်သော သီလ, စင်ကြယ်သောစိတ် အကျင့်၌၊ ဋ္ဌိတတိကွဒု– တည်သောရထားသည်၊ မုတ္တပဋိဘာနော–လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ်ဖြစ်သော ဥဒ္ဓ၏အားထင်လာသော စကားရှိသည်၊ ဝါ - ဖရိုးရှ ပြန့်ကျဲသော စကားရှိသည်၊ နဟောတိ- မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ်ကား၊ ယုတ္တပဋိဘာနော- ကျိုး ကြောင်းနှင့် ယှဉ်သော ဥဒ္ဓ၏အားထင်လာသော စကားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ (ကောဝိယ - အဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကဲ့သို့နည်း၊) ဝဂိသတ္ထေရောဝိယ–ဝဂိသထေရ် ကဲ့သို့တည်း။

ဂတိမာတိ-ကား၊ ဂမနသမတ္ထာယ–(မကြားနာအပ်သေးသေ့တထားတော် ကို) သိခြင်းဉ် စွမ်းနိုင်သော၊ ပညာယ-နှင့်၊ သမန္နာဂတောဒ-၏၊ ဓိတိမာတိ-ကား၊ ခာဂရဏသမတ္ထာယ – (ကြားနာအပ် သင်ယူအပ်ပြီးသော တရားတော်ကို)

တည်း၊ ယုတ္တ် + ပဋိဘာန် + ယဿာတိ - ယုတ္တပဋိဘာနော=အကျိုး အကြောင်းနှင့် ယှဉ်သော ဥဒ္ဓ၏အားထင်လာသောစကားရှိသူ၊ ဝါ-သင့်လျော်သောပဋိဘာန်စကား ရှိသူ။[အတ္ထယုတ္တံ ကာရဏယုတ္တံ ပဋိဘာနမသာတိ ယုတ္တပဋိဘာနော။– ဋီကာ။]

နော မုတ္တပဋိဘာနော ။ ။ တစုံတရာ မေးလာလျှင် လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် လျင်လျင်မြန်မြန် အဖြေပေးနိုင်သူကို " မုတ္တပဋိဘာန "ဟု ခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် ယုတ္တ မုတ္တဝါဒီ ဟု ဂုဏ်ပြုသုံးစွဲလေ့ ရှိသည်၊ [အဋ္ဌကထာကြီးထို၏ နိဂုံး၌ အရှင်မဟာဒမ္မ ဆေဝသာ၏ ဂုဏ်ပုဒ်အဖြစ် သုံးစွဲထားပုံကို သတိပြုပါ။] ၅)နေရာ၌မူ " နော" သဒ္ဒါ ပါသောကြောင့် လျင်လျင်မြန်မြန် မှန်မှန်ကန်ကန် ဖြေဆိုနိုင်သူကို "မုတ္တပဋိဘာန"ဟု ဆိုလိုသည် ဖတ္ထဲ၀ရဲ တောင်ရောဂါ မြွေဟက်ရောက်ဖြင့် စကားဖွာသူကို "မုတ္တပဋိဘာန"ဟု ဆိုလို သည်၊ သီလာစာရ အကျင့်၌တည်သော ရဟန်းသည် " နော မုတ္တပဋိဘာန – ဖရိုးရဲ ပြန့်ကျဲသောစကားရှိသူမဟုတ်"ဟူလို၊ပုဒ္ဓိ.ဘာန.နှ.ရ.မေဝ (မေးပြီးလျင်ပြီးခြင်း) သီးသံ ချာကာတုံ အသမတ္ထတာယ နော မုတ္တပဋိဘာနမဿာတိ နော မုတ္တ ပဋိဘာနော၊ ဗ္ဗဝ ပန ဖိကိဏ္ဏဝါစော မုတ္တပဋိဘာနော အဓိပ္ပေတာတိ အဓိပ္ပါယေန "သီလသမာစာရ သို့'၊ ဧဝ၊ နဟောတိတိ" ဝုတ္တံ။

ဂတိမာ။ ။ ဂမနသမတ္ထာယ ပညာယကို ကြည့်၍ " အဃုတံ မမို့ ဂ ဒ္ဓတိ ဗုဒ္ဓတိတိ ဂတိ" ဟု ပြု၍ ပညာကိုအရှေ့ကောက်၊ [ဂ+တိ။] ဓမ္မတာတိသည် ဗုဒ္ဓိအနက် ဟော၊ သမန္နာဂတောကို ကြည့်၍ "ဂတိ+ယဿ+အတ္ထိတိ ဂတိမာ" ဟု ပြု။ [ဂတိ+ မန္တ်။] ဂမနသမတ္ထာယာတိ အဃုတံ မမို့ ဂ မေဝကို (သိခြင်းဒွါ) သမတ္ထာယ၊-ဋီကာ။

ဓိတိမာ။ ။ ခာဂရဏသမတ္ထာယကို ကြည့်၍ "ယထာသုတံ ယထာပရိယတ္တိ မမို့ ခာရေတီတိ ဓိတိ" ဟုပြု၊ [ရေ+တိ၊ ရဿ,ခ္ခ် "အ" ကို ဒူပြု၊ ခာရဏ အနက်ဟော ခာ ခာတ်.သည်းရှိသောကြောင့် ခာ+တိ မှ ခာ၌ အာကို ဒူပြု၍လည်း ပြီး.နိုင်၏။] ဓိတိ-အရ

ဆောင်ထား မုတ်သားခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ ပညာဃ-နှင့်၊ သမန္နာဂတော-၏၊ ပန-ကား၊ မတိမာတိတ္ထေ-ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ မတိတိ-မတိဟူသည်၊ ပညာယ-၏၊ နာမမေဝ-ပင်တည်း၊ တဿာ-ကြောင့်၊ ပညဝါ-ပညာရှိ၏၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဣတိ-သို့၊ တိဟိတိ-သုံးပုဒ်လည်းပြုစ်ကုန်သော၊ ဣတိမာ ဓိတိမာ မတိမာ-ဟူသော သုံးပုဒ်။]ဣမေမတိ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပညာဒ-ကိုသာ၊ ကထိတာ-အင်ပြီ။

တတ္ထ—ထိုသီလသမာစာရ ကထာ၌၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ (အောက်ဖြစ်သော အာဝဇ္ဇဒီရိယေ ဟူသောပုဒ်၌)၊ သမဏမဂ္ဂကရဏဝီရိယ – ရဟန်း တရားကို ပြုကြောင်းဝီရိယကို၊ ကထိတံ-ဆိုအပ်ပြီ။ [ရှေးနိဿယ၌ “သမဏာနမ္မကရဏေ—ရဟန်းတရားကို ပြုခြင်း၌၊ ဝီရိယံ-ကို”ဟု ဝါကျရှိ၏။]ဣဒ-ဤဓိတိမာ ဟူသော ပုဒ်၌၊ ဗုဒ္ဓဝစနဂဏန ဝီရိယံ-ဘုရားစကားတော်ကို သင်ယူကြောင်း ဝီရိယကို၊

ပဓာနအားဖြင့် ပညာရှိ၏၊ အပဓာနအားဖြင့် သတိဝီရိယလည်း ရ၏။ မှန့်၏-ပညာသည် သတိဝီရိယ အကူအညီဖြင့်သာ ကြားနာသင်ယူအပ်ပြီးသောတရားကို မရေျာက် ဖျက်အောင် ဆောင်ထားမှတ်သားနိုင်သည်၊ ဤကားအရ. “ဓိတိမာ” ပုဒ်၌ ပညာသည် ဂုဏ် (ဝိသေသျ) , သတိဝီရိယဟူသည် ဂုဏ (ဝိသေသန) တည်းဟု သတ်ပြုခဲ့ပါ။ [သာတိသဟံ (လွန်ကဲသော သတ္တိထူးနှင့်တကွ) သတိဝီရိယ သတိတတာယ (သတိဝီရိယနှင့်တကွ ဖြစ်သောကြောင့်) ယထာသုတံ ယထာဝဓိယတ္တံ ဓမ္မံ ဓာရေတုံ သမတ္ထာယ၊—ရွိကာ။]

ဓတိမာဒ္။ ။မနတိ ဇာနာတီတိ မတိ၊ [မန+တိ။] တရားတော်ကို သိစွမ်းနိုင်သော ပညာတည်း၊ ထို့နောက် အဿတ္ထိ -ဆက်ပါ၊ ဤကား ယခုရှိသော အင္ဂုကထာ ပါဠိတည်း၊ ရွှိကာဆရာ လက်ထက်ကမူ “ မတိ ” နေရာဝယ် “ ပုတိ ” တု ပါဌ်ရှိဟုဆို တူ၏၊-ထို့ကြောင့် “ မုနနဒတော အနုမိနနဒတော ဓုတိတိ အနုမာနပညာယ နာမံ ” စသည်ဖြင့် ဖွင့်ဆည်။

မုတိမာဒ္။ ။မုနုနဒတော အနုမိနနတောကို ကြည့်၍၌ “မုနာတိ အနုမိနာတိတိ မုနိ” ဟုပြု၊ အနုမာနပညာကိုယူပါ၊ မုနာတိ၌ မုနဒတိ + ကိယာဒိ နာ ပစ္စည်း၊ ဓာတ္တုနိဒ္ဒေသည်၊ အာဒျာတ်အရာ၌ ဓွံ့နောက်သည် အမြဲဓာတ္တုနကျေသည်၊ မုနိ၌ ဇ္ဈ ပစ္စည်း၊ ထိုမုနိ့အရ.နိုင်းချိန်ခွန်းဆတတ်ခဲသော အနုမာန ပညာရှိသူကို ယူပ။

ဟေဋ္ဌာ၊ဧ၊ ဇုဝံ။ ။အာရဒ္ဓဝီရိယော ပုဒ်၌ ဝီရိယကို ဟောတော်မူခဲ့၏၊ ဤဓိတိမာ ပုဒ်၌လည်း ဇီဝိယ ပါဧနေ့ပြန်ရာ ထိုဝိဓိယ နှစ်ချီး၏ အထူးကို ပြလိုသို့ “တတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ”စသည်ဖြင့်၊ အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာအတိုင်း သိပ။

မုတိချုတိ။ ။ဓိတိမာ အရ ပဓာနအားဖြင့် (ဂုဏ်အားဖြင့်) ပညာကို ယူရ ဧသော်လည်း အပဓာန (ဂုဏ်) အားဖြင့် ဝီရိယလည်း ပါ၍ကြောင်းကို ရှေးဒွဲ ပြခဲ့ပြီ၊ ဤ အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်သို့ “ဗုဓာတိ ဓိတိမာတိ ဝုတ္တဌာနေ၊ ဝီရိယပဓိ ဟေဋ္ဌာ ဂုဏာဘူတံ ဂဟိတတ္တိ ဝုတ္တောဝါ ယမဏ္ဍော”ဟုဋ္ဌီကာဆိုသည်။ [ဝုတ္တောဝါ ယမဏ္ဍောဖြင့်“သာတိ သယံ သတိဝီရိယ သဟိတတာ၊ယ”ကို ညွှန်းသည်။]

(ကထိတံ)၊ တထာ-ထိုမှတပါး၊ ဟေဋ္ဌာ-၌၊ (အောက်ဖြစ်သော)ဇာဂရိယာနုယောဂပနံယုတ္တော ဗျာယိဘူသော ဟုတ်၌)၊ ဝိပဿနာပညာ-ကို၊ ကထိတာ-ပြီ၊ ဣစ-ဤနိဒိမာ မတိမာ ဟူသောဝုတ်၌၊ ဗုဒ္ဓဝစနဂဏ္ဌနပညာ-ကို(ကထိတာ)။

နစကာမေသု ဂိဒ္ဓေါတိ-ကား၊ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု-ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမတို့၌၊ အဂိဒ္ဓေါ-မမက်မော၊ သတော စ နိပကောစာတိ-ကား၊ အာဘိဂ္ဂန္တ္ဗ ပဋိဂ္ဂန္တ္ဗာဒီသု-ရွေ့သို့သွားခြင်း နောက်သို့ဆုတ်ခြင်း အစရှိုက်ခုန်သော [အာဒိဖြင့် သတိပဋ္ဌာနသုတ်၌ လာသော အာလောကိတ, ဝိလောကိတ စသည်တို့ကို ယူ။] သတ္တသု-ကုန်သော၊ ဌာနေသု- တို့၌၊ သတိယာစေဝ- နှင့် လည်း ကောင်း၊ ဉာဏေနစ-နှင့် လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတော—သည်၊ (ဟုဝံ့ဘ)၊ စရတိ-လှုပ်ရှုလည်၏၊ နေပက္ကန္တိ—နေပက္ကံဟူသည်၊ ပညာ-တည်း၊ တာယ—ထို ပညာနှင့်၊ သမန္နာဂတတ္တာ—ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိပကောတိ—နိပကော ဟူ၍၊ ဝုတ္တော—အပ်ပြီ၊ ဣဿာပိ—ဤ ဘဿသမာစာရာဒိ ဒေသနာ ကထာဌိလည်း၊ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

တထာ ဟေဋ္ဌာ စသည်။ ။ဇာဂရိယာနုယောဂမနုယုတ္တော ဗျာယိတို့၌ ပညာကို ဘောတော်မူခဲ့၏၊ ဓိတိမာ မတိမာထိုသို့လည်း ပညာကိုပင် ဟောတော်မူသဖြင့် ပညာနှစ်ပါး၏ ထူးခြားပုံကို ပြလိုသို့ "တာဒၚ ဟေဋ္ဌာ" စသည်ဝိနိ။ [ရာယိဋ္ဌ ဝိပဿနာသာမက သမထလည်းပါ၏၊ သို့သော် ယုံမှားဖွယ် မရှိ၍ ချန်ထားသည်။]

ကာမေသု။ ။ကာမအရ ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမ နှစ်မျိုးလုံးကို ယူစေလိုသို့ "ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမေသု"ဟု ဖွင့်,ကာမိယ-ဒုတထိကာမေမာ-လိုလားနှစ်သက်အပ်သော ဝတ္ထုကာမကာမေတိတိကာမော-လိုလားနှစ်သက်ထင်သောကိလေသာကာမ။ [စုရာဒိ ကမု+ဏ]။ကာမေမာစ+ကာမေမာစ ကာမာ—ဟု ကေသေဝ်ပြု။

အဂိဒ္ဓေါ။ ။ဂိဒ္ဓါတိတိ ဂိဒ္ဓေါ-အလွန်လိုချင် မက်မောသူ။ [ဂိဒ္ဓ+တ။] ရူပစသော ကာမဂုဏ်ငါးပါးသည် ဝတ္ထုကာမတည်း၊ ထိုအာရုံထိုဖြင့် လိုချင်မက်မောသောတဏှာ လောဘသည် ကိလေသကာမတည်း၊ ထိုကာမနှစ်မျိုးလုံးပင် သာယာစရာ ဖြစ်သည်၊ ဥပမာ – ပွဲကြည့်နေသော လူတစ်ယောက်သည် မင်းသို့ မင်းသား နှင့်, သီချင်းသံ ဆိုင်းသံတို့ကို ကြည့်ရှုနားထောင်နေစဉ် လွန်စွာဖျော်ရွှင်မှု ကိလေသကာမဖြစ်ခဲ့ရ၏၊ နောက်နောက်အခါဝယ် ထိုပွဲအကြောင်းကို ဓတ္တုး၍ သာယာပြန်၏၊ ဤသို့လျှင် ဝတ္ထုကာမကဲ့သို့ပင် ကိလေသကာမသည်လည်း နောက်နောက်တဏှာဖြင့် သာယာစရာ ဖြစ်သည်၊ သီလစာရဉ်တည်သော ရဟန်းကား ထို ကာမ နှစ်မျိုးလုံး၌ သာယာမှု မရှိတော့။ [ကိလေသကာမေဝိ ဝတ္ထုကာမော ဝိယ ယတ္ထာပဝတ္ထာ အသာဒီယတိ တိ ဝုတ္တံ"ဝတ္ထုကာမ ကိလေသကာမေသု အဂိဒ္ဓေါ"တိ။—ဋီကာ။]

နိပကော။ ။အဘိ၊ ၌၊ ၂၀၃-၌သာတန်ဖွဲ့ နေပက္ကန်ဿ,ပေါ့ပဓိပါကဂတတ္တာ နေပက္ကသခ်ါတံ ပညာ၌- ဝယ် ပရိပါကဂတ္တာ – ဟူသော ဟိတ်၏ ဝရိပါကဟုဒိ တစိတ်ကို ကြည့်၍ "နိပဿတိ–ပညာအားဖြင့် ရင့်ကျက်၏၊ ဇူတိ နိပကော " ဟု ပြု။ [နိ+ပစ+ဏ္ဍု။]

အနုသာသနဝိဓာဒိအဖွင့်

၁၅၄။ ပစ္စတ္တံ ယောနိသော မနသိကာဆုတိ–ကား၊ အတ္တာနော – မိမိ၏၊ ဥပါယ မနသိကာရေန–သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း ကြောင့်၊(ဇာနာတိ–ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနော တိ–ကား၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မယာ–သည်၊ အနုသိဋ္ဌံ–သွန်သင်အပ်ပြီ၊(သွန်သင်လမ်းပြ ဆုံးမအပ်ပြီ၊) အနုသာသနီ - သွန်သင် လမ်းပြ မူကို၊ ဒိန္နာ–ပေးအပ်ပြီ၊ တထာ–ထို(သွန်သင်အပ်သော)အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ–ထို သွန်သင်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနော–စင်စင်ကြယ်ကြယ် ကျင့်လေသော်၊ (ဘဝိဿတိ- ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာတိ အာဒိ- အစရှိသော စကားသည်၊ ဝုတ္တတ္ထမေဝ – ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက် ရှိသည်သာ၊ ဣဓာပိ-ဤ အနုသာသနဝိဓာဒေသနာကထာဒ္ဒလည်း၊ သေသံ-ကို၊ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၁၅၅။ ပရပုဂ္ဂလဝိမုတ္တိဉာဏေတိ–ကား၊ သောတာပန္နာဒီနံ-သောတာပန်အစရှိကုန်သော၊ ပရပုဂ္ဂလာနံ–တပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ တေန တေန မဂ္ဂေန-ထိုထို မဂ်ဖြင့်၊ ကိလေသဝိမုတ္တိဉာဏေ – ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို သိခြင်း၌၊ ဝါ–ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို သိကြောင်းဉာဏ်၌၊ (ဓမ္မံ ဒေသေတိ- ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဣဓာပိ–ဤ ပရပုဂ္ဂလဝိမုတ္တိဉာဏ ဒေသနာကထာဒ္ဒလည်း၊ သေသံ ပုရိမနယေနေဝ ယောဇေတဗ္ဗံ။

မဟာဋီကာ။ ။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ(၁၆)ဋ္ဌကား– နိပဃတိ ဝိသောသေတိ ပဋိပင်္ခံ၊ တဓောဝါ အတ္တာနံ နိပါတိ ရက္ခတိတိ နိပကောဝ-ဟု ဖွင့်၏၊ ပဌမနည်း–နိပကော–ဆန်ကျင်ဖက် ကိလေသာကို ခြောက်သွေ့စေတတ် ပယ်ရှားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ် ဟု ဆိုး။ [နိ+ပေဓတ် သောသန အနက်ဟော+ အ၊ ''နိပဃ''ဟု ဋီးမှ ယကို ကပြု။] ဒုတိယနည်း၌–''နိပကော''ဆန်ကျင်ဖက် ကိလေသာမှ ကိုယ့်ကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်- ဟု ဆိုး။ [နိ+ပါ+ကူ။]

ပစ္စတ္တံ။ ။အတ္တာနော-ဟု ဖွင့်သဖြင့် ပစ္စတ္တံသည် ဝိစ္ဆာဏ အဗျယီဘော မဟုတ်၊ ပတိဉပသာရ အနက်သီးခြားမရှိသော ဝိဘတ်အနက်ကိုသာ ဟောသော''ဝိဘာဝုတ္တ အဗျယီဘော''ဟု သိရ၏၊ ''အတ္တာနေဘိ ပစ္စတ္တံ''ဟု ပြု၊ ပစ္စတ္တံ - မိမိ၏၊ ဝါ - မိမိသန္တာန်၌–ဟု ဆိုး၀၊။

အတ္တာနော ဥပါယ မနသိကာရေန။ ။အတ္တာနံ သန္တာနေတန ပထမသိလာရေန (လမ်းမှန် နှစ်လုံးသွင်းခြင်း) ဘာဝနာ မနသိကာရေန (ဘာဝနာကို နှစ်လုံးသွင်းခြင်း)၊[ဝိဂ္ဂဟကို ပုဒ်စဉ်(၁၄၉)-၌ ပြခဲ့ပြီ။] ပဋိပဇ္ဇမာနောတိ ဝိသုဒ္ဓိ- ပဋိပဇ္ဇမာနော၊ –ဋီကာ။

၁၅၆။ အမုတြာသိ ဝေါ နာမောတိ--ကား၊ **ကောဒေတော** သမဏာ ပြာဟ္မဏာသည်၊ [ပါဠိတော်၌ " ကေစ္စော သမဏောဝါ ပြာဟ္မဏောဝါ" ဟု ရှိသောကြောင့် သမဏပြာဟ္မဏကို စွဲသည်။] ပုဗ္ဗေနိဝါသံ-- ရှေ့၌ နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို၊ အနုဿရန္တော-အစဉ်လျော်က်၍ အောက်မေ့လသော်၊ နာမဂေါတ္တာ--နာမည်နှင့် အနွယ်ကို၊ ပရိယာဒိယမာနော-ပိုင်းခြား၍ယူလျက်၊ ဂစ္ဆတိ - သူးနိုင်၏၊ ဧကော - သည်၊ သုဒ္ဓဒန္ဓေယော- **နာမ** ဂေါတ္တ မဖက်သက်သက်သောခန္ဓာတို့ကိုသာ၊ အနုဿရတိ - **အစဉ်လျော်က်၍** အောက်မေ့နိုင်၏၊ [ထိုကို ရှုပြလိုသို့ " ကောဟိ" စသည်မိန့်။] ဟိ -- ချဲ့ဦးမည်၊ **ကောဟ - အာ**ချို့သော သမဏပြာဟ္မဏာသည်၊ သင်္ကာတိ - နာမ ဂေါတ္တာကို **ပိုင်းခြား**ယူခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏၊ [နာမဂေါတ္တံ ပရိယာဒိတုံ ဟူ**သော** ပါဌ**သေသ**၏ အနက်ကို ထည့်၍ ပေးသည်။] ကောဒေါ--သည်၊ နု သင်္ကောတိ- **နာမဂေါတ္တာ**ကို ပိုင်းခြား၍ ယူခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်။

တတ္ထ -- ထိုစွမ်းနိုင်သူ, မစွမ်းနိုင်သူနှင့်ဦးတို့တွင်၊ ယော - **အကြင်** သမဏပြာဟ္မဏသည်၊ (နာမ ဂေါတ္တံပရိယာဒိတုံ) သင်္ကောတိ-ဆိ၊ တသ္မာ-ထို သမဏပြာဟ္မဏဆီ၊ ဝါ-နှင့်၊ ဝဧနေ - အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ- **စပ်သဖြင့်**၊ **အဂ္ဂဟေတွာ --** မယူမူ၍၊ (ပါဠိတော်ကို **မဟောမူ၍**)၊ အသက္ကေါ့ဆ္ဆာ - **မစွမ်းနိုင်သော**

ပရိယာဒိယမာနော ။ ။ ပရိ+အာ+ဒါ ဓာတ် + ဒိဝါဒိ ယ ပစ္စည်း+ကတ္တားဒေါဘ မာနပစ္စည်း၊ ယ် လာ၊ ဒါ၌ အာကို ဆုပ်မြဲ၌ "ပရိယာဒိယမာနော" ဟု ဖြစ်သည်၊ ပရိသည် ပိုင်းခြားခြင်း အနက်ဟော၊ အာပုမ္မ ဒါဓာတ်သည် ယူခြင်း အနက်ဟော၊ ပိုင်းခြား၍ ယူ-ဟုဆုံ၌ ရှေးကဖြစ်ခဲ့သော နာမည်နှင့်အဆုံးအနွယ်များကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိနိုင်ခြင်းတည်း။ [ပရိယာဒိယမာနောတိ ပရိစ္ဆိန္ဒန ဂဏ္ဍနေဘတိ အတ္ထော-ဋီကာ။]

ဧကောဟိ ။ ။ပုဗ္ဗေနိဝါသကို အောက်မေ့ရာ၌ တချို့သည်နာမဂေါတ္တာနှင့်တကွ ခန္ဓာကိုမေ့နိုင်၏၊ တချို့ကား နာမဂေါတ္တာကို မမေ့အောက်မေ့နိုင်၊ ခန္ဓာတို့ကိုသာ ခန္ဓာကိုမေ့နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် **ဧကော** ပုဗ္ဗေနိဝါသံ၊ပေ၊သုဗ္ဗဒန္ဓေယော အနုဿရတိ ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအနက်ကိုပင် ချဲ့ပြလို၍ " **ကောဟိ** " စသည် မိန့်။ [ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဝိဝရိတုံ(ပွင့်ခြင်းငှါ) ကောဟိတိ အာဒိ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။]

သင်္ကောတိ ။ ။ဤကြိယာသည် သမ္ဘဒါနိုက်ဝဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိယာဒိယမာနောတို့"ပရိယာဒိတုံ"ဟု ပြင်၍ သမ္ဘဒါနိထည့်ပါ၊ ထို့ဆိ ကံကိုလည်း "**နာမဂေါတ္တံ**" ဟု ထည့်ပါ။[သင်္ကောတိ ပရိယာဒိတုံ-ဋီကာ။]

အသကောဋ္ဌာသေ ဝေသန ဂဟိတဲ ။ ။ ပါဠိတော်၌ အခွင့်သာရိပုတ္တရာသည် အမုတြာသိ ဝေါ နာမောဓေယော စကားကို ,အမည် အနွယ်နှင့်တကွဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးကိုအောက်မေ့နိုင်သူ,အမည်အနွယ်မဖက် ခန္ဓာသက်သက်ကိုသာ ဥအောက်ဥမေ့

သမဏပြဟ္မဏာ၏၊ (နာမ ဂေါတ္တကို ပိုင်းခြားခြင်းငှါ ယူခြင်းငှါ ဓမ္မစိုးနိုင်သော သမဏပြဟ္မဏာ၏။ ဝါ- နှင့်၊ ဝသေန- ဖြင့်၊ ဝါ- ဖြင့်၊ ဂဟိတံ- ယူအပ်ပြီ၊ ပန - ပရိယာဓရပက္ခမ္မတပါး၊ စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ အသက္ကောန္တော - မစွမ်းနိုင်သူသည်၊ ကိं - အဘယ်ကို၊ ကရောတိ - ပြုလုပ်သနည်း၊ သုဒ္ဓဒန္တေ ယေဝ - ထို့ကိုသာ၊ အနုဿရန္တော - အောက်မေ့လျက်၊ ဂန္ထာ-သွား၍၊ အနေက ဇာတိ သတသဟဿ မတ္ထကေ - တဘဝမ္ဟ မျှားစွာသော ကမ္မဿကသိန်း ထက်၌၊ ဌတွာ-ရပ်၍(ဧရွမဆက်တော့ပဲ ရပ်၍)၊ နာမဂေါတ္တံ-ကို၊ ပရိယာဒိယမာနော-လျက်၊ ဩတရတိ-ဆင်းလာ၏။ [ဤဖက်သို့ ပြန်လှည့်လာ၏ ဟု ဆိုလို သည်။] တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို (ပြန်ဆင်းလာသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို)၊ ဒဿေန္တော-ပြတော် မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဇဝံနာမောတိ အာဒိ - ကို၊ အာဟ - လျှောက်ပြီ။

သော ဧဝမာဟာတိ - ကား၊ သော-ထိုသမဏ ပြဟ္မဏသည်၊ ဒိဋ္ဌဂတိကော - မိစ္ဆာအယူရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝံ-သို့၊ (အတိတံ ပါဟ် စသည်ကို)၊ အာဟ - ပြောပြီ။ [ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဉ်ရ သမဏပြာဟ္မဏ ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း မြော်သည် မဟုတ်, မိစ္ဆာအယူရှိမှ မြော်သည်ဟု သိစေလိုချိ "ဒိဋ္ဌိဂတိကော" ဟု ဖွင့်သည်။] ဝိတတ္ထ-ထို အတိတ်ပဝါဟ် အာရုရှိသော စကားရပ်၌၊ သဿတောတိ-သဿတောဟူ၍)၊ ဝတ္ဝာ-ပြောပြီး၍၊ တေ စ သတ္တာ သံသရန္တီတိ-တေ စ သတ္တာ သံသရန္တီ ဟူ၍၊ ဝဒန္တသ-ပြောသော သမဏပြာဟ္မဏ၏၊ ဝစန်-စကား၊ သည်၊ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓ- ရှေနှောက် ဆန့်ကျင်သည်၊ ကိဥ္စာပိ ဟောတိ - အကယ်၍ကား

နိုင်သူ နှစ်ဦးကို့တွင် အဘယ်သူ၏ အစွမ်းဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပါသနည်းဟု မေးဖွယ် ရှိ၍ "အသက္ကောန္တသာ ဝသေန ဂဟိတံ"ဟု မိန့်။ [အသက္ကောန္တသာ ဝသေန ဂဟိတံ အမုဘြာသိ" ဧဝံ နာမောတိ အာဒိ ဝုတ္တန္တိ အထွော၊ - ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ပုဗ္ဗေနိဝါသကို အောက်မေ့ ရာ၌ (၁) မိမိဖြစ်ဆဲဘဝမှ အတိတ် ဖြစ်သော နောက်သို့ပြန်၍ အောက်မေ့ခြင်းဟူသော အာရောဟန (အထက်သို့ တက်ခြင်း) နည်းလည်း ရှိ၏၊ ဥပမာ- အနှင်္ဂသာရိပုတ္တရာသည် ယခုဘဝမှ ပြန်၍ ဝါရမီ စ၍ ဖြည့်ခဲ့ရာ အနောမဒသိဘုရားလက်ထက်က သရဏရွေ့ဘဝကို အောက်မေ့ခြင်း မျိုးတည်း၊ (၂) အတိတ်ဖြစ်သော ဘဝမှ စ၍ မိမိဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ တိုင်အောင် နောက်ဆုတ် နောက်ဆုတ် ပြန်၍ အောက်မေ့ခြင်းဟူသော သြရောဟန (ပြန်၍ ဆင်း လာခြင်း) နည်းလည်း ရှိ၏၊ ဥပမာ- သရဏ ရသွေ့ဘဝမှ ပြန်၍ အနှင်္ဂသာရိပုတ္တရာဘဝ တိုင်အောင် အောက်မေ့ခြင်းမျိုးတည်း၊ ထိုတွင် အာရောဟနနည်းဖြင့် နာမဂေါတ္တကို ပိုင်းခြားနိုင်ရာ မစွမ်းနိုင်၊ ဩဠာရောဟနနည်းဖြင့်ကား ဉာဏ်ကနိုင်မြဲသွားသောကြောင့် စွမ်း နိုင်၏-ဟု ဋီကာဆိုသည်။ [ကြွင်းမှတ်စွဲယ်များကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဘိညာနိဒ္ဒေသ၌ ရှု။]

ပုဒ္ဒဝဓိရုဒ္ဓံ။ ။[ပါဠိတော် ကြည့်ဝ။] "အတ္တာနှင့် လောကသည် မြဲ၏" ဟု ရွှေ့ ဆိုခဲ့ဝါလျက်, ဤ၌ "ဧတေ စ သတ္တာ သံသရန္တီ" ဟု ဆိုပြန်သောကြောင့် "မမြဲ

ဖြစ်ပါ၄၏၊ ပန – ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ (ထိုသို့ပင် ရွှေနောက် မည်ဖြစ်နေပါသော်လည်း-ဟူလို၊) ဒိဋ္ဌဂတိကတ္တာ-မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သေ-ဤသမဏဗြာဟ္မဏသည်၊ တေံ-ဤရွှေနောက်ဆန့်ကျင်ခြင်းကို၊(ရွှေနောက် မည်ခြင်းကို)၊ နာ သလ္လက္ခေသိ- မမှတ်သားနိုင်၊ (သတိမထားနိုင်)၊ ဃိ-မှန့်၏၊ ဒိဋ္ဌဂတိကဿ-မိစ္ဆာအယူရှိသူ၏၊(၀ဓနံ)၊ ဌာနံ၀ါ-တခုသော ဇာတ်၌ ရပ်တည်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နိယမော ၀ါ- ၀ါဒအားဖြင့် မြဲခြင်းသည်လည်း ကောင်း၊ နတ္ထိ၊ ဤမှ-ဤအယူကို၊ ဂဟေတွာ– ၍၊ ဤမှ-ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေတိ–စွန့်လွှတ်၏၊ စိဿေဇ္ဇေတွာ - ၍၊ ဤမှ-ကို၊ ဂဏှာတိ - ယူပြန်၏၊ ဤဘိ တေံ - ဤအကြောင်းကို၊ ပြတ္တဇာလေ- ၌၊ ဝိတ္ထာရိတမေဝ-ခွဲ၍အပ်ပြီးသည်သာ။

အယံ တဘိယော သဿတဝါဒေါတိ- ကား၊ ထေရော - အခွင့်သာရိပုတ္တရာဇထေရ်သည်၊ လာဘိဿေဝ-ပုဗ္ဗေနိ၀ါသအာဘိဉ္ဉာဏ်ကို ရခြင်း၌သော ပုဂ္ဂိုလ်၏သာ၊ ၀ါ- နှင့်သာ၊ ၀သေန-အာရုံ၌-ဖြင့်၊ ၀ါ-စပ်သဖြင့်၊ တယော-ကုန်သော၊ သဿတဝါဒေ-သဿတ၀ါဒတို့ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ပန-ကား၊ ဘဂဝတာသည်၊ တက္ကိ၀ါဒမ္ပိ – တက္ကိ၀ါဒကိုလည်း (ကြံဆခြင်းရှိသူ၏ ၀ါဒကိုလည်း)၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ပြတ္တဇာလေ-၌၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊(သဿတဝါဒါ-ဤကို၊) ဝတ္ထာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ တိတ္ထံ-ကုန်သော၊ ဧတေသံ ၀ါဒါနံ-ဤ၏၊ ဝိတ္ထာရကထာ-အကျယ်ဖြစ်သော စကား၊ကို၊ ပြတ္တဇာလေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေ၀ - ဖြင့်သာ၊ ဧ၀ဒိတဗ္ဗာ - ထိုက်၏၊ ဤ၁ပိ - ဤ သဿတ၀ါဒ ဒေသနာကထာ၌လည်း၊ သေသံ – ကို၊ ပရိပုန္နယေနေ၀ – ဖြင့်သာ၊ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ– ခွဲ၍ထိုက်၏။

သည့်အတွက် တဘဝမ္ပ တဘဝတ္ထိ ဖြောင်းရွေ့ရှဒ်" ဟု အဓိ၇ါဃ် ထွက်နေရကား သူ၏စကားသည် ခွန်နောက်မည် ဖြစ်နေသည်။

ဇေံ နာ သလ္လက္ခေသိ။ ။အဘယ့်ကြောင့် ရွှေနောက်မည်သောစကားကို ဖြောရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဒိဋ္ဌဂတိကတ္တာ ပနေသ" စသည်ဖြင့်၊ ခိစ္ဆာဒးယူ ရှိသောကြောင့် ဉာဏ်မထက်သဖြင့် (အမှန်ကို မစဉ်းစားနိုင်ရကား၊) ရွှေနောက်မည်သည်ကို မမှတ်နိုင်တော့ပဲ ပြောမိပြောရာ ပြောသည်–ဟူလို။ [ဇောန်ဖို ပမ္ပာဝရိဇရောမံ၊ နာ သလ္လက္ခေသိ ဒိဋ္ဌာဘိနိ၀ေသေန ကုဏ္ဍဉ္ဇကတ္တာ (ဉာဏ်တုံးသောကြောင့်)၊ ဧတနာဟ ဒိဋ္ဌဂတိကတ္တာတိ– ဋီကာ။]

ဒိဋ္ဌဂတိကဿ ဟိ ဌာနံ ၀ါ။ ။ ၀ဒန္တိဿ ၀စနံကိုကြည့်၍ ဒိဋ္ဌဂတိကဿ၏ သမ္ဗန္ဓိအဖြစ် "၀စနံ" ဟု ထည့်လိုက်ပါသည်၊ အကယ်၍ မထည့်ပေးလိုလျှင် "ဒိဋ္ဌဂတိကဿ-၏၊ ဌာနံ၀ါ-တခုသောဇာတ်၌ ရပ်တည်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နိယမော ၀ါ-၀ါဒ၏ မြဲခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ"ဤသို့ပေး၀ဲ။ [ဌာနန္တိ ဇောသို့ ပဇ္ဇေ အ၀ဋ္ဌာနံ၊ နိယမောတိ ၀ါဒနိယမေဝ ပဋိနိယတဝါဒတာ (ခွဲရန်သော၀ါဒ ရှိသူ၏ အဖြစ်)၊– ဋီကာ။]

၁၅၇။ ဂဏနာယ ဝါတိ – ကား၊ ပိဏ္ဍဂဏနာယ – အပေါင်းအားဖြင့် ရေတွက်ခြင်းဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဝါ – ပေါင်းရှိရေတွက်ခြင်းဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ သခ်ါနေနာဘိ–ကား၊ အစ္ဆိဒ္ဒကဝေသန–အစဉ်မပြတ် ရေတွက်ခြင်း၏ အစ္ဆဒ်းဖြင့်၊ မနောဂဏနာယ – စိတ်ဖြင့် ရေတွက်ခြင်းဖြင့်သော် လည်း ကောင်း၊ (နဲ သက္ကာ ဘခ်ါတုံ–ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဥဘယထာပိ–နှစ်ပါးစုံသော အခြင်းအရာအား ဖြင့်လည်း [ဂဏနာယဝါ သခ်ါနေနဝါ ဟူသော ပုဒ်နှစ်ပါး အပေါင်းဖြင့်လည်း–ဟူလို။] ပိဏ္ဍဂဏနုမေဝ–ပေါင်း၍ ရေတွက်ခြင်းကိုသာ၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏။

ဣဒံ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ–ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ်–အဘယ်အနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–သည်၊ ဟောတိ–နည်း၊) ဝဿာနံ–နှစ်တို့၏၊ သတဝဿေန – တဆူ၏ အစ္ဆဒ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟဿဝဿေန– တထောင်၏ အစ္ဆဒ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဒသဟဿာဝေန – တသိန်း၏

ပိဏ္ဍဂဏနာယ။ ။ကော ဒ္ဒေတိ အာဒိနာ အဂဏ္ဍတ္တာ (၁-၂-၃ စသည်ဖြင့် မဒ္ဒတ္ထကံပဲ) သင်္ကလန္ဒ, ပဒုပ္ပါဒနဝဓိနာ ပိဏ္ဍနဝဝေန (ပေါင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဂဏနာယ (ရေတွက်ကြောင်းနည်း) ။– ဋီကာ၊ “ သင်္ကလန” ဟူသည် ပေါင်း၍ ဓမ္မတွက်နည်းတမျိုးတည်း၊ “ပဒုပ္ပါဒန (ပဋ္ဌပ္ပါဒန)” ဟူသည် ပေသီးစသော ဇယ်များကို ချ၍ (တန္ဒုလ်တွက်နည်းမျိုး) ရေတွက်နည်းတမျိုးတည်း။

အစ္ဆိဒ္ဒကဝေသန။ ။အဝိစ္ဆိန္နကဂဏနာဝေသန (အဆက်မပြတ် ရေတွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) ဂဏနာ၊ ကမဂဏနံ မုဠ္ဆတ္တာ (အစဉ်အတိုင်း တခုဖြစ် တခုခု ရေတွက်နည်းကို အသုံးမပြုပဲ စွန့်လွှတ်၍) ဇုမသ္မိံ ရုက္ခေ ဓြွေကာနိ ပဏ္ဏာနိတိဝါ (ဤသစ်ပင်၌ သစ်ရွက်မပါင်း ဤမျှရှိ၏ဘုလည်းကောင်း) ဇုမသ္မိံ ဇလာသယေ ဗွေကာနိ ဥဒကာဋ္ဌကာနိတိဝါ (ဤရေအိုင်၌ ရေပြည့်မပါင်း ဤမျှရှိ၏ ဟု လည်းကောင်း) ဧဝံ ဂဏေတမ္ဗူသေ (ရေတွက်ထိုက်သော အရာဝတ္ထုကို) ကေစ္စုဠိ ပိဏ္ဍောတ္တာ ဂဏနာ (တပေါင်းတည်း ပေါင်း၍ ရေတွက်ခြင်း) ။

မုန်၏ ။ ။ကမဂဏနာ ဟိ အန္တရန္တရာ ပိဿိဋ္ဌ ပဝတ္တိယာ (အကြားအကြား၌ ပြတ်၍နေ၌သောကြောင့်) ပဠိဋ္ဌိကာ (ပဠိဋ္ဌိကာ မည်၏၊ အပိဋ္ဌိဋ္ဌိကာ မမည်–ဟူလို) ၊ သာ ပနေသာ ဂဏနာ (ထို အပိဋ္ဌိဋ္ဌကဓရတ္တက်နည်းကို) သဝန္တရုံ အနုဝေတ္ဂိတ္တာ (နားဠု ကြားခြင်းဟူသော အကြောင်းကို မငဲ့ပဲ=သူများကြားနေအောင် နှတ်ကမဆိုပဲ) မနသာဝဂဏောတမ္ဗတော “မနောဂဏနာ”တိပိဝုစ္စတိ (စိတ်တွက်တွက်နည်းဟုလည်း ခေါ်၏) ၊ ဇုတိ အာဟ၊–မ၌နာဂဏနာယာတိ၊ [ထို့ကြောင့် “အစ္ဆိဒ္ဒကဝေသန” ဟုသာ မဆိုပဲ “မနောဂဏနာယ” ထည့်ထားသည်–ဟူလို။]–ဋီကာ။

မှတ်ချက်။ ။ဤသခ်ါများသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ရှေးခေတ်က အသုံးပြုခဲ့သော သခ်ါနည်းများဖြစ်၍ သေချာစွာ နားလည်ဖို့ မလွယ်ကူပါ၊ ဋီကာဖွင့်သမျှ သဘောမပေါက်သော သိနိုင်ပါသည်။

အစ္စမ်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကောင့်ဝသေန - တကုဋ္ဌေ၏ အစ္စမ်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ပိဏ္ဍ-အပေါင်းကို၊ ကတ္တာပိ - ၍လည်း၊ ဇော္ဇကာနိ–၌မှ အတိုင်း အရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝါ-၌မှလေ၁က်ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏသဏ္ဌာန် - နှစ်အရုတ္တိ တည်း၊ ဣသိဝါ–၌သို့သော် လည်းကောင်း၊ ဇော္ဇကာ-ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏကော ဋ္ဌေယော-နှစ်ပေါင်း ကုဋ္ဌေတို့တည်း၊ ဣတိဝါ- သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဧဝံ-သို့၊ သခ်ါတုံ-ရေတွက်ခြင်း၌ ၅ါနသဏ္ဌာ-မစ္စမ်း၌ဝိပ်။[အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဘုရား ရှင်အား လျှောက်အပ်သော စကားဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြုပ။]

တုမေ ပန – အရှင်ဘုရားတို့သည်ကား၊ (ဒသေထ–၌စပ်)၊ အတ္ထနော– ကိုယ်တော်၏၊ ဒသန္နံ-ကုန်သော၊ ပါရမီန်-တို့၏ (ပူရိတာတ္တာဝယ် တ္တ ပစ္စည်း၌ စပ်)၊ ဝါ-တို့ကို၊ (ပူရိတ-၌စပ်)၊ ပူရိတတ္တာ-ဖြည့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီး၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ ဝါ - ဖြည့်တော်မူအပ်ပြီးသည့် အတ္ထကို၊ [သုပ္ပဋိပဒတ္တာ - ၏ အကူ ဖြစ်သော ဟိတိ။] သမ္ပညာဘဉ္ဇာသ-၏၊ ဝါ-ကို၊ သုပ္ပဋိပဒတ္တာ–ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း သိသောဝိပ္ပအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်(အနာဝရဏဉာဏ် သူရံဝဟတိ– ၌စပ်)၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝါ–အရှင်မြတ်တို့၏၊ အနာဝရဏဉာဏ်–အနာ ဝရဏဉာဏ်တော်သည် (ပိတ်ပင် ဆီးတားကြောင်းတရား မရှိသော ဉာဏ်တော် သည်)၊သူရံ-ရဲရင့်ထက်မြက်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ဝဟာဘိ-သိခြင်းကိစ္စကို ဆောင်နိုင် ပါ၏။ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒေသနာဉာဏ ကုသလတံ-ဒေသနာဉာဏ်၌ ကျွမ်းကျင် တော်မူသည်၏၊ အဖြစ်ကို၊ ပုရက္ခတွာ-ရှေသွားပြီးတော်မူ၍၊ ဝဿဂဏနာဃပိ–

ဒသန္နံ ပါရမီနံ။ ။ပညာပါရမီ ဖြည့်တော်မူခဲ့ပုံကို ပြုလိုရင်းဖြစ်၏၊ သို့ရာတွင် အခြားပါရမီများ၏ပြည့်ခြင်းနှင့်ကင်း၍ ပညာပါရမီ၏ ပြည့်မှုမရှိသောကြောင့် ''ဒသန္နံ ပါရမီနံ ပူရိတတ္တာ'' ဟု ဆိုသည်၊ ၍ပုဒ်လည်း သမ္ဘဒ္ဒတဉ္ဇာသာ သုပ္ပဋိပဒ်ဖွင့်၏ အကျဟိတ်တည်း၊ ပါရမီဆယ်ပါးကို ဖြည့်တော်မူပြီးသည့်အတွက် သမ္ဘဒ္ဒတဉ္ဇာဏ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိနတ်မူသောကြောင့် အနာဝရဏဉာဏ်တော် ထက်မြက်နေရကား၊ ဒေသနာဉာဏ်တော်၌ ကျွမ်းကျင်မှုကို ရွေသွားပြီး၍ နတ်တို့၏အသက်ကို နှစ် အရေအတွက် ကမ္ဟာအရေအတွက်ဖြင့် ပိုင်းခြား၍ ပြတော်မူနိုင်ပါသည်–ဟူလို။

နတ်ချက် ။ ။ ဆ အသာဓာရဏဉာဏ်တော် (၆) ပါးကို ပြရာ၌ သမ္ဘဒ္ဒတ ဉာဏ်ဘော်နှင့် အနာဝရဏ ဉာဏ်တော်ကို တပါးစီ ခဲ့၍ ဆိထားသောကြောင့် ထို ဉာဏ်တော်နှစ်ပါးသည် ထူးခြဲဟု တ၍၊ ယူကြ၏၊ တ၍၊ ကလည်း အာရုံ၌ဖြစ်ပုံ ကွဲပြား သောကြောင့်သာ သမ္ဘဒ္ဒတဉ္ဇာဏ်တော် တပါးတည်းကိုပင် နှစ်ပါးခွဲထားသည်၊ မထူး ဟု ယူကြ၏၊သို့ဖွယ် ဥ၊ယူတရားမှန်သမျှအားလုံးကို သိတော်မူသောကြောင့် ''သမ္ဘ ဒ္ဒတဉ္ဇာဏ်''ဟုလည်းကောင်း၊ ကို၊ ဥ၊ယူတရား ဘို၌ အပိတ်အပင် အဆီးအတား မရှိ လွှဲလည် ကျက်စားနိုင်သောကြောင့် ''အနာဝရဏ ဉာဏ်တော်''ဟုလည်းကောင်း ခေါ်သည်၊ အထူးမရှိ တပါးတည်းဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ [အကျယ်ကို သာရတ္ထ၊ ဋီ၊ ၁၊ ၂၃၇-၌ ရှု။]

နှစ်အရေအတွက် အားဖြင့်လည်း၊ ပရိယန္တိက်-အဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ကပ္ပဂဏန၁ယပိ-ကမ္ဘာအရေအတွက် အားဖြင့်လည်း၊ ပရိစ္ဆိန္နိတ္တာ-ပိုင်းဖြတ်၍၊ တ္တေကံ-ဤမျှ အဝိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ ကုတိ - သို့၊ ဒဃထ - ပြတော်မူပါကုန်။ ,'ကုတိ - ဤသို့၊ ဒီပေတိ - ပြတော်မူ၏။ ပနံ-ဆက်၊ တ္ထေ- ဤပုဒ်မှ နိဝါသာနုဿတိဉာဏကထာ၌၊ ပါဠိယတ္ထော - ပါဠိတော်၏ အနက်သည်၊ ဝုတ္တနယောယေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ၊ လ္ဟခေပိ-ဤ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏကထာ၌လည်း၊ သေသံ-ကို၊ ပုရိမနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ယောဇေတဗ္ဗံ-ထိုက်၏။။

၁၅၀။ ထေဒါနုတ္တရိယံ ဘန္တေ သတ္တာနံ စုတူပပါတဉာဏေတိ - ကား၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊ စုတိ ပဋိသန္ဓိဝသေန- ၏ အစုမ်းဖြင့်၊ ယာပိ အယံ ဉာဏဒေသနာ – အကြင် ဉာဏ်ကို ဟော်ဘော်မျှခြင်းသည်လည်း၊ ဝါ–အကြင် ဉာဏ်ကိုဟောကြောင်းဒေသနာသည်လည်း၊ (အည်)၊ သာပိ-ထို စုတူပပါတဉာဏဒေသနာသည်လည်း၊ တဲ့မှာက်ယေဝ – အရှင်ဘုရား၌ဆိုသော၊ [သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူသော အရှင်ဘုရားမျှားအတွက်သာ။] အနုတ္တရာ-အတူမရှိ မြတ်တော်မူပါ၏၊ ဝါ – အမြတ်ဆုံးပါတည်း၊ [ထို ဒေသနာ၏ ချေးဘုရားရှင်တို့ ဒေသနာနှင့် အလယ်ကပြတ်သော ရွှေပိုင်းကဲ့သို့ ကွဲပြားမှု မရှိပုံကို ပြလိုသို့ "အတီတ ဗုဒ္ဓါဝိ" စသည်မိန့်။] အတီတဗုဒ္ဓါဝိ - ရှေးဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ ဧဝမေဝ–ပင်၊ (အရှင်ဘုရား ယောတော်မူသလိုပင်)၊ ဒေသေသုံ-

---

၁၄ဃေဏာတိ် ဒီဓေပတိ။ ။[ပါဠိတော် ကြည့်ပါ] ပါဠိတော်၌ ၍အဓိပ္ပါယ် တိုက်ရိုက်မပါ၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ပြလိုသောအဓိပ္ပါယ်သာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒီဓဉတိ" ဟု အဋ္ဌကထာ ဆိုစဲ၊ ထိုစဲကတ္တားကို "ဇေဌရာ" ဟု ရှိကာထည်သည်။

၈၀းဖွယ်။ ။"အလွန် အသက်ရှည်သော နတ်တို့၏အသက်ကို မရေတွက်နိုင်" ဟု ဆိုဦးနေဉာက် "သာကာရံ(မြင်မြင်ခြင်း သိနိုင်သော ဝတ္ထု, အာဟာရ, သုခ ဒုက္ခ ပဋိသံဝေဒန , အာယုပရိယန္တနှင့်တကွ) သဉ္ဇေသံ (နာဓေါဇွန့်တကွ) ပုဗ္ဗေနိဝါသံအနုဿရတိ" ဟု ဆိုပြန်ရာ ထိုစကားနှစ်ရပ်ကို အဘယ်သို့ မှတ်ရပါမည်နည်း၊ ဆန့်ကျင်နေသည် မဟုတ်ပါလား၊–ဟု ဝေးစရာရှိ၏၊ ထိုအစေးကို ရှိကာ၌ ဧအောက်ပါ အတိုင်း ရှင်းပြထားသည်။

ရှိက၁။ ။ယံ ပန ပါဠိယံ "သာကာရံ သဉ္ဇေသံ အနုဿရတိ"ဘိ ဝုတ္တံ၊ တံ (ထိုစကားကို) တသ္မာ (ဝတ္ထုဒဇော အာကာရကို) အနုဿရဏမတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ (အောက်ဓမ္မရုံမျှကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုထားသည်) ၊ န အာယုပရော ဝဿာဒိဝဏာယ ပရိစ္ဆိန္နန်ဳ (အသက်ကို နှစ်စသော အရေအတွက်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိပုံကိုရည်ရွယ်၍ဆိုသည်မဟုတ်)၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း– တသ္မာ အဓိသယဘာဝတော (ထိုသို့ ပိုင်းခြားနိုင်ခြင်း မှာ သမဏ ဗြာဟ္မဏများ၏ အရာမဟုတ်သောကြောင့်တည်း)။

ဟောတော်မူခဲ့ကြပါကုန်ပြီ၊ အနာဂတဘဝပိ–အနာဂတ်ဘုံဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ ဧဝမေဝ– ပင်၊ ဒေသေဿန္တိ–ဟောတော်မူကြပါ့မလဲမည်။

တုမှေ- တို့သည်၊ တေသံ အတီတာနာဂတပုဒ္ဓါနံ – ထို အတိတ် အနာဂတ် ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဥဇ္ဇောနာ– ဥဇ္ဇော်တော်နှင့်၊ သံသန္ဒိတ္ဘာဝ- နီးနွေး ဖိုက်ဆိုင်၍ သာဒေသယိတ္ထ-ဟောတော်မူကြပါကုန်ပြီ၊ ဘန္တေ-ဆုံး၊ တ္ဟုမိန့်ဝပိ ကာရဏေနာ-ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အဟံ – သည်၊ ဘဂဝတိ – မြတ်စွာဘုရား (အပေါ်)၌၊ ဧဝံ– သို့၊ ပသန္နော - ကြည်ညိုပါ၏။။ [ကုမိန့်ဝပိ ကာရဏေနာတိ အနုတ္ထရဘာဝေန , အညေဟိ ပုဗ္ဗေဟိ ကေသဒိသဘာဝေနစ (တထပ်ထည်း တူသည်၏အဖြစ်)။–ဋီကာ။] ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ၌ စုတ္ဘပပါတဘဒေသနာကထာ၌၊ ပါဠိယထ္ထေဘာ–ကို၊ ပိုဏ္ဍာရိတောယေဝ–ချဲ့အပ်ပြီးသည်သာ။

၁၅၉။ သာသဝါ သဥပဓိကာတိ–ကား၊ သဒေါသာ-အာသဝဟူသော အပြစ်နှင့်တကွဖြစ်ပါ၏၊ သဥပါဒိန္နာ – သူတပါး၌တို့၏ ချုပ်ချယ်စေခံကား၊ ကြောင်း အပြစ်တင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်ပါ၏၊ နေရာ အရိယာဘိ ပုစ္ဆိတိတို့–ကား၊

သာသဝါ။ ။သဟ + အာသဓတိ+ ယာ + ဝတ္ထုတိတိ သာသဝါ၊ မြေလျှိုးမိုးပျံ စသည်ဖြင့် တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို ပြုနိုင်သော ဇုန္ဒိဝိဓအဘိညာဉ်သည် လောကီတရားဖြစ်၍ အာသဝေါတို့၏ အာရုံအပြစ်အဖြစ်မှ မလွတ်၊ ထို့ကြောင့် "အာသဝေါတို့နှင့် တကွ ဖြစ်"ဟုရာ၌ သဟဇာတသမ္ပယုတ္တအားဖြင့် ဖြစ်သည် မဟုတ်, အာရုံ+အာရမ္မဏိကအနေဖြင့် တကွဖြစ်သည်။ [အာသဝါနံ အာရမ္မဏာဘာဝပဝေနေန (အာရုံအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်သဖြင့်) သာသဝါ–ဋီကာ။] -ထို့သို့ အာသဝေါတို့၏ လက်တွင်းမှ မလွတ်ကင်းသေးသောကြောင့် လောကုတ္တရာ တန်ခိုးလို့ မစင်ကြယ်သဖြင့် အပြစ်ရှိရကား၊ "သဒေါသာ"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။

သဥပဓိကာ။ ။(သဥပါဒိကာ)၊ ဥစ္စေ့-ကပ်၍၊ အာဒီယန္တိ – ထားအပ်ကုန်၏၊ ဇုတိ-ကြောင့်၊ ဥပါဒိ– ဥပါဒိဘို့မည်၏၊ (ဋီကာပိ၇ဟ) ။ ဒွေ+အာ+ဓာ ဓာတ်+ ဏု ပစ္စည်း၊ ကေဝုစ်ဖြင့်"ဥပါဒိ"စဟုပုစ်ဖြင့်"ဥပါဒ်"ဟု ဖြစ်သည်၊ ဒေါသာဧရောနဉ်း (အပြစ်တင်ခြင်းများ ရှိ၏၊ "အပြစ်+တင်"ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း သူတပါး၊ကိုယ်ပေါ်၌ အပြစ်ကို တင်လိုက်ခြင်း = သူများကိုယ်ပေါ်၌ ကပ်ထားလိုက်ခြင်းသည်၊" ဥပါဒိ" မည်၏။

ဆက်ပါဦးမည်။ ။ ထို့ဥပါဒိမည်သော အပြစ်တင်မှုသည် (အပြစ်မတင်ထိုက်ပဲ တင်ပါက) သူများအား စေခံကားခြင်း ဖမျိုးဖြစ်၍ " ဥပါဒါရုဇ္ဇ " ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ သဟ+ ဥပါဒိတိ+ ယာ+ ဝတ္ထုဘိတိ သဥပါဒါ– အပြစ်တင်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော တန်ခိုး၊"အပြစ်ဘင်ခြင်းနှင့်တကွဖြစ်"ဟူရာ၌ အပြစ်တင် ခံရတတ်သည်-ဟု ဆိုလို၏၊ မှန်၏– ဤတန်ခိုးကို မယုံကြည်သူထိုက သူတို့ဘိတ်ထဲမှာ ထင်သည့်အတိုင်း "ဝန်ခံခရီ အတတ်ဖြင့် လှည့်ပတ်သည်"ဟု အပြစ်တင်တတ်ကြုံကို သီလကွန့်, ကေဝဋ္ဋ သုတ်၌ အထင်အရှားပါ၏။ [အနရိယိဒ္ဓိယဋ္ဌိ ဖဏ္ဍန်ာ စိတ္တဒေါ့ဝေါန (မိခိစိတ်ထဲမှာ ရှိသော အပြစ်ဖြင့်)ကေစ္စေ ဥပါရုဇ္ဇံ ဒဿန္တိ-ဋီကာ။]

အရိယိဒ္ဓိတိ-အရိယာတို့၏ တန်ခိုးဟူ၍၊ ဝါ-ဖြူစင် သန့်ရှင်းသော တန်ခိုးဟူ၍၊ နှ ဝုစ္စတိ—မဆိုအပ်ပါ၊ အနာသဝါ အနုပဓိကာတိ—ကား၊ နိဒ္ဒေါသာ-အာသဝ ဟူသော အပြစ်မရှိပါ၊ ဆနုပါဒမ္မာ-သူတပါးတို့၏ ချုပ်ခြယ်စေခံကားကြောင်း အပြစ်တင်ခြင်း မရှိပါ၊ အရိယာတိ ဝုစ္စတီထိ— ကား၊ အရိယိဒ္ဓိတိ — အရိယာတို့၏ တန်ခိုးဟူ၍၊ ဝါ-ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော တန်ခိုးဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ—ပါ၏။

အပ္ပဋိကူလသညီ တတ္ထ ပိဟရတိတိ –ဟူသော် ဤမျှပင်၌၌၊ (စောနာသောစနာနယော - စောဒနာသောစနာနညီးကို၊ စေ - ဤသို့၊ စေဒိတမ္မော– ထိုက်၏၊) [စပ်ပုစ် မရှိရှိ ထည့်သည်။] ကထံ - အဘယ်အပြားအားဖြင့်၊ ဝါ – အဘယ်နည်းဖြင့်၊ အပ္ပဋိကူလသညီ – စက်ဆုပ်ဖွယ်မဟုတ် ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဝါ - နှစ်သက်ဖွယ် ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တတ္ထ - ထို စက်ဆုပ်ဖွယ်ရာ အာရုံ၌၊ ပိဟရတိ - နှည်း၊ ဤတိ - ဤကား အမေးတည်း၊ ပဋိကူလေ– စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ သင်္ဃော-သင်္ဃာ ဝါတို့အပေါ် ၌၊ မေတ္တံ-ကို၊ ဖရတိ-ဖြန့်၏၊ သန်း၍ ရေ-စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်သော သန်း၍၌၊ ဓာတုသည် - ဓာတ်တမျိုး ဟု ဖြစ်သော သညာကို၊ ဝါ-ဓာတ်ဟု သိသော်သညာကို၊ ဥပသံဟရတိ-ကပ်ဆောင်၏၊ ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောခဲ့တော်မူသနည်း၊ ကထံပဋိကူလေ ပေ၊ ဥပသံဟရတိတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ-ပြီ)။ [ကထံ-ဖြင့်၊ ပဋိကူလေ-စက်ဆုပ်ဖွယ် အာရုံ၌၊ အပ္ပဋိကူလသညီ - သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) ဝိဟရတိ - နည်း၊ အနိဋ္ဌဆိ - အလိုမရှိအပ်သော၊ ဝတ္ထုသ္မိ – သင်္ဃာ ဝါဟူသော ဝတ္ထု၌၊ မေတ္တာဃ ဝါ — မေတ္တာဖြင့်လည်း၊

မုတ်ချက်။ ။ဝါ၌၊ အင္ဂကထာ စာအုပ်များ၌ "သဉ္ဇမိကာ"ဟု ပါ၌ ရသဖြင့် ပါဠိရှိ၏၊ ဋီကာလှာ ဝိဂုဟကို ကြည့်၍ရလည်းကောင်း, ၌်ခနုရာ၌ ကာမုမိစ်ဆသည် အနက်ဟော ဥပမိသူ၍ မဟုတ်သောကြောင့်လည်းကောင်း "သဉ္ဇမိကာ" ဟု ပါ၌ ဒီဃဖြင့် ပါဠိရှိသင့်သည်။

အရိယိဒ္ဓိ။ ။အရိယာနံ+ဣဒ္ဓိတိ အရိယိဒ္ဓိတိ ဝုစ္စတိ– ဟူသော ဋီကာကို ကြည့်၍ "အရိယာတို့၏ တန်ခိုး"ဟု ပေးပါသည်၊ "အယံ ဘန္တေ ဣဒ္ဓိ၊ ပေ၊ အရိယာတိ ဝုစ္စတိ" ဟူသော ပါဠိတော်၌ ဣဒ္ဓိနှင့်အရိယာကို အရတု ဟောတော်မူပုံကိုကြည့်၍ " ဖြူစင် သန့်ရှင်းသော တန်ခိုး"ဟု ပေးသည်။

နိဒ္ဒေါသာ အနုပါဒမ္ဘာ။ ။နိဒ္ဒေါသေဟိ ဒီဃာသဝေဟိ ပဝတ္တေဟိ ဒုဿုတာ နိဒ္ဒေါသာ ဒုဒါသေဟိ သဟ အဗ္ဘဲ ပတ္တနေတာ၊ တတော ဧ အနုပါဒမ္ဘာ၊-ဋီကာ။

အနိဋ္ဌဆိ" ဝတ္ထုဆိ"။ ။အနိဋ္ဌံ သဉ္ဇာသည်တေ (သဉ္ဇာ၀ါဟု အာသိအမှတ် ပြုအပ်သော) အာရမ္မဏေ ၊ပေ၊ ဓာတုတော ဝါ ဥပသံဟရတိတိ မြေသဘာ၀စိန္တံ ဥနန (တရားသဘောကို စဉ်းစားခြင်းဖြင့်) ဓာတုသော၊ ဗဟုဝေဂေဒနာယ (ဓာတ်ဟူ၍ ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်) ဓာတုမနသိကာရံ ဝါ (ဓာတ် ဟု နှလုံးသွင်းမှုကိုလည်း) တတ္ထ ပဝတ္တေတိ၊—ဋီကာ။

ဖရတိ – ဖြန့်၏၊ ခဝတ္ထတော၀ါ - ခတ်အားဖြင့်မှလည်း၊ ဥပသံဟရတိ – ၏၊ ဧ၀်-သို့၊ သေသဥဒေသုပိ - (" ပဋိက္ခေပလေ၀ အပ္ပဋိက္ခေပလေ၀ အပ္ပဋိက္ခေလ်သည် " စသော)ကြွင်းသောပုစ်ဘို့ရှိသည်လည်း၊ အတ္ထော ဝေဒိတမ္မေ၀။

ဥပေက္ခကော ဘတ္တာ ဝိဟရတီတိ - ကား၊ ဣဒ္ဓေ – အလိုရှိအပ်သော အာရုံ၌၊ အရဇ္ဇန္တော - လော၁ဘဖြင့် မနှစ်သက်ပဲ၊ အနိဒ္ဓေ–အလိုမရှိအပ်သော အာရုံ၌၊ အဒုဿန္တော–ဒေါဒါသဖြင့် မပျက်စီးပဲ၊ အညော–အခြားသူတို့သည်၊ အသမမေ၀ေန နေန–အညီအမျှမရှိသဖြင့်၊ မော၀ဟံ-ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိယထာ–ဖြစ်စေကုန်သကဲ့သို့၊ ဧ၀်- တူ၊ အနုံပ္ပါဒေန္တော–မော၀ဟကို မဖြစ်စေပဲ၊ ဆသု အာ၀ရဏေသု- တို့၌၊ ဆဋ္ဌင်္ဂုပေက္ခာဃ - ခြောက်ပါး၁ေသာ အင်္ဂါရှိသော ဥပေက္ခာဖြင့်၊ ဥပေက္ခကော-အာသင်္အားဖြင့် ရှုတတ်သည်၊ ၀ါ–ဆသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ဆဋ္ဌဂုပေက္ခာ ရှိသည်၊ (ဟုတ္ထာ)ဝိဟရတိ–၏။

တေဒါနုတ္တရိယံ ဘန္တေ ဣဒ္ဓိဝိဓာသူတို့ - ကား၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ဒ္ဒိဃ-ကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိသု–တန်ခိုးတို့၌(အရိယဒ္ဓိ အနရိယဒ္ဓိ နှစ်မျိုးတို့၌)၊ ဧ၀် – သို့၊ ယာ အယံဒေသနာ–အကြောင်းဒေသနာတော်သည်၊ (ဒုတ္ထိ)၊ တော် - ဤဒေသနာတော်သည်၊ အနုတ္တရိယံ–မြတ်သော ပဋိဂါလ်ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂုဏ်ပ ါတည်း၊ တံ ဘဂ၀ါတိ–ကား၊ တံဒေသနံ - ကို၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ အသေသံ - အကြွင်း အကျန် မရှိအောင်၊ သကလံ – အလုံးစုံ၊ အဘိဇာနာတိ - ထူးသောဉာဏ်ဖြင့်

အဖွင့်ဂ္ဂလေ သင်္ဂဟေ။ ။ဤတိဓိဘွာဒိကေ (ခေတ္တမျိုး ဓိတ်ဆွေ စသူအပေါ်၌) ယာထာ၀တော မမ္မသဘာ၀ဓိန္ဓနေန အနိစ္စာဒသဲ့ဘယ ဝိသဘာဂဘူတေ (ဓိမိန့်ခ် သဘော၀တူသူ မာတုဂါမအပေါ်၌) ကေသာဒိ အသုစိဓုကာဒူသ၀ေဝါတိ (ဆံ အစ ရှိသော မစင်ကြယ်သော ကောဋ္ဌာသ အစုမျှတည်းဟု) အသုဘသည် ဖရတိ အသုဘ-မနုသိကာရံ(အသုဘဟု နှလုံးသွင်းမှုကို) ပ၀တ္တေတိ–ဋီကာ၊ ဤနေရာ၀ယ် ဝိသုဒ္ဓိ ဋီ– ၂၊ ၁၃,၌ အဒ္ဓင်္ဂတမ္မိ၊ ရှိသည်၊ အံ-ဋီ၊ ၃ ၌လည်း ဖွင့်ထားလေသည်။

ဆဋ္ဌင်္ဂုပေက္ခာဃ။ ။ဣဒ္ဓဉာဓိဋ္ဌဆဋ္ဌာရမ္မဏာ၀ါဒေ (ဣဒ္ဓ အနိဋ္ဌဖြစ်သော ခြောက် ပါးသော အာရုံ၏ ထင်လာရာအခါ၌) ၊ ဝမိသုဒ္ဓ ပကတိဘာ၀ါ ဝိဇဟနလက္ခဏာ၀ယ (ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသော ရုပဒ္ဓာပုဂ္ဂိုလ်၏ ပင်ကိုယ်သဘော၁အဖြစ်ကို မမှန့်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော) [တကြမ္မတ္တုပေက္ခာယဉ် စပ်] ဆသုဒ္ဒါရေသု ပ၀တ္တိုးနှ တော ဆဋ္ဌင်္ဂုပေက္ခာတိ လဒ္ဓနာမ၁ယ တကြမ္မတ္တုပေက္ခာ ယ– ရှိက၁။ [ရုပဒ္ဓာ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ကိုလေသာကင်း၍ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော သဘောကို " ဝိသုဒ္ဓဖကတိ ဘာ၁ " ဟု ခေါ်၏၊ ရုပဒ္ဓာ အနှင်မြတ်တို့သည် ဣဋ္ဌအနိဋ္ဌ အာရုံများ၌ ကိုလေသာ မဖြစ်တော့ပဲ စင်ကြယ်သော ကြိယာစိတ်၌ ပါသော တကြ် မတ္တုပေက္ခာဖြင့် အညီ အမျှ ရှုမှတ်လျက် ဒုနုတော်မူနိုင်ကြသည်။]

သိတော်မူ၏။ [ဤ၀ါကျများ၏ အဖွင့်ကို ပုစ္ဆာ (၁၄၅) ကုသလမေ့ဒေသနာ အဆုံး၌ပြခဲ့ပြီ။]

တံ ဘဂဝေါတော်–ကား၊ တံ ဒေသနံ–ကို၊ ဘဂဝေါတော–သည်၊ အသေသံ–အောင်၊ အတိဇာနေတော – ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူလေသော်၊ (အတိ ဥပသဂ်၊ နာထ်–၌စပ်)၊ ဥတ္တရိ အတိဥပါ် နာထ်ကိ–ကား၊ ဥတ္တရိ - အထက်၌၊ ၀ါ– ဘုရားရှင်သိတော်မူအပ်သော ဒေသနာထက်အလွန်၊ အတိဇာနိတဗ္ဗ – သိထိုက်သော ဒေသနာသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ [ထိုကို ထင်ရှားအောင်ပြလိုရှိ၍ ''အယံ နာမ ဤတော'' စသည်မိန့်။] ယံ–အကြင်အာရုဏ်ကို၊ [အကြင်မြေပုဂ္ဂလ ဖြစ်သော ပရမတ် ပညတ်ကို–ဟူလို၊] ဇာဂ၀ါ - သည်၊ နဇာနာတိ–မမူ၊ ဤတော – ဤ ဘုရားရှင် သိတော်မူအပ်သော မမူပုဂ္ဂလထက်၊ အညော–အခြားသော၊ (အနဘိညာတော–မသိအပ်သောအာရုဏ်ဖြစ်သော) (သော) မွေ၀ါ-ထိုမမူသည်သော် လည်းကောင်း၊ (သော)ပုဂ္ဂလော၀ါ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်သော်လည်းကောင်း၊အယံ နာမ-ဤမည်သော အဆုပါတည်း၊ ဤတို့ ဤဒဲ–ဤသို့ ညွှန်ပြစရာ ပုဂ္ဂလမေ့မည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိတော့။[နဇာနာတိ တိ ဟု ဤတို့သဒ္ဒါ ရှိပ၀ါ၈၀၊ ဦးကဉ်ရှိပါသည်။]

ယဒတ်ဇနံ့ အညော သမဏော ၀ါ ဗြာဟ္မဏော၀ါတိ–ကား၊ ယံ–အကြင် အဆုကို၊ တုမှေဟိ- အခြင်တုရားတို့သည်၊ အနဘိညာတံ– ထိုးထွင်း၍ သိတော် မမူအပ်၊ (တံ – ထို အဆုကို့) ၊ အညော – အရှင် ဘုရားတို့မှ အခြားသော၊ သမဏော၀ါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏော၀ါ – သည်သော်လည်း ကောင်း၊ အတိဇာနေယ္ယ–လေသော်၊ ဘဂဝတာ-ထက်၊ ဘီယျော့ဘိညတရော– အထူးသာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူသည်၊ အသ်–ဖြစ်ရာပါ၏၊ အဓိက တရ ပညော– ပို၍ သာလွန်သော ပညာရှိသူသည်၊ ဘဝေယျ– ဖြစ်ရာပါ၏၊ ယဓိဒံ ဤဖွဲ့ခ်ိဝေ သူတို ထွေ–ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ယဓိဒန္တိ – ယဓိဒံ ဟူသော ပုစ်သည်၊ နိုပါတ မတ္တံ – အနက်မရှိသေး နိုပါတ်မျှတည်း။ [နိုပါတ်မျှသာ ဖြစ်၍၊ အနက် လုံး၀ မရှိ–ဟု ဆိုလိုသည်။] ဤဖွဲ့ခ်ိဝေသူ- တန်ခိုး အဖွဲ့အစုတို့၌၊ ၀ါ–တန်ခိုး အမျိုး မျိုးတို့၌၊ ဘဂဝါ-ထက်၊ ဥတ္တရိတရော–သာလွန်သူသည်၊ နတ္ထိ–ပ၀ါ၊ [တန်ခိုး အမျိုးမျိုးတို့ကို ထိုးထွင်းသိခြင်း (ရရှိခြင်း) ၊ သူတပါးတို့အား ဟောပြခြင်း ကိစ္စ၌ ဘုရားရှင်ထက် သာလွန်သူ မရှိတော့ပါ–ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဟိ–မှန်၏၊ အတီတဗုဒ္ဓါပိ- ဧရှး ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ ဤမာ ဤဗ္ဗိဓော–တို့ကို၊ ဒေသေသုံ- ခဲ့ကြပါကုန်ပြီ၊ အနာဂတာပိ – နေသော် ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ ဤမာဝ–ဤ၌ တန်ခိုး နှစ်မျိုးတို့ကိုသာ၊ ဒေသေဿန္တိ- မုကြပါလိမ့်မည်၊ တုမှေပိ–တို့သည်လည်း၊ တေသံ-ထိုဘုရားရှင်တို့၏၊ ဉာဏေန- နှင့်၊ သံသန္ဒိတွာ–၍၊ ဤမာဝ-တို့ကိုသာ၊ ဒေသယိတ္ထ–ကြပါကုန်ပြီ၊ ဤတိ- သို့၊ ဘဂဝါ, ဤဗ္ဗိဓောသု–တို့၌၊ အနုတ္ထရော– အဖြတ်ဆုံးပါတည်း၊ ဤတိ – သို့၊

ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊(ဟုတ္တာ)။ ဘန္တေ–ရှင်းပါ။ ကျမ်နာပိကာဂုဏေန– ကြောင့်လည်း၊ အဟံ၊ ဘဂဝတိ – ၌၊ ဧတံ–သို့၊ ဝါ–သို့ကလောက်၊ ပသန္နော– ပါ၏။ ကွတိ – ဤအနက်ကို။ ဒီပေတိ – ၏။ တ္တော၁တော–ဤမျှ အဝိုင်းအရှည် ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့်၊ [“အပရံ ပနဘန္တေ တေဖေါ်နဲတ္တရိယံ၊ ယတော ဘဂဝါ မမွဲ ဒေသေတိ” အစ “ဘဂဝတာ ဘိယျောဘိညာတရော အာသာ ယဒိဒံ ကုမ္ဘိဝိဓေ သု” အဆုံးရှိသောစကား တို့ကိုရည်ညွှန်းသည်။] မွေ့ သေနာပတိ-တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဒိဝါဋ္ဌာနေ-နေ့ နေထုန်အရပ်၌၊ (နေ့ သန့်စင်ရာ အရပ်၌၊) နိသိဒိတ္ဝာ-၍၊ သောဋ္ဌသ-ကုန်သော၊ ယေ အပရမ္ပမိယ ဓမ္မေ-အကြင် အပရမ္ပမိယ တရားတို့ကို၊ ဝါ-အကြင် အဆက်ဆက် ဖြစ်သော တရားတို့ကို၊ သမ္မသိ- သုံးသပ်တော်မူပြီ၊ တေ-ထို အပရမ္ပမိယတရားတို့သည်၊ ဝါ-ထို့ကို၊ ဒဿိတာဝ-ပြအပ်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ[တေဝ၌ ဧ၀ သဒ္ဒါကို ဒဿိတာ နောင် ဧ၌့ ထိုင်ပါ၊ ရှေးနိဿယ၌“တေစ”ဟု စ သဒ္ဒါရှိ၍။]

အညထာသတ္ထုဂုဏဒဿနာဒိ အဖွင့်

၁၆၀။ ကွဒါနိ–၌၊ (အပရမ္ပမိယ သောဋ္ဌသမ္မတို့ကို ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌)၊ အပရေနပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အာကာရေန-အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-အပြားအားဖြင့်၊[ဦးကာ၌ ပကာရသဒ္ဒါဖြင့် ပွင့်ထားပုံကို ကြည့်၍ “အပြား”ဟု ပေးပါသည်။] ဘဂဝတောဒ-၏။ ဂုဏော - ဂုဏ်တော်တို့ကို၊ ဒဿေန္တော-သည်၊ (ဟုတ္တာ) ယံ တံ ဘန္တေတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီး၊ တတ္ထ – ထို ယံ တံ ဘုန္တေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သဒ္ဒေန္တ ကုလပုတ္တန္တဝါဝိ

ဿမိနာဝိ။ ။ဤအပိဖြင့် ရှေးဦး ဆိုခဲ့ပြီးသော အပရမ္ပမိယ ဓမ္မများကိုသာ သိမ်းယူသည် မဟုတ်, နောက်၌ပြမည့် “ယံ တံ ဘန္တေ သဒ္ဒေန ကုလပုတ္တေန ပတ္တဗ္ဗံ”စသော ဂုဏ်တော်များကိုလည်း သိမ်းယူသည်၊ ထို့ကြောင့် ဝုတ္တာ ဝုတ္တ သမ္ပစ္ဆည်း ဟု မှတ်ပါ၊ မှန့်၏ – နောက်၌ပြမည့် ဂုဏ်တော်များသည်လည်း အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ကြည့်ညှိခြင်း၏ အကြောင်းကို ထင်ရှားစေသည်သာ၊ ဆွမ်နာပိတိ ဝိသဒ္ဒေါ နကဝဝံ ဝုတ္တာ ဿမ္ပစ္ဆာ ဟုတ္တာ ဟုတ္တာ ဟုတ္တ

(တွေ့) - ဟူသော ဤပါဠိ၌၎၊ သဒ္ဒါ - သဒ္ဒါရှိကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ နာမ-အမျိုးကောင်းသားတို့ မည်သည်၊ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာ - အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ - ဘုရားအလောင်းတို့တည်း၊ ထသ္မာ - ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ဗောဓိသတ္တတို့၏ သဒ္ဓါကုလပုတ္တမည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ယံ-အကြင် အရာသို့၊ သမ္ဘဉ္ဇတိ ဗောဓိသတ္တော နာ-သမ္ဘဉ္ဇ ဘုရားအလောင်းတော်သည်၊ ပတ္တဗ္ဗံ-

---

သဒ္ဓါ၊ပေ၊ ဗောဓိသတ္တာ။ ။ ဘုရားရှင်တို့၏ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သမ္ဗုဒ္ဓတ ဉာဏ်တော်ဟူသော သမ္ဘာသမ္ဖွေဓိဠို့ ယုံကြည်ခြင်းသော ကြောင့် အထူးအားဖြင့် သဒ္ဓ ကုလပုတ္တအရ ဘုရားအလောင်းတော်များကို ယုရုဒ်၏၊ မှန်၏- ထို ဗောဓိသတ္တတို့သည် မြတ်သောဆုကို ပန်တော်မူရာအခါမှစ၍ တစုံတယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကဖျ မပြောင်း လဲစေနိုင်လောက်အောင် မဟာဗောဓိဉာဏ်၌ ဒြိဂါဝ ခွန်တော်မှလျှံသည်။ ထို့ကြောင့် ဗောဓိသတ္တတို့၏ ဗောဓိဉာဏ်၌ ယုံကြည်မှု မပြောင်းလဲပုံကိုလည်းကောင်း, ဝါ ရှေ့ဖြည့် လျှင် ဗောဓိဉာဏ်ကို ရရှိခြင်းသည် ဟု ယုံကြည်သဖြင့် ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးဥ ယုံကြည်မှု မပြောင်းလဲပုံကိုလည်းကောင်း သိနိုင်သည်။

ဒွီဟာ။ ။ဗုဒ္ဓါနံ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ သဒ္ဒဟနတော ဝိသေသတော သဒ္ဓါ ကုလ ပုတ္တာ နာမ ဗောဓိသတ္တာ၊ မဟာဗောဓိသတ္တာတိ အဓိပ္ပါယော၊ ဧတ ဟိ မဟာဘိနိ ဟာရတော ပဋ္ဌာယ မဟာဗောဓိယံ သတ္တာ အာသတ္တာ လဂ္ဂါနိုယတဘာဝူပဂမနေန (မြဲသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သဖြင့်) ကေနစိ အသံဟာရိယတာဝတော (မဆွဲဆောင် အပ် သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း)၊ ယတော (ယင်းသို့ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်) နေသံ နကထဉ္စိ တဥ္စ (ထို မဟာဗောဓိ၌) သဒ္ဓါယ အညထတ္တံ (တချိုးတဖုံ၏ အဖြစ်သည်), အဟာတိ၊ ဓေတေနေဝ တေသံ (ထို ဗောဓိသတ္တတို့၏) ကမ္မဖလံ သဒ္ဓါယပိ အညထတ္တာ ဘာဝေါ (တမျိုးတဖုံ ပြောင်းလဲမှုမ၌ မရှိခြင်းကို) ဒီပိတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဒိဋ္ဌဟ။ ။ မဟာဗောဓိယံ သတ္တာ အာသတ္တာ လဂ္ဂါဂိုင် ကြည့်၍ " ဗောဓိယံ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သမ္ဗုဒ္ဓတ္တဉာဏ်တော်၌ + သတ္တော – ဋ္ဌိတပဲ ခွဲမြဲကုတည်း၊ ဗောဓိ သတ္တော " ဟု ပြု၊ သဝဝကဗောဓိသတ္တ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တ သမ္ဘဒ္ဒဗောဓိသတ္တ သုံးမျိုးတွင် သမ္ဗုဒ္ဓဗောဓိသတ္တကို ယူပါ၊ ထိုဗောဓိသတ္တကို မဟာသတ္တ, မဟာဗောဓိ သတ္တ, ဗုဒ္ဓါင်္ကုရ စသည်ဖြင့် သုံးစွဲပုံကို ဇာတကများ၌ ငွေ့ရသည်။ [အံ-၌၊ ၂၊ ၂၀၂ ၌ အခြားနည်းများ ရှိသေး၏။]

တသ္မာ သဒ္ဒညဲ ဗောဓိသတ္တေန။ ။ [ပါဠိတော် ကြည့်ပါ။] "ယံ တံ ဘာန္တေ့ သဒ္ဓေန ကုလပုတ္တေန ပတ္တမ္ဗံ၊ ဧဝံ၊ အနုပ္ပတ္တံ တံ ဘဂဝတော" ဟု ရှိ၏၊ ဤ၌ "သဒ္ဓေန" ဝယ် အတိသယအနက် အပိပါ၊ သော အသယတ္ထိအနက်ဟော ဏ ပစ္စည်းတည်း၊ လွန်ကဲသော သဒ္ဓါရှိသူ – ဟူလို။ [အသယတ္ထိအနက်ဟော ပစ္စည်းများ၏ ပတ္တတ ပသံသာ စသော အနက်များ၌ဖြစ်ပုံကို ပတ္တတေစ ပသံသာယံစသော မောဂ္ဂလ္လာန် စတုတ္ထကဏ္ဍ ၇၀ သုတ်လာ ဂါထာဖြင့် သိပ။]

ရောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ-ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋ္ဌံ ဟောတိ၊ ပန-ပရိယာဒ ပက္ခမ္ဘတပါး စောဒက ပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကိံ – အာဘယ်အစ္ဆာသို့၊ တေန - ထို သမ္ဘည္ဟ ဗောဓိသတ္တဿည်၊ ပတ္တဗ္ဗံ-နည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း)၊ နဝ– ကုန်သော၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂ– တို့သို့၊ (ပတ္တဗ္ဗ-ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း)။

အာဝဇ္ဇဝီထိယေနာတိ အာဒီသု - အာဝဇ္ဇ ဝီထိယေန အစရိုက်သော သမာသ်ပုဒ်တို့၌၊ ဝီထိယံ ထာမောတိ အာဒီနိ - ဝီထိယံ ထာမော အစရှိသော အစိတ်အစိတ် ပုဒ်ထိုသည်၊ [အာဒီဖြင့် ပရဂ္ဂဟပုဒ်ကိုယူ။] သမ္ဘာနေဝ –အလုံးစုံတို့သည်ပင်၊ ဝီထိယဝေဝစနာနိ- ဝီထိယ၏ ဝေဝုပ်ဝရိယာဿ် စကားလှယ်ထို့တည်း၊ တတ္ထ-ထို အာဝဇ္ဇဝီထိဒယ အ ထာမဝတာ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ [အာဝဇ္ဇဝီထိယေန ထာမ ဝတာ စသည်၌ အပေါင်းအာဓာရ အစိတ်အာဓေယ် စပ်။] အာဝဇ္ဇဝီထိယေနာ

တဖန်– ထို “ သင္ခေန ကုလပုတ္တေန ” ပုဒ်သည် “ အနုပ္ပတ္တံ တံ ဘဂဝတာ ”၏ အဓိသမ္ဗန္ဓိ၍ ထိုပုဒ်၏အနီးရှိ၌ တည်ရှိနေသည် ဟု ဆိုနိုင်၏။ ၅) အကြောင်းနှစ်ပါး ကြောင့် “သင္ခေန ကုလပုတ္တေန” သည် ထူးခြားသော အနက်ရှိသောပုဒ်ဖြစ်၍ “သမ္ဘည္ဟ ဗောဓိသတ္တေန”ဟု ဖွင့်နိုင်သည်၊ “အကြင်ဂုဏ်ကို အလွန်သဒ္ဓါရှိသော အမျိုးကောင်း သားသည် ရောက်ထိုက်၏၊ ထိုဂုဏ်ကို ဘုရားရှင်ရောက်အပ်ပြီ”ဟု ဆိုသဖြင့် “အလွန် သဒ္ဓါရှိသော အမျိုးကောင်းသား ” ဟူသည် “သမ္ဘည္ဟ ဘုရားအလောင်းတည်း” ဟု သိနိုင်သည်-ဟူလို။

ဋီကာ။ ။တည္ဒါတိ ယဿ အတိသယဝစနိဿ္ဓာဝသေန (အလွန်ကို ဆိုလိုခြင်း၏ အစွဲဒုံးဖြင့်လည်းဖူကောင်း) အနုပ္ပတ္တံ တံ ဘဂဝတာတိ သမ္ဘန္ဓရ သန်ခေနေနစ (သဒ္ဓါ တပါး၏ အနိုင်၌ တည်နေသဖြင့်လည်းကောင်း) ဝိသိဋ္ဌဝိသယံ (ထူးသော ဖြစ်ရာ အနက်ရှိ၏) သင္ခေန ကုလပုတ္တေနာတိ ဗျဒံ ပဒံ၊ တံ၌။ [နိဿယဘွိမှု အင္ဂကထာ ဧဒ္ဒုးဝါကျ၏အနက်ကို ထုံးစံအတိုင်း စွဲလိုက်သည်။]

လောကုတ္တရမဂ္ဂ– ။ ။အလုံးစုံသောဘုရားရှင်တို့ ရောက်ထိုက် ရထိုက်သောဂုဏ် ဟူသည် အဠကထာ သာဝိပုတ္တာသီတနာဒ အဒ္ဓင်၌ ပြဲခဲ့သည့်အတိုင်း များးစွာ ရှိ၏၊ အချုပ်မှာ- အဓိန္ဒေ့ယျ အဝရိယမေယျ ဂုဏ်တော်များတည်း၊ ထို ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်အားလုံး ကို ရရှိဖို့ရန် အခြေခံအကြောင်းမှာ လောကုတ္တရတာရား ကိုးပါး ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့် “နဝ လောကုတ္တရမဂ္ဂ” ဟု ဆိုထားသည်။ [လောကုတ္တရမဂ္ဂ သမဓိဝမ္ဘ သမ္ဘဗုဒ္ဓ ဂုဏာသမဓိဝမဿ “နဝ လောကုတ္တရမဂ္ဂ”ကိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

အာဝဇ္ဇ ဝီထိယေနာတိ အာဒီသု။ ။သမောသပဒေသေ “ ဝီထိယံ ထာမောတိ” အာဒိနိုင် အဝယဝပဒါနိ့၊ အာဒိ သင္ခေန ပရဂ္ဂဟပဒံ သင်္ကဿတိ (သိမ်းယူ၏) နဲ့ ခေရယ္ဟပဒံ၊ နဲ့ ဟိတံ (ထိုခေရယ္ဟပုဒ်သည်) ဝီထိယ ဝေဝစနံ၊ အထ ဓေါ ဝီထိယဝန္ဓံ ဝါစကံ (ဝီထိယ၌ရှိသူကို ဟောသောပုဒ်တည်း) ၊ ဧရုဟယ+ နိယုဇ္ဇောတိ ဟိ ခေဒရ ဧယ္ဟေ။–ဋီကာ။

တိ-ကား။ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယေန – ချီမြှောက်အာဝဇ္ဇသော ဝီရိယရှိသော။ ထာမဝတာတိ--ကား။ ထာမသမ္ပန္နေန– ဝီရိယအစုစုံမှီးနှင့်ပြည့်စုံသော။ ထိရဝီရိယေန– ခိုင်မြဲသော ဝီရိယရှိသော။ (သဒ္ဒေန ကုလပုတ္တေန–ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)။ ပုရိသထာမေနာတိ-ကား။ ထာမဝတာ--ဝီရိယစုစုံမှီးရှိသော။ တေန-ထို အမျိုးကောင်းသားသည်၊ ဝါ- ထို သမ္မာညဘုရားအလောင်းသည်၊ ယံ- အကြင် လောကုတ္တရထာထုံးကိုးပါးသို့။ ပုရိသထာမေန-ယောကျ်ား၏အစုစုံမှီးဖြင့်၊ ပတ္တမွှံ-ထိုက်၏။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အနုန္တရဝဒဒ္ဒယေပိ- အခြားမဲ့ဖြစ်သော ပုဗ်ဒန္ဓစိပါးအပေါင်းဥလည်း၊ သေဝ- ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်ပင်၊ နယော- အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်ကြောင်း အစီအရင်တည်း။ [ပုရိသဝီရိယေန ပုရိသပရက္ကမေနတို့ကို အနန္တရဝဒဒ္ဒယဟု ဆိုသည်။]

ပုရိသဓောရယေနာတိ – ကား။ အသမဓမ္မရေဟိ - အခြားသူတို့နှင့်မတူသော ဝီရိယဟူသော ဝန်ရိုက်နှံသော၊ ဗုဒ္ဓေဟိ - တို့သည်၊ ယာ ဓုရာ – အကြင် လုံ့လ ဝီရိယဟူသော ဝန်ကို၊ ဝဟိတမ္မာ - ဆောင်ထိုက်၏၊ တံ ဓုရံ - ထို လုံ့လ ဝီရိယဟူသော ဝန်ကို၊ ဝဟာမသမထ္ထေန– ဆောင်ခြင်း၌ မွှမ်းနှံ့သော၊ (ဆောင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော)၊ မဟာပုရိသေန-ယောကျ်ားမြတ်သည်၊[ဘုရားအလောင်းကို ရည်ရွယ်သည်။] (ပတ္တမွံ ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ အနုပ္ပတ္တံ တံ ဘဂဝတာတိ-ကား၊

ဓောရမ္ဟာ။ ။ဓုရံ ဝဟာ သမထ္ထေနကိုကြည့်၍ "ဓုရံ+ဝဟတီတိ ဓောရမ္ဟော" ဟု ပြုသင့်၏၊ မောဂ္ဂလ္လာန် စတုဏ္ဏာဒိကဏ္ဍ (၁၂၀) သုတ်၌လည်း ဤအတိုင်းပင် ပြု၍ "ယှဏ်" ပစ္စည်းသက်ထားသည်၊ ဋီကာဌကား–အန္ဒကထာအဇ္ဈင်္ဂကို အဓိပ္ပါယဖွင့်ဟု ယူဆ၍ နိယုတ္တတ္တိဒ်တို ပြုသည်။

အသမဓုရေဟိ ။ ။ အနုညသာဓောရဏ္ဍ ဓုရေဟိ၊ ပရေသံ အသယ္ဟ သဟနာ (မခံနိုင်သောအရာကို ခံနိုင်ရည်ရှိတော်မူကုန်၏) ဟိ လောကနာထာ၊–ဋီကာ၊ ဧဒိယ ရှိသူများသည် ကြိုးကြိုးစားစား အလုပ်လုပ်လေ့ရှိသဖြင့် ဝိဒိယ မရှိသူများထက် ပင်ပန်းကြ၏၊ "ဝိဒိယ" ဟူသည် အခိုန်မှန်မှန်ဖြင့် ကြိုးကြိုတင်တင် ကြိုးစားရသောအရာဖြစ်၍ "ဒုခ-တာဝဂ်"ဟုပင် ဆိုရ၏၊ ထိုတာဝဂ်ကို ဆောင်ရာတွင် သာမန်လူတို့ ခံနိုင်ရည်မရှိကြ၊ ဘုရားရှင်တို့ကား ဝိဒိယပါရမီတော်ကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့သဖြင့် လောကဓ္ဓံ သူများတကာ အဆင်းရဲခံနိုင်သောအရာကို ရွှံ့ရွှံ့ပြိုင့် ခံနိုင်ရည် ရှိတော်မူကြပါပေသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဘုရားဖြစ်သောအခါ တလောကလုံးဘွဲ့တင်ရိုးကိုးစား အားထားလောက်သော "ဗယတ္တာ" ဘွဲ့းတော်ကို ရရှိတော်မူကြသည်။

တံ သဠံ။ ။ထိုးစိုအတိုင်း အနိယမဝါကျကိုကြည့်၍ "လောကုတ္တရာ ၉ ဗါး"ဟု ပေးပါသည်၊ ဋီကာဌကား–"အစိန္တေယျာ ပရိမေယျတောဒံ ဗုဒ္ဓါနံ ဂုဏဇာတံ (ဂုဏ်အပေါင်း)"ဟု ရသင့်သမျှ ဖွင့်ထားသည်။

သဒ္ဒံ – သော၊ တံ – ထို လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးသို့၊ အတီတာနာဂတ ဗုဒ္ဓေါ–တို့သည်၊ ပတ္တဗ္ဗံ-ထိုက်၏၊ သမ္ဗမေဝ-အလုံးစုံသော လောကုတ္တရာတရား သို့ပင်၊ အနုပုတ္တံ-အစဉ်ဆွေးကျတော်မူအပ်ပြီ၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဉိနေဒ-ယုတ်လျော့သော (လို့နေသော်)၊ ကေဂုဏောပိ-တပါးသော ဂုဏ်သည်လည်း၊ နတ္ထိ–ရှိတော်မမူ၊ ဣတိ– သို့၊ ဒဿောတိ- ၏။ [အတိတ် အနာဂတ် ဘုရားရှင်တို့ ရထိုက်သော ဂုဏ်အားလုံးကို ရရှိတော်မူပြီးဖြစ်သည်၊ တပါးတစလေမှ လိုနေတာ မရှိပါ- ဟု ဆိုလိုသည်။]

ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂန္တိ - ကား၊ ဝတ္ထုကာမေသု - ဝတ္ထုကာမတို့၌၊ (ကိလေသကာမ၏ တည်ရာ ၀ါးဖြာအာဒုံ ကာမဂုဏ်တို့၌)၊ ကာမသုခလ္လိကာနုံ ယောဂံ – ကိလေသော ကာမနှင့် တကွဖြစ်သော ချမ်းသာ၌ ငြိကပ်

အတီတာနာဂတာပေါ၊နတ္ထိ။ ။ပါဠိမိတာ (ပါဠိမိအားလုံး၏ ဖြစ်ကြောင်း ရှေးကောင်းမွန်) ဗုဒ္ဓဂဏာ,ဝေနေယျသတ္တာတိ ယသ္မာ ဗုဒ္ဓံ တယံ (ဤသုံးမျိုး) သဒ္ဒေသဖြစ်ဗုဒ္ဓါနံ သမာနမေဝ၊ တသ္မာ အာဟ " အတီတာ နာဂတာ၊ပေါ၊ ဉိနော နတ္ထိ " တိ။– ဋီကာ။ [ပါဠိမိတာနှင့်ဝပ်၍ မှတ်စွဲယ်ကို ဝရိယာပိဠုဂ၊ ၉၂၇၂, ၂၇၃ ၌ ရှု။]

ကာမေသု။ ။"ဝတ္ထုကာမေသု"ဟု ဖွင့်၏၊ ရူပသဒ္ဒစသော အာရုံ၀ါးပါးသည် ကိလေသာ ကာမ၏ တည်ရာ (အာရုံပြုရာ) ဖြစ်၍ "ဝတ္ထု"ဟု ခေါ်၏၊ အလိုရှိအပ်သောကြောင့် "ကာမ"ဟုလည်း ခေါ်၏၊ အခြားနေရာ၌"ကာမဂုဏာ"ဟု သုံးစွဲပုံတို့ကြည့်၍ မြန်မာတို့က"၀ါးဖြာ အာရုံ ကာမဂုဏ်"ဟု နားလည်နေကြသည်။

ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂံ။ ။အလွန်ယတိတိတိ အလွန်ကာ၊[အာ+လီ-အလွန်ယနအနက်ဟော+ဏ္ဏု။] ဏ္ဏုကို အက ပြု၊ ဏ္ဍုတ္တိလိုက်ထုံးစံအတိုင်း " အ " ကို ဏ္ဍုပြု၊ လဒ္ဓဒေဘော်လာ,အာဒို့ ရသေ၊ ဏ္ဍုတ္ထိဒေဘတက ဤ ပစ္စည်းဖြင့်"အလွန်ကာ"ဟု ဖြစ်သည်၊ အလွန်ကာ+ဟုတ္တာ+အနယောဂေါ အလွန်ကာနုယောဂေါ=ငြိကပ်ဝတ္ထုတာ သာဃာသည် ဖြစ်၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်မှု=ထပ်ကာထပ်ကာ ခံစားမှု။ [ကာမသုခေ အလွန်နာဟုတ္တာ အနုယုဉ်နုံ၊– ဋီကာ။]

ဆက်ပါဦးမည်။ ။ ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်ကို ခံစားသောအခါ ကိလေသာကာမနှင့် တကွ ဖြစ်သော "သုခ ဝေဒနာ" ဖြစ်၏ (ရောဘမူ သောမနဿ ဝေဒနာတည်း)၊ ထိုကို"ကာမသုခ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသုခကို သတိရ၍ ချမ်းသာလိုသော (ခံစားလိုသော) နောက်နောက် ကာမတဏှာဖြစ်၏၊ ထို တဏှာသည် ရှေးရှေးကာမသုခနှင့် ဆက်နွယ်နေရကား"ကာမသုခလ္လိကာ"မည်၏၊ ထိုတဏှာမျိုး နောက်ထပ်ဖြစ်သည်ကို "အနုယောဂေါ"ဟု ဆိုသည်။ [ကာမသုခ + အလွန်ကာနုယောဂေါ ကာသုခလ္လိကာနုယောဂေါ။] ဋီကာကို ဖီသော အဓိပ္ပါယ်တည်း၊ ကာမသုခလ္လိကာ၌ လွှဲက အနက် မရှိ ဟု ဖွင့်သော နည်းလည်းရှိသေး၏၊ ဓမ္မစက္ကြာအဖွင့် သာရတ္ထ-၃၊ ၁၆၉၊ ဝိမတိ–၂၊ ၉၀–စသည်၌ ကြည့်။

တ္ထယ်တာသည်ဖြစ်၍၌ အဖန်ဖန်အား‌ထုတ်မှုကို၊ ဝါ– ကာမချမ်းသာ၌ ငြိကပ်တ္ထယ်တာသည်ဖြစ်၍၌ အဖန်ဖန် အား‌ထုတ်မှုကို၊ (နစ အနုယတ္ထော-ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)။

အညေ–အခြားကုန်သော၊ ကေဏ်ိယ ဇဋိလာဒယော – ကေဏ်ိယ ရသ္မေ အစရှိကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ (ပရိစာရေန္တိ–၌စပ်) ကော - ဆာတယ်သူသည်၊ ပရလောက် - နောက်လောကကို(နောက်ဘဝကို)၊ ဇာနာတိ-ရှိမှန်း‌သိသည်း၊ မုဒုကာဃ – နူးညံ့သော(သိမ်မွေ့ နုယ်သော)၊ လောမ သာဃ–နူးညံ့သော အမွေးရှိသော၊ ဣမိဿာ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ဤပရိဗိုဇ်မလေး၏၊ ဗဟာဃ-လက်မောင်း၏၊ သမ္မဿေ - အတွေ့အထိသည်၊ သုခေါ - ချမ်းသာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ‌ဉ်၊ မောဋ္ဌိပန္ဓာဟိ – ဖွဲ့အပ်သော ဥဩဂျောင်ဆပ်ပင် ရှိကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇိကာဟိ - ပရိဗိုဇ်မကလေးတို့ကို၊ ပရိစာရေန္တိယထာ –

ကေဏ်ိယ ဇဋိလ ။ ။ဣကေဏ်ိယရသ္မေသည် မူလကပင် ဓနရှင်ဖြစ်၏၊ ရသ္မေဖြစ်သောအခါလည်း ပစ္စည်းဝတ်ိုးပွားအောင် ကြိုးစား‌၏၊ နေ့အခါ ရသ္မေဝတ်ဖြင့်နေ၏၊ ညဉ့်အခါ ကာမချမ်းသာကို ခံစား‌၏၊ ထို့ကြောင့် ''ကေဏ်ိယ ဇဋိလာဒယော'' ဟု ပုံစံထုတ်ထား‌သည်။ [အကျယ်ကို ဝိနယမဟာဝဂ္ဂ ဘေသဇ္ဇက္ခန်ဓက၊ မဏ္ဍိမပဏ္ဏာသ သေလသုတ္တာ၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာတို့၌ ရှု၀ါ။]

ကော ဇာနာတိ ပရလောကံ။ ။ကော ဇာနာတိ ပရလောကံ '' အတ္ထိ ''တိ၊ (နောက်ဘဝ ရှိတယ်လို့ ဘယ်သူသိသလဲ)၊ ဣဒ္ဓေ ကော (ဒိဂိစ္ဆမှာ ဘယ်သူမှ မသိနိုင်)၊ ကေဝိသဃော ယံ ဒူန္ဒြိယဓေါရေ(ဤမျက်စိ စသည်တို့၏ ကျက်စားရာ အာရုံ-ယခု မျက်မြင် ကိုယ်တွေ့ အရာသည် တခုတည်း‌သော အရာဖြစ်၏၊ နောက်ထပ် ဘာမျှမရှိ)၊ ဒူတံ စေပိဿိ (ဤသို့ သေလျှင် ဘဝပြတ်၏ဟူသော ဥစ္ဆေဒအယူရှိသူ)၊ ဟုတ္ထာတိ အဓိပ္ပါယော၊–ရှိကာ။ ['' တဘဝသာရှိ၏, နောက်ဘဝ မရှိ''ဟု ယူဆသူမှား‌သည် အကုသိုလ်ကို ရဲရဲကြီး ပြုကြသည်- ဟု မှတ်ချက် ယူပ။။]

ပရိစာရေန္တိ။ ။''အတ္တာနဉ္စ ပါရိစာရိကံ ကရောန္တိ''ဟု ဋီကာ ပဌမဖွင့်၏၊ ဤနည်း‌ဖွဲ့ ''ပရိစာရေန္တိ'' ဝယ် ''ပရိ+စရ'' သည် '' ပါရိစရိယ'' အနက်ဟော‌တည်း၊ ကာရိတ်ပစ္စည်း၊ ''ပရိဇိဗ္ဗဇမလေးများ‌ကို ပြုစုစေ''ဟုဆို၌ ''ပရိဇိဗ္ဗဇမလေးများ‌ကို မိမိ၏ အလုပ်အကျွေး ဧနီးမလေး‌များ‌အရာ ထား‌ကြသည်–ဟူလို၊ ဤအဓိပ္ပါယ်အရ ''ဓော့ဒြိ ဗန္ဓဒါဟိ ပရိမ္ဘာဇိကာဟိ''သည် ပရိစာရေန္တိ၌ ဓာတ် ကတ္တား, ကာရိတ်ကံတည်း၊ ဤအတိုင်း ပဌမနည်းပေး‌ထား‌သည်။

ဒုတိယနည်း။ ။''ဒူန္ဒြိယာနိ ဝါ တတ္ထ (ထို အာရုံတို့၌) ပရိတော စာရေန္တိ'' ဟုသော ဋီကာဒုတိယနည်း‌အလို ပရိသည် ပရိတော (ထက်ဝန်း‌ကျင် ဟိုဟိုဒီဒီ) အနက်ဟော၊ စရသည် လှည့်လည်ခြင်း အနက်ဟော၊ ကာရိတ် ဏော ပစ္စည်း၊ ထို့ကံကို''ဒူန္ဒြိယာနိ'' ဟု ထည့်သည်၊ '' ဒူန္ဒြေတို့ကို ထက်ဝန်း‌ကျင် လှည့်လည်စေ ''

ပြုစုလုပ်ကျွေးစေကြွကုန်သကဲ့သို့၊ သမ္မတ္တံ သမ္မတ္တံ-ဆောက်လာဆောက်လာသော၊ ရူပါဒိ အာရမဏံ-ရူပအစရှိသော အာရုံကို၊ အနုဘဝမာနာ- ခံစားကုန်လျက်၊ ကာမသုခံ-ကာမချမ်းသာကို၊ အနုယုတ္တာယထာ-အဖန်ဖန်အား၊ထုတ်ကြသကဲ့သို့၊ ဝေ-တူ၊ နအနုယုတ္တော- မမူ၊ (တနည်း) မောဠိပန္နာဟိ - ကုန်ကော၊ ပရိမ္ဟာဇီ ကာဟိ - ပရိဗိုင်မ တို့နှင့်အတူ၊ သမ္မတ္တံ သမ္မတ္တံ — သော၊ ရူပါဒိအာရမဏံ- ကို၊ အနုဘဝမာနာ—ကုန်လျက်၊ ကာမသုခံ - ကို၊ အနုယုတ္တာ-ကုန်သည်၊(ဟုတ္ဝာ)၊ ပရိစာရေန္တိယထာ—ဤနေ့တို့ကို ထက်ဝန်းကျင် လှည့်လည်စေကြသကဲ့သို့၊ ဝေါ-ပျော်ပျော် ပါးပါး ခံစားကြသကဲ့သို့၊ ဝေ—တူ၊ နအနုယုတ္တော- မမူ၊ ဣတိ-သို့၊ ဒဿေတိ — ၏။

ဟိနန္တိ — ကား၊ လာမကံ - ယုတ်ညံ့သော၊ ဂမ္မန္တိ - ကား၊ ဂါမဝါသိနံ-ရွာ၌ နေသူ လူတို့၏၊ ဝါ - ရွာသူ ရွာသားတို့၏၊ ဓမ္မံ - အကျင့်ဖြစ်သော၊ ပေါထုဇ္ဇနိကန္တိ — ကား၊ ပုထုဇ္ဇနေဟိ - ပုထုဇဉ်တို့သည်၊ သေဝိတမ္ပံ - မှီဝဲထိုက်

ဟူရာ၌ မိမိ၏ ဖျက်ဆီး နားစသည်တို့ကို အဆင်း အသံစသော အာရုံဆိုသို့ပို့၍ လှည့်လည် ဖြတ်ပြီးလဲ တမျိုးပြီးတမျိုး ခံစားနေသည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဤနည်း၌ မောဠိဗန္ဓဘိ ဝန်ဖွာဖိကာဟိတ္တိုသည် ကရိုဏ်း (သို့မဟုတ်) သဟဇ္ဇာဖြစ်သင့်သည်။

ဓမ္မံ၊ ‘‘ဂါမဝါသိနံ’’ ဟု ဇွင့်၊ ‘‘ဂါမဝါသိနော ရွာဖြင့် ဌာနိဖြစ်သော လူအိုတို့ ယူစေလို၍ ‘‘ဂါမဝါသိနံ’’ ဟု ဇွင့်၊ ‘‘ဂါမဝါသိနော+အယံ - ဂမ္မော=ရွာသူ ရွာသားတို့၏ + ဥစ္စာ ဖြစ်သောအကျင့်’’ ဟု ဈာပံ တမ္ပိတ်ပြု။ [ဂမ္မောတိ ဂါမဝါသိနံ သန္တကော, တေဟိ သေဝိတမ္မတာဃေ - သာရဏ္ဍာ(၃၁၁ဖြင့်)။] သဒ္ဒါ ကျမ်းတို့၌ကား ‘‘ဂါမေ+ဘဝေါ-ရွာ၌ဖြစ်သောအကျင့်’’ဟု ဘာဝတမ္ပိတ်ပြုသည်၊ [ရူပဝိဒ္ဓိ၊ ၂၃၁။] ရွာ၌ဖြစ်သော အကျင့်ဟူသည်လည်း ရွာသူ ရွာသားတို့၏ အကျင့်ဝင်ဖြစ်၍ အမြဲ၊ငယ် အတူပင်။

ပေါထုဇ္ဇနိကံ။ ။ပုထုဇ္ဇနာနံ+အယံ—ပေါထုဇ္ဇနိကော ဟုပြု၊ အများအားဖြင့် ထို ကာမဂုဏ် ချမ်းသာကို ပုထုဇဉ်တို့ ဖြိုဝဲလေ့ရှိသောကြောင့် ပုထုဇဉ်တို့၏ဥစ္စာ ဟု ဆိုနိုင်ရကား ‘‘ပုထုဇ္ဇနေဟိ သေဝိတမ္ပံ’’ဟု အဓိပ္ပါယ် ရွင်းသည်။ [ပုထုဇ္ဇနာနံ ဇ္ဈာန္တိ ဧပါထုဇ္ဇနိကံ၊ ယထာ (အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်) ပန တံ (ထို ကာမသုခ သည်) ပုထုဇ္ဇနာနံ ဇ္ဈာန္တိ ဝတ္တမ္ပတံ လဘတိ၊ တံ (ထို အခြင်းအရာကို) ဧသေတုံ ပုထုဇ္ဇနေဟိ ဧသေတိတမ္ပန္တိ အာဟာ=ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌ ကာမသုခံ ပုဒ်တစိတ်ကိုငဲ့၍‘‘ပုထုဇ္ဇနာနံ+ဇ္ဈာ-ပေါထုဇ္ဇနိကံ’’ ဟု နုပဲလိန်ဖြင့် ဆိုဟန်ဘူး၏၊ ဤဋီကား၊ ကာမသုခလို့ကာနုယောဇဉ် စပ်ရမည် ဖြစ်ခဲ့သောကြောင့်လည်းကောင်း, ‘‘ယော စာယံ ကာမေသု ကာမသုခလို့ကာနုယောဂေါ ဟီနော ဂမ္မော ပေါထုဇ္ဇနိကော’’ဟု ဓမ္မစတ္ထပဝတ္တနသုတ် ဝါဒိဋ္ဌတော်ရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း ပုံလိန်ဖြင့်ဆိုလိုက်သည်။ [အဋ္ဌကထာဋ္ဌ ဟီနံ ဂမ္မံစသည်ဖြင့် ရှိခြင်းမှာ ပါဋိတော်အတိုင်း ဒုတိယန္တထာခြင်းသာ ဖြစ်သည်။]

သော၊ အနုရိယန္တိ -- ကား၊ နန်းဒွေါသံ - အပြစ်ရှိသည် မဟုတ်သော၊ ဝါ - မစင်ကြယ် မသန့်ရှင်းမဟုတ်သော၊ ဝါ-တန်ည်း၊ အရိယေဟိ-အရိယာတို့သည်၊ နာ သေဝိတဗ္ဗံ - မမှီဝဲထိုက်သော၊ အနုတ္တသဉ်တန္တိ - ကား၊ အနုတ္တ သံယုတ္တ် - စီးပွားနှင့် မစပ်ယှဉ်သော၊ ဝါ - အမျိုးမျိုးသော မကောင်းကျိုးတို့နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ (ကာမေသု ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ် - ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်။) အတ္တကိလမထာနုယောဂန္တိ - ကား၊ အတ္တနော -- မိမိ၏၊ အာတာပနံ ပရိတာပနာနုယောဂံ-- ရွှေရူ ပူလောင်စေကြောင်း အကျင့်ကို အဖန်ဖန်အားထုတ်မှုတို့၊ (နစ အနုယုတ္တော -- ဟု

အနရိယံ။ ။အရိယသဒ္ဒါသည် နိဒ္ဒေါသဗျ (ကိလေသာ အပြစ်မရှိခြင်းအနက်) ဟောတည်း၊ ထို အနက်ကိုပင် ပုဂ္ဂလပညတ္တိ ၌၊ ဝုစ္စ -- ၌ ပရိယုဒ္ဌာန ဟု ဆိုသည်၊ ဋီကာတို့လည်း “ ဝိသုဒ္ဓေါ ဥဒ္ဒုမော ” ဟု ဖွင့်လေ့ရှိကြသည်၊ [ယသ္မာ ပန နိဒ္ဒေါ သဗ္ဗော အရိယဇ္ဈော၊ တသ္မာ အနရိယန္တိ ဝုတ္တံ၊--ဋီကာ။] နဝါ အရိယေဟိ သေဝိတဗ္ဗံ ဟူသော ဒုတိယနည်း၌ကား၊ -- အရိယသဒ္ဒါသည် “ အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် ” အနက် ဟောတည်း၊ အရိယာနံ+အဃ်-အရိယော=အရိယာဘို့၏၊ ဥစ္စာ ဟု ဒုဒံတဗ္ဗိတ်ပြု၊ ဏ ပစ္စည်း။ [အနရိယော တိ နာ အရိယော နာ ဝိသုဒ္ဓေါ နာ့ဥဒ္ဒုမော၊ နဝါ အရိယာနံ သန္တကော၊--သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၁၆၉။]

ဒုက္ခံ။ ။ဒုက္ခယုတ္တံကို ကြည့်၍“ ဒုက္ခနံ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲခြင်း”။ [ဒုက္ခ+အ။] သဗ္ဗနီတိ နှင့် ဝေတ္တဗ္ဗသင်္ဂဟတို့၌ ဒုက္ခတဏှာရှိသည်၊ ဒုက္ခံ + တေသ + အတ္ထိတိ ဒုက္ခံဟု ပြု၊ “ဒုက္ခမံဝါ”ဟုသော ဒုတိယနည်း၌၊ ဒုး+ခမ်း+ဂ္ဂါဝုစ္စည်းဖြင့်“ဒုက္ခံ”ဟု ဖြစ်၏၊ ဒုက္ခမနံ ဒုက္ခံ=ခဲယဉ်းသဖြင့် သည်းခံခြင်း၊ ဝါ အခံရခက်ခြင်း၊ ဒုက္ခံ+တေသ+အတ္ထိတိ ဒုက္ခံ-ဟု ပြု၊ ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ခံရခြင်း၌သော အတ္ထကိလမထ။ [ဒုက္ခံ+တေသ+အတ္ထိတိ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခမနံ တေသာတိ ဒုက္ခံ၊--ရူကာ။] တနည်း-ဒုက္ခေန+ခမိတမ္ဘိတ် ဒုက္ခံ=ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ခံထိုက်သော အတ္တကိလမထအကျင့်။

ပုတ်ချက်။ ။ဤ၌လည်း အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ဝယ် ဒုတိယန္တွေ့ရှိသော ပါဠိတော်အတိုင်း ဖွင့်သည် ဟု ယူပါ၊ မှန်၏ -- ၌ ဒုက္ခံသည် အတ္တကိလမထာနုယောဂ၏၊ “ဝိသေသန”ဖြစ်၏၊ “ယော စာယံ အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ ဒုက္ခော အနရိယော အနတ္ထသံဟိတော” ဟု ဓမ္မစက္ကပဝတ္တန ပါဠိ၌ရှိသည်။

အနုယောဂပနံ ။ ။ အနုယောဂံ၌ ဒုတိယာဝိဘက်ကို ကံအနက်ဟော ဟု မှတ်ပါ၊ ၍အာလို “ အနုယောဂံ+အနုယုတ္တော=အနန်ဖန် အားထုတ်မှုကို + အား ထုတ်” ဟု ဆိုသဖြင့် ,ကံနှင့် ကြိယာတို့ အရမကွဲသော်လည်း ကွဲသကဲ့သို့ ဆိုအပ်သော အဘေဒေါပစာရ စကား၊ ဟု မှတ်၊ တနည်း- ဒုတိယာဝိဘတ်ကို ကြိယာဝိသေသန အနက်၌ သက်စေ၍ “အနုယောဂံ-အဖန်ဖန် အားထုတ်သည် မည်လောက်အောင်” ဟု ဝေး၍, အနုယုတ္တောဒို့ ကြိယာဝိသေသန စပ်။ [အနုယုဉ္ဇန် အနုယောဂေါ၊ တံ အနုယုတ္တောတိ ဥပယောဂဝစနံ ဒဠ္ဠံ ဘာဝနပုံသကံ ဝါ။--မူလဋီ-၃၊-၄၂။]

ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဒုက္ခန္တိ–ကား၊ ဒုက္ခယုတ္တံ-ဒုက္ခနှင့် ယှဉ်ခဲ့သော၊ ဝါ-တနည်း၊ ဒုက္ခမံ - ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ခံရခြင်း ရှိသော၊ (အတ္ထကိလမထာနုယောဇံ - ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။

ဧကေ– အချို့ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ ကာမသုခလွန်ကာ နုယောဇံ- ကိလေသာကာမနှင့်တကွဖြစ်သော ချမ်းသာ၌ ငြိကပ်တွယ်တာသည် ဖြစ်၍၌ အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ ဝါ–ကာမခုချမ်းသာ၌ ငြိကပ်တွယ်တာသည် ဖြစ်၍၌ အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ ပရိဝဇ္ဇေဿာမ–ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်အံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ကာယကိလမထံ–ခန္ဓာကိုယ်၏ ပင်ပန်းကြောင်းအကျင့်သို့၊ အန္တ ဓေဝန္တိယထာ-ပြေးသွားဝင်ရောက်ကြကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တတော–ထို့ အတ္တကိလမထအကျင့်မှ၊ မုဠ္ဆာမ - လွတ်မြောက်ကြကုန်အံ့၊ (လွတ်မြောက် အောင် ကြိုးစားကြကုန်အံ့၊)ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍ ၊ ကာမသုခံ-ကိလေသာကာမနှင့် တကွဖြစ်သော ချမ်းသာသို့၊ ဝါ-ကာမချမ်းသာသို့၊ အန္တဓာဝန္တိယထာ - ကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ဓေါ-တူ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ နု (အနုဓာတိ)-ပြေးသွားဝင်ရောက် တော်မူသည် မဟုတ်။ [အတ္တကိလမထ , ကာမသုခနှစ်ပါးသို့ ပြေးဝင်တော် မူသည် မဟုတ်။]

[ထိုကို အနုယအားဖြင့် ပြလိုရှိ၍ "ဘဂဝါပန" စသည်မိန့်။] မန-အဟုတ် ကား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဥဘော-ကုန်သော၊ တေအန္တေ – ဤ အဖိုအစုတို့ကို။ [အန္တသဒ္ဒါ ဘာဂ အနက်ဟောဟု သာရတ္ထဒီပဏီ(၃၊၁၆၈-၌ ဖွင့်၏။] ဝေဒေတွာ-ရှောင်တော်မူ၍၊ (ပဋိပန္နော-၌စပ်)၊ [ယာသာကို သမ္မာပဋိပတ္တိနှင့် တွဲပါ၊ အာကာရဝဝါကျကို အတ္ထဝိသုဒ်းသွင်း၍ အနက်ပေးထားသည်]၊ ဘိက္ခဝေ-ဘိက္ခုတို့၊ တထာဂတေန-သည်၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓါ - ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်သော၊ စက္ခု ကရဏီ – ဉာဏ်မျက်စိကို ပြုတတ်သော၊ [သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ခွင့်ရာ ဉာဏ်

တတော မုဠ္ဆာမ။ ။စာအုပ်များ၌ ရှုခေါ်ဖြင့် "မုဠ္ဆိသာမ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုပုဒ် သည် " စာဂ - စွန့်လွှတ်ခြင်း" အနက်ဟောတည်း၊ ကံကို အမြဲငဲ့၏၊ တရံတခါ အပါဒါန်ကိုလည်း ငဲ့၏၊ ဥပမာ - မုဠ္ဆတိ မိဂံ မန္ဒနာ-အခန္ဓာဝ် အမွှေ သမင်ကို လွှတ် လိုက်၏"စသည်တည်း၊ ဒီဝါဒိ မုဠဘော်ကား "မောဂ္ဂ-လွှတ်မြောက်ခြင်း" အနက်ကို ဟော၏၊ အပါဒါန်ကို အမြဲငဲ့၏၊ ဥပမာ--ဖလိမုဠ္ဆတိ ဒုက္ခသွာ၊ ဖွဲတွေဟပ် သမ္မပါသေဟိ စသည်တည်း၊ " အမိမုဠ္ဆတိ - စွဲနှဖြဲဖြဲ သက်ဝင်၏" စသည်ဖွဲ့ကား၊ ကံကို ငဲ့သေး၏၊ ဤနေရာ၌မူ "တတော-ထို အတ္တကိလမထအကျင့်မှ" ဟု အပါဒါန်ဖြင့် သုံးထားသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုအပါဒါန်အဖြင် ကံလည်းမရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း "မုဠ်သာမ-လွှတ်မြောက်ကြကုန်အံ့၊ လွှတ်မြောက်အောင် ကြိုးစားကုန်အံ့" ဟု ဒီဝါဒိ ရှာ ရှိသင့်သည်၊ သို့မဟုတ်လျှင် "တံ - ထို အတ္တကိလမထအကျင့်ကို၊ မုဠ္ဆိသာမ – စွန့်လွှတ်ကြကုန်အံ့" ဟု ရှိရမ္ပေလိမ့်မည်။

မျက်လုံးကို ဖွင့်ပေးတတ်သော - ဟု ဆိုလိုသည်။] မစ္ဆိုမာ - ကာမသုခလွန်ကာ နုယောဂ အကျင့်, အတ္တကိလမထာနုယောဂ အကျင့် နှစ်ပါးတို့၏ အလယ်၌ ဖြစ်သော၊ [ထိုနှစ်ပါးတို့မှ အလွတ်ဖြစ်သော လမ်းစဉ်တမျှ၊ - ဟူလို။] ပဋိပဒါ- မဂ္ဂင်ရှစ်ရပ် အကျင့်မြတ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ ဝေ-သို့၊ ဝုတ္တာ - ဟောတော်မူအပ်သော၊ ယာ သာသမ္မာပဋိပတ္တိ-အကြင် မှန်လောအကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဓမေ-ထို သမ္မာပဋိပတ် အကျင့်မြတ်သို့သာ၊ ပဋိပန္နော - သွားတော်မူပြီ၊ (တနည်း) တဓမေ-ကိုသာ၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်တော်မူပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နှစ အတ္ထကိလမထာ နုယောဂန္တိအာဗိ -ကို၊ အာဟ-ပြီ။

အာဘိစေတသိကာနန္တိ-ကား၊ အဘိစေတသိကာနံ-လွန်ကဲသော ဥပစာရ ဈာန်စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-လွန်ကဲသော ဥပစာရ ဈာန်စိတ်ကို မှီကုန်သော၊ ကာမာဝစရ စိတ္တာနိ-တို့ကို၊ အာတိက္ကမိတ္တာ-ကျော်လွန်၍၊ ဋိတာနံ-တည်ကုန်

အာဘိစေတသိကာနံ။ ။အဓိက+စေတော အဘိစေတော-ရိုးရိုး ကာမာဝစရ ကုသိုလ် ကြိယာစိတ်များထက် သာလွန်သော ဥပစာရဈာန်စိတ်, (တနည်း) ဥပစာရ သဓေမိ၊ အဘိသဒ္ဒါသည် အဓိရေက (သာလွန်) အနက်ကို ဟောသည်၊ စေတော သည် မနောဝဏ္ဏာဒိတည်း၊ ထို ဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်များနှင့် တွဲဆာ၍ ရွှေဟ္သကို နုပဲလိန်ဖြင့် သုံးစွဲလေ့ရှိ၏၊ ဥပမာ- သုန္ဒရံ+မနော (ရွှီကာကျော်), ယ စိတ္တံ တံ မနန္တာ (ဝါရာဇိက ပါဠို၊ ၆၃) စသည်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဓိက+စေတော"ဟု ပြသည်။

အာဘိစေတသိကာနံ ။ ။ အဘိစေတသိ+ဇာတာနိ အာဘိစေတသိကာနိ– လွန်ကဲသော ဥပစာရဈာန်စိတ်၌ဖြစ်သော ဈာန်တို့, (တနည်း) လွန်ကဲသော ဥပစာရ သဓေမိစိတ်၌ ဖြစ်သော ဈာန်တို့၊ [အဘိစေတ+ဏိက၊ သိ လာ။] တနည်း- အဘိစေတော + သဒ္ဒါသိတာနိ အာဘိစေတသိကာနိ- လွန်ကဲသော ဥပစာရဈာန်စိတ်ကို ဖွဲ့သောဈာန်တို့, (တနည်း) လွန်ကဲသော ဥပစာရသမာဓိကိုဖွဲ့သော ဈာန်တို့၊ အဘိစေတော၌ ကြိယာ၏ ကံဖြစ်၍ ဒုတိယာဝိဘတ်ကိုဩ ပြုထားသည်။ အာဘိစေတသိကာနန္တိ အဘိစေတော ဝုတ္တတိ အဘိဣတ္တန္တံ ဝိသုဒ္ဓံ စိတ္တံ အဖိစိတ္တံ ဝါ၊ တသ္မိံ အဘိစေတသိ ဇာတာနိတိ အာဘိစေတသိကာနိ၊ အာဘိစေတော သဒ္ဒိသိတာနိ ဝါ။

အဖိဖွါဖ်ရှင်းချက်။ ။အဘိစေတော်ကို " အဓိက + စေတော " ဟု အဘိ၏ ပရိယာယ်ဖြင့် ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ထိုပုဒ်အရ ဥပစာရဈာန်စိတ်ကို ကောက်ပါ၊ ထိုစိတ်၏ သာလွန်မှုဖြစ်ခြင်းသည် ရိုးရိုးကာမာဝစရစိတ်ထိုထက် နှစ်သက်အပ် ကောင်းမြတ် သောကြောင့် ဖြစ်ရကား၊ "အဘိဣတ္တန်" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ နှစ်သက်အပ် ကောင်းမြတ် ခြင်းသည်လည်း ဆန့်ကျင်ဖက်နိုဝရဏတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရကား၊ "ဝိသုဒ္ဓံ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ အဖိစိတ္တံ ဝါဖြင့် အဘိစေတ၏ အခုနကောက် တနည်းကို ပြသည်၊ စေတဖြင့် စိတ်ကို ခေါင်းတင်၍ ဆိုထားသည်၊ စိတ်သာမက ဈာန်အရောင့် လိုရင်း ဖြစ်ခဲ့သော ဥပစာရသမာဓိကိုပါ ယူပါ-ဟူလို၊ တသ္မိံ စသည်ကား၊ ထင်ရှားပြီ။

သော (စတုန္နံ ဈာနာနံ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော-နှက်၊ ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရာနုန္တိ–ကား၊ ဣမ သို့ ယေဝ အတ္တဘာဝေ-ဤ ပစ္စက္ခ အတ္တဘောဒို့ပင်၊ ဝါ–ဤ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝဒို့ပင်၊ သုခဝိဟာရာနုံ – ချမ်းသာစွာနေကြောင်း ဖြစ်ကုန် သော၊(ဈာနာနံ-ဒို့စပ်)၊ ဟိ-ဖုန်၊ ပေါဠိဌပါဒသုတ္တန္တသို့ - ဒို့၊ သဗ္ဗိတိက ဒုတိယ ဈာနဇလသမာပတ္တိ–ပီတိနှင့်တကွဖြစ်သော ဒုတိယဈာန်ဇလသမာပတ်ကို၊ (ဒိဋ္ဌ မ္မသုခဝိဟာရော့တို - ဟူ၍) ကထိတာ - မှအပ်ပြီ၊ ပါသာဒိကသုတ္တန္တေ - ဒို့၊ မဇ္ဈိမ-နှင့်၊ ဿဟ-တကွ၊ ဝိပဿနာ၁ပါဒကဈာန်-ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော ဈာန်ကို၊ (ကထိတံ–ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရဟု ဟောတော်မူအပ်ပြီ)။

သာဓက ။ ။ အဓိကံ ဓေတောတိ အဘိဓေတော၊ ဥပစာရဈာနမိတ္တိ၊ တသ ပန္ န အဓိကတာ (သာလွန်သည်၏ အဖြစ်သည်) ပါကတိက ကာမာဝစရ စိတ္တေဟိ (တို့ထက်) သုန္ဒရတာယ၊ သာ (ထို ကောင်းသည်၏အဖြစ်သည်) ပဋိပက္ခတော သုဒ္ဓိယာတိ အာဟ "အဘိက္ကန္တံ ဝိသုဒ္ဓိ စိတ္တာ"နွဲ့၊ အဓိစိတ္တန္တွဲ့ သမာဓိမာဟ၊ သောပိ ဥပစာရ သမာဓိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။–အံ၊ ဋ္ဌ ၂၊ ၂၄၈။

ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရာနုန်း ။ ။ ဒိင္ဂေါ + ဓမ္မော ဒိဋ္ဌံခဲ့မွာ= မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အစ်သောသဘော ဟူသော ပစ္စက္ခအတ္တဘော၊ ဝါ - ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၊ ဒိဟရန္တိ့ ဇေတေဟိတိ ဒိဟာရာနိ၊ သုခံ+ဝိဟာရာနံ့ သုခဝိဟာရာနုန် – ချမ်းသာစွာနေရကြောင်း ရှု၀ါဝစရဈာန်များ၊ ဒိဋ္ဌမ္မေ+သုခဝိဟာရာနုံ့ ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရာနုန်၊ [ဋ္ဌိကာဂိုကြည့်၍ နပုံလိန်ထားပါသည်။] ထို ဈာန်တို့ကို ဝင်စားခြင်းနှင်းသော ဈာယီပုဂ္ဂိုလ်လိုသည် ၍ဘဝ၌ပင် ကိလေသာ မည်စရိန္တင်းသော နေကွမ္မသုခ (ကာမစသည်မှ ထွက်မြောက် ကြောင်း ချမ်းသာ) ကို ရရှိကြသည်။

ပေါဠိဌပါဒသုတ္တန်္တ ဆိုခဲ့။ ။ "စတုန္နဉ္စ ဘဝါ ဈာနာနံ အာဘိဓေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရာနံ " စသည်ဖြင့် ရှု၊ဝစရဈာန်တို့ကို ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရ ဟု ဟောတော်မူအပ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာစကား၏ တခြားသောသုတ်တို့ဥလာသော အဆုံးနှင့် မဆန့်ကျင်ပုံကို ညှိနှိုင်းပြလိုသို့၍ "ပေါဠပါဒသုတ္တန်္တ လိုဒို့" စသည်မိန့်၊ ပီတိနှင့် တကွဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, လောကုတ္တရာဈာပါက် ဟူသော သိမ်မွေ့သော ချမ်းသာနှင့် ယှဉ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ပေါဠပါဒသုတ်၌ သဗ္ဗိတိက ဒုတိယ ဈာန ဇလသမာပတ်ကို "ဒိဋ္ဌမ္မ သုခဝိဟာရ"ဟု ဟောတော်မူထားသည်၊–ဋ္ဌိကာ။

ပါသာဒိကသုတ္တန်္တေ ။ ။နောက်လာမည့် ပါသာဒိကသုတ်တော်၌ကား– စတ္တာ ရော မေ စုန္ဒ သုခလ္လိကာနုယောဂါ ကေန္တ နိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ စသည်ဖြင့် မင်္ဂနှင့်တကွ ဝိပဿနာ၏အခြေခံ ဈာန်လေးပါးကို "ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရ" ဟု ဟောတော်မူသည်။ [ထိုသုတ် ၁၀၀, ၁၀၉ ရှု။]

ဒသုတ္တရသုတ္တန္တေ - ဠ်၊ စတုတ္ထဏ္ဍာနိကဲ့ ဖလသမာပတ္တိ – စတုတ္ထဈာန်နှင့် ယှဉ်သော ဖလသမာပတ်ကို၊ (ကထိတာ – ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရ အဖြစ်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊) ဣမသ္မိံ သမ္မသာနဒီယေ-ဠ်၊ ဒိဋ္ဌမ္မသုခဝိဟာရဏ္ဍာနာဒိ-မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘော ဟူသော ပစ္စက္ခအတ္ထတောဋ္ဌ ခွဲမိန်းသာစွာနေကြောင်း ဖြစ်သော ရွှေ့ပါဝ်ရရုပ်ရာဂ်တို့ကို၊ ကထိတာနိ-အပ်ကုန်ပြီ၊ နိကာမလာဘီတိ - ကား၊ ယထာကာမလာဘီ – အကြိုက်အကြုပ် အလိုအတိုင်း ရခြင်း၌တော်မူပါ၏။ ဝါ - အလိုရှိတိုင်း ရခြင်း၌တော်မူပါ၏။ [အသ္သင်သာဝိ ပတ္တဆုက အာရုဂ်းအား လျှောက်ထားအပ်ခဲ့သော စကား ဖြစ်ကြောင်းကို သတိပြု၊ လာဘိဋ္ဌ ဘဿိလတ္တ ဏီ ပစ္စည်းဖြင့် အလိုရှိတိုင်း ရလေ့ရှိတော်မူပါ၏၊ ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။] အကိစ္ဆလာဘီတိ- ကား၊ အဒုက္ခလာဘီ–ဆင်းရဲပဲ ရခြင်း၌တော်မူပါ၏။ အကသိရလာဘီဘိ-ကား၊ ဝိပုလလာဘီ-ပြန့်ပြန့်ပြောပြော (များများစားစား) ရခြင်း၌တော်မူပါ၏။

ဒသုတ္တရသုတ္တန္တေ။ ။ထိုသုတ် ၂၄၃ (၉) ၌လာသော စကားတော်ကို ရည်ရွယ်ဟန် တူ၏။ ထိုအဋ္ဌကထာနှင့် တွဲကြည့်ပါ၊ ထို၌ "အယံ သမ္မာဒိ ပဋိပ္ပန္နသုခေါ စေဝ" အရ အရဟတ္တဖလသမာဓိကို ဧကာင်္ဂါ၌ "ဧသော ဟိ အဗ္ဗိတပိတကွဏော (ဝင်စားအပ်ရာ ဝင်စားအပ်ရာဇာဏ်၌) သုခဿော ပဋိပ္ပန္နသုခေါ"ဟု အဋ္ဌကထာဒွဂ်ထားသည်။

နိကာမလာဘီ။ ။နိကာမေန- မိမိအလိုအားဖြင့်၊ ဝါ- အလိုရှိတိုင်း + လာဘီ-ရခြင်းရှိသူကဉ်း၊ နိကာမလာဘီ-သူ၊ မိမိအလိုရှိရာ ဇောဋ္ဌပင် ဝင်စားနိုင်သူ။ [နိကာမေန လာဘီ အတ္ထဝသေန ဒုဋ္ဌုဘဝေန လာဘီ၊ ဒုဋ္ဌိတိ ဩဋ္ဌကဏ္ဍ (အလိုရှိအပ် အလိုရှိအပ်ရာ ဇောဋ္ဌ) သမာပဇ္ဇိတုံ သမဇ္ဇောဘိ အဇ္ဈော၊–ဋီကာ။]

အကိစ္ဆလာဘီ။ ။အကိစ္ဆေန (မပင်ပန်းသဖြင့်) + လာဘီ အကိစ္ဆလာဘီ၊ အကိစ္ဆတို့ "အဒုက္ခ - မဆင်းရဲ" ဟု ဖွင့်၍ ဋီကာ၌ "သုခ- လွယ်ကူ ချမ်းသာ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဓာတ်၏ ဆန့်ကျင်ဖက် နိဝရဏတို့ကို အကြင်းမဲ့ ပယ်ဖျက်အပ်ပြီး၌ဖြစ်သော ကြောင့် လွယ်လွယ်ကူကူ မပင်ပန်း ဝင်စားနိုင်သူ။ [သုခေနေဝ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝန်ခံ သမ္ပဇ္ဇိန္ဒ္ဒဘာ သမာပဇ္ဇိတုံ သမဇ္ဇောဘ၊ – ဋီကာ။]

အကသိရလာဘီ။ ။အကသိရာနုံ လာဘီ အကသိရလာဘီ - ပြန့်ပြန့်ပြောပြော များများစားစားဖြစ်သော ဓာတ်တို့ကို ရခြင်းရှိသူ၊ အကသိရ အနက် ကသိကနှင့်အာဂ် ဟု ဘာသာပြန်လေ့ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့ဘိုးကား အကသိရကို " ဝိပုလာနုံ " ဟု လည်းကောင်း " ဝေပုလ္လံ ပါပိတာနုံ ဓာနာနုံ " ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်လေ့ရှိကြသည်။

ဆင်ဂီဒီမဋ္ဌ–ထို "ဝိပုလတာ (ဓာတ်တို့၏ များသည်၏အဖြစ်)"ဟုသည် ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဝင်စားသောအား ဖြင့် ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ မှန်၏- အာဒိကမ္မိကဇီဃိ အခိုက်၌ ဓာတ်ဇောများ တကြိမ်သာဖြစ်၍, သမာပဇ္ဇနဝီထိ၌ကား နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်မှစ၍ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရာ ဇောင် သိန်း သန်း စသည်ဖြင့် ဓာတ်ဇော အကြိမ်

များလေ အချိန်ကြာလေ ဖြစ်သည်ကို သဘိပ္ပါ၀ါ၊ ထိုသို့ ဈာန်ဧေျာများမှာ အချိန်ကြာသောကြောင့် သတ်မှတ်ထားသော အပိုင်းအခြားအတိုင်း ဝင်စားပြီး ဈာန်မှ ထနိုင်သည်၊ ဥပမာ- (၁) နာရီကိုတိ ဝင်စားမည်ဟု ပိုင်းခြားထားလျှင် (၁) နာရီ မပြည့်မီ အတွင်း ဈာန်မှမထသေးပဲ (၁) နာရီတိတိ အချိန်ပြည့်ဝင်စားပြီးမှ ထခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "အကသိရာန် ဝိဟုလံဝန် လာဘီ၊ ယထာ ပရိနိဋ္ဌဒေနေ၀ ဝုဋ္ဌာဘုံ သမဏ္ဍော" ဟု ဆိုသည်။

သာ၀ကာ။ ။ဝိဟုလာနန္တိ့ ဝေဟုလ္လံ ပါဝိတာန့် ဈာနာနံ၊ ဝိဟုလတာ နာ၃မ သုဘာဝိတဘာဝေန (ကောင်းစွာပွားများအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) စိရကရဏ်ဖွင့်ပြီးသော (ကြာမြင့်စွာဖြစ်ခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သည်) ၊သာ၀ (ထို စိရကရဏဖွင့်ဆိုကိုလည်း) ပရိနိဋ္ဌ ၁ါနုဃ၀ါ၀ ဇုန္တိ့တမ္မာဘာ်''ဝိဟုသာန'' န္တိ့ဝတ္ထာ ''ယထာပရိနိဋ္ဌဒေန ဝုဋ္ဌာတုံ သမဏ္ဍော ၊ဝေါအာဟ၊ ပရိနိဋ္ဌဒေဘာ၀ဝံ ဟိ အပ္ပကွာ၀ (ဧကာဂ်ာ်ဝါသာ) ဝုဋ္ဌာနက္ကေ၁ (ဈာန်မှ ထသူသည်) အကသိရလာဘီ၊ နဟောတိ ယာ၀ဒိဋ္ဌိတံ (အကြင်အကြင် အလိုရှိအပ်သော ဈာန်ကို) ပ၀ေဒ္ဓေတုံ အသမတ္ထတ္တာ။ ဏံ ဋ္ဌိ-၂၊၂၄၀။

သုံး၀ါးအထူး။ ။နိကာမလာဘီဖြင့် မိမိအလိုရှိတိုင်း အလိုရှိတိုင်းသော ခဏ်ဈာန်ကို ဝင်စားနိုင်သည်၏အဖြစ် ဟူသော သမာပတ္တိနယသိဘော်ကိုဆော် လည်း ကောင်း, အာ၀ဇ္ဇန အဓိဋ္ဌာန ပစ္စဝေက္ခဏာ ၀သိဘော်တို့ကို လည်းကောင်း ပြ၏၊ အကိစ္စလာဘီဖြင့် ဆန့်ကျင်ဇက် နိ၀ရဏတို့ကို အကြင်းမဲ့, ဖြတ်အပ်ပြီးသည်၏အဖြစ် ကြောင့် လွယ်လွယ်ကူကူ ဝင်စားနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော သုခပဋိပဒာတာ မိဖွါဘိညာတာက် ပြ၏၊အကသိရလာဘီဖြင့် ဈာန်တို့ကို များစွာရရှိထားသဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် အပ်သော အချိန်ကျမှ ဈာန်မှ ထနိုင်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ဝုဋ္ဌာန၀သိတော်ကို ပြ၏။

'ဘုရား၅ပွင့်။ ။ဘုရား၌သည်ကား အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဈာန်ကို နှောက်ယှက်တားဆီးတတ်သော နိ၀ရဏတားဓရန်များကို အကြွင်းမဲ့ မင်ဖြင့် ဖြတ်တော်မူပြီးဖြစ်၍ ၀သိဘော် ၈၊၎်းလုံးကို အစုံအလင် ရရှိတော်မူပြီး ဖြစ်ခြင်းကြောင့် အလိုရှိတိုင်း ဝင်စားနိုင်မှုစသော ကိစ္စအားလုံးကို ကောင်းကောင်းကြီး စွမ်းဆောင်တော်မူနိုင်ပါ၀ေသည်။ [ဘဂ၀ါ ပနံ သမ္မသော သမ္မစ္ဆိန္နပရိပန္ထကတ္တာ ၀သိဘာ၀ေယ သမ္မဒေ၀ သမဓိဂတတ္တာ သဗ္ဗမေတံ သမ္မဒေ၀ သက္ကောတိ၊–ဋီကာ။]

မှတ်ချက်။ ။ဋီကာ၌ သတ်မှတ်ထားသောအချိန်၀ယ် ဈာန်မှ ထနိုင်ပုံကို "နာဋ္ဌိကယန္တံ ဝိယ" ဟု ဥပမာပြထား၏၊ ထိုပုဒ်ကို အံ ၄-၂ စသည်၌လည်း တွေ့ရ၏၊ ထို "နာဋ္ဌိကာ" ဟူသည် နာရီတမျိုးပင်တည်း၊ မှန်၏– သတ္တဝါတို့ ရေနာရီ အနက်ဟော "နာဠိကာ" ဟုလည်း ၀ါဋ်ဒြ၌ "နာဋ္ဌိကာ" ဟု ဖြစ်၏၊ နေ၁က်အခါ၀ယ် ရေနာရီကိုသာ မက နာရီမှန်သမျှကို ဟိန္ဒူများက "နာဠိကာ" ဟုပင် သုံးစွဲကြသတဲ့၊ ဤ၌ "နာဋ္ဌိကယန္တံ" ဟု ဆိုသဖြင့် အချိန်တိ.ကျသော စက်နာရီ တမျိုးဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်။ [နာဋ္ဌိကယန္တန္တိ့ ကာလမာနနာဋ္ဌိကယန္တမာဟ၊ -- နာဋ္ဌိကယန္တဟူတဲ့ ရေနာရီ အနက်ဟော "နာဠိကာ" ဟုလည်း ပါဋ်ဒြ၌ "နာဋ္ဌိကာ" ဟု ဖြစ်၏၊ နေ၁က်အခါ၀ယ် ရေနာရီကိုသာ မက နာရီမှန်သမျှကို ဟိန္ဒူများက "နာဠိကာ" ဟုပင် သုံးစွဲကြသတဲ့၊ ဤ၌ "နာဋ္ဌိကယန္တံ" ဟု ဆိုသဖြင့် အချိန်တိ.ကျသော စက်နာရီ တမျိုးဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်။ [နာဋ္ဌိကယန္တန္တိ့ ကာလမာနနာဋ္ဌိကယန္တမာဟ၊ -- နာဋ္ဌိကယန္တဟူတဲ့ အချိန်ကို ထိုင်းတာကြောင်းဖြစ်သော စက်ယန္တယားနာရီကို ဆိုသည်။– ဏံ ဋ္ဌိ-၂၊၂၄၀။]

အနုယောဂဒါနပုဗ္ဗကာရ အဖွင့်

၁၆၁။ ကေသာ လောကဓာတုယာတိ - ကား၊ ဒသ သဟဿီ လောကဓာတုယာ – တသောင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော စက္ကဝဠဋ္ဌာ၌၊ (ဥပ္ပင္ဇေယျုံ - ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဟိ-ခွဲ၊ ခေတ္တာနိ - ခေတ်တို့သည်၊ တီဏိ – သုံးပါးတို့တည်း၊ ဇာတိခေတ္တေ-ဇာတိခေတ်လည်းကောင်း၊ အာဏာခေတ္တေ-လည်းကောင်း၊ ဝိသယခေတ္တေ-လည်းကောင်းတည်း၊ တတ္ထ-ထိုသုံးပါးသော ခေတ်တို့တွင်၊ ဒသ သဟဿီ လောကဓာတု - သည်၊ ဇာတိခေတ္တံနာမ – ဇာတိခေတ်မည်၏၊ ဝါ-ဘုရားအလောင်း၏ ဖွားမြဲတော်မူရာ ခေတ်မည်၏၊ ဟိ - မှန်၏၊ သာ – ထို တသောင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော စက္ကဝဠဋ္ဌာသည်၊ တဆဂဂဏသာ – ၏၊ [ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ စသော သုံးပုဒ်၌ စပ်၊] ဝါ - ဘုရားလောင်း၏၊ မာတုကုစ္ဆိသို့ – မယ်တော်ဝမ်းသို့၊ သြက္ကမနကာလေ—သက်ဝင်ရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊

ဒသ သဟဿီ လောကဓာတုယာ။ ။ကေသာ လောကဓာတုယာ အရ ၌စက္ကဝဠဋ္ဌာ တနုကိုသာ ယူမည်ဖိုး၍ "ဒသသဟဿလောကဓာတု"ဟု ဖွင့်သည်၊ ၌ စက္ကဝဠဋ္ဌာသာမက ၌ စက္ကဝဠဋ္ဌာကို ဝန်းရံ၍ တည်နေကြသော စက္ကဝဠဋ္ဌာတသောင်းကို ယူပါ၊ မှန်၏- ဇာတိခေတ်၏ အဖြစ်ဖြင့် ထို စက္ကဝဠဋ္ဌာတသောင်းကို တပေါင်း တည်း ဓုပေါင်းယူ၍ "ကေသာ လောကဓာတုယာ" ဟု ဟောတော်မူထားသည်။ [ဒသ သဟဿံ+ပမာဏံ+ ယဇ္ဈာတိ– ဒသသဟဿီ၊ ပရိမာဏအနက်၌ ဏပစ္စည်း၊ ဣတ္ထိဓောတက ၌ပစ္စည်း၊ လောကဓာတုနှင့် ကမ္မဓာရည်း တွဲပါ၊ သမာသ်အလယ် ရှသပြု၍ "ဒသသဟဿိလောကဓာတုယာ" ဟု ရှိသည်။]

မှတ်ချက်။ ။ ထို စက္ကဝဠဋ္ဌာတသောင်း၏ ဇာတိခေတ် ဖြစ်ခြင်းသည် ဓမ္မတာ (ထုံးစံ) တည်း၊ ပရိဠဟ (အနီးအနား စက္ကဝဠဋ္ဌာများကိုသိမ်းယူထားခြင်း) ဟုလည်း ကောဇိတ္တိ ဆိုကြ၏၊ ဘုရားအားလုံးဒါဇပင် ဇာတိခေတ်သည် စက္ကဝဠဋ္ဌာအတွင်း၌ နတ်မြေဖွဲ့ချထားသော တရားထူးရကြောင်း ဟု ရွှီကာ၌ ဝဒန္တိဝါဒရှိသည်။

ဇာတိခေတ္တေ ။ ။ ဇာယတိ ဇ္ဇောတိ ဇာတိ– ဖွားမြင်တော်မူရာ စက္ကဝဠဋ္ဌာ ဇာတိစ+သာ+ခေတ္တေ ဇာတိခေတ္တံ=ဖွားမြင်တော်မူရာခေတ်ဟု ကြံပ။။ [ပဏ်မွန ဒေဝတ္တပသင်္ဂနာဒီနာ (မြေလှည်းခြင်း၊ နတ်မြဲဖွဲ့ချများ ဘုရားနှင်ထံ ချဉ်းကပ်ခြင်း စသည်အားဖြင့်) ဇာတစတ္တံဝါ ငွေ့နေ သမဒနယောဂကမ္မဝေန် (အတူယှဉ်ဖြင်း၌ ခန့်သော–အတူဖြစ်ထိုက်သော အရပ်) ဇာတိတ္တေ။] သရသေနေဝ (ပိမိ၏ သဘော အားဖြင့်ပင်) အာဏာပဝတ္တနဋ္ဌာနံ အာဏာခေတ္တေ။ [အာဏာယ+ပဝတ္တနံ ခေတ္တံ အာဏာခေတ္တေ-ဟု ပြု၊ ပဝတ္တနဋ္ဌာနံ=ပဝတ္တနပုဗ္ဗင်္ဂမကို **ဧသ္ဆ**။] ဗုဒ္ဓဘာဏသ ဝိသယဘူတံ ဌာနံ ဝိသယခေတ္တံ။ [ဝိသယဘူတံ+ခေတ္တံ ဟု ပြု။]

မာတုကုစ္ဆိံစသည်။ ။ဤအခါ ခြောက်မျိုးကိုသာ ယူထားခြင်းသည် နိဒဿန မတ္တ (နမူနာ ညွှန်ပြရုံမျှ) ဖြစ်၏၊ မဟာဘိနိဟာရ (ပိမိမိတ်ကို ပြတ်သော သမ္မညတ ဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ဓမ္မာင်း ဆုတောင်းရာ၊) ဘုရားဆုပန်ရာ အခါစသည်တို့၌

နိက္ခမနကာလေ - အမိဝမ်းမှ ဖွားမြင်တော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ သမ္မာဓိကာလေ - သစ္စာလေးပါးကို သိတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မစက္က ပ္ပဝတ္တနေ- ဓမ္မစက်ကြာကို ဖြစ်စေတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ အာယုသခါရ ေသာဿဇ္ဇနေ - အာယုသင်္ခါရကို လွှတ်တော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ပရိနိဗ္ဗာနေစ - ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ ကမ္မတိ-တုန်လှုပ်ရ၏။

ပန – အဖို့တပါးကား၊ ကောဋိသတ သဟဿ စက္ကဝါဠ - ကုဋေတသိန်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော စက်ဝဠာသည်၊ အာဏာခေတ္တံနာမ – အာဏာခေတ်မည်၏။ ဝါ – ပရိတ် အာဏာတော်၏ ပျံနှံ့ရာ ခေတ်မည်၏၊ ဟိ - မှန်၏၊ အာဠာနာဒိယ မောရပရိတ္တ ဇေဂုပရိတ္တ ရတနပရိတ္တာဗီနံ - အာဠာနာဒိယ သုတ်, မောရပရိတ်, ဇေဂုပရိတ်, ရတနပရိတ် အစရှိသည်တို့၏၊ အာဏာ – အာဏာသည် (အရှိန်အာဝါ အဖိန်အာဏာသည်)၊ ထွေ - ဤ ကုဋေတသိန်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော စက်ဝဠာ၌၊ ဝတ္တတိ–ဖြစ်၏၊ (ပျံနှံ့၏)။

ပန – ကား၊ ဝိသယ ခေတ္တဿ - ဝိသယခေတ်၏၊ ဝါ - ဉာဏ်တော်၏ အဆုဖြစ်သောခေတ်၏၊ ပရိမာဏ်-အတိုင်း အရှည်သည်၊(အတိုင်းအတာသည်) နတ္ထိ၊ ဟိ – မှန်၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ - တို့၏၊ (အဝိသယောဒနာမ ဥစ်)၊ ဉာဏ် – ဉာဏ်တော်သည်၊ ယာဝတကံ-အကြင်မျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိ၏၊ တာဝတကံ-ထို ဉာဏ်တော် အတိုင်းအရှည် ရှိသလောက်၊ ဥေယျံ – သိထိုက်သော တရား သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဥေ ယျံ-သည်၊ ယာဝတကံ - ၏၊ တာဝတကံ – ထို ဥေ ယျ

လည်း စက်ဝဠာတသောင်း တုန်လှုပ်၏ ဟု ဋီကာဆိုး၏၊ အံ၊ ၃၊ ၁၂၈၊ ၁၃၃-သုဘတော်လာ မြေလှုပ်ခြင်း၏အကြောင်းများကွင် ဘုရားရှင်ဖန်ဆိုင်သော အကြောင်း ခြောက်မျိုးကို ဟူ၍ ဆိုသားဟန် တူသည်၊ [မြေလှုပ်ခြင်း၏ အကြောင်းများကို ထို သုတ် ဥ, ဋီ-တို့၌ရှု။]

အာဏာ ဝတ္တတိ ။ ။ အာဠာနာဋိယသုတ်တော် စသည်တို့၏ အာဏာ ပျံနှံ့ ဟုဈာ၌ ထိုစက်ဝဠာ ကုဋေတသိန်း၌ နေကြသော နတ်မြဟ္မာတို့က ထိုတရားတော်ကို လေးလေးစားစား ဦးထိပ်ထားလျက် လက်ခံကြသောကြောင့် ထိုသို့ ပျံနှံ့သည်၊ ထိုသို့ ပျံနှံ့သည်မှာလည်း ဘုရားရှင်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့်သာ ဖြစ်၏၊ အလိုဆန္ဒတော် ကြောင့် မဟုတ်၊ မှန်၏- ယာဝတာ ပန အာဏာခေတ်ဃ (အလိုရှိသလောက် အသံတော် ဖြင့် ကြားသိစေနိုင်၏)ဟု အံ၊ ၁၊ ၂၂၉၊ ဝါဠိတော်ရှိသောကြောင့် ထို ကုဋေတသိန်း ထက် ပိုလွန်၍လည်း အာဏာတော် ပျံနှံ့စေနိုင်သည်။

ဥေယျံ။ ။ဉာတမ္မန္တိ ဥေယျံ၊[ဉာ+ဏျ။] ဥေယျတရားသည် အပိုင်းအခြား မရှိအောင် များသော်လည်း တရားကိုယ်အားဖြင့် ဝါးမျိုးသာ ရှိ၏၊ ထို ဝါးမျိုးကား - သခါရ,ဝိကာရ, လက္ခဏ,နိဗ္ဗာန်, ပညတ်တည်း၊ ဝိကာရတူသည် "ရူပဿ လဟုတာ

တရား အတိုင်းထာရှည် ရှိသလောက်၊ ဥဏ္ဍ - သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဥေ ယျံ - ဆိုထိုက်သော တရားသည်၊ ဥဏ္ဍ ပရိယန္တိကံ - ဥဏ္ဍတော်ဟူသော အဆုံး အပိုင်းအခြား ရှိ၏၊ ဥဏ္ဍ - သိတတ်သော ဥဏ္ဍတော်သည်၊ ဥေ ယျ ပရိယန္တိကံ - သိထိုက်သော တရားဟူသော အဆုံး အပိုင်းအခြား ရှိ၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဝစနတော - ဟောတော် မူခြင်းကြောင့်၊ အဝိသယေန ၃-မ-အနုပဟတ်သည်မည်သည်၊ နတ္ထိ - ရှိတော်မမူ။

ပန – ဆက်၊ တီသု - ကုန်သော၊ ဣမေသု ခေတ္တေသု ဤခေတ္တိုသည်တွင်၊ ဣမံ စက္ကဝါဠံ—ကို၊ ဥပေတ္စ၁-ချန်ထား၍၊ အညသ္မိ -ဤ စက္ကဝဠဥဿမှ အခြားသော၊ စက္ကဝါဠေ—၌၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ပွင့်တော်မူကုန်၏၊ ဣတိ—သို့၊ သုတ္တ - ပါဠိတော်သည်၊ နတ္ထိ – မ၍၊ ပန – အနွယကံား၊ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ - ပွင့်တော်မမူကုန်၊ ဣတိ—သို့၊ (သုတ္တ)သည်၊ အတ္ထိ[ထိုကားက၌ အကျယ်ချဲ့လိုရှိ ''တိဏိ ပိဋ္ဌကာနိ'' စသည်မိန့်။] ပိဋ္ဌကာနိ-ပိဋ္ဌကတို့သည်၊တိဏိ-သုံးပုံတို့တည်း၊ ဝိနယပိဋ္ဌက်-ဝိနယပိဋ္ဌက လည်းကောင်း၊ သုတ္တန္တပိဋ္ဌက် – လည်းကောင်း၊ အဘိဓမ္မပိဋ္ဌက် –

မုဒုတာ ကမ္မညတာ ဝိညတ္တိ ဒွယံ ဝိကာရ ရူပံနာမ'' အရပင်တည်း၊ ထိုရူပ ငါးပါး သည် သန်ဓါရတွင် တိုက်ရိုက် မပါဝင်သောကြောင့် ဥေ ယျတရား တပါးအဖြစ် သိုးငြား ယူရသည်။

လက္ခဏရူပ်လေးပါးလည်း '' ရူပဿ ဥပစယော သန္တတိ ဇရတာ အနိစ္စတာ လက္ခဏ ရူပံ နာမ''အရပ်တည်း၊ ထိုလေးပါးလည်း သန်ဓါရတွင် တိုက်ရိုက်မပါဝင်၍ သိခြား ဥေ ယျတရား ဖြစ်ရသည်း၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် ပညတ်တို့၏ သန်ဓါရတွင် မပါဝင်ပုံ၌ ထင်ရှားပြီ၊ ထိုပိကာရ လက္ခဏ နိဗ္ဗာန် ပညတ်တို့မှကွဲခြားသော ရူပ်နာမ် အားလုံးကို '' သန်ဓါရ '' ဟု ခေါ်၏၊ ထို ငါးမျိုးဖြင့် သိမ်းယူလျင် သိဖွယ်အားလုံးစုံတော့၏၊ ထို့ကြောင့် ''ဥေ ယျမေတရားငါးပါး''ဟု မြွေ်လေ့ရှိကြသည်။[သန်ဓါရ ဥေ ယျာနှင့် အသေသတေ ဓာနိုတို့ သန်ဓါရ ဝိကာရ လက္ခဏ နိဗ္ဗာန ပညတ်တို့ သန်ဓါတ ဥေ ယျာနှင့် အသေသတေ ဓာနိုတ္တာ၊ – ဇိနာလင်္ကာရ ဋီကာ၊ အသာဝေရဏ ဥဏာဝဏ္ဏနာ (၂၃) ဂါထာ အဖွင့်။]

နုံဗွန္တိ်ိ မ နှ အတ္ထိ။ ။''ဤစကြာဝဠဥဿတပါး အခြား စကြာဝဠဥဿ ဘုရား မပွင့်''ဟု ပြသော သုတ်တော်ရှိ၏ ဟူသော စကားနှင့်စပ်၍ ရှိကာဉ် ဤသို့ ထုတ်ပြထားး၏၊ ''နံ ဧမ အာဓရိယော အတ္ထိ , သဗ်သော ဧမ နံ ဇိဋ္ဌတိ = ငါဘုရားမှာ လောကုတ္တရာ ဆရာမရှိ,ငါဘုရားနှင့်တန်းတူသူမရှိ (၆၊ ၃၊ ၁၂) ဟူသောစကားတော်ကို ၍ စကြာဝဠဥဿတဉ်၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာမိန့်တော်ခံနဲ့၏။[ဗောဓိပင်မှ ဖိဂဒါဝုန်တောသို့ ကြွလာတော်မူရာ ဂယာရွာနှင့် ဗောဓိပင်အကြား လမ်းခရီး၌ ဥပကအား မိန့်တော် မူခဲ့သည်။]

၍ပါဠိတော်။ ။၍ပါဝိထိကဝဠ သမ္မသာနီယ သုတ်တော်၌လည်း '' ကိ'ပနာ ဝုသော သာရိပုတ္တ အဏ္ဍေတရဟိ အညော သမဏောဝါ ဗြာဟ္မဏောဝါ ဘဂဝတာ သမေဇမော သဗ္ဗော်ဃိယ် = ငါ၌ပင် သာရိပုတ္တရာ ယခုအခါ၌ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်

လည်းကောင်းတည်း၊ သင်္ကိတိယော - သံဂါယနာ တို့သည်၊ [နောက် ဣတိ ပါသည်။] မဟာဂဏဃပတ္တေရဃ- အဂ္ဂပ်မဟာဂဏဃပထေရ်၏၊ သင်္ကိတိ- သံဂါယနာ လည်းကောင်း၊ ယသတ္ထေရဃ-- ၏၊ သင်္ကိတိ- လည်းကောင်း၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရဃ-၏၊ သင်္ကိတိ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဿော-သုံးတန်တို့တည်း၊ တိဿော-ကုန်သော၊ ဣမာ သင်္ကိတိယော- တို့သို့၊ အာရဒ္ဓေ-တင်အပ်သော၊ ဧတ ပိဋ္ဌကေ - ပိဋ္ဌကသုံးပုံ ဟူသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနေန - ဘုရားစကားတော်၌၊ ဣမံ စတ္တာဠီး– ကို၊ မဇ္ဈိတ္ထာ-လွတ်၍၊ အာပတ္တာ - အခြား စကြာဝဠာ၌၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - ကုန်၏၊ ဣတိ - ဤသို့၊ သတ္တဲ – သည်၊ နတ္ထိ ပန - ကား၊ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ - ကုန်၊ ဣတိ – သို့၊ (သတ္တဲ) အကျိ။

အပုဗ္ဗံ အစရိမဇ္ဇိ-ကား၊ အပုရေ-ရှေးကာလလည်းမဟုတ်၊ အပစ္ဆာ-နောက်ကာလလည်းမဟုတ်၊ ဧကေတော-တပ္ပြိင်နက်၊ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ-ပဋိတော်မမူကုန်၊ ပုရေဝါ-ရွေ့ဆောင်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာ ဝါ- နောက်ဆို့ဆောင်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ– ကုန်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောဘိ၊ တတ္ထ-ထိုအပုဗ္ဗံ အစရိမံဟူသော ပါဠိ၌၊ ဗောဓိပလ္လင်္ကော်-၌၊ ဗောဓိ"-သစ္စာလေးပါးကို သိသော ဉာဏ်သို့၊ အပတ္ထ-မရောက်

သမ္ဘည္ဘတဉာဏ်အရာတွင် ငါဘုရားရှင် ထပ်တူထပ်မျှ တန်းတူသော အခြားသမဏ ဗြာဟ္မဏ ရှိသလား"ဟု မေးလျှင်၊ "အဟံ ဘန္တေ နောတိ ဝဒေယျံ=တပည့်တော်က မဒှိပါ အရှင်ဘုရားဟု ဥဿာဟံပါမည်" ဟု ဘုရားရှင်အား ဥဿာဟ်ထားခဲ့၍ (ထိုသို့ ဥဿာဟ်ထားနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြုဖို့ရာ) " အင္ဂသုခမေတံ အနဝကာသော၊ ယံ ဧကိဿာ ဧလာကဓာတုယာ ဧဒ္ဒေ အခုဟန္တေ သမ္ဘသမ္ဘုဒ္ဓါ အင်္ဂပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဒုပ္ပဒ္ဓဇ္ဈယျုံ၊ ဓနတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဈတိ။-- (မ၊ ဥ၊ ၁၁၀၊ အုံ၊ ၁၊ ၂၉၊- အဘိ၊ ၂၊ ၃၅၈။)

" တဒေသာင်းခေသာ စက္ကဝဠဥဿ် နှစ်ဆူသောဘုရာရှင်တို့ ဖွင့်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်း အင္ဂင်္အလမ်း ဖရိန်ိင်" ဟူသောသုတ်တော်ကို မမွေသေနာပတိကလည်း မိန့်တော်မူခဲ့၏၊ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်နှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ နှစ်ပါးလုံးကပင် ဗုဒ္ဓဒေတ်ဖြစ်သော ဤစကြာဝဠာကို ချန်ထားခဲ့၍ အခြား စကြာဝဠာ၌ ဘုရားရှင်များ မဖွင့် ဟု မိန့်တော်မူပြီး ဖြစ်၏၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာဆိုရာ ဆိုလိုသည်ဟု ဋီကာတို့ကောက်ချက်ချသည်။[ဤဋီကာနှင့် ဒီဃဂံ၊ မူလ၊ ဋီ၊ ၂၀၉, ၂၀၉ ကြည့်ပါ။]

အပုဗ္ဗံ အစရိမံ။ ။အပုဗ္ဗကို "အပုရေ"ဟုလည်းကောင်း, အစရိမံကို "အပစ္ဆာ" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ ထိုတွင် ပုဗ္ဗအရ ပဋိသန္ဓေယူရာအခါမှ အတ်တ်ဖြစ်သော ရွေးကို ယူပါ၊ ဧရိမ-အရ ဓာတုဝရိနိုင်မှာနံစုံးရာကာလမှ နုနှာက်ဖြစ်သော အနာဂတ် ကို ယူပါ၊ ကေတောဂို "သဟ(တပ္ပြိင်နက်) ၊ ဧကသ္မိ' ကာလေ(တချိန်ကတည်း) " ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထို " တချိန်ကတည်း " ဟူသည်လည်း ပဋိသန္ဓေယူရာ အခါမှစ၍ ဓာတုဝရိနိုင်မှာနံအထိ အချိန်အတွင်းကို ဆိုလိုသည်။

တတ္ထ ဓေဒဓိပလ္လင်္ကော်။ ။ အပုဗ္ဗ အစရိမနှင့်ပစ်၍ နောက်ဆုံးဘဝ ပဋိသန္ဓေ နေ့တော်မူရာအခါမှစ၍ ဓာတုဝရိနိုင်မှာနံတိုင်အောင် ကာလကို ဂိုင်းခြားပြလိုရှိ "တတ္ထ

မှု၍(မရောက်မချင်း)၊ နှ ဥပ္ပတိဿာမိ – ဤနေရာမှ မထတော့အံ့၊ ဣတိ ဤသို့ ဇွေဘန်တော်မူ၍၊ နိသိန္နေ ကာလတော – ထိုင်တော်မူရာ အခါမှ၊ ပဌာယ–စ၍၊ ယာဝ – အကြင်မျှလောက်၊ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ – မယ်တော်ဝမ်းတိုက်၌၊ ပဋိသန္ဓိ ဂ္ဟဟဏံ–ပဋိသန္ဓေကို ယူတော်မူခြင်းသည်၊ ဝါ–ပဋိသန္ဓေကို ယူတော်မူရာ အခါသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ–ထိုမျှလောက် တိုင်အောင် (ထိုဗောဓိပလ္လင်၌ ထိုင်တော်မူရာ အခါမှစ၍ ပဋိသန္ဓေယူရာ အခါတိုင်အောင်) ပုဗ္ဗေတိ–ပုဗ္ဗေဟုဆို၍၊ နှ ဝေဒိတဗ္ဗံ–မသိထိုက်သေး၊[ဤမျှသာ မကသေး, နေဉက်ကျန်သေးသည်– ဟူလို။]

ဟိ–မှန်၏။ ဗောဓိသတ္တဿ–၏၊ ပဋိသန္ဓိဂ္ဟဏေ–ပဋိသန္ဓေကို ယူတော်မူရာ အခါ၌၊ ဒသသဟဿ စက္ကဝါဠကမ္ဗုနေနေဝ–တသောင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော စကြဝဠာ၏ တုန်လှုပ်ခြင်းဖြင့်ပင်၊ ခေတ္တ ပရိဂ္ဂဟော–ဇာတိခေတ်ကို ပိုင်းခြားယူခြင်းကို၊ ကတော – ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ [ကတော၏ ကတ္တားကို ဥပဓိမာနေန ဗောဓိသတ္တော့နဟု ဒုကာထည့်၏၊ ပဋိသန္ဓေနေလာသော ဘုရား**အလောင်းတော်** က ပြုတော်မူအပ်ပြီ–ဟူလို။] အညာသ – အခြားသော၊ ဗုဒ္ဓသာ – **၏**၊ ဥပ္ပတ္တိ– ပဋိုတော်မူခြင်းသည်၊ ဝါ–ကို၊ နိဝါရိတာ–တားမြစ်အပ်သည်၊ ဟောတိ–၏။ [ဤစကားဖြင့် ပုဗ္ဗေအရကို ပြသည်။]

စ– ဆက်၊ ပရိနိဗ္ဗာနတာ – ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူရာ အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ– ၍၊ ယာဝ– အကြင်မျှလောက်၊ သာသပမတ္တာဝိ–မှန်ညှင်းစေ့ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓာတုယော–ဓာတ်တော်တို့သည်၊ တိဋ္ဌန္တိ– တည်ရှိကုန်၏၊ တာဝ– ထိုဓာတ်တော်တို့ တည်ရှိသမျှကာလပတ်လုံး၊ ပဋ္ဌာတိ– ပဋ္ဌာဟူ၍၊ နဝေဒိတဗ္ဗံ–မသိထိုက်သေး၊ [ဓာတ်တော်တို့ တည်ရှိနေလျှင် **သက်တော်ထင်ရှား** ဘုရားရှင်တို့ တည်ရှိ**နေ**သည်ဟုပင် ဆိုထိုက်ကြောင်းကို ပြလိုရှိ **"ဓာတူသု ဟိ"** စသည်မိန့်။] ဟိ– မှန်၏၊ ဓာတူသု – တို့သည်၊ ဋ္ဌိတာသု – တည်ရှိကုန်လေသော်၊ ဗုဒ္ဓါဝိ– တို့သည်လည်း၊ ဌိတာဝ– ကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ– **ကြောင့်**၊ (ဓာတ်တော်တို့ တည်ရှိကုန်လေသော် ဘုရားရှုပ်တို့**၏**လည်း **တည်ရှိကုန်သည်၏**

ဗောဓိပလ္လင်ကော်"စသည်မိန့်၊ အဓိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာအတိုင်းသိပါ၊ "နိသိန္နံ ကာလေ တော ပဌာယ ယာဝ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ" ပဋိသန္ဓိဂ္ဟဏံ" ဟု ပဋိလောမအနဉ်အားဖြင့် ဆိုထားသည်။ [ဧသာ ပန ကာလေဝ ကထံ ပရိစ္ဆိန္ဒေဘိ၊ စရိမဘဝေ (နောက်ဆုံးဘဝ၌) ပဋိသန္ဓိဂ္ဟဏတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဓာတုပရိနိဗ္ဗာနန္တိ ဒဿနန္တေဿ "တတ္ထ ဗောဓိပလ္လင်ကော်"တိ အာဒိမာဟ၊– ဋီကာ။]

ခေဇ္ဇေပရိဂ္ဂဟော ကတော။ ။[အဋ္ဌကထာ၌ ကတော့နောင် ဝေဖပါ၊ ဋီကာ၌ ပါသည်။] ခေဇ္ဇေပရိဂ္ဂဟော ကတောဝ ဟောတိ "ဗုဒံ (၌ ကြဝဠာတသောင်းသည်း) ဗုဒ္ဓါနံ ဇာတိခေတ္တေ"နှိ; ဓုကန ပန ပရိဂ္ဂဟော ကတ္တော၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေန ဗောဓိ **သတ္တဒ**ဘုန်း–ဋီကာ။

အဖြစ်ကြောင့်)၊ ထွေန္တရေ – ဤကဲ့သို့ကာလအတွင်း၌၊ (ဘုရားအလောင်း၏ နောက်ဆုံးဘဝ ပဋိသန္ဓေနေသည်မှစ၍ ဓာတ်တော်တို့တည်ရှိသရွေ့ ဤကာလ အတွင်း၌)၊ အညသာ-သော၊ ဗုဒ္ဓသာ-၏၊ ဥပပတ္တိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိဝါရိတာဝ-တား မြစ်အပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ပန-ဗျတ္တိရိတ်ကား၊ (တနည်း) ပန-တားမြစ် အပ်ရာ ကာလအဖို့မှ မတားမြစ်အပ်ရာကာလ အဖို့တပါးကား၊ ဓာတု ပရိနိဗ္ဗာန-ဓာတုပရိနိဗ္ဗာန်သည်၊ ဇာတေ- ဖြစ်ပြီးလသော်၊ အညသာ-သော၊ ဗုဒ္ဓသာ-၏၊ ဥပပတ္တိ-ကို၊ န နိဝါရိတာ- အပ်။ [ဤစကားဖြင့် ပစ္ဆာ၏အရကို ပြသည်။]

တိပိဋက အန္တရဓာနအဖွင့်

အန္တရဓာနဒီပနာ၁မ-ကုယ်ခြင်းတို့မည်သည်၊ ပရိယတ္တိအန္တရဓာန်-ပရိယတ်၏ ကွယ်ခြင်း ဟူသည်ကောင်း၊ ပဋိဝေဓအန္တရဓာန်- ပဋိဝေဓ၏ ကွယ်ခြင်းလည်း ကောင်း၊ ပဋိပတ္တိအန္တရဓာန် – ပဋိပတ်၏ ကွယ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ တိဏ်-တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထို သုံးပါးသော အန္တရဓာနတို့တွင်၊ ပရိယတ္တိတိ-ကား၊ တိဏ်-ကုန်သော၊ ပိဋကာနိ-တို့တည်း၊ ပဋိဝေဓောတိ-ကား၊ သစ္စပ္ပဋိဝေဓော– သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်းရှုသိသော မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တည်း၊ [စျာန်တရား မျှားလည်း ပဋိဝေဓပင် ဖြစ်၏၊ သို့ရာတွင် သစ္စပ္ပဋိဝေဓောဟု ဆိုသောကြောင့် ပဋိဝေဓအရ မဂ်ဖိုလ်ကိုသာ ယူထားသည်။] ပဋိပတ္တိတိ-ကား၊ ပဋိပဒါ-သစ္စာ လေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိကြောင်း သိလစသော အကျင့်တည်း။

ထွေန္တရေ။ ။ထွေန္တရေကို စရိုမတဝေ ဗောမိသတ္တယ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏံ ဓာတု ပရိနိဗ္ဗာနန္တိ ဇုမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ပရိဆ္ဆိန္နေ (ဝိုင်းခြားအပ်သော) တေသွိ အန္တရေ (ဤ ကာလအတွင်း၌)၊–ဒ္ဝိကာ။

တိဏ် အန္တရဓာနာဒိန္တိ။ ။ ''ဓာတုဘေဒိနိဗ္ဗာန် ဖြစ်ပြီးသောအခါ အခြား ဘုရား ရွှင်၏ ဖြစ်ခွင့်ကို မတားမြစ်အပ်'' ဟု ဆိုပြီး၍ ထို မတားမြစ်ခြင်း၏အကြောင်းကိုပြလို၍ ''တိဏ် ဟိ'' စသည်မိန့်။ [ဘိဏ်နောင် ဒ္ဝိကာ၌ ''ဟိ'' ပါ၏၊ ရွေးနှိုးသဃ္ခီလည်း ပါသည်၊ အဘိ၊ ဥ၊ ၎ဝ၂ ဥလည်း ပါသည်၊ ''ဟိ–ဿုဠိမည်''ဟု ပေးပါ။]

ဒ္ဝိကာ။ ။''နိဝါရိတာ''တိ ဝတ္ထာ တဗ္ဗ (ထိုစကားရပ်၌) ကာရဏံ ဒဿေတုံ ''တိဏ် ဟိ'' တိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ ပဋိပတ္တိ အန္တရဓာနေန သာသနဿ ဩသက္ကိတဗ္ဗာ (ဆုတ်နှစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်) အပရဿ ဥပ္ပတ္တိ လဒ္ဓါဝသရာ (ရအပ်သောအခွင့် ရှိသည်) ဟောတိ၊ ပဋိပဒါတိ ပဋိဝေဓဟာ (ပဋိဝေဓကို ဆောင်နိုင်ခွေသော) ပုဗ္ဗ ဘာဂေ ပဋိပဒါ (ရွေးနှိုးအိုက ကျင့်အပ်သော သိလစသည်)။

တတ္ထ- ထို သုံးပါးတို့တွင်၊ ပဋိဝေဓော၈- သည်လည်းကောင်း၊ ပဋိပတ္တိစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိပိ- ရှိခဲ့ ဖြစ်လည်းရှိ၏၊ နု ဟောတိပိ- ရှိခဲ့ ဖြစ်လည်းမရှိ၊ ဟိ- ခွဲ၊ ကေသို့ ကာလေ-တခုသောအခါ၌၌၊ (တခါတုန်းက)၊ ပဋိဝေဓကရာ-ပဋိဝေဓကို ပြုတတ်ကုန်သော (မင်္ဂိုလ်ရကုန်သော)၊ ဘိက္ခူ၊ - တို့သည်၊ ဗဟု-များကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ သေဘိက္ခု- သည်၊ ပုထုဇ္ဇနော- တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ အဂ်ုလိ် - လက်ချောင်းကို၊ ပသာရေတွာ - ဆန့်၍၊ [အဂ်ုလိ် ပသာရေတွာ-လက်သို့းထိုး၍။] ဒဏ္ဍောတမ္ဘော - ညှန်ပြထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣမသ္မိံ ဝေ ဒီပေ — ဤ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ပင်၊ [အခြားနိုင်ငံကို မဆိုထားဘိ ဤ သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ပင်-ဟူလို။] ကေဝ ါရံ-တကြိမ်တခါက၊ ပုထုဇ္ဇနဘိက္ခု နာမ- ပုထုဇဉ်ရဟန်းမည်သည်၊ နု ဟောတိ - မရှိခဲ့၊ ပဋိပတ္တိပူရကာပိ - ပဋိပတ်ကိုဖြည့်ကျင့်သော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ကဒါစိ-တရံတခါ၌၌၊ ဗဟု ဟောန္တိ၊ ကဒါစိ-၌၊ အပ္ပေါ-နည်းကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋိဝေဓော၈ ပဋိပတ္တိစ၊ ဟောတိပိ-၏၊ နု ဟောတိပိ-မရှိ။

ပန - ထိုသို့ပင် ပဋိဝေဓ ပဋိပတ္တိတို့ ရံခါရှိ၍၌ ရံခါ မရှိပါသော်လည်း၊ [ရှေးနိဿယ၌ "ပန- စစ်စစ်ကား:" ဟု ပေး၏။] သာသနဋ္ဌိတိယာ - သာသနာတော် တည်ခြင်း၏၊ ပရိယတ္တိယေဝ-ပရိယတ်သည်သာ၊ ပမာဏံ-ပမာဏတည်း၊ ဟိ- ခွဲ၊ ပတ္တိတော - ပညာရှိသောရဟန်းသည်၊ တေပိဋကံ - ပိဋကသုံးပုံကို (ပိဋကသုံးပုံတွင်ပါဝင်သော တရားတော်ကို)၊ သုတ္တာ- နာပြီး၍၊ [စာအုပ်မရှိသေးသော ရှေးခေတ်က စာတက်သောအခါ ဆရာက နှုတ်ဖြင့် ရွတ်ပြရ၏၊ ထိုသို့ ရွတ်ပြသည်ကို တပည့်က စိတ်စိုက်၍ နားထောင်ရ၏၊ ထို့ ကြောင့် "သုတ္တာ"ဟု ဆိုသည်။] ဒွေပိ-နှစ်ပါးသော ပဋိဝေဓ ပဋိပတ္တိတို့ကိုလည်း၊ ပူဝေထိ- ပြည့်စေနိုင်၏၊ ဝါ-ဖြည့်ကျင့်နိုင်၏။။ [ထိုကို ဥပမာဖြင့် ညှန်ပြပလို၍ "ယထာ အမှာကံ" စသည်ကို မိန့်သည်။။]

အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဗေဒိသဒ္ဓေဿ-သည်၊ အာဠာရဿ-အာဠာရ ရသော်၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌ပဉ္စ၊ ဣဘိညာ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တု၊ သမာပတ္တိယော စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ-ဖြစ်စေပြီး၍၊ နေ၀သညာနာသညာဃတန သမာပတ္တိယာ-၏၊ ပရိကမ္မံ-ပရိကံမ်ိုး၊ ပုစ္ဆိ-မေးပြီ၊ သော-ထို အာဠာရ ရသေ့

ယထာ အမှာကံ။။ ။သာသနာတော် တည်တံ့ရန် ပရိယတ္တိ၏ ပမာဏဖြစ်ပုံကို ဘုရားအလောင်းကို ဥပမာအဖြစ် ညွှန်ပြလို၍ "ယထာ အမှာကံ" စသည်မိန့်၊ ထို့ ညွှန်ပြကြောင်း ဥပမာသည် ဟိန္ဒူဿန (ဟိန္ဒုပဓာ) ဖြစ်၏၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း-သံသရာဝဋ္ဋဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်ကိစ္စမျှ၏ တည်တံ့ပုံကို ညွှန်ပြရာဝယ် အနှီယာနိကမျှကို ပုံစံပြထားသောကြောင့်တည်း။

သည်၊ နဇာနာမိတိ—ငါမသိဟု၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ တထော-ထိုသို့ ပြောခြင်း ကြောင့်(ထိုသို့ နေဝသည္ဘာနာသည္ဘာဝတနာသမာပတ်၏ ပရိကမ်ကို ငါမသိဟု ပြောခြင်းကြောင့်)၊ ဥဒကဿ-ဥဒကရသေ့၏၊ သန္ဓိက်-သို့၊ ဂန္ထဒ-၍၊ အဓိဂတ ဝိသေသံ — ရအပ်ပြီးသော တရားထူးကို (မိမိ ရရှိထားအပ်သော အာက်၌ ညာဃတနစျာန် တိုင်အောင်သော တရားထူးကို)၊ သံသန်ဒိတ္ဝာ — နီးနှောချ၍၊ (ညှိနှိုင်း တိုင်ပင်၍)၊ နေဝသည္ဘာနာသည္ဘာဃတနဿ—စျာန်၏၊ ပရိကမ္မံ ပုစ္ဆိ၊ သော - ထို ဥဒကရသေ့သည်၊ အာစိက္ခိ - ပြောပြပြီ၊ တဿ—ထို ဥဒကရသေ့၏၊ ဝစနသာမနန္တရမေဝ-စကား၏ အခြားမဲ့၌ပင်၊ မဟာသတ္တော-ဘုရားအလောဝ်၊ သည်၊ တံ စျာနံ-ထို နေဝသည္ဘာနာသည္ဘာဃတနံစျာန်ကို၊ သမ္မာဒေတိယတာ-ပြီးစီးစေသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ ပညဝါ-ပညာရှိသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပရိယတ္တိ-ကို၊ သုတ္တာ-ဂျိ၊ ဧဒုပိ-နှစ်ပါးသော ပဋိဝေဓ ပဋိပတ္တိတို့ကိုလည်း၊ ပူရေတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရိယတ္တိယာ-သည်၊ ဋ္ဌိတာယ — တည်လသော်၊ သာသနံ-သည်၊ ပြိတ်—ဟောတိ။

ပန - ဆက်ဦးမည်၊ ယဒါ-အကြင် အခါ၌၊ သာ—ထို ပရိယတ်သည်၊ အန္တရဓာယတိ—ကွယ်ပျောက်၏၊ တဒါ-၌၊ ပဋ္ဌံ-ရှေးဦးစွာ(သုတ္တန္တဝိနယပိဋကတို့၏ ရှေးဦးစွာ)၊ အဘိဓမ္မပိဋကံ - သည်၊ နယာတိ - ပျောက်ပျက်၏။ တတ္ထ - ထို အဘိဓမ္မပိဋကဒ္ဓ၌၊ ဝါ- ထို အဘိဓမ္မပိဋကတ္ထဝ်၊ ပဋ္ဌာန်-ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်သည်၊ သမ္မဟ္ဒမ် - အလုံးစုံသော အဘိဓမ္မပိဋကတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ အန္တရဓာယတိ—၏၊ အနုက္ကမေန-အစဉ်အားဖြင့် (ပါဠိတော် အစဉ်ကို)ဆိုသည်)၊ ပစ္ဆာ—နောက်ဆုံး ၌၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီ- ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်သည်၊ (အန္တရဓာယတိ)၊ တသ္မိံ — ထို အဘိဓမ္မပိဋကသည်၊ အန္တရဟိတေ- ကွယ်ပျောက်ပြီးလသော်၊ ဒ္ဝိသု—ကုန်သော၊ ပိဋကေသု— ပိဋကတို့သည်၊ (သုတ္တန္တပိဋက ဝိနယပိဋကတို့သည်) ဋ္ဌိတေသု - တည်ကုန်လသော်၊ သာသနံ ဋ္ဌိတမေဝ ဟောတိ။

စတ္ထ — ထို နှပ်ပါးသော ပိဋကတို့တွင်၊ သုတ္တန္တပိဋကေ - သည်၊ အန္တရဓာယနေ — ကွယ်ပျောက်လသော်၊ [ကွယ်ပျောက်ဆဲ ဖြစ်၍ မာန ပစ္စည်းဖြင့် သုံးသည်။] ပဋမံ - စွာ၊ အင်္ဂုတ္တရ နိကာယော - သည်၊ ကော ဒဃကတော — ကောဒဿက နိပါတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ ယာဝ ကေကာ-ဧကကနိပါတ်တိုင်အောင်၊ အန္တရဓာယတိ-၏၊ တဒနန္တရံ - ထိုဇာတ်တွင် နိကာယ်၏ အခြားမဲ့၌၊ သံယုတ္တ

ဋ္ဌိကာ ။ ။ ပရိယတ္တိ ပမာဏန္တိ ဝတ္ထာ တမတ္တံ မောမိသတ္တံ နိဒဿနံ (ညွှန်ပြ ကြောင်း ဥပမောကို) ကတ္ဝာ ဒဿေတဴ ယထာတိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ တယိဒံ ဟိနံ (ဥပမေယျ ထက် နိမ့်ကျသော) နိဒဿနံ ကတ္တိ ဝဋ္ဋန္တိ၊ နိယ္ယာနိက က မဂ္ဂသ ဟိ (ဖွန်း) ဋ္ဌိတိ ဗဋ္ဌသန္တေဿ အနိယ္ယာနိက က မဂ္ဂံ နိဒဿေတိ (အဋ္ဌကထာဆရာ ညွှန်ပြမှု၏)။

နိကာယော-သည်။ စက္ကပေယျာလတော-စက္ကပေယျာလသုတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၌၊ ယာဝ သြုတ္တရဏာ - သြုတ္တရဏ သုတ်တိုင်အောင်၊ အန္တရဓာယတိ၊ တဒန္တရံ-ထို သံယုတ္တနိကာယ်၏ အခြားမဲ့၌၊ မစ္ဆိမ နိကာယော - သည်၊ ဂျန္ဒြိယ ဘာဝနတော-ဂျန္ဒြိယဘာဝနာသုတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၌၊ ယာဝ မူလပရိယာယာ-မူလပရိယာယသုတ်တိုင်အောင်၊ အန္တရဓာယတိ၊ တဒန္တရံ-ထိုမင္ဈိမနိကာယ်၏ အခြားမဲ့၌၊ ဒီဃနိကာယော-သည်၊ ဒသုတ္တရတော - ဒသုတ္တရသုတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၌၊ ယာဝ ပြာဟုဇာလာ-တိုင်အောင်၊ အန္တရဓာယတိ။

[သုတ်တော်၏ အစိတ်ပိုင်းများ အနှည်းငယ်ကျန်နေသေးသော်လည်း သာသနာတော်ကို တည်တံ့အောင် မဆောင်နိုင်တဲ့အကို ပြုပြီ၍ "ကောဿဝိ" စသည်ဖြင့်။] ကောဿာ-တဟံသော၊ (ဂါထာယ)ပိ-၏ လည်းကောင်း၊ ခွိန်း-ကုန်သော၊ ဂါထာနံပိ - တို့၏လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆာ - ပုစ္ဆာသည်၊ အခွါနံ - ချည်သောကာလသို့၊ ဂစ္ဆတိ - ရောက်နိုင်၏၊ [အဓေးပုစ္ဆာ ဂါထာများ ကျန်ရှိနေနိုင်သေးသည် - ဟူလို၏၊ သဲသန် - ကို၊ ဓာရေတုံ - ဆောင်ထားခြင်းငှါ၊ နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်၊ (ကာဝိယ - အဘယ်ပုစ္ဆာကဲ့သို့နည်း)၊ သဘိယ ပုစ္ဆာ (ဝိယ) - သဘိယပုစ္ဆာကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ အာဠဝက ပုစ္ဆာဝိယစ-အာဠဝကပုစ္ဆာ ကဲ့သို့ လည်းကောင်းတည်း၊ ဇောဒ - ဤပုစ္ဆာတို့သည်၊ ကဿပ ဗုဒ္ဓ ကာလိကာ - ကဿပဘုရားရှင်၏ လက်ထက်တော်၌ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊

ကဿပဗုဒ္ဓကာလိကာ။ ။သဘိယပုစ္ဆာသည် သုတ္တန်းပါတ် မဟာဝဂ် သဘိယသုတ် (၃၅၅) ၌ ပါသည်၊ အာဠဝကပုစ္ဆာသည် သုတ္တန်းပါတ် ဒုရဝဂ် (၃၀၅) ၌ ပါသည်၊ ထို့ပုစ္ဆာတို့သည် ပုစ္ဆာအဖြစ်ဖြင့်သာ သာသနာပတ္တိ တည်ကြ၏၊ ဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူလာမှ ထို ဂါထာတို့၏ အဖြေကို သိကြုရသည်၊ ထို့ကြောင့် ထို ပုစ္ဆာတို့ သင်္ဃသင် သာသနာတော်ကို တည်စေအောင် မဆောင်ထားနိုင်သဖြင့် " အန္တရာ သာသနံ ဓာဇရေတုံ နာသက္ခိ"သု"ဟု ဆိုသည်။

လူ့လောကအား ကျေးဇူးများ။ ။သာသနာတော်ကို မဆောင်နိုင်သော်လည်း လူ့လောက၏ လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြသော ဂါထာများလည်း ရှိသေး၏၊ အသိတိုးပါတ် မဟာသုဘာသောဓ ဇာတ်၌ "သင်္ဘိုရော သမာသေတ"စသော ဂါထာလေးပုဒ်သည် ကဿပဘုရားရှင် လက်ထက်တော်ကပင် ဖြစ်၏၊ ထို ဂါထာများကို အဆက်ဆက် ဆောင်ယူလာရာ ဝိဒိတ္တိ ဘုရားအလောင်းတော် မဟာသုတသောမမင်း လက်ထက်တွင် နန္ဒမြို့ဝယ်ဖွဏာက သုတသောမမင်းအား ဟော၍ပြ၏၊ သုတသောမမင်းကလည်း တရားတပါးသော မင်းများကို ယဇ်နတ်ပူဇော်ခွဲရန် ဖမ်းထားသော ဧပါရိသာဒအား တဆင့် ဓဟာပြရာ ဧပါရိသာဒ သံဝေဂရသဖြင့် တရားတပါးဖွေသော မင်းများ အသက် ချမ်းသာဖူးခဲ့လေပြီ။

အန္တရာ-အကြွေးခ်ိဳ့၊ (ကဆပဘုရားရှင်နှင့် ဤဂေါတမဘုရားရှင်တို့၏ အကြွေးခ်ိဳ့)၊ သာသနံ – ကို၊ ဓာရေတုံ - ၄၊ နာသကွိဳ့သု ကိရ - မစ္ဆမိုးခိုဝံကုန်သည်တဲ့ (မစ္ဆဝံးခိုဝ်ကြဟူးတဲ့)။

ပန-ကား၊ ဒ္ဒိသု–ကုန်သေ၁၊ ပိဋကေသု–တို့သည်၊(အဘိဓမ္မပိဋက, သုတ္တန္တ ပိဋကတို့သည်)၊ **အန္တရဟိတေသုပိ-**ကွယ်ပြီးပါကုန်သော်လည်း၊ ဝိနယပိဋကေ–သည်၊ ဋ္ဌိတေ-တည်လေသော်၊ သာသနံ-သည်၊ တိဋ္ဌတိ-တည်၏၊ ပရိဝါရကဿနေ သု–ပရိဝါရ, မဟာဝဂ္ဂဒန္ဓက, စူဠဝဂ္ဂဒန္ဓကတို့သည်, **အန္တရဟိတေသု-**ကွယ်ပြီးကုန်လေသော်၊ ဥသဟေဝဟိတင်–ဥဘတောဝိဘင်းသည်၊ ဋ္ဌိတေ – သော်၊ (သာသနံ)ဋ္ဌိတမေဝ ဟောတိ၊ ဥဘတောဝိဘင်္ဂေ–သည်၊ **အန္တရဟိတေ**-ကွယ်ပြီးလေသော်၊မာတိကာဃပိ-ဒ္ဒေမာတိကာသည်လည်း၊ ဋ္ဌိတာယ–တည်လေသော်၊ (သာသနံ)ဋ္ဌိတမေဝ ဟောတိ၊ မာတိကာယ–သည်၊ အန္တရဟိတာယ–သော်၊ ပါတိမောက္ခပမုခာ ဥပသမ္မဒါသု – နိဒါနုဒ္ဒေသဟူသော ပါတိမောက်, ရှေ့ရှုပန်းပြွန်း၌သည်၊ ဋ္ဌိတာသု–ကုန်လေသော်၊ သာသနံ တိဋ္ဌတိ။

ပါတိမောက္ခ ပမုခာ ဥပသမ္မဒါသု ။ ။ယော ပန ဘိက္ခုစသော သိက္ခာပုဒ်တော်များကို"မာတိကာ"ဟု လည်းကောင်း, "ပါတိမောက်" ဟု လည်းကောင်း ခေါ်၏၊ ဤနေရာ၌မူ"မာတိကာယ အန္တရဟိတာယ"ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ပါတိမောက္ခအရ"နိဒါနုဒ္ဒေသ"ဟု ခေါ်သော ပါတိမောက်ကိုသာ ယူရတော့သည်၊ ထို့နိဒါနုဒ္ဒေသနှင့် ရှင်ပြွန်းဥ- ရဟန်းပြွန်းဥ၊ ဤသုံးမျိုးကျန်ရှိသေးလျှင် သာသနာ တည်ဝါသေးသည်၊ မှတ်၏– သာသနာ့ တည်ဖို့အရေးဦ ရဟန်းသာမဏေများသည် ပဓာန်ဖြစ်၏၊ ရဟန်းသာမဏေ ဖြစ်ရန်လည်း ရှင်ပြွန်း၊ ရဟန်းပြွန်းများ ရှိရပေလိမ့်ဦးမည်၊ထို့ပြင် ရဟန်းဖြစ်ဖို့ဒီနေ့ဘက် ကျင့်ရမည့် အကျင့်ပဋိပတ်ကိုပြသော ပါတိမောက်လည်း အနည်းဆုံး နိဒါနုဒ္ဒေသမျှလောက်ပင် ဖြစ်စေ ရှိရပေဦးမည်။

ဋ္ဌိက၁။ ။မာတိကာယ အန္တရဟိတာယာတိ"ယော ပန ဘိက္ခု"တိ အာဒိနယ ဖွဲ့ဝင္တာယ သိက္ခာပဒပါဠိမာတိကာယ အန္တရဟိတာယဖြစ်နိဒါနုဒ္ဒေသ သခ်ါတေ ပါတိမောက္ခေ, ပမုဇ္ဈဒေဉပသမ္မဒါကမျှေသုစ (ရှင်ပြုကြောင်းကံ, ရဟန်းပြုကြောင်းကံများ) [ဋ္ဌိတေသု ဟူသော အဒ္ဒုကထာ-၌စပ်၊] သာသနံ တိဋ္ဌတိ။

ဘနၛန်း။ ။ ပါတိမောက္ခ ထင်ရှားရှိမှသာ ပမုခ္ခာ (ရှင်အဖြစ်) ဥပသမ္မဒါ (ရဟန်းအဖြစ်) နှစ်ပါး ထင်ရှားရှိနိုင်၏၊ ထို့အတူ ထို နှစ်မျိုးရှိမှလည်း ပါတိမောက္ခ ရှိနိုင်၏၊ ဘဒ္ဒကြောင့်နည်း၊–ရှင်ရဟန်းမှ မရှိလျှင် " ပ + အတိ + မောက္ခ – အလွန် မြတ်သော သီလမရှိနိုင်သောကြောင့်တည်း။ [ပါဏာတိပါတာ နာမည်ခွင်းတူသော်လည်း စောင့်ထိန်းရသော သီလခွင်း မတူပုံကို သတိပြုပါ။] ထို့ကြောင့် ပါတိမောက္ခ, ပမုခ္ခာ, ဥပသမ္မဒါ သုံးမျိုးလုံးသည် သာသနာတည်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ "ပါတိမောက္ခံ ဧပေ၊တိဋ္ဌတိ"ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။[ယထာဝုါ ပါတိမောက္ခေ ရေ့ခ္ခန္ဓေ

လိင်္ဂ် – အသွင်သည်၊ (ရဟန်းအသွင်, သာမဏေ အသွင်သည်)၊ အဒ္ဓါနံ – ရှည်သော ကာလသို့၊ ဂဇ္ဈတိ–ရောက်နိုင်၏၊ ပန – ဆက်၊ သေတဝတ္ထ သမဏ ဝံသော – ဖြူသော အဝတ်ကို ဝတ်သော ရဟန်းတို့၏ အနွယ်သည်၊ ကဿပ

ပဗ္ဗဇ္ဇာ , ဥပသမ္ပဒါစ၊ ဧဝံ သတိဧဝံ တဒုဘယေ ပါတိမောက္ခံ , တဒုဘယာဘာဝေ ပါတိမောက္ခာဘာဝတော၊ တသ္မာ ယယိဒံ တယံ (ထိုသုံးမျိုးအပေါင်း) သာသနသဿ ဠိတိဟေတုတိ အာဟ–"ပါတိမောက္ခ၊ ဥပေါတ္ထပိတ္တိ"တိ၊-ဋ္ဌိကာ။]

တနည်း။ ။ပါတိမောက်ဟူသည် ဥပသမ္ပဒါ၌၎် ရဟန်းအဖြစ် (ရဟန်းဘဝ) နှင့် ဆိုင်၏၊ အကြောင်းမှာ ထို ပါတိမောက်ကို ဥပသမ္ပန္နမဟုတ်သူထို့ အလိုမရှိဒေဝ သောကြောင့်ဖြစ်၏၊ ["အလိုမရှိအပ်" ဟူရာ၌ သူထို့ရှက်၍ ဥပသ်ပြုဖွယ်လို့ ကျွန်ုဖွယ် မလိုဟု ဆိုလို၏။] ရဟန်းအဖြစ်သည်လည်း ပမ္ဗဇ္ဇာ (နှင့်အဖြစ်) နှင့် ဆက်သွယ် နေ၏၊ [အများအားဖြင့် သာမဏေ၌မှ ရဟန်းရှိနိုင်သည်ကို သတိပြု။] ထို့ကြောင့် ပါတိမောက္ခ၏ ပြည့်စုံမှု , ထိုပြည့်စုံခြင်းကြောင့် ပမ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါတို့၏ ပြည့်စုံမှု၊ ၍သုံးမျိုးစုံမှ သာသနာ တည်နိုင်သည်၊ [ဃဋ္ဋာ ဝါ ဥပသမ္ပဒါဖြိန် ပါတိမောက္ခ အနုပသမ္ပန္နသာ အနိ၌္ဆတတ္တာ၊ ဥပသမ္ပဒါစ ပမ္ဗဇ္ဇာဒိနာ၊ တသ္မာ ပါတိမောက္ခေ, တံသိဒ္ဓိယာ သိဒ္ဓါသု ပမ္ဗဇ္ဇာဒိသု စ သာသနံ တိဋ္ဌတိ။–ဋ္ဌိကာ။]

မှတ်ချက်။ ။၌ဒ္ဓိကာဂ ပါတိမောက္ခ ပမ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပဒါ သုံးမျိုးတွင် မည်သည့် အရာဂ သာ၌ အရေးကြီးသည်-ဟု ဖွင့်လိုရင်း ဓဟုတ်၊ သူ့နည်းနှင့်သူ သုံးမျိုးလုံးပင် အရေးကြီးကြောင်းကို ဖွင့်လိုရင်းဖြစ်၏၊ ထို့ပြင်နိဒါနုဒ္ဒေသ၌ ပါတိမောက်ဓလောက် သာ ကျန်လျှင် ရဟန်းသာမဏေများသည် "အဘယ်သီလကို ထိန်းရန် မည်သည့် သိက္ခာပုဒ်က ပြမည်နည်း" ဟု မေးရာ၌၏၊ သာမဏေများအတွက် ဖွင့်ပြန်သည်းခံ ဆယ်ပါးသီလ သိက္ခာပုဒ်ပါပြီ၊ ထို့ကြောင့် " ပဗ္ဗဇိတသ္မာ သီလဘေဒတော " ဟု ဆိုလိမ့်မည်၊ ရဟန်းတပါးသည် မဘိကာသိက္ခာပုဒ်အားလုံးကျယ်၍ စောင့်ထိန်းစရာ သီလ မရှိလျှင် သီလပျက်စရာ မလို၊ ဃခုမှသြဝါဒခန်းလာ ပါဠာဇိကဧလေးပါးရှိသော်သဖြင့် ထို သီလပျက်သည်–ဟု စဉ်းစားမိပါသည်။

သာဓက။ ။တတော ပဌာယ၊ပေးပါဠာဇိကမတ္တမေဝ တိဋ္ဌတိ၊ စတ္တာရိ ပါဠာ ဇိကာနိ ရက္ခန္တာနံ ဘိက္ခူနံ သဒတဝိ သဟဿေဟိ ရေဖာနေ ပဋိပတ္တိ အန္တရဂတိတာ နာမ နဟောတိ၊ ပဗ္ဗဇိတဿ ပန ဘိက္ခုနော သီလတေဒေန ဝါ(ပါဠာဇိက သီလ ပျက်)ဇီဝိတက္ခယေန ဝါ (အသက်ကုန်) အန္တရဂတိတာ ဟောတိ။ – အံ – ဋ္ဌ ၁၊ ၆၇၊ ၆၈။

သေက္ခဝဠ္ဇသမ္ဘဝံသော။ ။ " အဝတ်ဖြူဝတ်သော သဲမဏေအနွယ်များ" ဟု ဆိုသဖြင့် သာသနာ့ပြင်ပအယူကို ယူသူများမဟုတ်ကြောင်း သိ၍၏၊ သူထို့သည် သာသနာကို ဖဆောင်နိုင်ကြသော်လည်း မဒ္ဒဘာဿာ (သာသနိက) ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြ၏၊ ယခုကာလ ဖိုးသူတော် သီလရှင်များလည်း " သာသနာ့နွယ်ဝင်များ" ပင် ဖြစ်ကြသည်။

မုဒ္ဓကာလဇတော - ကသာပ ဘုရားရှင်၏ လက်ထက်တော် အခါမှ၊ ပဌာယ- ၌၊ သာသနံ ဓာရေတုံ၊ နာသကို- မဓ္ဓမံ-နိုင်တေဒ့၊ ပဋိသန္ဓိဒါ ပဋ္ဌေတိ-ပဋိသန္ဓိဒါ ပတ္တ ရဟန္တာတို့ဖြင့်၊(ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်လေးပါးသို့ ရောက်သော ရဟန္တာတို့ဖြင့်) ဝဿ သဟဿံ- အနန္တစ်ထောင်သည်၊ အဋ္ဌသိ – တည်ပြီ၊ ဆဋ္ဌာဧည့်ပြီ – တို့ဖြင့်၊ (ခြောက်ပါးသော အဘိညာဉ်ရှိသော ရဟန္တာတို့ဖြင့်)၊ ဝဿ သဟဿံ (အဋ္ဌသိ) ၊တေဝိဇ္ဇေတိ-တို့ဖြင့်၊ (ဝိဇ္ဇာသုံးပါးရှိသော ရဟန္တာတို့ဖြင့်)၊ ဝဿ သဟဿံ (အဋ္ဌသိ)၊ သုက္ခဝိပဿနကေဟိ-တို့ဖြင့်၊ (စျာန်အဝေးမရောက်သဖြင့် ခြောက်ကပ်သော ဝိပဿနာရှိသော ရဟန္တာတို့ဖြင့်)၊ဝဿ သဟဿံ(အဋ္ဌသိ) ပါတိမောက္ခေဟိ- ပါတိမောက္ခရဟန်းတို့ဖြင့် (ပါတိမောက်ကို ဆောင်သော ကျင့်သော ရဟန်းတို့ဖြင့်)၊ဝဿ သဟဿံ-အဋ္ဌာသိ၊[''ဌဿတိ-တည်လိမ့်မည်'' ဟု ရှိသင့်၏။] ပန-ကား၊ ပစ္ဆိမကဿ-နေ့ကာဆုံးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သစ္စပ္ပဋိဝေဓတော - သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိရာအခါမှလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမကဿ – နောက်ဆုံးဖြစ်သော ရဟန်း၏၊ သိလဘေဒတော-သီလပျက်ရာအခါမှလည်းကောင်း၊ ပဌာယ-၍၊ သာသနံ - သည်၊ ဩဂဏ်တိတံနာမ - အောက်သို့ လျှောသည် မည်သည်၊ ဝါ- ဆုတ်နစ်သည် မည်သည်၊ ဟောတိၢတဿာ - ထို သာသနာ ကွယ်ရာအခါမှ၊ ပဌာယ - ၍၊ အညာယ-အခြားသော၊ ပုဗ္ဗဿ- ၏၊ ဥပ္ပတ္တိ- ပဋ်စ်တော်မှခြင်းကို၊ နုနံဝါရိတာ– မတားမြစ်အပ်။

သဗ္ဗဿုဇာန္တိ ဂါထိဇ အစ္ဆိုင်္ဂ

ပရိနိဗ္ဗာနာနံနာမ– ပရိနိဗ္ဗာန်တို့မည်သည်၊ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနံ- ကိလေသ ပရိနိဗ္ဗာန်လည်းကောင်း၊ (ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းလည်းကောင်း၊) ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနံ–လည်းကောင်း၊ (ခန္ဓာတော်၏ ငြိမ်းအေးခြင်းလည်းကောင်း၊)ဝေတု ပရိနိဗ္ဗာနံ - လည်းကောင်း၊ (ခေတ်တော်တို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း လည်းကောင်း)၊ ဣတိ–သို့၊ တိ၏- သုံးပါးတို့တည်း၊ တတ္ထ- ထို သုံးပါးသော ပရိနိဗ္ဗာန်တို့တွင်၊ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်-သည်၊ ဗောဓိပလ္လင်္ကေ-ဗောဓိပလ္လင်၌၊ အဟောသိ-ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်-သည်၊ကုသိနာရာမ်-ကုသိနာဝန်မြို့၌၊(အဟောသိ)၊ဝေတုပရိနိဗ္ဗာနံ-သည်၊ အနာဂတေ–နောင်အခါ၌၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လိမ့်မည်။

ဩသက္ကိတံနာမ။ ။ပဋိဝေဓဒွင့် ပဋိပတ္တိသာသနာ ဖျက်ပုံကို တပေါင်းတည်း ပြလို၍ ''ပစ္ဆိမကဿ၊ပေ၊ ဩသက္ကိတံနာမ ဟောတိ'' ဟု ဆိုသည်၊ [ဩသက္ကိတံ နာမဘိဗုဒ္ဓိမက ပဋိဝေဓသီလဘေဒဒ္ဒယံ (နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော ရဟန်း၏ ပဋိဝေဓဉာဏ်, နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော ရဟန်း၏ သီလပျက်ခြင်း နှစ်ပါးအပေါင်းကို) ကေတော တက္ထာ တဿော ပရံ ဝိနဋ္ဌနာမ ဟောတိ၊ ပစ္ဆိမက ပဋိဝေဓတော ပရံ ပဋိဝေဓသာသနံ , ပစ္ဆိမကသီလဘေဒတော ပရံ ပဋိပတ္တိသာသနံ ဝိနဋ္ဌံ နာမ ဟောတိတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

[ထိုစကားကို အကျယ်ချဲ့လိုချို "သာသနသ္မ ကိရ"စသည်ဖွဲ့နိုင်မည်၊ သာသနသ္မာ-၏၊ ညြသက္ကနကာလေ-အောက်သို့ လျော့ရဆာခါ၌၊ ဝါ-ဆုတ်ခန်ထုအခါ၌၊ ကွမသို့ တမွပဏ္ဍိဒေ - ၌ သိဟိုင်္ဂကျွန်း၌၊ ခတ္တုယော-ခတ်တော်တို့သည်၊ သန္ဓိမတိတ္ဝာ-စုဝေး၍၊ မဟာစေတိယ်-မဟာစေတီတော်သို့၊ ဂမိဿန္တိ- ကြွတော်မူကြလိမ့်မည်၊ မဟာစေတိယတော- မှ၊ နာဂဒီပေ-နာဂကျွန်း၌၊ ထုဇာယတနစေတိယ်- ထုဇာယတနစေတီတော်သို့၊ (ဂမိဿန္တိ)၊ တတော-ထိုထုဇာရတနစေတီတော်မှ၊ မဟာဗောဓိပလ္လင်-မဟာဗောဓိပလ္လင်သို့၊ ဂမိဿန္တိ၊ နာဂဘဝနတောဝါ - နာဂါးဘုံမှလည်းကောင်း၊ ဒေဝလောကတောဝါ - နတ်ပြည်မှလည်းကောင်း၊ ပြဟ္မလောကတောဝါ - ပြဟ္မာ့ပြည်မှလည်းကောင်း၊ ခတ္တုယော- တို့သည်၊ မဟာဗောဓိပလ္လင်မေ- သို့သာ၊ ဂမိဿန္တိ၊ သာသပမတ္တာဝိ- မုန့်ညင်းစေ့ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ခတ္တု - ခတ်တော်သည်၊ အန္တရာ-မဟာဗောဓိပလ္လင်သို့ မရောက်မီ အကြား၌၊ နာနာသဿကိ-ပျိုးကိပျက်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ သမ္မာ-ကုန်သော၊ ခတ္တုယော-တို့သည်၊ မဟာဗောဓိပလ္လင်-၌၊ ရာသိဘူတာ - အစုဖြစ်ရှိ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သုဝဏ္ဏက္ခန္ဓောဝ်ယ - ရွှေတုံးကဲ့သို့၊ ကေဋ္ဌနာ - တခဲနက်တို့သည်၊ (တလုံးတခဲ တည်း တို့သည်)၊ ဟုတ္တာ၊ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ်မွယော-ခြောက်ပါးသော အဆင်းရှိသော ဆောင်ခြည်တော်တို့ကို၊ ဝိသာဇ္ဇေသန္တိ-လှတ်တော်မူကြလိမ့်မည်။

တီကိ ပရိနိဗ္ဗာနာနိ။ ။ရွှေ၌ " သာသနဿ်တိယာ ပန ပရိယတ္တိ ပမာဏံ " ဟု ဆိုခဲ့၏၊ သာသနာတည်ခြင်း၌ ပရိယတ္တိသည် ပမာဏဖြစ်သည်မှာ မှန်၏၊ သို့သော်လည်း ပရိယတ္တိချည်းသက်သက် တည်အောင် မစွမ်းနိုင်၊ ကျင့်သုံးမှုမှ ဖြစ်၏၊ သို့ဖြစ်၍ ပဋိပတ္တိ မရှိလျှင် ပရိယတ္တိသည်၊ တည်ရာမရ၊ ထို့ကြောင့် ပဋိပတ္တိ ကွယ်ခြင်းသည် သာသနာတော် ဆုတ်ယုတ်ခြင်း၏ ဝိသေသကာရဏ (ထူးသောအကြောင်း) ဖြစ်ရကား "ပစ္ဆိမကဿ ပန သစ္စုပ္ပဋိဝေဓတော, ပစ္ဆိမကဿ သီလဘေဒတော ပဋ္ဌာယ သာသနံ ဩသက္ကိတံ နာမ ဟောတိ" ဟု ဆိုခဲ့သည်၊ ထိုသာသနာတော် ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည် ဓာတုပရိနိဗ္ဗာန် နောက်ဆုံးဖြစ်၏ဟု ပြည်လို့၍ "တီကိ ပရိနိဗ္ဗာနာနိ"စသည်မြွှန့်သည်။

ဋီက၁။ ။ တေန (ပစ္ဆိမကဿ ပန သစ္စုပ္ပဋိဝေဓတော စသော ဝါဠိဖြင့်) [ဒေသေတ္ဝာ၌စ်။] တာဝ် "သာသနဿ်တိယာ ပရိယတ္တိ ပမာဏ"်ဆို ဝုတ္တံ (အကယ်၍ကား ဆိုအပ်ပါခဲ့၏)၊ ပရိယတ္တိ ပန ပဋိပတ္တိဓာတုကာတိ (ထိုသို့ ဆိုအပ်သော်လည်း ပရိယတ္တိသည် ပဋိပတ္တိ ဟူသောအကြောင်း ရှိ၏၊ သို့ဖြစ်၍) ပဋိပတ္တိယာ အာသတိ သာ အပ္ပတိဋ္ဌာ ဟောတိ ပဋိဝေဓာဝိယ (ပဋိပတ္တိမရှိလျှင် ပဋိဝေဓသည် တည်ရာမရှိသကဲ့သို့ ပရိယတ္တိလည်း တည်ရာမရှိ) ၊ တယ္ဟာ ပဋိပတ္တိ အနုရခ္ခာနံ သာသနောသဏ္ဌာနသ ဒိသေသကာရဏာနံ ဒေသေတ္ဝာ တဿိဒံ သာသနောသဏ္ဌာနံ ဓာတု ပရိနိဗ္ဗာနကာသာနံ့ ဒေသေတုံ " တီကိ ပရိနိဗ္ဗာနာနိ " တိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊ ဓာတူနံ သဒ္ဒါတာနာဒိ ဗုဒ္ဓါနံ အဓိဋ္ဌာနေနေဝါတိ ဝေဒိတမ်ံ။

တာ–ထို ရောင်ခြည်တော်တို့သည်၊ ဒသသဟဿီလောကဓာတုံ– တသောင်း အတိုင်းအရှည်ရှိသော စက္ကဝဠဉာကို၊ ဖရိဿန္တိ – ဖြန့်တော်မူကြလိမ့်မည်၊ တတော–ထိုသို့ ဖြန့်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ – ထို့မှ နောက်၌၊ ဒသသဟဿ စက္ကဝဠဉ ဒေဝတာ– တသောင်းသော၁စကြဝဠဉာ၌ နေကြသော နတ်မြတ်မှာတို့သည်၊ သန္နိပတိတ္ဝာ- စည်းဝေး၍၊ အင္ဇ– ယနေ့ (ယနေ့မှ)၊ သတ္ထာ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတ – ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ၏။ အင္ဇ၊ သာသနံ၊ သြသက္ကတိ– အောက်သို့ လျှောဆင်း (ဆုတ်နှစ်၏)၊ ဒါနိ - ယခု၊ ဣဒံ– ဤဖူးမြင်ရခြင်းသည်၊ အမှာက်- ငါတို့၏၊ ပစ္ဆိမဒဿနံ - နောက်ဆုံးဖြစ်သော ဖူးမြင်ရခြင်းတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြောဆိုချို့၊ ဒသဗလဿ-မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရိနိဗ္ဗုတဒိဝသတော-ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသည်နေ့ထက်၊ မဟန္တတရံ-သာ၍ကြီးကျယ်သော၊ ကာရုညံ- သနားဖွယ်ကို၊ (ငိုကြွေးခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်သော သနားဖွယ်ကို)၊ ကရိဿန္တိ–ပြုကြလိမ့်မည်၊ အနာဂ၊ ါမိ ခီဏာသဝေ–အနာဂ၊ါ၌ ရဟန္တာတို့ကို၊ ဌပေတွာ-၍၊ အဝသေသာ-ကြင်းသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဘကဘာဝေန–မိမိကိုယ်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သန္တာရေတုံ– ကောင်းစွာ ဆောင်ထားခြင်းငှါ၊ နု သက္ခိဿန္တိ– စွမ်းနိုင်ကြလိမ့်မည်မဟုတ်။

ဓာတူသု- ဓာတ်တော်တို့၌၊ ဧတဧဝါဓာတု – ဤဧဝါဓာတ်သည်၊ [ဓာတ် လေးပါး အစုအဝေးဖြစ်သော ဓာတ်တော်အတွင်း၌ ပါဝင်သော ဤဧဝါ ဓာတ်သည်။] ဥဒ္ဓုမိတ္တာ-ထ၍၊ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ -- ဗြဟ္မာဘုံ တိုင်အောင်၊ ဥဂ္ဃဆ္ဆိဿာဘိ–ပျံတက်လိမ့်မည်၊ သာသဟမတ္တာယိတိ- မုန့်ညင်းစေ့ အထိုင်းအရှည် ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၁၊ ဓာတုယာ-သည်၊ သတိ-ရသော်၊ ဧကဇာလာ--တခုတည်းသော မီးတောက်မီးလျံရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ-လိမ့်မည်၊ ဓာတုသု-တို့သည်၊ ပရိယာဒါနံ – ကုန်ခန်းခြင်းသို့၊ ဂတာသု -- ရောက်ကုန်လသော်၊ (ဧဿာ– မီးတောက်မီးလျံသည်)၊ ဥပစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ-ပြတ်ဓိလိမ့်မည်၊ ဧဝံ- သို့၊ မဟန္တံ-သော၊ အာနုဘာဝံ-အာနုဘော်ကို၊ ဒဿေတွာ– ပြပြီး၍၊ ဓာတုသု -- တို့သည်၊ အန္တရဟိတာသု–ကွယ်ပြီးကုန်လသော်၊ သာသနံ-သည်၊ အန္တံ့ရဟိတံ နာမ-ကွယ်သည်မည်သည်၊ ဟောတိ၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ (သာသနံ)ဧဝံ-သို့၊ နအန္တရဓာယတိ — မကွယ်သေး၊ တာဝ-ထိုသာသနာ မကွယ်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ အစရိမံ နာမ-အစရိမ မည်သည်၊ (နေ၁က် မဆုတ်သည် ဧည်သည်)၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အပုဗ္ဗံ -- ဧမ္မလည်းမကျ၊ အစရိမံ -- နေ၁က်လည်းမကျ၊ (ဒွေ သမ္မာ

အနာဂ၊ါမိ ဒီဏာသဧဝ ။ ။ အနာဂ၊ါမိပုဂ္ဂိုလ်သို့မှာ ဒေါသမရှိ၍၊ ဧသဝက ပရိဒေဝတို့သည် ဆုတ်နှစ်သော ဒေါသ၏ အရှိန်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အနာဂ၊ါမိနှင့် ရဟန္တာတို့သည် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ထိန်းနိုင်ကြ၏။

သမ္ဘဒ္ဓါ)ဥပဇ္ဈေယျ[၂]-ပုဂ္ဂိတော်မှုကုန်ရာ၏။ တေ ဌာန်-ဤ အကြောင်းသည်၊ (ဤ) ရွေ့မကျ့ , နောက်မကျ တပ္ပိုင်နက်သောကာလ၌ နှစ်ဆူသော ဘုရား၌ပုဂ္ဂိတ်တို့၏ ပုဂ္ဂိတော်မူခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်)၊ နဝိဇ္ဇတိ–မရှိ။

ပန - ပရိဟာရပဥ္စမ္ဘဝါး စောဒကပဥ္စကို ဆိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ အဝပ္ပံ အာစရိမံ၊ (ဒွေ သမ္မာသမ္ဘဒ္ဓါ)နယုဇ္ဈန္တိ -ပုဂ္ဂိတော်မမူကုန်သည်။း ဣတိ-ဤကား အပေးတည်း၊ (အပုဗ္ဗံ အာစရိမံ, ဥပဇ္ဈမာနုနံ -ပုဂ္ဂိတော်မူကြကုန်သော၊ ဒြိန္ဒံ –ကုန်သော၊ သမ္မာ သမ္ဘဒ္ဓါနံ-တို့၏၊) အနန္တရိယတ္တာ -မအုံသြထိုက် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ-မအုံသြလောက်ကုန်ဆည်း၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပုဒ္ဓါ-ဘုရားရှင်တို့သည်, အစ္ဆရိယမနုဿာ–အံ့သြထိုက်သော လူတို့တည်း၊ ဃဏဃ - အဘယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ ကေပဂ္ဂလော ဘိက္ခဝေ၊ဧပေ၊ သမ္မာသမ္ဘုဒ္ဓေါတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ-ပြီ၊) [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ကေပဂ္ဂလော–အဖေါ် မလျောက် တဖေ၀ါက်တည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧလောကေ - လောကဌ်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မနေသ – ဖြစ်လသော်၊ အစ္ဆရိယမနုဿော – အံ့သြလောက်သော လူသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ-အဖြစ်ဖြင့်)၊ ဥပဇ္ဇတိ-ဖြစ်ပေါ်သည် မည်၏၊ ကေပဂ္ဂလော–ဟူသည်၊ ကတမော–အဘယ်သူနည်း၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အရဟံ-သော၊ သမ္မာ သမ္ဘဒ္ဓေါ - သော၊ တထာဂတော- မြတ်စွာဘုရားတည်း။– အင်္ဂုတ္တိုရ် ဧကနိပါတ်, ကေပဂ္ဂလဝဂ်။]

[ဘုရားနှစ်ဆူ ပြိုင်တူပုဂ္ဂိတော်မူခြင်း၏ အပြစ်ကိုပြလိုရှိ''ယဒိစ''စသည်မိန့်။] စ – လဒ္ဓ ဒေါသ ထင်ရှားပြအံ့၊ ဒွေ ဝါ – နှစ်ဆူသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော ဝါ၊ အဋ္ဌ ဝါ၊ သောဠသဝါ-တဆယ့်ခြောက်ဆူသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော (ဗုဒ္ဓါ- တို့သည်၊) ဧကံတော - အပြိုင်နက်၊ ယဒိ ဥပဇ္ဈေယျုံ - အကယ်၍ ပုဂ္ဂိတော်မူကုန်အံ့၊(ဇေဝတိ)၊ အနန္တရိယာ-မအုံသြထိုက်ကုန်သည်၊ ဘဝေယျုံ-ဖြစ်ကုန်ရာ၏၊ [အစ္ဆရိယာ– အံ့သြထိုက်ကုန်သည်၊ နဘဝေယျုံ – မဖြစ်ကုန်ရာ၊ ဤသို့ အစ္ဆရိယာ-ကို''နှ+အစ္ဆရိယာ''ဟု ပုဒ်ဖြတ်ရှိလည်း ပေးနိုင်၏။]ဟိ–ချဲ့၊

အဓိဋ္ဌာန်တော်ကြောင့်ဖြစ်။ ။ (၁) ဇမ္ဗူဗိဝ် (အိန္ဒိယနိုင်ငံ), သီဟိုဠ်ကျွန်း နာဂကျွန်း (သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ), နဂါးပြည်, နတ်ပြည်, ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌ အနှံ့အပြား ရောက်ရှိနေသော ဓာတ်တော်များ၏ မဟာဗောဓိပင်လွှင်ဌာနရှိ တဝေါင်းတည်း စုဝေးတော်မူခြင်း၊ (၂) ရွှေတုံးကဲ့သို့ တလုံးတခဲတည်း ဖြစ်၍ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ် လွှတ်တော်မူခြင်း၊ (၃) ထိုဓာတ်တော်တို့၌ပါသော တေဇောဓာတ် မီးဓာတ် စတင် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ (၄) တနုတည်းသော မီးတောက်မီးလျှံ ရှိခြင်း၊ ၌ အံ့ဖွယ် အားလုံးသည် ခန္ဓာပရိနိဗ္ဗာန် မစံမီက ဘုရားရှင် မိဠာန်တော်မူခဲ့ခြင်း ကြောင့်သာ ဖြစ်သည်။

ကေသို့"-သော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းထိုက်၌၊ ဇိုန်နှစ်ဆူကုန်သော၊စေထိယာနဗိ-စေတီတော်တို့၏၊ သော်မှလည်း၊ လဘဘသက္ကာရော - လဘိ ့ ပူဇော်သက္ကာရ၌ သည်၊ ဥဋ္ဌာရော - မွန်မြတ်သည်၊ န ဟောတိ၊ ဘိက္ခူပိ - တို့သည်လည်း၊ ဗဟု တာယ - များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အစ္ဆရိယာ – အံ့သြဖွယ်တို့သည်၊ န ဇာတာ-မဖြစ်ကုန်၊ ဇင်-တူး ဗုဒ္ဓါဝိ – များစွာသော ဘုရားရှင်တို့ဆည်လည်း၊ (ယဒိ) ဘဝေယျုံ-ကုန်အံ့၊ (ဧတ်သတိ အစ္ဆရိယာ နံ ဇာတာ)၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဒွေ တသ္မာသမ္မုခ္ဒါ)နှုပ္ပဇ္ဇန္တိ–ပဋ်တော်မမူကုန်။

[ဒေသနာတော်ချင်းမဟူးသည့်အတွက် အံ့သြဖွယ်မရှိပုံကိုပြလိုရှိ "ဒေသနာ ယစ " စသည်ဖြင့်နိဒ်။] ဒေသနာယစ - ဒေသနာတော်၏လည်း၊ ဝိသေသာဘာဝ တော-ထူးသည်၏အဖြစ် မရှိခြင်းကြောင့် (အထူးမရှိခြင်းကြောင့်)၊ (နုပ္ပဇ္ဇန္တိ)၊ ဟိ-ချဲ့၊ သတိပဋ္ဌာနာဒီဘေဒံ- သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ ယံ မြွေ-အကြောင် တဒုားတော်ကို၊ ဒေကော - တဆူသော ဘုရားရှင်သည်၊ ဒေသေတိ – ဟောတော်မူ၏၊ အညေန- အခြားသောဘုရားရှင်သည်၊ ဥပုဇ္ဈိတ္ဘာဝိ-ပဋ်တော် မူ၍လည်း (ပုဋ်တော်မူလျှင်လည်း)၊ သော၀-ထို သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသော တဒုား တော်သည်သာ၊ ဝါ – ကိုသာ၊ ဒေသေတမ္မေဝ – ဟောတော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ–၏၊ တတော– ထို့ကြောင့်၊ (ဓမ္မေ-့သည်၊) အနန္တရိယော- မဟုတ်သြ ထိုက်သည်၊ သိယာ- ရာ၏၊ ပန– အနန္တယကာ၊ ကေသို့" - တဆူသောဘုရားရှင် သည်၊ ဓမ္မ်-ကို၊ ဒေသေန္တေ– ဟောတော်မူလသော်၊ ဒေသနာဝိ—သည်လည်း၊ ဝါ—ကိုလည်း၊' အစ္ဆရိယာ-အံ့သြထိုက်သည်၊ (အံ့သြလောက်သည်)၊ ဟောတိ။

---

၈ ကေသို့"ဉီ။ ။ အနန္တရိယ ဖြစ်ပုံကို ချုပြသောဝါကျဖြစ်၍ "ဟိ" သည် ဝိတ္တာရ ဧဇာတက၊ တနည်း - စေတီတော်နှစ်ဆူဖြင့် ဥပမာပြသောစကား ဖြစ်၍ တဖွါကဖို့ ကရဏ"ဟိ-ဥပမာ ဆောင်၍ ထင်ရှားအောင်-ပြအံ့" ဟု ပေး၊ တနည်း - နောက်၌ တသ္မာဖို့သောကြောင့် ကာရဏဝါကျလည်း ဖြစ်နိုင်၏၊ " ဟိ (ယသ္မာ) အကြင့် ကြောင့်" ဟု ပေးပါ။

အန္တရိယဟ္တာ စသည်။ ။ ဒွိသုပိ ဥပုဇ္ဈမာနေသု အန္တရိယဟ္တာ ဒေါသဘာဝ တော (အံ့သြဖွယ် အဖြစ် မရှိခြင်းဟူသော အပြစ်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် နှစ်ဆူမွေ့၌)၊ ဇုတိ အဏ္ဍော၊ ဗုဒ္ဓါနာမ မဒ္ဒေ ဘိန္နသုဝဏ္ဏဝိယ (အသဃ်ကာကျိုပြတ်သော ရွှေချောင်းလို) ကေသဒိသာတိ (တထာဝါဒတည်း တူတော်မူကြ၏၊ သို့ဖြစ်၍) တေသံသေသကဒ်ပဒကေသသာ ဧဝ (တူသော သဘောရှိသည်သာ)၊ ဇုတိ အာဟ- ဒေသနာယ စဝိသေသာဘာဝ တောဟိ၊ တေန ဝ (ဤပါဠိဖြင့်လည်း၊) အန္တရိယဟ္တာမေဝ သာတေဒိ။ ဝိဝါဒ ဘာဝတောဟိ တေန ဝိဝါဒါဘာဝတ္တာ (ဝိဝါဒ၏ မဖြစ်ခြင်း အကျိုးဌာ) ဒွေ ကေတော နုဉုပုဇ္ဈန္တိတိ ဒဿေတိ။ – ဋီကာ။

၈ – သည်သာမကသေး၊ [ဒေသနာချင့်ချိန် မထူးသဖြင့် မအံ့သြလောက်သည်သာမကသေး ့ ဝိဝါဒ ဖြစ်စရာလည်း ရှိသေး၏ – ဟူလို။] ဝိဝါဒဘာဝတော - ဆန်ကျဉ်ဖက် ပြောဆိုခြင်း၏ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ - ငြင်းခုံခြင်း၏ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ (ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ နေ့ပုဇ္ဇန်တို့)။ ဟိ – ချဲ့၊ ဗဟုသု - များစွာကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဒေသု-တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု-ပွင့်တော်မူကုန်လသော်၊ ဗဟုနံ-ကုန်သော၊ အာဓရိယာနံ – တို့၏၊ အန္တေဝါသိကာဝိယ - အနီးနေ တပည့်တို့ကဲ့သို့၊ [အန္တေဝါသိကာ - တို့သည်၊ ဝိဝဒန္တိဝိယ - ငြင်းခုံကြသကဲ့သို့၊ ဤသို့လည်း ပဓာနကြိယာကိုပြင်၍ အနက်ပေးနိုင်သည်။] အမှာက်–ငါတို့၏၊ဗုဒ္ဓေါ–သည်၊ (ငါတို့ဘုရားက) ပါသာဒိကော - ကြည်ညိုဖွယ်ကို ဆောင်၏၊ အမှာက်-ဗုဒ္ဓေါ၊ မခုရဏာဆော – သာယာသော အသံတော့ ရှိ၏၊ လာဘီ - ပစ္စည်း လေးပါးကို ရခြင်း ရှိတော်မူ၏၊ ပုဂ္ဂလေါ– ပုဂ်ိုးကံရှိတော်မူ၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိဝဒေယ်ျုံ– ဆန်ကျင်ဖက် ပြောဆိုကုန်ရာ၏။ ဝါ - ငြင်းခုံကုန်ရာ၏၊ တသ္မာဝိ - ကြောင့်လည်း၊ (ထိုသို့ ငြင်းခုံကြရာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊) စံ- သို့၊ (ဒွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ) နေ့ပုဇ္ဇန်တို့။

အပိစ- သည်သာ မကသေး၊ တေ ကာရဏံ - ဤအကြောင်းကို၊ (တခုသော စကြာဝဠာ၌ နှစ်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏ ပွင့်တော်မမှုခြင်း ဟူသော ဤအကြောင်းကို)၊ မိလိန္ဒရာဇာ - မိလိန္ဒမင်းသည်၊ ပုဋ္ဌေန - မေးအပ်သော၊ ဝါ- မေးအပ်သည်ဖြစ်၍၊ နာဂသေနတ္ထေရေန ပိ - အရှင်နာဂသိန်ထေရ် သည်လည်း၊ ဝိတ္ထာရိတမေဝ - ချဲ့အပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟိ - မှန်၏၊ ဒတ္တာ - ထို မိလိန္ဒပဉှာ၌၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော် မူအပ်ပြီ၊ (ကိံ - နည်း၊) [ဤကိံ၏ အဖြေကို ''ပဋ္ဌော သြပမေ့ဖြင့် ကာရဏေဟိ'' ကျမှတ္တေ့ရလိမ့်မည်၊ အာကာရဝါ ကျမှုးကိုလ် တခါတည်း အနက်ပေးမည်။] ဘာဒ္ဓေန နာဂသေန - အရှင်နာဂသိန်၊ အဒ္ဒါန မေတံ၊ ပေးနေတုဒ္ဒသံ ဝိဇ္ဇတိတိ – ဟူ၍၊ ဝါ - ဟူသော၊ တေ – ဤစကားတော်ကို၊ ဘဂဝတာဝိ – မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း၊ ဘာသိတံ - ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဘုရားနှစ်ဆူ မပွင့်နိုင်ပုံကို မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတာတော့ ရှိပါသည် – ဟူလို။ ဟေတုံကို ဟိ+တေံ ဟု ပုံဖြိုတ်၊ ဟိ အနက်မရှိ။]

ပါဠိတော် အနက်။ ။ဘိက္ခဝေ-ဘိက္ခုတို့၊[အဒ္ဒါနမေတံ အနဝကာသော ဟူသော နိုယမကိုမပေးသေးပဲ ယံ ကေဿာ စသော အနိယမကို အနက်ပေးမည်။] ယံ-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊[အဒ္ဒါနံ-၌ ဌာနကိုကြည့်၍ပေးသည်။] ဝါ- အကြင် အခွင့်အလမ်းကြောင့်၊ [အနဝကာသော–၌ အဝကာသောကိုကြည့်၍ ပေးသည်။] ကေဿာ– တခုသော၊ လောကဓာတုယာ-လောကဓာတ်၌၊ ဝါ-စကြာဝဠာ၌၊ ဒွေ-ကုန်သော၊ အရဟန္တော-ဝါသနာနှင့်တကွ တထောင့်ငါးရာကိလေသာတို့မှဝေးကွာတော်

မူပြီးကုန်သော၊ ၀၊—ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်ကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၊-တို့သည်၊ အပုဗ္ဗ—ရွှေလည်းမကျ၊ အစရိမိ-နောက်လည်းမကျ၊ (တနည်း) အပုဗ္ဗ့ အစရိမိ - တပြိုင်နက်သော ကာလ၌၊ ဥပဇ္ဈေယျု-ကုန်ရာ၏၊ တော်-ဤအကြောင်းသည်၊ (စကြာဝဠာဓာတုထည်း၌ ဘုရားနှစ်ဆူ တပြိုင်နက်ထည်း ပွင့်တော်မူခြင်း၊ဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊) အဋ္ဌာန- မရအပ် မရနိုင်သောအကြောင်းတည်း၊ ၀၊-မရှိနိုင် မဖြစ်နိုင်သော အကြောင်းတည်း၊ (သော -ဤအခွင့်အလမ်းသည်၊) အနဝကာသော-မရအပ် မရနိုင်သော အခွင့်အလှမ်းတည်း၊ ၀၊ မရှိနိုင် မဖြစ်နိုင်သော အခွင့်အလမ်းတည်း၊ တေ ဌာန်—ဤ အကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ — မရှိ။

ဘန္တေ နာဂသေန၊ သဗ္ဗေပိ—အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တထာဂတာ-တို့သည်၊ ဒေသေန္တာဝ - ဟောခဲတော်မူကုန်သော်လည်း၊ သတ္တတိ သ-သုံးဆယ့်ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဗောဓိပက္ခိယေ ဓမ္မေ-ဗောဓိပက္ခိယ တရား တို့ကို၊ ဒေသေန္တိ-ဟောတော်မူကုန်၏၊ ကထယမာနာဝ — စကား ပြော တော်မူကုန်သော်လည်း၊ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ - တို့ကို၊ ကထေန္တိ— ပြောတော်မူကုန်၏၊ သိက္ခာပေန္တာဝ - ကျင့်စေတော်မူကုန်သော်လည်း၊ ဇီသု သိက္ခာသု-ဘို့၌၊ သိက္ခာပေန္တိ—ကျင့်စေတော်မူကုန်၏၊ အနုသာသမာနာဝ—သူ့သင် ဆုံးမတော်မူကုန်သော်လည်း၊ အပ္ပမာဒပရိပုတ္တိယံ-မမေ့မလျော့ ကျင့်ခြင်း၌၊ အနုသာသန္တိ-သူ့သင် ဆုံးမတော်မူကုန်၏၊ ဘန္တေ နာဂသေန၊ သဗ္ဗေသပို တထာဂတာန်— တို့၏၊ ကော- တမျိုး တည်းသော၊ ဒေသနာ - ဒေသနာတော်သည်လည်းကောင်း၊ ကော့ သိက္ခာ- သည်လည်း ကောင်း၊ ကထာ- စကားတော်သည်လည်းကောင်း၊ ကော့ သိက္ခာ- သည်လည်း ကောင်း၊ ကော့ အနုသိဋ္ဌိ-သူ့သင် ဆုံးမခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယဒိ (ဟောတိ)-ဒို့၊ (ဧသတိ)၊ ကေန ကာရဏေနာ- အဘယ် အကြောင်း ကြောင့်၊ ဒွေ တထာဂတာ၊ ကေက္ခဏေ — တပြိုင်နက်သော ခဏ၌၊ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ - နည်း။

ဇကေနပိ - တဆူတည်း ဖြစ်သော၊ [တဆူလည်း ဟု မဆိုပဲ "တည်း" ဟု ဆိုပါ၊] ဗုဒ္ဓပုဂ္ဂိဒေန-ဘုရားရှင်၏ ပွင့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ တာဝ-ထိုမျှ

ကော ဒေသနာ။ ။ ရွှေ့၌ " ဒေသေန္တော ကထယမာနာ သိက္ခာပေန္တာ အနုသာသမာနာ " ဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ထို့အတွက်နှင့် လျော်အောင် " ကော ဒေသနာ ကော ကထာ" စသည်ဖြင့် ဆိုသည်၊ ဋီကာဆရာကား — "ကုဒ္ဓဒေသောတိ ကော ကေဝိဓော ဘဂိန္နော ဥဒ္ဒေသော (ညွှန်ပြတော် မူခြင်း) " ဟု မိမိလက်ထက်၌ ရှိသော အဋ္ဌကထာ ပါဠိကို ဖွင့်ထားခဲ့လေသည်။

လောက်၊ အယံ လောကော - ဤ ကမ္မာလောကသည်၊ ဩဘာသ ဇာတော-ဖြစ်သောအလင်းရောင်ရှိပါ၏။ ကိုယ်ထဲတွင်ရောင် ဥာဏ်တော် ရောင် ဓမ္မအရောင်များကို ရဲသည်ရယ်သည်။]

ဒုတိယော – နှစ်ဆူမြောက် ဖြစ်သော၊ ဗုဒ္ဓါ - သည်၊ ယဒိဘဝေယျ –အံ့၊ (ဝေသတိ)၊ ခွိန်ခွိန် - နှစ်ဆူကုန်သော ဘုရားဂူတို့၏၊ ပဘာယ–အရောင် အလင်းဖြင့်၊ အယံ လောကော- သည်၊ ဘိယ္ယောသော- လွန်ကဲသော၊ မတ္တာယ–အတိုင်းအဂူညီအား ဖြင့်၊ (တနည်း) ဘိယျောသော မတ္တာယ-အတိုင်းထက်အလွန်၊ ဩဘာသတော်- သည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရာ၏၊ ဩဝဒမာနာ စ-ဆုံးမတော်မူကုန်သော်လည်း၊ ဧဒွ တထာဂတာ၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ ဩဝဒေယျုံ - ဆုံးမတော်မူကုန်ရာ၏၊ အနုသာသ မာနာစ-တားမြစ် (သွန်သင်) တော်မူကုန်သော်လည်း၊ သုခံ အနုသာ သေယျုံ - တားမြစ် (သွန်သင်)တော် မူကုန်ရာ၏၊ ယထာ - အကြောင်း အခြင်းအရာအား ဖြင့် (ဟောတော်မူလေသော်)။ အဟံ – ဒကာတော် သည်၊ နိဿံသယော-သံသယမရှိဘုသည်၊ (ယုံမှားကင်းသည်)။ ဘဝေယျုံ-ဖြစ်ရာ၏၊ တတ္ထ–ထို တခုသောလောကဓာတ်ဝယ် နှစ်ဆူသောဘုရားရှင်တို့၏ ပုဒ့်တော်မမှုခြင်း၌၊ (တထာ-ထို သံသယမရှိလောက်အောင်ဝင်သော အခြင်းအရာအား ဖြင့်)၊ မေ–ဒကာတော်အား၊ ကာရဏံ–အကြောင်း ကို၊ ဩဂုတိ- ဟောတော်မူပါလော၊ ဣတိ – ဤသို့ လျှောက်ပြီး။

မဟာရာဇ – မဟာရာဇာ၊ ဒသ သုဟသိီ – တသောင်း အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ အယံ လောကဓာတု- ဤလောကဓာတ်သုည်၊ (ဤစကြဝဠဥာ သည်)၊ ကေ ပုဒ္ဓဓာရဏီ-ဘုရားတရားဆိုကိုသာ ဆောင်နိုင်၏၊ ကေဩဝ-တာဆူသာလျှင်ဖြစ်သော၊ တထာဂတဿ-၏၊ ဂုဏ်-ဂုဏ်တော်ကို၊ ဓာရေ တိ- ဆောင်နိုင်၏၊ [ကေ ပုဒ္ဓဓာရဏီကို ဇာပ်၍ အဓိပ္ပါယ်ပေ၊ သည်။] ဒုတိယော-နှစ်ဆူမြောက်ဖြစ်သော၊ ဗုဒ္ဓါ-သည်၊ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ– အံ့၊ (ဝေသတိ– သေ၁)၊ ဒသ ဆဟသိီ– သောင်း အယံ လောကဓာတု–သည်၊

ကေ ပုဒ္ဓဓာရဏီ။ ။ဧကံ့ ဧဝ ဗုဒ္ဓံ ဓာရေတိတိ - ကေ ပုဒ္ဓဓာရဏီ။ [ရေ+ယုံ+ဤ။] ဧကေန (ဤပါဠိဖြင့်) ဧဝ သဒ္ဒေါ ဧတ္တေ ပုဒ္ဓဂုဏာ၊ [ဤ ပုဒ္ဓဂုဏ်တို့သည် မြေကြီးက မဆောင်နိုင်လောက်အောင် ဤသို့ လေးလံသော သုဒ္ဓောဒနိကြွ၏။] ယေန (အကြောင် အကြောင်းကြောင့်) ဒုတိယံ ပုဒ္ဓဂုဏ် ဓာရေတုံ အသမတ္ထော အယံ လောကဓာတုတိ ဒသေတိ၊ ပဗ္ဗယ ဝိယသယ နိဗ္ဗန္ဓာန် ဟိ (မှန်၏၊–ရွေးရွေးအကြောင်း ခွင်ကောင်းမှုပါခရိ အတူးကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော) မွေဒန် (တို့၏)၊ သုဘာဝဝိသေသော (သဘောထူး-သတ္တိထူး)နာ သဒ္ဓါ နိဝါရေတုန္တိ၊-ရှိကာ။

နှ ဓာရေယျ-မဆောင်နိုင်ရာ၊ စလေယျ-လျှပ်ရာ၏၊ ကမ္မေယျ- တုန်ရာ၏၊ နမေယျ-ကိုင်းရာ၏၊ ဩဏမေယျ-အောက်သို့ ညွတ်ရာ၏၊ ဝိနမေယျ-အထူးထူးအာပြား၍ပြားညွတ်ရာ၏။ဝိကိရေယျ-ဖရိုဖရဲ ကျဲရာ၏၊ ဝိဓေမေယျ-လွှင့်ကျဲရာ၏၊ ဝိဒ္ဓံသေယျ- ပျက်စီးရာ၏၊ ဌာန်- မူလ တည်ရာအရပ်သို့၊ နှ ဥပဂစ္ဆေယျ - မကပ်ရောက်နိုင်ရာ။

မဟာရာဇ--ဇာ၊ ယထာ--ဥပမာမည်သည်ကား၊ နာဝါ- လှေသည်၊ ဇေ ပုရိသ သန္တာနဂုဏ် — ထယောက်သော ယောကျ်ားကိုသာ ကော်ဝင်းစွာ ဆောင်နိုင်သည်၊ ဘဝေယျ - ၏၊ ဇေ ပုရိသေ — ထယောက်သော ယောကျ်ားသည်၊ အတိရဋ္ဌေ-တက်စီးလသော်၊ သာနာဝါ-သည်၊ သမုဟိဒိကာ - အညီအမျှ ရေမပေါ်၌သွားနိုင်သည်၊ (ရေမပေါ်၌ မပေါ်နိုင်သည်)၊ဘဝေယျ၊ အာယုနာ-အသက်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗဇ္ဈေန-ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝယေန — အရွယ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပမာဏေန — အရပ်ပမာဏအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကံသ တူလေန—အပိန် အဝအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗဂ် ပစ္စုဂ်ေန—အလုံးံ သော အင်္ဂါကြီး ငယ် အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ တာဒိသော - ထို ပဌမ

ဝလေယျ။ ။''နှ ဓာရေယျ- မဆောင်နိုင်'' ဟု ဆိုခြင်း၍ ထို မဆောင်နိုင်ပုံကို ပရိယာယ် စကားထိုခြင့် ထင်ရှားအောင် ပြလိုရှိ၍''စလေယျ''စသည် ဓိန့်၊ ဤပုဒ်ဖိတ်ကို ဋီကာကြည့်၍ အနက်ပေးထားသည်။

ယထာ ဗဟာရာဇ။ ။ ဤဓါနိ် တတ္ထ (တသောင်းသော စကြာဝဠာက ဘုရားနှစ်ဆူကို မဆောင်နိုင်ခြင်း၌)၊ နိဒဿန် (ညွှန်ပြကြောင်း ဥပမာ) ဒဿေန္တော ယထာ ဗဟာရာဇာတိ အာဒိမာဟ။-ဋီကာ။

သမုဟိဒိကာ။ ။သမံ--အညီအမျှ၊ ဥဒ္ဓံ- ရေ၏ အထက်၌၊ ပစ္ဆတိ-သွားနိုင်၏၊ ဇူတိ-ကြောင့်၊ သမုဟိဒိကာ၊[သမံ+ဥ+ပါဒိကာ။] '' သမံ ''၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဆွဲ၊ ''ပါဒိကာ''၌ ပဒ+ဏ္ဍု၊ နှ+ဝါက်ဥ၍ ပါဒိကာဟု ဇူတ္ထိလိုရှိပြဿည်၊ ဝိဘင် အနုရိုး-၂၁ ၌ ဥကား--အောက်ဝါအတိုင်း တနည်းဖွင့်ထားသည်။

''သမုဟိဒိကာ''တိ ဝတ္တမ္မေ သ ကာရေ အကာရသ္သ အာကာရော၊ (သဋ္ဌ အကို အာပြု)၊ ကေသေစ ပကာရသ္သ လောဝါ၊ ကတောတိ ဒဿေန္တော အာဟ--''သခံ ဥဒ္ဓံ ပဇ္ဇတီတိ-သာမုဟိဒိကာ''တိ။

မုတ်ချက်။ ။ပဒ ဓာတ်သည် ဥဒ္ဓနေးရှိလျှင် ဒွေဘော်ရောတ်လေ့ရှိ၏၊ ဥပမာ--ဥဒ္ဓုဇ္ဇတိ, ဥဒ္ဓါဒေါ့, ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ - စသည်တည်း၊ တရံတခါ ဒွေဘော်မလာဝဲ ဥ နောင် သရရှိလျှင်(ဒိ) လာ၏၊ ဥပမာ- ဥဒယါဒိ စသည်တည်း၊ ဤတုံးစံကို လိုက်နှံ ဋီကာက (ပ) တလုံးကိုချေတု ဆိုသည်၊ လုပြီး၍ ချေနေရခြင်းထက် ဖိနှစ်ရသုတ္တံပဲ့ အရ ဒွေဘော်မလှာဝဲ ရှဝ်ပြီးခြင်းက သရရှိလွယ်ကူသည်၊ သ ဌကား ဋီကာဆရာ့ လက်ထက်က ''သာ''ဟု ဗီဃရှိဟန်တူသည်။

ယောကျ်ားကိုယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (ထို ပဌမယောကျ်ားနှင့် ရှုယ်တူသော)၊ဒုတိယော-သော၊ပုရိသော-သည်၊အထအာဂစ္ဆေ ဃု-အကယ်၍ ရောက်လာအုံ၊ သော-ထို ဒုတိယံယောကျ်ားသည်၊ တံ နာဝ-သို့၊(အထ) အာိရှုဟေယ္ယ- အကယ်၍ တက်စီးပြန်အုံ၊ (ဝေါသတိ)၊ မဟာရာဇ-ဇာ၊ သာနာဝါ-သည်၊ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ - နှစ်ယောက်သော ယောကျ်ား၊ထို့ကိုလည်း၊ ဓာရေယုံ အပိန္-ဆောင်နိုင်ရာပါသလော၊၊ (တနုည်း)ဒ္ဝိန္နန္ပိ-တို့၏လည်း၊ (သရိရဘာရံ-ကိုယ်တည်းဟူသောဝန်ကို့၊)ဓာရေယျ အပိန္-လော၊ဤတိ (ပုစ္ဆိ)၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ နံ ကုတိ (ဓာရေယျ) - မဆောင်နိုင်ရာပါ၊ စလေယျ ၊ပေ၊ ဌာနံ နဥပဂစ္ဆေယျုံ။ ဥဒကေ - ရေ၌၊ ဩသိဒေယျ-နှစ်မြုပ်ရာပါ၏။ ဣတိ (အဝေါစ)၊ မဟာရာဇ ဧဝမေဝ၊ပေ၊ဌာနံ နဥပဂစ္ဆေယျ။

မဟာဆုဇာ- ဇာ၊ ယထာ ဝါ၊ပန- ဥပမာ တမျိုးကား၊ ပုရိသော-သည်၊ ယာဝဒတ္ထံ - အလိုရှိတိုင်း၊ (စား၊ချင်သမလောက်) [ဘုဥ္ဇေယျ-ခ်ွစပ်၊] ဆာဒန္တံ-နှစ်သက်စေနိုင်သော၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ယာဝ ကဏ္ဌာ-လည်မျိုတိုင်အောင်၊(လည်ပင်း၊ဆိုက်အောင်)အဘိပူရယိတွာ-အလုနုံပြည့်စေ၍၊ ဘုဥ္ဇေယျ-စား၊ဆု၏။ သော-ထိုယောကျ်ား၊သည်၊ ဓာတော-ဝမြိုးသည်၊ ဗီဏိတော-တင်းတိမ်ဇရာင့်ရဲမြိုးသည်၊ ပရိပုက္ကော-ပြည့်စုံလုံလောက်ပြီး

စာနည်း။ ။သမံ-မျှ၊ ဥပ- ဘာဝိန္၌၊ အာဒိယတိ- ခဲရဲကို ယူတတ်၏၊ ဇုတိပဝါ-၌ ဝစနတ္ထကြောင့်လည်း၊ သမုပါဒါ၊ [သမံ+ ဥပ+ အာ+ ဒါ"ါ] ဒါဓိနာဝင် (အ) သက်၊ ဇုတ္ထိဇောတက အာဝဇ္ဇပဋိ ထဝ်၌သက်၊ သမုပါဒါဓိဧဝ+သာမုပါဒိကာ၊ [ဏိကပစ္စည်း သွတ္ထာ။] သမုပါယိနီ (အညီအမျှ ရေဠီတဝ်၌ သွား၊တတ်၏)၊ ဇုတိအဇ္ဈောဇ-ဝိဘင် အနုဋ္ဌိ- (၂ ၁၁)။ [သမုပါဟိန်ဟု ဋ္ဌိကာဉ် ဗါဠိတွေ့ရ၏၊ ကြိုက်ဖြစ်ဖန် အနက်ပေးနိုင်သော်လည်း သမ+ဥပ+ဇုဓာတ်+ဏိ+ဇုနိုဖြင့် "သမုပါယိနိ"ဟု ပါဠိ၌ရှိသင့်သည်၊ ဓမ္မ ပဒ၊ မဒ္ဒကုဏ္ဍလီဝတ္ထုနှင့်လည်း " အနုပါယိနီ " ဟုလည်းကောင်း "အနုပါယိနိ" ဟုလည်းဖော်ငင်းရှိသည်။]

ဝဇ္ဇေနာဝသည်။ ။ဝဇ္ဇေနာဝတိ သဏ္ဌာနေန (- ပုံသဏ္ဌာန်)၊ ပမာဒဖောနာတိ အာရောဂေဟ (အနိမ့်ခဲ အပြင့်ဟူသော အရပ်အမောင်း) ၊ ကိသထူလေနဘတိ ကိသထူလဘာဝေန (ပိန်သူ ဝသူ၏အဖြစ်-ပိန်ခြင်း ဝခြင်း)၊ [ကိသထူလတို့သည် ပုဗ္ဗိုလ်ကို ဖောသောကြောင့် ပိန်ခြင်း ဝခြင်းကြိယာရအောင် ဘာဝဃဿ၊ ထည့်၍ ဖွင့်သည်၊ ဘာဝ ပွဓာန ဘာဝလောပကြိပါ-ဟုလို။] ပရိဏာဟေန (လုံးဝတ်ဟု ခေါ်သော ကိုယ်လုံး ကိုယ်ဗေါက်) ဇုတိအဇ္ဈော။

ဒ္ဝိန္နဒ္ဝိ။ ။ဒ္ဝိန္နဒ္ဝိတိ ဒွေပိ၊ ဒုတိယာအနက်၌ ဆဋ္ဌသက်ပါ-ဟူလို၊ ဒ္ဝိန္နဒ္ဝိဝါ သရိရဘာဝံ၊ ဒ္ဝိန္နံဟူသောသမ္ဘန်၏ သမ္ဘန္ဓိကို "သရိရဘာဝံ" ဟု ပါဌသေသ ထည့်စပ်ပါ-ဟူလို၊ ဤအတိုင်း အနက်နှစ်နည်း ပေးထားပါသည်။

သည်၊ နိဂၢန္ဆရော - (နောက်ထပ် အစာဝင်ဖို့ရန်)အကြားမရှိတည်၊ တန္ဒိကတော - အစာဝသာဖြင့် ပျင်းမိအောင် ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဝါ - အစာဝသာဖြင့် အီနေသူဖြစ်သည်၊ အနောဏမိတဒဏ္ဍဇာတော– မည္သတ်ကိုင်းသော ဒုတ်ကဲ့သို့ ဖြစ်သည်၊ ဝါ - မည္သတ်ကိုင်းသော ဒုတ်နှင့် တူသည်၊ [ကွေးခွဲမရလောက်အောင် တောင့်မာသော ဒုတ်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်– ဟူလို။] (သမာနေဒ-ဖြစ်ပါလျက်)၊ ပုနဒေဝ-တဖန်သာလျှင်၊ တာဝကာ - ထိုမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော၊ (ပဌမစားအပ်သော ဘောဇဉ် လောက် မျှားသော)၊ ဘောဇနံ-ကို၊ ဘုဥ္ဇေယျ-စား၊ မဟာရာဇ–ဇာ၊ သော ပုရိသော - သည်၊ သုခိတော -ချမ်းသာသို့ ရောက်သည်၊ [သုခံ+ ဣတော။] ဝါ - ကောင်းစွာဖြစ်သော ချမ်းသာခြင်းရှိသည်၊ [သဒ္ဓေတ အဿာတ္ထိအနက်၌ ဣတပစ္စည်း]၊ ဘဝေယျ အပိနုခေါ-ဖြစ်နိုင်ရာသလော၊ ဣတိ – ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ၊ နှဟိ - မဖြစ်နိုင်ရာပါ၊ သင်္ကိ"– တင်္ကြိမ်၊ ဘုတ္တော - စားပြီးသည်၊ (သမာနေဒ) ဝ - ဖြစ်သော်သား၊ မရေယျ - သေရာပါ၏။ ဣတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ဧဝမေဝ ခေါ၊မေ၊ နဥပဂစ္ဆေယျ၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ နာဂသေန၊ အဘိဓမ္မဘာရေန - လှန်ကဲသော တရားတည်းဟူသော ဝန်ကြောင့်၊ ပဏဝိ-သည်၊ စလတိ ကိ" နုခေါ-လှုပ်ပါသလော၊ ဣတိ–လျှောက်ပြီ၊ မဟာရာဇ၊ ဣဓ – ဤလောကဘွဲ့၊ ဒွေ– နှစ်စီးကုန်သော၊ သကဋာ - လှည်းတို့သည်၊ ယာဝမုခသမာ–လှည်းဦးနှင့် ညီမျှအောင်၊ (လှည်းဦးဆထိ ပြည့်နေအောင်)၊ ရတနပူရိတာ-ရတနာတို့ဖြင့် ပြည့်နေ

သကိ" ဘုတ္တောဒေ မရေယျ။ "သကိ" ဘုတ္တောဝါတိ ကေဝ ဝိနိတက် (တလုတ်စာ ခွဲးအင်္ဂသောထမင်းကို) ဘုတ္တမတ္တောဝ မရေယျာတိ၊ [အင်္ဂကထာ ရှိကာ စာအုပ်တွင်၌ "မရေယျ"ဟုတည်တည့်တတ်သည်းရှိသော်လည်း နောက်ထပ်တလုတ်စားရုံမျှဖြင့် မသေနိုင်ခေးပါ၊ ထို့ကြောင့် "မရေယျ" နေရာဝယ် "ဝဉ်ဖယျ - အန်တွက်ရာ၏"ဟု ရှိမှ ကောင်းမည်ဟု ဆရာတို့မိန့်ကြသည်။]

အတိမ္မဘာရေန။ ။တရားကြောင့် မြေသည် တည်ရှိခ်ိစရာသာမှိ၏၊ သို့ပါလျက် မြေကြီးသည် တရားကြောင့်ပင် လှုပ်လေသလော:- ဟု မဟာရာဇာက ယူဆ၍ " ကိ" နုခေါ ဘန္တေ နာဂသေန အတိမဘာရေန ပထဝီ စလတိ" ဟု မေးသည်။ [ဒေဒွေန် နာမ (တရားဒုက္ခြာင့်မည်သည်) ပထဝီ ကိဋ္ဌေယျ၊ သာ ကိ" တေနေဒ (ထိုတရား ကြောင့်ပင်) စလတိ ဝိနသာတိတိ အဓိပ္ပါယေန ပုစ္ဆတိ၊ - ရွိကာ။] စသုခ်ိသူးပြီ "သ ကိ"" ဟု ပါဠိရှိ၏၊ သ ပုဒ်ဖြင့် ပထဝီကိုခွဲရမည်ဖြစ်၍ "သာ ကိ" ဟု ရှိပါခဲ့ပေ၊- ဗိဘင်္ဂသူလဋ္ဌီ၊ (၂ဝ၆)၌ "သာ"ဟုပင် ဖွဲ့ထိုလိန်ရှိသည်း

ကုန်သည်၊ ဘဝေယျံ–ဖြစ်ကုန်ရာ၏။ ဧကဿဝ– တစ်ဦးသော၊ သကဋ္ဌ တော–လှည်းမှ၊ ရတနံ–ကို၊ ဂဒ္ဒဟတ္ထာ–ယူ၍၊ ဧကသ္မိံ–သော၊ သကဋ္ဌေ–၌၊ အာဂစ္ဆေယျုံ–လောင်းထည့်ကုန်ရာ၏၊ မဟာဇာန–တ် သကဋံ–ထို လှည်းသည်၊ ဒ္ဝိန္နံ–ကုန်သော၊ ဘကဋ္ဌာနံပိ–သို့၏လည်း၊ ရဟန်–ကို၊ ဓာဇရေယျ အပိနဉေ၊ – ဆောင်နိုင်ရာသလော၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော် မူပြီ။ [လှည်းတစီးတည်းက လှည်းနှစ်စီး အပြည့်တိုက် ရတနာကို ဆောင်နိုင်မည်လော– ဟု မေးသည်။]

ဘန္တေ၊ နဟိ–မသောင်နိုင်ရာပါ၊ တာသာ–ထိုလှည်းဒါ၏၊ နဒ္ဒဘိဒ်– ပုံတော်ငင်း ချက်မသည်လည်း၊ ဖလေယျ–ကွဲရာပါ၏၊[ယခု အခါ လှည်းဝဒေါင်းဟု အများသိကြလော အရာသည်''နဒ္ဒဘိ''မည်၏။] တာယ–ဂါ၊ အရုပိ–

ရတနာ၏သဘော။ ။ လောကဋ္ဌ ဓ္မေဒွေ ဒ္မကွဲတ် သံစလော ရတနာသည် ဥစ္စာဒန်ကို ကောင်းစွာဆောင်နိုင်၏၊ လူများစွာကလည်း၊ ဆလွန် အလိုပ္ပကြောင်၊ ထို့ ရတနာသည် လေးသောသဘော ရှိသောကြောင့် လှည်းတပ်းမပေါ်၌ အလွန်များစွာ တင်လျှင် အတိဘာရဝှာဟ (မနိုင်ဝန်) ဖြစ်၍၌ လှည်းကျိုးမိုးမှန် ဘာကြောင်း ဖြစ်၏၊ တု ခြင်းကြ၏။[ရတန် နာမ ဧလောကေ ကုဋ္ဌုံ့ သန္ဓာရေန္တံ (ဆောင်းပိုင်သည်လည်းဖြစ်၏) အဘိမတ္တ လောကေန၊ တံ အတ္တနေဝ ဝရုဃဘာဝတာယ သကဋဘာဝါယ (လှည်း ပျက်ခြင်း၏) ကာရဏာ် အတိဘာရာဟုတံ (အကြောင်းဖြစ်သော အလွန် လေးသော ဝန်ဟု) ဒိဋ္ဌံ။–ဋီကာ။]

ဓမ္မဂုဏာ။ ။ထို့အတူပင် တရားရတနာသည်လည်း ထိုတရားနှင့်ပြည့်စုံသူကို ဒီးပွားချမ်းသာ အထူးတို့ဖြင့် ဆောင်ထား ကယ်တင်နိုင်၏၊ ပညာရှိများကလည်း အလွန် အလိုရှိကြ၏၊ ထိုတရားသုည်ပင် ဂဒ္ဓိရ အပ္ပမေယျ (နက်နဲခြင်း မနိုင်ယှဉ်နိုင်ခြင်း တူသော) ဂုဏ်အားဖြင့် လေးလေးပင်ပင် သဘောရှိသောကြောင့် အတိဘာရဟုတ (အလွန်လေးသော၀န်) ပင် ဖြစ်ရကား၊ မြေလှည်းခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်သည်၊ [ဧဝံ ဓမ္မောစ ဟိတသုခိယေသေတိ တံ သမ်ဗိန် ဓာရေန္တော၊ အုတ်မတောစ ဗိညူန် ဝဿိရ ဗ္ဘဒ္ဒမယ်ျ ဘာဝေန ဂရုသဘာဝတ္တာ အတိဘာရဂုဏတော ဝတဗိလေနယာ ကာရဏံ ဟောတိ။] ၌အဓိပ္ပါယ်ကိုပြလို၍ အရှင်နာဂသိန်က ''ဗ္ဟ မဟာဇာန ဒ္ဒဒွ သကဋာ'' စသော ဥပမာကို ထုတ်သည်။

ဧကဿ သကဋဘော။ ။ '' ဧကဿံ ''ကို သကဋတော်၌ တုလျာဓိကရဏ ဝိသေသနစပ်၊ သကဋတောကို ဂဟဏတ္ထာဋ္ဌ အပါဒါန်စပ်၊ ဋ္ဌိကာဆရာများလက်ထက် ကမူ ''ဧကဿ'' ဧနရာဝယ် '' ဧကဿ '' ဟု ပါဋ္ဌိရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ''ဧကဿာတိ ဧကဿံ '' ဟု ပဋ္ဌမဗ္ဗတ္ထိကြ၏၊ သကဋတောနှင့် အနက်တူအောင် ဆဋ္ဌ သ ဝိဘတ်ကို အပါဒါန်အနက်၌ သက်ဝါဟု ဆိုလိုသည်၊ '' ဧကဿာ သကဋဿ ရတနံ တဲ့သွာ သကဋတော ဂဟဏတ္ထာတိ အတ္ထော''ဟု တနည်းဖွင့်ကြ၏၊ ''ဧကဿ''၏ သမ္ဗန္ဓကို ''ရတနံ''ဟု ထည့်၍ ''ဧကဿ-လှည်းတစီး၏၊-ရတနံ-ကို၊ သကဋဧတော-ထိုလှည်း ဒ္ဗပါ်မှ၊ ဂဒ္ဓဟတ္ထာ-ယူ၍''ဟု အနက်ဝေးပါ - ဟူလို။

အကန့်ဒေါက်ဆံတို့သည်လည်း၊ တိဇ္ဇေယျ်-ကျိုးကုန်ဆုပါ၏၊ တသာ-၏၊ နေမိပိ-အကွပ်တကူသည်လည်း၊ ဩပတေယျ-အောက်သို့ ပြုတ်ကျဆုပါ၏၊ တသာ-၏၊ အက္ကောပိ- ဝဝ်ရိုးသည်လည်း၊ တိဇ္ဇေယျ-ကျိုးဆုပါ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ လျော့ကျပြီ၊မဟာဆူဇ၊အထိရတနဘာရေန-လွန်ကဲသော ရတနာတည်းဟူသော ဝန်ကြောင့် သကဋ် – သည်၊ ဘိဇ္ဇတိ ကိံ နု်ခေါ၊–ကျိုးသည် မဟုတ်လော၊ ဣတိ – ဤသို့ မေးပြီ၊ ဘန္တေ၊ အာမ-မှန်ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျော့ကျပြီ၊ မဟာဆူဇ၊ ဝေမေဝ ခေါ – ဤ အတူသာလျင်၊ အထိမဂ္ဂဘာရေန – လွန်ကဲသော တရား တည်းဟူသော ဝန်ကြောင့်၊ (ဘုရားနှစ်ဆူတို့၏ လွန်ကဲသော တရား တည်းဟူသော ဝန်ကြောင့်)၊ ပထဝီ - သည်၊ စလတိ-၏၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်ပြီ။

မဟာဆူဇ၊ အဝိစ- နေဘက်တမျိုးကား၊ ဣမံ ကာရဏံ-ဤ အကြောင်းကို၊ ဗုဒ္ဓဗလပရိဒီပနာယ-ဘုရားရှင်တို့၏ အားတော်ကို ထင်ရှားပြခြင်းငှါ၊ ဩသာရိတံ - သွင်းအပ်ပြီ၊ ယေန ကာရဏေန ၊ပေ၊ နံဗုဇ္ဈန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုဘုရားနှစ်ဆူတို့၏ တပြိုင်နက် မပွင့်ရာ၌၊ အညမ္မံ – အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ အဘိမူဝံ-အလွန်သင့်လျော်သော၊ ကာရဏံ-ကို၊ သုဏောဟိ-နားထောင်ဦးလော၊ မဟာဆူဇ ဒ္ဝေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ကေကွေဏေ ယဒိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေသံ – ထို့နှစ်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ပရိသာဃ- ပရိသတ်၏၊ ဝိဝါဒေါ- ခန်ကျဉ်ဖောက် ပြောဆိုခြင်းသည်၊ (ငြင်းခုံခြင်းသည်၊)ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ ဣမှာကံဗုဒ္ဓေါ-သင်တို့၏ဘုရား၊ အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါ-ငါတို့၏ဘုရား၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥဘတော ပက္ခဇာတာ-ဖြစ်သော နှစ်ဖက်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ- နှစ်ခြိမ်းကွဲကုန်သည်၊ ဘဝေယျုံ၊ မဟာဆူဇ ဒ္ဝီန္နံ - နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဗလဝ ါမစ္စာနံ - အားရှိသော အမတ်ကြီးတို့၏၊ ပရိသာဃ-၏၊ ဝိဝါဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ၊ တုမှာကံ အမစ္စော-သင်တို့၏ အမတ်၊ အမှာကံ အမစ္စော-ငါတို့၏ အမတ်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဥဘတော ပက္ခဇာတာ၊ ဟောန္တိယထာ - ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ မဟာဆူဇ၊ ဝေမေဝ ခေါ၊ ပေ၊ ဘဝေယျုံ၊ မဟာဆူဇ၊ ယေန ကာရဏေန – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဒ္ဝေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ကေကွေဏေ၊ နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ-ပွင့်တော် မမူကုန်၊ တဘဝ-ဂျေးဦးစွာ၊ ဣဒံ (ကာရဏံ) - သည်၊ ကေ့ - သော၊ ကာရဏံ–တည်း။

မဟာဆူဇ၊အဝရမွိ-နောက်ထပ်တမျိုးကား၊ ယေန ကာရဏေန၊ပေ၊နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ဥတ္တရိ- ထို့ထက် လွန်သော၊ ကာရဏံ - ကို၊ သုဏောဟိ – လော့၊ မဟာဆူဇ၊ပေ၊ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ၊ ဗုဒ္ဓေါ–သည်၊ အဂ္ဂေါ– အတွင်း အဖျား

(အမြတ်ဆုံး)တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ယံ ဝစနံ–သည်၊(အတ္ထို)တံ(ဝစနံ)၊ မိစ္ဆာ–မှားသည်၊ ဘဝေယျ–ဖြစ်ရာ၏၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဇောဋ္ဌေ– ဂုဏ်အားဖြင့် အကြီးဆုံးတည်း၊ ဣတိ– ဤသို့လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ သေဋ္ဌော– ဂုဏ်အားဖြင့် အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဣတိ – လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဝိသိဋ္ဌော – အလှန်ထူး၏၊ ဣတိ – လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဥတ္တမော– မြတ်၏၊ ဣတိ – လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ ပဝရော – အပြားအားဖြင့် တောင်းတအပ်၏၊ (အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏။) ဣတိ - လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ အသ့မော–အတူမရှိ၊ ဣတိ – လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ အသံမ သမော– အတူမရှိသော ဒွေးဘုရားတို့နှင့်သာ တုံ့တော်မှဲ့၏၊ ဣတိ- လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ အပ္ပဋိသမော–ဆန့်ကျင်ဖက် အတူမရှိ၊ ဣတိ - လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ အပ္ပဋိဘာဂေါ–တူသော အဖို့မရှိ၊ ဣတိ- လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓေါ၊ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော - ပြိုင်ဖက်ပုဂ္ဂိုလ်မရှိ၊ ဣတိ - လည်းကောင်း၊ ယံ ဝစနံ (အတ္ထို)၊ တံ (ဝစနံ)၊ မိစ္ဆာ ဘဝေယျ၊ မဟာဇာဒေ၊ယေန ကာရဏေန၊ ၊ပေ၊ နဗ္ဗုဒ္ဓန္တိ၊ တံ့–သင်ဒဟကာတော်သည်၊ ဣဒမ္မိ ကာရဏာ–ဤအကြောင်း ကိုလည်း၊ အတ္ထတော – အနှက် (ဒေ ခ်ပ္ပါ်ယ်) အား၊ဖြင့်၊ သမ္မဒ်စ္ဆာ– လက်ခံပါလော့။

မဟာဇာဒ၊ အပိစ–သည်သာမက၎ေး၊ ဧကောယေဝ–တဆူသာလျှင်ဖြစ် သော၊ ဗုဒ္ဓေါ–သည်၊ လောကေ–၌၊ ယံဥဇ္ဈတိ - အကြင်ပုဒ်တော်မှု၏၊ သော– ဤ တဆူသောဘုရား၏သာ လောကဒ္ဓါ ပွင့်တော်မှုခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–အလုံးစုံသော တဆူးကို သိတော်မူပြီးကုန်သော်၊ ဘဝဝန္ဓဂန– ဘုန်းတော်ကြီး ဘုရားတို့၏၊ သဘာဝပကတိ – သဘောဖြစ်သော

သဘာဝပကတိ။ ။သဘာဝသဘုတာ (သကာဝအတိုင်း ဖြစ်သော) အကိတ္တိမာ (ကြေးကြော်ခြင်းဖြင့် ဖြစ်သည် မဟုတ်သော့) ပကတိကာ (ပင်ကိုယ် သဘော)၊ ဇီကာ၌ ပကတိကာ ဟု "ကာ"ပါ၏။။

မှတ်ချက်။ ။ကိတ္တိသဒ္ဒါသည် ကြေးကြော်ခြင်းအနက်ကို ဟောင်၏၊ ပြုလုပ်ခြင်း အနက်ကို မဟော၊ ထို့ကြောင့် "အကိတ္တိမာ"နေ့ရာဝယ် "အကတ္တိမာ" ဟု ဝါဋ္ဌိသင့်သည်၊ မှန်၏–ကရဏဲ ကုတ္တိ၊ ကုတ္တိယာ+နိမ္မတ္တာ ကုတ္တိမာ=ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော သဘော၊ ပင်ကိုယ်သဘောမဟုတ်၊ တနည်း- ကရိယတေတိ ကုတ္တိမာ– ပြုလုပ်ထားအပ်သော သဘော၊ "မဂိကုတ္တိမာ– ပြုလုပ်ထားအပ်သော ပတ္တမြား" ဟူရာ၌ "တွင်းထွက် ပတ္တမြား မဟုတ်" ဟုဆိုလို၏၊ ဤကား-နှ+ကိတ္တိမာ အကိတ္တိမာ– တမင် ပြုလုပ်၌ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ သဘာဝအတိုင်းဖြစ်နေသော ပင်ကိုယ်သဘော့– ဟူလို။

ပင်ကိုယ်တည်း၊ ဝါ – ပင်ကိုယ်သဘောတည်း၊ (ထုံးစံတည်း)၊ ကသ္သာ ကာရဏော – အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ (ကောယော ဗုဒ္ဓေါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ–နည်း)၊ သမ္ဗညုဗုဒ္ဓဂုဏာနံ– သမ္ဗညု ဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်တော်တို့၏၊ ကာရဏမဟန္တတ္တာ – ပါရမီတော် အကြောင်းတို့၏၊ ကြီးကျယ်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ [ဋီကာအတိုင်းပေးသည်။]

မဟာဆုဇ၊ အညမ်ိ– ဘုရားမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ယံ–အကြင် အရာဝတ္ထုသည်၊ မဟန္တံ–ကြီးကျယ်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ–ထိုအရာဝတ္ထုသည်၊ ကေယော–တမျိုးတည်းသာ၊ ဟောတိ၊ မဟာဆုဇ၊ ပထဝီ– သည်၊ မဟန္တီ– ကြီးကျယ်၏၊ သာ–သည်၊ ကောယော – တခုခုသာတည်း၊ (တကမ္မာသာတာတည်း)၊ သာဇရော–သမုဒ္ဒါသည်၊ မဟန္တော၊ သော– သည်၊ ကောယော၀့–တစင်းတည်းသာတည်း။ [မိမိ၏ အနီးအပါးဌိုအခြားတစင်း မရှိ။] ဂိရိဆုဇာ–တောင်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သိနေရု– မြင့်မိုရ်ဧကသာသည်၊ မဟန္တော– ၏၊ သော – သည်၊ ဧကောယော– တည်း၊ အာကာသော– ကောင်းကင်သည်၊ မဟန္တော – ၏၊ သော– သည်၊ ဧကော ယော–တည်း။

ကာရဏမဟန္တတ္တာ ။ ။ ကာရဏာနံ မဟန္တတာယ (ပါရမီအကြောင်း ဖွဲ့ခံကာင်းမွတ်တို့၏ ကြီးကျယ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ၊ မဟန္တေဟိ ဗုဒ္ဓကရဓမ္မေဟိ (ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော တရားတရားတို့ကုန်သော) ၊ ပါရမီသခါတေဟိ ကာရဏေဟိ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ နိမ္မတ္တိတောတိ ဝုတ္တံ ဖောတိ၊ – ဋီကာ။ [အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များ၌ ''ကသ္သာ ကာရဏာ မဟန္တတာယ''ဟု ဝွေရ၏၊ ဤဋီကာအတိုင်း '' ကသ္သာ ကာရဏာ, ကာရဏ မဟန္တတ္တာ''ဟု ပါဠိ ရှိပါ၏။]

ပထဝီ၊ ၀၀၊ သမုဒ္ဒါသမုဒ္ဒေါ။ ။ ကြီးကျယ်သော သက်မဲ့ အရာဝတ္ထုများနှင့် မြင့်မြတ်သော သိကြား မာရ်နတ် မဟာမြတ္တာဘုဝတို့သည် မိမိ၏ အရာဋ္ဌာန၌ တမျိုး စီသာ ရှိကြ၏၊ ထို့ အတူ ဘုရားရှင်သည်လည်း ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်တော် မူသဖြင့် တခု တည်းသာ ရှိတော်မူရသည်။

ဗုဒ္ဓဘူမိ။ ။ဘုရားရှင်၏ ဝိသယ (အရာ) ဟူသည် အာဘာယနည်း ဟု (ဓမ္မေးရာ ရှိ၏၊ ''ဗုဒ္ဓဘူမိ'' ခေါ် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သမ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် ဘုရားရှင်၏ အရာဖြစ်၏၊ [ဗုဒ္ဓ–ဘုရားရှင်၏၊ ဘူမိ – ဖြစ်ရာဌာန၊] တနည်း – ဥယျ (သိဒ္ဓယ်) တရားဟူသမျှသည် ဘုရားရှင်၏ အရာတော်ပင် ဖြစ်၏။ [ဧဝံ သမ္ဘာသမုဒ္ဒေါဝိ မဟန္တေဘ အတ္ထာနော ဝိသယေ ကောဝ ဧဝ့။ ကော စ တသ္မာ ဝိသယေဘ့ - ဗုဒ္ဓဘူမိ၊ ယာဝတကံ ဝါ ဉေ့ယျံ။ – ဋီကာ။]

[ကြီးကျယ်သော သက်ရှိအရာဝတ္ထုများကို ပြုလိုရှိ၍ "သင်္ကော မဟန္တော" စသည် မိန့်။] သင်္ကော - သိကြားသည်၊ မဟန္တော၊ သော၊ ဧကော ယော - တယောက်တည်းသာတည်း၊ မာဒေ့ - မာန်နှတ်သည်၊ ၊ပေ၊ မဟာပြဟ္မာ-မဟာပြဟ္မာသည် ၊ပေ၊ အရှတ်- ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော၊ သမ္မာ သမ္မုဒ္ဓေါ်-မဖေါက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ တထာဂတော - သည်၊ မဟန္တော-ကြီးကျယ်တော်မူ၏၊ သော - ထို ဘုရားမျှင်သည်၊ လောက သွိ - ၌၊ ဧကောယော - တဆူတည်းသာတည်း၊ ယတ္ထ – အကြောင်း အရပ်၌၊ တေ – မြေကြီးအစ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓ အသုံး အားလုံးသော ထို အဖြာဖြာတို့သည်၊ ဥပဓ္ဓန္တိ၊ တတ္ထ – ၌၊ အညေသံ - အခြားသော အရာ ဝတ္ထုတို့၏။ သြကာသော - အခွင့်သည်၊ န ဟောတိ-မရှိတော့၊ မဟာ ရာဇ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ အရဟံ - သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ - သော၊ တထာဂတော – သည်၊ ဧကောယော - သည်သာ၊ (ဟုတ္ထာ)၊ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ - ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ နာဂသေန၊ ပဥ္ဉော– ပြဿနာကို၊ သြဝမ္မေဟိ - ဥပမာတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကာရဏေဟိ — အကြောင်းတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ သုကထိတော - ကောင်းစွာဖြေဆိုအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ– ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ (ဝုတ္တံ)။ ["ဝုတ္တံ ဟိ ဘဂ္ဂ" တုန်းက "ဂိ"'' ၏ အမေးကို ဖြေရန်ဝုတ္တံသို့ ပြန်လှည့်ပါ။]

အခြားစကြဝဠာ၌ ဘုရားမရှိ။ ။ဗုဒ္ဓဖြတ်စွာ၏ အရာတော်သည် ဧကာင်းကင်ကဲ့သို့ အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိရကား၊ ဘုရားရှင်သည် အနန္တဝိသယ (အဆုံးအပိုင်း အခြား မရှိသော) ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် တဆူတည်းသာ ဖြစ်၏၊ ဟု အလွှာနာဂသိန်ဆေရ် မိန့်တော်မူသည်၊ ထို ဇေတ်ရှိ၏ အလိုမူာ စကြဝဠာတသောင်း ဝှင်းလည်း ၌၊ စကြာဝဠာ (၌ကမ္ဘာ)မှ အခြားစကြာဝဠာ (၉၉၉၉)တို့၌လည်း ကောင်း, ၌ စကြာဝဠာများမှ အခြားသော အနန္တစကြာဝဠာတို့၌လည်းကောင်း အခြား ဘုရားတဆူမှ မရှိဟု ယုလိုပေသည်။

ဒ္ဒိကာ။ ။ဧဝံ (၌)သို့) "အာကာသော ဝိယ အနန္တဝိသယော ဘဂဝါ၊ ဧကော ဧဝ ဟောတီ"တို ဝဒန္တေ၁ (ပြောသော အရှင်နာဂသိန်သည်) "ဧကိဿာ လောက ဓာတုယာ"တိ ဝုတ္တလောကဓာတုတွေ အညေသုပိ စက္ကဝါဠေသု အဝရသ မဌသ အဘာဝံ ဒဿေတိ။ [၌ ဒ္ဒိကာစကားများကိုထောက်၍ အခြား အနန္တစကြာဝဠာ များ၌မူ ပွင့်တော်မူဖေသ့ဘုရားများ မရှိပုံကို လေးလေးနက်နက် ယုံကြည်သင့် ပေသည်။]

ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မန္တိ– ဟူသည်ကား၊ နဝဝိဿေ– ကိုးပါး အပြားရှိသော၊ လောကုတ္တရဓမ္မဿာ–၏၊ အနုရူပ်–လျော်သော သဘောဖြစ်သော၊ ဝါ–လျော်သော အကျင့် ဖြစ်သော၊ ပုဒ္ဓဘာဂပ္ပဝပ္ပိဟဒံ–ရွှေအဖျိုဠ် ဖြစ်သော သိလစေသော အကျင့်ကို၊ (ဗျာကရောမိ–ဖြေဆိုပါ၏လော၊ ဝါ–ဖြေဆိုရာ-ရောက်ပါ၏လော-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ သဟမ္မိကောတိ-ကား၊ သကာရဏောဒ–အကြောင်းနှင့်

ဓမ္မဿ စာနုဓမ္မံ။ ။ဓမ္မဿ အရ ဓလောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးတည်း၊ အနုရူပ်သည် အနုရူပ (အလျော်) အနက်ကို ဟောစ်၊ ဓလောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော သဘော=လျော်သော အကျင့်–ဟူလို၊ ထို၏ အဘိဓေယျဿကို ပြလိုရှိ၍ "ပုဒ္ဓဘာဂပ္ပဋိပဒံ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဓေးဖွယ်။ ။ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။] သမ္မုခါ မေတံ စသည်ဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် စကြဝဠဉာဏသုတ်ကို ဘုရားနှစ်ဆူ ပြိုင်တူ ပွင့်တော်မမူနိုင်ကြောင်း ကိုသာ ဖြေဆိုထား၏၊ သို့ပါ၍မကံ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော ပုဒ္ဓဘာဂပ္ပဋိပဒါကို အဘယ်နည်းဖြင့် အရဟောက်နိုင်ငယနည်းဟု ဓေးစရာရှိ၏၊ အဖြေကား–ဘုရားနှစ်ဆူပွင့်တော်မမူနိုင်ပုံကို ထိုကိစ္စကိုဖြေဆိုထားသည်မှာ မှန်၏၊သို့ရာတွင် ထိုအဖြေသည် မှန်ကန်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိသဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ် တော်မူပုံကို အာရုံပြုလျက် ဘုရားရှင်အဓေါ်၌ ကြည်ညိုလေးစားမှု ထိုးပွားကာ အကျင့် ပဋိပတ်ကို ကောင်းစွာ ကျင့်သုံးအတွက် (ထိုဖြေဆိုချက်က) လောကုတ္တရာအထိ အကျိုးပြုနိုင်သောကြောင့် " နဝဝိဓ ဓေဃ၊ ပဋိပဒံ " ဟု ဆိုသည်၊ သမ္မုခါ မေတန္တိ အာဒိနာ ပဝတ္တိဘံ (ဖြစ်စေအပ်သော) အတ္ထနော ဗျာကရဏ် (အဖြေစကားသည်) အဓိပရိတတ္တတာယ သတ္တဓိ ပသာဒုဖဒနေန သမ္မာပဋိပဒ္ဒမာနသာ အနုတ္တရမေန ဓလောကုဒ္ဒရဓမ္မဒဝဟဒ်ိ ဟောတီတိ အာဟ– "ဓမ္မသာဓေ၊ ပဋိပဒန္တိ " (ရှိ)။

သဟမ္မိကောဒ။ ။သဟ+ဓမ္မေန+ယော ဝတ္တုတီတိ – သဟမ္မော၊ သဟဓမ္မော ဇ + သဟမ္မိကော၊ (သ့ဒ္ဓတ္ထ်–ဏိက)။ [သဟဓမ္မေနဘာတိ သဟဓမ္မော၊ ဧသာ ဧဝ သဟမ္မိကော၊ ဓမ္မသဒ္ဒေါ ဧစတ္တ ကာရဏာ ပရိယာယော။–အံ - ဋီ ၂၊ ၁၂၉။]

ဝါဒါနုဝါဒေါ။ ။ ဝါဒ ဟူသည် ဘုရားရှင် မိန့်အပ်သောစကား၊တည်း၊ အနုဝါဒေါ်၌ အနုသဒ္ဒါကို အနုဂတ (အစဉ်လိုက်) အနုကဟော ကြိုး၊ ဝါဒသ+အနုဝါဒေါ–ဝါဒါနုဝါဒေါ်–မြတ်စွာဘုရား မိန့်အပ်သောစကားသို့ အစဉ်လိုက်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စကား၊ ဤ အဓိပ္ပါယ်အရ ဝါဒါနုဝါဒေါ် တပ်လုံးသည် (တပ္ပုရိသ် ဃမာသ် ထုံးစံနှင့် အညီ) အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စကား၊ချည်း ဖြစ်သော ကြောင့် "ဝါဒေါ်ယေဝ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဤကား၊ ဝါဒါနုဝါဒေါ် ဟု ရှိသော ပါဠိတော်နှင့် လျော်အောင် ကြိုအပ်သော အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

တက္ခဖြစ်သော၊ [ဓမ္မသဒ္ဒါ ကာရဏအနက်ဟော ဟု ပြသည်၊] ဝါဒါနိုး ဝါဒေါတိ — ကား၊ ဝါဒေါယေဝ–ဝါဒမင်တည်း၊ (အဋ္ဌင်္သာရိပုပ္ဖတ္ထရာ၏ စကားပင်တည်း)။

ပါဠိတော် ဆိုလိုရင်း။ ။"အဟောသုံ အတိတ မဂ်ါနံ"စသော စကားဖွင့်ကို တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရားအထံမှ နာယူမှတ်သားခဲ့ရပါသည် ဟု ဖြေလျှင်....

ဝုတ္တ ဝါဒိနောစေဝ ဘဂဝဓော ခေဟာခိ=မြတ်စွာဘုရားမိန့်တော်မူအပ်ခဲ့သော စကားကို ပြောသူဟုတ်ပါရဲ့လား။

နု စ ဘဂဝန္တံ အဘူတေန အဗ္ဘက္ခာစိတ္ထာခိ=မြတ်စွာဘုရားကို မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲရာ မခရောက်ပါဘူးလား။

မွသ စ အနဲမွဲ ဗျာကရောခိ= လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော ပဋိပတ်ကို ဖြေရာ ခရောက်ပါရဲ့လား။

နစ ခ်ာဝစိ သဟမ္မိကော ဝါဒါနိုပါဒေါ ဂါရယှံ ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ=အကြောင်း နှင့်တကွ မြတ်ဘုရား၏စကားသို့ လိုက်ပြောနေသော တပည့်တော်စကား သည် အနည်းငယ်မျှ ပညာရှိမျှား ကဲ့ရဲ့စရာအဖြစ် မခရောက်ပဲ ရှိပါရဲ့လား။

ဤသို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာက ဘုရားရှင်အား လျှောက်သည်။ သီလက္ခန်ဓ ၌ (၂၀၇) ဦးကား "တုမှာကံ ဝါဒေါဝါ အနုဝါဒေါဝါ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထို အဋ္ဌကထာ အလိုလည်း ထိုဝိဒွိတော်ရှိ "ဝါဒါနိုဝါဒေါ"ဟုပင် ပါရှိရှုမည်။

ဝါဒါနိုပါဒေါ။ ။ဝါဒေါနေနာဒ္ဓိ ဒန္တွေ ပဌမကွရာ(တ) ဖြင့် "ဝါဒါနုပါဒေါ" ဟု ဋီကာ၌ ပါရှိသည်၊ ထို အလို အနုပါဒေါ+ဣ=ဝါဒါနုပါဒေါ+ဣ=ဝါဒါနုပါဒေါ+ဣ=ဝါဒါ

အစ္ဆရိယ အဘ္ဘုတ အဖွင့်

၁၆ ၂။ အာယသ္မာ ဥဒါယီတို့(ထ္ထေ)ဟူသော ဤပါဠိ၌။ [အာယသ္မာ ဥဒါယီဟူသော နှစ်ပုဒ်အပေါင်းတွင် ဥဒါယီဟူသော ဗုဒ္ဓတစ်တ်ကို ဖွင့်ပြသော အရာဖြစ်၍ ''ထ္ထေ'' ဟု ထည့်ပ၀ါ။]ဥဒါယီနာမ-ဥဒါယီ မည်ကုန်သော၊ ထေရာ-တို့သည်၊ ကာဠုဒါယီ - ကာဠုဒါဟိထေရ်လည်းကောင်း၊ လာဠုဒါယီ-လည်း ကောင်း၊ မဟာဥဒါယီ-လည်းကောင်း၊ ဤတိ-သို့၊ တ၊ယော-သုံးပါးတို့တည်း၊ (ကေသု-ထိုသုံးပါးတို့တွင်)၊ ဣန-ဤသုတ်၌၊ မဟာဥဒါယီ- မဟာဥဒါယီကို၊ အဓိဒ္ဓေတော- အလိုရှိအပ်၏၊ ကိရ - ချဲ့ဦးမည်၊ တဿ - ထို မဟာဥဒါယီ၏၊ (အဘ္ဗန္တရေ ၌စပ်)၊ ၀ါ-သည်၊ (သုဏန္တသ္သ-၌စပ်)၊ ဣမံ သုတ္တံ-ဤသုတ်ကို၊ အာဒိတော- အစမှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ ယာ၀ ပရိယောသာနာ - အဆုံးတိုင် အောင်၊ သုဏန္တဿ - နာယူစဉ်၊ အဘ္ဗန္တရေ ကိုယ်တွင်း၌၊ ပဇ္ဇ၀ဏ္ဏာ - ငါးပါး အပြားရှိသော၊ [ဥဏ္ဏသဒ္ဒါ.ပကာရ အနက်ဟော။။] ပီတိ-သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ-ဖြစ်၍၊ ၀ါဒပိဋ္ဌိတော-ခြေဖမိုးမှ၊ သီသမတ္ထကံ-ဦးထိပ်သို့(ဦးထိပ်အထိ)၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ သီသမတ္ထကတော-မှ၊ ပါဒပိဋ္ဌိ-ခြေဖမိုးသို့၊ -အာဂစ္ဆတိ-ပြန်လာ၏။ [ရွေးနှိုက်သည့် ဂစ္ဆတိဟုပင် ရှိ၏။ ''အာ'' မပ။။] ဥဘယတော - နှစ်ပါးစုံသော အရပ်မှ(ခြေဖမိုးနှင့် ဦးထိပ်မှ)၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ မဇ္ဈံ-အလယ်အရပ်သို့၊ ဩတရတ္တိ-ရောက်လာ၏။ မဇ္ဈတော - အလယ်အရပ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ - ၍၊ ဥဘတော-နှစ်ပါးစုံသော အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ၊ သော-ထို မဟာဥဒါယီထေရ်သည်၊ နိရန္တရံ-အကြား မခို့သော အာဝဇ္ဇနဝီထိပုဗ္ဗ ဘာဂ ဇဝနက္ခဏ ဖြစ်သော ကာမာဝစရ ကုသလဇော အဘိညာဉ်ဇော ဤသို့ ဆိုအပ်သော ဇောတို့ကို ဆင်ခြင်ကြောင်း ဖြစ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကို ''ပစ္စဝေက္ခဏဇော'' ဟု ဆိုအပ်၏။ ဤသို့ ဆိုအပ

ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ-၍)၊ ဗလဝ် သော၁မနဿေန-အားကြီးသော သော၁မနဿာဖြင့်၊ [ဣတ္ထတ္တမ္ဘူတ လက္ခဏေ။] ဒသမလသ္မာ-အား၊ (အာဟ--၌စပ်)၊ ဝါ-၏။ ဂုဏ်-ဂုဏ်ကို၊ ကထေန္တော-လျှောက်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) အစ္ဆရိယံ ဘန္တေတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ--ပြီ။

အပိစ္ဆံတာတိ-ကား၊ နိတ္တဏှတာ--တဏှာ ရှိထော်မမှုသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ သန္တုဋ္ဌိတာတိ-ကား၊ စတုသု-ကုန်သော၊ ပစ္စယေသု-တို့၌၊ တိဿိ--ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ - အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဝါ - အပြားတို့ဖြင့်၊ သန္တော်သော -

---

(ကြောင့်ပင်) အသာ၊ (တို့ဝိတိ၏) ပရိယာယတော ဖရဏလက္ခဏာဓို့ ဝုတ္တံ၊- ရှိကာ။ [ဝိတိသည် တကိုယ်လုံး မပျံနိုင်၊ ဝိတိကြောင့်ဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်များကသာ ပျံနှုန်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် “ ဝိတိ ဖရဏလက္ခဏာ ”ဟု ဆိုရာ၌ မှုန်ကသားမဟုတ်၊ အကျိုးဖြစ်သော စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ဖရဏလက္ခဏာကို အကြောင်း ဝိတိပေါ် တင်စားသော ဧလုပစာစကား- ဟူလို။]

မုတ်ချက်။ ။အတိမျာဝိတဒေဟောနှင့် ဖရဏလက္ခဏာကို ဇထာက်၍ ဖွဉ့်ဖွဲ့သူ ဗုသ ဓာတ် မဟုတ်၊ ဖရဓာတ် ဗျာပနာ (ပျံနှံခြင်း) အနက်ဟော၊ တ ပစ္စည်း၊ ရ်ဈေးဖ်ဉ် (အ) ကို ဥဖြု။ [ဝိတိဝါးမျိုးကို အဘိ၊ ဌ၊ ၁ (၁၅၀) ဌ်ရှု။]

အဓိစ္ဆတာ။ ။ [အဓြ၀+ဇ္ဈ်ဆ+တာ။] ဇ္ဈ်ဆ်သဒ္ဒါသည် တဏှာ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ အပ္ပသဒ္ဓါကား ဤနေရာ၌ အဘာဝ (မရှိခြင်း) အနက်ဟောတည်း၊ အနည်းငယ် အနက်ဟော မဟုတ်၊ မှန်၏-နည်းသော လိုချင်တောင့်တမှု တဏှာရှိ၏ ဟု ဆိုလျှင် ဘုရားရှင်၌ကြီးမား ဆိုးဝါးသော တဏှာများသာမရှိ၊ မဆိုးဝါးသာတဏှာ အသေးစားလေးများကား ရှိသေး၏ဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်နေ၏၊ အဓွန်မှာ ထိုသို့မဟုတ်၊ ဘုရားရှင်၌ မည်သည့်တဏှာမျှ ရှိတော်မမူပါ၊ ထို့ကြောင့် အဘာဝအနက်ဖြ နတ္ထိပုဒ်ဖြင့် “ နတ္ထိ+ဇ္ဈ်ဆ+ ယဿာတိ-အပ္ပိစ္ဆော ”ဟု ဖြဲ၊ အပိစ္ဆဿ+ဘာ၀ေါ-အပ္ပိစ္ဆတာ ဟု ဆက်၊ ထို့ကြောင့် “နိတ္တဏှတာ” ဟု ဖွင့်သည်။ [အပ္ပဿဒ္ဓါအပ္ပကသိရေနေ၀ါတိ အာဒီသုသိယ ဋ္ဌ၀ (ဤနေရာ၌) အဘာ၀ဏ္ဍောတိ အာဟ- အပ္ပိစ္ဆတာတိ နိတ္တဏှတာတိ၊- ရှိကာ။]

သန္တုဋ္ဌိတာ။ ။ဒိ၀ါဒိ တုသ၁တော်သည် နှစ်သက်ခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ကော သန်-တုဋ္ဌိ၊ [တုသ+ တိ။]သမ္မာ+ တုဋ္ဌိ- ယဿာတိ- သန္တုဋ္ဌိ၊ (တထာဂတော) - ပစ္စည်းလေးပါးတို့၌ ကောင်းစွာနှစ်သက် ကျေနပ်ခြင်းရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ သန္တုဋ္ဌိနေ+ဘာ၀ေါ-သန္တုဋ္ဌိတာ၊ “ကောင်းစွာ နှစ်သက်ကျေနပ်”ဟုရာ၌ ယထာ လာဘ, ယထာဗလ , ယထာ သာရုပ္ပဟူသော သန္တေါသသုံးပါးတို့ဖြင့် တရားနှင့် အညီ ရောင့်ရဲတော်မူခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် “စတူသု ပစ္စယေသု တိဿာတာရေဟိ သန္တောသော” ဟု ဖွင့်သည်။

ကောင်းစွာ နှစ်သက်တော်မူခြင်းတည်း။ သင်္ကေတာတို - ကား။ သမ္ဘ ကိုလေ
ဘာခန် – ဘလုံးစုံသော ကိလေသာတို့၏၊ သင်္ကိစ္စတ ဘာဝေါ - နည်းပါးအောဝိ
ကြင်ပစ်ဖျက်ကုန်သည်၏ အပြစ်တည်း။ ယတြ ဂိ နာမာတိ-ကား၊ ယောဒ-အကြင်
ဘုရားရှင်သည်၊ (အတ္ထာနံ - မိမိကို၊ နေ၀ ပါဘုကရိဿတိ)နာမ - ထင်ရှားစွာ
ပြုတော်မမူပါပေ၊ (ထင်ပေါ်အောင် မလုပ်ပါ – ဟုလို။) [ဤသို့ ပါဠိ
ဖတ်နှင့် တွဲ၍ပေးပါ။] နှ အတ္ထာခန် ပါဘုကရိဿတိတိ - ကား၊ အတ္ထာခနာ -
မိမိ၏၊ ဂုဏော-ဂုဏ်တို့ကို၊ အာဝိ-ထင်ရှားစွာ၊ (ထင်ရှားအောင်)၊ နကရိဿတိ-
ပြုတော်မမူပေ။ ပဌာဂတ ဗရိဟရေယျုန္တိ-ကား၊ အမှေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒိသော-

---

ဖွင့်ချက်။ ။သဲသဲလျှံ၏၊ သဗ္ဗာအနက်ကိုယူ၍ ဗိဘုတမြဖါသည်၊ ကြွင်းသော
အနုပဒေါမူးကဲ့ သိလကွန်ဘာသာဒီကာ ၃ဝတိယတွဲ (၃၇၆) ၌ပြထားပြီ၊ သန္တာသ
သုံးပါး၏ဒေသနာကိုဂို ဒီ၊ ၆၊ ၁၀၂။ ဇုံ-၆ ၁, ၆၀၊ ၆၁၌ ဤ၊ သီသကွန် ဘာသာ
ဋီကာ ၃ဝတိယတွဲ (၄၅၂) ၌လည်း ပြထားပြီ၊ ပဌာဉ်းလေးပါးအတွက် သန္တာသ
သုံးပါး၏ရှိရုပ်ကား သန္တေသနေပင်း (၁၂)ပါးရှိသည်။

သလ္လေခတာ။ ။သမ္ဘကိလေခသ + သံလိခဘိ (နည်းပါးခြောင် ကောင်းစွာ
ခြွတ်ပယ်တော်မူတတ်၏၊) ဤတိ သလ္လေခါ (တသာဝတော)၊ [သံ + လိခ+ ဏ]၊
သလ္လေခေသ + ဘာဝေါ သလ္လေခတာ – ကိလေသာ အားလုံးကို နည်းပါးအောင်
ကောင်းစွာ ခြွတ်ပစ်တတ်သောဟုပိုလိ၏ ဖြစ်ကြောင်းအကျင့်၊ ဧးုက “ ခေါင်းပါး
သော အကျင့်” ဟု ခေါ်ကြ၏။

ယတြ ဟိ နာ၀။ ။ယတြဠ် “ကြပစ္စည်းသည် ပဋုမာအနက်၌ သက်ဆိ”ဟု သိစေ
လိုချိ“ယော”ဟုဆွဲသည်၊ ဟ်ကား အနက်မဖြစ်သေးခင်ပါဘ်၊ ဃိုကြောင့် မဖွင့်ပဲချန်ထား
သည်၊ နာမကား အဋ္ဌကထာ ဘန္တေ စသောစကားကို ဆောက်၍ပိမှယ (အဲသြြခြင်း)
အနက်ဟောနိုပါတ်၊ တန္တြင်း– သန္တာဝနာ (ချိုးမှုခြင်း) အနက်ဘာသိုပါတ် ဘု
မူတ်ပါ၊ ထိုနာမဒြင့် ယှဉ်၍ “ ပါဘုကရိဿတိ ” ဟု ဘဝိဿန္တိဝိဘတ် ရှိသည်။
[အကျယ်ကို ကစ္စည်းဘာသာဋီကာ ဒုတိယတွဲ၊ အနာဂဒေတ ဘဝိဿန္တိသုတ်၌
လည်းကောင်း၊ မောဂ္ဂလ္လာန် (၆) ကဏ္ဍ နာမေ ဂရုဟာပိမှယေသုသုတ်၏၊ ဧသဿ
သစ်၌လည်းကောင်း ပြထားသည်။]

နှ ဒဏ္ဍာနံ။ ။[ပါဠိတော်၌ နေ၀ဏ္ဍာနံဟု ရှိသည်။] အတ္ထာနံအရ “မိမိကိုယ်
ကို ထင်ပေါ်အောင် ပြု”ဟုရာ၌ “မိမိ၏ဂုဏ်တို့ကို ထင်ပေါ်အောင်ပြု”ဟု သိစေလို၍
“အတ္ထနော ဂုဏော” ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒုတိယာဝိဘတ် ဆဋ္ဌီသတ္တမီသုတ် ဟု ဆိုလိုခြင်း
မဟုတ်၊ ပါဘုကာ၀ ဝကာသ (ထင်ရှားခြင်း) အနက်ဟော နိစါတ်တည်း၊ တို့ကြောင့်
“အာဝိ” ဟု ဖွင့်သည်။

ပဋ္ဌာဏံ ပရိဟရေယျုံ။။ ။အတ္ထိခေန်ဠ် (၃၉၇) ဂါထာ၌ ဓမ္မောန်ဠ် ပဋ္ဌာကာကို
အနက်တူဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် “အလံ, တံန်ဠ်” ဟု ပေးသည်၊ တချို့နေရာ၌ကား
“ဓေပဋ္ဌာကံ ဥဿာ၀ေတွာ ” ဟု တွေ့ရ၏၊ [ဓမ္မပဒ၊ ၆- ၁, ၂ ။] ထိုနေ့ဆုချီး၌
“ဓေပဋ္ဌာကံ-တံန်ဠ်ကုဏ္ဍားကို” ဟု ပေးကြ၏၊ “ပရိဟရ-ဆက်ဝန်းကျင်ဆောင်ယူ”

တူသော၊ (တန်းတူသော)၊ ကော - အဘယ်သူသည်၊ အတ္ထိ - ရှိသေးသနည်း၊ လုတိ-သို့၊ ဝဒန္တော-ပြောကုန်လျက်၊ (ကြေငြာကုန်လျက်)၊ မဉ္ဉာက်-တံဆွဲကို့၊ (အလံကို့)၊ ဥက္ခိပိတ္တော - မြှောက်၍၊ နာဠန္ဒံ - နာဠန္ဒာမြို့ကို့၊ (တမြို့လုံးကို့)၊ ပိစရေယျုံ - လှည့်လည်ကုန်ရာ၏။

ပဿ ခေါ တုံ ဥဒါယိ် တထာဂတဿ အပ္ပိစ္ဆာတာ – ကား၊ ဥဒါယိ-ဥဒါယီ၊ တထာဂတဿ ၏၊ အပ္ပိစ္ဆတာ- အလိုတဏှာ ရှိတော်မမူသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ–အလိုတဏှာ ရှိတော်မမူခြင်းသည်၊ ယာဒိသိ–အကြင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်၏၊ (အကြင်သို့ သဘောရှိတော်မူ၏၊)(တံ-ထို့အပ္ပိစ္ဆတာဂုဏ်ကို့)၊ ပဿ- ရှုလော့၊ (ကြည့်ခံစမ်းပါလော့)၊ လုတိ- သို့၊ ထေရဿ- ဥဒါယီထေရ်၏၊ [ရေးနှိပ်ဿယဉ်၌ "အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်၏"ဟု ဖွဲ့၏။ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။]ဝစနံ-ကို့၊ သဗ္ဗဒိဋ္ဌန္တေဉ- လက်ခံတော်မူသည်ဖြစ်၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ၊ ပန– ပရိဟာရပက္ခမ္မ တပါး ဓောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို့၊ နေဝ ပါတု ကထေတိ ကိံ'–ထင်ရှားအောင်ပြုတော်မမူသလော၊ အတ္တနေဝ–၏၊ ဂုဏ်–ကို့၊ န ကထေတိ ကိံ'–မိန့်တော်မမူသလော၊(မိန့်တော် မမူဘူးလား)၊ [ဖွေ့ဝါကျကို ထပ်ခါရှားအောပ် ဖွင့်သည်။] လုတိ စေ–ဤသို့ မေးအုံ၊ နှ ကထေတိ–မိန့်တော် မမူသည် မဟုတ်, မိန့်တော်မူသည်သာ၊ [နှ ကထေတိ– မိန့်တော် မမူသည်မှာ၊ နှ–မဟုတ်၊ ကထေတိ ယေဝ– မိန့်တော်မူသည်သာ၊ ဤသို့လည်း ပေး။]

[နှ ကထေတိကို ခွဲပြပို့၍ "အပ္ပိစ္ဆတာဒီဟိ"စသည်ကို မိန့်။]အပ္ပိစ္ဆတာ ဒီဟိ-အပ္ပိစ္ဆတာ အစရှိသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ကထေတပ္ပံ- မိန့်တော်မူထိုက်သော၊ စိဝရာဒိဟေတုံ – သင်္ကန်း အစရှိသည်တို့၏ အကြောင်းဖြစ်သော စကား၊ နှ ကထေတိ-မိန့်တော်မမူ၊ တေနေဝ - ထို့ကြောင့်ပင်၊ ပဿ ခေါ တုံ ဥဒါယိ

ကို "ဝိစရ – လှည့်လည်" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤသုတ် ဟောတော်မူရာဌာနက နာဠန္ဒာမြို့ ပါဝါရိကလင်္ဃေး၏ သရက်ဥယျာဉ်ဖြစ်သောကြောင့် "နာဠန္ဒံ ဝိစရေယျုံ" ဟု သရုပ် ဖေါ်သည်။

အပ္ပိစ္ဆာဒီဟိ ကထေတပ္ပံ။ ။မုဠ္ဠမြတ်စွာ၏ အပ္ပိစ္ဆတာ စသော ဂုဏ်တော်များသည် သူတပါးအား မြေပြိုထိုက်သော အကြောင်းများ ဖြစ်၏၊ ထိုအကြောင်းကို သက်နှံးစသော ပစ္စည်းဧလေးပါးအတွက် မိန့်တော်မမူ၊ ထို့ကြောင့် "စီဝရာဒိဟေတုံ နှ ကထေတိ" ဟု ဆိုသည်၊ သစ္စာလေးပါးကို သိမည့် ဝေနေယျ သတ္တဝါ ရှိလျှင်ကား ထိုအကြောင်းကို မိန့်တော်မူ၏၊ ထို့ကြောင့် "မုဠ္ဠာနကသတ္တံ ပနဧေဝ ကထေတိ" ဟု ဆိုသည်။[စီဝရာဒိ ဟေတုန္တိ့ စီဝရပ္ပါဒါဒိဟေတု ဘူတံ ပယတ္တကထံ (ပစ္စည်းဧလေးပါးနှင့် စပ်သော စကား) နှ ကထေတိ၊ ဝေနေယျဝသေနာတိ ဝိနေတဗ္ဗ ပုဂ္ဂလဝသေန (ဆုံးမ:ဩိတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် စပ်သဖြင့်) ကထေတိ "ဓံ (ဤသို့ ပြောလျှင်) အယံ ဝိနယံ (ဆုံးမခြင်းသို့) ဥပဂစ္ဆတီတိ၊ – ဋီကာ။]

တထာဂတဿ အပ္ပိစ္ဆတာဘိ အာဒိ—အစရှိသော၊ (ယံ ဝစနံ - အကြင်စကား သည်၊ အတ္ထိ၊ တံ ဝစနံ-ကို၊ ဘဂဝါ၊)အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ ပန- အနန္တယကား၊ ဗုဇ္ဈနကသတ္တွံ—သစ္စာလေးပါးကို သိမည့်သတ္တဝါကို၊ အာဂမ္မ - စွဲ၍၊ ဝေနေယျ ဝသေန - ဆုံးမထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ ကထေတိ – ၏၊ ယထာဟ-အဘယ်ကဲ့သို့ မိန့်တော် မူသနည်း၊ နမေ အာစရိယော အတ္ထိ၊ပေးနတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ [ဗောဓိပင်နှင့် ဂယာရွာအကြား၊တွင် ဥပကာအား ဗုဒ္ဓ မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ။]

ဂါထာအနက်။ ။(ဥပက- ဥပကာ) မေ-ငါဘုရား၏၊ ဝါ- ငါဘုရားမှာ၊ အာစရိုးယော - လောကုတ္တရာအရာ၌ ဆရာသည်၊ နာ အတ္ထိ - ရှိတော်မမူ၊ မေ—ငါဘုရား၏၊ ဝါ- ငါဘုရားနှင့်၊ သဒိသော - တန်းတူသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နာ ဝိဇ္ဇတိ - ပို့ဆောင် မမူ၊ သဒေဝကသ္မိံ' — နတ် ဗြဟ္မာတို့နှင့် တကူဖြစ်သော၊ လောကသ္မိ'—ကမ္မဘလောကင်၌၊ မေ-၏၊ ဝါ မှာ၊ ပဋိပုဂ္ဂလော - သီလစသော ဂုဏ်အားဖြင့် မခြားနားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နတ္ထိ - ရှိတော်မမူ။.....

ဧဝံ- သို့၊ တထာဂတဿ – ၏၊ ဂုဏဒီပိကာ - ဂုဏ်ကို ထင်ရှားပြတတ်ကုန်သော၊ ဗဟု - ကုန်သော၊ ဂါထာပိ - ဘို့ကိုလည်းကောင်း၊ [ဆဗ္ဗာ ဘိတူ သမ္ဗဝိဒုဟသ္မိ စသောဂါထာများ၊] သုတ္တန္တာပိ - ဘို့ကိုလည်းကောင်း၊ [ဒသ

မ္ဟတိ့ချက်။ ။ဤမြန်မာသော အဓိပ္ပါယ်အရ - အပ္ပိစ္ဆတာဒီဟိ—အပ္ပိစ္ဆတာ အစရှိသော ဂုဏ်ဘို့ဖြင့်၊ ကထေတဗ္ဗံ-မိန့်တော် မူထိုက်သော စကားကို၊ ဇီဝရာဒိယေတံ - သက်နှင့်၊ အစရှိသည်တို့၏ အကြောင်းကို၊ (ကတ္တာ- ပြုခြင်း) (တန်းတူ) အာဝမ္ဘ- စွဲ၍၊ နကထေတိ—ဟု အနက်ပေးသင့်သည်၊ နိဿယဘဉ်မူ ပါဠိ၌ကိုးငင်း ပေးလိုက်သည်။

ရှေးနိဿယ။ ။ဒွေနိုဿယဘဏ္ဍကား-"အပ္ပိစ္ဆတာဒီဟိ"နေရာဝယ် "ပါဠိစ္ဆတာဒီဟိ"ဟု ပါဠိ၌၏၊ ပါဠိစ္ဆတာဒီဟိ - ယုတ်မာသော အလိုရှိသည်၏ အဖြစ် စသည်တို့ဖြင့်၊ "ကထေဇ္ဈံ – သော၊ ဇီဝရာဒိဟေတုံ– သက်နှံးစသည်နှင့် စပ်သော စကား ကို၊ နကထေတိ – မဆို " ဟု အနက်ပေးတော်မူ၏၊ သူ့နည်းနှင့်သူ အဓိပ္ပါယ် ရသည် ဟု ထင်ပါသည်။

နမေ အာစရိယောစသည်။ ။နမေ အာစရိယော အတ္ထိတိ ဓလောကုတ္တရမ္မေ မယ့် အာစရိယောနာမ နတ္ထိ၊ ကိဉ္စာပိ ဟိ လောကိယမ္မာနမ္မိ (ဘို့ကိုလည်း) ယ-ဒိဒ္ဓသာ လောကနာထသာ အဓိဂမော (ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း)၊ နာ တာဒိသော အဓိဂမော ပရ္ယာဒဒေသော (သူတပါးတို့ ညှဉ်ပြစ်ခြင်း) အတ္ထိ၊ လောကုတ္တရမ္မေ ပန်သာ လေသောဝိ (အနည်းငယ်မျှလည်း) နတ္ထိ၊ နတ္ထိ ခေ ပဋိဝုဒ္ဓလောတိ မယ့် သီလာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ပဋိနိဒ်္ဓတော (ကိုယ်စားပြုနိုင်သူ ဖြစ်သော) ပုဂ္ဂလော နာမ နတ္ထိ။—သာရတ္ထ၊ ၃၊ ၁၆၄။

ဇလ သမနုဘဂတော ဘိက္ခဝေ တထာဂတော စသော သုတ္တန်များ၊ စတ္တာရိ မဒနိ ဘိက္ခဝေ တထာဂတဿ ဝေသာရဇ္ဇေနိ စသော သုတ္တန်များ၊] ဝိတ္ထာရေ ဝ ဇ္ဈာ – ချဲ့ထိုက်ကုန်၏၊

၁၆၃။ အဘိက္ကန္တာ ဘာသေယျာသိတိ–ကား၊ ပုနပ္ပုနံ–ထပ်ကာထပ်ကာ၊ ဘာသေယျာသိ–ဟောပါလော့၊[ပုနပ္ပုနံကား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်၊ “ အဘိက္ကန္တံ–မပြတ်”ဟု အနက်ပေးပါ။]ပဋ္ဌဟသမဓေ–နှံနက်အခါ၌၊ မေ-သည်၊ ကထိတံ–ဟောဖော်ပြီ၊ ဣတိ– ဤသို့ ကြံ၍၊ မင္ဂုနီကာဒီသု–နွေလည်း အချိန်အဓရှိသည်တို့၌၊ မာ နကထယိတ္ထ–မဓေဘဝပါ နှင့်၊ ဝါ–တနည်း၊ အင္ဂ-ယနေ့၊ မေ-သည်၊ ကထိတံ–ဟောအပ်ပြီ၊ ဝါ- ဟောပြီးပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ စဉ်းစား၍၊ ပရဒိဝသာဒီသု-နေ့ဘက်နေ့ အစရှိသည်တို့၌၊ မာ နကထယိတ္ထ–နှင့်၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ပဝေဒေသိတိ- ကား၊ ကထေသိ– လျှောက်ပြီ။ [“ပဝေဒေသိ–သိစေ”ဟုရာ၌ သိအောင်လျှောက်ခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် “ကထေသိ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုသည်။] ဣမဿာ ဝေယျာကရဏာယာတိ(ဏ္ဍေ)-ဟူသော ဤပါဠိ၌၄ နိဂ္ဂါဒကတ္တာ - ဂါထာမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - ဂါထာမဇ္ဈက်သော (အမေး

၈ဝယျာကရဏာဿ။ ။ဝေယျာကရဏနှင့် ဗျာကရဏာသည် တူ၏၊ ဝိ + အာ + ကရဏမှ ဣကို ယ, ဝကို ဗျဉ်လျှင် “ဗျာကရဏ” ဟု ဖြစ်၏၊ ဣကို ယ မြို့, ယ် လာ, လော့လျှင် “ဧဝယျာကရဏ”ဟု ဖြစ်၏၊ [မာယူန မာဂဓမာ ဌာနေကို သတိပြု။] တနည်း – ဣကို မြို့, ယလာလျှင် “ ဝေယျာကရဏ ”ဟု ဖြစ်၏၊ ဤ ဗျာကရဏ ဝေယျာကရဏဘို့သည် “ဗျာဂ-ဟေတိ – ဖြေဆို၏” စသည်၌ ကဲ့သို့ ကဓြေ ဟူသော အနက်ဂ်ဟော၏၊ ဤသုတ်တော်သည်လည်း ဘုရားရှင်၏ ကိ်တော သာရိပုတ္တရသော ပုစ္ဆာဝဂ်ိတို့ အနှင့်သော ဝိုပုတ္တရာဂ ဖြေသောအားဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကို ပြုရာဖြစ်သောကြောင့် အဖြေသုတ်ဝင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် “ ဣမဿ ဧဝယျာကရဏဿ” ဟု သံဂါယနာတင် ဇေရိတို့မိန့်တော်မူကြသည်။

နိဂ္ဂါဒကတ္တာ။ ။[နတ္ထိ+ဂါထာ+ယသ္မာတိ- နိဂ္ဂါဒတိ်၊ (သုတ်)၊ နိဂ္ဂါထကဿ+ဘာဝေါ- နိဂ္ဂါဒကတ္တုံး။] သုတ္တ ၎ ယျ စသော အဂိါကိုးပါး အခွဲ၌-ဂါထာ ရှိသော သုတ်သည် ဧဝယျမည်၏၊ [အမေး အဖြေပင် ဖြစ်သော်လည်း ဂါထာပါလျှင် ဧဝယျဝဝ်မည်၏။] အမေးအဖြေ ဖြစ်၍ ဂါထာမပါသော သုတ်သည် ဝေယျာကရဏမည်၏၊ ဤသို့ ခွဲ၏။ [အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ဘ၊ ၂၇။ ဝိနယ၊ ၌၊ ဘ၊ တိုင်း။] ထို့ကြောင့် ဝေယျာကရဏ အမည်ရခြင်း၏ လိုရင်းအကြောင်းမှာ ဂါထာမပါခြင်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် “နိဂ္ဂါထကတ္တာ”တု မိန့်သည်။

ဆိုလိုရင်း။ ။ဆိုလိုရင်းမှာ အမေးအဖြေခံအဖြစ်သည် ဝေယျာကရဏမည်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ပါသော်လည်း ထိုအကြောင်းမှာ ဧဝယျမည်ခြင်း၏ အကြောင်းလည်း ဖြစ်နိုင်ရကား၊ ဧဝယျနှင့် ဆောက်ဆံသော သီးခြားအကြောင်းကိုသာ ဖြလိုသော့ကြောင့် “နိဂ္ဂါထကတ္တာ”ဟု အင္ဂကထာ မိန့်သည်–ဟုလို။

အဖြေ) စုဏ္ဍိယသက်သက်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒံ သုတ္တံ-ကို၊ ဝေယျာကရဏာန္တိ-ဝေယျာကရဏဟူ၍၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ အဓိပ္ပာယန္တိ-ကား၊ နာမံ-အမည်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ဣတိ ဟိ ခန္တိ ပဋ္ဌာယ-ဣတိ ဟိဒိမှစ၍၊ ဣဒံ ပဒံ-ဤပုဒ်ကို၊ (ဤ အဓိပ္ပာယ်ကို) ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ။ သင်္ဂီတိ ကာလေဟိ- သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်၊ ဌပိတံ -ထားအပ်ပြီ။ [သံဂါယနာတင်သော အခါကျမှ ထည့်ထားအပ်သည်-ဟူလို။] သမ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသောပဒြို့ရပ်၌၊ သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထတမေဝ-ပေါ်လွင် ထင်ရှားသောအနက် ရှိသည်သာ၊ ဣတိ- အပြီးတည်း။

သုဓင်လ ဝိလာသိနီယာ - သုဓင်လ ဝိလာသိနီ မည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ-ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ၏၊ ဝါ-၌၊ သမ္မသာဒနီယ သုတ္တဝဏ္ဏနာ-သမ္မသာဒနီယ သုတ်၏ အဖွင့်သည်၊ နိဒ္ဒိတာ - ပြီး၏။

အချုပ်မှာ- အဖြေလည်းဖြစ်, ဝါထာလည်း မပါသော်ကြောင့် ၍ သုတ်တော်သည် "ဝေယျာကရဏ" မည်၏-ဟု မှတ်ပ။ ထို့ကြောင့် "နိဂ္ဂါထကတ္တာ - ဝါထာမဇ္ဈက် (အဖွေး အဖြေ) စုဏ္ဍိယ သက်သက်၏ အဖြစ်ကြောင့် " ဟု ပေးလိုက်သည်။ [နိဂ္ဂါထကတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမ ဝိသဇ္ဇနဝဇ္ဇေသန ပဝတ္တိတတ္တာစ "ဝေယျာကရဏ"န္တိ ဝုတ္တံ၊-ဋီကာ။]

၆။ ပါသာဒိကသုတ်

နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တကာလင်္ကိရိယ အဖွင့်

၁၆၄။ ဧဝံ မေ သုတန္တိ ပါသာဒိကသုတ်ံ။ [ပါထိကသုတ် အစအတိုင်း ပေးပါ။]တတြာဃ မနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ။[စက္ကတ္တိသုတ် အစအတိုင်း ပေးပါ။] ဝေဠုဒ္ဒာ နာမ သက္ကျာဝံ-ကားး၊-ခနုမ့်-လေးဏာဆုဒ္ဒါ၊ ကတသိက္ခာ-သင်ယူအပ်ပြီးသော အတတ်ရှိကုန်သော၊ ဝေဠုဒ္ဒ နာမကာ-ဝေဠုဒ္ဒ အမည်ရှိကုန်သော၊ ကေ-အဲ့ချို့ကုန်သော၊ သက္ကျာ-သဉ္စာကိဝင်တို့သည်၊ (သင်္ဆိ-ရှိကုန်၏၊) တေသံ

ဝေဠုဒ္ဒ။ ။လက္ခဏ (ဒ္ဗတိတိုင်၏) သရဝေဝံ (မြွားပစ်ရမည့် ပစ်မှတ်ကို) အဝိရဒ္ဓိတ္တာန (မချုတ်ယွင်းဲပဲ) ဝိဒ္ဓန္နန္တိ ဝိဒ်ွ (ပစ်တော်ကြောင်း အစီအစဉ်ကို) ဇာနန္တိတိ ဝေဠုဒ္ဒာ-ဋီကာ၊ ဤဋီကာကိုကြည့်၍ "ဝိဒ္ဓန္တိ စေတနာတိ ဝေဒေ-မြားပစ်ကြောင်း အစီအစဉ် မြားပစ်နည်း၊ [ဝိဒ+ဏာ။] ဝေဒ်+ဇာနန္တိတိ ဝေဠုဒ္ဒာ"ဟု ကိတ္တန်တမ္ဘူရိသိပြု။ [ဝေဒ + ဥ + အ။] သရဝေဝံဇာရ မြားပစ်ရမည့်နေရာကား သားမြီးကို ၇ ဖိတ် စိတ်ဖြာပြီးလျှင် တစိတ်ကို ဘဉ္ဇသာလောက် ဝေးသောအရပ်၌ ခရမ်းသီးကို ချည်၍၌ အောက်၌ကျနေသော သားမြီးဖျားအမျှင်ကို ထိမှန်အောင်ပစ်ရိုင်ရသတတ်။ [သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ (၃) တွဲ၊ ၁၁၆ ကြည့်။]

အမွဝနေ ပါသာဒေတိ-ကား၊ တေသံ- ထို ဝေဓာဝီမည်သော သာကီဝင်တို့၏၊ အမွဝနေ-သရက်ဥယျာဉ်၌၊ သိပ္ပံ-အတတ်ပညာကို၊ (လေးအတတ် အုစရိုက်သော အတတ်ပညာကို)၊ ဥဠုဏ္ဍာဥယ-သင်ယူခြင်းအကျိုးငှါ၊ ကတော-ဆောက်လုပ်အပ်သော၊ ဒီဃပါသာဒေါ-ပြာသာဒ်ရှည်သည်၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ-ထို ပြာသာဒ်ရှည်၌၊ ဝိဟရတိ - သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ အမုနာ ကာလက်တောဘ - ကား၊ သမ္မတိ-ယခုအခါ၌၊ [မကြာခဏ် အခို့နှင်က - ဟူလို။] ကာလက်တော - ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိပါပြီ၊ ဝါ-သေပါပြီ။

ဒီဃ ပါသာဒေါ ။ ။ မစ္ဆိမေန ပမာဏေန သရဝါတ ယောဇနတာဝတေန (မြားကျွေးရာ သင့်လျော်သည်၏အခြေ အစွန်းဖြင့်)၊ [ခြံးတကျွေးရာ – ဟူလို။] ကတတ္တာ ဒီဃပါသာဒေါ – ဇွန်ကား၊ မြားတစင်းကျွေးရပ်သည် ခြေမာ အခေါ် အားဖြင့် ကုလားလေးတာဝေါင်း (၂၅၀) ဖို့၍, အတောင်အားဖြင့် တဆောင်ရှိ၏၊ တတောင်လျှင် တဖေနှင့် ၆ လက်မရှိရာ ပေပေါင်း (၁၅၀၀) ရှိသည်။

ကာလက်တော။ ။ ဤပုဒ်၌ သမာသိန္ဒ် ဝါကျဟု နှစ်နည်းရှိ၏၊ ကာလ်သဒ္ဒါ၏ အနက်သည်လည်း ကာလောသမယ မစ္စုသု ဟုသော အဘိဓာန် ဂါထာ (၁၀၈၂) အရ နှစ်နည်းရှိ၏၊ ဟု ရှေးဦးစွာ မှတ်ထားပါ၊ ထိုတွင် ဖိ ၌၊ ၂။ ဥဖ နှင့် သာရုဏ္ဍ ၂။ ၂၅၀ တို့၌ သမာသ်ဖွဲ့၏၊ ထိုအလို–“ကတော+ကာလော+ ယေန” ဟု ပြု၊ ကတ ကာလောဟု ဆိုလိုလျက် “ကာလကတော” ဟု ဝိသေသနပုဒ် နောက်ကျသည်၊ ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှါ နိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ “ကာလက်တော”ဟု ဖြစ်သည်။

အနက်ပေး။ ။ကတကာလောတိ ကတမရဏာ ကာလော ဟုသော သာရဏ္ဍကို ကြည့်၍ “ပြုအပ်ပြီးသော သေဆိုန်ရှိပြီ၊ (သေရာကာလ ရှိပြီ)”ဟု ပေး။ [ကာလသဒ္ဒါ သမယအနက်ဟော။] အထဝါ ၊ပေ၊ ကတမရဏောတိ ကြည့်၍ “ ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိပြီ”ဟု ပေး။[ကာလသဒ္ဒါ မစ္စု အနက်ဟော။]

ဝါကျနည်း။ ။ကာလေတိ သာတ္တေ ခေပေတိတိ ကာလော။[ကလ + ဏ။] မရဏံ၊ တံ+ကတော ပတ္တောတိ ကာလက်တော၊ [ဤနည်း၌ သေခြင်းကိုပြုပြီ၊ ဝါ– သေခြင်းသို့ ရောက်ပြီ–ဟု ပေး။] ကာလေန၀ါ မစ္စုနာ ကတော နဋ္ဌော အဒဿနံ ဂတောတိ ကာလက်တော။ [သေမင်းသည် ပြုအပ် ဖျက်ဆီးအပ်ပြီဟု ပေး။] - ဥဒါန်၊ ၌၊ ၁၀၅။

မှတ်ချက်။ ။တေ တတ္ထကံ ကာလံ ခေပေတွာ (မဇ္ဈိ၀၊ ၌၊ ၁၊ ၆၅။) စသည်ကို ထောက်၍ “ခေပေတိ–ကုန်စေတတ်၏”ဟု ပေး၀ါ၊ ဒီ၊ ၌၊ ၂၊ ၄၇။ ဒီ၊ ၌၊ ၂၊ ၄၆ တို့၌ “ပြုအပ် ပြီးဆုံးစေအပ်ပြီးသော အသက်ရှင်ရာကာလ ရှိ”–ဟူ၍လည်း၏။

-ဒွေဓိက ဇာတ်တာတိ - ကား၊ ဒွေဇ္ဈဇာတာ ဒွေ - ဖြစ်သော နှစ်ပိုနှစ်စု ဂျိကုန်၏၊ ဝါ - နှစ်ဖြာနှစ်စု၏ အဖြာစ်သို့ ရောက်ကုန်၏။ ဒွေဘာဝါ - နှစ်မိုး နှစ်စု တို့သည်၊ ဇာတာ - ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဘဏ္ဍာဒီသု-ဘဏ္ဍာ အစရှိသည်တို့တွင်း၊ ပုဗ္ဗဘာဂကလ ဟော - ရှေးအဖို့ဦးဖြစ်သော ခိုက်ရန်သည်၊ ဘဏ္ဍာန်- ဘဏ္ဍာနမည်၏၊ ဝါ-ခိုက်ရန် ပွားကြောင်း ကြိမ်းမောင်းကြောင်း စိတ် မည်၏၊ တံ-ထို ဘဏ္ဍာနသည်၊ ဒဏ္ဍာဒါနဒဝေန - ဒုတ်ကိုယူခြင်း အစရှိသည်၏ အခွင့်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ (ဒုတ် ကိုင်ခြင်း စသည်)၊ ပဏ္ဍတ္တိ ဝိတိက္ကမဝေန စ - ပညတ်တော်ကို ကျူးကျော် ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝဓိတံ-တိုးပွားသည်၊ (သမာနံ - သေ၁်၊) ကလဟော-ကလဟ မည်၏၊ ဝါ-ခိုက်ရန်မည်၏၊ တွံ-သည်၊ ဣမံ ဓမ္မ ဝိနယံ-

---

ဒွေဓိကဇာတာ။ ။ဒွေ+ဘာဝါ ဒွိဓာ- နှစ်ပိုး နှစ်စု နှစ်ဖက်၊ ဒွိဓာ+ ယေသံ+ အတ္ထိတိ ဒွေဓိကာ။ [ဒွိဓာ + ၎က၊ တေသုဝုတ္တိဖြင့် ဒွိဒွ ဖြစ် ပြေ။] ဇာတာစ+ တေ+ ဒွေဓိကာစာတိ- ဒွေဓိကဇာတာ (ဝိဿေသက ဥတ္တရပဒ ကမ္မဓာရည်း)၊ "ဖြစ်သော နှစ်ဖို နှစ်စု နှစ်ဖက်ရှိသော နိဂဏ္ဌများ " ဟု ဓဝး၊ နှစ်ဖက်ကွဲ, နှစ်ခြမ်းကွဲခေသော နိဂဏ္ဌများ- ဟူလို။ [ဇာတာဒွိဓိကာ သဏ္ဌာတာဧေဒါ - ဠီကား] ဒွေဇ္ဈဇာတာကို ကြည့်၍ ဓာ ပစ္စည်းသာအနက်ရှိ၍ ၎က အနက်မရှိဟု ထင်ရသေ၁်လည်း နောက်ပုဒ်စဉ် (၁၆၆) ၌ "သာဝကာနံ ဒွေဓိကာဒိ ဘာဝေန်" ဟူသော ဠီကာကိုကြည့်၍ ၎က အနက်ရှိကြောင်းကို သတိပြုပ၊ါ။

ဒွေဇ္ဈဇာတာ။ ။ဒွေဇ္ဈသည် ဒွိဓာန္ဒ် အနက်တူ၏၊ ဒွေဓိကဇာတာ၏ အဖွင့် ဖြစ်သောကြောင့် "ဇာတံ+ဒွေဇ္ဈံ+ယေသန်ဒွေဇ္ဈဇာတာ" ဟု ပြု၊ ဒုတိယာဝေပတ္တာ (ဒွန်ဒွိန်နှစ်စု၏ အဖြစ်သို့ရောက်) ဟူသော ဠီကာကို "အဓိပ္ပါယတ္ထ" ဟု ယူပါ၊ တန်ည်း- ဒွေဇ္ဈံ "ဒွိဓာ+ ဏျ" ဟု ခဲ့၊ ဒွေဇ္ဈန်ဒွိ ဒွိဓာဘာဝံ၊ - ခံ၊ ဠ၊ ၃ (၁၃၄) ကို ကြည့်၍ ဒွိဓာနောင် ဘာဝအနက်၌ ဏျ သက်၍ ချဝ်ပြီးပါ၊ ဇာတဠိလည်း "ဖြစ်" ဟူသော အနက်ကိုမယူပဲ, ဓာတုန် အနေကတ္ထတာအရ "ပတ္တ- ရောက်" ဟူသော အနက်ကို ယူ၊ ဤသို့ဆိုသျှင် "ဒုတိဒေါဝ ပတ္တာ " ဟူသော ဠီကာသည် သဒ္ဒတ္ထလည်း ဖြစ်နိုင်သည်၊ ဒွေဓိကဇာတာနှင့် ဒွေဇ္ဈဇာတာ နှစ်ပုဒ်လုံး၏ အချုပ်မှာ- " နှစ်ဖက်ကွဲနေသည် " ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒွေ့ ဘာဝါ ဇာတာ " ဟု ဓိဋ္ဌသည်။

ဘဏ္ဍနံ ။ ။ ဘဏ္ဍာန္ဒ် ပရိဘာသန္ဒ် (ကြိမ်းမောင်း) ဧတေနာတိ ဘဏ္ဍနံ၊ [ဘဒ္ဒံ + ယု။] ဝိရုဇ္ဈတိတ္ထံ (ဆန့်ကျင်ကြောင်းစိတ်) ၊- ဠီကာ၊ ဤစကားအရ ဘဏ္ဍာန ဟူသည် ခိုက်ရန်ဖြစ်ခိုရန် ရှေးရှုနေသောစိတ်ဟု သိပါ၊ အခြားနေရာ၌ကား တမျိုး ဖွင့်ကြသည်။ [သာရဏ္ဍ ၃၊ ၄။ ဒီ၊ ၆၊ ၎၀ ရွှေ၀ါ။]

ကလဟော။ ။ဗုတ်စသည် ကိုင်၍လည်းကောင်း, ပညတ်ချက်ကို ကျူးကျော်၍ လည်းကောင်း ကိုယ်အားဖြင့် ရန်ဖြစ်ခြင်းသည် "ကလဟ" မည်၏၊ ပညတ်ချက်ဟူရာ၌ "ဒွဒ္ဒံ နဟာနာဒိ (ဤခရေအားကို ခွံ၊ခြင်းစသည်ကို) နကာတမ္ဘွန်ဒီ ပညတ္တာဇ္ဈံ ပဏ္ဏ ဇ္ဈိ" ဟု နိဂဏ္ဌာဘိနှင့် သျှော်အောင် ဠီကာဇွင့်သည်။

ဤမွေမိနယကို၊ နှ အာဒေနာသိ - မသိ၊ ဣတိ အာဒိနှာ - ဤဆို အစရှိသော၊ နယေန- ဖြင့်၊ ဝိရူဠ္ဟဝစနံ - ဆန့်ကျင်ဖက် ပြောခြင်းသည်၊ ဝိဝါဒေါ - ဝိဝါဒ မည်၏၊ ဝိတုဒန္တွာဘိ- ကား၊ ဝိဗ္ဘန္တာ- နှုတ်ဖြင့် ထိုးကုန်လျက်၊ (ဝိဟရန္တိ-ဟု ပါဠိတော် ၌စပ်)။

သဟိတံ မေတိ-ကား၊ မမ-၏၊ ဝစနံ-စကားသည်၊ အတ္ထသဠိတံ - အနက် အဓိပ္ပါယ်နှင့် စပ်ယှဉ်၏၊ အဓိစိဏ္ဏံ-တေ ဝိပရာဝတ္တန္တိ - ကား၊ ယံ — အကြောင်း အကြောင်းအရာကို၊ တဝ-သည်၊ အဓိစိဏ္ဏံ-ကြာရှည် နေ့ရက် လေ့ကျက်အပ်ပြီ၊ စိရကာလာသေဝန ဝသေန-ရှည်ကြာသော ကာလဃတ်လုံး မှီဝဲခြင်း (အဖန်ဖန် ဖြစ်စေခြင်း)၏ အစ္ဈုပဂမ်းဖြင့်၊ ပဂုဏ် - အဝါးဝစ္စာ လေ့လာအပ်ပြီ၊ တံ - ထို အကြောင်းအရာသည်၊ မမ-၏၊ ဝါဒ-ကို၊ အာဂမ္မ-စွဲ၍၊ ဝ၊-အကြောင်းပြု၍၊ နိဝတ္တို-ဆုတ်နစ်ပြီ။ [ဝါဒေါကိုရ ဒေါသောဟု ဖွင့်သည်၊ ''ဝါဒေါ - ပြောဆိုကြောင်း အပြစ်''ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။]စရ ဝါဒဗွမောက္ခာယာတိ-ကား၊ ဘတ္တုပုဋ္ဌံ - ထမင်းထုပ်ကို၊ အာဒါယ - ယူ၍၊ တံတံ- ထိုထိုဆရာသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဝါဒပွမောက္ခတ္ထာယ-ငါတင်အပ်သော အပြစ်မှ လွှတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ ဥတ္တုရိ-အလွန်၊ (ယခုသင်ထားအပ်သောပညာထက် ပိုလွန်အောင်-ဟူလို၊) ပရိယေသ မာနော - ပညာကိုရှာလျက်၊ ဝိစရ - လှည့်လည်စေခဲ့ပါ၊ [စရကို ''ကျင့်''ဟု အနက်ပေးမည်စိုးရိ၍ ''ဝိစရ''ဟုလည်းကောင်း၊ ဝါဒပွမောက္ခတ္ထာယကို တဒတ္ထ သမ္ဗန္ဓါနိဟုသိစေလိုသို့ ''ဝါဒပွမောက္ခတ္ထာယ''ဟုလည်းကောင်းဖွင့်သည်။]နိဗ္ဗေ

ဝိဝါဒေါ။ ။ဝဒနံ ဝါဒေါ၊ ဝိရူဠ္ဟေါ+ဝါဒေါ ဝိဝါဒေါ-ဆန့်ကျင်ဖက်ပြောခြင်း= ငြင်းခုံခြင်း၊ ငြင်းခုံခဲ့ဝုံကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်၊ ဓမ္မဝိနယဟူသည် ဗိုဝတ္ထုများ၏ ''ပါဝစန'' ဒေါ် (ပါဠိတော်ကဲ့သို့သော) တရားတမျိုးတည်း။ [ဓမ္မဝိနယန္တိ ပါဝစန် (မြင့်မြတ် ကြီးကျယ်သောစကား) သိမှန့် (အယူဝါဒ)၊- ရှီကာ။]

သဟိတံ မေ။ ။မယံ့ဝစနံ သဟိတံ (ရှေ့နောက်နှစ်ရပ် ဆက်စပ်၏၊) သိလိဋ္ဌံ (ခွန္ဓနောက်နှစ်ထွေ ပေါ့ပြစ်၏) ပုဗ္ဗာ ပရ သမ္ဗန္ဓံ အတ္ထယုတ္တံ (အကျိုးနှင့် ယှဉ်၏) ကာရဏာယုတ္တံ၊-ရှီကာ။

ဝိပရာဝတ္တိ။ ။ဝိရောဓဿန ဝဓေန (ဆန့်ကျင်ဖက်ကို ညွှန်ပြခြင်း၏ အစွမ်း ဖြင့်) ပရာဝတ္တိတံ (ပြောင်းပြန် ဖြစ်စေအပ်ပြီ) ပရာဝတ္တံ (ပြောင်းပြန် ဖြစ်အောင်) ဗုဒ္ဓ တန္တိ အထွေး၊-ရှီကာ။ သင်၏ ကြိုတင်၍ ယူဆထားသောအယူကို ငါက ဆန့်ကျင်ဖက် ကို ထောက်ပြလျက်ပြောင်းပြန်ဖြစ်သွားအောင် ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ--ဟု ဆိုလိုသည်။

ဌေဟိ ဝါတိ-ကား၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ မယာ-သည်၊ အာရောပိတဒေါသတောဒတ်အပ်သော အပြစ်မှ၊ အတ္တာနံ- မိမိကို၊ (ကိုယ့်ကိုယ်ကို၊) မောဧဟိ ဝါ-လွတ်စေမူလည်းလွတ်စေပ၊ါ"နံမဋ္ဌေဌေဟိ-ဖြေရှင်းပါ"ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ သဧစေ ပဟောသိတိ-ကား၊သစေ သက္ကောသိ-အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊ (နံမဋ္ဌေဌေဟိ ဝါ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။

ဝဧခေယေဝါတိ-ကား၊ မရဏမေဝ-သေခြင်းသည်ပင်၊ (ဝတ္ထုတိ မညေ-ဖြစ်သည် ဟု ထင်ရ၏-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ နာဋပုတ္တိယောသူတိ-ကား၊ နာဋပုတ္တသာ - နာဋပုတ္တဆရာကြီး၏၊ အန္တေဝါသိကေသု - တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ (နိဂဏ္ဌေသု-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ နိဗ္ဗိန္ဒရူပါတိ-ကား၊ ဥက္ကဏ္ဌိတသဘာဝါ-ပျင်းရိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်၏၊ ဝါ-ပျင်းရိခြင်းသဘောရှိကုန်၏၊ အာဘိဝါဒနာဒီနိုပိ-ရှိခိုးမှု အစရှိသည် တို့ကိုလည်း၊ နကရောန္တိ— မပြုကြကုန်၊

အဒ္ဓာ။ ။ရှဉ်ဗြီးပုံကို သီလကွန်ဘာသာဋီကာ(၀)တွဲ (၅၅၄, ၅၅၅) ၌ ပြထားပြီ၊ ဤဋီကာ၌ ပိဝရာဝတ္ထုကို ကံဟောနွင့်ခေသင်လည်း "မမ ဝါဒံ အာဂမ္မ"ကို ထောက်၍ လည်းကောင်း, "ဝိဝရေ၀တ္ထံ ဗရိဝတ္တိတ္ထာ ဒိတိ" (ဒီး ၄ ၊ ၁။ ၀၆။) ကို ဧထာက်၍လည်းကောင်း၊ ကတ္တားဟောပေးပါသည်။

ဝဧခေယေဝ။ ။ မရဏမေဝကိုကြည့်၍ သတ်ဖြတ်ခြင်းသာမက သေခြင်းတိုင်အောင်လိုပါ၊ နိဂဏ္ဌများ တဇက်နှင့်တဇက် ရန်ဖြစ်ကြသည်မှာ အချင်းချင်း သတ်သဖြင့် သေသည်သာအဝိပင်ဖြစ်သည်-ဟု ဆိုလိုသည်။ [မရဏမေဝါတိ အညမညာ တန္တဝသေန မရဏမေဝ-ဋီကာ။]

နာဋပုတ္တိယေသု။ ။ "နာဋပုတ္တိယသ+ဗ္ဗမေ နာဋ ပုတ္တိယာ"ဟု ဇုံ၌ တဒ္ဓိတ်ပြု၊ [နာဋပုတ္တ+ဗ္ဗယ။] နာဋပုတ္တိအ၏ ဥစ္စာဖြစ်သူတို့ဟူသည် သူ၏တပည့်များပင်ဖြစ်သော ကြောင့် "နာဋပုတ္တသ+အန္တေဝါသိကေသု"ဟု အဓိပ္ပါယ် ဆွဲသည်။ [နာဋပုတ္တသ ဗ္ဗမေတိ နာဋပုတ္တိယာ၊ ဧတ ပန် တသ သိသာဘိ အာဟ အန္တေဝါသိကေသု တိ၊-ဋီကာ။]

နိဗ္ဗိန္ဒရူပါ။ ။[နိဗ္ဗိန္ဒ=နိ+ဝိဒ+တ။] ရူပဒိ ဝိဒသည် နှစ်သက်ခြင်း အနက်ဟော၊ ဤ၌ နိဉ်ဃသာရဏကြောင့် မနှစ်သက်ခြင်း ငြီးငွေ့ခြင်းအနက်ဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗိန္ဒနံ နိဗ္ဗိန္ဒ-ပျင်းရိငြီးငွေ့ခြင်း၊ ရူပကားအတိဓာန် (၀၂၅) ဂါထာလာ "သဘာဝ" အနက်ဟော၊ နိဗ္ဗိန္ဒ+ရူပ် ဃသဒ္ဒိ နိဗ္ဗိန္ဒရူပါ၊ (ဒီဟိသာဝကာ)၊ ဝာနည်း- ဥက္ကဏ္ဌိတ ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ဝရအောင် ဇွင့်သည်ကိုကြည့်၍ "နိဗ္ဗိန္ဒဒ္ဓိဟိ နိဗ္ဗိန္ဒဒါ-ပျင်းရိ ငြီးငွေ့သူများ" ဟု ပြု၊ ထို့နောက် ဘဝပွဲဓာန ဘဝဓလေးပကြီး၌ ရူပ်နှင့် မဟုတ်ဘိတဲ့၊ ပျင်းရိငြီးငွေ့သူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဲဘောရှိသူတို့"ဟု ဓေးပါ၊ ထိုသို့ ငြီးငွေ့ စိတ်ပျက်ကြသဖြင့် ရှိခိုးမှု စသည်ကို မပြုကြတော့။

ဒိရုဇ္ဈရူပါ။ ။ရုဇ္ဇ+ ရုဇ္ဇံ၊ [ရန္ဒ+တ။] နှစ်သက် မြတ်နိုးခြင်း၊ ရုဇ္ဇတောဝ+ ဝိဂတံ ဝိရုဇ္ဇံ၊ ဝိရုဇ္ဇံ+ရူပ် ဃသဒ္ဒိ ဟု ပြု၊ နှစ်သက်မြတ်နိုးခြင်းမှ ကင်းသော သဘော

ဝိရဉ္ဇတ္တရွှေပါတိ-ကား၊ ဝိဂတပေမဓ-ကင်းသော ချစ်ခင်ခြင်းရှိကုန်၏၊ ဝါ-ချစ်ခင်ခြင်းမှ ကင်းကုန်၏၊ ပဋိဝါန ရွှေပါတိ-ကား၊ တေသံ-ထို့နိဂဏ္ဌတို့၏ အပေါ်၌၊ သက္ကစ္စကိရိယတော-ရိုသေမှုကို ပြုခြင်းမှ၊ နိဝတ္တန သဘဝါ-နေ့ကာဆုတ်ခြင်း သဘောရှိကုန်၏။ ယထာ တန္တိ-ကား၊ ဒုရုက္ခာတာဒီသဘာဝေ-ဒုရုက္ခာတ အစရှိသော သဘောရှိသော၊ (မကောင်းသဖြင့် ဟောအပ်သော) တရား၏ အဖြစ် အစရှိသော သဘောရှိသော၊ (မမြဝိနဲ့ယ-မမြဝိနုယဘဉ်၊ ဝါ-သံဝဿနဘဉ်၊ နိမ္မိန္ဒန ဝိရဏ္ဍပုဋိဝ နိရုဇ္ဈပေဟိ - ငြီးငွေ့ခြင်းသဘောရှိသည့်၊ မနှစ်သက်ခြင်း သဘောရှိသည့်၊ နေ့ကာဆုတ်ခြင်းသဘော ရှိသည်တို့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ ယထာ - ဖြစ်ရာသင့်သို့၊ တထေဝ - ထို့အတူပင်၊ (နိမ္မိန္ဒန ဝိရဏ္ဍ ပုဋိဝါန ရွှေပါ - တို့သည်၊) ဇာတာဒီ ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော - အနက်။

ဒုရုက္ခာတေတိ - ကား၊ ဒုက္ကထိတေ-မကောင်းသဖြင့် ဟောအပ်သော၊ ဒုပ္ပဋေဒိကေတိ-ကား၊ ဒုဝိညာပိတေ - မကောင်းသဖြင့် သိစေအပ်သော၊ အနုပ

ရှိကုန်၏၊ (တနည်း) ရဏ္ဍတော+ဝိဂတ စိရဏ္ဍာ- နှစ်သက် ခြတ်နိုးခြင်းမှ ကင်းသူတို့၊ ဝိရဏ္ဍာ+ရှေ့ ယေသံ ဟု ဆက်၊ နှစ်သက် မြတ်နိုးခြင်း၊ မှ ကင်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသူတို့၊ [ရှေးနှင့် မဘူမြိတဲ့ရာ၌ ရွှေပုစ်ဝယ်သူဘဝလောကကြီးရသည်။]

ပဋိဝါနရွှေပါ။ ။ ဝါဓာတ်သည် ဂတိအနက်တော၊ ပဋိဉ္ဉာသာရုဏြောင့် နေ့ကာဆို သွားခြင်း = နေ့ကာဆုတ်ခြင်းအနက်ကို ယူ၊ ပဋိဝါန် ပဋိဝနံ နိုဂ္ဂဟံ ပဋိဝါနံ၊ [အံ၊ ၎၊ ၂၂။ ၄၊ ၅၊ ပဋိဝနံ ဟု ဇွဋ်သည်။] ပဋိဝါန+ရှေ့ ယေသံ-တွဲ၊ နိဂဏ္ဌများအပေါ်ဝယ် ဒွေးက ပြုကွင်းနေကြဖြစ်သော ရှိရှိသေသေ ပြုကွင်းမှစသော ပဋိဝတ်မှ နေ့ကာဆုတ်ခြင်း သဘောရှိကြသည်။ [ပုစ်ဖပဋိဝတ္တိတော ပဋိဝတ္တာန် ပဋိဝါနံ၊ တံ ရှေ့ ယသာဝေါ ဇေတသ္မိန် ပဋိဝါနရွှေပါ- ရှိတ္ဝာ။]

ယထာ တံ။ ။ [ပါဠိတော်ကြည့်ဝါ။] ယထာ တံ ဒုစ္စေသာ ဥပမာနဝါကျ၌ "တံ" အနက် မရှိ၊ ခိုမှိန္ဒဝိရဏ္ဍ ပဋိဝါနရွှေဟို ဘဝိတမ္မံ-ဟု ပါဠိသေ့သထည့်၊ ဧဝမေဝ ဇာတာ ဟု ဥပမေယျဝါကျ အပိုထည့်၊ ဒုရုက္ခာတာဒိသဘာဝေ ဓမ္မဝိနယေ ကား ပါဠိတော်လာ "ဒုရက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ဒုပ္ပဋေဒိတေ၊ ဝေ၊ အပ္ပဋိသရဏေ" ပုဒ်တို့ကို အကျဉ်းချုံးထားသည်။

[နိယာဒဲ] ၊တံ ယထာကား၊ ရှိလငြားမူ၊ တံကို အနက်ယူ၊
ယထာ တံမူ၊ တံ၏အနက်၊ ထူးမထွက်။

ဒုရုက္ခာတ, ဒုပ္ပဋေဒိတ။ ။ဒုပိညာပိတေကို ကြည့်၍ ဒုပ္ပဋေဒိတေဋ္ဌ ကာရိတ် ပါဠိကို သိပါ၊ ဤ နှစ်ပုဒ်၌ ဓမ္မဝိနယဒေါ် ပါဠိတော်၏အနက်ကို ပြောပြခြင်းသည် အကျဉ်းနှစ် (ကထန်) မည်၏၊ အကြောင်းပြစကား ဥဒါဟရဏ် (ဥပမာ) စကားတို့ကို ထုတ်ဆောင်၍ ကွဲကွဲပြားပြား သိ နားလည်အောင် ပြောပြခြင်းသည် ပဓဝနက မည်၏- ဟု ခွဲပါ။ [ကထန် အတ္ထသ အဒ္ဓစိဂ္ဂန် , ပဓဝနံ ဥဟာဒုဒါဟရဏာနိ အဝဟရိတ္ဝာ ဒွေဗျဝနံ၊- ရွိကာ။]

သမသံ၀တ္ထနိုင်ကေတိ–ကား၊ ရာဂါဒိနံ–ရာဂ အစရှိသည်တို့၏။ ဥပသမံ–ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ကာတုံ–ဂု၊ အသမတ္တေ – မစပ်းနိုင်သေး၊ ဘိန္နထူပေတိ–ကား၊ ဘိန္နပွတိဋ္ဌေ– ပျက်စီးပြီးသော တည်ရာ မှီရာရှိသော၊ (ဓမ္မ ဝိနယေ – ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ ဟိ–မှန်၏၊ ဇော – ဤ ဘိန္နထူပေဟူသော ပါဠိ၌၊ နာဋပုတ္တော၀–နာဋပုတ္တ ဆရာကြီးသည်ပင်၊ နေသံ – ထို နိဂဏ္ဌတို့၏၊[ထို လူ၀တ်ကြောင်ဖြစ်သော နိဂဏ္ဌသာ၀ကတို့၏– ဟု ပါဠိတော်ကြည့်၍ အကျယ်စုံ။] ပတိဋ္ဌဋ္ဌေန (ပတိဋ္ဌာ+အဋ္ဌေန)–တည်ရာ မှီရာဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ ထူပေါ–ထူပမည်၏၊ (စေတိပုထိုးမည်၏)၊ပန–ဆက်၊သော–ထိုထူပမည်သော နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ် ဆရာကြီးသည်၊ ၀ါ–ပုထိုး ပမာ မှီရာဖြစ်သော နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ် ဆရာကြီးသည်၊ ဘိန္နော–ပျက်စီးပြီ၊ မတော – သေပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ ဘိန္နထူပေတိ–ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ အပ္ပဋိသရဏာတိ – ကား၊ တသ္မော၀–

အနုပသမ သံ၀တ္ထနိုင်ကေ။ ။[နဉ+ဥပသမ+သံ၀တ္ထနံ+ ဏိကေ။] သံ၀တ္ထတိတိ သံ၀တ္ထနံ၊ [သံ+၀တု+ယု။] ဥပသမာ၀+ သံ၀တ္ထနံ ဥပသမသံ၀တ္ထနံ - ရာဂစသည်တို့၏ ငြိမ်းအေးဖို့ရာ+ဖြစ်သော ဓမ္မမိန်ယ၊ နဉ+ဥပသမသံ၀တ္ထနံ၊ အနုပသမသံ၀တ္ထနံ၊ [သ္ယုတ္တ် ဏိကေ။] အနုပသမသံ၀တ္ထနမေ၀+အနုပသမသံ၀တ္ထနိုင်၊ တသ္မိ အနုပသမ သံ၀တ္ထနိုင်ကေ ဟု ဝိဘတ္တိန္တံ ခံ၀ါ။ [နဉပသမာယ သံ၀တ္ထတိတိ အနုပသမသံ၀တ္ထနံ၊ တဒေ၀ အနုပသမသံ၀တ္ထနိုင်၊– ဋီကာ။]

ဘိန္နထူပေ။ ။ သမ္ပသိတ် (ဧထာဒ်မတ်နေသည်) ဟုတ္တာ ပတိဋ္ဌာဟေတု ဘာ၀တော ထူပေါ၊ (ပတိဋ္ဌာ–လှုအများ၏ မှီရာဖြစ်သော ပုထိုး)–ဋီကာ။ ဤဋီကာကို ကြည့်၍ နိဂဏ္ဌများ၏ လေးစားမှိန့်ရာအဖြစ်ဖြင့် မားမားမတ်မတ် ရပ်နေသော နာဋပုတ္တ ဆရာကြီးကို သမိသ္ဟုပစာအားဖြင့် (သို့မဟုတ်) ဥပမာတမ္ပိတ်အားဖြင့် ''ထူပ''ဟု ခေါ်သည်၊ ဘိန္နော+ထူပေါ+ယသို့တိ–ဘိန္နထူပေါ၊ (ဓမ္မဝိနယော)၊ အပ္ပဋိသရဏော ဌိလည်း-''နတ္ထိ ပဋိသရဏံ (ကိုးကွယ်စရာ နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တဆရာ) ယသ္မိတိ အပ္ပဋိသရဏော'' ဟု ပြု၍။

တနည်း။ ။ ထူပန္ဒဋ္ဌ ပဋိသရဏာအရ နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တကို အရကောက်ရသော အဋ္ဌကထာခန်းမှ တပါး၊ **ဓမ္မ**၏ နိယျာနိကအဖြစ်ကို အရကောက်ရသောခန်းကို လည်း ဋီကာဋ္ဌ ဇေါ်ပြပါအတိုင်း ဖွင့်ထားသည်။

ဋ္ဌိကာ။ ။ ထူပေါတိ ၀ါ ဓမ္မသာ နိယျာနကဘာ၀ေါ (၀ဉ်းဂျမ္မ ထွက်မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်) ၀ေဒိမ္မော အရေး ဓမ္မေ အဘိဘုယျ (လွှမ်းမိုး သာလွန်၍) သမ္ပသိတဋ္ဌေန၊သော (ထို ဓမ္မ၏ နိယျာနိကအဖြစ်သည်) နိဂဏ္ဌာသ သမယေ (အယု ၀ါခဒ်၌) [ဘိန္နော၌ စပ်၊ သမယနောင်လည်း ပိုဒ်တား မလို။] ကေပိဓိ အဘိန္နသမ္မတော၀ိ (မယျက်ဟု သမုတ်ထားအော်ပါသော်လည်း) ဘိန္နော ပိန္ဓော်ဝေ၊ '(ဘာကြောင့်နှည်း) သဒ္ဓေန္ထ သဒ္ဒါ အဘာ၀တော (အလုံးစုံ အကုန်အစင် မရှိသောကြောင့်တည်း)၊ ဇုတိ–ကြောင့်၊ သော–(ထို ဓမ္မဝိနယသည်၊) ဘိန္နထူပေါ။

ထို နိဂဏ္ဌနာဋ္ဌပုတ္တ၏ပင်၊ အဘာဝေန-မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပဋိသရဏ ဝိရဟိတော-ကိုးကွယ်ရာမှကင်းသော၊ (ဓမ္မဝိနယေ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။

စ – စောဒနာ ပါဠိုးမည်၊ အယ် နာဋ္ဌပုတ္တော-ဤ နာဋ္ဌပုတ္တ ဆရာကြီးသည်၊ [နေဂက်လိုက် နောက်ပါ မျှားစွာရှိသော ဂိဏ်းဆရာကြီး တဦးဖြစ်ကြောင်း သိပါ။] နာဋ္ဌနွဝ ဣသိကော နုနံ–နာဋ္ဌနွာမြို့၌ နေသူ မဟုတ်ပါလော၊ ဧသဉ-ထို နာဋ္ဌပုတ္တသည်၊ ဂဿဉ-ကြောင့်၊ ပါဝါယံ-ပါဝါမြို့၌၊ ကွာလက်တေဒ-သေခြင်း ကိုပြုပါသနည်း၊ ဝါ-သေခြင်းသို့ ရောက်ပါသနည်း၊ ဤထိ-ဤသို့ စေဒနာပါ၏။ ကိရ-အဖြေကား၊ [“ကိရ-အဖြေကို ဆိုဦးမည်” ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။] ဧသဝ-သည်၊ (ဆဋ္ဌေသိ–၌စပ်)၊ ဥပါလိနာ-ဥပါလိမည်သော၊ ဂဟပတိနာ - အိမ်ရှင် သူကြွယ်သည်၊ ဝါ- က၊ ပဋိဝိဒ္ဓ သစ္စေန–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသော သစ္စာရှိသည် (ဖြစ်၍)၊ ဒဿဟိ၊ ဂါထာဟိ – ဤဖြင့်၊ ဘာသိတေ-ရွှတ်ဆို (ပြော-ပြ)အပ် ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ-ဟိုက္ကို၊ သုတ္တာ-ကြားလေသော်၊ ဥဏ္ဏာ- ပူသော၊ လောဟိတံ-သွေးကို၊ ဆဋ္ဌေသိ – စွန့်ပြီး[သွေးအန်ပြီ-ဟု ဆိုလိုသည်။] အထ - ထိုအခါ၌၊ အဖာသုကံ–မကျန်းမာသော်၊ နံ-ထိုနာဋ္ဌပုတ္တကို၊ ဂဇ်ဟတ္ထံ-သဃ်ယူ၍၊ ပါဝံ-ပါဝါမြို့သို့၊ အဂမံသု – သွားကြပြီ၊ သောဒ– သည်၊ တတ္ထ–ထို ပါဝါမြို့၌၊ ကာလံ-သေခြင်းကို၊ ဝါ-သေချိန်ကို၊ အကာသိ–ပြုပြီ။

အမှာ ။ ။ တိန္ဒုဘ + ထူပေါ + ဣတ္ထာဘိ တိန္ဒုထူပေါဟု ပြု၊ ပျက်စီးပြီးသော (မဲ့၏) နိဗ္ဗာန်က အဖြစ်ရှိသော ဟု ဋီကာအလိုလေး၊ အဌကထာအလိုကား- “တိန္ဒုထူပေါ-ပျက်ပြီးသော် ပုဗ္ဗိုးပမာ ဒွိဒိုရာဖြစ်သောနာဋ္ဌပုတ္တဆရာဒွိသော” ဟိုး ပေး။

ဋီကာ။ ။ဣသာ ဧဝ နိဗ္ဗာနာဘာဝေါ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော့ မုစ္စိတုကာမာနံ ပဋိသရဏံ (ကိုးကွယ်ရာထည်း)၊ တံ ဣတ္ထေ (ဤနိဂဏ္ဌတို့၏ အယူ၌) နတ္ထိတိ အပ္ပဋိသရဏောဒ၊ [အပ္ပဋိသရဏောဒ - ကိုးကွယ်စရာ မဲ့၏၊ နိဗ္ဗာနိကအဖြစ် မရှိသော-ဟု ဋီကာအလို ပေး၊ အပ္ပဋိသရဏောဒ- ကိုးကွယ်စရာ နာဋ္ဌပုတ္တဆရာမရှိဒုသုဉာ-ဟု အဌကထာအလို ပေးပါ။]

ဥပါလိနာ။ ။ဤဥပါလိသူကြွယ်သည် မူလက နိဂဏ္ဌနာဋ္ဌပုတ္တ၏ တပည့်ဖြစ်၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ နာဋ္ဌနွာမြို့သို့ ကြွလာတော်မူခိုက် ဗုဒ္ဓနှင့်တွေ့ဆုံဖြင့် နိဂဏ္ဌဆိုင်ရာ အယူဝါဒများကို ဆွေးနွေးရင်း ဗုဒ္ဓ၏တရားကို ကျေနပ်၍ ဥပါသကာဖြစ်ပြီးနောက် သောတာပန်ဖြစ်သည်၊ ဥပါလိ၏သတင်းကိုကြား၍ အိမ်သို့လိုက်လာသော နာဋ္ဌပုတ္တ ဆရာကြီးအား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ တပည့်ဖြစ်ကြောင်းကို ဗုဒ္ဓရိဏဇက်သို့ လက်အုပ်ချီလျက် ဂါထာ (၁၀) ပုဒ်ဖြင့် အားရပါးရ ပြောပြသည်၊ နိဂဏ္ဌဆရာကြီးလည်း ထိုစကားကို ကြားသဖြင့် ဗုဒ္ဓအလေ၊ မနာလိုသော် ဧဒါသိစိတ်၊ မိမိအတွက် ဝမ်းနည်းသော သောကစိတ်များကြောင့် ကိုယ်တွင်း၌ ပူလောင်ကာ နှလုံး ကြွေလျက် ဧသွေးများ အန်ထွက်လေသည်။ [အဂ္ဂညတ်ကို မမြို၊ ၂၊ ၃၅၊ ၄၈ ၌ရှု။]

စ – ဆက်၊ ကာလံ–ကို၊ ကုရုမာနော–ပြူစဉ်း[သေခါနီးအချိန်၌]-ဟူလို။] စိန္တေသိ -- စဉ်းစားပြီ[ကိ်-နည်း၊]မမ-၏၊ လဖို့–အယူသည်၊ အနိယျာနိကာ-ဝဠ်ဒုက္ခမှမထွက်မြောက်တတ်၊ [တရားထွက်မြောက်လျှင် တရားရွပ်ပုဂိုလ်လည်း ထွက်မြောက်ပြီးဖြစ်သည်။] သာရဝိဝဟိတာ - အနှစ်မှကင်း၏၊ မယ် တာဝ-ရွှေဥဒိန္ဒာ၊ နဒ္ဒာ – ပျက်စီးကုန်ပြီ[တာဝဝနဒ္ဒာ – ပျက်စီးပြီးကြပြီ၊ ဤဆိုလည်း ပေးနိုင်၏။] အဝသေသဇနေဘပိ-ကျန်သော လူအပေါင်းသည်လည်း၊ အပါယ ပုရကော -- အပါယ်ကို့ ပြည့်စေသူသည်၊ မာ အဟောသိ – မဖြစ်ပါစေနှင့်၊ (မဖြစ်စေချင်ပါ)၊-အဟံ–သည်၊ (ဝကွာသိ–၌စပ်)၊ မမ–၏၊ သာသနံ-သည်၊- (အဆုံးအမသည်)၊ အနိယျာနိကံ - တတ်၊ ဣတိ-သို့၊ သစေ ပန ဝက္ခာမိ– အာဃယ်၌မျှား ပြောလိုက်အံ့၊ (ဝေဒတိ) နှ သဒ္ဒဟိဿန္တိ–ယုံကြည်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်၊ အဟံ၊ ဒွေပိ - နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနေ - တို့ကို၊ ကေနီဟုဒေန - တခုတည်းသောနည်းဖြင့်၊ ဝါ – တခုတည်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယံနူန နှ ဥဂ္ဂဏှာပေယျံ- အာယ်၌ မသင်ယူစေရပါမူ ဓကာင်းပေစု၊ (သင်မပေးရလျှင် ကောင်းမှာပဲ)။ တေ – ထိုသူတို့သည်၊ မမ- ၏၊ အစ္စယေန-ကုယ်လွန်ရာအခါ၌၊ အာညမညံ- အချင်းချင်း၊ ဝိဝဒိဿန္တိ- ဆန့်ကျင်ဇာတ် ပြောကြလိမ့်မည်၊ (ငြင်းခုံကြလိမ့်မည်)၊ သဒ္ဓာ- သည်၊ တံ ဝိဝါဒံ- ထို ဆန့်ကျင်ဖက် ပြောမှုကို၊ (ထို ငြင်းခုံမှုကို)၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ (အကြောင်းပြု၍)၊ ကော်-တမျိုးသော၊ ဓမ္မကထံ - တရားစကားကို၊ ကထေဿတိ - ဟောတော်မူလိမ့်မည်၊ တထော-ထိုသို့ ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊ တေ-ထို့သည်၊ သဘန္တာ-၏၊ မဟန္တာဘဝံ-ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနိဿန္တိ– သိကြလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားပြီ။

အထ-ထိုအခါ၌၊ (စဉ်းစားနေရာ ထိုအခါ၌)၊ နံ-ထိုဆရာကြီးကို၊ ဧကော-တယောက်သော၊ အဇ္ဈဝါသိကော- အနီးနေတပည့်သည်၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-၍၊ အာဟ-ပြီ၊ (ကိ်)၊ ဘန္တေ၊ တုံမေ- ထို့သည်၊ ဒုဗ္ဗလာ – အားနည်းကြတော့ပါ၊ မယှံမို့- အားလည်း၊ ဣမသ္မိံ ဝေမ္မေ- ၌၊ (နိဂဏ္ဌတို့၏ ဆိုင်ရာဓမ္မ၌)၊ အာစရိယ ပွဿဏ်- ဆရာ့ပမာဏဖြစ်သော၊ ဝါ- အာစရိယမဲ့ဖြစ်၍ ပမာဏပြုလောက်သော၊သာရံ-အနှစ်ကို၊ အာဓိကွထ-မိန့်တော်မူခဲ့ပါကုန်၊ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ [အာစရိယမဲ့၌ ဟုတ္တာ ပမာဏာဘာဝ– ဋီကာ၊ အာစရိယမဲ့၌အဖွင့်ကို သုတ် မဟာဝါ ဘာသာဋ္ဌိကာ (ဒု)တွဲ၊ (၁၀၁၊ ၃၈၇)၌ ပြထားပြီ။] အာဝုသော၊ တုံ-သည်၊ မမ-၏၊ အစ္စယေန-၌၊ သဿတန္တိ-သဿတဟုတ္၍၊ (အတ္တနှင့် လောက သည် အခါခပ်သိမ်း မြဲ၏ဟူ၍)၊ ဂဏ္ဍေယျာသိ–ယူပါ၏ေ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ အပရော်-အခြားတယောက်သည်လည်း၊ ဥပသင်္ကမိ- ပြီ၊ တံ-ထိုသူကိုတော့၊ ဥစ္ဆေဒ်-ဥစ္ဆေဒဒိကို၊ (အတ္တနှင့် လောကသည် ဆေလျှင် ပြတ်၏ဟူသော အယူကို)၊

ဂဏှာပေသိ - ယူစေပြီး၊ ဧဝံ- သို့၊ ဒွေပိ-ကုန်သော၊ ဇနေ-တို့ကို၊ ကေလဗ္ဗိကေ-တူသောအယူရှိသူတို့ကိုပဝါ-တာမျိုးတည်းသောအယူရှိသူတို့ကို၊အကတွာ-မပြုပဲ၊ ဗဟူ- များစွာသော လူတို့ကို၊ ဝါ- များစွာသော အယူတို့ကို၊ နာနာနိဗာ ဇေန - အမျိုးမျိုးသောနည်းဖြင့်၊ ဝါ-အမျိုးမျိုးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဥဂ္ဂဏှာပေတွာ-သင်ယူစေ၍(သင်ပေး၍)၊ ကာလံ-ကို၊ အကာသိ-ပြီ။

ဝေ-ထို တပည့်တို့သည်၊ ဏ္ဍာ-ထို နာဂပုတ္တဆရာကြီး၏၊ သရီရကိစ္စံ-ခန္ဓာကိုယ်၏ကိစ္စကို၊ (သင်္ဂြိဟ်မှကိစ္စကို့)၊ ကတ္ဝာ- ၍၊ သန္နိပတိတွာ -- စည်းဝေး၍၊ အညမညံ- ချင်း၊ ပဋ္ဌိ သု - ကုန်ပြီ၊ (ကိ - နည်း)၊ အာဝုသော - တို့၊ ကဿ-အာဃာတံသူ့အား၊ အာစရိယော-သည်၊ သာဝံ- ကို၊ အာစိက္ခိ- ပြောခဲ့သနည်း၊ ဣတိ--ဤသို့ မေးကြပြီ၊ ကောသည်၊ ဥဒ္ဒဂ်ဟိတွာ-- ထ၍၊ မယံ-အား၊ (အာစိက္ခိ-ပြောပြခဲ့ပြီ၊) ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ၊ ကိ - အဘယ်ကို့၊ အာစိက္ခိ-ဖြောပြခဲ့သနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးကြပြီ၊ သဿတံ-သဿတကို၊ (အဿစိက္ခိ-ပါပြီ၊) ဣတိ -- ဤသို့ ပြောပြီ၊ အံပေ- သည်၊ ဘံ- ထိုသူ့ကို၊ ပဋိဗာဟတွာ-တားဖြစ်၍၊ မယံ-အား၊သာ၊ သာဝံ-ကို၊ အာစိက္ခိ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ အာဟ၊ ဝေ-သို့၊ သမ္ဗေ-အလုံးစုံသော တပည့်တို့သည်၊ မယံ သာဝံ အာစိက္ခိ၊ အုဟ့၊ ဧဇ္ဇကော-အကြီးအကဲတည်း၊ ဣတိ--သို့၊ အညမညံ၊ ဝိဝါဒံ-ကို၊ ဝဧဇ္ဇတွာ-ကိုးပွားစေ၍၊ ဆဇ္ဇေဘဿေဝ-ဆဲရေးကြောင်းစကားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိဘာသေဓ--ကြိမ်းမောင်းသော စကားတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထပါဒဿဆာ ဒီနိစ -- လက်ဖြင့်ရိုက်နှက်ခြင်း ခြေဖြင့်ကန်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ကေမဂွေန -- တလမ်းတည်းဖြင့်၊ ဒွေ- တို့သည်၊ အဂ္ဂစ္ဆန္တာ-- မသွားကြပဲ၊ နာနာဒိသာသု-- အမျိုးမျိုးသော အရပ်တို့သို့၊ ပက္ကမိ သု- ဖဲသွားကြကုန်ပြီ။

၁၆၅။ အထခေါ စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသောတိ--ကား၊ အထ ထေရော-သည်၊ မွဇ္ဈသေနာပတိဿ - တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အမွှေတ်သာမိုးတွဆွတ်၊ ကနိဋ္ဌဘာတိကော--ညီငယ်တည်း၊ တံ-ထိုစုန္ဒကို၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ အနုံပမုန္ဒ ကာလေ - ဥပသမုန္ဒ မဟုတ်ဆုအခါ၌၊ ဝါ- သာမဏေဖြစ်ဆုအခါ၌၊ စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသောတိ-စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသောဟူ၍၊ (စုန္ဒသာမဏေကဟူ၍)၊ သမုဒါစရိတွာ -- ခေါ်ဝေါ်မြဲဘဆို၍၊ ထေရကာလေပိ- ထေရ်ဖြစ်ဆုအခါ၌လည်း၊ တထေဝ-ထို့အတူပင်၊ သမုဒါစရိ သု--ကုန်ပြီ။ [သာမဏေတုန်းက ခေါ်သည့် အတိုင်းပင် ထေရ်ဖြစ်သော်လည်း ဘုတပုဗ္ဗဂတိက နည်းအားဖြင့် စုန္ဒသမဏုဒ္ဒေသဟုပင် ခေါ်ကြသည်၊--ဟူလို။] ထေန- ကြောင့်၊ စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသောတိ-ဟူ၍၊ (သင်္ဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ။

''ပါဝါယံ ဝဿံဝုဋ္ဌော ယေန သာမဂါမော၊ ယော်နာဃသွာ အာနန္ဒော ဘေနုပသက်မိ''တိ (ဇေတ္တ) - ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ကသွာ ကြောင့်၊ ဥပသက်မိ–နည်း၊ [အရှင်စုန္ဒသည် ပါဝါ၌ဖြစ်၍ ဝါကျွတ်ပြီးသော အခါ သာမဂ္ဂမရွာ အရှင် အာနန္ဒာသို့ ချဉ်းကပ်သနည်း။] ကိရ - အဖြေကား၊ နာဠုပုတ္တော-သည်၊ ကာလက်တော့-သေခြင်းကို ပြုပြီးလသော်၊ ဝါ-သေခြင်းကို ပြုပြီးရာအခါ၌၊ ဇမ္ဗုဒီပေ-ဇမ္ဗူဒီပ်၌၊ (အိန္ဒိယ နိုင်ငံ၌)၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို နေရာ၌၊ ကထံ-ကို၊ ပဝတ္တယိ သုဒြစ်စေကြကုန်ပြီ၊ (ကံ - နည်း၊)' နာဠုပုတ္တာ - နာဠုန၏ သားဖြစ်သော၊ နိဂဏ္ဌော - နိဂဏ္ဌဆရာကြီးသည်၊ ကောမဲသော၊ သတ္ထာ - ဆရာတည်း၊ ဂူဟိ - သို့၊ ပညာယတ္ထ-ထင်ရှားပြီ၊ တသ-ထို ဆရာကြီး၏၊ ကာလံ ကိရိယာဃ - ဒေခြင်းကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ သာဝကာနံ-တို့၏၊ ဝေဂျပေါ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဝိဝါဒေါ-ဆန့်ကျင်ဖက် ပြောခြင်းသည်၊ ဝါ-ငြင်းခုံခြင်းသည်၊ ဇာတော-ဖြစ်ပြီ၊ [ပါဠိတော်လာ ဝိဝါဒအမှုကို ရည်ရွယ်၍ ဝေဂျပေါဟု ဆိုသည်။]

ပန ကား၊ သမဏော ဂေါတမော-ရဟန်းဂေါတမသည်၊ [ဂေါတမော–အန္တယ်အားဖြင့် ဂေါတမမည်သော၊ သမဏော-ရဟန်းမြတ်သည်၊ ဤသို့လည်း ခွဲ၍ ပေး။] ဇမ္ဗုဒီပေ-၌၊ စန္ဒော ဝိယ- လကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ သူရိယော ဝိယ စ - နေကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပါဟဋ္ဌော - ထင်ရှားတော်မူ၏၊ အသ-ထို ရဟန်းဂေါတမ၏၊ သာဝကာပိ — တပည့်တို့သာည်လည်း၊ ပါဟဋ္ဌာ ယေဝ–ကုန်သည်သာ၊ သမဏော ဂေါတမေ-သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ-လသော်၊ ကိဗိသော-အဘယ်ကဲ့သို့ ရွှအပ်သော၊ (ဘယ်လိုသဘောရှိသော)၊ သာဝကာနံ-တို့၏၊ ဝိဝါဒေါ-သည်၊ ဘဝိဿတိ နုခေါ-ဖြစ်လိမ့်ဦးမည်နည်း၊ (ဖြစ်အုံးမှာလဲ)၊ ဤတိ-ဤသို့(စကားကို) ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ။

ထေရော–အရှင် စုန္ဒထေရ်သည်၊ တံ ကထံ–ထိုစကားကို၊ သုတွာ-ကြား၍၌၊ စိန္တေသိ-ပြီ၊ (ကံ - နည်း၊) ဤမံ ကထံ– ကို၊ ဂေဟတွာ-ယူ၍၊ ဒသဗလဿ-မြတ်စွာဘုရားအား၊ အာရောစေဿာမိ - လျှောက်ထားမည်၊ သတ္ထာ - သည်၊ တေံ-ဤစကားကို၊ အဋ္ဌပုတ္တိ-အဋ္ဌပုတ္တိကို၊ (ဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်း အရာကို၊) ကတွာ-၍၊ ကေ-တမျိုးသော၊ ဒေသနံ– ဒေသနာတော်ကို၊ ကထေဿတိ–ဟောတော်မူလိမ့်မည်၊ ဤတိ–ဤသို့ စဉ်းစားပြီ၊ သော–ထိုထေရ်သည်၊

ပညာယိတ္ထ။ ။[ပ+ဉ+ကံ၈ဟာယ+အ၎င်းတွန်-အာ၊ အာကို ထွဖြူ။] ဤဝေတ်သည် ဒိဝါဒိ မရှိ၊ ပ-ကွဲကွဲပြားပြား + ဉာယ – သိအပ်ဟူရာ၌ သိနိုင်လောက်အောင် ထင်ရှားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ''ပညာယိတ္ထ– ထင်ရှား၏'' ဟု အဓိပ္ပါယ်နက် ပေးပါ၊ ''ပညာယတိ - ထင်ရှား၏'' စသည်ဖွင့်လည်း နည်းတူပင်။

နိက္ခမိတ္ပဒ-(ပါဝါမြို့မှ)ထုတ်လာ၍၊ ယေန-အကြင်အရပ်၌၊ သာမဂါမေ၁-သာမ မည်သော်လျှင်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ယေန-၌၂ အာဃာသ္မာ အာနန္ဒေ၁-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန-အရှင်အာနန္ဒာ၌ရှိရာ ထို (သာမရွာ) အရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-ချဉ်းကပ်ပြီ။

ထာမဂါမောတိ-ကား၊ သာမာကာနံ-လမန်းဆန်တို့၏၊ ဂါ-လမန်းစပါး်တို့၏၊ ဥသ္ဘဋ္ဌာ-ပေါများသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တသ္မာ ဂါမသ္မာ-ထို့ရွာ၏၊ နာမံ-သာမဂါမဟူသော အမည်သည်၊ (ဟေတ္ထာတိ)၊ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒေ၁ တိ-ကား၁၊ ဥစ္စမေ၀-ဖြောင့်ဖြောင့်သာ၊(တန်းတန်းမတ်မတ်သာ)၊ဘဂဝတော-၏၊ သန္ဓိက်-အထံတော်သို့၊ အဂန္ဆာ-မသွား၊ဧ၁း၁ပါ၊ ယေန - အကြင်အရပ်၌၂ အသာ-ထိုအရှင်စုန္ဒ၏၊ ဥပဗ္ဗာဃေ၁-ဥပဗ္ဗာယ်ဖြစ်သော၊အာဃာယသ္မာ အာနန္ဒေ၁-သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန-မိမိ၏ ဥပဗ္ဗာယ် ဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-ပြီ။

ကိရ-ချဲ့ဦးမည်၊ ဗုဒ္ဓကာလေ - ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်၌၊ သာရိပုတ္တထ္ထေ ရော၀-သည်လည်းကောင်း၊ အာနန္ဒထ္ထေရော၀-သည်လည်းကောင်း၊ အညမညံ-

---

သာမဂါကာနံ။ ။ “ လမန်းဆန် ” ဟု အနက်ပေးကြောင်း၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဂါထာ (၇၆)၌ “သာမဂါကာဒီ တိဏံ-ဇမန်းစ၀ေသာ မြက်မျိုး” ဟု ဆို၏၊ “မြက်သီးဆန်” ဟု ၉း၀ပါ၊ ဋီကာ၌-“သာမဂကဲညာနံ-လမန်းစပါး”ဟု ဇွင့်၏၊ “ဧညဘေ၁-စပါး အထူး” ဟု ဆိုသော ဧထာမနိ၀ိနိဒ် ညီ၏၊ ဒီ၊ ၁၊ ၁၅၇၌ “သာမဂ ဘဇ်ကွာ၀ါ လမန်းဆန် (မြက်သီးဆန်) ကို စားသူ” ဟု ထိထွိထွိကျင့်ဝတ်အမြွှဲ့ ကွေ့ရသည်၊ ထို့ သာမဂစပါး၊ထို့ ပေါများသောကြောင့် ဌာနီဖြစ်သော စပါးဘို့၏ သာမဂ အမည်ကို ဌာနရွာပေါ်တင်စား၍ ဌာနူပစာအားဖြင့် ရွာကို “ သာ၁မဂါ၀ ” ဟု ခေါ်သည်။ [သာမဂါကာနံ+ဝါ၀ေ၁ သာမဂါ၀ေ၁။ ကရော၊ မင်္ဂ ရဿပ္ပို။]

ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရ။ ။ “ယေနသ္မာ ဥပဗ္ဗာယော” တိ ဝတ္တာ ယဏာ (အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်) **အသ္မာ** အာဃသ္မတော စုန္ဒသ္မ (ထို အရှင်စုန္ဒ၏) ဓမ္မဘဏ္ဍာ ဂါရိုကော (တရားဘဏ္ဍာအိုးဖြစ်သော အရှင်အာနန္ဒာသည်) ဥပဗ္ဗာယော အဟော သိ၊ တံ (ထိုအခြင်းအရာကို) ပိဏ္ဍာရေန့ ဒသေတုံ “ဗုဒ္ဓကာလေ ကိရာ”တိ အာဒိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။

ဗုဒ္ဓကာလေ။ ။ဤပုဒ်သည် ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော် **အ**ကြောင်းအရာကို ပြောပြသော ပုဒ်တည်း၊ သာရိပုတ္တထ္ထေရော၀ စသည်ကို အထူးပြုသော ဝိသေသန မဟုတ်၊ မှန်၏-“ဗုဒ္ဓကာလေ သာရိပုတ္တာဆရိယာ–ဘုရားလက်ထက်တော်၌ သာရိပုတ္တရာဇဝေရ” ဟု ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့် ဆိုလျင် ဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူသည့် ကာလ တလျှောက်လုံး အရှင်သာရိပုတ္တရာလည်း သက်တော်ထင်ရှားရှိသည်ဟုပင် အဓိပ္ပါယ် ထွက်နေ၏၊ အမှန်မှာ ထိုသို့ မဟုတ်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူမီ ၅၌(၆)လ လောက် စောလျှင် မွေသေနာပတိ ပရိနိဗ္ဗုတ် စံတော်မူသည်။ [ဗုဒ္ဓကာလေတိ ဘုတာ

ချင်း၊ မမာယိ်သူ- ငါ့ဥစ္စာဟု ပြုကြကုန်ပြီ၊ ဝါ-မြတ်နိုးကြကုန်ပြီ၊ သာရိပုတ္တ ထွေထော-သည်၊ (မမာယိ်-ဥစ္စာ) မယခ-သည်၊ ကာတဗ္ဗ-ထိုက်သော၊ သတ္တု-အား၊ ဥပဒ္ဒေနှိ-ပြုစုလုပ်ကျွေးမွေးကို၊ (အာယသ္မာ အာနန္ဒော) ကထောတိ-ပြု၏၊ (ပြုလုပ်ဖေါ်ရ၏)၊ ဣတို-ဤသို့ တော့၊၍၊ အာနန္ဒထွေရ-ကို၊ မမာယိ-ပြီ၊အာနန္ဒထွေထော-သည်၊(အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-သည်)၊ ဘဂဝတော-၏၊ သာဝကာနံ-တို့တွင်၊ အဂ္ဂေါ-အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ တော့၍၊ သာရိပုတ္တထွေရံ-ကို၊ မမာယိ-ပြီ၊ ကုလဒါရကေစ-အမျိုး၏ ကလေးတို့ကိုလည်း၊ (အမျိုးသားကလေးများကိုလည်း)၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-ရှင်ဖြစ်စေ၍ ၊(ရှင်ပြုပေး၍) ၊ သာရိပုတ္တထွေရဿ-၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ဥပဇ္ဈံ-ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ ဂဏှာပေယိ-ယူစေပြီ၊ (အယူခိုင်းပြီ)၊ သာရိပုတ္တထွေရော-သည်လည်း၊ ထထေဝ-ထို့အတူပင်၊ အကာသိ-ပြီ၊ [မိမိ၏ တပည့်များကို အရှင်အာနန္ဒာအဆွဲ၌ ဥပဇ္ဈာယ် အယူခိုင်းသည်-ဟု ဆိုလိုသည်]ဧတေ-ဤသို့လျှင်၊ ကေမေကေနာ-တပါးတပါးသည်၊ အတ္တနော-၏၊ ပတ္တစီဝရ-ကို၊ ဒတွာ-ပေး၍၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ-၍၊ ဥပဇ္ဈံ-ကို၊ ဂဏှာပိတာနိ-ယူစေအပ်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌပဋ္ဌ ဘိက္ခူ သတာနိ - ငါးရာ ငါးရာသော ရဟန်းတို့သည်၊ အဟေသုံ - ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော- သည်၊ ပဏီတာနိ- မွန်မြတ်ကုန်သော၊ စီဝရာဒီနိ-ဉ်- တို့ကိုလည်း၊ လဘိတ္ထာ - ရ၍ (ရယင်)၊ ထေရဿ- အရှင် သာရိပုတ္တရာဇထေရိအား၊ အဒါသိ-လှူပြီ။

ကဆနမေတံ၊ နဝိသေသနံ၊ သတ္တုံ၂ပရိနိမ္မာနတော ပုရေတရမေဝ ဟိ ဓမ္မသေနာပတိ ပရိနိမ္မုတော၊ – ဇီကာ၊ အန္ဓလိသ်းရိပုတ္တရာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပုံကို ဒီ၊ ဠွဲ၊ ၂။ ၁၃၉- ရှု။]

ကိရ။ ဒုဝိဇ္ဇာဇရေန – ဟူသော ရှိကာကို ကြည့်၍ "ကိရ- ခဲ့၏" ဟု ပေးသည်၊ အနုဿဝနတ္ထ (တဆင့်ကြားအနက်) ဧဟာ နိပါတ် ၊ ဟု ယူလျှင် " ကိရ - တဆင့်စကား၊ ကြားရသည်မှာ"ဟု ပေးပါ၊ ဧန္ဒစ်မေးဝါကျကိုကြည့်၍"ကိရ- အဖြေကား" ဟုလည်းကောင်း, သံဝဏ္ဏေတမ္ဗန္ဒ် ကင်လျက်ရှိသော ကိရကို " ဂူဆွဲ - ကို၊ ကိရ (ဥဠွရိတ္တာ ဒဿေမိ) - ထုတ်၍ ပြဦးမည် " ဟု လည်းကောင်း၊ ပေးရသေးသည်။ [သိလက္ခဏာသာဒိကာ (၀ါ) တွဲ၊ ၂၅၈။ ၃၀၄- ရှု။]

ဓမာယိ်သူ။ ။ဓမ + ဆုဒံ မမံ၊ အံမှပ္ပမ်နှောင် ဆုံ အနက်၌ ဏာ ပစ္စည်း၊ သုတ် ကြားဖြင့် အမှကို့မဓမ္မို၊ ထို့နောက် မမံဟူသော်'ဒုတိယဉ်နှစ်နာမ်ပုဒ်နောင့် ကဆောတိ အနက်၌ အာယစရွည်းသက်၍" "ဓမာယ"ဟု နာမဓောတ်ဖြစ်သည်။ [ကစ္စည်းဘာသာဒိကာ (ဒု) တွဲ၊ ၁၁၆၊ ၃၃၇- ရှု။]

ဓမ္မရတနပုဏ္ဏား

ကိရ-ခွဲဦးမည်၊ ကော-သော၊ ပြာဟ္မဏော-ဗြာဟ္မဏသည် (ပုဏ္ဏားသည်)၊ စိန္တေသိ-စဉ်းစားပြီ၊(ကိ-နည်း၊) ဗုဒ္ဓရတနသဲစ-ဘုရားရတနာအားလည်းကောင်း၊ သံဃရတနဿစ-အားလည်းကောင်း၊ ပူဇာ-ပူဇော်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ - ထင်ရှားစေ၏၊ ကထံ - အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ - အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဓမ္မရတနံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပူဇိတံ-ပူဇော်အပ်သည်၊ ဝါ - ပူဇော်ရာရောက်သည်၊ ဟောတိ နုခေါ-ဖြစ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ စဉ်းစားပြီ၊ သော-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ- ၍၊ ဧကမန္တံ-ဤအကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆိ - မေးပြီ၊ ဘဂဝါ - သည်၊ အာဟ - မိန့်တော်မူပြီ၊(ကိ-နည်း၊) ပြာဟ္မဏ၊ ဓမ္မမုတ္တမံ-ကို၊ သဓေပိ ပူဇေတ္ဝကာမေ- အကယ်၍မူလည်း ပူဇော်လိုသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကော် - သော၊ ဗဟုဿုတံ-များသော သုတရှိသော ရဟန်းကို၊ (များစွာကြားနာအပ်ပြီးသော ဗုဒ္ဓဝစနရှိသော ရဟန်းကို၊) ပူဇေဟိ-ပူဇော်လေ၊ ဤတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ - မြတ်စွာဘုရား၊ ဗဟုဿုတံ - ကို၊ အာစိက္ခထ - မိန့်ကြားတော်မူပါကုန်၊ ဝါ-ညွှန်ပြတော်မူပါကုန်၊ ဤတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ဘိက္ခုသံဃံ - ကို၊ ပဋ္ဌ - မေးလေ၊ ဤတိ - ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ သော - ထို ဗြာဟ္မဏသည်၊ ဘိက္ခု ဘံဃံ - သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-၍၊ ဘန္တေ-အရှင်တို့ဘုရား၊ ဗဟုဿုတံ-ကို၊ အာစိက္ခထ-ကုန်၊ ဤတိ - သို့၊ အာဟ- ပြီ၊ ပြာဟ္မဏ- ပြာဟ္မဏ၊ အာနန္ဒတ္ထေရော-အာနန္ဒာထေရ်တည်း။[အာနန္ဒတ္ထေရော-သည်၊ ဗဟုဿုတော - ၏၊ ဤသို့လည်းပေးနိုင်၏။] ဤတိ-သို့ မိန့်ပြီ၊ ပြာဟ္မဏော-ဆည်၊ ဧကံ - သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-၍၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဗဟုဿုတံ - ကို၊ အာစိက္ခထ-ကုန်၊ ဤတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ဘိက္ခုသံဃံ - ကို၊ ပဋ္ဌ - မေးလေ၊ ဤတိ - ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ သော - ထို ပြာဟ္မဏသည်၊ ဘိက္ခု ဘံဃံ - သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-၍၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊ ဗဟုဿုတံ - ကို၊ အာစိက္ခထ-ပြီ၊ ပြာဟ္မဏ- ပြာဟ္မဏ၊ အာနန္ဒတ္ထေရော-သည်၊ ဗဟုဿုတော - ၏၊ ဤသို့လည်းပေးနိုင်၏။] ဤတိ-သို့ မိန့်ပြီ၊ ပြာဟ္မဏော-သည်၊ ဧကံ-ထို သင်္ကန်းကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ဘဂဝတော - ၏၊ ဆဲခွင်္ကံ - သို့၊ အဂမာသိ - သွားပြီ၊ ဘဂဝါ - သည်၊ အာနန္ဒံ - အာနန္ဒာ၊ ကုတော - အဘယ်မှ၊ (ဘယ်က)၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်သနည်း၊ ဤတိ-သို့၊ အာဟ - ပြီ၊ ဘန္တေ၊ ကေန- သော်၊ ပြာဟ္မဏေန- သည်၊ ဓိန္နံ - လှူအပ်ပါပြီ၊ အဟံ ပန-တာပည့်တော်ဆည်ကား၊ ဤတိ - ဤသင်္ကန်းကို၊ အာဃာတော - သာ၍ပို့တွဘာ-အား၊ ဒါတုကာမော - လှူလိုပါ၏၊ ဤတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ အာနန္ဒ-အာနန္ဒာ၊ ဒေဟိ — လှူလေ၊ ဤတိ — ပြီ၊ ဘန္တေ — ရှား၊ စာရိကံ - ဒေသစာရီကို၊ ပက္ကန္တေဿ - ဖဿုဒေနေပါပြီ၊ ဤတိ - ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ အာဂတကာလေ - ပြန်လာရာ အခါ၌၊ ဒေဟိ - လေ၊ ဤတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ၊ သိက္ခာပဒံ - သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပညတ္တံ - ပညတ်တော်မူအပ်ပါပြီ၊ ဤတိ—ပြီ၊ ကဒါ ပန - အဘယ် အခါ၌ကား၊ ဆာရိပုတ္တာ - သည်၊ အာဂမိသတိ - ပြန်လာလိမ့်မည်နည်း၊ ဤတိ—ပြီ၊ ဘန္တေ၊ ဒသာဟမတ္တေန - ဆယ်ရက်မျှလောက်ဖြင့်၊

(အဲ့ဒဂမိဿာတိ - ပါလိမ်္ဂမည်)၊ ဣတိ - ပြီး၊ အာနန္ဒ - အာနန္ဒာ၊ ဗဟသာဟပရမံ-ဆယ်ရက်အလွန် အံ့ဝိုင်းအခြေးရှိသော ကာလပတ်လုံး၊ အတီရေဏ စီဝရံ – အဓိဋ္ဌာန် တင်အပ့် ဝိကပ္ပနာ ပြုအင်သော သင်္ကန်းမှ အပိုအလွန်ဖြစ်သော သင်္ကန်းကို၊ နိက္ခိပိတုံ–ထားခြင်းငှါ၊ အနုဇာနာမိ - ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ - သို့၊ သိက္ခာပဒံ- ကို၊ ပညာပေသိ- ပညတ်တော်မူပြီ။ [ဝိ၊ ၁။ ၂၉၄။ ၂၉၅။]

ဘာဝိမိုတ္တတ္ထေရော၀ိ -သည်လည်း၊ တဇေ၀ - ပင်၊ ယံကိ၌ - အမှတ်မထား တပါး၀ါးသော၊ (အမှတ်မရှိ တစုံတရာသော)၊ မနာပံ - မြတ်နိုးဖွယ် ပစ္စည်းကို၊ လဘိတိ - အံ့၊ တံ - ထို့ပစ္စည်းကို၊ အာနန္ဒတ္ထေရဿ - အား၊ ဒေတိ - ၏။ သော - ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည်၊ အတ္တနော – ၏၊ ကနိဋ္ဌဘာတိကံ-ညီငယ်ဖြစ်သော၊ ဇ္ဈာမဓွိ – ဤ စုန္ဒထေရ်ကိုလည်း၊ ထေရမ္ပေ၀ - အရှင် အာနန္ဒာထေရ်အား သာ၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ-ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေ တပည့်ကို၊ (ကတ္တာ-၌)၊ အဒါသိ- ပေးပြီ။ [ဋီကာ၌ '' ကတ္တာ ''ဟု ပါဠိသေသထည့်သည်။] တေန – ကြောင့်၊ ယေနဿ၊ ပေ၊ တေနုပသင်္ကမီတိ - ဟူ၍၊ (သီဂီတိကာရေဏိ) ဝုတ္တံ၊ အဿ- ထို အရှင်စုန္ဒ၏၊ ဧ၀-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ ကိရ - ဖြစ်သတဲ့၊ (ကိ'-အာဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊)မေ-၏။ ဥပဇ္ဈာယော-သည်၊ မဟာ၀ဥ္ဇော-ကြီးကျယ်သော ပညာရှိ၏၊ သော–သည်၊ ဣမံ ကထံ-ဤစကားကို၊ (ဤ မိမိ ပြောဂက်မည့် စကား-ကို)၊ သဒ္ဓါ - အား၊ အာဇောစေဿတိ - တဆင့်လျောက်လိမ့်မည်၊ အထာလျောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ သဒ္ဓာ-သည်၊ တဒန္တရံ - ထို စကား အားလျော်သော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဇေဿေယ်ာတိ–ဟောတော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ – ဤသို့ ဆိုကြ ဖြစ်သတဲ့။

ကထာပါဘတ္တိ – ကား၊ ကထာယ - စကား၏၊ (မြတ်စွာဘုရားထံမှ ရထိုက်သော တရား စကား၏)၊ မူလံ–အကြောင်းသည်၊ (အတ္ထိ ခေါ် – ရှိသည်သော-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဟိ–မှန်၊ [ပါဘတ်ကို မူလံဟု ဖွင့်သည်မှာ မှန်၏-

---

ကထာပါဘတံ။ ။မူလော ပဒါသု ပါဘတံ-ဟူသော အဘိဓာန် (၁၁၂၇) ဂါထာနှင့်အညီ ပါဘတဃဋ္ဋါသည် (၁) လက်ဆောင်အနက် (၂) အရင်း အနှီး၊ ဥစ္စာအနက်တို့ကို တော့၏၊ ဤ၌ မူလံကို ကြည့်၍ ''မူလ၀အနက်'' ယူပါ၊ ''ပဌမ၀ေ– အတိုးအပွား မရမီ ရွေးဦးစွာသာလျှင် + အာဘတ်-ဆောင်ယူ စုဆောင်းအပ်ခဲသာ ဥစ္စာတည်း၊ ပါဘတံ-ဥစ္စာ'' အရင်းအနှီး ဥစ္စာ-ဟူလို၊ ဤ၌ ထိုအရင်းအနှီး ဥစ္စာနှင့် တူသော တရားစကား၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရှင်စုန္ဒ၏စကားကို သဒ်သူပစာအားဖြင့် ပါဘတခေါ်သည်ဟု ပြလိုရှိ''မူလံ ဟိ ပါဘတ္တိ ဝုစ္စတိ''–ဟု ဆိုသည်။ [ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ, နာမံ ရှိရာ, ဥပစာ, မြို့ရာ ဤကိုဖြင့် ရှု-နိယာမ်။]

ကထာယ မူလံ။ ။ဤအဖွင့်ကို ကြည့်၍ ''ကထာယ+ပါဘတံ ကထာပါဘတံ''ဟု ပြု၊ ကထာဟူသည် ဘုရားရှင်ထံမှ ရထိုက်ရှိနိုင်သော တရားစကား တော်တည်း၊ ပါဘတဟူသည် အရှင်စုန္ဒ၏ စကားတည်း၊ ထို စကားသည် တရားဓမ္မာသို့ရာ

ဟူလို့။] မူလံ - ကို၊ ပါဘာတန္တိ—ပါဘာတ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - အာပ်၏၊ ယထာဟ — အဘာယ်ကဲ့သို့ ဟောတော်မူပန်း၊ အပ္ပကေနဘပိ မေဓာဝိပေးအဏုံ ဏုံဂို့ဝ သန္ဓမန္တိ - အပ္ပကေနဘပိ မေဓာဝိပေးအဏုံ အဂို့ဝ သန္ဓမ် ဟူ၍၊ အာဟ - ပြီ။ [ခု၊ ၅၊ ၂။]

၇ါထာအနက်။ ။မေဓာဝိ- မီးမွေးမှုတွင် ကျွမ်းကျင်သော ပညာရှိသည်၊ အဏုံ-အနည်းငယ်သော၊ အဂို့ - မီးကို၊ သန္ဓမံ(သန္ဓမန္တော)-ကောင်းစွာမှတ်လျက်၊ (မဟန္တိ-ကြီးစွာသော၊ အဂ်ိုက္ခန္ဓံ-မီးအစုကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ)ဣဝ - ဖြစ်စေ၊ စေသကဲ့သို့၊ (ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊)ဝိစက္ခဏော - ကုံးသန်းဆောင်းဝယ် မှုတွင် ကျွမ်းကျင်သော၊ မေဓာဝိ — သည်၊ အပ္ပကေနာပိ - အနည်းငယ်လည်း ဖြစ်သော်၊ပါဘာတော်နှင့်-အဲဒါင်းအနီးဖြင့်၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ သမုဋ္ဌာပေတိ—ဥစ္စာခြံရုံ၊ အတန်တန်ဖြင့်, ဖန်ဖန်တိုးစေ,တည်တံ့စေ၏။

အခြေကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် အင္ဂကထာ၌ " မူလံ "ဟု လည်းကောင်း, ဋီကာ၌ "ကာရဏံ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ "ဓုရံ ဂဟဏာဒါဘတံ- ၌"ဟုလည်းစကား၏ အကြောင်းသည်"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးပါ။[ကထာယံ'မူလန္တိ ဘဂဝ်ဝတော သန္ဓိကာလတိတမ္မု ဓမ္မကထာယ ကာရဏံ၊- ဋီကာ။] ဘုရားရှင်၏ တပည့်များသည် ဘုရားရှင်ထံ ဖူးမြင်ရန် ၎ငးသောအခါ တရားတော်ရန် သင့်လျော်သော အကြောင်းအရာတချို့များ(စကား၊ တချို့များ)ကို ရှေ့ဂာထလေ့ရှိကြသည်၊ ထို့ကြောင့် "အတ္ထိ ခေါ် ဆုံ အာဝုသော ဓုဋ္ဌ ကထာပါတတိ၊ခေ၊ စောမတ္ထိ ဘဂဝ်ဝတော အာ၊ရောစေသာမ" ဟု ပါဠိတော်၌သည်။

သမုဋ္ဌာပေတိ ။ ။ ၎ါထာသည် ကေနိပါတ်း ဖုဋ္ဌသေဠိဇာတက်၌ ပါ၏၊ ထို ဇာတကား ၌၊ ဝ။ ၁၃၉-၌ သမုဋ္ဌာပေတိကို " မဲဟန္တံ ခနဉ္စ ဃသ်ဉ် ဥပ္ပါဒေတွာ တတ္ထ (ထို ဥစ္စာ အခြေအရံ အကျော်အစောဉ်) အတ္တာနံ သဏ္ဌာပေတိ ပတိဋ္ဌာပေတိ" ဟု ဖွင့်၏၊ထိုအတိုင်းအနက်ပေးထားသည်၊-တာဃ ဧဝေါ ပန ဓနဃသ် မဟန္တံ တာဃ (ထို ဥစ္စာအခြေအရံ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်) အတ္တာနံ သမုဋ္ဌာပေတိ (တင်မေါ် စေ) အတိုင်းသာတံ ပါကဋံ ကရောတိ—ဟု တနည်းဖွင့်၏၊ ထို့အလို "သမုဋ္ဌာပေတိ-ဥစ္စာခြံရုံ အတန်တန်ဖြင့် ဖန်ဖန်မြင့်စေ, ထင်ပေါ်စေ၏"ဟု ပေးပါ။

ဋီကာ။ ။ဋီကာ၌တား – သမုဋ္ဌာပေတိတိ ဥဋ္ဌာပေတိ (ထွက်ပေါ်စေ=ထုတ်ဆောင်)။ ဒါလိမ်ဒိယဂင်္ဂတော - (ဆင်းရဲညွှန့်မှ) ဥဋ္ဌရတိ - (ထုတ်ဆယ်ကယ်တင်) ဇာတိ အဓိပ္ပါယော- ဟု ဖွင့်၏၊ ၎ါအလို " သမုဋ္ဌာပေတိ – ဆင်းရဲညွှန့်ဘွင်းမှ, လွတ်ကင်းပေစေ, ထုတ်ဆယ်လေ၏"ဟု ပေးပါ၊ ကြင်းပွဒ်တို့၏ အနက်ကို ဇာတက အင္ဂကထာကြည့်၍ ပေးထားသည်။

ဘဂဝန္တံ ဿနာဃာတိ–ကား၊ ဘဂဝန္တံ–ကို့၊ ဒဃံနိုဏ္ဍာဃ–ဖူးမြင်ခြင်း အကျိုးငှါ၊(ကျွန် ကထားပါတတဲ့ အထ္ထိ ခေါ–ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊)ပန–ပမိဟာရ ပက္ခမှတပါး၊ စောဒကမက္ခကို့ ဆိုဦးအံ့၊ အနေန - ဤ အာနန္ဒာ ထေရ်သည်၊ ဘဂဝါ- ကို၊ နံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော ကိ်- မဖူးမြင်အပ်ဖူးလော၊ (မဖူးမြင်ဖူးဘူးလား၊) ဣတိ-ဤကား၊ အဓေးတည်း၊ နော နဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော–မဖူးမြင်အပ်ဖူးမဟုတ် ဖူးမြင်အပ်ဖူးသည်သာ၊ [နဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော- မဖူးမြင်အပ်ဖူးသည်ကား၊ နော- မဟုတ်၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗဲ့ ယေဝ - ဖူးမြင်အပ်ဖူးသည်သာ၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏၊] ဟိ- မှန်၏၊ အယံ အာယသ္မာ.ဤအရှင်သည်၊ ဒိဝါ- နေ့အခါ၌၊ နဝဝါရေ-ကိုးကြိမ်တို့လည်းကောင်း၊ ရတ္တိ-၌၊ နဝဝါရေ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ကောဟံ–တရက်၌၊အဋ္ဌာရသဝါရေ-တဆယ်သို့ရှစ်ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ဥပဋ္ဌာနမေဝ-ဆည်းကပ်ခြင်း အကျိုးငှါပင်၊ ဝစ္ဆတိ-၏၊ ပန်-အထူးကား၊ ဒိဝသဿ-၏၊ ဝါ-၌၊ သတဝါရံ - အကြိမ်တရာ ဓသဝ်လည်းကောင်း၊ သဟဿဝါရံ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓုကာမော-သွားခြင်းငှါ အလိုရှိသည်၊ သမာနေနပိ-သော်လည်း၊ အကာရဏာ–အကြောင်းမရှိပဲ၊ နဂစ္ဆတိ-မသွား၊ ကော့-တမျိုးသော၊ပဋ္ဌဒ္ဒါရိ-

---

အဒ္ဓာရသဝါရေ ။ ။ တရက်၌ နေ့ ညည့် ဟု နှစ်ပိုင်းရှိ၏၊ နေ့၌လည်း နံနက် နေ့လည် ညနေ့ ဟု သုံးပိုင်း (သုံးဟတ်ရ) ရှိရာတွင် တပဟိုရ်၌ သုံးကြိမ် ဘုရားရှင်ထံ ဆည်းကပ်၏၊ ညည့်၌လည်း သုံးဟတ်ရံဝင် ရှိရာ ထို့အတူပင် သွား၏၊ ဤနည်း အားဖြင့် တနေ့လျှင် “ တဆယ့်ရှစ်ကြိမ် ” ဖြစ်သည်။ [ဧကေကသ္မိံ ပဟာရေ့ယေဝ တယောတယော ဝါရေ့ကတ္တာ ဒိဝါနဝဝါရေ့, ရတ္တိ နဝဝါရေ့–ဖြိကာ၊ ပဟာရော့ ယာမသည်တော- အဘိဝေန် (၇၂) အရ ၍နေ့ရာ့၌ ပဗိုရ်နှင့် ယာခ် အတူပင်။]

ဥပဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ။ဥပဋ္ဌာန်၌ တဒတ္ထသမ္ဘပါန်အနက်ဝယ် သ ဝိဘတ်ကို အံ ပြုထားသည်ဟု ယူ၍ “ ဥပဋ္ဌာနမေဝ - ဆည်းကပ်ခြင်း အကျိုးငှါပင် ” ဟု ပေး၊ တနည်း–ဥပဋ္ဌာန် အာဂ စ္ဆန္တိ (ဒီ၊ ၌၊ ၂၊ ၂၁၆)နှင့် “ဥပဋ္ဌာန်၌ ဥပဋ္ဌာန သာလ” (ဒီ၊ ၌၊ ၂၊ ၂၉၉)ကို ကြည့်၍ “ ဥပဋ္ဌာနမေဝ – ဆည်းကပ်ရာ အရပ်သို့ပင် ” ဟု ပေးပါ၊ ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ပြုရန် တရက်လျှင် (၁၀) ကြိမ် မှတ္တဲ ပုံမှန်သွားသည်။ [ဥပဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ မုဒ္ဓါဝဋ္ဌာနံယေန (မုဒ္ဓအား ပြိုရ် လုပ်ကျွေးခြင်း၏အစွမ်း ဖြင့်)၊– ဋီကာ။]

ပဋ္ဌဒ္ဒါရိ။ ။တိုသို့ ပုံမှန်သွားရုံသာမက တိုအရိန်တို့၏ အကြားအကြား၌လည်း ပြဿနာဝေမျိုရန် သွားသေး၏ဟု ပြလိုရ်၍ “ ဒိဝသဿ ပန ” စသည်ဖြင့်၊ “ ဘုတ့် ဗုဒ္ဓိဘဿ အတ္ထဿ ဥဒ္ဓရဏာဘာဝတော ပဋ္ဌေဝ ပဋ္ဌဒ္ဒါရော့ ” ဟူသော ဋီကာကို ကြည့်၍“ဘုတ့် ပဒ္ဓိယတေ (ဗုဒ္ဓိယတေ) တိ ပဋ္ဌော၊ [ပဋ္ဌေဘတ် ဗုဒ္ဓဘ အနက်ဖော၊ အ ပစ္စည်း။] ဘုတ့် ဗုဒ္ဓိတ် အတ္ထံ ဥဒ္ဓါရတိ ဥဒ္ဓါရော့၊ [ဥ + ဓရ+ ဏ။] ပဋ္ဌေဝ+ ဥဒ္ဓါရော့ ပဋ္ဌဒ္ဒါရော့”ဟု ပြု၊ပါ။

အလိုရှိအပ်သောအနက်ကို ထုတ်ဆောင်တတ်သော ပြဿနာကို၊ ဂေယျာ ဝ-ယျရှိသော၊ ဂဓုတိ၊ သော-ထို့အရွှင်အာနန္ဒာသည်၊ တံ ဒိဝသံ-၌၊ (အရွှင်စုန္ဒက လာရှိပြောရာ ထိုနေ့၌) ၊ တေန ကထာပါဘာတေန – ထို တရားစကား၏ အကြောင်းဖြစ်သော အရွှင်စုန္ဒ၏စကားဖြင့်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဂန္ဓုကာဒမော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝေ-သို့၊ (ပါဠိတော်၌ ပါသည့်အတိုင်း)၊ အာဟ-ပြီ၊ (အရွှင်စုန္ဒအား ပြောပြီ)။

အသမ္မာသမ္မုဒ္ဒပ္ပဂေဒိတဓမ္မဝိနယအဖွင့်

၁၆၆။ ဧဝံ ဟေတံ စုန္ဒ ဟောတိတိ (ဧတ္ထ)-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ (အာဟ-၌စပ်)၊ အာနန္ဒတ္ထေရေန - သည်၊ (တသ္မိံ အတ္ထေ - ထိုအကြောင်းအရာကို၊) အာရောစိတေပိ- လျှောက်ထားအပ်ပါ သော်လည်း၊ [လျှောက်ထား၌ပုံ အပြည့်အစုံကို ပါဠိတော်၌ ကြည့်ပါ၊] ယဒုဘ - ကြောင့်၊ အာနန္ဒတ္ထေရေ - သည်၊ လူမိဿာ ကထာယ - ၏၊ သာမိဏေဘ- ပိုင်ရှင်သည်၊ နံ- မဟုတ်၊ ပန-အဟုတ် ကား၊ စုန္ဒတ္ထေရော - သည်၊ သာမိကော-ပိုင်ရှင်ဖြစ်၏၊ [ပိုင်ရှင်ဖြစ်ပုံကို ပြလိုရှိ၍ "ဓသာဝ" စသည်မိန့်။] သော၁-ထို စုန္ဒဗေရိသည်သာ၊ တဿာ-ထို့ကထား၏၊ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနံ-အစ အလယ် အဆုံးကို၊ ဇာနာတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊

၁ဟေတ္တာ၁ ဂန္ထတိ။ ။အရှင်အာနန္ဒာသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအား မေးသင့်သော ပြဿနာ ဟုတ် မဟုတ် , ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဖြေကို မှတ်သားထားနိုင် -သိနိုင်သည့် ကြီးကျယ်သော ပညာရှိတော်မူ၏၊ ဘုရားရှင်ကလည်း ထိုနှင့်လျော်သော တရားတော်ကို ဟောတော်မူခြင်း၌ ပင်ပန်းရုံသာ ဟု သဘောထားတော်မမူပဲ တက်တက်ကြွကြွ အားထုတ်တော်မူလေ့ ရှိ၏။ ဤအကြောင်း နှစ်မျိုးကြောင့် ဘုရားရှင်ထံ သွားလျှင် ပြဿနာတမျိုးမျိုးကို ယူဆိုသာ သွားလေ့ရှိသည်။ [ဂဧဟတ္တာဝ ဂဒ္ဓတိ အတ္ထနော မဟာပညတာဃ သတ္တုစ ဓမ္မဒေသနာယံ အဂါလာသုဘာဝတောဒ။ – ဋီကာ။]

ပန။ ။"စုန္ဒတ္ထေရော ပန သာမိကော"သည် ရွှေဝါကျကိုထောက်လျှင် အန္တယ ဝါကျတည်း၊ " ပန- အန္တယကာဒ " ဟု ဓေးရမည်၊ သို့ရာတွင် " အာနန္ဒတ္ထေရော ၊ပေါသာမိကော- သည်၊ နံ- မဟုတ်" ဟူသော် ရွှေစ.ဘားနှင့်လျော်အောင် "ပန– အဟုတ်ကား"ဟု ဆရာတို့ ပေးတော်မူကြသည်။

တသ္မာ။ ။ထို အန္တယဝါကျ၏ အနက်ကို (အရှင်စုန္ဒ၏ ပိုင်ရှင်ဖြစ်ပုံကို) ပြလိုရှိ၍ " သော၁ တဿာ၊ဓေ၊ဇာနာတိ " ဟု မိန့်သည်၊ ဤဝါကျကား ဟိ (ယသ္မာ) သဒ္ဒါ မပါသော်လည်း ဧရွှေဝါကျ၏ အကြောင်းပြ ဟေတု (ကာရဏ) ဖြစ်၏၊ ဧရွှေဝါကျသည် ဇလ၁ါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဟေတု၁ါကျ၏နောက်၌ရှိသော "တသ္မာ"ဖြင့် ဧဟေတု ဝါကျ၏အနက်ကို မစဲရ၊ ဇလ၁ါကျရှိ အနက်ကိုသာ စွဲရသည်၊ သို့ဖြစ်၍ "တသ္မာ–

(အရှင်စုန္ဒသည်သာ စကားပိုဝိုရှင်ဖြစ်သောကြောင့်)၊ ဘဝ၀ါ-သည်း၊ [ဤပုဒ်ပိုဟန်ထူး၏, အစဉ် ဘဝ၀ါဟု ပါခဲ့ပြီး] တေန-ထိုစုန္ဒဝေထရ်ကြင့်၊ သဖွဲ့ -အတူ၊ ကထေန္တော-စကားပြောတော်မူလိုသည်၊(ဟုတ္တာ)ဝေ ဟေတံ စုန္ဒ ဟောတိတံ အာဒိ'-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တဿ-ထိုစကား၏၊(၃စုဿကို ငဲ့သည်) အတ္တော-အနက်ကား၊ စုန္ဒ-စုန္ဒ၊ ဒုရက္ခာတာဒိသဘာဝေ-ဒုရက္ခာတ အစရှိသော သဘောရှိသော၊ (မကောင်း သဖြင့် ဟောအပ်သည်၏ အဖြစ် အစရှိသော သဘောရှိသော)၊ ဓမ္မပိနယေ-ဓမ္မ ပိနယ၌၊ (သာသနာ၌)၊ သာဝကာ-တို့သည်၊ ဒေ့ခေကဇာတာ - ဖြစ်သော နှစ်ဖို့ နှစ်စုရှိကုန်သည်၊ ဝါ- နှစ်စုကဲ့ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဘဏ္ဍနာဒိနီ - ငြင်းခုံမှု အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ မုသာတတ္ထိဟိ-နှုတ်တည်းဟူသော လုံတို့ဖြင့်၊ ဝါ- နှုတ်ခုန်းစကားဟူသော လုံတို့ဖြင့်၊ ဝိတုဒန္တာ-ထိုးကန့်ဝေ့ျက်၊ယဲ့ ဝိဟရန္တိ-အကြင် နေကြကုန်၏၊ တေံ-ဤသို့ နေခြင်းသည်၊ ဝေဟိ-ဤသို့ပင်၊ (ဤ သင် လျှောက် အပ်သည့် အတိုင်းပင်)၊ ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ထို့ကြောင့်၊ ဝါ- ထိုသို့ အခွင့်စုန္ဒ၏သာ့စကား၏ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်"ဟု အကျယ်ပေးပါ။[တဘျွာဝေါကျနှင့် ထိုဏ်ရွှေ့ရွှဲ့ဖြဲ့ ဟေတုဝါကျသည် အရာကွဲ့ပြားဏ်၊ ဇလ ဝါကျနှင့်သာ အရတူဏ်၊ ထို့ကြောင့် တဿာဖြင့် ဇလကိုသာ ခွဲရသည်–ဟူလို။]

နိယာဒ်။ ။တဿွာရွှေ့, ဟိတ်ကိုတွေ့, ပြားရွှဲ့ ရှိမှခံ၊
တဿွာကို့, ဟိတ်ဏ်ရိုလိ့, စွဲဆို မြဲထုံးစံ။

ဧဝံဣတိ။ ။[ဧဝံ+ဟိ+ဧတံ။] ဧဝံ-သည် အရှင်စုန္ဒ၏စကားကို လက်ခံသော ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆန အနက်ဟော နိပါတ်၊ ဟိ -ကား ဧဝနှင့် အနက်တူသော အဝ ဓာရဏ အနက်သာနိပါတ်၊ ဧဘ်-ကား နိယမ သမ္ဘန္ဓသိမ့်ဖိ၊ ထို နိယမမျိုးသောကြောင့် " ယံ " ဟု အနိယမဒသ္သနပေးသည်။ [ပါဠိတော်၌ ဧဝံ ဟော်, အဋ္ဌကထာ၌ ဧဝ ဧဋ္ဌတံ- ဟု ပါဠိရှိသည်။]

ဆိုလိုရင်း။ ။စုန္ဒ-မမှန်မကန် နည်းလမ်းမကျ ဟောပြထားအပ်သော သာသနာ့ဥ ဩဇာ ကွယ်လွန်လျှင် တပည့်များ တဖက်နှင့်တဖက်ဂိုဏ်းကွဲ၍ ဖရိဖရဲ ဖွဲ့ဝိုင်း အချင်း များလျက် (ဧဘ်) ဤသို့ ဓုနကြသည်မှာ (ဧဝံ ဟိ ဧဟာတိ) သင်လျှောက်သည့်အတိုင်း ပင် ဖြစ်ရမည် – ဟူလို၊ အချုပ်ဖွဲ့–"ဧဝံ ဟိ ဧတံ ဧဟာတိ = ဘဲဒါဟာ အံသလိုပဲ ဖြစ်တတ်သည် " ဟု ဖွတ်ပါ။

ဠီကာ။ ။ဧဝန္တိ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆန်း၊ ဗုန္ဒဖြွေရေန ဟိ အာနီတံ (ဧဆောင်ယူလာအပ် သော) ကဓာပါဘာတံ ဘဝ၀ါ သမ္ဗန္ဓိဋ္ဌနေန္တာ"ဧဝန္တိ"အာဟ၊"ဧဝ"န္တိ ဒုရက္ခာတော ဓမ္မပိနယေ သာဝကာနံ ဧဒ္ဒေခီကာဒိဘာဝဝေန (နှစ်စုကဲ့ခြင်း စသည် အဖြစ်ဖြင့်) ဝိဟရဏ ကိဒိယာဝမုသမသန် (နေခြင်းကိဒိယာကို သုံးသပ်ကြောင်းစကား) ဟိ ဧတံ၊-ဠီကာ။[ဟိ-မှန်၏၊ဧဝန္တိ, ဧတံ-ဧဝံဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်-ဟု အနက်ဆိုပါ။]

ဣဒါနိ- ဦး၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ အနိယျာနိကသာသနေနေ၀ - ဝဠ့ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၌ မယှဉ်သော သာသနာဖြင့်သာ၊ နိယျာနိကသာသနာ-ဝဠ့ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၌ ယှဉ်သော သာသနာတော်သည်၊ ပါကဋ်-ထင်ရှားသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အနိယျာနိက သာသနာဖြင့်သာ နိယျာနိက သာသနာ၏ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အာဒိတော-အစ၌၊ အနိယျာနိက သာသနာ၏ ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဒိတော-အစ၌၊ အနိယျာနိက သာသနာ - ကို၊ သာ၊ ဒဿနေန္တော - ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣဓ စုန္ဒ သတ္ထာစ ဟောထိ အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါတိ အာဒိ -ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ဣဓ စုန္ဒ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဝေါဣဿမူစ တမှာ မမှာ ဝတ္ထုတိထိ-ဟူသော ပါဠိ၏ (ဣဒါ အထ္ထော-၌စပ်)၊ နိရုန္ဓရံ-အကြား မရှိအောင့်၊ ဝါ- အဆက်မပြတ်၊ နုပုရေတိ-မပြည့်စေ၊ ဝါ-မပြည့်ကျင့်၊ ဩဣဿန္တိတ္ထာ ဩဣဿန္တိတ္ထာ-ဖဲ့၍ ဖဲ့၍၊ အန္တရန္တရံ-အကြား အကြား၊ အကြားကို၊ ကတ္ထာ-၍၊ ဝတ္ထုတိ-ဣဒ်၏၊ ဣဒါ အထ္ထော - နှင်။

ယဿွာ၊ပေ၊ပါဒဒဠံ ဟောတိ။ ။မှတ်ရေက ဖုံ၍နေ၀ (ဆန့်ကျင်ဖက်ကို အဦးပြု သဖြင့်လည်း) နေ့ယူသော (ထုတ်ဆောင်ပြိုဖိုက်သော) အထွဋ္ဌ ဝိဘူတဘာ၀ပါဒ္ဓိတ္တာ (ထင်ရှားစည်း၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်တည်း) - ဦးက၁၊ အဖြူး၏ အကြောင်းကို မြေပလ္လင် ထို၏ ဆန့်ကျင်ဖက် အခဲကို ရွှေဦးစွာပြော၍မူ အဖြူး၏ သဘော ပို၍ထင်ရှားသကဲ့သို့ နိယျာနိကသာသနာကို ပြရာ၀ယ် ထို၏ ဆန့်ကျင်ဖက် အနိယျာနိက သာသနာကို ရွှေဦးစွာပြမှ နိယျာနိကသာသနာ ပို၍ ထင်ရှားနေသော ကြောင့် "ယသ္မာ၊ပေ၊ပါဠိ ဟောတိ" ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။

တနည်း။ ။အထ၀ါ ယသ္မာ၊ပေ၊ပုံကဋ္ဌ ဟောတိ- ခေါသေသု အာဒီနဝ ဒဿနေန တပ္ပဋိ၀ဇ္ဇသု ဂုဏေသု အာနိသံသဒဿ ဝိဘူတဘာ၀ါပဇ္ဇိတော၁ - ဦးက၁၊ လောဘ၏အပြစ်ကိုမြင်လျှင် ထို၏ဆန့်ကျင်ဖက် အလောဘ၏ဂုဏ်သည် ပို၍ ထင်ရှား သကဲ့သို့ အနိယျာနိကသာသနာ၌ အဖြစ်မြင်လျှင် နိယျာနိသာသနာ၌ ဂုဏ်၏အကျိုး ပို၍ ထင်ရှားသောကြောင့် "ယသ္မာ၊ပေ၊ပါကဋ္ဌ ဟောတိ" ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။

၀ေါကြ္ကမ္မ။ ။[၀+အ၀+ကမ္မ+တ္တာ။] "၀ေါကြ္ကံမှု-ဖဲ့၍" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "ဖဲ့" ဟူရာ၌ တကြိမ်တခါသာ မဟုတ်, အကြိမ်များစွာ ဖဲ့သည် ဟု သိစေလို၍ " ဩကြ္ကံ မိတ္တာ ဩကြ္ကမိတ္တာ"ဟု ဒွိရုသည်၊ ဤအဒွိုင်အရ ပါဠိတော်၌ "၀ေါကြ္ကမှု ၀ေါကြ္ကံမှု"ဟု အာမေဋိတ်ဖြင့် ဆိုလိုလျက် ၀ေါကြ္ကမှတမှပိ ချေထားသည်-ဟုလည်းကောင်း၊ " ဖဲ့၍ ဖဲ့၍ ကျွံသည်"ဟု ဆိုသဖြင့် အဓိမကျွံ, ကြိုးကြိုးကြိုးကြိုး (. တခုတခါ) ကျွံ၏ ဟူသော အနက်ကိုလည်းကောင်း သိရသည်။

ဒ္ဝိကာ။ ။၀ေါကြ္ကံမှာတိ အ၀ယကြ္ကေတ္တာ (အ၀ယကြ္ကိတ္တာ)။ [ဒ္ဝိ + အ၀ကို " အ၀ " ဟုလည်းကောင်း၊ ကမ္မ၀ေတ်ကို ဝတိအနက်ဟော သကဝေတ်ဖြင့်လည်း ဒွကာင်း၊ မှကို တွာ ဟု လည်းကောင်း ဒွင့်သည်။] အင်ဒ္ဓမဋိတလော၌ပန စာယံ

တဿ တေ အာဝုသော လာဘာဒီ–ကား၊ တဿ တုယ်–ထိုသင်၏၊ ဝါ–ထိုသင်မှာ၊ ဧတေ ဓမ္မာနုမ္မေယ္မဒိုပတ္တိအာဒဧယော–ဤလွတ်မြောက်ကြောင်းတရား အား လျော်သော အကျင့်ကို မကျင့်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ လာဘာ–လာဘီ တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ သုလဒ္ဓန္တိ–ကား၊ မနုဿတ္တပ်မိ–လူ့အဖြစ်ကိုလည်း၊ (လူဘဝ

နိဗ္ဗေါသော။ ဝေါဣမ္မ ဝေါဣတ္တမွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧတေ တဿ တဿ ဝေါဣတ္တမနသာ (ထို ဝေါဣတ္တမွနဿိယာ၏) အန္တရန္တရာတိ အယမ္ပေတ္ထော (အကြား အကြား ဟူသော ၌ အနက်ကို) လဒ္ဓဘီတိ အာဟ– နွ နိရန္တရန္တိ အာဒိ။

မှတ်ချက်။ ။အာမေဋိတလေဝဟု ဆိုသော်လည်း ''ဘယေ ကောဓေ ပသံသာယ''စသော အာမေဋိတ်၏ လက္ခဏာမတ္တေရ၊ ဖဲသွားခြင်းကြိယာအားလုံး၊ ကို ဖျံနှံစေလိုခြင်းဟူသော ဝိန္ဒာသလက္ခဏာသာ တ္တေရ၏၊ ထို့ကြောင့် ၌နေရာတွင် အာမေဋိတ်နှင့် ဝိန္ဒာဂို သဘောတူပုံ ယူသင့်သည်၊ ကြိယာဂို ဖျံနှံစေပုံကို ပြရာဖြစ်၍ ''အဘိကွဉ်း'' ဆိုလျှင် ပို့ရှင်းသည်၊ ကျမ်းစာများ၌ ဝိန္ဒာဂို အာမေဋိတ်ဟု ဇွင့်ထားသည်ကို တွေ့ရ သည်။ [မူလ၊ ဋီ၊ ၂။ ၇။ သခ္ဓာ ဘာသာဋီကာ (ပ) တွဲ၊ ၃၀၆ ရွာ။]

ဓမ္မာနုမ္မေယ္မဒိုပတ္တိအာဒဧယော။ ။''ဓမ္မေ'' ဟူသည် နိဂဏ္ဌစသော ဆရာတဦး ဦးက ဟောပြသော လွတ်မြောက်ကြောင်း တရားတည်း၊ '' အနုဓမ္မေ '' ဟူသည် ထို တရားကို ရရှိရန် နိဂဏ္ဌဆရာ စသူတို့ ညွှန်ပြသော ကျင့်ဝတ်တည်း၊ ထို ဓမ္မာနုဓမ္မေ ကျင့်ဝတ်ကို မကျင့်ခြင်းကို''အမ္မုဒ္ဓိပတ္တိ''ဟု ဆိုသည်။ [ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ–ဓမ္မာနုဓမ္မ+ အမ္မုဒ္ဓိပတ္တိ ဟု ဖဲ့ဖြတ်။] အာဒိဇွင့် ပါဠိတော်လာ အသာခိမိ ပရိပဒါစသည်ကို ယူပ။ [ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိအာဒယောဘ တေန သဗ္ဗာဇာ ဂုဏ္ဍမုတ္တိဓမ္မဿ အနုဓမ္မံ အပ္ပဋိပဇ္ဇနာဒယော၊ (အပ္ပဋိပတ္တိကို အပ္ပဋိပဇ္ဇနာဟု ဇွင့်) အာဒိသဒ္ဒေန ပါဠိယံ အာဂတာ အသာခိမိပဋိပဒါဒယော စ'သင်္ဂယ္ဟန္တိ–ဋီကား။] အင်္ဂကထာ၌ '' ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ'' ဟု ပဌ ဒွေဘော်ရှိ၏၊ ဋီကာ၌ ဒွေဘော်မဟု၊ မည်သို့ပင် ရှိစေ''ဓမ္မာနုဓမ္မ+အပ္ပဋိပတ္တိ''ဟု ပုဒ်ဖြတ်ပါ၊ ဓမ္မာနုဓမ္မာဝပဋိပတ္တိ ဟု နောက်ဓမ္မာဒွိလည်း ဒီဃ ရှိလျှင် သဒ္ဒိစင်္ဂဘားကြောင်း သာ၍ ထင်ရှားပေလိမ့်မည်။

ဆိုလိုရင်း။ ။[ပါဠိတော်ကြည့်ပ။] ''တဿ တေ အာဝုသော လာဘာ''၌ ဧတေ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိအာဒယော–– ဟု အဓိပ္ပါယ်ထင်ရှားအောင် ထည့်၍ ဖွင့်၏၊ ဤဝါကျ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ-ဤလောက၌ ဆရာလုပ်သူက သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ (ဘုရားအစစ်) မဟုတ်၊ သူ၏ တရားကလည်း နိဗ္ဗာန်ကို မဟုတ်၊ သာဝကဖြစ်သူကလည်း ထို တရားအတိုင်း မကျင့်၊ ဤသို့ ဖြစ်နေရာတွင် သာဝကဖြစ်သူအား ဖြောင့်ဆိုက်သည်မှာ ''တဿ တေ အာဝုသော လာဘာ – ငါ့၌ တရားမကျင့်သည်မှာ သင့်အတွက် လာဘ်ရခြင်း ဖြစ်ပေသည် ''။

မန်းဿဏ္ဍိပို။ ။[တဿ တေ သုလဒ္ဓံ၌ သုလဒ္ဓံ–ဇာ် ကံကို '' မနုဿတ္တဇွိ '' ဟု ထည့်ပါ ဟု ပြသည်။] ပိဇွိင် (၁) ဇရာစစ် တရားမှန်ကို စိစစ်ခိုင်သော ဝိစာရဏာ ပညာရှိဒြင်း။ (၂) အပြစ်တို့၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ မသက်ဝင်ခြင်း၊ (၃) မိမိအယူသာ မှန်၏၊ ဟု ဘဇက်သတ် မစွဲလမ်းခြင်း၊ စသည်များကို ဆည်းယူပါ ဟု ဋီကာဆိုသည်။

ကိုလည်း)၊ တေ-သင်သည်၊ သုလဒ္ဓံ-ကောင်းစွာ ရဏပ်ပြီ၊ တထာ ပဋိပဇ္ဇတူတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇတု - ကျင့်ပါလေ၊ ယထာ တေ သတ္ထာဒု မ္မေဝ ဒေသိတောတိ—ကား၊ ယေန အာကာရေန -အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တေ—သင့်အား၊ သတ္ထာဒု- ဆည်၊ မ္မေဝ - ကို၊ ကထိတော—ဟောအပ်ပြီ။

အဖွ။ ။ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှေးအဝိုင်း သိပါ၊ ဒို့ကာစာအုပ်များ၌ " ဝိစာရဏ ပညာဃ အသမ္ဘဝေါ"ဟု တွေ့ရ၏၊ (အ) - ဝိဓနသည်၊ သမ္ဘဝေါဟု ရှိသင့်၏၊ မှန်၏-ဝိစရဏာသညာခိုသဖြင့် ဆရာပြောသည့်အတိုင်း မကျင့်သည့်အတွက် ခိုးမှမ်းခံရ ပုံကို ပါဠိတော်၌ အထင်အရှားပါပြီ၊ ဝိစရဏာပညာ မရှိသူများကား ဆရာပြောသည်ကို အာဟုတ်ထင်၍ ခိုင်းသည့်အတိုင်း ကျင့်ပေလိမ့်မည်။

တထာ ပဋိပဇ္ဇတူ ။ ။ ဤဝါကျသည် ယထာ တေးပေ၊ ဒေသိတောဒ်၏ နိယမ တည်း၊ ယံထာဂို"ယေန အာကာရေန"ဟု ဖွင့်၏၊ တထာင့်လည်း "တေန အာကာ ရေန"ဟု ပင် ဖွင့်သင့်၏၊ ထိုသို့ မဖွင့်ပဲ"ဧဝံ (ဤ)အခြင်းအရာအားဖြင့်) ပဋိပဇ္ဇတူ"ဟု ဖွင့်ထားသည်ကို သတိပြုခဲ့ပါ။

အာကာရ,ပကာရ။ ။သမ္ဘနာမေတိ ပကာရရဝစနေ တု ထာ-သုတ်ဖြင့် ပကာရ အနက်၌ ထာပစ္စည်းသက်၏၊ ထို "ပကာရ" ဟူသည် ထူးခြားသော၊ အခြင်းအရာ အပြုံးတည်း၊ ယထာ ၊ ဧဝ၊ မ္မော ဒေသိတောဒ်၌ ဟောပုံအခြင်းအရာ များစွာဖြင့် ဝေါင်းစပ်နေသော မဖွသည် သာမညဖြစ်၏၊ ထိုတွင် ဆရာက တပည့်နားလည် အောင် ဟောပြအပ်သော အခြင်းအရာ တမျိုးသည် ဝိသေသပကာရ(ထူးခြားသော အပြုံး) ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာဒ်၌"အာကာရေန"ဟု လည်းဖကာင်း၊ ဒို့ကာ၌ "ပကာရသ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်သည်။

တထာ,ဧဝံ။ ။"တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်"ဟု ဆိုလျင်"ဟောပုံအခြင်း အရာ ပကာရသည် ဝဒန္တုဂ္ဂါလိ၏ စိတ်၌ (ကိုရောက္ခတာ) မျက်ကွယ်သဘောဖြစ်၏၊ "ဧဝံ-ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်"ဟု ဆိုလျှင် (ပစ္စက္ခတာ) မျက်မှောက်ဖြစ်၏၊ သို့သော် လည်း"တထာ ပဋိပဇ္ဇတူ"ဖြင့် ကျင့်ပုံ အခြင်းအရာကို သတ်မှတ်ပြ၏၊ [နိယမဝါဂျ ထုံးစံအဟိုင်း"တထာ—ထို့ဟောတော်မူအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇတု-ကျင့်"ဟု ဆိုရာ၌ ကျင့်ပုံအခြင်းအရာကို သတ်မှတ်ပြသည်ကို သတိပြုဝ်။] ဧဝံ ပဋိ ပဇ္ဇတူဖြင့်လည်း ကျင့်ပုံအခြင်းအရာကိုပင် သတ်မှတ်ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် မျက်ကွယ် မျက်မှောက် အနေဖြင့် ကွဲသော်လည်း အနက်အားဖြင့် ထူးခြားမှုမရှိရကား၊"တထာ ပဋိပဇ္ဇတူ"ကို "ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတူ"ဟု ဖွင့်ထားသည်။

ဋီကာ။ ။တထာ ဝေဋ္ဌိ ပဒေဟိ ယထာဘွမံ ပကာရသ (ဟောပုံအပြား၏) ကာမံ တိရောက္ခတာ ပစ္စက္ခတာ ဝုစ္စတိ၊ (အကယ်၍ကား ဆိုအပ်ပါပေ၏၊) တထာဝိ ယထာ "တထာ ပဋိပဇ္ဇတူ" တိ ပဒေန (ဖြင့်) ပဋိပဇ္ဇနာကာရော နိယမေတွာ (သတ်မှတ်၍) ဝိဟိတော (ဝိရှင်အပ်သကဲ့သို့)၊ တထာ"ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတူဟိ ဒူဝိနာဝိ။

သမာဒါပေတီတိ-ကား၊ ယောစ အာစရိယော - သည်လည်း။ [ယောဖြင့် **အာစရိယော**ကို စွဲပါဟု သိစေသည်။] သမာဒါပေတိ - ကောင်းစွာယူစေ၏။ [ကောင်းစွာ နာယူကျင့်သုံးစေ၏-ဟူလို့။]ယဉ္စ သမာဒါပေတိတိ-ကား၊ ယံအင်္ဂ ဝါသိ'-အကြင် အင်္ဂီးနေတပည့်ကို၊ သမာဒါပေတိ-၏၊ယောစ သမာဒါဝိတော တိ-ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သမာဒါဝိတော - ကောင်းစွာ ယူစေအပ်သော၊ ဝါ- ကောင်းစွာ နာယူ ကျင့်သုံးစေအပ်သော၊ ယောစ အင်္ဂေ ဝါသိကော - သည်လည်း၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာစရိယေန-သည်၊ သမာဒါပိတ်-ကောင်းစွာ ယူစေအပ်ပြီ၊ ဝါ - ကောင်းစွာ နာယူကျင့်သုံး စေအပ်ပြီ၊ တထတ္တာဃ - ထို အခြင်းအရာ၏ ဖြစ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ (ထို ဟောပြော ညွှန်ပြ ချက်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းငှါ)၊ ပဋိပဇ္ဇတိ - ကျင့်၏၊ သဗ္ဗေတိ - ကား၊ တယောပိ - သုံးယောက်သည်-ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ-ထို သူတို့လည်း၊(ထိုဆရာ့ တပည့်၊ ကျင့်သူ သုံးယောက်တို့သည်)၊ [အပုညံ ပသဝန္တိ -ဟု ပါဠိတော်၌စပ်။]

ဟိ - မှန်၊ ထွေ-ဤ အနိယ္ယာနိုက သသနဒ္ဓံ၊ ဝါ- ဤသုံးယောက်တို့တွင်၊ အာစရိယော-သည်၊ သမာဒါဝိတတ္တာ~ ကောင်းစွာ ယူစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မိစ္ဆာအကျင့်၌ ကျင့်သုံးဆောက်တည်စေသောကြောင့်) အပုညံ-ကို၊ ပသဝတိ-ဖြစ်စေ၏။[ပ+ဘူဝါဒိ သုဓာတ် ဇနန အနက်ဟော။]ဝါ-တိုးပွါးစေ၏၊ သမာဒိန္နဒ္ဓေ ဝါသိကော - ကောင်းစွာယူစေအပ်သော အနိုးနေတပည့် သည်၊ဝါ-ကောင်းစွာ ကျင့်သုံးဆောက်တည်စေအပ်သော တပည့်သည်၊ သမာဒိန္နတ္တာ ~ ကောင်းစွာ ယူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ - ကောင်းစွာ ကျင့်သုံးဆောက်တည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အပုညံ ပသဝတိ)၊ ပဋိပန္နကော-ကျင့်သူသည်၊ပဋိပန္နတ္တာ-ကျင့်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊(အပုညံပသဝတိ)တေန-ကြောင့်၊ "သမ္မေ တေ ဗဟုံ အပုညံ ပသဝန္တိ" တိ- ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ တေနေ

[ပဋိပန္နကာဂေါ နိယမေတ္တာ ဝိတိတော ဟု ထည့်စပ်။] ဤတိ- (ကြောင့်)၊ ဧတ္ထ (ဤဧဝံ ပဋိပန္နတုဗ္ဘိကို) တဿ (ထို တထာ ပဋိပန္နတုဗ္ဘိ၏) အတ္ထဒဿန ဘာဝေန ဝုတ္တံ။

သမာဒါပေတီ။ ။စာအုပ်များ၌ "သမာဒပေတိ"ဟု ဒ-၌ ရှာဖွေဖြင့် ပါဠိရှိ၏၊ အ – သရ နှစ်လုံးပေါင်းလျှင် ဒီဃဖြစ်ရုံးထုံးစံရှိ၏၊ အနှင့် အာဂေါင်းလျှင်လည်း ဒီဃပင်ဖြစ်ရ၏၊ ယခုကား: သံ+ အာ+ ဒါ+ ဏာပေ + တိ ဖြင့် ပြီးရကား: ဒါ၌လိုလည်း အာသရ, ဏာပေ၌လည်း အာသရပင်ရှိသောကြောင့် သာရှိပင် ဒီဃရှိရမည်၊ ထိုသို့ မရှိပဲ ဒ-၌ ရှာဖွေဖြင့် ရှိနေခြင်းမှာ သဒ္ဒထုံးစံ မကျသည့်ပြင် လွှဲလွှဲနှုံးနေပေသည်၊ သို့ဖြစ်၍၌ ဤကဲ့သို့"သမာဒပေတိ, သမာဒပေတွာ, သမာဒပိတော"စသည်ဖြင့် ရှာရှိနေခြင်းကို ဆရာများ မနှစ်သက်သောကြောင့် " သမာဒါပေတိ, သမာဒါပေတွာ, သမာဒါဝိတော"-ဟု နေရာတိုင်း၌ပင် ဒီဃပြင်၍ သုံးစွဲတော်မူကြသည်။

ပါယေန - ဤနည်းအားဖြင့်၊ (ပုံစံ ကပ်၍) သိမှတ်ကြောင်းဖြစ်သော ဤနည်းအားဖြင့်) သမ္မာဝါဒေသု-တို့၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတမ္ပေါ။

၁၆၇။ [ကြွင်းသော ဝါဂုတို့၌ ထူးထုကို ဖွင့်ပြလိုသို့၊ "အပိစေတ္ထ" စသည်ဖြင့်] အပိစ - ထိုသို့ပင် သိထိုက်ပါသော်လည်း၊ (တနည်း) - အပိစ-စင်စစ်ကား၊ ဧတ္ထ-ဤ ဝါဂုတို့၌၊ ဥာယပ္ပဋိပန္နော ဘိ-ကား၊ ကာရဏပ္ပဋိပန္နော-မုဏ္ဍိမမ္ဘအား လျော်သောအကြောင်းကို ကျင့်၏၊ ဥာယ မာရုပ္ပေယ္ယတီတိ - ကား၊ ကာရဏ် - မုဏ္ဍိမမ္ဘအား လျော်သောအကြောင်းကို၊ နိပ္ပါဒေဿတိ-ပြီးစေလိမ့်မည်၊ [အာ+ရုဓ ဓာတ်၏ "သိခြင်း" အနက်ကို ဖွင့်သည်။] ဝိရိယံ အာရဒ္ဓဘတိတိ-ကား၊ အတ္တာနော-၏၊ ဒုက္ခနိဗ္ဗတ္တကံ-ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ [ဤဘဝ , နောင်ဘဝ၌ ဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်သော။] ဝိရိယံ-ကို၊ ကရေတိ-၏၊ ဟိ- သာဓကကား၊ ဒုရုဏ္ဍာတေ ၊ပေ၊ ဝိဟရတီတိ-ဟူသော၊ တေ-ဤသုတ်ကို၊ (ဘဂဝတာ)ဝုတ္တ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ။[ဘိက္ခဝေ-တို့၊ဒုရက္ခာတေ-မကောင်းသဖြင့် ဟောအပ်သော၊ဝါ-လွဲမှားစွာ ဟောအပ်သော၊ ဓမ္မဝိနယေ- ဓမ္မဝိနယ၌၊ ဝါ-ဆုံးမကြောင်းတရားဌာန်၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော-အားထုတ်အပ်သောဝီရိယရှိ၏၊ သော-သည်၊ ဒုက္ခ် - ဆင်းဆင်းရဲရဲ၊ ဝိဟရတိ-နေရ၏၊ ယော-သည်၊ ကုသီတော-ပျင်းရိ၏၊ ဓသော၊ သုခံ-ချမ်းချမ်းသာသာ၊ ဝိဟရတိ။ အံ၊ ၃။၃၆။]

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဝေဒိတ ဓမ္မဝိနယာဒိ အဖွင့်

၁၆၈။ ဧဝံ-သို့၊ အနိယျာနိကံ သာသနံ - ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၌ မယှဉ်သော် သာသနာကို၊ ဒဿေတ္ဝာ-ပြတော်မူပြီး၌၊ ဣဒါနိ-၌၊ နိယျာနိကသာသနံ-ကို၊ ဒဿေန္တော – သည်၊ (ဟုတ္ဝာ) ဣဓ ပန စုန္ဒ သတ္ထာစ ဟောတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ အာဒိ"–ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ - ထိုဣဓ ပန စုန္ဒ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ နိယျာနိကောတိ-ကား၊ မဉ္ဇတ္ထဿ – မဂ်အကျိုးငါလည်းကောင်း၊ ဖလတ္ထာယစ-ဖိုလ်အကျိုးငါလည်းကောင်း၊ နိယျာတိ–ဖြစ်၏။

ဥဃဖွဠိပဓန္ဓံ ။ ။ ဥယတိ မုတ္တိဓေ့ဓော (လွတ်မြောက်ကြောင်း တရား) ဓေတနာတိ ဥယော၊ [ဥ+ဏာ၊ ဥ၌ အာကို အာယပြု။] ဓေတ သဒ္ဓာဒရ (သဒ္ဓာသမ္ပယုဉ် မဟုတ်သော် ထိုဆရာသည်) ဒုဇ္ဇော ဒုမ္မာနံ ဓမ္မော (မုတ္တိမေ့အားလျော်သော အကျင့်) ၊တံ+ပဋိပန္နော ဥယပ္ပဋိပန္နော၊ သော ပန ယာဒှာ တဿ မုတ္တိ ဓမ္မသ (ကို) အဓိဂမေ (ရခြင်း၌) ကာရဏသမ္ဘဝတော (အကြောင်း ဟု အသိအဖွတ် ပြုအပ်၏)၊ တသ္မာ ဝုဿံ "ကာရဏပ္ပဋိပန္နော"တိ-ရွိကာ။

နိဗ္ဗာနိကော။ ။နိယျာတိတိ ကြည့်၍ "နိယျာတိတိ နိယျာနိကော (ဓမ္မော)" ဟုပြု၊ [နိ+ယာ+အနိ်ယ။] ဂုဗ်ပြီးပုံကို ရွေ့ပုစ်စဉ် (၁၄၅)၌ ပြခဲ့ပြီ၊ " ဓမ္မော– သည်၊

၁၆၉။ ဝိရိယံ အာရဒ္ဓာတိတိ - ကား၊ အတ္တနော - ၏၊ သုခန်ပ္ပါဒကံ - ချမ်းသာကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဝါ-သုခကို ပြီးစီးစေတတ်သော၊ ဝီရိယံ-ကို၊ အာရဒ္ဓာတိ-အား၊ ထုတ်၏၊ ဟိ - သာဓကကား၊ သူသက္ခာတေ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊ ဝိဟရတိတိ-ဟူသော၊ တေံ - ဤသုတ်တော်ကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ - ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ- တို့၊ သ္စာက္ခာတေ - ကောင်းစွာ ဟောအပ်သော၊ ဓမ္မဝိနယေ - ၌၊ ဝါ - တရား သဒ္ဒြင့် ဆုံးမရာ သာသနာ၌၊ ယော-သည်၊ ကုသိတော-၏၊ သော ဒုက္ခံ ဝိဟရတိ-နေရ၏၊ ယော့ အာရဒ္ဓဝိရိယော—၏၊ သော သုခံ ဝိဟရတိ။—အံ၊ ၁။ ၃၆။]

နိယျာနိကော-မဂ်ဖိုလ်အကျိုးနှင့်ဖြစ်၏"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၏၊[နိယျာတီတိ ဝတ္တတိ သံဝတ္တတီတိ ဝါ အတ္ထော၊-ဦးက၁။ "နိယျာတိ - ဖြစ်၏၊ (သို့မဟုတ်)ကောင်းစွာ ဖြစ်၏"ဟု အနက်ပေး-ဟူလို။] နိယျာနိကော၏ အဖွင့်ကို ဋီကာအဝိုင်း ရွေ့ဖုဒ်စဉ် (၁၄၅)၌ မြဲခဲ့ပြီ၊ နောက် (၁၄၀) ၌လည်း ကွေ့ရိုးမည်။

ဝုဿဂ္ဂေတံ။ ။ [ဝုတ္တံ + ဟိ+တေံ။] ရွှေကေားကို ခိုင်မြဲအောင် သာဓကပြ သော စကားတည်း၊ ဒဠ္ဠီကရဏ သုံးမျိုးတွင် အာဝမဖြစ်၏၊ ဤ၁ကျမျိုး၌ ဟိကို"ဟိ-သာဓကကား" ဟု ဆရာတို့ပေးတော်မူလေ့ရှိ၏၊ ဒဠ္ဠီ ထုံးစံအတိုင်း "ဟိ (သစ္စံ) – မှန်၏"ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။

ဓမ္မဝိနယေ။ ။ဓမ္မဝိနယဟူသည် သုတ္တ, ဝိနယ, အဘိဓမ္မဟု ခေါ်သော ပါဝစန (မြတ်သောစကား၊တော်) တည်း၊ ထိုစကားတော် အားလုံးသည် ဝေနေယျသတ္တဝါ များ၏ ဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်နိုင်ရန် တရားသဖြင့် ဆုံးမထားသော အဆုံးအဖြတော်များ ဖြစ်သောကြောင့် "သာသနာ" ဟုလည်း ဆိုရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မဝိနယေ-ဓမ္မဝိနယဒို့၊ ဝါ-တရားသဖြင့်ဆုံးမရာ သာသနာတော်၌"ဟု ပေး၏၊ ဝိနေတိ ဇ္ဈော့တိ-ဝိနယော၊ ခေဓန + ဝိနယော – ဓမ္မဝိနယော"ဟု ပြု။ [ဓေဓန + ဝိနယော+ ဇ္ဈော့ ဝိနာ ဒဏ္ဍ သဇ္ဈေဟိ (ဒုတ်, ခေး လက်နက်ပေါ်) ဇ္ဈတိ-ဓမ္မဝိနယော၊– သံ၊ ဋီ၊ ၁၊ ၀၅။] ၌ ဋီကာသည် သွာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေဟူသော ပါဠိတော်နှင့် လျော်သည်။

အခြား သာသနာအတွက်။ ။ နိဂဏ္ဌ စသူတို့ကလည်း မိမိတို့၏ သာသနာကို "ဓမ္မဝိနယ"ဟုပင် ဆို၏၊[ပါဠိတော်အစ ဂုဗိစဉ် (၁၆၄)၌ကြည့်။] ထို ဓမ္မဝိနယကို ဋီကာ၌ "ဓမ္မဝိနယဿ္မိ ပါဝစနံ သိဒ္ဓန္တံ"ဟု ဖွင့်ထား၍ပုံကို ရွေးအဋ္ဌကထာ (၁၆၄) ၌ပြဲခဲ့ပြီ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကလည်း သူတို့အယူအဆအတိုင်းပင်"ဓမ္မဝိနယေ"ဟု သုံးစွဲတော်မူ၏၊ [ဧဝံ ဟေတံ စုန္ဒ ဒုရက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေစသည်။] ထို့ဒုရက္ခာတ ဓမ္မဝိနယအတွက် အနက်ပေးရာ၌ "တရားနှင့်အညီ ဆုံးမသည်"ဟု မဆိုရိုင်သောကြောင့် "ဓမ္မဝိနယေ-၌၊ ဝါ- အဆုံးအဖတရားဟူသော သာသနာ၌"ဟု ဆိုသင့်သည်။ [ဝိနေတိ တေနာ ဇ္ဈော့ ဝိနယော၊ ဓမ္မောစ+သော+ဝိနယောစ ဟု တွဲ။]

၁၇၀။ ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ-သည်၊ နိပ္ပါဒိက သာသနေ-၌၊ သမ္မာ ပဋိပန္နဿ- ကောင်းစွာကျင့်သော၊ ကုလပုတ္တဿ-အား၊ ပသံသ-ချီးမွမ်းခြင်းကို၊ ဝါ-ချီးမွမ်းကြောင်း စကား၊ ကို၊ ဒဿေတွာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ ပုန-နောက်ထပ်၊ ဒေသနံ-ကို၊ ဝေနေ့ရွှေ့ခ-ထိုးပွားစေလိုတော် မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣဒ စုန္ဒ သတ္တာ စ လောကေ ဥဒပါဒိဘိ အာဒိ- ကို၊ -အဲ့ဝဟ-ပြီ၊ တတ္ထ - ထို စကား၊ ရပ်၌၊ အဝိညာပိတတ္တာတိ- ကား၊ အဗေဒီတတ္တာ- မသိစေအပ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော အနက်ရှိကုန်သည်။ (ဟောန္တိ - ဟု ပါဠိတော်ရှင်စပ်)။

ကုလပုတ္တဿ ပသံသံ။ ။[ပါဠိတော် ဖုဒ်စဉ် (၁၆၉) ကြည့်ပါ။] ဆရာ၏ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဖြစ်ခြင်း၊ မြတ်၏ သွာက္ခာတဖြစ်ခြင်း ၊ သာဝကာဓိ မြတ်နှစ်မြတ်ပို့ပတ် အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း၊ ဤသုံးချီးစုံသော သာသနာ၌ ဆရာ့ကိုလည်းကောင်း၊ တရားတော်ကိုလည်း ကောင်း၊ သာဝကကိုလည်းကောင်း ချီးမွမ်းတိုက်ပုံကို ဟောတော်မူ၏၊ သို့ပါလျက် "နိယျာနိကသာသနေ သမ္မာပဋိပန္နဿ ကုလပုတ္တဿ ပသံသ-ဒဿေတွာ" ဟူ၍ အဘယ်ကြောင့် ဆိုရသနည်းဟု ဓမ္မဒေသနာယ်ရှိ၏။

အဖြေကား - ပါဠိတော်၌ ဆရာ၏ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဖြစ်ပုံ မြတ်၏ သွာက္ခာတဖြစ်ပုံကို မိန့်တော်မူရခြင်းမှာ သာဝကဖြစ်သူ၏ သမ္မာပဋိပတ်၌ ကေန်ရင်စစ်စစ်မှီခိုအားထားရာ၏၊ အဖြစ်ကိုပြခြင်းငှါဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "နိယျာနိကသာသနေ၊ပေါ့ပသံသံ ဒဿေတွာ" ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်၊ ဤစကားကိုကြည့်၍ ဆရာလုပ်သူနှင့် သူ၏ တရားကမမှန်လျှင် တပည့်ဖြစ်သူအတွက် မှီခိုစရာမဖြစ်ပုံကို မှတ်ချက်ရလိမ့်။ [ဒုစ သာ၀ကဿ သမ္မာ ပဋိပတ္တိ-ဿာ ကေန္တိက အဗဿယတ ဒဿနတ္ထံ သတ္ထုသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတာ , မွေဿစ သွာက္ခာတတာ ကိတ္တိတာ(ဟောကြားအပ်ပြီ) ဇုတိ " သမ္မာပဋိပန္ န၀ေ၊ ပသံသံ ဒဿေတွာ"တိ ဝုတ္တံ၊- ရွှီကာ။]

၍ဆို ပြရကျိုး။ ။၍ဆိုပြသဖြင့် နိဝတ္ထသာဝကများ၏ ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းဟူသော သံကိလေသဘာဂိယ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒေသနာတော်၏ စကဲ့သားအဆက် ဖြစ်သော သာဝကများ၏ မှီခိုရာဖြစ်ပုံကိုပြသော် ဝေါဒါနုဘာဂိယ အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ပုံကို ပြအပ်ပြီး ဖြစ်သည်။ [ဝေဠု ဂုမိယာ ဒေသိနာယ သံကိလေသဘာဂိယ ဘာဝေန ဥဇ္ဈိ ဘာယ ဝေါဒါနိ ဘာဂိယဘာဝေန ယဓာနုဏ်ဒ္ဓိနာ ပဓတ္တိ မိပိတာဟောတိ၊-ရွှီကာ။]

အဗောဓိတတ္တာ။ ။ပါဠိတော်လာ "အဓိညာပိ တတ္တ" ၌ "အတ္ထ" ဟူသည် မြတ်သောအနက် (မြတ်သောအကျိုး) ဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း သိခြင်းတည်း။ [အပ္ပဝေဒိတတ္ထာ ပရမတ္ထံ စတုတ္ထသစ္စ ပဋိဝေဓံ အပါဒိတာ (ဓရော်ရှေ့စအပ်) ဇုတိ အတ္ထော၊-ရွှီကာ။]

သဗ္ဗသင်္ဂါဟ ပဒကတန္တိ -- ကား၊ သဗ္ဗသင်္ဂဟပဒေဟိ -- အလုံးစုံသော သာသနာ၏ အနှက်ကို သိမ်းယူကြောင်း ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကံ-အလုံးစုံသော သာသနာ၏အနှက်ကို သိမ်းယူခြင်းရှိသည်ကို၊ ကတံ-ပြုအပ်သည်၊ နံ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ အက္ထော-နက်၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟပဒကတန္တိပိ-ဟူ၍လည်း၊ ပါဠ္ဍော-ပါဠိတော် ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟ ပဒေသု-အလုံးစုံသော သာသနာ၏ အနှက်ကို သိမ်းယူကြောင်းပုဒ်တို့၌၊ ဂတံ-ဖြစ်သည်၊ ဝါ-ပါဝင်သည်၊ (နံ ဟောတိ)၊ ကေသင်ဟစာတံ တူသော သာသနာ၏အနှက်ကို ရေတွက်ကြောင်း ပုဒ်အဖြစ်သို့ရောက်သည်၊ နံ ဟောတိ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

သပ္ပါဠိဟိရကထန္တိ - ကား၊ နိယျာနိကံ - ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း၌ ယှဉ်သည်၊ ဝါ - ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်းဟူသော အကျိုးရှိသည်၊ (နံ ဟောတိ ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ယာဝ ဒေဝမနုဿေဟိတိ-ကား၊ ဒေဝလောက တော-နတ်ပြည်မှ၊ ယာဝ မနုဿလောကာ - လူ့ပြည်တိုင်အောင်၊ သုပ္ပကာသိဘံ-ကောင်းစွာ ပြအပ်သည်၊ (နံ ဟောတိ)။

သဗ္ဗသင်္ဂါဟ ပဒကထံ၊ ။သဗ္ဗဟူသည် အလုံးစုံသော သာသနာတော်၏ ဟူသော အနှက်တည်း၊ သင်္ဂါဟပဒဟူသည် သိမ်းယူခြင်းပုဒ်တည်း၊ [သင်္ဂါဟန့် သင်္ဂဟသည် အနက်တူ၊ သင်္ဂါဟ၌ ဏပစ္စည်း၊ သင်္ဂဟ၌ အပစ္စည်း။] သဗ္ဗသင်္ဂါဟ ပဒေဟိ+ကတံ သဗ္ဗသင်္ဂါဟပဒကတံ (ဖြေဟ္ဥစ္စရိယံ)၊ [သဗ္ဗသ သာသနဇ္ဈာသ သင်္ဂဏ္ဟပဒေဟိ ကေစ္စံ၊ (တပေါင်းတည်း) ကတံ-ရှိကာ။]

သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကံ။ ။သင်္ဂါဟကိုကြည့်၍ သင်္ဂါဟိကဉ် အဃထ္ထိအနှက် ကြိုလိုက်သည်၊ ကျမ်းစာတို့၌ကား ဤမှပ်မျိုးဝယ် ကတ္တုသောဓေန အရှိရှုးသည်၊ ထို့ဓနာက် ပါဠိတော်ဝယ် ''နဉ တေသံ၊ပေးဟောတိ''ဟု ရှိသော့ကြောင့် ထိုဒွစပ်ဖို့ရန် ''ကတံ နံ ဟောတိတိ အတ္ထော''ဟု ဆိုသည်။

ရှိကာနည်း။ ။ဥပဒ္ဓေနာပနံ (ရှေ့နောက်) သမ္ဗန္ဓဒ္ဓဘာဝေန (ဆက်စပ်သော အနက် ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်) သင်္ဂဟေ တဒ္ဓတာသဝါ သင်္ဂဟာနိ (သိမ်းယူထိုကိုကုန်သော) ဝဒါနိုံ ကတာနိ စေသောဘိ သင်္ဂဟပဒကတံ၊ မြတ္ဓစရိယ်'' ဟု ရှိကာတနည်း ဇွင့်၏၊ ထိုအလို ''သဗ္ဗသင်္ဂဟပဒကတံ-အလုံးစုံ ပြုအပ်ပြီးသော သိမ်းယူအပ်သောပုဒ်ရှိသည်'' ဟု ပါဠိတော်၌ပေး၏။

သပ္ပါဠိဟိရ။ ။သပ္ပါဠိဟိရံကို ''သ + ပါဠိဟိရံ''ဟု ပုဒ်ခဲ့၊ ပါဠိဟိရံ-၌ ပတိ+ဟရ+ဏ၊ ပတိ+ဟရဓာတ်၏အနက်ကို ရှိကာ၌ ခွဝ်နည်းဖွင့်၏၊ ပဌမနည်း၌ ပတိသည် '' ပရိပက္ခ '' အနက်ဟော၊ ဟရဓာတ်သည် '' ပယ်ခြင်း '' အနက်ဟော၊ ''ဟရတ် ဟာရော (ပယ်ရှားခြင်း)၊ ပရိပက္ခသော – ရာဂစသော ဆန့်ကျင်ဖက် ကိလေသာတို့+ဟာရော-ပယ်ရှားခြင်းတည်း၊ ပရိဟာရော်ရော-ခြင်း''ဟု ပြု၏။ [ရာဂါဒိ ပရိပက္ခဟရဏံ၊-ရှိကာ။]

ဓာန်ဦး။ ။ဒုတိယနည်း၌–ပဋိ+ဟရဓာတ်သည် ''ဆော်ခြင်း'' အနက်ဟော တည်း။ ''ဆောင်ခြင်း'' ဟူရာ၌ ဆုံးမသည့်အတိုင်း ကျင့်သုတိုက် ဝဠုဒုကမ္မထုတ်ဆောင် ခြင်း (နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေခြင်း) တည်း။ [ယထာနုသိဋ္ဌံ ဝါ ပဋိပဇ္ဇမာနာနံ ဝန္တ ဒုက္ခ ဲတာ ပဋိတရတိ နိဗ္ဗာနပါမနံ ပဋိဟာရော၊ – ရှိကား။]

ပုဒ်ဖြိုးပုံ။ ။''ပဋိဟာရော'' ဟု ဖြစ်ပြီးနောက် ဟာဠိအာဂို့ ဿုပြု ''ပဋိတိရော'' ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့နောင်က ''ပဋိတိရော ဧ၀+ပါဠိတိရော'' ဟု ပြု၍ သွတ္တံ့ ဏ–ပစ္ဆည်း၊ ဗ–ဠ ဝုဒ္ဓိပြု၍ ''ပါဠိတိဒ္ဓရော'' ဟု ဖြစ်သည်။ [သော ဧ၀ အာဂုဂရဿ ဒုကာရံ့ ကတ္တာ ပဋ္ဌိ ဟိရော၊ပဋိတိဒ္ဓရော ဧ၀ ပါဠိဟိရော၊–ရှိကား။]

အဗ္ဘာ။ ။ဤဠိကာအလို ''သဗ္ဗါဠိ တိရ ကတံ'' ဟု ဟိဠ္ဠ ဒုရုဿဖြင့် ပါဠိရှိရမည်၊ ဤပါဠိဠ္ဠတော်, အဋ္ဌကထာတို့လ်ိုကား ''သဗ္ဗါဠိ တီရကတံ'' ဟု ဟီဠ္ဠ ဤဒီဃဖြင့် ပါဠိ ရှိသည်၊ ထို့ပြင် သီလက္ခန်ဓ, ပေါဒွပါဒသုတ် ကော်သိကဓမ္မ, ပုဗ်စဋ် (၄၂၅)ပ ဠိ အဋ္ဌ ကထာ ဠိကာတို့လ်ိုဠ် ''အဗ္ဘါဠိ တီရကတံ'' ဟု လည်းကောင်း၊ ထိုသုတ် တယောအဋ္ဌ ဃာ, ပုဗ်စဋ် (၄၃၂)ဝါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့လ်ိုဠ် ''သဗ္ဗါဠိ တီရကတံ'' ဟု လည်း ကောင်း ဟီဠ္ဠ ဤဒီဃဖြင့် တညီတညွတ်ထည်း ရှိကြသည်၊ဤဠ္ဠိလည်း ဓိဠ္ဠ ဤဒီဃဖြင့် ပါဠ်ဠ္ဠိရှိနိုင်သည်ပင်။

သဗ္ဗါဠိ တီရကတံ။ ။[သဗ္ဗါဠိတီရ+ကတံ။] သဟ+ပါဠိတီရနှုန် + ယံ+ဝတ္ထု တိတိ သဗ္ဗါဠိတီရံ၊ သဗ္ဗါဠိတီရံ+ကတံ သဗ္ဗါဠိတီရကတံ (မြတ္ထုစရိယံ)၊ ''ရာဂစသော ဆန့်ကျင်ဖက် ကိုလေသာကို ပယ်ရှားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်အောင် ပြုအပ်သည်။ ၀၀၊-၀၌ ဆင်းရဲမှု ထုတ်ဆောင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ခြေအောင် ပြုအပ်သည်၊ နဟောတိ-ဟု ပါဠိဘော် ဠ်ဖေး။

နိယျာနိက်။ ။ ''သဗ္ဗါဠိ တီရကတံ ဖြစ်ခြေသော မြတ္ထုစရိယသည် ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်း , ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်သော အကျိုးရှိခြင်း ဖြစ်၏' ဟု ပြလိုရှိ၍ ''နိယျာနိကံ '' ဟု ဖွင့်သည်၊ နိယျာဓနနိယုတ္တံ နိယျာနိကံ၊ တနည်း - နိယျာန် + ဟေယာဓနုံ + ယယာဘိ နိယျာနိကံ၊ [နိယျာန+ ဏိက၊] တာဒိသံပန ဝုတ္တော နိယျာဓနုံ နိယုတ္တံ, နိယျာနပ္ပယောဇနန္တွ ဟောတိတိ အာဟ ''နိယျာနိက'' ဠ်ဖို-ရှိကာ။ ရှေ့၌ ''ဝန္တ ဒုက္ခတော'' ဟု ဆိုခဲ့ဘိ၊ ဤဠ်ဖြ ''ဝဋ်ဒုက္ခတော'' ဟု ဆိုဏိ၊ ထို့-ဏျိုးသည် ''ဒုက္ခံ တော်ဘူမက် ဝန္တိ''နှင့်အညီ ဝဋ်ဒုက္ခံသမျှ ဒုက္ခချည်းဖြစ်သောကြောင့် မထူး–ဟုမှတ်ပါ။

ယာဝ ဧဒဝ မနုဿေဟိ။ ။ယာဝသည် အာဝိဓိဒ် အနက်ဟောနိုပါတ်၊ ထိုဏ် ယှဉ်ရာ၌ ပဌိမ် ဝိဘာတ်ရှိရ၏၊ သဓာဒ်ဖြစ်လျင်ကား အခြားဝိဘာတ်လည်း ရှိနိုင်သည်၊ ဧဒဝအရ နှတ်ပြည့်ခြောက်ထပ်နှင့် ရှုပမြပ္ပ၁ (၁၆)ဘုံကို ယူပါ၊ တရားဗနာသိနိုင်သော အရှုပ မြတ္တာ (၄)ဘုံကို မယူရ၊ [ဧဒဝလောကဲတော ပဋ္ဌာယ ယျပီဧဒဝနိုက်ဘဒတော ပဘုတိ–ရှိကား။] ယာဝဧဒဝမနုဿေဟိ–နှတ်ပြည့် လှုပ်ပြည့်တိုင်အောင် (နှတ်ပြည့်မှ လှုပ်ပြည့်တိုင်အောင်) ဟု ဝေးပ၏၊ ရှိကာဠ် ဧဒဝမနုဿအရ လောကကို မယူပဲ ဗုဒ္ဓိလိုကို ယူသောနည်းလည်း ဖွင့်သေးစ်၏၊ ထို့အလို ''ယာဝ ဧဒဝ မနုဿေဟိ– နှတ် လှုတ်ဖွိုင့်ခြအောင်'' ဟု ဝေးပါ။

အနုတပ္ပေါ်ဟောတိတိ-ကား၊အနုတာပကရော-နောင်တတဖန် ပူပန်ခြင်း၊ကို ပြုတတ်သည်၊ ဟောတိ၊ သတ္တာဓ နော လောကေတိ ဣဒံ - သတ္တာဓ နော လောကေဟူသော ဤစကား၊ကို၊ တေသံ-ထို သာဝကတို့၏။ အနုတာပါကာဒ ဒဿနတ္ထံ"- ဓနောင်တတဖန် ပူပန်ပုံ အခြင်းဆရာကို ပြခြင်းအကျိုး၄ု၊ ဝုတ္တံ-ပြီး၊ [စာအုပ်မျာ၊ဠ္ဍ အနုတာပကာရဟု ပ-၌ ရဿဖြင့်ရှိ၏၊ ပါ-ဟု ဒီဃရှိရမည်၊ ရွေးနိုဿယ၌လည်း အနုတာပါကာရဒဿနတ္ထံ- ဟု ရှိဆည်၊] နုနဘာပ္ပေါ် ဟောတိတိ-ကား၊ သတ္တာဒံ- ဆရာကို၊ အာဝမ္ဘ - ရွေးရွေးရောက်၍။ ဝါ- စွဲ၍၊ သာဝကေဟိ — တို့သည်၊ ယံ — အကြင် ဓောကုတ္တာရ တရားသို့၊ ပတ္တဿ် -- ရောက်ထိုက်၏၊ တသ္မာ - ထိုတရား၏၊ ဝါ - သို့၊ ပတ္တတ္တာ - ရောက်အပ်သည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုတာပါကရော-နောင်တတဖန် ပူပန်ခြင်းကို ပြုတတ်သည်၊နဟောတိ-မဖြစ်။[တရားထူးကို ရပြီး၊ဖြစ်၍ ဆရာကွယ်လွန်သော်လည်း ဝမ်းနည်း စရာ မလိုတော့-ဟူလို။]

၁၇၂။ ထေရောတိ-ကား၊ ထိရော - ခိုင်မြဲ၏၊ ထေရကာရကေဟိ- ထေရ်၏ အဖြစ်ကိုပြုတတ်ကုန်သော၊ ဝါ-ခိုင်မြဲသည့်အဖြစ်ကိုပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-တရားတို့နှင့်၊ ‹ ရဟန္တာဝုပဂို့လ်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော သီလ သမာဓိ ဓသော တရား တို့နှင့်)၊ သမန္နာဂတော - ၏၊ "ရတ္တညူ" တိအာဒီနိ- ရတ္တညူအစရှိသော ပုဒ်တို့ သည်၊ ဝုတ္တတ္ထာနေဝ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်သည်သာ၊[ဒီ-ဋ-၁။၁၃၁

အနုတပ္ပေါ်။ ။အနု + တပ+ဓောတ်သည် ဒါဟာ (ပူလောင်ခြင်း) အနက်ဟော၏သည်။ "ပူလောင်"ဟူသည်ရှိနေရာ၌ ဆမ္မာသမ္မုဒ္ဓဖြစ်သော ဆရာ၌ကာင်းနှင့်တွေ့၍ တရားမှန်လည်း နာရပါလျက် တရားထူးမရသော ကြောင့် ဆရာကွယ်လွန်သော အခါ၊ ဝမ်းနည်းပူဆွေး နောင်တရနေခြင်းတည်း၊ အနုတပ္ပတိ + ဓောနာတိ အနုဘပ္ပေါ်။ [အနု+တပ+ဏျု။] သာဝကမျာ၊၏ နောင်တရမှိ အကြောင်းဖြစ်သော ကွယ်လွန် သွားသောဆရာ။[ဝေရုပေါ်ခေါစုန္ဒ သဒ္ဓာသာဝ.ဘာန် ကာလကံတော အနုတပ္ပေါ်ဟောတိ၊- ပါဠိဘော်။] ရှိကဒ္ဒိကား- "အနုတာပါယ (အနုတပ္ပါယ) ဟောတိတိ အနုတပ္ပေါ်" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို"အနုတပ္ပါယ+သံဝတ္တတိတိ အနုတပ္ပေါ်"ဟု သံဝတ္တ တဒ္ဓိတ်ပြိသင့်သည်၊ အနုတာပကရော ဟူသော အဋ္ဌကထာကား အဓိပ္ပါယတ္ထတည်း။

ထေရော။ ။ထိရော—ဟု ဇွင့်သဖြင့် ထေရောနှင့် ထိရောသည် ပဒိယာယ်တည်း၊ ထိရတိ သီလာဒိဂုဏေဟိတိ ထေရော – ဓာတ္တတ္ထသင်္ဂဟ၊ [ထိရ + ဏ၊ ထိရော ၌ အ–ပစ္စည်း။] တနည်း-ထေရကာရဏေတိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော-ကို ကြည့်၍ "ထိရဘိတိ-ထိရော (သီလာဒိဂုဏော) ၊ထိရော+ယယ+အဏ္ဍိတိ ဓထေရော"ဟုပြု၍၊ [ထိရောတိ ဋိတဓဒ္ဓေ- (တည်တံ့ခိုင်မြဲသောတရား၌၏) ၊ဧကနိ အသံဟာရိဓေသာ- (မမြေဘင်းလွဲစေအပ် မမြေဘင်းလွဲစေနိုင်) ၊- ရှိက၁။]

ဌ်ဲ့ ဖွင့်ခဲ့ပြီ။] ဧတေဟိ ဧဧ ပီတိ-ကား၊ ဟေဌာ-အောက်ဌ်၊ ဝုတ္တေဟိ-ဆိုအပ်ပြီး ကုန်သော၊ဧတေဟိ(အဂ်ေဟိ)-တို့နှင့်၊ (သမန္နာဂတံ ဖြဟ္မစရိယံ ဧစပိ ဟောတိ-ဟု ပါဠိတော်ဌ်စပ်)။ [ဧတေဟိ အဂ်ေဟိဌ် အင် ါမျာ-းကို ပါဠိတော်ကြည့်။]

၁၇၃။ ပတ္တယော၁ကဋ္ဌေဓာတိ – ကား၊ စတ္တုဟိ-ကုန်သော၊ ယော၁ကဋ္ဌေ– ယော၁တို့ဖြင့်၊ [ကာ၁မယော၁စသော ၄-ပါးတည်း။] ဧခဓမ္မာ–ဧကေဝ၍ဿ-ဧကာမရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အရဟတ္တ- သည်၊ လ္ဟ-ဣုပါဒါဌ်၌၊ ယော၁ကဋ္ဌေမံနာမ- မည်၏၊ ဝါ-ယော၁ ၄-ပါးတို့ဖြင့် ဘေးမရှိရာမည်၏၊ တံ-ထိုဧဘေးမရှိရာ အရဟတ္တဖိုလ်သို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ကုန်ပြီ၊ လ္ဟတိအတ္ထော-နက်၊ အလံသ္ဝမက္ခာတုံ သဒ္ဒမွသာတ်– ကား၊ သမ္မာ၁ါ- မျက်မှောက်တော်ဌ်၌၊ ဂဟိတတ္တာ– နာယူအပ်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသာ- ထို ဘုရား-ရှင်၏၊ သဒ္ဒမွ်- ကို၊ သမ္မာ - ဧကာ၃ငင်းစ္စာ၃်[သမက္ခာတော-ဌ် သံ-၏အဖွင့်။] အာဓိက္ခိတုံ – တဆင့် ဟော၊ပြော၊ခြင်း၃့်။ သမတ္ထာ-စ္ဆမ်းနိုင်ကုန်၏၊ [အလံ–၏ အဖွင့်။]

၁၇၅။ ပြဟ္မစာ့ရိုနေ၁တိ - ကား၊ ဖြဟ္မစရိယ၀ုါသံ - မြတ်သော၁အကျင့်ကို ကျင့်သုံးခြင်းကို၊ ဧ၀ံသမာနာ - ကျင့်သုံးကုန်သော၊ (တနည်း) မြဟ္မစရိယ၀ါသံ-

---

ဧဧမတ္ထာ။ ။ဧဧမတ္ထာကို အနုပဒုါတတ္ထာ (မနှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) တု ဖွင့်၏၊ မနှိပ်စက်အပ် အနှိပ်စက်ခံခဲ့ရ ဟူသည် - နှိပ်စက်တတ်သော ဧဘေးနဲ့ မကြုံသောကြောင့် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဿန္တိ ဥပဒ္ဒဝါ(နှိပ်စက်တတ်သော ဧဘေးရန်များ) ဣဿာတိ ဧခမံ"–ဟု ပြု၊ [ဒိ+မန်ပစ္စည်း၊ နံ-ဧဂျ။]

ပတ္တယော၁ကဋ္ဌေမာ။ ။ယော၁ဧေတိ+ဧခမံ ယော၁ကဋ္ဌေံ= ယော၁ဧ လေး၀ါ၊ တို့ဖြင့် ဘေးမရှိရာ အရဟတ္တဖိုလိ၊ တံ ပတ္တာကို ကြည့်၍ "ယော၁ကဋ္ဌေံ + ပတ္တာ ယော၁ကဋ္ဌေမပတ္တာ"ဟု ဆိုလိုလျက် ယော၁ကဋ္ဌေနှင့် ပတ္တာကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ [ရှ–(၁၉၀) ၌ ပတ္တဇီဝိဓမာ စသော တပုရိသ်များ၌ရှိ၏။] တနည်း-ဗိဋ္ဌမွေ၁ ပတ္တမွေ၁ ပရိယော၁ါဋ္ဌမွေ၁ စသည်ဖြင့် (သော၁တာပန်- ဖြစ်နှင့်၊) ပါဠိတော်ရှိသော၁ကြောင့် "ပတ္တံ+ယော၁ဋ္ဌကွံ+ယေဟိတိ-ပတ္တယော၁ဋ္ဌမော"ဟု ပြု၏။

သဒ္ဒမွသာ။ ။အသာ သဒ္ဒမွ်ကို ကြည့်၍ သဒ္ဒမွသာကို " သဒ္ဒမွ်+အသာ"ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အသာဖြင့် ဘုရား-ရှင်ကို ခွဲပ၊ ဋီကာ၌ သဒ္ဒမွသာ-တို့ အသာ သဒ္ဒမွသာ ဟု ပါဠိ၌ပျက်နေသည်၊သဒ္ဒမွ် အသာဟု ရှိရမည်၊ [သဒ္ဒမွသာ-တို့ သဒ္ဒမွ် အသာ၊အသာတို့ စ အသာ သဒ္ဒါနေ၁ာ-ဋီကာ။]

ဖြဟ္မစာရိုနေ၁ာ ။ ။"မြတ်သော အကျင့် " ဟူသည် ဤနေရာ၌ ကာမဂုဏ်-(မေထုန်) ဓံစားခြင်း , ညစာ၀စားခြင်း , ၌သဘင်ကြည့်ရှုစွဲစေသော အဖျော်အပေါ်း မရှိခြင်း, သနပ်ခါး ပန်းစသည် မသုံးစွဲခြင်းများ၀တည်း, ဤအကျင့်များကို အထူးအား ဖြင့် အနာဂါဓိများ ကျင့်သုံးကြသည်။ [အကျယ်ကို ဓမ္မပဒ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၄၀။ ဆဿ၀ါဒကိ ဥပါသကာ၀တ္ထု၌ ရှု။]

မြတ်သော အကျင့်ဖြင့် နေခြင်းကို၊ ဝသမာနာ – နေကုန်သော၊ အရိယာသာဝကာ - အရိယာဖြစ်ပြီးသော သာဝကတို့တည်း၊ ကာမဘောဂိနောဘိ-ကား၊ ဂိဟိသောတာပန္နာ-လူဝတ်ကြောင်ဝသာတာပန်တို့တည်း။ [ရဟန်းများကား ပုထုဇဉ် သောတာပန်အားလုံး ကာမဂုဏ်ကိုမခံစား၊ ထို့ကြောင့် "ကာမဘောဂိ" စာရင်းသွင်းပါဝင်ကြ ပါဠိတော်ကြည့်။] ဣဗ္ဗဇ္ဇော်ဝါဒိအာဒီနိ-ဣဗ္ဗဇ္ဇော အစရှိသောပုဒ်တို့ကို၊ မဟာဝရိနိဗ္ဗာနေန- ၌၊ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ – ၍ပြီးကုန်သည်သာ၊ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တိန္တိ– ကား၊ လာဘဂ္ဂဇ္ဇော– မြတ်သောလာဘ်သို့ လည်းကောင်း၊ ယံသဂ္ဂ– မြတ်သောအခြံအရံ အကျေးဇူးအစောသို့လည်းကောင်း၊ ပတ္တ်– ဇောက်သည်၊ (နောဒခေါ-မဖြစ်သေး-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။ [အဂ္ဂေါ+လာဘောာ–လာဘဂ္ဂေါ၊ အဂ္ဂေါ+ယသော ယသဂ္ဂေါ၊ လာဘဂ္ဂနှင့် ယသဂ္ဂကို ဒွန်တွဲ၍ ပတ္တနှင့် တပြုရိသိတွဲ။]

၁၇၅။ သန္တိ ခေါပန မေ စုန္ဒ တေရသိ ဃေရာ ဘိက္ခူ သာဝကာတိ– ကား၊ သာရိပုတ္တ မောဂ္ဂလ္လာနာဒယော–အစရှိကုန်သော၊ ဃေရာ-ဃေရိဗြုတ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခူ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ ဘိက္ခုနိယောတိ-ကား၊ ဒေမာဃေရိ ဥပုလဝဏ္ဏ ဃေရိအာဒယော-ဒေမာဃေရိ ဥပုလဝဏ်ဃေရိ အစရှိသူတို့တည်း၊ ဥပါသကာသာဝကာ ဂိဟိ ဩဒါတဝတ္ထဝသနာ ဗြဟ္မစာရိနောတိ–ကား၊ စိတ္တာဟာပတိ ဟတ္ထက အာဠာဝကာဒယော – စိတ္တသူကြွယ်၊ ဟတ္ထကအာဠာဝက အစရှိသူတို့တည်း၊ ကာမဘောဂိနောတိ – ကား၊ စူဠသုခုသာဃတိ်ဏ္ဍိက မဟာသုခုသာဃတိ်ဏ္ဍိ ကာဒယော - စူဠသုခုသာဃတိ်၊ မဟာသုခုသာဃတိ်၊ စသူတို့တည်း၊ ဗြဟ္မစာရိနိယောတိ-ကား၊ နန္ဒမာတာဒယော - နန္ဒမာတာ (နန္ဒမိဒခ််) စသူတို့တည်း၊ ကာမဘောဂိနီယောတိ-ကား၊ ခုဇ္ဇုတ္တရာဒယော- ခုဇ္ဇုတ္တရာ စသူတို့တည်း။

အရိယသာဝကော ။ ။ သောတာပန် သကဒါဂါမ်များလည်း ထိုအကျင့်ကို ကျင့်လျှင် မြတ်စွာရှိ-ဘုပ် ဆိုရိုင်ရကားး အနာဂါမ်ကိုသာ မဖွင့်တော့ပဲ သောတာပန် သကဒါမ် အနာဂါမ် ဖြစ်သော အရိယာအားလုံးကို သိမ်းကြုံး၍ "မြတ်စွာရိယာဝါသံ ဝသမာနာ အရိယသာဝကာ"-ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။ [ဥပါသကာ မြတ်စွာရှိနောနာမ ဝိဇယသေတော အနာဂါမိနော၊ သောတာပန္နေ သကဒါဂါမိနေ၁ပိ တာဒိသာ (အနာဂါမ်များနည်းတူ ကျင့်လျှင်) တထာ (ထိုမြတ်စွာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များဟူ၍) ဝုစ္စန္တီတိ မြတ်စွာရိယဝါသံ ဝသမာနာ အရိယသာဝကာ ဇာစ္စေဝ ဝုတ္တိ– ဋီကာ။]

စူဠသုခုသာဃတိဏ္ဍိက။ ။ စူဠသုခုသာဃတိဏ်ကို ကာမဘောဂိစာရင်း၌ သွင်းထားသည်မှာ စဉ်းစားဖွယ်ဖြစ်၏။ ဓမ္မပဒ၊ ၌၊ ၂ ။ ၁၃၆။ (ဒေဝေါရောပနဝတ္ထု) ၌ အနာဂါမ် ဥပါသကာအဖြစ် ဇာတ္တရသည်၊ သူသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကိုယ်စား တိထ္ထိတို့အား တန်ခိုးပြရန် ခွင့်ပန်ခဲ့ဖူးလေသည်။

၁၇၆။ သမ္ဘာကာရ သမ္ဘန္ဒန္တိ – ကား၊ သမ္ဘကာရ္ဏ သမ္ဘန္ဒ် - အလံးစုံသော အကြောင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏၊ ဣဒမေဝ တန္တိ – ကား၊ ဣဒမေဝ ပြဟ္မစုရိယံ - ဤမြတ်သောအကျင့်ကိုသာ၊ [ဣဒမေဝဖြင့် ပြဟ္မစုရိယံကို စွဲ၊ တံ အနုဂ် မ၌ - ဟု ပြသည်။] ဣမ မေဝ ဓမ္မံ– ဤအဆုံးအမ တရားကိုသာ၊ သမ္မာ - ကောင်းစွာ၊ ၀ါ–ကောင်းသော၊ ဟေတုနာ-အကြောင်းဖြင့်၊ နယေန-နည်းဖြင့်၊ ၀ဒမာနော–ပြောဆိုလိုလေသော်၊ ၀ါ–ပြောဆိုလိုသူသည်၊ ၀ဒေယျ- ပြောဆိုရာ၏။ ဥဒကာ ဆုဒန္တိ-ကား၊ဥဒကောဒုတ်-ဟူ၍၊ (ပဒစ္ဆေဒေါ်ပုတ်ဖြတ်ရခြင်းသည်၊ ဟောဒုတိ၊) [ဥဒကာဆုဒ်ကို ဥဒကော+အဆုဒ်– ဟု ပုတ်ဖြတ်ဆင့်သည်။]

သဒ္ဒါကာရ သမ္ဘန္ဒံ ။ ။ သမ္ဘကာရ္ဏ အံ၁ကာရကို ကာရဏ ဟု–ဖွင့်၏၊ အဘိဓာန်(၉၀၂)၀ါထာလာ အနက်များကွင် ကာရဏအနက်တည်း၊ ထိုကာရဏများကို ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊အချုပ်မှာ-ဆရာ၏သမ္မာသမ္ဘုဖြစ်ခြင်း၊ဓမ္မ၏ သွားလာတတ်ဖြစ်ခြင်း၊ သဘဂတိုက ထိုဓမ္မ၌ မဂ္ဂသစ္စာကို သိခြင်း၊ ယင်းတို့အတွက် ပြဟ္မစရိယကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဟောပြီးဖြစ်ခြင်း၊ ဆရာက ရဏ္ဍသူစိရမဓိတ စံသော ဂုဏ်ရှိခြင်း၊ ထို့ဆရာ့၌ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်းသော ကြီး ၎ဏ် ၎ယ် အချယ်အမျိုးမျိုး ရှိသောဘိက္ခူ ဘိက္ခုနီ့ သဘဂများရှိခြင်း၊ ပြဟ္မစာရီ လူဝတ်ကြောင်းဥပါသိကာဓမ္မား ရှိခြင်း၊ ကာမဂေဘာဂီ လူဝတ်ကြောင် ဥပါသက ဥပါသိကာဓမ္မများ ရှိခြင်း၊ ထိုသဘဂနှစ်ပြဟ္မစရိယ၏ စည်ပင်မြန်ပွား လူသိများလျက် နတ်ပြည်ထိုင်အောင် ထင်ရှားခြင်းတည်း။

ဒ္ဒီကာ ။ ။ သမ္ဘကာရ္ဏ သမ္ဘန္ဒ်ဿ ယဏ္ဍကေဟိ ကာရဏေဟိ သမ္ဘန်နံ့မ ဟေတိ၊ ဟေဟိ သဒ္ဒေဟိ ကာရဏေဟိ သမ္ဘန် (ပဓံဝန်းကျင်မှ‌ရောက်)၊ သမ္ဘတ္တံ (ကောင်းစွာ ရောက်) ဥပဂတံ (ကပ်ရောက်) ပရိပုဏ္ဏံ (ပြည့်စုံ)။ [၌အဇ္ဈင်ဖြင့် သမ္ဘန္ဒ၏ "ပရိပုဏ္ဏအနက်" တောကြောင်းကို ပြသည်။] သမ္ဘဒဂတံ၀ါ (ကောင်းစွာ အစဉ်ရွှေးရွှေရောက်၍ ပြည့်စုံ) [၌အဇ္ဈင်ဖြင့် သမ္ဘန္ဒ၏ သမင်္ဂီအနက်ကို ပြသည်။]

မ့တ်ချက် ။ ။ ပရိပုဏ္ဏ ပြည့်စုံဟုရာ၌ " သမ္ဘန္ဒ် သာလိကေဒါရံ် ၈ပါးပင် ထိုနှင့်ပြည့်နေသော ၈ပါးခင်း" ဟုရာ၌ ကဲ့သို့ အဓိတ်အပိုင်း အားလုံးဖက်၌ ပြည့်နေခြင်းတည်း၊ သမ္ဘန္ဒ၀ဝတ (သမင်္ဂီ) ပြည့်စုံကား – " ပါတိမောက္ခ သံဝရေန ဥပေတော၊ဧေ၊သမ္ဘန္ဒ၁–ပါတိမောက္ခသံဝရနှင့်ပြည့်စုံ" ဟုရာ့်ကဲ့သို့ ထိုအရာဝတ္ထု ရှိခြင်းတည်း၊ [သီလနှင့်ပြည့်ရာ၌ တကိုယ်လုံး သီလနှင့်ချည်းပြည့်သည်မဟုတ် ၊ သမာဓိ ပညာ သဒ္ဓါ စိရိယ စသော တရားများနှင့် ကျန်အရာဝတ္ထု များလည်း ရှိသေးသည်။] ဖြန့်မာတို့က တို့ပရိပုဏ္ဏ သမင်္ဂီ ၂ - ဖျိုးလုံးကိုပင် " ပြည့်စုံ " ဟု ပြန်ကြသည်။ [သာရတ္ထ၊ ၁။ ၎၃၆။ ရူ။]

ဥဒကာ ဆုဒ်။ ။ ၌နေရာ၌ ပါဠိ အမျိုးမျိုးရှိသည်၊ ဃခုပါဠိတော် များ၌မူ "ဥဒကေဉ် ဆုဒ်" ဟု အဉ်ကထာ ပုဗ္ဗိတ်ပြီး သားအတိုင်း ရှိနေသည်၊ ဋီကာလည်း "ဥဒကာ ဆုဒ်" ဟုပင် ရှိသည်။

ပဿံ နေ ပဿတိတိ–ကား၊ ပဿန္တေ–ကြည့်သူသည်၊ ဝါ–ကြည့်ပါလျက်၊ နေ ပဿတိ–မမြင်၊ ကိရ – ၍၊ သော – ထို ဥဒက ရဲ့သဲ့သည်၊ ဣမံ ပဒုံ-ဤပြဿနာကို၊ မဟာဇနံ–များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ ပုစ္ဆိ–ပြီ၊ တေဟိ– ထို့ထို့လူတို့သည်၊ ဝါ–ထို့လူတို့က၊ အာဓရိယ-ဆရာ၊ နဇာနာမ- အဖြေကို မသိပါကုန်၊ နေ၁–အက္ခရန်ပ်တို့အား၊ ကထေဟိ–ပြောပြပါ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တော–ပြောဆို အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သော–ထို့ဥဒက ရဲ့သဲ့သည်၊ အာဟ– ပြီ (ကိ်)၊ အယံ ပဥ္ဟော– သည်၊ ဂမ္ဘီရော– နက်နဲ၏၊ အာဟာရသပ္ပါယေ၁ - လျှောက်ပတ်သော အာဟာရသည်၊ သတိ - ဖြစ်လေသော်၊ (ရလသော်)၊ ထောက် - အနည်းငယ်၊ စိန္တေတွာ - ဝဲ့်းစား၍၊ ကထေတုံ - ပြောခြင်းငှါ၊ (ဖြေခြင်းငှါ)၊ သက္ကာ - စွမ်းနိုင်ရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ။

တတော–ထို့မှနောက်၌၊ တေဟိ-ထို့လူတို့သည်၊ စတ္တာရော မာသေ–၄ လထို့ ပဘ်လုံး၊ မဟာသက္ကာရေ–ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရကို့၊ ကတေ–ပြုအပ်ပြီးသော်၊ တံ ပဥ္ဟံ-ကို၊ ကထေန္တေ၁–ပြော်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကိဉ္စ ပဿံ နပဿတီတိ အာဒိ - ကိဉ္စ ပဿံ နပဿတိ အစရှိသော စကားကို၊ (အာဘယ်အရာကို ကြည့်ပါလျက် မမြင်သနည်း အစရှိသောစကားကို)၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထို့ကိဉ္စ ပဿံ နပဿတိ အစရှိသော စကား-ရပ်၌၊ သာဓု နိသီတဿာတိ - ကား၊ သုဋ္ဌု – ကောင်းစွာ၊ နိသီတဿ-သွေးအပ်ပြီးသော၊ တိခိဏဿ- ထက်သော၊ သုနိသိတ ခုရဿ-ကောင်းစွာသွေးအပ်သော သင်ဓုန်း၏၊(ဒါးငယ်၏)၊တလံ-အပြင်သည်၊ ပညာယတိ ကိရ - ထင်ရှားဆတဲ့၊ ဓာရု - သင်ဓုန်းသွားးသည်၊ နပညာယတိ (ကိရ)- မထင်ရှားဖူးတဲ့၊ ကွတိ အယံ- ကား၊ ကွေ-ဤ သာဓု နိသိတဿ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထော–တည်း။

သောကိရ။ ။ပဇေသဿ (တစိတ် တပိုင်းကိုသာ သိသော) ဥဒကရသွေးသည် မိမိပညာထက် မြတ်ပုံကိုပြခြင်းငှါ အနိယျာနိက အနှက်၌ ယှဉ်စပ်သုံးစွဲထားအပ်သော ပဇော်ဆန်သော စကားကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက သမ္ဗဿဖြစ်တော်မူသည့်အတွက် နိယျာနိက အနှက်၌ ယှဉ်စပ်သုံးစွဲ၍ ပြတော်မူခြင်းငှါ "ဥဒကော သုဝဲ" အစရှိသောစကားကို ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူထားသည်–ဟု ပြလို၍ "သော ကိရ" စသည်ဖြင့်။

ဆုန္ဒနိသိတ ဿ ။ ။သွာဒိ သိဓောတ်သည် " တေဇ- ထက်နဲအောင်သွေးခြင်း " အနှက်ကိုဟော၏၊ ထိုသို့ ထက်အောင်သွေးထားသဖြင့် ထက်နေရကား "တိခိဏဿ" ဟု ဆွဲသည်။

ပဿံ နပဿတိ။ ။ဥဒကရသွေး၏ဆိုလိုရင်းမှာ အလွန်ထက်အောင် သွေးထား အပ်သော သင်ဓုန်းဖါး အမြင်ငိုးပုံသဏ္ဌာန်ကိုသာ မြင်၌ အသွားကိုမြင်- ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်မှာ အလုံးစုံသော အခြင်းအရာနှင့် ပြည့်စုံသော မြတ်စွာဘုရား ကြည့်သောသူသည် နှတ်ပပယ်စရာတွေများမှုန်၍ ဖြည့်စွက်ရာကိုပင် မမြင်ဟု-ဆိုလိုသည်၊ [အကျယ်ကို ပါဠိတော်၌]။

သင်္ဂါယိတမ္ဗဓမ္မာဒိအဖွင့်

၁၇၇။ သင်္မ သမာဂမ္မာတိ-ကား၊ သင်္ဂန္ဓာ-ကော်င်းစွာဆော့ကြ၍၊ သမာဂန္ဓာ-ကောင်းစွာလာ၍၊ အတ္ထေန အတ္ထံ ဗျူဟေန ဗျူဟန္တိ - ကား၊ အတ္ထေန - အနှက်နှင့်၊ သဟ-တကူ၊ အတ္ထံ-ကို၊ ဗျူဟေနဝိ-သဒ္ဒါ နှင့်လည်း၊ သဟ-တကူ၊ ဗျူဟန်-ကို၊ သမာနေန္တေတိ-ညီမျှသည်ကို ပြုကုန်လျက်၊ ဝါ-ညှိနှိုင်းကုန်လျက်၊ (သင်္ဂါယိတမ္ဗံ၊ နံ ဝိဝဓိတမ္ဗံ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) [ပါဠိတော်၌ ''သမ္မေဟေ- အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်ပဝိ'' ဟု ကထာဒေါ်ပြီးဖြစ်၍ '' သမာနေန္တေတိ - ကုန်လျက်''ဟု အနက်ဆိုသည်။] ဣတိ အတ္ထော- နက်၊ သင်္ဂါယိတမ္ဗန္တိ - ကား၊ ဝါစေတမ္ဗံ-သူတပါးတို့အား၊ ဆိုစေထိုက်၏။ ဝါ-ပို့ချထိုက်၏။ သင်္ဂျာယိတမ္ဗံ

သင်္မ္မ္မ

(သင်္ဂျယိတဗ္ဗံ)-သရဏ္ဏာယ် ထိုက်၏။(ရွှတ်ဆိုထိုက်၏)။ ယထယိဒံ ပြဟ္မစရိယန်္တိ-ကား။ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် (ရွှတ်ဆိုအပ်သော်)။ သကလံ-အလုံးစုံသော၊ ဣဒံ သာသနပြဟ္မစရိယံ-ဤသာသနဗြဟ္မစရိယသည်၊(အဒ္ဓနိယံ-ရွှည်သောကာသသို့ဖြစ်သည်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ-ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်းရှိသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏ ဟုပါဠိတော်၌စပ်။)

၁၇၈။ တတြေစတိ-ကား၊ တတြ သံဃမဇ္ဈေ - ထို သံဃာ့အလယ်၌၊ ဝါ-နှည်း၊ တဿ - ထို ရဟန်း၏၊ ဝါ - သည်၊ ဘာသိတေ - ဟောအပ်သော အနက်သဒ္ဒါ၌၊(ဧ-ဤအကြံသည်၊ ဧ စေ အဿ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊[တတြ-ထိုသံဃာ့အလယ်၌၊ ဝါ - ထိုရဟန်း ဟောအပ်သော အနက်သဒ္ဒါ၌-ဟု ပါဠိတော်၌ပေးပါ၊] အတ္ထဒ္ဒဒေ မိစ္ဆာ ဂဏှဘိ၊ ဗျဉ္ဇနဒန်ပ မိစ္ဆာ ရောပေတိဘိ - ကား၊ ''စတ္တာရောဏော သတိပဋ္ဌာန''တိစတ္တာ-ဟူသောဤပါဠိ၌(ဤသဒ္ဒါ၌)၊အာရမ္ဓဏ်-အာရုံသည်၊ သတိပဋ္ဌာန - မည်၏၊ ကွတိ- သို့၊ အတ္ထ-ကို၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ သတိပဋ္ဌာနဓိတိ-ဟူ၍၊ ဗျဉ္ဇနဲ-ကို၊ ရောပေဘိ-တက်ရောက်စေ၏။ ဝါ-တစ်၏။

ဤမဃာ နုခေါ အာဝုသော အတ္ထဿာတိ-ကား၊ သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထဿ-သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာန်ဟူသော ဤအနက်၏၊ စတ္တာရောဏ သတိပဋ္ဌာနာတိ-စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဟူကုန်သော၊ ဤမာနိ-ဤပုဒ်တို့သည်၊ ဗျဉ္ဇနာနာကိ ံ နိဒ္ဒေ - သဒ္ဒါတို့လော၊ ဥဒါဟု - သို့မဟုတ်၊ စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိတိ-စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိဟူကုန်သော၊ တောနိဝါ-ဤပုဒ်တို့သည်လည်း၊ ဗျဉ္ဇနာနိ

အတ္ထဒ္ဒေ မိစ္ဆာ ဂဏှာတိ။ ။အနက်ကို မှားသောအားဖြင့် ယူပုံ, သဒ္ဒါဂို့ မှားသောအားဖြင့် တင်ပုံ အခြင်းအရာကို ပြလိုရှိ၍ '' စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ '' တိစသည်ဖြင့်၊ [ပါဠိတော်ကြည့်ပါ။] ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက '' စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ '' ဟုဟောကြောင်းမူထား၏၊ ဤရဟန်းက ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တဓမ္မမှာ၌သော အာရုံ၄ ပါးကို သတိပဋ္ဌာန် ဟု ယူဆ၏၊ သတိကို မယူ၊ ဤသို့ အနက်အရကောက် လွဲနေသည်။ [အာရမ္ဓဏ်သတိပဋ္ဌာနန္တိ ဂဏှာတိ၊ နသတိယေဝ သတိပဋ္ဌာန်း-ဋီကာ။]

ဗျဉ္ဇနာနိစ မိစ္ဆာ ရောပေတိ ။ ။ သို့၏ အယူအဆအတိုင်း အာရုံ ၄ မျိုးခွင် လိုက်သျောအောင် ''စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ'' ဟု ပုံလိန်ဖြင့် မယုံးပဲ ''စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ''ဟု နှုပ်လိန်ဖြင့် စကားလုံးသုံးလိုသည်။ [သတိပဋ္ဌာနာနိတိ ဗျဉ္ဇနဲ ရောပေတိ တသ္မိ' အတ္ထေ (ထိုအာရုံ၊ဟူသောအနက်၌)၊ နသတိပဋ္ဌာနာတိ၊- ဋီကာ။]

အ ချုပ်မှာ ။ ။စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာဟူသောတရားဌ သတိသာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု မယုံပဲ, အာရုံသည် သတိပဋ္ဌာန်မည်၏ဟု အနက်ကို လွဲမှားစွာယူ၏၊သဒ္ဒါကိုလည်း ''သတိပဋ္ဌာနာ''ဟု ပုံလိန်ဖြင့်မယုံးပဲ ''သတိပဋ္ဌာနာနိ''ဟု နှုပ်လိန်ဖြင့်သုံးသည်။

(ကိ ံ နုခေါ်) - တို့လော၊ ကတမာနိ ဩပါယိကတရာနိတိ - ကား။ ဣမဿ အတ္ထာယ– သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာနံဟူသော ဤအနက်၏၊ ကတမာနိ ဗျဥ္ဇနာနိ- အဘယ်သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဥပယန္တုတရာနိ - သာ၍ ဆင်မြတ်ကုန်သနည်း၊ အလ္လီန တရာနိ–သာ၍ ကပ်ရောက်ကုန်သနည်း၊ ဝါ- သာ၍ ပြေပြစ်ကုန်သနည်း။

ဣမေသဉ္စ ဗျဥ္ဇနာနန္တိ - ကား၊ "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"တိ ဗျဥ္ဇနာနံ- စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဟူသော သဒ္ဒါတို့၏၊ "သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာန"ဤ– သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာန် ဟူသော၊ အယံ - ဤအနက်သည်၊ အတ္ထော ကိ ံ နုခေါ်-အနက်လော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ "အာရမဏ် သတိပဋ္ဌာန"ဤ– သော-ဤအနက်သည်၊အတ္ထော(ကိ ံ နုခေါ်)-လော၊ ဤတိ-ဤသို့မေးထိုက်၏၊ [ပါဠိတော်မှ "ဝစနီယော အုဿ" ကို ယူ၍ အနက်ပေးသည်] ဣမဿ ခေါ အာဝုသော အတ္ထဿာဘိ - ကား၊ "အာရမဏ် သတိပဋ္ဌာန"ဤ– ဣမဿ အတ္ထာယ-"အာရမဏ် သတိပဋ္ဌာန်"ဟူသော ဤအနက်၏၊ (ဣမာနေဝဗျဥ္ဇနာနိ ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။

ယာ ဧစဝ ဇတာနီတိ–ကား၊ ယာနိဧစဝ ဇတာနိ–အကြင်သဒ္ဒါတို့ကိုသာ၊ ("စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ" ဟူသော အကြင်သဒ္ဒါတို့ကိုသာ)၊ မယာ-သည်၊ ဝုတ္တာနိ-ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ယာ ဧစဝ ဧသောတိ-ကား၊ ယောဧစဝ ဧသ– အကြင် အနက်ကိုသာ၊ ("အာရမဏ် သတိပဋ္ဌာန်" ဟူသော အကြင်အနက်ကိုသာ)၊ မယာ–သည်၊ဝုတ္တော-အပ်ပြီ၊သော နေဝ ဉဿဒေတမ္ပေါတိ–ကား၊ တုမှေဟိ-

---

ဩမဂါဃိကတရာနိ။ ။သတိယေဝ သတိပဋ္ဌာန် (သတိသည်သာ သတိပဋ္ဌာန်မည်၏) ဟူသော အနက်၌ "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ" ဟူသော ပုဒ်လိုသဒ္ဒါ၊ "စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ" ဟူသော နပုလ္လိင်သဒ္ဒါ ၂ မျိုးတွင် အဘယ်သဒ္ဒါ၌ သင့်လျော်သနည်းဟု ထိုရဟန်းအား ဧမးရမည်။ [ဉပယန္တတရာနိတိ ယုတ္တတရာနိ၊ အလ္လီန တရာနိတိ သိလိဋ္ဌတရေနိ၊– ဋီကာ။]

ယာ ဧစဝ ဇတာနိ။ ။ယောဧစဝဟူသောဖွဲ့သည် တောနိခွင့် လိန်ဟူရာ၌ဤဖြစ်၏၊ ဤ၌ကြောင့် "ယာနိဧစဝ"ဟု နပုလ္လိင်မှ "ယောဧစဝ"ဟု ဣတ္ထိလိင် သို့ပြောင်းခဲ့သော လိင်ဝိပလ္လာသတည်း၊ တနည်း- ယာနိမှ ယောဝိတက်၏ ကာရိယ နိကိုချောထားသော ဝိဘင်္ဂလောပတည်း၊ ထို ယာနိဧစဝ တောနိဖြင့် စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိကို ခွဲပါ၊ ထို ဖွဲ့ခ်က်ကား၊ ကြားနာဖြစ်သော ပါဠိသေသကိုပြုလိုသို့ "မယာ ဝုတ္တာနိ" ဟု ဖွင့်သည်။ [ယာ ဧစဝါတိ လိင်ဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ၊ ဝိဘင်္ဂိလောပေန ဝါ၊- ဋီကာ။]

ယာ ဧစဝ ဧသော။ ။"ယောဧစဝ ဧသ"ဟု ဖွင့်ဆဖြင့် ယာသည် ဧသောနှင့် လိန်တူရေး၍၊ ထို့ကြောင့် "ယော ဧဝ" ဟု ပုလ္လိင်ဩဒန်ဆိုလိုလျက် "ယာ ဧစဝ" ဟု ဣတ္ထိလိင်ဩဒန်ဖြင့်သွန်းပြသားသည်၊ ထိုပုဒ်ဘို့ဩဒ်ဟူသော အဆွေးကိုဒွဲ၊ မယာဝုတ္တောဟု ပါဠိတော်၌ ပါဠိသေသ ထည့်ပ၏။ [ပုနယာ ဧဝါတိလိင်ဝိပလ္လာဒေသနေဝ နိဒ္ဒေသော၊–ဋီကာ။]

တို့သည်၊ တာ၁-ရွေးဦးစွာ၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ အတ္ထေ၁ – အနက်၌လည်း ကောင်း၊ သမ္မာ- စွာ၊ ဗျာဠနေန – သဒ္ဒါ၌လည်းကောင်း၊ ဌာတဗ္ဗံ- တည်ထာ၏၊ ပန-ဗျတိရိုက်ကား၊ သော - ထို တဆုံးဟောသော ရဟန်းကို၊ နေ၀ ဉဿဒေတဗ္ဗော-မချိုးမဖြောက်ထိုက်၊ [သူဏ်ဆကားက အလွဲအချော် ဖြစ်နေသောကြောင့် သူ့ကို မချိုးမမှဲမ်းထိုက်။] နှ အပသာဒေတဗ္ဗော – မကြိမ်းမောင်းထိုက်။

သညာပေတမ္ဗောတိ-ကား၊ ဇာနာပေတမ္ဗော-သိစေထိုက်၏၊ [ထိုရဟန်းအား ကောင်းမွန်စွာ နားလည်အောင် အေးအေးဆေးဆေး ပြောပြပါ - ဟူလို။] တဿ အတ္ထဿဒတိ-ကား၊ ''သတိယေ၀ သတိပဋ္ဌာန'' ဆို အတ္ထဿ- သတိယေ၀ သတိပဋ္ဌာန် ဟူသော အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ တေသဉ္စ ဗျာဠနဉနဿ်ဆို- ကား၊ သတိပဋ္ဌာနာဒိ ဗျာဠနဉနံ – သတိပဋ္ဌာန ဟူသော သဒ္ဒါတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ နိသဒ္ဒိယာတိ- ကား၊ နိသာမနတ္ထံ- ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုခြင်းအကျိုးငှ ါ၊ ဓာရဏတ္ထံ-ဆောင်ခြင်း မှတ်ခြင်းအကျိုးငှ ါ၊ (သညာပေတမ္ဗော-၌စပ်) ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊ သမ္ဗ၀ါရေသု-ထို့၌၊ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတမ္ဗော-ထိုက်၏။

၁၈၁။ တာဒိသန္တိ-ကား၊ တာဒိသာ-သင်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ (သင်္ဃံ ဖြစ်သော)၊ အတ္ထုပေတန္တိ- ကား၊ အတ္ထေန – အနက်အားဖြင့်၊ ဥပေတံ– ကပ်၍ သိတတ်သော၊ အတ္ထဿ – အနက်ကို၊ ပိညာတာရံ – သိတတ်သော၊

ဥဿာဒေတဗ္ဗော။ ။ရုရာဒိ သဒ္ဒေတိ (၃) ဥပသာရကြောင့် ''မြှောက်ခြင်း'' အနက်ဟော။ [နေ၀ ဉဿာဒေတဗ္ဗောတိ နှ ဥဉ္ဉံသေတဗ္ဗော ဝိရုဇ္ဈိတွာ ၀ုတ္တဟ္တာ။] အပဇ္ဇနရိုရာဒို့ ''ကြိမ်းမောင်းခြိမ်းခြောက်ခြင်း'' အနက်ကို ဟော၏။ [အပ သာဒေတဗ္ဗောတိ နှ သန္တဇ္ဇေတဗ္ဗော ဝိ၀ါဒရိုဟရဏတ္ထံ၊–ဋီကာ။]

နိ ဿ ဒ္ဓိ ယာ။ ။နိ+သမုဓာတ်+တိ၊သမုဓာတ်သည် နိ ရှေးရှိလျှင်'' ဒဿန–ကြည့်ရှုခြင်း'' အနက်ကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်ရှုတတ်သားခြင်းကိုယူ၊ထို့ကြောင့် ''ဓာရဏတ္ထံ'' ဟု ဖွင့်သည်။ [ဓာရဏတ္ထဉ္စိ ဥပဓာရဏတ္ထံသဋ္ဌကွဏတ္ထံ၊–ဋီကာ။]

အတ္ထုဓေတံ။ ။[အတ္ထ+ဥပေတံ။] အဓိပရိတေန အတ္ထေန ဥပေတံ၊ တံ''အဃ မေတ္တာအတ္ထော''တိ (၌)ကား ဤပါဋိဠိ အနက်တည်းဟု) ဥပေစ ပရိဇာနိတွာ ဒြတံ၊– ဋီကာ၊ ဤဋီကာကိုကြည့်၍ ဥပေတံ-၌ ဥပ+ဓုဓာတ်+တပစ္စည်းတည်း၊ ဥပသည် ဥပစ္ဆေ (ကပ်၍) အနက်ဟော, ဓုဓာတ်သည် မှဒွိ (သိခြင်း) အနက်ဟော, တ ပစ္စည်းသည် ကတ္တားဟော-ဟု မှတ်ပါ၊ အနက်အားဖြင့် '' ကပ်၍ သိတတ် '' ဟူရာ၌ '' အနက်ကို သိသူ''ဟု ဥစ့ကကို ပြုပြိ၍ '' အတ္ထဿ ပိညာတာရံ ''-ဟု ဖွင့်သည်၊ အတ္ထဿသည် ပိညာတာရံ-၏ ဆဋ္ဌီက်၊ ပိညာတာရံ-၌ တုပစ္စည်း။ [တဓာ ရူပေါစ တဿ (ထို အနက်ကို) မုဋ္ဌိတာ နာမ (သိသူမည်သည်) ဟောတိတိအာဟ '' အတ္ထဿ ပိညာတာရ''န္တိ၊– ဋီကာ။] ဗျာဠနပေတံ –၌လည်း နည်းတူသိ။

ဗျူဥုန္ဒပေတ္တန်–ကား၊ ဗျာဠုသေဟိ–သဒ္ဒါတို့ဖြင့်၊ ဥပေတံ - သော၊ ဗျူဠုန်ခန်–တို့ကို၊ ဝိညာတာရံ–သော၊ (သဠာယတနဒီ - ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်.)၊ ဧဝံ–သို့၊ တေ ဘိက္ခူ-ဤရဟန်းကို၊ (အနက်ကိုလည်း အမှန်အတိုင်းယူ, ဘဒ္ဒါတို့ကိုလည်း အမှန်အတိုင်း တင်၍ တရားဟောသော ထိုဂုဟ်းကို)၊ ပသံသထ–ချီးမွမ်းကြကုန်လော၊ ဟိ-ချီးမွမ်းသင့်၏၊ သော သိက္ခု-သည်, တုမှာကံ-တို့၏ (အတွက်)၊ သာဝကော နာမ–သာဝကမည်သည်၊ န–မဟုတ်၊ စုန္ဒ၊ ဧသ–ဤရဟန်းသည်၊ (တုမှာကံ-တို့၏ အတွက်)၊ ဗုဒ္ဓေါနာမ–ဗုဒ္ဓမည်၏၊ ဣတိ–ဤကား ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း၊ [ဗုဒ္ဓမြတ်စွာက ဤသို့ မိန့်တော်မူလိုသည်–ဟူလို။]ဣတိ-သို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဗဟုဇနံ-များစွာကြားနာအပ်ပြီးသော ဗဟုဇနနရိန္ဒါသော၊ ဝါ–များစွာ ကြားနာအပ်ပြီးသော သုတ္တ ဂေယျ စသည်ရှိသော၊ ဘိက္ခူ – ကို၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ ဌာနေ–အရာ၌၊ ဌပေသိ–ထားတော်မူပြီ။

ပစ္စယာနုညာတကာရဏာဒိအဖွင့်

၁၈၂။ ဣဒါနိ-၌၊ တတောဝိ–ထို့ ထက်လည်း၊ (ဣ၊ ပန စုန္ဒ သတ္ထာဝ လောကေ ဥဒပါဒိ–အာရဒ္ဓိသော ဒေသနာထက်လည်း)၊[ရှေးနိုဿယ-၌ တမ္ပိ၊ စွဲ၏။] ဥတ္တာရိကရံ-သာ၍ လှန်မြတ်သော၊ ဝါ–သာ၍ ထူးကဲသော၊ ဒေသနံ-ကို၊

၁သော ဟိ။ ။ဧဝံ ဒေါ ဘိက္ခူ-၌ ဧဝံဖြင့် ပါဠိတော်၌ လာသော ''လာဘာနော အာဝုသော၁ သုလဒ္ဓံနော အာဝုသော'' စသော ချီးမွမ်းပုံအခြင်းအရာကို ညွှန်ပြသည်၊ ထိုရဟန်းအား ချီးမွမ်းထိုက်ပုံကို ပြလိုရှိ၍ ''ဧသော ဟိ'' စသည်မိန့်၊ [ဗုဒ္ဓါနိသာ ပသံသ ဘာဝံ ဒဿေတုံ ''ဧသော ဟိ'' တိအာဒိ ဝုတ္တံ၊ – ဋီကာ။] ပသံသဘာဝံ ဒဿရာဒ္ဓံ '' ပါသံသဘာဝ်''ဟု ပါဠိ ဒီဃဖြင့် ရှိသင့်သည်၊ ပါဠိတော်၌လည်း ''ပါသံဧသော''ဟု သုံးစွဲပုံကို သတိပြုပါ။ [ဤ ပါဠိတော် ၉၀၊ ၉၉၊ စသည်း။]

ဗုဒ္ဓေါနာမ ဧသေ။ ။သောဟိ ပရိယတ္တိမွသ သတ္ထုကိစ္စကရဏတော (ဆရာ၏ ကိစ္စကို ပြုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) တတ္ထ စ (ထိုပရိယတ္တိမွန့်လည်း) အဿ- (ထို ရဟန်း၏၊) သမ္မဒေဝ အဝဋ္ဌိတဘာဝတော (စွဲမြဲရာတည်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) ''ဗုဒ္ဓေါ နာမ ဧသော''တိ ဝုတ္တော၊ - ဋီကာ။

အဏ္ဍကေန ဌာနေ ဌပေသိ။ ''လာဘာ ခေနာ''တိ အာဒိနာမ အဿ (ထို ရဟန်း၏) (ဘဂဝ-၌ပင်) ဘိက္ခူနံ ပိယဝရဘာဝံ (ရဟန်းတို့က ချစ်ခင်လေးစားအပ် သူဖာသာဖြင်ကို- ချစ်ခင်လေးစားပုံကို) ဝိဘာဝေန္တေန (ထင်ရှားစေလျက်) သတ္ထာ တံ အတ္ထနော ဌာနေ ဌပေသီတိ ဝုတ္တောဒါ-ဋီကာ။

တဓောဒိ ဥတ္တရိတရံ။ ။ [ပါဠိတော် ကြည့်ပါ။] ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ''ဤ ပန ဝုန္ဒ သတ္ထာ ဓ ဟောဘိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ (ပုဗ်ခဉ် ၁၆ဂ) '' စသည်ဖြင့် နိယျနိက သာသနာကို ပြတော်မူ၏၊ ထိုနောက် ''ဤ ဝုန္ဒ သတ္ထာဝ ဧလောကေ ဥပဒါဒိ (ပုဗ်ခဉ်

ဝေနေ့ဆွေဒ-တိုးပွားစေလိုတော်မူသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ နဝေါအဟ် စုန္ဒာတိ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္တ - ထို နဝေါအဟ် စုန္ဒ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဒိဋ္ဌ ဓမ္မိကာ - မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝ ါနံ့ပမ - အာသဝတို့မည်သည်၊ လူလောကေ - ဤလောကဘဏ္ဍာ၊ (ဤ) ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌)၊ ပစ္စယဟေတု-ပစ္စည်း ၄-ပါးဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-ပစ္စည်း ၄-ပါး၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကာ - ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သော၊ (ပစ္စည်း ၄ - ပါးကို ရှာခြင်း , သုံးဆောင်ခံစားခြင်းကြောင့် ဖြစ်လတ္တံ့ကုန်သော)၊ အာသဝါ - အာသဝတို့တည်း၊ (ကာမာသဝ စသည်မျှားတည်း)၊ သမ္မထုယိကာ - တမလွန် ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါနံ့ပမ - တို့မည်သည်၊ ပရလောကေ-- နောက်လောကဘဏ္ဍာ၊ (နောက်ဘဝ၌)၊ ဘဏ္ဍနကဟေတု-ငြင်းခုံခြင်း ဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊(တရားမမွေနှင့်စပ်၍ ငြင်းရ ခုံရ သင်္ကာဖြတ်ရခြင်း စသောအကြောင်းကြောင့်)၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကာ-ကုန်သော၊ အာသဝါ-တို့တည်း။

သံဝဏုယာတိ-ကား၊ ယထာ--အကြင်အခြင်းအရာအား၊ဖြင့် (စောင့်စည်း အပ်သော်) ဝါ-အကြင် အခြင်းအရာအား၊ဖြင့် (ပိတ်ဆို့ အပ်သော်)၊ တေ--ထို အာသဝေါတရာတို့သည်၊ နပဓိသန္ဓိ--စိတ်အစဉ်သို့ မဝပ်လာကုန်၊ စေ--ဤ အခြင်းအရာအား၊ဖြင့်၊ ပိဒဟနာယ-ပိတ်ဆို့ခြင်းငှ့်၊ (ခမ်းဒေသေမိ - ဟု ပါဠိ

---

၁၀၇)"စသည်ဖြင့် ဒိဃုနခိကသာသနာ၌ ကောင်းစွာ ကျင့်သော အမျိုးကောင်းသား ရဟန်းအား ချီးမွမ်းခြင်း၏ အစွမ်း၊ဖြင့် ဒေသနာကို တိုးပွားစေတော်မူခဲ့၏၊ ယနုတဓန် ထို ဒေသနာထက်ဟင် ဆက်လက် တိုးပွားစေလိုတော်မူ၍ "နဝေါ အဟံ စုန္ဒ"စသော စကားကို မိန့်တော်မူသည်၊ ထို့ကြောင့် "တဿာပိ ဥဇ္ဇုရိတရံ ဒေသေ ဝေနေ့ဇ္ဈေ" ဟု ဆိုသည်။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိက အာသဝတို့ကို ပယ်ရန် ဟောတော်မူပုံ ။ ။ ဇုရ ဘိက္ခဝေ အရိယ သာဝကော မိစ္ဆာအာဇီဝံ (မှားသောအာဇီဖြင့် အသက်မွေးမှု) ပဟာယ သမ္မာ အာဇီဝေန ဇီဝိတံ ကပ္ပေတိ (သံ၊ ၃။ ၈) ဟု လည်းကောင်း, ဇုရ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော ဇီဝရံ ပဋိသေဝတိ (ဓ၊ ၁။ ၁၂။ အံ၊ ၂၊ ၃၄၁) စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း သမ္မာပဋိပတ်ကို ညွှန်ပြတော်မူသော ဖြတ်စွာဘုရားသည် ဒိဋ္ဌ ဓမ္မိက အာသဝတို့ကို ပယ်ဖျောက်ရန် တရားဟောတော်မူသည် မည်၏။

သမ္ပရာယိက အာသဝတို့ကိုပယ်ရန် ဟောတော်ပုံ ။ ။ ဘိက္ခုတို့ သင်တို့ ထည်းက ရုပ်နှင့်တပါးသည် ပါဠိတော်၏အနက်နှင့် သဒ္ဒါကို လွဲမှားစွာဃူလျှင် သူ့ တို့ ချီးလဲ မချီးမွမ်းနှင့်, ကြိမ်းလဲ မကြိမ်းမောင်းနှင့် မှန်ကန်သော အနက်ကို မှတ်နိုင်ဖို့ရန် ကောင်းစွာ နားလည်အောင် ပြောပြပါဟု ပရိယတ္တိမွမွေ့၌ အယူမှားနေသူတို့ကိုသာ သမ္မာပဋိပတ်၌ တိုက်တွန်းတော်မူသည်၊ တရားမွေနှင့်စပ်၍ ငြင်းခုံမှု စသည်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အာသဝေါတို့ကို တားဆီးဖို့ရာ တရားဟောရာ ရောက်ခဲ့အောင် ကြိုးစားရမည်။

တော်၌စပ်)၊ ပဋိသာဒာယသာတိ-- ကား၊ မူလ သာတေန -- အကြောင်းရင်းကို ပယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ပဋိဟနနဿ - ပယ်ခြင်းငှ၊ (ဓမ္မဒေသေမိ - ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ အလံ ဝေါ တံ ယာဝနေဝ သီတသာ ပဋိသာဒာယသာတိ-ကား၊ တံ--ထို သက်နိုးသည်၊ (ဇါဘုရားဥဒ္ဒေါပြုတော်မူအပ်သော ထို သက်နိုးသည်)၊ တုမှာကံ-- သင်တို့၏၊ သီတသာ - အအေးကို၊ ပဋိသာဒာယ-ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှ၊ သမတ္တံ-စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ--ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ-ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ ယဒိ စီဝရံ - ကို၊ ဝေါ-တို့အား၊ မယာ-သည်၊ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ - ထိုသက်နိုးကို၊ ပါရုပိတုဘာ-ရုံ၍၊ (ရန်း၍) ဒပုံဝါ — ထောင်လွှားခြင်းကို လည်းကောင်း၊ မဲနှံဝါ- မဲနှံမခြင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ကုရုမာနာ - ပြုကုန်လျက်၊ ဗိဟရိဿထ - နေကြလိမ့်မည်၊ ဣတိ -- ဤသို့ ရည်ရွယ်၍၊ နှ အနုညာတံ-ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သည် မဟုတ်။

ပန-အဟုတ်ကား၊ တံ-ကို၊ ပါရုပိတုဘာ-၍၊ သီတပဋိသာဘာဒီနိ-အအေးကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္ဘာ-၍၊ သုခံ-စွာ၊ သမဏ ခမ္မံ - ရဟန်း တရားကို၊ ယောနိသော-သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရံ - နှလုံး သွင်းမှုကို၊ ကရိဿထ -- ပြုကြလိမ့်မည်၊ ဣတိ--ဤသို့ ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ အနုညာတံ-အပ်ပြီ၊ (ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ)၊ [ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ--ဟူသော အမေးကို ဖြေသည်။] စ -- ဆက်၊ ဣဒမတ္ထိကတံ ဧဝ -- ဤ အကျိုးရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ ဥပါဒါယ-အကြောင်းပြု၍၊ စီဝရံ-ကို၊ (အနုညာတံ)ယထာ-ခွင့်ပြုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ပိဏ္ဍပါတာဒယောပိ-ဆွမ်း အစရှိသည် တို့ကိုလည်း၊ (အနုညာတာ)၊

ဣဒမတ္ထိကတာ။ ။[ဣဒံ+အတ္ထ+ဣက+တာ။] ယထာစ စီဝရံ စဇ္ဇသာဝါကျို့ "ဣဒမတ္ထိကတံ ဥပါဒါယ"--ဟုဝါဠိသေသထည့်၍ အနက်ပေးရန် ဋီကာဒွင့်၏၊ ထိုဣဒ မတ္ထိကတံ ဥပါဒါယ-ဖြင့်"သီတပဋိဃာတာဒီနိ ကတ္ဘာ သုခံ သမဏဓမ္မံ ယောနိသော မနသိကာရံ ကရိဿထ"ကို အကျဉ်းချုပ်ထားသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဣဒ မတ္ထိကတံ-အချင်းစသည်ကို ပယ်ဖျောက်၍ ရဟန်းတရားကို ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းနိုင်ခြင်းအကျိုး ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုသာ" ဟု အနက်ပေးရသည်။

တနည်း။ ။ဣဒမတ္ထိတန္တိ ဣမသ္မာ ကလျာဏပုဒ္ဓိပတ္တိယာ အတ္ထိကဘာဝံ၊ ဣမိနာ ဝါ ပိဏ္ဍပါတမတ္ထေန အတ္ထိကဘာဝံ -- ဟူသော အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၀၀, ကို ကြည့်၍ "ဣဒမတ္ထိကတံ-၍ကောင်းဖြတ်သော အကျင့်ဖြင့် အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုသာ၊ ဝါ-၍သက်နိုးစသော ပစ္စည်းမျှဖြင့် အကျိုးရှိသူ၏ အဖြစ်မျှကိုသာ"၍ဆိုလည်း ပေးနိုင်သည်၊ တနည်း-"ဣမေဟိ ကုသလမူလေဟိ အတ္ထိ ဣဒမတ္ထိ၊ ယေန ဉာဏေန ၊ပေ ၊တံ ဉာဏံ ဣဒမတ္ထိတာ၊-ဝိသဋ္ဌိ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၅၀, ကို ကြည့်၍ "ဣဒမတ္ထိကတံ-၍ ကုသိုလ် တရားဟိုဖြင့် အလိုရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဉာဏ်ကိုသာ"ဟုလည်း ပေးနိုင်သည်။

ပန-ဆက်၊ ထွေ - ဤ အလံ ဝေါ် တံ ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယ အစ ရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အနုပဒဝတ္ထုနှာ- အစပြုဖြစ်သော ပုဗ္ဗတ္ထိ၏ အဖွင့်ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂ-၌၊ ဝုတ္တာနုယေနေဝ – ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတမ္ဗာ-ထိုက်၏။

သုခလွ်ကာနုယောဂါဖြစ် အဖွင့်

၁၈၃။ သုခလွ်ကာနုယောဂန္တိ- ကား၊ သုခလွ်ယာနုယောဂ်- ချမ်းသာ၌ ဖြိုကပ်သည်ဖြစ်၍ အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ သုခသေဝနာ ဓိမုတ္တာ – ချမ်းသာ၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်ခြင်းကို၊ (အနုယုတ္တာ - ဟု ပါဋိတော်၌ စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ သုခေတိ-ကား၊ သုခီတိ–ချမ်းသာသို့ ရောက်သည်ကို၊ ဝါ- လွန်စွာ ဖြစ်သော ချမ်းသာခြင်းရှိသည်ကို၊ ကရောတိ၊ ပီဏေတိတိ– ကား၊ ပီဏိတ– လွန်စွာဖြစ်သော နှစ်သက်ခြင်းရှိသည်ကို၊ ဝါ- လွန်စွာဖြစ်သော ပြည့်ဖြိုးခြင်းရှိသည်ကို၊ ထူလ်–ဝဖြိုးသည်ကို၊ ကရောတိ။

၁၈၄။ အဋ္ဌိတမ္မာတိ–ကား၊ နဋ္ဌိတသဘာဝါ– တည်တံ့သော သဘော မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ) [ဝိဟရန္တိ–ဟု ပါဋိတော်၌စပ်] နော - ငါတို့၏၊ ဝါ- တို့မှာ၊ ဇီဝှါ–လျှာသည်၊အတ္ထိ–၏၊ လူတိ–ဤသို့ ကြဲ၍၊ ယံယံ-အကြင်အကြင်ဝ

မှတ်ချက်။ ။ဝိသုဒ္ဓိဋီ-၌ ''အတ္ထိ''ဟု တတ္ထိတ်ဖြစ်ပြီးမှ ဗွမ (ဗွဒ)နှင့် သမာသ်တွဲ၏၊ မောဂ်၊ ပဠိကာ၊ တတိယကဏ္ဍ ၅၅–သုတ်၌ '' ဗွဒမတ္တော'' ဟု ချေးဦးစွာ သမာသ်တွဲပြီးမှ အဿတ္ထိဆင့်သည်၊ အကျယ်ကို ထိုသုတ်၌ ရှု၊ ထို့ပြင် ဤရှိကာဠဲ့ ဗွဒ မတ္တိတာတ်–ဟု တွေ့၏၊ ပ ါဋိတော်အဋ္ဌကထာ ဋိကာတုဏ္ဍကား က- မဝါဝဲ '' ဗွဒ မတ္တိတံ'' ဟု ရှိသည်၊ အနက်တူပင်။

သုဓေတိ။ ။[သုဓ+ကာရိတ်ဏော+တိ။] ချမ်းသာစေ၏ ဟု အနက်ဖြစ်၏၊ သုခိတံ ကရောတိကား အဓိပ္ပါယ်ဟူ၊ သုခိတံဠ် သဠ္ဘတအဿတ္တိ အနက်ဠ် ဗုဝပစ္စည်း။ [သုခိတံတိ သဠ္ဘတသုခံ!–ဠီကား။]

ဒီဏောတိ။ ။ဓာတ္တုတ္ထသင်္ဂဟတ္ထ ပီဏာဓော်မတ္တေရ၊ ''ပီဏ ဘပ္ပုနေန- နှစ်သက်စေခြင်း''ဟု တွေ့ရသည်၊ ပီဏိန္ဒြိယာစသည်၌ ပီဓော်+ ယု ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော ''ပီဏ'' နာဓ်ပုဒ်ကား ရှိ၏၊ သို့ဖြစ်၍ ပီဏာဓော်မှ ပိဠ် ဒီဃပြု၍ ''ပီဏောတိ''ဖြစ်သည်ဟု ကြံသင့်သည်၊ နီတိ၊ ဓာတု (၆၁) ဠ်ကား၊ ဝရိပုဏ္ဏအနက်ဟော ပီဏာဓော်ရှိ၏၊ ထိုအလို ပိဠ် ဒီဃပြုဒွယ်မလိုတော့၊ ''ပီဏောတိ-ပြည့်ဖြိုးစေ၏၊ ဝါ-နှစ်သက်စေ၏'' ဟု ဧပုဒ်း။

ဒီဏိတံစသည်။ ။ပီဏိတဠ်ဿ ဓာတ် (မိဓိကိုယ်ကိုဆောင်ခြင်းသို့ ဝတ္ထု)၊ သုတိတံ (ပြည့်စုံလုံလောက်သူ)၊ တထာဘူတော ပန ယသ္မာ ထုလသရီရော ဟောတိ၊ တသ္မာ ထူလံ ကရောတီတိ ဝုတ္တံ၊–ဠီကာ။ [ပီဏိတဠ် ပီဏာနာဓ်ပုဒ်+ ဇုတပစ္စည်း။]

အဋ္ဌိတမ္မာ။ ။တိတ္တိများဘ ရဟန်းတို့ကို '' ဓကားမတည်သူများ '' ဟု ယူဆကြ၏၊ ''တရံတခါ မဂ်ပြော်၊ တရံတခါ ဖိုလ်ပြော် , တရံတခါ နိဗ္ဗာန်ပြောနှင့် လျှာ အရှိုးမရှိတိုင်း လူသုံပတ်၌ တွေကရမြောသူများ''ဟု ဆိုလိုဏ်၊ စကားမတည်လျင် ထို

အကြောင်းအရာကို၊ ဣစ္ဆန္တိ - ပြောခြင်းငှါ အလိုရှိကုန်၏၊ (ပြောလိုကုန်၏)၊ တံတဲ- ထိုထို အကြောင်းအရာကို၊ ကထေန္တိ-ကုန်၏၊ ကဒါစိ-တခါတလေ၌၊ မဂ္ဂံ- မင်္ဂကို၊ ကထေန္တိ-ကုန်၏၊ ကဒါစိ-၌၊ ဇလံ-(ကထေန္တိ)၊ ကဒါစိ-၌၊ နိုင်္ဂုဒ်- (ကထေန္တိ)ဣတိ- ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အဓိပ္ပါယော-အဋ္ဌကထာတို့၏ အလိုတည်း။

ဇာနတာတိ- ကား၊ သမ္ဗညတညာဏေန- သမ္ဗညတဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ဇာန ဣန-သိတော်မူသော၊ ပဿတာတိ-ကား၊ ပဿတိ-ဂါထာကုန်သော၊(ဗုဒ္ဓ မြတ် သမန္တနှင့် ဒိဗျ ပညာအားဖြင့် ငါးပါးကုန်သော်)၊စက္ခုဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပဿန္တေန- မြင်တော်မူသော၊ (တေန ဘဂဝတာ-ဟု ပါဠိတော်ဘုန်းတော်ကို)၊ ဂန္ဓိဝနေမောတိ- ကား၊ ဂန္ဓိ ရဘူမိ-နက်သောမြေသို့၊ အနုပဝိဋ္ဌော- သက်ဝင် တည်နေသော၊

ရုဟန်းများ၏သဘောထားလည်း ဖွဲ့ဖြိုမြဲမြဲ မတည်ဟုပင် မရိုခိုင်းများ၏ဆိုလိုကြသည်၊ ထို့ကြောင့် " ဗိဇ္ဈနော အတ္ထို " စသည်ဖြင့် သရုပ်ဖော်သည်၊ - [န + ဋ္ဌ တ သဘာဝါတိ အနဝဋ္ဌိတသဘာဝါ(ဖွဲ့ဖြိုတည်တံ့သောသဘော မရှိကုန်)၊ ဧဝရူပ်ယ ကထာယ အနဝဋ္ဌာန ဘာဝတော သဘာဝေါဝိ ဧတသ္မံ (ထို သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာတို့၏) အနဝဋ္ဌိတောတိ အဓိပ္ပါယော၊- ဋီကာ။]

ဇာနတာ ပဿတာ။ ။ပဉ္စဓာကွဲ့ဟိအရ မုဒ္ဓစက္ခု၊ သမန္တ၊ ဉာဏ၊ ဒိဗ္ဗ၊ ဓမ္မ စက္ခု၊ ဟု ငါးမျိုးရှိ၏၊ ဇာနတာ အရ သမ္ဗညတဉာဏ်ကို သွဲ့ခဲသောကြောင့် သမ္ဗညတ ဉာဏ်နှင့် သမန္တစက္ခုသည် ဉာဏ်ဘပါးတည်း ဖြစ်သဖြင့် ယူပြီးသားကို မယူရသော အဂ္ဂဟိတဂဟဏနည်းအားဖြင့် ၄ ပါးကိုသာယူပါ ဟု ဋီကာဆိုသည်၊ ပါဠိတော်၌ ကား-ဇာနတာ- သမ္ဗညတဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူသော၊ ပဿတာ- မုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗ ပညာ ငါးဖြာသောဉာဏ်မျက်စိဖြင့် မြင်တော်မူသောဟု ပေးပါ။ [ပညာနေရာ၌ မံသစက္ခုကိုထည့်၍ "ဗုဒ္ဓ ဓမ္မ, သမန္တနှင့် ဒိဗ္ဗ မံသ" ဟုလည်း ဖွင့်ကြ၏။]

ဇာနုသိုး။ ။သမ္ဗညတဉာဏ်နှင့် သမန္တစက္ခုသည် ဉာဏ်တပါးတည်း ဖြစ်သော်လည်း သိမ္မယ်တရားအားလုံး၌ သိခြင်း၏အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်ပုံကို၌ " ဇာနတာ " ဟုလည်းကောင်း, လက်တွင် တင်ထားအပ်သော ရွှစ်ရွာသီးကဲ့သို့ မျက်မှောက်ပြုသော အားဖြင့် မြင်တော်မူပုံကို၌ "ပဿတာ"ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်၊ ၍အလို "ဇာန တာ - အလုံးစုံသော ဥေယျတရားတို့ကို သိဇာဘ်မူသော၊ ပဿတာ - လက်တွင် တင်ထား ရွစ်ရွာသီးအသွင် မြင်တော်မူသော"ဟု ပေးပါ။

ဂန္ဓိ ရနေမော။ ။ ဓနမ ဟူသည် တိုင်းအစရှိသည်တို့ ဝင်ရောက် တည်နေအပ် သော မြေအရပ် (တွင်း) တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဂန္ဓိ ရဘူမိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဂန္ဓိ ရံ+ နေမံ + ယဿာတိ- ဂန္ဓိ ရနေမော (ဇုန္ဓဒီလော) ။[နေမံဝုစ္စတိ ထုန္ဓာဒီဟိ အနုပဝိဋ္ဌ ဘူမိပဒေသေ တိ အာဟ"ဂန္ဓိ ရဘူမိ" အနုပဝိဋ္ဌော"တိ၊-ဋီကာ။]

သုနီခါတောတိ–ကား၊ သုဠ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ နီခါတောဒ–စိုက်အပ်သော၊ (လူနွယ်ခီလောဝါအယော ခီလောဝါ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ေဝမေဝ ခေါအာဝုသောတိ– ကား၊ ဝေံ– ဤအတူ၊ ဒီဏာသဝေါ- သည်၊ နဝ – ကိုးပါးကုန်သော၊ ဌာနာနိ - အဆုတ်ကိုကို၊ အဏ္ဏာဝရိတုံ – လွှမ်းမိုးခြင်း ကျင့်ခြင်းငှ၊ ဝါ-လွန်ကျူးခြင်းငှ၊ အဘဗ္ဗော– မထိုက်၊ တသ္မိ- ထို ရဟန္တာဘုရိုလ်၌၊ အနုဏ္ဏာဝဓာရော– လွန်ကျူးမှုမရှိ၊ အစလော – တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိ၊ အသမ္ဘဝေဒီ - ပြင်းစွာလှုပ်ရှားယိမ်းယိုင်ခြင်းမရှိ။

တတ္ထ–ထို ကိုးမျိုးသောဌာနတို့တွင်၊ သင္ခိစ္စ-သင်္ဘာဝါဟုသိသော သညာနှင့် တကွ သေဇေလို့သောဇေတနာဖြင့် ဧ့ေဆော်၍၊ သင်္ဘာဝါကို၊ ဇီဝိတာ-ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝါ-အသက်မှ၊ ဧ ေဓေပနာဒီသုဇဲသုဇဲခြင်း အစရှိသည်တို့၌[သင်္ဘာဝါဟု ခေါ်သော ခန္ဓာကိုယ်နှင့် အသက် ဟု ခေါ်သော ဇီဝိတိန္ဒြေကို ဇွဲခြင်း , သတ်ခြင်း အစရှိသည်တို့၌] သောတာပန္နဒယောပိ - သောတာပန် အစရှိသူတို့သည်လည်း၊ အဘဗ္ဗာ– မထိုက်ကုန်၊ သန္ဓိဓကာရဂုဏ် ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုန္တိ– ကား၊ ဝတ္ထုကာမေစ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကိလေသကာမေစ – တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓိဓိ -သို့မို့ သိမ်းဆည်းမှုကို၊ ကတ္တာ-ပြု၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ– သုံးဆောင်ခံစားခြင်းငှ၊ (အဘဗ္ဗော-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ [သန္ဓိဓိ- ကတ္တာဖြင့် သန္ဓိဓိကာရဂုဏ်၌ ကြိယာဝိသေသန အနုက်ဝယ် ဒုတိယာ သင်္ကေ္ကာင်းကို ပြသည်၊ ''သန္ဓိဓိကာရဂုဏ်-သို့မို့သိမ်းဆည်းမှုကိုပြု၍ ''ဟု ပါဠိတော်၌ဝေးး။]သေယျထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိကဘူတောတိ–ကား၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ ဂိဟိဘူတော–လူဖြစ်၍ဖြစ်စဉ်သည်၊ (သမာနေါ – ဖြစ်စဉ်)၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ ယထာ–သုံးဆောင် ခံစားသကဲ့သို့၊ ဝေံ–တူ၊ ပရိဘုဉ်တုံ– ငှ၊ အဘဗ္ဗော– မထိုက်။

ဇာသ္မိ အနုဏ္ဏာဝဓာရော။ ။တသ္မိ ဇွဲ ဒီဏာသဝေ၊ အနုဏ္ဏာဝဓာရော၊ပေသေတု ဃာတော ဒီဏာသဝါနံ၊-ဒို့ကာ၊ လွန်ကျူးမှုမှန်သမျှကို ရဟန္တာများသည် အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ သတ်ဖြတ်အပ်ပြီး ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် မလွန်ကျူးကြတော့။

သောတာပန္နာဒယော။ ။ [နဝ - ဌာနအရေကို ပါဠိတော်ကြည့်။] အာဒိဖြင့် သကဒါဂါမိ အနာဂါမိဝိတို့ကို ယူ၊ ထိုတွင် အနာဂါမိများကား၊ ရဟန္တာ ကဲ့သို့ပင် ကိုးဌာနလုံး၌ မလွန်ကျူးတိုက်တော့၊ သောတာပန် သကဒဂါမိများကား၊ တတိယဌာနဖြစ်သော မေထုနဓမ္မအမှု၊ ပဥ္စမဌာနဖြစ်သော ကာမေ သန္ဓိဓိကာရဂုဏ် ပရိဘုဉ္ဇအမှုတို့၌ မလွန်ကျူးဟု ဆင့်ခိုင်းသေး၊ ကျန် ၇ ဌာန၌ကား မလွန်ကျူးတော့ပါ။

ပဥ္စဂ္ဂါကရဏအဖွင့်

၁၈၇။ ဟိ-မှန်၏၊ အဂါရမဇ္ဈေ-အိမ်၏အလယ်၌၊ ဝါ-အိမ်ထုတည်ထောင်လူ့ဘောင်၌၊ ဝသန္တာ- နေကုန်သော၊ သောတာပန္နာဒယော- စသုတိုသည်၊ ယာဝဇီဝ-အသက်၏အဆုံးအခြားအတိုင်း၊ ဝါ-အသက်ထက်ဆုံး၊ ဂိဟိဗျဉ္ဇနေန-လူ့အသွင်ဖြင့်၊ တိဋ္ဌန္တိ - တည်ကုန်၏၊ ပန – ကား၊ ဧဏာသဝေါ- သည်၊ အရဟတ္တံ - သို့၊ ပတ္တာဝ - ရောက်၍သာ၊ (ရောက်လျှင်ရောက်ခြင်း)၊ မနုဿဘူတော–လူဖြစ်သူသည်၊ (လူဖြစ်သောရဟန္တာသည်-ဟူလို၊) ပရိနိဗ္ဗာတိ ဝါ-ပရိနိဗ္ဗာန်သော်လည်း၁၆၏၊ ပဗ္ဗတတိ ဝါ-ရွှင်ရဟန်းသော်လည်းပြု၏၊ စဘုမဟာရာဇိကာဒီသု-စာတုမဟာရာဇ်အစရှိကုန်သော့၊ ကာမာဝစရဒေဝေသု-ကာမာဝစရ နတ်ပြည်တို့၌၊ မုဟုတ္တမ္ပိ - တခဏမျှလည်း၊ နံ တိဋ္ဌတိ- မတည်၊ ကယ္ဟာ-ကြောင့်နည်း၊ ဝိဓေကဒ္ဓနသ - ဆိတ်ငြိမ်ရာအလုပ်၏၊ အဘာဝါ - မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ [ကာမဂုဏ်အာဝဇ္ဇဲ အလွန်ပေါသော နတ်ပြည်၌ အနည်းငယ်မျှ တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်မှုမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ထို နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်ရှိ နတ်များ ရဟန္တာဖြစ်လျှင် ချက်ခြင်းပင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံကြရသည်။]

ပန-အဖို့တပါးကား၊ (တနည်း-)ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ ဘုမ္မဒေဝတ္တဘာဝေ-ဘုမ္မဗိုင်းနတ်၏ အတ္တဘောဋ္ဌိ၊ ဝါ – ဘုမ္မဗိုင်းနတ်၏ဘဝဋ္ဌိ၊ ဋ္ဌိကော - တည်သူသည်၊ အရဟတ္တံ- သို့၊ ပတ္တဝိ- ရှိလည်း၊ တိဋ္ဌတိ- တည်နိုင်၏၊ [ဘုမ္မဗိုင်းနတ်မျှားကား တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်သော တောတောပ်များ၌ ဓိဝေက ရနိုင်၍ ရဟန္တာအဖြစ်ဖြင့် တည်နိုင်ကြသည်။] ဏာ - ထိုသူ၏။ (ထို ဘုမ္မဗိုင်းနတ်၏ အတ္တဘောဋ္ဌတည်၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သူ၏၊)၊ ဝါ - နှင့်၊ ဝသေန – အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ အယံ ပဠွော-ဤပြဿနာသည်၊ (အဘဗ္ဗော သော

ဂိဟိဗျဉ္ဇနေန။ ။ဂိဟိသိဓင်္ဂ (လူ့အသွင်ဖြင့်)၊ [လူ့အသွင်ဟူသာဖွဲ့လူဝတ်ကြောင်များဝတ်သော အဝတ်အစားကို ဝတ်ခြင်း, ဆံမုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်ထားခြင်းများတည်း။] ဒီဏာသဓေါ ပန ဂိဟိဗျဉ္ဇနေန အရဟတ္တံ ပတ္တောဝိ ရဟန်းတို့ ဝိဓေကဒ္ဓနသမာဘာဝါတို့ အဖိုးပါသော (အဋ္ဌကထာဆရာ၏အလို)၊–ဋီကာ။

အယံ ပဠွော အာဒဇော။ ။ လူဖြစ်သူက ရဟန္တာဖြစ်လျင် လူ့အသွင်ဖြင့် မတည့်တော့ဝဲ ဝိဓေကရရန် ပရိနိဗ္ဗာန်ပို့, သို့မဟုတ် ရဟန်းပြုရိုးရှိ၏၊ သို့ဖြစ်လျင် ထို ရဟန်းအတွက်လည်း ဤကိုးဋ္ဌာန်၌ မတွန့်ကျူးထိုက်ကြောင်းကို သိကွာပုဒ်များ အထင်အရှား ရှိပြီ၊ ထို့ကြောင့် ထိုဝုတ္ထိလိအတွက် အဘဗ္ဗာ အထူးပြော်နေစရာမလို၊ ဓမ္မပြာပဲနှင့် သိနိုင်လောက်သည်၊ ယခုကား တဘဝလုံး ရဟန်းမပြုဝဲ မိမိ လက်ရှိဘဝဖြင့် ဤကိုးဋ္ဌာနကို မတွန့်ကျူးထိုက်ကြောင်းကိုဟောတော်မူသဖြင့် ဤဩဿနာသည် ဘုမ္မဒိုဝ်း နတ်ဘဝ်ခံတည်သော ရဟန္တာအတွက်သာ ဖြစ်ဝေ၍လာဆည် ဟု အဋ္ဌကထာဆရာမှတ်ချက် ချသည်။

နဝ ဌာနာနိ အဗ္ဘာစစိတုံ–ဟူသော ဤပြဿနာသည်)၊ အာဂတော–လာပြီး၊ [ပါဠိတော်၌ လာပြီး။] ပန–ထိုသို့ပင် လာပါသော်လည်း၊ (ထိုသို့ပင် ဘုမ္ဓဇိုး နတ်၏ အတ္တဘောဋ္ဌိတည်ရှိ၍ အရပက္ကဗ္ဗိုလ်သို့ ရောက်သူ၏အစွမ်းဖြင့် လာပါသော်လည်း)၊ ဘိန္နဒေါသဇ္ဇာ – ဖျက်ဆီးအပ်ပြီးသော ကိလေသာ အပြစ် ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အသာ – ထိုနတ်၏၊ ဘိက္ခာဘာဝေါ– ဘိက္ခုအဖြစ်ကို၊ ဝေဖိတမ္ဘော–ထိုက်၏။ .

အတီရဂတန္တိ–ကား၊ အတိမံ– အဆုံးမရှိသော၊ အပရိဓ္ဓေဒံ – အပိုင်းအခြား မရှိသော၊ မဟန္တံ–ကြီးကျယ်သော၊ [ဉာဏသမ္ပန်–ဟု ပါဠိတော် ၌စပ်။] ပန–ဗျတိရိဂ်ကား၊ [ပါဠိတော်လာ စဒေါ၏အဖွင့်။] နေဒ္ဓ ဒေါ အနာဂတဇ္ဇ်–ကား၊ အနာဂတံ–အနာဂတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါ–ကာလကို၊ အာဝဠ္ဇ–အကြောင်း

ဘိန္နဒေါဓဇ္ဇာ။ ။သို့ဖြစ်လျှင် ပါဠိတော်၌ "ဒီဏာသဝေါ ဘိက္ခု" ဟု ရှိသော ကြောင့် ရဟန်းခံခွင့်မရှိသော ဘုမ္ဓဇိုင်းနတ်သည် အဘယ်နည်းဖြင့် "ဘိက္ခု" မည်နိုင် ပါသနည်း ဟု မေးခွန်းရှိ၍ " ဘိန္နဒေါသဇ္ဇာ ပန " စသည်ဖြင့်။ ကိလေသာအပြစ် အားလုံးကို ဖျက်ဆီးပြီး ဖြစ်ရကား၊ " ကိလေသေ ဘိန္နတိတိ ဘိက္ခု " အရ ဘိက္ခု (ရဟန်း) ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်– ဟုလိုသည်။ "အဘဗ္ဗော သော နဝဌာနာနိ အဗ္ဘာစရိတ္ထံ" ဆိုသော အယ် ပဌော အာဝဘော ဗုတရသ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ (အားဖြင့်) ပရိနိဗ္ဗာနေနနဝါ အဘဗ္ဗ တာယ (ထိုကိုသည်၏အဖြစ်ကို)၊ အဂုတ္တသိဒ္ဓတ္တာ (မဆိုအပ်ပဲ ပြီးသောဖြောင့် တည်း) ၊ယခို ဧပံ ကထံ ဘိက္ခု ဂဟဏဿ အာဟ– " ဘိန္နဒေါသဇ္ဇာ "တိ အာဒိ။ (ဋီကာ)။

ဖုတ်ချက်။ ။ဘိက္ခုဆို ဘိဒိ+ရု ပဗ္ဗဇ္ဇဲး၊ နိဂုတ္တိနည်းဖြင့် ပြီးပါ၊ ဘိန္နဒေါသဇ္ဇာကို "ဖျက်ဆီးပြီးသောဒေါသ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်" ဟု ရှေးနိုင်းယဉ် ပေး၏၊ ဒေါသ သာမက ကိလေသာအားလုံး ဖျက်ဆီးပြီးဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း, "ဘိန္နတိ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ"ဟူသော အဘိ၊ ဝိဘာဝံ၊ ၂၅၄ ပါဠိတော်နှင့် ထိုး၏ အဋ္ဌ ကထာကို ထောက်ရှုလည်းကောင်း ဒေါသ အရ ကိလေသာဟူသော အပြစ်ကိုယူ၍ အနက်ပေးထားသည်။

အတီရကံ်။ ။တီရ–သဒ္ဒါသည် ပါရဂတိယံ (အသ္ဆုံးသို့ ရောက်ခြင်း) အနက် ဟော ဟု ထောပနိမိဆိုဆို၏၊ အဆုံးသို့ ရောက်လျှင် အဝိုင်းအခြားရှိသည် ဟု ဆိုနိုင်၏၊ ဤ၌ အတီရ– ဟု ဆိုသောကြောင့် အပိုင်းအခြားမရှိရကား၊ " အပရိဒ္ဓေဒံ " ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ အပိုင်းအခြား မရှိခြင်းမှာလည်း ဉာဏ်တော်က ကျယ်ပြန့်သော ကြောင့် ဖြစ်ရကား၊"မဟန္တံ"ဟု ဆိုသည်၊ မှန့်ဆ်–သိစွယ်တနားက မျှားပြားကျယ်ပြန့် သောကြောင့် ဉာဏ်တော်လည်း ကြီးမား ကျယ်ပြန့်သည်၊ ဤ စကားအရ " အပရိ ဒ္ဓေဒံ " ဟု ဆိုသော်လည်း ဧည့်ယျတရားအားလုံးကို ဘုရား၌ရှင်၏ ဉာဏ်စွဲမိ၊ဖြင့် ပိုင်းခြားနိုင်၏ ဟူသော အနက်ကို မြှုပ်ဖြဲ့ဖြဲ့ခဲ့သည်။ [ဉာဏပရိယန္တိကံ နေယျံ (ဧည့်ယျံ)။–ခု၊ ၇။ ၁၁၉။ ၁၃၉။ စသည်။]

ပြု၍၊ ဧ၀်-သို့၊ (အတီရက ဥဏှဒဿနကို့)၊ နှ ပညာပေတိ - အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မမူ၊ ၀ါ—ပညတ်တော်မမူအတိတဓမ္မ၀ေ-အတိတ်ကိုသာ၊ သမဏော ဂေါတမော - သည်၊ ဇာနာတိ မညေ- သိသည်ဟု ထင်၏၊ အနာဂတံ - ကို၊ နှ(ဇာနာတိ မညေ)-မသိဟု ထင်၏၊ ဏထာ ဟိ- ထိုစကားမှန်၏၊ (တနည်း) တထာ ဟိ (တတော ဧ၀)— ထို့ကြောင့်ပင်၊ အဿ — ထို ရဟန်းဂေါတမ၏၊ အတိတေ - ၌၊ အနုဿဝသဒ္ဒ ဇာတကာနုဿရဏံ — အခွံအားဖြင့် ခြောက်ရာ မြောက် ဇာတ်တို့ကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်းသည်၊ ၀ါ— ငါးရာ့ ငါးဆယ်သော ဇာတ်တို့ကို အောက်မေ့နိုင်ခြင်းသည်၊ ပညာယတိ- ထင်ရှား၏၊ အနာဂတေ- ၌၊ ဧ၀်-တူ၊ ဗတ်—မျှား၏၊ အနုဿရဏံ - သည်၊ နှ ပညာယတိ - မထင်ရှား၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမမတ္ထံ-ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ မညမာနာ-မှတ်ထင်ကုန်လျက်၊ ဧ၀်-သို့၊ (ပါဠိတော်လာသည့်အတိုင်း၊) ဝဒေယျု—ပြောကုန်ရာ၏။

တယိဒံ ကိ သုတိ-ကား၊ အနာဂတေ-၌၊ (တယိဒံ)အပညာပနံ-ထို မပညတ် ခြင်းသည်၊ [အနာဂတံ အာရုံ၌ ဉာဏ်ကို မသိစေခြင်းသည်။] ကိံ နု ခေါ — အဘယ်သို့ပါနည်း၊ ကထံသုတိ —ကား၊ ကေန ကာရဏေနနု ခေါ — အဘယ် အကြောင်းကြောင့်ပါနည်း။ အဇာနန္တော ယေဝ-မသိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ) အနာဂတံ- အနာဂတ်အကြောင်းအရာကို၊ နာနုဿရတိနုခေါ- မအောက်မေ့သလော၊ အနနုဿရိတုကာမတာယ-အောက်မေ့ခြင်းငှါ အလိုမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနနုဿရဏတိ(နုခေါ)-လော၊ ဣတိ-ဤကား အညတိတ္ထိယပရိဗ္ဗာဇက တို့၏ အလိုတည်း။

အညဝိဟိတကေန ဉာဏဒဿနေနာတိ- ကား၊ ပစ္စက္ခံ ဝိယ- မျက်မှောက်ကဲ့သို့၊ ၀ါ-မျက်စိဖြင့် မြင်အပ်သကဲ့သို့၊ ကတ္တာ—၍၊ ဒဿန သမတ္ထတာယ— မြင်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒဿနဘူတေန—မြင်တတ်သည်ဖြစ်၍

ဋီကာ။ ။အပရိစ္ဆေဒဋ္ဌေ အပရိယန္တေ၊ တယိဒံ သုတိဝုလဋ္ဌေ အာဟ"မဟန္တေ"ဋ္ဌေ။ ဥေယျသေ ဟိ ဝိပုလတာယ ဉာဏသေ ဝိပုလတာ ဝေဒိတမ္ဘာ၊ ဧတေန"အပရိစ္ဆေဒေ"ဋ္ဌေ ပုစ္ဆမာနဋ္ဌေ ဧဥယျံ သဗ္ဗညုဉာဏသဝေသေန ပရိစ္ဆေဒေမဝါတိ ဒဿိတံ ဟောတိ၊ ဝုတ္တဉ္ဧေတံ"ဉာဏပရိယန္တိကံ ဧနယျ"ဋ္ဌေ။

ပစ္စက္ခဋ္ဌဝိယကတ္တာ။ ။ဘုံသုးရှင်ထို့၏ ဉာဏ်သည် ဒိဗ္ဗိသုခိုင်ရာအာရုံကို ဖျက်မှောက် ပြုနိုင်သည်၊ အကြောင်းမှာ အာရုံတိုင်၌ တူသောအတိုင်းအတာအားဖြင့် ဖြစ်သော ကြောင့်တည်း၊ သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် ပစ္စက္ခံဝိယ (မျက်မှောက်ပြုနိုင်သကဲ့သို့) ဟု ဥပမာဒေါတကဿ ဝိယ သဒ္ဒါထည့်ထားရသနည်း၊ အဖြေကား-ပစ္စက္ခံ၌ အကျွမ်းဝင်သည် ငကျွဲသော့ ပူဇော်ငါးပါးတည်း၊ ထိုဗုဒ္ဓဓြေသို့ ရှေးရှုမြဲစေသောကြောင့် စကျွတ်စသည်၌ နီသော ဝိညဉ်ငါးပါးကိုလည်းကောင်း, ထိုဝိညဉ်ငါးပါး၏ အာရုံကိုလည်းကောင်း

ဖြစ်သော၊ ဥ္ဇကေန- ဖြင့်၊ [ဤဥ္ဇကေနပုဒ် ပိုဂၤန်ဝုတ္တိ၏၊ ရှေးနိဿယ၌ မပါ။] အညတ္ထ–တပါးသောအာရုံ၌၊ ဝိဂိတကေန- ထားအပ်သော၊ ဝါ-ဖြစ်သော၊ ဥ္ဇကေန–ဖြင့်၊ အညံ-အခြားသောအာရုံကို၊ အာရဇ္ဇ–အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တေန–ဖြစ်သောဥဇုဇ်ဖြင့်၊ အညပိဟိတဂံ-အခြားသောအာရုံ၌ ထားအပ်သော၊အညံ-ကို၊အာရဇ္ဇ-၍၊ပဝတ္တမာန်-သော၊ဥဇုဇနဒယန်-သိတတ် မြင်တတ်သောဥဇုဇ်ကို၊

“ပစ္စက္ခ” ခေါ်သည်ဟု လောကဋ္ဌ အထင်အရှား ဘတ်ဖုတ်ထားသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကျေးဇူးသည်ကို ဒွိသေးဝိညာဉ်နှင့် ထို၏ အာရုံဖြစ်သော တရားကို ဥပမာအဖြစ် ညွှန်ပြလိုရှိ၍ “ပစ္စက္ခံ ဝိယ ကတ္တုဒေါ”ဟု ဝိယသဒ္ဒါ ထည့်သည်၊ ဘုရားရှင်ဉာဏ်တော်၏ မျက်မှောက်မပျက်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သောကြောင့် ဆိုသည်ဖြစ် မဟုတ်။

ဆိုလိုရင်း။ ။အကြောင်းအရာတခုကို ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်ရှုသောအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဉာဏ်၌ ထိုအာရုံသည် မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဖြင့် ထိုက်ရိုက်သိမြင်သလို ထင်လာ၏၊ ဥပမာ- ဗုဒ္ဓသည် မဟာဇနကဇာတ်တော်ကို ပြန်၍ ဟောတော်မူသောအခါ သဒ္ဒရာဇာဉင်း သဘော်ခုစ်စ်ကြ ဖြစ်ခဲ့သော သမုဒ္ဒရာရပြင်င် သဘော်ကြီးနှင့် မကြီးမသေး နတ်သမီးဟူသော အာရုံကို မျက်စိဖြင့် မြင်ရသလို- ဉာဏ်၌ ထင်လာ၏၊ နတ်သမီး၏ စကားကိုလည်း နား၌ကြား၊ရသလို ဉာဏ်၌ ထင်လာ၏၊ ထို့ကြောင့် “ပစ္စက္ခံ ဝိယ” ဟု ဥပမာပြသည် – ဟုလို၊ အကွံ+ပတိ ဝတ္တုတိတိ - ပစ္စက္ခံ - ဟု ပြု (တပ္ပုရိသ်) ၊ ဋီကာ၌ နိရုဠ်း–တက်ရောက် ထင်ရှား၏ဟု အနက်ပေး၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်၌ အတိတ် အနာဂတ် အာရုံများ အထင်အရှား ထင်လာပုံကို အောက်ပါဂါထာဖြင့် သာဓကပြထားသည်။

အာဝိဘူတဲ ပကာသန်, အနုပဒ္ဒုတ ဧတသံ။
အတီတာနာဂတေတ ဉာဏ်, ပစ္စက္ခာနံ ဝသိဿတိ။

အနက်။ ။အာဝိဘူတ်-သိဒ္ဓယ်တရား၌ ထင်ရှားစွာဖြစ်တော်မူသော၊ ပကာသန်-သိဒ္ဓယ်တရားကို ထင်ရှားပြတော်မူတတ်သော၊ အနုပဒ္ဒုတ ဧတသံ – ကိလေသာ မနှိပ်စက်အပ်သည့်၊ စိတ်ကောင်း စိတ်မြတ်၌ ကိန်းဝပ်တည်နေတော်မူသော၊ ဉာဏ်-သဗ္ဗညုတာ၊ ဉာဏ်ပညာသည်၊ အတီတာနာဂတေ-အတိတ် အနာဂတ် အာရုံနှစ်ရပ်၌၊ ပစ္စက္ခာနံ - မျက်မှောက်ထင်ထင် သိမြင်သည်ဖြစ်၍၊ ဝသိဿတိ – ကိန်းဝပ်တည်နေစံနေတော်မူပေလိမ့်မည်။

အညပိဟိတကေန။ ။အညတ္ထ ပိဟိတကေန - ကို ကြည့်၍ အညနောင်သတ္တမီ (ဆ္ဌ) ဧကျသော ဘပ္ပုရိသ်ဟု သိပါ၊ ပိဟိတ - ဒွိ ဒိ + ဓာ + တ၊ ဓကိုဟ၊ ဓ-၌ အာဂို ဒူပြု၍ “ပိဟိတ”ဟု ဖြစ်သည်၊ “ထားအပ်”ဟု ပေး၊ ပိဟိတမေဝ+ပိဟိတာဂံ၊ အညတ္ထ + ပိဟိတဂံ + အညပိဟိတဂံ၊ “အခြားအာရုံ၌ ထားအပ်သော ဉာဏ်” ဟူသည် အခြားသောအာရုံကို အာရုံပြုနေသော ဉာဏ်တည်း ဟု သိစေလိုရှိ “အညံ အာရဇ္ဇ ပဝတ္တေန”ဟု ဒွဇ္ဇင်သည်။ ဉာဏဒယနေနဝယ် ဇာနာတီတိ ဉာဏံ၊ဃသတိတိ ဒယန်၊ ဉာဏံစ+တံ+ဒယန်စာတိ–ဉာဏဒယန်–ဟု ပြု။

၀၂- ဉာဏ်အမြင်ငိုက်၊ သင်္ဂါယေတပ္ပ - အညီအမျှ ပြုငါထိုက်၏ဟူ၍၊ ပညာပေတပ္ပ-အပြားအားဖြင့် သိစေထိုက်၏ဟူ၍၊ ၀၂-ပညတ်ထိုက်၏ဟူ၍၊ မည်စွဲ-ထင်ကြကုန်၏။

ဟိ- မှန်၏၊ တေ-ထိုအညတိတ္ထိယ ပရိဗိုဇ်တို့သည်၊ (မည်စွဲ-၌စပ်)၊ စရဏတော စ-လှည့်လည်နေစဉ် (သွားနေစဉ်) သော်လည်းကောင်း၊ တိဋ္ဌတောစ-ရပ်နေစဉ် သော်လည်းကောင်း၊ သတ္တဿ-အိပ်ပျော် နေစဉ် သော်လည်းကောင်း၊ ဇာဂရဿစ-နိုးနေစဉ် သော်လည်းကောင်း၊ သတတံ-အမြဲ၊ သမိတံ-မပြတ်၊ ဉာဏဒဿနံ-ဉာဏ်အမြင်ကို၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ-ရှေးရှုတည်၏ဟူ၍၊ ၀၂-ရှေးရှုစဉ်ကာ ထင်ပေါ်လာ၏ဟူ၍၊ မည်စွဲ- မှတ်ထင်ကြ၏။ စုံ- ထိုသို့ပင် ထင်ပါသော်လည်း၊ တာဒိသံ-လော၊ (ထိုကဲ့သို့အမြဲမပြတ်ဖြစ်ပေါ်နေသော)၊ ဉာဏ်ဒဿန-မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဝိဇ္ဇူ-ကြောင့်၊ ဗာလာ-မိုက်ကုန်သော၊ ၀၂-မလိမ်မာကုန်သော၊ အမျှတ္တာ-ထောက်မြက်သူတို့သည်၊ ၀၂-ကျွမ်းကျင်သူတို့သည်၊ မည်စွဲ ယထရိုဝ-မှတ်ထင်ကြသကဲ့သို့၊ ဧ၀-တူ၊ မည်စွဲ- ကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

သင်္ဂါယေတပ္ပံ။ ။ သမံ ကတ္တာ ကထယိတဗ္ဗံ၊ ကထံ့-ပန ပညာပနံ နာမ ပေါဂတိတိ ပညာပေတပ္ပံ့ အဏ္ဏေ ဒုဇ္ဇောဒ္ဓ-ဋီကား။ သင်္ဂါယေတပ္ပ-၌ ဓော-ဟု မရှိရ၊ ယ-အက္ခရာဖြင့် သင်္ဂါယေတပ္ပ-ဟု ရှိရမည်၊ သို့မှ ကထယိတဗ္ဗံဟူသော ဋီကာ နှင့် လျော်သည်၊ ရှေးစာအုပ်များ၌လည်း "သင်္ဂါယေတပ္ပံ" ဟု ရှိသည်။

ဧ၀ံ ဟိ ဧ၀ရူ၀ော၀။ ။ ဝိတိဋ္ဌတိုက အာ၀ုံအား၊လုံးသည် ဉာဏ်၌ အမြဲတမ်း ထင်နေ၏ ဟုလည်းကောင်း၊ ဉာဏ်သည်လည်း သွားနေ ရပ်နေ အိပ်နေ နိုးနေစဉ် မည်သည့် အခါနှင့်မဆို အမြဲပင်ဖြစ်နေ၏ဟု လည်းကောင်း ယူဆကြ၏၊ နိ၀ဒ္ဒုနာဒူ ပုတ္တဆရာကြီးလည်း ထိုကဲ့သို့ ဝန်ခံဖူးလေသည်၊-အံ၊ ၁။ ၂၂၁။

တာဒိသဿ ဉာဏ် နာမ နတ္ထိ ။ ။ အမှန်ကား ထိုသို့ အမြဲမပြတ်ထင်နေသော ဉာဏ်ကြည်သည် မရှိ၊ မှန်၏- ဆင်ခြင်ဖူ အာ၀ဇ္ဇနှင့်ကင်း၍ ဉာဏ်ဖြစ်ခြင်းသည် မရှိ၊ ထို့ကြောင့် ထို တိဋ္ဌိဘိန်၏ကား၊သည် နာမလည်ခဲသော လူအများ၏ အပြော မျိုးသာဖြစ်သည်၊ ဤနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကို အောက်မါအတိုင်း ဋီကာဖွင့်ထားသည်။

ဋီကာ။ ။ တာဒိသဿ သတတံ သမိတံ ပုဗ္ဗဏ္ဏဏှ (ဖြစ်သော်) ဉာဏံ နာမ နတ္ထိတိ အာ၀ဇ္ဇနေန ဝိနာ ဉာဏပဗ္ဗတ္တိယာ အသမ္ဘ၀တော (မဖြစ်သင့်သော်ကြောင့် တည်း)၊ ကောကာ၀ရေနစ ဉာဏေ ပ၀တ္တမာနေ (''တမျိုးတည်းသော့ အခြင်းအရာ အားဖြင့် ဉာဏ်ဖြစ်နေလျှင်) နာနာကာ၀ရသ ဝိသယဿ (အာ၀ုံကို) အ၀ဗောဓေ (ထိုးထွင်း၍ သိခြင်း) နာ သိယာ၊ အထာပိ သိယာ (သို့ခိုင်သည်ဟုထားဦး) ၊ အနိရုဒ်ဝတ္ထုပေဝနေ၀ (ထင်ရှား မပြုအစ်သော သရုတ်သကောင်အား ဖြိုင့်သော်) ၊ အ၀ ဗောဓော သိယာ၊ [ဥပမာ-လို့ ဟု သိသော်လည်း မိန်းမ ယောက်ျား လူငယ်လူကြီး

သတာနုသာရိတိ- ကား။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ သမ္မယတ္တာက်- ရွေးနှိုင် နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာကို အစဉ်လျှောက်၍ အမှတ်ရကြောင်း ဆိုလိုနှင့် ယှဉ်သော၊ (ဉာဏ် ဟောတိ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)။ ယာဝတက် အာကမ်တိတိ- ကား။ ယတ္တက် - အကြင်မျှလောက်၊ ဝါ- အကြင်မျှလောက်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသကို၊ ဉာတုံ- သိခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆတိ-အလိုရှိတော်မူ၏။ တတ္တက်-ထိုမျှလောက်၊ဝါ-ထိုမျှလောက်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသကို၊ ဇာနိဿာမိ- သိမည်၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဉာဏ်-ဉာဏ်တော်ကို၊ ပေသေသိ-စေလွှတ်ပြီ၊[ယာဝတက်-၌ ယဿမှနာမံပုဒ် ယံ၊ပရိမာဏ်+အဿ-အနက်၌ အာဝတက ပစ္စည်း၊ ယတ္တက်-၌ ဣကပစ္စည်း။]အထ-ထိုအခါ၌၊ အဿ - ထို ဘုရားရှင်၏၊ (ဉာဏ်- ၌စပ်)၊ ခုဗ္ဗလ ပတ္တာပုဋ္ဌေ - အားနည်းသော ဖက်ထုပ်၌၊ ဝါ - ပါးလှပ်သောဖက်ထုပ်၌၊ ပက္ခန္ဒနာဆုစောဝိယ- စွေးဝင်သော စင်းသွားမြားကဲ့သို့၊ အပ္ပဋိဟိတ်-အပိတ်အပစ်မရှိသည်၊ဝါ-မိတ်ပစ်အပ်သည်၊ အနိဝါရိတိ-တားမြစ်ခြင်း မရှိသည်၊ ဝါ-မတားမြစ်အပ်သည်၊(ဟုတ္တာ)ဉာဏ်-သည်၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏။ ဝါ- ဖြစ်၏၊ တေန- ကြောင့်၊ ယာဝတက်- အကြင်မျှလောက်၊ ဝါ- အကြင်မျှလောက်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသကို၊ (ဉာတုံ) အာကမ်တိ-အလိုရှိတော်မူ၏။ တာဝတက်, အနုဿရတိ - အောက်မေ့တော်မူနိုင်၏။

မောမိဇ္ဈိ-ကား၊ မောမိမူလေ-မောမိပင်၏ အနီးအောက်၌၊ ဇာတ်-ဖြစ်သော၊ ဉာဏ် ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ- ကား။ စတုမဂ္ဂဉာဏ် - ၄ ပါးသော မဂ်ဉာဏ်သည်၊

လှ မလှ ဘယ်သူဘဝ်ဝါ နာမည်စသည်ဖြင့် ကွဲကွဲပြားပြား မသိနိုင်ရာ။] တေနေဝ-(ထိုသို့ မသိလျင်လည်း)၊ ဉာဏ် ဥေယျံ အညာတသဒ်သမေဝ (မသိအပ်သည်နှင့် တူသည်သာ)သိ၏၊ နှ ဟိ ဇုဒ္ဓံ တန္တိ ဝိဝေကေန (မှန်၏ ၌ဟာသည် ၌ဆိုတည်းဟု ခွဲခြားသဖြင့်)၊ အနုဝုဒ္ဓါ အဏ္ဍော (မသိအပ်သော အနက်သည်) ဉာတော နာမ ဟောတိ (သိအပ်သည်ဟု မဆိုနိုင်)၊တသ္မာ စရဏော စ တိဋ္ဌတောစ၏ အာဒိ အစ ရှိသောစကားသည်၊) မာလ လာပနမတ္တိ (လူအတို့၏ အပြောမျှသာတည်း)။

သတာနုသာရိ။ ။အနုဿရတိတိ- အနုသာရိ၊ [အနု+ သရ+ဏိ။] သတိ+အနုသာရိ+ သတာနုသာရိ၊ ကိုပစ္စည်းဖြင့် ၌ကာရန္တဖြစ်သော်လည်း ဉာဏ်ကို ဒုံ၍ ရသာဖြင့် ဇုကာရန္တနှုပုံလိန်ဖြစ်ကြောင်းပြသည်၊သတိသို့အစဉ်လိုက်သောဉာဏ် (ဝုဒ္ဓေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်) ကိုရသည်းထို့ကြောင့် ပုဗ္ဗနိဝါသာနုဿတိ သမ္မယုတ္တာက်-ဟု ဆိုသည်။

ဉာဏ် ပဝေသေတိ။ ။ဉာဏ် ပဝတ္တေသိ (ဖြစ်စေပြီ)၊ သမ္မတ္တကမေဝ- (အလုံးစုံသော အာရုံ၌သာ) ဥေယျာဝရဏဿ (ဥေယျကို ဝိတိဖုံးတတ်သော မောဟ၏) သုဖွဖီနတ္တာ အပ္ပဋိဟတံ အနိဝါရိ-ံ ဉာဏံ ဂန္တိတိ ပဝတ္တတိနွေဝ အတ္ထော၊-ဋီကာ။

မောမိဇ္ဈံ ဉာဏံ။ ။မောမိမူလေ ဇာတ်ကို ကြည့်၍ "မောမိမှိ - မောမိပင်၌ + ဇာတံ- ဖြစ်သောဉာဏ်တည်း၊ မောမိဇ္ဈံ" ဟု ပြု၊ ဉာဏ် အရ မဂ်ဉာဏ် ၄ ပါးတည်း၊

ဥပ္ပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏၊ အယ မန္တိမာ ဇာတိတိ-ကား၊ တေန ဉာဏေန-ထိုမင်ဉာဏ်ငှပါး ဖြင့်၊ ဇာတိမူလဿ- ဇာတိ၏ အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာ တဏှာ စသည်၏၊ ဝါ-ကို၊ ပဟံနတ္ထာ-- ပယ်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုန-နောက်ထပ်၊ (ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၌စပ်)၊ အယံ-ဤ၌ မင်္ဂိသနွေသည်၊ အင်္ဂိမာ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဇာတိ-ပဋိသန္ဓေတည်း၊ ဒါနိ-ယခု၊ ပုနဗ္ဘဝေါ -- နောက်ထပ်ဘဝသည်၊ ဝါ-ဘဝအသစ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-သို့၊ အပရမ္ပိ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ (မင်ဉာဏ်ငှပါးမှ အခြားလည်းဖြစ်သော)၊ ဉာဏံ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏။

အနုတ္ထာသံဟိတင်္ဂိ-ကား၊ ဣမေ လောကတ္ထံ ဝါ-ဤလောကဋ္ဌ အကျိုးကိုသော် လည်းကောင်း၊ ပရလောကတ္ထံ ဝါ - ဒုနောက်လောကဋ္ဌ အကျိုးကိုသော် လည်းကောင်း၊နုနိဿိတံ-မမှီသည်၊(စေပိ ဟောတိဟုပါဠိတော်၌စပ်)၊[အနုတ္ထာသံဟိတံ ဉ် နနုဧ်အတ္ထသည် အယုတ္တသဲ့မဲ့သံဖြစ်သည်း] နု တံ တုတ္တာဂတောဘ ဗျာကရောတီတိ- ကား၊ ဘာရတယုဒ္ဓ သိတာဟရဏသဒိသံ --'ဘာရတ'မင်းညီနောင်တို့၏ စစ်ထိုက်ခြင်း ၊ သိတာ မိဖုရားကို ဒသဂိရိ ဘီလူးဆောင်ခြင်းနှင့် တူသော၊ တံ အနိယျာနိကံ ကထံ-ထိုဝဋ္ဋဆင်းရဲမှထွက်မြောက်ခြင်းဉ်မဟုတ်သောကထားကို၊ တထာဂတော- သည်၊ နဗျာကရောတိ-ဖြေဆိုတော်မမူ၊ ဝါ-မိန့်တော်မမူ၊ဘူတံ တစ်ဆို အနုတ္ထာသံဟိတင်္ဂိ-ကား၊ ဆုဇာကထာဒိတိရစ္ဆာန ကထံ-ဆုဇာကထာ အစ ရှိသော သဂ္ဂလမ်း မောက္ခလမ်းတို့၏ ဗီလာ ကန့်လန့်ဖြစ်သော စကားတည်း၊ ကာလညူ တထာဂတော ဟောတိတိ-ကား၊ ကာလံ-ပြောဆိုသင့်ရာ ချိန်အခါ

တနည်း- "မောဓိ ဝစ္ဆတိ စတ္ထသ္မ မဂ္ဂိသုဉ္ဉာဏ်"ဟူသော(ခု၊ဂ၊၂၃၁)လာသော ဂုဏ်ကားကိုထောက်၍ "မောဓိအရ" မင်ဉာဏ် ၄ ပါးကိုလည်းကောင်း၊ "မောဓိ" အရ ထိုမင်ဉာဏ် ၄ ပါးကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း ဒွိကာ၌ တနည်းဖွင့်သေးသည်၊ ထိုအလို "မောဓိ-မင်ဉာဏ် ၄ ပါးကြောင့်ဖြစ်သော၊ ဉာဏံ-ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်သည်"ဟု ပါဠိတော်၌ မေးပ။

အနုတ္ထသံဟိတံ။ ။အဘယ်နည်းဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အနာဝတ်အကြောင်း အရာကို အာရုံပြု၍ အတိရက (ကမ်းမရှိ အပိုင်းအခြားမရှိသော) ဉာဏ်အမြင်ကို ပညာတံတော်မူသနည်းဟု မေးစရာရှိ၏။ ။[ဤအမေးကို နောက်ဆုံးမှဖြေမည်။]

အတိရကအဓိပ္ပါယ်။ ။ဒွေးဦးစွာ အတိရက၏အဓိပ္ပါယ်ကို မှတ်သားသင့်၏၊ တိည်ဘိုး၏ အယုဇနအရ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အတိတ်အကြောင်းအရာ စဒ္ဒတ်တော် ပေါင်း များစွာကို ဟောတော်မူထားသဖြင့် အတိတ်နှင့်စပ်သော "အတိရက (အပိုင်း အခြား မရှိသော) ဉာဏ်အမြင်" ဖြစ်ခဲ့သည်ကို သူတို့ကျေနပ်ကြ၏၊ အနာဝတ်နှင့်စပ်၍ ကား ထူးထူးခြားခြား မဟောသောကြောင့် အနာဝတ်အဂ္ဂ် အတိရကဉာဏ်မဖြစ်၊ ထိုသို့ မဖြစ်ခြင်းမှာ မသိလို့ သာဖြစ်ရမည် ဟု ကောဂါချက်ချကြ၏။

ကို၊ ဇာနာတိ၊ သဗ္ဗေတုကံ - အကြောင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သည်ကို၊ သကာရဏံ-ညှန်ပြကြောင်း ဥပမာနှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို၊ ကတ္တာ - ၍၊ ယုတ္တပတ္တကာလေ ယေဝ-သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော အခါ၌သာ၊ ကထေတိ-ပြန့်ထော်မူ၏။

ဆိုလိုရင်းမှာ–အတိတ်အကြောင်းအရာကိုသာ ဟောနိုင်၍ အနာဂတ်အကြောင်းအရာကို မဟောသောဘုရားရှင်သည် အားလုံးကို သိသူမဟုတ်၊ အားလုံးမသိလျင် သူ၏ဉာဏ်သည်း အတိဓရဉာဏ်မဟုတ်နိုင်၊ အပိုင်းအခြားမရှိသိသောဉာဏ်မဟုတ်, အပိုင်းအခြားရှိနေပြီ၊ သို့ဖြစ်၍ အတိဓရဟူသော စကားလုံးနှင့် သူ၏သိမှုက မလိုက်သောကြောင့် ယုတ္တိမရှိသော ဉာယဓိရောဓိဒေါသ သင့်နေပြီဟု ဆိုလိုသည်။

ဉာယဓိရောဓိမဖြစ်။ ။အတိတ် အကြောင်းအရာသည် အင်မတန် ကျယ်ပြန့်၏၊ ပါရမီစ၍ ဖြည့်တော်မူခဲ့သော ဒီပင်္ကရာ ဗုဒ္ဓလက်ထက်မှစလျင် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ပာတသိန်းရှိရကား၊ ဘုရားရှင်မှတပါး အခြားလူဘို့ မဖိုးခြားနိုင်သော ကာလအတွင်း ဝယ် ဖြစ်ခဲ့သောအကြောင်းအရာများကို သူများ နားလည်အောင် ဟောပြနိုင်သော ဉာဏ်တော်ကြီးသည် အတိဓရတပင် ဖြစ်သည်၊ သို့ဖြစ်၍ ဉာဏ်တော်၏ အတိဓရဟူသောအမည်နှင့် သူ၏သိမှု လိုက်လျောသောကြောင့် အသင့်ယုတ္တိမရှိသော် ဉာယဓိရောဓိဒေါသ မရှိပါ။

မသိမှုဖေါ်ပြ ။ ။တိတ္တိများကား ၅၂အကြောင်းအရာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အမှန်တိုင်းမသိသဖြင့် "အတိတ်အကြောင်းအရာကိုသာ ဟောရ၌ အနာဂတ်ကိုမဟောခြင်းသည်၊ တယိဒံ ကိံ နု - အဓါဟာ ဘယ်လိုလဲ၊ တယိဒံ ကထံသု - ဒုဓါဟာ ဘာ့ကြောင့်လဲ" ဟု မိမိ၌၏ နားမလည်မှုကိုသာ ဖေါ်ပြရာရောက်သည်။

ကိုယ်တော်မြတ်၏ အနာဂတ်။ ။အနာဂတ် အကြောင်းအရာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မဟောသည်မှာ မှန်၏၊ သို့ရာဘွင် မဟောရုံမျှနှင့် မသိဟု မဆိုနိုင်၊ ကိုယ်တော်မြတ်မှာကား အနာဂတ်အတွက် ဟောရာဘဝ မရှိတော့၊ ထိုသို့ ဘဝမရှိသည်ကို မရှိဟု သိတော်မူခြင်းသည်ပင် အတီဓရ အနာဂတံဉာဏ်တော် ဖြစ်ပြီ၊ ထို့ကြောင့် "အနာဂတမ္မွ ဒေါ အဒ္ဓါနံ အာရမ္ဘ တထာဂတဿ မောဓံ၊ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အယမန္တိမာ ဇာတိ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါတိ"ဟု ပါဠိတော်ရှိသည်။

သူတမါး၏အနာဂတ်။ ။တိတ္တိများက အတိတ်ကို အာရုံပြုသော ဉာဏ်ဖြင့်ပင် အနာဂတ်ကိုလည်း ကပ်ပြိုင်နက် တမျိုးတည်း အာရုံပြုနိုင်၏-ဟု ယူဆကြ၏၊ အမှန်မှာ ထိုသို့မဟုတ်၊ အတိတ်ကို "ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်"ဖြင့် အာရုံပြုရ၏၊ အနာဂတ်ကို "အနာဂတံသဉာဏ်" ဖြင့် အာရုံပြုရ၏၊ ထိုဉာဏ် ၂ ပါးလည်း အာရုံကိုဆင်ခြင်မှု ဟူသော အာဝဇ္ဇနိန်းရှိမှဖြစ်၏၊ ထိုဆင်ခြင်မှုလည်း အကြောင်းပြိုမှ ဆင်ခြင်တော်မှပေလိမ့်မည်၊ ဆင်ခြင်၍သိဒြီးနောက်လည်း သတ္တဝါများအား ကျေးဇူးများသော အကျိုးရှိမှဟောပေလိမ့်မည်၊ အတိတ် အကြောင်းအရာများကို ဟောတော်မူခြင်းမှာလည်း ဥပနေယျ

၁၈၈။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိတိ - ဟူသော၁ပါဠိ၏။ (အလ္လော-ဠ်စပ်)၊ ယထာ ယထာ-အကြင် အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဂဒိတမ္မိ-မိန့်တော်မူထို့ကို၏၊ တထာ တထေဝ - ထိုထို့ အခြင်းအရာအားဖြင့်သာ၊ ဂဒနတော-မိန့်တော်မူဖြင်းကြောင့်၊ ၁ ပါ-မိန့်တော်မူတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒကာရသ-

---

သတ္တဝါများ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက်သာ ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် " အနုတ္တသံဟိတံ " စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ ဟောထားသည်။

အတီရက နာမည်မပျက်။ ။ကျွဲပြအင်ပြိုးသော့်အဖွဲ့ ပါယ်များအရ ဗုဒ္ဓဖြတ်စွာ၏ အနာဂတ်အတွက် ဘဝမရှိ-ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် လည်းကောင်း, အခြား ဟိုရှိုလ်များအတွက် အကျိုးရှိလျှင် အနာဂတ်အကြောင်းအရာကို ဟောတော်မူမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း " **နေဝ ခေါ** အနာဂတံ အဒ္ဓါနံ အာဂစ္ဆ အတီရကံ ဉာဏဿနံ ပညာပေတိ၊ တယိဒံ ကိ'သု၊ တယိဒံ ကထံသု"ဟူသော တိတ္ထိများ၏ ပြောစကားသာည် နားမလည်မှု၏ အဖြစ်သာ ဖြစ်သည်။

ဋီကာ။ ။တသ္မာ ဘဂဝတာ (ဝုတ္ထံ - ဠ်စပ်) သသန္တတိ ပရိယာပန္န မမ္မပ္ပဝတ္ထိံ (မိမိခန္ဓာအစဉ်၌ အကျုံးဝင်သော တရားစ်ကြဖြစ်ခဉ်ကို) သန္ဓာယ "အည္ဟ ပိတိတင်ံ ဉာဏဿနံ" န္တိ အာဒိဝုတ္တံ၊ ဇုတရံ ပန (အခြားသော သူတပါး:ခန္ဓာအစဉ်၌ အကျုံးဝင်သော တရား၏ဖြစ်စဉ်ကို) သန္ဓာယ ဝုစ္စမာနေ သတိ တထာရူပေ ပဇေသဇနေ (ထိုသို့ ပြောသည့်အတွက် အကျိုးရှိလျှင်) အနာဂတမ္ပိ အဒ္ဓါနံ အာဂစ္ဆ အတီရက ဓမ္မဝ ဉာဏဿနံ ပညာပေယျ ဘဂဝါ။-ဋီကာ။

သဗ္ဗာတုကံ သကာရဏံ ။ ။ဉာပကေန (သိစေတာသော) ဗောဓနော သဗောတုကံ၊ သော ပန ဗောဓု (သို အကြောင်းကို) ဗုဒ္ဓ နိုးဒသနေန (အကြင် ညွှန်ပြကြောင်း ဉပမာဖြင့်) သာဒိယတိ (ပြီးစေအပ်၏)။ တံ (ထိုဉပမာသည်)၊ တသ္မ (ထို အကြောင်းပြု စကား၏) ကာရဏာန္တိ တေန သကာရဏံ ကတွာ၊-ဋီကာ။

ယုတ္တပတ္တ ကာလေယေဝ။ ။ယုတ္တာနံ ပတ္တကာလေ ဧဝေါ ယေ ဟိ ဝေနေယျာ (သို့သည်) တသ်ာ ကထာယ (အား) ယုတ္တာ အနန္တရိကာ (သင့်လျော်လျောက်ပတ်ကုန်၏)၊ ဧတသ်ယေဝ (ထို့ကိုပင်) ယောဇနေ (ယှဉ်စေခြင်း၌=တရားဓမ္မနှင့် ယှဉ်စေခြင်း၌) သန္ဓာယ ဝါ ကထာယ (ရည်ရွယ်၍ ဧဟာအဝံသော စကား၌) ပတ္တော (သင့်လျော်သော) ဥပကာရာဝဟော (ဧလျော်သော ကျေးဇူးကို ဆောင်ရွက်သော) ကာလော၊ တဒါဧဝ ကထေသိတိ အတ္ထော၊-ဋီကာ။ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ပတ္တော+ကာလော ပတ္တကာလော (သင့်လျော်သော အခါ)၊ ယုတ္တာနံ (တရားစကားအား လျောက်ပတ်သော ဝေနေယျတို့အား) + ပတ္တကာလော ယုတ္တပတ္တ ကာလော – ဟုပြု၊ "တရားစကားအား လျောက်ပတ်သော ဧဝနေယျတို့အား + သင့်လျော်သော အခါ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဧပးပါ။

ဒအက္ခရာ၏၊ တကာရံ - တအက္ခရာကို၊ ကတ္တာ - ၌၊ တထာဂတောတိ- ဟူ၍၊ စစ္ဆတိ-အပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဒိဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ရူပါယတနံ-ရူပါယတနတည်း၊ ဝါ-ရူပါဂါရံတည်း၊ သုတန္တိ-ကား၊ သဒ္ဒါယတနံ-တည်း၊ မုတ္တန္တိ-ကား၊ မုတ္တဉ-ဖွဲ့စပ်၌၊ ပတ္တဉ - ရောက်၌၊ ဂဟေတမ္ဗတော-ယူထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဂန္ဒာယတနံ-လည်းကောင်း၊ ရသာယတနံ-လည်းကောင်း၊ ဖောဋ္ဌမ္ဗာယတနံ-လည်းကောင်းတည်း၊ ဝိညာတဗ္ဗန္တိ - ကား၊ သုခဒုက္ခာဒိ မမ္မာယတနံ - သုခဒုက္ခ

တထာဂဇတော ။ ။ တထာတဇ္ဇဇ ဂဒနတောကိုကြည့်၍ ဂဒတိတိ ဂတောဂ၊ [ဂဒခ၁တ် ဘာသ ပြောဆိုခြင်း အနက်ဟော + အပစ္စည်း၊ ဒ-ကို တ-ပြု။] တထာ တထာ-ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့် + ဂဇတော-မိန့်တော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား တည်း၊ တထာဂတောဂ-ပြု၊ တထာ တထာဂတောဂ-ဟု ဆိုလိုလျက် တထာ-ဟူသော ဝိစ္ဆာတဟုတ်ကို ချေထားသည်၊ [ဇ္ဈိကာဠ္ဆ အာမေဋိတ လေဒပ ဟု ဆို၏။] တထာ တထာ-အရ "ထိုထို အခြင်းအရာ"ဟူသည် အကြောင်းအကျိုး သဘောအားလျော်သော အခြင်းအရာ, ဝေနေယျတို့၏ အလိုအားလျော်သော အခြင်း အရာတည်း၊-ဋီကာ။

ဒိဋ္ဌံ။ ။ဒဋ္ဌမ္ဗန္တိ ဒိဋ္ဌ-မြင်ထိုက်သော ရူပါရုံ၊ တ ပစ္စည်းသည် အတိတ်အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဟူသော ကာလသုံးပါးဒွါ၌ တပါးပါးသောကာလအထူးကို မဟော၊ ကာလ သုံးပါးလုံးနှင့် ဆိုင်သော သာမညကာလကိုသာ ဟောသည်၊ မြင်အပ်ပြီး, မြင်အပ် ခဲ့,မြင်အပ်လတ္တံ့နှင့် အကြောင်းညီညွတ်လျှင် မြင်မည့်, မျက်စိဖြင့် မြင်ထိုက်သော ရူပါရုံ ဟူသမျှသည် ဒိဋ္ဌမည်၏-ဟု ဆိုလိုသည်၊ သုတ စသည်နှင့်လည်း နည်းတူ။

ဇ္ဈိကာ။ ။ဒိဋ္ဌန္တိ ရူပါယတနံ ဒဋ္ဌမ္ဗတော၊ တေန (ထိုပါဌ်ဖြင့်)၊ ဂဟိတံ-ဥစပ်)၊ ယံ (အကြောင် ရူပါရုံကို) ဒိဋ္ဌံ- (အတိတ်တုန်းက မြင်အပ်ခဲ့ပြီ) ၊ ယံ ဒိဿတိ (ယခု မြင်အပ်ခဲ့)၊ ယံ ဒက္ခတိ (နောင်အခါ မြင်လိမ့်မည်)၊ ယံ သတိ သမ၀ါယေ (ဓာတ္ပု ပသာဒ မနသိကာရစသော အကြောင်းအပေါင်းရှိလျှင်) ပဿယံ့၊ (မြင်ရာ၏)၊ တံ သဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌန္တေ့၀ ဂဟိတံ ကာလဝိသေသဿ အနာမဋ္ဌဘာ၀တော (မသုံးသပ်အပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း)၊ သုတန္တိ အာဒီသုပိ သေ၀နနည်ပာ။

မုတံ။ ။မုန္တိတမ္ဗံ ပါဠုဏိတ္တာ ဂဟေတမ္ဗန္တိ မုတံ-ဟု ပြု၊ မု - မန္တနေ + တ၊ ဒ်ရာ ဖြစ်သော ဃာနုပသာဒ စသည်နှင့် ဂန်္ဓရုဒာဒသော်အာရုံတို့ ပေါင်းဆုံသွစ်ခု ဩဂပ် ထိရောက်မှ သိအပ်သော ဂန္ဓ ရသ ဖောဋ္ဌမ္ဗအာရုံသုံးပါး၊ [မုတန္တိ သဒ်သယေန (ဃာန ဝိညာဉ်စသည်၏ ဒိုးဒုဖြစ်သော) ဃာနာဒိ ဋ္ဌဒ္ဓိယေန သဃံ ပတ္တဝ ပါပုဏိတ္တာ ဂဟေတဗ္ဗံ။-ဋီကာ။

ဝိညာတံ။ ။ဒိဋ္ဌံ သုတ မုတဟူသော ရူပ သဒ္ဒ ဂန္ဓ် ရသ ဖောဋ္ဌမ္ဗအာရုံ ငါးပါးမှ တခြား ကုန်သမျှ အာရုံအားလုံးသည် ဝိညာတမည်၏၊ ထို အာရုံများကို မြွေယမတန်-ဟု ခေါ်သည်။ [ဝိညာဟ္ဒိ ဝိဇာနိတဗ္ဗံ၊ တံ ပန ဒိဋ္ဌာဒိဝိနိမုတ္တ ဝိညေယျန္တိ အာဟ "သုခ ဒုက္ခာဒိ မမ္မာယတန"န္တိ၊-ဋီကာ။]

အစရှိသော ဓမ္မာယတနာနတည်း၊ ဝါ-ဓမ္မာ+ရုံတည်း၊ ပတ္တာန်-ကား၊ ပရိယေသိတ္ဘာ ဝါ-ရှာမှီး+ရှိသော်လည်းကောင်း။ အပရိယေသိတ္ဘာ ဝါ-မရှာမှီး+ပဲသော်လည်း ကောင်း၊ ပတ္တံ-ရောက်အပ် ရအပ်သော အာ+ရုံတည်း၊ ပရိယေသိတာန်-ကား၊ ပတ္တံ ဝါ-ရောက်အပ် ရအပ်သည်မူလည်း+ဖြစ်သော၊ အပ္ပတ္တံဝါ-မရောက်အပ် မရအပ် သည်မူလည်း+ဖြစ်သော၊ ပရိယေသိတံ - ရှာမှီး+အပ်သော အာ+ရုံတည်း၊ အနု ဝိဓရိတံ မနသာတိ--ကား၊ စိတ္တေန -- ဖြင့်၊ အနုသဉ္ဆရိတံ--လှည့်လည်အပ်သော အာ+ရုံတည်း၊ ဝါ-စိတစ်ကြိမ်လည်အပ်သော အာ+ရုံတည်း။

တထာဂတေန အတိသမ္ဗုဒ္ဓန် ဤမိနာ-ဟူသော ဤပါဠိဖြင့်၊ ဧတံ - ဤ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ (ဤ ယခုဆိုအပ်မည့် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို)၊ ဒဿေတိ -- ပြတော်မူ၏၊ ဟိ-၌၊ အပရိမဒဏာသု-အတိုင်း အရှည် မရှိကုန်သော၊ လောက ဓာတူသု--တို့၌၊ သဒေဝကဿ-နှတ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဤ လောကဿ-- ဤ သတ္တာအပေါင်း၏၊ (စက္ခုဒ္ဒါရေ -- ၌စပ်)၊ နိုလံ ဝိထကန္ဓိ အာဒိ -- အညိ အရှေ့ အစရှိသော၊ ယံ ရူပ ါရမဏံ - သည်၊ စက္ခုဒ္ဒါရေ -- ၌၊ အာပါထံ-ရှေးရှု ထင်လာခြင်းသို့၊အာဂ စ္ဆတိ--ရောက်၏၊ အယံဘဂ္ဂေါ-သည်၊ ဤမသို့ ခဏော-၌၊ ဤမံ နာမရူပါရမဏံ - ဤမည်သော ရူပါရုံကို၊ ဒိသွာ - ၍၊ သုမနော၁ါ-ကောင်းသောစိတ် ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ - ဝမ်းမြောက်သောစိတ် ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုမ္မနော၁ါ - မကောင်းသော စိတ်ရှိသည်သော် လည်းကောင်း၊ ဝါ -- နှလုံး မသာယာသော စိတ်ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈတ္တော၁ါ-အလယ်အလတ်၌တည်သော သဘော+ရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊

ပတ္တံ, ပရိဇယိသိတံ။ ။"ပတ္တ-ရောက်အပ် ရအပ်" ဟူရာ၌ ရှာ၍ ရသည်ဖြစ်စေ, မရှာပဲ ရသည်ဖြစ်စေ " ပတ္တ"မည်၏၊ ဤစကား၊အရ ပရိယေသိတမ္ပတ္တ, အပရိယေ သိကပတ္တ--ဟု ၂-မျိုးပြား၊သည်ကို သတိပြု၊ ပရိယေသိတ- ၌လည်း မိခိုဆံမှောက်သို့ ရောက်လာပြီး+သော အာ+ရုံဖြစ်စေ , မရောက်သေး+သော အာ+ရုံ၌ဖြစ်စေ ပရိယေသိတ (ရှာထိုက်+သော အာ+ရုံ) ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပရိယေသိတလည်း ပတ္တပရိယေ သိတ , အပတ္တပရိယေသိတ--ဟု ၂ - မျိုးပင်ရှိသည်။ [ပရိဇယိသိတ၌ ပတ္တိယာ (ရောက်ခြင်း ရခြင်း၄၂) အဏ္ဍ (အလိုရှိအပ်သော အကျိုးသည်)၊ ပရိယိဋ္ဌံ၊ တံ ပန ပဘ္ဘံဝါ သိယာ အပတ္တိဝါ ဥဘယတ္ထာပိ ပရိယေသိတဓမ္မေဝ၊ -- ရှိကာ။]

စိတ္တေန အနုသဉ္စရိတံ ။ ။ ဧစ၁ပန် (ကာယိကိညတ် ဝစီကိညတ် ဟူသော ကိုယ်နှတ် လှုပ်ရှားခြင်းသို့) အပါ၉ေတွာ (မနောက်စေပဲ) စိတ္တေနေဝ အနုသံစရိတံ၊ ပရိဝိတက္ကိတန္တိ အတ္ထော၊ ရှိကာ။

သုမနော၁ေသည်။ ။သုမနောတိ ဓာဂ၀သေန, လော၁ာဘ၀သေန သဒ္ဓါဒိဝ၀သေန၀ါ သုမနော၁၊ ဒုမ္မနော၁တိ ဗျာပါဒဝိတက္က၀သေန, ဝိဟိ"သာဝိတက္က၀သေန ဝါ ဒုမ္မနော၁၊ မဇ္ဈတ္တော၁တိ အညာဏ၀သေန၀ါ (ဉာဏ်၏ဆန့်ကျင်ဖက် မသိမှု ဒုဗဝဟ) ဉာဏ ၀သေန၀ါ မဇ္ဈတ္တော၁၊--ရှိက၁။

ဇာတော–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သဒ္ဒံ-သော၊ တံ - ထို့ရူပါရုံကို၊ ဝါ - သဒ္ဒါဘဂို့၊ တထာဂတဿ - သည်၊ ဧဝံ – သို့၊ အာဒိသမ္ဘုဒ္ဒံ - ထိုးထွင်း သိတော်မူအပ်ပြီ။

တထာ–ထိုမှတပါး၊ အပရိမာဏာသု-ကုန်သော၊ လောကဓာတူသု- တို့၌၊ သဒ္ဒေဝကဿ-သော၊ ဣမဿ လောကဿ-၏၊ (သောတ ဒ္ဒါရေ-၌စပ်၊) ဘေရိသဒ္ဒေါ မုဒိင်္ဂသဒ္ဒေါတိ ဿာဒိ–စည်ကြိုးသံ, မုရိုးစည်သံ အစရှိသော၊ ယံ ဆဒ္ဒါရမဏ်–သည်၊ သောတဒ္ဒါရေ - ၌၊ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ။ [အယံသဒ္ဒေါ - စသည်ကို ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်။] မူလဂန္ထော - အမြစ်နှံ့ ၊ တစဂန္ထော– အခေါက်နှံ့ ၊ ဣတိ အာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော၊ (ယံ) ဂန္ဓာရမဏ် ဃာနဒ္ဒါရေ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ၊ မူလရသော-အမြစ်အရသာ၊ ခန္ဓရသော-ပင်စည်အရသာ၊ ဣတိ အာဒိ–သော၊ပေါကက္ခဋ်–ခိုင်မာ၏၊ မုဒုက်-နူးညံ့၏၊ ဣတိ အာဒိ–သော၊ ပထဝီဓာတု တေဇောဓာတု ဝါယောဓာတုဘေဒေါ- ပထဝီဓာတ် တေဇောဓာတ် ပါယောဓာတ်အားဖြင့်ပြုပြားသော၊(ယံ)ဇေဋ္ဌဗ္ဗာရမဏ် ကာယဒ္ဒါရေ အာပါထ မာဂစ္ဆတိ၊ [အာပေါဓာတ်သည် ထိတွေ့ စစ်းသပ်၍ မရကောင်းသောကြောင့် ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်တွင် မပါဝင်ပုံကို သတိပြု။] ၊ပေ၊ အာသမ္ဘုဒ္ဒံ၊ [ရှေ့ နည်းမှီပေး။] တထာ-ပါး၊ အပရိမာဏာသု ၊ပေး၊ သုခဒုက္ခာဒီဘေဒံ- သုခ ဒုက္ခ အစရှိသော အပြားရှိသော၊(ယံ)ဓမ္မာရမဏံ၊ပေး၊အာသိသမ္ဘုဒ္ဒံ၊[လွယ်ပြီ၊အာဒိဖြင့်ယူရသော အဆုမျှားကို ဓမ္မသင်္ဂဏီ ရူပကဏ္ဍပဠိတော်၌ ရှု။]

ဟိ- မှန်၊ စုန္ဒ- စုန္ဒ၊ လူမေသဲ သတ္တာန်- တို့သည်၊ ယံ-အကြင် အာရုံကို၊ ဒိဋ္ဌ–စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်ပြီ၊ သုတ်–သောတ ဝိညာဏ်ဖြင့် ကြားအပ်ပြီ၊ မုတ်–ဃာန ဇိဝှါ ကာယဝိညာဏ်သုံးပါးဖြင့် ခဲ့စပ်၍ သိအပ်ပြီ။ ဝါ–ဆောက်၍ သိအပ်ပြီ၊ ဝိညာတ်–မနောဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်ပြီ။ [ယံ- အကြင် ရူပါရုံကို၊ ခဲ့၌–စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်ပြီ၊ ယံ-အကြင် သဒ္ဒါရုံကို၊ သုတ် – သောတ ဝိညာဏ်ဖြင့် ကြားအပ်ပြီ၊ ယံ- အကြင် ဂန္ဓ ရသ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို၊ မုတ်–ဃာန ဇိဝှါ ကာယ ဝိညာဏ်ဖြင့် ဆောက်၍ သိအပ်ပြီ၊ ယံ-အကြင် ဓမ္မာရုံကို၊ ဝိညာတ်-မနောဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်ပြီ၊ ဤသို့လည်း ခဲ့ပေးနိုင်သည်။] တဋ္ဌ- ထို အာရုံအပေါင်းတွင်၊ တထာဂတေန-သည်၊ အဒိဋ္ဌံဝါ– မမြင်အပ်သော ရူပါရုံသည် သော်လည်းကောင်း၊ အသုတံဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ အမုတံဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ အဝိညာတံဝါ– မသိအပ်သော ဓမ္မာရုံသည်သော်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ။

လူမဿ မဟာနေဿ–သည်၊ ပရိယေသိတ္ဘာ- ရှာ၍၌၊ ပတ္တမ္မိ - ဆောက်အပ် ရောင်သော အာရုံသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ ပရိဃသိတ္ဘာ-၍၊ အပတ္တမ္မိ– မဆောက် အပ် မရအပ်သော အာရုံသည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ အပရိယေသိတ္ဘာ–မရှာပဲ၊ ပတ္တမ္မိ–

သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ အပရိဒယိသိတွာ-ပဲ၊ အပတ္တပ္ပိ—သည်လည်း၊ အတ္ထိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓိ-သော၊ တံ-ထိုအာရုံသည်၊ ဝါ-ကို၊ တထာဂတသာ-သည်၊ အပယ္ယဂုဏ-ဉာဏ်ဖြင့် မရောက်အပ် မရုအပ်သည်မည်သည်၊ ဝါ - ဉာဏ်ဖြင့် မသိအပ်သည်မည်သည်၊ ဉာဏေန-ဖြင့်၊ အသစ္ဆိကတံနာမ-မျက်မှောက် မပြုအပ်သည်မည်သည်၊ [အပတ္တံ နာမ-ကို ထပ်မံရှင့်သည်။] နတ္ထိ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ တထာဂတောဘိ— ဟူ၍၊ ဝုဉ္စတိ-အပ်၏၊ လုတိ - ဤသို့ပြု၏။[ဒသြေတိ-ကို ပြန်လှည့်သည်။]

ယံ - အကြင်အာရုံကို၊ ယထာ—အကြင်အခြင်းအရာအား၊ဖြင့်၊ လောကေန-လူအပေါင်းသည်၊ ဂတံ - သိအပ်ပြီ၊ တဿ-ထို အာရုံ၏၊ ဝါ-ကို၊ တထေဝ — ထိုအခြင်းအရာအား၊ဖြင့်သာ၊ ဂတတ္တာ - သိအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာဂတောတိ — ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - အပ်၏၊ ပန—ဆက်၊ ပဒိဋ္ဌံ - ပဒိဋ္ဌတော်၌၊ အတိသမ္ဗုဒ္ဓန္တိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ—အပ်ပြီ၊ တံ-ထို အတိသမ္ဗုဒ္ဓံ ဟူသော ပုဒ်သည်၊ ဂတသဒ္ဒေန - ဂတသဒ္ဒါနှင့်၊ ကေတ္ထ-တူသော အနက်၌၏၊ [သိခြင်းဟူသော အနက်ချင်း တူသည် - ဟူလို။] ဣမိနာ နယေန - ဖြင့်၊ သမ္ဗဝါရေသု - ထို၌၊ တထာဂတောတိ နိဒ္ဒေသဝါ - တထာဂတောဟူသော နိဂုဝိုးစကား၏၊ အတ္ထော - ကို၊ ဝေဖိတမ္ဘေဝ၊ တဿ—ထို အနက်၏၊ ယုတ္တိ - သဒ္ဒယုတ္တိကို၊ (သင်္ခလျော်သော သဒ္ဒါနည်းကို)၊ မြဟ္မဇာလေ-၌၊ တထာဂတသဒ္ဒဝိတ္ထာရေ-ထထာဂတသဒ္ဒါ၏ အကျယ်၌၊ (မယာ) ဝုတ္တာယေဝ-ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။

အဗျာကတဒ္ဒသနအဖွင့်

၁၀၉။ ဝေ—သို့၊ အတ္ထနော- ၏၊ အသမတံ—တန်းတူသူ ရှိတော်မူမည်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အနုတ္တရတံ -- မိမိထက် မြတ်သူ ရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်ကို၊ သမ္ပညတံ—အလုံးစုံကို သိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဓမ္မဓာတဿဝံ—တရားမင်း၏

တထေဝ ဂဒဇ္ဈား။ ။တထေဝ ဂဒဇ္ဈားတိ တထေဝ ဉာတဇ္ဈာ အတိသမ္မုဒ္ဓဇ္ဈာ၊ ဂတသဒ္ဒေန ကေတ္ထံ မုဒ္ဓိအဇ္ဈန္တိ အဇ္ဈော၊ “ ဂတိအဇ္ဈာ ဟိ ဓဝတ္ထေါ ဗုဒ္ဓိအဇ္ဈာ ဘဝန္တီတိ အကွရဗိန္ဒုကာ (အကွရာဗုဒ်ပင်၌ကို ကြွေစည်စဉ်းစား၊တတ်သော သဒ္ဒါဆရာများကို ဆိုကြသည်)၊- ဋီကာ။ [ကြွင်းမှတ်ဖွယ်များကို ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၅၉ နှင့် ထို၏ ဋီကများ၌ ရှု။]

အသမတံ စသည်။ ။အသမတံ-ဟု ဆိုပြီး၊ဓနဥက် တန်းတူသူ တစုံတယောက်မျှ မရှိ, အဘယ်မှာ သာလွန်သူရှိမည်နည်း ဟု မြွေးငှါ “ အနုတ္တရတံ ” ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ အသမ အနုတ္တရ ဖြစ်ခြင်းမှာလည်း သမ္ဗုဒ္ဓတဉာဏ်ကြောင့် ဖြစ်၏ ဟု ပြလို၍ “ သမ္ဗုဒ္ဓတံ ” ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ သမ္ဗုဒ္ဓါ၏ အဖြစ်သည်လည်း မြတ်သော ဓမ္မစက်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော (သမ္ဗုဒ္ဓဝရုဏ္ဍဝတ္တိ) ဟုပြုလိုအဖြစ်အား၊ဖြင့် လောကဒွဲ အထင်အရှားဖြစ်သည်ဟု ပြခြင်းငှါ“ဓမ္မဓာတ ဘာဝံ”—ကို ဆုံးမြွန်းသည်။

အဖြစ်ကို၊ ကထေတ္ဝာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ--၌၊ ပုထုသမဏဗြာဟ္မဏာနံ--များစွာသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏၊ လဒ္ဓိသု-အယူတို့၌၊ မယာ-သည်၊ အညာတံ-မသိအပ်သော အရာမည်သည်၊ အဒိဋ္ဌနှာမ-မမြင်အပ်သော အရာမည်သည်၊ နံ့ထိ၊ သဒ္ဒံ-အလုံးစုံသော အရာသည်၊ မမ-၏၊ ဉာဏာဃာ-၏၊ အန္တော့ယေဝ--အတွင်းဦးသာ၊ ပရိဝတ္တတိ -- ဖြစ်၏၊ ဣတိ -- သို့၊ သီဟနာဒ်-- ခြင်္သေ့မင်း၏ ဟောက်ခြင်းအလား၊ ရဲတင်းသော စကားတော်ကို၊ ဝါ-မ၌မကြောက် ခြင်္သေ့ဟောက်သို့ ရဲရဲတောက် မိန့်မြွက်တော်ကို၊ နဒန္တော့ာ - မိန့်မြွက်တော် မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဌာနံ ဧေါပနေတံ စုန္ဒ ဝိဇ္ဇတိတိ အာဒိ -ကို၊ အာဟ-၏။

ဘဂ္ဂ - ထို ဌာနံ ဧေါပနေတံ စုန္ဒ ဝိဇ္ဇတိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တထာဂတောတိ-ကား၊ သတ္ထော-တည်း၊ န ဟေတံ အာဝုသော အတ္ထသံဟိတန္တိ-ကား၊ ဣမလောက ပရလောက အတ္ထသံဟိတံ - ဤလောကစီးပွား နောက်လောက

သီဟနာဒံ။ ။အဘိတနာဒံ (မကြောက်သူ၏ မိန့်သံ)၊ သေဋ္ဌနာဒံ (မြတ်သော မိန့်သံ)၊ သေဋ္ဌနာဒေါ ဟောသ၊ ဃဒိဒံ ဌပနိယဃ ပဌသ (မဖြေဝံထားထိုက်သော ပြဿနာ၏)၊ ဌပနိယ ဘာဝဒဿနံ (မဖြေဝံထားထိုက်ပုံကို ပြခြင်း) ဌပနိယတာ ဒသေ (ထိုပြဿနာ၏ မဖြေဝံထားထိုက်ပုံမှာလည်း) ပါဠိအာဂ္ဂေ၁ ဝေ (ပါဠိတော်၌ ပင် ထိုကိရိယိုင်ပါ၍) နဟေတုမ္ဟိ အာဒိနာ၊ [ပါဠိတော်ပုစ်စဲ့ (၁၀၉)ရှု။ သီဟနာဒ၏ အဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာပုစ်စဲ့ ၁၄၂ အခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။]

တထာဂတောဓ။ ။[တထာ + အာဂတော။] အာဂစ္ဆတီတိ - အာဂတော၊ တထာ-(ထို မိမိဆည်းပူးအပ်ခဲ့သော ကုံ - ကိလေသာအခြင်းအရာအားဖြင့်) အာဂတော-ဤအတ္တဘောသို့ ရောက်လာသူတည်း၊ တထာဂတော-သူ၊ ဤအတ္တဘာဝဟူရာ၌ မိမိဆိုင်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝတည်း၊ ဥပမာ - လူဖြစ်လျှင် ယခုလက်ရှိ လူ့ဘဝ၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်လျှင် လက်ရှိတိရစ္ဆာန်ဘဝ စသည်တည်း၊ ဃို တထာဂတမ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင် အာရုံငါးပါး၌ ပြိုကဲ့တွယ်တာတတ်သောကြောင့် သတ္တ (သတ္တဝါ) ဟုသည်း ဆိုရသည်။

ဋ္ဌိကာ ။ ။ ယထာ ဥပစိတကမ္မကိလေသေန ဇုတ္တတ္တို့ အာဂစ္ဆန်း၌၊ တထာ နံ အာဂတောတိ တထာဂတော၊ သတ္တော၊ တထာ ဟိ သော ခ္ဍပါဒိသု သတ္တော ဝိသတ္တောတိ ကတ္တာ "သတ္တော"တိစ ဝုစ္စတိ၊ ဇုတ္တတ္တာန်စ့ဲ စ ပရိလဒ္ဓတ္တာ တထာ ပစ္စက္ခ ဘူတာ အတ္တဘာဝေါတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ [အတ္တ - အတ္တ၏ + ဘာဝ - ဖြစ်ကြောင်း ပူသည် အတ္တဟု စွဲလမ်းမှိရာ ဖြစ်ဖေ၊ လာသော ဤခန္ဓာကိုယ်ပင်တည်း။]

အဇ္ဈဿံတိတံ နဟောတိ။ ။ပုဗ္ဗနိမိတ္တာ ဥဘယတ္ထ (ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုး) ဝိဂုဏတာ ဒဿနနှစ် (ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်ပုံကို ပြသဖြင့်)၊ နိဗ္ဗတ္တာ ပိဂုလာပတ် တဿ ဝါဒဿ (ပါဠိတော်လာ ထိုဝါဒအားလုံး၏ အကျိုးမရှိပဲ ရန်းပြောဆိုထားပုံကို) ဝိဘာဒေဝတိ၊-ဋ္ဌိကာ။

စီးပွားနှင့် စပ်သည်၊ ဝါ-ဤလောကအကျိုး နောက်လောကအကျိုးနှင့် စပ်သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ နစ ဓမ္မ သံဟိတန္တိ-ကား၊ နဝလောကုတ္တရဓမ္မနှင့်သီတ်-ကိုးပါးသော လောကုတ္တရာ တရားကို မှီသည်၊ နဟောတိ၊ နအာဒိ ပြတ္တ စရိယကန္တိ-ကား၊ သိက္ခာတ္တယသင်္ကိတသာ - သိက္ခာ ၃ ပါးဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ သကလသာသန မြဟ္မစရိယဿ-အလုံးစုံသော သာသနာ့ ပြဟ္မစရိယ၏၊ အာဒိဘူတ်-အစဖြစ်သည်၊ ဝါ-အခြေခံဖြစ်သည်၊ နဟောတိ။

၁၉၀။ ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ခေါတိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ တဏှံ-ကို၊ ဌပေတ္ဝာ-ချန်ထားခဲ့၍၊ အဝသေသော- တဏှာမှ ကြွင်းကုန်သော၊ တေဘူမ္မကာ-ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ ဣဒံ-ဤတရားအပေါင်းသည်၊ ဝါ-ဤတဏှာကြည်ထား တေဘူမ္မကတရားသည်၊ ဒုက္ခံ-ဒုက္ခသစ္စာတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဗျာကတ်-ဖြေဆိုတော်မူအပ်ပြီ၊ [တယော ဒုက္ခဿ--ထိုဒုက္ခကိုပင်၊ ပဘဝံကာ-ဖြစ်စေတတ်သော၊ ဇနိကာ - ဖြစ်စေတတ်သော(တနည်း)--ထသော ဒုက္ခဿ-

---

နစ ဓမ္မ သံဟိတံ။ ။[ဓမ္မအရ ဓလောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကို ယူပါ။] ဥဘယ ဓလောကဏ္ဍ ပိဝုရဏ္ဍ (နှစ်ပါးသောလောကဏ္ဍ၏ ဗီးဠွားနှင့် ဆန့်ကျင်ဖက်) သမာနံ "ကိ" နှခေါ် ဝိဝဋ္ဋနိဿိတ" ရွိ (ဝဋ္ဋ၏ ဆန့်ကျင်ဖက် လောကုတ္တရာကို မှီလေသလားဟု) ကောဓိ အာသင်္ကတ်ယုဘတိ (တစ်တယောက်က ယုံမှားရာသော၊ကြောင့်) တဒါသင်္ကာ နိ ဝတ္ထုနတ္ထိ (ထို ယုံမှားမှုကို နှစ်ခြေခြင်း , တားမြစ်ခြင်း၌) ၊ "နစ ဓမ္မ ရွိသိတ" ရွိ ဝုတ္တံ-ဋီကာ။

နအာဒိ ပြဟ္မစရိယ ကံ ။ ။ ပြဟ္မစရိယဿ + အာဒိ = အာဒိပြဟ္မစရိယကံ၊ သာသနာ့ ပြဟ္မစရိယ၏ အခြေခံအစ၊ [ပြဟ္မစရိယနှင့် အာဒိ ရှေနောက်ပြန်၊ သွဒ္ဓာ့ကဟုရွည်း။] သာသနာတော်၌ ရှိသမျှအကျင့်အားလုံးကို သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာသုံးပါးဖြင့် သိမ်းယူလိုက်လျင် အားလုံးကုန်သည်၊ ထို့ကြောင့် "သိက္ခတ္တယ ဃဂိဟိတဿ သကလသာသနပြဟ္မစရိယဿ"ဟု ဆိုသည်။

ဋီကာ။ ။ ယဓိဗိတံ (ထိုအယူ) နှ ဝိဝဋ္ဋေဝဂတံ (ဝိဝဋ္ဋ၌ ပါဝင်) ဟောတိ၊ ဝိဝဋ္ဋသယ ပန အဓိဋ္ဌာနဘူတဿ နှခေါတိ (ထိုသို့ မဖါဝင်သော်လည်း ဝိဝဋ္ဋ၏ အခြေခံများ ဖြစ်လေသလားဟု) ဓကာဓိ အာသင်္ကေယျာဒိ ဘဒါသင်္ကာ နိဝတ္ထုနတ္ထိ " နအာဒိ ပြဟ္မစရိယက"ရွိ အာဒိ ဝုတ္တံ။

တဏှံ ဌပေတွာ ။ ။ ဒုက္ခံ ကောဘူမကံ ဝဋ္ဋ - ဟူသောစကား, ဃဋ္ဌေ သခ်ါရာ ဒုက္ခာတူသောစကား၊အရ တဏှာလည်း ဒုက္ခသစ္စာ၌ရှိရကား၊ ဒုက္ခသစ္စာ၌ ပါဝင်၏၊ သို့သော် ဒုက္ခ၏ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာအဖြစ် သီခြားပြထိုက်သောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာအရ တဏှာကိုမသွင်းပဲ ချန်ထားရသည်။

၏ပင်၊(ပဘာဝိကာ-၌စပ်၊) ဝါ-ကိုပင် (ဇနိကာ-၌စပ်)၊ ပဘာဝိကာ-ဆေ မွန်ဖြစ်သော၊ ဇနိကာ-ဖြစ်စေတတ်သော၊ တဏှာ-သည်၊ ဒုက္ခ သမုဒယော-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယ သစ္စာဘည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဗျာကတံ။

ဥဘိန္နံ—ဒုက္ခ ဆမုဒယ နှစ်ပါးတို့၏၊ အပ္ပဝတ္တိ-မဖြစ်ရာ နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဝါ-မဖြစ်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော-ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သော်လည်း၊ ဣတိ ဗျာကတံ၊ ဒုက္ခ ပရိဇာနနေန-ဒုက္ခကို ပိုင်းခြားရှုသိတတ်သော၊ သမုဒယ ပဇဟနေန-သမုဒယကို ပယ်တတ်သော၊ နိရောဓ သစ္ဆိကရဏာ-နိရောဓကို မျက်မှောက်ပြုတတ်သော၊ အရိယမဂ္ဂေါ-အရိယာမဂ်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓ ါဒိနိ-ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသောအားဖြင့် သွားတတ်သော၊ ပဋိပဒါ-အကျင့်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဗျာကတံ၊ တေဇ္ဇိ အာဝုသော အတ္ထသိဒ္ဓိတ္ထိ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အယမတ္ထော-၌စပ်)၊ တေ-ဤ သစ္စာ

တဏှာသာ သမုဒယဖြစ်ပုံ။ ။အဝိဇ္ဇာ ကံ (သင်္ခါရ) စသော တန်ခူးများလည်း ဒုက္ခ၏ မြစ်ခိုအကြောင်းများပင် ဖြစ်၏၊ သို့ရာတွင် တဏှာသည် ကံ၏ ဆန်းကျယ်သို့ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခကိုဖြစ်စေခြင်း၌ထူးသောအကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း လွန်ကဲသောသတ္တိထူးရှိသော သမုဒယသဘောရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် တဏှာကိုသာ ပါဠိတော်များ၌ သမုဒယအဖြစ် ဟောတော်မူထားသည်။ [နနုစ အဝိဇ္ဇာဒယောပိ ဒုက္ခဿ သမုဒယောတိ သစ္စံ သမုဒယေ၊ တသာ ပန ကဿ သိစ္စတ္ထာဝ ဟေတုတော၊ ဒုက္ခုပ္ပါဒနေ ဝိသေသပစ္စယာဘာဝတော၌ သာတိသဒ္ဒေါ သမုဒယဓ္မေါတိ သာဧ၀ သုတ္တေသု တထာ ဝုတ္တာ၊— ဋီကံ၁။]

ဥဘိန္နံ အပ္ပဝတ္တိ။ ။ဒုက္ခသမုဒယဝန် အပ္ပဝတ္တိ နိဗ္ဗိတ္တိ (မဖြစ်ကြောင်း)၊—ဋီကာ၊ အပ္ပဝတ္တိန္တိ အပ္ပဝတ္တိဝိဓိမိတ္တိ၊ ဧတ ဝါ နှ ပဝတ္တန္တိ ဧတ္ထာတိ အပ္ပဝတ္တိ, နိဗ္ဗာန်၊— သာရတ္ထ၊ ၁၊ ၄၀၈။

ဒုက္ခပရိဇာနနေန စသည်။ ။မင်္ဂကိစ္စကို မြတ်ကြောင်းစကားတည်း၊ ဤ၌ မဂ်၏ ဘာဝနာကိစ္စမပါ၊ သို့ရာတွင် ထိုကိစ္စကိုလည်း အနက်အားဖြင့် ပြုပြီးဖြစ်သည် ဟုဘင် မှတ်ရမည်၊ ဘာဝနာကြောင့်နည်း-ဘာဝနာထိသမယန်ဒ် ကင်း၍ ပရိညာဘိသမယဓမ္မသာ ကိစ္စ ၃ ပါး မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။ ["ဒုက္ခပရိဇာနနေန" တိ အာဒိ မဂ္ဂကိစ္စ ဒဿနံ၊ ဧတန္တ မဂ္ဂသ ဘာဝနာဇ္ဈောဝိ (ဘာဝနာသဘောကိုလည်း) အတ္ထတော ဒသိတောဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ နှ ဟိ ဘာဝနာဘိသမယေန (ဘာဝနာကို ထိုးထွင်း၍ သိကြောင်းဉာဏ်နှင့်) ဝိနာ ပရိညာဘိသမယာဒယော သန္တာ၀ိန္တိတိ။ — ဋီကာ။]

၄ ပါးနှင့်စပ်ဆော ဧကားသည်း ဣဇလောက ပရလောက အတ္တနိသိတံ – ဤလောကစီးပွား, နောက်လောကစီးပွားကို မှီ၏၊ နဝလောကုတ္တရမဂ္ဂမှန်သိတံ–၏၊ သကလသာသန ဗြဟ္မစရိယသာ–၏၊ အာဒိ-အစတည်း၊ ပဓာန်– ပဓာနတည်း၊ ၀ါ–ရွေးဉီးစွာ စိတ်၌ ယူထားထိုက်သော တရားတည်း၊ ပဗ္ဗွင်္ဂမ်–ရှေသွားတည်း၊ ဣတိ အယ်–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ အတ္ထော– တည်း။

ပုဗ္ဗိန္တိ သဟဂတဒိဋ္ဌိနိဿယ အဖွင့်

၁၉၁။ ဣဒါနိ - ၌၊ ယံတံ - အကြင်စကားကို၊ (ကိ ံ နုခေါ အာဝုသော ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာစသော အမေးစကား ကို)၊ မယာ-သည်၊ နဗျာကတံ-မဖြေဆိုအပ်၊ တံ-ထိုစကားကို၊ အဇာနန္တေန–မသိသည်ဖြစ်၍၊ ၀ါ– မသိသောကြောင့်၊ နဗျာကတံ - မဖြေဆိုအပ်၊ ဣတိဧဝံ – သို့၊ သည်– အမှတ် သညာကို၊ မာအကံသု–မယ်ပြုကြနှင့်၊ ဇာနန္တေန၀ – သိလျှက်ပင်၊ အယံ- သည်း ဧဝံ–သို့၊ (နဗျာကရိ -၌စပ်)၊ ဧတသ္မိ'–ဤစကား ကို၊ (ကိ ံ နုခေါ အာဝုသော ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ ဧဝသော အမေးစကား ကို)၊ ဗျာကတေပိ– ဖြေဆိုအပ်သော်လည်း၊ အတ္ထော–အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ– ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ နဗျာကရိ'–ဖြေတော်မမူ၊ ပန-အနန္တယဓား၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ (ကိ ံ ပနာဝုသော သမဏေန ဂေါတမေန ဗျာကတံ – ဟူသော အမေးစကား ကို)၊

ဣဇလောက ပရလောကတ္ထနိသိတံ။ ။ သစ္စ၀ဝိဘင်္ဂပန (သစ္စာကို ပိုင်းခြားနိုင်ခြင်း) သည် အပဓာဒပရိယတ်အကျင့်မြတ်ဖြစ်၏၊ ထိုအကျင့်ကိုကျင့်သူသည် သေခါနိုး၀ယ် ဓမ္မတေဇောသေရ၏၊ သူ၏ဂုဏ်သတင်းများလည်း ကျော်ကြား၏၊ ဤနည်း အားဖြင့် ထူးထူးခြားခြား ဤလောက၏စီးပွား ဖြစ်သည်၊ ထို့အတူပင် ဉာဏ်ထက်မြက် သန့်ရှင်းသည်၏အဖြစ်သို့ မရောက်သေးသဖြင့် လောကုတ္တရာ တရားထူးကို ရရသေး စေကာမူ ဖြစ်ရလေရာရာ နောင်ဆံသရာ၌ သုဂတိဘ၀ဝယ် ဖြစ်ရလျက် သမ္မတ္တိများ ထည်း ထူးထူးခြားခြား တိုးပွားစည်ပင်နိုင်သည်၊ ဦးကာ၌ "အဗ္ဘုဒယသမ္မတ္တိ (အဘိ+ ဥဒယ+သမ္မတ္တိ) ထူးထူးခြားခြား တိုးပွားသော သမ္မတ္တိသည်၊ အနုဂတမဓ၀-အစဉ် လိုက်သည်သာ" ဟု ပေးပု။ [နဝလောကုတ္တရ ဓမ္မ နိသိတ ဟုရာဒ္ဓ လောကုတ္တရာ တရားကိုးပါး ရဖွဲ့ရန် အကြောင်းဖြစ်သည်ကို လောကုတ္တရာဓမ္မ၌ ဒီဟု ဆိုသည်။]

အာဒိ ပဓာန် ။ ။ သာသနာတော်၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ရသည်မှာ သစ္စာ ၄ ပါးကို ထိုးထွင်းသိနိုင်သော ဉာဏ်အတွက် ဖြစ်၏၊ အခြား လာဘသက္ကာရ စသော အကျိုးအတွက်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် သစ္စာကို ပိုင်းခြားသိမှသည် သာသနာ့ မြဟ္မစရိယ၏ ရှေးဦးအစ ပဓာနကျသော လုပ်ငန်းတရပ် ဖြစ်ပေသည်။ [ပဌမတရဲ့ စိတ္တေ အာဒါဘမ္မတော ဟူသောဋီကာကို ကြည့်၍ "၀+ (ပဌမံ) ရှေးဦးစွာ၊ ဓာတမ္မံ (စိတ္တံ အာဒါဘမ္မံ) စိတ်၌ ယူထားထိုက်၏၊ ဇုတိ ပဓာနံ"ဟု ပြု။]

ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဗျာကာတဗ္ဗာ – ထိုက်၏၊ တံ– ကို၊ မယာ–သည်၊ ဗျာကတမေဝ–ဖြေဆိုအပ်သည်သာ၊ တုတိ– သို့၊ သီဟနာဒ်–ကို၊ နဒန္တေ–မိန့်ဖြက်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုဘွာ) ပုန – နောက်ထပ်၊ ဧယပိ ဧတ စုန္ဒာတိ အာဒိမာဟ။

တတ္ထ–၌၊ ဒိဋ္ဌိယော၀–ရှေးရှေးဒိဋ္ဌိတို့သည်ပင်၊ ၀ါ– ရှေးရှေးမိစ္ဆာအယူတို့သည်ပင်၊ ဒိဋ္ဌိနိဿယာ-ဒိဋ္ဌိနှင့်ဿယတို့မည်၏၊ ၀ါ-နောက်နောက်သော ဒိဋ္ဌိတို့၏ မှီရာဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိတို့မည်၏၊ ဒိဋ္ဌိနိဿိတကာ – နောက်နောက်သော ဒိဋ္ဌိတို့၏ မှီအပ်ရာ ဖြစ်သော ရှေးရှေး ဒိဋ္ဌိတို့၊ ဒိဋ္ဌိ၀တိကာ - ဒိဋ္ဌိတို့၏ ဖြစ်ခြင်းတို့၊ ၀ါ- မိစ္ဆာ အယူတို့၊ လုတိ အတ္ထော - နက်၊ လုဒမေ၀ သစ္စံတိ – ကား၊ လုဒ မေဝဿနံ – ဤ အမြင်သည်သာ၊ (ဤ၌၏အယူသည်သာ)၊ သစ္စံ - မှန်၏၊ မောဃမည္တန္တိ–ကား၊ အညေသံ-အခြားသူတို့၏(အခြားသောသမဏ.ဗြာဟ္မဏ တို့၏)၊ ၀စန်–သည်၊ မောဃံ–အချည်းနှီးတည်း၊ (အလကား၊ပဲ့ ဘာမှ မမှန့်–ဟုလို)၊ အသယံကာရောတိ–ကား၊ အသယံကတော– မိမိသည် မပြုအပ်၊ ၀ါ-ကိုယ်တိုင် မပြုအပ်။ [ကာတဗ္ဗောတိ ကာရော၊ န + သယံ + ကာရော – အသယံကာရော – ဟု ပြု၊ သယံကား အတ္တနာနှင့် အနုက်တူသော တတိယန္တ နိပါတ်တည်း။]

၁၉၂။ တတြာတိ-ကား၊ တေသု သမဏဗြာဟ္မဏေသု-တို့တွင်၊ (ဧယတေ သမဏဗြာဟ္မဏာ – ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်)၊ အတ္ထိနဲ့ခေါ် ဣဒံ အာဒုသော ပုစ္ဆ တီတိ-ကား၊ အာဒုသော– တို့၊ တုမှေဟိ - တို့သည်၊ သဿတော အတ္တာစ

တံ မယာ ဗျာကတမေ၀။ ။ဘံ မယာ တထာဗျာကာဘ မေ၀၊ ဗျာကာတဗ္ဗံနာမ (ဖြေဆိုထိုက်သော ပြဿနာ မည်သည်)၊ မယာ အမျာကတံ နတ္ထိတိ ဗျာကရဏာ ၀ေကလ္လေန (ဖြေဆိုမှု၌ ချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်မရှိသကဲ့သို့) အတ္ထနော (ကိုယ်တော်ပြတ်၏) ဓမ္မသုဓံမွတာယ ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတိ ဝိဘာ၀ေတိ၊- ဋီကာ။

ဒိဋ္ဌိနိဿယာ။ ။နိဿယန္တိ ဣတ္ထာတိ နိဿယာ၊ [နိ+သီ+အ။] ဒိဋ္ဌိနှံ+နေ့ာက် နောက် ဒိဋ္ဌိတို့၏ + နိဿယာ - မှီရာဖြစ်သော ရှေးရှေးဒိဋ္ဌိတို့တည်း။ ဒိဋ္ဌိနိဿယာ - တို့၊ အ၀ေါရဏာ ကမ္မဓာရည်း၊ [ပုရိမုပ္ပန္နာ ဒိဋ္ဌိယော အပရာပရုပ္ပန္နာနံ ဒိဋ္ဌီနံ အ၀ဿယာ ဟောန္တီတိ ''ဒိဋ္ဌိယော၀ ဒိဋ္ဌိနိဿယာ'' တိ၀ုတ္တံ၊ ဒိဋ္ဌိ၀တိကာတိ ဒိဋ္ဌိ ၀တိယော၊ ဒိဋ္ဌိပ္ပ၀တ္တိုယောတိ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

အတ္ထိနံ့ခေါ်။ ။ခေါ်- သဒ္ဒါသည် နံ့နှင့်တူသော ပုစ္ဆာအနက်ဟော နိပါတ် ဟု ဋီကာဆို၏၊ ဋီကာဆရာ၏ လက်ထတ်က ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌ '' အတ္ထိနံ့ခေါ် '' ဟု နံ့-မပါဲဲ့ ''အတ္ထိ ခေါ်'' ဟု ပါဠိရှိဟန်တူသည်၊ ယခုမူ '' အတ္ထိနံ့ခေါ် ''- ဟု ''နံ့'' သဒ္ဒါ ရှိနေပြီ၊ [အတ္ထိ ခေါတိစ္ထေ ခေါသဒ္ဒေါ ပုစ္ဆာယံ၊ အတ္ထိနံတိ အဿဒ္ဓမတ္တ အတ္ထော၊–ဋီကာ။]

လောကောစာတိ - သဿတော အတ္တာစ လောကောစ - ဟူ၍၊ ယံ-အကြောင်းကား၊ ဝုစ္စတိ-ပြောအပ်၏။ ဣဒံ-ဤစကားသည်၊ အတ္ထိနဒေါ-ထင်ရှားရှိလေသလော၊(သင်တို့ ပြောအပ်တဲ့ အတ္တနှင့် လောကလည် အမှန်ပင်မြဲသလော-ဟူလို)၊ ဥဒါ ဟု-သို့မဟုတ်၊ နတ္ထိနဒေါ-မရှိလေသလော၊(စကား အဖြစ်မျှသာ ပြောသလား-ဟူလို)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ယဉ္စ ဒေါ တော ဧဝမာဟံသူတိ - ကား၊ တေ-ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ-ဤစပ်)၊ ဣဒမေဝ-ဤ ငါ၏ အမြင်သည်သာ၊ ဝါ-ဤငါ၏ အယူသည်သာ၊ သစ္စံ-၏၊ အညံ-အခြားသော သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏ စကားသည်၊ ဝါ- အယူသည်၊ မောသံ - အချည်းနှီးတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ယံ-အကြောင် စကားကို၊ ဝဒန္တိ၊ တေသံ - ထိုသူတို့၏၊ (ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့၏)၊တံ-ထိုစကား၊ကို၊(ထိုအပြောကို၊)နာနဇနာသိ-ခွင့်ပြုတော်မမူ။

ပညတ္တိယာတိ-ကား၊ ဒိဋ္ဌိပညတ္တိယာ - မိစ္ဆာအယူကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်း၌၊ ဝါ - မိစ္ဆာအယူကို ပညတ်ခြင်း၌၊ သမသမန္တိ-ကား သမေန-တန်းတူသော၊ ဉာဏေန-ဉာဏ်အားဖြင့်၊ သမံ - တန်းတူသူကို၊ (နေဝ သမနုပဿာမိ-ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ [သမ သမံ-တန်းတူသော၊ ဉာဏ်အားဖြင့် တန်းတူသူကို-ဟုပေး။] ယဒိဒံ အဓိပညတ္တိတိ - ကား၊ ယာ အယံ အဓိပညတ္တိနာမ- အကြောင် အဓိပညတ် မည်သည်၊ ဝါ- ခန္ဓာသော အာဒိညေဃျဓမ္မတို့ကို ပညတ်ခြင်း မည်သည်၊အဘို့၊ ငွေ့-ဤ အဓိပညတ်အရပ်၌၊အဟေဓေ-သည်သာ၊ ဘိယ္ယောသာလွန်၏၊ ဥတ္တရိ တရော-အထူးသာလွန်၏။ မယာ-နှင့်၊ သမော-သည်၊ နတ္ထိ။

တံ တေသံ နာနဇာနာဒိ။ ။သဿတောဒအတ္တာစ လောကောစ-ဟူပြောအပ်သော အရာသည် အမှန်တကယ် မရှိ၊ စကား အဖြစ်မျှသာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာက ခွင့်မပြု။

ဒိဋ္ဌိပညတ္တိယာ။ ။[ဒိဋ္ဌိယာ ပညာပနေ၊-ဠီကာ။] "ဤအခြင်းအရာအားဖြင့် ဤဒိဋ္ဌိသည် ဖြစ်၏"ဟု ဒိဋ္ဌိ၏ဖြစ်ကြောင်း၊ ချုပ်ကြောင်း၊ သာယာအပ်သော သဘော၊ အဖြစ်၊ ထို ဒိဋ္ဌိမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းများကို ကွဲကွဲပြားပြား သိတော်မူသည်။

အဓိပညတ္တိယာ။ ။[အဘိညေယျဓမ္မပညာပနာ-ဠီကာ။] ခန္ဓာဒနှင့်သော အဓိပညတ်များကို မသိသဖြင့် သာသနာပေါ် သမဏဗြာဟ္မဏများသည် သဿတော အတ္တာစ လောကော စ စသော ဒိဋ္ဌိပညတ်ဒဋ္ဌိသာ ငြိကပ်တွယ်တာနေကြ၏၊ ထို သဿတစသည်ကိုလည်း ပညတ်ဟု ဆိုသည့်အတိုင်း ပညတ်ဖြစ်ပါလျက် ပညတ်မှန်းမသိပဲ ကေန်ပင် အတ္တရှိသည် ဟု လည်းကောင်း ၊ ထို အတ္တသည် ဖြစ်၏ ဟု လည်းကောင်း ဖွဲ့စွဲဖြစ်ယူဆကာ ပြောဆိုကြလေသည်။

ကေစိတို့ ယူဆဝုံ။ ။မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့ "ဤပုံ ဤနည်း ယူဆထားအပ်သည်"ဟု ထင်ရှားစွာ သိစေခြင်းဟူသော ဒိဋ္ဌိပညတ်အရာ၌ မြတ်စွာဘုရားထက် သာလွန်သူ တစုံတယောက်မှမရှိ ဟူသောအနက်အဓိပ္ပါယ်သည် မြာဟ္မဇာလသုတ်၌ အထင်

တတ္ထ – ထို ပညတ္တိယာ အရ္ထိသောစကားရပ်၌၊ ပညတ္တိယာတိ – ပညတ္တိယာဟူ၍၊ ယဉ္စ – အကြင်စကားကိုလည်းကောင်း၊ အဓိပညတ္တိတိ – အဓိပညတ္တိဟူ၍၊ ယဉ္စ – အကြင်စကားကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပ၊ဠိတော်ပုံစံစဉ် ၁၉၂-၌ ''ကုမာယ ပိ ခေါ အဟံ စုန္ဒ ပညတ္တိယာ နေဝ အတ္ထနာ သမ သမံ သမနုပဿာမိ ကုတော ဘိယ္ယော '' ဟု ပညတ္တိယာကို လည်းကောင်း၊ အထခေါ အဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျော ဃဒီဒဲ အဓိပညတ္တိ-ဟု အဓိပညတ္တိကိုလည်း ကောင်း ဟောတော်မူထား၏သည်။ ဤဘဃံ-နှစ်ပါး၌ စုသော၊ တေံ-ဤစကားတော် သည်၊ ဝါ-ဤပုဒ်သည်၊ အတ္ထတော်-အနက်အားဖြင့်၊ (ပညတ်၏ အဖြစ်ဟူသော သာမည အနက်အားဖြင့်)၊ ဧဝံ ၂ တူ၏။

ဟိ – မှန်၊ ဘေဒတော – အပြားအားဖြင့်၊ ပညတ္တိ–ပညတ်လည်းကောင်း၊ အဓိပညတ္တိ – အဓိပညတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ – ဆို၊ ဒုယံ – နှစ်ပါး အပေါင်းသည်၊ ဟောဘိ၊ တတ္ထ – ထို ၂-ပါးတို့တွင်၊ ပညတ္တိနာမ-မည်သည်၊ ဒိဋ္ဌိပညတ္တိ – ဒိဋ္ဌိကို ပညတ်ခြင်းတည်း၊ ဝါ - မိစ္ဆာအယူကို ပညတ်ခြင်းတည်း၊ အဓိပညတ္တိ နာမ-မည်သည်၊ (ဆ ပညတ္တိယော-၌စဝ်)၊ ခန္ဓပညတ္တိ-ခန္ဓပညတ်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ခန္ဓဘို့ကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်းလည်းကောင်း၊ အာယတနပညတ္တိ-

---

အရှားပါ၌၊ အဓိပညတ္တိ-ဟူသော ခန္ဓဝေဒုအာယတန စသည်များကို အထင်အရှား သိစေမှုကား သတ္တဝါများ၏ ပြီးဆွေ့မြီရန် အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာမှု ပြုထိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် ထို အဓိပညတ်၏ အစွမ်းဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အနုတ္တရဖြစ်ပုံကို သိစေလိုသဉ်ဖြစ်၍ ''နေဝအတ္တနာသမသမံ သမနုပဿာမိ'' ဟူသော သီဟနာဒကို မိန့်မြွက်တော်မူသည်၊ ဤသို့ အရ်ထိ ဆရာများ ယူဆကြသည်။

ထိုသို့မဟုတ် ။ ။ အင္ဂုတ္တရာ၌ ''ယဉ္စ ဝုတ္တံ ပညတ္တိယာတိ ယဉ္စ အဓိပညတ္တိဘိဉာဿမေတံ အတ္ထဿ ဒဏီ'' ဟူ၍လည်းကောင်း, ''ရူပ ပန ပညတ္တိယာတိ ဇ္ဈောပိ ပညတ္တိစေဝ အဓိပညတ္တိစ အဓိမ္မေတာ၊ အဓိပညတ္တိတိ ဇ္ဈောပိ '' ဟူ၍လည်းကောင်း ဆိုထားသောကြောင့် ဤသုတ်၌ ပညတ္တိ အဓိပညတ္တိ ၂ မျိုးလုံး၏ အစွမ်းဖြင့်ပင် ဗုဒ္ဓ မြတ်စွာသည် သီဟနာဒကို မိန့်မြွက်တော်မူသည် ဟု သိရိုင်ပေသည်။

အချုပ်။ ။ကောစ်ဆရာများက ဤသုတ်လာ သို့ဟနာဒသည် အဓိပ္ပာယ်နှင့်သာ ဆိုင်၏၊ ဒိဋ္ဌိပညတ်နှင့် မဆိုင်၊ ဒိဋ္ဌိပညတ်နှင့်ဆိုင်သော သီဟနာဒကား မြဟုဇာလ သုတ်၌ ပါဠိပြဖြစ်သည် ဟု ယူလိုရ်၏၊ ဒိုကာ ဆရာက အင္ဂုတ္တရာဒကားကို ကိုးကား၍ ဒိဋ္ဌိပညတ္တိ အဓိပညတ္တိ ၂ မျိုးလုံးနှင့်ဆိုင်သော သီဟနာဒဖြစ်သည် ဟု ဆုံးဖြတ်သည်။

ခန္ဓပညတ္တိ။ ။ခန္ဓိဝန် (ထိုကို) "ခန္ဓာ" တို့ ပညာပနာ (သိစေခြင်း) ဒဿနာ (မြင်) ပကာသနာ (ထင်ရှားမြင်) ဌပနာ (ထားခြင်း)၊ နိက္ခိပနာ (ချထားခြင်း) "အာဓိက္ခတိ (ဟော) ဒေသေတိ ပညာပေတိ ပဋ္ဌပေတိ" (အပြားအားဖြင့်

လည်းကောင်း၊ ဓာတု ပညတ္တိ–လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိယ ပညတ္တိ–လည်းကောင်း၊ သစ္စပညတ္တိ– လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌာန ပညတ္တိ- လည်းကောင်း၊ ဧဝံ – သို့၊ ဝုတ္တဘာ-အပ်ကုန်သော၊ (ပဋ္ဌာန ပညတ္တိ ပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော)၊ ဆာကုန်သော၊ ပညတ္တိယော – ထို့တည်း။

ဣဓမန္ – ဤ နေရာ၌ကား၊ (ဤ သုတ်၌ကား)၊ ပညတ္တိယာတိ ဇော္ဌာ ပိ – ဟူသော ဤပါဠိ၌လည်း၊ ပညတ္တိ ဧဝ – ဒိဋ္ဌိပညတ်ကို လည်းကောင်း၊ အဓိပညတ္တိစ–ခန္ဓာ စသော အဘိညေယျ မမ္မပညတ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိပ္ပေတာ-အပ်၏၊ အဓိ ပညတ္တိတိ ဇော္ဌာပ်- ၌လည်း၊ (ပညတ္တိ ဧဝ အဓိပညတ္တိ ဈ အဓိပ္ပေတာ)၊ ဟိ-မှန်၏။ ဘဂဝါ-သည်၊ ပညတ္တိယာပိ- ၌လည်း၊ အနုတ္တရော- မိမိထက် မြတ်သူမရှိတော် မမူ၊ အဓိပညတ္တိယာပိ-၌လည်း၊ အနုတ္တရော၊ တေန– ကြောင့်၊ အဟမေဝ တတ္ထ ဘိယျော ယဒိဒံ အဓိပညတ္တိတိ–ဟူ၍၊ အာဟ - ပြီ။

၁၉ဖြ။ ပဟာနာယာတိ - ကား၊ ပဇေဟနတ္ထံ - ပယ်စွန့်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ (ဒေသိတာ ပညတ္တာ - ဟု ပါဠိတော်၌စပ်)၊ သမတိက္ကမာယာတိ - သမတိက္က မာယ ဟူသော ပုဒ်သည်၊ တထော – ထို ပဟာနာယပုဒ်၏ပင်၊ ဝဝစနံ - ဝေဝုစ်ပရိယာယ်စကားလှယ်တည်း၊[ထို ဒိဋ္ဌတို့ကိုပယ်လိုက်လျှင် လွန်မြောက်ပြီး လည်းဖြစ်တော့သည်–ဟူလို။] ဒေသိတာတိ-ကားကထိတာ– ဟောတော်မူအပ် ကုန်ပြီ၊ ပညတ္တာဘိ-ကား၊ ဌပိတာ-ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ထားအပ်ကုန်ပြီ။

ဖြစ်စေ) ဆုတို အာဝတဉ္ဉာ ခေ ဟိ ပညာပနာ ဒဿနာ ပကာသနာ ပညတ္တိနာမ၊ သုပညတ္တံ (ကောင်းစွာ သိစေအပ်)၊ မဗ္ဘဒ်ဌဿ အာဝတဉ္ဉာခေ ဌပနာ နိက္ခိပနာ ပညတ္တိနာမ၊ ဆူ ဧ ဉဿမိ ယုဇ္ဇတိ၊ ပဋ္ဌမနည်း၌ ခန္ဓပညတ္တိ-ခန်ာတို့ကို အပြားအားဖြင့် သိစေခြင်း (သိအောင် ဟောပြခြင်း) ဟု ပေး၊ ဒုတိယနည်း၌ ခန်ာတို့ကို မရေယျက် အောင် ထား ခြင်း (ခွဲခြားထားခြင်း)ဟု ပေး၊ ပုဒ်ပြီးပုံကို ရွေ့ပုဒ်စဉ် (၁၄၆)၊ (၁၅၀) တို့၌ ပြခဲ့ပြီ။

ဒေသိတာ, ပညတ္တာ။ ။ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို ဟောရှုသက်သက် မျှ မဟုတ်၊ အမှန်မှာ–ခဝနေယျတို့ သန္တာန်၌ ထို သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ ဖြစ်ပွားစေ သောအားဖြင့် တည်စေတော်မူလိုသည်းတို့ကြောင့် ဒေသိတာဟု မိန့်တော်မူပြီးနောက် ပညတ္တာဟု မိန့်တော်မူပြန်သည်၊ နကေဝလံ (တည်စေခြင်း;ဖဇက် သက်သက်)၊သတိ ပဋ္ဌာနာ ကထိထမတ္တာ (ဟောအပ်ကာမျှ မဟုတ်ကုန်)၊ အထဓေါ (အဟုတ်ကား) ခဝနေယျ သန္တာနေ ပတိဋ္ဌာပိတာတိ ဒေသေတုံ ဒေသိတာတိဝတ္တာ ပညတ္တာတိ ဝုတ္တန္တိ အာဟ– ဒေသိတာတိ ကထိတာ ပညတ္တာတိ ဌပိတာတိ။

[သတိပဋ္ဌာန ဒေသနာတော်က ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကို စစ်စစ် ပယ်ခြင်းကိစ္စ၌ စုံမှ်ငေ၁ပ်ခြင်းငှါ ပြုလို၍ “သတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာဃ ဟိ” စသည်မိန့်။] ဟိ – မှန်၊ [ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကိုပယ်နိုင်ရန် သတိပဋ္ဌာန် ၄ ပါးကို ဟောတော်မူထား သည်မှာ မှန်၏ – တူလို။] သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာဃ – ဖြင့်၊ ဆံနဝိနိစ္ဆာဂံ – တဲခွန်းကို ခွဲခြားမှုကို၊ [တလုံးတခဲ့ တတွဲတည်းထပ်ရသော ရုပ်နာမ် ဓမ္မကို ခွဲခြမ်းမှုကို။] ကတ္ဘာ–၍၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု – အလုံးစုံသော သခါရဓာတုတို့ကို၊ ယာထာဝတော–မဖေါက်မပြန် ဟုတ်မှန်သောအားဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌေသု–မြင်အပ်ပြီး ကုန်လေသော်၊ အယံ–ဤလူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝေါဟုထင်နေသော အရာဝတ္ထုသည်၊ သုဒ္ဓသခါရဝုပုဏ္ဍော – ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝေါမဖက် သခါရအစုံတက်သက်သာဖြစ်၏။ ဤ-ဤသခါရအစုံ၌ သတ္တော-သတ္တဝေါကို၊ (သတ္တဝေါဟု ခေါ်နေသောအရာ မှန်သမျှကို)၊ နဥပလဗ္ဘတိ-ဉာဏ်ဖြင့်ကပ်၍ မရအပ်မရနိုင်၊ ဝါ-ပရမတ္ထအားဖြင့် မရအပ်မရနိုင်၊ ဣတိ–သို့၊ သန္ဓိဋ္ဌာနတော – ဆုံးဖြတ်သောအားဖြင့်၊ သဗ္ဗဒိဋ္ဌိ

သတိပဋ္ဌာန ဘာဝနာဃ။ ။ဒိဋ္ဌိနိဿယ (သခါရတရားအဖေါ်၌ သခါရဟု မမြင်ဝဲ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝေါ ဖေ၁ာက်မှား မိန်းမဟု အထင်မှားမှု) အားလုံးကို သတိပဋ္ဌာန ဒေသနာအစဉ်က ပယ်နိုင်သည်မဟုတ်, လက်တွေ့ပွားများမှုဟုသော ဘာဝနာကသာ ပယ်နိုင်သည်၊သို့ရာတွင် ဒေသနာတော်သည် ထိုသို့ ပွားများရန်အတွက်လည်းကောင်း ပယ်နိုင်ရန်အတွက် လည်းကောင်း နည်းမှန်ကိုညွှန်ပြသော ဥပမိသဿယသည် ရှိသော ကြောင့် သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်က ပယ်နိုင်သည်ဟုပင် ဆိုနိုင်ကြောင်း ဤပါဒိဋ္ဌပြဉ် ပြီသည်။ [သတိပဋ္ဌာန် ဘာဝနာဃာတိ ဇွယိနာ တေသံ (ထို သတိပဋ္ဌာန်တို့ကို) ၊ ဘာဝနာယ ဧဝ နေသံ (ထို ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကို) ပဟာနံ၊ ဒေသနာ ပန တဒုဘယ နိဿယ ဘာဝစေတာ တထာ ဝုတ္တာတိ ဒဿေထိ၊ – ရွိကာ။] ဧဝနိစ္ဆေဒဝဝုပဒ်ဿင့် စပ်၍ မှတ်ရွယ်များကို ဒီ၊ ၌၊ ၂၊ ၃၄၇။ အာဒိ၊ ၌၊ ၂၊ ၂၀၇ နှင့် ထို့ဏ်ဋီကာထို့၌ ရှု။

သုဒ္ဓသခါရ ပုဂ္ဂိုလဝါဒ ။ ။သံ၊ ၁၊ ၁၃၆၊ ၁၃၇ မှ ယူထားသော ပါဠိတော်ဖြစ်၏၊ ဖြစ်ရေ၊ လာပဲ့ ဝတ္ထုကြောင်းကို ထိုဠဲရှု၊ ထို့ပြီ ဝါတသုံးပုဒ်ရှိ၏၊ ထိုသုံးပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်အကျဉ်းချုပ်မှာ–“မာ-ခ်နတ် ...အဘယ်အရာကို သတ္တဝေါဟု ထင်နေသနည်း၊ သင်၏ဏမြင် မှားနေပြီ၊ ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ရုပ်နာမ် အစုအပုံ သက်သက်သာ ဖြစ်၏၊ ဤသခါရအစုဉ် သတ္တဝေါဟု ခွဲခြင်းငှာ ဘာမျှမရှိ၊ လူည်းဘီး ဝင်ရိုး လူည်းသန်ဘထော အဝိတ္ထအပိုင်းများ ပေါင်းစပ်ထားခြင်းအပေါ်သောအရာကို “လူည်း”ဟု ခေါ်ရသလို ခန္ဓာ ငါးပါး အစိတ်အပိုင်းများ ရှိသောကြောင့်သာ သတ္တဝေါ ဟူသော (ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝေါ ဖေ၁ာက်မှား မိန်းမဟူသော) သမ္မုတိပညတ် ဖြစ်နေပေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဤမှ တပါး အခြားအရာများ ဖြင့် ယူကံနေသည် မဟုတ်။

နိသိဿာနံ– အလုံးစုံသော ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကို၊ (အလုံးစုံသော နောက်နောက် သော ဒိဋ္ဌိတို့၏မှီရာဖြစ်သော ရှေးရှေးဒိဋ္ဌိတို့ကို)၊ ပဟာနံ– ပယ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တေန - ကြောင့်၊ "ဒိဋ္ဌိနိဿယာနံ ပဟာနာယ သမတိက္ကမာယ ဓေ့မယာ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဒေသိတာ ပညတ္တာ "တိ - ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ သမ္မတ္တ – အလုံးစုံသော ပါဠိရပ်၌၊ သေသံ – ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ဣတိ - အပြီးတည်း။

သုမင်္ဂလ ဝိလာသိနီယာ-သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယ-၏၊ ဝါ-၌၊
ပါသာဒိက သုတ္တဝဏ္ဏနာ-ပါသာဒိက သုတ်၏အဖွင့်သည်၊
နိဋ္ဌိတာ-ပြီး၏။

ပါသာဒိကသုတ်အဖွင့် ပြီး၏။

အနှစ်ကထာနှင့် တွဲဖက် ဝိုလ်ကျန်

သုတ်ပါထေယျ

ပါဠိတော် နိဿယ

ပဌမတိုင်း

ပါဆိကဝဂ္ဂ ပါဠိတော် နိဿယ

ပါဆိကသုတ်

သုနက္ခတ္တဝတ္ထု

၁။ ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား၊ မေ–တပည့်တော်သည်၊ (ဣဒံ – ဤ ပါဆိက သုတ်တော်ကို၊) ဝေ–သို့၊ ဝဒါ–ဤ လျှောက်အပ်မည့်အတိုင်း၊ သုတံ – နာယူ မှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊(ကိံ–အဘယ်သို့ နာယူမှတ်သား ဆောင်ထား အပ်သနည်း)။ [ဤအပေး၏ အဖြေကို သုတ်တော် အဆုံးကျမှ တွေ့ရလိမ့်မည်။] ကော်-တပါးသော၊ သမယံ- အခါ၌၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မလ္လေသု– မလ္လာတိုင်း၌၊(မလ္လာ ဟု ဗဟုဝုစ်နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားသောတိုင်း၌)၊ အနုပိယံ နာမ–အနုပိယာ မည်သော၊ မလ္လာနံ - မလ္လာမင်းတို့၏၊ နိဂမော - နိဂုမ်းသည်၊ (အတ္ထိ - ရှိ၏၊ တတ္ထ – ထို အနုပိယာနိဂုမ်း၌) ဝိဟရတိ - သီတင်းသုံးတော်မူ၏၊ [အနုပိယနိဂုမ်း၏အနီး၊ တောအုပ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူသည်။]

အထဇေါ - ထို အခါ၌၊ (မလ္လာတိုင်း အနုပိယာနိဂုမ်းဝယ် သီတင်းသုံး တော်မူရာ ထို အခါ၌)၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပုဗ္ဗဏှသမယံ - နံနက်အခါ၌၊ နိဝါ သေတွာ - သင်းပိုင်ကို ပြင်ဆင်ကာ ဝတ်တော်မူ၍၊ ပတ္တစီဝရံ–သပိတ် သင်္ကန်း ကို၊ အာဒါယ – ယူတော်မူ၍၊ [သင်္ကန်းကို ရုံ၊ သပိတ်ကို ယူတော်မူ၍။] အနုပိယံ - အနုပိယာနိဂုမ်း၌၊ ပိဏ္ဍာယ– ဆွမ်းအလို့ငှာ၊(ဆွမ်းခံ)၊ ပါဝိသိ– ဝင်တော်မူပြီ။

မလ္လေသု။ ။ကာသိ့ ကောသ့ မလ္လိ စသည်တို့သည် ဇနပဒ အထူးများတည်း- ဟု အဘိဓေန် ၁၀၄ ဂါထာ၌ ဆိုး၏၊ ပါဠိတော်များ၌လည်း“ယော ဇုဠမေသံ ဧသော့ သန္တံ မဟာဇနပဒါနံ”စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊“ကောသလေသုဇနပဒေ”စသည်ဖြင့် လည်းခွေကောင်း၊ ဇနပဒနာမည်ဖြင့် ရှိ၏၊ ထို့ အတိုင်းလိုက်၍ အဋ္ဌကထာများက“တသ္မိံ- ကောသလေသု ဇနပဒေ၊ တသ္မိံ မလ္လေသု ဇနပဒေ”စသည်ဖြင့် ဖွင့်ကြ၏။

တိုင်း။ ။ ထို ဇနပဒဟူသည် မြန်မာတို့ နားလည်သော ဇနပုဒ်ခေါ် ရွာငယ် ကလေးများ မဟုတ်ပါ၊ ဇနပုဒ်ဆိုလျှင် ရွာငယ်ကလေးများဟု ထင်မိတတ်သည်၊ ဤ၌ ဇနပဒ ဟူသည် ရွာ, နိဂုမ်း, မြို့ အားလုံး ပါဝင်သော “တိုင်း” တခုတည်း၊ မြန်မာ နိုင်ငံ၌ ရန်ကုန်တိုင်း, မန္တလေးတိုင်း စသည်ဖြင့် တိုင်းများရှိသလို အိန္ဒိယ၌လည်း ပုဗ္ဗ လက်ထက်တော်က ကာသိတိုင်း၊ ကောသလတိုင်း၊စသည် ရှိကြပါသည်၊ ထို့ကြောင့် “မလ္လေသု– မလ္လိဘတိုင်း၌”ဟု အဋ္ဌကထာ မှတ်ပါ။

အနုပိယံ နာမ။ ။ဤပုဒ်၏အဓွင့်ကို ပရိဝါရဘာသာဋီကာ စာမျက်နှာ (၃၅၅) ၌ မြတ်စားပြီ၊“တတ္ထ - ထို အနုပိယာ နိဂုံး၌၊ ဝိဟရတိ”ဟု လွယ်ကူအောင် ပေးလိုက် ပါသည်၊ “တံ- ထိုနိဂုမ်းကို၊ ဂေါစရဂါမံ–ဆွမ်းခံရွာကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍” ဤသို့ အဋ္ဌ ကထာ အတိုင်းလည်း ပေးနိုင်သည်။

အထဒေါ - ၌၊ (အနုပိယနိဂုံးသို့ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူလာရာ ထို အခါ၌)၊ ဘဂဝတော - မြတ်စွာဘုရား၏၊ တေ - ဤ၊ အက္ခြဲသည်၊ အယောသိ - ဖြစ်တော်မူပြီ၊(ကိံ - အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊) အနုပိယာဃံ-အနုပိယာနိဂုံး၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ဌ၊ စရိတုံ - လှည့်လည်ခြင်းငှါ၊ အတိပ္ပဂေါ ဒေါဘာဝ—အလှူနှစ်သေးဘိ၏၊ အဟံ - သည်၊ ဃေန - အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝဂေါ တ္တေသ-ဘဂဝတ်အနန္တယ်ရှိသော၊ ပရိဗ္ဗာဇကသ - ပရိဗိုဇ်၏၊ အာရာမေ - အာရာမိကသည်၊ (အတ္တိ)၊ ဃေန - ၌၊ ဘဂဝဂေါ တ္တော - ဧသာ၊ ပရိဗ္ဗာဇကော - သည်၊ (အတ္တိ)၊ တေန - ထိုအရပ်သို့၊ (ဘဂဝပရိမိုဇ်၏ အာရာမိဝယ် ဘဂဝပရိမိုဇ်ရှိရာ ထို အရပ်သို့)၊ ယံန္နူန ဥပသင်္ကမေယျံ - အကယ်၍ သွားရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ ဣတိ - ဤသို့ အကြံဖြစ်တော်မူပြီ၊[ဥပ - အနီး-သို့+ကမ-သွား-သည်ကို "ချဉ်းကပ်"ဟု ဒေါ်၏၊ တချို့ နေရာ၌ ဥပသဒ္ဒါ အာနုက်ထူးမရှိ-ဟုလည်း ဖွင့်သည်၊ ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋီကာ ဝေဂုဠဥကဏ္ဍ အစ၌ပြထားပြီ။]

၂။ အထဒေါ-၌၊(အကြံဖြစ်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌)၊ယေန၊ပေးဥပသင်္ကမိ-ကြွတော်မူပြီ၊ အထဒေါ-၌၊ (ကြွတော်မူရာ ထို အခါ၌)၊ပေး၊ဘဂဝန္တံ - ကို၊

တေန။ ။ယေန ဘဂဝဂေါ တ္တေသ ပရိဗ္ဗာဇကသ အာရာမော၊ ယေန ဘဂဝဂေါ တ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော၊ ဤသို့-အနိယမ နှစ်ဝါကျရှိ၏၊ ထိုနှစ်ဝါကျလုံး၏ အနက်ကိုပင် တေန တဗုဒ်တည်းဖြင့် ပြန်၍ ဖွဲ့နိုင်ပါသည်၊ တန္တိုကား - ယေန - ၌၊ ဘဂဝဂေါ တ္တေသ၊ ဧဝေ၊ အာရာမော (အတ္တိ) တေန-ထိုအရပ်သို့လည်းကောင်း၊ ယေန-၌၊ ဘဂဝဂေါ တ္တော ပရိဗ္ဗာဇကော (အတ္တိ) တေန-သို့ လည်းကောင်း၊ ဤသို့နိယမ တခုအပိုထည့်၍လည်း ပေးကြသည်။

အုမ္မာ။ ။ဤနိဿယ၌ ရွေးကပေးအပ်ပြီးသော ဝုပဒိများ၊ လွယ်ကူသောဝုပဒိများ၏ အနက်ကို မပေးတော့ပါ၊ စာချုပ်ရာများကာသာ တပည့်များကို နားလည်အောင် နှတ်တက်အောင် မှန်ကန်ကွေ့ပါ အဓဋ္ဌအတိုင်း ဆိုကြပါစေ၊"**ဘန္တေ**"ပုဒ်၌ အခြားသူ ဖြစ်လျှင် "အလ္ဂတ်ဘုရား (အလ္ဂတ်ဘုရားတို့)"၊ မြတ်စွာဘုရားဖြစ်လျှင် " ဘန္တေ့ မြတ်စွာဘုရား" ဟု အနက်ဆိုရသည်ကို သတိပြုပါ။

အထ ဒေါ ဧသည်။ ။ "အထ ဒေါ" စသော ဝါကျ အဆက်ပုဒ်များ၌ လွယ်ကူအောင် "အထ ဒေါ - ထိုအခါ၌"ဟု အကျဉ်းပေးပါ၊ ဧ့ဒေါကျရှိ ကြယာ့ကို ကြည့်၍ "အထ့ ဒေါ- အကြိုဖြစ်ရာ ထိုအခါ၌"စသည်ဖြင့် အကျယ်ဆိုပါ၊ နောက်၌ အာဘာရဝါကျအဆုံးဝယ် "ဇုတိ"ပါလျှင် ရှေ့၌ "ကိ"ဟူသောပုဒ္ဆာ ထည့်ရစ်၊ ထိုပုဒ္ဆာသည် တစုံတယောက်က လာ၍ မေးအပ်သောပုဒ္ဆာ မဟုတ်၊ သဒ္ဒါထုံးစံ အတိုင်း ထည့်ခြင်းသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ရှိသမျှထိုက်သောအရာပင် ဖြစ့်စေကာမူ "ကိ - အဘယ်သို့ အကြိုဖြစ်သနည်း"စသည်ဖြင့် ကြိယာ၏အနက် ပေါ်ရုံမျှပေးပါ၊ အာဘာရဝါကျ၏အနှံ့ပါသော ဇုတိကို "အာဘာရစေဝတဂ နိဒယာန္တ ဇုတိ"ဟု ဆဘောထား၍ ကြိယာသို့ ပြန်မလှည့်တော့ပဲ " ဇုတိ - ဤသို့ အကြိုဖြစ်တော်မူပြီ " စသည်ဖြင့် ကြိယာ၏အနက်ပါ ယူ၍ တခါတည်းပေးပါစသည်။

တေ်-ဤစကား၊ကို၊ အဓေ၁စ-လျေ့ာက်ပြီ၊ (ကိ်ု-အဘယ်သို့လျေ့ာက်သနည်း၊) ဘန္တေ - မြတ်စ့ာဘုရား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တေ – ကြေတော်မူပါ၊ ဘန္တေ၊ ဘဂဝေတော-၏၊ (အာဂတံ - ကြွလာတော်မူခြင်းသည်၊) သ့ာဂတိ - ကောင်းသော လာခြင်းပါတည်း၊ [ဘန္တေ၊ ဘဂဝေတော – အား၊ သ့ာဂတံ- ပါတည်း၊ ဤသို့လည်း ပါဠိသေသ မလည်ပဲ သမ့ဒါန် ပေးနိုင်၏။] ဘန္တေ၊ ဤ၍ - ဤအရပ်သို့၊ (ဤ၌ တပည့်တော်ထံသို့)။ အာဂမနာယ-ကြွလာခြင်းငှ့ါ၊ ယ့ဒိဒံ (ယော + ဧာယ် ပရိယာယော) -အကြင်အလှည့်အကြိမ်မသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဘန္တေ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဤမံပရိယာယ်–ဤ အလှည့် အကြိမ်ကို၊ စိရသံ ခေါ - ကြာမြင့်မှ့၊ အကာသိ-ပြုတော်မူပါပြီ၊ ဘန္တေ၊ ဘဂဝါ၊ နိသီဒတု-ထိုင်တော်မူပါ၊ ဤဒံ-ဤသည်ကား၊ ပညတ္တံ – ခင်းထားအပ်သော၊ အာသန - နေရာပါတည်း၊ (တနည်း) ဤဒံ အာသန - ဤနေရာကို၊ ပညတ္တံ-ခင်းထားအပ်ပါပြီ၊ ဤတိ - ဤသို့လျေ့ာက်ပြီး၊ ဘဂဝါ ပညတ္တေ - ခင်းထားအပ်ပြီးသော၊ အာသနေ-၌၊ နိသီဒိ – ပြီ၊ ဘဂဝ ဂေါတ္တော–သော၊ ပမိုဗ္ဗဇကောပိ-သည်လည်း၊ အညတရံ–တခုသော၊ နီစံ– နိမ့်သော၊ အာသနံ–ကို၊ ဂဟေတွာ–ယူ၍၊ ကေမန္တံ – သင့်တင့်လျောက်ပတ် တခုသော အရပ်အဖို့၌၊ နိသီဒိ–ပြီ၊ ကေမန္တံ-၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေပြီးသော ၊ပေ၊ အဝေါစ၊ (ကိ်ု)။

ဘန္တေ၊ ပုရိမာနိ - ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ – နေ့ဝိဠ်ခြင်းကောင်း၊ (နေ့ထွက်ကလည်းကောင်း)၊ ['' မနေ့ '' ဟု ခေါ်အပ်သော ရက်များကို ဆိုလိုသည်။] ပုရိမတရာနိ-သာ၍ ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ (ဒိဝသာနိ-တို့၌လည်းကောင်း၊) [''တမြန်ကမနေ့'' ဟု ခေါ်အပ်သောရက်များကို ဆိုလိုသည်။] သုနက္ခတ္တော– သုနက္ခတ္တမည်သော၊ လိစ္ဆဝိပုတ္တော-လိစ္ဆဝိမင်း၏သားသည်၊ ယေန- ၌၊ အဟံ-တပည့်တော်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန - တပည့်တော်၌မူ ထို အရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ – ချဉ်းကပ်ပါပြီ၊ (လာပါပြီ)၊ ဥပသင်္ကမိတွာ – ချဉ်းကပ်ပြီး၍၊ မံ-တပည့်တော်ကို၊ တေ ကို့၊ အဧဝေါစ-ပြောပါပြီ၊(ကိ်ု)၊ ဘဂ္ဂဝ-ဘဂ္ဂဝတ်၊ ဒါနိ-ယခု၊ မယာ–ငါသည်၊ ဘဂ်ဝါ–ကို၊ ပစ္စက္ခာတေဘ-ပယ်စွန့်အပ်ပြီ၊ ဒါနိ-ယခု၊ အဟံ-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဥဒ္ဒိဿ-ရည်စူးရွယ်၍ (ဆရာဟု ညွှန်ပြ၍)၊ နံ ဝိဟရာမိ-မနေတော့၊ ဤဘိ—ဤသို့ပြောပါပြီ၊ ဘန္တေ၊ ဂစ္ဆိ-အဘယ်သို့မဲ့နည်း၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သုနက္ခတ္တော – သော၊ လိစ္ဆဝိပုတ္တော- သည်၊ အဝစ-ပြောပါပြီ၊ တေ်-ဤစကားဒည်၊ တထေဝ-ထို ပြောအပ်သည့်အတိုင်း ပါလား၊ ဤတိ-ဤသို့ လျေ့ာက်ပြီ၊ ဘဂ္ဂဝ၊ ယထာ-ဖြင့်၊ပေ၊အဝစ–ပြောပြီ၊ တေ်-သည်၊ တထေဝ-ထို ပြောအပ်သည့်အတိုင်းပင်တည်း။

၃။ ပုရိမာနိ၊ပေ၊မံ-ကို၊ အဘိဝဒေတွာ-ချီခိုးရှိ၍၊ပေ၊အဝေါစ-လျေ့ာက်ပြီ၊ (ကိ်ု) ဘန္တေ၊ ဒါနိ၊ အဟံ၊ ဘဂဝန္တံ – ကို၊ ပဗ္ဗက္ခာမိ – ပယ်စန်ပါ၏။ပေ၊ဒ

ဝိဟရိဿာမိ- နေတော့မည် မဟုတ်ပါ။ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီး ဧဝံ-သို့၊ ဝုတ္တေ-လျှောက်အပ်သော်၊ ဘဂဝ၊ အဟံ- သည်၊ သုနက္ခတ္တံ- သော၊ လိစ္ဆဝိပုတ္တံ- ကို၊ တေံ-ကို၊ အဝေါစံ- မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ၊ (ကိံ)၊ သုနက္ခတ္တ၊ ဟေံ- လာပါ၊ တုံ- သည်၊ မမံ- ငါ့ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ-၍၊ ဝိဟာရာဟိ နေလှည့်ပါ။ သုနက္ခတ္တ၊ တံ-သင့်ကို၊ အဟံ-ငါက၊ ဧဝံ-သို့၊ အဝစ် အပိန့်-ပြောများ၊ ပြောခဲ့ဖူးသလား၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘဂဋ္ဌေ၊ တေံ- ဤသို့ မိန့်တော်မူခြင်းသည်၊ နေဘံ-မဖြစ်ပါ၊ ဘဂဋ္ဌေ၊ပေါဝိဟရိဿာမိ-နေပါမည်၊ တုံ ဝါ ပန-သင်ကလည်း၊ မံ-ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ အဝစ-ပြောခဲ့ဖူးသလား၊ ဣဘိ- ပြီ၊ နေဘေတတံ ဘဂဋ္ဌေ။

သုနက္ခတ္တ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင်၊ ဧဝံ တုံ၊ပေါ ဝိဟရာဟိတိ- ဟူ၍၊ (သုနက္ခတ္တ လာပါ၊ သင် ငါ့ကိုရည်စူး၍၌ နေလှည့်ပါဟူ၍)၊ အဟံ- သည်၊ တံ- ကို၊ နေဝ ဒဝါမိ ကိရ-မပြောဖူးနေ၏၊ အ ာံ၊ပေါဝိဟရိဿာမီဘိ- ဟူ၍၊ (အရှင်ဘုရား တပည့်တော်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ရည်စူး၍နေပါမည်ဟု) တိုပို-သင်ကလည်း၊ [နဝိဠို ပိကို ယူပေးသည်။] မံ- ကို၊ နဝဒေသိ ကိရ - မပြောခဲ့ဖူးနေ၏၊ မောဃပုရိသ- ဈာန်မဂ်ဖိုလ်မရှိသည့် အနျည်းနိုးသောယောကျ်ား၊ ဧဝံ သင်္ကေ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ ကောဘဘဘယ်သူသည်၊ သင်္ကေ-ဖြစ်လျက်၊ ကံ- အဘယ်သူ့ကို၊ ပစ္စာဓိက္ခသိ-ပယ်စွန့်ရသနည်း၊ မောဃပုရိသ၊ ယာဝစ- အလွန်အကဲသာလျင်း၊ တေ - ၏၊ ဣဒံ အပရဒ္ဓံ - ဤသို့ ပြစ်မှား၌ခြင်း၏ကို၊ ဝါ - ဤ ချို့ယွင်းချက်ကို၊ ပဿ-ကြည့်စမ်း၊ (တုနည်း)၊ မောဃပုရိသ၊ ပဿ-ကြည့်စမ်း၊ ယာဝစ-အလွန် အကဲသာလျင်း၊ တေ-သင်သည်၊ အပရဒ္ဓံ-ပြစ်မှားအပ်ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ [ပဿ စသော ဝါကျဝယ် အနက်နှစ်နည်းတွင် ရွေးနည်း အဋ္ဌကထာ၊ နောက်နည်း ရွှီကာ။]

၄။ ဘဂဋ္ဌေ၊ ဘဂဝါ- သည်၊ မေ - တပည့်တော်၏ (အတွက်)၊ [တဒတ္ထာ သမ္ဘဒါန်အဖြစ်ဖြင့် ပေးသည်။] မနသာမဃာ - လူတို့၏ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါး သိလတုဆားထက်၊ ဥတ္တုရိ—လွန်မြတ်သော၊ ဣဒ္ဓိဗါ ဒိဟာရိယံ— တန်ခိုးပြာဋိဟာ ကို၊ နှဟိ ပန ကရောတိ-ပြုတော်မမူ(ပြုတော်မမူ)၊ ဣတိ-ဤသို့ (သုနက္ခတ္တက) လျှောက်ပြီး၊ပေါဝိဟရာဟိ၊ အဟံ-သည်၊ တေ-သင်၏အတွက်၊ မနုဿမဃာ-ထက်၊ ဥတ္တုရိ- သော၊ ဣဒ္ဓိဗါ ဒိဟာရိယံ- ကို၊ ကရိဿာမိ - ပြုတော်မူမည် (ပြုတော် မူမည်)၊ သုနက္ခတ္တ၊ တံ-သင့်ကို၊ အဟံ-ငါက၊ ဧဝံ-သို့၊ အဝဝံ အပိန-ပြောများ၊ ပြောခဲ့ဖူးသလား၊ ဣတိ — ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ နော ဟေတံ ဘဂဋ္ဌေ၊ပေ၊ ကသိဏာဘိ— ပြုတော်မူလိမ့်မည်၊ (နောဝ်အခါ ပြုတော်မူပါ— ဟူလို့)၊ တွံ ဝါ ပန- သင်ကလည်း၊ မံ- ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ အဝဝ- ပြောခဲ့ဖူးသလား၊ ဣတိ— ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ နော ဟေတံ ဘဂဋ္ဌေ။ [ဣတိ ကိရစသည်ကို ပုဗ္ဗစဋ် ၃ အတိုင်း ပေးပါ။]

သုနကွတ္တ၊ တံ-ထို မိန့်တော်မူအပ်မည့်ဓကား-ကို၊ ကိ် မည္တသို– အဘယ်သို့ မှတ်ထင်သနည်း၊ မနုဿဓမ္မာ- ထက်၊ ဥတ္တရိ - သော၊ ဣန္ဒိယဝိဒိုဟာဒိယေ– ကို၊ ကတေဝါ– ပြုအပ်သော်လည်းကောင်း (ပြုအပ်သော်လည်းကောင်း)၊ မနုဿဓမ္မာ-ထက်၊ ဥတ္တရိ– သော၊ ဣန္ဒိယဝိဒိုဟာရိယေ- ကို၊ အကတေဝါ– မပြုအပ်သော်လည်းကောင်း၊(မပြုအပ်သော်လည်းကောင်း)၊ ယဿ-အကြင် ဝဠ်ဒုက္ခ၏ ကုန်ဆုံးခြင်း၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှာ၊ မယာ-သည်၊ ဓမ္မော-ကို၊ ဒေသိတော-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ သော-ထိုတရားသည်၊ တက္ကရသ- ထို ဟောတော်မူအပ်သည့် အတိုင်း ပြုကျင့်သူ၏၊ သမ္မာ - ကောင်းစွာ၊ ဒုက္ခက္ခယာယ - ဝဠ်ဒုက္ခ၏ ကုန်ဆုံးခြင်းသဘကျိုးငှါ၊ နိယျာတိ- ဖြစ်သလား။[အင္ဂုကထာခုနည်း။] (တနည်း) ယဿ-၏၊ အတ္ထာယ၊ပေးဒုက္ခက္ခယာယ- ငှါ၊ နိ်ယ္ယာတိ-တွက်မြောက်နိုင်သလား။ [ဋီကာခုနည်း။] ဤတိ- ဤသို့ ဖေးတော်မူပြီ။ ကတေဝါ၊ပေးနိယျာတိ–ဖြစ်နိုင်ပါ၏၊ ဝါ-တွက်မြောက်နိုင်ပါ၏၊ ဤတိ– ဤသို့လျှောက်ပြီ။ [နိယျာတိ၏အဓွင့်ကို ဘာသာဋီကာဌ် ပြခဲ့ပြီ။]

သုနကွတ္တ၊ ဤတိ- ဤသို့လျှင်၊ပေး၊နိယ္ယာတိ ကိရ - ဖြစ်နိုင်တယ်နော်၊ ဝါ– တွက်မြောက်နိုင်တယ်နော်၊ သုနကွတ္တ၊ တတြ-ထိုတရားသည်၊(ထို ဝါ၊ဟောထား အပ်သော တရားသည်)၊ (တက္ကရသ-၏၊ သမ္မာ၊ ဒုက္ခက္ခယာယ- ငှါ၊ သံဝတ္တမာနေ-ဖြစ်လသော်)၊ [အင္ဂုကထာအတိုင်း ပါဒ္ဒသေသထည့်ပါ။] မနုဿဓမ္မာ-ထက်၊ ဥတ္တရိ–ဒေသ၊ ဣန္ဒိယဝိဒိုဟာရိယ်- သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကတ်– ပြုအပ်သည်၊ (သမာန်-ဖြစ်လသော်)၊ ကိ်-အဘယ်ကို၊ ကရိဿတိ-ပြုလိမ့်မည်နည်း၊ [ဘာလုပ်မှာလဲ, ဘာအကျိုးရှိမှာလဲ-ဟူလို၊ သံဝတ္တမာနေ-လသော်၊ ကတ်- ပြုအပ်သော၊ မနုဿဓမ္မာ-ထက်၊ ဥတ္တရိ-သော၊ ဣန္ဒိယဝိဒိုဟာရိယ်-သည်၊ ကိ် ကရိဿတိ၊ ဤသို့လည်း ပေးပါ။]၊ပေးအပရဒ္ဓန်္တိ။

၅။ ဘန္တေ၊ ဘဂဝါ - သည်၊ မေ - တပည့်တော်၏ (အတွက်)၊ [တဒတ္ထ သမ္ပဒါန်အဖြစ်ဖြင့် ပေးသည်။] အဂ္ဂည် – သိဒ္ဓိက်သောလောကဓ၏ အဝ အပိုင်း အခြားကို၊ နု ဟိ ဝန ပညဃေတ်- ပညတ်တော်မမူ(သိအောင် ဟောပြတော်မမူ)၊ ဤတိ- ဤသို့(သုနက္ခတ္တက)လျှောက်ပြီ၊ သုနက္ခတ္တ၊ပေး၊အဟ်-သည်၊ တေ-သင်၏ (အတွက်)၊ အဂ္ဂည - ကို၊ ပညပေဿာမိ – ပညတ်တော်မူမည်၊ (သိအောင် ဟောပြတော်မူမည်)၊ပေး၊ပဉ္စပေဿတိ – လိမ့်မည်၊ (နောင်အခါ သိအောင် ဟောပြတော်မူမည်)၊ပေး၊[ဤတိ ကိရ စသည်ကို ၃ နံ့ပါတ်အတိုင်း ဆိုပါ။]

တံ ကိ် မည္တသိ သုနက္ခတ္တ၊ အဂ္ဂညေ- ကို၊ ပညတ္တေ၀ါ – ပညတ်အပ်သော်လည်း၊ကောင်း၊ (သိအောင် ဟောပြအပ်သည်ဖြစ်၀ေ)၊ အဂ္ဂညေ– ကို၊ အပညတ္တေ၀ါ - မပညတ်အပ်သော် လည်း၊ကောင်း၊ (သိအောင် မဟောပြအပ်သည်ဖြစ်၀ေ)၊ ယဿဿာယ၊ပေး၊ဒုက္ခက္ခယာယ၊ [ပုဒ်စဉ်နံ့ပါတ် ၄ အတိုင်း ဆိုပါ။]

သုနက္ခတ္တာ, တတြ – ထိုဘဒ္ဒာသုဒေးသည်၊ (တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယာယ သံဝတ္တ မာနေ) [ဤသို့ အဋ္ဌကထာဒေသနာတို့ဝိုင်း ပါဠိသေသဆုံးပါ၏။ တတြ-ထိုတစ်ရာဒေသ၌၊ သံဝတ္တမာနေ - ထိုအဘိုင်းဖြစ်လတ်သော်ဟု အလွယ်ဆိုပါ။] ပညတ္တံ - ပညတ်အပ်သော၊ အဂ္ဂညံ-သည်, ကိ' ကရိဿတိ၊ပေ၊အပရဏ္ဍံ။

၆။ သုနက္ခတ္တာ, အနေကပရိယာယေန-တပါးမက များပုံးစွာသော်အကြောင်းဖြင့် (အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့်)၊ တေ- သင်သည်, မမ- ၏၊ ဝဏ္ဏော- ဂုဏ်ကို၊ ဝဇ္ဇိဂါမေ- ဝဇ္ဇီမင်းတို့၏ရွာဖြစ်သော ဝေသာလိ၌၊ [ဧဝသာလိယ်မြို့ကိုပင် ''ဝဇ္ဇိဂါမ'' ဟု ဂါမနာမည်ဖြင့် သုံးစွဲသား သည်။] ဘာသိတော-ပြောအပ်ပြီ။ (ကိ'-အဘယ်သို့ ပြောအပ်သနည်း၊) သော ဘဂဝါ-ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣတိပိ-ဝါသနာနှင့်တကွ တထောဠ်ဂါးရာ ကိုးသောတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသည်၏၊ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အရဟံ-အရဟံ မည်တော်မူ၏။ [သောဘဂဝါ ဣတိပိတို့ကို ဂုဏ်တော်တိုင်း၌လိုက်ပါ။] သောဘဂဝါ၊ ဣတိပိ-မဖေါက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူသည်၏၊ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ – သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ မည်တော်မူ၏၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ-ဝိဇ္ဇာသုံးပါး ဝိဇ္ဇာရွှစ်ပါး စရဏ တဆယ့်ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော-၏။

သော ဘဂဝါ ဣတိပိ- ဒီပင်္ကရာ ထွဋ်ချာသနင်း ခြေတော်ရင်းမှ စ၍ဗောဓိမဏ္ဍိုင်ထိအောင် ပါရမီဖြည့်ကာ ကြွလာတော်မူခဲ့သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သုဂတော- ၏၊ သော ဘဂဝါ၊ ဣတိပိ – သင်္ဘော ကာသ သခါရဟု လောကသုံးဘုံအလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသည်၏၊ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ လောကဝိဒူ-၏၊ သော ဘဂဝါ၊ ဣတိပိ – အတူမရှိ မြတ်သည်ဖြစ်၍ ဆုံးမထိုက်သော လူယောက်ျား နတ်

ဤတိုဝိ။ ။ဤပုဒ်ကို အနက်ပေးရာ၌ အရဟံစသော ဂုဏ်တော်များ၏အနက်ကို ကြည့်၍ ပေးရ၏၊ အရဟံ စသော ဂုဏ်တော်များ၌ပါသော ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူခြင်း စသော အကြောင်းကို ဣတိဖြင့် ညွှန်ပြသည်၊ ''ဝေးကွာတော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ၍ အကြောင်းကြောင့်'' ဟု ''အဖြစ်ဟူသော'' စကားကို ထည့်ခြင်းမှာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို အရာမကောက်ဝဲ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဂုဏ်သတ္တိကို အရကောက်ရသောကြောင့် ဖြစ်၏၊ ဂုဏ်တော်များကို အကျယ် ဆဇ္ဈတ်သေးလျှင် ''သော ဘဂဝါ-သည်၊ ဣတိပိ- ၍ အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အရဟံ–အရဟံ မည်တော်မူ၏''ဟု အလွယ် ဆိုပါ။ ''အရဟံ မည်တော်မူပ'ါ၀ေ၏''ဟု ''ပါ၀ေ''လည်း ထည့်စရာမလိုဘဲ ဘုရားရှင်၏ရွှေမှာကင်္ခါတိုက်ရိုက်လျှောက်နေသော စကား၊ မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။

ယောကျ်ား တိရစ္ဆာန်ယောကျ်ားတို့ကို ဆုံးမတော်မူမှိုင်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အနဲတ္တရောပုရိသ ဒမ္မသာရထိ- အနုတ္တရောပုရိသ ဒမ္မသာရထိ မည်တော်မူ၏။

သော ဘဂဝါ ဣတိပိ-နံ့တ် လူပြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ဆရာဖြစ်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ သတ္ထာဒေဝမနုဿာနံ - သတ္ထာ ဒေဝ မနုဿာနံ မည်တော်မူ၏။ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ - သစ္စာလေးပါးတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင်လည်း သို့ ဝေနေယျတို့ကိုလည်း သိစေတော်မူတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါ- ၏၊ သော ဘဂဝါ ဣတိပိ - ဣဿာရိယ စသည်အပြား ဘုန်းခြောက်ပါး ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ဟူသော ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ ဘဂဝါ-ဘဂဝါမည်တော်မူ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ဧပြောအပ်ပြီ၊ သုနက္ခတ္တ၊ ဣတိ ဧခေါ-ဤသို့လျှင်၊ ဧပေါဇဇိုဂါမေ။

သုနက္ခတ္တ ၊ ဧပေါ ဘဂဝတာ— သည်၊ ဧမ္မော— မင်္ဂဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဓမ္မကွန် ဟု ဆယ်တန်သော တရားတော်မြတ်ကို၊ သွာက္ခာတော - ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်၏။ [ဧမ္မောကို ဂုဏ်တော်တိုင်း၌ လိုက်ပါ။] ဧမ္မော- မင် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော ဇာနုးတော်မြတ်ကို၊ သန္ဒိဋ္ဌိကော-ကိုယ်တိုင် သိမြင်တော်မူထိုက်၏၊ ဧမ္မော-သောဘပတ္တိ စသည်လေးပါး မင်္ဂတရားသည်၊ အကာလိကော-အကျိုးပေးရာ ဧစောင့်ဆိုင်းအပ်သော အခါမရှိ၊ ဝါ-အကျိုးပေးရာ အခါမဲ့ အခြားမဲ့ဖို့လ် အကျိုးကို ပေးတော်မူတတ်၏။ ဧမ္မော-မင်္ဂဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သောတရား တော်မြတ်သည်၊ ဧဟိပသိကော - လိုက်ခဲ့စမ်းပါ၊ ကြည့်စမ်းပါ ဟု ဧခေါ်၍ ပြခြင်းငှါ ထိုက်၏၊ ဧမ္မော-မင်္ဂဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကိုးတန်သော တရားတော်မြတ်သည်၊ ဩပနေယျိကော— မိမိ စိတ်သို့ ကပ်၍ဆောင်ထိုက်၏၊ ဧမ္မော- ကို၊ ဝိညူဟိ- သစ္စာမြင်သိ အရိယာ ပညာရှိတို့သည်၊ ပစ္စတ္တံ-အသီးအသီး၊ (ကိုယ်စီ ကိုယ်စီ)၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-သိထိုက်သိပိုင် ခံစားနိုင်ပေ၏။ပေ။

သုနက္ခတ္တ၊ပေါဘဂဝတော-၏၊သဗ္ဗဝကသံဃော-တပည့်ဖြစ်သော အရိယာသံဃာသည်၊ သုပွဋိပန္နော-ကောင်းစွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။ပေါဥဇုပ္ပဋိပန္နော-ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏။ပေါဉာယပ္ပဋိပန္နော—သိသင့် သိထိုက်သော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ ကျင့်တော်မူတတ်၏။ပေါသာမီစိပ္ပဋိပန္နော-လွတ်လို ပြုအပ်သော ရိသေမှအားလျော်စွာ ကျင့်တော်မူတတ်၏၊ စတ္တာရိ - မင်္ဂဖိုလ် နှစ်ပါး အစုံအားဖြင့် လေးပါးကုန်သော၊ ယဒိဒံ (ယာနိ+ဣမာနိ) ပုရိသယုဂ ၊ဒါနိ—အကြောင်းယောကျ်ား အစုံတို့သည်၊ အဋ္ဌ – အသီးအခြား ခဲ့သောအားဖြင့် ရှစ်ပါးကုန်သော၊ပုရိသပုဂ္ဂလာ-ယောကျ်ားမြတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း။[ယဒိဒံစသောအနိယမ၏ နိယမကို '' ဧသ ဘဂဝတော သာဝကသံဃော ''၌ '' ဧသ '' ဖြင့် ပြလိမ့်မည်။]

ဘဂဝတောဒ်။ သေ(ဧသေဝ)သာဝကသံဃော - **အစုံလေးပါး** သီးခြားရှစ်ဖေါ် တပည့်ဖြစ်သော ဤအရိယာသံဃာတော်သည်၊ အာဟုနေယျော-အဝေးမှ ယူဆောင်၍၌ လူ့အဝ်သောပစ္စည်းကို ခံယူတော်မူထိုက်၏၊ ပါဟုနေယျော-ဧည့်သည်တို့ပို့ ဓိဏ်အဝ်သောပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်၏၊ ဒက္ခိဏေယျော-တမယလွန်ဘဝကို ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်၏၊ **အဉ္ဇလိ**ကရဏီယော-လက်အုပ်ချီမှုကို ပြုထိုက်ရာ ဖြစ်၏၊ ဝါ- လက်အုပ်ချီမိုး ၊ ရှိခိုးမှုပြုခြင်းကို ထိုက်တော်မူ၏၊ လောကဿ-လူ နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်း၏၊ အနုတ္တရံ-အတူမရှိ မြတ်သော၊ ပုညက္ခေတ္တံ-ကောင်းမှုမျိုးစေ့၏ စိုက်ပျိုးကြဲချရာလယ်ယာမြေကောင်းပါတည်း၊ ပေ။ [ဤ ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ်ဘာသာဋ္ဌီကာ ဒုတိယတျဲ၌ ပြထားပြီ။]

သုန္ဒရိတ္တာ၊ တေ-အား၊ အာရောစယာမိ – မိန့်တော်မူမည်၊ပေ၊ ပဋိဝေဒယာမိ-သိစေတော်မူမည်၊ (အသိပေးတော်မူမည်)၊ သုန္ဒရိတ္တာ၊ တေ – အား၊ ဝတ္တာရော – (ကဲ့ရဲ့ ဖြစ်တင်) ပြောဆိုချင် သူတို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ – ရှိကြလိမ့်မည်၊(ကိ"-အာဘယ်သို့ မြောကြမည်နည်း)၊ သုန္ဒရိတ္တာ၊ လိစ္ဆဝိပုတ္တော-သည်၊ သမဏေ ဂေါတမေ–ရဟန်းမြတ် ဂေါတမ၌၊ (ရဟန်းမြတ် ဂေါတမ အတ်၌)၊ပြဟ္မစရိယံ–မြတ်သောအကျင့်ကို၊ စရိတုံ-ကျင့်ခြင်းငှ၊ နော ဝိသဟိ-မရဲဝံန့်၊ ဝါ-မစ္ဆမ်းနိုင်၊ သော- ထို သုန္ဒရိတ္တာသည်၊ အဝိသဟန္တော-မရဲဝံန့်သည်ဖြစ်၍၌ (မစ္ဆမ်းနိုင်သည် ဖြစ်၍)၊သိက္ခံ-သိက္ခာကို၊ ပစ္စက္ခာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဟီနာယ-နိမ့်ကျသော လူ့ အဖြစ်အကျိုးငှ၊ အာဝတ္တော-ပြန်လည်ပြို၊(လူထဲကသွားပြီ)၊ လ္ဟာဘိ-ဤသို့ ပြောကြလိမ့်မည်၊ ပေ၊ ဘဂ္ဂဝ၊ ဧဝံ ခေါ – လျှင်၊ သုန္ဒရိတ္တောဒ်-လိစ္ဆဝိပုတ္တော-သည်၊ မယာ-ငါက၊ ဝုစ္စမာနေသု-ပြောဆိုအပ်ပါလျက်၊ ဣမသ္မာ ဓမ္မဝိနယာ-ဤတရားသဖြင့် ဆုံးမရာ သာသနာတော်မှ၊ အပက္ကမေဝ–ဖယ်သွားတော့သည်သာ၊ (ရွှေ့လျော်ကျတော့သည်သာ)၊ အပါယိကော–အပါယ်၌ဖြစ်ထိုက်သူသည်၊ နေရယိကော – ငရဲ၌ဖြစ်ထိုက်သူသည်၊ (အပက္ကံမေယျ) ယထာ-ဖယ်သွားရာ သကဲ့သို့တည်း၊ [တံ အနက်မရှိ။]

ကောရက္ခတ္တိယဝတ္ထု

၇။ ဘဂဝ၊ ကော်-တပါးသော၊ သမယ်– အခါ၌၊ အဟံ၊ ထူလူသု-ထူလူတိုင်း၌၊ ဥတ္တရကာ-နာမ–ဥတ္တရကာ မည်သော၊ ထူလူနံ-ထူလူ မင်းသားတို့၏၊ နိဂမေ (အတ္တိ၊ တတ္ထ – ထို နိဂုမ်း၌၊) ဝိဟရာမိ၊ [အဋ္ဌကထာ အတိုင်း "တံ-ထို နိဂုမ်းကို၊ ဂေါစရဂါမံ ကတ္တာ ဝိဟရာမိ" ဟုလည်း ပေးနိုင်၏။]

ဘဂ္ဂဝ အထခေါ - ၌၊ (ထူလူတိုင်း ဥတ္တရကာနိုဂုပ်းဝယ် သိတင်းသုံး တော်မူရာ ထိုအခါ၌)ပေးပစ္စာသမဏေန - နောက်လိုက် ရဟန်းဖြစ်သော၊ သုနက္ခတ္တေန-သော၊ လိစ္ဆဝိပုတ္တေန– နှင့် အတူ၊ ဥတ္တရက် - ဥတ္တရကနိဂုမ်းသို့၊ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ် [သုနက္ခတ္တေန လိစ္ဆဝိပုတ္တေန ကား သဟတ္ထာတည်း။] တေန ခေါ ပန သမယေန - ၌၊ အစေလော - အဝတ်မရှိသော၊ (အဝတ် မဝတ်သော)၊ ကောရက္ခတ္တိယော - ကောရက္ခတ္တိယသည်၊ (အတွင်းသို့ ကောက်သေး ခြေရှိသော ခတ္တိယသည်) ကုက္ကုရဝတိကော - ခွေးတို့၏ အကျင့်ရှိသည်၊ စတုက္ကုဏ္ဍိကော - လေးပါးသော ကိုယ် အစိတ်အပိုင်းတို့ဖြင့် သွားခြင်းရှိသည်၊ [ခွေးနှစ်ဖက် တတောင်ဆစ် နှစ်ဖက်တို့ဖြင့် မြေ၌ လေးဖက်ထောက်၍ သွားခြင်းရှိသည်။] (ဟုတ္ထာ) ဆမာ နိက်ထွ် – မြေ၌ ချထားအပ်သော၊ ဘက္ခသံ - ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်ကို၊ (အစား အစာကို)၊ မုခေနေဝ - ပါးစပ်ဖြင့်သာ၊ ခါဒတိ – ခဲ၏၊ မုခေနေဝ၊ ဘုဥ္ဇတိ - စား၏။ [လက်ဖြင့် ယူမစားပဲ ပါးစပ်ဖြင့် ဟပ်စားသည်။]

အစဉ်အတိုင်း။ ။ဝါကျတွင်းရှိ ပုဒ်များကို အနက်ပေးရာ၌ မခန့်ကျော်ပဲ အစဉ်အတိုင်း ပေးရ၏၊ အဓိပ္ပါယ်ရေမှ ခုန်ကျော်၌ အနက်ပေးရသည်၊ သို့မဟုတ်လျှင် အပတ္တိမ (ကံ့ဖောက်ကမ) ဖြစ်တတ်သည်။

ဟုတ္ထာ။ ။တဝါကျထည်း၌ ပဓာန (လိုရင်း) ကဏ္ဍားထက် ကျော်လွန်၍ ကဏ္ဍား အပိုပါနေလျှင် ထို ကဏ္ဍား၏ စပ်ဖို့ရာ "ဟုတ္ထာ"ဟူသောပုဒ်ကို ထည့်၍ အနက်ပေးရ၏၊ "တေန ခေါဝန သမယေန အစေလော ကောရက္ခတ္တိယော" စသော ဝါကျ၌ အစေလော ဧကော့ရက္ခတ္တိယောတို့သည် ပဓာန, သာမည, ဝိသေသ, ဂျိုးရှားဏ္ဍားတည်း၊ ကုက္ကုရဝတိကော စတုက္ကုဏ္ဍိကောတို့သည် အပဓာန, ဝိသေသ, ဂျိုးရှားထက် ဝိလွန်သော ကဏ္ဍားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဟုတ္ထာ" ဟု ထည့်ရသည်၊ [ကဏ္ဍားလွန်တို့, စပ်ခဲ့ဖွဲ့ရာ, ပုဒ်မပါ, ဟုတ္ထာ ထည့်ရန်မှီ။]

ဆက်ဦးမည်။ ။ ထို ဟုတ္ထာပုဒ်ကို ပဌမာဝိဘတ္တန္တ (သို့မဟုတ်) တတိယာဝိဘတ္တန္တပုဒ်များနှင့် တွဲရ၏၊ အခြား ဒိဘတ္တန္တပုဒ်များနှင့် တွဲရာ၌မူ ထို ပုဒ်ကို ဖထည့်တော့ပဲ ထို၏ အနက်ကိုသာ ယူ၍ "ကုက္ကုရဝတိကံ–ခွေးတို့၏ အကျင့်ရှိသည်ဖြစ်၍" စသည်ဖြင့် အနက်ပေးရသည်။

တ္ထျို့ဆရာများ။ ။တခို့က ထဝါကျတည်းဝယ် ဝိဘတ်ဟူပုဒ်များကို အနက်ပေးရာ၌ ဝိသေသန ဝိသေဒ္ဓ့ အဖြစ်ဖြင့် ပေးကြ၏၊ ဥပမာ "အစေလော - အဝတ်မဝတ်သော၊ ကုက္ကုရဝတိကော - ခွေးတို့၏ အကျင့်ရှိသော၊ စတုက္ကုဏ္ဍိကော - ခွေးဖက်ထောက်၍ သွားခြင်းရှိသော၊ ကောရက္ခတ္တိယော – သည်" ဤသို့ စသည်တည်း၊ အဋ္ဌသာ ခေါ စသော ဝါကျ၌လည်း ထို့အတူပင် ပေးကြ၏၊ သို့ရာတွင် ဝိသေသန ဝိသေသ့ထက် သာမည့ဝိသေသ, ပဓာန အပဓာန, ပကတိ ဂိကတိ အဖြစ်ဖြင့် ပေးခြင်းက သာ၍လေးနက်သည်၊ မှန်၏ – မြန်မာစာ၌လည်း " သူသွားနေတာ ဝါခြင်တယ်၊ သူစားနေတာ ဝါခြင်တယ် " စသည်ဖြင့် ပြောကြသည်။

ဘဂဝ၀၊ သုနက္ခတ္တော လိစ္ဆဝိပုတ္တော-သည်၊ အဓိစလ်၊ **ကောရက္ခတ္တိယ်**-ကို၊ ကုက္ကုဠဂပတိက - ခေးတို့၏ အကျင့်ရှိသည် ဖြစ်၍၊ စတုက္ကဏ္ဍိကံ - **လေးပါး**သော ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းတို့ဖြင့် (လေးဖက်ထောက်၍) သွား၊ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဆမာနိုင်ကြွေး- သော၊ **ဘက္ခသံ**-ကို၊ မုခေနေဝ- **မြင့်ဆဲ**၁၊ ခါဒန္တံ-ခဲနေသည်ကို၊ မုခေနေဝ့ ဘုဥ္ဇန္တံ-စားနေသည်ကို၊ အဒ္ဒသာ-မြင်ပြီ၊ ဒိသွာန-မြင်ခြင်းကြောင့်၊ **အသာ**-ထို သုနက္ခတ္တ လိစ္ဆဝိ၏၊ ဝါ- မှာ၊ ဧတံ- ဤ အကြံသည်၊ အဟောသိ၊ (ကိ)၊ အယံ သမဏော-သည်၊ သာဝုရွေပေါ ဝတ္တတော၊ ဤသို့ ယသဒ္ဒါထည့်ချိန်လည်း ပေးနိုင်၏။]

ဘဂဝ၀၊ပေ၊လိစ္ဆဝိပုတ္တသာ-၏၊ ဧဧတော ပရိဝိတက္ကံ-စိတ်အကြံကို၊**ဧတသာ-** (ဝါ၏) စိတ်ဖြင့်၊ အညာယ—သိ၍၊ ပေ၊ အဧဝါဝိ-မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ၊ (ကိ)၊ မောဃပုရိသ၊ တုံဝိ — သင်ကလည်း၊ (သင်လိုလူ**ကလည်း**၊) သက္ခုပုတ္တိယော— သင်္ကဝိဝင်မင်းသား၊ ဘုရားသားဖြစ်သော၊ သမဏော — **ရဟန်း**ဟု၍၊ **ပဋိဇာနိ**ဆသိ နာမ-ဝန်ခံနေရသေး၏၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘန္တေ၊ ကိ ပန-အဘယ်ကြောင့်၊ မံ-ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊တုံပို နာမ၊ ပေ၊ ပဋိဇာနိဿသီတိ—ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အဟ— မိန့်တော်မူပါသနည်း၊ ဣတိ—ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ [ဣတိ တလုံးအကြေ ကြုံပါ။] သုနက္ခတ္တ၊ ဧတ-၏၊ (သင့်မှာ)၊ [ဧတံ ၌စပ်။] အဧစေလံ-သော၊ဣမံ် ကောရက္ခတ္တိယ်-ကို၊ပေ၊ ဘုဥ္ဇန္တံ-ကို၊ ဒိသွာန-ကြောင့်၊ သာဝုရွေပေါ၊ ပေ၊ ဘုဥ္ဇတိတိ-ဟူသော၁ ဧတံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ နန္ဒ—ဖြစ်ခဲ့သည် မဟုတ်လား။

ဘန္တေ၊ ဧဝံ-မှန်ပါ၊ ဘန္တေ၊ ဘဂဝါ၊ အရဟတ္တာသာ-(သူတပါး၏)**အရဟတ္တ**ဖိုလ်ကို၊ မစ္ဆရာယတိ ကိ **ပန**-မစ္ဆရိယဖြစ်ပါသလား (ဝန်တိုပါသလား)၊ လျှောက်ပြီ၊ပေ၊ နာ မစ္ဆရာယာမိ- ဝန်တိုတော်မမူ၊ အပိစ- ဒါပေမဲ့၊ တုယ္ဟေ-သင်၏သာ၊ (သင့်မှာသာ)၊ ပါဟ်- ယုတ်ညံ့သော၁၊ ဧတံ ဒိဋ္ဌဂတံ—ဤ မိစ္ဆာ

တုယ္ဟေ၀။ ။ဤပုဒ်မျိုး၌ စတုတ္ထီ ဆဋ္ဌီ ဝိဘက် နှစ်မျိုးနိုင်၏၊ တချို့ဆရာများက နောက်ဘဲဩဃာကို ကြည့်၍ “ တုယ္ဟေ - သင့်အားသော” ဟု သမ္ဗန်ါ်ကို အနက်ပေးကြ၏၊ ဆရာတို့ကား သဒ္ဒါတွန်းလာ တိုက်ရိုက် ဆိုထားအပ်သော သမ္ဗန်ါ်ကို ဗဲ့သော ပုဒ်များဉီးရှိသာ သမ္ဗန်ါ်အနက် သုံးစွဲ၍ အများအားဖြင့် ကြိယာမဟုတ်သော့ စပ်ပုဒ်များကို ကြည့်ပြီးလျှင် သာဓိ (သမ္ဗန်) အနက် သုံးစွဲတော်မူကြသည်၊ သို့ရာတွင် မြန်မာအနက် ပေါ်လွင်အောင် “ တုယ္ဟေ - သင်၏သာ၊ သင့်မှာသာ) ” ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖော်တော်မူကြသည်၊ တချို့နေရာ၌မူ “တုယ္ဟေ - သင်၏ (စိတ်၌) သာ၊ သင်၏ (သန္တာန်၌) သာ”ဟုလည်း ပေးတော်မူကြသည်။

အယူသည်၊ (ရဟန္တာ မဟုတ်သူကို " ရဟန္တာ " ဟု လည်းကောင်း, ရဟန္တာ အစစ်တို့ကိုလည်း " ဟုန္တာ မဟုတ် " ဟု လည်းကောင်း လွဲမှားစွာ ယူဆမှုသည်)၊ ဥပန္နန် - ဖြစ်ပြီ၊ တံ - ထို မိန္တာအယူကို၊ ပဇာ - ပယ်စရိုက်လိုက်၊ တေ-၏၊ ဒီဃရတ္တံ - ရှည်စွာသော ဘဉ်ဟတ်လုံး၊ (ရက်ပေါင်းများစွာ)၊ အဟိတာယ-စီးပွားမဲ့ အလို့ငှါ၊ ဒုက္ခာယ – ဆင်းရဲခြင်းငှါ၊ မာ အဟောသိ – မဖြစ်ပါစေနှင့်၊ ["မဖြစ်စေချင်ပါ" ဟု ထိုလိုသည်။]

သုနက္ခတ္တော်၊ အစေလ်-သော၊ ယံ တေ ကောရက္ခတ္တိယံ- အကြင် ဤ ကောရက္ခတ္တိယကို၊ သာဓုဠုပေါ အယံ သမဏောတိ-ဟူ၍၊ မညတိ–မှတ်ထင်၏။ သော-သည်၊ သတ္တမံ-ခုနစ်ရက်မြောက် ဖြစ်သော၊ ဒိဝသံ–နေ့၌၊ အလသကေန-အစာ မကြေသော ၎ရောဂါဖြင့်၊ ကာလံ–သေခြင်းကို၊ ဝါ–သေချိန်ကို၊ ကရိဿတိ–ပြုလိမ့်မည်၊ ကာလင်္ကတော-ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိသည်၊ ဝါ- သေခြင်းကို ပြုပြီးသည်၊ (သမာနေ၁)စ–ဖြစ်သော်လည်း၊ [ဥပပဇ္ဇိဿတိ–၌စပ်။] ကာလကတ္တိကာ နာမ-ကာလကတ္ထိကာ မည်သော၊ အသုရာ–အသုရာတို့သည်၊ သမ္ဗနိဟိနေ၁–၊အလုံးစုံသော အသုရာတို့အောက် နိမ့်ကျသော၊ အသုရကာယော–အသုရာ အပေါင်းတည်း၊ [လိန်ဝုစ် မတူပဲ ဝိဘတ်သာတူသော တုလျာတ် + လိန်ဂတ်။] တတြ–ထို ကာလကတ္ထိကာ အသုရကာယ်၌၊ ဥပပဇ္ဇိဿတိ–ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ကာလံကတ္ဝာ - ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ– သေခြင်းကို ပြုပြီးသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ - သေပြီးသည်လည်း ဖြစ်သော၊ နံ-ထို ကောရက္ခတ္တိယကို၊ ဒီဃရတ္တမ္ဟကေ - ဖြတ်မြက်ချုံ ရှိသော၊ သုသာနေ–သုသာန်၌၊ ဆဒ္ဒေဿန္တိ - စွန့်ပစ်ကြလိမ့်မည်။ [ကာလင်္ကတ၏ အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ မွက်နှာ (၃၇၀) ၌ ပြထားပြီး။]

သုနက္ခတ္တာ၊ အာကာနံမာနော စ–အလိုရှိသော်လည်း၊ (အလိုရှိလျှင်လည်း)၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ - ချဉ်းကပ်၍၊ ပုဒ္ဓဆျာသိ-မေးလေ၊ (မေးပေတော့)၊ (ကိ")၊ အာဝုသော ကောရက္ခတ္တိယ–ငါ့ရှင် ကောရက္ခတ္တိယ၊ အတ္ထနေ၁-မိမိ၏၊ ဂတိ'-ရောက်ထိုက်သော ဘဝကို၊ (လားရာဂတိကို)၊ ဇာနာသိ-သိဝါသလား၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးပေတော့၊ ယံ-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ တေ - သင့်အား၊ ပေ၊ ဗျာကရိဿတိ-ဖြေလိမ့်မည်၊ (ကိ"-အဘယ်သို့ ဖြေမည်နည်း၊)၊ပေ၊ ဇာနာမိ--သိပါ၏၊ ပေ၊ တတြ - ၌၊ ဥပပန္နော-ဖြစ်ရသည်၊ အမှိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ - ဤသို့ ဖြေလိမ့်မည်၊ သုနက္ခတ္တာ၊ တေ ဌာနံ - ဤ အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ ဟန-ရှိသည်သာ၊ ဣဘိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ [ဣထိ တာလုံး အကြေ ကြံပါ။]

ဘဂဝ၊ အထခေါ - ၌၊ (ဖြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူရာ ထို အခါ၌)၊ ["မြတ်စွာဘုရားက တုံပိ နာမ မောဃပုရိသအသော စကားတော်ကိုမိန့်တော်မူ၍ ဥတ္တရကာ နိဂုံး၀ယ် ဆုမ်း၌ကြွတော်မူပြီးနောက် ကျောင်းသို့ဆောက်တော်မူရာ

ထိုအခါ၌” ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ ပေ၊ အဝေါစ၊ – ပြောပြီ၊ (ကိ˚)၊ အာဝုသော ကောရက္ခတ္ထိယ၊ သမဏေန ဂေါတမေန – သည်၊ ဗျာကတော – မိန့်တော်မူအပ်သည်၊ အသိ–ဖြစ်၏၊ (ကိ˚ - အဘယ်သို့ မိန့်တော်မူအပ်သနည်း၊) အစေ့လော ၊ပေ၊ ဆရွေဿန္တိ၊ ဣတိ - ဤသို့ မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ အာဝုသော ကောရက္ခ ဤယ၊ ယေန-ယင်းသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့်၊တို့၊ မတ္တိ မတ္တဉ္ဉ-အတိုင်းအာ ဉာည်နှင့်-ယှဉ်, အတိုင်းအရှည်နှင့် ယှဉ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဘဉ္ဇာ-ဆွဲ၌းကို၊ ဘုဥ္ဇေယျာသိ – စားပါ၊ မတ္တဉ် မတ္တဉ္ဉ-သော၊ ပါနိ်ယ်-သောက်ရေကို၊ ပိဝေယျာသိ- သောက်ပါ၊ (တနည်း)၊မတ္တဉ် မတ္တဉ္ဉ-အတိုင်းအရှည်ရှိအောင်, အတိုင်းအာရှည်ရှိအောင်လည်း၊ ဘတ္တံ ဘုဥ္ဇေယျာသိ၊ ပေ၊ ယဓာ-အကြင် အဲ့ခြင်းအရာအားဖြင့် (ပြုလသော်)၊ သမဏသ ဂေါတမဿ-၏၊ ဝစနံ-စကား၊သံ၊ မိ၌ဘ-မှားယွင်းသည်, အသ-ဖြစ်ရာ၏၊ (တထာ - ထို မှား၌ိင်လေ၁က်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရေယျာသိ–ပြုပါ၊) ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။

၇။ ဘဂ္ဂ၀၊ အထ ခေါ-၌၊(ပြောပြီးဆုအခါမှ နောက်၌်)၊ ပေ၊ ကေဖြိတိ ကာဃ–တရက် နှစ်ရက် ဟု ဖြစ်သော ရေတွက်ခြင်းဖြင့်၊ [သဒ္ဒတ္ထ]၊ [“ တရက် နှစ်ရက် ဟု ရေတွက်ခြင်းဖြင့် ” ဟု ဆိုလိုသည်။] သတ္တရတ္တိန္ဒိ၀ါနိ် - ခုနှစ်ရက် သောညဉ့် နေ့တို့ကို၊ ဂဏေသိ-ရေတွက်ပြီ၊(ကော ဝိယ-အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) တထာဂတဿ – ၏ (စကားကို) အသဒ္ဒမမဲ့နှော – မယုံကြည်သူသည်၊ (ဂဏေယျ)ယထာ-ရေတွက်သကဲ့သို့တည်း၊ပေ၊ဆရွေသုံး။[ပုစ်စဉ်(၇)-အတိုင်း ဆိုပါ။]

၉။ ဘဂ္ဂ၀၊ ပေ၊ အသေးသဲ–ကြွားရွယ်ပြီ၊(ကိ˚) **အစေလော** ကောရက္ခတ္ထိ ယော-သည်၊ (ကာလကက်တော၌်စပ်)၊ ဝါ-ကို (ဆဋ္ဌီတော၌်စပ်)၊ အလသကေန-

---

ယေန။ ။ယေန-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ **သမဏေန** ဂေါတမေန-သည်၊ ဗျာကတော-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တေန – ထို အကြောင်းကြောင့်၊ ဤသို့ “ သမဏေန ဂေါတမေန ဗျာကတော ” ဟု ပါဠိသေသ၊ “ **တေန** ” ဟု နိဿဓ ထည့်၍ အကျယ် အနက်ပေးပါ၊ လွယ်ကူအောင် “ ယေန - ယင်းသို့ မိန့်တော်မူခြင်းကြောင့် ” ဟု ပေးလိုက်သည်။ [အဋ္ဌကထာ၌ “ ဘဂဝတာ ” ဟု ကတ္တား ရှိသော်လည်း ပါဠိ တော်အတိုင်း “ သမဏေန ဂေါတမေန ” ဟု ထည့်လိုက်သည်။]

မန္တာ မန္တဉ္ဉာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌“မတ္တိ မတ္တိ၀စ”နေရာ၀ယ်“မန္တာ မန္တဉ္ဉာ”ဟုလည်း ပါဌိ ရှိကြောင်း မိန့်၏၊ ထိုအလို“မန္တာ-ပညာဖြင့်၊ မန္တဉ-သိန်၊ ဝါ-ဆင်ခြင်၍”ဟုပေးပ၊ါ၊ ပဌမ“မန္တာ”သဒ္ဒါသည် ပညာ အနက်ဟော၊ထိုပုဒ်နောက် တတိယာ(နာ)ဝိဘတ်၏ ကာရိယ(ယ) ကြေသည်, ဒုတိယ “မန္တာ” ကား “ဧန္တေတွာ” နှင့် အနက်တူသော နိပါတ်တည်း။ [အကျယ်ကို ဘာသာဋီကာ (၂၉၉ , ၃၀၀) ၌ ပြန်ပြီး] (တနည်း) ၍နေရာ၌ “ပညာယ ဥပဓါရေတွိတ္တာ”ဟု တွာ ပစ္ဆိယန္တ (၂) ချက်ဆင့်၍ ဖွင့်ပုံကိုကြည့်၍ “ မန္တာ မန္တာ - (ပညာဖြင့်) သိ၍၊ သိ၍၊ ဝါ-ပညာဖြင့် ဆင်ခြင်၍ ဆင်ခြင်၍”ဟု ပေးပါ၊ ထိုအလို“မန္တာ မန္တာ”နှစ်ပုဒ်လုံး နိပါတ်ပု ယူသင့်သည်။

ဖြင့်၊ ကာလက်ကော (ဟုတ္တာ)၊ ပေ၊ ဆဋ္ဌိတော ကိရ - စုန့်ပစ်အပ်ပြီတဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြားရပြီ၊ ဘဥဝ၊ အထခေါ ၌၊ (ကြားပြီးရာ ထိုအခါ၌)၊ ပေ၊ ယေန-၌၊ ဗီရဏတ္ထမ္ဗက် သော၊ သုသာန် (အတ္တိ)၊ ယေန-၌၊ အစေလော ကောရက္ခတ္တိ ယော (အတ္ထိ)၊ တေန-ထိုအရပ်သို့၊ (ဗီရဏတ္ထမ္ဗက သုသာန်ဝယ် ကောရက္ခတ္တိယ ရှိရာ ထို အရပ်သို့)၊ ဥပသင်္ကမိ ၊ပေ၊ တိက္ခတ္တုံ — သုံးကြိမ်၊ ပါဏိနာ-လက်ဖြင့်၊ အာကောဋ္ဌေသိ — ပုတ်ပြီ၊ (ပုတ်၍မေးပြီ) ၊ ပေ၊ ပိဋ္ဌိ - ကျောကုန်းကို၊ ပရိပုဏ္ဏဋ္ဌေ၁-ဆုတ်လျက်၊ (ခါလျက်)၊ ဝဋ္ဋသိ-ထပြီ၊ပေ၊ဥပပန္နော အမှိ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္ဝာ-ပြောပြီး၍၊ တဇ္ဇော-ဆိုအရပ်၌ပင်၊ ဥဋ္ဌာနော-ပက်လက်၊ ပပတိ လဲကျပြီ။

၁၀။ အထ ခေါ၊ ပေ၊ အဝေါ၊ (ကိ) ၊ သုနက္ခတ္တ၊ တံ-ကို၊ ကိ မည သိ–နည်း၊ ယထေဝ — အကြောင် အခြင်းအရာအားဖြင့်ပင်၊ တထ — အား၊ အဟံ၊ အဧလဿ၊ ကောရက္ခတ္တိယ်-ကို၊ အာဝုဿ–အကြောင်းပြုချ၍ (ယ်-ဏကြင်စကား ကို၊) ဗျာကာသိ် - မိန့်တော်မူခဲ့ပြီ၊ တံ ဝိပါကံ - ထို စကား၏ အကျိုးသည်၊ [တံ နှင့် ဝိပါကံသည် သမသံ။] တထေဝ — ထိုမိန့်တော်မူအပ်သော အခြင်း အရာ အားဖြင့်ပင်၊ (မိန့်တော်မူအပ်သည့်အဘိုးပင်) (ဟောတိ-ဖြစ်သလား။) အညထာဝါ-တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်မူလည်း၊ (မိန့်တော်မူအပ်သည့် အခြေအနေမှ တပါးသော အခြေအနေအားဖြင့်မူလည်း၊ ဟောတိ — လား၊) ဣဘိ - ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ၊ ယထေဝ-ပင်၊ မေ - အား၊ ပေ၊ (ယံ-ကို၊) ဗျာကာသိ၊ တံ ဝိပါကံ — သည်၊ တထေဝ - ဖြင့်သား၊ (ဟောတိ - ဖြစ်ပါ၏၊) အညထာ-အားဖြင့်၊ နော (ဟောတိ) — မဖြစ်ပါ၊ ဣတိ — ပြီ။

သုနက္ခတ္တ၊ပေ၊ယဒိ ဧဝံသန္တေ- အကယ်၍ ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ မနုဿဓမ္မာ-ထက်၊ ဥတ္တရိ- သော၊ ဣဒ္ဓိဝါ ဋိဟာရိယံ - သည်၊ [ဟောတိ ၌စပ်။] ကတံ ဝါ— ပြုအပ်သည်မူလည်း၊ (ပြုအပ်သည်မူလည်း) ၊ ဟောတိ - ဖြစ်သလား။ အကတံ ဝါ-မပြုအပ်သည်မူလည်း၊ (မပြုအပ်သည်မူလည်း)၊ ဟောတိ-လား။ ဣတိ-ပြီ၊ ဘန္တေ၊ အဒ္ဓါ-စင်စစ်၊ ဧဝံ သန္တေ-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ပေ၊ကတံ-သည်၊ဟောတိ၊ အကတံ-သည်၊ **နော**-မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ ပြီ၊ မောဃပုရိသ၊ တုံ-သည်၊ ဝေမ္မိ— ဤသို့လည်း၊ မံ-ကို၊ပေ၊ ကရောန္တံ-ပြုပါလျက်၊ (ပြုပါလျက်)၊ နဟိ ပန၊ပေ၊

ယဒိ ဧဝံ သန္တေ။ ။ဤပုဒ်ကို အကယ် အနက်ပေးလိုလျှင် ရွေးဝါကျမှ စကား များကို ယူ၍ ယဒိကို ကြိယာနှင့် တွဲပါ၊ ပေးပုံမှာ— တံ ဝိပါက်-ထို စကား၏ အကျိုး သည်၊ တထေဝ-ထို မိန့်တော်မူအပ်သည့် အတိုင်းပင်၊ ယဒိ (ဟောတိ) - အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ အညထာ — တပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ယဒိ နော (ဟောတိ) — အကယ်၍ မဖြစ်အံ့၊ **ဧဝံ သန္တေ**-ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ ဤသို့ ပေးပါ၊ လွယ်ကူအောင် “ ယဒိ ဧဝံ သန္တေ-အကယ်၍ ဤသို့ဖြစ်လေသော် ” (တကယ်လို့ ဒီလိုဖြစ်လျှင်) ဟု ဓမ္မပေးလိုက်ပါသည်။

ကဆ္ဆေတိတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒေဿိ-ပြော၏၊ ပဿေပေါအပရဒ္ဓန္တိ၌ [ပုဒ်စဉ် ၄-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဝေမွိပေါ နေရယိကော၊ [ပုဒ်စဉ် ၆-အဆုံး၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အစေလ ကဋ္ဌာရမန္ဒုက ဝတ္ထု

၁၁။ ဘဂ္ဂဝေါပေါ ဝေသာလိယံ – ဝေသာလီမြို့၌၊ မဟာဝနေ - မဟာဝုန်တောင်၌၊ (တောကြီး၌)၊ ကူဋာဂါရသာလာယံ – အထွဋ်ရှိသော ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်၌၊ (အထွဋ်အတပ်ထားအပ်သော ဂန္ဓကုဋိကျောင်းတော်၌)၊ ဝိဟရာမိ၊ တေန ခေါပန သမယေန – ထိုအခါ၌၊ (ငါဘုရား၏ ဝေသာလီမြို့အနီး မဟာဝုန်တော ကူဋာဂါရသာလာဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌)၊ အစေလော - သော၊ ကဋ္ဌာရမန္ဒုကော - ကဋ္ဌာရမန္ဒုက မည်သူသည်၊ ဝါ-ဘွား ခေါသော မန္ဒုကသည်၊ ဝဇ္ဇီဂါမေ-ဝဇ္ဇီမင်းတို့၏ ရွာဖြစ်သော၊ ဝေသာလိယံ– ဝေသာလီ၌၊ [တနည်း၊ ဝေသာလိယ်-ဝေသာလီမြို့၌၊ ဝါ-ဝေသာလီမြို့၏အနီး ဖြစ်သော၊ ဝဇ္ဇီဂါမေ - ဝဇ္ဇီမင်းတို့၏ရွာ၌၊ ဤသို့ ခွဲပေးပါ။] လာဘဂ္ဂပတ္တော ဧစေ-မြတ်သောလာဘ်သို့ ရောက်သည်လည်းကောင်း၊ ယသဂ္ဂပတ္တော ဧ-မြတ်သော အခြေအရံသို့ ရောက်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဋိဝသတိ- နေ၏။

တဿ-ထို ကဋ္ဌာရမန္ဒုကသည်၊ ဆာတ္တ-ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ ဝတဟဒါနိ-ဝတ် အကျင့်တို့သည်၊ ဝါ-ကျင့်ဝတ်အစုတို့သည်၊ ဝါ-တို့ကို၊ သမ္ဘတ္တာနိ-ကောင်းစွာ ယူအပ်ကုန်သည်၊ ဝါ- အပြည့်အစုံ ယူအပ်ကုန်သည်၊ သမာဒိန္နာနိ - ကောင်းစွာ ဆောက်တည်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (ကိ - အဘယ်သို့ ဆောက်တည်အပ်ကုန် သနည်း)၊ ယာဝဇီဝ - အသက်၏ အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ (အသက်ထက်ဆုံး)၊ အစေလကော - အဝတ်မရှိသူ၊ (အဝတ် မဝတ်သူ)သည်၊ အာသံ - ဖြစ်ရာ၏၊ (ဖြစ်မည်)၊ ဝတ္တုံ-အဝတ်ကို၊ နဝတ်ရသေးဟယျံ-မဝတ်ရဲ မသုံးစွဲတော့၊ ယာဝဇီဝံ၊ မြဟ္မစာရိ-မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်လေ့ရှိသူသည်၊ အသာ၊ မေထုနံ မေ့-မေထုန် အကျင့်ကို၊ နပဋိသေဝေယျ-မမှီဝဲတော့၊ ယာဝဇီဝံ၊ သုရာမံသေနေဝ-သေရည် နှင့် အသားဖြင့်သာ၊ ယာဝေယျံ-မျှတရာ၏၊ [''ရှည်သောကာလသို့ ရောက်စေ ရာ၏''ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဆိုပါ။] ဩနန ကုမ္မာသံ-ထမင်းနှင့် မုယောမုန့်ကိုန ဘုဉ္ဇေယျံ-မစားတော့။]

ကုမ္မာသ။ ။''မုယော မုန့်''ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ ထို ကုမ္မာသ (မုယောမုန့်) ဟူသည် စပါးကဲ့သို့ အခွံကြိတ်းသော ဂျုံတမျိုး ဖြစ်သော ဗာလီဟု လည်းကောင်း ဂျုံစေ့ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ကြသော အရာဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော စားဖွယ် တမျိုး

ဝေသာလီ* - ဝေသာလီမြို့မှ၊ ပုရတ္ထိမေနု – အနီးဖြစ်သော အလ္ဟေအရပ်၌၊ ဥဒေနံ နာမ - ဥဒေန မည်သော၊ စေတိယံ - စေတီသည်၊ (နတ်ကွန်းသည်)၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထို ဥဒေနစေတီကို၊ နာတိက္ကမေယျုံ-မကျော်လွန်ရာ၊ ဝေသာလိ*-မှ၊ ဒက္ခိဏေန-အနီးဖြစ်သော တောင်အရပ်၌ပေ၊ ဝေသာလိ*-မှ၊ ပစ္ဆိမေန–အနီးဖြစ်သော အနောက်အရပ်၌ပေ၊ ဝေသာလိ*-မှ၊ ဥတ္တရေန-အနီးဖြစ်သော မြောက်အရပ်၌ ပေ၊ နာတိက္ကမေယျုံ-ရာ၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆောက်တည်ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ သော-သည်၊ သဲထွန်း၊ ဣမေသံ ဝတပဒါနံ-တို့ကို၊ သမာဒါနေဟေတု–ဆောက်တည်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝဋ္ဋေ ဂါမေ-၌၊ လာဘဂ္ဂပုဇ္ဇော စ၀ေ–မြတ်သောလာဘ်သို့ ရောက်သူလည်း ဖြစ်၏၊ ယသဂ္ဂပုဇ္ဇော စ–ဖြစ်၏။

၂၁။ အထခေါပေ၊ပဠိ-ပြဿနာကို၊ အပုဗ္ဗံ-မေးပြီ၊[နက်နဲသော လက္ခဏာရေး ၃-ပါး နှင့်စပ်သောပြဿနာကို မေးပြီး]တဿာ-ထိုသူနက္ခတ္တလိစ္ဆဝီအားပေ၊ ပဠိ –ကို၊ ပုဋ္ဌော - မေးအပ်သည်၊ (အမေးခံရသည်) (သမာနေ၁)၊ နု သမ္မာယာသိ–ဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာ မသွားလောက်နိုင်၊ [ဉာဏ်ဖြင့် ဧကြေနပ်လောက် အောင် မဖြေနိုင်။](တနည်း)နု သမ္မာယာသိ–မပြီးစီးစေနိုင်၊ ၀၀-ပြည့်စုံအောင် မဖြေနိုင်၊ အသမ္မာယနဋ္ဌော - ကောင်းစွာ ဉာဏ်ဖြင့် မသွားလောက်နိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ၀၀-ပြည့်စုံအောင် မဖြေနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ ကောပဠ္ဠ – အမျက်ကိုလည်းကောင်း၊ (စိတ်ထဲ၌ မျက်ခဲနဲ့ ဖြစ်သွားခြင်းကိုလည်းကောင်း)၊ ဒေါသဠ္ဠ - ဒေါသကိုလည်းကောင်း၊ အပ္ပစ္စယဠ္ဠ – မနှစ်သက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပါတု - ထင်ရှားစွာ၊ အကာသိ–ပြုပြီ။

ဘဂ္ဂ၀၊ အထခေါ- ၌၊ (အစေလ ကဋ္ဌာရမဋ္ဌက ကောပ,ဒေါသ, အပ္ပစ္စယကို ထင်ရှားပြုရာ ထိုအခါ၌)၊ပေ၊အဟောသိ၊ (ကိ*)၊ သာဓုသ္ဝါပ–ကောင်းသော သဘောရှိသော၊ (သူတော်ကောင်း သဘောရှိသော)၊ အရဟန္တံ - ရဟန္တာ

ဖြစ်၏၊ ယင်း"ကုမ္မာသကို ကျိုမှတပါး ဝဲရိုးများဖြင့်လည်း ပြုလုပ်ကြသေးသည်" ဟု ယူဆရသည်၊ [အဘိဓာန် နိဿယသစ် ဂါထာ ၄၅၀။ ပါ၀ိတ္တာဒိ အဋ္ဌကထာ–၉၀။]သိပိုင်ဇ္ဇ အဘိဓာန်၌ "အချိုထည်ထားသော ပိန်"ဟု လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလန် အဘိဓာန်၌ "ချဉ်သော ဃနံရည်, ထမင်းရည်, ဃာဂု, ကဠိရည်, ဆံပြုတ်ရည်"ဟု လည်းကောင်း ဆိုကြ၏။

၂။ **စေတိယံ**။ ။မြန်မာများ နားလည်ကြသော ဘုရား ပုထိုး စေတီမျိုးမဟုတ်၊ ယက္ခဒေါ် နတ်ဘီသူးကိုဏ်၊ နတ်ကွန်း နတ်နန်း နတ်ခွင် နတ်သစ်ပင်တည်း၊ လူအများက လေးလေးစားစား ပူဇော်ရာဖြစ်၍ "စေတိယ"ဟု နာမည်ရသည်၊ ထို နေရာမျိုးဝယ် မှုန်မြက်စွာလည်း တရံတခါ သီတင်းသုံးတော်မူသည်ကို ဇွတ်ရသည်။

ဖြစ်သော၊ သမဏ်–ကို၊ အာသာဒိမ့်သေ ဝတ ဘော–ကြိမ်းမောင်း စော်ကား မိလေစ့ အော်၊(ထိခိုက် ပြောမိလေစ့ အော်)၊ နေ၁-တို့၏၊ ဒီဃရတ္တိ-ပတ်လုံး၊ အဟိတာယ–၄၊ ဒုက္ခာယ-၄၊ မာ အဟောသိဝတ–မဖြစ်ပါ့မူ ကောင်းလေစ့ အော်၊ (မဖြစ်ရင် ကောင်းမှာပဲ နော်)၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

၁၃။ **အထခေါ**၊ပေ၊သာဓုရူပေါ အယံ သမဏောတိ၊[ပုဒ်စဉ် ၇-၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။]သော– ထို ကင္ခာရမစ္ဆကသည်၊ နှ စီရဝသော – မကြာမီပင်၊ ပရိတ္တ တော – ဝတ်အပ်သော အဝတ်ရှိသည်၊ သာနုစာရိကော – အတူလှည့်လည် (သွားလာ)တတ် ဖြစ်သော ဇနီးနှင့် တကွဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိစရန္တော – လှည့်လည်လျက်၊ ဩဒနကုမ္မာသံ – ကို၊ ဘုဥ္ဇမာနော – လျက်၊ သမ္မာနေဝ – အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေသာလိယာဒီနံ – ဝေသာလီမြို့၌ ရှိကုန်သော၊ စေတိယာနံ – တို့ကို၊ သမတိက္ကမိတ္ထာ – ကျော်လွန်၍၊ ယဿာ – အဲ့ဒါအရပ်မှ၊ နိဗိနော-ဆုတ်ယုတ်သည်၊(ဟုတ္တာ)ကာလံ ကရိဿတိတိ၊ပေ၊ကာလမကာသိ။ ၁၄။ ပုစ်စဉ်(၁၀)၌ အနက် ရေးခဲ့ပြီ။

အစေလပါထိကပုတ္တ ဝတ္ထု

၁၅။ ကေမိဒါဟံ၊ ပေ၊ တဇ္ဇော ဝေသာလိယံ–ထို ဝေသာလီမြို့၌ပင်၊ ပါထိက ပုတ္တော – ပါထိကဏ္ဍီ သားသည်၊ပေ၊ ဝဇ္ဈံဂါမေ၊ [ပုစ်စဉ် ၁၁ - ၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] သော - ထို ပါထိက ပုတ္တသည်၊ ဝေသာလိယံ - ၌၊ ပရိသတိ–ပရိသတ်၌၊ ဇေ်–သို့၊ ဝုါစံ-စကားကို၊ ဘာသတိ-ပြော၏၊(ကြား-ပြော၏)၊(ကိ်)၊ သမဏောပိ ဂေါတမော-ရဟန်းဂေါတမသည်လည်း၊ ဥဏော ဒေါ-သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ကို ပြောဆို ဝန်ခံ၏၊ အဟမ္ပိ-သည်လည်း၊ဉာဏော ဒေါ-၏၊ ဉာဏော ဒေါ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ပြောဆို ဝန်ခံသူ (ရဟန်းဂေါတမ) သည်၊ ဉာဏော ဒေန-သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ပြောဆို ဝန်ခံသူ(၎င်း)နှင့် အတူ၊ မနုဿမ္မော–ထက်၊ ဥတ္တရိ-သော၊ ဣဿိဝါဒိဟာရိယံ–ကို၊ ဒဿာတုံ–ပြခြင်းငှါ၊ အရုဟတိ-ထိုက်တန်၏။

အနက် တနည်း ။ ။ အဠ်ဓကတ္ဍ် "မာ ဝတ နော အဟောသိ" ဒုနဏဝယ် "မံ ဝတ နော အဟောသိ" ဟု မဂ္ဂ "မံ" ဟု ပါဠိတမျိုး ရှိသေးကြောင်း ပြ၏၊ ထို အတိုင်း အနက်ပေးပုံမှာ - မံ–ငါ၏၊ ဝါ- မှာ၊ ဒီဃရတ္တံ – လုံး၊ အဟိတာယ – ၄၊ ဒုက္ခာယ-၄၊ အဟောသိ ဝတနော-ဖြစ်ခဲ့လဲစရော့သလား၊(ဖြစ်များဖြစ်လေမလား၂)၊ ဇ္ဈတ္တိ – ဗြိ။

ယဿ နိဗိနော။ ။ အခြံ အရံသည် လာဘ်ရရှိခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ကြောင့် အခြံအရံ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းဖြင့်ပင် လာဘ် ဆုတ်ယုတ်ခြင်းကို ဆိုအပ်ပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ယဿလာဘာ နိဗိနော" ဟု နှစ်မျိုး ဇောဒတ်မမူပဲ "ယဿာ နိဗိဒနော"ဟု ဟောဒတ်မူသည်။

သမဏော ဂေါတမော၊ ဥပနှဓုတ်–ထက်ဝက်သော၁ရီးသို့၊(၁ရီးတဝက်)၊ အာဂန္တွေယျဲ - လာရာ၏၊ (လာပါ၀ေ)၊ အဟမ္မိ - ငါလဲပဲ၊ ဥပနှဓုထ - သို့၊ ဂန္တွေယျဲ–သွားရာ၏၊ (သွားမည်)၊ **တေ** ဥတော၁် - ထို ငါတို့ နှစ်ယောက်လုံး တို့သည်လည်း၊ တတ္ထ– ထို တွေ့ဆုံရာ အရပ်၌၊ပေါ်ကရေဖျာ၁မ၊ သမဏော ဂေါတမော - သည်၊ ကော်–တမျိုးသော၁၊ မနုဿမ္မော-ထက်၊ ဥတ္တရိ–သော၁၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ်- ကို၊ ဓေ ကရိဿတိ-**အကယ်၍** ပြုအံ့၊ ဝါ-ပြုအုံ့၊(ဝေ်သတိ)၊ ဒွေ - နှစ်မျိုးသော၁ တန်ခိုး ပြာဋိဟာတို့ကို၊ အဟံ ကရိဿာမိ၊ သမဏော ဂေါတမော – သည်၊ ဒွေ – နှစ်မျိုးကုန်သော၁၊ မနုဿမ္မော-၁ွတ္တရိ၊ ပါဋိဟာရိယာနိ – တို့ကို၊ ဓေ ကရိဿတိ၊ (ဝေ် သတိ)၊ စတ္တာရိ-လေးမျိုးသော တန်ခိုး ပြာဋိဟာတို့ကို၊ **အဟံ** ကရိဿာမိ၊ပေ၊ ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ သမဏော ဂေါတမော-သည်၊ယာဝတကံ ယာဝတကံ-အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိ အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော၁၊ ဝါ–အကြင်မျှလောက် **အ**ကြင်မျှလောက်သော၁၊ပေ၊ ဣဒ္ဓိပါဋိဟာရိယ်၊ ကရိဿတိ – အံ့၊ တဒ္ဒိဂုဏ် တဒ္ဒိဂုဏ်-ထိုထက် နှစ်ဆတက် ထို့ ထက် နှစ်ဆထက်၊(ရုပန်း ဂေါတမ ပြအပ်သော ထို တန်ခိုး-ပြာဋိဟာထက် နှစ်ဆဆတက် နှစ်ဆထက်၊) အဟံ ကရိဿာမိ၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြော၏။

၁၆။ အထ ခေါ၊ပေ၊ကရိဿသိမိတိ၊ [**အနှက်လှယ်ပြီ။**] ဝေ် ဝုတ္တော၊ပေ၊ အဝေါစံ၊(ကိ်)၊ သုနက္ခတ္တာ **အဝေလော** ပါထိကပုတ္တော-သည်၊ တံ ဝါစံ-ထို စကား၊ကို၊ (ထို အပြောကို)၊ **အပ္ပဟာယ**–မစွန့်ယဉ်မူ၍၊ (မစွန့်ပယ်ပဲ)၊ တံ စိတ္တံ-ထို စိတ်၊ကို၊(ထို စိတ်နေ စိတ်ထား၊ကို)၊ အပ္ပဟာယ၊ တံ ဒိဋ္ဌိ-ထို အယူ၊ကို၊ အပ္ပဋိဋ္ဌိသဒ္ဓိတ္တာ-မစွန့်လွှတ်ပဲ၊ **မမ**–၏၊ သမ္ဗါဒါဝံ–မျက်မှောက်၏ အဖြစ်သို့၊ အာဂန္တုံ–လာခြင်း၌၊ အဘာဗ္ဗော-မထိုက်တန်၊ **အဃာ**–ထိုပ ါထိကပုတ္တ၏၊ ဝေ်-၁ွတ္တိသို့သော အကြံသည်၊ **သစေ** ပိ အသာ–အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦး၊တော့၊ (တကယ်လို့ မျှား ဖြစ်စေဦးတော့)၊ (ကိ်) ၊ပေ၊ဂန္ဓဗ္ဗယျံ-၏၊ ဣတိ - ၁ွတ္တိသို့ ဖြစ်စေဦး၊တော့၊ **တာယ** - ထို ပါထိက ပုတ္တ၏၊ မုဒ္ဓါဝိ – ဦးထိပ်သည်လည်း၊ (ဦးခေါင်းသည်လည်း)၊ ဝိပတေယျ-လည်မှ ပြတ်ကြေ ကျ၊လေရာ၏။[လည်ပင်းမှ ပြတ်ကျရာ၏။] ဝါ-ခုနစ်စိပ် ခုနစ်ဖြာ ကွဲရာ၏၊ [ဝိပတေယျ၏ အဖွင့်ကို ဘာသာဋ္ဌီကာ မျက်(၂၇)၌ ပြထားပြီ။] ဣတိ-၁ွတ္တိသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၁၇။ ဘန္တေ. ဘဂဝါ-သည်၊ ဧတံ ဝါစံ-၁ို စကား၊ကို၊ ရက္ခတု – စောင့်စည်းတော်မူပါ၊ သုဂတော – ကောင်းသော စကား၊ကို မိန့်တော်မူတတ်သော ဘုရား၌ရှိသည်၊ ဧတံ ဝါစံ - ကို၊ ရက္ခတု သုနက္ခတ္တ၊ ကိ်ပန–အဘယ်ကြောင့်၊ မံ - ကို၊ တုံ - သည်၊ ရက္ခတေ တံ၊ပေ၊ ဝါစန္တိ–ဟူ၍၊ ဇဒေသိ - ပြော၁ရသနည်း၊ ဣတိ-၁ွတ္တိသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ. ဘဂဝတာစ-ဘုရား၌သည်လည်း၊ အယ-ထိုပါထိက ပုတ္တအား၊ သော ဝါစာ–ကို၊ ကံသေန-တခုသော **အဖို့အား**ဖြင့်၊

(ကေန့ အမှန်အားဖြင့်)၊ ဩဒါရိတော - ပိုင်းခြား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊ ဝါ-သတ်မှတ်ပြောဆိုအပ်ပါပြီ၊ (ကိ˚)၊ အာဘဗ္ဒေါ၊ပေါ၀ိပတေယျ၊ ဣတိ — ပြီ။

ဘန္တေ့၊ အစေလော - သော၊ ပါထိကပုတ္တော စ—သည်လည်း၊ ဝိရူပရူပေန-ပင်ကိုယ် သဘောမှကင်းသော သဘောရှိသော ရုပ်အဆင်းဖြင့်၊ (သုတပါးတို့ မမြင်နိုင်သော ရုပ်အဆင်းဖြင့်၊) အာဂစ္ဆ ယျ - ရောက်လာအံ့၊ [တန်ခိုးဖြင့် ကိုယ်ဖျောက်၍ ရောက်လာအံ့-ဟု ဆိုလိုသည်။](တနည်း)ဝိရူပရူပေန-အထူးထူးသော သဘောရှိသော ရုပ်အဆင်းဖြင့်၊ အာဂစ္ဆေယျ- အံ့၊(ခြင်္သေ့ သစ် ကျား စသော ရှင်ပုံဖန်ဆင်း၍ ရောက်လာအံ့-ဟု ဆိုလိုသည်။) ဘဂဝတော - ၏၊ တံ-ထိုစကားတော်သည်၊(အာဘဗ္ဒော အစေလော စသော စကားတော်သည်၊) မုသာ — မမှန်သည်၊ အဿ - ဖြစ်ရာ၊၏၊ ဣတိ — လျော်ကိုပြီ။

၁၈။ သုနက္ခတ္တာ၊ ယာ သာ ၀ါစာ - အကြင် စကားသည်၊ ဒွယဂါမိနိ-ရှိ့မရှိအား၌ဖြင့် နှစ်မျိုးကွဲပြားသော သဘောသို့ ရောက်၏၊ [စကားလုံးသာရှိ၍ အနက် အဓိပ္ပါယ် မရှိသောအားဖြင့် နှစ်မျိုး ကွဲပြားသော သဘောသို့ ရောက်၏။] တထာဂတော-သည်၊ တံ ၀ါစံ-အဲဒီစကားမျိုးကို၊ ဘာသေယျ အပ်ရုံ-မိန့်ဆိုပါသလား၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘန္တေ့၊ ကိ˚ ပန-အဘယ်သို့ပါနည်း၊ ဘဂဝတော - သည်၊ အစေလော ပါထိကပုတ္တော - ကို၊ စေတသာ — အရှင် ဘုရား၏ စိတ်ဖြင့်၊ စေတော - သု၏ စိတ်ကို၊ ပရိစ္စ - ပိုင်းခြား၍၊ ဝိဒိတော — သိတော်မူအပ် ပါသလား၊ (ကိ˚)၊ အာဘဗ္ဒော၊ပေါ၀ိပတေယျ၊ ဣတိ — ဤသို့ သိအပ်ပါသလား၊ ဥဒါဟု - သို့မဟုတ်၊ ဒေ၀တာ - နတ်တို့သည်၊ ဘဂဝတော-အား - တေမတ္တံ - ဤ အကြောင်းကို၊ အာရောစေသုံ- လျှောက်ထားကြပါပြီလား၊ (ကိ˚) အာဘဗ္ဒော ဘန္တေ့ ၊ပေါ၀ိပတေယျ၊ ဣတိ -ဤသို့ လျှောက်ထားကြမ-ပြီလား၊ ဣတိ—ဤသို့ လျှောက်ပြီး၊ [ဣတိ တလုံး ကြေသည်။]

၁၉။ သုနက္ခတ္တာ၊ မေ-သည်၊ အစေလော ပါထိကပုတ္တော-ကို၊ စေတသာ-ဝါ၏ စိတ်ဖြင့်၊ စေတော-သု၏ စိတ်ကို၊ ပရိစ္စ-၍၊ ဝိဒိတော စေ၀ — သိအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်၏၊(သိပြီးလည်း ဖြစ်၏)၊ (ကိ˚)၊ အာဘဗ္ဒော၊ပေါ၀ိပတေယျာတိ၊ ဒေ၀တာပိ-နတ်တို့ကလည်း၊ မေ-အား၊ စေမတ္တံ-ကို၊ အာရောစေသုံ-လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊(ကိ˚)၊ အာဘဗ္ဒော၊ပေါ၀ိပတေယျာတိ။

အဧတော နာမ - အဧတ မည်သော၊[ပိ ကို ဆေးာ်ပတိနှင့် တွဲပါ။] လိစ္ဆဝီနံ - လိစ္ဆဝီတို့၏၊ သေနာပတိ ပိ-စစ်သူကြီးသည်လည်း၊ (ဗိုလ်ချုပ်ကြီး သည်လည်း၊) အခုနာ — ယခုမှ၊ ကာလင်္ကတော— သေပြီးသည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ တာ၀တိ သကာယ်-တာ၀တိ သာ နတ်အပေါင်းသို့၊ (တာ၀တိ ဆာ နတ်မြည်သို့)၊ ဥပပန္နော—ရောက်နေပြီ၊[တာ၀တိ သကာယ်-၌၊ ဥပပန္နော - ဖြစ်နေပြီ၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။] သောပိ-သည်လည်း၊ မံ — သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ - ၍၊

ဝေံ-သို့၊ အာဒေ့ေစသိ—လျှောက်ပြီး(ကိ')ဘန္တေ့-မြတ်စွာဘုရား၊ အစေလော ပါထိကပုတ္တော—သည်၊ အလဒ္ဓိ—အရှက် မရှိပ၊ ဝေ၊မုသာဝါဒိ-မုသား ပြော လေ့ ရှိပ၊ဲ့၊ ဘန္တေ့၊ မိဝိ-တပည့်တော်ကိုလည်း၊ အစေလော ပါထိကပုတ္တော-သည်၊ ဝဇ္ဈဂါမေ-ဥ၌၊ ဗျာကာသိ - ပြော၀ပါပြီ၊ (ကိ')၊ အဇိတော—**သော**၊ လိစ္ဆဝီနံ—တို့၏၊ အဇိတော-အဇိတမည်သော၊ သေနာပတိ-သည်၊ မဟာနိရုယ်-ဝန်ကြီးသို့၊ ဥပပန္နော—ရောက်နေပြီ၊ ဣတိ—ဤသို့ ပြော၀ပါပြီ။

ဘန္တေ့၊ အမ်ာ၊ မဟာနိရုယ်-သို့၊ နု ဥပပန္နော — မရောက်ပ၊ါ တာ၀တိ'သ ကာယ် - သို့၊ ဥပပန္နော - သည်၊ အမို့ — ဖြစ်ပ၊ါ၏၊ [တာ၀တိ'သ ကာယမို့ = တာ၀တိ'သကာယ် + အမို့။] ၊ပေ၊ ဝိပတေယျ၊ ဣတိ - ဤသို့ ဟော်ကြား ပြီ၊ [အာဒေ့ေစသိသို့ ပြန်လှည့်ပါ။] ဣတီ ခေါ — ဤသို့လျှင်၊ ပေ၊ ဝိပတေယျ၊ [လှည့်ပြီး အာဘေ့ော စသော ပုဒ်တို့၏အနက်ကို ပုဒ်စဉ် ၁၆-၌ ဖေးခဲ့ပြီ။]

သုနက္ခတ္တ၊ သော အဟံ — ထို ငါသည်၊ ဝေသာလိယ်—၌၊ ပိဏ္ဍာယ—ဆွမ်း အလို့ငှါ၊ ဧရိတ္ထာ-လှည့်လည်ပြီး၍၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ-ဆွမ်းစားရာကာလ၏ နောက်၌၊ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော—ဆွမ်းခံဆုံမှ ဖဲခွဲသည်၊ (ပြန်ခွဲသည်)၊(ဟုတ္ထာ)၊ ယေန— ၌၊ အဧလဿ ပါထိကပုတ္တဿာ—၏၊ အာရာဓမေ၊ (အတ္ထိ)၊ ဝေန-ပါထိက ပုတ္တ၏ အာရာမိရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဒိ၀ါဝိဟာရာယ-နေ့အခါ၀ယ် နေ့ခြင်းအကျိုး ငှါ၊(နေ့အခါ နေ့ဖို့ရာ)၊ဥပသင်္ကမိဆာမိ-ချဉ်းကပ်မည်၊(သွားမည်)၊သုနက္ခတ္တ၊ ယဿ - အကြင် ပါထိကပုတ္တအား၊ တံ့ - သည်၊ ဣစ္ဆသိ — ပြော၌ရာ အလိုရှိအံ့၊ တဿ-အား၊ အာဒေ့ေစပိ—ပြော၍၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဣန္ဒိပါဠိဟာရိယကထာ

၂၀။ အထ၊ပေ၊လိစ္ဆ၀ိပတ္တော-သည်၊ တရမာနရူပေါ-လျင်မြန်သူ၏ အဖြစ် ဟူသော သဘော၌သည်၊ [လျင်မြန်သော သဘော၌သည်။] (ဟုတ္ထာ)၊ ဝေသာလိ'ပတိသိတ္ထာ-၌၊ ယေန-အကြင် အရပ်၌၊အဘိညာတာ အဘိညာတာ-အလွန်ထင်ရှားကုန် အလွန်ထင်ရှားကုန်သော၊ လိစ္ဆ၀ီ သန္နိ့၊ [''အဘိညာတာ အဘိညာတာ — အလွန် အသိအမှတ်ပြုအပ်ကုန် အလွန် အသိအမှတ်ပြုအပ်ကုန်သော''ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏။] တေန - သို့၊ ဥပသင်္ကမိ - ပြီး၊ ဥပသင်္ကမိတ္ထာ - ၍၊ အဘိညာတေ အဘိညာတေ—ကုန်သော၊ လိစ္ဆ၀ီ-တို့ကို၊ တေံ-ဤ စကား ကို၊ အ၀ေါစ — ပြော၀ပြီ၊ (ကိ')၊ အာ၀ုသော — ဒါ၊ယကာတို့၊ **သေ** (သေော) ဘဂ၀ါ-သည်၊ပေ၊ဒိ၀ါဝိဟာရာယ၊ ဥပသင်္ကမိ-ချဉ်းကပ်တော်မူနေပါပြီ၊အာယ သ္မန္တော—**အ**ရှင်ဒါ၊ယကာတို့၊ အဘိက္ကမထ—ရွေ့ရွှေ့သွားကြပါ၊ အာယသ္မန္တော— တို့၊ အဘိက္ကမထ-ပ၊ါ၊ သာခုရူပါနံ — ကောင်းသော သဘော ရှိကုန်သော၊

(သူတော်ကောင်း သဘောရှိကုန်သော)၊ သမဏာနံ—တို့၏၊ မနုဿမ္မာ—လူတို့၏ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလ တရားထက်၊ ဥတ္တရိ — လွန်မြတ်သော၊ ဣမွိ ပါဠိဟာရိယ်-တန်ခိုးပြာဋိဟာသည်၊ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ဣတိ—ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဘဂဝ၊ အထ ခေါ-၌၊ (သုနက္ခတ္တ က ပြောပြုရာ ထိုအခါ၌)၊ အဘိညာတာနံ အဘိညာတာနံ - ကုန်သော၊ လိဿိစိန်-တို့၏၊ ဧတံ-ဤ အကြံသည်၊ အဟောသိ-ဖြစ်ပြီ၊ (ကိ")၊ သာဓုရူပါနံ၊ပေါဣဿိပါဠိဟာရိယ်-သည်၊ ဘဝိဿတိ ကိရ ဘော- ဖြစ်လိမ့်မည်တဲ့ အော်၊ (ဖြစ်လိမ့်မယ်တဲ့ဟေ့)၊ ဟန္ဒ-ဟခု၊ ဂစ္ဆာမ ဝတ ဘော-သူးကြစို့ နော်၊ (သူးကြစို့ ဟေ့)၊ ဣတိ—ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

ယေနစ - အကြင် အရပ်၌လည်း၊ အဘိညာတာ အဘိညာတာ - ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလာ-ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလတို့သည်၊ (များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော ပုဏ္ဏားတို့သည်)။ ဂဟပတိ နေစယိကာ - များစွာသော ဥစ္စာ စပါးကို စုဆောင်းခြင်း ရှိသော အိမ်ရှင် သူကြွယ်တို့သည်၊ (ဥစ္စာ စပါးကို များစွာ စုဆောင်းထားသော အိမ်ရှင် သူကြွယ်တို့သည်)။[ဤ ဝါကျများ၌ ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်၊ ရှေးအတိုင်း အကျယ် ဖော်ဆိုပါ။]

နာနာဝတ္ထိယာ-အမျိုးမျိုးသော အယူဝါဒရှိကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ (ရဟန်း ပုဏ္ဏားတို့သည်)၊ သန္ဓိ၊ ပေါ ဂစ္ဆာမဘဝိ၊ [အာနက် လွှယ်ပြီ။] ဘဂဝ၊ အထ ခေါ-၌၊ (အကြမ်းစ်ပြီးရာ ထို အခါ၌)၊ အဘိညာတာ အဘိညာတာ -- ကုန်သော၊ လိဿိစိ -- တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဘိညာတာ အဘိညာတာ - ကုန်သော၊ ဗြာဟ္မဏ မဟာသာလာ စ - တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဂဟပတိ နေစယိကာ-တို့သည်လည်းကောင်း၊ ယေန-၌၊ ပေါ ဥပသင်္ကမိ သု၊ ဘဂဝ၊ သာ ဧသာပရိသာ -- ထို ပရိသတ်သည်၊ (ပါထိကပုတ္တ၏

ယေန စ ။ ။ သုနက္ခတ္တကုံ တန်ခိုးပြိုင်မည့်အကြောင်းကို သွားပြောသောအခါ (၁) ထင်ရှားသော လိစ္ဆဝီမင်းများ၊ (၂) ထင်ရှားသော ဗြာဟ္မဏမဟာသာလများ၊ (၃) ဂဟပတိနေစယိကများ၊ (၄) အမျိုးမျိုးသော အယူဝါဒရှိကြသော သမဏ ဗြာဟ္မဏများ၊ ၎ကဲ့သို့ထဲ သုနက္ခတ္တလိစ္ဆဝိက တယုဉ်စီသွားရှိ ပြောရပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "၌ဝါကျ၌ ပါဠိတော်ဝယ် ပေယျာလမြှုပ်ထားသည်" ဟု မှတ်ပါ၊ အထ ခေါ ဘဂဝ စသော ဝါကျ၌မူ သူတို့အားလုံး တပြိုင်တည်း မလာနိုင်ပေမဲ့ ပါထိက ပုတ္တရ၏ အာရုဓ်သို့ အားလုံး လာရောက်ကြကြောင်းကို တပေါင်းတည်း ပြန့်ငြိပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ထိုမှ မပယျာလ မလိုပါ။

အာဆုပ်သို့ ဆောက်လာကြသော ထို ပရိသတ်သည်) မဟာ-များသည်၊ အနေကသတာ- တထုမကရှိသည်၊ (ရာပေါင်းများစွာရှိသည်) အနေကသဟဿာ - တဿာဝပ်မက ရှိသည်၊ (ထောင်ပေါင်းများစွာ ရှိသည်)၊ ဟောတိ။

၂၁။ ဘဂ္ဂဝ၊ အဧလေသာ – အဝတံ မရှိသေးဘ၊ (အဝတ် မဝတ်သော)၊ ပါထိကပုတ္တော - ပါထိက၏သားသည်၊ အသော ၁သိ-ကြားပြီ၊ (ကိ) ၊ အဘိညာတာ အဘိညာတာ-အလွန်ထင်ရှားကုန်၊ အလွန်ထင်ရှားကုန်သော၊ လိစ္ဆဝီ-လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည်၊ အဘိက္ကန္တာ ကိုဂ - ရှေးရှုရောက်လာကုန်ပြီတဲ့၊ အဘိညာတာ အဘိညာတာဝ - ကုန်သော၊ ပြာဟုဏာမဟာသာသာ – ထိုသည်လည်းကောင်း၊ ဂဟပတိ နေစယိကာ – ထိုသည်လည်းကောင်း၊ နာနာတိတ္ထိယာ – ကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-ထိုသည်လည်းကောင်း၊ အဘိက္ကန္တာ (ကိရ)–တဲ့၊ ဆမဏောပိ ဂေါတမော - သည်လည်း၊မယ့်-၏၊ အာဆုမေ-၌၊ ဒိဝါဝိဟာရံ – နေ့အခါဝယ် နေခြင်းကို၊ ဝါ - နေ့အခါဝယ် နေခြင်းအကျိုးငှါ၊ နိသိန္နော (ကိရ) - ထိုင်နေပြီတဲ့၊ ဣဘိ–ဤသို့ ကြားပြီ။

သုတ္တာန–ကြားခြင်း၊ကြောင့်၊ အသာ - ထို ပါထိကပုတ္တာ၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဘယံ-ကြောက်ခြင်းသည်၊ (စိတ်သည်း၌ လန့်နေခြင်းသည်)၊ ဆမ္ဘိတတ္တံ – လွန်စွာ ဖြစ်သော ကိုယ် တုန်လှုပ်ခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ (တကိုယ်လုံး တုန်နေခြင်းသည်)၊ လောမဟံသော်–မွေးညှင်းတို့၏ ရှုင်လန်းခြင်းသည်၊ (ကြက်သီးထခြင်းသည်)၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ ဘဂ္ဂဝ၊ အထ ခေါ-၌၊ အဧလေသ ပါထိကပုတ္တော-သည်၊ ဘီတော–ကြောက်သည်၊ သံဝိဂ္ဂေါ-ထိတ်လန့်သည်၊လောမဟဋ္ဌာတော – ဖြစ်သောအမွေးတို့၏ ရှုင်လန်းခြင်းရှိသည်၊ (ကြက်သီးထသည်)၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ယေန-၌၊ တိန္ဒုကာဝါဏာ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမော – တည်ပင် ငုတ်တုံရှိသော ပရိဗိုဇ်တို့၏ အာရာမ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တေန - တိန္ဒုကခါဏုပရိဗိုဇ် အာဆုမ်ရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ။

ဘဂ္ဂဝ၊ သာ ပရိသာ-သည်၊ အသောသိ၊ (ကိ)အစေလော၊ပေါဉပသင်္ကန္တော ကိရ-ချဉ်းကပ်နေပြီတဲ့၊ (ဆောက်နေပြီတဲ့)၊ ဣကိ-ဤသို့ ကြား၊ပြီး၊ပေါအုပတရံ-တဒယောဂ်ဒသာ၊ ပုရိသံ-ကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်၍ပြော၊ပြီ၊ (ကိ - နည်း၊) ဧဘော ပုရိသာ၊ ဧဟိ-လာစမ်း၊ပါ၊တို့-သည်၊ ယေန-၌၊တိန္ဒုကခါဏုပရိဗ္ဗာဇကာရာမော၊ (အတ္ထိ)၊ ယေန-၌၊ အစေလော ပါထိကပုတ္တော၊ (အတ္ထိ)၊ တေန–ထို

အနေက သတာ။ ။တဆုမက များသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဝါ-တရာမက များသော အရေအတွက် ရှိသည်၊ အနေကသဟဿာ - တထောင်မက များသော အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဝါ - တထောင်မက များသော အရေအတွက်ရှိသည်၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထ ဆိုပါ၊ နိဿယ၌ လွယ်ကူအောင် ဧပ၊ထားသည်။

အရပ်သို့၊ (တည်ပင် ငုတ်တိုရှိသော ပရိဗိုဇ်တို့၏ အာရုဏ်ဝယ် ပါထိကပုတ္တရှိရာ ထိုအရပ်သို့)၊ ဥပသင်္ကမ်း—ချဉ်းကပ်ပါ၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ—၍၊ အဧလံ၊ ပါထိက ပုတ္တံ-ကို၊ ဧ၀်-သို့၊ ဝဒေဟိ- လျှောက်ပါ၊(ကိ'-အဘယ်သို့ လျှောက်ရမည်နည်း၊) အာဝုသော ပါထိကပုတ္တ — ငါ့ရှင် ပါထိကပုတ္တ၊ အဘိက္ကမ—ရွှေ့ချဉ်းပါ၊ အဘိညာတာ အဘိညာတာဝ-ကုန်သော၊ လိစ္ဆဝိ—လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည်၊ အဘိက္ကန္တာ—ရောက်နေပါကုန်'ပြီ၊ပေ၊ နိသိန္နော-ထိုင်နေတော်မူပါပြီ။

အာဝုသော ပါထိကပုတ္တ၊ တေ-သည်၊ ဧ၀သာလိယ်—၌၊ ပရိသတိ-ပရိသတ်၌၊ သော ဝါစာ-ဤစကားကို၊ တာသိတာ-ပြောအပ်ပါပြီ၊ (ပြောဖူးပါပြီ)၊ (ကိ') သမ္မောပိ၊ ပေ၊ တဒ္ဒိဂဲ၊ ဏာ ဟံ'ကရိဿာမိ၊ [ပုဗ်စဉ် ၁၅-၌အနက် ရေးခဲ့ပြီ။] ဤတို—ဤသို့ ပြောအပ်ပါပြီ၊ အဝုသော ပါထိကပုတ္တ၊ ဥပနဗုဃံ-သို့၊ အဘိက္ကမဏ၀ (အဘိက္ကမဏ်+ ဧ၀) — ရွေးချယ်လျှင်သူးပေါ့၊ [သူးဖြစ် အောင်သာ သူးပါ-ဟု ဆိုလိုသည်။]သမ္မပဇ္ဇမံ ယေ၀ - လူအားလုံးတို့၏ ရွေးဦးစွာပင်၊ အာဂန္ဆာ-ကြွလာတော်မူ၍၊ ပေ၊ နိသိန္နော - ပါပြီ၊ ဤတိ - ဤသို့ ပြောပါ၊ [ဧ၀ ဝဒေဟိ-သို့ ပြန်လှည့်သည်။] ဤတိ - ဤသို့ ခေါ်၍ ပြောပြီး ["အာမန္တေသိ " သို့ ပြန်လှည့်သည်။]

၂၂။ ဘဂ္ဂဝ၊ ဘော-အရှင်တို့၊ ဧ၀်-ကောင်းပါပြီ၊ [ဧ၀်-မှန်ပါ၊ ဧ၀်-အေး၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် သင့်သလို ဆိုနိုင်သည်။] ဤတိ ခေါ်-ဤသို့လျှင်၊ သော ပုဂ္ဂိ သော-ထိုယောကျ်ားသည်၊ တဿာ ပရိသာယ-ထို ပရိသတ်အား၊ ပဋိသဉ္စာ— ရွှေရွှ နှားထောင်၍၊ (တနည်း)၊ တဿာ ပရိသာယ-ထိုပရိသတ်၏၊ (၀စန်—စကား-ကို၊) ပဋိသဉ္စာ-၍၊ ၀ါ-၀နှံ၁်၍၊ပေ၊ နိသိန္နောတိ။

ဘဂ္ဂဝ၊ ဧ၀်-သို့၊ ဝုတ္တော-ပြောအပ်သော်၊ အဧလလော ပါထိကပုတ္တော-သည်၊ အာဝုသော - ဒါယကာ၊ အာယာဓိ—လာခဲ့မည်၊ (လိုက်ခဲ့မည်)၊ ဤတိ-ဤသို့၊ ဝတ္တာ-ပြော၍၊ တတ္ထော—ထိုအရပ်၌ပင်၊ (ထိုထိုင်နေရာ ကျောက်ဖျာ၌ပင်)၊ သံသပ္ပတိ — လွန်စွာ ရွှေ့ရွှားဇံ၊ (ဟိုနေရာရွှေ့,, ဒီနေရာရွှေ့ဖြင့် ဂျာန်ဖြန်ရ

အယာဓိ အာဝုသော။ ။ပုဒ္ဓလက်ထက်က ယဉ်ကျေးအောင် လူများကိုလည်း ရဟန်းများက (သို့မဟုတ်) ပရိဗိုဇ်များက " အာဝုသော " ဟု လည်းကောင်း "အာယသ္မာ (အာယသ္မန္တော)"ဟု လည်းကောင်း သုံးစွဲသည်ကို တွေ့ရ၏၊ ထိုပုဒ်များကို အနက်ပေးရာ၀ယ် "အာဝုသော—ငါ့ရှင် (အရှင်ကို) " ဟု ပေးခိုင်ပါ၏၊ သို့ရာတွင် မြန်မာ အနက် ၀ေါ်လွင်အောင်"အာဝုသော-ဒါယကာ၊ သို့မဟုတ်-ငါ့ရှင် ဒါယကာ၊ အာယသ္မာ-အရှင်သည်၊ သို့မဟုတ်၊ အရှင် ဒါယကာသည်"ဟု ဘာသာ ပြန်ဆိုပါသည်။[ပုဒ်စဉ် ၂၀-၌ ထို အသုံးဝိုး တွေ့ခဲ့ပြီး]

ဖြစ်နေသည်)၊ ဝါ-ဆုတ်နစ်၏၊ (တွန့်ဆုတ်တွန့်ဆုတ် ဖြစ်နေ၏)၊ အာသနာပဝိ-နေရာမှလည်း၊ ဝုဋ္ဌာတုံ - ထခြင်းငှါ၊ နှ သက္ကောတိ- မစ္ဆန်းနိုင်၊ ဆထခေါ်ပေ၊ အဝေါဓ၊ (ကိ˚)၊ အာဝုသော ပါထိကပုတ္တ – ငါ့ရှင် ပါထိကပုတ္တ၊ ကိ˚သုနာမ-ဘယ်လိုပါလဲ၊ ဗော-သင်၏၊ ပါဝဋ္ဌာ-တင်ပါးဂွိုင်းတို့သည်၊ တော-၏၊ ပီဌကသို့˚ – ထိုင်ခုံဝယ်၌၊ (ကျေဘက်ဖျာဝယ်၌)၊ အလ္လိနာသု နာမ–ငြိကပ်များနေရာ့လား၊ ပီဌက်– သည်၊ တော- ၏၊ ပါဝဋ္ဌာသု- တို့၌၊ အလ္လိန် သု နာမ-ငြိကပ်နေလေရော့လား၊ပေ၊နှ သက္ကောသိ- နိုင်၊ ဘဂ္ဂ၊ ဝေဖွိ–ဤသို့လည်း၊ ဝုစ္စမာနော–ပြောဆို အပ်ပါလျက်၊ (အပြောခံရပါလျက်)၊ပေ၊ ဝုဋ္ဌာတုံ။

၂၃။ ဘဂ္ဂ၀၊ ယဒါ–အကြင် အခါ၌၊ သော ဗုရိသော - ထို ယောကျ်ား သည်၊(ပါထိကပုတ္တကို လာခေါ်သော ထို ယောကျ်ားသည်၊) အညာသိ-သိပြီ၊ (ကိ˚)၊ အစေလော- သော၊ အယံ ပါထိကပုတ္တော-ဤ ပါထိကပုတ္တသည်၊ ပရာဘူတရူပေါ- ရှုံးသူ၏၊ အဖြစ်ဟူသော သဘောခံရှိ၏၊ (ရှုံးခြင်း သဘောရှိ၏)၊ (တနည်း)ပရာဘူတရူပေါ-ယုတ်မီးသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊(ယုတ်မီး ခြင်း သဘောရှိ၏)၊ပေါန သက္ကောတိ၊ ဣတိ–ဤသို့ သိပြီ၊ အထ-သိပြီးရာ ထို့ အခါ၌၊ တံ ပရိသံ-သို့၊ (မိမိကို့ အခေါ်ခိုင်းလိုက်သော ထို ပရိသတ်ရှိရာ အရပ်သို့)၊ အာဂန္တွာ–လာ၍၊ ဝေ-သို့၊ အဆုစေသိ-ပြောပြီ၊ (ကိ˚)၊ ဘော-အရှင်တို့၊ အစေလော ပါထိကပုတ္တော၊ပေါန သက္ကောတိ- မစ္ဆန်းနိုင်တော့ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြောပြီ၊ ဘဂ္ဂ၀၊ ဝေ-သို့၊ ဝုတ္တ-အပ်သော်၊ အဟံ-သည်၊ တံ ပရိသံ - ကို၊ တေါ-ကို၊ အဝေါဓံ၊(ကိ˚)၊ပေ၊ဝိပဝေယျာဟိ။[ပုစ္ဆိစဉ်၁၆-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ပဌမဘာဏဝါရော–ပဌမဘာဏဝါရသည်၊
နိဋ္ဌိတော–ပြီ။

၂၄။ ဘဂ္ဂ၀၊ အထခေါ – ၌၊ (မိန့်တော်မူရာ ထို့အခါ၌)၊ အညတရော-နာမည် အနွယ်အားဖြင့် မထင်ရှားသော၊ ဝါ - တယောဘက်သော၊ လိစ္ဆဝိ မဟာမစ္စော – လိစ္ဆဝီမင်းတို့၏ အမတ်ကြီးသည်၊ အာသနာ - နေရာမှ၊ ဥဋ္ဌာယ – ထ၍၊ တံ ပရိသံ - ထို ပရိသတ်ကို၊ အဝေါစ - ပြောပြီ၊ (ကိ˚)၊ ဘော - အရှင်တို့၊ တေန ဟိ - တိုက်တွန်းပါ၏၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ အဟံ - ကျနော်

တေန ဟိ။ ။ “ တေန ” သည် တတိယာ ဝိဘာဇနွန္တ သဒ္ဒနာခံပုဒ်၊ “ဟိ” သည် နိပါဇ်ပုဒ်၊ ဤသို့ ယူလျှင် ရှေ့ဝါကျရှိ ပုဒ်ဘိုကို သင့်လျော်သလို ယူ၍ အနိယမဝါကျ အပိုထည့်ပြီးလျှင် အနက်ပေးရမည်၊သို့ရာတွင် လွယ်ကူအောင် (“တေန ဟိ-ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်=ဒီလိုဆိုလျှင်” ဤသို့ အနက်ဆိုပါ၊တေန ဟိ ခွန်ပုဒ်လုံးကို “နိပါဇ် ဟု ယူလျှင် “တေန ဟိ-တိုက်တွန်းပါ၏“ဟု အနက်ဆိုပါ။

သည်၊ ဂစ္ဆာမိ - သွားနေသေးဧ၏၊ (ပါထိကပုတ္တထံ သွားပါ၏)၊ တံဂဝ – ထို သွားနေသည့်ထိုင်အောင်၊ မုဟုတ္တံ–တမုဟုတ်လောက်၊ (တံဇောလောက်)၊ အာဂမေထ- စောင့်ဆိုင်းကြပါဦး၊ အဟမ္ပိ– ကျနော်သည်သည်း၊ အစေလံ ပါထိက ပုတ္တံ–ကို၊ ဣမံ ပရိသံ - သို့၊ အာနေတုံ – ခေါ်ဆောင်ခြင်းငှါ၊ အပ္ပေဉ နာမ သက္ကာ–ဇောယျ – စွမ်းနိုင်တန်ရာပါ၏။ (စွမ်းနိုင်စရာ ရှိပါ၏)၊ ဣတိ -- ဤသို့ ပြောပြီ။

ဘဂ္ဂဝ၊အထခေါ-ဥ်၊(ပြောပြီးရာ ထိုအခါ၌)၊သော လိစ္ဆဝိမဟာမတ္တော၊ပေး၊ အာဝုသော ပါထိကပုတ္တာ၊ အဘိက္ကမ–ရှေးရှုသွားပ၊ အာဘိက္ကန္တံ- ရှေးရှု သွား ခြင်းသည်၊ တေ-သင်၏ အတွက်၊ သေယ္ယော-မြတ်ပါ၏၊(ကောင်းပါ၏)၊ပေး၊ ဝိပတေယျာတိ၊[ရှေး အတိုင်း ဆိုပါ။] အာဝုသော ပါထိကပုတ္တာ၊ အဘိက္ကမ– ပါ၊ အဘိက္ကမနေနေဝ-ရှေးရှု သွားခြင်းဖြင့်သာ၊ တေ-သင်၏၊ ဇေယ်-အောင်နိုင် ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သမဏာသ ဂေါတ္တမဿ-၏၊ ပရာဇေယ်-ရှုံးခြင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ကရိဿာမ-ပြုကြပါမည်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီး၊ပေး၊ဝဋ္ဋာတုံ၊ [ပုဒ်စဉ် ၂၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၂၅။ ယဒါ၊ပေ၊ဝဋ္ဋာတုံတိ၊ [ပုဒ်စဉ် ၂၃-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဧဝံ ဝုတ္တေ၊ ၊ပေ၊ဝိပတေယျ၊ [ပုဒ်စဉ် ၁၆-ကြည့်။] အာယသ္မန္တာနံ လိစ္ဆဝီနံ– အရှင် လိစ္ဆဝီ မင်းတို့၏၊ ဝါ- တို့မှာ၊ ဧဝံ- ဤ အကြောသည်၊ သစေပိ အဿ– အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်ရာ၏၊ (တကယ်လို့ မျှား ဖြစ်မယ်ဆိုယင်)၊ (ကိံ)၊ မယံ- တို့သည်၊ အစေလံ ပါထိက ပုတ္တံ-ကို၊ ဝဂ္ဂတာဟိ- သားရေ လွန်ကြိုးတို့ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာ – ဖွဲ့တုပ်၍၊ (ချည်တုပ်၍)၊ ဂေါယေဂဿံ - နွားတို့ဖြင့် ကပ်ယှဉ်အပ်သော ထမ်းပိုးတို့ဖြင့်၊ (နွားကပ်ထားသော ထမ်းပိုးတို့ဖြင့်)၊ အာဝိဠေယျာမ-ဆွဲဝင်ကုန်အံ့၊ (ဆွဲယူ ကုန်အံ့)၊ ဣတိ-ဤသို့ နွားကပ်၍ဆွဲယူလျှင်၊ တာ ဝဂ္ဂတာ - ထို သားရေလွန်ကြိုး တို့သည်၊ ဆိဇ္ဇေယျုံ - ပြတ်ကုန်ရာ၏။ ပါထိကပုတ္တော၀ါ – ပါထိကပုတ္တာသည် သော်လည်း၊ (ဆိဇ္ဇေယျ – ပြတ်ရာ၏။) [သားရေကြိုးယင်လဲပြတ် , ဒါမှမဟုတ် ယင်လဲ လူကိုယ်ကြီး ခါးကယင်လဲပြတ် , တခုခုတော့ ဖြစ်လိမ့်မယ်ထင်တယ်- ဟူလို့] ၊ပေ၊ဝိပတေယျာတိ။

၂၆။ ဘဂ္ဂဝ၊ အထခေါ-ဥ်၊ ဒါရုပတ္တိကန္တေ ဝါသိ- သစ်သား သပိတ်ကို ဆောင်သော ပရိဗိုဇ်၏ အနီးနေတပည့်ဖြစ်သော၊ ဇာလိယော-ဇာလိယသည်၊ [ဤ ပုဒ်သာ ထူး၏၊ ကြွင်းပုဒ်များ၏ အနက် ရှေးခဲ့ပြီ၊ ဇာလိယလည်း ပရိဗိုဇ်ပင်တည်း။]

၂၇။ ယဒါ ၊ပေါ၊ ဝုဋ္ဌာတိ့တိ၊ [ပုဒ်စဉ် ၂၃ ပြန်ကြည့်ပါ။] အထ - သိပြီးရာ ထို အခါ၌၊ နံ - ထို ပါထိကပုတ္တာကို၊ တေ - ဤစကားကို၊ အဝေါစ - ပြောပြီ၊ (ကိ်) ၊ အာဝုသော ပါထိကပုတ္တာ၊ ဘူတပုဗ္ဗံ – ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား၊ မိဂရညော - သားကောင်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ (အခြေလေးချောင်းသတ္တဝါတို့၏ မင်းဖြစ်သော)၊ သီဟဿ-ခြင်္သေ့၏၊ (ကေသဆုဇာ ခြင်္သေ့၏)၊ တေ – ဤ အကြောသည်၊ အဟောသိ၊ (ကိ်)၊ အဟံ၊ အညတရံ – တခုသော၊ ဝနသဏ္ဍံ - တောအုပ်ကို၊ နိဿာယ - မှီ၍၊ အာသယံ–နေရာကို၊ ဝါ – နေခြင်းကို၊ ယံနူန ကပ္ပေယျံ - အကယ်၍ ပြုရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ တဿ - ထို တောအုပ်၌၊ အာသယံ - ကို၊ ကပ္ပေတွာ – ပြု၍၊ သာယန္ဟ သမယံ- ညနေချမ်းအခါ၌၊ (နေဝင်ခါနီး အချိန်၌)၊ အာသယာ - နေရာမှ၊ နိက္ခမေယျ- ထွက်ခွါရပါမူ ကောင်းပေစ့၊ [ယံ နူန ပုဒ်၏ အနက်ကို လိုက်၍ပေးသည်။] အာသယာ – မှ၊ နိက္ခမိတွာ - ၍၊ ဝိဇနွယျံ - တင့်တယ် စမွဲယ် ရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ ဝါ- ကိုယ်လက် ဆန့်တန်ရပါမူ ကောင်းလေစ့။

ဝိဇမ္ဘိတွာ-တင့်တယ် စပွဲယ်ပြီး၍၊ ဝါ-ကိုယ်လက် ဆန့်တန်းပြီး၍၊ သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ စတုဒ္ဒိသာ - အရပ် လေးမျက်နှာတို့ကို၊ အနုဝိလောကေယျံ- လှည့်လည် ကြည့်ရှုရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ သမန္တာ-၌၊ စတုဒ္ဒိသာ - တို့ကို၊ အနုဝိလောကေတွာ–၍၊ တိက္ခတ္တုံ-သုံးကြိမ်၊ သီဟနာဒံ–ခြင်္သေ့ မင်း၏ ဟောက်သံကို၊ ဝါ – မကြောက် မရွံ့ ရဲဝံ့သော အသံကို၊ နဒေယျံ - ဟောက်ရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ တိက္ခတ္တုံ- ကြိမ်၊ သီဟနာဒံ-ကို၊ နဒိတွာ-၍၊ ဂေါစရာယ-ကျက် စားခြင်း အကျိုးငှါ၊ ပက္ကမေယျံ-ဖယ်သွားရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ သော - ထို ငါသည်၊ ဝရံ ဝရံ-ကောင်းမြတ် ကောင်းမြတ်သော၊ (ဆူဖြိုး ဆူဖြိုးသော)၊ မိဂသံဃေ- သားကောင် အပေါင်းတို့ကို၊ ဝဓိတွာ - သတ်၍၊ မုဒုမံသာနိ မုဒု မံသာနိ – နုည့်သော အသား နုည့်သော အသားတို့ကို၊ ဘက္ခယိတွာ - စား၍၊ တဇမေဝ အာသယံ – ထို နေရာသို့သာ၊ အဗ္ဘုဧယျံ – ကပ်ရောက်ရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ ဣတိ– ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

၂၇ဘဝုဗ္ဗံ။ ။ဤပုဒ်ကို ''ဝဠုမဇ္ဈ'' ဟု ယူဆ၍ '' ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား''ဟု ပေးလိုက်သည်၊ ''ဒုတိယဇ္ဈ''ဟု ယူလျှင် ''ဘူတပုဗ္ဗံ – ရှေး၌ ဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းအရာကို (အကြောင်းဝတ္ထုကို)၊ကထေသာခိ–ပြောပြမည်၊ မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဖြစ်လျှင်၊ ဒေသေသာခိ – ဟောပြမည်၊ ဤသို့ ပါဌသေသ ထည့်၍ အနက်ပေးပါ။

၂၀။ အာဝုသော ပဓါထိကပုတ္တ၊ မိဂရညော - သော၊ တဇ္ဇော သိဟသာထိုခြင်္သေ၏ပင်၊ ဝိယသေ သံဝေဓော - စားကြွင်းဖြင့် ကြီးပွားရသော၊ (ခြင်္သေစားအပ်ပြီး ဖြစ်၍ ကြွင်းကျန်နေသော အစာဖြင့် ကြီးပွားရသော)၊ ဇရသိင်္ဂလော - မြေခွေးအိုသည်၊ ဒီဃတ္တာ ဧစဝ - မာန်လည်းဖီ၏၊ (စိတ်ကြိုးလည်ဝင်၏)၊ ဗလဝါစ - အားလည်း ရှိ၏။ပေးအဟောသိ၊ (ကိ)၊ အဟံ-ဝါသည်၊ ကောစ - အဘယ်သူတဲ့နည်း၊ မိဂရာဇာ - သော၊ သီဟော - သည်၊ ကော - အဘယ်သူတဲ့နည်း၊ အဟမ္မိ - ဝါလဲပဲ၊ ယံနူန ကပ္ပေယျံ-စူ၊ပေးအနု ဝိလေကေသိ၊ [ရွေးအတိုင်း ဆိုပါ။]

သမန္တာ-၌၊ စတုဒ္ဒိသာ--တို့ကို၊ အနုဝိလောကေတွာ-၍၊ တိက္ခတ္တုံ-ကြိမ်သီဟနာဒ်-ခြင်္သေ့ဟောက်သံကို၊ နဒိဿာမိ--ဟောက်မည်၊ ဣတိ--ဤသို့ ကြံ၍ သိဂ်ါလကံ ယေဝ-မြေခွေးသံကိုသာ၊ အနုဒိ--အော်ပြီ၊(ဟောင်ပြီ)၊ဘေရဏ္ဍာဂယေဝ-ဘေရဏ္ဍကင္ဒက်၏ အသံနှင့်တူသော အသံကိုသာ၊ ဝါ-- ကွဲအက်သေးအသံကိုသာ၊ အနုဒိ၊ ဆဝေ--ယုတ်ညံ့သော၊ သိဂ်ါလေ--မြေခွေးသည်၊ ဝါ - မြေခွေးသံသည်၊ ကေစ- ဘာတဲ့နည်း၊ သီဟနာဒေ - ခြင်္သေ့သံသည်၊ ကေပန-ဘာတဲ့နည်း၊ [မြေခွေးသံက တခြား, ခြင်္သေ့သံက တခြား အလွန်ပင် ကွာခြားသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။]

အာဝုသော ပဓါထိကပုတ္တ၊ ဧဝ မေဝ - ဤအတူပင်၊ တုံ - သည်၊ သုဂတ-ပဒါနေသု - ဘုရားရှင်၏ အမှတ်အသား ဖြစ်သော သိက္ခာသုံးပါးတို့၌၊ ဝါ - ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမဖြစ်သော သိက္ခာ သုံးပါးတို့၌၊ [သုဂတာ ပဒါနေသု သတ္တဝါတို့၏ စိတ်အစဉ်ကို စင်ကြယ်စေကြောင်း ဖြစ်သော ဘုရားရှင်၏ သိက္ခာသုံးပါးတို့၌ပဲဟု သန္ဓတ္ထာမှတ်ပါ။] ဒီဝမာနော-အသက်ရှင်နေပါလျက်၊ သုဂတ-တိရိတ္ဆာနိ - ဘုရားရှင်၏ အကြွင်းအကျန် ဖြစ်သော တောဇဉ်တို့ကို၊ ဘုံမာနော - စားနေပါလျက်၊ အရဟန္တေ - ဝါသနာနှင့်တကူ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော် မူပြီးသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ - မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၊ တထာဂတေ - ဘုရားရှင်ကို၊ အာသာဒေတဗ္ဗံ-ကြိမ်းမောင်း စော်ကားထိုက်၏ ဟူ၍၊ မည်သိမှတ်ထင်၏။ [ပုဒ်စဉ် ၁၅-၌ သမဏောပိ ဂေါတမော ဥဒ္ဓေါဒေါ စသည်ဖြင့် ကြုံဝါးစော်ကား ခဲ့သည်။]

တနည်း။ ။အရဟန္တေ - ကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ - ကုန်သော၊ တထာဂတေ - ဘုရားရှင်တို့ကို၊ အာသာဒေတဗ္ဗံ - ကြိမ်းမောင်း စော်ကားထိုက်ကုန်၏ ဟူ၍၊ မည်သိ – မှတ်ထင်၏။ [ဤသို့ အနက် ၂ ၂ – နည်း ပေးရပုံကို ဘဝသင်္ခေါဂ(၄၂)၌ ပြထားပြီ။] ဆဝေ--ယုတ်ညံ့သော၊ ပဓါထိကပုတ္တော-ပဓါထိကပုတ္တ ဟုသည်၊ ကေစ-အဘယ်သူတဲ့နည်း၊ အရဟန္တာနံ-ကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ

ကုန်သော၊ တထာဂတာနံ – တို့ကို၊ အာသာဒနာ – ကြိမ်းမောင်းစော်ကား ခြင်းသည်၊ ကာစ– အဘယ်တဲ့နည်း၊ [ယုတ်ညံ့သော ပါထိကပုတ္တက အယ်လို လူစား ဖြစ်လို့ ဘုရား၌ပင်ကို စော်စော်ကားကား ပြောရသနည်း – ဟု ဆိုလို သည်။] လွတိ - ဤသို့ ပြောပြီ၊ [**အထ** နံ ဧတ္တာဝေါစ္ – ၌ အဝေါစသို့ ပြန် လှည့်သည်။]

၂၉။ ဘဂဝ၊ ယံတော - အကြောင်း အခါ၌၊ ဒဂ္ဂရူပတ္တိကန္တွေဝါသိ–သော၊ ဇာလိယော-သည်၊ ဣမိနာ ဩပမ္မေန–ဤ ဥပမာဖြင့်၊ [ဥပမာယော+ဩပမ္မံ။] **အဇေလ**ော-သော၊ ပါထိကပုတ္တ–ကို၊ တမှာ-အဘဲသနာ–ထို့နေ့ရာမှ၊ (ကိန္ನုက ခါဏုပမိဠာဇုက်အာရာမိတ္တင်းရို့၊ ကျောက်ပြားကလေးပေါ်မှ)၊ စာဇေတုံ – ရွှေ့စေခြင်းငှ့်၊ (ရွှေ့သွားအောင် ပြုခြင်းငှ့်)၊ နေ့ဝ အသက္ခိ - မစ္ဆင်းနိုင်၊ အထ-၌၊ (မစ္ဆင်းနိုင်ရာ ထို့အခါ၌)၊ နံ-ထို့ပါထိက ပုတ္တကို၊ ဧတ်-ဤ(ဂါထာ) စုကာ့းကို၊ **အဝေါစ**–ပြောပြီ၊ (ကိံ*)၊ သိဟောတိ အတ္တာသုံ သမေက္ခိယာန္၊ပေ၊ ကေ ပန သိဟာနဒေတိ – သီဟောတိ အတ္တာဝံနံ သမေက္ခိယာန္၊ပေ၊ ကေ ပန သိဟာနဒေ ဟူ၍၊ (**အဝေါစ**)။

ဂါထာအနက်။ ။ ကောတ္ထု – မြေခွေးသည်၊ အတ္တာနံ – မိမိကို၊ (ကိုယ့်ကိုယ်ကို)၊ သီဟော်တိ-ခြင်္သေ့ဟူ၍၊ သမေက္ခိယာန– မှားမှားယှင်းယှင်း တန်းတူရွှေ့မြဲ၍၊ အဟံ-သည်၊ မိဂရာဇာ-သားကောင်တို့၏ မင်းသည်၊ အသ္မိ–

---

*အာကာရဝါဒကျ အနက်ပေးနည်း။ ။အထ နံ တေဒဝေါစ–သီဟောတိခေ့ပ၊ သီဟဲနာဒေ တိ၊ ဤဂါဂျမျိုးကို အနက်ပေးရာ၌ ကြိယာနှောင် “ကိ” ကဲ့သို့သော ပုစ္ဆာအဓိပ္ပာယ်ဖြစ်သည့်၌ အာကာရကို အပြင်ထုတ်ပြီးလျှင် အနက်ပေးနိုင်၏၊ ဥပမာ – အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ - ထို၊ ပါထိကပုတ္တကို၊ တေ - ၌(ဂါထာ)စကားကို၊ အဝေါစ–ဥမြာပြီ၊ (ကိ”-အဘယ်သို့ ပြောသနည်း)၊ သီဟောတိ အတ္တာဒုံ သမေက္ခိယာန၊ပေ၊ ကေစ ဆဝေ သိဂိုလေ ကေ ပန သီဟနာဒေတိ-သီဟောတိ အတ္တာဝံ သဒ္ဓမေက္ခိယာန၊ပေ၊ကေစ ဆဝေ သိဂိုလေ ကေ ပန သီဟနာဒေ ဟူ၍၊ (အဝေါစ-ပြီ)။

ဝဏ္ဏနံ။ ။ “ကိ” ကဲ့သို့ ပုစ္ဆာအဓိ မထည့်ဝဲ့ အာကာရကို ကြိယာအတွင်း သွင်း၍သည်း ပေးနိုင်၏၊ ဥပမာ “**အထ**- ၌၊ နံ– ကို၊ သီဟောတိ အတ္တာနံ သမေက္ခိ ယာန၊ပေ၊ကေ ပန သီဟနာဒေတိ – သီဟောတိ အတ္တာနံ သမေက္ခိယာန၊ပေ၊သီဟ နာဒေ ဟူ၍၊ တေ-ဤ(ဂါထာ)စကားကို၊ အဝေါစ–ပြီ။

ဝဏ္ဏနံ။ ။အာကာရဝါဂျ၏ အဆုံးဦ၌ရှိသော “**ဇာတိ**” ကို နိဒဿနအနက်ဟု ယူ၍ ထိုဇာတိနောင် တော်နှင့် ပီဘတ်တူအောင် ဒုတိယာဘိဘတ်ကြောသည်–ဟု ယူပြီးလျှင် အနက်ပေးနိုင်သေး၏၊ ဥပမာ–အထ- ၌၊ နံ – ကို၊ သီဟောတိ အတ္တာနံ သမေက္ခိ ယာန၊ပေ၊ကေ ပန သီဟနာဒေတိ–သီဟောတိ အတ္တာနံ သမေက္ခိယာန၊ပေ၊ကေ ပန သီဟနာဒေ ဟူသော၊ တေ – ၌(ဂါထာ)စကားကို၊ အဇေါစ- ပြီ။ [နေ့ရာတိုင်း ဤနည်းမှီ၍ သိပါ၊ အဓိပ္ပါယ်အကျယ်ကို ဆရာများက ရှင်းပြကြပါလေ။]

ဖြစ်၏၊(ဣတိ-ဤသို့)အမည်-မှတ်ထင်ပြီ၊ သော-ထိုမြေခွေးသည်၊ တထေဝ-ထို ခွေးကအထိုင်းပင်၊ သိင်္ဂါလက်-မြေခွေးသံကို၊ အနန္ဒ-အော်ပြီ၊ (ဟောင်ပြီ)၊ [မြေခွေးသည် သူ့ကိုယ်သူ ခြင်္သေ့ဟု-ထင်သော်လည်း ဟောက်ကြွသော အခါ ခွေးကလို မြေခွေးသံပင် ထွက်လာသည် - ဟူလို။]ဆဝေ-ယုတ်ညံ့သော၊ သိင်္ဂါလေ-မြေခွေးသည်၊ ဝါ–မြေခွေးသံသည်၊ ကေစ-အဘယ်တဲ့နည်း၊ သီဟ နာဒေ–ခြင်္သေ့ဟောက်သံသည်၊ **ကေ ပန**-အဘယ်တဲ့နည်း၊ပေ။

၃၀။ ဂါထာအနက်။ ။ဝိဃာသေ-သောက်ရေအကျန်၌၊ (ရေအိုင်ဝယ် အခြားသတ္တဝါများသောက်အပ်ပြီးသော ရေအကျန်၌၊)အညံ့ အခြားသတ္တဝါ သို့၊ အနုကမ်မနံ-**အစဉ်လိုက်လျက်** လှည့်လည်ရသော၊ (နောက်က လိုက်လျက် လှည့်လည်ရသော)၊ အတ္တာနံ - ဆူးပိုးနေသော မိမိကို၊ သမေဣိယ - ရှုမြင်၍၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ နပဿတိ - အမှန်အတိုင်း မမြင် သေး၊ (မြေခွေးဟု မမြင်သေး)၊ (တာဝ – ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး)၊ ဗျဂ္ဃေါတိ-ခြင်္သေ့ဟူ၍၊ ဝါ-ခြင်္သေ့နှင့် ခွဲအား၊ဟူသော ကျား၊ဟူ၍၊ မညတိ– မှတ်ထင်၏၊ [ကြွင်းပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ခွေးအတိုင်း ဆိုပါ။]

၃၁။ ဂါထာအနက် ။ ဘေကေ – တုင်းအောင်းဖားတို့ကို လည်း **ကောင်း**၊ ခလမူသိကာယော-တလင်းကြွက်တို့ကို လည်းကောင်း၊[ကောက်နယ် တလင်းတို့၌ နေသော ကြွက်တို့ကို လည်းကောင်း၊] ကဠသီသု - သင်းချိုင်းတို့၌၊ ခိတ္တာနိ - စွန့်ပစ်အပ်ကုန်သော၊ ကောဏပါနိစ - သူသေကောင်တို့ကို လည်း **ကောင်း**၊ ဘုတ္တာန - စားပြီး၍၊ သုညဂေန - လူတို့မှ **ကင်း**ဆိတ်သော တော ဖြစ်သော၊ မဟာဝနေ–တောကြီး၊ဃဲ၌၊ ဝိဝရာ-ကြီးပွား၊ရသော၊ ကေဒ၍ - မြခွေးသည်၊ အဟံ - ငါကား၊ မိဂရာဇာ – **သား**ကောင်တို့၏ မင်းဖြစ်သော ခြင်္သေ့သည်၊ အသ္မိ-ဖြစ်၏၊ဟု၊ [ဤတိ အကြောကြံပါ။] အမည်-မှတ်ထင်ပြီ၊ [ကြွင်း ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို ၂၈, ၂၉ အတိုင်း ဆိုပါ။] ဤတိ-ဤသို့ ပြောပြီ။

၃၂။ [ပုဒ်စဉ် ၂၂, ၂၃ တို့၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

၃၃။ [အဘဗ္ဗော စသည်တို့၏အနက်ကို ပုဒ်စဉ် ၁၆ ၌**“သစေပိ ယဿ္ဇန္တာနံ”** စသည်တို့၏အနက်ကို ပုဒ်စဉ် ၂၅ ၌ ရေးခဲ့ပြီ၊ **“နာဂေဟိ- ဆင်တို့ဖြင့်”** ဤပုဒ်သာ ထူးသည်။]

၃၄။ ဘဂ္ဂဝ၊ အထဓေါ- ၌၊ (မိန့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌)၊ အဟံ-သည်၊ တံ ပရိသံ – ကို၊ (တန်ခိုးပြိုင်ပွဲကို ကြည့်ဖို့ရန် ဆောက်လာသော ထိုပရိသတ်ကို)၊ ဓမ္မီယာ-တရားရှိသော၊(တရား၊ပါသော)၊ ကထာယ-စကားဖြင့်၊ သန္ဒဿေသိ - ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ, ကျိုးနှစ်ဖြာကို , ကောင်းစွာ ရှုမြင်စေတော်မူပြီ၊ ဝါ-

ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ ကျိုးနှစ်ဖြာကို, ကောင်းစွာ ပြတော်မူပြီ၊ သမာဒါပေသိ'-ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီ၊ ၀၊- ဆောက်တည်စေတော်မူပြီ၊ သမုတ္တေဇေသိ' – ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော်မူပြီ၊ သမ္မဟ်သေသိ' – အားတက်သရော်ရှိပုံ, ထင်ရှားရှိသော အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေတော်မူပြီ။ [ဣန္ဒြိယ်တို့၏ အဖွင့်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋ္ဌိကာ ဒုတိယအုပ် ၁၇၉-၌ ပြထားပြီ။]

တံ ပရိသံ- ကို၊ ဓမ္မိယာ - သော၊ ကထာယ - ဖြင့်၊ သဒ္ဓေတ္ထာ- ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ ကျိုးနှစ်ဖြာကို ကောင်းစွာ ရှုမြင်စေတော်မူပြီး၍၊ ၀၊ – ကောင်းစွာ ပြတော်မူပြီး၍၊ သမာဒါပေတွာ–ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီး၍၊ ၀၊– ဆောက်တည်စေတော်မူပြီး၍၊ သမုတ္တေဇေတွာ– ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော်မူပြီး၍၊ သမ္မဟ်သေတွာ- အားတက်သရော်ရှိပုံ ထင်ရှားရှိသော အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေတော်မူပြီး၍၊ မဟာဗန္ဓနာ – ကြီးစွာသော ကိလေသာ အနှောင်အဖွဲ့မှ၊ မောက္ခံ– လွတ်မြောက်ခြင်းကို၊ ၀၊- လွတ်မြောက်အောင်၊ ကရိတ္ထာ-ပြုတော်မူ၍၊ စတုဆာသီတိပါဏာ သဟဿာနိ – ရွှမ်းသောင်းလေးထောင်သော သတ္တဝါတို့ကို၊ မဟာဝိဒုဂ္ဂါ– ကြီးစွာသော အထူး ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ကွးမြောက်အပ်သော ဩဃလေးအင် ရေအဃဉ်မှ၊ ဥဒ္ဓရိတ္ထာ - ထုတ်ဆယ်၍၊ (နိဗ္ဗာနဉာတည်းဟူသော ကုန်းပေါ်၌ တင်ထား၍၊)၊ တေဇောဓာတုံ – တေဇောကသိုဏ်းဟူသော အာရုံရှိသော စတုတ္ထဈာန် သမာပတ်သို့၊ သမာပဇ္ဇိတ္ထာ – ကောင်းစွာ ဆောက်၍၊ (၀ဝိစားတော်မူ၍)။

သတ္တတာလံ– ထန်း ခုနစ်ဆင့်-အမြင့်ရှိသော၊ ဝေဟာသံ–ကောင်းကင်သို့၊ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ – ရွှေ့ရွှ ပျံတက်၍၊ အဘုံ- အခြားသော၊ သတ္တတာလမ္ပိ – ထန်း ခုနစ်ဆင့် အမြင့်တိုင်အောင်လည်း၊ အစ္ဆိ'-မီးတောက်မီးလျှံကို၊ အဘိနိမ္မိနိတ္ထာ-ဖန်ဆင်း၍၊ ပဇ္ဇလိတ္ထာ - အလျှံလှတ်တော်မူ၍၊ ဓူမာယိတ္ထာ – အခိုးလွှတ်တော်မူ၍၊ မဟာဝေန-မဟာဝုန်တောင့်၌ ကူဋာဂါ ရိသာလာယ်– အထွဋ်ရှိသော ဂန္ဓကုဋိ ကျောင်းတော်၌၊ ပစ္စုဠာသိ'-ရွေးရွှတည်နေထောင်မူပြီ။

၃၅။ အနက်ထူးမရှိ၊ ရွှေ့၌ ရေးခဲ့ပြီ။

အဂ္ဂညပညတ္တိ ကထာ

၃၆။ ဘဂ္ဂဝ၊ အဟံ၊ အဂ္ဂညဿ – သိထိုက်သော လောကဓံ၏ အစ အပိုင်း အခြားကိုလည်း၊ ပဇာနာမိ — အပြားအားဖြင့် သိတော်မူ၏၊ (ကွဲကွဲပြားပြား သိတော်မူ၏)၊ တဿ–ထို အဂ္ဂညကိုလည်း၊ ပဇာနာမိ–၏၊ တထော- ထို အဂ္ဂည

ထက်၊ (ထို သိထိုက်သော်လောကဏ္ဍ၏ အစအဦးငါးခြေးထက်)၊ ဥတ္တရိတရံစသော်၍ လွန်မြတ်သော သီလ သမာဓိ သမ္ဘဉ္ဇတဉ္ဉာဏ်ပညာကိုလည်း၊ ပဇာနာမိ၊ တံ – ထို အဂ္ဂညထက် သာ၍လွန်မြတ်သော သီလ သုမာဓိ သုဒ္ဓဉ္ဇတဉ္ဉာဏ်ပညာ ကို၊ ပဇာနံစ – အပြားအားဖြင့် သိပါသော်လည်း၊ [တဉ္စမှ “စ” ကို ယူသည်၊ ထို “စ်” သည် သမ္ဗဉ္ဇဝနှဉ်းကို ပြသော “ ဝိ ” နှင့် အနက်တူတည်း။] နံ ပရာမသာမိ – တဏှာ ဒိဋ္ဌိ မာနဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော်မမူ။ တဏှာဖြင့် “ငါ၏ သိခြင်း”ဟု သံသယာလျက်, ဒိဋ္ဌိဖြင့် “ငါသိ၏” ဟု စွဲလမ်းလျက်, မာနဖြင့် “လွန်စွာသိသော ငါ, ကောင်းစွာသိသော ငါ” ဟု မိမိကိုယ်ကို ချီးမြှောက်လျက် နေတော်မမူ-ဟု ဆိုလိုသည်။]

အပရာမသာတော-စ-တဏှာ ဒိဋ္ဌိ မာနတို့ဖြင့် မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တော်မမူသည်လည်းဖြစ်သော၁, ဓမ္မ-ငါသည်၊ ပစ္စတ္တညေဝ-ကိုယ်တော်တိုင်ပင်၊ ပစ္စတ္တံ-မိမိ၌၊ နိဗ္ဗုတိ—ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ဝိဒိတာ – သိတော်မူအပ်ပြီ၊ (တာနည်း)၊ အပရာမသာတော့စ—သော၁, ဓမ္မ—သည်၊ ပစ္စတ္တညေဝ—ကိုယ်တော်တိုင်သော၁, ဥတ္တ ဖြစ်စေအပ်သော၁, နိဗ္ဗုတိ – ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ ဝိဒိတာ – အပ်ပြီ၊ [ဤသို့ အာနက် ၂ နည်းပေးရပုံကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထား၏။] ယံ-ယင်း ကိလေသာတို့၏-ငြိမ်းအေးခြင်းကို၊ အတိဇာနံ-ထိုးတွင်း၍ သိတော်မူသော၁, တဒုတ္တရိတရာ-သည်၊ အနုယံ-သုခ၏ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်သော ဆင်းရဲခြင်းသို့၊ နော အာပဇ္ဇနံ– ရောက်တော်မမူ။

၃၇။ ဘဂဝ၁ ဧကော-အခါ၌ ကုန်သော၁ (ဖေါ်) သမဏ ဗြာဟ္မဏာ- အကြင် သမဏ ဗြာဟ္မဏ အမည်ရရသူတို့သည်၊ (သမဏ ဗြာဟ္မဏ ဟု အမည်ခံထားသူတို့သည်)၊ ဇာသမရကုတ္တံ- အစိုးရသူသည်ဖြင့်လုပ်အပ်သော၁, (ဖန်ဆင်းအပ်သော၁), ဗြဟ္မကုတ္တံ- ဗြဟ္မာသည် ပြုလုပ်အပ်သော (ဖန်ဆင်းအပ်သော၁), အာဓရိယက-ဆရာ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော၁, (ဆရာဖြစ်ဖို့ အကြောင်းဖြစ်သော်၁)၊ အဂ္ဂညံ-သိထိုက်သောလောကဏ္ဍ၏ အစအဦပိုင်းအခြားကို၊ ပညပေန္တိ-ပညတ်ကြကုန်၏၊ (တေ-ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊) သန္တိ-ရှိကုန်၏၊ တေ-ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့တို့၊ (ဝဒါမိ-ဦစပ်)၊ ဝါ-တို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ–ချဉ်းကပ်၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝဒါမိ-

---

ဇာသရ၊ဝေ၊အာဓရိယကံ။ _ ။ သမဏဗြာဟ္မဏ တချို့က ကမ္ဘာလောကဏ္ဍ၏ ဘစတို့ ပြောကြရာဝယ် ၌ ကမ္ဘာလေ့လာကုတို့ အစိုးရသော ဖြတ္တုကာ ဇန်ဆင်းအပ်သည်-ဟု ပြောကြ၏၊ တိုဆို ပြောခဲ့ပင်-သူတို့သည် ဆရာတဆူ ဖြစ်သွားကြ၏၊ ထို့ကြောင့် “ ဇာသရကုတ္တံ ဗြဟ္မာကုတ္တံ အာဓရိယက အဂ္ဂညံ” ဟု ဗိန္ဓုတော်မူသည်၊ သို့ရာတွင် သူတို့သည် သူတို့သိသမျှ ထင်သမျှ အနည်းငယ်မျှသာ ၂ပြောပြနိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် “ နသမ္မာဃန္တိ” ဟု ဗိန္ဓုတော်မူသည်။

ပြောတော်မူ၏။ (မေးတော်မူ၏၊) (ကိ° - **အာဃယ်သို့ မေးသနည်း**)၊ အာဃသွန္တော - အချင်တို့၊ တုမှေ - အချင်တို့သည်၊ ဣဿရဓမ္မတွံ - သော၊ ပြဟ္မကုတ္တံ - သော၊ အစရိယက်-သော၊ အဂ္ဂညံ - ကို၊ ပညပေထ ကိ'ရ - ပညတ်ကြသတဲ့ ဟု ကြား၊ရသည်မှာ၊ **သစ္စံ** - မှန်သလား။ ဣတိ - ဤသို့ **မေးတော်မူပြီ**။

တေစ - ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း၊ မံ - ငါ၊ က၊ ဧဝံ - သို့၊ ပုဋ္ဌော - **မေး**အပ်ကုန်သည်၊ သမာနော - ဖြစ်ကုန်လသော်၊ အာဃမောတိ - အာမော ဟူ၍၊ (ပဉ်တ်သည်မှာ မှန်ပါ၏ဟူ၍)၊ ပဋိဇာနန္တိ - ဝန်ခံကုန်၏။ ၂ ''**အာမော**'' သည် "**အာမ**" နှင့် အနက်တူ နိပါတ် - ဟု မှတ်။ ၂ တော - တို့ကို၊ **အဟံ** ဧဝံ ဝဒါမိ၊ (ကိ°)၊ အာဃယသွန္တော - တို့၊ တုမှေ၊ ကထံ - ဝိဟိတကံ - အဘယ် အပြား၊အား၊ဖြင့် စီရင်အပ်သော၊ (ဘယ်ပုံဘယ်နည်း စီရင်အဖ်သော)၊ပေ၊ **အဂ္ဂညံ** - ကို၊ ပညပေထ - ကုန်သနည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ တေ - ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ မဃာ - ငါ၊က၊ ပုဋ္ဌာ (သမာနာ)၊ နသမ္မာဃန္တိ - ဉာဏ်ဖြင့် ကောင်းစွာ မသွားရောက်နိုင်ကြကုန်၊ ဝါ - ပြည့်စုံစွာ မဖြေနိုင်ကြကုန်၊ **အသမ္မာဃန္တော** - ဉာဏ်ဖြင့် **ကောင်း**စွာ **မသွား**ရောက်နိုင်ကြသည် ဖြစ်၍၊ ဝါ-ပြည့်စုံစွာ မဖြေနိုင်ကြကုန်သည် ဖြစ်၍၊ မမံယော - ငါကိုသာ၊ ပဋိပုစ္ဆန္တိ - တဖန် မေးကြကုန်၊ (ပြန်မေးကြကုန်၏)၊ တောံ - ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့အား၊ **အဟံ** - ဆည်၊ ပုဋ္ဌော - **မေး**အပ်သည်၊ (အမေးခံရသည်)၊ (ဟုတ္တာ) ဗျာကရောမိ - ဖြေတော်မူ၏။

၃၇။ [ဟောတိ ဧဝါ သော သမယော မှ စ၍ ပုဒ်စဉ်(၄၀)- အပ္ပါယုကာ စတုန်မျော့ ဣတ္တတ္တံ အာဂတာတိ' တိုင်အောင် ပါဠိရပ်သည် ဖြဟ္မာလသုတ် ပုဒ်စဉ်(၃၉)-မှ (၄၄)-အထိ ပါဠိတော်နှင့် တူ၏၊ ဘိက္ခဝေနှင့် အာဝုသော - ဟုသာ ထူး၏၊ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်လည်း သိလက္ခန်ပါဠိတော်၌ သေချာစွာ ရေးတော်မူထားပြီ။

အာဃယသွန္တော - တို့၊တုမှေ-တို့သည်၊ ဧဝံ ပိဟိတကံ-ဤ အပြား၊အား၊ဖြင့်စီရင် အပ်သော၊ (ဤပုံ ဤနည်း စီရင်အပ်သော)၊ ပေ၊ **အဂ္ဂညံ**-ကို၊ ပညပေထ နော - ပညတ်ကြသလော။ [နောသည် နံ နှင့် အနက်တူသော ပုစ္ဆာဝါစက နိပါတ်။] ဣတိ ဤသို့ **မေး**တော်မူပြီ၊ **တေ**-ထို သမဏဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု - လျှောက်ကုန်ပြီ၊ (ကိ°)၊ အာဝုသော ဂေါတမ၊ ယထေဝ - အကြင် အခြင်း၊အာ အား၊ဖြင့်ပင်၊ အာယသွာ **ဂေါတမော**-အရှင် ဂေါတမ သည်၊ အာဟ - ပြော၊ပါပြီ၊ ဧဝံ ခေါ - ဤအခြင်း၊အာ၊အား၊ဖြင့်သာ၊ ဝါ - ဤသို့သာ၊ နော - ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ သုတံ - ကြား၊အပ်ပုံး၊ပါပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့သာ၊ လျှောက်ကုန်ပြီ၊ပေ၊အာဃဇ္ဇတိ။

၄၁။ ဧကော - ကုန်သော၊(ယေ) သမဏပြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ ခိဋ္ဌာ ပဒေါသိကံ– ခိဋ္ဌာပဒေါသိက နှတ်များဟူသော အကြောင်းရှင်းရှိသော၊ အာဓရိယက်– သော၊ အဂ္ဂည် ပညပေန္တိ၊ (တေ)၊ သန္တိ၊သန္တိ၊ပေဗျာကရောမိ။

၄၂။ ဤ ပါဠိတော်သည် သီလကွန် ပါဠိတော် ပုဒ်စဉ် ၄၅ , ၄၆ နှင့် တူ၏။ ထို အတိုင်း အနက်ဆိုပါ။

၄၃။ ဘဂဝ၊ပေ၊ မနောပဒေါသိက်–မနေးပဒေါသိက နှတ်များဟူသော အကြောင်းရင်းရှိသော၊ပေ။

၄၄။ ဘဂဝ၊ပေ၊အဓိစ္စသမုပ္ပန်– အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ခြင်း မရှိသော၊ ဝါ - အကြောင်းမရှိပဲ့ ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ပေ။

၄၅။ ဤ ပါဠိတော်သည် သီလကွန် ပါဠိတော် ပုဒ်စဉ် ၄၇ , ၄၈ နှင့် တူ၏။ ထို အတိုင်း အနက် ဆိုပါ။

၄၇။ ဘဂဝ၊ ဧဝံဝါဒီ*–ဤသို့ ဟောတော်မူလေ့ ရှိသော၊ (ဤသို့ ဝါဒ ရှိသော)၊ဧဝံ အက္ခာယီ*–ဤသို့ မိန့်တော်မူလေ့ရှိသော၊ မံ–ကို၊ ဧကေ သမဏ ပြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ အသတာ- ထင်ရှား မရှိသော၊ (အနက် အထင်အရှား မရှိသော)၊ တုစ္ဆာ-အနက်မဲ့မှီး အချည်းနှီးသော၊ မုသာ–မှားယွင်းသော၊ အဘူ တေန-မဟုတ်မမှန်သော စကားဖြင့်၊ အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ–လွှမ်းမိုး ထိုခိုက်၍ ပြောကြ (စွပ်စွဲကြ)ကုန်၏၊ (ကိ*)၊ သမဏော ဂေါတမော- သည်၊ ပဝဒိတော - စိတ် ဖေါက်ပြန်နေ၏၊ ဘိက္ခဝေါ စ-သူ၏-တပည့် ရဟန်းတို့သည်လည်း၊(ဝိပရီတာ- စိတ်ဖေါက်ပြန် နေကုန်၏၊) [အမှန် အတိုင်း မယူဆကြ, မပြောကြ–ဟု ဆိုလို သည်။] သမဏောဂေါတမော–သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟ-ပြောပြီ၊(ကိ*)၊ယသ္မိ သမယေ-အကြင် အခါ၌၊ သုတ်-တင့်တယ်သော၊ ဝါ- တင့်တယ်သော ဝဏ္ဏ ကသိဏ်းဟူသော အာဝုံရှိသော၊ ဝိမောက္ခ–ဝိမောက္ခစျာန်သို့၊ (ဆန့်ကျင်ဖက် နိဝရဏတို့မှလွတ်သော စျာန်သို့)၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–ရောက်၍၊(ဝဝ်စား၌)၊ဝိဟရတိ၊ တသ္မိ သမယေ – သုဘ ဝိမောက္ခစျာန်ကို ဝင်စားနေရာ ထိုအခါ၌၊ သဒ္ဒံ–

ဒိဋ္ဌာပဒေါသိကာ ဧသဉ်။ ။ တချို့သမ်ဏ ပြာဟ္မဏများက ကဿ၁ လောကမှာ သက်ရှိ သတ္တဝါများသည် ခိဋ္ဌာပဒေါသိကနတ်တို့က စဲခဲ့သည် – ဟု ယူဆကြ၏၊ တချို့ကလည်း မနောပဒေါသိကနတ်များက စဲခဲ့သည်–ဟု ပြောကြ၏၊ တချို့ကား အသညသတ် မြဟ္မာ၁များက ဆင်းသက်လာသည်–ဟု ထင်ကြ၏၊သူတို့၏ ဝါဒကို မုဠ်ဂ ရှင်းလင်းခဲ့အောင် ဗောဓိတော်မူရသည်။

အလုံးစုံသော သုဘ အသုဘ ဝဏ္ဏကသိုဏ်းကို၊ ဝါ - တင့်တယ် မတင့်တယ်သော အာရုံကို၊ (အသုဘ်နွေ့ဝ—အသုဘဟူ၍သာ၊ ဝါ-မတင့်တယ်ဟူ၍သာ)၊ ပဇာနာတိ — ၏၊ ဣတိ — ဤသို့ ပြောပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ လွှမ်းမိုးရှိထိုခိုက် ပြောကြကုန်၏။

ဘဂဝဝါ အာဟ၊ ဃသ္မိ ံ သမယေ ! ပေ ၊ ပဇာနာတိတိ — ဟူ၍၊ နဝဒါမိ-ဟောတော် မမူ၊ ဘဂဝဝ၊ ဧဝံစ-ဤသို့သာ၊ (ဒီလိုသာ)၊ အာဟ၊ ဝဒါမိ၊ (ကိ ်)၊ ဃသ္မိ ံ သမယေ၊ပေ၊တသ္မိ ံ သမယေ-သုဘ ဝိမောက္ခစျာန်ကို ဝင်စားနေရာ ထို အခါ၌၊ သုဘံ တွေဝ-သုဘဟူ၍သာ၊ ပဇာနာတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ၊ ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊ ဘဂဝန္တံ—ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုဝေါ စ — ထို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိပရီတာ — ဖေါက်ပြန်သူတို့၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ [ဘာဝတ္တဝေန့ ဘာဝလောပ ကြံပါ။] ဝါ- ဖေါက်ပြန်သောအားဖြင့်၊ ဒဿန္တိ-ထားကြကုန်၏၊ [သူတို့က ဘုရားရှခ်နှင့် တပည့် ရဟန်းများကို ဖေါက်ပြန်သူများ အနေဖြင့် ထားကြကုန်၏။] [ဧတစ-ထိုသူတို့သည်သာ၊ဝိပရီတာ-ပါကုန်၏၊ ဘန္တေ၊ အဟံ၊ ဘဂဝတိ — မြတ်စွာဘုရား (အဓေါ) ၌၊ ဧဝံ ပသန္နော— ဤသို့ ကြည်ညိုပါ၏၊ ဝါ — သို့ကလော်ဂ် ကြည်ညိုပါ၏၊ (အဲသလောက် ကြည်ညိုပါ၏၊) ယထာ-အတြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ပေ၊ ဝိဟရေယျုံ-နေရာပါ၏၊ မေ - အား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တထာ- ထို့အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မမံ-ကို၊ ဒဿေတုံ- ဍှါ၊ ပဟောတိ - စွမ်းနိုင်တော်မူ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (ဘဂဝ ပရိဝိုဋ်က) လျှောက်ပြီ။ [ဤစကားကို ရိုးရိုးသားသား လျှောက်ထားခြင်း မဟုတ်၊ သူများ အံ့သြစေလို အထင်ကြီးစေလိုသော သဘောဖြင့်, လျှောက်သည်-ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသည်။]

၄၈။ ဘဂ္ဂဝ၊ အာဘိဋ္ဌကေန — သာသနာတော်၏ အယူမှ တပါးသော အယူရှိသော၊ အာဘန္ဓိကေန - သာသနာတော်၌ နှစ်သက်ခြင်းမှ တပါးသော နှစ်သက်ခြင်းရှိသော၊ အာဃရံဓိကေန- သာသနာတော်၌ အလိမ္မ တပါးသော အလိမ္မိရှိသော၊ အာဃာတ-သာသနာတော်မှ တပါးသော အကျွင်း၌၊ အာယောဂေန- လွန်စွာ အားထုတ်ခြင်းရှိသော၊ အာဃာတ-သာသနာတော်မှ တပါးသော တိတ္ထိဘောဝ်၌၊ အာဇာနိယကေန-ဆရာ၏ အဖြစ်ရှိသော၊ (ဆရာ ဖြစ်နေသော)၊ [အာဇာနိယက အရ ဩဝါဒ အနုသာသနကို ယူပါ]။ တထာ- သည်၊ သုဘ်-တင့်တယ်သော၊ ဝါ -- တင့်တယ်သော ဝဏ္ဏကသိုဏ်း ဟူသော အာရုံရှိသော၊ တေ ဝိမောက္ခံ - ဤ ဝိမောက္ခစျာန်သို့ ဥပသမ္ပဇ္ဇ — ရောက်၍၊ ဝိဟရိတ္ — နေခြင်းငှါ၊ ဒုက္ကရံ ခေါ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သည်သာ၊(မလွယ်ကူသည်သာ)။

ဘဂဝ၊ ဣစ္ဆ – တိုက်တွန်း-တော်မူ၏၊ တံ့ - သည်၊ (အနုရက္ခ – ၌စပ်)၊ တေ – ၏၊ မယိ – ငါ့အပေါ်၌၊ ယော၁ အယံပသာဒေါ - အကြင်သို့သော ဤကြည်ညိုမှုသည်ကား၊ (အတ္တိ)၊ တမေဝ - ထို ကြည်ညိုမှုကိုသာ၊ (ထို သဒ္ဓါ ကိုသာ)၊ တံ့၊ သာဓုကံ–ကောင်းစွာ၊ အနုရက္ခ - အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်ပါ၊ ဣတိ – ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။ ဘန္တေ၊ အညဒိဋ္ဌကေန – သော၊ပေ၊ အညဿြာ စရိယကေန - သော၊ မယာ - တည်၊ သုတံ - သော၊ ဇော်ဝိမဲ့ဘက္ခံ– သို့၊ ဥပ သမ္ပဇ္ဇ–၍၊ ဝိဟရိတုံ– ၎၊ သစေ ဗုဇ္ဈရဲ့– အာဏာ၌၍ ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သည် ဖြစ်အံ့၊ (အာဏာ၌၍ မလွယ်ကူအံ့)၊(ဧဝံ သတိ)၊ ဘန္တေ၊မေ–၏၊ ဘဂဝတိ-၌၊ ယော၁ အယံ ပသာဒေါ–(အတ္တိ)၊ တမေဝ-- ကိုသာ၊ အဟံ၊ သာဓုကံ - စွာ၊ အနုရက္ခိဿာမိ – အစဉ်မပြတ် စောင့်ရှောက်ပါတော့မည်၊ ဣတိ – ဤသို့ လျော်ကန်ပြီ။

ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣဒံ–ဤ စကားကို၊[ပုဒ်စဉ် ၂-၌ ပါသော “တထေဝ တေ ဘဂ္ဂဝ”အစ “တမေဝ တံ သာဓုက မနုရက္ခ”အဆုံးရှိသော ဤ စကားကို။] အဝေါစ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ဘဂ္ဂဝေါတွော–ဘဂဝအာနန္ဒယ်ရှိသော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော-သည်၊ အတ္ထာမနော- မိမိစိတ်ရှိသည်၊ ဝါ– နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဘာသိတံ- မိန့်တော်မူအပ်သော စကား တော်ကို၊ အဘိနန္ဒိ-လွန်စွာ၊နှစ်သက်, ရွှင်အားထက်လျက်, ဝမ်းမြောက် လက်ခံ ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ။[ဧတံ မေ သုတံမှ သုတံ သို့ ပြန်လှည့်သည်။] ဣတိ-ပါထိကသုတ် အပြီးတည်း။ [ဣတိတလုံး အဲကြေကြေပါ။]

ပဌမံ– ရွှေဥဒိုးစွာသော၊ ပါထိကသုတ်တွင်–ပါထိကသုတ်တော်သည်၊

နိဋ္ဌိတံ–ပြီးပြီ။

မှတ်ချက်။- ။“ဣဿံ တံ့”ဦ“တံ့”ကို အနက်မရှိ-ဟု မှတ်ပါ၊ “တမေဝ တံ့ သာဓုကမနုရက္ခ”ဟူသော နောက်ပဓာနဝါကျ၌ “တံ့” ပါပြီး ဖြစ်သော ကြောင့်တည်း၊ သို့မဟုတ်“တံ့-သင့်ကို၊ ဣဿံ-တိုက်တွန်းတော်မူ၏”ဟု ပေးပါ၊ “ဣဿံ တံ ဘဂ္ဂဝ”ဟု ရှိလျှင် သဘ၍ ရှင်းသည်။

ပါထိကသုတ် ပြီးပြီ။

၂။ ဥဒုမ္ဗရိကသုတ်
နိဂြောဓပရိဗ္ဗာဇကဝတ္ထု

၄၉။ ဧဝံ မေ သုတံ-ကော် သမယံ ဘဂဝါ၊ [ပါထိုကသုတ်အတိုင်း ပေးပါ၊ ''ကဿ-ဤ ဥဒုမ္ဗရိကသုတ်တော်ကို'' ဟု ဆိုရှိသော ထူး၏။] ဆုဂဝေဟေ- ဆုတ်ဂြိုတ်မြို့၌၊ ဝါ-ဆုဇင်္ဂြိတ်မြို့၏အနီး-ဖြစ်သော၊ ဂိဇ္ဈကူဋ္ဌေ- ဂိဇ္ဈကူဋ်မည်သော၊ ပဗ္ဗတေ-တောင်၌၊ ဝိဟရတိ – ဤရိယာဝတပါး, ညောင်းညာမျှားကို, တပါးဖြင့်ဖြတ်, မကျလတ်အောင်, အတ္ထဘောကို ဆောင်တော်မူ၏၊ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ–နေ့တော်မူ၏၊ တေန ခေါ ပန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ ဆုတ်ဂြိုတ်မြို့အနီး ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင်ဝယ် နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌)၊ နိဂြောဓော-နိဂြောဓမည်ကော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော–သည်၊ ဥဒုမ္ဗရိယာယ-ဥဒုမ္ဗ ရိကာ မိဖုရား၏၊ ပရိဗ္ဗာဇကာဆုမေ-ပရိဗိုဇ်အာဆုမ်၌၊ [ဥဒုမ္ဗရိကာဝမိဖုရား လွှဆားအပ်သော, ပရိဗိုဇ်အာဆုမ်၌-ဟု ဆိုလိုသည်။] မဟတိယာ-မျှားစုသော၊ ပရိဗ္ဗာဇက ပရိသာယ-ပရိဗိုဇ် ပရိသတ်နှင့်၊ တိ' သမတ္တေဟိ–သုံးဆယ် အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇက သတေဟိ–ပရိဗိုဇ်အထွတ်နှင့်၊ [တိ' သမတ္တေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကသတေဟိ-သုံးထောင်သော ပရိဗိုဇ်တို့နှင့်။] သဒ္ဓိ - အတူ၊ ပဋိဝသတိ-နေ၏။

အထခေါ- ၌၊ သန္ဓာနေန- သန္ဓာန်မည်သော၊ ဂဟပတိ- အိမ်ရှင် သူကြွယ်သည်၊ ဒိဝဒ္ဓ- နေ့၏၊ ဒိဝါ- နေ့အခါ၌၊ ဝါ- မွန်းတည့်ပြီးခါစ အခေါ၌၊ [ဤ အချိန်ကို ''နေ့လည်'' ဟု ခေါ်၏၊ ''နေ့ကြီးတောဘေ'' ဟု ရွေးကောက်သုံးသည်။] ဘဂဝန္တံ- ကို၊ ဒဿနာယ- မျက်မြင်ခြင်းငှါ၊ ဆုဇဂဟာ - ဆုတ်ဂြိုတ်မြို့မှ၊ နိက္ခမိ - ထွက်လာပြီ၊ပေးအဟောသိ၊(ကိ')!ဘဂဝန္တံ-ကို၊ဒဿနာယ-ငှါ၊အကာလော-

---

ဆုဇဂဟေ။ ။ဤပုဒ်မျိုးဠ် သတ္တမီဝိဘတ်ကို သမီပ (အနီး) အနက်၌ သက်၏-ဟု ဆွင့်လေ့ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ''ဆုဇ္ဈိတ်မြို့အနီး'' ဟု အနက်ဆိုရသည်၊ နေ့ဂာမ်မှာ ''ဂိဇ္ဈကူဋေ့ ပဗ္ဗတေ''ဟု အာဓာရတ္ထ ရှိသေးသဖြင့် ဇရှအာဓာရသည် သာမည်ဝိသေသန သဘော ဖြစ်သောကြောင့် မြန်မာစကားလည်း အဆက်ကောင်းအောင် ''ဆုဇဂဟေ-ဆုဇ္ဈိတ်မြို့၏အနီး၊ ဖြစ်သော'' ဟု အနက်ဆိုပါသည်၊ ဆုဇ္ဈိတ်မြို့တွင်းမှာ ဧနေတော်မူသည် မဟုတ်, ဆုဇ္ဈိတ်မြို့၏ အနီး-ဖြစ်သော ဂိဇ္ဈကူဋ်တောင်မှာ ဧနေတော်မူသည်-ဟု ဆိုလိုသည်။

ဂိဇ္ဈကူဋ္ဌေ။ ။ဂိဇ္ဈကူဋ္ဌေ– ဌင်းတရှိသော အတ္ထဋ္ဌရှိသော၊ (အတ္ထဋ္ဌိတို့၌ ဌင်းတ ဧနသော့)၊ ဝါ–ဌင်းတနှင့်တူသော့ အတ္ထဋ္ဌရှိသောဟု အကျယ်ဝေးပေါ။

သန္ဓာနေန။ ။၍ သူကြွယ်သည် အနာဂါမိတည်း၊ ဥပါသကာ ငါးရာ အခြံအရံရှိ၏၊ ရန်ဖြစ်၍ ကွဲစေနှသူတို့ကို စေ့စပ်ပေးတတ်ဧသာကြောင့် ''သန္ဓာန'' အမှည်းကို ရသည်။

အခါမဟုတ်သေး၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ပဋိသလ္လီနော-အာရုံမျှားစွာ စိတ်ကိုခွါ၍ သင့်ရာကောင်းမြတ် စျာန်အာရုံ၌- ငြိကပ်တော်မူပြီ၊ ဝါ-ဘပါးတည်း နေတော်မူပြီ၊ မနောဘာဝနီယာနံ- စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်ကုန်သော၊ (ထို အရှင်တို့ကို အာရုံပြုသူ၏ စိတ်သည် ကြည်လင်ထက်ကြ ရွှင်လန်းလာသည်) ဘိက္ခုနုပ္ပဒိ-သို့ကို လည်း၊ ဒဿနာ-ယ-ဂု။ အ သမယော-အခါနှိုက် မဟုတ်သေး၊ မနောဘာဝနီယာ-ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ ပဋိသ်လ္လီနာ-ကုန်ပြီ၊ အဟံ၊ ယေန-၌၊ ဥဒုမ္ဗရိကာဃ-၏၊ ပရိမ္ဗာဇကာရာမော(အတ္ထိ)၊ ယေန-၌၊ နိဂြောဓော ပရိမ္ဗာဇကော(အတ္ထိ)၊ တေန– ထိုအရပ်သို့၊ (ဥဒုမ္ဗရိကာ မိဖုရား၏ ပရိဖွိုင်အာရာမ်ဝယ် နိဂြောဓပရိဗိုဇ် ရှိရာ ထိုအရပ်သို့)ယံနူန ဥပသင်္ကမေယျံ– အကယ်၍ သွားရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ ဣတိ – ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊ ပေ၊ ဥပသင်္ကမိ။

၅၀။ တေန ခေါ ပန သမယေန-ထို့အခါ၌၊ (သန္ဒာန သူကြွယ်၏ ဥဒုမ္ဗရိကာ. ပရိဗိုဇ်အာရာမ်သို့သူးရာ ထို့အခါ၌)၊ နိဂြောဓော ပရိမ္ဗာဇကော၊ ဥန္နာဒိနိယာ မြင့်ကျယ်သော အသံရှိသော၊ ဝါ-ပဲ့တင်ထပ်သော အသံရှိသော၊ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါယ - အထက်သို့ မြင့်တက်သော အသံ , ဘေးသို့ကျယ်ပြန့် သော အသံရှိသော၊ အနေကပါဝိတံ - တပါးမက များသော အုပြားရှိသော၊ တိရစ္ဆာနကထံ-သုဂတိလမ်း နိဗ္ဗာန်လမ်း၏ ဖီလာကန်လန့် ဖြစ်သော စကားကို၊ (ဆန်ကျင်ဖက် ဖြစ်သော စကား‌ကို)၊ ကထေန္တိယာ - ပြောဆိုနေသော၊ ဟတ တိယာ - များစွာသော၊ ပရိမ္ဗာဇကပရိသာယ - နှင့်၊ သမ္မိ -အတူ၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေသည်၊ ဟောတိ။

သေယျထိဒံ-ထို တိရစ္ဆာနဉာတကထာဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ရာဇကထံ-မင်းနှင့် စပ်သော စကားကိုလည်းကောင်း၊ [စောရ-သူခိုး, ဒါးမြှ, သူပုန်၊ မဟာမတ္တ-အမတ်ကြီး၊ သေနာ – စစ်တပ်၊ ဘယ – ဘေး၊ ယုဒ္ဓ - စစ်တိုက်ခြင်း၊ အန္န-

---

တိရစ္ဆာနကထံ။ ။ဤဖွဲ့ဆိုချက်၏အနက်ကျယ်ကို သိလေကွန်ဘာသာရှိကာ ပဋ္ဌမတွဲ ၆၂၀ ၌လည်းကောင်း၊ ဥန္နာဒိယာ စသည်တို့၏ အကျယ်ကို သိလေကွန်ဘာသာရှိကာ စတုတ္ထတွဲ ၁၆၄- ၌လည်းကောင်း ပြထားပြီ၊ ဤ၌ လွယ်ကူအောင် အကျဉ်းပေးထား ပါသည်၊ တိရစ္ဆာနကထာ၌ သုဂတိလမ်းကို သွယမ၁, နိဗ္ဗာန်လမ်းကို မောက္ခမဂ္ဂဟု ပရိယာယ်ဆိုနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် " တိရစ္ဆာနကထာ – သဂ္ဂလမ်း မောက္ခလမ်းတို့၏ ဖီလာကန်လန့်ဖြစ်သော စကား" ဟု အနက်ဆိုနိုင်သည်။

သေယျထိဒံ။ ။သန္ဓာ သဘည်ကို ဖေးသော ပုဒ္ဓ ဘဖြစ်ဖွဲ့ "သေယျထိဒံ– ထို တိရစ္ဆာနကထာဟူသည် အဘယ်နည်း" ဟု ဖေးပါသည်၊ ကြိယာကိုကြည့်၍လည်း ကောင်း၊ သံရုပ်ထုတ်ထားအပ်သော ပုဒ်များ၏ ဝိဘတ်ကို ကြည့်၍လည်းကောင်း " သေယျထိဒံ - အဘယ် တိရစ္ဆာနကထာကိုနည်း " ဟု ဒုတိယန္တလည်း ဖေးနိုင်ပါသည်။

စားဖွယ်၊ ပါန–သောက်ဖွယ်၊ ဝတ္ထ–အဝတ်၊ သယန–အိပ်ထုနေရာ၊ မာလာ–ပန်း၊ ဂန္ဓ–နွံသာ၊ ဉာဿိ–ဆွေမျိုး၊ ယာန–ယာဉ်၊ ဂါမ–ရွာ၊ နိဂမ–နိဂုံး၊ နဂရ–မြို့၊ ဇနပဒ–ဇနပုဒ်၊ (တိုင်.)၊ လုတ္ထိ–အမျိုးသို့၊ သူရ–သူရဲကောင်း၊ ဝိသိခါ–လမ်းဆုံ လမ်းမ၊ ကုမ္ဘဋ္ဌာန–အိုး၏တည်ရာ ရေဆိပ်၊ ဝါ–အိုးလုပ်သမကျွန်မ။] ပုဗ္ဗဇဝေတကထံ ရှေးရှေးက ကုယ်လှုနုံပြိုသော ဆွေမျိုးထို့နှင့်စပ်သော စကားကိုလည်းကောင်း၊ နာနတ္တကထံ အမျိုးမျိုးသောသဘောရှိသော စကားကိုလည်းကောင်း၊ လောကက္ခာယိကံ– လောကကို ပြောဆိုကြောင်း စကားကိုလည်းကောင်း၊ သမုဒ္ဒက္ခာယိကံ– သမုဒ္ဒရာကို ပြောဆိုကြောင်းစကားကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဘဝါဘဝ ကထံ – ဤအကြောင်းကြောင့် ကြီးပွား၏ , ဤအကြောင်းကြောင့် ဆုတ်ယုတ်၏ဟု ပြောဆိုကြောင်း စကားကိုလည်းကောင်း၊ လှာဘိဝါ–ဤသို့ အစရှိသော စကားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဤ စကားနှင့် အလားတူ အခြား စကားကိုသော်လည်းကောင်းတည်း။

၅၁။ နိဂြောဓေ၊ ပရိဗွာဇကော–သည်၊ သန္ဓာနံ၊ ဂဟပတိ – ကို၊ ဒုရတော၀–အဝေးဌ်ပင်၊ (အဝေးကြီးကပင်)၊ အာဂစ္ဆန္တံ– လာနေသည်ကို၊ အဒ္ဒသာ–မြင်ပြီ၊ ဒိသွာ– မြင်၍၊ သကံ– မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ (မိမိအပိုင်ဖြစ်သော)၊ ပရိသံ–ကို၊ [သကံ ပရိသံ–မိမိပရိသတ်ကို၊ ဤသို့လည်း ပေး၏။] သဏ္ဌာပေသိ–ကောင်းစွာ တည်စေပြီ (ငြိမ်သက်စေပြီ)၊ (ကိ) ဘဝန္တော – အရှင်တို့သည်၊ အပ္ပသဒ္ဒါ - တိုးသောအသံရှိသူတို့သည်၊ (အသံတိုးသူတို့သည်)၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ကြပါ၊ ဘဝန္တော- တို့၊ (တုမှေ)၊ သဒ္ဒံ- အသံကို၊ မာ အကတ္ထ- မပြုကြပါနှင့်၊ သမဏာယ ဂေါတမဿ - ရဟန်းဂေါတမ၏၊ သာဝကော–တပည့်ဖြစ်သော၊ သန္တာနော–သော၊ အယံ ဂဟပတိ-သည်၊ အာဂစ္ဆတိ-လာနေ၏၊ ယာဝတာ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ သမဏာယ ဂေါတမဿ-၏၊ သာဝကာ–တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ သြဒါတဝသနာ - ဖြူသောအဝတ် ရှိကုန်သော၊ ဝါ-ဝဲတ်ဖြူစင်ကြယ် ဝတ်ကုန်သော၊ ဂိဟိ– လူဝတ်ကြောင်တို့သည်၊ ဆုဇဃေ-၌၊ ပဋိဝသန္တိ- နေကုန်၏၊ သန္တာနော-သော၊ အယံ ဂဟပတိ-သည်၊ တေသံ- ထို လူဝတ်ကြောင် သာဝကတို့ဝင်၊ အညတရော – တယောက် အပါအဝင်တည်း၊

ဆုဇကထံ။ ။ ပါ၌ကျာဒိ ၆၂, ဝိကာလ ဝါမဟုတ်သနည်ကျဝဟိ အနွှင့်၌ ''ဆုဇပရိသံယုတ္တကထံ''ကို ကြည့်၍ ''ဆုဇကထံ–မင်းနှင့်ဝင်သော စကား''ဟု ဆိုပါသည်၊ သိလကျွန်၌မူ ''မင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သောစကား''ဟု ဖွင့်သည်။

ဆုတိဝါ။ ။ ဆုတိသဒ္ဒါ ပကာရအနက်ဟော၊ ဝါသဒ္ဒါ ဝိကဒ် အနက်ဟော၊ (တနည်း)၊ ဆုတိသဒ္ဒါ အာဒိအနက်ဟော၊ အကျယ်ကို သာရတ္ထဋီကာ တတိယအုပ် (၁၀၀)၌ ကြည့်ပါ။

[အနာဂါမ်လူဝတ်ကြေးငင်းရာတို့တွင် တယောက်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။] ဧတော အာယသ္မန္တော - ဤ အရှင်တို့သည်၊ (ဤဘုရားရှင်၏ တပည့်ဖြစ်သော အရှင်တို့သည်)၊ အယသဒ္ဓကာမာ- တိုးသောအသံရှိသူ၏အဖြစ်ကို လိုလားကုန်၏၊ (အသံတိုးတိုးကို လိုလားကုန်၏)၊ အပ္ပသဒ္ဒဝိနီတာ - တိုးသော အသံရှိသူဖြစ်အောင် ခံုးမထား၊ အပ်ကုန်၏၊ (အဆုံးအမ ခံထားရကုန်၏)၊ အပ္ပသဒ္ဒသံ- တိုးသောအသံရှိသူ၏။ ဝဏ္ဏာဒါဒိနော - ဂုဏ်ကို ပြောလေ့ရှိကုန်၏၊ အပ္ပသဒ္ဒံ- တိုးသောအသံရှိသော၊ ပရိသံ- ကို၊ ဒိဒိတ္ထာ -(သို့)၊ ဥပသင်္ကမိတ္ထုံ- ချဉ်းကပ်တိုက်၏ဟူ၍၊ အပ္ပေဝနာမ မည္ဆေယျ- မှတ်ထင်တန်ရာ၏။ ဣတိ - ဤသို့ ပြောခဲ့ကာင်းစွာတည်ဝေပြီ၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝုတ္တေ- ပြောအာပ်သော်၊ တေ ဟတ္ထိဝဏာ- တို့သည်၊ တုဏှီ-တိတ်တိတ်၊ (ဆိတ်ဆိတ်)၊ အဟေသုံ-ဖြစ်ကုန်ပြီ။

၅၂။ အထခေါ-၌၊ (အာရာဝ်သို့ဆောက်လာပြီးရာ ထိုအခါ၌)၊ ပေါတေန- သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-သွားပြီး၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-သွားပြီး၍၊ (တနည်း) ဥပသင်္ကမိ-ပြီး၊ ဥပသံကမိတ္ဝာ -ထို့ထက် နီးကပ်သော်ဆရပ်သို့ ရောက်အောင်၊ သွားပြီး၍၊ နိုဂြောဓေန် ပရိမ္ဗာဇကေန သဒ္ဓိ'၊ သမ္မောဒိ-ခမနီယ စသည်သဘော မေးမြန်း ပြောလျက် ဧကန္တေ၁မိပြီ၊ သမ္မောဒနီယံ- ဝမ်းမြောက်ဝင့် ဝမ်းမြောက်ထိုက်သော၊ ဝါ-ဝမ်းမြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ သာရဏီယ်-အဆက်မပြတ် ဖြစ်စေထိုက်သော၊ ဝါ- မပြတ်မလပ် အမှတ်ရထိုက်သော၊ ဂုဏ် - စကား၊ ဝီတိသာရေတ္ဝာ- ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ ကေမန္တံ- သင့်တင့်လျော်ကပ်တတ် တခုသော အရပ်အဖို့၌၊ နိသိဒိ-ထိုင်ပြီ၊ [ဤ၌ ဂါဣ၏အဖွင့်ကို ပါဠာဇီကဏ်ဘာသာဋီကာ ဝေရဉ္ဇာကဏ္ဍ၌ ပြထားပြီ။]

ကေမန္တံ-၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်ပြီးသော၊ သန္တာနော၊ပေ၊အဝေါ၈- ပြောပြီ၊ (ဥဒါန်းကျူးသောအားဖြင့် ပြောပြီ)၊ အညထာခေါ-တပါးသော အခြင်း အရာအားဖြင့်သာ၊ ဘဝန္တော-အရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ အညတိတ္ထိယာ-သာသနာတော် အယူမှ တပါးသောအယူရှိကုန်သော၊ (တုန်း)၊ သာသနာတော် အယူရှိသူတို့မှ အခြားသော အယူရှိကုန်သော၊ တုမှေ၁ပရိမ္ဗာဇကာ-တို့သည်၊ သင်္ဂမ- ကောင်းစွာရောက်၍၊ သမာဂမ-အညီအမျှရောက်၍၊ (စုဝေး၍)၊ ဥန္နာဒိနော- မြင့်ကျယ်သောအသံ ရှိကုန်သည်၊ ဝါ- ပဲ့တင်ထပ်သော အသံရှိကုန်သည်၊ ဥဗ္ဗာ

သဒ္ဒ မဟာသဒ္ဒါ – အထက်သို့ မြင့်တက်သော အသံ , ဘေးသို့ ကျယ်ပြန့်သော အသံ ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အနေကဝိဟိတ – သော၊ တိရစ္ဆာနကထံ- ကို၊ အနုယုတ္တာ– အဖန်ဖန် အားထုတ်ကုန်လျက်၊ ဝိဟရန္တိ၊ပေးကြတိ၀ါ-တည်း။

အညာတာဝေါ–ဖြင့်သာ၊ (ပရိဗိုဇ်တို့၏ နေပုံ ထိုင်ပုံမှ တပါးသော အခြင်း အရာအားဖြင့်၊) သော ဘဂဝါ - ထို ဘုရားရှင်သည်၊ အရည္ဟ ဝန္ဒပတ္တာနံ – တောင်၏ လက္ခဏာသို့ ရောက်သော တောကျွင်း ဖြစ်ကုန်သော)၊ ပန္ထာနံ – အစွန်အဖျား ဖြစ်ကုန်သော၊ အပ္ပဿဒ္ဓါနံ - အသံ မရှိကုန်သော၊ (ခရီးသွားသူ လူတို့၏ အသံ မရှိကုန်သော)၊ အပ္ပနိဋ္ဌေသာနံ - ပြီးရွာတန့်သံ မရှိကုန်သော၊ (ပြီးထဲ ရွာထဲမှ အုတ်အုတ်ကျကျက်သရေ ဆူဆူညံညံ အသံ မကြားရကုန်သော)၊ ဝိဇနဝါတာနံ – ကျောင်းတိုက် အတွင်း၌ လှည့်လည်သွားလာသူ လူအဝေါင်း ၏ လေ မရှိကုန်သော၊ [ကျောင်းတိုက်အတွင်း လှည့်လည် သွားလာသူ လူအဝေါင်း၏ ကိုယ်နံ့ မရှိကုန်သော။] မနုဿရာဟသောယွကာနံ – လူတို့၏ ဆိတ်ကွယ်ရာအခုပ်၌ဖြစ်သော အမှုကိစ္စကို ပြုထိုက်ကုန်သော၊ [လူအမျိုး၏ ဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌ ပြုလေ့ရှိသော အမှုကိုပင် ပြု၍ ဖြစ်လောက်အောင် လူသူ ဂဟ်းရှင်းကုန်သော။] ပဋိသလ္လာန သာရုပ္ပါနံ – တပါးတည်း နေဖြင်းအား လျော့ကပ်ထင်ကုန်သော၊ သေနာသနဒံ - ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာတို့ကို၊ ပဋိသေတတိ–မှီဝဲ သုံးစွဲတော်မူ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောပြီ။

၅၃။ ဝေ - ဤသို့၊ ဝုတ္တေ–ပြောဆိုအပ်သော်၊ (ဥဒါန်းကျူးအပ်သော်) ၊ပေးအဝေါ၀၊ (ကိံ)၊ ဂဟပတိ-အိမ်ရှင်သူကြီး၊ ယဂ္ဃေ–ပြောစမ်းပါရစေ၊ ဇာနေယျာသိ – သိပါ၊ သမဇာဝေါတမော – သည်၊ ကေန – အဘယ် အကြောင်းကြောင့် အဘယ်သူနှင့်၊ သဒ္ဓိ -ဤ၊ သလ္လပတိ–စကားပြောမည်နည်း၊ ကေန–အဘယ်အကြောင်းကြောင့် အဘယ်သူနှင့်၊ သာကစ္ဆံ - အဟု ပြောဆို ခြင်းသို့၊ (ဆွေးနွေးနှီးနှောခြင်းသို့)၊ သမဇပဋိတ်–ရောက်မည်နည်း၊ ကေန – အဘယ် အကြောင်းကြောင့် အဘယ်သူနှင့်၊ ပညာဝေယျာဋ္ဌိယံ - ပညာအားဖြင့် ထက်မြက်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ သမဇပဇ္ဇတိ–နည်း။

ဧကန္တ သလ္လမဓိ ။ ၄ ။ စကားပြောစရာ အကြောင်းရှိလျှင် တစ်ဝတ်ယောက်က လည်း ရဟန်းဂေါတမထံ သွားလျှင်- သူလဲ စကားပြောမှာပဲ၊ ဃခုဧကော သူ့မှာ စကားပြောဖို့ရာ အကြောင်း မရှိပါ၊ သူ့ထံ တယောက်မှလဲ မသွားပါ၊ သို့ဖြစ်လျှင် ရဟန်းဂေါတမဟာ ဘာအကြောင်းကြောင့် ဘယ်သူနဲ့ စကားပြောရတော့မှာလဲ၊ စကားမပြောလျှင် ဘယ်မှာ ဆူဆူညံညံဖြစ်နေတော့မှာလဲ၊ စကားပြောစရာအကြောင်း ရှိလို့ အခြားသူနှင့် ပြောရလျှင် ဒို့လိုပဲ ဆူညံနေမှာပေါ့ – ဟု ဒို့ငြောဓမ္မိုဒ်ဖက ဆိုလိုသည်။ ["ဧကန္တ" ၏ ဝိဘင်္ဂနက်ဏှိ ဘာသာဋီကာ (၅၇) ကြည့်။]

သမဏသာ ဂေါတမဿ-၏၊ ပညာ– သည်၊ (ဗောဓိပင်အောက်၌ ရအပ်ခဲ့သော အနိုးငယ်သော ပညာသည်) သုညာဂါရတထာ– ဆိတ်ငြိမ်ရာကျောင်းတို့၌ ပျက်သွားပြီ၊ သမဏော ဂေါတမော– သည်၊ အပရိသာဝစရော–ပရိသတ်သို့ မသက်ဝင်နိုင်၊ (ပရိသတ်သို့ မဝင်ဝံ့)၊ သလ္လာပါဟ - အတူတကွ စကား ပြောခြင်းငှါ၊ (သူမျှားနှင့် စကားပြောခြင်းငှါ)၊ နာလံ–မစ္ဆမံနိုင်၊ သော – သည်၊ အန္တမန္တာနေဝ - အစွန်အဖျားဖြစ် အစွန်အဖျားဖြစ်သော ကျောင်းတို့ကိုသာ၊ သေဝတိ - မှီဝဲ သုံးစွဲ၏။

ဧသယျထာပိ နာဝမ – ဥပမာ မည်သည်ကား၊ ဂေါကာဏာ – မျက်လုံးတဖက်ကာဏီးသော နွားမသည်၊ ပရိယန္တစာရိနီ – အစွန်အဖျား ဖြစ်သော အရပ်၌ လှည့်လည်ထွေ့ ရှိသည်၊ ဝါ– အစွန်အဖျား ဖြစ်သော အရပ်၌ လှည့်လည်ခြင်း ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အန္တမန္တာနေဝ – အစွန်အဖျားကျ အစွန်အဖျားကျသော အရပ်တို့ကိုသာ၊ သေဝတိ – မှီဝဲနေရ၏၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူပင်ဧဝေ၊ဧသဝတိ၊ ဂဟပတိ၊ ဣဃ–တိုက်တွန်းပါ၏၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ ဣမံ ပရိသံ - သို့၊ (ဤ ငါ့ ပရိသတ်သို့)၊ အာဂစ္ဆေယျ – လာရာပါ၏၊ ဝါ - လာစမ်းပါစေ၊ ဧက ပဒ္ဓေနေဝ–ပြဿနာ တခုတည်းဖြင့်ဝင်၊ သဿဒေ ယျာမ – တွန့်ဆုတ် ပဓ်ပန်းစေကုန်ရာ၏၊ (တွန့်ဆုတ် ပဓ်ပန်းအောင် ပြုနိုင်ကုန်ရာ၏)၊ နံ – ထို ရဟန်း၌ ဂေါတမကို၊ တုဏ္ဍိကုမ္ဘံဝ–ရေမရှိသည့် အချည်းနှီး သောအိုးကဲ့သို့၊ ဩရောဓေယျာမ မဇ္ဈေ – ပိတ်ဆို့ထားနိုင်ကုန်ရာ၏၊ ဝါ - ဝါခြဖြင့် ချုပ်နှောင်ထားနိုင်ကုန်ရာ၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောပြီ။

သုညာဂါရဟတာ။ ။ဤဝါကျဖြင့် ဈာန်းပြောစရာ မရှိနိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းကို နိဂြောဓက ပြသည်၊ ရဟန်းဂေါတမသည် ဗောဓိပင် အောက်၌ ပညာအနည်းငယ် ရခဲ့၏။ ထိုပညာသည်လည်း ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းများ၌ တပါးတည်း နေထဖြင့် (အသုံးမချရသည့်အတွက်) ပျက်သွားပြီ၊ ထို့ကြောင့် ပညာမရှိသည့်အတွက် ပရိသတ် ထဲသို့ မဝင်ဝံ့။

ဂေါကာဏာ စသည်။ ။မျက်စိတဖက် ပျက်နေသော နွားမသည် သူ့၏မျက်စိ နောက်ထပ် ထိခိုက်မိမှာစိုးသဖြင့် တောဖက်သို့လည်း မလှည့်ဝံ့၊ နွားများဖက်သို့လည်း မလှည့်ဝံ့သဖြင့် အစွန်အဖျားကျကျ အရပ်ဒေသ၌သာ လှည့်လည်ကျက်စားနေရသလို ရဟန်း ဂေါတမလည်း အစွန်အဖျား ချောင်ကျသော ကျောင်းများ၌သာ နေထိုင်ရပါသည်၊ တောကျောင်းကို နှစ်သက်၍ နေသည် မဟုတ်ပါ–ဟု နိဂြောဓမရိုဗိုဇာတ စွပ်စွဲလေသည်။

၅၄။ ဘဂဝါ၊ ဒီဗ္ဗာယ - နတ်၌ ဖြစ်သော သောတပဿာဒနှင့် တူသော၊ ဝိသဒ္ဒါယ— အထူးသဖြင့်စစ်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တမာနသိကာယ - လွတ်ပြီး ဥစ္စာဖြစ်သော့ ပဿာဒေသော့ အတွက် လွန်သော၊ (ကျော်လွန်၍ ကြားနိုင်သော)၊ သောတဓာတုယာ- သောတဓာတ်ဖြင့်၊ (ဒိဗ္ဗသောတ အဘိညာဉ်ဖြင့်)၊ သန္တာ နဿ ဂဟပတိဿ-၏၊ နိဂြောဓေန ပရိမ္ဘာဇကေန — နှင့်၊ သဒ္ဒိ - အတူ၊ ကျမံ ကထာသလ္လာပံ- ဤ(အပြန်အလှန်)စကားပြောသံကို၊ အဿောသိ-ကြား-တော်မူပြီ၊ အထဓေါ-၌၊ ပေါပေ့ဓတာ-မှု၊ သြရေဟိတ္ဝာ—ဆင်းတော်မူ၍၊ ယေန-၌၊ သုမာဂဓဓယ- သုမာဂဓဥရေကနှင့်၏၊ တိရေ - ကမ်းနား၌၊ မောရနိဝါပေါ— ဥဒေါင်းတို့အား အစာဥယျာဏ်ဖြစ်သော အရပ်သည်၊ (ဥဒေါင်းတို့အား ကေးမွေးပေး၍ အစာကျွေးထားရာဖြစ်သော အရပ်သည်)၊ (အတ္ထိ) ၊ပေ၊ အဇ္ဈော ကာသေ-လွှင်ပြင် အရပ်၌၊ စင်္ကမိ—စင်္ကြံ၌ ကြွတော်မူပြီ။

နိဂြောဓေ၊ ပရိမ္ဘာဇကော-သည်၊ ဘဂဝန္တံ — ကို၊ပေ၊ စင်္ကမန္တံ — စင်္ကြံ၌ ကြွတော်မူနေသည်ကို၊ အဒ္ဒသာ-ပြီ၊ပေ၊ မညေဃျ၊ [ပုဒ်စဉ် ၅၁-၌ ရေးခဲ့ပြီ။] အမဇ္ဈော-ဂေါတမေ၁၊ ဣမဲ ပရိသံ — သို့၊ သစေ အာဂစ္ဆေယျ — အကယ်၍ ရောက်လာအုံ့၊ ဧဝံသတိ၊ တံ-ထိုရဟန်း-ဂေါတမကို၊ ဣမံ ပဉ္ဉာ —ဤပြဿနာကို၊ ပုစ္ဆေယျာမ-မေးကုန်ရာ၏၊(ကိံ်)၊ ယေန- အကြင်တရားဖြင့်၊ ဘဂဝတော-သည်၊ စိနိတာ-ဆုံးမအပ်ကုန်သော၊ သာဝကာ- တပည့်တို့သည်၊ အဇ္ဈာသယံ- လွန်ကဲသော မှီဆုံးဖြစ်သော၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယံ-ရှေးဦးအစဖြစ်သော မြတ်သော အကျင့်ကို၊ ဝါ-ရှေးဥုံးအစ ဖြစ်သော မြတ်သော အရိယာမဂ်-အကျင့်ကို၊(ပူရေတ္ဝာ-ပြည့်စေချို၊ ဝါ-ဖြည့်ကျင့်၍၊) အဿာသပတ္တာ— သက်သာရာသို့ ရောက်ကုန်၏ဟူ၍၊ ဝါ-(အရေဟတ္တပိုလိကို ရသဖြင့်) သက်သာရာရရကြောင်း ပီတိသောမနဿသို့ ရောက်ကုန်၏ ဟူ၍၊ ပဋိဘာနန္တိ-ဝန်ခံနိုင်ကုန်၏၊ ဘန္တေ၊ ဘဂဝတော- ၏၊ သော ဓမ္မော—သည်၊ ကော နာမဲ— အဘယ်မည်တဲ့ တရားပါနည်း။

တနည်း။ ။ယေန- ဖြင့်၊ ဘဂဝတာ — သည်၊ ဝိနီတာ - အပ်ကုန်သော၊ သာဝကာ-တို့သည်၊ အဿာသပတ္တာ - သက်သာရာသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဝါ-သက်သာရာ ရကြောင်း ပီတိသောမနဿသို့ ရောက်ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊အဇ္ဈာ

ယေန ဘဂဝတာဓမ္မသည်။ ။ယေန ဘဂဝတာ သာဝကာ ဝိနီတာ အဇ္ဈာသယံ အာဒိဗြဟ္မစရိယတ္ထပေ အရိယမဂ္ဂံ ပူရေတ္ဝာ အရဟတ္တဖလဓိဂမဝံသေန အဿာသပတ္တာ ဟိဒ္ဓဇာနန္တိ၊ - ၌။ ဤ၌ ပူရေတ္ဝာသည် ပါဠိတော် အဇ္ဈာသယံ အာဒိဗြဟ္မစရိယံ အတွက် ပါဠိသေသတည်း ဟု ဆိုကြ၏— ဟူ၍ ဋီကာဆွဲသည်၊ ၍ အတိုး အနက် ဖေးထားသည်၊ ဤနည်း၌ အဇ္ဈာသယံ အာဒိဗြဟ္မစရိယံကို ပူရေတ္ဝာဟူသော ပါဌ သေသ၌ စပ်ဝါ။

သယ်–သော၊ အာဒိမြဟ္မဓရိယ်–ကို၊ ပဋိဇာနန္တို့၊ ဘန္တေ့၊ ဘဂဝတော – ၏၊ သော ဓမ္မော-သည်၊ ကောနာမ-ပါနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးကုန်ရာ၏။ (ပုဏ္ဏ ယျာမသို့ ပြန်လှည့်သည်သည်၊) ဣတိ–ဤသို့ ကောင်းစွာတည်စေပြီ။[သဏ္ဌာပေသိ-သို့ ပြန်လှည့်သည်သည်။]

တပေါဇိဂုစ္ဆာဝါဒ

၅၅။ အထခေါ ၊ပေ၊ နိသိဒိ၊ [ပုဂ်စဉ် ၂ - ၌ ရေးခဲ့ပြီ။] ကေမန္တိ ၊ပေ၊အဝေါစ၊ (ကိ်)၊ နင်ဣဝေ–နိဣဝေ၊ တေဒုဟိ - ယခု အခါ၌၊ ကာဃ ကထာယ – အာဘယ်စကားဖြင့်၊ သန္ဓိသိန္နာ – အတူ ထိုင်နေကြကုန်သည်၊ (စည်းဝေး ထိုင်နေကြကုန်သည်) ၊ အတ္ထာနု - ဖြစ်ကြသနည်း၊ ဝေါ - သင်တို့၏၊ ဝိပ္ပကတာ – အစဖြူအပ်ပြီး၍ ပြတ်သွားသော၊ (စ ပြောအပ်ပြီး၍ ရပ်ထား ဖြတ်ထားရသော)၊ အန္တရာကထာ - (ငါ့ဆောက်မီ) ကြားကာလ၌ ဖြစ်သော စကားသည်၊ ကာစ ပန – အဘယ်နည်း၊ ဣတိ– ပြီ၊ပေ၊ဘန္တေ့၊ ဣဓ – ယခု၊ ၊ပေ၊ဒိသွာန – ကြောင့်၊ သစေ ၊ပေ၊ အာဒိ မြဟ္မစရိယန္တို့ - ဟူ၍၊ ဧဝံ - သို့၊ အဝေါစုမှာ - မြောခဲ့ပါကုန်ပြီ၊ ဘန္တေ့၊ နော-တပည့်တော်တို့၏၊ ဝိပ္ပကတာ – သော၊ အန္တရာကထာ–မြတ်စွာဘုရားမရောက်မီ ကြားကာလ၌ဖြစ်သောစကား သည်၊ အယံ ခေါ – ဤသည်ပင်တည်း၊ (ဤဟာ ပါတည်း)၊ အထ – ထို့ အခါ၌ (ထိုသို့ ပြောခြင်း မပြီးသေးမီ)၊ ဘဂဝါ– သည်၊ အနုပ္ပတ္တော – ရောက် တော်မူလာပါပြီ၊ ဣတိ–ပြီ။

၅၆။ နိဣဝေ၊ ယေန-အကြင်ဝတ္ထုကြောင့်၊ အဟံ၊ သာဝကေ-တပည့်တို့ကို၊ ဝိနေမိ- ဆုံးမတော်မူ၏၊ ယေန- ဖြင့်၊ပေ ၊ အာဒိမြဟ္မစရိယံ၊ [ရှေးအတိုင်း ၂ နည်း ဆိုပါ။] အညတိတ္ထိကေန ၊ပေ၊ အညေ စရိယကေန - သော၊ [ပုဂ်စဉ် ၄၈-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ဘယာ-သည်၊ ဧတံ-ဤ တရားအကြောင်းကို၊ ဒုဇ္ဇနံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်၏၊ (သိနိုင်ခဲ၏ အသိခက်၏)၊ နိဣဝေ၊ ဣဃ်– တိုက်တွန်း

ဇနည်း ။ ။ ပူရေတွာကို ပါဠိသေသ ဟု မယူဆပဲ အဏ္ဏာသယ် မြဟ္မစရိယ်ကို ပဋိဝေဓန္တို့၌ စပ်၍ အနက်တနည်း ယောဇနာဝါ-ဟု ဋီကာ ဆို၏၊ ထိုအတိုင်း တနည်းပေးသည်။

၎၉ မယံ ။ ။ ၍ “ ၎၉ ” ပုဒ်ချီးဝယ် ရှေနောက် အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ထောက်၍ ဖြစ်သင့်သော အခါကို သတိပြုလျက် အနက်ပေးရသည်၊ ဥပမာ – ယခု မကြွေးသေးမီ ဖြစ်လျင် “၎၉ - ယခု၊ (သို့မဟုတ်) ယခုအခါ၌၊”ဟု လည်းကောင်း၊ နံနက်နှင့် ညနေ အချိန် ပြောင်းသွားလျင် “၎၉ - ယနေ့၊ (သို့မဟုတ်) ယနေ့၌ ”-ဟု လည်းကောင်း ပေးပါ။

တော်မူ၏။ တူး၊ မံ-ကို၊ သကေ-မိမိ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ (ဆရာ၁၀၆ဖြစ်သော)၊ **အဓိဇေဂုဇ္ဈ**— အလွန်အက် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်သူ၏ အဖြစ်၌၊ (အလွန်အက် ဝိရိယဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်သူ၏ အဖြစ်၌၊) ပဋ္ဌ— ကို၊ ပုဗ္ဗ— မေးပါလေ၊ (ကိ'-အတယ်သို့ မေးရမည်နည်း၊) **ဘန္တေ**၊ ကထံ-အဘယ် အပြား အားဖြင့်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ သန္တာ-ဖြစ်သော၊ တပေါဧကုဋ္ဌာ-အတ္တကိလမထ ဝိရိယဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းသည်၊ ဝါ— စက်ဆုပ်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ ပရိပုဏ္ဏာ-ပြည့်စုံ စင်ကြယ်သည်၊ ဟောတိ—ဖြစ်ပါသနည်း၊ ကထံ-ဖြင့်၊ **အပရိပုဏ္ဏာ**-မပြည့်စုံ မစင်ကြယ်သည်၊ ဟောတိ—နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးလေ၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ၊ပေးအဟေသုံ၊ (ကိ'-အဘယ်သို့ပြော၍ ဖြစ်ကြသနည်း၊)၊ ယတြ-အကြင် ရဟန်းဂဝေါတမသည်၊ သကဝါဒဲ — မိမိ၏ဝါဒကို၊ ဌပေဿတိ-နာမ်—ထား၊နှိပ်ပေါ်ပေပြီ၊ ပရဝါဒေန-သူမျ၊း၏ဝါဒဖြင့်၊ ပဝါရေဿတိ နာမ-ဖိတ်ခို်နှိပ်ပေါ်ပေပြီ၊(တဿ)သမဏဿ ဂေါတမဿ-၏၊ မဟိဒ္ဓိကတာ-ကြီးသောတန်ခိုးရှိသူ၏အဖြစ်သည်၊ (တန်ခိုးကြီးပုံသည်)၊ မဟာနုဘာဝတာ — ကြီးသော

အဓိဇေဂုဇ္ဈေ။ ။ဇိဂုဇ္ဆတိတိ-ဇိဂုဇ္ဆော၊ တဿဒေါ ဇေဂုဇ္ဆံ၊အဓိကံ+ဇေဂုဇ္ဆံ အဓိဇေဂုဇ္ဆံ၊ အတိဝိယ ပါပ ဇိဂုဇ္ဆနံ၊ တသ္မိံ အဓိဇေဂုဇ္ဆေ၊ — ဒွိကာ။ [ဤဒွိကာ နောက်နှာ၌ ပါဌသာ ဇိဂုဇ္ဆနံကို ကြည့်၍၊ "မဇ္ဈကာဠမှကိ+စက်ဆုပ်" ဟု အနက်ဆိုပါသည်။]

တဓေါ ဇိဂုဇ္ဆာ။ ။ဤပုဒ်၏အဖွင့်ကို ဘဝသဒ္ဒိကာ ၆၅-၌ ပြထားပြီ၊ "တဌေါ ဇိဂုဇ္ဆာ-ဝိရိယဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းသည်" ဟု အလွယ်ဆိုပ၊ "ကိုယ်၏ ခိုင်ခန့်ခြင်းကို လောင်မြိုက်တတ်သော အပ္ပာကိလမထာနုယောဝ ဝိရိယဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းသည်" ဟု အကျယ်ဆိုပ။။

ယတြ ဟိ နာမ။ ။ယတြဟုံ ကြသည် လိင်္ဂတ္ထ (ပဌမာဝိဘတ်၏ အနက်) ဠိဿာ၊ ဟိသည် အနက်မရှိသော နိပါတ်၊ နာမသည် ဝိဓ္ဓယ (အုံသြခြင်း) အနက်ဟော နိပါတ်၊ ဤနာမသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ဆော့ကြောင့် ဌပေဿတိ ပဝါရေဿတိတို့သို့ အတိတ် ကာလဝယ် ဘဝိဿန္တိ သက်သည်၊ "ဘော"သည် ဓမ္မာလပနတည်း။

ဧဒိုးနိသဲ့သဖ။ ။ဧဒိုးနိသယ်၌ ဟိကို အနက်ရှိဟုလည်းကောင်း, ယတြဟုံ ကြကို ဟိတိအနက်ဟောဟု လည်းကောင်း, **ဘော**ကို ပုဂ္ဂလာလပနဟု လည်းကောင်း ကြရှိ အနက်ပေးခဲ့သော်၏၊ ရှုလေတော့။

အနက်။ ။ဒ္ဒေဘ - အချင်းတို့၊ သမဏဿ – သော၊ ဂေါတမဿ- ၏၊ မဟိဒ္ဓိကတာ – ကြီးသော တန်ခိုးရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ မဟာနုဘာဝတာ - ကြီးမားသော အာနုဘာဝ်ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ အန္တရိယံ ဝုတ–အုံသြဖွယ် ဧကံဂင်းပါပေတကား၊

အာနုဘော်ရှိသူ၏အ**ပြစ်**သည်၊ (အာနုဘော်ကြီးပုံသည်)၊ အစ္ဆရိယ်ဝတ္ထု ဘော - လက်ဖြောက်ခတ်တီး အုံချီးလောက်ပါပေစ့ ဩဇော်.... (အုံသြစရာ **ကောင်း**လိုက်တာ,နော်ဒေါ်)၊ အစ္ဆုတ် ဝတ္ထု ဘော - မဖြစ်စဖူး, ထူးဆန်းပါပေစ့ ဩဇော် (ထူး**ဆန်း**လိုက်တာနော်)၊ ဣတိ- ဤသို့ ဖြစ်ကုန်ပြီ။

၁၇။ အထ ခေါ်-၌၊ (ပရိဗိုဇ်တို့က ကျယ်လောင်စွာ စကားပြောကြရာ ထို အခါ၌)၊ တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ—တို့ကို၊ အပုဿဒ္ဒေ—အသံ**မ**ရှိသူတို့ကို၊ (အသံတိတ်သူတို့ကို)၊ ကတ္ဝာ၊ ပေ၊ ဘန္တေ၊ မယံ၊ တပေါ ဇ၀္ဈာ၀ါဒါ – ဝိရိယဖြင့် **မ**ကောင်းမှုကို **စ**က်ဆုပ်ခြင်း ဟူသော ၀ါဒ ရှိကုန်သည်၊ ၀ါ – ဝိရိယဖြင့် **မ**ကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်း**ကို** ပြောဆိုကုန်**သည်**၊ တပေါဇ်၀္ဈာသာဆု – ဝိရိယဖြင့် **မ**ကောင်းမှုကို **စ**က်ဆုပ်ခြင်းဟူသော အနှစ်ရှိကုန်သည်၊ (ဝိရိယဖြင့် **မ**ကောင်းမှုမှစ်က်ဆုပ်ခြင်းကို အနှစ်ဟု မြင်ကုန်သည်)၊ တပေါဇ်ဂုဏ္ဌာ အလ္လီနှာ-ဝိရိယဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်း၌ ငြိကပ် မှီနေကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝိဟာရာမ၊ ကထံပေါဟောတိ-နည်း၊ ဣတိ—ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အဗ္ဘာ။ ။ဇ္ဈာန်ဖြာခဲ့တပဿီ အစေလကောဟုမ္ဗန်၌ ဥဒဿာ ရောဟနဒေသ၁၈ မနုယ်ရွာ၁ ဝိဟာရတိတို့ကို အောင် ပ'ဒ္ဓိတော်သည် သီလကျန် ပုဒ်း၌ ၄၉၄ - ၅ - ၆ ပ'ဒ္ဓိတော်နှင့်'တူ၏၊ အနက်ကို ထိုအတိုင်း-ဆိုပါ၊ ဆရာတော်လည်း ထို့ပြီ သေချာစွာ နိဿယ.ရေးတော်မူထားပြီ။

နိဂြော၀၊ တံ - ထို မိန့်တော်မူအပ်မည့်စကား**ကို**၊ ကိ' မည်သိ - အာဘယ်ဆို ထင်သနည်း၊ ယဒိ ဧ၀ သန္တေ-အကယ်၍ ဤသို့ဖြစ်လ**သော်**၊ (တံကယ်လို့ ဒီလို ဖြစ်ယင်)၊ တပေါဇ်ဂုဏ္ဌာ - ဝိရိယဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်းသည်၊ ၀ါ-စ်က်ဆုပ်ကြောင်းအကျင့်သည်၊ ပဲရိပုဏ္ဏာ၀ါ-ပြည့်စုံ စင်ကြယ်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ- ဖြစ်သလား၊ အပရိပုဏ္ဏာ ၀ါ- မပြည့်စုံ မစင်ကြယ်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်သလား၊ ဣတိ—ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ၊ အဒ္ဓါ-စင်စစ်၊ ဧ၀

ဧဘော်-ဣ၊ အစ္ဆုတံ ဝတ်-မဖြစ်စဘူး ထူးဆန်း၀ါပေတ့ကား၊ ဟိ (ကသ္မာ) - အဲဒ်ယ် ကြောင့်နည်း၊ ဟူမှုကား၊ သမဏော - သော၊ ဧ၀ါတမော- သည်၊ ဃဏြိ (ယဏ္ဍာ ကာရဏာ) -ကြောင့်၊ သကဝါဒံ- မိမိအယူကို၊ ဒွဧယေသတိနာမ-ထားစ်၊ ပရဝါဒေ နာ- သူတပါး၏အယူဖြင့်၊ ပဝါဧရေယတိနာမ— ပိတ်စ်၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ အ ဒ္ဓ ရိယံ ဝတ္ထ—တကား။။

တံ ကိ' မညသိ။ ။ဤ၀ါကျမျိုးနှိ့ မယာ-ငါသည်၊ ဝုဒ္ဓမောန်-ဆိုအဓိပ္ပလတုံသော၊ ယံ ဝစန်- အကြင် စကားသည်၊ အဏ္ဍိ၊ တံ- ထိုစကား**ကို**၊ ကိ' မညသိ- နည်း၊ ဤသို့ အနိယမထည်၍ အနက်ပေးရေးလှန်ကြစ်၏၊ ဤနှိ့ လွယ်ကူအောင် ပေးထားသည်။ [ယဒိ ဧဝံ သန္တေ၌-မှတ်ဖွယ်ထိုက် ပုဒ်စဉ် ၁၀-၌ ပြဲခဲ့ပြီ။]

သန္တေ့ - လသော်၊ပေ၊ဟောတိ- ပါ၏။ အပရိပုဏ္ဏာ- သည်၊ နေ့ာ- မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ- လျော်၊က်ပြီ၊ နိုင်ငြော၌၊ အဟံ၊ ဝေံ- သို့၊ ပရိပုဏ္ဏာယဟိ- ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံ စင်ကြယ်သည်လည်း-ဖြစ်သော၊ [ပိဖြင့် အပရိပုဏ္ဏာယကို ဆည်း။] တပေါ ဇိဂုစ္ဆာယ - ၏၊ **အနေ**ကဝိဟိတေ - တပါးမက မျှားစွာကုန်သော၊ ဥပက္ကိလေသေ-ညစ်နွမ်းကြောင်း ကိလေသာတို့ကို၊ ဝဒါဓိ - ဟောတော်မူ၏၊ ဣတိ-ပြီ၊ [ပြည့်စုံစို့ စင်ကြယ်သည်ဟု ထင်ရသော တပေါဇိဂုစ္ဆာအကျင့်၌ပင် များစွာသော ဥပက္ကိလေသတို့ကို ငါပြောတော်မူနိုင်၏-ဟု ဆိုလို့သည်။]

ဥပက္ကိလေသ

၅၀။ ဘန္တေ့၊ ယထာကထံ - **အာဘယ်**နည်း-ဖြင့်၊ ဝါ - **အာဘယ်** အပြား အား-ဖြင့်၊ [ယထာ အနုက်မရှိ။] ဘဂဝါ၊ ဧတံ-သို့၊ ပရိပုဏ္ဏာယ-သော၊ တပေါ ဇိဂုစ္ဆာယ-၏၊ **အနေ**ကဝိဟိတေ-ကုန်သော့၊ ဥပက္ကိလေသေ-ညစ်နွမ်းကြောင်း ကိလေသာတို့ကို၊ ဝဒတိ-ဟောတော်မူပါသနည်း၊ ဣတိ-ပြီ၊ နိုင်ငြော၊ ဣဓ-ဤလောကဌာန်၊ တပသိ - အကျင့်ရှိသူသည်၊ ဝါ - အကျင့်ကိုမှီသူသည်၊ တပံ-**အာ**စေလက အစရှိသော အကျင့်ကို၊ သမာဒိယတိ - ကောင်းစွာယူ၏၊ ဝါ-ဆောက်တည်၏၊ သော-ထိုတပသီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တေန တပသာ-ထိုအကျင့်ဖြင့်၊ (မိမိဆောက်ဘည်အပ်သော အစေလကစသော အကျင့်ဖြင့်)၊ အတ္တာနံ-မိမိ စိတ်ရှိသည်၊ ဝါ-နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သည်၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါ- ပြည့်စုံသော စိတ်အကြံရှိသည်၊ ဟောတိ။

နိုင်ငြော၊ ယမို - အကြောင်း**အ**ကြောင်းကြောင့်လည်း၊ တပသီ၊ပေ၊ဟောတိ၊ နိုင်ငြော၊ အယမို-ဤအကြောင်းသည်လည်း၊ (ဤအကျင့်ဖြင့် အတ္တာမန ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပ ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်လည်း)၊ တပသီနေ၁ - တပသီ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဥပက္ကိလေသော - ညစ်နွမ်းကြောင်း ကိလေသာသည်၊ ဟောတိ၊ (တနည်း) နိုင်ငြော၊ တပသီ၊ တပံ-ကို၊ သမာဒိယတိ-ယူ၏၊ သော၊ပေ၊ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါ-သည်၊ ယမို ဟောတိ-အကြောင် ဖြစ်၏၊ အယမို-ဤ ဖြစ်ခြင်းသည်လည်း၊ပေ၊ဥပက္ကိလေသော၊ ဟောတိ။

အဗ္ဘာ။ ။နေ့ာက်နေ့ာက်ဝါကျများ၌ ဤသို့ အပြည့်အစုံ ပေးပါ၊ ထူးရာ၌သာ အနက်ရေးပါမည်။

နိုင်ငြော၊ ပုနစ-**တ**ဖန်လည်း၊ အပရံ-တမျိုးကား၊ [ပုနစ ပရံ-**နေ**ာက်တမျိုး**ကား**၊ ဤသို့လည်းဆိုနိုင်၏။။] ၊ပေ၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ဥက္ကံသေတိ-ချီမြှောက်၏၊ (မြှောက်ပင့်၏)၊ ပရံ-သူတပါးကို၊ ဝမ္မေတိ-ရွဲ့ချ၏၊ (ကဲ့ရဲ့၏)၊ပေ၊အယမို-သည်လည်း၊ (ဤ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ချီမြှောက်ခြင်း သူတပါးကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းဟူသော

ဤအကြောင်းသည်လည်း) ၊ပေ၊ မင္ဂတိ - ယင်မှုး၏၊ (မာန်တက်၏)၊ မုစ္ဆတိ– တွေဝေ၏၊ ပမာဒံ - မေ့လျော့ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ - ရောက်၏၊ အယပ္ပိ - ဤမာန်ယစ် တွေဝေ မေ့လျော့ခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်လည်း၊ပေ။

၅၉။ နိဂြောဓ၊ဇပ၊ လာဘသက္ကာရသိလောကံ – လာဘ် ဝူဇော်သက္ကာရ ဂုဏ်သတင်း ကျော်စောခြင်းကို၊ [ပစ္စည်းလေးပါး၊ဟူသော သာမညလာဘ်, အထူးတလည်ပြုအပ်သော ဓိသေသလာဘ်, နာမည်ကျော်ကြား မှုကို။] အဘိနိဗ္ဗတ္တေတိ- ဖြစ်စေ၏၊ပေ၊အယပ္ပိ - သည်လည်း၊ (လာဘသက္ကာရသိလောကကို ဖြစ်စေခြင်း၊ ထို လာဘသက္ကာရသိလောကဖြင့် အတ္တမနပရိပုဏ္ဏသက်ပြဖြစ်ခြင်း ဟူသော ဤအကြောင်းသည်လည်း)၊ပေ။

၆၀။ ပုနစ၊ပေါ်၊ဘောဇနေသု - ဘောဇဉ်တို့၌၊ ဝေါဒါသံ - နှစ်သက် မနှစ်သက် အားဖြင့် နှစ်မျိုးခဲ့ခြား၊ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ၊ (ကိ˚)၊ ဣဒံ- ဤဟာသည်၊ မေ-ဝါ့အား၊ ခမတိ-နှစ်သက်၏၊ ဣဒံ- ဤဟာသည်၊ မေ– အား၊ နက္ခမတိ– မနှစ်သက်၊ ဣတိ - ဤသို့ နှစ်မျိုးခွဲခြားခြင်းသို့ ရောက်၏၊ [မြေသည် ခမတိ၏ သမ္ဗဒါန်၊ ဣဒံသည် ထို၏ကတ္တား၊ ''ငါသည် ဤဟာကို နှစ်သက်၏'' ဟုဖြစ်သင့် ရာဝယ် ကတ္တားဒုသည် သမ္ဗဒါန်ဖြစ်၍, ကံက ကတ္တားဖြစ်နေသည်ကိုသတိပြု၊။]

သော– ထို တပသိပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (ပဇဟတိ-ဌိစပ်၊)၊ ယဉ္စ အကြင် ဘောဇဉ် သည်လည်း၊ အဿ– ထို တပသိပုဂ္ဂိုလ်အား၊ နက္ခမတိ –၊မနှစ်သက်၊ တံ- ထို ဘောဇဉ်ကို၊ သာပေက္ခာ- ငဲ့ကွက်ခြင်း,နှင့်တကူ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဇဟတိ-ပယ်စွန့်၏၊ ယံ ပန်-သည်ကား၊ အဿ-အား၊ ခမတိ၊ တံ- ကို၊ ဂဓိတော-တဏှာဖြင့် မက်မောသည်၊ မုစ္ဆိတော—လွန်စွာဖြစ်သော တွေဝေခြင်းရှိသည်၊ ၀ါ–တွေဝေခြင်းသို့ရောက်သည်၊ အဇ္ဈာပန္နော – တဏှာသည် လှမ်းမိုး သက်ရောက်အပ်သည်၊ အနာဒီန၀အာ၀ဟ- တဏှာဖြင့် စား၊သုံးခြင်း၌ အပြစ်ကိုမမြင်သည်၊ အုန်းဿရဏပညော- တဏှာလောဘ သံကိလေသမ္မ ထွက်မြောက်ကြောင်းပညာ မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ပရိဘုဥ္ဇတိ၊ပေ၊အယပ္ပိ- သည်လည်း၊ (ဤ မိမိမနှစ်သက်အပ်သော ဘောဇဉ်ကိုပယ်စွန့်၍, နှစ်သက်အပ်သောဘောဇဉ်ကို တဏှာဖြင့် စား၊သုံးခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်လည်း)၊ပေ။

ပုန စ ပရံ နိဂြော၈၊ တပဿီ–သည်၊ မံ-ကို၊ ဆဇ္ဇာနေ၁-မင်းတို့သည်၊ ဆဇ္ဇ မဟာမတ္တာ–မင်း၏အမတ်ကြီးတို့သည်၊ ဓေတ္တိယာ-မင်းမျိုးတို့သည်၊ ဗြာဟ္မဏာ-ပြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဂဟပတိကာ-အိမ်ရှင်တို့သည်၊ (အိမ်ပိုင်ယာပိုင်မြို့သူတို့သည်)၊ ထိတ္ထိယာ-ထိတ္ထိတို့သည်၊ သက္ကပိသန္ထိ-ကောင်းဝှေ ပြုကြလိမ့်မည်၊ (ကောင်းစွာ ဂရုပိုက်ကြလိမ့်မည်)၊ ဣတိ– ဤသို့ ကြံ၍၊ လာဘသက္ကာရ သိလောကနိကန္တိ

ဟေတု- လာဘ် ပူဇော်သက္ကာရ ဂုဏ်သတင်း ကျော်စောခြင်း၌ နှစ်သက်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ တပ် သ မာဒိယတိ၊ ပေါ့အယ်၌-ဤ **လာဘသက္ကာရ သိလောကဒ္ဓံ** နှစ်သက်သည့်အတွက် အကျင့်ကိုဆောက်တည်ခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်းသည်လည်း၊ ပေ။

၆၁။ ပုနစပေါ၊အညတရ-အမှတ်မရှိ တစုံတယောက်သော၊ သမဏံဝါ-ကို သော်လည်းကောင်း၊ ပြာဟ္မဏံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အပသာဒေတာ-ကြိမ်းမောင်းတတ်သည်၊ (ကဲ့ရဲ့တတ်သည်)၊ ဟေတိ၊ (ကိ')၊ ကိ' ပန- အာဟယ့်ကြောင့်၊ အယ်-ဤကိုယ်တော်သည်၊ သမ္မဟုလၟဒီ၁ဝါ- မျှားစွာသော အစာဖြင့် အသာက်မွေးခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္ထ)၊ သမ္ဗံ - (တွေ့သမျှ မြင်သမျှ) အလုံးစုံကို၊ သံဘက္ခေသိ - စားရသနည်း၊ သေယ္ယထိဒံ - ထို အလုံးစုံ စားဖွယ်ဟူသည် အာဟယ်နည်း၊ မူလဗိဇ်-အမြစ်မျိုးလည်းကောင်း၊ ဝါ-အမြစ်ဟူသော မျိုးစေ့ရှိသော သစ်ပင်လည်းကောင်း၊ ခန္ဓဗိဇ်-ပင်စည်မျိုးလည်းကောင်း၊ ဝါ-ပင်စည်ဟူသော မျိုးရှိသော သစ်ပင်လည်းကောင်း၊ ဖဎုဗိဇ် -- အဆစ်မျိုးလည်းကောင်း၊ ဝါ - အဆစ် ဟူသော မျိုးရှိသော သစ်ပင်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂဗိဇ် -- အညွှန့်မျိုးလည်းကောင်း၊ ဝါ-အညွှန့်ဟူသော မျိုးရှိသော သစ်ပင်လည်းကောင်း၊ ပဋုမ်-ငါးခုမြောက် ဖြစ်သော၊ ဗီဇဗိဇမေဝ - အစေ့မျိုးလည်းကောင်း၊ ဝါ - အစေ့ဟူသော မျိုးရှိသော သစ်ပင်လည်းကောင်းတည်း၊ ဒန္ဓ ကွဲ-သံတူသဖွယ်ဖြစ်သော သွားသည်၊ အသနိဝိစက္ကံ- ကျယ်ပြန့်သော မိုးကြိုး စက်ဝန်းနှင့် တူ၏၊ (နှံ-ထို သူ့ကို၊) သမဏပဗ၀ါဒေန- ရဟန်းဟု ပြောဆိုခြင်း

အသနိဝိစက္ကံ ။ ။ ဤ တပသီပုဂ္ဂိုလ်သည် အစဉ၊အသောကန့် စဉ်၌ အလွန်ခေါင်းပါးစွာ ကျူင့်၏၊ တရံတခါ ၁၅ -- ရက်လောက်ကြာမှ စား၏၊ သူ ရှောင်ကြဉ်သော အစာတွေကလည်း များ၏၊ [ပုဒ်စဉ် ၅၇ ကြည့်ပါ။] ထို့ကြောင့် အခြား သမဏဗြာဟ္မဏများကို တွေ့ရာ ဖြင်ရာ စားသုမုဉ း - ဟု ပြောကာ " အသနိဝိစက္ကံ" စသည်ဖြင့် ကဲ့ရဲ့လေသည်။

သူ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ -- " ဒီကိုယ်တော်ဟာ အဖြစ် အပင် အဆစ် အညွှန့် အသီး အရွက် အလွှစ် အစေ့တွေကို တွေသမျှ အကုန် ဝါးတယ်၊ ဒီကိုယ်တော်ရဲ့ သွားဟာ သံတုန့်တူပြီး မိုးကြိုးစက်ဝန်းလို ဖြစ်နေတယ်"ဟု ဆိုလိုသည်၊ [သံတူသည် တွေသမျှ အကုန် တုန့်ခြင်း၏၊ သူ၏ သွားလည်း တွေသမျှ အကုန်ကြေအောင် ဝါးသည်၊ မိုးကြိုး စက်သည် ကျိုးကျဲ၊ ဂျိန်းဂျိန်း-မြည်လျက် ပစ်၏၊ သူ၏ သွားလည်း တွေသမျှ တချွတ်ချွတ် ဝါးလျက် စားပစ်နေသည်- ဟု ဆိုလိုသည်။]

သမဏပဗ၀ါဒေန ။ ။ [သမဏောတိ နံ သပ္မဉ ဒန္ဓိ-ဟု ပါဌ်သေ၁ ထည့်ပါ။] သို့ဖြစ်၍ တွေ့ရာမြင်ရာ အကုန်းစားနေသော ဒီကိုယ်တော်ဟာ ရဟန်းနဲ့ တူတော့၊ ရဟန်း မဟုတ်တော့၊ ရဟန်းဟူသော စကားနှင့်သာ သူ့ကို ရဟန်းလို့ မှတ်နေကြရတယ်၊-ဤသို့ ဆိုလိုသည်။

ဖြင့်၊ ဝါ-ရဟန်းဟူသော အခေါ်အဝေါ်ဖြင့်၊ (သမဏောတိ – ရဟန်းဟူ၍၊ သဉ္ဉာနန္တိ-သိကြကုန်၏။) ဣတိ-ဤသို့ ကြိမ်းမောင်း၏၊ပေ၊အယမ္ပိ-သည်လည်း၊ (ဤကြိမ်းမောင်းခြင်းဟူသော အကြောင်းသည်လည်း်)၊ပေ။

ပုန်၊ပေ၊ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကုလေသု – အမျိုးတို့၌၊ သက္ကရိယမာနာ- ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည်ကို၊ (အပ္ပြုံခံသည်ကို) ၊ ဂရုကရိယမာနာ–အလေးပြုအပ်သည်ကို၊ မာနိယမာနာ-မြတ်နိုးအပ်သည်ကို၊ ပူဇိယမာနာ–ပူဇော်အပ်သည်ကို၊(အပူဇော်ခံရသည်ကို)၊ ပသာတိ–မြင်၏၊ ဒိဿ-မြင်၍၊ ဝါ-ကြောင့်၊ တဿ-ထို့ တပသိယိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဧဝံ-ဤ အကြဲသည်၊ ဟောတိ၊ (ကိ)၊ ကွမံ-ဤ ကိုယ်တော်ကို၊ [ဟိ-အနက် မရှိ။] သမ္ဗဟုလာဇိဝံ - များစွာသော အစာဖြင့် အသက်မွေးခြင်း ရှိပါ့လျက်၊ ကုလေသု - တို့၌၊ သက္ကရောန္တိ နာမ-ကောင်းစွာ ပြုနေကြ၏၊[နာမကို ပုဒ်တိုင်း တွဲပါ။] ဂရုံ- လေးစားမှုကို၊ ကရောန္တိ(နာမ)၊မာနေန္တိ နာမ-မြတ်နိုးနေကြ၏၊ ပူဇေန္တိ နာမ-ပူဇော်နေကြ၏၊ မံ ပန – ငါကိုတော့၊ တပသိ" – ခြိုးခြံသော အကျင့် ရှိပါ့လျက်၊ လူဇိဝိ" – ခေါင်းခေါင်းပါးပါး အသက်မွေးနေပါ့လျက်၊ ကုလေသု-တို့၌၊ နာ သက္ကရောန္တိ-ကောင်းစွာ မပြုကြ၊(ကောင်းစွာ ပြုဖေါ် မရကြ) ၊ပေ၊ ဣတိ - ဤသို့ အကြံဖြစ်၏၊ ဣဘိ–သို့၊ သော-သည်၊ ဣသာဒမညရိယ်–ဣသာဒမညရိယ်ကို၊(မနာလို ဝန်တိုခြင်းကို)၊ ကုလေသု၊ ဥပ္ပါဒေတာ - ဖြစ်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ ၊ ပေ၊ အယမ္ပိ – သည်လည်း၊ (အမျိုးတို့၌ ဣသာဒမညရိယ ဖြစ်ခြင်းဟူသော ဤ အကြောင်းသည်လည်း်)၊ပေ။

၆၂။ ပုန၊ပေ၊အာပါထကာမိသာဒီ - လူတို့၏ ထင်ရှားရာ အရပ်၌ နေတတ်သည်၊(လူတို့ မြင်လောက်ရာ အရပ်၌ နေတတ်သည်)၊ ဟောတိ။ပေ၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊(မိမိ၏ ဂုဏ်ကို၊) အဒဿယမာနော-ပြလျက်၊(ကုလေသု- တို့၌)၊စရတိ-လှုပ်လှုပ်လည်၏၊(ဂ်ာ-အဘယ်သို့ ပြောရ၍ လှုပ်လှုပ်လည်သနည်း၊) ဣဗိဒ္ဓိ–ဤ အလုပ်သည်လည်း၊ (ဤ မတ္တာစာရ အစရှိသော အလုပ်သည်လည်း၊) မေ - ငါ၏၊ တပသို" – အကျင့် အပေါင်း၌၊ (အကျင့် အမျှားထဲက)၊ ကမ္မံ - အလုပ်တမျိုး

အဒဿယ မာနော ။ ။ "အ" သည် ပဋိသေဓ မတ္ထတို့ အနက်မရှိသော်လည်း နိပါတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် " အဒဿယ မာနော - ပြလျက်"ဟုသာ ဆိုပါ။ ရှိကာဠ် "အ"ဥပသာရဖြင့် "အာဒဿယ မာနော – ထင်ရှားစွာ ပြလျက်"ဟု ပါဠိရှင်းလင်းကြောင်း မိန့်၏။

တည်း၊ ဣဒမ္မိ- သည်လည်း၊ မေ - ၏၊ တသ္မိ - ၌၊ ကမ္မံ - တည်း၊ (တနည်း) ဣဒမ္မိ – ဤ အကျင့်သည်လည်း၊ မေ – ၏၊ တပသ္မိ - အကျင့်တည်း ၊ပေ၊ အယမ္မိ - သည်လည်း၊ (ဤ) မိမိဂုဏ်ကို ထင်ရှားပြလျက် အမျိုးတို့၌ လှည့်လည်ခြင်း ဟူသော ဤအကြောင်းသည်လည်း)၊ ပေ။

ပုန၊ပေ၊ကိ၌ ဒေဝ– တစုံတရာသော အပြစ်ကိုပင်၊ ဝါ– တစုံတရာသော မိန္တ္ဒသအယူကိုပင်၊ ပဋိစ္ဆန္နံ–ဖုံးကွယ်အပ်သည် မည်လေ၏အောင်၊ ဝါ-ဖုံးကွယ် ၍၊ သေဝတိ–မှီဝဲ ပြုလုပ်၏၊ သော–သည်၊ ဧတ–အခွင့်အား၊ ဣဒံ- ဤ အမှုသည်- ဝါ–ဤအယူသည်၊ ခမတိ–နှစ်သက်ပါသလော်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ သမာနော–လသော်၊ အကမ္မသနှံ–မနှစ်သက်အပ်သော အမှုကို ပင်၊ ဝါ-အယူကိုပင်၊[ဧတ၏အနက် ရသင့်၍ ထည့်သည်။] ခမတိ–နှစ်သက်၏၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ - ပြော်ပြီ၊ ခမာနံ– နှစ်သက်အပ်သော အမှုကိုမဉ်၊ ဝါ-နှစ်သက်အပ်သော အယူကိုပင်၊ နကမတိ–မနှစ်သက်၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ၊ ဣတိ-လျှင်၊ သော-သည်၊ အမွဇာနမုသာ – ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိလျက် မဟုတ်မမှန်သော စကားကို၊ ဘာသိတာ– ပြောဆိုတတ်သည်၊ ဟောသိ၊ပေ၊ အယမ္မိ – သည်လည်း၊ (တစုံတရာသော အမှုနှင့် အယူကို ဖုံးကွယ်ကာ မှီဝဲ ပြုလုပ်၍ သိလျက် မုသာ၊ပြောခြင်း ဟူသော ဤအကြောင်းသည်လည်း)၊ပေ။

ပန၊ပေ၊တထာဂတဿ ဝါ–၏၊ သော်လည်း၊ကောင်း၊ [ခမ္မံ - ၌၊ စပ်။] ဝါ– သည်သော်လည်း၊ကောင်း၊(ဒေသေန္တသ္မာ၌စပ်)၊တထာဂတ သဘဝကဿ ဝါ-၏၊ သော်လည်း၊ကောင်း၊ ဝါ-သည်သော်လည်း၊ကောင်း၊ ခမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တသ္မာ - ဟောတော်မူစဉ်၊ သန္တံယေဝ – ထင်မှာ၊ ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝါ– မဖောက် မပြန် ဟုတ်မှန်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပရိယာယံ – အကြောင်းထို၊ ဝါ–ဒေသနာဇောကို၊ အနုညေယျ – ခွင့်ပြုထိုက်ပါလျက်၊ ဝါ - ဝမ်းမြောက် ထိုက်ပါလျက်၊ နာနုဇာနာတိ – ခွင့်မပြု၊ ဝါ– ဝမ်းမမြောက်၊ပေ၊အယမ္မိ – သည်လည်း၊ (ဘုရားရှင်နှင့် ဘုရားရှင်၏ သာဝကမျှား၌) တရားကို ခွင့်ပြု ဝမ်း မြောက် ထိုက်ပါလျက် ခွင့်မပြု၊ ဝမ်းမမြောက်ခြင်း၊ဟူသော ဤ အကြောင်း သည်လည်း၊ပေ။

ဇာဒမ္မိ မေ တပသ္မိ ။ ။ တပသို့ ဌ ဘုမ္မတ္ထဇ္ဈ သတ္တမီ သင်္ဂဟ၊ ကမ္မံ ဟု ပါဌသေသထည့်၊ တပသို့ နှင့် ကမ္မံသည့် အပေါင်းအာဓာရ, အဓိကာရဇ္ဈေတည်း၊ "အကျင့် အဖျားထဲက+အလုပ်တမျိုး"ဟု ဆိုလိုသည်။

တနုညေ ။ ။ တပသို့ ဌ သို့ သည် ပဌမာဝိဘတ်၏ အနက်၌ သင်္၏၊ ဇာဒမ္မိနှင့် တုလျာ လိင်္ဂဝိဘင်္ဂသည်။ "ဤဘာသည်လည်း ဝါ၏ အကျင့်တည်း "ဟု ဆိုလိုသည်၊ အဂ္ဂါယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ရွှ။

၆၃။ ကောဇနေဒ - စိတ်ဆိုးလေ့ရှိသည်၊ ဥပနာဟိ–ရန်ညိုးပွဲလေ့ရှိသည်၊ ဝါ– ရန်ညိုးဖွဲ့ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊ပေ၊အယမ္ပိ– ဤ အကြောင်းသည်လည်း၊ (ဤ စိတ်ဆိုးခြင်း, ရန်ညိုးဖွဲ့ခြင်းဟူသော ဤအကြောင်းသည်လည်း) ပေ၊ မက္ခ–သူတပါး ကျေးဇူးကို ချေဖျက်ခြင်းရှိသည်၊ ပလာသိ – ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင် ပြုခြင်းရှိသည်၊ပေ၊ဣဿုကီ – မနာလိုတတ်သည်၊ ဝါ– မနာလိုခြင်းရှိသည်၊ မစ္ဆရီ – ဝန်တိုတတ်သည်၊ ဝါ–ဝန်တိုခြင်းရှိသည်၊ပေ၊သဒ္ဓေ – ကောက်ကျစ် စဉ်းလဲခြင်းရှိသည်၊ မာယာဝီ – လှည့်ပတ်တတ်သော မာယာရှိသည်၊ [မိမိမှာ မရှိသောဂုဏ်ကို ရှိသလို ဟန်ဆောင်ခြင်းသည် သဒ္ဒ-တည်း၊ မိမိ လုပ်ထားသော အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်ဖို့ရာ အပြစ်မရှိသလို လှည့်ပတ်ခြင်းသည် မာယာတည်း။]

ထဒ္ဓါ - ခက်ထန်သည်၊ ဝါ- ခက်ထန်ခြင်းရှိသည်၊ အတိမာနီ – လွန်ကဲသော မာန်ရှိသည်၊ (သုတပါး်တို့ကို ကျော်လွန်၍ မိမိကိုယ်ကို အထင်ကြီးလေ့ရှိသည်)၊ပေ၊ပါဝိစ္ဆာ–ယုတ်မာသော အလိုရှိသည်၊ ပါဝိကာနံ – ယုတ်မာကုန်သော၊ ဣစ္ဆာနံ–အလိုတို့၏၊ ဝသံ-အလိုသို့၊ ဂတော-လိုက်သည်၊ ဟောတိ၊ [မိမိမှာ ထင်ရှားမရှိသောဂုဏ်ဖြင့် ချီးမွမ်းခံလိုခြင်းသည် ပါဝိစ္ဆာ-တည်း။]မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌကော- မှားသောအယူရှိသည်၊ အန္ဓဂဟိကာဃ–ဥစ္ဆေဒ အဖို့ကို ယူတတ်သော၊ ဒိဋ္ဌိယာ - အယူနှင့်၊ သမန္နာဂတော - ပြည့်စုံသည်၊ ဟောတိ၊ သန်းဋ္ဌိ ပရာမာသိ–မိမိ၏ အယူကို မှားမှားယွင်းယွင်း သုံးသပ်တတ်သည်၊ အာဒါနဂ္ဂါ ဟိ – မြဲမြံစွာ ယူတတ်သည်၊ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ - စွန့်လွှတ်လေ့ မရှိသည်၊ ဟောတိ၊ [အာဒါနဂ္ဂါဟိ–မြဲမြံစွာ ထားအပ်သည် မည်လောက်အောင် ယူတတ်သည် – သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂိဒ္ဓိ "ဒု"သဒ္ဒါသည် ပဋိသေဓ အနက်ဟော–ဟု ဋီကာဆိုတ်။]

တံ ကိ မညသိ နိဂြောဓ၊ တပသ်ိနေဒ- တပသ်ိပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ-မှာ၊ ဤမေ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော တရားတို့ဟုသည်၊ (အတ္တမန ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပ အစ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂီ အဆုံးရှိသော ဤ တရားတို့သည်)၊ ယဒိ(ဟောန္တိ)– အကယ်၍ ရှိကုန်အံ့၊ (ဒေဝ

ဓာသုကီစသည်။ ။ ဤဗုဒ်ဘို့၏ ဝိဂုဟကို အင်္ဂကထာနှင့် ဋီကာမှာ ဖြေထား၍၊ ထိုကို ကြည့်၍ တသီလမပါသောကဟ္တားအနက်, တသီလအနက်, အသာဒ္ဓိ အနက်များကို လျှော်သလို ပေးထားသည်။

ယဒိဧမေ။ ။ဤဗုဒ်၌ "ယဒိ+ဧမေ"ဟု ပုဗ္ဗဒြတ်ရကြောင်းသာ ဖြစ်၏၊ အင်္ဂကထာ ဋီကာတို့ အထူးမဖွင့်ကြ၊ ခွေးနို့သဃ အနက်ပေးပုံမှာလည်း စဉ်းစားစရာ၊ ရွှေနေ-ကဿာက်၌"တပေါဇိဂုဠ္ဆာယ"ဟူသော ပ-ဒ်ကို အတည်ပြုပြီး အနက်ပေးထားသည်၊ မူနှစ်-ချာမေနှင့် တပေါဇိဂုဠ္ဆာသည် လိန်မတူ၊ ဥပဂ္ဂိလေသတို့လည်း " တပေါဇိဂုဠ္ဆာယ အနေကပိဘိတော ဥပဂ္ဂိလေသေ" ဟု သမ္မန်+သမ္မဒ္ဓိ သုံးဗွဲတော်မူသည့် အတိုင်း တပေါဇိဂုဠ္ဆာ ဗုဒ်၏ သမ္မဒ္ဓိသာ ဖြစ်သင့်ပါသည်၊

သန္တေသု။) တပေါဇိဂုဏ္ဍာဃ – ဝီရိယဖြင့် မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်း၏၊ ဥပက္ကိလေသာဝါ – ညစ်နွမ်းကြောင်း တရားတို့လေ၊ အနုပက္ကိလေသာဝါ – မညစ်နွမ်းကြောင်း တရားတို့လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘန္တေ၊ အဒ္ဓါ-စင်စစ်၊ ဣဒမ – ဤ တရားတို့သည်၊ တပေါဇိဂုဏ္ဍာဃ – ၏၊ ဥပက္ကိလေသာ-ညစ်နွမ်းကြောင်းတရားတို့ပါတည်း၊ အနုပက္ကိလေသာ-မညစ်နွမ်းကြောင်းတရားတို့သည်၊ နေဒ- မဟုတ်ပါကုန်။

ဘန္တေ၊ ယံ-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဣဓ-ဤလောကဌာန်၌၊ ကေစ္စာ–အချို့သော၊ တပဿီ သည်၊ သဗ္ဗေပေတ – အလုံးစုံသောလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣဓမ်ဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ - ဤ ညစ်နွမ်းကြောင်း ကိလေသာတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- သည်၊ အဿ–ဖြစ်ဆုပါ၏၊ (ဖြစ်စရာ ရှိ၏) ၊ အညတရာ တရေန–တပါးပါးသော ဥပက္ကိလေသနှင့်၊ ဝါဒေါ-ပြည့်စုံသည် ဖြစ်ရာ၏ဟု ပြောဆို ဖွယ်သည်၊ ကော ပန-အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း၊ တေ ဌာနံ-ဤ အကြောင်းသည်၊ စိဇ္ဇတိ ခေါ ပန- သည်သာ၊ (ဖြစ်နိုင်သည်သာ၊) ဣတိ- လျှောက်ပြီ။

ပရိသုဒ္ဓပဋိကပ္ပတ္တကထာ

၆၄။ ဣဓေ၊ပေ၊အတ္တာမနော–မိမိစိတ်ရှိသည်၊ ဝါ-သည်၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပေါ - သည်၊ နဟောတိ)၊ နိဂြောဓ၊ ဃမို့- အကြွင်း အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ပေါ၊နဟောတိ၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝါ- ဤနည်းအားဖြင့်၊ သော-ထို တပဿီသည်၊ တသ္မိံ- ဌာနေ-ထိုအရာ၌၊ ဝါ-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ (ထို အတ္တာမန ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပ မဖြစ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) ပရိသုဒ္ဓေါ- ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သည်၊ ဟောတိ။

အဗျာ။ ။ဤနည်းအတိုင်း ပေးပါ၊ ဤဝါရနှင့် ရွေ့ ဥပက္ကိလေသဝါရသည် (နဲ)သဒ္ဒါ ပါ-မပါသော ထူး၏။

၆၉။ ပုန၊ပေ၊တံ ကိ မည၊သိ နိဂြောဓ၊ ယဒိ ဧဝံ သန္တေ- အကယ်၍ ဤသို့ဖြစ်လေသော်၊ တပေါဇိဂုဏ္ဍာ-သည်၊ ပရိသုဒ္ဓါဝါ– စင်ကြယ်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ–ဖြစ်သလား၊ အပရိသုဒ္ဓါဝါ-မစင်ကြယ်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-

---

ဧဝံ သန္တေသု။ ။ဥဒ္ဓေ သစေ ယဒိ ရှိလျှင် ဧဝံသတိ ဟုလည်းကောင်း၊ ဗဟုဝုစ်ဖြစ်လျှင် ဧဝံ သန္တေသု–ဟု လည်းကောင်း ထည့်ရသည်၊ဧဝံသတိတိုဝဝင်"ဤသို့ဖြစ်ကုန်လသော် " ဟု ဗဟုဝုစ်အနက်အဆိုလျှင် နာမ်ဟုန် မဟုတ်၊ နိုပါတ်ဟု မှတ်ပါ၊ ရွေ့ကြိယာကို ယွေ်အောင် ပြင်၍ " ယဒိဟောတိ (ဧဝံ ဟောန္တေ) ၊ ယဒိ ဟောန္တိ (ဧဝံ ဟောန္တေသု) ၊ ယဒိ ဂန္ဆတိ (ဧဝံ ဂန္ဆန္တေ)၊ ယဒိ ဂန္ဆန္တိ (ဧဝံ ဂန္ဆန္တေ) " ဤသို့ စသည်ဖြင့် အနက်ပေးနိုင်ပါသည်။

လာ့း၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘန္တေ့၊ အဒ္ဒါ-စင်စစ်၊ ဧဝံ သန္တေ့-လသော်၊ တပေါစိဂုဏ္ဌာ-သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်ပါ၏၊ အပရိသုဒ္ဓါ-မစင်ကြယ်သည်၊ နော-မဟုတ်ပါ၊ အဂ္ဂပ္ပတ္တာစ-မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့လည်း ရောက်ပါ၏၊ သာရပ္ပတ္တာစ-အနှစ်၏ အဖြစ်သို့လည်း ရောက်ပါ၏၊ ဣတိ-ပြီ၊ [အဂ္ဂ, သာရတို့၌ ဘာဝပုဓာန ဘာဝ လောပကြပါ၊ အဂ္ဂပ္ပတ္တာစ-အမြတ်သို့လည်း ရောက်ပါ၏၊ သာရပ္ပတ္တာစ-အနှစ်သို့လည်း ရောက်ပါ၏၊ ဤသို့ အလွယ်ဆိုပါ။]

နိဂြောဓ၊ ဧတ္တာဝတာ — ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းဖြင့်၊ (အတ္တမနပဂိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပစသည် မဖြစ်ခြင်းမျှဖြင့်၊) တပေါဇိဂုဏ္ဌာ- သည်၊ အဂ္ဂပ္ပတ္တာစ-သည်လည်းကောင်း၊ သာရပ္ပတ္တာစ-သည်လည်းကောင်း၊ နဟောတိ-မဖြစ်၊ အပိစ ခေါ်— စင်စစ်ကား၊ ပပ္ပဋိကတ္တာ— အပွေးအဖြစ်သို့ ရောက်သည်၊ (အပွေးသို့ရောက်သည်)၊ ဝါ—အပွေးနှင့်တူသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ-ပြီ။

ပရိသုဒ္ဓတမပုတ္တကထာ

၇၀။ ဘန္တေ့၊ ကိတ္တာဝတာ—အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းဖြင့်၊ တပေါဇိဂုဏ္ဌာ—သည်၊ အဂ္ဂပ္ပတ္တာစ—အမြတ်သို့ရောက်သည်လည်းကောင်း၊ သာရပ္ပတ္တာစ— အနှစ်သို့ရောက်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပါသနည်း၊ ဘန္တေ့၊ သာဓု—တောင်းပန်ပါ၏၊ မေ-အား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တပေါဇိဂုဏ္ဌာယ-၏၊ အဂ္ဂညော— အမြတ်သို့သာ၊ ဝါ—မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့သာ၊ ပါပေတု—ရောက်စေတော်မူပါ၊ (ရောက်အောင် ဟောပြတော်မူပါ)၊ ဃာရညော—အနှစ်သို့သာ၊ ဝါ-အနှစ်အဖြစ်သို့သာ၊ ပါပေတု- ပါ၊ ဣတိ-ပြီ။

ဣဓ ၊ပေ၊ စာတုယာမသံဝရ သံဝုတော — လေးမျိုးသော ဒျွာရ်ကြည့်ခြင်းဟူသော စောင့်စည်းခြင်းဖြင့်၊ (စောင့်စည်းအပ်သော ဒွါရရှိသည်)၊ ဝါ — စောင့်စည်းသည်၊ ဟောတိ၊ နိဂြောဓ၊ ကထဥ္စ- အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ၊ပေ၊ဟောတိ—နည်း၊ ၊ပေ၊ပါဏ်-သတ္တဝဓိကို၊ နအတိပ္ပါတေတိ-မသတ်၊ [လျှင်စွာမကျစေ-ဟူသဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏။] ပါဏ်-ကို၊ နအတိပါတယတိ—သူတပါး-ကိုလည်း မသတ်စေ၊ ဝါ- အသာတ်မခိုင်း၊ [အတိပါတယတိ — လျှင်စွာကျူပစေဟု စေခိုင်း၏၊ ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။] ပါဏ်-ကို၊ အယိပါတယတော-လျှင်စွာ ကျူစေစဉ်၊ (သူတပါး သတ်နေစဉ်)၊ သမနုညော — နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်သည်၊ ဝါ- ခွင့်ပြုသည်၊ နဟောတိ။

သံဝုတော။ ။စာတုယာမသံဝရ၏ ဒိဂုဟကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ ပိယိတော ဟူသော အဒ္ဒကထာ, ဂုဏ္ဍသဒ္ဒါရော ဟူသော ဋီကာကိုထောက်၍ "သံဝရီ ဃတောက် သံဝုတံ၊ သံဝုတံ ဃဃ အဇ္ဈတ္တိ သံဝုတော"ဟု အဃဇ္ဈိ ပြု၏၊ (တနည်း) တပသီ ဟောတိကိုကြည့်၍ "သံဝရတိမိ သံဝုတော" ဟု ကတ္တုသာဓနေ ပြု၏။

အာ်ိန္ဒ်-မပေးအပ်သောဥစ္စာကို၊ နှ အာဒီယတိ- မယူ၊ အဒိန္နံ-ကို၊ နှ အာဒီယာ ပေတိ- မယူစေ၊ (အယူမခိုင်း)၊ အဒိန္နံ- ကို၊ အာဒီယ၊ကာ- ဆွတပါး ယူနေစဉ်၊ ပေ၊မုသာ – မဟုတ်မမှန်သော ကောားကို၊ နှ အာဒီတိ-မပြော၊ပေ၊နှ ဘဏာပေတိ-မပြော၊ခေ၁ ပေ၊ ဘဏာတာ - ပြော၊နေစဉ်၊ပေ၊အာဝိတိ - လောဘစိတ်ဖြင့် ဖြစ်စေသပ် (အာရုံပြုအပ်) သော ကာမဂုဏ်၁၊ပါးကို၊ နှ အာသိသတိ – မဆောင်းတ (မမှီဝဲ)၊ပေ၊နှ အာသိသာပေတိ– မဆောင်းတစေ၊ပေ၊အာသိသာ ဘော–သူတပါး တောင်းတ ပို့ဝံခဉ်၊ပေ၊ဇုံ- ဤနည်းအားဖြင့်၊ပေ၊ဟောတိ။

နိုင်ငြောခ၊ ယတောသ-အကြင်အခါ၌၊ပေ၊ဟောတိ၊ (အထ-ထိုအခါ၌၊)အဃထို တပသိဉ့ဂိုတ်၌၊ အဒုဒ - ဤ ဆိုအပ်လတံ့သော အကျင့်သည်လည်း၊ (မိမိသိသမို့ အဆင်ဆင့် တိုးပွားအောင်ဆောင်ခြင်း, နိမိုက္ကသောလူ့ အဖြစ်အကျိုး၄ ါ ဖသည်ခြင်းသည်လည်း၊ တပဿိတာဃ – အကျင့်ရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟောတိ၊ သော- သည်၊ အဘိဟရတိ - (မိမိသိလကို) တိုးပွားခြင်းသို့ဆောင်၏၊ [အဘိ ဘရုဘိဘိ အဘိဘုဒ္ဓိ ' နေတိ၊– ဋီကာ။] ဟိနဉ-ယ- နိမိုက္ကသော လူ့ အဖြစ် အကျိုးငှ၊ နေ၁ အာဝတ္တတိ – ပြန်မလည်၊ (လူ့ တောင်သို့ ပြန်မလည်၊ ငှ့မလွန်)။

သော-ထို တပဿိပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝိဝိတ္တ်-လူထို့မှကင်းနှင်းသော၊ သေနာသန်-ကျောင်း အိပ်ရာနေထူသို့၊ အရညှ်-တောသို့လည်းကောင်း၊ ရုက္ခမူလ်-သစ်ပင်၏ အနီး အောက်သို့လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတ် - တောင်သို့လည်းကောင်း၊ ကန္တရံ – ချောက်သို့လည်းကောင်း၊ ဂိရိဂုဟ်-တောင်တလုံး၀ယ် ဥမင်သဖွယ်ဖြစ်သော ဂူ့ တောင်နှစ်လုံးတို့၏အကြားဖြစ်သော ဂုဟာသို့လည်းကောင်း၊ သုသာန်- သုသာန်သို့ လည်းကောင်း၊ ၀နပတ္ထ် - တောကြီးမြိုင်ဧမ္မ သစ်ပင်တွေဖြင့် ရွှပ်ပွေနေသော ကျောင်းသို့လည်း၊ အဗ္ဘောကာသ်-လွင်ပြင်သို့လည်းကောင်း၊ ပလာလ ပုဉ် – ကောက်ရိုးပုံ (ကောက်ရိုးအုံ) သို့လည်းကောင်း၊ ဘဇတိ - ကပ်ဝင်၏။ [အရညှ်၁သည်ပြင့် ဝိဝိတ္တ် သေနာသန်၏သဂုပ်ကို ပြတော်မူသည်။]

သော-သည်၊ ပစ္ဆာ ဇာတ္တို့ – ဆွမ်းစားဆုကာလ၏ နောက်အဖို့၌၊ ပိဏ္ဍပါတ ပဋိက္ကန္တာ-ဆွမ်း၌ဆုအရပ်မှ ပဲ့ဝဲ့သည် (ပြန်ခဲ့သည်)ဖြစ်၍၊ ပလ္လင်္ကာ-တစ်ပလ္လင်ကို၊ အာဘုဇိဘွာ - ဖွဲ့ခွေ၍၊ ကာယ်– အထက်ပိုင်းကိုယ်ကို၊ ဥ့ဇုံ - ဖြောင့်မတ်အောင်၊ (စန့်စန်း)၊ ပဇ်ဓာဃ - တဆယ့်ရှစ်ပျိုး ကျောက်ဆူးရိုးတို့ကို အစွန်းချွန်းထိအောင်ထား၍၊ [ခါ၊ကို မဆန့်ပဲထိုင်လျှင် ကျောကုန်းရိုးမျှား တခုနှင့် တခု ထပ်နေ၏၊ ထိုသို့မထပ်စေပဲ အထက်အောက် ထိနေအောင် ခါ၊ကို စန့်စန်း ထိုင်၍။]၀ရိမုခံ–ကမ္မဋ္ဌာန်းသို့ ရှေရှ၊ သတိ'-သတိကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတွာ– ကပ်တည်စေ၍၊ ဝါ-ဖြစ်စေ၍၊ နိသီဒတိ-ထိုင်၏။

သော – သည်၊ လောကေ - ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော လောကဌ်၌ အဘိဇ္ဈာ– လွန်စွာ တပ်မက်တတ်သော လောဘတကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ဝိဂတာဘိဇ္ဈာ– ကင်းသော အဘိဇ္ဈာရှိသော၊ (အဘိဇ္ဈာကင်းသော)၊ စေတသာ-စိတ်ဖြင့်၊ ဝိဟရတိ၊ အဘိဇ္ဈာယ- အဘိဇ္ဈာမှ၊ စိတ္တံ– ကို၊ ပရိသောဓေတိ – ထက်နန်းကျင်စင်ကြယ်စေ၏၊ (စင်ကြယ်အောင်ပြု၏)၊ ဗျာပါဒပဒေါသံ - စိတ်၏ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်းလည်းဖြစ် , စိတ်ကိုလည်း ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသကို၊ ပဟာယ၊ အဗျာပန္နစိတ္တော - ဖေါက်ပြန်ခြင်းသို့ရောက်သောစိတ် မရှိသည်၊ သမ္ပဇါနဘူတဟိတာနုကမ္ပီ – ဖြစ်သော အသက်ရှိသော အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကို စီးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်သည်၊ (ဟုတ်၌)၊ ဝိဟရတိ ၊ပေ၊ ထိနမိဒ္ဓံ - ကို၊ ပဟာယ၊ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓေါ – ကင်းသော ထိနမိဒ္ဓရှိသည်၊ အာလောကသညီ– အရောင်အလင်း၌ဖြစ်သော သညာရှိသည်၊ သတော-သတိမူဖြတ် အမှတ်ရသည်၊ ဝါ-သတိရှိသည်၊ သမ္ပဇာနော-ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရတိ ၊ပေ၊ အနုဒ္ဓတော – မပျံ့လွှင့်သည်၊ အဋ္ဌတ္တံ - မိမိသန္တာန်၌၌ ဝူပသန္တ စိတ္တော–ပြိမ်သက်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရတိ၊ပေ၊ထိနမိဒ္ဓံ ဝူပကန္တ ဝေါ– လွန်မြောက်အပ်ပြီးသော ဝိစိကိစ္ဆာရှိသည်၊ (ဝိစိကိစ္ဆာကိုလွန်မြောက်ပြီးသည်)၊ ကုသလေသု – ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု - တရားတို့၌၊ အာကထံကထီ – သို့လော သို့လော တွေးတော ယုံမှားခြင်း မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရတိ၊ [အာကထံကထီ – ဘယ်လိုဖြစ်ပါလိမ့်, ဘယ်လိုဖြစ်ပါလိမ့် ဟု ပြောဆိုကြောင်း ဝိစိကိစ္ဆာရှိသည်-ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏။]

၇၁။ သော- သည်၊ စေတသော-၏။ ဥပက္ကိလေသေ– ညစ်နှမ်းကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပညာယ-၏၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ- အားမရှိသည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ (အားမရှိအောင်ပြုတတ်ကုန်သော၊) ပဒူ–ကုန်သော၊ ဣမေ နီဝရဏေ - ဤ နီဝရဏတို့ကို၊ ပဟာယ၊ မေတ္တာ သဟဂတေန - မေတ္တာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ စေတသာ- ဖြင့်၊ ကေ- တဉသော၊ ဒိသံ- အရပ်မျက်နှာကို၊ (အရပ်မျက်နှာ၌နေသော သတ္တဝါအပေါင်းကို)၊ ဖရိတွာ- ဖြန့်၍၊ ဝိဟရတိ၊ တထာ– ထို အတူ၊ ဒုတိယံ–နှစ်ခုမြောက်အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ တထာ၊ တတိယံ-သုံးခုမြောက် အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ တထာ၊ စတုတ္ထံ-လေးခုမြောက်အရပ်ကိုလည်း

အမှာ။ ။"သော ဝိဝိတ္တံမူစရဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာဃ စိတ္တံ ဝိသောဓေတိ"ဟိုင်အောင်သော ပါဠိတော်သည် သီလကွန်ပါဠိတော် ဂုဏ်စဉ် ၂၁၆, ၂၁၇ ၌ လည်းကောင်း, မြဟ္ဗ ဝိဟာရလေးပါး၏ အနက်ကို သီလကွန်ပါဠိတော် ဂုဏ်စဉ် ၅၆၆- ၌လည်းကောင်း အမိပ္ပါယ်အကျယ်နှင့်တကွ ပြထားပြီ၊ ၎င်း၌ လွယ်ကူအောင် အကျဉ်းမျှသာ ပေးလိုက်ပါသည်။

ကောင်း၊ ဖရိတ္တာ (ဝိဟရတိ)၊ ဣတိ- ဤသို့လျှင်၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်အရပ်ကိုလည်း ကောင်း၊ ဝါ- အထက်အရပ်၌နေသော သတ္တဝဿေါင်းကို လည်းကောင်း၊ အဓော-အောက်အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ တိရိယံ-ဖီလာ အရပ် အထောင့်အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဖီလာ အထောင့်အရပ်၌နေသော သတ္တဝဿေါင်းကို လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗမိ - အလုံးစုံသောအရပ်၌၊ သဗ္ဗတ္တတ္တာဃ-အလုံးစုံ ဗိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်အား ဖြင့်၊ သဗ္ဗာဝန္တံ-အလုံးစုံသောသတ္တဝါရှိသော၊ လောကံ-လော ကကို၊ (သတ္တဝဿေါင်းကို)၊ မေတ္တာသဟဂတေန-သော၊ ဝိပုလေန - ကျယ်ပြန့်သော၊ မဟဂ္ဂတေန- မြတ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ အပ္ပမာဒေဏ- အတိုင်းအာရုံသည်မရှိသော၊ အဝေရေန- ဒေါသ တည်းဟူသော ရန်မရှိသော၊ အဗျာပဇ္ဇေန – ဒေါမနဿမရှိသော၊ ဧကတ္တသာ - ဖြင့်၊ ဖရိတ္တာ၊ ဝိဟရတိ၊ပေ။

ကရုဏာသဟဂတေန-ကရုဏာနှင့်ထကြွဖြစ်သော၊ပေးမုဒိတာသဟဂတေန-မုဒိတာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ပေးဥပေက္ခာသဟဂတေန ဟသော၊ပေးအဝိဓ ဒေါ- စင်စစ်ကား၊ တစပ္ပတ္တာ - အခွံသို့ရောက်သည်၊ (အခွံနှင့်တူသည်)၊ ဟောတိ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပြီ။

ပရိသုဒ္ဓဖေဂ္ဂုပ္ပတ္တကထာ

၇၂။ ကိတ္တာဝတာ၊ပေးဝိဟရတိ၊ [ရှေးအတိုင်းဆိုပါ။] ဧသာ- ထို တပဿီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အနေကဝိဟိတံ-တပါးမက မျိုးစေသောအပြားရှိသော၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ-ရှေးရှု့ နေအပ်ပုံးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို၊ (ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ခန္ဓာအစဉ်ကို)၊ အနုဿရတိ-အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့၏၊ သေယျထိဒံ-ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသဟူသည် အာဒိသုတြား၊ ကေမ္မိဇာတိ-တဖုသောဘဝကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ပဋိသန္ဓေအစ စုတိအဆုံး ဘဝတဖုလုံး၌ အကျူံးဝင်သော ခန္ဓာအစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒ္ဝေပဉ္စဝတိယော-နှစ်ခုသောဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ပဋိသန္ဓေအစ စုတိအဆုံး ဘဝနှစ်ခုလုံး၌ အကျူံးဝင်သော ခန္ဓာအစဉ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဝီသမ္ပိ-နှစ်ဆယ်လည်းဖြစ်သော၊ ဇာတိယော-ဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ပဋိသန္ဓေအစ စုတိအဆုံး ဘဝနှစ်ဆယ်လုံး၌ အကျူံးဝင်သော ခန္ဓာအစဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဇာတိသတဓမ္မိ-ဘဝတဆယ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ပဋိသန္ဓေအစ စုတိအဆုံး ဘဝတဆုံးလုံး၌အကျူံးဝင်သော ခန္ဓာအစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ-ဘဝတသောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-လည်းကောင်း၊ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ-ဘဝတသိန်းကိုလည်းကောင်း၊ အနေကေပိ - တပါးမက မျိုးစုံသည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ - သံဝဋ္ဋကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- သံဝဋ္ဋကပ် သံဝဋ္ဋဌာယိကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ [သံဝဋ္ဋဖြင့် သံဝဋ္ဋဌာယိကပ်ကိုပါ ယူ။] အနေ

ဧကပေါ၊ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ- တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- ဝိဝဋ္ဋကပ်, ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ အနေကပေါ၊ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ - သံဝဋ္ဋကပ် , ဝိဝဋ္ဋကပ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဝါ-သံဝဋ္ဋကပ်, သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်, ဝိဝဋ္ဋကပ်, ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (အနုဿရတိ၊ ကိ-နည်း။)

အမုတြ – ထိုမည်သော သံဝဋ္ဋကပ်ဝယ် ထို မည်သော ဘဝ ယောနိ ဂတိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ သတ္တဝါသ သတ္တာဒါရတို့ကို သတ္တဝါသ သတ္တ နိကာယမှ၊ စုတော- စုတေသည်၊ (သမာနေ- ဖြစ်လေသော်၊) အမုတြ - ထို မည်သော ဘဝ ယောနိ၊ပေါ၊နိကာယဉ်၌ ဥဒါန်-ထင်ရှားဖြစ်ခဲ့ပြီ၊တတြာပိ-ထို သံဝဋ္ဋကပ်ဝယ် ထိုမည်သော ဘဝ ယောနိ ဂတိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ သတ္တဝါသ သတ္တ နိကာယဉ်၌လည်း၊ ဧတံ နာမော၊ပေ၊အာသိ-ပြီ၊ သော-ထို ငါသည်၊ တတော-မှ၊ စုတော၁း်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣဓ- ဤဘဝဉ်၌၊ (ဤလူ့ပြည်၌)၊ ဥပပန္နော-ဖြစ်ပြီ၊ [ဣဓ-သို့၊ ဥပပန္နော-ကပ်ရောက်ပြီ၊ ဤသို့လည်းပေး၌ခဲ့၏။] ဣတိ-သို့(အောက် ဓမ္မနိဒ်၏)။ ဣတိ - ဤသို့လျှင်၊ သာဏာရံ – မြင်လျှပ်မြင်ခြင်း၊ ဆိအပ်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝဏ္ဏ, အာဟာရ, သုခ ဒုက္ခ ပဋိသန္ဓေဒနာ အာယုပရိယန္တတို့နှင့် တကွ ဖြစ်သော၊ သဥဇ္ဇေသံ - ညွှန့်ပြ ပြောဆိုအပ်ကြောင်း ဖြစ်သော နာမ ဂေါတ္တနှင့် တကွဖြစ်သော၊ပေ၊အနုဿရတိ၊ [ဣတိ သာဏာရံ စသည်ကား၊ နိဂုံးဝဲကျ။] တံ ကိ"မည်သိ၊ပေ၊ သာရပ္ပတ္တာဒ၊ [ရွေးအတိုင်း ဆိုပါ။] အပိစ ခေါ-ကား၊ ဖေဂ္ဂုပ္ပတ္တာ- အကာသို့ ရောက်ပြီ၊ (အကာနှင့် တူသည်၊) ဟောတိ၊ ဣတိ-ပြီ။

ပရိသုဒ္ဓ အဂ္ဂပ္ပတ္တ သာရပ္ပတ္တကထာ

၇၃။ ကိတ္တာဝတာဝေ၊ပေ၊ အနုဿရတိ၊[ရွေး အတိုင်း ဆိုပါ။] သော ၎ ထို တဗ္ဘဿိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဒိဗ္ဗေန – နတ်၌ ဖြစ်သော ပဿာဒစက္ခုနှင့် တူသော၊ ဝိသုဒ္ဓေန - တဆယ့်တပါး၊သော ဥပက္ကိလေသတို့မှ စင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တ

အဖွာ၊ ။သော အနေကတိတိတံ စသော ပါဠိတော်သည် သီလက္ခန် ပါဠိတော် ပုဒ်၅စဉ် ၂၂၄-နှင့် တူ၏၊ အနုက်ကို အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ ထိုဠ် အဋ္ဌကထာ ပြဿာဒ်းပြီ၊ ဤဠ် လွယ်ကူစေအောင် ဧပုံးထား၁ပါသည်။

မာနုသကေန - လူတို့၏ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုကို(ကျော်လွန်သော)၊ ဝါ-လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မြင်လော်ကတ်ထူပူပါ ခွံကို(ကျော်လွန်သော)၊ စက္ခုနာ-အဘိညာဉ် စက္ခုဖြင့်၊ စဝမာနေန - စုတေခဏိုး ဖြစ်သော၊ ဥပပဇ္ဇမာနေန - ပဋိသန္ဓေ နေပြီးစ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟီနေန - ဇာတိ ကုလ ဇာဝ စသည်တို့ဖြင့် ယုတ်လျော့ကုန်သော၊ ဝါ - အောက်တန်း ကျကုန်သော၊ ပဏီတေန - ဇာတိ ကုလ ဘော ဂ စသည်တို့ဖြင့် မြတ်သူ၏ အုဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်ကုန်သော၊ ဝါ - အထက်တန်း ကျကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏေ - ကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ (အဆင်းလှ ကုန်သော)၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ - မကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ (အဆင်း မလှ ကုန်သော)၊ သုဂတေ - ကောင်းသော ဂတိသို့ ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ - ချမ်းသာ ကြွယ်ဝကုန်သော၊ ဒုဂ္ဂတေ - မကောင်းသော ဂတိသို့ ရောက်ကုန်သော ဝါ - ဆင်းရဲ နွမ်းပါးကုန်သော၊ သတ္တေ - သတ္တဝါတို့ကို၊ ပဇာတိ - မြင်၏။

ယထာ ကမ္မူပဂ-အကြင်အကြင် ဆည်းပူးအပ်သော ကံကြောင့် ထိုထိုဘဝသို့ ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ သတ္တေ - တို့ကို၊ ပဇနာတိ - အပြားအားပြင့် သိ၏၊ (ကွဲကွဲ ပြားပြား သိ၏)၊ (ကိ်)၊ ဘဝန္တော - အရှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ တူမေ သတ္တာ - တို့သည်၊ ဝတ - စင်စစ်၊ ကာယဒုစရိုတေန - ကာယဒုစရိုက်နှင့် သမန္နာဂတာ - ပြည့်စုံ ကုန်၏။ပေ၊အရိယာနံ - အရိယာတို့ကို၊ ဥပဝဒကာ-စ္ဆပ်စဲတတ်ကုန်၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ - မှားသော အယူရှိကုန်၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ကမ္မ သမာဒါန - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြောင့် ဆောက်တည်အပ်သော အမျိုးမျိုးသော ကံရှိကုန်၏၊ တေ - ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ ကာယဿ - ဥပါဒိန်ခက ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ဘေဒါ — ပျက်ခြင်းဟူသော၊ မရဏာ = သေခြင်းမှ၊ ဝါ- သေရာ အခါမှ၊ ပရံ— နောက်၌၊ (နောက်ဖြစ်သော အသစ်ခန္ဓာကို ယူခြင်း၌)၊ အပါယံ - သုခဓိ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမှုမှ ကင်းသော၊ ဒုဂ္ဂတိ - ဒုက္ခ အပေါင်း၏ လည်းလျော်းရာဖြစ်သော၊ ဝိနိပါတံ - ကင်းသော အပိုရှိသည် ဖြစ်၍ ဖရိုဖရဲ ကျရောက်ရာ ဖြစ်သော၊ (အလိုမရှိပဲ ကျရောက်ရာ ဖြစ်သော)၊ နိရယံ — သာယာဆာပ်သော တရားမရှိရာ ငရဲသို့၊(သာယာဖွယ် မရှိရာ ငရဲသို့)၊ ဥပပန္နာ-ကပ်ရောက်ကြရကုန်ပြီ။

ဘဝန္တော-ကုန်သော၊ တူမေ ဝါ ပန သတ္တာ - တို့သည်ကား၊ ကာယသုစရိ တေန-ကာယသုစရိုက်နှင့်၊ သမန္နာဂတာ ပေါ၊ အရိယာနံ-တို့ကို၊ အနုပဝါဒကာ-မစ္ဆပ်စဲကုန်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ-မှန်သော အယူရှိကုန်၏၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကမ္မသမာဒါနာ-သမ္မာဒိဋ္ဌိကြောင့် ဆောက်တည်အပ်သော အမျိုးမျိုးသော ကံရှိကုန်၏၊ တေ— တို့သည်၊ ကာယဿ-၏၊ ဘေဒါ— သော၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ-၌၊ သုဂတိ'-သုခ အပေါင်း၏ လည်းလျော်းရာ ဖြစ်သော၊ သဂ္ဂံ- ရူပါဒါ ခန္ဓာညတ်တို့ဖြင့် လွန်စွာ

မြတ်သော၊ လောကံ-လောကဿိုး၊ (လူ့ပြည်, နတ်ပြည်ဆိုး)၊ ဥပပန္နာ-ကုန်ပြီ၊ လူတို့-ဤသို့ ဆိ၏။ လူတို့-လျှင်းပေ၊ပဇာနာတိ။ [နိဂုံး၀ါကျ။]

နိဂြောဓ၊ တံ ထို မိန့်တော်မူအပ်မည့်, စကား၊ကို၊ ကိ မည်သည်– အာယ်သို့ မှတ်ထင်သနည်း၊ ယဒိ ဧ၀ သန္တေ–အကယ်၍ ဤသို့ဖြစ်လေသော်၊ တပေါဇိဂုစ္ဆာ-သည်၊ ပရိသုဒ္ဓါ၀ါ–စင်ကြယ်သည်သော်လည်း၊ ဟေတ်–ဖြစ်သလား၊ အပရိသုဒ္ဓါ၀ါ-မစင်ကြယ်သည်သော်လည်း၊ ဟောတိ-လား၊ လူတို့–ဤသို့ မေးတော့မူပြီ၊ ဘန္တေ၊ အဒ္ဓါ-စင်စစ်၊ (အမှန် ကကယ်)၊ ဧ၀ သန္တေ–ဤသို့ ဖြစ်လေသော်၊ တပေါဇိဂုစ္ဆာ–သည်၊ ပရိသုဒ္ဓါ- သည်၊ ဟောတိ - ဖြစ်ပါ၏။ အပရိသုဒ္ဓါ– သည်၊ နော-မဖြစ်ပါ၊ အဂ္ဂပုတ္တာစ – အမြတ်ဆုံးသည်း ရော့ကပါ၏။ သာ၀ပုပ္ပ ဘွာစ–အနှစ်သို့လည်း ရောက်ပါ၏။ လူတို-လျှောက်ပြီ။

၇၄။ နိဂြောဓ၊ ဧတ္တာ၀တာ-ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အကြောင်းဖြင့်၊ တပေါဇိဂုစ္ဆာ–သည်၊ အဂ္ဂပုတ္တာစ- သည်လည်းကောင်း၊ သာ၀ပုတ္တာစ–သည်လည်းကောင်း၊ ဧဟာတိ၊ နိဂြောဓ၊ လူတို ခေါ်-လျှင်၊ မံ-ငါ့ကို၊ တံ့-သင်က၊ ကော နာမ သော၊ပေ၊အာဒိမြဟ္မစရိယာန္တိ– ကော နာမ သော၊ပေ၊အာဒိမြဟ္မ စရိယံ ဟူ၍၊ ယံ– အကြင့် စကား၊ကို၊ အ၀စာသိ–ပြောခဲ့ပြီ၊ နိဂြောဓ၊ ယေန– အကြင်တရား၊ဖြင့်၊ ၀ါ-အကြင် အကြောင်း၊အရာဖြင့်၊ ပေါ၀ိနေမိ၊ ယေန- ဖြင့်၊ မယာ–ငါသည်၊ ဝိနီတာ– အပ်ကုန်သော၊ သာ၀ကာ ၊ပေ၊ ပဋိဇာနန္တိ၊ လူတို ခေါ်- လျှင်၊ တံ ဌာနံ – ထို အကြောင်း၊အရာသည်၊ ဥဒ္ဓဂ္ဂရိတရဏ္ဍ – ပို၍လည်း သာလှန်၏၊ [အဂ္ဂပုဂ္ဂ္ဂ, သာ၀ကပုတ္တ ဖြစ်သော် တပေါဇိဂုစ္ဆာ အကျင့်ထက်, ပို၍ သာလွန်၏။] ပဏီတတရဏ္ဍ–သာ၍လည်း မွန်မြတ်၏၊ ဣတိ-ပြီ၊ [ကော နာမ ဧသော ပုဒ်တို့၏ အာနက်ကို ပုဒ်စဉ်(၅၄)၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

ဧ၀ံ–သို့၊ ဝုတ္တေ–မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ဧ၀ာ ဗာရိမ္မဒဲဇကာ–တို့သည်၊ ဥန္နာဒိနော–ဖြင့်ကျယ်သော အသံရှိကုန်သည်၊ ၀ါ- ပဲ့တင်ထပ်သော အသံရှိကုန်သည်၊ ဥဒ္ဓဂ္ဂသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါ–အထက်သို့ မြင့်တက်သော အသံ, ဘေးသို့ ကျယ်ပြန့်သော အသံ ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ၊(ကိ်)၊ ဇေတ္တ – ဤအုဇ္ဈေလ္လက ပါဠိ အစရှိသည်တို့၌၊ ၀ါ-အစေလကပါဠိ စသည်၀ယ်လာသော အကျင့်တို့၌၊ သာ၀ရိယ ကာ-ဆရာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော်၊ ဃယ်-ငါတို့သည်၊ အနုဿာ၀-မဖြစ်နိုင်စော့ ကုန်၊ [ဆရာ တပည့်အားလုံး ရပ်နန်းဂေါတ္တမဟာပြဿပ်သော စင်ကြယ်သော

အမှာ။ ။သော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ စသော ပါဠိတော်သည် သိလက္ခန်ပါဠိတော် ပုစ္ဆာ ၂၄၆-နှင့် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ အနက်အကျယ် ပြန်ပြီ၊ ချိန်ခွင် လွှယ်ကူ ခဲ့အောင် အကျဉ်းမျှ ပေးထားပါသည်။

အစေလက ကျင့်ဝတ်များ၌ မဖြစ်နိုင်ကြ , မကျင့်နိုင်ကြ- ဟု ဆိုလိုသည်။] (တနည်း)အနဿာမ-ပျက်စီးကြရကုန်၏။ [ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ဘာသာရွှေကာဠ ပြထားပြီ။] မယ်၊ ဣတော- ဤဖြစ်မှကွဲဩဒက်ကိုရခြင်းထက်၊ ဥတ္တမဝိတရံ-သာ၍ လွန်မြတ်သော တရားထူးကို၊ နပဘာနာမ-မသိကြရကုန်၊ [ကြားရုံမျှ မကြားဖူးကြကုန်။] ဣတိ- ဤသို့ ဖြစ်ကုန်ပြီ။

နိဂြောဿေ ပဏ္ဍာယန

၇၅။ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ သန္တာနော-သော၊ ဂဟပတိ၊ အညာသိ-သိပြီ၊(ကိ်) အညဒတ္ထု-စစ်စစ်၊ ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ အညတိတ္ထိယာ-သာသနာတော်အယူမှ အခြားသောအယူရှိကုန်သော၊ ဣမေ ပရိဗ္ဗာဇကာ - ဤသည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဘာသိတံ-မိန့်အပ်သောစကား၊ တော်ကို၊သုဿူသန္တိ-နာယူလိုကြကုန်၏၊ သောတံ-နားကို၊ ဩဒဟန္တိ-ချေရွှမထားကြကုန်၏။ (နားစိုက်ကြကုန်၏)၊ အညာ-သိခြင်းအကျိုးငှါ။[အညာယ-ဟု ဆိုလိုလျက် ယ ကျေနေသည်။] စိတ္တံ - ကို၊ ဥပဋ္ဌာပေန္တိ - ဖြစ်စေကြကုန်၏။ ဣတိ - ဤသို့သိပြီ၊ အထ - သိရာ ထိုအခါ၌ ၊ပေ၊ အဝေါစ၊ (ကိ်)၊ ဘန္တေ နိဂြောဓ - အရှင်ဘုရား နိဂြောဓ၊ ဣတိ ခေါ - လျှင်၊ ယံ - အကြင်စကား၊ကို၊ မံ - ဘဃဋ္ဋကောဂ်၊ကို၊ တုံ - အရှင်သည်၊ အဝစာသိ ပြောခဲ့ပါပြီ၊ (ကိ်)၊ ယဇ္ဇေ ဂဟပတိ၊ပေ၊ ဩရောဓေယျာမ၊ [ပုဒ်စဉ် (၅၃)ကြည့်။] ဣတိ - ဤသို့ ပြောခဲ့ပါပြီ။

ဘန္တေ၊ အရဟံ - ဝါသနာနှင့် တကူ တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူပြီးသော၊ဝါ-ပူဇော်အထူးကို ခံတော်မူထိုက်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ - မဖောက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၊ အယံ သောဘဂဝေါ - ဤသို့သော ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (ဤသို့ အရှင်ရည်ရွယ်၍ ပြောဆိုအပ်သော ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်)၊ ဣဓ - ဤအရပ်သို့၊ အနုပ္ပတ္တော - ဆောက်တော်မူနေပါပြီ၊ နံ - ထို ဘုရားရှင်ကို၊ အပရိသာ ဝစရံ-ပရိသတ်သို့ မဝင်နိုင်သည်ကို၊ ဝါ-ပရိသတ်သို့မဝင်ခံအောင်၊ ကရောထ-ပြုပါကုန်၊ [“ပန” အနက် မရှိ။] ပရိယန္တစာရိနိံ - အစွန်အဖျားကျသော အရပ်၌ လှည့်လည်လေ့ ရှိသော၊ ဂေါကာဏော-- ကာဏ်းသောနွားမကို၊ ဝါ - ကာဏ်းသော နွားမဖြစ်အောင်၊ ကရောထ၊ ဧကပဒွေနေဝ-ပြဿနာ တခုတည်း ဖြင့်ပင်၊ နံ - ကို၊ သံသာဒေထ - တွန့်ဆုတ်ပင်ပန်းစေပါကုန်၊ [တွန့်ဆုတ်

ကရောထ ။ ။ နိဂြောဓပရိမိုဠိဇ် ကပါးတည်းကိုပင် လေးစားသော အနေဖြင့် “ကရောထ”ဟု မဟုတ်ပဲ သုံးသည်၊ ဤပုဒ်ချီး၌“ကရောထ-ပြုကြပါကုန်”ဟု“ကြ” မထည့်ပဲ “ကရောထ-ပြုပါကုန်”ဟု ဆရာမြတ်တို့ အနက်ဆိုစေလေ့ရှိသည်။

ပင်ပန်းအောင်ပြုပါကုန်။] တစ်ဆူကုမ္ဘီဝ- ရေမရှိသည့် အချည်းအနှီးသော အိုးကဲ့သို့၊ နံ-ကို၊ သြဒောဇေ- ပိတ်ဆို့ထားပါကုန်၊ ဝါ-ဝါဒဖြင့် ချုပ်နှောင်ထားပါကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။ [အဝေါစတို့ ပြန်လှည့်သည်။]

ဝေ-သို့၊ ဝုတ္တေ- အပ်သော်၊ နိဂ္ဂြောဓော၊ ပရိဗ္ဗာဇကော – သည်၊ တုဏ္ဍီဘူတော - ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ မင်္ကုဘူတော – မျက်နှာ'မသာယာသူ ဖြစ်သည်၊ ပတ္တက္ခန္ဓော – အောက်၌ ကျသော, ပခုံးရှိသည်၊ (လည်းပင်း ရှိသည်)၊ အဓောမုခေါ-အောက်၌ မျက်နှာရှိသည်၊(ခေါင်းငိုက်စိုက်ကျသည်၊) (ဟုတ္တာ)၊ ပဗ္ဗာဃန္တေ-- ကြုံမိုင်လျက်၊ အပ္ပဋိဘာနေ -- ရွေရွေထင်လာသော စကား မရှိသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ နိသီဒိ။

၇၆။ အထခေါ၊ပေ၊ ပရိဗ္ဗာဇကံ – ကို၊ တုဏှီဘူတံ - ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်သည် ဖြစ်၍၊ပေ၊ အဓောမုခံ – အောက်၌ မျက်နှာရှိသည်ဖြစ်၍၊ ပဗ္ဗာဃန္တံ – ကြုံမိုင်လျက်၊ (ဟိုဟိုဒီဒီ ကြံစည် ငေးမိုင်လျက်) အပ္ပဋိဘာနံ – ရွေးရွေထင်လာသော စကား မရှိသည်ကို၊ (ပြောစရာစကား စိတ်ထဲ ပေါ်မလာသည်ကို)၊ ဝိဒိတ္ဝာ- သိတော်မူ၍၊ပေ၊အဝေါစ၊ (ကိ်)၊ နိဂ္ဂြောဓ၊ တေ- သည်၊ သောဝါစာ-- ကို၊ [သန္တာန ပြောအပ်သော ဂဟပတိ ယဋ္ဌေ ဂဟပတိစသော ဤစကားကို။] ဘာသိတားဂိရ – ပြောဆိုအပ်သတဲ့-ဟု ကြားရသည်မှာ၊ သစ္စံ– မုန်းသလား၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘန္တေ၊ သစ္စံ–မှန်ပါ၏၊ မေ-သည်၊ ယထာ ဗာလေန-အကြင်အကြင် မိုက်သည့်အလျောက်၊ ယထာမုဋ္ဌေန- အကြင်အကြင် တွေဝေသည့်အလျောက် (နားမလည်သည့်အလျောက်) ယထာ အကုသလေန- အကြင်အကြင် မလိမ္မာသည့်အလျောက်၊ သောဝ ါစာ-ကို၊ ဘာသိတာ-ပြောအပ်ပါပြီ၊(ပြောမိပါပြီ)၊ ဣတိ-ပြီ။

တံ ကိ် မညသိ နိဂ္ဂြော၊ ကိန္တိ – အဘယ်သို့လျှင်၊ တေ- သည်၊ ဝုစ္စာနံ-အရှုယ်အားဖြင့်ကြီးကုန်သော၊ မဟလ္လကာနံ-အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် မြတ်သည့်၏ အဖြစ်ကို ယူတတ်ကုန်သော၊ ဝါ-အသက်အားဖြင့် ကြီးကုန်သော၊ အာဓဝိယ ပါစရိယာနံ- ဆရာ၏ ဆရာဖြစ်ကုန်သော၊ (ဆရာ့ဆရာ ဖြစ်ကုန်သော)၊ ဘာသ မာနဲာနံ- (သမိုင်းရာဇဝင်ကို) ပြောဆိုနိုင်ကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ-ပရိဗိုင်ဘို၏ (အထံမှ)၊ သုတံ-ကြားအပ်ဖူးသနည်း၊ [ပရိဗ္ဗာဇကာနံ-ပရိဗိုင်ဘို့၏ စကား-ကို၊ သုတံ-ကြားအပ်ဖူးသနည်း၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။] (ကိ်)၊ အတိတံ–လွန်ပြီး

ယသာ မာလေန်။ ။မေနှင့် အရတူသောကြောင့် ဤ ဥ ပုဒ်ကို ဝိသေသနလုပ်၍ ယထာ မာလေန-အကြင်အကြင် မိုက်သော၊ ယထာမုဋ္ဌေန-သော၊ ယထာ အကုသလေန-သော၊ မေ-တပည့်တော်သည်၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။ မြန်မာစကားဌေးချောအောင် နိသယဝဋ် ပေးထားပါသည်။

သော၊ အဒ္ဓါနံ -- ကာလ၌၊ အရဟန္တော - ပူဇော်အထူးကို ခံထိုက်ကုန်သော၊ ယေ တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ - အကြင် ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အဟေသုံ - ဖြစ်တော်မူကုန်ပြီ၊ (ပဉ္စံတော်မူကုန်ပြီ)။

တေရဟိ-ယခုအခါ၌၊ သာစရိယကော-ဆရာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ တံ့ သေယျထာပိ - သင်ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ ["သု" အနက်မရှိ။] တေ ဘဂဝန္တော-တို့သည်၊ သဂ်မ့ပေါဝိမာရန်္ဆိ-- နေကြကုန်သလော၊ သေယျထိဒံ၊ပေါဏ္ဍတိဝါ-တည်း၊ [ပုဗ္ဗိစဉ် ၅၀, ၅၂ အတိုင်း ဖေါ်ဆိုပ။] ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ တေရဟိ-၌၊ အဟံ သေယျထာပိ--ငါကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တေ ဘဂဝန္တော-တို့သည်၊ အရဟ ဝန ပတ္တာနိ၊ပေါပလီသေဝန္တိ-- မြို့ပဲ သုံးစွဲကြကုန်သလော၊ [ပုဗ္ဗံစဉ် ၅၂-အတိုင်း ဖေါ်ဆိုပ။] ကုတိ--ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘဂဝန္တော၊ မေ-သည်၊ ဝုစ္စာနံ၊ပေါပရိဗ္ဗာဇကာနံ--တို့၏ (အထမှ)၊ ဧတံ-ဤအကြောင်း၊ကို၊ သုတံ-ကြား၊အပ်ဖူးပါပြီ၊ (ကိံ)၊ ယေတေ၊ပေ၊တေရဟိ-၌၊ သာစရိယကော-သော၊ အဟံ သေယျထာပိ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တေ ဘဂဝန္တော--တို့သည်၊ပေန ပိဟရန္တိ-- နေတော်မမူကြပါကုန်၊ တေရဟိ-၌၊ ဘဂဝါ သေယျထာပိ--ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ တေ ဘဂဝန္တော ၊ပေ၊ပဋိသေဝန္တိ-မြို့ပဲ သုံးစွဲတော်မူကြပါကုန်၏၊ ကုတိ-ဤသို့ကြား၊အပ်ဖူး၊ပါပြီ။

နိဂြောဓ၊ တသ္မာ တေ -ထို သင်၏၊ (တေံ ၌စပ်)၊ ဝါ - သည်၊ (သတော ၌စပ်)၊ ဝိညုဿ -- တတ်သိ နားလည်သူဖြစ်၍၊ မဟလ္လကဿ -- ကြီးသူဖြစ်၍၊ သတော-ဖြစ်သျှင်၊ တေံ-ဤအကြံသည်၊ နာ အဟောသိ-မဖြစ်၊ (ကိံ)၊ သော ဘဂဝါ-- ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧဒဝေါ - သစ္စာလေး၊ပါးကို ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူပြီး၊သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဗောဓာယ-- သတ္တဝါများ၏ သစ္စာလေး၊ပါးကို သိခြင်း၌၊ (သိဖို့ချ)၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ [မိမိ၏ ဘုရား၊ဖြစ်ကြောင်း သိစေလို၍ ဟောတော်မူသည်မဟုတ်၊] သော ဘဂဝါ၊ ဒန္တော--စက္ခုစသား ခြောက်ပါး သောကျွန်ုပ်တို့၌ ကိုယ်တိုင် ဆုံးမတော်မူအပ်ပြီး၊သည်၊ ဝါ -- စက္ခုစသား ခြောက်ပါး၊သောဒွါရတို့၌ ကိုယ်တိုင် ယဉ်ကျေးတော်မူပြီး၊သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒမထာယ - သတ္တဝါများ၏ စက္ခုစသား ခြောက်ပါး၊သော ဒွါရတို့၌ ဆုံးမ ခြင်း၌၊ ဝါ--ယဉ်ကျေး၊အောင်၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ [ဝါဒပြုပိုင်ဖို့ချ ဟောတော်မူသည်မဟုတ်။]

သေယျထာပိ ဓမ္မံ တုံ။ ။ဒွေ့း ဝါကျ၌ပုဗ်များ၊ကို လိုက်ဖေ၍ အနက်ပေး၊လိုလျှင်"ဧတရဟိ-၌၊ သာစရိယကော-သော၊ တုံ-သည်၊ သဂ်မ့-၌၊ သမာဂမ့-၌၊ ဥန္နာဒီ-သည်၊ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒေါ--သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပေါအနုယုဇ္ဇော-လျက်၊ ဝိဟရသိ သေယျထာပိ-- နေသကဲ့သို့" ၌သို့ ပေးရမည်၊ "သေယျထာ ပါဟံ တေရဟိ"ဝါကျ်ဳလည်း နည်းမှီ သိပ၊ါ နိဿယ၌ လွယ်ကူအောင် ပေး၊ထား၊ပါသည်။

သော ဘဂဝါ၊ သင်္ဃော–ရာဂ ဒေါသ မောဟစသည်တို့မှ ကိုယ်တော်တိုင် အေးမြတော်မူပြီးသည်၊ ဝါ-ငြိမ်သက်တော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သမထာယ-သတ္တဝါများ၏ ရာဂ ဒေါသ မောဟစသည်တို့မှ အေးမြခြင်းငှါ၊ ဝါ-ငြိမ်သက်ခြင်းငှါ၊ မမ္မံ ဒေသေတိ၊ [မိမိတယည်များ ဖြစ်စေလိုသောကြောင့် ဟောတော်မူသည် မဟုတ်။] သော ဘဂဝါ၊ တိဏ္ဏော – ဩဃလေးအင် ရေအယဉ်မှ ကိုယ်တော်တိုင် ကူးမြောက်တော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တရဏာယ - သတ္တဝါများ၏ ဩဃလေးအင် ရေအယဉ်မှ ကူးမြောက်ခြင်းငှါ၊ မမ္မံ. ဒေသေတိ၊ သော ဘဂဝါ-သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတော--ကိုယ်တော်တိုင် ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိနိဗ္ဗာနာယ - သတ္တဝါများ၏ ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းခြင်းငှါ၊ မမ္မံ ဒေသေတိ၊ [လာဘသက္ကာရသဒ္ဒကျိုးငှါ ဟောတော်မူသည် မဟုတ်။] ဣတိ–ဤသို့ အကြံမဖြစ်၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဖြဟ္မစရိယ ပရိယောသာနသစ္စိကိရိယာ

၇၇။ ဧဝံ ဝုတ္တေ၊ပေးအဝေါစ၊ (ကိ)၊ ဘန္တေ၊ ယဲ့ဟဲ့ (ယော+ အဟံ)-အကြင် တပည့်တော်သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ အဝုစာသိ"-ပြောဆိုမိပါပြီ၊ (တံ) မံ–ထို တပည့်တော်ကို၊ ယထာ ဗာလံ–အကြင်အကြင် မိုက်သည့်အတိုင်း၊ ယထာမူဠှံ-အကြင်အကြင် နားမလည်သည့်အတိုင်း၊ ယထာ အကုသလံ-အကြင် အကြင် မလိမ္မာသည့်အတိုင်း၊ အဗ္ဗယော - အပြစ်သည်၊ အစ္စဂမာ – လွန်၍ သွားပါပြီ၊ (လွန်မိုးမိုး၍ ဖြစ်ပါပြီ)၊ ဘန္တေ၊ ဘဂဝါ - သည်၊ တဿ မေ– ထို တပည့်တော်၏၊ အစ္စယံ-ကို၊ အစ္စယတော–အပြစ်အား ဖြင့်၊ အာယတိ"–နောင်အခါ၌ သံဝရာယ – စောင့်စည်းခြင်းငှါ၊ (စောင့်စည်းဖို့ရာ)၊ ပဋိဂဏှာတု– လက်ခံတော်မူပါ၊ (သည်းခံတော်မူပါ)၊–ဣတိ–ပြီ။

နိဂြောဓ၊ ယော တုံ – အကြင် သင်သည်၊ မံ- ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ အဝစာသိ-ပြီ၊ တဉ္စ– စင်စစ်၊ (တိ) တုံ - ထို သင့်ကို၊ [တုံဒို့ ဒုတိယာဝိဘတ်ဟု မှတ်ပါ။]၊ပေး အစ္စဂမာ၊ နိဂြောဓ၊ စဒေါ-ထိုသို့ပင် အပြစ်လွန်သွားပါသော်လည်း၊ ယတော-အကြင့်ကြောင့်၊ တုံ- သည်၊ အစ္စယံ–ကို၊ အစ္စယတော-အား ဖြင့်၊ ဒိသွာ-မြင်၍၊ ယထာမမွံ– တရား အားလျော်စွာ၊ (တရား နည်းလမ်းအတိုင်း)၊ ပဋိကရောသိ– ကုစား၏၊ (တတော-ထို့ကြောင့်)၊ တေ-သင်၏၊ တံ- ထိုအပြစ်ကို၊ မယံ၊ ပဋိ

အမှာ။ ။နွေးနွေးသာသာဝယ် "ဗောဓာယ ဒမထာယ"စသည်တို့ကို သိစေခြင်းငှါ ဆုံးမစေခြင်းငှါ၊ ငြိမ်းစေခြင်းငှါ၊ ကူးမြောက်စေခြင်းငှါဟု ကာရိတ်အနက် ပေးတော်မူ၏၊ သမထာယ တရဏာယတို့ကို ကြည့်၍ ကာရိတ် ဖြစ်နိုင် - မဖြစ်နိုင် စဉ်းစားပါ၊ ကာရိတ်အနက် မပါခဲ့သော်လည်း အဓိပ္ပါယ် ရနိုင်ပါသည်။

ဂ္ဂဏ္ဌာမ-လက်ခံ(သည်း-ခံ)ပါကုန်၏။ နိဂြောဓ၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ အစ္စယံ အစ္စယတော၊ ဒိသ္သာ - ၍၊ ယဿ ဓမ္မံ-တိုင်း၊ ပဋိကရောတိ၊ အာယတိံ - ၌၊ သံဝရံ-စောင့်စည်းခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ- ရောက်၏၊ သော-ဤအပြစ်ကို ကုစား ခြင်း, နေ့ဝင်အခါ၌ စောင့်စည်းခြင်းသို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ အပိုယာ-အရိယာ ဖြစ်တော်မူသော ငါဘုရား၏။ ဝိနယေ - ဆုံးမရာ သာသနာတော်၌၊ ဝုဒ္ဓိ-ကြီးပွားကြောင်းတည်း။ [ဟေသာဒ္ဓံ ဟသည် အနက်မရှိ။]

နိဂြောဓ၊ အဟံ ခေါပန - ငါသည်ကား၊ ဧဝံ၊ ဝဒါမိ၊ (ကိံ) ၊ ဝိညူ - တတ်သိနားလည်သော၊ (ပညာရှိသော) ၊ အသဒ္ဓေဒ - မကောက်ကျပ်သော၊ အမာယာဝိ – မာယာမရှိသော၊ ဥဇုဇာတိကော – ဖြောင့်မတ်သူ၏၊ အဖြစ် ဟူသော သဘောရှိသော၊ ဝါ - ဖြောင့်မတ်သော၊ ပုရိသော - သည်၊ တံ- လာခဲ့ပါ၊ အဟံ၊ အနုသာသာမိ – သူနှင့်သင်ဆုံးမ လမ်းညွှန်ပြတော်မူမည်၊ အဟံ၊ ဓမ္မံ၊ ဒေသေမိ-ဟောတော်မူမည်၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ-အကြင် အကြင် သူနှင့်သင် ဆုံးမအပ်သည့် အတိုင်း၊ တထာ-ထို(ဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော) အဖြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေ၁ - ကျင့်လသော်၊ ဝါ - ကျင့်သူသည်၊ [ဝိဟရိဿတိ-ခွင့်ပဝ်။] ယဿ- အကြင် အရှုပတ္ထုဂိုလ်၏၊ အတ္ထာယ-ဖာကျိုးငှါ၊ ကုလပုတ္တာ– အမျိုးသားတို့သည်၊ သမ္မဒေဝ-ကောင်းစွာသာလျှင်၊ အဂါရသ္မာ-ဗိုလ်မှ၊ ဝါ-အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ အောဝိမှ၊(နိုက္ခမိတ္တာ)၊အနဂါရိယံ-အိမ်၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ပေး နွားမွေးမှု မရှိရာ ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ဝါ - ရဟန်း ဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇန္တိ—ကပ်ရောက်ကြကုန်၏၊ သတ္တာဃာသိ– ခုနစ်ရှစ်တိုပတ်လုံး၊ [ဘာဝေတ္တာ - မြတ်သော အကျင့်ကို မိမိဆန္ဒာနှင့်၌ ဖြစ်စေပြီး၍၊ (တန့်သည်း)

အသဒ္ဓေ၁ အမာယာဝိ။ ။မိမိမှာမရှိသော သိလ သမာဓိ ပညာ ဂုဏ်ကို ရှိဟန် ဘောင်ခြင်းသည် သဒ္ဓတည်း၊ တို့ဆို ဟန့်ဓမ္မဆောင်ယူသည် အသဒ္ဓ မည်၏၊ မိမိ ကျူးလွန်ထားသောအပြစ်ကို ဖုံးကွယ်ခြင်းရှိရာ အပြစ်မရှိဟန်ဆောင်ခြင်းသည် မာယာ တည်း၊ ထို မာယာမရှိသူသည် အမာယာဝီ မည်၏၊ အသဒ္ဓေ၁ – မကောက်ကျစ် မင်္ဂလဲသော၊ ဝါ– မရှိသောဂုဏ်ကို ရှိဟန်ဆောင်သော၊ အမာယာဝိ- အပြစ်ကို ဖုံးကွယ်ခြင်းရှိရာ လှည့်ဖျစ်ခြင်းမရှိသော၊ ဤသို့ အနက်ကျယ် ဆိုပ၊။

ဘာဝေတ္တာ ။ ။ သတ္တဝေသာခိ၏ ဧဝံပုံ၊ မရှိသောကြောင့် ဘာဝေတ္တာ– မြတ်သော အကျင့်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၍၊ (တန့်သည်း) ပူရေတ္တာ- မြတ်သော အကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်၍–ဟု ပါဠိသေသ ထည့်ရသည်၊ ရှေးနိုဿယဒွိ ''စရိတ္တာ-ကျင့်၍'' ဟု ထည့်၏၊ ဤဒွိမူ သုတ်မဟာဝါ သတိပဋ္ဌာနသုတ် အဆုံး ၍ ဝါကျမျိုးဒွိ ''ဘာဝေတ္တာ''ဟု ပါဠိသေသ ထည့်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဤသုတ် အဋ္ဌကထာအဆုံး၌ ''သတ္တာဟ ပူရေတုံ''ဟူသော စကားနှင့် ''သတ္တ ဟံ ဖြင့်စရိယံ ပူရေတုံ'' ဟူသော ရှိဘာတ္ထိကိုလည်းကောင်း ကြည့်၍ ပါဠိသေသ ထည့်ပါသည်။

ပူရေတွာ - မြတ်သောအကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်၍၊ ဤနှစ်ပုဒ်သည် ပါဠိသေသ။]
အနုတ္တရံ – မိမိထက် မြတ်သောတရားမရှိသော၊ ပြုပွားစရိယ ပရိယောသာန်–
မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ၏ အဆုံးဖြစ်သော၊ တံ – ထို အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဒိဋ္ဌေဓမ္မေ–
မျက်မှောက်ထင်ထင် ရှုမြင်အပ်သောသဘော ဟူသော ပစ္စက္ခအတ္တဘောဌာန်ပင်၊
၀ါ – ဤ ဘဝင်္ဂပင်၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ–ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊
သစ္ဆိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ပြီးစေ၍၊ ၀ါ–ရောက်၍၊ ဝိဟရိဿာမိ-
နေရပေလိမ့်မည်။

နိဂ္ဂြော၀၊ သတ္တာဝဿာနိ - ခုနှစ်နှစ်တို့သည်၊ တိဋ္ဌန္တု - တည်ပါစေကုန်ဦး၊
(ထားလိုက်ပါဦး)၊ဧတရဟိ၊ ဝေ၊ ဃ၊ဆ၀ဿာနိ-ခြောက်နှစ်တို့ ပတ်လုံး၊(ဘာ၀ေတွာ-
၍၊) အနုတ္တရံ၊ ပေ၊ ဝိဟရိဿတိ၊ ပေ၊ ကေ၀ဿံ-တနှစ်သည်၊ တိဋ္ဌတု – တည်ပါ
စေဦး၊ (ထားလိုက်ပါဦး) ၊ပေ၊ သတ္တမာဿာနိ-ခုနှစ်လတို့ ပတ်လုံး ၊ပေ၊ အဓု
မာဿံ– ထလထက်၀က်, ဆယ့်ငါးရက် ပတ်လုံး ၊ ပေ ၊ သတ္တာဟံ - ခုနှစ်ရက်
ပတ်လုံး၊ပေ။

ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ပဗ္ဗာဇန

၇၈။ နိဂ္ဂြော၀၊ သိယာ–တဓါတရံ၊ တေ–၏၊ ၀ါ-မှာ၊ ဧ၀ - ဤအကြား
သည်၊ အဿာ–ဖြစ်ရာ၏၊ ((ဖြစ်ပေလိမ့်မည်)၊ (ဂိ')၊ အန္တေ၀ါသိကမျတာ –
အနီး၊နေတပည့်တို့ကို လိုလားသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တပည့် လို့ချစ်နေသော
ကြောင့်)၊ နေ၁ – ငါတို့ကို၊ သမဏော ဂေါတမော – သည်၊ ဧ၀ – ဤသို့၊
(တော့ ဝိညူ ပုဂ္ဂိလော အစရှိသော စကား၊ကို)၊ အာဟ – ပြောပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့
အကြံ ဖြစ်ရာ၏၊ နိဂ္ဂြော၀၊ ဧတ်– ဤ အကြောင်းအရာကို၊ (ဤ တော့ ဝိညူ
ပုဂ္ဂိလော အစရှိသော စကား၊ကို မိန့်တော်မူရခြင်း၏ အကြောင်းကို)၊ ဧ၀ - ဤ
အသင် ကြံစည်အပ်သည့် အတိုင်း၊ နေ ဓဒေယ္ယံ – မမှတ်ထိုက်၊ ယော၀ေ –
အကြင်သူသည်ပင်၊ ၀ေါ - သင်တို့၏၊ အာစရိယော - ဆရာတည်း၊ (ပင်ကိုယ်
ဆရာတည်း၊)၊ သော၀ေ - ထို ဆရာသည်ပင်၊ ၀ေါ– တို့၏၊ အာစရိယော –
သည်၊ ဟောတု – ဖြစ်ပါ၀ေ၊ [သင်တို့ရဲ့ နဂိုဆရာသည်ပင် ဆရာဖြစ်ပါ၀ေ၊
ငါက သင်တို့ကို တပည့်မလုပ်လိုပါ–ဟု မိန့်တော်မူလိုသည်။ နောက်၌ ဤသို့
အပြည့် အစုံပေးပါ၊ ထူးရာ၌သာ ရေးပါမည်။]

ဥဒ္ဒေသော – ကျွမ်းစာကို သင်ယူခြင်းမှ၊ ၀ါ– သင်ယူအပ်သော ကျွမ်းစာ
မှ၊ နေ၁ – ငါတို့ကို၊ စာ၀ေတုကာမော – ရွေ့စေလိုသည်၊ (ရွှေ့ပြောင်း
လိုသည်)၊ (တုတွာ)၊ပေ၊ယော၀ေ – အကြင်အရာသည်ပင်၊ ၀ေါ ဒံ တို့၏၊
ဥဒ္ဒေသော - သင်ယူအပ်သော ကျွမ်းတည်း၊ သော၀ေ – ထို ဥဒ္ဒေသဆရာပင်၊
၀ေါ– တို့၏၊ ဥဒ္ဒေသော ဟောတု၊ [သင်တို့ သင်ယူနေကျ ကျွမ်းစာသည်

သင်တို့၏ ဥဒ္ဒေသ ဖြစ်ပါ၎င်၊ တရားသဘော အစဉ်အလာကို သိစေလိုရှိသော မိန့်သည်၊ ငါဘုရား၏ ပါဠိတော်များကို သင်ထို့အား သင်စေလိုရှိ မဟုတ်ပါ-ဟူလို။] အာဇီဝါ - အသက်မွေးမှုမှ၊ပေ၊ ယော ဧဝ—အကြင် အရာသည်ပင်၊ ဝေါ— တို့၏၊ အာဇီဝေါ— အသက်မွေးမှုတည်း၊ သော ဧဝ — ထို အာဇီဝ သည်ပင်၊ ဝေါ — တို့၏၊ အာဇီဝေါ ဟောတု။

ယေ ဓမ္မာ — အကြင် တရားတို့သည်၊ သာစရိယကာနံ — ဆရာနှင့် တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ နော — ငါတို့၏(အယူဠ်)၊ အကုသလာ - အကုသိုလ်တို့တည်း။ အကုသလသခ်ါတာ — အကုသိုလ်အဖို့အစုတို့တည်း၊ ဝါ — အကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တေသု — ထို တရားတို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတုကာမော — တည်စေလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ပေ၊ သာစရိယကာနံ—ကုန်သော၊ ဝေါ— တို့၏ (အတ္ထက်)။ တေဓမ္မာ — တို့သည်၊ အကုသလာဧဝ — တို့သည်လည်းကောင်း၊ အကုသလသခ်ါတာစ—တို့သည်လည်းကောင်း၊(ဟောန္တု-ဖြစ်ပါစေကုန်။) [သင်တို့ နဂိုက အကုသိုလ်လို့ ဟူဆထားသော တရားများသည်ပင် အကုသိုလ်ဖြစ်ပါစေ—ဟု ဆိုလိုသည်။]၊ပေ၊ယေဓမ္မာ— တို့သည်၊ သာစရိယကာနံ — ကုန်သော၊ နော— ငါတို့၏(အယူဠ်)၊ကုသလာ—တို့တည်း၊ ကုသသခ်ါတာ—တို့တည်း၊ ဝါ-ကုန်၏၊ တေဟိ-ထို တရားတို့မှ၊ ဝိဝေစေတုကာမော-ကင်းဆိတ်စေလိုသည်၊ (ကင်းကွာစေလိုသည်၊ ဟုတ္တာ) ၊ပေ၊ တေဓမ္မာ- တို့သည်၊ သာစရိယကာနံ-ကုန်သော၊ ဝေါ — တို့၏ (အတ္ထက်)၊ ကုသလာဧဝ — တို့သည် လည်းကောင်း၊ ကုသလသခ်ါတာ စ - တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဟောန္တု။

နိဂြောဓ၊ ဣတိ ခေါ- လျှင်၊ အဟံ၊ အန္တေဝါသိကမျတာ — တပည့်တို့ကို လိုလားသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ နော ဝဒါမိ-မိန့်တော်မူနေသည် မဟုတ်၊ ဥဒ္ဒေသာ-မှ၊ စာဝေတုကာမောပိ—ရွှေ့စေခြင်းငှါ(ရွှေ့ပြောင်းခြင်းငှါ)အလို ရှိသည် ဖြစ်၍လည်း(ရွှေ့ပြောင်းစေလိုရှိ၍လည်း)၊ ဝေါ နော ဝဒါမိ၊ အာဇီဝါ— မှ၊ စာဝေတုကာမောပိ-ဖြစ်၍လည်း၊ပေ၊ယေ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ သာစရိယကာနံ-ကုန်သော၊ ဝေါ-သင်တို့၏ (အယူဠ်)၊ အကုသလာ-တို့တည်း၊ အကုသလသခ်ါတာ-တို့တည်း၊ တေသု-တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတုကာမောပိ - တည်စေခြင်းငှါ အလိုရှိသည် ဖြစ်၍လည်း၊ (တည်စေလိုရှိ၍လည်း) ဝေ နော ဝဒါမိ၊ ယေ ဓမ္မာ—

နော ဝိ။ ။ဤပုဒ်ချိုးနှင့် ပိတိ ကြြားနှင့် တွဲ၍"နော ဝိ ဝဒါမိ— မိန့်တော်မူသည်လည်း မဟုတ်" ဤသို့ ပေးရိုးရှိ၏၊ ဤ၌ ကတ္တားနှင့် တွဲ၍ " စာဝေတုကာမောပိ — ရွှေ့စေခြင်းငှါ အလိုရှိသည် ဖြစ်၍လည်း" ဟု ပေးလိုက်ပါသည်၊ဤ၌"ဖြစ်၍"သည်"ဟုတ္တာ" မထည့်ပဲ ထို အနက်ကို ယူ၍ ပေးထားသည်—ဟု မှတ်ပါ။

တို့သည်၊ သာစရိယကာနှံ- ကုန်သော၊ ဝေါ-တို့၏ (အယ္ယ၌)၊ ကုသလာ-တို့တည်း၊ ကုသလဘာဝါတာ-တို့တည်း၊ တေဟိ-တို့မူ၊ ဝိဝေစေတုကာမော ပိ-ဖြစ်၍လည်း၊ (ကင်းကွာဝေလို၍လည်း)၊ ဝေံ နာ ဝဒါမိ။

နိုင်ငြေဝခ၊ အပ္ပဟိနံ-မပယ်အပ်သေးကုန်သော၊ သံ ကိလေသိကာ-ညစ်နွမ်းကြောင်း ကိလေသာ ရှိကုန်သော၊ ဝါ- ညစ်နွမ်းကြောင်း ကိလေသာ၌ ယှဉ်ကုန်သော၊ ပေါနောဘဝိကာ-နောက်ထပ် ဘဝကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဝါ- ဘဝသင်္ခါရကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ သဒ္ဒရာ-ကိလေသာဟူသော ပူပန်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ [အဋ္ဌကထာ၌ "သဒ္ဒရထာ"ဟု ရှိ၏။] ဒုက္ခဝိပါကာ - ဆင်းရဲဖော် အကျိုးရှိကုန်သော၊ အာယတိ - နောင်အခါ၌၊ ဇာတိ ဇရာ မရဏာဒီယာ-ဇာတိ ဇရာ မရဏတို့၏ အစီးအပွား ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဇာတိ ဇရာ မရဏတို့၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော်)၊ အကုသလာ ဓမ္မာ-တို့သည်၊ (တနည်း)အကုသလာ ဓမ္မာ -- တဏှာတဉ်း ဟူသော အကုသိုလ် တရားတို့သည်၊ သန္တိ စ ဝေါ- ရှိကုန်သည်သား၊ [အကုသလဓမ္မ အရ အကုသိုလ်စိတ် ၁၂ ပါး၊(တနည်း)တဏှာကို ယူပါ။] ယေသံ-ယင်း အကုသိုလ်တရား-တို့ကို၊ ပဟာနာယ-ပယ်ခြင်း-ငှါ၊ (ပယ်ဖို့ရာ)၊ အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ။

ယထာပဋိပန္နာနံ- ယင်း (ဟောအပ်တိုင်းသော) အခြင်းအရာအားဖြင့် ကျင့်ကုန်သော၊ ဝေါ-သင်တို့၏(သန္တာန်၌)၊[အတိဝစ္ဆိဿန္တိဉ္စစပ်။] ဝါ-သင်တို့သည်၊ သံကိလေသိကာ-ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-တို့ကို၊ ပဟိယိဿန္တိ- ပယ်အပ်ကုန်လိမ့်မည်၊(ပယ်နိုင်ကြလိမ့်မည်)၊ ဝေါဒါနိယာ- သတ္ထာဝါတို့ကို ပြုစုစေတတ်ကုန်သော၊ ဝါ-ဖြုစုစင်ခြင်း၏ အစီးအပွားဖြစ်ကုန်သော၊ မွေ့လဟထပိယဿနာ တရားတို့သည်၊ အဘိဝစ္ဆိဿန္တိ-တိုးပွားကြလိမ့်မည်၊ ပညာပါရိပူရိံ- မဂ်ပညာ၏ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝေပုလ္လတ္တဉ္စ-ဖိုလ်ပညာ၏ ကျယ်ပြန့်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (တနည်း)ပညာပါရိပူရိံ-မဂ်ပညာ ဖိုလ်

၎ဇာတိ ဇရာမရဏိယာ စသည်။ ။ဇာတိ ဇရာမရဏာနံ + ဟိတာဟိ=ဇာတိ ဇရာမရဏိယာ၊ သံကိလေသော + ဏ္ဍေ အဏ္ဍိ၊ သံကိလေသေ ဝါ နိယုတ္တာတိ သံကိလေသိကာ၊ -- ရွိကား။

၎ဝေါဒါနိယာ။ ။သတ္ထေ ဝေါဒါပေန္တိကိုကြည့်၍ ဝေါဒါပေန္တိတိ ဝေါဒါနိယာ၊ ဝိ+အဝ+ဒါဓာတ်+ကဝုမျိုက်ကေး၊ ကတ္တုဒေါတာ အနိယ ဟု ကြဲ၊ ရွိကာဠမူ ဝေါဒါပေန္တိကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဟု ယူ၍ "ဝေါဒါနံ ဝုစ္စတိ ဝိသုဒ္ဓိ၊ တသ္မာ ဝစ္ဆ ဘူတတ္တာ ဝေါဒါနိယာ"-- ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို အလို ဝေါဒါနသ္မာ+တိတာ ဝေါဒါနိယာ- ဟု ဟိတ တဒ္ဓိတ်ပြု၊ ဝေါဒါနိ.သာ-ဟု ရသ်ရှိပါစေ။

ပညာ၏ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ဝေပုလ္လတ္တ္တ – မင်ပညာ ဖိုလ်ပညာ၏ ပြန့်ကျယ်ဆည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေဝမွေ – မျက်မှောက်ထင်ထင် ဂျူမြင်အပ်သော သဘောဟူသော ပစ္စက္ခအတ္တဘောဌ်ပင်၊ ဝါ–ဤ ဘဝဌ်ပင်၊ သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ – ထူးသောဥဿဒ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကဘ္ဘာ–မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဒ္ဓ–ပြီးစေ၍၊ ဝါ–ရောက်၍၊ ဝိဟရိသ္သထာ–နေကြရလိမ့်မည်၊ ဣတိ - ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

၇၉။ ဧဝံ - သို့၊ ဝုတ္တေ – မိန့်တော် မူအပ်သော်၊ မာဂဏ္ဍ – မာရ်နတ်သည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တာ - ထက်ဝန်ကျင် လုယူအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ-လှမ်းမိုး၊ နှောက်ရှက်အပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ (နိသိဒန္တိ)ယထာထိုင်နေကြသကဲ့သို့၊ (ဧဝမေဝ – ဤအတူပင်)၊ ဧတ ပရိဗ္ဗာဇကော - တို့သည်၊ တုဏ္ဟီဘူတာ–ဆိတ်ဆိတ်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်၊ မက်ဘူတာ-မျက်နှာ မသာမယာဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သည်၊ ပတ္တက္ခန္ဓာ–အောက်သို့ကျသော ပခုံးရှိကုန်သည်၊ (လည်ဂုတ်ရှိကုန်သည်)၊ အဓော မုခါ–အောက်၌ မျက်နှာရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဗ္ဘာယန္တာ–ကြမ်ဖိုင်ကုန်လျက်၊ (ဗိုဟိ ဒီဒီ ကြဲစည် ငေးမှိုင်လျက်)အပ္ပဋိဘာနာ–ဧမ္မရွ ထင်လာသော စကား မရှိကုန်ပဲ၊ (စကားဆိုစရာ မရှိကြပဲ)၊ နိသီဒိ သု – ထိုင်နေကြရကုန်ပြီ၊ [ယထာ တံ မာဂေန္တ စသော စကားသည် ဥပမာစကား မဟုတ်, မာရ်နတ်က ထို ပရိဗိုဇ်တို့ကို အမှန်ပင် နှောက်ရှက်ထားသည်။]

အထခေါ်-ထို အခါ၌၊ ဘဂဝတော–၏၊ တော်–ဤအကြောသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်တော်မူပြီ၊ (ကိ ံ)၊ သဗ္ဗေဝိ–ကုန်သော၊ ဣမေ မောဃပုရိသာ–ဤ ဗျာန်မက် ဖိုလ် မရှိသည့် အချည်းနှီးသော ယောကျ်ားတို့ကို၊ ပါပိမတာ-၊ ယုတ်မာသော အလိုရှိသော မာရ်နတ်သည်၊ ဖုဋ္ဌော–ထိပ ါးနှိပ်စက်အပ်ကုန်ပြီ၊ ယတြ-ယင်း ပရိဗိုဇ်တို့တွင်၊ ကေဿပိ–တဇယာဘ်၏လည်း၊ ဝါ-တဇယာဘ်မှလည်း၊ ဧဝံ-ဤသို့သော အကြောသည်၊ နာ ဟိ ဘဝိဿတိ နာမ–မဖြစ်ပါ၎ေ၊ (ကိ ံ - အဘယ်သို့ မဖြစ်သနည်း)၊ ဟန္ဒ–ယခု၊ မယံ-တို့သည်၊ အညာဏ္ဍပိ–သိခြင်း အကျိုးငှါလည်း၊ သမဏေ ဂေါတမေ-ရဟန်းဂေါတမ (အထံ) ၌၊ ဗြဟ္မစရိယံ-ကို၊ စရာမ-ကျင့်ကြစို့ ။ သဇ္ဇာဟော-ခုနစ်ရက်သည်၊ (ရဟန်းဂေါတမ ပိုင်းခြားထားအပ်သော ထို ခုနစ်ရက်သည်)၊ (အမှာက်-ငါတို့မှာ၊)ကိ ံ-အဘယ် မချမ်းသာမှုကို၊ ကရိဿတိ-ပြုလိမ့်မည်နည်း၊ လုတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ လုတိ– ဤသို့ ဆုကြဲဖြစ်ဘော်မူပြီ။

အိ ံ ကရိဿတိ သဇ္ဇာဟော။ ။ကိ ံဖြင့် အဓါသုကံကို စွဲ၊ "အမှာကံ"ဟု သမ္မန် ထည့်ပါ။ ရဟန်းဂေါတမ ပိုင်းခြားထားအပ်သော ခုနစ်ရက်သည် ငါတို့၏ တရုတရာ

အထခေါ– ၌၊ (အကြံဖြစ်တော်မူပြီးရာ ထိုအခါ၌)၊ ဘဂဝါ၊ ဥဒုမ္ဗရိကာ ယ–ဧး၊ ပရိဗ္ဗာဇကာဆရာမေ–၌၊ သီဟနာဒံ – မြတ်သော၁ဓကား၌ကို၊ ဝါ– ဓ၍ မကြောက် ခြင်းသော်ဟောက်သို့ ရဲရဲတောက် အသံကို၊ (ခြင်္သေ့မင်း၏ ဟောက် ခြင်းအလား၊ ကြောက်ခြင်းကင်း ရဲတင်းသော စကား၏)၊ နဒိတ္ဘာ–မိန့်ဟြက် တော်မူပြီး၍၊ ဧဝဟာသံ– ကောင်းကင်သို့၊ အဗ္ဘုဂ္ဂန္ဒာ–ချေးပူ တက်သွားခြင်း၊ ဂိဇ္ဈကူဋ္ဌေ-သော၊ ပဗ္ဗတေ–၌၊ ပစ္စုဋ္ဌာသိ-တဖန် တည်နေတော်မူပြီ၊ သန္ဓာနော-သော၊ ဂဟပတိ ပန - သည်ကား၊ တာဒဒေဝ– ထို ခဏ၌ပင်၊ ဆုဇဂဟံ - သို့၊ ပါဝိသိ – ဝင်သွားပြီ၊ တ္ထတိ-သို့၊ သုတံ–နာဟူမှတ်သား ဆောင်ထား၊အပ်ပါပြီ၊ [ဧဝံ မေ သုတံမှ သုတံသို့ ပြန်လှည့်သည်။] ကူတို-ဥဒုမ္ဗရိကသုတ် အပြီးတည်း။ [ကူတိတလုံး အကျေကြပါ။]

ဒုတိယံ–နှစ်သုတ်မြောက်ဖြစ်သော၊ ဥဒုမ္ဗရိကသုတ္တံ–ဆည်၊ ဒုဋ္ဌိတံ– ပြီးပြီ။

မချမ်းသာမှုကို ပြုနိုင်မှာလဲ၊ ခုနစ်ရက်လောက်နဲ့တော့ ဆင်းရဲခဲသွားပါ၊ ခုနစ်ရက် အတွင်း တရားရနိုင် မရနိုင် သိရအောင် ကျင့်ကြည့်ကြစို့၊ ဤသို့ ဆိုလိုသည်။

ဘနည်း။ ။"ကိ"–အဘယ်ကို၊ (ဘာကို)"ဟု ခွဲ၊ "ဧတေသံ–၌ ပျင်းရိသော ပရိဗိုဇ်တို့၏"ဟု သမ္ဗန္ဓထည်ပ၊ ဧတေသံ- ဤဖျင်းရိသော ပရိဗိုဇ်တို့၏၊ (အတွက်)၊ သတ္တာဒဂဟာ-ခုနစ်ရက်သည်၊ ကိ"-အဘယ်ကို၊ ကရိဿတိ- ပြုနိုင်လိမ့်မည်နည်း၊ (ကိ" ကရိဿတိ– ဘာလုပ်နိုင်မည်နည်း)၊ ဤသို့ အနက်ပေးပါ။

ဆိုလိုရင်း။ ။တရားသိမ်ငြိရန် ရဟန်း၁ါတဓအထံ၌ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့် ကြစို့–ဟု တရက်တလေတောင်မှ စိတ်မဖြစ်ကြ၊ ဖျင်းရိသော ထို ပရိဗိုဇ်တို့အတွက် ခုနစ်ရက်ကျင့်ဖို့ဆိုတာ ဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလဲ–ဟူလို။

၃။ စက္ကဝတ္တိသုတ်

အတ္ထဒီပသရဏတာ

၈၀။ ဧဝံ မေ သုတံ ကေ သမယံ ဘဂဝါ။ [ပါထိကသုတ် အစအတိုင်း ပေးပါ၊ "ကွဒ်– ဤ စက္ကဝတ္တိသုတ်တော်ကို" ဟု ဆိုရွံသာထူး၏။] မဂဓေသု– မဂဓတိုင်း၌၊ [မဂဓဘာဟု ဗဟုဝုစ်နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားသောတိုင်း၌။] မာတုလာ ဃံ–မာတုလာမြို့၌၊ (မာတုလာမြို့၏ အနီးဖြစ်သော သစ်ပင်ကြီးအောက်၌)၊ ဝိဟရတိ၊ တတြ - (မဂဓတိုင်း မာတုလာမြို့အနီး သစ်ပင်ကြီးအောက်ဝယ်) နေတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ အာမန္တေသိ– ခေါ်၍ သိဒေတော်မူပြီ၊(ကိံ)ဘိက္ခဝေါ-ဘိက္ခူ,တို့,ကွတ်-ဤသို့ ခေါ်၍သိဒေတော်မူပြီ၊ ဘဒ္ဒန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ကွတိ–သို့၊ တေ'ဘိက္ခူ–ထိုရဟန်း,တို့သည်၊ ဘဂဝတောဒ်၊(ဝစနံ–စကားတော်ကို၊) ပစ္စဿောသုံ– ရှေ့၌ နားထောင်ကြကုန်ပြီ၊ ဝါ– လက်ခံကြကုန်ပြီ၊ [ဘဂဝတောဒ-အား၊ ပစ္စဿောသုံ– ရှေ့၌ နားထောင်ကြကုန်ပြီ၊ ဤသို့လည်း သမ္ဗဒါနိ ပေးနိုင်၏။] ဘဂဝါ၊ တေံ- ဤစကားကို၊ အဝေါစ–မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ)။

ဘိက္ခဝေ–ဘိက္ခုတို့၊ အတ္ထဒီပါ– မိမိဟူသော မှီရာကျွန်းရှိကုန်သည်၊ အတ္တသရဏာ – မိမိဟူသော အားကိုးရာရှိကုန်သည်၊ အနညသရဏာ – မိမိမှတပါး အခြားသူဟူသော အားကိုးရာမရှိကုန်သည်၊ ဓမ္မဒီပါ- လောကီ လောကုတ္တရာ တရားဟူသော မှီရာကျွန်း ရှိကုန်သည်၊ ဓမ္မသရဏာ – လောကီ လောကုတ္တရာ တရားဟူသော အားကိုးရာရှိကုန်သည်၊ အနညသရဏာ–တရားမှတပါး အခြား အားကိုးရာ မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရထ– နေကြကုန်လော၊ ဘိက္ခဝေ၊ ကထဉ–အဘယ်သို့လျှင်၊ ဝါ–အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဘိက္ခု- သည်၊ အတ္တဒီပေါ– သည်၊ပေးအနည်သရဏော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရတိ- နေသနည်း။

အတ္တဒီပါ။ ။၅၂ပုဒ်အဓိပ္ပာယ်ကို ဘာသာဋီကာ (၉၅)၌ ပြထားပြီ၊"အတ္တဒီပါ-မှီရာ ကျွန်းသဖွယ်ဖြစ်သော မိမိ၌ သက်ဝင် တည်နေသော် လောကီ လောကုတ္တရာ တရားရှိကုန်သည်၊အတ္တသရဏာ-မိမိ၌သက်ဝင်တည်နေသော လောကီ လောကုတ္တရာ တရားဟူသော အားကိုးရာရှိကုန်သည်၊ အနညသရဏာ – မိမိမှတပါး အခြားသူ ဟူသော အားကိုးရာ မရှိကုန်သည် " ဤသို့ အကျယ်ပေးပါ။

အဗ္ဘာ။ ။ကာယေ ကာယာနုပဿီ စသည်တို့၏ အနက်ကို အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ သုတ်မဟာဝဂ္ဂ ဘာသာဋီကာ (ဘ) အုပ် သတိပဋ္ဌာနသုတ် ပါဠိတော်နိဿယဖွင့် ပြခဲ့ပြီ၊ ဤ၌ လွယ်ကူအောင် ပေးထားပါသည်။

ဘိက္ခဝေ၊ လူ၈-ဤ သဘာနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ကာယေ-ရူပကာယ၌၊ ကာယာနုပဿီ - ရူပကာယကို အုဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်၊ အာတာပီ-ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ လော၈်မြိုက်တတ်သော သမ္မပ္ပဓာန်လုလွ ဝီရိယရှိသည်၊ သမ္မဇာနော—ကောင်းစွာ အပြားအား၊ဖြင့် သိသည်၊ သတိမာ-သတိရှိသည်၊(ဟုတ္တာ)၊ လောကေ — ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဟူသော လောကာ၌၊ ၀ါ - ရူပကာယ ဟူသော လောက၌၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿံ - အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿကို၊ (လောဘ ဒေါသ ကို)၊ ဝိနေယျ- ပယ်ဖျောက်၍၊ ဝိဟရတိ၊ ဝေဒနာသု—ဝေဒနာတို့၌၊ ဝေဒနာ နုပဿီ-ဝေဒနာကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ပေ၊စိတ္တေ — စိတ်၌၊ စိတ္တာနုပဿီ— စိတ်ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ပေ၊ဓမ္မေသု- ဓာတုကုမ္မိုဠ်၊ ဓမ္မာနုပဿီ- တရားကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ပေ၊ဒေါ ဒေါ၊- ဤသို့လျှင်၊ ၀ါ- ဤနည်း အားဖြင့်၊ပေ၊ ဝိဟရတိ။

ဘိက္ခဝေ၊ ဆကေ— မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပေတ္တိကေ- အဖေမလာသော၊ (အဖ ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားမှ လာသော)၊ ဝိသယေ - အစုဖြစ်သော၊ (နယ်မြေ ဖြစ်သော)၊ ၈၊ ၈ရေ-ကျက်စားရာအရပ်၌၊ စရထ--လှည့်လည် ကျက်စားကြ ကုန်လေ၊ [သဆိပ္ပဒုနိ်လေးပါးကိုပင် '' သကပေတ္တိက ၈၊ ၈စရ '' ဟု ဟော တော်မူသည်။] ဘိက္ခဝေ၊ သကေ၊ပေ၊၈၊ ၈စရေ-၌၊ စရတ်-လှည့်လည်ကျက်စား သော သင်တို့၏၊ ([သြတာဒံ အာရုဟဏ် တို့၌စပ်)၊ မာဧရော—ဒေ၀ပုတ္တ, ကိလေသ ဟူ မစ္စုမည်သော, မာရ်သုံးဖြာသည်၊ သြတာရံ- အပေါက်အကြား၊ကို၊ ၀ါ- ဝင်ရောက်ဖို့ရာ အခွင့်အလမ်း၊ကို၊ နု လစ္ဆတိ- ၎လိပ်မည်မဟုတ်၊ မာဧရော—သည်၊ အာဝုဟဏံ - အကြောင်း၊ကို၊ နု လစ္ဆတိ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ကုသလာနံ- အပြစ်မရှိကုန် သော၊ ၀ါ-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ သမာဒါနေဟတ္ထ-ကောင်းစွာ ယူခြင်းဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ၀ါ-ဆောက်တည်ခြင်းဟူသောအကြောင်း ကြောင့်၊ ၀၆- ဤသို့ နောက်၌ ဆိုအပ်မှုန့်အတိုင်း၊ ဣဒံ ပုညံ – ဤ လောကီ လောကုတ္တရာကောင်းမှု, ကောင်းမှု၏အကျိုးသည်၊ ပဝဿုတိ- ဆက်ကာဆက်ကာ တိုးပွားပါ၏။ [ပုညံ၏အဖွင့်ကို ဘာသာဋ္ဌကာ၌ ပြတားပြီ။]

ဒဠ္ဠနေမိ စက္ကဝတ္တိရာဇာ

၈၁။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘူတပုဗ္ဗံ- ရှေးဘုံဖြစ်ဖူးသော အကြောင်းကား၊ စက္ကဝတ္တိ-စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်သော၊ ဓမ္မိကော-မင်းကျင့်တရားဥ ယှဉ်သော၊ ၀ါ-ကုသလကမ္မပထတရား၌ ယှဉ်သော၊ ဓမ္မဆာဇာ- တရားအားဖြင့် မင်းဖြစ်သော၊ (တရားနဲသဖြင့် မင်းဖြစ်သော)၊ စာတုရန္တာ- သမုဒ္ဒရာလေးဝင်း အဆုံး အပိုင်း အခြားရှိသော ၈မြေ၏ အရှင်ဖြစ်သော၊ ၀ါ - လေးကျွန်းလုံးကို အစိုးရသော၊ ဝိဇိတာဝီ-အောင်အပ်ပြီးသော စစ်မြေပြင်ရှိသော၊ ဝ၊ါ-ကိလေသာရန် အပြင်ဝန်

ဟု နှစ်တန့်တွင်း၊ ပရ်ွက်ဟူသမျှကို အောင်မြင်ပြီးသော၊ ဇနပဒတ္တာဝဓိယပွတ္တော-ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်သို့ရောက်သော ဇနပုဒ်နာယ်ပယ်ဖျိသော၊ ဝါ-ဇနပုဒ်နာယ်ပယ်ဘဲ့ ခိုင်မြဲသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ သတ္တရတနာသမန္နာဂတော-ခုနစ်ပါးသော ရတနာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဒဋ္ဌနေမိနာမ – ဒဋ္ဌနေမိ မည်သော၊ ရာဇာ - သည်၊ အဟောသိ– ရှိခဲ့ပြီ။

ဣသာ-ထိုမင်း၏၊ သတ္ထု-ကုန်သော၊ ဣမာနိ ရတနာနိ-တို့သည်၊ အဟောသုံ– ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ သေယျထိဒံ–ထိုရတနာတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။ စက္ကရတန-စကြာရတနာလည်းကောင်း၊ [ဟတ္ထိ- ဆင်ဗျို၊ အဿ- မြင်းဗျို၊ မဏိ- ပတ္တမြား၊ ဣတ္ထိ-မိဖုရား၊ ဂဟပတိ-သူကြွယ်။] သတ္တမံ-ခုနစ်ခုမြောက်သော၊ ပရိဏာယကရတန ဓမ၀- ဣဒ္ဓေါင်ဦးစီး သားတော်ကြီးရတနာသာလျှင် လည်းကောင်းတည်း။

အဿ - ၏၊ သူရာ - ရဲရင့်ကုန်သော၊ ဝီရင်္ဂပေါ - ရဲရင့်သူတို့၏အကြောင်း ကောင်းသောဝီရိယဟူသော သဘောရှိကုန်သော၊ ပရသေနပမဒ္ဒနာ - တဖက်စစ်တပ်ကို နှိမ်နင်းနှိုင်ကုန်သော၊ ပရောသဟဿံ - ကဏ္ဍောင်ကျော်သော၊ ပုတ္တာ-သား၊တော်ထို့သည်၊ အဟေသုံ၊ သော- သည်၊ သာဂရပရိယန္တံ-သမုဒ္ဒရာလေးစင်း အရံုး အပိုင်းအခြားရှိသော၊ ဣမံ ပထဝိံ – ဤလေးကျွန်းမြေကို၊ အဒဏ္ဍေန-ဥစ္စာဒဏ် လက်နက်ဒဏ်မပါပဲ၊ အသတ္ထေန - ဓားစသော လက်နက်မပါပဲ၊ ဓမ္မေန-ဂါးပါးသီသတရားဖြင့်၊ အဘိဝိဇိယ-အောင်နိုင်၍၊ အဇ္ဈာဝသိ-လှုမ်းမိုး အုပ်စိုးခဲ့၏ အပိုင်းအခြားအထိုင်း နေပြီ၊[အသက်ရှည်သမျှ, ပုဉ်းကံရှိသမျှ အပိုင်းအခြားတည်း။]

၈၂။ ဘိက္ခဝေ၊ အထ ခေါ - (အုပ်စိုးခဲ့နေရာ) ထိုအခါ၌၊ ဒဋ္ဌနေမိ -- သော၊ ရာဇာ-သည်၊ ဗဟုန်–များစွာကုန်သော၊ ဝဿာန်- နှစ်တို့၏၊ ဗဟုန်း၊ ဝဿသတာန်- နှစ်အရာတို့၏၊ ဗဟုန်၊ ဝဿသဟဿာန်-- နှစ် အထောင်တို့၏၊ အဉ္ဇယေန - ကျော်လွန်ထုအခါ၌၊ အညတရံ - တယောက်သော၊ ပုရိသံ- ကို၊ အာမန္တေသိ– မိန့်ပြီ၊ (ကိ'၊) အဇ္ဇော ပုရိသ- အမောင် ယောကျ်ား၊ ယခါ-အကြိုအခါ၌၊ တုံ၊ ဗိဇ်းနတ်၌ဖြစ်သော၊ စက္ကရတနံ- ကို၊ ဩသက္ကိတံ-အာနည်းငယ် ကောက်သို့ရောက်သည်ကို၊ ဝါ-အောက်သို့ကျသည်ကို၊ ဌာနာ-တည်ရာမှ၊ စုတံ-ရွေ့နေသည်ကို၊ ပသေယျာသိ–မြင်ရာ၏၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ မေ-အား၊ အာရောစေယျာဘိ - သံတော်ဦးတင်ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်ပြီ၊ ဒေ၀-မင်းတို၊ ဧ၀ံ-ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ ခေါ–လျှင်၊ သော ပရိသော– သည်၊ ဒဋ္ဌနေမိဿ-သော၊ ရညော-၏(စကားကို)၊ ပစ္စသောသိ။

ဘိက္ခဝေ၊ပေါ၊စက္ကရတနံ-ကို၊ ဩသက္ကိတံ-ကို၊ ဌာနာ-မှ၊ စုတံ-ကို၊ အဒ္ဒသာ-မြင်ပြီ၊ ဒိသွာန– ကြောင့် ၊ပေါ အဇေ၀ိစ– သံတော်ဦးတင်ပြီ (ကိ')၊ ဒေ၀၊

ယင္မွေ - တိုက်တွန်းပါ၏။ ဇာနေယျာသိ - သိတော်မူပါ၊ တေ–အရှင်မင်းမြတ်၏၊ ဒိဗ္ဗံ–သော၊ စက္ကရတနံ–သည်၊ သြသက္ကိတံ–အနည်းငယ်အောက်သို့ရောက်နေပါပြီ၊ ဌာနာ - မှ၊ စုတံ – ရွေ့နေပါပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ပြီ၊ ဘိက္ခဝေ၊ အထခေါ – ဦး၊ ဒဠှနေမိ – သော၊ ထုဇ္ဈာ – သည်၊ ဇေဋ္ဌပုတ္တဿာ – သားတော်ကြီး ဖြစ်သော၊ ကုမာရံ – ကို၊ အာမန္တေသေဝတ္ဘာ - ခေါ်စေ၍၊ တေ အဝေါစ၊ (ကိ)၊ တာတ ကုမာရ - သားတော်မင်းသား၊ မေ–၏၊ ဒိဗ္ဗံ၊ စက္ကရတနံ – သည်၊ သြသက္ကိတံ ကိရ - အနည်းငယ် အောက်သို့ ရောက်သွားပြီတဲ့၊ ဌာနာ - မှ၊ စုတံ (ကိရ) - ရွေ့နေပြီတဲ့။

မေ - ခမည်းတော်သည်၊ တေံ – ဤ အဓိကြောင်းကို၊ သုတံ - ကြားအပ်ပြီ၊ (ကြားဖူးပြီ)၊ (ကိ)၊ စက္ကဝတ္တိဏာ - သော၊ ယဿ ရညော - ၏၊ပေါစဝတိ၊ ဒါနိ – ယခု၊ တေန ရညာ - သည်၊ စိရံ – ကြာရှည်စွာ၊ ဇိဝိတမ္ဗံ - အသက်ရှင်ထိုက်သည်၊ နု ဟောထိ- မဖြစ်တော့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြားဖူးပြီ၊ မေ-သည်၊ မာနသကာ - လျှဉ် ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမာ - ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ဘုတ္တာ - သုံးဆောင်ခံစားအပ်ကုန်ပြီ၊ ဒါနိ - ယခု၊ မေ-၏၊ ဒိဗ္ဗေ - နတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကာမေ-တို့ကို၊ ပရိယေသိတံ - ရှာခြင်းငှါ၊ သမယော - အခါတည်း၊ တာတကုမာရ၊ ဟေ - လာပါ၊ တုံ၊ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ - သမုဒ္ဒရာတစင်း အပိုင်းအခြားရှိသော၊ ဣမံ ပထဝိ ံ – ဤ ဗျူဟဒိပ မြေအပြင်ကို၊ ပရိဇ္ဈ – သိမ်းပိုက် အုပ်စိုးပါ၊ အဟံ ပန – သည်ကား၊ ကေသမဿုံ- ဆံ မုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်ကို၊ သြဟာရေတွာ – ပယ်ရှား၍၊ ကာသာယာနိ- ဖန်ရုည်ဖြင့် ဆိုးအပ်ကုန်သော [သစ်ခေါက်ရည်ကိုပင် "ဖန်ရုည်"ဟုခေါ်သည်]၊ ဝတ္ထာနိ–အဝတ်တို့ကို၊ အစ္ဆာဒေတွာ-ပုံးလွှမ်း ဝတ်၍၌၊ အဂါရသ္မာ- အိမ်မှ၊(အိမ်ယာ တည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ)၊ နိက္ခမိတွာ-ထွက်၍၊ အနဂါရိယံ–အိမ်မဲ့ နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်တွန့်

ဆမုဒ္ဒပရိယန္တံ။ ။ ဤ၌ သမုဒ္ဒရာတစင်း အပိုင်းအခြားရှိသော အိန္ဒိယနိုင်ငံကို ရှေးခေတ်က "ဗျူဒိပိ"ဟု ခေါ်ကြ၏၊ သမုဒ္ဒရာ လေးငင်းလုံးဖြင့် ဝိုင်းခြားအပ်သော မြေအပြင်သည် စကြာမင်း၏ ဘုန်းကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထို မြေပြင်ကို သားတော်အား ပေးခဲ့မည်ဖြစ်၊ မျိုးရိုးစဉ်ဆက် အုပ်ချုပ်ခံ ဗျူဒိပိတိုသာ ပေးနိုင်သည်။

ဇကသမဿုံ ဩဟာရေတွာ စသည်။ ။တာဝတိံသပဗ္ဗတွာဒေါ် ရသေ့ဝတ်ခါနိုး ဝယ် ဆံမုတ်ဆိတ် ကျင်စွယ်ကို ပယ်ကြ၏၊ ပဌမဘာဏိ ပယ်ပြီးနောက် နောက်ထပ် ပေါက်လာသော ဆံပင်များကိုမူ မရိတ်တော့ပဲ ထုံးထားကြသည်၊ သက်နံးကိုလည်း ရသေ့ဖြစ်စဉ် သစ်ခေါက်ဆိုး အဝတ်များကို ဝတ်၏၊ နောင်အခါ၌မူ ဝတ္ထလ (လျှော်တေ) ခေါ် သစ်ခွံ သစ်ရွက်တို့ကိုလည်း ဝတ်ကြသည်။

ကုန်ပေး နှားမွေးမှု မရှိရာ ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ (ရဟန်းဘောင်သို့)၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ-ကပ်ရောက်တော့မည်၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြောပြီ။

၈၃။ အထ ခေါ၊ပေ၊သာဝုက်–ကောင်းစွာ၊ ရဒွေ-မင်းအဖြစ်၌၊ (မင်း၏ ကိစ္စ၌)၊ အနုသာဘိတ္ဘာ- သွန်သင် လမ်းညွှန်၍၊ပေ၊ပဗ္ဗဇိ- ကပ်ရောက်ပြီ၊ ဆုဇီသိမှီ - မင်းရသေ့သည်၊ (ရှင်ဘုရင်အဖြစ်မှ ရသေ့ဖြစ်လာသောကြောင့် ဆုဇီသိမှီ ဟု ဆိုသည်)၊ သတ္တာဘ ပဗ္ဗဇိတ-ရသေ့အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီး၍ ခုနစ်ရက်ရှိလသော်၊ ဒိဗ္ဗီ- စက္ကုရတနံ-သည်၊ အန္တရဓာယိ-ကွယ်ပျောက်ပြီ၊ မီးများ ငြိုင်းသလို ထို့ နေရာမှာပင် ပျောက်ကွယ်သွားသည်။

အထခေါ်- ၌၊ပေ၊ယေန- ၌၊ ခတ္တိယော-မင်းမျိုး မင်းနွယ်ဖြစ်သော၊ မဒ္ဒါ ဘိသိတ္တော-ဦးထိပ်၌ ဘိသိက်ရေစစ် သွန်းလောင်းအပ်ပြီးသော၊ ရာဇာ (အတ္ထို)၊ပေ၊ ရာဇာန်–ကို၊ တေ အဝေါ၈၊ (ကိ်)၊ ဒေဝ-မင်းမြတ်၊ ယဉ္စေ-တိုက်တွန်း ပါ၏၊ ဇာနေယျာသိ - သိတော်မူပါ၊ ဒိဗ္ဗံ၊ စက္ကရတနံ - သည်၊ အန္တရဓာတေ - လသော်၊ အနုတ္တ မနော- မိမိစိတ် မရှိသည်၊ (မနုစ်သက် မကြေနပ်သည်)၊ အဟောသိ၊ အနုတ္တ မနတ္တာ — မိမိစိတ် မရှိသူ၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ ပဋိသံဝေဒေသိ — သိစေပြီ၊ [သိအောင် ဝိုကြွေးကမ်းတလျက် အလင်အရှားပြုပြီ။] သော - သည်၊ ယေန- ၌၊ ရာဇိသိ- မင်းရသေ့သည်၊ (အတ္ထို)၊ပေ၊အန္တရဓာပိတန္တိ။

၈၀ ဝုတ္တော၊ပေ၊အဝေါ၈၊(ကိ်)၊တာတ-သားတော်၊တို့၊ပေ၊ အနုတ္တမနော-သည်၊ မာအဟောသိ-မဖြစ်နှင့်၊ အနုတ္တမနတ္တာ--ကိုလည်း၊ မာပဋိသံဝေဒေသိ- မသိစေနှင့်၊ ဟိ-မှန်၏၊ (စိတ်မချမ်းမသာ မဖြစ်သင့်သည်မှာ မှန်၏)၊ တာတ၊ ဒိဗ္ဗံ၊ စက္ကရတနံ - သည်၊ တေ - သင်သား၊တော်၏၊ ပေတ္တိကံ — ခမည်းတော်မှ လာသော၊ ဒါယဇ္ဇံ — အမွေသည်၊ န - မဟုတ်၊ တာတ၊ ဣသိ - တိုက်တွန်း တော်မူ၏၊ တံ၊ အရိယေ — အပြစ်မှ ဝေးကွာသော၊ (စကြာမင်း ဖြစ်ကြောင်း ကျင့်ဝတ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အပြစ် မရှိသော)၊ ဝါ - မြတ်သော၊ စက္ကဝတ္တိဓမ္မေ-စကြာမင်း ကျင့်ဝတ်၌၊ ဝတ္တာဟိ - ဖြစ်ပါ၊ (ကျင့်ပါ)၊ ယံ - အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ (ဘဝိဿတိ၌စပ်)၊ တေ - ၏(အတွက်)၊ [ဒိဗ္ဗံ စက္ကရတနံ— ၌စပ်။] ဝါ - သည်၊ အရိယေ - သော၊ စက္ကဝတ္တိဓမ္မေ - ၌၊ ဝတ္တမာနဿ — ကျင့်လျက်၊ ပန္နရသေ—တဆယ်ငါးရက်မြောက် ဖြစ်သော၊ တဒဟုပေါသောထော-ထို့ ဥပုသ်နေ့၌၊ သီသံ နှာတဿ - ဦးခေါင်းနှင့် တကွ နံ့သာရေ ချိုးပြီးသည် ဖြစ်၍၊ [သီသံနှင့် နှာတဿသည် သမာသ်၊ ဝါစာသိလိဋ္ဌ အကျိုးငှါ နိဂ္ဂဟိတ် လာသည်၊] ဥပေါသထိကဿ — ဥပုသ် ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (ဥပုသ် စောင့်သုံး သည်ဖြစ်၍)၊ ဥပရိပါသာဒ ဝရဂတဿ- မြတ်သော ပြာသာဒ်၏ အထက်ထပ်၌

ရောက်သည်ဖြစ်၍၎ (သမာနသာ – ဖြစ်စဉ်၊) သဟဿာရံ – တထောင်သော အကန့် ဒေါက်ဆယ်ရှိသော၊ သနေမိကံ – အကွပ်တကူနှင့်တကွဖြင့်သော၊ သနှာ ဘိကံ– ပဒေါင်း ချက်မနှင့်တကွဖြင့်သော၊ သဗ္ဗာကာရဗလိပူရံ – အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော၊ ဒိဗ္ဗံ၊ စက္ကရတနံ–သည်၊ ပါတု– ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ကော ဌာန်–ဤ အကြောင်းသည်၊ ဝိဇ္ဇတိ ခေါ် ပန– ရှိသည်သာ၊ ဣတိ– ဤသို့ အမိန့်ရှိပြီ။

ဝက္ကဝတ္တိ အရိယဝတ္တ

၈၄။ ဒေဝ–ခမည်းတော် မင်းမြတ်၊ အရိယံ–သော၊ တံ စက္ကဝတ္တိမဟာရာဇာ– ထို စက္ကဝတ္တိမင်း ကျင့်ဝတ်ဟူသည်၊ ကတမံ ပန–အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ–ပြီ၊ တာတ၊ တေနဟိ–ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်၊ (ဝက္ကြမင်း ကျင့်ဝတ်ကို ကျင့်လိုလျှင်)၊ တွံ၊ ဓမ္မံ ယော–ကုသလကမ္မပထတရားကိုသာ၊ နိဿာယ–မှီ၍၊ မွေ– ကို၊ သက္ကရောန္တော– ကောင်းစွာ ပြုလျက်၊ မဓမ္မံ၊ ဂရုံ – လေးစားမှုကို၊ ကရောန္တော – လျက်၊ ဓမ္မံ၊ မာနေန္တော–မြတ်နိုးလျက်၊ ဓမ္မံ၊ ပူဇေန္တော – ပူဇော်လျက်၊ (ပန်းစသည်ဖြင့် ပူဇော်လျက်)၊ ဓမ္မံ၊ အပစာယမာနော– ရိုသေလျက်၊ (တရားတော်ကိုမှန်း၍ လက်အုပ်ချီမူ ပြုလျက်)၊ ဓမ္မဒ္ဓဇော – ကုသလကမ္မပထ တရားဟူသော အလံရှိသည်၊ (ကုသလကမ္မပထတရားကို အလံကဲ့သို့ လွှင့်ထူထား၍သည်)၊ ဓမ္မကေတု– ကုသလကမ္မပထတရားဟူသော မှန်ကင်းရှိသည်၊ [အဆောက်အဦး၌ တပ်ထား အပ်သော အမြင့်ဆုံးအရာကို '' မှန်ကင်း '' ဟု ဆိုကြ၏၊ တရား–ကို ထို မှန်ကင်း ကဲ့သို့ အထွဋ်အမြတ်ထား၍သည်–ဟူလို။] ဓမ္မာဓိပတေယျော – ကုသလကမ္မပထ တရား–ဟူသော အကြီးအကဲ၏အဖြစ် ရှိသည်၊ [အရုဏုဒ်၌ တရား–ကိုသာ အမှုး ထား၍သည်။] (ဟုတ္ထာ)၊[သံဝိဒဟဏ်း ၌စပ်။]

အန္တေဝာသိကသို့'–အတွင်းလူ အပေါင်း၌လည်းကောင်း၊[မိဖုရား, သားတော်, သမီးတော်များတည်း။] ဗလကာယသို့' - စစ်သည် ဗိုလ်ပါ၊ အပေါင်း၌လည်း ကောင်း၊ [ဝစ်သား စစ်ပြိုလိမ့် စ၍ စစ်မှုထမ်းများ။] ခတ္တိယေသု – ဘိသိက် သွန်းအပ်ပြီးသော မင်းမျိုးတို့၌လည်းကောင်း၊ [ဘိသိက်ခံပြီးသောမင်းများ။] အနုယန္တေသု– နောက်လိုက် မင်းမျိုးတို့၌လည်းကောင်း၊ [ဘိသိက်မခံရသော

ဘနုယန္တေသု။ ။ခတ္တိယေသု၌ "အဘိသိတ္တ ခတ္တိယ"ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သော ကြောင့် နွှင်ဘုရင် ဖြစ်ပြီးနောက် ဘိသိက်ခံပြီးသော မင်းမျိုးမင်းနွယ် များတည်း၊ အနုယန္တေသု၌ ဘိသိက်ခံ - မခံ အထူး မမှတ်၊ သို့ရာတွင် ဘိသိက် မခံရသော နောက်လိုက် မင်းမျိုးမင်းနွယ် မှန်သမျှကို "အနုယန္တ"ဟု မှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။" အနုယန္တေသု " ဟု ပါဠိအမျိုးမျိုး ရှိပုံကို သီလက္ခန် ဘာသာ ဋီကာ စတုတ္ထအုပ် စာမျက်နှာ (၁၉၂)၌ ပြထားပြီ။

မင်းမျိုးများ။] မြဿဖွဏဂဟပတိကေသု — မြာဟ္မဏ ဂဟပတိကတို့၌လည်း ကောင်း၊ (ပုန်ကား, အိမ်ခွင့်ခွဲသူကြွသ်ကျား); နေဂဓမဒၶနပဒေသု — နို့ဂုမ်း၌ နေသူ, ဇနပုဒ်၌ နေသူတို့၌လည်းကောင်း၊ သမဏမြာဟ္မဏဟူသော-သမဏမြာဟ္မဏ တို့၌လည်းကောင်း၊ [ဤ မြာဟ္မဏများကား ဂဟုးကျင့်နေသူများတည်း။] မိဂပက္ခီသု-သား, ငှက်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မိက်—တရား၌သော၊ ရက္ခဝဏရက္ခတ္ထိ —စောင့်ရှောက်ခြင်း, တားမြစ်ခြင်း, လုံခြုံစေခြင်းကို၊ သံဝိဒဟဿု— ကောင်းစွာ စီစဉ်ပါ၊ တာတ၊ တေ ၏၊ ဝိဇိတေ – နိုင်ငံ၌၊ အမ္မကာဇော-မတရားပြုမှုသည်၊ မာပဝတ္တိတ္ထ-မမြစ်ပါစေနှင့်။

တာတ၊ တေ—၏၊ ဝိဇိတေ—၌၊ ယေစ အနေဒ-အကြင် ဥစ္စာမရှိသူထို့သည်လည်း၊ အဿု-ရှိကုန်ရာ၏၊ တေသဉ္စ-တို့အားလည်း၊ ခနံ-ကို၊ အနုပ္ပဒေယျာသိ-လျော်စွာ ထုတ်ပေးပါ၊ (အရင်းအနှီးပြုဖို့ရန် ထုတ်ပေးပါ)၊ တာတ၊ တေ-၏၊ ဝိဇိတေ—၌၊ ယေစ သမဏ မြာဟ္မဏာ—တို့သည်လည်း၊ မဒပ္ပမာဒါ- မာန်ယစ်ခြင်း, မေ့လျော့ခြင်းပမှ၊ (မာန်ထောင်ခြင်း, ကာမဂုဏ်တို့၌ စိတ်ကို ထွက်ထား ခြင်းမှ)၊ ပဋိဝိရတာ၂— ရှောင်ကြဉ်ကုန်သည်၊ ခန္တိ သောဝစ္စေ — သည်းခံခြင်း, ကောင်းသောအာဇ္ဇမုဝယ် မ္မေ့လျော့ခြင်း၌၊ နိဝိဋ္ဌာ— စွဲစွဲမြဲမြံ သက်ဝင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ကော်- တမျိုးသော၊ အတ္ထာနံ- မိမိစိတ်ကို၊ ဒမေန္တိ- ယဉ်ကျေးစေကုန် ၏၊ ဝါ- ဆုံးမကုန်၏၊ (တနည်း)၊ ကော် — တယောက်ထည်းသော၊ အတ္ထာနံ— မိဒီဓိကို၊ (ကိုယ့်ကိုယ်ကို)၊ ဒမေန္တိ-ပေါသမေန္တိ - ငြိမ်သက်စေကြကုန်၏၊ ပေါပရိနိဗ္ဗာပေန္တိ-ငြိမ်းအေးစေကြကုန်၏၊ တေ—ထို သမဏ မြာဟ္မဏတို့သို့၊ ကာလေန ကာလံ-သင့်လျော်ဆု အခါတိုင်းအခါတိုင်း၌၊ (ရံဖန်ရံခါ)၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ၍၊ ပရိပုစ္ဆေယျာသိ-အဖန်ဖန် မေးပါ၊ ပရိဂ္ဂဏှေယျာသိ-အဖန်ဖန် စုံမှမ်းပါ၊(ကိ်- အဘယ်သို့ မေးမြန်း စုံမမ်းရမည်နည်း၊) ဘန္တေ၊ ကိ် - အဘယ် အရာသည်၊ ကုသလံ–ကုသိုလ်ပါ၊နည်း၊ ကိ်—သည်၊ အကုသလံ—အကုသိုလ်ပါ၊နည်း၊ ကိ်— သည်၊ သာဝဇ္ဇံ- အပြစ်ရှိပါ၊သနည်း၊ ကိ်-သည်၊ အနဝဇ္ဇံ-အပြစ်မရှိပါ၊သနည်း၊ ကိ်— အဘယ်အရာကို၊ သေဝိတဗ္ဗံ - မှီဝဲထိုက် အားထုတ်ထိုက်ပါ၊သနည်း၊ ကိ်- ကို၊ နု သေဝိတဗ္ဗံ—မမှီဝဲထိုက် အားမထုတ်ထိုက်ပါ၊သနည်း။

မေ—၏၊ (အဟိတာဃ ဒုက္ခာဃ ၌စပ်)၊ ဝါ—သည်၊ (ကရီယမာနံ—ပြုအပ်သော်)၊ (ပြုအပ်လျှင်)၊ ဒီဃရတ္တံ - ရှည်စွာသော ဥဉ်ပတ်လုံး၊ (ညဉ့်ပေါင်း များစွာ ရက်ပေါင်း ကြာရှည်စွာ)၊ အဟိတာယ-စီးပွားမဲ့အလို့ငှ်၊ ဒုက္ခာယ-

---

၀၀ဇ္ဈိဏ္ဍ။ ။မာ ၀၀ဇ္ဈိဏ္ဍ – မဖြစ်ပါစေနှင့် – ဟူရာ၌ "စေ" ကား ကာရိတ် "စေ" မဟုတ်, အာဏာတ္တိတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အမေ့ကာရေ"ဟု ကဏ္ဍားရှိရသည်၊ ၀၀ဇ္ဈိဏ္ဍ၌ အနုဏ္ဍနီ အဏ္ဍနောပုဒ် (အာ)ကို (ဏ္ဍ)ပြု ထားသည်။

ဆင်းရဲဖို့ရာ၊ အသာ–ဖြစ်ရာပါသနည်း၊ မေ-ဇီ၊ ဝါ-သည်၊ ကိ ဝါပန-အာဘယ် အရာကိုလည်း၊ ကရီယမာနံ၊ပေ၊အာသာ-နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေ-မြန်း စုံစမ်းပါ၊ တေသံ–ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏ (စကား-ကို)၊ သုတ္တာ-ကြား-ရ၍၊ ယံ–အကြင် အရာသည်၊ အကုသလံ-တည်း၊ တံ- ကို၊ အဘိနိဝဇ္ဇေယျာသိ– စွဲစွဲမြဲမြံ ရှောင်ကြဉ်ပါ၊ ယံ-သည်၊ ကုသလံ- တည်း၊ တံ-ကို၊ သမာဒါယ- ကောင်းစွာ ယူ၍၊ ဝါ–ဆောက်တည်၍၊ ဝတ္တေယျာသိ–ဖြစ်စေပါ၊ (ကျင့်ပါ)၊ တာဝ၊ ဆရိယံ-သော၊ တံ စက္ကဝတ္တိဝတ္တံ-ထို စကြာမင်းကျင့်ဝတ်ဟူသည်၊ ဣဒံ ခေါ-ဤသည် ပင်တည်း၊ [ဤဆယ်ပါး(သို့မဟုတ်) တဆယ့်နှစ်ပါးသောကျင့်ဝတ်ပင်တည်း။] ဣတိ - ဤသို့ အမိန့်ရှိပြီ။

စက္ကရတန ပါဠိတော်

၁၅။ ဧဝံ ဒေဝါတိ၊ပေ၊ဝတ္တိ-ကျင့်ပြီ။ [ဤမှ နောက်၌ ပုဉ်စည် (၁၆-၁၇) ပါဠိတော်များသည် သုတ်မဟာဝါ မဟာသုဒဿနသုတ် ပုဒ်စဉ် (၂၄၃, ၄, ၅) ပါဠိတော်နှင့် ထိုး၏ ဘာသာဋီကာ တတိယအုပ် မဟာသုဒဿနသုတ်၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ၊ အနည်းငယ်သာ ခြားနားသည်။]

ဒုတိယာဒိ စက္ကဝတ္တိကထာ

၁၈, ၉။ ဒုတိယောပိ–နှစ်ပါးမြောက်လည်းဖြစ်သော၊ စက္ကဝတ္တိ-သော၊ ရာဇာ-သည်၊ပေ။ [ပုဒ်စဉ် (၇၂, ၃) ကြည့်။]

စကြာမင်းကျင့်ဝတ်။ ။(၁)အန္တေဝေဇမလကာယ၊ (၂) ဇွတ်ယ၊ (၃)အနုယန္တ၊ (၄) မြာဟ္မဏ ဂဟပတိက၊ (၅) နေဂမ ဇာနပဒ၊ (၆) သမဏမြာဟ္မဏ၊ (၇) မိဂပက္ခိ၊ [ဤပုဒ္ဓိုလ်တို့ အပေါ်၌ ဓမ္မိကရက္ခာဝရဏဂုတ္တိတို့ကို စီစဉ်ခြင်း။] (၈)အမ္ဗကာရ၊ပဠိက္ကေပ၊ (၉) အနောနံ့ နနာနဲပွါဒန၊ (၁၀)သမဏမြာ:ဟ္မဏ ဥပသက်မိတ္တာ ပဠာပုဏ္ဏန၊ [ဤသို့ ဆယ်ပါးရှိသည်။]

ဇာနည်း။ ။ထိုဆယ်ပါးတွင် မြာဟ္မဏနှင့် ဂဟပတိကကိုလည်းကောင်း၊ မိဝန့်ပက္ခိကို လည်းကောင်း တပါး၊စီ တပါး၊စီ ခွဲယူလျှင် (၁၂)ပါး ဖြစ်သည်။

ဇာနည်း။ ။သို့သို့ မခွဲသို့လျှင်လည်း (၁) အမ္ဗရာဂဟဟာန၊ (ဓမ္မိကမက်သင့်သော အရာ၌ တပ်မက်မှုကို ပယ်ခြင်း)၊ (၂) ဝိသမလောဘဟဟာန (သင့်တော်သော အရာ၌ ဖြစ်သော်လည်း လွန်လွန်ကဲကဲ တပ်မက်မှုကို ပယ်ခြင်း)၊ ဤနှစ်ပါး ထည့်လျှင် (၁၂)ပါး ဖြစ်သည်။

၉၀။ အသ ခေါ၊ ပေ၊ ပဋိသံဝေဒေသိ၊ [ပုစ်စဉ် (၈၃) အတိုင်း ဆိုပါ။] စ ခေါ-ထိုသို့ပင် စိဘ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ရာဇိသိ'—သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ-၌၊ အဓိပ်- သော၊ စက္ကဝတ္တိဝတ္တ- ကို၊ နေဘပ္ပစ္ဆိ – မမေး၊ (မလျှောက်)၊ သော – ထိုမင်းသည်၊ (သတ္တမမြောက် စက္ကြာမင်း၏ သားဖြစ်သော ထိုမင်းသည်)၊ သမတေနေဝ - မိမိ၏ အလိုအားဖြင့်သာ၊ (ကိုယ့်သဘောအတိုင်းသာ) ဇနပဒံ-ဇနပုဒ်ကို၊ [တိုင်းပြည်ကို။] ပသာ့သတိ့-သွန်သင်ဆုံးမ၏၊ (အုပ်ချုပ်၏၊) [သုဒံ အနက် မရှိ။]

ပုဗ္ဗာဘာနံ - ရှေးဦး ဖြစ်ကုန်သော၊ အရိယေ - မြတ်သော၊ စက္ကဝတ္တိဓမ္မေ – စက္ကြာမင်း၏ ကျင့်ဝတ်ဥ၌၊ ဝတ္တမာနာနံ - ဖြစ်ကုန် (ကျင့်ကုန်) သော၊ ရာဇူနံ-မင်းဓကာင်းမင်းမြတ်တို့၏ (လက်ထက်၌)၊ ဇနပဒဒါ-တိုင်းပြည်တို့သည်၊ ပမ္မိ သုယတာ - ပြည့်စုံကုန်သကဲ့သို့၊ ဝါ - ကြီးပွားစည်ပင်ကြသကဲ့သို့၊ (တထာ)၊ တဿာ – ထိုမင်း၏ လက်ထက်၌၊ ဝါ- ထို မင်းသည်၊ သမတေန - ဖြင့်၊ ဇနပဒံ – တိုင်းပြည်ကို၊ ပသာသတေဘ – သွန်သင်ဆုံးမစဉ်၊ ပုဗ္ဗေန – ရှေးကာလနှင့်၊ (ဆဒိသာ- တူကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ)၊ အပရံ-နေ့ာက်ကာလ၌၊ ဇနပဒါ-တိုင်းပြည်တို့သည်၊ နံ မဗ္ဗန္တိ-မပြည့်စုံကြတော့ကုန်၊ ဝါ-မကြီးပွားကြတော့ကုန်။

ဘိက္ခဝေ၊ အထ ခေါ-၌၊ (တိုင်းပြည် မကြီးပွားမစည်ပင်ရာ ထို အခါ၌)၊ အမစ္စာ - အမတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (မင်းမှုထမ်းတို့သည်လည်းကောင်း)၊ ပါရိသဇ္ဇာ–ပရိသတ်၌ ပါဝင်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဆွေတော် မျိုးတော် သင်္ဃေ သူကြွယ်တို့သည် လည်းကောင်း။) ဂဏကာ — မင်းတို့၏ ဝင်္ဂေ ထွက်ငွေကို ဂရုတွက်ရသူတို့သည် လည်းကောင်း၊ မဟာမတ္တာ - အမတ်ကြီးတို့

အမစ္စာ ။ ။ တဇ္ဇာတဇ္ဇာ ရာဇကိစ္စေ ရညာ အမာ သဟ ဝတ္တန္တီတိ အမစ္စာ၊ ယေဟိ (ယင်း အမတ်တို့နှင့်) ဝိနာ (ကင်း၍)၊ ရာဇကိစ္စံ နပ ဝတ္တတိ။ [အမာ + ဝတ္တ န္တီတိ အမစ္စာ-ဟု ပြု၊ အမာ နိပါတ်နောင် ဝတ္တန္တီ အနုက်၌ ဘျဖစ္စည်းသက်၊ ဘျာဘို (စ)ပြု၊ စဒ္ဒေဘော်လာ၊ မာ၌ ရသပြု။]

ပါရိသဇ္ဇာ။ ။ ပရမ္မုခာဝတာ ဟုတ္တာ (အဆက်ဆက် လာကုန်သည်ဖြစ်၍) ရညော ပရိသာယ ဘဝါတိ ပါရိသဇ္ဇာ၊ [ပရိသာနောင် ဏျ သက်၊ ဏ အနုနဒ်ခြေ၊ (ဒ်)လာ၊ ဣဘို ဇပြု၊ ဇ ဒ္ဒေဘော်လာ၊ ပဉ် ဝုဒ်၊ သာ၌ ရသပြု။]

ဂဏကာ။ ။ တသ္မိ ဌာနန္တရေ ဌပိတာ ဟုတ္တာ (တိုရာထူး၌ထားအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍) ရညော အာယံ ဝယဉ္စ (မင်း၏ ဝင်္ဂေ ထွက်ငွေ) ယာထာဝတော (မှန်ကန်စွာ) ဂဏေန္တီတိ ဂဏာ.ကာ။ [ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အမှုထမ်းများ။]

သည် လည်းကောင်း၊ အနိကဋ္ဌာ – ဆင်တပ်တို့၌ ပါဝင်သူ ဆင်ဆရာ စသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒေါဝါရိကာ – တံခါးဦးစွဲ ယှဉ်သူ တံခါးမှူးတို့သည်လည်းကောင်း၊ မန္တဏာဇီဝိနော – ပညာကို မှီ၍ အသက်မွေးသူ (ဥပဒေပြုအမတ်) တို့သည် လည်းကောင်း၊ [မင်းတိုင်ပင် အမတ်များ။] သန်ပတိတ္တာ – စည်းဝေး၍၊ ခတ္တိယ် – မင်းမျိုး မင်းနွယ် ဖြစ်သော၊ မုဒ္ဓါဘိသိတ္တ - ဦးထိပ်၌ ဘိသိတ် ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်း အပ်ပြီးသော၊ ရာဇာနံ – ကို၊ တေ – ဤ စကားကို၊ **အဝေါ**စုံ- သံတော်ဦးတင်ကြကုန်ပြီ၊ (ကိ်)။ ဒေဝ- မင်းမြတ်၊ ပဗ္ဗ ကာနံ၊ပေ၊ (နှ ပဗ္ဗိသု) ယထာ-ကဲ့သို့၊ (ဝေ့)၊ တေ- ၏ (လက်ထက်၌)၊ ဝါ– သည်၊ သမတေန-ဖြင့်၊ ဇနပဒံ–ကို၊ ပသာသတေဘာ- စည်း၊ပေ၊နှ ပဗ္ဗဿိ- မပြည့်မုံ့ ပါကုန်၊ ဝါ-ကုန်၊ ယေ မယ်-အကြင် ကျွန်ုပ်တို့သည်၊ အရိယ်-သော၊ စက္ကဝတ္တိ ဝတ္တာ–ကို၊ ခာရေမ-ဆောင်ထား (မှတ်ထား) ကြပါကုန်၏၊ ဒေဝ၊ တေ–၏၊ ပိဇီတော – ၌၊ အမစ္စာ – ကုန်သော ၊ပေ ၊ မန္တဏာဇီဝိနော – ကုန်သော၊ မယဉ္စဝ - တို့သည်လည်းကောင်း၊ အညော- အခြားသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ သံတို့ဇန်္တာ - ရွှေပါကုန်၏၊ ဒေဝ၊ ဣဿ – တို့ကဲ့သို့ပေါ်၏။ (တေ) **အ**မှေ – ထို အကျွန်ုပ်တို့ကို၊ပေးပုစ္ဆ-မေးတော်မူပေါ့။ တဿ တေ-ထို အရှင်မင်း၊မြတ်အား၊ မယံ-တို့သည်၊ အရိယံ၊ စက္ကဝတ္တိဝတ္တံ-ကို၊ ပဋ္ဌာ၊ (သမာနာ–ဖြစ်ကုန်လေသော်၊) ဗျာကရိဿာမ-ဖြေဆိုကြပါမည်၊ ဣတိ- ဤသို့ သံတော်ဦးတင်ကြကုန်ပြီ။

မဟာမဏ္ဍာ။ ။ဇာတိကုလ သုတစာရာရဒိဝသေန ပုထုတ္တံ ဂဟဏ္ဍာ (ကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သောကြောင့်) မဟတီ + မဏ္ဍာ တေသင်္ခိ မဟာမဏ္ဍာ (ကြီးကျယ်သော အတိုင်းအနှည်ရှိသူများ) ဧတ ပန မဟာနဒဘာဝါ အမစ္စာ ဧဝ။

ဒုတိဈာ်။ ။ဤကာ၊ကိုထောက်၍ ပဌမ အမစ္စာသည် အမတ်ငယ်များတည်း၊ ဤ မဟာမဏ္ဍာကား ရာထူးကြီးသော အမတ်ကြီးများတည်း-ဟု မှတ်ပါ၊ ထို့ပြင်– ဂဏကနှင့် မဟာမဏ္ဍာကို ခွဲ၍ ဖွင့်သောကြောင့် ပါဠိတော်၌ ဂဏကမဟာမဏ္ဍာ-ဟု သမာသ်မမျိုး ဂဏကာ, မဟာမဏ္ဍာ- ဟု ဝါကျရှိသင့်သည်၊ အဋ္ဌကထာ သံဝဏ္ဏေတမ္မွ်လည်း ဝါကျပ၀် ရှိသင့်သည်၊ ထိုနှစ်ပုဒ်ကို အရက္ခဲအောင် "အစ္ဆိန္နကာဒိ ပါဌ ဂဏကာစရဝ မဟာအမစ္စာစ" ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်။

အနိကဋ္ဌာ။ ။ယေ ရညော ဟတ္ထာနီကာဒိသု (ဆင်တပ် အစရှိသည်တို့၌) အဝပ္ပိတာ, တေ အနိကဋ္ဌာ၊ [ဆင်ဆရာစသူများ၊ – ဋီကာ၊] မန္တဿာဇီဝိနော၏ အဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာ ဘာသာရိုက်၌ ပြခဲ့ပြီ။

အာယုဇဏ္ဍာဒိ ဗရိဟာနိကထာ

၉၁။ အထခေါ်- ၌၊ (သံတော်ဦးတင်ကြရာ ထိုအခါ၌)၊ပေါမန္တိဿာဇီဝိနေ၃- တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သန်္ဃပါတေတွ၁-စည်းဝေးစေပြီး၍၊ အဓိပတိ စက္က ဝတ္တိ ဝတ္တိ ပုစ္ဆိ၊ တဿ- ထိုမင်းအား၊ တေ- ထို အမတ်စုသူတို့သည်၊ပေါပုဋ္ဌာ (သမာနာ)၊ ဗျာကရိ သု-ဖြေကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထို့ အမတ်စုသူတို့၏(စကားကို)၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ဓမ္မိကံ- သော၊ ၎ကွာဝရဏဂတ္တိံ ဟိ - ကိုသာ၊ [ဓမ္မိကဋ္ဌိမ (ဟိ)ကို ယူသည်၊ ထို **"ဟိ" သည်** ဧဝအနက် ရှိ၏။] သံဒိဿဟိ-စီစဉ်ပြီ၊ ဓဓေါ်- ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါ**ဧ**သော်လည်း၊ (ထိုသို့ ဓမ္မိကရက္ခာဝရဏဂုတ္တိကို စီစဉ်ပါဧသော်လည်း)၊ အဓနာနံ-ဥစ္စာမရှိသူတို့အား၊ (လူဆင်းရဲထိုက်အား)၊ ဓနံ- ကို၊ နော အနုပ္ပဒါသိ - လျော်စွာမပေး၊ (သင့်တော်သလိုကြည့်၍ မပေး)၊ အဓနာနံ- တို့အား၊ ဓနေန- ကို၊ အနုပ္ပဒိယမာနေန-လျော်စွာ မပေးအပ်သော်၊ ဒါလိဒ္ဓိယံ- ဆင်းရဲသူတို့၏အဖြစ်သည်၊ (ဆင်းရဲခြင်းသည်)၊ ဝိပုလံ-ကျယ်ပြန့်သည်ဏ်အဖြစ်သို့၊ (ကျယ်ပြန့်ခြင်းသို့)၊ အဂမာသိ-ရောက်ပြီ၊ ဒါလိဒ္ဒိယေ-သည်၊ ဝေပုလ္လံ- သို့၊ ဂတေ-ရောက်လသော်၊ အညတရော ပုဂ္ဂိသော၊ ပရေသံ-သူတပါးတို့၏၊ အဒိန္နံ - မပေးအပ်သောဥစ္စာကို၊ ထေယျသင်္ခါတံ- ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း စိတ် ၊အစုဖြင့်၊ (ခိုးလိုသောစိတ်များဖြင့်)၊ ဒါဒဒိယိ-ယူပြီ။

တမေနံ-ထိုယောဂျိဘားကို၊ အဂ္ဂဟေသုံ- ဖမ်းကြကုန်ပြီ၊ ဂဟေတွာ- ဖမ်းပြီး၍၊ ခတ္တိယဿ၊ ဧပါရဧဥ-အား၊ ဒဿေသုံ- ပြကြကုန်ပြီ (ကိ်- အဘယ်သို့ သံတော်ဦးတင်၍ ပြကြသနည်း)၊ ဧဒေ အဃဲ ပုရိသော- သည်၊ပေါအာဒိယိ- ယူပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ သံတော်ဦးတင်၍ ပြကြကုန်ပြီ၊ပေါအမ္ဗေဘုရိသ-အမောင်ဝ ယောဂျိဘား၊ တံ့- သည်၊ပေါအာဒိယိ ကိရ-ယူသတဲ့ဟု ကြားရသည်မှာ၊ သစ္စံ- မှန်သလား။ ဣတိ- ဤသို့ မေးပြီ၊ ဧဒေ၊ သစ္စံ-ပါ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ သံတော်ဦး တင်ပြီ၊ ကိ် ကာရဏာ- အတယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ ဣတိ- ပြီ၊ ဧဒေ၊ နံ ဇီဝါမိ-အသက်မမွေးနိုင်ပါ (မစားလောက်ပါ၊) ဣတိ ပြီ။

အထခေါ်၊ပေါ၊ အနုပ္ပဒါ - ပြီ၊ (ကိ်- အဘယ်သို့ ပြော၍ ပေးသနည်း)၊ အမ္ဘော ပုရိသ၊ တုံ့ ဣမိနာ ဓနေန - ဤ ဥစ္စာဖြင့်၊ အတ္တာနဉ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ဇီဝါဟိ - အသက်မွေးပါ၊ မာတာပိတရော- မိဖထွေးကိုလည်း၊ ပေါဧသေဟိ- မွေးမြူပါ၊ ပုတ္တဒါရဉ္စ - သားသမီး ဇနီးကိုလည်း၊ ပေါဧသေဟိ၊ ကမ္မန္တေစ- အလုပ်တို့ကိုလည်း၊ ပဓဃာဧေဟိ - ယှဉ်စေပါ၊(အရင်းအနှီးလုပ်ပါ)၊ သမ္မာ ပြာဟ့ဇဏ္ဍာသု - ထို့၌၊ ဥဒ္ဓင်္ဂိကံ — အဃက် ကာမဘုံ ဟူသော အကျိုးရှိသော၊ သောဝဂ္ဂိက်-နတ်ပြည်၏ ဝိုးပွားဖြစ်သော၊ သုခဝိပါက်-ချမ်းသာသော အကျိုး ရှိသော၊ သဂ္ဂသံဝတ္တနိကံ-လွန်စွာ ကောင်းမြတ်သော ရွှမဂ်ရှ အစရှိသည်တို့ကို

ဖြစ်စေနိုင်သော၊ ဒက္ခိဏ်-အလှူကို၊ ပတိဋ္ဌာပေဟိ–တည်စေပါ၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြော၍ ပေးပြီ၊[ဒက္ခိဏ်-ကြီးပွားကြောင်း အလှူကို – သဒ္ဒတ္ထ ပေးပါ။]၊ပေ၊ ပစ္စဿောသိ - [လှယ်ပြီ။]

၉၂။ မနုဿာ၊ အသောသုံ - ကြားသိကုန်ပြီ၊(ကိ်)၊အော-အမောင်ဧတို့၊ ယေ – အကြင်သူတို့သည်၊ပေ၊အာဒိယန္တိ၊ တေသံ - တို့အား၊ ရာဇာ၊ နေန်၊ အနုပ္ပဒေတိ ကိရ- ပေးသတဲ့၊ ဣတိ – ဤသို့ ကြားကြကုန်ပြီ၊ သုတ္တာန - ကြားခြင်းကြောင့်၊ တေသံ - ထို လူတို့၏၊ ဧတံ – ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ၊ (ကိ်)၊ မယမ္ပိ –ငါတို့သည်လည်း၊ပေ၊ ယံနူန အာဒိယေယျာမ အကယ်၍ ယူရပါမူ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ–ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊ပေ၊နဟိ ဧဒေ ဇီဝါမိတိ၊[ဧဒေ-ကြည့် ဆိုပါ။] နဒေါ၊ပေ၊အဟု၊ [အနုပ္ပဒဿာမိ – ၌စပ်။] ယော ယော – အကြင် အကြင် သူသည်၊ပေ၊အာဒိယိဿတိ – ယူအံ့၊ တဿ တဿ - ထိုသူ ထိုသူအား၊ နနံ – ကို၊ သဓေ အနုပ္ပဒဿသေမိ – အကယ်၍ ပေးအံ့၊ ဧဝံ - ဤသို့ ပေးလသော်၊ (ပေးလျှင်)၊ ဣဒံ အဒိန္နဒါနံ – ဤ မပေးအပ်သော ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းသည်၊ (ဤ အဒိန္နဒါနသည်)၊ ပဝဍ္ဎိဿတိ – တိုးပွားလိမ့်မည်၊ အဟံ၊ ဣမံ ပုရိသံ – ကို၊ သုနိသေဓံ - ကောင်းစွာ တားမြစ်အပ်သည် မည်လေ၏ အောင်၊ ယံနူန နိသေဓေယျံ - အကယ်၍ တားမြစ်ရပါမူ ကောင်းလေစွ၊ မူလ ဃစ္ဆံ–အရင်း၌ ဖြတ်အပ်သည် မည်လော်အောင်၊ (အမြစ်ပြတ်အောင်။) ယံနူန ကရေယျံ-အကယ်၍ ပြုရပါမူ ကောင်းလေစွ၊ အဃ-ဤ ယောကျ်ား၏၊ သိသံ – ဦးခေါင်းကို၊ ယံနူန ဆိန္ဒေယျံ–အကယ်၍ ဖြတ်ရပါမူ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ – ဤသို့ အကြံ ဖြစ်ပြီ။

အထခေါ ၊ပေါပုရိသေ – မင်းဗျတမ်း ယောကျ်ားတို့ကို၊ အာဏာပေသိ–စေခိုင်းပြီ။ [အာဏာပေသိ – အာဏာပေးပြီ၊ (အမိန့်ပေးပြီ)၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏။](ကိ်)၊ ဘဏေ– အမောင်တို့၊ တေနဟိ – ငါတို့ကိတ္တုန်း၏၊ ဣမံ ပုရိသံ--ကို၊ ဒဠှဿ– ခိုင်ခံ့သော၊ ရဇ္ဇုယာ- ကြိုးဖြင့်၊ ပစ္ဆာဗာဟံ - နောက်မှဉ် လက်မောင်းရှိအောင်၊ (လက်ပြန်ကြိုး)၊ ဂါဠ္ဟဗန္ဓနံ - တင်းကြပ်စွာ ဖွဲ့ချည်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ ဗဒ္ဓံတူဘ – ချုပ်နှောင်၍၊ ခုရမုဏ္ဍံ - သင်ခုန်းဖြင့် ဦးခေါင်းရိတ်မှုကို (ခေါင်းတုံးမှုကို)၊ ကရိတူဘ, ခရသာရေန - ကြမ်းတမ်းသော အသံရှိသော၊ ပဏဝေန - ထက်စည်ဖြင့်၊ ရထိကာယ – ရထားလမ်းမ တခုဖြင့်၊ ရထိကံ - ရထားလမ်းမ တခုသို့၊ သီသံတကေန - လမ်းဆုံ တခုဖြင့်၊ သိသံတကံ-လမ်းဆုံတခုသို့၊ ပရိနေတူဘ--လှည့်လည် ဆောင်ယူ၍၊ ဒက္ခိဏေန-တောင်ဖက်ဖြစ်သော၊ ဒ္ဝါရေန–မြို့တံခါးဖြင့်၊ နိက္ခမိတူဘ-ထွက်၍၊ နဂရသ– မြို့၏၊ ဒက္ခိဏတော-တောင်အရပ်၌၊ သုနိသေဓံ-အောင်၊ နိသေဓေ-တားမြစ်ကြ၊ပေ၊ဆိန္ဒထ- ဖြတ်ကြ၊ ဣတိ– ဤသို့ အမိန့်ပေးပြီ ၊ပေ၊ ဆိန္ဒိ သု-ဂှာ်ပြီ။

၉၃။ မနုဿာ၊ အယောသုံ၊(ကိ˚)၊တောဟ-တို့၊ပေ၊ပေ၊အာဒီယန္တိ၊တေ-တို့ကို၊ရုဇာ-သည်၊ သု နိသေခ်--အောင်၊ နိသေခေသိ ကိရ-တာ၊မြစ်သတ္တံ၊ပေ၊ ဆိန္ဒတိ ကိရ-တဲ့၊ လ္ဟတိ-ဤသို့ ကြား၊ကုန်ပြီ၊ သုတ္တာန-ကြောင့်၊ပေ၊(ကိ˚)၊မယမ္ပိ-တို့သည်လည်း၊ တိဏ္ဏာနိ--ထက်ကုန်သော၊ (အစ္ဆမ်း-ထက်ကုန်သော)၊ သတ္တာနံ--လက်နက်တို့ကို၊ ယံနူန ကာရာပေယာမ-အကယ်၍ ပြုစေကြရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ပေ၊အာဒိယိဿာမ+ကုန်အံ့၊[ဤပုဒ်ကို ယံနူန နှင့် မတွဲရ။] ဘေ--ထို ဥစ္စာရှင်တို့ကို၊ သုနိသေခံ-ကောင်း၏စွာ တား၊မြစ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ ယံနူန နိသေခေဿာမ - အကယ်၍ တား၊မြစ်ကြရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ မူလဃ်စ့် - အောင်၊ ယံနူန ကရိဿာမ - ကုန်အံ့၊ တေသံ--ထို ဥစ္စာရှင်တို့၏၊ သီသာနိ - ဦး၊ခေါင်း၊တို့ကို၊ ယံနူန ဆိန္ဒိဿာမ--အကယ်၍ ဖြတ်ကြရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ လ္ဟတိ - ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

လ္ဟတိ - ဤသို့ ကြံပြီး၍၊ပေ၊ကာရာပေသုံ - ပြုလုပ်စေကုန်ပြီ၊ [လက်နက် လုပ်တတ်သူမျာ၊အား အလုပ်ခိုင်း ကြကုန်ပြီ။] ၊ပေ၊ဂါမဃာတံပိ -- ရွာကို လုယက် ဖျက်ဆီး၍ကိုလည်း၊ ကာတုံ - ခြင်း၌၊ ဥပက္ကမိ˚သု - အား၊ထုတ်ကြကုန်ပြီ၊ နိဂမဃာတံခိ -- နိဂုံး၌ လုယက် ဖျက်ဆီး၍ကိုလည်း၊ ပေ၊ နဂရဃာတံ ပိ -- မြို့ကို လုယက် ဖျက်ဆီး၍ကိုလည်း၊ပေ၊ပန္ထဒုဟနံ ပိ-- လမ်း၌ရှိသို့ လုယက် ဖျက်ဆီး၍ကိုလည်း၊ (ဇရိဿ်း၊ျားကို လုယက်ဖျက်ဆီး၍ကိုလည်း) ၊ပေ၊တေ -- ထို သူခိုး ဒါး၊မြှောက်သည်၊ ယေသံ -- အကြင် ဥစ္စာရှင်တို့၏၊ အဒိန်ဒ်-ကို၊ ထေယျသင်္ခါတံ - ဖြင့်၊ အဒိယန္တိ၊ တေ - ထို ဥစ္စာရှင်တို့ကို၊ သုနိသေခံ၊ နိသေခေန္တိ၊ပေ၊ဆိန္ဒန္တိ၊ [မိမိတို့ ခိုး၍ပူ ပေါ်မည်စိုး၍ ဥစ္စာရှင်တို့ကို ခေါင်းဖြတ်သတ်ကြသည်။]

၉၄။ ဘိက္ခဝေ၊ လ္ဟတိခေါ် - လျင်၊ပေ၊သတ္တံ - လက်နက်သည်၊ ဝေပုလ္လံ-ကျယ်ပြန့် မျာ၊ပြား၊သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အဂမာသိ -- ရောက်ပြီ၊ သတ္တာ -- သည်၊ ဝေပုလ္လံ - သို့၊ ဂတော - လသော်၊ ပါဏာတိပါတော - သည်၊ ဝေပုလ္လံ-သို့၊ အဂမာသိ၊ ပါဏာတိပါတော-သည်၊ ဝေပုလ္လံ-သို့၊ ဂတော-လသော်၊ တေသံ သတ္တာနံ -- ထို သတ္တဝါတို့၏၊ အာယုပိ - အသက်သည်လည်း၊ ပရိဟာယိ--ဆုတ်ယုတ်ပြီ၊ ဝဏ္ဏောပိ- အဆင်း၊သည်လည်း၊ ပရိဟာယိ၊ အာယုနာပိ-အသက် အား၌ဖြင့်လည်း၊ ပရိဟာယမာနာနံ- ဆုတ်ယုတ်ကုန်လသော်၊ ဝါ- ဆုတ်ယုတ်ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏောပိ--အား၌ဖြင့်လည်း၊ ပရိဟာယမာနာနံ - ကုန်လသော်၊ ဝါ-

---

အဒိဿိတိဝဿ၊ေပ၊ပုတ္တာ။ ။ဤပါဠိတော်၌ သတ္တဝါတို့၏ အကုသိုလ် ကံ အား လျော်စွာ အနှစ် ရှစ်ခုသောငါးတန်းမှ လေးသောင်းတန်းသို့ ဆုတ်သည် -- ဟု ဟော တော်မူ၏၊ ဤ အလို အသက်တန်း တဝက်တဝက်လျော့သည် - ဟု မှတ်ရပေလိမ့်

ကုန်သော၊ အသီဘိဝဿ သဟဿာယုကာဒနံ- အနှစ်ရှစ်သောင်း အသက်ရှိကုန်သော၊(အနှစ်ရှစ်သောင်းအသက်ရှည်ကုန်သော၊)တေသံ မနုဿာနံ-ထိုလူတို့၏၊ (ပုတ္တာ - ၌ပဝ်)၊ စတ္တာရီသဝဿသဟဿာယုကာ-အနှစ်လေးသောင်း အသက်ရှိကုန်သော၊ ပုတ္တာ - သားသမီးတို့သည်၊ အဟောသုံ - ဖြစ်ကြကုန်ပြီ။

ဘိက္ခဝေ၊ မနုဿေသု - တို့သည်၊ စတ္တာရီသဝဿသဟဿာ ယုကေသု - အနှစ်လေးသောင်း အသက်တမ်းရှိကုန်လသော်၊ ဝါ - အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌၊ အညတရော၊ပေါ၊အာဒိယိ ကိရ - ယူသတဲ့ ဟု ကြားရသည်မှာ၊ ဆစ္ဆံ - မှန်သလား။ ဇာတိ - ပြီ၊ ဒေဝ၊ နဟိ - မမှန်ပါ၊ (ဧယျပါ)၊ ဇာတိ - သို့၊ သမ္မဇာနမုသာ - ကောဝ်းစ္စာ အပြားအားဖြင့်သိလျက် မမှန်သော၊ ကားကို၊ အတာသိ - ပြောပြီ၊ [ပုဒ်စဉ်(၉၁)အတိုင်း အကြည့်အစုံ ဆိုပါ၊ "ဆစ္ဆံ ဒေဝ" ဟု ဘံတော်ဦးတင်လျှင် အသတ်ခံရမည် စိုးရွံ့ လိမ်ပြောကြသည်]။

၉၅။ ဇာတိခေါ၊ပေ၊မုသာဝါဒေါ-မုသာဝါဒသည်၊ ဝေဝုလ္လ မဂမာသိ၊ ၊ပေ၊အာယုနာ ပိ - ဖြင့်လည်း၊ ပရိဟာယမာနာနံ- ကုန်လသော်၊ ဝါ - ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏေန ပိ - အားဖြင့်လည်း၊ ပရိဟာယမာနာနံ-ကုန်လသော်၊ ဝါ-

---

မည်၊ လောကပညတ္တိကျမ်း၌ကား အနှစ်တရာကြာမှ ဆယ်နှစ်ဆုတ်သည် -- ဟု ဆိုသတတ်၊ (အနှစ်တရာကြာလျှင် တနှစ်ဆုတ်သည် ဟု--ယခုကာလ ပြောကြ၏) ၊ သို့ရာတွင် ယခု ဖျက်ခြင်းအားဖြင့် စဉ်းစားလျှင် တခါတရံ အတော်များများ ဆုတ်၍ တခါတရံ၌ကား မဆုတ်ပဲ ရှိဟန်တူသည်၊ ဘုရားမပွင့်မီ အတော်ကြာကြာကာလကပင် အသက်တရာတမ်းသည် ဘုရားပွင့်တော်မူသည့် အခါတိုင်အောင် "တရာတမ်း" ဟုပင် ဆိုကြ၏။ ယခုအခါ တရာတမ်းရှိတော့မည် မဟုတ်၊ သာသနာသက္ကရာဇ် ၂၅၂၆ - ခုနှစ်၊ မြန်မာ ၁၃၄၅ - ခုနှစ် ကာဆုန်လဆန်း (၁၃) ရက်တွင် အနှစ်တရာလျှင် တနှစ်ဆုတ်ဖြင့် ရေတွက်ဦးတော့ (၇၅)နှစ်တာမီးလောက်သာ ရှိတော့မည်။ [ကမ္ဘွ့ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ကမူ (၆၅) နှစ် ဟု ကြေညာသည်။]

စတ္တာရီသ၊ဧ၀၊မနုဿေသု။ ။စတ္တာရီသ ဝဿသဟဿာယုကေသု - အနှစ်လေးသောင်း အသက်ရှည်ကုန်သော၊ မနုဿေသု-တို့တွင်၊ ဤသို့ ရွေးနိုသာယဉ် နိဒ္ဒါရဏာအနက်ပေး၍ အညတရော၌ စပ်သည်၊ လက္ခဏ လက္ခဏဝဇ္ဇပေး၍ အသက်တမ်း ရှိရာကာလကို အရဟကောဂါသင့်သည်၊ လူတို့ အနှစ်လေးသောင်း အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌ မုသာဝါဒအမှု ပေါ်လာသည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဧနာဂ်စ ါရများနှင့် လည်း ဤသို့ ဒွစ်နည်း မှတ်ပါ။

[ဆောင်] လက္ခဏနှင့်ပေါင်း, ကျိုးကြောင်း မြန်ရ, လက္ခဏ, မုချ ဟိတ်လည်းဝင်၊ ကြောင်းကျိုး နှစ်တန်, ဖပြန့်နိုင်ပါ, လက္ခဏာ, အာဒေသတော်ပင်။

ကုန်သော၊ စတ္တာရီသဝဿာ သဟဿာယုကာနံ - အနှစ်လေးသောင်းအသက်ရှိကုန်သော၊ (အသက် ရှည်ကုန်သော်)၊ တေသံ မနုဿာနံ - တို့၏၊ (ပုတ္တာ-ၠစပ်)၊ ဝိသတိ ဝဿသဟဿာယုကာ - အနှစ် နှစ်သောင်း အသက်ရှိကုန်သော၊ ၀၊ - အသက်ရှည်ကုန်သော၊ ပုတ္တာ အဟေသုံ။

ဘိက္ခဝေ၊ မနုဿေသု - တို့သည်၊ ဝိသတိ ဝဿသဟဿာယုကေသု - အနှစ် နှစ်သောင်း အသက်တမ်း ရှိကုန်လသော်၊ ၀၊ - အနှစ် နှစ်သောင်း အသက်ရှိရာအ၌၌်၊ပေးအာဏာစေသည် - လျှောက်ပြီ၊ (သံဘော်ဦး တင်ပြီ၊) ဒေဝ၊ ကတ္တုန္ဒာမော - ဤ အမည်ရှိသော၊ ပုရိသော၊ပေ၊ အာဒိယိ-ယူပါပြီ၊ ကုတိ-သို့၊ ပေသုသုံ - ကုန်းတိုက်မှုကို၊ (ရန်တိုက်မှုကို)၊ အကာသိ - ပြုပြီ။

၉၆။ ကုတိ ခေါ၊ပေ၊ဝိသုဏ္ဏာ - သိဉ်တွတ်သူတို့ကို ကွဲပြားအောင် ချေမှုန့်စာတ်သော၊ ၀၊ - ရန်တိုက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ၀၊စာ - စကားသည်၊ ဝေပုလ္လံ အဂမာသိ၊ပေ၊ ဝိသတိ ဝဿသဟဿာယုကာနံ-ကုန်သော၊ တေသံ မနုဿာနံ-တို့၏၊ ဒသ ဝဿသဟဿာယုကာ—အနှစ်ထသောင်း အသက်ရှည်ကုန်သော၊ ပုတ္တာ၊ အဟေသုံ။

ဘိက္ခဝေ၊ မနုဿေသု - တို့သည်၊ ဒသ ဝဿသဟဿာယုကေသု - အနှစ်ထသောင်း အသက်တမ်း ရှိကုန်လသော်၊ ၀၊ - အသက်တမ်းရှိရာ အ၌၌်၊ [ကေဒံ=ကေဝ+ကုသံ။] ကေဝ-တ၌၊ ကုန်သော၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ဝဏ္ဏဝန္တေဘ-လှပသော အဆင်းရှိကုန်သည်၊ ကေ သတ္တာ၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ - မကောင်းသော အဆင်း ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - [ဣဒံ အနက်မရှိ။] တတ္ထ - ထို နှစ်မျိုးသော သတ္တဝါတို့တွင်၊ ယေတေသတ္တာ - တို့သည်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ - ကုန်၏၊ တေ - တို့သည်၊ ဝဏ္ဏဝန္တေ - လှပသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ သတ္တေ - တို့ကို၊ အဘိဇ္ဈာယန္တိ - ရှေးရှုတပ်မက်ကုန်လျက်၊ ၀၊-မတရား ကြံစည်ကုန်လျက်၊ ပရေသံ - တို့၏၊ ဒါရေသု - ဇနီးတို့၌၊ စာရိတ္တံ - မှားမှားယွင်းယွင်း ကျင့်မှုသို့၊ အာပဇ္ဇိံသု-ရောက်ကုန်ပြီ။

၉၇။ ကုတိ ခေါ၊ပေ၊ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရော-ကာမဂုဏ်တို့၌ မှားမှားယွင်းယွင်း ကျင့်မှုသည်၊ပေ၊ ဒသ ဝဿသဟဿာယုကာနံ-အနှစ်ထ တသောင်း အသက်ရှိကုန်သော၊ (ရှည်ကုန်သော)၊ တေသံ မနုဿာနံ - တို့၏၊ ပဉ္စဝဿသဟဿာယုကာ - အနှစ် ၀၊ါးထောင် အသက် ရှိကုန်သော၊ (ရှည်ကုန်သော)၊ ပုတ္တာ အဟေသုံ။

၉၈။ မနုဿေသု – တို့သည်၊ ပဋ္ဌ ဝဿာဟဿာယုကေသု – အနှစ် ၎င်းထောင် အသက်တမ်း ရှိကုန်လေသော်၊ ဝါ - အနှစ် ၎င်းထောင် အသက်တမ်း ရှိကြရာ အခါ၌၊ ဒေ့ - နှစ်မျိုးကုန်သော၊ မမွာ - တို့သည်၊ ဝေပုလ္လံ၊ အဂဝံသု - ရောက်ကုန်ပြီ၊ ဖရုသဝါစာ – ကြမ်းတမ်းသော စကားလည်းကောင်း၊ သမ္ဖပ္ပလာပေါစ –.စီးပွားကို ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားလည်းကောင်းတည်းပေ၊ ပဋ္ဌ ဝဿာဟဿာယုကာနံ - အနှစ် ၎င်းထောင် အသက်ရှိကုန်သော၊ (အသက် ရှည်ကုန်သော)၊ တေသံ မနုဿာနံ – တို့၏၊ (ပုတ္တာ - ၌စပ်)၊ အပ္ပေကစ္စေ – အချို့ကုန်သော၊ အစုတေယျ ဝဿ သဟဿာယုကာ – အခွဲအားဖြင့် ဘနှစ် သုံးထောင် အသက်ရှိကုန်သော၊ [အနှစ် နှစ်ထောင့်၎င်းရာ (၂၅၀၀) အသက် ရှိကုန်သော။] အပ္ပေကစ္စေ – ကုန်သော၊ ဒေ့ ဝဿသဟဿာယုကာ – အနှစ် နှစ်ထောင် အသက်ရှိကုန်သော၊ ပုတ္တာ အဟေသုံ။

၉၉။ မနုဿေသု - တို့သည်၊ အစုတေယျ ဝဿသဟဿာယုကေသု – အနှစ် နှစ်ထောင့် ၎င်းရာ အသက်တမ်း ရှိကုန်လေသော်၊ ဝါ- အသက်တမ်းရှိရာ အခါတို့၌၊ အဘိဏှာ ဗျာဝါဒါ- တို့သည်၊ ဝေပုလ္လ်၊ အဂမံသု-ရောက်ကုန်ပြီ၊ ၊ပေ၊အစုတေယျ ဝဿ သဟဿာယုကာနံ မနုဿာနံ၊ ဝသေသဟဿာယုကာ- အနှစ်တထောင် အသက်ရှိကုန်သော၊ ပုတ္တာ၊ အဟေသုံ။

၁၀၀။ 'မနုဿေသု၊ ဝဿ သဟဿာယုကေသု- အနှစ်တထောင် အသက် တမ်း ရှိကုန်လေသော်၊ ဝါ–အနှစ်တထောင် အသက်တမ်းရှိရာအခါတို့၌၊ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ - မှားသောအယူသည်၊ (နတ္ထိ ဒိန္နံ , နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ ဝသည်ဖြင့် ဥဇ္ဈေဒအဖို့ကို ယူတတ်သော မှားသောအယူသည်)ေ ပုလ္လ မဂမသိေ၊ဝဿ သဟဿာယုကာနံ၊ တေသံ မနုဿာနံ- တို့၏၊ ပဋ္ဌ ဝဿသတာယုကာ-အနှစ်ငါးရာ အသက် ရှိကုန်သော (ရှည်ကုန်သော)၊ ပုတ္တာ အဟေသုံ။

၁၀၁။ မနုဿေသု၊ ပဋ္ဌဝဿသတာယုကေသု- အနှစ်ငါးရာ အသက်တမ်း ရှိကုန်လေသော်၊ ဝါ-အနှစ်ငါးရာ အသက်တမ်းရှိရာအခါတို့၌၊ တထော-သုံးမျိုး ကုန်သော၊ မမွာ-တို့သည်၊ ဝေပုလ္လ မဂမံသု၊ အဓမ္မရာဂေါ-မတရားသောရာဂ

အပ္ပေကစ္စေ ဝေသည်။ ။တေသံ မနုဿာနံ-တို့၏၊ ပုတ္တာ- သား သမီးတို့သည်၊ အပ္ပေကစ္စေ- တချို့ကုန်သော၊ ဝါ- တချို့က၊ အခဲ့တေယျဝဿ သဟဿာယုကာ– အခွဲအားဖြင့် အနှစ်သုံးထောင် အသက်ရှိကုန်သည်လည်းကောင်း။ [နှစ်ထောင့် ငါးရာ (၂၅၀၀) အသက်ရှိကုန်သည် လည်းကောင်း။] အပ္ပေကစ္စေ-ဒွေ ဝဿ သဟဿာယုကာ - အနှစ်နှစ်ထောင် အသက်ရှိကုန်သည်လည်းကောင်း၊ အဟေသုံ၊ ဤသို့သည်း ပေးနိုင်သည်၊ ဓနာဂ်ဝါဂျုဒ္ဒါနလည်း နည်းတူသိပ။

လည်းကောင်း၊ (ထုဂ မဖြစ်သင့်သော အရာ၌ ဖြစ်သောဆုဂ)၊ ဝိသမ လောဘော - မညီမျှသော လောဘလည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာဒဿနမျာ - မှားယွင်း သော လောဘတရား လည်းကောင်းတည်း၊ [အဓိပ္ပါယ်ကို ဘာသာဋ္ဌီကာ၌ ပြထားပြီ။] ၊ပေ၊ ပဋ္ဌာသာသတာယုကာနံ တေသံ မနုဿာနံ - တို့၏၊ အပ္ပေကဒစ္စ-အချို့ကုန်သော၊ အာနာတေယျဒေဿသတာယုကာ- အဲ့ဒဲအားဖြင့် အနှစ် သုံးရာ အသက်ရှိကုန်သော်၊ [အနှစ် နှစ်ရာ့ဝါးဆယ် (၂၅၀) အသက်ရှည်ကုန် သော။] အပ္ပေကဒစ္စ၊ ဒဒ္ဒေ ဝဿသတာယုကာ-အနှစ်နှစ်ရာ အသက်ရှိကုန်သော၊ ပုဏ္ဏာ အဟေသုံ။

မနုဿေသု - တို့သည်၊ အစုဒေဟျဂဝဿသတာယုကေသု - အနှစ် (၂၅၀) နှစ်ရာ့ဝါးဆယ် အသက်တမ်း ရှိကုန်လသော်၊ ဝါ-ရှိရာအခါတို့၌၊ ဣမေ မယွာ၊ ဝေပုလ္လ မဂမံသု၊ အမတ္ထေယျာဒဂ - အဓိ၏ စီးပွားမဟုတ်သူ၏ အဖြစ်လည်း ကောင်း၊(အဓိအပေါ်၌ ကောင်းစွာမကျင့်မှုလည်းကောင်း)၊အဝေတ္ထေယျာတာ- အဖ၏ စီးပွားမဟုတ်သူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အသာမညာတာ - ရဟန်း၏ စီးပွားမဟုတ်သူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အပြာဟူညာတာ - ဗြာဟ္မဏ၏ စီးပွား မဟုတ်သူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (မြင့်မြတ်သူ၌ ကောင်းစွာ မကျင့်မှုသည် လည်းကောင်း)၊ ကုလေ-အမျိုး၌၊ န ဧဋ္ဌေ၁ပဓာယိတာ-ကြီးသူတို့အား ရိုသေ လေးစားလေ့ မရှိသူ၏အဖြစ် လည်းကောင်းတည်း။ [အဓိပ္ပါယ်ကို ဘာသာ ဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

၁၀၂။ ဣတိ ၎၊ပေ၊ ပရိဟာယိ၊ [ရွှေ့အဟိုင်းပေးပါ။] အာယုနှာ ပိ - အားဖြင့်လည်း၊ ပရိဟာယမာနာနံ-ကုန်လသော်၊ ဝါ-ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏေန ပိ - အားဖြင့်လည်း၊ ပရိဟာယမာနာနံ - ကုန်လသော်၊ ဝါ-ကုန်သော၊ အာနုဘေယျ စဿသတာယုကာနံ - တေသံ မနုဿာနံ – တို့၏၊ ဝဿသတာယုကာ - အနှစ် တာ၌ အသက်ရှိကုန်သော၊ (ရှည်ကုန်သော)၊ ပုဏ္ဏာ အဟေသုံ။

ဒသဝဿာယုကသမယ

၁၀၃။ ဘိက္ခဝေ၊ ယံ - အကြောင်းအခါ၌၊ ဣမေသံ မနုဿာနံ- တို့၏၊ ဒသ ဝဿာယုကာ-ဆယ်နှစ်အသက်ရှိကုန်သော၊(ရှည်ကုန်သော)၊ ပုတ္တာ- သားသို့ တို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ – ဖြစ်ကြလိမ့်မည်၊ သော သမယော – ထို အခါသည်၊ ဘဝိဿာဘိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ မနုဿေသု-တို့သည်၊ ဒသဝဿာယုကေသု - ဆယ်နှစ် အသက်တမ်း ရှိကုန်လသော်၊ ဝါ – ဆယ်နှစ် အသက်တမ်းရှိရာအခါတို့၌၊ ပဥ္စ ဝဿိကာ – ငါးနှစ် အသက်ရှိကုန်သော၊ (ငါးနှစ်အရွယ် ရှိကုန်သော)၊ ကုမာရိကာ- အမျိုးသမီးတို့သည်၊ အလံ ပတေယျာ–လင်အား ထိုက်တန်ကုန် သည်၊(လင် ပေးစားထိုက်ကုန်သည်)၊ ဘဝိဿန္တိ ၊ပေ၊ ဣမာနိ ရသာနိ - ဤ

အရသာတို့သည်၊ အန္တရာယိသာန္တိ-- ကုသိုလ်ပျော်ကြွလိမ့်မည်၊ သေယျထိဒံ-ထို အရသာတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ သပ္ပိ – ထောပတ်၊ နဝနီတံ – ဆီဦး၊ တေလံ - ဆီ၊ မဓု – ပျားရည်၊ ဖာဏိတံ – တင်လဲ၊ လောဏ-ဆား ၊ ပေ ၊ ကုဩ်ူသကော - လူးသည်၊ တောဇနဲာနံ - ဘောဇဉ်တို့တွင်၊ အဂ္ဂံ – အမြတ်ဆုံးသည်၊ (အကောင်းဆုံးသည်)၊ ဘဝိဿာတိ၊ ဘိက္ခဝေ တေရဟိ– ယခုအခါ၌၊ သာလိမိသောဒနော - အသားဖြင့် သွန်းလောင်း ထည့်ခတ်အပ်သော သလေး ထမင်းသည်၊ (အသား ရောပြွမ်း ဒီဝေါက်ထမင်းသည်)၊ တောဇနာနံ - တို့တွင်၊ အဂ္ဂံ **သေယျထာ**ပိ– အမြတ်**ဆုံး** (အကောင်းဆုံး) ဖြစ်သကဲ့သို့၊ပေ၊ ဘဝိဿတိ၊ [သလေး ဟူသည် ကောက်ကြီးစပါး တမျိုးတည်း၊ အကျွယ်ကို အဘယာဒုမ ဆရုတော်၏ အဘိဓာန် နိဃဏ္ဍုသစ်၌ ကြည့်ပါ။]

ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဒဒ – ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ကုသလကမ္မပထာ – ကုသလကမ္မပထတို့သည်၊ သဗ္ဗေန - အလုံးစုံအားဖြင့်၊ သဗ္ဗံ -- အလုံးစုံ အကုန်အစင်၊ (တနည်း)၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ – အခါခပ်သိမ်း၊ အန္တရာယိသာန္တိ – ကျွဲ-ပျက်ကြွလိမ့်မည်၊ ဒဿ၊ အကုသလကမ္မပထာ -- ထို့သည်၊ အတိမ္ဗာဒိပိသာန္တိ – အလွန်အကဲ ထွန်းကားကြွလိမ့်မည်၊ပေ၊ကုသလန္တိပိ – ကုသိုလ်ဟူသော အမည်သည်လည်း၊ န ဘဝိဿာတိ – ဖြစ်စေတော့မည်မဟုတ်၊ (ကုသိုလ်ဟူသော စကား သော်မှ ရှိတော့မည် မဟုတ်)၊ ကုသလဿ – ကုသိုလ်ကို၊ ကာရကော – ပြုမည့်သူသည်၊ ကုတောပန – အဘယ်မှာ ရှိတော့မည်နည်း၊ပေ၊ ယေတေ - အကြင်သူတို့သည်၊ အမတ္တေယျာ–အဓမ်၏ စီးပွား မဟုတ်သူတို့သည် လည်းကောင်း၊ အဓမ္မေယျာ - အဓမ်၏စီးပွား မဟုတ်သူတို့သည် လည်းကောင်း၊ အဘာမည္ဥာ-သမဏာ၏ စီးပွား မဟုတ်သူတို့သည် လည်းကောင်း၊ အမြာဝါဒွာ -- ဗြဟ္မဏ (မြင့်မြတ်သူ) ၏ စီးပွား မဟုတ်သူတို့သည် လည်းကောင်း၊ ကုလေ – ၌၊ နဇေဌပဓာယိနော - ကြီးသူတို့အား ရိုသေလေးစားလေ့ မရှိသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿန္တိ၊ တေ–ထိုသူတို့သည်၊ ပဒုဇ္ဇစ–ပူဇော်ထိုက်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (အပူဇော်ခံရကုန်သည်လည်းကောင်း)၊ ပါသံသစ – ချီးမွမ်းထိုက်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ (ချီးမွမ်းခံရကုန်သည်လည်းကောင်း)၊ ဘဝိဿန္တိ၊ ဘိက္ခဝေ၊ တေရဟိ - ၌၊ မဇ္ဈေ.ယျာ – အမေ၏ စီးပွားဖြစ်သူတို့သည် ၊ပေ၊ ကုလေ-၌၊ ဇေဌပဓာယိနော-ကြီးသူတို့အား ရိုသေလေးစားလေ့ ရှိသူတို့သည်၊ ပဒုဇ္ဇစ၊ ပါသံသ၁စ၊ (ဟောန္တိ) သေယျထာပိ – ဖြစ်ကြသကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ ၊ပေ၊ပါသံသ၁စ။

ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊မာတာတိဝါ- အမေဟူ၍ သော်သည်းကောင်း၊ (ဤသူသည် ဂါ၏ အမေဟူ၍သော်လည်းကောင်း)၊မာတုစ္ဆာတိဝါ–အမေ၏ညီမ အမဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ (မိ်ထွေး, မိကြီး)၊ မာတုလာနီတိဝါ-ဦးကြီး (ဦးလေး)

၏ ဇနီးဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ အာစရိယဘရိယာတိဝါ – ဆရာ၏ဇနီးဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဂရုန – လေးစားထိုက်သူတို့၏။ (ဘကြီး့ ဘထွေး စသူတို့၏)၊ ဒါဇုတိဝါ-ဇနီးတို့ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ နဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ (လေးစားသောစိတ် ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်)၊ အဇေဋ္ဌကာ-ဆိတ်, သိုးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကုက္ကုဋသူကရာ – ကြက် ဝက်တို့သည် လည်းကောင်း၊ သောဏသိင်္ဂါလာ-အိမ်ခွေး တောခွေးတို့သည်လည်းကောင်း၊ သမ္မဋ္ဌ-ရာဂ၏ အစုမ်းဖြင့် ပေါင်းဖေါ်ခြင်းသို့၊ ဝါ – စည်းကမ်းအပိုင်းအခြား ပျက်ခြင်းသို့၊ (ဂစ္ဆန္တိ) ယထာ – ဆောက်ကုန်သကဲ့သို့။ ဝေါ လောကော - လူအပေါင်းသည်၊ သမ္မဋ္ဌ-သို့၊ ဂမိဿတိ–ဆောက်လိမ့်မည်။

ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊တေသ် သတ္ထာနံ-တို့၏၊ အညမညမှိ-အချင်းချင်း(အပေါ်)၌၊ တိဗ္ဗေဒ– ထက်မြက် အားကြီးသော၊ အာဃာတော – စိတ်ကို လွန်စွာထိပါး နှိပ်စက်တတ်သော ဒေါသသည် ဝါ- ရန်ညှိုးသည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတော – ရှေ့ရှုတည်သည်၊ ဝါ–အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် တည်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ တိဗ္ဗော-သော၊ ဗျာပါဒေါ -- ဗျာပါဒသည်၊ (မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသား၏ စီးပွားချမ်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသသည်)၊ တိဗ္ဗော၊ မနောပဒေါသော-စိတ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေါသသည်၊ တိမ္ဗီ၊ ဝဓကစိတ္တံ - သတ်ကြောင်းစိတ်သည်၊ (သတ်လိုသော စိတ်သည်)၊ (ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတိ)။

မာတုမိ –အမေ၏လည်း၊ ပုတ္တမှိ-သား အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ပုတ္တဿပိ–၏လည်း၊ မာတရိ-အမေအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ပိတုမိ–အဖေ၏လည်း၊ ပုတ္တမှိ-၌လည်းကောင်း၊ ပုဏ္ဏသပိ– ၏လည်း၊ ပိတရိ–အဖေအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ဘာတုပိ-ညီ (အကို)၏လည်း၊ ဘဂိနိယာ-အမ (နှမ)အပေါ်၌လည်းကောင်း၊ ဘဂိနိယာပိ-၏လည်း၊ ဘာတရိ-မောင်ကြီး မောင်လေးအပေါ်၌လည်းကောင်း၊ တိဗ္ဗော၊ အာဃာတော ပစ္စုပဋ္ဌိတော ဘဝိဿတိ၊ပေ၊ မာဂဝိကဿ – သားမုဆိုး၏၊ (သားကောင်တို့ကိုသတ်ဖြတ်၍ အသက်မွေးသော မုဆိုး၏၊) မိဂံ - သားကောင်ကို၊ ဒိသွာ - မြင်လျှင်၊ တိဗ္ဗော- သော၊ အာဃာတော– သည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတော - သည်၊ ဟောတိ သေယျထာပိ - ကဲ့သို့ ၊ပေ၊ ဝဓကစိတ္တံ- သည်၊ (ပစ္စုပဋ္ဌိတံ၊ ဟောတိ) သေယျထာပိ – ကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ၊ပေ၊ဝဓကစိတ္တံ (ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဘဝိဿတိ)။

၁၀၄။ ဘိက္ခဝေ၊ပေ၊သတ္တာဟံ-ခုနစ်ရက်လုံးလုံး၊ သတ္တန္နံရက္ခာပေါ်–သတ္တန္နံရက္ခပ်သည်၊ (လက်နက်ကြောင့် ကမ္ဘာပျက်ချိန်မရောက်မီ အကြား၌ သတ္တဝေါအပေါင်း၏ ပျက်စီးခြင်းသည်)၊ ဘဝိဿတိ၊ တေ– ထို လူတို့သည်၊ (ဆယ်နှစ်သက်ဘမ်း ရှည်သောကာလ၌ ဖြစ်ကြသောလူတို့သည်)၊ အညမညမှိ – ၌၊ မိဂ

သည်–သား၊ကောင် ဟု ဖြစ်၊သာ အမှတ်ကို၊ ပဋိသဘိဿန္တိ – ရကြလိမ့်မည်၊ [ဒေါသကြောင့် တယောက်နှင့် တယောက်လူဟု မထင်တော့ပဲ သတ်ဖြတ်စရာ တိရစ္ဆာန်လောက်သာထင်ကြလိမ့်မည်–ဟု ဆိုလိုသည်။] ၁တဲသဲ တို့၏၊ဟင်္ဂသွေး-လက်တို့၌၌၊ တိဏ္ဏာနိ–ထက်မြက်ကုန်သော၊ (အစ္ဆိမ်းသက်ကုန်သော်)၊ သတ္တာနံ-လက်နက်တို့သည်၊ ပါတုဘဝိဿန္တိ–ထင်ရှားဖြစ်ကြလိမ့်မည်၊ တေ -- တို့သည်၊ တိဏ္ဏေန-ထက်မြက်သော၊ သင်္ဃာ-ဖြင့်၊(ဝေါရောပယေန္တိ–ခွန်စပ်)၊ ဧသ–ဤ အကောင်သည်၊ မိဂေါ–သား၊ကောင်တည်း၊(အခဲကောင်တည်း)၊ ဧသ-သည်၊ မိဂေါ-တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊အညမညံ-အချင်းချင်း၊ ဇီဝိတာ-ဇီဝိတ်နှုတ်မှု၊(အသက်မှ)၊ဝေါရောပယေန္တိ–ခွဲကြလိမ့်မည်။[အသက်မှ ခန္ဓာကိုယ်ကို ခွဲဝေကြလိမ့်မည်–ဟု ဆိုလိုသည်။]

ဘိက္ခဝေ၊ အထခေါ – ၌၊ (အချင်းချင်း သတ်ဖြတ်ကြရာ ထိုအခါ၌)၊ ကေစ္စာနံ–အချို့ကုန်သော၊ တေသံ သတ္တာနံ– တို့၏၊ ဧဝံ – ဤ အကြံသည်၊ ဘဝိသ်ထိ၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း)၊ မယံ စ–ငါတို့သည်လည်း၊ ကဿိ–တစုံတယောက်ကို၊(ဇီဝိတာ- အသက်မှ၊) မာ(ဝေါရောပယိမှာ)–မခွဲလိုကုန်၊ အမှေစ– တို့ကိုလည်း၊ ကောစိ - တစုံတယောက်က၊ (ဇီဝိတာ – မှ၊ မာ ဝေါရောပယိ - မခွဲပါစေနှင့်)။ [အင္ဂကထာ၌ အင္ဂတ္ထနီ (အာ) ကို ဋ္ဌ ပြု၍ ''ဝေါရောပယိတ္ထ''ဟု ရှိ၏၊ ဤ၌ သာ၍ရှင်းအောင် အင္ဂတ္ထနီ ဤဖြင့် ''ဝေါရောပယိ''ဟု ပါဌသေသထည့်သည်။]

မယံ၊ တိဏဟနံဝေါ – မြက်တို့ဖြင့် ရွှပ်ထွေးသော အရပ်သို့သော်လည်း ကောင်း၊ (မြက်ချုံသို့သော် လည်းကောင်း)၊ ဝနဂဟနံဝေါ - တောတို့ဖြင့် ရွှပ်ထွေးသော အရပ်သို့သော်လည်းတောင်း၊ ရုက္ခဟနံဝေါ - သစ်ပင်တို့ဖြင့် ရွှပ်ထွေးသောအရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊နဒီဝိဒုဂ်ဝေါ-မြစ်တို့၏ အထူးအသွား အလှေခက်သော အရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ [မြစ်လှယ် ကျွန်းများ။] ဝေါ– မြစ်တို့ဖြင့် အထူး အသွားအလှေခက်သော အရပ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ (မြစ်

တိဏ္ဏာနိ သဏ္ဌာနိ။ ၁၅၀ဋ္ဌကထာ၌ ဆယ်နှစ် အသက်တစ်ရွိရာ ကာလဝယ် အစ္ဆမ်းထက်သော လက်နက်များ၊ အထင်အရှား ဖြစ်ကြလိမ့်မည်– ဟု ဟောတော်မူထား၏၊ ယခုအခါမှာပင် နိုင်ငံတိုင်းသို့လို ထို အစ္ဆမ်းထက်သော လက်နက်များ ပိုင်ဆိုင်နေကြပြီ၊ ထို့ပြင် အင္ဂကထာ၌ ဆယ်နှစ်တမ်း ကာလဝယ် မည်သည့် အရာဝတ္ထုမဆို ကိုင်လိုက်လျှင် (သစ်ရွက်ပင် ဖြစ်ပစေ) အားလုံး လက်နက်ဖြစ်ကြ လိမ့်မည်–ဟု မိန့်သည်၊ ထို့ခေတ်၌ လက်နက်များ အလွန်ပေါကြောင်း၊ အလွယ်တကူ ရနိုင်ကြောင်း ၊ ဒေါသကြောင့် မည်သို့မှ မစဉ်းစားတော့ပဲ ဥတ္တရာမြင်ရာ ကိုင်စွဲ၍ တိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ်ကြမည် ဖြစ်ကြောင်းကို ပြလိုရင်း ဖြစ်သည်။

နှစ်မြစ်, ချေဒနှစ်ချောင်း စသည်တို့၏အကြောင်းအရပ်)၊ ပဗ္ဗတဝိသမံဝါ-တောင်တို့ဖြင့် မညီညာတ်သော အရပ်သို့သော်လည်း၊ ကောင်း၊ (တောင် နှစ်လုံးတို့၏ အကြောင်းအရပ်)၊ ဝါ - တောင်တို့၌ မညီမညာတ်သော အရပ်သို့သော်လည်း ကောင်း၊ [တောင်ကြီး တလုံး၌ အခေါင်း ချောက် ဖြစ်နေသော အရပ်။] ပဝိသိတွာ-ဝင်၍၊ ဝနမူလဖလာဟာရာ-တောင်၌ဖြစ်သော သစ်မြစ် သစ်သီးဟူသော အာဟာရ ရှိကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ယံ နူန ယာပေယျာမ-အကယ်၍၊ ရှည်သော ကာလသို့ ရောက်စေကြရမ်မူ ကောင်းလေစ္၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊ တေ-ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ တိဏဂဟနံဝါ၊ပေးယာပေယျန္တိ-ရှည်သော ကာလသို့ ရောက်စေကြလိမ့်မည်။[ဝနဂဟနံဝါ စသည်တို့၏ အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ ၁၂၉-၌ ပြထားပြီး။]

တေ-တို့သည်၊ တဿ သတ္တာဟဿ-ထို ခုနစ်ရက်၏၊အစ္စယေန-ကျော်လွန်ရာ အာဒိဋ္ဌေ၊ပဗ္ဗတဝိသမာ-မှ၊ နိုက္ခမိတွာ-ထွက်လာ၍၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ အာလင်္ဂိတွာ- လည်ပင်း ဖက်၍၊ သဘာဂါ ဃိဿန္တိ - အသက်ရှည်မှုအားဖြင့် သဘောတူသူ (ညီညာတ်သူ) တို့ကို ပြုကြလိမ့်မည်၊ (အသက်ရှည်မှုအားဖြင့် သဘောတူအောင် ပြုကြလိမ့်မည်)၊ သမဿာသိဿန္တိ - သက်သာရာ ရကြလိမ့်မည်၊ (ကိ်-အဘယ်သို့ သက်သာရာ ရကြလိမ့်မည်နည်း၊) တော- အမောင်တို့၊ သတ္တာ-သေကျေပျက်စီးသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ဒိဋ္ဌာ-တွေ့မြင်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဇီဝသိ-အသက်ရှင်သေးတယ်နေ၏၊ တာ၊ သတ္တာ-တို့ကို၊ ဒိဋ္ဌာ-ကုန်ပြီ၊ ဇီဝသိ-နေ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍ သက်သာရာ ရကြလိမ့်မည်။

အာယုဝဏ္ဏာဒိ ဝဏ္ဏကထာ

၁၀၅။ အထခေါ - ၌၊ (အချင်းချင်း နွတ်ဆက်လျက် သက်သာရာ ရပြီး ကြရာ ထိုအခါ၌၊) တေသံ သတ္တာနံ-တို့၏၊(ဆယ်နှစ် အသက်တစ်ဖို့ဖြေသာ ထို သတ္တဝါတို့၏)၊ ဝါ-တို့မှာ၊ ဧဝံ- ဤ အကြဲသည်၊ ဘဝိဿတိ-- ဖြစ်လိမ့်မည်၊ (ကိ်)၊ မယံ၊ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ-တို့ကို၊ သမာဒါနဟေတု -- ကောင်းစွာ ယူခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ (ဓောက်တည်ခြင်းဟူသော အကြောင်း ကြောင့်)၊ ဧဝရူပံ--ဤသို့ သဘောရှိသော၊ အာယတ်-ကြီးစွာသော၊ ဝါ-ရှည်

ဒိဋ္ဌာ ဧဘော သဇ္ဇာ ဇီဝသိ ။ ။ အများကြီး သေကုန်ကြပြီ၊ ကျွဲ၀်တို့ အသက်ရှင်နေသေးလို့ သေတဲ့သူတွေကို မြင်ကြရတယ်၊ ကွန်ပ် အသတ် ရှင်နေသလို အသင်လဲ အသက် ရှင်နေသေးတယ်နော်၊ ဤသို့ နွတ်ဆက်စကား ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောကြသည်။

စွာသော၊ ဥာတိကွယ်-ဆွေမျိုးတို့၏ ကုန်ခန်းပျက်စီးခြင်းသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်ခဲ့ကြ ရကုန်ပြီ၊ မယ်၊ ကုသလံ ကို ယန္တနကရေ သုံးမ-အာယ်၍ ပြုကြရပါမူ ကောင်း လေစွ၊ ကိ'—အဘယ်သို့သော၊ ကုသလံ - ကို၊ ကရေယျာမ - ပြုကြမည်နည်း၊ မယ်၊ ပါဏာတိပါတာ-မှ၊ ယံနူန ဝိရမေယျာမ-အကယ်၍ ရှောင်ကြဉ်ကြရပါမူ ကောင်းလေစွ၊ ဣဒံ ကုသလံ ခမ်မ-ဤကုသိုလ်တရား ကို၊ သမာဒါယ-ကောင်းစွာ ယူ၍၊ (ဆောက်တည်၍)၊ ဝတ္တေယျာမ- ကျင့်ကြရပါမူ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြဖြစ်ကြလိမ့်မည်၊ ပေါဝိရမိဿန္တိ-ရှောင်ကြဉ်ကြလိမ့်မည်၊ပေ။

တေ-တို့သည်၊ ကုသလာနံ ခမ္မ-နံ - တို့ကို၊ သမာဒါနေဟေတု — ကြောင့်၊ အာယုနာ၁ပိ-အသက်အား ဖြင့်လည်း၊ ဝဏ္ဏသ္မိံ- တိုးပွားကြလိမ့်မည်၊ ဝဏ္ဏနာပိ-အဆင်းအား ဖြင့်လည်း၊ ဝဓိဿန္တိ၊ အာယုနာ-ပိ- ဖြင့်လည်း၊ ဝဓုမာနာနံ - တိုး ပွားကုန်ကုန်သော်၊ ဝါ - တိုးပွားကုန်သော၊ ဝဏ္ဏေနာပိ — ဖြင့်လည်း၊ ဝဓု မာနာနံ — လသော်၊ ဝါ-- သော၊ ဒသဝဿာယုကာနံ - ဆယ်နှစ် အသက်ရှိ ကုန်သော၊ တေသံ မနုဿာနံ — တို့၏၊ ဝီသတိ ဝဿာယုကာ - အနှစ်နှစ်ဆယ် အသက်ရှိကုန်သော၊ (အနှစ် နှစ်ဆယ် အသက်ရှည်ကုန်သော်)၊ ပုတ္တာ — သား သမီးတို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ — ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။

အထဓေါ - ၌၊ (ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့် အသက်၊ အဆင်းအား ဖြင့် တိုးပွားကြရာ ထို အခါ၌)၊ပေ၊ ဝဓုမာ — တိုးပွားကြကုန်၏၊ မယ်၊ မတ္တာဃ-အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျောသော-လွန်စွာ၊ (အတိုင်းထက် အလွန်)၊ (တနည်း)၊ ဘိယျောသော — လွန်ကဲသော၊ မတ္တာဃ - အတိုင်း အရှည်အား ဖြင့်၊ ကုသလံ — ကို၊ ယန္တုန ကရေယျာမ - စု၊ပေ၊အဓိန္နာဒါနာ-မှ၊ ယန္တုန ဝိရမေယျာမ — အကယ်၍ ရှောင်ကြဉ်ကြရပါမူ ကောင်းလေစု၊ ၊ပေ၊အဘိဇ္ဈာ—ကို၊ ယံနူန ပဇေဟယျာမ— အကယ်၍ ပယ်စွန့်ကြရပါမူ ကောင်း လေစု၊ပေ၊တဇော-ကုန်သော၊ ဓမ္မေ - တို့ကို၊ အဓမ္မရာဂ — ကိုလည်းနကောင်း၊ ဝိသမလောဘံ - ကိုလည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာဓမ္မေ — ကိုလည်းကောင်း၊ ယံနူန ပဇေဟယျာမ- စု၊ [၁၀၁ - ၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီး။] မယ်၊ မတ္တေယျာ - အဖေ၏ စီးပွားဖြစ်သူတို့သည်၊ ပေတ္တေယျာ-အဖေ၏ စီးပွားဖြစ်သူတို့သည်၊ သာမညာ-သမဏ၏ စီးပွားဖြစ်သူတို့သည်၊ ဗြာဟ္မညာ-ဗြာဟ္မဏ၏ စီးပွားဖြစ်သူတို့သည်၊ (မြင့်မြတ်သူ၏ စီးပွားဖြစ်သူတို့သည်)၊ ကုလေ - ၌၊ ဇေဋ္ဌာပစာယိကေနာ — ကြီးသူတို့အား ရိသေ လေးစားလေ့ ရှိသူတို့သည်၊ ယံနူန အဿာမ - အကယ်၍

ယံ နူန မယံ။ ။ ကာဓမေသု မိစ္ဆာစာရာ ဝိရမေယျာမ စသော နေ့ဇက်ဝါကျ များ၌ "ယံ နူန မယံ" နှစ်ဖုဒ်ကို မေယျာလ မြုပ်ထားသည်-ဟု မှတ်ပါ၊ ယံ နူန်သည် ပရိဝိတက္ကန (ကြိစည်ခြင်း) အနက်ဟော နိပါတ်တည်း၊ ဝိရမေယျာမ၌ ဧယျာဝိတတ်

ဖြစ်ကြရမူ ကောင်းလေစ့၊ ဣဒံ ကုသလံ ဓမ္မံ–ဤကုသိုလ်တရားကို၊ သမာဒါယ-ရှ်၊ ဝတ္တေယျာမ – ကျင့်ကြရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ ဣတိ – ဤသို့ အကြဖြစ် လိမ့်မည်၊ တေ – ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ပေ၊ဝတ္တိဿန္တိ။

တေ၊ပေ၊ဝနိုဿန္တိ၊ အာယုနာပိ၊ ဝဏ္ဏမာနာနံ - ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏေန ပိ ဝဏ္ဏမာနာနံ၊ ဝီသဘိဝဿာယုကာနံ - အနှစ် နှစ်ဆယ် အသက်ရှိကုန်သော၊ (အသက်ရှည်ကုန်သော)၊ တေသံ မနုဿာနံ-တို့၏၊ စတ္တာရီသဝဿာယုကာ-အနှစ်လေးဆယ် အသက်ရှိကုန်သော၊ (အသက် ရှည်ကုန်သော)၊ ပုတ္တာ ဘဝိဿန္တိ၊ (၁)။ [ဤမှ နောက်၌ သန်းခုပုဒ်တို့၏အနက်ကိုသာ ရေးပါမည်၊ ပါဠိတော်ကြည့်၍ အပြည့်အစုံပေးပါ။]

(၂) အသီတိဝဿ- အနှစ်ရှစ်ဆယ်။

(၃) သဋ္ဌိဝဿသတ – အနှစ် တရာ့ခြောက်ဆယ်။

(၄) ဝီသတိ တိံသဿသတ–နှစ်ဆယ်အပို အလွန်ရှိသော သုံးရာ၊ ဝါ–သုံးရာ့ နှစ်ဆယ်။

(၅) စတ္တာရီသ ဆဗ္ဗဿသတ(ဆ+ဝဿသတ)-လေးဆယ်အပို အလွန်ရှိသော ခြောက်ရာ၊ ဝါ- ခြောက်ရာ့ လေးဆယ်။

လည်း ပရိကပ္ပအနက်ဖော်တည်း၊ ထို ဝိရမေယျာမ ကြေးဃာသည် ဟောအပ်သော အနက်ကိုပင် ယံနူန နိုဝါဘိက တွန်းပြိသည်၊ ယံနူနန၏ အနက်မှာ ''ယဒိပနာ+ သာဓု ဝတ''ပုဒ်၏ အနက်နှင့် တူသည်၊ အကျယ်ကို ပါရာဇိကဏ် ဘာသာဋီကာ, ပ, ၄၇၊ ၅, ၁၀၇၌ ပြထားပြီ။

စတ္တာရီသဝဿာယုက ဧသည်း ။ ။ ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်မှုကြောင့် ဆယ်နှစ်တာ်းမှ အသက် နှစ်ဆယ်တာ်းသို့ ထိုးတက်လာပုံကို ဟောတော်မူခဲ့၏၊ ထို့နောက် အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်ကြဉ်ပုံ , မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်ပုံ စသည်နှင့် နောက်ဆုံး၌ ''မဇ္ဇေဃ၊ ဗေဇ္ဇေယျ၊ပေ၊ကုလေ ဧဇေ့ဉာပတ္ထပေါ်''ဖြစ်ပုံကို ဟောတော်မူ၏၊ထိုသို့ ဟောတော်မူပြီး၍မှ အနှစ်နှစ်ဆယ်သက်တာ်းမှ အနှစ်လေးဆယ် သက်တာ်းသို့ ထိုးဘက်ပုံစသည်ကို ဟောတော်မူသည်။

အဝဉ္ဇအဇိုင်းသိ။ ။ထိုသို့ ဟောတော်မူရာ၌ အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်ကြဉ်မှုကြောင့် အနှစ် နှစ်ဆယ်မှ လေးဆယ်သို့လည်းကောင်း, ကာမေသု မိစ္ဆာစာရမှ ရှောင်ကြဉ်မှုကြောင့် အနှစ်လေးဆယ်မှ နှစ်ဆယ်သို့လည်းကောင်း, ဤသို့ စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်ကံတမျိုးမျိုးကြောင့် အသက်တာ်း ထိုးတိုးလာပုံကို သိပါ၊ အဒိန္နာဒါန ရှောင်ကြဉ်မှုမှစ၍ မဇ္ဇေယျ ဖြစ်မှု အထိ (၁၀) မျိုး ရှိ၏၊ ထို့အတူပင် အနှစ်လေးဆယ်မှ အနှစ် ရှစ်သောင်းအထိ (၁၀) မျိုးဝင် ရှိသည်။

(၆) ဒ္ဒေဝဿ သဟဿ-နှစ်ထောင်။[ခြောက်ရာ့လေးဆယ်ကို နှစ်ဆ တက်လျှင် တထောင့်နှစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်ဖြစ်၏၊ ထို့၌ နှစ်ဆယ်လျှော့ သည်ကို ပဓာန ပြုတော့ပဲ '' ဒ္ဒေဝဿ - နှစ်ထောင် '' ဟု ဟောတော်မူသည်။]

(၇) စတ္တာဝိ ဝဿသဟဿာ - လေးထောင်။

(၈) အဋ္ဌဝဿသဟဿာ- ရှစ်ထောင်။

(၉) ဝိသတိဝဿသဟဿာ — နှစ်သောင်း၊ [ရှစ်ထောင်ကို နှစ်ဆ တက်လျှင် တသောင်းခြောက်ထောင် ဖြစ်၏၊ ထို့တွင် လို့နေသော လေးထောင်ကို ပဓာနမပြုပဲ အဓိကသဒ္ဒါ အဖြစ်ဖြင့် ''နှစ်သောင်း''ဟု ဟောတော်မူသည်။]

(၁၀) စတ္တာဒိသဝဿသဟဿာ–လေးသောင်း။

(၁၁) အသီတိဝဿသဟဿာ– ရှစ်သောင်း။

ဘိက္ခဝေ၊ မနုဿေသု – တို့သည်၊ အသီတိဝဿသဟဿာယုကေသု- အနှစ် ရှစ်သောင်း အသက်တမ်းရှိကုန်လသော်၊ ဝါ- အနှစ်ရှစ်သောင်း အသက်တမ်း ရှိရုံအခါတို့၌၊ ပဥ္စဝဿသတိကာ-အနှစ်၈၊ငါးရာအသက်ရှိကုန်သော၊ကုမာရိကာ-အမျိုးသမီးတို့သည်၊ အလံပဒေယျာ - လင်အား ထိုက်တန်ကုန်သည်၊ (လင် ပေးစားထိုက်ကုန်သည်)၊ ဘဝိဿန္တိ။

သန်ဆုဇဉ်ပုတ္တိ

၁၀၆။ ဘိက္ခဝေ၊ မနုဿေသု - တို့သည်၊ အသီတိ ဝဿသဟဿာယုကေ သု-ကုန်လသော်၊ဝါ-တို့၌ကာယော-သုံးမျိုးကုန်သော၊အာဗာဓော-အနာဆော ဂါ တို့မရှိသည်၊ ဘဝိဿန္တိ-ဖြစ်ကြလိမ့်မည်၊ ဣတ္ထန္တာ-ထမင်းစားလိုခြင်းလည်းကောင်း၊ (ထမင်းဆာခြင်းလည်းကောင်း)၊ အနုသန့်-ထမင်းမစားလိုခြင်းလည်းကောင်း၊ (ထမင်းစားပြီးနောက် ကိုယ်လက် လေးလံ ထိုင်းမှိုင်းခြင်း, ထမင်းဆိပ်ယစ်ခြင်း လည်းကောင်း)၊ ဇရာ – အိုခြင်းလည်းကောင်းတည်း၊ [ဤဆိုရာ၌ ၃ မျိုးသာ ဖြစ်လိမ့်မည်၊ အခြားဆိုရာ၌ မရှိ။] ၊၀၊ ဇာယိ ဇမ္မုဒီပေ၌– ဤ ဇမ္ဗူဖြိပ်သည်၊ (ဤတောင်ကျွန်းသည်)၊ ဣဒ္ဓေါ်စေဝ — ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း၊ (ကြွယ်ဝ သည်လည်းကောင်း)၊ ဖီတော၁စ-စည်ပင်သည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ၊ ဂါမ နိဂမရာဇဓာနိယော — ရွာ နိဂုံး မင်းနေပြည်တို့သည်၊ ကုက္ကုဋ္ဌသမ္ဗာဓတိကာ-ကြက်တို့၏ ကောင်းစွာ ပျံကျခြင်းရှိရာ ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝါ-ကြက်ပျံမကျ စည်ကားကုန်၏၊ [ဤပုဒ်တို့၏အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ။]

အယဲ ဇမ္ဗုဒီပေါ-သည်၊ အဝီစိမည္သ- အဝီစိဝဲရဲကြီးကဲ့သို့၎ မနုဿေဟိ—လူတို့သည်၊ ဖုဋ္ဌော-ဖြန့်အပ်သည်၊ (တနည်း) မနုဿေဟိ-လူတို့ဖြင့်၊ ဖုဋ္ဌော-ပျံ့နှံ့နေသည်၊ ၀၊-အကြာ:မရှိအောဝ် ပြည့်နေသည်၊ ဘဝိဿတိ၊ နဋ္ဌဝနံ၀၊ — ကျူးတေသည် လည်းကောင်း၊ သရဝနံ၀၊ - မြက်တောသည် လည်းကေ၀ဝ်း၊ (နဋ္ဌသရေဟိ- ကျူပင်, မြက်ပင်တို့သည်၊ ၀၊- တို့ဖြင့်၊) ဖုဋ္ဌော သေယျထာပိ- ဖြန့်အပ်သကဲ့သို့တည်း၊ ၀၊— ပျံ့နှံ့နေသကဲ့သို့တည်း၊ပေ၊အယဲ ဘရာဏသိ- ဤ ဗာရာဏသီမြို့သည်၊ ကေတုမတီနာမ—ကေတုမဘီမည်သော၎ ဣဿိ၊ဧ၀ေ-ပြည့်စုံသည်လည်းဖြစ်သော၎ ဖီတာဝ-စည်ပင်သည်လည်းဖြစ်သော၎ ဗဟုဇနာစ-များသော လူရှိသည်လည်းဖြစ်သော၎ အာဂိဏ္ဍမနုဿာစ-ရောပြွမ်းသော လူရှိသည်လည်းဖြစ်သော၎ (လူမျိုး၁ပ ါင်းစုံ ရောပြွမ်းသည်လည်းဖြစ်သော၎) သုဘိက္ခာစ-ပြည့်စုံသာထမင်း ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၎ (သာယာ၀ပြော အစာ:အစာ ပေါသည်လည်းဖြစ်သော၎) ဆုဇဓာနီ - မင်းနေပြည်သည်၊ ဘဝိဿတိ ၊ပေ၊ ဣမသ္မိံ ဇမ္ဗုဒီပေ-၌၊ ကေဘုမတီဆုဇဓာနီ ပမုခါနိ— ကေတုမတီ မင်းနေပြည် အမှုး:ရှိကုန်သော၎ စတုရာသိတိ နဂရသဟဿာနိ - ရွှစ်သောင်းလေးထောင်သော ပြို့တို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ၊ပေ၊ ကေတုမတီယာ - သော၎ ဆုဇဓာနိယာ- ၌၊ သခ်ၤနာမ-သခ်ၤမည်းသာ၊ပေ၊သတ္တရတန သမန္နာဂတော၎ ဆုဇာ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ ၊ပေ၊အဋ္ဌာ၀သိဿတိ။ [ပုစ်စဉ် ဂ၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

မေတ္တေယျ ဗုဒ္ဓါပ္ပဒါန

၁၀၇။ ဘိက္ခ၀ေ၊ မနုဿေသု-တို့သည်၊ အသိတိ၀ဿသဟဿာယုကေသု— အနှစ်ရှစ်သောင်း အသက်တမ်း၌ရှိကုန်လသော်၊ ၀၊— အနှစ်ရှစ်သောင်း အသက်တမ်း ရှိဆုအခါတို့၌၊ အရဟံ- ၀၊သနာနုဇ်တကွ တထောင့်၀၊်းရောက်လေသ၁တို့မှ ၀ေးကွဲတော်မူပြီးသော၎ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-မဓေါက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၎ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော - ဝိဇ္ဇာသုံးပါး ဝိဇ္ဇာရှစ်ပါး စရဏ တဆယ့်ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၎ သုဂတော - ကောင်းသော၁ကားကို မိန့်တော်မူတတ်သော၎ [မေတ္တေယျ ဘုရားဖွင့်အတွက် ဖြစ်၍ ကြွလာစသည်မဆိုရ။] လောကဝိဒူ— သတ္တောကာသ သခ်ါရဟု လောက သုံးပုံ အလုံးစုံကို အကုန်အစင်သိမြင်တော်မူသော၎အနုတ္တရောပုရိသ ဒမ္မသာရထိ-အတူမရှိ မြတ်သည်ဖြစ်၍ ဆုံးမထိုက်သော လူယောကျ်ား, နတ်ယောကျ်ား, တိရစ္ဆာန်ယောကျ်ားတို့ကို ဆုံးမတော်မူနိုင်သော၎ သတ္ထာဒေ၀မနုဿာနံ- နတ်လူ ပြဟ္မာ သတ္တ၀ါတို့၏ ဆရာဖြစ်တော်မူသော၎ ဗုဒ္ဓေါ-သစ္စာ၁လေးပါး တရားတို့ကို ကိုယ်တော်တိုင်လည်း သိ, ၀ေနေယျတို့ကိုလည်း သိစေတော်မူနိုင်သော၎ ဘဂ၀ါ — ဣဿရိယ စသည်အပြား ဘုန်းခြောက်ပါး ရှိတော်မူသော၎ မေတ္တေ

ယျော-နာမ – မေတ္တေယျ မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ - မြတ်စွာဘုရားသည်၊ လောကေ-လောကဋ္ဌ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ-ဖြစ်တော်မူလိမ့်မည်၊ (ပုဒ်တော်မူသိမ့်မည်)၊ အရဟံ၊ပေ၊ဘဂဝါ-သော၊ အဟံ-သည်၊ တေရဟိ-ဟနေအခါ၌၊ လောကေ-၌၊ ဥပ္ပန္နော သောယ္ပကာပိ-ဖြစ်တော်မူသကဲ့သို့တည်း၊ (ပုဒ်တော်မူသကဲ့သို့တည်း)။

သော–ထို မေတ္တေယျ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ သဒေဝကံ-အောက် နတ်ပြည် ငါးထပ်ရှိ နတ်တို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သမာရကံ-မာရ်နတ်၏တည်နေရာ ဝသဝတ္တိနတ်ပြည်ရှိ နတ်အပေါင်းနှင့်လည်းတကွဖြစ်သော၊ သပြဟ္မကံ–ပြဟ္မာ နှစ်ဆယ်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဣမံ လောကံ - ဤ ဩကာသလောကကို လည်းကောင်း၊ သဿမဏဗြာဟ္မဏိ'-သာသနာ့တော်၏ ဆန့်ကျင်ဖက် သမဏ ဗြာဟ္မဏ , မကောင်းမှုတို့ကို ငြိစွန်းစေအပ်ပြီးသော သမဏ , မကောင်းမှုတို့တို့ မျှောပြီးသော ဗြာဟ္မဏတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သဒေဝမနုဿံ - သမ္မုတိ နတ်ဟူသော မင်း, ကြွင်းသောလူတို့နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ ဣမံပဇံ - ဤ သတ္တဝါအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ (သတ္တလောကကိုလည်းကောင်း၊) သယံ-ကိုယ်တော်တိုင်၊ အဘိညာ-ထူးသော(သမ္မညတ္တာ)ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍၊ သစ္ဆိကတ္ဝာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ပဝေဒေသိတိ - (ဝေနေယျတို့ကိုလည်း) အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူလိမ့်မည်၊ (သိအောင် ဟောပြုတော်မူလိမ့်မည်)၊ အဟံ - သည်၊ တေရဟိ - ၌၊ပေ၊ ပဝေဒေမိ သေယျထာပိ – အပြားအားဖြင့် သိစေတော်မူသကဲ့သို့တည်း။

သော–သည်၊ အာဒိကလျာဏံ-အစဉ်လည်း ကောဝ်းသော၊ မဇ္ဈေ ကလျာဏံ–အလယ်၌လည်း ကောဝ်းသော၊ ပရိယောသာနကလျာဏံ- အဆုံး၌လည်း ကောဝ်းသော၊ သာတ္ထံ - သတိပဋ္ဌာန် အစရှိသော အနက်အဓိပ္ပါယ်နှင့်လည်း တကွဖြစ်သော၊ သဗျဉ္ဇနံ - သိထိလ , နဓိတ အစရှိသော်သဒ္ဒါနှင့်လည်း တကွ ဖြစ်သော၊ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ – ထည့်သွင်းဖို့ရာ အနုက်ကာဝ်းလည်း မကျန်၍ စွန့်ပစ်ဖို့ရာ အနက်ညစ်လည်း မပါတော့သဖြင့် အလုံးစုံ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော၊ ပရိသုဒ္ဓံ– လာဘသက္ကာ မငဲ့ပါပဲ မေတ္တာနှင့်ယှဉ်သဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော၊ ဓမ္မံ – ကို၊ ဒေသေဿတိ - ဟောတော်မူလိမ့်မည်၊ (ဓမ္မံ- ကို၊

အဖွာ။ ။သော ဓမ္မံ ဒေသေဿတိ စသော၀ါကျ၌ သာဝတ္ထိစသည်တို့၏ အနက်ကို သိလေကွန် သာမည့်ဖလသုတ္တဋ္ဌကထာအတိုင်း အနက်ပေး၀ါသည်၊ ပါဠိတော်ဇာတ ဥဂ္ဂဋကဏ္ဍ ဥဒ္ဒကထာဠီမူ တချို့ဖွင့်၏၊ ထိုအတိုင်း အနက်ပေးပို့ကို သုတ်မတော၀ါ ဘာသာဋီကာ ပတ္ထဲ(၄၅၁)၌ ပြထားပြီ၊ သိလကွန်စသော သုတ္တန်၀ါဠိတော်များ၌ သုတ္တန်အဋ္ဌကထာအလို အနက်ပေးခဲ့၍, ဝိနည်း၀ါဠိတော်များ၌ ဝိနယဋ္ဌကထာအလို အတိုင်း အနက်ပေး၀ါ။

ဒေသေန္တော–ဟောတော်မူလေသော်၊ ဝါ–ဟောတော်မူရင်းပင်၊) ဩဟ္မစရိယံ– သိက္ခာသုံးရပ် သိမ်းယူအပ်သည့် မြတ်သောအကျင့် ဟူသော သာသနာ့ မြဟ္မ စရိယကို၊ ပကာသေဿာပိ – ထင်ရှား ပြတော်မူလိမ့်မည်၊ အဟံ၊ပေ၊ဒေသေမိ သေယျထာပိ – ကဲ့သို့လည်းကောင်း ၊ပေ၊ ပကာသေမိ သေယျထာပိ – ကဲ့သို့ လည်းကောဇ်းတည်း။

သော – သည်၊ အဲနေကသံဟသံ - အထောင်မက မျိုးစိုးသော၊ ဝါ–ထောင်ပေါင်းများစွာသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ-ရဟန်းအပေါင်းကို၊ ပရိပုစရိဿတိ– ရွှေဆောင်တော်မူလိမ့်မည်၊ အဟံ–သည်၊ တေရဟိ- ၌၊ အနေကသတံ – အရာမက များစွာသော၊ (ထုပေါင်းများစွာသော)၊ ဘိက္ခုသံဃံ - ကို၊ ပရိပုစရိမိ သေယျထာပိ- ကဲ့သို့ဇာတည်း။

၁၀၈။ အထဓေါ၊ ဘိက္ခုဝေ၊ သခေါနာမ–သော၊ ရာဇာ- သည်၊ (ပဗ္ဗဇိဿာဘိ-၌စွဲစပ်)၊ ဟောသော ယူပေါ–အကြင်ပြာသာဒ်ကို၊ [သော အနက်ပရှိ။] (တနည်း) ယော သော ယူပေါ- အကြင်သို့သော ထိုပြာသာဒ်ကို၊ မဟာပနာဒေန–မဟာပနာဒမည်သော၊ ရညော-မင်းသည်၊ ဝါ–မင်း၏အတူက်၊ ကာရာပိတော– ဆောက်လုပ်စေအပ်ပြီ၊ [သကြားမင်းက့ စိသကြုံနတ်သားကို ဆောက်လုပ်စေအပ်ပြီ။] တံ ယူပံ-ထိုပြာသာဒ်ကို၊ ဥဿာပေတွာ-ရေမှ ပေါ်ထွက်စေ၍၊ [ဂင်္ဂါမြစ်ရေထဲမှ ပေါ်ထွက်လာစေ၍။] အတ္တာဝသိတ္တာ-ထိုပြာသာဒ်၌ စိုးအုပ်နေထိုင်၍၊ တံ-ထိုပြာသာဒ်ကို၊ ဒတ္တာ-လှူ၍၊ (မိမိ၏ သိမ်းပိုက်အပ်သော ဝတ္ထုအဖြစ်မှ ပိတ်ဖြင့်လွှဲ၍)၊ ပိဿဇ္ဇိတ္ထာ-စွန့်၍၊ [အလှူမံပွဂ်္ဂိုလ်တို့၏ ဥစ္စာအဖြစ်ကို ပြုဖြင်းအားဖြင့် စွန့်၍။] သမဏ မြာဟ္မဏ ကဇဏ်ဒီက ဝဏိဗ္ဗက ယာစကာနံ– သမဏ , မြာဟ္မဏ, အထိးကျန်မဲ့ ဆင်းရဲသူ , ခရီးသွားသူ , အလှူ၏ဂုဏ်ကို ပြောရွှ အလှူခံသူ, မပြောပဲ ကောင်းသူတို့အား၊ ဒါန်-ကို၊ ဒတ္တာ-၍၊ မေတ္တော ယျဿ–မေတ္တော ယျ မည်တော်မူသော့၊ အရုဟတော-သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ–သော၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကာ- အထံ၌၊ ကေသဟဿံ၊ပေ၊အနုဂဂါရိယံ-ဘို၊ ပဗ္ဗဇိဿာတိ–ကပ်ဇောက်လိမ့်မည်။ [ပုဗ်စဉ် (၈၂)၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

မြဖွဇရိယံး ။ ဤပုဒ်ကို ဝေရွဲကဏ္ဍဋ္ဌကထာ၌ "မြတ်သူတို့၏အကျင့်, မြတ်သူတို့သည် ကျင့်ထိုက်သောအကျင့်"ဟုလည်းကောင်း, သာရတ္ထဋ္ဌ "မြတ်သောဒေသနာ" ဟုသည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာဋ္ဌ "မြတ်သောအကျင့်, မြတ်သူတို့၏ အကျင့်"ဟု နှစ်နည်းဖွင့်သည်၊ ပကာသေဿာမိဉ် ဝပ်ဖိုရာ "မွေ့ ပေသေသာတိ"ကို "မွေ့ ဒေသေန္တော"ဟု လက္ခဏာပြင်၍ ဝါဋ္ဌသေသ ထည့်ပ၊။

သော-ထို သခ်ၤစကြာမင်းသည်၊ ဝေ-ဤသို့၊ ဝါ-ဤနည်းအား-ဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရဟန်း အဖြစ်သို့ ကုပ်ရောက်ပြီးသည်၊ ဝါ-ရဟန်း ပြုပြီးသည်၊ သမာနော-ဖြစ်လသော်၊ ဧကော-တပါးတည်းသည်၊ ဥပကဋ္ဌော-အပေါင်း အဖေါ် ကိုလေသာတို့မှ ကင်းၝ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ ကပ်ရောက်ပြီးသည်၊ အပ္ပမတ္တော-မမေ့ မလျော့သည်၊ အာတာပီ-ကိလေသာတို့ကို လုန်ရှာလောင် မြိုက်တက်သော် သမ္မပ္ပဓာန် လေးပါးတို့ကို စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရန္တော-နေလတ်သော်၊ နံ စိရသ္သေဝ-မကြာမီပင်၊ ယဿ-အကြင် အရဟတ္တဖိုလ်၏၊ အတ္ထာယ-အကျိုးငှါ၊ ကုလပုတ္တာ-အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ သမ္မဒေဝ-ကောင်းစွာသာလျင်၊ အဂါရသ္မာ-အိမ်မှ၊ (အိမ်ယာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ၊ နိက္ခမိတ္ဝာ-ထွက်ၝ၊) အနဂါရိယံ-အိမ်၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်တူန် ကုန်စဲပေး နွားမွေးမှု မှုရှိရာ ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ဝါ-ရဟန်းတောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိန်-ကပ်ရောက်ကြကုန်၏၊ အနုတ္တရံ-မိမိထက်မြတ်သော တရားမရှိသော၊ ဝါ-အမြတ် ဆုံးဖြစ်သော၊ ဗြဟ္မစရိယ ပရိယောသာနံ - မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယာ၏ အဆုံးဖြစ်သော၊ တံ-ထို အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘောပုထော ပစုက္ခအတ္တဘဝေဘဋ္ဌပ်င်၊ ဝါ- ဤ ဘဝ၌ပင်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ-ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိၝ၊ သစ္ဆိကတ္ဝာ-မျက်မှောက်ပြု၍ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝါ-ပြီးစေၝ၊ ဝိဟရိသ္သတိ-နေလိမ့်မည်။

၁၀၉။ [ပုဒ်စဉ် ၈၀-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ဘိက္ခုနော အာယုဝဏ္ဏာဒိဝုဒ္ဓိကထာ

၁၁၀။ ဂေါစရေ၊ပေါစရန္တေ-လှည့်လည်သော သင်တို့သည်၊ [ပုဒ်စဉ် ၈၀-အတိုင်း ဖေါ်ဆိုပါ။] အာယုနာပိ-အသက်အားဖြင့်လည်း၊ ဝန္ဒိဿထ-တို့ပူဇော်ကြလိမ့်မည်။ [ဝဏ္ဏ-အဆင်း၊ သုခ-ချမ်းသာ၊ ဘောဂ-စည်းစိမ်။] ဗလေနပိ-ခွန်အားဗလအားဖြင့်လည်း၊ ဝဒ္ဓိဿထ။

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ အာယုသ္မိံ-အသက် ဟူသည်၊ ကိဉ္စ-အာဘယ်နည်း၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဣဓ-ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဆန္ဒသမာဓိပဓာန သင်္ခါရ သမန္နာဂတံ- ဆန္ဒဟူသော အကြောင်းရှိသော သမာဓိ, အားထုတ်ကြောင်း သမ္မပဓာနဝီရိယဟူသော သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဝါ-ဆန္ဒဟူသော အကြီးအကဲရှိသော သမာဓိ , အားထုတ်ကြောင်း သမ္မပဓာန ဝီရိယဟူသော သင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဣဒ္ဓိပါဒံ- ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို၊ ဘာဝေတိ- မိမိ သန္တာန်၌ ဖြစ်စေ၏။[ဝိရိယ-ဝီရိယ၊ စိတ္တ- စိတ်၊ ဝိမံသာ-ပညာ။]ပေ။

သေးထို ရဟန်းသည်၊ စတုန်ခံ-ကုန်သော၊ ဣရိယာပထ ဣရိယာပထခံ - တို့၏၊ (တွာ-၌စပ်)၊ ဝါ-တို့ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ- မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗဟုလီကတတ္တာ - ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာ ပြုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာကခံမာနေသာ--အလိုရှိလေသော်၊ (အလိုရှိလျှင်)၊ ကပ္ပံဝါ-အာယုကပ်ပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ ကပ္ပါဝသေသံ ဝါ-- အာယုကပ်ထက် ပို၍နဲကြွင်းကျန်သော ကာလပတ်လုံးသော်လည်းကောင်း၊ တိဋ္ဌေယျ-တည်နိုင်ပါ၏၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ဘိက္ခုနေသာ - ၏၊ အာယုသ္မိ - အသက်ဟူသည်၊ ဝါ-အသက်ရှည်ခြင်း၏ အကြောင်းဟူသည်၊ ဣဒံ ခေါ-ဤသည်ပဉ္စင်္ဂတည်း၊ (ဤ) ဣဒ္ဓိပါဒ်၌ လေးပါးကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်း ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာ ပြုခြင်း ပဝ်တည်း၊) [ဣဒံ - ဤ ဣဒ္ဓိပါဒ် လေးပါးကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်း ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာ ပြုခြင်းသည်၊ ဘိက္ခုနေသာ - ၏၊ အာယုသ္မိ - အသက်တည်း၊ ဝါ - အသက်ရှည်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်သည်။]

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနေသာ-၏၊ ဝဏ္ဏသ္မိ"-အဆင်းဟူသည်၊ ကိုဋ္ဌ-အဘယ်နည်း၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဣဒ-၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သီလဝါ- သီလရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော - ပါတိမောက္ခသံဝရ သီလဖြင့် စောင့်စည်းအပ်သော ကာယဒ္ဝါရ ဝစီဒ္ဝါရရှိသည်၊ ဝါ-ပါတိမောက္ခသံဝရသီလဖြင့် စောင့်စည်းသည်၊ အာစာရ ဂေါစရသမ္ပန္နော - အကျင့် ကျက်စားရာ အရပ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊

ဣဒံခေါ ဘိက္ခုနေသာ အာယုသ္မိ"။ ။ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထား ပြီ၊ ဋီကာအလို အနက်တစ်နည်း ဧၛးပုံမှာ ဘိက္ခဝေ၊ အာယုသ္မိ" - အသက်၌၊ ဝါ-အသက်ရှည်မှု၌၊ ဣဒံ - ဤ ဣဒ္ဓိပါဒ် လေးပါးကို၊ ဝါ - ဤဣဒ္ဓိပါဒ် လေးပါးကို မိမိ သန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်း၊ ကြိမ်ဖန်များစွာ အလေ့အလာ ပြုခြင်းကို၊ ဘိက္ခုနေသာ - သည်၊ ဣဒ္ဓိတမ္မဲ - အလိုရှိထိုက်၏၊ [ဝဏ္ဏသ္မိ" စသည်၌လည်း ဤနည်း ဒီးပေးပါ။]

အာစာရ ဂေါစရ သမ္ပန္နော။ ။ပါဒိတျာဒိ ၃ - ဝဂ်, ဩဝါဒ သိက္ခာပုဒ်အဖွင့် ဋ္ဌ-ဌိ အလို "အာစာရ ဂေါစရ သမ္ပန္နော - မိစ္ဆာဇီဝကို ကားမြစ်တတ်သော အကျင့်သဘျ သမ္ပန္န ကုလသော ကျက်စားရာ အရပ်နှင့် ပြည့်စုံသည်"အံ့ ဋီ၊ ၂-၃၆ အလို "ကာယိက ဝစသိက အဓိတ္ထမ အကျင့်, နှ ဝေသိယာဒိ ဂေါစရတာ အဖရှိသော ကျက်စားရာ အရပ်နှင့် ပြည့်စုံသည်" ဤသို့ အကျယ်လေးပါ၊ "အကျင့်၏ ကျက်စားရာ အရပ်နှင့် ပြည့်စုံသည်"ဟု မဆိုမိပါစေနှင့်၊ အာစာရဖြင့် ဂေါစရသည် ဒွန်တည်း။

(ဟုတ္တာ) ဝိဟရတိ၊ အဏုမတ္တေသု – အနည်းငယ် အတိုင်းအရွယ် ရှိကုန်သော၊ ဝါ– အဏုမြူသဖွယ် သေးငယ်ကုန်သော၊ ဝဇ္ဇေသု – အကုသိုလ် အပြစ်တို့၌၊ ဘယဒဿာဝီ – မြင်ခိုမိုရှိတော်အလား ကြီးမားသော ဘေးအားဖြင့် ရှုလေ့ရှိသည်၊ (တနည်း)၊ အဏုတ္တေသု – ကုန်သော၊ ဝဇ္ဇေသု – ဒုက္ကဋ် ဒုဗ္ဘာသိတ အာပတ်အဖြစ်တို့၌၊ ဘယဒဿာဝီ–ပါဆုဇိကဘယလား ကြီးမားသော ဘေးအား ဖြင့် ရှုလေ့ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သိက္ခာပဒေသု - သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ သမာဒါယ – ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝါ – ဆောက်တည်၍၊ သိက္ခတိ - ကျင့်၄၊ (တနည်း) ၊ သိက္ခာပဒေသု – တို့တွင်၊ (တံတံ သိက္ခ.ပဒံ–. ထိုထို သိက္ခာပုဒ်ကို၊) သမာဒါယ – ၍၊ သိက္ခတိ၊ပေ၊ဝဏ္ဏသ္မိ" – အဆင်းဟူသည်၊ ဣဒံခေါ - ဤသည် ပဉ်တည်း၊ (ဤ ပါတိမောက္ခ သံဝရ သီလပင်တည်း၊)။

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ သုခသို့"–ချမ်းသာမှဟူသည်၊ ဝါ–ချမ်းသာခြင်း၏ အကြောင်းဟူသည်၊ ကိဉ္စ–နည်း၊ပေ၊စတုတ္ထဈာန် ဥပသမဓ္မ ဝိဟရတိ၊ [ဤ ပုဒ်တို့၏ အနက်ကို သီလကျင့် ဘဝ်သာဒိုကာ ဒုတိယတွဲ စာမျက်နှာ ၅၁၅-၌ အဓိပ္ပါယ်နှင့်တကွ အကျယ်ရေးထားပြီ။] ၊ပေ၊ သုခသို့"-ဟူသည်၊ ဣဒံ ခေါ– တည်း၊(ဤ ဈာန်လေးပါးကို ဝင်စား၍ နေခြင်းပင်တည်း)။

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဘောဂသို့"--စည်းမိမ်ဟူသည်၊ ကိဉ္စ – နည်း၊ ပေ၊ဖရိတွာ ဝိဟရတိ၊ [ပုဒ်စဉ် ၇၁-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။] ၊ပေ၊ ဘောဂသို့"– ဟူသည်၊ ဣဒံ ခေါ- တည်း၊ (ဤ မြဟ္မဝိဟာရတရားလေးပါးကို ပွားများ၍ နေခြင်းပင်တည်း)။

ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခုနော-၏၊ ဗလသို့"– ခွန်အားဗလဟူသည်၊ ကိဉ္စ – နည်း၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဣဓ-၌၊ ဘိက္ခု-သည်၊ အာသဝါနံ-အာသဝေါတရားတို့၏၊ ခယာ-ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ အနာသဝံ - အာသဝေါတရား မရှိသော၊ စေတောဝိမုတ္တိ"-

---

အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ ။ ။ဝဇ္ဇအရ အကုသိုလ်အပြစ်ကို ယူလျှင် ဥပမာကို မြင်ခိုမိုရှိတောင်ဖြင့် နွှိုင်းယှဉ်ပါ၊ အာပတ်အဖြစ်ကို ယူလျှင် ပါရာဇိကဖြင့် နွှိုင်းယှဉ်ပါ၊ ဈာနဝိဘင်္ဂကို ကြည့်၍ ပေးသည်။ ပါစိတ္တာဒိ သာရေဏ္ဍ ဒို့ ၃, ၃၀၊ အံ့ဩ့, ၂ – ၃၆ တို့၌လည်း ဖွင့်၏၊ ဈာနဝိဘင်း အဒ္ဓင်္ဂ၌ အကြီးဝင်ပြီ။

သမာဒါယ၊ပေ၊သိက္ခာပဒေသု။ ။ပဌမနည်း၌ သိက္ခာပဒေသုသည် သိက္ခာတိ ကြိယာ၏ အာဝေရတည်း၊ "သိက္ခာပုဒ်ကို၌ ကုင်၏"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဒုတိယနည်း၌ သိက္ခာပဒေသုသည် နိဿါရဏအနက်ဝယ် သတ္တမီသက်၊ နိဿါရဏီယကို"တံတံသိက္ခာပဒံ"ဟု ထည့်ပါ၊ တို့ "တံ၊ သိက္ခာပဒံ"သည်ပင် သမာဒါယ၏ ကံလည်းဖြစ်သည်၊ "သိက္ခာပုဒ်မှ ငါးထွင် ထိုထို သိက္ခာပုဒ်ကို အင္ဂင်္သင်္ဃလို ယူ၍ ယူ၍ ကုန်သွားသည်" ဟု ဆိုလိုသည်။

ကိလေသာတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ် သမာဓိကိုလည်းကောင်း[စေတော ဟု စိတ်ကို ပဓာနနည်းအားဖြင့် ခေါင်းတပ်ထားသော်လည်း စေတော အရ သမာဓိကို ယူရသည်။] ပညာဝိမုတ္တိ-ကိလေသာတို့မှ အရဟတ္တဖိုလ်ပညာကို လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ–မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဘော ဟူသော ပစ္စက္ခအတ္တဘောင်္မပင်၊ ဝါ-ဤ ဘဝ၌ပင်၊ သယံ-ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ-ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကတွာ-မျက်မှောက်ပြု၍၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ-ရောက်၍၊ ဝါ–ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရတိ ၊ပေ၊ ဗလဿိ - ခွန်အားဗလဝပ္ပဲသည်၊ ဣဒံ ခေါ- ဤ ဆည်ပင်တည်း၊(ဤအရဟတ္တဖိုလ်ပင်တည်း)။

ဘိက္ခဝေ၊ ဣဒံ မာရဗလံ ယထာ–ဤ ဒေဝပုတ္တ မစ္စု၊ ကိလေသမာရ် သုံး ပါးတို့၏ ခွန်အားဗလကဲ့သို့၊ ဧတံ–ဤ အတူ၊ ယံ - အကြင် ဗလကို၊ ဒုပ္ပသဟံ– ခဲယဉ်းသဖြင့် လွှမ်းမိုးအပ် လွှမ်းမိုးနိုင်၏၊(လွှမ်းမိုးနိုင်ခဲ၏၊) ဘိက္ခဝေ၊ အဟံ– သည်၊ အညံ – မာရဗလမှ အခြားသော၊ (တံ) ကေဗလဗ္ဗိ–ထိုတမျိုးသော ခွန်အားဗလကိုလည်း၊ န သမနုပဿာမိ – သင့်သည်တည့်ဖြင့် ကောင်းစွာ မြင်တော်မမူ၊[အဓိပ္ပါယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြထား၏။] ဘိက္ခဝေ၊ ကုသလာနံ မူလာနံ–တို့ကို၊ သမာဒါန ဟေတု ကြောင့်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဣဒံ ပုညံ-ဤလောကုတ္တရာကုသိုလ်သည်၊ ပဝဒ္ဓတိ–ထိုးပွားတိ၏။ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အဘိညာ။ ။[အဘိ+ဉာ၊တွေ့ပစ္စည်း၏ ကာရိယဖြစ်သော ယကိုချေထားသည်။] "အဘိညာ-ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့်သိ၍" ဟုရာဒ္ဓ'ထူးသောဉာဏ်'ဟူသည် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တည်း၊ ဖွန်၏ - ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို အာရုံပြုခြင်းသည်၊ "အဘိညာ – ထူးသော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် သိ၍"ဟု အကျယ် ဆိုပါ။

တနည်း။ ။ ထူးသောဉာဏ် အရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ယူလျှင် ထိုဉာဏ်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို အာရုံမပြုနိုင်၊ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် သိသည်ကို ရည်ရွယ်၍ "အဘိညာ- ထူးသော အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်ကြောင့် သိ၍"ဟု အကျယ်ဆိုပါ။

ဒုတိယဝါရ။ ။သော ဇူမံ လောကံ သဒေဝကံ၊ပေ၊ဒေဝမနုဿာဘိညာ-ထူသော ပါဠိမူ ကဲ့ပုဒ်က လောကနှင့် ပဇာဖြစ်သောကြောင့် အဘိညာ- ထူးသော ၊လမူညတာဉာဏ် တော်ဖြင့် သိ၍-ဟု အနုက်ဆိုရပုံကို ဆတိပြပါ။

အဖွာ။ ။သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ စတုတ္ထအုပ် ၇၆ -၌လဲညီးကောင်း့ သုတ် မဟာဝါ ဘာသာဋီကာ ပဌမအုပ် ၃၉၅-၌လည်းကောင်း "အဘိညာ - ထူးသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့် သိ၍- ဟု ပြင်ရပုံပြည်။

ဘဂဝါ– သည်၊ ဣဒံ- ဤစကားတော်ကို၊ (အတ္ထဒီပါ ဘိက္ခဝေ ဝိဟရထ ဝေမိဒံ ပုည် ပဝနာ့တိ အဆုံးရှိသော ဤစကားတော်ကို၊) အဝေါစ - မိန့်တော်မူပြီ၊ အတ္တုမနာ – မိမိစိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ- နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တေ ဘိက္ခူ– တို့သည်၊ (နှစ်သောင်းသော ရဟန်းတို့သည်)၊ ဘဂဝ တောေ- ၏၊ ဘာသိတံ- မိန့်တော်မူအပ်သောစကားတော်ကို၊ (စက္ကဝတ္တိသုတ်တော် ကို)၊ အဘိနန္ဒုံ- လွန်စွာနှစ်သက်, ရွှင်အားတက်လျက်, ဝမ်းမြောက် လက်ခံကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဆို၊ (သုတံ - နံ်းယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ၊) [ဧဝံ မေ သုတံမှ သုတံသို့ ပြန်လှည့်သည်။] ဣတိ-စက္ကဝတ္တိသုတ်တော် အဲပြီးတည်း။

၄။ အဂ္ဂညသုတ်
ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါဇ

၁၁၁။ ဧဝံ မေ သုတံ၊ ကျွံ် သမယံ ဘဂဝါ့။ [ပါထိကသုတ် အစအတိုင်း ဆိုပါ၊ ''ဣဒံ သုတ္တံ–ဤ အဂ္ဂညသုတ်တော်ကို'' ဟု ဆိုရှိသာ ထူး၏။] သာဝတ္ထိယံ – သာဝတ္ထိမြို့၌၊ ဝါ - သာဝတ္ထိမြို့၏ အနီးဖြစ်သော၊ ပုဗ္ဗာရာမေ - ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်၌၊ မိဂါရမာတုပါသာဒေ – မိဂါရသည်း၏ အမိအဖွားဖြစ်တည် သော ဝိသာခါ၏ ပြာသာဒ်၌၊ ဝိဟရတိ၊ တေန ခေါ ပန သမယေန - ၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ သာဝတ္ထိမြို့အနီး ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်၌ ဝိသာခါ၏ပြာသာဒ် ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌)၊ ဝါသေဋ္ဌဘာရဒ္ဒါဇော – ဝါသေဋ္ဌ သာမဏေရနှင့် ဘာရဒ္ဒါဇ သာမဏေထိုသူသည်၊ ဘိက္ခာဘာဝ – ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အာကခ်ံမာနာ-အလိုရှိကုန်လျက်၊ ဝါ-မျှော်လင့်ကုန်လျက်၊ ဘိက္ခူဃ-ရဟန်းတို့ အဆံ၌၊ ပရိဝသန္တိ– နေကုန်၏၊ (ဧစာဝင်နေကုန်၏)၊ [အသက် ၂၀ ပြည့်အောင် စောင့်နေကြသည်။] အထခေါ-၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သာယန္ဟသမယံ-ညနေချမ်း အခါ၌၊ (နေဝင်ခါနီး ဆည်းဆာအချိန်၌)၊ ပဋိသလ္လာနာ – အာရုံများစွာ စိတ်ကိုသွဲ၍ သင့်ရာကောင်းမြတ် တခုတည်းသောအာရုံ၌ ငြိကပ်တော်မူခြင်း မှ၊ ဝါ-တပါးတည်း ကိန်းအောင်းတော်မူခြင်းမှ၊ ဝုဋ္ဌိတော– ထတော်မူပြီးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပါသာဒါ-မှ၊ ဩရောဟိတ္တာ – ဆင်းတော်မူရ၍၊ ပါသာဒမစ္စာသယာ ယံ–ပြာသာဒ်၏အရိပ်၌၊ အဒ္ဒသာကာသေ– လှုင်ပြင်အရပ်၌၊ စင်္ကမတိ– စင်္ကြန် ကြွတော်မူ၏။ [ကောင်းကင်၌ စင်္ကြန်ကြွတော်မူ၏-ဟု အဋ္ဌကထာဝိန်ိုသည်။]

၁၁၂။ ဝါသေဋ္ဌော - ဝါသေဋ္ဌ သာမဏေသည်၊ ဘဂဝန္တံ- ကို၊ သာယန္ဟ သမယံ-၌၊ ပဋိသလ္လာနာ- မှ၊ ဝုဋ္ဌိတံ-တတော်မူပြီးသည်ဖြစ်၍ ၊ပေ၊ စင်္ကန္တံ– စင်္ကြန်ကြွတော်မူနေသည်ကို၊ အဒ္ဒသာ-မြင်ပြီ၊ ဒိသ္ဝာန-မြင်ခြင်းကြောင့်၊ ဘာရ

ဒွါဒ်– ဘာဝရန္ဓါဇသာမဏေကို၊ အာမန္တေသိ– ခေါ်၍ပြောပြီ၊ (ကိ်)၊ အာဝုသော ဘာဝရန္ဓါဇ၊ အယံ ဘဂဝါ–သည်၊ပေါစကိမဒတ်– စကြိန်ကြေတော်မူနေ၏၊ အာဝုသော ဘာဝရန္ဓါဇ၊ အာယာမ - လာ, သူးကြဖို့, [အာ=လာ+ယာမ=သူးကြဖို့။]၊ပေါဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကာ-အထံတော်မှ၊မြို့–တဏှါရိယော (တဏှာပါသော်လ)၊ ကထံ-စကား၊တော်ကို၊ သဝနာယ– ကြားနာခြင်းငှါ၊ ဝါ-ကြားနာခွင့်ကို၊ အပ္ပေါ နာမလေဘေယျာမ-ရနိုင်ကုန်တန်ရာပါ၏၊ (ရနိုင်စရာ ရှိပါ၏)၊ လ္ဟတိ–ဤသို့ ခေါ်၍ ပြောပြီ၊ အာဝုသော၊ ဝေံ–မှန်ပ,ါ၊ လ္ဟတိ ခေါ်-ဖျင်း၊ပေါပစ္စက္ခောသိ။

၁၁၃။ အထခေါ ဝါသေဋ္ဌ ဘာဝရန္ဓါဇ၊ ဧကံမန္တိ–စကြိန်ကြေတော်မူနေသော၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ အနုစင်္ကံမိ-သု-အစဉ်လိုက်၍စကြိန်သွားကုန်ပြီ၊(နောက်က လိုက်၍ စကြိန်သွားကုန်ပြီ) ၊ပေါ၊ ဝါသေဋ္ဌ– ကို၊ အာမန္တေသိ - မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိ်)၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ တုမှေ-တို့သည်၊ မြာဟုဏဇစ္စာ-မြာဟုဏဇာတ်ရှိသူတို့သည်၊ မြာဟုဏကုလာ -- မြာဟုဏာတို့ဥ မြတ်သောအမျိုး ရှိသူတို့သည်၊ မြာဟုဏကုလာ-မြာဟုဏာမျိုး-မှ၊ (နိုက္ခမိတ္ဝာ)၊ အဂါရသ္မာ-မှ၊ အဏဂါရိယံ- သို့၊ ပဗ္ဗဇိတာ-ကပ်ရောက်သူတို့သည်၊ အတ္ထာ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ ကစ္စိ-အဘယ်သို့နည်း၊ ဝေါ– သင်တို့ကို၊ မြာဟုဏာ– တို့သည်၊ နု အက္ကောသန္တိ – မဆဲကြဘူးလား၊ နု ပရိဘာသန္တိ - လွှမ်းမိုးု၍ မပြောကြဘူးလား၊ (မနှိမ်ကြဘူးလား)၊ လ္ဟတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘဂွေ၊ တက္ကာ စဝိစစ်၊ ဧနာ- တပည့်တော်တို့ကို၊ မြာဟုဏာ- တို့သည်၊ အတ္တာရူပါယ – မိမိ၏ အလိုအားလျော်သော၊ (မိမိစိတ်ကြိုက်ဖြစ်သော)၊ ပရိပုဏ္ဏာယ-ပြည့်စုံသော၊ ဧနာ အပရိပုဏ္ဏာယ–မပြည့်မစုံ မဟုတ်သော၊ ပရိဘာသာယ-ကြိမ်းမောင်းကြောင်း စကား၊ဖြင့်၊ ဝါ-လွှမ်းမိုးကြောင်း စကားဖြင့်၊ အက္ကောသန္တိ–ဆဲကြပါ၏၊ ပရိဘာသန္တိ–လွှမ်းမိုး၍ ပြောကြပါ၏၊ (နှိမ်ပြောကြပါ၏)၊ လ္ဟတိ–ဤသို့ လျော်ကန်ပြီ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ယထာကထံ – အဘယ်သို့လျင်၊ ဝါ- အဘယ်နည်းဖြင့်၊ ဝေါ– တို့ကို၊ မြာဟုဏာ– တို့က၊ အတ္တာရူပါယ ၊ပေါ အက္ကောသန္တိ - ကြသနည်း၊ ပရိဘာသန္တိ-ကြသနည်း၊ လ္ဟတိ–ပြီ၊တန္တေ၊မြာဟုဏာ၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု-ပြောကြပါကုန်ပြီ၊ (ကိ်)၊ မြာဟုဏောဝ- မြာဟုဏသည်သာ၊ သေဋ္ဌော– အမြတ်ဆုံးသော၊ ဝဏ္ဏော–ဇာတ်တည်း၊ (အမျိုးတည်း)၊ အညေ– မြာဟုဏမှ အခြားကုန်သော၊ ဝဏ္ဏာ– ဇာတ်တို့သည်၊ (အမျိုးတို့သည်)၊ ဟီနာ -နိမ့်ကျကုန်၏၊ (မြာဟုဏာတို့အောက် နိမ့်ကျကုန်၏)၊ မြာဟုဏောဝ - သည်သာ၊ သုက္ကော– ဖြူစင် သန့်ရှင်းသော၊ ဝဏ္ဏော-တည်း၊ အညေ ကုန်သော၊ ဝဏ္ဏာ-တို့သည်၊ ကဏှာ–မည်းညစ်ကုန်၏၊ (မဖြူစင် မသန့်ရှင်းကုန်)၊ မြာဟုဏာဝ– တို့သည်သာ၊ သုဇ္ဈန္တိ–အမျိုးဇာတ်အားဖြင့် စင်ကြယ်ကုန်၏၊ ဝါ–သံသရာမှ စင်ကြယ်

နိုင်ကုန်၏၊ အပြာဟူဏာ– ပြာဟူဏ အဗဒ္ဓတ်သူတို့သည်၊ နော (သင်္ချိန်)-အမျိုး ဇာတ်အား-ဖြင့် မစင်ကြယ်ကုန်၊ ဝါ– သံသရာမှ မစင်ကြယ်ကုန်၊ (မလွတ်မြောက်ကုန်)။

ပြာဟူဏာဝ–တို့သည်သာ၊ ပြဟ္မုနော–မဟာပြဟ္မာ၏၊ ပုတ္တာ – သားတို့တည်း၊ ဩရသာ-မဟာပြဟ္မာ၏ ရင်၌ နေခဲ့ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မုခတော– ခံတွင်းမှ၊ ဇာတာ–မွေးဖွားကုန်၏၊ [တနည်း အနက်ပေးပုံကို ဘာသာဋ္ဌိကာ၌ ပြထားပြီ။] ပြဟ္မဇာ – မဟာပြဟ္မာကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏၊ ပြဟ္မနိမ္မိတာ- မဟာပြဟ္မာသည် ဖန်ဆင်းအပ်ကုန်၏၊ ပြဟ္မဒါယာဒါ–ပြဟ္မာမင်း၏ အမွေကို ခံယူကြရကုန်၏။။

ဧတေ တုမှေ – ထို သင်တို့သည်၊ (ဖြင့်မြတ်သော ပြာဟူဏ, ပြဟ္မာမင်းမှ ဆင်းသက်လာသော ပြာဟူဏ ဖြစ်ကြသော ထို သင်တို့သည်)၊ သေဋ္ဌ-မြင့်မြတ်သော၊ ဝဏ္ဏ–မြာဟူဏ အမျိုးဇာတ်ကို၊ ဟိတ္တာ-စွန့်ပယ်၍၊ ဟီနံ-နိမ့်ကျသော၊ ဝဏ္ဏ–အမျိုးဇာတ်သို့၊ [ဟီနံ ဝဏ္ဏံ ဘို့ သရုပ်ဖော်လိုရှိ၍ “မုဏ္ဍကေ” စသည်ကို မိန့်တော်မူသည်။] မုဏ္ဍကေ – စက်ဆုပ်အပ်သော ကတ်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ– ကတ်းစုတ် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣဇ္ဈေ–ဂဟပတိ မျှသာ ဖြစ်ကြကုန်သော၊ ဝါ– ဆင်းရဲသောအမျိုး ဖြစ်ကြကုန်ခဲ့သော၊ ကဏ္ဍေ–မည်းညစ်ကုန်သော၊ (မဖြူစင် မသန့်ရှင်းကုန်သော)၊ ဗန္ဓူ – မာရ်နတ်၏ ဆွေမျိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ – မာရ်နတ်၏ ဘက်သား ဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဒါပစ္စေ – မဟာပြဟ္မာ၏ ခြေတို့၏ သားဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ - မဟာပြဟ္မာ၏ ခြေလောက်မှ မွေးဖွားကုန်သော၊ သမဏာကေ- ရဟန်းစုတ်တို့သို့၊ အဋ္ဌုပဂတာ – ကပ်ရောက်ကုန်သည်၊ အဟ္ဆ – ဖြစ်ကုန်၏။ [“ယဒိဒံ” အနက်မရှိ။]

ယဒိဒံ။ ။ ဤပုဒ်ကို အနက်မရှိကြို၍ ပေးလိုက်သည်၊ “ အနက်ရှိသည် ” ဟု ယူလျှင် “မုဏ္ဍာက်ာ– ကုန်သော၊ ဇုဿာ - ကုန်သော၊ ကဏ္ဍာ – ကုန်သော၊ ဗန္ဓူ– ကုန်သော၊ ပါဒါပစ္စာ–ကုန်သော၊ ယဒိဒံ ဓယ် ဇုမေ သမဏကာ-တို့သည်၊ (သင်္ဘ်)၊ မုဏ္ဍကေ-ကုန်သော၊ ဧဝေ၊ပါဒါပစ္စေ–ကုန်သော၊ (တေ)သမဏကေ-ထို ရဟန်းစုတ်တို့သို့၊ အဋ္ဌ – ဖြစ်ကုန်၏။ [“ယဒိဒံ” အနက်မရှိ။]

ဗန္ဓူ၊ ပါဒါဝေစ္ဆေ။ ။ဗန္ဓိုတိ မာရသာ မန္ဒါဘူတေ မာရပက္ခိကေ၊ ပါဒါဝေစ္ဆေတိ မဟာပြဟ္မုနော ပါဒါနံ အဝစ္ဆဘူတေ ပါဒတော ဇာတေတာ၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာဒွင့်သော ကြောင့် “ ဗန္ဓူ ” ဟု ဗဟုဝုဒ်ဖြင့်လည်းကောင်း, ပါဒါဝစ္ဆေနှင့် ဝါကျအဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း ရှိပါ၏၊ ဃခု ပါဠိတော်စာအုပ်များ၌“ဗန္ဓုပါဒါပစ္ဆေ”ဟု ရှိသည်မှာ ဤအဋ္ဌကထာနှင့် မညီ။

တုမ့ေ-တို့သည်၊ သေင်္ဘ၊ေပ၊ သမဏကေ-တို့သို့၊ အဒ္ဓါပဂတာ - ကုန်သည်၊ ယံ အတ္ထ -- အကြင် ဖြစ်ကုန်၏၊ တယိဒံ – ထို့သို့ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ထို့သို့ ရဟန်း စုတ်တို့သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းသည်)၊ နံ သာဓု–မကောင်း၊ တယိဒံ-သည်၊ နံ ပဋိ ရွပံ–မသင့်တော်၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောကြေ၊ါပြီ၊ ဘဂဝန္တ၊ ၀ေ ခေါ–ဤသို့လျှင်၊ ၀ါ–ဤနည်းဖြင့်၊ နေ၁–တို့ကို၊ပေ၊ပရိဘာသန္တိ၊ ဣတိ-ပြီ။

၁၁၄။ ၀ါသေဋ္ဌ၊ တက္က– စင်စစ်၊ ၀ေါ – သင်တို့၏၊ ဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်၊ ပေါဓုဏ် - ရွေးနှုတ်ဖြစ်သော ဘဗ္ဘလောက ဖြစ်ပုံကို၊ (သတ္တ၀ါတွေ ဖြစ်ပေ၊ါလာပုံကို)၊ အဘာရန္တာ–အမှတ်မရကုန်သည် (မသိကုန်သည်) ဖြစ်၍၊ ဗြာဟ္မဏော၁ သေဋ္ဌော ၀ဏ္ဏော ၊ပေ၊ ဗြဟ္မဒါယာဒါ တိ – ဟူ၍၊ ၀ေ – သို့၊ အာဟံသု- ကုန်ပြီ၊ ၀ါသေဋ္ဌ၊ ဗြာဟ္မဏာနံ- တို့၏၊ ဗြာဟ္မဏိယော–ဗြာဟ္မဏမ တို့ကို၊(ပုန်ကားမတို့ကို)၊ ဥတ္ပုန်ယောပိ–ဥတ္ပုပ္ပိသည်တို့ကိုလည်း၊ကောင်း၊ (ဥတ္ပ လာသည်တို့ကိုလည်းကောင်း)၊ ဝဇ္ဈိနီယောပိ – ကိုယ်ဝန်ရှိသည်တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဝိဇာယမာနာပိ–သားဖွားသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပ ါယမာနာပိ– နို့တိုက်သည် တို့ကိုလည်း၊ကောင်း၊ ဒိဿန္တိ – တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ တေစ ဗြာဟ္မဏာ- ထိုဗြာဟ္မဏတို့သည်လည်း၊ ယောနိဇာ၀ - မြာဟ္မဏမ၏ ယောနိမှ ဖြစ်ကုန်သည်သာ၊ သမာနာ-ဖြစ်ပါကုန်လျက်၊ဗြာဟ္မဏော၁ သေဋ္ဌော ၀ဏ္ဏော ၊ပေ၊ဗြဟ္မဒါယာဒါဘိ-ဟူ၍၊ အာဟံသု၊ တေ - ထို ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဗြဟ္မာ နဥေ၀– ဗြဟ္မာကိုလည်း၊ အဇ္ဈာဝိဂ္ဂန္တိ-လှမ်းမိုး၍ ပြောကုန်၏၊ (စုပ်ခဲ့ကုန်၏)၊ မုသာဒ-မမှန်သော စကားကိုလည်း၊ ဘာသန္တိ–ပြောကုန်၏၊ ဗဟုစ–များစွာ လည်း၊ အပုညံ- မကောင်းမှုကို၊ ပသဝန္တိ- ဖြစ်စေကုန်၏၊ [ပ ပုဗ္ဗ + ဘူ ဝဲဒိ သုဓာတ်+ဇနန အနက်ဟော။] ၀ါ – ဆည်းပူးကြကုန်၏၊ [သုဓာတ် ဥပစိတ အနက်ဟော။]

အမ္မဒ္ဒသုတ်။ ။အမ္မဒ္ဒသုတ် အဋ္ဌကထာ၌မူ "ဗန္ဓုပါဒါပဒေ္ဓ" ဟု သမာသ်ပုဒ် တပ္ပုရိတည်း ဖွင့်ပြထား၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုဠ ပဒ်ဖြတော်ဝယ် "ဗန္ဓုပါဒါပဒေ္ဓ " ဟု သမေ သိရှိခဲ့ရသည်။

ယံ တုမ့ေ။ ။ယံကို " ကြိုးသာမသနှအနက် " ဟု ယူ၍ " ယံ အတ္ထ - အကြင် ဖြစ်ကုန်၏"ဟု ကြိုးသနှင့်ငွေ့ခဲ့၍ ပေး၊ါသည်၊ ဟိတ်အနက်ဟော နိ၊ါတ် (သို့မဟုတ်) ယ သမ္ဗန္ဓာဓိန်းဝင် ဟိတ်အနက်နှင့် ပဠမာသက်ထားသောဂုဏ်ဟု ယူလျှင် "ယံ-အကြင် အကြောင်း၌ကြောင့်၊ တုမ့ေ ၊ပေ၊ အဒ္ဓါပဂတာ၊ အဇ္ဇ - ဖြစ်ကုန်၏၊ တယိဒံ – ထို အကြောင်းသည်၊ နံ သာဓု" ဟု ၀ေး၊ါ၊ ကပ်ရောက်ခြင်း၏ အကြောင်းမှာ သမဏ တို့ကို အထင်မကြီး၊ထိုက်ပဲလျက် အထင်ကြီးခြင်း၊ အစားကောင်း အသောက်ဓကောင်း ကို မက်မောခြင်းဟု ဗြာဟ္မဏတို့က မြွေ၁လိုကြသည်။

၈တုဝဏ္ဏသုဒ္ဓိ

၁၀၅။ ဝါသေဋ္ဌ - ဝါသေဋ္ဌ၊ ဝဏ္ဏာ—အမျိုးတို့သည်၊ ဤမေ စတ္တာရော-ဤလေးပါးတို့တည်း၊ ခတ္တိယာ-ခတ္တိယမျိုးတို့လည်းကောင်း၊(မင်းမျိုးတို့လည်းကောင်း)၊ ဗြာဟ္မဏာ - ဗြာဟ္မဏမျိုးတို့လည်းကောင်း၊ (ပုဏ္ဏားမျိုးတို့လည်းကောင်း)၊ဝေဿာ-ဝေဿမျိုးတို့လည်းကောင်း၊(နွားမွေး လယ်လုပ် ကုန်သွယ်သည့် အိမ်ရှင် သူကြွယ်မျိုးတို့လည်းကောင်း)၊ သုဒ္ဒါ—သူဒုစ္စိုးတို့လည်းကောင်း၊ (သူဆင်းရဲမျိုးတို့ လည်းကောင်း) တည်း။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ဤမ- ဤလောကဌ်၊ ကေစ္စော - တချို့သော၊ ခတ္တိယောပိ - သည်လည်း၊ ပါဏာတိပါတိ - သူများ အသစ်ကို သတ်လေ့ရှိသည်၊ အဒိန္နာ ဒါယီ - မပေးအပ်သော သူတပါး ပစ္စည်းကို ယူလေ့ရှိသည်၊ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရီ—ကာမဂုဏ်တို့၌ ယုတ်ယုတ်မာမာ ပြုကျင့်လေ့ရှိသည်၊ မုသာဝါဒီ - မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ပြောလေ့ရှိသည်၊ ပိသုဏာ ဝါစော - ကုန်းတိုက်ကြောင်း (ဂွန်တိုက်ကြောင်း) စကားရှိသည်၊ ဖရုသာ ဝါစော- ကြမ်းတမ်းသော စကား ရှိသည်၊ သမ္ဖပ္ပလာပိ--စီးပွားခွင်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားကို ပြော ဆိုခြင်း ရှိသည်၊ အဘိဇ္ဈာလု—မျှားသော အဘိဇ္ဈာရှိသည်၊ ဗျာပန္နစိတ္တာ – ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ ရောက်သောစိတ်ရှိသည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မှားသော အယူရှိသည်၊ ဟောဘိ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ လ္လတိ ခေါ-ဤသို့လျှင်၊ ယေ မေ(ဃေ+လ္လမေ)မွှာ - အကြင် ကဲ့သို့သော ဤ တရားတို့သည်၊ အကုသလာ-အကုသိုလ် ဖြစ်ကုန်၏။ အကုသလ သခ်ၤါတာ — အကုသိုလ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဝါ - အကုသိုလ် အဖြစ်အရ ဖြစ်ကုန်၏၊ သာဝဇ္ဇာ — အပြစ်နှင့် တကွ ဖြစ်ကုန်၏၊ (အပြစ်ရှိကုန်၏)၊ သာဝဇ္ဇ

ယေမေ ဓမ္မာ။ ။"ဃေ+ လ္လမေ"ဟု ဖြတ်၊ နောက်လာမည့် တေ၏ အနိယမ အဖြစ်ဖြင့်"ဃေ"ဟု လည်းကောင်း, အနီးကပ်ဆိုအပ်ပြီး ပါဏာတိပါတ စသည်တို့ကို ရည်ရွယ်၍"ဇ္ဈမေ"ဟု လည်းကောင်း ဟောတော်မူသည်၊ " အကြင် သို့သော + ဤ ပါဏာတိပါတ စသော + တရားများ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ရှေးဆရာများကား -- "သမ္ဘာနာခ်ပုဒ်, ဆင့်၌ထုတ်, နောက်ပုဒ် အနက်မဲ့သော များသတည်း" ဟု နိယာမ် ဆို၍ "ဃေ ဇ္ဈမေ ဓမ္မာ - အကြင် တရားတို့သည်" ဟု အနက် ဆိုတော်မူကြသည်၊ နေရာတိုင်း ဤနည်း ဖြစ်၏။

အကုသလသခ်ါတာ။ ။အဋ္ဌကထာ၌ဖွင့်ဆိုပုံ၊ "အကုသလသခ်ါတာ—အကုသိုလ် တို့ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏" ဤသို့ အကုသလကို ဗဟုဝုစ် ပြန်ရမည် ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာ စကား ချောအောင် "အကုသလသခ်ါတာ — အကုသိုလ် ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏" ဟု ဧကဝုစ် ပြန်လိုက်သည်။

သခ်ါတာ – အပြစ်ရှိ၏ ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဝါ ⇒ အပြစ်ရှိသော အဖို့အစု ဖြစ်ကုန်၏။ အသေဝိတဗ္ဗာ - မမှီဝဲ မပြုလုပ်ထိုက်ကုန်၊ အသေဝိတဗ္ဗ သခ်ါတာ – မမှီဝဲ မပြုလုပ်ထိုက်ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဝါ - မမှီဝဲ မပြုလုပ်ထိုက်သော အဖို့အစု ဖြစ်ကုန်၏၊ နှ အလမရိယာ - အရိယာ အဖြစ်၌ မစုမ်းနိုင်ကုန်၊ (အရိယာ ဖြစ်အောင် မစုမ်းနိုင်ကုန်)၊ နှ အလမရိယ သခ်ါတာ – အရိယာ အဖြစ်၌ မစုမ်းနိုင်ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဝါ – အရိယာအဖြစ်၌ မစုမ်းနိုင်သော အဖို့အစု ဖြစ်ကုန်၏၊ ကဏ္ဌာ - မည်းညစ် ကုန်၏၊ [မည်းညစ် ဟူ‌ရာ၌ ညစ်နွမ်းဖ်၊ ဆင်းရဲ စေတတ်၏, ပူပန်စေတတ်၏ဟု ဆိုလိုသည်။] ကဏ္ဍဝိပါကာ- မည်းညစ်သော အကျိုးရှိကုန်၏၊ ဝိညဉဂရဟိတာ - ပညာရှိတို့သည် ကဲ့ရဲ့အပ်ကုန်၏၊ ဣဓ - ၌၊ ကေစ္စေ - သော၊ ခတ္တိယေပိ – ၌လည်း၊ တေ - ထိုတရားတို့ကို၊ သန္ဒိဿန္တိ – ကောင်းစွာ တွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ (တွေ့နိုင်ကုန်၏)၊ [ပြာဟ္မဏောပိ စသည် လွှယ်ပြီ။]၊ပေ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ဣဓ–၌၊ ကေစ္စော-သော၊ ခတ္တိယောပိ–သည်လည်း၊ ပါဏာတိပါတာ - သူများ အသက်ကို သတ်ခြင်းမှ၊ ပဋိဝိရတော – ရှောင်ကြဉ်သည်၊ [အဝိန္ဒဒါနာ -- မပေးကပ်သော ဥစ္စာကို ယူခြင်း၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ – ကာမဂုဏ်တို့၌ ယုတ်ယုတ်မာမာ ကျင့်ခြင်း၊ မုသာဝါဒါ– မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ပြောခြင်းမှ။] ပဋိဝိရတော-သည်၊ ပိသုဏာယ - ကုန်းတိုက်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဝါစာယ–စကား၊မှ၊ ပဋိဝိရတော– သည်၊ ဖရုသာယ– ကြမ်းတမ်းသော၊ ဝါစာယ-- မှ၊ ပဋိဝိရတော –သည်၊ သမ္ဖပ္ပလာပါ-မှ၊ ပဋိဝိရတော-သည်၊အနတ္ထိဗျာလုပ်-မျှ၊သောအာဘိဗျာ မရှိဆည်၊ အဗျာပန္နစိတ္တော ဓေါက်ပြန်ခြင်းသို့ ဆောက်သောစိတ် မရှိသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–မှန်သောအယူရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ဣတိ ခေါ-လျှင်၊ ယေ မေ(ယေ၊ ဣမေ)ဓမ္မာ- အကြင်သို့သော ဤ(ပါဏာတိပါတိဝိရတိစသော)တရားတို့သည်၊ကုသလာ-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်၏၊ ကုသလသခ်ါတာ–ကုသိုလ် ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏။ ဝါ-ကုသိုလ် အဖို့အစုဖြစ်ကုန်၏၊

သဗ္ဗဗုလာဝ။ ။ ပါဏာတိပါတ စသည်တို့၏ အမွှေ့ကို သိလက္ခဏ ရုဋ္ဌသိလ အခန်း၌ ပြထားပြီ၊ သမ္မပ္ပလာပ၌ သံ သဒ္ဒါ ဟိတ သုခ အနက်ဟော၊ ဇလဓာတ် ကို ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော "ဖ" သဒ္ဒါ ဖျက်ဆီးခြင်းအနက်ဟော၊ ၍ "သမ္ဖ" အရ ဖီးပွားခြင်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားဘည်း၊ ပလာပကား ထို စကားကို ပြောဆို ခြင်း၊ ဝါ– ပြောဆိုကြောင်း ဧစတနာဘည်း၊ ထို့ကြောင့် "သမ္ဖပ္ပလာပိ– ဖီးပွားခြင်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်း ရှိသည်၊ သမ္ဖပ္ပလာပါ– ဖီးပွား ခြင်းသာကို ဖျက်ဆီးတတ်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်းမှ၊ ပဋိဝိရတော– သည်"ဟု အနက် ဆိုရမည်။

အနဝဇ္ဇာ - အပြစ် မရှိကုန်၊ အနဝဇ္ဇသခ်ါတာ - အပြစ်မရှိဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊ ဝါ-အပြစ်မရှိသော အဖို့အစု ဖြစ်ကုန်၏၊ သေဝိတမ္မာ- မှီဝဲထိုက် ပြုလုပ်ထိုက်ကုန်၏၊ သေဝိတမ္မသခ်ါတာ- မှီဝဲထိုက် ပြုလုပ်ထိုက်သော အဖို့အစု ဖြစ်ကုန်၏၊ အလမရိယဒ္ဒ - အရိယာ အဖြစ်၌ စွမ်းနိုင်ကုန်၏၊ (အရိယာ ဖြစ်ဖို့ရာ စွမ်းနိုင်ကုန်၏)၊ အလမရိယသခ်ါတာ—အရိယာ အဖြစ်၌ စွမ်းနိုင်၏ ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊ (အရိယာဖြစ်ဖို့ရာ စွမ်းနိုင်၏ ဟု ဆိုအပ်ကုန်၏၊) သုက္ကာ ပြုစ၌ သန့်ရှင်းကုန်၏၊ သုက္ကပဝါဒာ—ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော အကျိုးရှိကုန်၏၊ ပဋိပုဂ္ဂလာ - ပညာရှိတို့သည် ခရီးမွန်းအပ်ကုန်၏၊ တေ—ထို တရားတို့ကို၊ ဣဓ—ဤ၌၊ ဧကစ္စေ-သော၊ ခတ္တိယေပိ-၌လည်း၊ သန္ဒိဿန္တိ—ကောင်းစွာ ထွေ့မြင်အပ်ကုန်၏၊ (ထွေ့မြင်နိုင်ကုန်၏)၊ ပေ။

၁၁၆။ ဝါသေဋ္ဌ၊ စတ္တုသု-ကုန်သော၊ ဣမေသု ဝဏ္ဏေသု-ဤ အမျိုးတို့၌၊ [ဝတ္တမာနသုဠ် ဝတ္တမာနကြိယာ၏ အာဝေဒနာ] ကဏ္ဌသုက္ကေသု—မည်းညစ်ကုန် ဖြူစင်ကုန်သော၊ ပဋိဉ ရဟိတေသု စေဝ - ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့ ဆပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိပုဒသင်္ဘေသုစ— ပညာရှိတို့ ချီ·မွမ်းအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု- တို့သည်၊ (ကုသိုလ် အကုသိုလ် တရားတို့သည်)၊ ဧဝံ-သို့၊ (ဤဆိအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်)၊ ဥဘယဝေါကိဏ္ဏေသု- နှစ်ပါးစုံ ရောပြွမ်းကုန်သည် ဖြစ်၍၊ ဝတ္တမာနေသု – ဖြစ်နေကုန်လဝဲသော်၊ ဏ္ဍေ – ဤ ကဏ္ဌသုက္က ကုသိုလ် အကုသိုလ် မမှတ်ဘို့၌၊ (ဝတ္တမာနဘပိ-ဖြစ်နေပါကုန်လျက်လည်း၊) ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ယံ- အကြောင် စကားကို၊ ဧဝံ-သို့၊ အာဟံသု- ပြောကြကုန်ပြီ၊(ကိ)၊ ဗြာဟ္မဏောဝ သေဋ္ဌော ဝဏ္ဏော၊ပေါမြဟ္မဒါယာဒါတိ - ဟူ၍၊ (အာဟံသု)၊ [ပုဗ်ခဝ်(၁၁၃)၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီး။] တေသံ-ထို မြာဟ္မဏတို့၏၊ တံ-ထို စကား ကို၊ ဝိညူ-တို့သည်၊ နာနုဇာနန္တိ—ခွင့် ပြုကြကုန်၊(လက်ခံကြကုန်)။

တံ - ထိုသို့ ခွင့်မပြုခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု – အဘယ်အကြောင်းကြောင့် နည်း၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ ဟိ - အကြင့်ကြောင့်၊ စတ္တုန် — ကုန်သော၊ ဏ္ဍမေသံ ဝဏ္ဏာနံ-ဤ အမျိုးတို့တွင်၊ ယော — အကြင်သူသည်၊ (အမျိုးလေးပါးမှ တောထွက်

ဥဘယဝေါကိဏ္ဏေသု။ ။ဦးကာဆရာ့လက်ထက်က "ဥဘယေ+ဝေါကိဏ္ဏေသု" ဟု ဝါကျဖြစ်၍ ဥဘယေသည် ဗဟုဝုစ်မှ ကေဝုစ် ပြန်နေသော ဝစနဝိပလ္လာသဟု ဇွင့်၏၊ ယခု ပါဠိ အဋ္ဌကထာ စာအုပ်များနှင့်မူ ဥဘယဝေါကိဏ္ဏေသု - ဟု သမာသ ထွေ့ရ၏၊ ဝါဠိရှိ အတိုင်း ပေးထိုက်သည်။

တံ ကိဿဟေတု။ ။တံ တေသံ ပိဍ္ဍ နာနုဇာနန္တိကိ- ဟုသော၊ ယံ-အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ-ဝါဆိုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုစကား၊ ကို၊ ကိဿဟေတု—အဘယ် အကြောင်း ဖွင့်ကြင့်၊ ဝုတ္တံ— ဆိုအပ်သနည်း၊ ဤသို့ အဋ္ဌကထာဖွင့်အတိုင်း အနိယမဝါကျထည့်၍ ပေးနိုင်၏၊ ဤဥမူ လွယ်ကူအောင် ပေးထားသည်၊ နေရာတိုင်း ဤနည်းမှီပါ။

လာသူသည်)၊ ဘိက္ခု – ရဟန်းသည်၊ အရဟံ - ကိလေသာထို့မှ ဝေးကွာသည်၊ ခီဏာသဝေါ - ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသည်၊ ဝုသိတဝေါ - ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယရှိသည်၊ ဝါ– မဂ္ဂ ဗြဟ္မစရိယကို ကျင့်သုံးပြီးသည်၊ ကတ ကရဏီယော– ပြုအပ်ပြီးသော တဆယ့်ခြောက်ပါးသော မင်္ဂလိစ္စရှိသည်၊ (တဆယ့်ခြောက်ပါးသော မင်္ဂလိစ္စကို ပြုပြီးသည်)၊ ဩဘိတ ဘာရော - ချထားအပ်ပြီးသော ကိလေသာဝန် ခန္ဓာဝန် ရှိသည်၊ (ခန္ဓာဝန် ကိလေသာဝန်ကို ချထားပြီးသည်)၊ အနုပုဗ္ဗ သဒေါ - အစဉ်ဆောက်အုပ်ပြီးသော အရဟတ္တ ဖိုလ်ဟူသော မိမိ ဥစ္စာဖြစ်သော အကျိုးရှိသည်၊ ပရိက္ခီဏ ဘဝသံယောဇနော– ကုန်ပြီးသော ဘဝ သံယောဇဉ် ရှိသည်၊ သမ္မာ – ကောင်းစွာ၊ အညာ - ၍၊ (အရဟတ္တမဂ်ပညာဖြင့် သိ၍)၊ ဝိမုတ္တော - ကိလေသာထို့မှ လွတ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ။

သော – (ရဟန္တာဖြစ်သော) ထိုသူ့ကို၊ ဓမ္မေနေဝ – တရားကြောင့်သာ၊ ဝါ– တရားအားဖြင့်သာ၊ နေသံ– ထို အမျိုးလေးပါးတို့ထက်၊ အဂ္ဂံ (အဂ္ဂေါ) - အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ အာဒေါဃတိ- ဆိုအပ်၏။ အဓမ္မေန- အဓမ္မကြောင့်၊ (ဓမ္မမဟုတ်သော အကြောင်းကြောင့်)၊ နေသံ, အဂ္ဂေါ–ဟူ၍၊ နော (အက္ခာယတိ– မဆိုအပ်၊) တသ္မာ – ထို့ကြောင့်တည်း၊ [ဟိ ယသ္မာ၏ ဇလ ဝါကျတည်း။] ဟိ - မှန်၏။ (တရားကြောင့် အမြတ်ဆုံးဟု ဆိုနိုင်၏ဟူသော စကားသည် မှန်၏။) ဝါသေဋ္ဌ၊ တေသ္မိ ဇနေ – ဤလူအပေါင်း၌၊ [ဇနေ တသ္မိ = ဇနေ+ တေသ္မိ ဟု ဖြတ်။] ဒိဋ္ဌေစေဝ ဓမ္မေ– မျက်မှောက်ဘဝ၌သည်းကောင်း၊ အဘိသမ္မရာဟာ – တမလွန်ဘဝ၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မေဝ – သည်၊ သေဋ္ဌော – အမြတ်ဆုံးတည်း။

၁၁၇။ ဝါသေဋ္ဌ၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တေသ္မိ ဇနေ-၌၊ ဒိဋ္ဌေစေဝ ဓမ္မေ - ၌လည်းကောင်း၊ အဘိသမ္ဘရာယာဉ္စ - ၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မေဝ–သည်သာ၊ သေဋ္ဌော–၏၊ တံ တော်–ထို အခြင်းအရာကို၊ (တရားကသာ မြတ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော ထိုအခြင်းအရာကို)၊ ဝါ– တရားကသာ မြတ်ပုံကို၊ ကွမိနဝပိ ပရိယာယေန – ဤ ဆိုအပ်မည့်အကြောင်းဖြင့်လည်း၊ ဝေဒိတမ္ပံ – သိထိုက်၏။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ပသေနဒိ - **ပသေနဒိမည်သော၊** ကောသလော – ကောသလတိုင်း၏ အမျှင်ဖြစ်သော၊ ဆုဇာ-သည်၊ ဇာနာတိ ခေါ - သိသည်သာ၊ (ကိ^)၊ သမဏော ဂေါတမော- ရဟန်းမြတ် ဂေါတမသည်၊ အနန္တရာ– မိမိအမျိုးနှင့် ထူးခြားမှုမရှိသော၊ (မိမိအမျိုးနှင့် မင်းမျိုးမင်းနွယ်ချင်း တူသော)၊ သက္ယကုလာ–သာကိဝင်မင်းမျိုးမှ၊ ပဗ္ဗဇိတော–ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ သိသည်သာ၊ **ဝါသေဋ္ဌ၊** သက္ယာ – **သာကိဝင် မင်းတို့သည်၊** ပသေနဒိဿ - သော၊

ကောသလဃ ~ သော၊ ရညော - ၏၊ အနုယုတ္တာ- ထိုထို့ကိစ္စ၌ အားထုတ်ရသူ တို့ဒ ည်၊ (တနည်း) အနုယန္တာ - နောက်က လိုက်ကြရသူတို့သည်၊ ဝါ— နောက်လိုက်မင်းတို့သည်၊ ဘဝန္တိ၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ သက္ခာ - တို့သည်၊ ပသေနဒိမိ့ ကောသလေ၊ ရညေ-၌၊ နိပစ္စကာရံ-ရှိသေ ပျ်ပ်ဝပ်မှုပြုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဘိဝါဒနံ ရှိခိုးမှုကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စုဋ္ဌာနံ-ခရီးဦးကြိုဆိုမှုကိုလည်း ကောင်း၊ အဉ္ဇလိကမ္မံ- လက်အုပ်ချီမှုကိုလည်းကောင်း၊ သာမိစိကမ္မံ - လျော်ကန်ပတ်သော အမှုကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် အမှုကိုလည်းကောင်း၊ ကရောန္တိ- ပြုကုန်၏။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ကွတိ ခေါ - လျှင်၊ [ယံကိုဳ-နိပစ္စကာရံ စသည်နှင့် တွဲမည်။] သက္ခာ–တို့သည်၊ ပသေနဒိမိ့ ကောသလေ၊ ရညေ-၌၊ ယံ ရှိပစ္စကာရံ-အကြင် ရှိသေ ပျ်ပ်ဝပ်မှု ပြုခြင်းကို၊ (ယံ) အဘိဝါဒနံ- အကြင် ရှိခိုးမှုကို၊ (ယံ) ပစ္စုဋ္ဌာနံ- ကို၊ (ယံ) အဉ္ဇလိကမ္မံ-ကို၊ (ယံ)သာမိစိကမ္မံ- အကြင် လျော်ကန်ပတ်သော အမှုကို၊ ကရောန္တိ၊ ပသေနဒိကောသလော ဇာတာ-သည်၊ ထထာဂတေ-မြတ်စွာ ဘုရား (အပေါ်)၌၊ တံ နိပစ္စကာရံ-ထို ရှိသေပျ်ပ်ဝပ်မှု ပြုခြင်းကို၊ (သက္ခာတို့က ပသေနဒိ ကောသလမင်းအပေါ်၌ ထို ရှိသေပျ်ပ်ဝပ်မှု ပြုခြင်းကို)၊ (တံ) အဘိ ဝါဒနံ- ထို ရှိခိုးမှုကို၊ (တံ) ပစ္စုဋ္ဌာနံ - ကို၊ (တံ) အဉ္ဇလိကမ္မံ - ကို၊ (တံ) သာမိစိကမ္မံ - ထို လျော်ကန်ပတ်သောအမှုကို၊ ကရောတိ၊ [သက္ခာတို့က ပသေနဒိ ကောသလအပေါ်၌ နိပစ္စကာရ စသောအမှုကို ပြုသကဲ့သို့ ပသေနဒိကောသလ မင်းက ဘုရားရှင်အပေါ်၌ ပြန်၍ပြုသည်– ဟူလို။]

[နံ နံ နှစ်ပုဒ်ကို နောက်ဆုံးမှ ပေးမည်။] သမဏော ဂေါတမော - သည်၊ သုဇာတော-ကောင်းစွာ မွေးဖွားခဲ့သူတည်း၊[မိဖုရား ဖဂၢ နှစ်ဖက်လုံး မြင့်မြတ် သော အမျိုးမှ ကောင်းစွာ မွေးဖွားတော်မူခဲ့ပြီ ဟု ဆိုလိုသည်။] အဟံ-ငါက၊ ဒုဇ္ဇာတော - မကောင်းသဖြင့် မွေးဖွားခဲ့သူသည်၊ အသို့ – ဖြစ်၏၊ သမဏော

သာမိစိကမ္မံ ။ ။ သာမိစိ၏ သဒ္ဒတ္ထမှာ “ ကောင်းသည်၏ အဖြစ် ” တည်း၊ “ရှိသေ”ဟုလည်းဖွင့်ကောင်း “အလျော်” ဟုလည်းကောင်း ဘာသာပြန်ကြ၏။ အဖွင့်မျာ းဌ အနုမွေတာ ဟုလည်းဖွင့်ကောင်း၊ အနုဝိဿကံဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ထို့သာမိစိ ကမ္မဟူသည် တချို့နေရာ၌ အဘိဝါဒန ပစ္စုဋ္ဌာန အဉ္ဇလိကမ္မမှစ၍ သင့်လျော်သော ရိုသေမှုအားလုံး ရ၏၊ ဤနေရာ၌မူ အဘိဝါဒန စသည်တို့ ပါဦးဖြစ်၍ ကြွေးမြော ဃာ ဃာ်ခတ်မေးမှု နှိပ်နယ်မေးမှု စသော ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်ကိုသာ ယူရမှုတော့သည်။ [သင့်လျော်ဟူသည် နေရာအားလျော်စွာ ဖြမှုတည်း။]

မှတ်ချက်။ ။ သာမိစိ-ဟု ပါဠိမှန်၌သင့်ပုံကို မောဂ္ဂလ္လိသန်ရိသးယသ် ဏာဒိ ကဏ္ဍ ၆၉- သုတ်၌လည်းကောင်း, ကစ္စည်းဘာသာရိုကာ ဘာဝတ္ထိုတ် အခန်း၌ လည်းဖွင့်ကောင်း ဆရာမြတ်တို့ ဆုံးဖြတ်ထားသည်။

ဂေါဘမော၊ ဗလဝါ - အင်အားရှိသူတည်း၊ [စစ်တပ်အင်အား၊ ခုနအင်အား ပြည့်စုံသူ ဖြစ်၏ — ဟု ဆိုလိုသည်။] အဟံ၊ ဒုဗ္ဗလော - အင်အား မရှိသူသည်, အသ္မိ၊သမ္ဟောဂေါဘမော-သည်၊ပါသာဒိကော-မြင်ရသူတို့၏ စိတ်ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သူတည်း၊ (ရွှမ်းအဆင်းလှသူတည်း)၊ အဟံ၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော — မကောင်းသော အဆင်း ရှိသူသည်၊ (ရွှမ်းအဆင်း မလှသူသည်)၊ အသ္မိ၊ သမ္ဟော ဂေါဘမော့ မဟေသက္ခော-တန်ခိုးကြီးသူတည်း၊ အဟံ၊ အပ္ပေသက္ခော - တန်ခိုးမကြီးသူသည်၊ အသ္မိ၊ ဣတိ-ဤသို့တွေးရှိ၍၊ နံ — ထို နိပစ္စကာရစသော အမူကို၊ နု — ပြုသည် မဟုတ်။ [ကဇောတိ ၏ အနက်ကို ယူပေးသည်၊ မဟေသက္ခော-ကြီးသော အစိုးရခြင်းရှိသူဟု ပြောအပ်သူ၊ ဝါ-ကြီးသောအစိုးရသူဟု အပြောခံရသူ — ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်သည်။]

အထ ခေါ-စင်စစ်ကား၊ [နံ ကို နိပစ္စကာရံ စသည်နှင့် တွဲမည်။]ခမ္မံ ယေဝ-ဏာဒုးကိုသာ၊ သက္ကထေန္တော — ကောင်းစွာ ပြုလျက်၊ ခမ္မံ — ကို၊ ဂရုံ — လေးစားမှုကို၊ ကရောန္တော - လျက်၊ ခမ္မံ၊ မာနေန္တော - မြတ်နိုးလျက်၊ ပူဇေန္တော - ပူဇော်လျက်၊ ခမ္မံ၊ အပစာယမာနော - ရိုသေလျက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ပေ၊ တသာဂတော - ၌၊ နံ နိပစ္စကာရံ - ကို၊ (နံ) အတိဝါဒနံ - ကို၊ ပေ၊ (နံ) သာမိစိကမ္မံ — ကို၊ ကဆာဘိ၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ ယထာ - ဖြင့်၊ ပေ၊ သေဋ္ဌော ကူမိ နာပိ ပရိယာယေန - ဖြင့်လည်း၊ ဧတံ — ကို၊ ဝေဒိတပ္မိ၊ [ဧဒျနအတိုင်းပေး။]

၁၁၈။ ဝါသေဋ္ဌ၊ တုမှေ၊ နာနာဇစ္စာ-အမျိုးမျိုးသောဇာတိ ရှိကုန်သည်, နာနာ နာမာ-အမျိုးမျိုးသောနာမည် ရှိကုန်သည်၊ နာနာ ဂေါတ္တာ-အမျိုးမျိုးသော အနွယ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နာနာကုလာ-အဝှူးဝှူးသော အမျိုးမှ၊ (နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်၍)၊ အဂါရသ္မာ — အိမ်မှ၊ (အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ)၊ အနဂါရိယံ - အိမ်၌နေခြင်း၏ အစီးအပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ပေးနွားမွေးမွမရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတာ — ကပ်ဒေါက်ခဲ့ကုန်သည်၊ အတ္ထ-ဖြစ်ကုန်၏၊ တုမှေ — ထို့သည်၊ ဧကံ - အာဘယ်သူတို့နည်း၊ (ဘယ်လိုသဘော ရသလဲ) ဣတိ - ဤသို့၊ ပုဋ္ဌာ - မေးအပ်ကုန်သည်၊ (အမေးခံရကုန်သည်)၊ သမာနာ - ဖြစ်ကုန်လသော်၊ သက္ယပုတ္တိယာ — သာကိဝင်မင်းသား ဘုရား သားတော် ဖြစ်ကုန်သော၊ သမဏာ- ရဟန်းတို့သည်၊ အမှ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ပဋိဇာနာထ - ဝန်ခံကြကုန်လော။

နာနာဇစ္စာ စသည်။ ။၌ပုဒ်အားလုံးကို နှေးနှိုသဃ္ဃ၌ အပါဒါန်မေးစေ၊ ၌၌ကား နာနာဇစ္စာ ဇသော သုံးပုဒ်ကို ပဋမန္တ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း, နာနာကုလာ အဂါရသ္မာ နှစ်ပုဒ်ကို ဥပ္ပါတပိဿအပါဒါန် အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ဆရာများ၏ နည်းအတိုင်း ဓေးလိုက်သည်။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ယဿ-အကြွင်းသူ၏၊ (သဒ္ဒါ၌စပ်)၊[အဋ္ဌကထာ၌ ယဿ အရဂိုဿောတာပန်ဟု ဘရုပ်ဖေါ်၏။] တထာဂတော-၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၊အပေါ်၌)၊ နိုင်ငံဌာ-စွဲမွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်ပြီ၊ မူလဇာတာ-ဖြစ်သော မဂ်တည်းဟူသော အမြစ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပတိဋ္ဌိတာ- တည်ပြီ၊ ဒဠ္ဌာ—မြဲမြံ ခိုင်ခံ့ပြီ၊ သမဇနေန ဝါ-ရဟန်းသည်လည်း၊ကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏေန ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဒေဝေန ဝါ-သည်လည်းကောင်း၊ မာရေန ဝါ-မာရ်နတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မုနာ ဝါ-ဗြဟ္မာသည်လည်းကောင်း၊ လောကသ္မိ — သတ္တလောက၌၊ ကေနစိ ဝါ- တစုံတယောက်သည်လည်းကောင်း၊ အသဲဟာရိယာ — မဆွဲဆောင်အပ် မဆွဲဆောင်နိုင်၊ ဝါ-မပြောင်းရွှေ့အပ် မပြောင်းရွှေ့နိုင်။

တဿံ — ထိုသူ့အား၊ [ကလ္လ၌ သမ္မဒါနိုဝစ်။] ဝါ - သည်၊ [ဝစနာယ၌ ကတ္တာဒေါစ်။] ဧတံ—ဤစကားကို၊ ဝစနာယ-ပြောဆိုခြင်း၄၊ ကလ္လ-သင့်လျော်၏၊ (ကိ်-အဘယ်သို့ ပြောသင့်သနည်း)၊ (အဟံ-ငါကား၊) ဘဂဝတော—၏၊ ပုတ္တော- သဝိ်းတော်သည်၊ [သြရသော မုခတောတို့၌လည်း ဘဂဝတောပုတ်ကို အနက်အားဖြင့် ထိုကဲ့သို့ပေ။] သြရသော - ဘုရားရှင်၏ရင်၌ နေခဲ့ရသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မုခတော - ခံတွင်းမှ၊ ဇာတော-- ဖြစ်သူသည်၊ ဓမ္မဇော- အရိယာဓမ္မ ကြောင့် ဖြစ်သူသည်၊ ဓမ္မနိမ္မိတော-အရိယာဓမ္မသည် ဖန်ဆင်းအပ်သူသည်၊ ဓမ္မ ဒါယာဒေါ — လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးဟူသော အမွေကို ခံယူရသူသည်၊ အဓိ—ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ပြောဆိုသင့်၏။

တံ — ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ထိုသို့ ပြောဆိုသင့်ခြင်းသည်)၊ ဣသ္သဲဟေတု— နည်း၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ ဟိ—အကြင့်ကြောင့်၊ ဓမ္မကာယော ဣတိပိ-ဓမ္မကာယဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ [တထာဟူသော ကိုယ်ရှိသူဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊] ဗြဟ္မကာယော ဣတိပိ- သည်လည်းကောင်း၊ (တထာဘည်းဟူသော ဗြတ်သော ကိုယ်ရှိသူဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း)၊ ဓမ္မဘူတော ဣတိပိ-သည်လည်းကောင်း၊(တထာ၍ည်း ဖြစ်နေသူဟူသော အမည်သည်လည်း ကောင်း)၊ ဗြဟ္မဘူတော ဣတိပိ- ဗြဟ္မဘူတဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း၊ (အမြတ်ဆုံးး ဖြစ်နေသူဟူသော အမည်သည်လည်းကောင်း)၊ တော်-ဤအမည် အားလုံးသည်၊ တထာဂတဿ—၏၊ အဓိဝစန-အမည်တော်တည်း၊ (ဘယ္ဘာ—ထို့ကြောင့်တည်း)။

ဓမ္မကာယော ဇုတိဒိ။ ။သြရသော စသည်တို့၏အဖွင့်ကို ဘာသဋီကာ (၁၇၃) ၌ ပြထားပြီ၊ ဓမ္မကာယောဇုတိပိ-ဓမ္မကာယဟူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဗြဟ္မကာယော ဇုတိပိ-ဗြဟ္မကာယဟူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဧပေါ်မြဟ္မဘူတော ဇုတိပိ-ဆော်၊ တော်-ဤအမည်သည်။ ဤသို့လည်း ဧပေးနိုင်သည်။

၁၁၉။ ဝါသေဋ္ဌ၊ ယံ–အကြင်၊ အခါ၌၊ ကဒါစိ–တစ်ခုတခါ၌၊ ကရဟစိ–တခါတလေ၌၊ ဗီဇဃာ - ကြာရွက်လေး၊ အဒ္ဓုနော - ကာလ၏၊ အစ္ဆယေန – ကျော်လွန်ရာ အခါ၌၊ အယံ လောကော– ဤ ဩကာသလောကသည်၊ ဝါ– ဤ ကမ္မာလောကသည်၊ သံဝဋ္ဋတိ– ပျက်၏။ သော သမယော-ထို အခါသည်၊ ဟောတိ ခေါ-ရှိသည်သာ၊ လောကော်သည်၊ သံဝဋ္ဋမာနေ — ပျက်လတော်၌၊ ယေဘုယျန – များသော အားဖြင့်၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ အာဘဿရ သံဝတ္တနိကာ - အာဘဿရဘုံ၌ ဖြစ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏၊ တေ - ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ တတ္ထ – ထို အာဘဿရဘုံ၌၊ မနောမယာ - ဈာန်စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်၊ ပီတိဘက္ခာ- ပီတိဟူသော အစာရှိကုန်သည်၊ သယံ ပဘာ - မိမိ၏ ကိုယ်ရောင် ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–ကိုယ်တိုင် ထွန်းလင်း တောက်ပကုန်သည်၊ အန္တလိက္ခစရာ - ကောင်းကင်၌ လှည့်လည် ခိုင်ကုန်သည်၊ သုဘဋ္ဌာယိနော - တင့်တယ်သော ဗိမာန် စသည်၌ တည်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ စိရံ - ကြာမြင့်စွာ၊ ဒီဃံ - ရှည်စွာသော၊ အဒ္ဓါနံ - ကာလ ပတ်လုံး၊ တိဋ္ဌန္တိ - တည်ကုန်၏။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ယံ - ဤ၊ပေ၊ဝိဝဋ္ဋတိ - ဖြစ်၏၊ (တည်၏) ၊ပေ၊လောကေ - သည်၊ ဝိဝဋ္ဋမာနေ - ဖြစ်လတော်၊ (တည်လတော်)၊ ဟောဘုယေန၊ သတ္တာ၊ အာဘဿရကာယာ-အာဘဿရ ဗြဟ္မာအပေါင်းမှ၊ (အာဘဿရ ဗြဟ္မာဘုံမှ)၊ စတိတ္မာ–စုတေ၍၊ ဣတ္တတ္တံ–ဤ လူ့ အဖြစ်သို့၊ (ဤ လူ့ပြည်သို့)၊ အာဂစ္ဆန္တိ - ဆောက်လာကုန်၏။ တေ – တို့သည်၊ ဣဓ - ဤ လူ့ပြည်၌၊ မနောမယာ - ဥပစာရဈာန် စိတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်သည်၊ပေ၊သုဘဋ္ဌာယိနော - တင့်တယ်သော အရပ်၌ တည်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ပေ။

ရသပထဝိပါတုဘာဝ

၁၂၀။ ဝါသေဋ္ဌ၊ တေန သမယေန - ထိုအခါ၌၊ ဧကောဒကီဘူတော -တဝဲနက်သော ရေဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (စကြာဝဠာ ကုဋ္ဌေတသိန်းလုံး ရေပြင်ကြီး ဖြစ်နေသည်)၊ ဟောတိ၊ အန္ဓကာရော - အမိုက်မှောင်သည်၊ အန္ဓကာရတိမိသာ-ထူထဲသော အမိုက်မှောင်သည်၊ (အမှောင်ထုကြီးသည်၊) ဟောတိ၊ စန္ဒိမ သူရိယာ-လ့ နေတို့သည်၊ နပညာယန္တိ-မထင်ရှားကုန်၊[နက္ခတ္တာနိ–နက္ခတ်တို့၊ တာရကာရူပါနိ-ကြွင်းသော ကြယ်တာရာ အပေါင်းတို့၊ ရတ္တိန္ဒိဝါ- ည၌နေ့တို့၊ မာသာစုမသာ- လ, လဝက်တို့၊ ဥတုသံစ္ဆရာ-ဥတု, နှစ်တို့၊ ဣတ္တိ ဣတ္တိ ပုမာ-မိန်းမယောကျ်ားတို့။] သတ္တာ သတ္တာ ဇေဝ–သတ္တဝါ သတ္တဝါတို့ ဟူ၍သာ၊ သဒ္ဒါ - ရေတွက်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ အထ ခေါ-၌၊ တေသံ သတ္တာနံ-ထို သတ္တဝါတို့၏၊(အဒ္ဓုနော၌ စပ်၊)ဝါ–တို့၏ အတ္ထက်၊ (ရသပထဝီ၌ စပ်)၊ပေ၊ရသပထဝီ–ရသပထဝီသည်၊

(အရသာရှိသော မြေဆီသည်)၊ ဥဒကသို့ -ရေ အပြင်၌၊ သမတနိ ကောင်းစွာ ဖုံးလွှမ်း ပျံနှံပြီ၊ သေးယုထာပိ နာမ-ဥပမာ မည်သည်ကား၊ တတ္ထ,ဿ-အလှူန့် ပူသည် ဖြစ်၍၊ နိမ္မာဃမာနသ-အေးပြီးသော၊ ပဃသော-နို့ ရည်၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ သန္တာနကံ-အမြေးသည်၊ (မလိုင်သည်)၊ ဟောတိ သေယျထာပိ-ဖြစ်ဆဲကဲ့သို့၊ ဧ၀ မေ၀-ဤ.အတူပင်၊ ပါတုရဟောသိ-ထင်ရှား ဖြစ်ပြီ။ [ရွေး နိသယဋ္ဌ ''နိမ္မာဃမာနသ-ငြိမ်းစေအပ်သော''-ဟု ပေး၏။] သာ – ထို ရသပထဝီသည်၊ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နာ-အဆင်းနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဂန္ဓသမ္ပန္နာ - အနံ့နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ရသသမ္ပန္နာ-အရသာနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ အဟောသိ။

သေယျထာပိ နာမ - ကား၊ သမ္ပန္နံ–ပြည့်စုံသော၊ ၀ါ - ချို့မြိန် ကောင်း မြတ်သော၊ သပ္ပိသေယျထာပိ ၀ါ–ထောပတ် ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သမ္ပန္နံ– သော၊ နဝနီတံ သေယျထာပိ ၀ါ–ဆီဦးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧ၀ဝဏ္ဏာ–ဤသို့ (ထောပတ်-ဆီဦး) အဆင်းရှိသည်၊ အဟောသိ၊ သေယျထာပိ နာမ - ကား၊ အနေလင် – ပျားကောင် ပျားဥ အပြစ်စု မရှိသော၊ ခုဒ္ဒမဓု-ပျားငယ်ရည် ဘည်၊ (အဿာဒံ) သေယျထာပိ - သာယာအပ် သာယာထိုက်သကဲ့သို့၊ (ဆာယာဖွယ် ကောင်းသကဲ့သို့)၊ ဧ၀ တူ၊ အဿာဒါ–သည်၊ အဟောသိ။

၀ါသေဋ္ဌ၊ အထခေါ-၌၊ အညတရော - တယောက်သော၊ သဇ္ဇော-သည်၊ လောလဇာတိကော – လော်လီသော သဘောရှိသည်၊ (မတည်ကြည်သော သဘောရှိသည်)၊ (ဟုတ္တာ)၊ အမ္ဟာ – အော်၊ [ဤ အမ္ဟောသည် အာလုပ် မဟုတ်၊ အံ့ဩသောကြောင့် ‹ပြောဆိုအပ်သော စကား။] ဣဒံ – ဤဟာသည်၊ ကိမေ၀ - အဘာယ်ကဲ့သို့၊ ဘရိဿတိ – ပြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ [အဆင်း အနံ့ကား အလှူန်ကောင်း၏၊ အရသာမှာ ဘယ်လို-ရှိပါလိမ့်မလဲ။ – ဟူလို။] ဣတိ – ဤသို့ ကြံ၍၊ ရသပထဝီ–ကို၊ အင်္ဂုလိယာ–လက်ချောင်းဖြင့်၊ သာယိ - သာယာပြီး၊ (လျက်ပြီ)၊ တဿ–ထို့သတ္တ၀ါအား၊ [အစ္ဆာဒေသိဋ္ဌ သမ္ဗဒါန်စပ်။] ၀ါ–သည်၊ [သာယတောဋ္ဌ လက္ခဏ၀န္ဓစပ်။] ရသပထဝီ–ကို၊ အင်္ဂုလိယာ – ဖြင့်၊ သာယ တော - သာယာလသော်၊ (လျက်လသော်)၊ အစ္ဆာဒေသိ - လှုန်စ့ာ နှစ်သက် ပြီ။ အဿာ – ထို သတ္တ၀ါ၏ (သန္တာန်၌)၊ တဏှာစ – သည်လည်း၊ (မက်မော မှုသည်လည်း)၊ ဩက္ကမိ - သက်ရောက်ပြီ၊ (ဖြစ်ပြီ။)

၀ါသေဋ္ဌ၊ အညေပိ–အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ၊ တဿသတ္တဿ– ၏၊ ဒိဋ္ဌဒန္တတိ–မြင်အပ်သော အဆုသို့ အတုလိုက်ခြင်းသို့၊ ၀ါ–ပြုအပ်သော အလုပ်ကို အတုပြုခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇမာနာ–ရောက်ကုန်လျက် ၊ပေ၊ သာယိ်သူ၊ တေသံ–တို့အား၊ ၀ါ-တို့သည်၊ပေ၊ အစ္ဆာဒေသိ၊ တေသံ–တို့၏ (သန္တာန်၌)၊ တဏှာစ ဩက္ကမိ။

စဋ္ဌမသုရိယဒါဒိ ပါတုဘာဝ

၁၂၁။ အထခေါ၊ပေ၊ဟတ္ထေဟိ–လက်တို့ဖြင့်၊ အာလုပ္ပကာရဂ်–အလုတ်အလုတ်ပြု၍၊ (အဆုပ်အဆုပ် အခဲ့အခဲပြု၍)၊ ပရိဘုဉ်တုံ - စားခြင်း၌၊ ဥပက္ကမိ်သု- အားထုတ်ကုန်ပြီ၊ [အားထုတ်ရှိသော မက တကယ်ပင် စားကြသည်။] ဝါသေဋ္ဌ၊ ယတော – အကြင် အခါ၌၊ပေ၊ ဥပက္ကမိ်သု၊ အထ – (စားဖို့ရာ အားထုတ်ကြရာ) ထို အခါ၌၊ (အားထုတ်၍ စားကြရာ ထို အခါ၌)၊ တော၏ သတ္တာနံ-တို့၏၊သယံပဘာ-မိမိတို့၏ အဓောင် အလင်းသည်၊ (ကိုယ်ရောင်သည်)၊ အန္တရဓာယိ–ကွယ်ပျောက်ပြီ၊ သယံ ပဘာယ–သည်၊ အန္တရဓိဘာဝံယ- ကွယ်ပျောက်လေသော်၊ စဋ္ဌိမသုရိယာ– တို့သည်၊ ပါတုရဟေသုံ၊ စဋ္ဌိမသုရိယေသု–တို့သည်၊ ပါတုဘူတေသု – ကုန်လေသော်၊ နက္ခတ္တာနိ - နက္ခတ်တို့သည်လည်း ကောင်း၊ တာရကရူပါနိ - ကြိုးသော ကြယ်တာရာ အပေါင်းတို့သည်လည်း ကောင်း၊ ပါတုရဟေသုံ၊ နက္ခတ္တေသု- နက္ခတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တာရကရူပေသု - ကြိုးသော ကြယ်တာရာ အပေါင်းတို့သည်လည်းကောဂ်း၊ ပါတုဘူတေသု–ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်လေသော်၊ ရတ္တိန္ဒိဝါ-ညည့်နေ့တို့သည်၊ ပညာယိ-သုံ-ထင်ရှားကုန်ပြီး၊ပေ၊တ္တော၁ဝတာ–ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ဖြင့်၊ အယံ လောကော–ဤ ဩဘာသလောကသည်၊ဝိဝဋ္ဋော–ဖြစ်ပြီးသည်၊ (တည်ပြီးသည်)၊ဟောတိ။

၁၂၂။ ဝါသေဋ္ဌ၊ အထခေါ်–ဦး၊ တေသတ္တာ– တို့သည်၊ (ထို ကမ္မဇဥဉီး သတ္တဝ ါတို့သည်)၊ ရသပထဝိ-ကို၊ ပရိဘုဉ်ဆွဲ-စား၊ကုန်လျက်၊ တမ္မွက္ခာ–ထို ရသမထဝိ ဟူသော အစာရှိကုန်သည်၊ တဒုါဟာရ - ထို ရသပထဝိ ဟူသော အာဟာရရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ စိရံ - ကြာမြင့်စွာ၊ ဒီဃံ - ရှည်စွာသော၊ အဒ္ဓုါနံ-ကာလပတ်လုံး၊ အဋ္ဌသု-တည်ကုန်ပြီ၊ ယထာ ယထာ–အကြင် အကြင် အခြင်း၊အရုအား၊ဖြင့်၊ပေ၊အင့်သုး။[ယထာယထာ-အကြင် အခြင်းအရာ, အကြင် အခြင်း၊အရုအား၊ဖြင့် ဟု သဒ္ဒါရှိတိုင်း နှစ်ခါဆိုရမည် ဖြစ်သော်လည်း လွယ်ကူ အောင် ပေးလိုက်သည်။] တထာ တထာ - ထိုထို အခြင်း၊အရုအား၊ဖြင့်၊ တေသံ သတ္တာနံ-တို့၏၊(ကာယသ္မိံ ဥစပ်)၊ ဝါ-တို့သည်၊ ရသပထဝိ-ကို၊ ပရိဘုဉ်ဆွဲသော်-စား၊ကုန်လေသော်၊ (စား၊ကြစဉ်)၊ ခရတ္တာဇ္ဇော - ကြမ်းတမ်း၊သည်၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ ကာယသ္မိ - ကိုယ်၌၊ သြက္ကမိ – ရောက်လာပြီ၊ ဝဏ္ဏဝေ ဝဏ္ဏတာဒ - အဆင်း၏ ဖောက်ပြန်သော အဆင်း၌ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်း၊ ပညာယိတ္တာ–ထင်ရှား၊ပြီ။[''ဝဏ္ဏဝေ ဝဇ္ဇတာ''ဟု ရှိသော ဋီကာ၊ဝါဋ်၏ အဖွင့်ကို ဘာသာဋီကာ(၁၀၈)၌ ပြထား၊ပြီ။]

[ဧကိဒံ=ကေ၊+ဣဒံ၊ ဣဒ် အနက် မရှိ။] ကေ၊-တချို့ကုန်သော၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ဝဏ္ဏဝဇ္ဇေ၁-လှပသော အဆင်းရှိကုန်သည်၊ (အဆင်းလှကုန်သည်)၊ ကေ၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ-မကောင်းသော အဆင်းရှိကုန်သည်၊(အဆင်း

မလှကုန်သည်)၊ မဟာန္တိ၊ တတ္တ-ထို သတ္တဝါတို့တွင်၊ ယေ တေ သတ္တာ-တို့သည်၊ ဝဏ္ဏဝန္တော-ကုန်၏။ ဇော-တို့သည်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏ၊ သတ္တေ - တို့ကို၊ အတိမညန္တိ-ကျော်လွန်၍ မှတ်ထင်ကုန်၏။ (အထင်သေးကုန်၏)၊ (ကိ်)၊ မယံ- ငါတို့က၊ တေဟိ-ဤ သူတို့ထက်၊ ဝဏ္ဏဝန္တတရာ - သာ၍ လှပသော အဆင်းရှိကုန်၏၊ အမှေဟိ-ငါတို့အောက်၊ ဇေဒ--- ဤသူတို့က၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏတရာ- သာ၍ မလှသော အဆင်းရှိကုန်၏။ ဣတိ – ဤသို့ ကျော်လွန်၍ မှတ်ထင်ကုန်၏။

တေသံ - တို့သည်၊ ဝဏ္ဏာတိမာနပစ္စယာ- အလှဂုဏ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သော လွန်ကဲသော၊ မာန ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ - ဂုဏ်ဒုဋ္ဌ စပ်သော လွန်ကဲသော မာနဟူသော်အကြောင်းကြောင့်၊ မာနာတိမာနဇာတိကာန် – ရိုးရိုးမာန လွန်ကဲသောမာနဟူသော သဘောရှိကုန်သည်၊ (သမာနာန် - ဖြစ်ကုန်လသော်)၊ ရသပထဝိ-သည်၊ အန္တရဓာယိ - ကွယ်ပျောက်ပြီ၊ [မာနာတိမာနဇာတိကာန်–ရိုးရိုးမာန လွန်ကဲသောမာနရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်သည်၊ ဤသို့လည်း ဘာဝပဓာန ဘာဝလောပကြံနိုင်၏။]

ရသပထဝိယာ - သည်၊ အန္တရဓိတာ်ဃ–ကွယ်ပျောက်လသော်၊ သန္နိပတိသု– စည်းဝေးကြကုန်ပြီ၊ သန္နိပတိတ္ထာ–၍၊ အနုဏ္ဏုနီ သု- ညည်းညူကြကုန်ပြီ၊ (ကိ်–အဘယ်သို့ ညည်းညူကြသနည်း၊) ရသံ-မြေဆီ အရသာသည်၊ အဟော–အော်ကွယ်သွားပေ၏၊ ရသံ-သည်၊ အဟော-ပေ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ညည်းညူကြကုန်ပြီ၊ တံ - ထိုစကားကို၊ (ကမ္မဘူနိ လူတို့ ပြောအပ်သော ထိုစကားကို၊) ဥပါဒါ၊ ယ-စွဲ၍၊ [ပါဠိသေသထည့်ပုံပ။] တေရဟိ ပိ — ယခု ခေတ်၌လည်း၊ မနုသာ၊ ကိ်ဉ် ဒေဝ - တစ်ဂဟထာသာလျင် ဖြစ်သော၊ သုရသံ - ကောင်းသော အရသာကို၊ လတိတ္ထာ၊ ဝေမာဟံသု၊ (ကိ်) ရသံ - အရသာသည်၊ အဟော – အော် အံ့စရာပါစကား၊ ရသံ-သည်၊ အဟော - ကား၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြောကြကုန်ပြီ၊ ပေါရာဏာ-ရှေး၌ ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂညံ – လောကဓံ၊ အဉ်းအစပဟု သိအပ်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဝါ — အမြတ်ဟု သိအပ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ တဒေဝ အက္ခရံ – ထို အက္ခရာသို့သာ (ထို စကားလုံးသို့သာ) အနုသရန္တိ – အစဉ် လိုက်ကုန်၏၊ (အထု လိုက်၍ ပြောကြကုန်၏)၊ [သရဓာတ်, ဂတိ အနက်ဟော။] အသာ – ထို အက္ခရာ၏ (ထို စကားလုံး၏)၊ အတ္ထံ - အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို၊ နတ္ထေ အာဇာနန္တိ–မသိကြသည်သာ။ [အဂ္ဂညံ၏ အနက်ကို ပုဒ်စဉ် ၁၃၁-အဖွင့် အဋ္ဌကထာကို ကြည့်၍ ပေးထားသည်။]

ဘူမိပပ္ပဋ္ဌကာ ပါတုဿဝေ

၁၂၃။ အထ ခေါ၊ တေသံ သတ္တာနံ– တို့၏၊ ရသာယ-အရသာရှိသော၊ ပထဝီယာ– မြေဆီသည်၊ အန္တရဟိတာယ- လသော်၊ ဘူမိပပ္ပဋ္ဌကော- မြေထပ်မြေလွှာသည်၊ ပါတုရဟောသိ၊ သေယျထာပိ နာမ - ကား၊ အဟိစ္ဆတ္တကော သေယျထာပိ – မှိုငုံကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ၊ ပါတုရဟောသိ ၊ပေ၊ [ပုဒ်စဉ် ၁၂၈-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

အထခေါ၊ပေ၊တေ-ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ တံ–ထို မြေလွှာကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ-ကုန်လျက်၊ တမ္ဟာ ကွာ - ထို မြေလွှာဟူသော အစာရှိကုန်သည်၊ တဒါဟာရာ-ထို့မြေလွှာဟူသော အာဟာရရှိကုန်သည်၊ ပေါ၊အဋ္ဌသု၊ တထာတထာ-ဖြင့်၊ တေသံ သတ္တာနံ- တို့၏၊ မတ္တာယ – အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယ္ယောသော– လွန်စွာ၊ [အတိုင်းထက် အလွန် - ဟူလို။] (တနည်း) ဘိယျောသော - လွန်ကဲသော၊ မတ္တာယ-အတိုင်းအရှည်အား-ဖြင့်၊ပေ၊ဘူမိပပ္ပဋ္ဌကော အန္တရဓာယိ၊ [လွယ်ပြီ]။

ပဒါလတာ ပါတုဿဝေ

၁၂၄။ ဘူမိပပ္ပဋ္ဌကေ – သည်၊ အန္တရဟိတေ - လသော်၊ ပဒါလတာ– ကောင်းသောနွယ်သည်၊ (နွယ်ချိုသည်)၊ ပါတုရဟောသိ၊ သေယျထာပိ နာမ-ကား၊ ကလမ္ဗုကာ သေယျထာပိ–ကဇွန်းနွယ်ကဲ့သို့၊ပေ၊အဟောသိ။

အထခေါ၊ပေ၊တံ – ထို ကောင်းသောနွယ်ကို၊ (နွယ်ချိုကို)၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ-ကုန်လျက်၊ တမ္ဟာကွာ-ထို့ကောင်းသောနွယ် (နွယ်ချို) ဟူသော အစာရှိကုန်သည်၊ တဒါဟာရာ-ထို့ ကောင်းသောနွယ်(နွယ်ချို)ဟူသော အာဟာရ ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ) ၊ပေ၊ အဋ္ဌသု၊ပေ၊အန္တရဓာယိ။

ပဒါလတာယ-သည်၊ အန္တရဟိတာယ-လသော်၊ပေ၊အနုဋ္ဌာနိ သု၊ (ကိ)၊ နော–ငါတို့၏၊ ဝါ-မှာ၊ ပဒါလတာ–သည်၊ အဟုဝတ-ဖြစ်ခဲ့ပြီတကား၊ နော-တို့၏၊ ပဒါလတာ – သည်၊ အဟာယိဝတ္ထ – ဆုတ်ယုတ်လေပြီတကား၊ (ကွယ်ပျောက်လေပြီတကား)၊ ဏ္ဍတိ-ဤသို့ ညည်းညူကြကုန်ပြီ၊ တံ-(ကမ္မဉ်ဦး လူတို့ပြောဆိုအပ်သော)ထိုစကား၊ကို၊(ဥပါဒါယ-စွဲ၍)၊ တေရဟိပိ-ယခုခေတ်၌ လည်း၊ မနုဿာ၊ ကေနစိ-တစုံတရာသော၊ ဒုက္ခမေန္ဒ-ဒုက္ခတရားသည်၊ ဖုဋ္ဌော-တွေ့ထိ နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ-ကုန်လေသော်)၊ ဧဝမာဟံသု၊ (ကိ)၊ နော-တို့၏၊ (သုခမေ္ဟ– ချမ်းသာတရားသည်၊) အဟုဝတ-ဖြစ်ခဲ့ပြီတကား၊ နော-တို့၏၊ သော– ထို သုခတရားသည်၊ အဟာယိဝတ္ထ – ဆုတ်ယုတ်လေပြီတကား၊ (ပျောက်ကွယ်လေပြီတကား၊) ဏ္ဍတိ - ဤသို့ ပြောကြကုန်ပြီ၊ပေ၊ အာဇာနန္တိ။ [ပုဒ်စဉ် ၁၂၂-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

အကဋ္ဌပါက သာလီ ပါတုဘာဝ

၁၂၅။ ဝါသေဋ္ဌ၊ အထခေါ်-ဌ်၊ တေသံ သတ္တာနံ-တို့၏၊ ပဒါလိတာဃ-သည်၊ အန္ဓကဝိဟာယ-လသော်၊ အကဋ္ဌပါကောဘ-မတ္ထန်အပ်သော မြေအရပ်၌ မှည့်ရင့်နေသော၊ အကဏော - ဆန်ကွဲလည်း မရှိသော၊ (ဆန်ကွဲမပါသော)၊ အထုသော - ဖွဲကြမ်းလည်းမရှိသော၊ (စပါးခွံလည်း မပါသော) သုဒ္ဓါ-စင်ကြယ်သော၊ သုဂန္ဓော-ကောင်းသောအနံ့ရှိသော၊ တဏ္ဍုလပဗလော-ဆန်သီး ရှိသော၊ သာလီ- သလေးကောက်ပင်သည်၊ ပါတုရဟောသိ၊ ယံ တံ- အကြောင်းသို့သော ထို သလေးကောက်ပင်ကို၊ သာယံ- ညနေအချိန်၌၊ သာယမာသာယ-ညနေစာအကျိုးငှါ၊အာဟရန္တိ-ဆောင်ယူကုန်၏၊ ပါတောဘ-နံနက်အချိန်၌၊ တံ-ထို ဆောင်ယူအပ်သော သလေးကောက်ပင်သည်၊ ပက္ကံ- မှည့်ရင့်နေသည်၊ ပဠ်ဝိရုဠ်-ပြန်၍ စည်ပင်နေသည်၊ ဝါ- ပြန်ပေါက်နေသည်၊ဟောတိ၊ ယံ တံ-ကို၊ ပါတော- ဠ်၊ ပါတရာသာယ – နံနက်စာအကျိုးငှါ၊ အာဟရန္တိ၊ သာယံ- ဠ်၊ တံ—သည်၊ ပက္ကံ-သည်၊ ပဠ်ဝိဂျဠ်- သည်၊ ဟောတိ၊ [ရိတ်ယူအပ်သော သလေးကောက်ပင်၏နေရာဝယ် အစားပြန်ပေါက်နေသည် — ဟူလို။] အပဒါနံ–ရိတ်အပ်ရာအရပ်သည်၊ နာ ပညာယတိ— မထင်ရှား။ (ရိတ်ရာမထင်။)

ဝါသေဋ္ဌ၊ပေါသာလီ”— သလေးဆန်ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ-ကုန်လျက်၊ တမ္ဟာကွာ-ထို သလေးဆန်ဟူသော အစာရှိကုန်သည်၊ တဒါဟာရာ - ထို သလေးဆန်ဟူသော အာဟာရရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ပေ၊ အဋ္ဌဿ။

ဣတ္ထိပုရိသလိင်္ဂ ပါတုဘာဝ

၁၂၆။ ဝါသေဋ္ဌ၊ ယဓာဃထာ-ဖြင့်၊ တေ သတ္တာ၊ အကဋ္ဌပါက်-သော၊ သာလိ”—သလေးဆန်ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ၊ပေ၊ပညာယိတ္ထာ၊[ပ၌စဉ် ၁၂၂-ကြည့်။] ဣတ္ထိယာစ – မိန်းမ၏လည်း၊ (ရွေးရွေးဘဝက မိန်းမဖြစ်ခဲ့ဖူးသူ၏လည်း၊)

အဗ္ဘာ။ ။“ယံတံ–အကြောင် သလေးဆန်ကို”ဟု ရွေးနိုသဃင်္ခ ပေး၏၊ ဤနိဿကား “ပက္ကံ ပဠိဝိရုဠ်ဒ္ဓ နာပဒါနံ”ထို့ကို ထောက်၍ “သလေးကောက်ပင်”ဟု ပေးလိုက်ပါသည်၊ မှန်၏- “ပြန်ရှိ့ ပေါက်နေသည် ” ဟု ဆိုသဖြင့် သလေးဆန်သီးသက်သက်သီးသောကောက်ပင် ရှိရပေဦးမည်၊ ထိုမှလည်း ရိတ်စရာ ကောက်ပင်ရှိ၍ ရိတ်ထားအပ်သော နေရာမှာပင် ပြန်ပေါက်နေသဖြင့် ရိတ်ထားသလို ဖြစ်နေပေမည်၊ ရိတ်သုက စပါးနှံ(ဆန်သီးနှံ) သက်သက်ကို ရိတ်သည်ဖြစ်စေ, အပင်အခြေက ရိတ်သည်ဖြစ်စေ, သတ္တဝါများ၏ ကံအာမွန်းကြောင့် အစားပြန်ပေါက်၍ အဆင်သင့်ချက်ပိုရာ ဖွဲ့ ဆန်ကွဲ မပါသော ပြုံးဖြူးဖွေးဖွေး ဆန်သီးကလေးတွေ သီး၍ မှည့်ရင့်နေပေမည်။ [အကဋ္ဌပါကောဇ၏ အဖွင့်ကို ဘာသာရှင်တော်၌ ပြထား ။]

ဤတွင်သိဂံ – ဤတွင်ဖြိန်သည်လည်းကောင်း၊ (မိန်းမ၏ ဘာဝချုပ်နှင့် တကွ အသွင်အပြင်သည်လည်းကောင်း)၊ ပုရိသဿ – ၏လည်း၊ (ရွေးရွေးဘဝက ယောကျ်ားဖြစ်ခဲ့ဖူးသူ၏လည်း)၊ ပုရိသလိင်္ဂံ -သည်လည်းကောင်း၊ (ပုရိသဘဝ ချုပ်နှင့်တကွ အသွင်အပြင်သည်လည်းကောင်း)၊ ပါတုရဟောသိ။

ဤတွိစ – သည်ဇာလီး၊ ပုရိသံ– ကို၊ အတိဝေလံ- အပိုင်းအခြားကို လွန်၍၊ (ကြည့်သင့်သော အတိုင်းအတာကိုလွန်၍)၊ ဥပနိဗ္ဗာ့ဃတိ-ကပ်၍ ကြည့်မှု၏၊ (မျက်လုံးကို ထို အာရုံမှ မခွါပဲ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်မှု၏)၊ ပုရိသောစ – သည်လည်း၊ ဤတွိံ -ကို၊ (အတိဝေလံ ဥပနိဗ္ဗာ့ဃတိ)၊ ဧကော --ထိုသူတို့၏၊ (သာရာဂဝါ ဒ်စပ်)၊ ဝါ-တို့သည်၊ အတိဝေလံ-၍၊ အညမညံ-အချင်းချင်း၊ (တယ္ဥာဂက် ကို တယောက်)၊ ဥပနိဗ္ဗာ့ဃတိ-ကပ်၍ ကြည့်ရှုကုန်လေသော်၊ (တစ်ဖွဲ့စီဖွဲ့ စိုက် ကြည့်ကုန်လေသော်)၊ သာရာဂဝါ-လှုန်စွာ တက်မက်မှုသည်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှား ဖြစ်ပြီ၊ ပရိဠာဟော– ရာဂ ပူလောင်မှုသည်၊ ကာယသ္မိ - ၌၊ သြဂ္ဂမိ– ရောက်လာပြီ၊ (ဖြစ်ပြီ)၊ တေ- တို့သည်၊ ပရိဠာဟပစ္စယာ- ရာဂပူလောင်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ မေထုန် ဓမ္မံ – မေထုန်အကျင့်ကို၊ ပဋိသေဝိ သု - မှီဝဲကြကုန်ပြီ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ တေန သုဗ္ဗယေန-၌၊ (ထို ကဿ္သာဉီးအခါ၌)၊ ယေသတ္တာ-တို့သည်၊ မေထုန် ဓမ္မံ-ကို၊ ပဋိသေဝန္တေ-မှီဝဲနေသူတို့ကို၊ ပဿန္တိ- မြင်ကုန်အံ့၊ အံ့သော်- အခြားသူတို့က၊ ပံသု - မြေမှုံ့ကို၊ ခိပတ္တိ- ပစ်ကုန်၏၊ အညေ၊ သေဋ္ဌိ - ပြာကို၊

ဘာဝရုပ်ဖြစ်ပုံ။ ။ဖြတ္ဘာ့ပြည်သို့ ပုဇော်ဂ်ခင်တုန်းက မိန်းမဖြစ်ခဲ့သူမှာ ဈာဏ် ဘာဝရပ်ပေါ်လာသည်၊ ထို၏အင်္ဂါးဆာဏ်ဖြစ်သော ကျင်ကြိုး ကျင်ငယ်လမ်းပေါက် များနှင့် မိန်းမဘမူဟရာ အသွင်သဏ္ဌာန်များလည်း၊ ပေါ်ပေါက် လာခဲ့ပေမည်။

ကျင်ကြိုး ကျင်ငယ်လမ်း။ ။မွန်၏– မြေဆီ မြေလွာ မြေနွယ်တို့ကို စားသုံးရာ အခါ၀ယ် ခန္ဓာကိုယ်၌ အဆီအသားသာ ဖြစ်ပြီးနောက် အဖော် အကာ အနည်းငယ်သာ ကြွင်းကျန်၏၊ ထို အဖော် အကာများလည်း ဝမ်းဗိုက်လျော့ရုံမျှဖြင့် ကုန်ခန်းနိုင်ကြသည်၊ သလေးထမင်းကို စားသည့်အခါ၌မူ ဝမ်းဗိုက်လျော့ရုံမျှဖြင့် မကုန်နိုင်ပဲ အရည် အဖတ် (ကျင်ကြိုး ကျင်ငယ်)များစွာ ကြွင်းကျန်နေ၏၊ ကမ္ဘာဦး လူဖြစ်စက ကျင်ငယ် လမ်း ကျင်ကြိုးလမ်းများ မပေါ်ချေ၊ ယခုအခါ ခန္ဓာထို့ယိမ်၏ အတွင်းမှာ၌သော၁ ဝါယောဓာတ်က ထို အရည် အဖတ်များကို မှတ်ထုတ်နေပြီ၊ သို့ဖြစ်၍ အရည် အဖတ် များ ထွက်ပို့ခြာ ကျင်ငယ်လမ်းပေါက် ကျင်ကြိုးလမ်းဝပေါက်များ ပေါ်ပေါက်ရပေသည်၊

မေထုန်။ ။“ရာဂထ္ထိဒြင်းအား၌ဖြင့် အချင်းချင်းအလိုတူသူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဝါ-မေထုန်ဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-အကျင့်ကို”ဟု သဒ္ဒတ္ထဘိုဝါ၊မေထုန်ဓမ္မံ-ဓမ်ထုန်အကျင့်ကို ဟု အလွယ်ဆိုထားသည်။

ခိပ်ခြင်း၊ အညော၊ ဇဂါမေယ် - နွားချေးကို၊ ခိပ်ခြင်း၊ (ကိ် – အဘယ်သို့ ပြော၍ ပစ်ကုန်သနည်း၊) အသုစိ-မစင်ကြွယ်သူ(ညစ်ပတ်သူ)၊ နှဿ-ပျက်စီးပေတော့၊ အသုစိ-သူ၊ နှဿ-တော့၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍ ပစ်ကြကုန်၏။ ကထံဟိ-အဘယ့်ကြောင့်၊ သတ္တော-သတ္တဝါတဖယောက်သည်၊ သတ္တဿ – အခြားသတ္တဝါတဖယောက်၏အပေါ်၌၊ ဝေရှုပ် - ဤသို့ သဘောရှိသောအမှုကို၊ ဂရုဿတိနာမ-ပြုရုတိသနည်း၊ (ပြုရဟ်လိမ့်)၊ ဣတိ- ဤသို့လည်း ပြောကြကုန်၏။။

တံ - ထို မြေမှုံကိုပစ်ခြင်း အစရှိသည်ကို၊ ဝါ- ထိုမြေမှုံဖြင့်ပစ်ခြင်း အစရှိသည်ကို၊(ထို ခဲပေါက်မှုကို)၊အနုဂန္ဆာ-အစဉ်လိုက်၍၊(အတုလိုက်၍)၊တေရဟိ ပိ- ဤလုပ်ငန်း၊ မံနုဿာ၊ ဂေဏ္ဍေသု - တချို့ကုန်သော၊ ဇနပဒေသု- ဇနပုဒ်တို့၌၊ (နယ်တို့၌)၊ဝဏ္ဏဟာ-ချေးမကို၊ နိဗ္ဗာယမာနာဟံ-ဆောင်ယူအပ်သော်၊(မင်္ဂလဒ္ဒေါင်ထုအခါ၌၊) အညော၊ ဧပေါ၊ ခိပ်ခြင်း၊ ဧပေါ၊ အာဇာနဉ်း။ [ပုဒ်စဉ် (၁၂၂) ပြန်ကြည့်။]

မေထုနဝမ္မ သမ္မာဇာရ

၁၂၇။ ဝါသေဋ္ဌ၊ တေန သမယေန-၌၊ (ထို ကမ္ဗောဇီး အခါ၌)၊ (တံ - ထို မြေမှုံကို ပစ်ခြင်း အစရှိသည်သည်၊ ဝါ- ထို မြေမှုံဖြင့် ပစ်ခြင်း၊အစ်ရှိသည်သည်၊ 'အဓမ္မသမ္မတိ – အဓမ္မ ဟု သမုတ်အပ်သည်၊ (မတရားဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သည်)၊ ဟောတိ၊ တံ - ထို မြေမှုံကို ပစ်ခြင်းအစရှိသည်ကို၊ ဝါ - ကို၊ တေရဟိ – ယခုခေတ်၌၊ ဓမ္မ သမ္မတံ – ဓမ္မဟု သမုတ်အပ်ပြီ၊ (တရား၏ ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်ပြီ)၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ တေန သမယေန - ၌၊ ယေ သတ္တာ မေထုန်ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တိ၊ တေ-ထို သတ္တဝါတို့ကို၊ မာသမ်ိ – တလလုံးလုံး လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝေ မာသမ်ိ-နှစ်လလုံးလုံး လည်းကောင်း၊ ဂါမံ ဝါ - သို့သော်လည်းကောင်း၊ နိဂမံ ဝါ – သို့သော်လည်းကောင်း၊ ပဝိသိတွံ - ဝင်ခြင်းငှါ၊ ဝါ – ဝင်ခွင့်ကို၊ နံလဲတန္တိ – မရကြကုန်။

--ဝါသေဋ္ဌ၊ ယတောဒ-အကြင်အခါ၌၊ ဝါ-အကြင် အခါမှ စ၍၊ တေ သတ္တာ-တာမ်ိ အသဒ္ဓမ္မေ - ထို မသူတော်တို့၏ အကျင့်၌၊ (မသူတော်တို့၏ အကျင့် ဖြစ်သော မေထုန်ပြုမှု၌)၊အတိဝေလံ-အပိုင်း အခြားကို လွန်၍၊(ဓိုဝဲသင့်သော စည်းကမ်း အပိုင်းအခြားကို ကျော်လွန်၍၊(ပါတဗျတံ – သောက်သုံး မှီဝဲအပ်

အနုဂန္ဆာ။ ။ "ဒိဋ္ဌာနုဂတိ" စသည်၌ "အနုဂတိ" သုံးစွဲပုံကို ကြည့်၍ "အနုဂန္ဆာ" ဟု ပါဠိသေသ ဆည့်ပါသည်၊ ဥပါဒါ၊ ၃၊ ၌၌၊ (အနုကြောင်းပြု၍) ဟုလည်း ထည့်မှီငြိသည်။

ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇိ်သည် - ထုတ်ကုန်ပြို့၊ (တန်ည်း) ပါတမျှတ်-သုံးဆောင် ခံစားတတ်သူတို့၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ- အလိုရှိတိုင်း သုံးဆောင်-ခံစားခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇိ်သည်- ကပ်ဆောက်ကုန်ပြို့၊ [ဤသို့ နှစ်နည်း ပေးရပုံကို ဘုရားရှင်ကာ(၁၉၁)၌ ပြထား၏။]အထ-၌၊ (မေထုန်ကို စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ မှီဝဲကြရာ ထိုအခါ၌)၊ တသော့ အဆင့်မပြထား-ထို မသူတော်တို့၏အကျင့်ဖြစ်သော မေထုန်ကို ပင်၊ ပင့်ဆွဲခဒနတ္ထ-ဖိုးကွယ်ခြင်း-အကျိုးငှါ၊ အဂါ်ဆုန်-အိမ်တို့ကို၊ ကာတုံ-၄ ပါး ဥပဒ္ဓမိ်သည်- အားထုတ်ကြကုန်ပြီ။ (အိမ်ဆောက်ကြကုန်ပြီ)။

ဝါသေဋ္ဌ၊ အထခေါ်-၌၊ အညတရသာ – တယောဂသော၊ အလသတဘိကထာ-ပျင်းရိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ သတ္တသာ– ၏၊ တေ–ဤ အကြံသည်၊ ဆဟောသိ၊ (ဂိ်)၊ အမ္ဘော-အော်၊ [အာလုပ် မဟုတ်, အမေဋိတ်တည်း။] သာဃံ ညနေ၌၊ သာဃမာသာဃ-ညနေစာ အကျိုးငှါ၊ ပါတောဝနံနက်၌၊ ပါတရာသာဃ - နံနက်စာ အကျိုးငှါ၊ သာလိ် - သလေးဆန်ကို၊ အာဟရန္တော – ဆောင်ယူလျက်၊ ကိမေဝ - အဘယ်ကြောင့်လျှင်၊ အဟံ၊ ဝိဟညာမိ–ပင်ပန်းရဆုံးညီး၊ (အပင်ပန်းခံရမည်နည်း–ဟူလို။) အဟံ၊ သကိဒေဝ – တကြိမ်တည်းဖြင့်ပင်၊ သာဃပါတရာသာဃ – ညနေစာ နံနက်စာ အကျိုးငှါ၊ သာလိ်– ကို၊ ဃံနူန အာဟရေယျ - အကယ်၍ ဆောင်ယူရပါမူ ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ- ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ။

အထခေါ်းပေးအာဟာသိ - ဆောင်ယူပြီ၊ပေး၊ အဒေါ်စ၊ (ကိ်)၊ ဘော သတ္တ – အို သတ္တဝါ၊ ဟေ - လာပါ၊ သာလာဟာရံ – သလေးဆန်ကို ဆောင်ယူခြင်းငှါ၊ ဂမိဿာမ– သွားကြစို့၊ ဣတိ - ပြီ၊ ဘောသတ္တ, အလံ – တော်ပြီ၊ မေ - သည်၊ သကိဒေဝ၊ သာဃ ပါတရာသာဃ– ငှါ၊ သာလိ - ကို၊ အာဟတော - ဆောင်ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ – ပြီ၊ပေးတဿ သတ္တဿ - ၏၊ ဒီဋ္ဌာနဂုတိ် – မြင်အပ်သော အမှုကို အတုပ္ပါခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇမာနော – ရောက်လျက်၊၊ သကိဒေဝ၊ ဒွီဟာဃ-– နှစ်ရက်စာအကျိုးငှါ၊ သာလိ် အာဟာသိ၊ ဝေပိ - ဤသို့လည်း။ (ဤသို့ နှစ်ရက်စာ ဆောင်ယူခြင်းသည်လည်း၊) သာခုကိရ ဘော - ကောင်းပါပေ့ အော်၊ (ကောင်းသားတဲ့နော်)၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောပြီ။ [ဤမှနောက်၌ "စတ္ထုဗ္ဘာယ-လေးရက်စာ အကျိုးငှါ။ အဋ္ဌာဟာယ–ရှစ်ရက်စာ အကျိုးငှါ" ဤသို့ ဆိုပါ၊ လွယ်ပြီ။]

ဝါသေဋ္ဌ၊ ယတောဂါ-၌၊ တေသတ္တာ၊ သန်္ဓိကာရကံ- သိမ်မြို့ သိမ်းဆည်းမှုကို ပြုရှု၍၊ သာလိ် ပရိဘုဉ်ဆို ဥပဒ္ဓမိ်သူ၊ အဓာ-၌၊ (သိမ်မြို့ သိမ်းဆည်းမှုကို ပြုကြရာ ထို့ အခါ၌)၊ ကဏောပိ – ဆန်ကွဲသည်လည်း၊ (ဆန်ကျိုးသည်လည်း)၊ တဏ္ဍုလံ့-သလေးဆန်ကို၊ ပရိယောနဒ္ဓိ-ထက်ဝန်းကျင်မြွေ့ယှက်ပြီ၊ ထုသောပိ–

ဖွဲ့သည်လည်း၊ တဏ္ဍုလံ ပရိယောဒနန္တိ၊ [သလေးဆန် သက်သက် မဟုတ်တော့ဘဲ ပွဲကြော်- (စပါး၊ ခွဲ) နှင့် ဆန်ကွဲ (ဆန်ကျိုး ဆန်ပွဲ)များ ထွေနွေး ပါလာသည် ဟု ဆိုလိုသည်။] လူနဖွဲ - ရိတ်အပ်သော ကောက်ပဲသည်လည်း၊ နှ ပဋိဝိရူဠှ်- ပြန်၍ မစည်ပဲတော့၊ (ပြန်မပေါက်တော့)၊ အပဲဖါနဲ-ရိတ်အပ်ရာအရပ်သည်၊ သဇ္ဇာသဇ္ဇာ - အစုအဖု ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ သာလယော - သလေး တို့သည်၊ အဋ္ဌသ – တည်ကုန်ပြီ၊ [ရိတ်ရာအရပ်က ပြန်မပေါက်တော့သဖြင့် ဟိုတစ္ဆဖြင့် ဒီတစ္ဆဖြင့် ကျိုးတိုး ကဲ့ပါတဲ့ ကွက်ကျွးဖြစ်နေသည်။]

သာလိဝိဘင်္ဂ

- ၁၂၀။ အထခေါ၊ပေ၊အနုဏ္ဏုနိ သုး-ညည်းညူကုန်ပြီ၊ [ဆန့်ကျင်သောအား ဖြင့် ပြောဆိုကုန်ပြီ– ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏။] (ကိ်)၊ ဘော–အှုတ်တို့၊ ပါပကာ- ယုတ်မာကုန်သော၊ (မကောင်းကုန်သော)၊ မမွာ – တို့သည်၊ ဝတ– စင်စစ်၊ ဆဏ္ဍေသု – တို့၌၊ ပါတုဘူတာ–ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ - မှန်၏၊ (ပါပက မွေတို့ ထင်ရှား၊ဖြစ်သည်မှာ မှန်၏)၊ မယံ၊ ပုဇ္ဇေ - ၌၊ (ရှေးတုန်းက)၊ မနော မယာ၊ပေ၊သုဘဋ္ဌာယိနော၊ (ဟုတ္ထာ)၊ အဟုမှာ – ဖြစ်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ပေး၊အဋ္ဌမှာ – တည်ခဲ့ကုန်ပြီ၊ [ဟုစ်စဒ် ၁၁၉ – ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

တေသံ နော အမှာကံ – ထို ငါတို့၏၊ [နော သည် အနက်ထူး မရှိ။]၊ပေ၊ ရသသမ္ပန္နာ၊ [၁၂၀ ၌ ရေးခဲ့ပြီ။] တေ မယံ– ထို ငါတို့သည်၊ ရသ ပထဝိ - အရသာ ရှိသော မြေဆီကို၊ ဟတ္ထေဟိ – လက်တို့ဖြင့်၊ အာလုပ္ပကာရက်- အလုတ် အလုတ် ပြု၍၊ ပရိဘုဉ်တုံ– ၎ါ ဥပက္ကမိ သု – အားထုတ်ကုန်ပြီ၊ တေသံ နော- တို့၏၊ [ဆယ်ပဘာဒ်ဋ္ဌ စပ်။] ၀ါ- တို့သည်၊ [ဥပက္ကမတာ–ဋ္ဌစပ်။] ရသပထဝိ - ကို၊ ဟတ္ထေဟိ – လက်တို့ဖြင့်၊ အာလုပ္ပကာရက်- ၍၊ ပရိဘုဉ်တုံ၊ ဥပက္ကမော- လုံ့လဝိုက်ကုန်လသော်၊ပေ၊ပညာဃိ သု၊ [၁၂၁ - ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

တေ မယံ၊ ရသပထဝိ၊ ပရိဘုဉ်ဆွာ - ကုန်လျက်၊ တမ္ဟာ ကွာ - ထို မြေဆီ ဟူသော အစာရှိကုန်သည်၊ တဒါဟာရာ - ထို မြေဆီဟူသော အာဟာရ ရှိကုန် သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ပေ၊အဋ္ဌမှာ၊ တေဿံ နော - တို့၏၊ ဝါ - တို့မှာ၊ ပါပကာနံ ယေ၀ - ယုတ်မာသည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလာနံ၊ ဓမ္မာနံ +တို့၏၊ ပါတုဘာ၀ါ - ထင်ရှား ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ၊ပေ၊ ဘူမိပပ္ပဋကော၊ ပေ၊ ရသ သမ္ပန္နော၊ [၁၂၃–၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

တေ မယံ၊ပေ၊တံ - ထို မြေလျှာကို၊ ပရိဘုဉ်ဆွာ - ကုန်လျက်၊ တမ္ဟာ ကွာ – ထို မြေလျှာ ဟူသော အစာရှိကုန်သည်၊ပေ၊ပဒါလဝတာ – နွယ်ချိုသည်၊ပေ၊ အဿရဝတိ [၁၂၄ - ၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

ပဒါလတာဃ အန္တရဟိတာယ၊ပေ၊အာဟာဆမ — ဆောင်ကြကုန်၏၊ပေ၊ သာလိ'—သလေးဆန်ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ – ကုန်လျက်၊ တမ္မက္ခာ - **ထိုသလေးဆန်** ဟူသော အစာရှိကုန်သည်၊ပေ၊အာဒ္ဓမ္မာ၊[၁၂၅-၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

တေသံ နော ၊ပေ ၊ သဏ္ဌာ သဏ္ဌာ သာလယော၊ ဌိတာ — တည်ကုန်ပြီ၊ [၁၂၇ - အဆုံး၌ ရေးခဲ့ပြီ။] မယံ့ သာလိ' - သလေးကို၊ (သလေးကောက်ပင်ကို)၊ ယံန္နူန ဝိဘဇေယျဘ်-အကယ်၍ ဝေနေကြရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ (အကယ်၍၊ ခွဲဝေကြရပါမူ ကောင်းလေစ့)၊ မရိယာဒံ - အပိုင်းအခြားကို၊ (ယံန္နန္ဒ ဌပေယျာမ - အကယ်၍၊ ထားကြရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ ဣတိ—ဤသို့ တိုင်ပင်၍ ညည်းညူကြကုန်ပြီ။ [တိုင်ပင်ရင်း ညည်းညည်းညူညူ ပြောကြသည်။] ၊ပေ၊ ဌပေသုံ။

၁၂၉။ အထ ခေါ၊ အညတရော-တယောဂက်သော၊ လောလဇာတိကော-လေ့လီသော သဘောရှိသော၊ (မတည်ကြည်သော သဘောရှိသော)၊ သတ္တော—သည်၊ သင်္ကံ - မိမိ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဘာဝံ — အဖို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဏ္ဍန္တော-စောင့်ရှောက်စဉ်၊ အညတရံ — တခုသော၊ [အညဿ — အခြားသူ၏၊ ဤသို့ ရှိသင့်၏။] ဘာဝံ— ကို၊ အဒိန္နံ - မပေးအပ်သော ဥစ္စာကို၊ ဝါ - မပေးအပ်ပဲ၊ အာဒိယိတွာ — ၍၊ ပရိဘုဉ်—သုံးဆောင်ပြီ၊ တမေနံ - ထို သတ္တဝါကို၊ အဇ္ဈေ ဟသုံ – ဖမ်းယူကြကုန်ပြီ၊ ဂဟေတ္ဝာ — ဖမ်းယူ၍၊ တေံ - ဤ စကားကို၊ အဝေါစုံ၊ (ကိံ')၊ ယတြ ဟိ · အကြင်သင်္ကသည်၊ သင်္ကံပေ၊ပရိဘုဉ်သည် နာမ = သုံးဆောင်ဘိ၏၊ ဘောသတ္တ - အို သတ္တဝါ၊ ပါဟံ - မကောင်းမှုကို၊ ဝတာ-စင်စစ်၊ ကရောသိ - ပြု၏၊ ဘောသတ္တာ၊ ပုနပိ — နောက်ထပ်လည်း၊ ဧဝရူပံ - ဤသို့ သဘောရှိသော အမှုကို၊ မာ အကာသိ — မပြုပါနှင့်၊ (မလုပ်ပါနှင့်) [အဆုကား နိပါတ်။] ဣတိ — ဤသို့ ပြောကြကုန်ပြီ၊ပေ၊ဘော ၊ အမှုန်ထို့၊ ဧဝံ—ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ ခေါ—လျင်၊ သောသတ္တော, တေသံ သတ္တာနံ— တို့၏ (စကားကို)၊ ပစ္စယောသိ ဌေးရှု နားထောင်ပြီ၊ (လက်ခံပြီ)။

အဒိန္နံ။ ။ဘာဝံ—ကို၊ (သာမည ကံ)၊အဒိန္နံ—မပေးအပ်သော ဥစ္စာကို (ဝိသေသကံ)၊ အာဒိယိတွာ — ၍၊ (တန္တည်း) ဘာဝံ — ကို၊ (ကံ)၊ အဒိန္နံ — **မပေး**အပ်ဘဲ၊ (ကြိယာ ဝိသေသန)၊ အာဒိယိတွာ - ၍။

ယဿိဟိ နာဓ။ ။ယဿြိဟ္ဥ ဤပစ္စည်းသည် ပဋမာအနက်၌ သက်၊ ဟိ အနက်မရှိ၊ နာမသည် ဂရုဟာဇောတကနိဓါတ်၊ ပရိဘုဉ်သိန့်နှင့် တွဲပါ၊ ၍ဤဩဃာကို ကြည့်၍ "ယော–အကြင် သင်သည်" ဟု ဖေးသည်။

ဒုတိယမြို့ပေါ်မှာအကာသိ။ ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ၊(ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီး၍၊) အညေ – အခြားသူကိုက၊ ပါဏိနော – လက်ဖြင့်၊ ပထဝိံ သု – ပုတ်ခတ်ကုန်ပြီ၊(ထိုးကြိတ်ကုန်ပြီ)ပေါ်လေ၌နော–ခဲဖြင့်၊ ပထဝိံ သု - ပစ်ပေါက်ကုန်ပြီ၊ ပေါ်ဒဏ္ဍေန–ဒုတ်ဖြင့်၊ ပထဝိံ သု - ရိုက်နှက်ကုန်ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ တဒဂ္ဂေ–ထို နေ့ကို အစပြု၍၊ အဒိန္နဘဒါနံ–ပေးအပ်သော ဥစ္စာကို ယူခြင်းသည်၊ ပညာယတိ–ထင်ရှားအံ၏၊ ဂရဟာ–ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည်၊ပေါမုသာဝါဒေါ-မဟုတ် မမှန်သော စကားကို ပြောဆိုခြင်းသည်၊ပေ၊ ဒဏ္ဍာဒါနံ – ဒုတ်ကို ယူခြင်းသည်၊ (ဒုတ်, ဒါးစသော လက်နက်ကိုင်ခြင်းသည်)၊ ပညာယတိ။

မဟာသမ္မတရာဇာ

၁၃၀။ အထခေါပေါ၊အနုတ္ထုနိ˚သု၊ (ကိ˚)၊ ဘော-အရှင်တို့၊ ယတြဟိ - အကြင့်ကြောင့်၊ အဒိန္နဘဒါနံ– သည်၊ ပညာယိဿတိ နာမ - ထင်ရှား၌ခဲ့လေပြီ၊ ၊ပေါဒဏ္ဍာဒါနံ– သည်၊ ပညာယိဿတိ နာမ – ထင်ရှားခဲ့လေပြီ၊ [အတိတ် အနဲက်၌ ဘဝိဿန္တိ သင်၊ နာမသည် ဂရုဟာဇောတကာ။] (တသ္မာ- ကြောင့်၊) သတ္တေသု – တို့၌၊ ပါပကာမွေ၁၊ ပါတုတ္ထုတာဝဝတ - ထင်ရှား ဖြစ်ကုန်ပြီတကား၊ ယော – အကြင်သတ္တဝါသည်၊ နေ၁ - ငါတို့တွင်၊ သမ္မာ - စွာ၊ ဒီယိတမ္ဗို - အပြစ်အား၊ဖြင့် ထင်ရှားစေထိုက်သူကို၊ ခီယေယျ-ထင်ရှားစေရ၏၊ (ထင်ရှားအောင် ပြုရာ၏။) [အဖွဲ့အစည်းမှ ပယ်ရှားသော ထုတ်ပစ်သော အားဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြုရာ၏။] သမ္မာ - စွာ၊ ဂရုဃိတမ္ဗံ - ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို၊ ဂရုဟေယျ - ကဲ့ရဲ့ရာ၏၊ (စဲ့ချက်ထင်ရှဲ့ ရှုံ့ချရာ၏) ၊ သမ္မာ၊ ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗံ – ထွက်သွားစေထိုက်သူကို၊ (မြို့ရွာ နယ်ပယ် တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်ထိုက်သူကို)၊ ပဗ္ဗာဇေယျ – ထွက်သွားစေရာ၏၊ (နှင်ထုတ်ရာ၏၊) မယံ၊ ဧကံ - တယောဂ်သော၊ (တံ) သတ္တံ – ကို၊ (မိမိတို့ အပေါ်၌ မိမိ အုပ်ချုပ်နိုင်မည့် ထို သတ္တဝါမျိုးကို၊) ယံနူန သမ္မန္နေယျာမ - ကောင်းစွာ အသိအမှတ် ပြုထား ရပါမူ ကောင်းလေစ့၊ [သံ-ကောင်းစွာ၊ မန– သိ ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်၏၊ ''သမ္မတ်'' ဟု နားလည်ပေါ်။] မယံ ပန - တို့သည်ကား၊ အသာ -- ထို သတ္တဝါအား၊ (မိမိတို့ကို စိမ်အုပ်ချုပ်မည့် ထိုသတ္တဝါအား၊) သာလိနံ - သာလေးစပါးတို့၏၊ ဘာဂံ-အဋ္ဌကို၊ အနုပ္ပဒဿာမ–လျော်စွာ ပေးကြကုန်စို့၊ ဣတိ-ဤသို့ တိုင်ပင်ကြကုန်ပြီ။

ဘာဂံ။ ။တဦးစီ တဦးစီပိုင် လယ်မှ တအမှုဏ်စီပေးပါမည်–ဟု တိုင်ပင်ကြသည်၊ တအမှုဏ ဟူသည် စပါးစိတ်ဝေါင်း (၁၁) စိတ်တည်း၊ တင်းဲ့ရွယ်လှ ၂ တင်း ခုစိတ် ရှိသည်။

ဝါသေဋ္ဌ၊ပေ၊နေသံ– ထိုသတ္တဝါတို့တို့၌၊ ယော သတ္တော-သည်၊ အဘိဂျုပ တရောစ-သာ၍လည်း လွန်ကဲသောအဆင်း ရှိ၏၊ (သာ၍လည်း အဆင်းလှ၏)၊ ဒဿနီယတရောစ – သာ၍လည်း ကြည့်ရှုသင့် ကြည့်ရှုထိုက်၏၊ (သာ၍လည်း ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်၏)၊ ပါသာဒိကတရောစ - သာ၍လည်း စိတ်ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်၏၊ မဟေသက္ခတရောစ – သာ၍လည်း တန်ခိုးကြီး၏၊ [မဟေသက္ခဘရ-သာ၍လည်း အစိုးရသူဟု ဆိုအပ်သူ(အပြောခံရသူ)ဟုသဖွဲ့ထွာဖြစ်၏။] တံ သတ္တံ-သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-၍၊ တေ အဇေ ဓံ့၊ (ကိ*)၊ ဘောသတ္တ-အရှင် သတ္တဝါ၊ ဟေ- ကြွေး၊ သမ္မာ၊ ဒိယိတမ့်– ကို၊ ဒိယ– အပြစ်အားဖြင့် ထင်ရှားစေပါ၊ (ထင်ရှားအောင် ပြုပေးပါ) ၊ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ – ထွက်သွားစေပါ၊ (နှင်ထုတ်ပေးပါ)၊ပေ၊အနုပ္ပဒဿာမ – ပေးကြပါမည်၊ ဣတိ– ဤသို့ပြောကြပြီ၊ ဘော-အရှင်တို့၊ ဝေ-ကောင်းပါပြီ၊ ဣတိ ခေါ၊ပေ၊ခီယိ-ပြီ၊ပေ။

၁၃၁။ ဝါသေဋ္ဌ၊ မဟာဇနသမ္မတော– မျှားစွာသော လူအပေါင်းသည် သမုတ်အပ်ပြီ၊ (လူအများက အသိအမှတ် ပြုထားအပ်ပြီ)၊ ဣတိ ခေါ- ဤသို့ဆိုလျှင်၊ ဝါ– ဤအကြောင်းကြောင့်၊ မဟာသမ္မတော မဟာသမ္မတောတ္ဝေ၀– မဟာသမ္မတ မဟာသမ္မတဟူ၍သာ၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာသော၊ အက္ခရံ- အက္ခရာသည်၊ (စကားလုံးသည်)၊ ဥပနိဗ္ဗတ္တိ - ဖြစ်ပေါ် လာပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ ခတ္တောနံ– လယ်တို့၏၊ အဓိပတိ–အရှင်တည်း၊ ဣတိ ခေါ-ဈျဉ်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ခတ္တိယော ခတ္တိယောတ္ဝေ၀–ခတ္တိယ ခတ္တိယဟူ၍သာ၊ ဒုတိယံ-နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော်၊ပေ၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ ပရေ- သူတပါးတို့ကို၊ ရဉ္ဇတိ - နှစ်သက်စေတတ်၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ရာဇာ ရာဇာတ္ဝေ၀–ဟူ၍သာ၊ တတိယံ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တိ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ဣတိ ခေါ-ဤသို့ဈျဉ်၊ [အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ၌စပ်။] ဧ-သို့၊ [တေသာ ခတ္တိယမဏ္ဍလာသာ ၌စပ်။] တေသာ ခတ္တိယမဏ္ဍလာသာ-ဤ ခတ္တိယအသိုင်းအဝိုင်း၏၊ ပေါဓောနော- ရှေးရှိဖြစ်သော၊ အဂ္ဂဉ်ညေန– အဉ်းအဖက် သိအပ်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဝါ– အမြတ်ဟု သိအပ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ အက္ခရေန- အက္ခရာဖြင့်၊

မဟာသမ္မတော၊ ။ ။“မဟာဇနေန+ သမ္မတော= မဟာသမ္မတော”ဟု ပြု၊ ဇန သဒ္ဒါ အကျေကြိပါ၊ ဇုတိ ခေါ်၌ ဇုတိကို “ဇုတိ–တို့ကြောင့်”ဟု အလွယ်ပေးနိုင်၏။

ခတ္တိယော၊ ။ ။“ခတ္တောနံ+ အဓိပတိ”ဟု ဖြစ်စေ၊ “ခတ္တောနံ+ ဇာသရော”ဟု ဖြစ်စေ ၌၍၌ ဇုယဝစ္ဆဉ်း သင်္ဂ, ခေ၌ ကို(အ)ပြု။

ရာဇာ၊ ။ ။ရဇ္ဇေတီတိ ရာဇာ၊ ရဇ္ဇနဝေတ်, ကာရိတ်ကျေ၊ ဏဃစ္ဆဉ်း၊ ဝေတ္တန့် နောက် ခေ၊ ရဉ္ဇ ဂုဏ်၊ ရာဇာဒိဂိုဏ်းတည်း။

(အမည်နာမပညတ်ဟူသော စကားလုံးဖြင့်)၊ အဘိနိုမ္မတ္တိ - ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ အဟောသိ-**ဖြစ်**ပြီ၊ တေသံ့ ယေဝ သတ္တာနံ-ထိုသတ္တဝါတို့၏ (အတွက်) သာ၊ (အဘိနိုမ္မတ္တိ အဟောသိ)၊အညေသံ-အခြားသတ္တဝါတို့၏အတွက်၊ (အဘိနိုမ္မတ္တိ)၊ နု (**အဟောသိ**) - ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ သဒိသာနံယေဝ - ခတ္တိယနှင့် အမျိုးတူသူတို့အတွက်သာ၊ (အဘိနိုမ္မတ္တိ အဟောသိ)၊ အသဒိသာနံ-ခတ္တိယနှင့် အမျိုးမတူသူတို့အတွက်၊ (အဘိနိုမ္မတ္တိ) နော (**အဟောသိ**) - မဟုတ်၊ မေမွေ နေဝ — တရားသဖြင့်ဆာ၊ (**အ**ဘိနိုမ္မတ္တိ အဟောသိ)၊ အဓမ္မေန - မတရားသဖြင့်၊ (အဘိနိုမ္မတ္တိ) နော (အဟောသိ)၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ ဟိ - မှန်၏၊ ကေသ္ဆိ့ ဇနေ—ဤလူအပေါင်းတို့၌၊ ဒိဋ္ဌေစေဝ မွေ—.မျက်မှောက်ဘဝ၌လည်းကောင်း၊ အဘိသမ္ဗရာယိစ - တမလွန်ဘဝ၌လည်းကောင်း၊ ဓမ္မော - သည်၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးတည်း။

မြဒဟ္ဂဏမဏ္ဍလ

၁၃ ၂။ ဝါသေဋ္ဌ၊-အထခေါ—၌၊ တေသံယေဝ သတ္တာနံ - ထိုသတ္တဝါတို့၏ပင်၊ ဝါ - ထို သတ္တဝါတို့တွင်ပင်၊ ကေစ္စာနံ–အချို့သော သတ္တဝါတို့၏၊ တေ - ဤ**အကြံ**သည်၊ အဟောသိ၊ (ကိ်)၊ ပါပကာဝတ ၊ပေ၊ ပညာ:ယိဿတိ၊ [၁၂၉, ၁၃၀-ကြည့်**ဆိုပေ**။] မယံ၊ ပါပကေ- မကောင်းကုန်သော၊ (ယုတ်မာကုန်သော၊) အကုသလေ — အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ - တို့ကို၊ ယံနူန

တေသံယေဝ သတ္တာနံ။ ။ကမ္မာဒိုးက ခတ္တိယ အသိုင်းအဝိုင်းဟု သီးခြားမရှိ၊ နောက်မှ ပ ဋိတော်ဦးဟောဒုတ်မူသည့်အတိုင်း"မဟာသမ္မတ"ဟူသောစကားလုံး, "ခတ္တိယ"ဟူသောစကားလုံး, "ရာဇာ"ဟူသောစကားလုံးများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ထိုစကားလုံးများ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ခတ္တိယအသိုင်းအဝိုင်းလည်း ဖြစ်ပြီးဖြစ်၏၊ ထိုစကားလုံးများသည် ခတ္တိယ အသိုင်းအဝိုင်းဖြစ်သော သတ္တဝါများအတွက် ဖြစ်ပေါ်လာသည်၊ အခြား သဲတွေဝါများအတွက် မဟုတ်၊ ခတ္တိယနှင့် အမျိုးတူသတ္တဝါများအတွက် ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ အမျိုးမတူသူများအတွက် မဟုတ်၊ မဟာဇနသမ္မတ, ခေတ္တာနံ အဓိပတိ, ပရေ ဓမ္မေန ရဇ္ဇေတိ ဟူသော တရားသော အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်၊ မတရား ဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်။

မှတ်ချက်။ ။ဤ ဓမ္မေနကိုထောက်၍ အများစုက သမုတ်မှ (အသိအမှတ်ပြုမှု) သမ္မတဟုလည်းကောင်း , လယ်ပိုင်ရှင်များက မိမိတို့ပိုင် မြေစုကို ကြည့်ကြည့်ပျုံပျုံ ပေးမှ "ခတ္တိယ" ဟုလည်းခေါ်ဝင်း, တိုင်းသူပြည်သား လူအများကို တရားသဖြင့် ခြေခိုင်အောင် အုပ်ချုပ်မှ "ရာဇာ"ဟုလည်းကောင်း အမှန်စင်စစ် ခေါ်နိုင်ပေမည်။

ဝါဟေယျာမ - အကယ်၍ မျှောကြရပါမူ ကောင်းလေစ့။ ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊ တေ - ထို သတ္တဝဝါဠိုသည်၊ပေ၊ဝါဟေသုံ — မျှောကုန်ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ ပါပကေ၊ပေ၊ဝါဟေန္တိ — မျှောတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏာ ဗြာဟ္မဏာတွေဝ— ဗြာဟ္မဏတို့ ဗြာဟ္မဏတို့ဟူ၍သာ၊ ပဋမံ -သော၊ အက္ခရံ- အက္ခဲရာသည်၊ (စကားလုံးသည်)၊ ဥပနိဗ္ဗတ္တ- ပြီ။

တေ— ထို ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ အရညာယတနေ - တောအရပ်၌၊ ပဏ္ဏကုဋိယော— သစ်ရွက် အမိုးရှိသော ကျောင်းငယ်တို့ကို၊ ကရိတ္ဝာ-၍၊ ပဏ္ဏကုဋိသု-တို့၌၊ ဈာယန္တိ-ဈာန်ဝင်စားကုန်၏၊ ဝိတဂ်ါရာ-ကင်းသော မီးကျီးရိုက်ကုန်သည်၊ ဝိတဓူမာ— ကင်းသော မီးခိုးရှိကုန်သည်၊ [ချက်ပြုတ်ဖို့ရာ မီးကျီး မီးခိုး မရှိကုန်သည်။] ပန္နမုသလာ— ချထားအပ်ပြီးသောဘျည်ပွေ့ ရှိကုန်သည်၊ (ထောင်းထုချက်ပြုတ်စရာကျည်ပွေ့ မရှိကုန်သည်)၊ ဟုတ္ထာ၊သာယံ-ညနေ၌၊သာယမာသာယ - ညနေစာ အကျိုးငှ်၊ ပါတောဒ - နံနက်၌၊ ပါတရာသာယ — နံနက်စာအကျိုးငှ်၊ သာသံ — အစာကို၊ ဧသမာနာ - ရှာကုန်လျက်၊ (ဆုံးခံသော အားဖြင့်)၊ ဂါမနိဂမ ရာဇဓာနိယော - ရွာ , နိဂုံး , မင်းနေပြည်တို့သို့၊ သြသရန္တိ - သွားရောက်ကြကုန်၏။

တေ- တို့သည်၊ သာသံ - ကို၊ ပဋိလတိတ္ထာ — ရရှိ၊ (ရလျှင်)၊ ပုနဒေဝ-တဖန်သာလျှင်၊ အရညာယတနေ-၌၊ ပဏ္ဏကုဋိသု— တို့၌၊ ဈာယန္တိ၊ တမေန်- ထိုသူတို့ကို၊ [တောကျောင်း၌ ဈာန်ဝင်စားနေကြသော ထို ဗြာဟ္မဏတို့ကို-ဟု အကျယ် စွဲပါ၊ တမေနသည် ဝစနပိပလ္လာသ။] မနုဿာ၊ ဒိသ္ဝာ - တွေ့မြင်၍၊

ဝါဟေန္တိ။ ။၍ပါဠိတော်ကိုထောက်၍ ''ပါဓေ+ဝါဟေန္တိ (ဝါဟယန္တိ) တိ-ဖြာဟ္မဏာ''ဟု ပြု၊ဝဟခဒါတ်+ကာဓိတ်ကျေ, ယု ပစ္စည်း၊ဝါဟ+ယု ဟု ဖြစ်ပြီး၊နေ့ာက် ယုကို အနုပြု၊ နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ဝကို ဗြမြု၊ (မ) လာ၍ ဗြာဟ္မဏ ပြီးသည်၊ အခြားနည်းများဖြင့် ရှုပြီးပုံကို ပါဠိတော်ဘာသာဋီကာ ပဌမတွဲ၌ ပြထားပြီ။

မျောပ။ ။ဝါဟ (ဝါဟယ)၊ ဓမ္မာဓေ-ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ မျောဟု အဓိပ္ပါယ်ထွက်ဖြစ်၏၊ တစ်ဝါရာကို ရေထဲ ဓမ္မောပစ်လိုက်သလို မကောင်းမှုများကို ဓနွာကိုယ်ဖ ပြင်ဇင်းထိုးထုတ်ပစ်သည်ကို ''မျော''ဟု ဆိုသည်၊ သီလကွန် ဋီကာသစ်၌ကား မဟာဒေဝ် ကြီး မဟိဂရဏ အနက်ဟော ဟု ဖွင့်သည်။

ဈာယန္တိ ။ ။ ဓမ္မဒေဝတ်၏ ဩလောကန အနက်ကို ကြည့်၍ '' အာရုံကို စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုကုန်၏ '' ဟုလည်းကောင်း, ဒဿနအနက်ကို ကြည့်၍ '' နိဝရဏတို့ကို လောပ်ပြိုက်ကုန်၏'' ဟုလည်းဇေကောင်း ဆိုနိုင်သည်၊ လွယ်ကူအောင် ''ဈာန်ဝင်စားကုန်၏''ဟု ဥပုံးလိုက်သည်။

ဝေဝံ-သို့၊ အာဟံသု–ပြောကြကုန်ပြီ၊ (ကိ်)၊ ဘော- အရှင်တို့၊ ဣမေ သတ္တာ-တို့သည်၊ပေ၊ဣဿန္တိ- ဤတိ-ဤသို့ ပြောကြကုန်ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ ဗျာယန္တိ-ဗျာန်ဝင်စားကြကုန်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဗျာယကာ ဗျာယကာတွေဝ-ဗျာယက ဗျာယကတို့ ဟူ၍သာ၊ ဒုတိယံ အက္ခရံ ဥပနိ့ဗ္ဗတ္တိ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ တေသံ ယေဝ သတ္တာနံ-ထိုသတ္တဝါတို့တွင်ပင်၊ (ထိုသတ္တဝါတွေထဲကပင်)၊ ကေစ္စေ – တချို့ကုန်သော၊ သတ္တာ- တို့သည်၊ အရည္ဘာဃတနေ-ဠ်၊ ပဏ္ဍာကုဋ္ဌိသု-တို့ဠ်၊ တံ ဗျာန်-ထိုဗျာန်သို့၊ အနုဘဝိသန္တိဏမာနာ-ကောင်းစွာ မရောက်နိုင်ကုန်သည် (ဖြစ်၍)၊ (တနည်း) တံ ဗျာန် – ကို၊ အနုဘဝိသန္တိဏမာနာ – အားထုတ်ခြင်းငှ့် မစွမ်းနိုင်ကုန်သည် (ဖြစ်၍)၊ ဂါမဘာမန္တိ–ရွာ၏ အနီး၌၊ နိဂမဘာမန္တိ-သို့၊ ဩသဓိတ္တာ–ရောက်လာ၍၊ ဝန္တေ-ဝေဒကျမ်းစာတို့ကို၊ ကရောန္တာ-ပြုစီရင်ကုန်လျက်၊ အစ္ဆန္တိ–နေကုန်၏၊ တမေနံ-ထိုသူတို့ကို၊ အဟံသု၊ (ကိ်)၊ ဘော- တို့၊ ဣမေ သတ္တာ- ထို့သည်၊ပေ၊အစ္ဆန္တိ၊ ဒါနိ- ယခု အခါ၌၊ ဣမေ– ဤသူတို့သည်၊ နံ ဗျာယန္တိ–ဗျာန်မဝင်စား၊နိုင်ကြတော့ကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောကြကုန်ပြီ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ဒါနိ-ဠ်၊ ဣမေ၊ နံ ဗျာယန္တိ–ကုန်၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ အဇ္ဈာယကာတွေဝ-ထိုဟူ၍သာ၊ တတိယံ အက္ခရံ ဥပနိ့ဗ္ဗတ္တိ၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ (တံ – ထို ဝေဒကျမ်းစာကို ပြုစီရင်မှုကို၊ ဝါ– ထို ဝေဒကျမ်းစာကို အာဂုပ်နှုတ်တက် ဆောင်ရွက် ပို့ချမှုကို၊) တေန သမယေန – ထိုအခါ၌၊ (ကမ္မဉ္ဉဋိ အခါ၌)၊ ဟိနသမ္မတံ-နိမ့်ကျ၏ဟု သမုတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ၊ [ဗျာန်မဝင်စားနိုင်၍ ကျမ်းစာအလုပ်၌ အားထုတ်နေသောကြောင့် နိမ့်ကျ၏ ဟု သမုတ်အပ်သည်။] တံ– ထို ဝေဒကျမ်းစာကို ပြုစီရင်မှုကို၊ ဝါ-ကို၊ တေရဟိ– ဠ်၊ သေဋ္ဌ သမ္မတံ– အမြတ်ဟု သမုတ်အပ်ပြီ။

ဖြာဗွဏမဏ္ဍလဿ။ ။ ကမ္မဉ္ဉဋိးက ဖြာဗွဏအထိုင်းအဝိုင်း ဟု သီးခြား မရှိသေး၊ နေဂက်မှ ''ပါဝဂေ ဝါဟေသုံ'' အရမဂေဂင်းမှကိုမျောကြသော သတ္တဝါများ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ဖြာဗွဏဟူသော စကားလုံး ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထိုအချိန်မှစ၍ ဖြာဗွဏအထိုင်းအဝိုင်းလည်း ဖြစ်ပေါ်ပြီးဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ''ဤတိ ခေါ် ဝါသေဋ္ဌ ဝေတေဿ ဗြာဟ္မဏာနံ မဏ္ဍလဿ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသ်'' ဟု ဟောတော်မူသည်။

တေသညေဝ သတ္တာနံ စသည်။ ။ ထို ဗြာဟ္မဏဈာယက အစ္ဆာဃကတို့သော ဝကားလုံးများသည် ဖြာဗွဏဟူသည့်လိပ္ပိအတွက်သာဖြစ်၏၊ အခြားသတ္တဝါတို့အတွက် မဟုတ်၊ ဖြာဗွဏထိုင်ခုံ အရပ်းတို့ သတ္တဝါတို့အတွက်သာ ဖြစ်၏၊ အရပ်းမတူသော သင့္ဘဝါတို့အာဂုတ်မဟုတ်၊တရားသဖြင့်သာဖြစ်ပေါ်လာ၏၊မတရားဖြစ်ပေါ်လာသည် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ''တေသံ ယေဝ သတ္တာနံ အနုကမ္ပာသံ၊ သဒ်သာနံ နော အသမိ သာနုံ၊ မွေနေ့ဝ နော အဓွေန်''ဟု ဟောတော်မူသည်။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ဣတိ ခေါ – လျှင်၊ [အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ ၌စပ်။] ဧ၀ံ - သို့၊ တေဿ ပြာဟ္မဏမဏ္ဍလဿ – ဤပြာဟ္မဏ အသိုင်းအဝိုင်း၏၊ ပေါဇာဏေန - ရှေး၌ ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂညေန- အမြတ်ဟု သိအပ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ- အဦးအစဟု သိအပ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ အဂ္ဂရေန - ဖြင့်၊ (အမည်နာမ ပညတ်ဖြစ်သော စကားလုံးအား၊ဖြင့်)၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ – ဖြစ်ပေါ် လာခြင်းသည်၊ အဟောသိ– ပြီ၊ တဲ့သဲ့ ယေဝ သတ္တာနံ – ထို သတ္တ၀ါတို့၏ (အတွက်) သာ၊ (အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟော်သည်)၊ အညေသံ – အခြား သတ္တ၀ါတို့၏ အတွက်၊ (အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ) နှ (အဟောသိ)– ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ သဒိသာနံယေဝ – ဗြာဟ္မဏ်တို့နှင့် အမျိုးတူသူတို့အတွက်သာ၊ (အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ)၊ အသဒိသာနံ - ဗြာဟ္မဏနှင့် အမျိုးမတူသူတို့အတွက်၊ (အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ) နှော (အဟောသိ) - မဟုတ်၊ ဓမ္မေနေ၀ - ဖြင့်သာ၊ (အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ)၊ အဓမ္မေန– ဖြင့်၊ (အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ)နော (အဟောသိ)၊ပေ။

ဝေဿမဏ္ဍလ

၁၃၃။ ၀ါသေဋ္ဌ၊ တေသံယေဝ သတ္တာနံ–ထို သတ္တ၀ါတို့တို့၀ယ်၊ (ထို သတ္တ၀ါတို့တွေထဲကပင်)၊ ကေစ္စေ–အချို့ကုန်သော၊ သတ္တာ- တို့သည်၊ မေထုနံ မေထုန် အကျင့်ကို၊ သမာဒါယ-ကောင်းစွာယူ၍၊ (ဇနီး ခင်ပွန်းအဖြစ်ဖြင့် နစ်ဦးအတူနေ၍)၊ ဝိသုဇ္ဈနေ၌သော၊ ကမ္မဋ္ဌေ–အလုပ်တို့ကို၊ (လယ်လုပ်ခြင်း နွားမွေးခြင်း ရောင်းဝယ်ခြင်း စသော အလုပ်တို့ကို)၊ ပယောဇေသုံ– ယှဉ်စေကုန်ပြီး၊ (ပြုလုပ်အားထုတ်ကုန်ပြီ)၊ဝါသေဋ္ဌ၊ မေထုနံ၊ပေါပယောဇေဿွံ– ကုန်၏၊ ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ ဝေဿာ ဝေဿာတ္တေ – ဝေဿ ဝေဿတို့ဟူ၍သာ၊ အက္ခရံ–သည်၊ ဥပနိဗ္ဗတ္တိ–ပြီ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ဣတိ ခေါ– လျှင်၊ ဧ၀ံ–သို့၊ တေဿ မဏ္ဍလဿ – ဤ ဝေဿ အသိုင်းအဝိုင်း၏၊ ပေါဇာဏေန – သော၊ အဂ္ဂညေန - အဦးအစ ဟု သိအပ် ကြောင်း ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂရေန– ဖြင့်၊ (နာမပညတ်ဖြစ်သော စကားလုံးဖြင့်) အဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ၊ တေဿ ယေဝ သတ္တာနံ- ထို သတ္တ၀ါတို့ အတွက်သာ၊ (အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ)၊အညေသံ–အခြားသတ္တ၀ါတို့အတွက်၊(အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ) နှ(အဟောသိ)– မဟုတ်၊ သဒိသာနံယေဝ – ဝေဿနှင့် အမျိုးတူသတ္တ၀ါတို့ အတွက်သာ၊(အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ)၊အသဒိသာနံ-အမျိုးမတူသော သတ္တ၀ါ တို့ အတွက်၊(အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ)နော (အဟောသိ)-မဟုတ်၊ ဓမ္မေနေ၀ (အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ)၊ အဓမ္မေန၊(အာဘိနိဗ္ဗတ္တိ)နော(အဟောသိ)–မဟုတ်၊ပေ။

အဗ္ဘာ ။ ။ ဤပါဠိတော်ကို ကြည့်၍ ဝေဿဗုဒ္ဓ၏ ဝိဂ္ဂဟကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြန့်ပြီ၊ တေဿ ဝေဿမဏ္ဍလဿစသော ပုစ္ဆိတ္ထိ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှေးနည်းမှီ သိပါ။

သုဒ္ဒမဏ္ဍလ

၁၃၄။ ဝါသေဋ္ဌ၊ တေသံ ယေဝ သတ္တာနံ - ထို သတ္တဝါတို့တွင်ပင်၊ (ထို သတ္တဝါတွေ့ထဲကပင်)၊ ယေတေသဉ္စာ - အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ အဝေသာ-ကြွင်းကျန်ကုန်၏။ (ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏ ဝေဿ အမျိုးတို့မှ ကြွင်းကျန်ကုန်၏။)တေ-တို့သည်၊ လုဒ္ဒါစာရ-(မုဆိုးတံငါ စသော) ကြမ်းကြုတ်သော အကျင့်ဖြစ်သော အလုပ်ရှိကုန်သည်၊ ခုဒ္ဒါစာရ- (ကျူးထရံ ယက်မှုစသော) သေးငယ်သော အကျင့်ဖြစ်သော အလုပ်ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ လုဒ္ဒါစာရ-ကြမ်းကြုတ်သော အကျင့်ဖြစ်သော အလုပ်ရှိကုန်၏၊ ခုဒ္ဒါစာရ-သေးငယ်သော အကျင့်ဖြစ်သော အလုပ်ရှိကုန်၏။ ဣတိ - ကြောင့်၊ သုဒ္ဒါ သုဒ္ဒါတွေဝ-သုဒ္ဒတွေ့ သုဒ္ဒတွေ ဟူ၍သာ၊ အက္ခရံ ဥပနိဗ္ဗတ္တိ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ဣတိ ခေါ-လျှင်၊ (အဘိနိဗ္ဗ ဘိ-၌စပ်)၊ ဧဝံ-သို့၊ တေဿ သုဒ္ဒ မဏ္ဍလဿ - ဤ သုဒ္ဒ အသိုင်း အဝိုင်း၏။ ပေါရာဏေန - ရှေးဦးဖြစ်သော၊ အဂ္ဂညေန - အဦးအစဟု သိအပ်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ အက္ခရေန - ဖြင့်၊ (အမည်နာမ ပညတ်တူသော စကားလုံးဖြင့်) အဘိနိဗ္ဗတ္တိ - ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ၊ တေဃံယေဝ သတ္တာနံ - ထို သတ္တဝါတို့ အတွက်သာ၊(လုဒ္ဒါစာရ ခုဒ္ဒါစာရ ရှိသော ထို သတ္တဝါတို့အတွက်သာ) (အဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ)၊အညေသံ-အခြားသတ္တဝါတို့အတွက်၊(အဘိနိဗ္ဗတ္တိ)န(အဟောသိ) ဖြစ်သည် မဟုတ်၊ သဒိသာနံယေဝ-သုဒ္ဒနှင့် အမျိုးတူသူတို့ အတွက်သာ၊(အဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ)၊ အသဒိသာနံ-အမျိုးမတူသူတို့အတွက်၊(အဘိနိဗ္ဗတ္တိ) နော (အဟောသိ)—မဟုတ်၊ ဓမ္မေနေဝ-ဖြင့်သာ၊(ဟုတ်မှန်သော သဘောဖြင့်သာ)၊ (အဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ)၊ အဓမ္မေန-အမှုအားဖြင့်၊(ဟုတ်မှန်သော သဘော မဟုတ်သောအားဖြင့်၊(အဘိနိဗ္ဗတ္တိ)နော (အဟောသိ) — မဟုတ် ၊ပေ၊ အဘိသမ္ဘုဏာယဉ္စ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ယံ- အကြင်အခါ၌၊ ခတ္တိယောပိ—ခတ္တိယသည်လည်း၊ (မင်းမျိုး ဖြစ်သူသည်လည်း)၊ သက်- မိမိဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ မွေ့ - မင်းကျင့်တရားကို၊ ဂရဟမာနော - ကဲ့ရဲ့လျက်၊ (အပြစ်မြင်လျက်)၊ အဂါရသ္မာ - အိမ်မှ၊(အိမ်ရာ တည်ထောင် လူ့ဘောင်မှ)၊ (နိက္ခမိတ္တာ - ထွက်လာ၍)၊ အနဂါရိယံ - အိမ်မဲ့၌ နေခြင်း၏ အစီးအပွါး ဖြစ်သော လယ်လုပ် နွားမွေး ကုန်သွယ်ရေး မရှိရာ ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ (ရဟန်းဘောင်သို့)၊ ပဗ္ဗဇတိ - ကပ်ရောက်၏။(ဝင်ရောက်၏) (ကံ- အဘယ်သို့ကြ၍ ကပ်ရောက်သနည်း၊) သမဏော—ဂိလေသာကို ငြိမ်း

အမှာ။ ။၍ ပါဠိတော်ကို ကြည့်၍ သုဒ္ဒ၏ ဝစနတ္ထကို ဘာသာဋီကာ၌ ဖြဲခဲ့ပြီ၊ သုဒ္ဒမဏ္ဍလဿ စသည်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှေးအတိုင်း သိပါ။

အေးစေနိုင်သူသည်၊ (ရဟန်းသည်)၊ ဘဝိဿာမိ - ဖြစ်မည် (လုပ်တော့မည်)၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြွရွံ့ ကပ်ရောက်၏။

ဗြာဟ္မဏောဝိပိ – သည်လည်း၊ သက်-သော၊ ဓမ္မံ–ကျင့်ဝတ် တရားကို၊ပေး၊ ဝဿောပိ– သည်လည်း၊ (ဝဿာမျိုး ဖြစ်သူသည်လည်း)၊ သက်၊ ဓမ္မံ-ကျင့်ဝတ်တရားကို၊ပေး၊သုဇ္ဇာပိ - သုဒ္ဓသည်လည်း၊ (သုဒ္ဓမျိုး ဖြစ်သူသည်လည်း၊) သက် – သော၊ ဓမ္မံ -ကို၊ပေး၊စတုတ္ထပ် – လေးပါး၊ကုန်သော၊ ဣမေဟိ မဏ္ဍလေဟိ – ဤ အသိုင်းအဝိုင်းတို့ဖြင့်၊ (ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏ ဝေဿ သုဒ္ဒ အသိုင်းအဝိုင်းတို့ဖြင့်)၊ သမဏ မဏ္ဍလဿ – သမဏ အသိုင်းအဝိုင်း၏၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ - ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။

တေဝံယေဝ သတ္တာနံ – ထို သတ္တဝါတို့ အဘ်ုက်သာ၊ (တေ၀ထ္ထက်လျက် ရဟန်းပြုကြသော် ထို သတ္တဝါတို့ အတ္ထက်သာ) (အဘိနိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ၊) အညေသံ–အခြား သတ္တဝါတို့အတွက်၊ (အဘိနိဗ္ဗတ္တိ) နဲ(အဟောသိ)-မဟုတ်၊ သဒိသာနံယေဝ - သမဏနှင့် အကျင့်တူသူတို့ အတွက်သာ၊ (အဘိ နိဗ္ဗတ္တိ အဟောသိ)၊ အသဒိသာနံ - အကျင့် မတူသူတို့ အတွက်၊ (အဘိနိဗ္ဗတ္တိ)၊ နေ၁ (အဟောသိ)၊ ဓမ္မေန - တရားဖြင့်သာ၊ (အဘိနိဗ္ဗတ္တိ၊ အဟောသိ)၊ အဓမ္မေန-မတရားအားဖြင့် (အဘိနိဗ္ဗတ္တိ)၊ နေ၁ (အဟောသိ)'– မဟုတ်၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ ဟိ- မှန်၏၊ ဧတသ္မိံ ဇနေ– ဤလူအပေါင်း၌၊ ဒိဋ္ဌ စေဝ ဓမ္မေ – မျက်မှောက် ဘဝဠ်လည်းကောင်း၊အဘိသမ္ပရာယဉ္စ–တမ်လွန်ဘဝဠ်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မော-တရားသည်၊ (လောကုတ္တရာတရားသည်)၊ သေဋ္ဌော–အမြတ်ဆုံးတည်း။

ဓမ္မနေ၀ဠ် အရဏကာဂ်။ ။ဆဋ္ဌိယအတွက် သူတို့၏-ဝဠယာဝဟု ခေါ်သောသတိ ဗိုလ်ိယ ဉာဏ်အလိုက် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဓင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါး (ကုသလကမ္မပထတရား) ကို ဓမ္မအရ ယူသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဓမ္မနေ၀-တရားဖြင့်သာ" ဟု အနက်ဆိုပါ။

ဗြာဟ္မဏများ အတွက်။ ။မကောင်းမှုကို မျော်ဓမ္မ ချာန်ဝင်စားမှု ကျမ်းဂန် ပြုစုမှုဘို့ကို ထောက်ခို မဟာကုသိုလ်နှင့် ရွှမ့ကုသိုလ် ချာန်များကို ဓမ္မအရ ယူသင့်၏၊ "ဓမ္မနေ၀–တရားဖြင့်သာ"ဟု အနက်ဆိုပါ။

ဓေဿတို့အတွက်။ ။ လယ်လုပ် နွားမွေး ကုန်သွယ်ရေးတို့ကို ကြည့်ခို့ ဝေဿတို့၏ အတွက် ကုသလကမ္မပထ တရားဆယ်ပါးကို ဓမ္မအရ ယူသင့်၏၊ "ဓမ္မနေ၀–တရားဖြင့်သာ" ဟု ဆိုပါ၊ သူဌတို့အတွက်မှာမူ မုဆိုး တံငါ စသော အမြဲမကင်းသော အလုပ်များလည်း ပါနေသောကြောင့် " ဓမ္မနေ၀-ဟုတ်မှန်သော သဘော ဖြင့်သာ"ဟု အနက် ဆိုသင့်၏၊ မှန်၏– သူဌ ဖြစ်ခို့အကြောင်း ဖြစ်သော လူဌါစာရ ဒုဌါစာရတို့ကိုပင် "ဓမ္မ"ဟု ဆိုလိုပေသည်။

သမဏမဏ္ဍလအတွက်ကာဂ်။ ။လောကုတ္တရာတရားကို "ဓမ္မ"ဟု ယူသင့်သည်၊ မှန်၏–ပြာဘွဲ့ဏာတို့ထက်ပင် တဆင့်တက်၍ ကိုလသာဘို့ ငြိုးစေနိုင်သော်ကွေအောင် မြင့်မြတ်သော တရားရှိ၍ဖြစ်၍ လောကုတ္တရာတရားသာ ဖြစ်သင့်သည်။

ဒုစ္စရိတဒီဃဏာ

၁၃၆။ ဝါသေဋ္ဌ၊ ခတ္တိယောပိ–သည်လည်း၊ ကာယေန–ဖြင့်၊ သုစရိတ်–သုစရိုက်ကို၊ စရိတ္တာ–ကျင့်၍၊ ဝါစာယ–ဝစီဒွါရဖြင့်၊ ဝါ–နှုတ်ဖြင့်၊ ပေါ်မနသာ–မနောဒွါရဖြင့်၊ ဝါ–စိတ်ဖြင့်၊ ဒုစ္စရိတ်–ကို၊ စရိတ္တာ–၍၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကောမှာ–မှားသော အယူရှိသည်၌၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနေ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနေဟေတု – မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ – မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော် ကံကို ဆောက်တည်ခြင်းကြောင့်၊ ကာယဿ–ဥပါဒါန်ရန က ခန္ဓာတို့ယ်၏။ ဘေဒါ– ပျက်ခြင်း ဟူသော၊ မရဏာ–သေခြင်းမှ၊ (သေရာ အခါမှ)၊ ပရံ–နောက်၌၊ အပါယံ – သုခဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမှုမဟုတ်သော၊ ဒုဂ္ဂတိ–ဒုက္ခအပေါင်း၏ လည်းလျော့ပါးရာဖြစ်သော၊ ဝိနိပါတံ – ကင်းသော အာလိုရှိသည် ဖြစ်၍ ကျရောက်ရာဖြစ်သော၊ နိရယံ–သာယာအပ်သော သဘောမရှိရာ ငရဲသို့၊ (သုခ သောဒုက္ခဿ မရှိရာငရဲသို့)၊ ဥပပဇ္ဇတိ–ကပ်ရောက်ရ၏။ပေ။

ဝါသေဋ္ဌ၊ ခတ္တိယောပိ–သည်လည်း၊ ကာယေန–ဖြင့်၊ သုစရိတ်–သုစရိုက်ကို၊ စရိတ္တာ–ကျင့်ပြီး၍၊ပေ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကောမှာ–မှန်သော အယူရှိသည်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနေဟေတု – သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊သမ္မာဒိဋ္ဌိ ကမ္မသမာဒါနေဟေတု – သမ္မာဒိဋ္ဌိဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ– သမ္မာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ကံကို ဆောက်တည်ခြင်းကြောင့်၊ပေ၊ သုဂတိံ – သုခအပေါင်း၏ လည်းလျော့ပါးရာဖြစ်သော၊ သဂ္ဂံ–ရွှေပါရုံ စသည်တို့ဖြင့် လှန်စွာကောင်းမြတ်သော၊ လောကံ–လောကဿို့၊ (လူ့ပြည် နတ်ပြည်သို့)၊ ဥပပဇ္ဇတိ၊ပေ။

၁၃၇။ ဝါသေဋ္ဌ၊ ခတ္တိယောပိ–သည်လည်း၊ ကာယေန–ဖြင့်၊ ဒုဿကာရိ–ဒုစရိုက် သုစရိုက် ၂ ပါးလုံးကို ပြုလေ့ရှိ၏၊ [တရံတခါ၌ အကုသိုလ် ဒုစရိုက်ပြု၍၊ တရံတခါ၌ ကုသိုလ်သုစရိုက်ကို ပြုလေ့ရှိ၏။] ၊ပေ၊ ဝိမိဿဒိဋ္ဌိကောမှာ–(မိစ္ဆာ သမ္မာအားဖြင့်) ရောနှောသော အယူရှိသည်၊ ဝိမိဿဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနေဟေတု – ရောနှောသော အယူအားဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိမိဿဒိဋ္ဌိ ကမ္မသမာဒါနေဟေတု – ရောနှောသော အယူအားဖြင့် ဆောက်တည်အပ်သော ကံဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ–ရောနှောသော အယူတည်းဟူသော ကံကို ဆောက်တည်ခြင်းကြောင့် ၊ပေ၊ ပရံ–၌၊ သုခ ဒုက္ခ ပဋိသံဝေဒီ–သုခဒုက္ခနှစ်မျိုးလုံးကို ခံစားခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ၊[အမိပ္ပါယ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ ပြထားပြီ။]၊ပေ။

မောဓိပက္ခိယဘာဝနာ

၁၃၈။ ဝါသေဋ္ဌ၊ ခတ္တိယောပိ–သည်လည်း၊ ကာယေန-ဖြင့်၊ သံဝုတော-စောင့်စည်းသည်၊ ဝါစာယ-ဖြင့်၊ သံဝုတော-သည်၊ မနသာ-ဖြင့်၊ သံဝုတော-သည်၊ (တုတ္တာ)၊ သတ္တန္နံ- ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ မောဓိပက္ခိယာနံ – မဂ်ဉာဏ်၏ အသင်းအပင်း၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ (မဂ်ဉာဏ်ဖက်၌ ပါဝင်ကုန်သော်)၊ ဓမ္မာနံ- သတိပဋ္ဌာန်စသော တရားတို့ကို၊ ဘာဝနံ - မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းကို၊ ဝါ-တိုးပွားစေခြင်းကို၊ အန္တာယ-အစဉ်ရောက်၍၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ-မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော ပစ္စက္ခအတ္တဘောဘ၌ပင်၊ ဝါ- မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်၊ ပရိနိဗ္ဗာယတိ-ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရာ၏၊ ပေ။

၁၃၉။ ဝါသေဋ္ဌ၊ ဟိ - မှန်၏၊ [ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏ ဝေဿ သုဒ္ဒ သမဏ မည်သူမဆို ကိုယ် နှုတ် စိတ်ဖြင့် စောင့်စည်း၍ မောဓိပက္ခိယတရားကို ပွားများလျှင် ဤဘဝ၌ပင် ကိလေသာခပ်သိမ်း အေးငြိမ်း၏ဟူသော စကားသည် မှန်၏။] စတုန်နံ–ကုန်သော၊ ဣမေသံ ဝဏ္ဏာနံ-ဤ အမျိုးတို့တွင်၊ ယော-အကြင် သူသည်၊ (အမျိုးလေးပါးမှ တောထွက်လာသူသည်)၊ အရဟံ - သော၊ ပေ၊ သမ္မာ-စွာ၊ အညာ-၍၊ ဝိမုတ္တော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ဟောတိ၊ [အရဟံစသည် တို့၏အနက်ကို ပုဒ်စဉ်(၁၁၆)အတိုင်း ဖေါ်ဆိုပါ။] သော-ထိုသူ့ကို၊ (ရဟန္တာ ဖြစ်သော ထိုသူ့ကို)၊ ဧမေ့နေဝ-တရားအားဖြင့်သာ၊ ဝါ-တရားကြောင့်သာ၊ နေသံ–ထို အမျိုးလေးပါးတို့ထက်၊ အဂ္ဂံ (အဂ္ဂေါ) - အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ-ဆိုအပ်၏၊ အဓမ္မေန-မတရားအားဖြင့်၊ (နေသံ-ထက်၊ အဂ္ဂံ-ဟူ၍)၊ နော (အက္ခာယတိ)-မဆိုအပ်၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ တေသွိ ဓနေ-ဤ လူအပေါင်း၌၊ ဗိဒ္ဒေစေဝ– မျက်မှောက်ဘဝ၌သည်းကောင်း၊ အဘိသမ္ဘုဏုယ္ဟ - တမလွန်

သတ္တန္နံ။ ။ သတိပဋ္ဌာန် သမ္မပ္ပဓာန် ဣဒ္ဓိပါဒ် ဣန္ဒြေ ဗိုလ် ဗောဇ္ဈင် မဂ္ဂင်အစု အားဖြင့် ခုနစ်ပါးတည်း၊ သတိပဋ္ဌာန် ၄ ပါး စသည်ဖြင့် တွက်လျှင် ၃၇ ပါးရှိသည်၊ တရားကိုယ်မှာ သတိ ဝီရိယ စသည်ဖြင့် ၁၄ ပါးတည်း။

ယော ဟောတိ ဘိက္ခု။ ။ ဒုမေ့သော် စတုန်း ယော ဟောတိ-ဟု ထားပုံကိုကြည့်၍ ယောကို ဘိက္ခုနှင့် မတွဲပဲ သီးခြား ခွဲပေးပါသည်၊ အင္ဂုတ္တရာဝဂ္ဂပုစ္ဆာ ၁၁၆ အဖွင့်၌ "ယဿ ဒုမေသံ စတုန်း ဝဏ္ဏာနံ ယော ဘိက္ခု" ဟု ယောနှင့် ဘိက္ခု တွဲဖွင့်ထားပုံကို ကြည့်လျှင်· ယော်နှင့် ဘိက္ခုကို တွဲ၍လည်း ပေးနိုင်သည်၊ ယော ဘိက္ခု – အကြင် ရဟန်းသည်၊ (အမျိုးလေးပါးမှ တောထွက်လာသော် အကြင်ရဟန်းသည်) ဟု ဆိုပါ။

အရဟံ စသည်။ ။ အရဟံ ဒိဏာသဒေါ စသော ပုဒ်တို့ကို ဘိက္ခု၏ ဝိသေသန အဖြစ်ဖြင့်လည်း ပေးနိုင်၏၊ ဟောတိ၏ ဝိသေသကဖွဘား အဖြစ်ဖြင့်လည်း ပေးနိုင်၏၊ ပုဒ်စဉ် ၁၁၆ – ၌ ဝိဒ္ဒသသကဖွဘား ပေးခဲ့သည်။

ဘဝဠ်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မော-သည်၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးပေတည်း။[အရဟတ္တ ဖိုလ် တရားသာ အမြတ်ဆုံးတည်း။]

၁၄၀။ ဝါသေဋ္ဌ၊ သနက်ုမာရေန– သနက်ုမာရမည်သော၊ ဗြဟ္မာနော ဝပိ– ဗြဟ္မာသည်လည်း၊ သော ဂါထာ–ဤဂါထာကို၊ ဘာသိတာ–ရွတ်ဆိုအပ်ပြီ၊ (ကိ်-နည်း)၊ ခတ္တိယော သေဋ္ဌော ဇနေတသ္မိ၊ ဧပေ၊ သော သေဋ္ဌော ဒေဝ မာနုသေတိ - ဟူ၍၊ (ဘာသိတာ)။

ဂါထာအနက်။ ။တေသ္မိ ဇနေ–ဤ လူအပေါင်း၌၊ ဝါ-ဤလူအပေါင်း တွင်၊ ယေ-အဘြင်သူတို့သည်၊ ဂေါတ္တ ပဋိသာရိနော-အနွယ်ကို အားကိုးထုပ္ပ ပြုကြကုန်၏၊ (တေသု - ထိုသူတို့တွင်)၊ [အနွယ်ကို အားကိုးသူတို့တွင်။] ခတ္တိယော - ခတ္တိယသည်၊ ဝါ- မင်းမျိုး မင်းနွယ်သည်၊ သေဋ္ဌော - အမြတ် ဆုံးတည်း၊ (ယော – အဘြင် သူသည်၏၊) ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော - ဝိဇ္ဇာစရဏ နှင့် ပြည့်စုံ၏၊ (အသိဉာဏ်, အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံ၏)။ သော - ထိုသူသည်၊ ဒေဝ မာနုသေ–နတ် လူအပေါင်း၌၊ ဝါ-တွင်၊ သေဋ္ဌော-တည်း။

ဝါသေဋ္ဌ၊ သာ သော ဂါထာ-ထိုကဲ့သို့သော ဤဂါထာကို၊ သနက်ုမာရေန–သော၊ ဗြဟ္မာနော-သည်၊ သုဂိတာ–ကောင်းစွာ သီဆိုအပ်ပြီ၊ နော ဒုဂ္ဂိတာ-မကောင်းသဖြင့် သီဆိုအပ်သည် မဟုတ်၊ [သူဆိုတာ အမှန်ပဲ ဟု ဆိုလိုသည်။] သုဘာသိတာ–ကောင်းစွာ ရွတ်ဆိုအပ်ပြီ၊ နော ဒုဗ္ဘာသိတာ–မကောင်းသဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊ အတ္ထသံဟိတာ - စီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်၏၊ နော အနတ္ထ သံဟိတာ-စီးပွားနှင့် မစပ်ယှဉ်သည်မဟုတ်၊ ဝါ-စီးပွားနဲ့ခွဲနှင့် မစပ်ယှဉ်၊ မယာ-ငါဘုရားသည်၊ အနုမတာ- ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ၊ အဟမ္ပိ- ငါဘုရား သည်လည်း၊ ခတ္တိယော သေဋ္ဌော ဇနေ တသ္မိ ၊ဧပေ၊ ဒေဝမာနုသေတိ - ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒါမိ – ရွတ်ဆိုတော်မူ၏။

ဘဂဝါ-သည်၊ ဤဒှ-ဤ စကားတော်ကို၊ (တုမှေ ခွတ္တ ဝါသေဋ္ဌ ဖြာဝတ္တုဏ ဇစ္စာ အစ့်သော သေဋ္ဌော ဒေဝမာနုသေ အဆုံးရှိသော ဤစကားတော်ကို)၊ ဝါ-ဤ အဂ္ဂညသုတ်တော်ကို၊ အဝေ ါစ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ဝါသေဋ္ဌ ဘာရဒ္ဒ ါဇော-ဝါသေဋ္ဌနှင့် ဘာရဒ္ဒ ါဇ သာမဏေတ္တိသည်၊ အတ္တုမနာ - မိမိစိတ် ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–နှစ်ဆက် ဝမ်းမြောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဘာသိတ်– မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော်ကို၊ အဘိနန္ဒု-လွန်စွာနှစ်သက် ချစ်အားတက် လျက် လက်ခံကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ (သုတံ- နာယ္ဟ မှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီး) [ဧဝံ မေ သုတံမှ သုတံသို့-ပြန်လှည့်သည်။]-ဣတိ- အပြီးတည်း။ [ဣတိ တလုံး အကျေကြပါ။]

စတုတ္ထ- လေးသုတ်မြောက်ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂညသုတ္တ- အဂ္ဂည သုတ်တော်သည်၊ နိဋ္ဌိတံ- ပြီးပြီ။

၅။ သမ္မသာဒနိယသုတ်

သာရိပုတ္တ သီဟနာဒ

၁၄၁။ ဧဝံ မေ သုတံ၊ [ပါထိကသုတ် အစအတိုင်း ပေးမါ၊ ဣဒံ သုတ္တံ-ဤသမ္မသာဒနိယသုတ်ကြောင့်ကို ဟု ဆိုရုံသာထူးသည်။] ကော်-တပါးသော၊ သမယ်-အခါ၌၊ ဘဂဝါ - သည်၊ နာဠန္ဒာယံ - နာဠန္ဒာမြို့၌၊ ဝါ - နာဠန္ဒာမြို့၏အနီး ဖြစ်သော၊ ပါဝါရိကမ္ဗဝနေ - ပါဝါရိကသင်္ဃာ၏ သရက်ဥယျာဉ်၌၊ (အထည်ကုန်သည် သင်္ဃာ၏ သရက်ဥယျာဉ်၌ ;)၊ ပိဏ်ရတိ၊ အထဇေါ - ၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ နာဠန္ဒာမြို့အနီး ပါဝါရိကသင်္ဃာ၏ သရက်ဥယျာဉ်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌)၊ အာဃဿ သာရိပုတ္တော-သည်၊ ယေန-အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ (အတ္ထိ)၊ -တေန-မြတ်စွာဘုရားရှိရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ-သွားပြီး၊ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ-သွားပြီး၍၊ ဘဂဝန္တံ-ထို၊ အဘိဝါဒေတွာ-ရှိခိုးပြီး၍၊ ကေမန္တ်-သင့်တင့်လျော်ကဲ့သ်ပတ် တခုသော အရပ်အဖို့၌၊ နိသီဒိ - ထိုင်ပြီ၊ ကေမန္တံ - ၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်ပြီးသော၊ အာဃဿ သာရိပုတ္တော-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ တေါ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ - လျှောက်ပြီ၊ (ကိ' - နည်း)၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ၊ ဘဂဝတိ-မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌၊ ဧဝံ ပသန္နေ၁-ဤသို့ကြည်ညိုပါ၏၊ သမ္မောဓိယံ - အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သမ္မဒညတဉာဏ်အရာ၌၊ [ယဒိဒံ အနက်မရှိ။] ဘဂဝတာ-မြတ်စွာဘုရားထက်၊ ဘိယ္ယော ဘိညတရော-အထူး သာလွန်၍ အသိအမှတ် ပြုအပ်သော၊ ဝါ-အထူး သာလွန်တင်ချားသော၁၊ (တနည်း) ဘိယျော ဘိညာတရော - အထူး သာလွန်သောဉာဏ် ရှိသော၊ အညော - အခြားသော၊ သမဏောဝါ-သမဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ နစာဟု-ရွေးကလည်း မရှိခဲ့ဖူးပါ၊ နစ ဘဝိဿတိ - နောက်၌လည်း ရှိလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ၊ တေရုတ်စ - ယခုလဲပဲ၊ နဝိဇ္ဇတိ - မရှိပါ၊ ဣသိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

၁၄၂။ သာရိပုတ္တာ၊ တေ - သင်သည်၊ ဥဠာရာ- မွန်မြတ်သော၊ အာဃဘီ-ရဲရင့်မြင်မြတ်သူ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော စကားနှင့်တူသော၊ အယံဝါစာ-ကို၊ ဘာသိတာ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ ကေ သော - တခုသောအဖို့ကို၊ ဂဟိတော - ယူအပ်ပြီ၊ သီဟနာဒေါ — မရွံ့ မကြောက် ခြင်္သေ့တောက်သို့ ရဲရဲတောက် မိန်ဆွဲနံသံကို၊ နဒိတော - မိန်မြွက်တော်မူအပ်ပါပြီ၊ ဧဝံ ပသန္နော ၁ပေ၊ သမ္မောဓိယံ၊ ဣတိ-ပြီ၊ သာရိပုတ္တ၊ ကိ' — အဘယ်သို့နည်း၊ [တေကို နောက်မှ အနက်ပေးမည်။] အတီတံ - လွန်လေပြီးသော၊ အဒ္ဓါနံ - ကာလ၌၊ အရဟန္တော - ဝါဝန်ခနှင့် တကွ တထေဝင်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ပေးကွာတော်မူကုန်သော၁၊ ယေတေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ — အကြင် ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အဟေသုံ - ဖြစ်တော်မူကုန်ပြီ၊

(ပုဒ်တော်မူကုန်ပြီ)။ သမ္မေ - ကုန်သော၊ တေ ဘဂဝန္တော– ထို ဘုရားရှင်တို့ကို၊ တေ– သင်သည်၊ [ကိ" တေမ္မ တေကိုယူ၍ ပေးသည်။] စေတသာ-သင့်စိတ်ဖြင့်၊ စေတော- ဘုရားရှင်တို့၏စိတ်ကို၊ -ပရိစ္စ-ပိုင်းခြားး၍၊ ဝိဒိတာ- သိအပ်ကုန်သလော၊ (ကိ"- အဘယ်သို့ သိအပ်ကုန်သနည်း)။

တေ ဘဂဝန္တော - တို့သည်၊ ဧဝံ သီလာ - ဤသို့ လောက် လောကုတ္တရာသီလရှိတော်မူကုန်သည်၊ အဟေသုံ–ဖြစ်ကုန်ပြီး၊ ဣတိပိ-ဤသို့သည်းခံကောင်း၊ တေ ဘဂဝန္တော၊ ဧဝံ ဓမ္မာ-ဤသို့ လောက် လောကုတ္တရာသမာဓိ၊ သမာဓိပက္ခတရား ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ၊ ဣတိပိ-လည်းကျော်စင်း၊ [သမာဓိပက္ခဖြင့် ဝိရိယ သတိ စသည်များကို ယူ။] တေ ဘဂဝန္တော၊ ဧဝံ ပညာ – ဤသို့ လောက် လောကုတ္တရာပညာ ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ၊ ဣတိပိ- လည်းကောင်း၊ တေ ဘဂဝန္တော၊ ဧဝံ ဝိမုတ္တာ-ဤသို့ တဒင်္ဂစသော ဝိမုတ္တိငါးပါးဖြင့် ကိလေသာတို့မှ-လွတ်ပြီးကုန်သည်၊ အဟေသုံ၊ ဣတိပိ - လည်းကောင်း၊ ဣတိ – ဤသို့ သိအပ်ကုန်သလော၊ ဣတိ – ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘဲန္တေ၊ တေ-ဤသို့ သိခြင်းသည်၊ (ဤသို့ မိမိစိတ်ဖြင့် ဘုရားရှင်တို့၏စိတ်ကို သိခြင်းသည်) နော ဟိ– မဖြစ်နိုင်ပါ။ ။

[အနုဂဟတ္ထဝါရ, ပစ္စုပ္ပန္နဝါရတို့၌ ဆုရာကိုသာ ရေးမည်။] အနုဂဟတ်–အနုဂဟတ်ဖြစ်သော၊ (မရောက်လာသေးသော်)၊ အဒ္ဓါနံ - ဒ္ဓ်း၊ အရဟန္တော–ကုန်သော်၊ ယေတေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ– တို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ–ဖြစ်တော်မူကြလိမ့်မည်၊ (ပုဒ်တော်မူကြလိမ့်မည်)၊ ပေါတေမုဟိ – ယခုအခါ၌၊ အရဟံ– သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဖြစ်တော်မူသော၊ အဟံ-ငါ့ကို၊ တေ-သင်သည်၊ စေတသာ–ဖြင့်၊ စေတော-ငါ့စိတ်ကို၊ ပရိစ္စ–ပိုင်းခြားး၍၊ ဝိဒိတော-လော၊ ၊ပေါနော ဟေတံ ဘဂ္ဂေ။

သဒ္ဒေ တေ စသည်။ ။ဤဝါကျဖြင့် ပြလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်မှာ– သင်၏ သုဝဏပါရဓိဉာဏ်ကို ဆုပန်ရာအခါ၌ ဥ်ဇော်ဦးဘွင့်တော်မူကြသော် ဘုရားရှင်တို့၏ သာဝကပါရဓိဉာဏ် အာရုံဖြစ်သော တရားတို့ကို ပိုင်းခြားလျက် (မာရ်နတ် စသူတို့သည် ဘုရားရှင်တို့၏ လောကီစိတ်ကိုသိသလို) သင် သိနိုင်စရာရှိ၏၊ ထို့ထက် ရှေးဘုရားသော သံသရာခရီးနှင့် ပဝတ္တိတရားများ ဖြတ်ပြီးဖြစ်လျှက် ဝဋ်သုံးပါးကို ကုန်ခန်းစေလျက် ဒုက္ခအားလုံးကို လွန်မြောက်ပြီးကြသော် ဘုရားရှင်များ ရှိကြသေး၏၊ ထို့ ဘုရားရှင်တို့၏ သာဝကတ် ပါရမီဉာဏ်အာရုံမဟုတ်သော သီလ သမာဓိ စသော် တရားတို့ကို အဘယ်နည်းဖြင့် သင် သိနိုင်လိမ့်မည်နည်းဟု ဖြစ်သည်၊– ဋီကာ။

ဘာရိပုတ္တ၊ တော-သင်္ဂီ။ ဝါ–သင်္ခ်မှာ၊ [စေတောပရိယဉ္စဏ် – ၌စပ်။] အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နသုခ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ကုန်သော၊ အရှာန္တေသု-ကုန်သော၊ တွေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု–ဤဘုရားရှင်တို့အပေါ်၌၊ စေတော ပရိယဉ္စဏ်-စေတောပရိယဉ္စဏ်သည်၊ (စိတ်တောင့်ကို ပိုင်းခြားရှိသိတတ်သော ဉာဏ်သည်။) နတ္ထိ - မရှိ၊ သာရိပုတ္တ၊ အထ – ထိုသို့ မရှိပါလျက်၊ ကိဉ္စဂုဟ်-အာဃယ်ကြောင့်၊ တော–သည်၊ပေ၊ဘာသိတာ- လျှောက်အပ်သနည်း၊ပေ၊ကုတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

၁၄၃။ ဘန္တေ၊ မေ-၏။ပေ၊သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု-တို့၌၊ စေတောပရိယဉ္စဏ်-သည်၊ နဒေါ အတ္ထိ-မရှိပါ၊ အပိစ- ထိုသို့ပင် မရှိပါသော်လည်း၊ မေ - သည်၊ ဓမ္မန္တယော - သဘာဝအားဖြင့် သိထိုက်သောတရားကို ဆောင်ထားဆုံးဖြတ်တတ်သော ပစ္စက္ခဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်သော အနုမာနဉာဏ်ကို၊ ဝိဒိတော – သိအပ်ပါပြီ၊[ထို အနုမာနဉာဏ်ကို ဥပမာဖြင့် ထင်ရှားအောင် ပြလိုသို့ ''သေယျထာပိ ဘန္တေ'' စသော စကားကို လျှောက်သည်။] ဘန္တေ၊ သေယျထာပိ– ဥပမာမည်သည်ကား၊ ရုက္ခာ–၏။ ပစ္စ္စိမံ - ခိုင်ခံ့၏ အစွန်အဖျား-ဖြစ်သော၊ နဂရံ-မြို့သည်၊ ဒဠ္ဠုပါ– (ဒဠ္ဠ+ ဥပ္ပါ) ခိုင်ခံ့သော မြို့ရိုးအခြေခိုင်၏၊ ဒဠ္ဠပါကာရတောရဏ် – ခိုင်ခံ့သောမြို့ရိုး ခိုင်ခံ့သော တုရိုးတံတိုင် ရှိပ၏။ [မြို့ရိုးတံခါးတိုင်ကို ''တောရဏ-တုရိုးတံတိုင်''ဟု ခေါ်သည်။] ကေဒ္ဓါ-တပေါက် တည်းသော တံခါးရှိပ၏။

တတြ–ထိုမြို့၌၊ ပဂ္ဂိတော – ကြောင်းကျိုးမြင်သိ ပင်ကိုယ်ဉာဏ်ရှိသော၊ ဝိယတ္တော – ထိုထို ကိစ္စ အဝဝဉ် ထက်မြက် ကျွမ်းကျင်သော၊ မေဓာဝီ – အကြောင်းအားလျော်စွာ တဇ္ဇာဝျင်းဖြစ်ပေါ် လာသော ဉာဏ်ရှိသော၊ အညာတာန်–မသိအပ်သူတို့ကို၊(မိမိ မသိသော လူစိမ်းတို့ကို၊) နိဝါရေတာ-တားမြစ်တတ်သော၊ ဥဗ္ဘာန်–သိအပ်သူထို့ကို၊ (မိမိ သိသူတို့ကို၊) ပဝေသေတာ-ဝင်စေတတ်သော၊(မြို့တွင်းသို့ဝင်ခွင့်ပေးတတ်သော၊) ဧဒေါဝါရိကော-တံခါးမှူးသည်၊ (တံခါးကို စောင့်ရှောက် အုပ်ချုပ်သောတံခါးမှူးသည်၊) အဃ-ရှိရာပါ၏။

သော–ထို တံခါးမှူးသည်၊ တဿ နဂရဿ ၏၊ သမ္ဘန္တာ–ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ အနုပရိယာယ ပထံ - အစဉ်အတိုင်း လှည့်လည်ကြောင်း ဖြစ်သော လမ်းကို၊ (မြို့ပတ်လမ်းကို)၊ အနုက္ကမမာနော – အစဉ် လှည့်လည်လေလော်၊ ပါကာရ သန္ဓိ ဝါ - မြို့တံတိုင်း အစပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါကာရ ဝိဝရံ ဝါ – မြို့တံတိုင်း အပေါက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အန္တမသော – နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ ဝါ - အောက်တစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ ဝိဋ္ဌာဝ နိက္ခမန မတ္တံပိ-ကြောင်ထွက်လောက်ရှိ အပေါက်မျှကိုလည်း၊ (ကြောင် သတ္တဝါ ထွက်လောက်ရှိ အပေါက်မျှကိုလည်း)၊ နပသဿေ-မမြင်ရာပါ၊ (မရှိပါ။)

တဿ - ထို တံခါး၌မူး၏၊ ဇေ - ဤ အကြံသည်၊ (ဤသို့ စဉ်းစားသည်၊) အသာ – ဖြစ်ရာပါ၏၊ (ကိ် – အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊) ယေကေစိ – အကြင်အမှတ်မရှိ အလုံးစုံကုန်သော၊ သြဠာရိကာ - ကြီးကြီးမားမား ထင်ရှားကုန်သော၊ ပါဏာ–သတ္တဝါတို့သည်၊ ဣမံ နဂရံ - ဤမြို့သို့၊ ပဓိသန္ဓိဝါ - ဝင်မှုလည်း ဝင်ကြကုန်၏၊ (ဣမမှာ နဂရာ - မှ၊) နိက္ခမန္တိဝါ – ထွက်မှုလည်း ထွက်ကြကုန်၏၊ သဇ္ဇေ – အလုံးစုံကုန်သော၊ ဧတေ – ထို သတ္တဝါတို့သည်၊ ဣမိနာဝ ဒွါရေန - ဤတံခါးဖြင့်သာ၊ ပဓိသန္ဓိဝါ– ဝင်လည်း ဝင်ရကုန်၏။ နိက္ခမန္တိဝါ- ထွက်လည်း ထွက်ရကုန်၏။ ဣတိ - ဤသို့ ဖြစ်ရာ၏။

[တံခါးမှူးဟူသော ဥပမာနကို ပြုပြီး၍ မိမိတည်းဟူသော ဥပမေယျကို ပြလိုသောကြောင့် "ဧဝမေဝ"စသည်ကို လျှောက်သည်။] ဘန္တေ၊ ဧဝမေဝ-ဤအတူပင်၊ ပေါအဟေသုံ၊ သဇ္ဇေ–ကုန်သော၊ ဧတေ ဘဂဝန္တော – တို့သည်၊ စေတသော–စိတ်၏၊ဥပက္ကိလေသေ-ညစ်နွမ်းကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊(တနည်း၊) စေတသော– စိတ်ကို၊ ဥပက္ကိလေသေ - ပူပန်စေတတ် နှိပ်စက်တတ်ကုန်သော၊ ပညာဃ- ၏၊ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ – အားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ (အားမရှိအောင် ပြုတတ်ကုန်သော်)၊ ပဠ – ကုန်သော၊ နိဝရဏေ-နီဝရဏတို့ကို၊ ပဟာယ–ပယ်စွန့်၍၊ စတူသု- ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနေသု–တို့၌၊ သုပွတိဋ္ဌိတ စိတ္တာ–ကောင်းစွာ တည်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–ကောင်းစွာ ထားအပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊(ဟုတ္ဘာ)၊ သတ္တာ–ကုန်သော၊ မေဇ္ဈေဂံ–တို့ကို၊ ယထာ ဘူတံ–အကြင်အကြင် ထင်ရှားဖြစ်သည့်အတိုင်း၊ ဝါ–ဖေါက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ၊ ဘာဝေတွာ–မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေပြီး၍၊ အနုတ္တရံ-မိမိထက် လွန်မြတ်သော တရား မရှိသော၊ ဝါ–အမြတ်ဆုံး ဖြစ်သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ'– အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ် သမ္မဉ္ဇာဘဉာဏ်တော်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ'သု–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူကုန်ပြီ၊ [အနာဂတဝါဒ၌ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိဿန္တိ - ကုန်လိမ့်မည်၊ ပစ္စုပ္ပန္နဝါဒ၌ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈေ၊- ဟု ပေးပါ၊ လွယ်ပြီ။] ဣတိ- ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

၁၄၄။ ဘန္တေ၊[ဣဒ အနက်မရှိ၊] အဟံ–သည်းပေါ၊ခမ္မဃဝနာဃ- တရား နာခြင်းငှ၊ ဥပသင်္ကမိ'-ချဉ်းကပ်ခဲ့ပါပြီ၊ ဘန္တေ၊ တဃ မေ - ထို တပည့်တော်အား၊ ဘဂဝါ၊ ဥတ္တာရုတ္တရံ - အောက်အောက်တရားကို ကျော်လွန်သည်ထက် ကျော်လွန်အောင်၊ ဝါ – အောက်အောက်တရားကို ကျော်လွန်အောင်၊ ပဏီတ ပဏီတံ – မြတ်သည်ထက် မြတ်အောင်၊ (တနည်း) ဥတ္တာရုတ္တရံ - အထက်

ဥတ္တာရုတ္တရံ ဧဆည်း။ "ဥတ္တာရုတ္တရံ, ပဏီတ ပဏီတံ, ကဏ္ဍသုတ္တသပ္ပိဒ္ဓိဘာဝံ ဤ သုံးဟုဒါကို အဋ္ဌကထာဖွင့်ဆိုအတိုင်း ကြိယာဝိဇ္ဇသန ဧပေးသည်၊ မဓ္ဓ၏ ဝိဧသန အဖြစ်ဖြင့်လည်း ပေးနိုင်သည်။

အထက် ဖြစ်အောင်၊ ပဏ်တ ပဏ်တ – မြတ်သည်ထက် မြတ်အောင်၊ ကဏှာ သုက္ကသပ္ပဋိဘာဂ်-မည်းညစ် ဖြူစင်သည်ဖြစ်၍ ဆေးလိုးခြင်း ဆန့်ကျင်ဖက် အဖို့ရှိအောင်၊ (မည်းညစ်သောအုပ်ကုသိုလ်တရား , ဖြူစင်သောကုသိုလ်တရားဖြစ်၍ အချွင်းချင်း ဆန့်ကျင်ဖက် အဖို့ရှိအောင်)၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ ဘန္တေ၊ ယထာ ယထာ – အကြင် အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မေ – အား၊ ဘဂဝါ၊ပေ၊ ဒေသေဘိ၊ တထာ တထာ-ထိုထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အဟံ–သည်၊ တသ္မိံ ဓမ္မေ-ထိုတရား၌၊(ဘုရား၌ ဟောတော်မူအပ်သော ထို တရား၌)၊ ဝါ– တို၎င်း၊ ကေစ္စံ- အချို့သော၊ ဓမ္မံ– သဘဝကပါရမီဉာဏ်ဟူသော တရားကို၊ အဘိညာ-ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ [တုဓ–အနက်မရှိ။] ဓမ္မေသု– သစ္စာလေးပါး တရား တို့၌၊ နိဋ္ဌံ–ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ အဂမံ– ရောက်ပါပြီ၊ (နိဋ္ဌံ- သို့၊ ဂန္ဆာ - ရောက်ပြီး၍)၊ သတ္ထရှိ-မြတ်စွာဘုရား အပေါ်၌၊ ပသီဒိ – ကြည်ညိုပါပြီ၊ (ကိ်)၊ ဘဂဝါ – သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ – သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအစစ်ပဲပေတည်း၊ ဝါ– မဖေါက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် ကြွင်းမဲ့ဉာဏ် အလုံးစုံကို အကျန်အစင် သိတော်မူပါပေ၏၊ ဘဂဝတာ – သည်၊ ဓမ္မေ-ကို၊ သွာက္ခာတော – ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်ပါပေ၏၊ သာဝကသံဃာ တပည့်သံဃာသည်၊သုပ္ပဋိပန္နော-ကောင်းစွာကျင့်တော်မူပါပေ၏၊ လူတိ- ဤသို့ တွေးခြေ ကြည်ညိုပါပြီ။

ကုသသဓမ္မဒေသနာ

၁၄၅။ ဘန္တေ၊ ယထာ – အကြင် ဒေသနာတော်ဟူသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဓမ္မံ၊ ဒေသေတိ၊ တေ – ဤ ဒေသနာတော်ဃည်၊ အပဓံ–တမျိုးသော၊ အနုတ္တရိယံ - မြတ်သော ပဋိဂံလိ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဂုဏ်ပါတည်း၊ (တာဃ - ထို ဒေသနာတော်ဖြင့်၊ ဒေသိတေဘာ့- ဟောအပ်ကုန်

၁ဓမ္မေသု နိဋ္ဌမဂမံ။ ။ဓမ္မေသု အရ အဋ္ဌကထာ၌ (၄) နည်းဖွင့်၏၊ ဓမ္မေသု-သစ္စာလေးပါး တရားတို့၌၊ (ဝေါဝတ္ထာဋ္ဌကထာနည်း)၊ ဓမ္မေသု - မုဒ္ဓဂုဏ်တော်တရားတို့၌၊ (ကာဋ္ဌဝလ္လဝါသီ သုမထေရ်၏ ဝါဒ)၊ ဓမ္မေသု-အဓိဂတ္ထဖိုလ်တရားတို့၌၊ (ဧလောဂ ဠ်ရဝါသီ စူဠသီဝထေရ်၏ ဝါဒ)၊ ဓမ္မေသု–သဘဝကပါရမီဉာဏ်တရားတို့၌၊ (ထိဝိဠ္ဂက မဟာသီဝထေရ်၏ ဝါဒ)၊ ဤသို့ (၄) နည်းပေးပါ၊ နိဋ္ဌမဂံ-ကိုလည်း "နိဋ္ဌံ ဂန္ဆာ" ဟု ပြင်၍ သတ္တမီ ပသီဒိ-ဥ် စပ်ဖို့ရာ ဖွင့်သည်။

ယထာ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ။ဤဝါကျ၌ အနက်နှစ်နည်း ပေးရပုံကို ဘာသာဋီကာ (၂၄၉)၌ ပြခဲ့ပြီ၊ တံ ဘဂဝါ အသေသံ အာဒိဇာနတော-စသော ဝါကျများ၌လည်း အဌကထာကြည့်၍ အနက်ပေးထားပါသည်၊ နောက်နောက် ဒေသနာတို့ကို ဤဒေသနာတော်ကို နည်းမှီ၍ ပေးပါ၊ ထူးရာကိုသာ အနက်ရေးတော့မည်။

သော၊)ကုသလေသု-ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-အပြစ်မရှိကုန်သော၊ ဧမ္မေသု-တရားတို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါဝ--သည်သာ၊ ဆနုတ္တရော- အတူမရှိ မြတ်တော်မူပါပေ၏။ ဝါ-အမြတ်ဆုံးပါတည်း၊ (တနည်း)ယဒါဘ-အကြင် ဒေသနာတော်ဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကုသလေသု-ကုန်သော၊ ဧမ္မေသု-တို့၌၊ ဘဂဝါဧမ်မွ ဒေသေတိ၊ ထော်--ဤ ဒေသနာတော်သည်၊ အပရံ - သော၊ အနုတ္တရိယ်--ပါတည်း၊ တတြ--ထို ကုသလေသု ဓမ္မေသု ဟူသော စကားရပ်၌၊ ဤမေ - ဤသည်တို့ကား၊ ကုသလာ--ကုန်သော့၊ မှော-တို့တည်း၊ သေယျထိဒံ- ထို ကုသလ မ္မတို့ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ စတ္တာဧော - ကုန်ထော၊ သတိပဋ္ဌာန-- တို့လည်း ကောင်း၊ပေ၊အရိယော-ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသော၊ ဝါ-စင်ကြယ် သန့်ရှင်း သဖြင့် မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-- ရှိသော၊ မဂ္ဂေါ-တည်း။

ဘန္တေ၊ ဤဓ -- ဤသာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု - သည်၊ အာသဝါနံ- တို့၏၊ ခယာ- ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ အနာသဝံ- အာသဝေါမရှိသော၊ စေတောဝိမုတ္တိ'-- ကိလေသာတို့မလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သမာဓိကို လည်းကောင်း၊ ပညာဝိမုတ္တိ' - ကိလေသာတို့မလွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌေဓမ္မေ - မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်အပ်သော သဒေါဟူသော ပစ္စက္ခ အတ္တ ဘောဌ်ပင်၊ ဝါ-- ဤ ပစ္စုပ္ပန် ဘဝဌ်ပင်၊ သယံ - ကိုယ်တိုင်၊ အဘိညာ - ထူးသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကြောင့် သိ၍၊' ဝါ-ထူးသော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြင့် သိ၍၊ သစ္ဆိကတ္ဝာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

ဘန္တေ၊ ကုသလေသု -- ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု - တို့၌၊ (ယာဒေသနာ-အကြင် ဒေသနာတော်သည်၊ အတ္ထိ၊) တော်--သည်၊ အနုတ္တရိယ်- ပါတည်း၊ [နိဂမ ဝါကျ။] တံ -- ထို ဒေသနာတော်ကို၊ ဘဂဝါ - သည်၊ အသေသ - အကြွင်း အကျန် မရှိအောင်၊ အဘိဇာနာတိ -- ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူ၏၊ တံ--ကို၊ ဘဂဝတော-- သည်၊ အသေသံ -- အကြွင်းမရှိအောင်၊ အဘိဇာနတော - ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိလသော်၊ ဥတ္တရိ - အထက်၌၊ ဝါ-ဘုရားရှင် သိတော်မူအပ်သော ဒေသနာတော်ထက် အလွန်၊ အဘိညေယျံ -- သိထိုက်သော တရားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ယံ-အကြင် အရာကို၊ (တုမှေဟိ-အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ အနုဘိဉာတံ-- ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူအပ်၊ တံ - ထိုအရာကို၊) အညော-- အရှင်ဘုရားတို့မှ အခြားသော၊ သမဏော ဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မ ဏော ဝါ-- သည်သော်လည်းကောင်း၊ အဘိဇာနံ - ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိလ သော်၊ ဘိယျော ဘိညတရော-- အထူး သာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူသည်၊ အဃ-- ဖြစ်ရာပါ၏၊ [ဃခ့တော့ တိုတရားမျိုး မရှိတော့ပါ-ဟု ဆိုလိုသည်။] (ယဒိဒံ-အနက်မရှိ၊) ကုသလေသု- ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-တို့၌၊ ဝါ-တို့ကြောင့်၊ ဘဂဝ တာ--ထက်၊ (ဥတ္တရိတရော-သာလွန်သူသည်၊ နတ္ထိ--မရှိတော့ပါ။)

အာယတနပဏ္ဏတ္တိ ဒေသနာ

၁၄၆။ ဘန္တေ၊ ယထာ - ဖြင့်၊ အာယတနပဏ္ဏတ္တိသု - အာယတန**တို့**ကို အ[ ]းအားဖြင့် သိစေခြင်းတို့၌၊ (တနည်း) အာယတန ပဏ္ဏတ္တိသု–အာယတန**တို့**ကို မ**ေ**ထုယ္ယက်အောင် ထားခြင်းတို့၌၊ ဝါ – အာယတန**တို့**ကို ပညတ်ခြင်း**တို့**၌၊ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေ**သေ**တိ၊ တေ - သည်၊ အပရံပုန - သော၊ အနုတ္တရိယ်–ပါတည်း။

ဘန္တေ၊ ဣမာနိ- ဤသည်တို့ကား၊ **ဆ**– ခြောက်ပါး**ကုန်**သော၊ အဋ္ဌတ္တိက ဗာဟိရာနံ– အဋ္ဌတ္တိက ဗာဟိရ**ဖြစ်ကုန်**သော၊ ဝါ - အဋ္ဌတ္တ**ဖြစ်ကုန်**သော၊ အာယတနာနိ - အာယတန**တို့**ပါတည်း၊ [ခန္ဓာကိုယ်တွင်း**ဖြစ်**သမျှ စိတ် **စေ**တသိက် ရုပ်အားလုံး**ကို** ''အဋ္ဌတ္တ''ဟု **ခေ**[ ]၏၊ ထို့အဋ္ဌတ္တ**ဖြစ်**သော ပသာဒရုပ်ငါးပါး**ကို**''အဋ္ဌတ္တိက''ဟု **ခေ**[ ]သည်၊ကျန် အာယတန**တို့**ကို ''ဗာဟိရ'' ဟု **ခေ**[ ]၏၊ အကျယ်**ကို** သင်္ဂြိဟ် ရုပ်ပိုင်း**၌**ရှု။] (တနည်း) ဘန္တေ၊ အဋ္ဌတ္တိက ဗာဟိရာနံ- ကုန်သော၊ အာယတနာနိ- တို့သည်၊ ဣမာနိ **ဆ**- ဤခြောက်ပါး**တို့**ပါတည်း၊ စက္ခု**စေ**ဝ- စက္ခု**ပသာဒ**ကည်း**ကောင်း**၊ (မျက်လုံး**လည်း**ကောင်း)၊ ရူပါ**စ**– ရူပါ**ရုံတို့လည်း**ကောင်း၊ (အဆင်းဟူသမျှ**တို့လည်း**ကောင်း) ၊**ပေ**၊ မနော**စေ**ဝ - စိတ်**လည်း**ကောင်း၊ ဓမ္မာ**စ** - ဓမ္မာ**ရုံတို့ လည်း**ကောင်း**တည်း**၊**ပေ**။

ဂဗ္ဘဝက္ကန္တိ ဒေသနာ

၁၄၇။ ဂဗ္ဘဝက္ကန္တီသု– ကိုယ်ဝန်သူငယ် အ**ဖြစ်ဖြင့်** အမိဝမ်း**သို့** သက်ဝင်ခြင်း**တို့**၌၊ (တနည်း) ဂဗ္ဘဝက္ကန္တီသု – အမိဝမ်း**ဝယ်** သက်**ရောက်**ခြင်း**တို့**၌ ၊**ပေ**၊**ဘန္တေ**၊ ဣမာ - ဤသည်**တို့**ကား၊ စတ**ဿော** - ကုန်သော၊ ဂဗ္ဘဝက္ကန္တီ **ယော**-**တို့**ပါတည်း၊ ဘန္တေ၊ဣ**စ**–ဤ**လောက**်၌၊ ကေ**စေ**ဝ-အ**ချို့**ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသမ္ဗ**ဇာနေ**ာ – ကောင်း**စွာ** အ**ပြား**အား**ဖြင့်**မသိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မာတု ကုစ္ဆိ - အမိဝမ်း**သို့** ဩက္ကမတိ– သက်ဝင်**၏**၊ အသမ္ဗ**ဇာနေ**ာ (ဟုတ္တာ) မာတု ကုစ္ဆိ**သို့** - ၌၊ ဌာတိ- တည်**နေ**၏၊ အသမ္ဗ**ဇာနေ**ာ (ဟုတ္တာ)၊ မာတုကုစ္ဆိမှာ–မှ၊ နိက္ခ**မ**တိ - ထွက်**၏**၊ (ဖွား**မြင်**၏)၊ အယံ - ၌သည်ကား၊ ပဌမာ– ရှေး**ဦး**စွာ **ဖြစ်**သော၊ (ဒေသနာတော်အစဉ်အား**ဖြင့်** ရှေး**ဦး**စွာ**ဖြစ်**သော)၊ ဂဗ္ဘဝက္ကန္တိ- ကိုယ်ဝန်သူငယ်အ**ဖြစ်ဖြင့်** အမိ**ဝ**မ်း**သို့** သက်**ရောက်**ခြင်း**ပါတည်း**။[ဝါရမီမရှိသူ များ**စွာ**သော လောကီလူသား**တို့၏** ပ[သ**ခ**္ခနေ**ခ**ပုံ**တည်း**။]

ဘန္တေ၊ ပုန**စ**–တဖန်လည်း၊ ပရံ–တမျိုးကား၊ (ပုန**စ** ပရံ– နော်က်တမျိုး ကား၊ ဤသို့လည်း ပေး**နိုင်**၏၊) ဣ**စ** - ၌၊ ကေ**စေ**ဝ - သည်၊ သမ္ဗ**ဇာနေ**ာ– ကောင်း**စွာ** အ**ပြား**အား**ဖြင့်** သိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ၊**ပေ**၊**အယံ**၊ ဒုတိ**ယော** – ဒုန်ခု

မြောက်ဖြစ်သော၊ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ-တည်း၊ [အသိတိ မဟာသာဝကတ္ထိ၏ ပဋိသန္ဓေ နေပုံတည်း။] ပုနစ၊ပေ၊ တတိယာ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ၊ [အဂ္ဂသာဝက၊ ပဇေကဗုဒ္ဓါ အလောင်းတော်တို့၏ ပဋိသန္ဓေနေပုံတည်း။] ပုနစ၊ပေ၊စတုတ္ထာ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိ၊ [သဗ္ဗညုတုဂုဏ်းအလောင်းတော်တို့၏ ပဋိသန္ဓေနေပုံတည်း။] ဘန္တေ၊ ဂဗ္ဘာဝက္ကန္တိသုတ်၌၊ (ယာ-အကြင် ဒေဝနာတော်သည်၊ အတ္ထိ)၊ တေ-သည်၊ အနုတ္တရိယံ-ပါတာည်း။

အာဒေသနဝိဓာ ဒေသနာ

၁၄၈။ အာဒေသနဝိဓာသု- သူတပါဒ်၏စိတ်ကို ညွှန်ပြကြောင်း အဖို့အစု တို့၌၊ပေ၊ဣဓ- ၌၊ ကေစ္စော- သည်၊ နိမိတ္တေန - အင်္ဂတိနိမိတ်ဖြင့်၊ (မိမိ အနိုး အပါ၊ ရောက်လာသော အတိတ်နိမိတ် စသည်ဖြင့်၊) အာဒိသတိ - ညွှန်ပြ၏၊ (ပြောပြ၏)၊ (ကိ'-နည်း၊) တေ-သင်တို့၏၊ မနော-စိတ်သည်၊ ဧဝံပိ-ဤ အခြင်း အရာအားဖြင့်လည်း ဖြစ်နေ၏၊ တေ- ၏၊ မနော-သည်၊ ဣတိပိ-ဤ အပြား အားဖြင့်လည်း ဖြစ်နေ၏၊ တေ — ၏၊ မနော- သည်၊ ဣတိပိ – ဤသို့လည်း ဖြစ်နေ၏၊ ဣတိ- ဤသို့ ညွှန်ပြ၏၊ သော – ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဗဟု- များစွာ၊ စေပိ အာဒိသတိ - အကယ်၍မူလည်း ညွှန်ပြစေဦးတော့၊ (အကယ်၍မူပင် ညွှန်ပြစေကာမူ၊) တံ-ထို ညွှန်ပြအပ်သော အကြောင်းအရာသည်၊ တထေ၀- ထို ညွှန်ပြအပ်သည့်အတိုင်းသာ၊ ဟောတိ၊ အညထာ-တပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ (တမ္ပိုးတခြား အလွဲအမှားအားဖြင့်)၊ နော-မဖြစ်၊ အယံ- ကား၊ ပဌမော-သော၊ အာဒေသနဝိဓာ – သူတပါး၏စိတ်ကို ညွှန်ပြကြောင်း အဖို့အစု ပါတာည်း။

ပုနစ၊ပေ၊နိမိတ္တေန – ဖြင့်၊ နဟေ၀-အာဒိသတိ- မညွှန်ပြ၊ (မပြော)၊ အပိ စ- စင်စစ်ကား၊ မနသာနံ၀ါ - တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ အမနုဿာနံ၀ါ– ဘီလူး, တစ္ဆော စသည်တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ ဒေ၀တာနံ၀ါ- စတုမဟာရာဇ် စသော နတ်တို့၏သော်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒိ– အသံကို၊ (သူတပါးစိတ်ကို သိ၍) ပြောဆိုသံကို)၊ သုတ္တာ-ကြား၍၊ အာဒိသတိ ၊ပေ။

ပုနစ၊ပေ၊နိမိတ္တေန - ဖြင့်၊ နဟေ၀ အာဒိသတိ၊ မနသာနံ၀ါ- တို့၏သော် လည်းကောင်း၊ပေ၊သဒ္ဒံ - ကို၊ သုတ္တာ အပိ – ကြား၍လည်း၊ နဲ အာဒိသတိ-

---

နာဝိ၊ပေ၊အာဒိသတိ။ ။နာ၃ိ(နဲ+ အဝိ) နှစ်ဝှဲလုံးကို ကြိယာနှင့်တွဲ၍ နာဝိ အာဒိသတိ–ညွှန်ပြသည်လည်း ဖေါ်တ်၊ အဝိစဇေါ-စင်စစ်ကား၊ ဝါ-အဟုတ်ကား၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်၏၊ နကိုသာ ကြိယာနှင့်တွဲ၍ အဝိကို အခြား သင့်တော်သော ဝှဲနှင့်တွဲပြီးလျှင်"သုတ္တာဝိ-၍လည်း၊ နဲ အာဒိသတိ-မညွှန်ပြ"၍သို့လည်း ပေးနိုင်၏၊ ဆရာတို့ကား ဓနာဂါနည်းကို ပို၍ နှစ်သက်တော်မူကြသည်။

မည့်နှင်ပြု၊ အပိစ ခေါ်-ကား၊ ဝိတက္ကယတော – ကြံစည် စဉ်းစားသူ၏၊ ဝိစာရ ယတော–ဆင်ခြင် သုံးသပ်သူ၏၊ ဝိတက္က ဝိပ္ဖါရသဒ္ဒံ- ဇ်၇၂တာလ့ စသည်တို့၏ လှုပ်ရှားကြောင်းဝိတက်ကြောင့် ဖြစ်သောအသံကို၊ (ကြံစည်မှု အချုပ်နှိမ်အဟုန် ကြောင့် ဖြစ်သောအသံကို)၊ သုတွာ အာဒီသတိ၊ပေ။

ပုနစ၊ပေ၊နိမိတ္တေန-ဖြင့်၊ န ဟေဝ အာဒီသတိ၊ မနုဿာန်ဝါ၊ပေ၊သုတွာဝိ-၍လည်း၊ န အာဒိသတိ၊ပေ၊ဝိတက္ကဝိပ္ဖါရသဒ္ဒံ– ကို၊ သုတွာပိ န အာဒီသတိ၊ အပိစခေါ်-စဉ်စစ်ကား၊ အဝိတက္ကံ-ဝိတက်လည်း၊မရှိသော၊ အဝိစာရံ- ဝိစာရ လည်း မရှိသော၊ သမာဓိ*-စျာန်သမာဓိသို့၊ သမာပန္နသာ- ကောင်းစွာ ရောက် သူ၏၊ (တနည်း) သမာဓိ*-ကို၊ သမာပန္နသာ-ဝင်စားသူ၏၊ စေတော-စိတ်ကို၊ စေတသာ–မိမိစိတ်ဖြင့်၊ ပရိစ္စ– ပိုင်းခြားခြင်း၊ ဗဇာနဲတိ– ၏၊ (ကိ*- နည်း၊) ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဣမဿ ဘောတော– ဤ အရှင်သည်၊ [ဆဋ္ဌိကတ္ထား။] မနောသင်္ခါရာ–စိတ်သည် စီမံပြုလုပ်အပ်သော ဝေဒနာသညာ တို့ကို၊ ပဏိဟိတာ-ကောင်းစွာ ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ (ပဓာနအဖြစ်ဖြင့် ထားအပ် ကုန်ပြီ)၊ တထာ-ဖြင့်၊ ဣမဿာ စိတ္တဿ–ဤစျာန်စိတ်၏၊ အနန္တရာ-အခြားမဲ့၌၊ (စျာန်မှထရာ အခါ၌)၊ ဣမုံနာမ ဝိတက္ကံ - ဤမည်သော အကြံအစည်ကို၊ ဝိတက္ကေဿတိ–ကြံစည်လိမ့်မည်၊ ဣတိ– ဤသို့ အပြားအားဖြင့်သိ၏၊ပေ။

ဒဿနသမာပတ္တိ ဒေသနာ

၁၄၉။ ဒဿနသမာပတ္တိသုတ-စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု ရှုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်ဖြစ်သော သမာပတ်တို့၌၊ပေ၊ဣဒ-ဤလောကဌ်၊ ကေစ္ဆာ–အချို့သော၊ သမဏောဝါ-သမဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏောဝါ- သည်သော်လည်းကောင်း၊ အာဘပ္ပံ-ကောသဇ္ဇနှင့် သံကိလေသတရုးကို နှိပ်စက်သောအား ပယ်ရှားတတ် သော ဝီရိယကို၊ (တနည်း)၊ အာဘပ္ပံ– ကောသဇ္ဇနှင့် သံကိလေသတရုးတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သော ဝီရိယကို၊ အန္ဓာယ–အစဉ်လိုက်၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ ပဓာန်– အားထုတ်သောဝီရိယကို၊ အန္ဓာယ-၍၊ အနုယောဂ်- အဖန်ဖန်အား၊ထုတ်သော ဝီရိယကို၊ အန္ဓာယ-၍၊ အပ္ပမာဒ်-မမေ့မလျော့ကြောင်း၊ သတိကို၊ အန္ဓာယ-၍၊ သမ္ဓာ– ကောင်းစွာ၊ ဝါ- သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာ-နုလုံး သွင်းကြောင်း၊ ကုသိုလ်ဓိတ္တုပ္ပါဒ်ကို၊ အန္ဓာယ-၍၊ ယထာ-အကြင် သမာဓိဖြင့်၊

ဒဿနသမာပတ္တိသုတ။ ။ဥဒ္ဓမဓဿနသမာပတ္တိနှင့် ဒုတိယဒဿနသမာပတ္တိကို ကြည့်၍ “ ဝက်ဆုပ်ဖွယ်ကို ရှုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော သမာပတ်တို့၌ ” ဟု ဝေးသည်၊ တတိယနှင့် စတုတ္ထအတွက်ကား “သုတပါး၏ ပိတ်ကို ကြည့်ရှုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ဖြစ်သော သမာပတ်ဘို့၌ ” ဟု ဝေးသင့်သည်၊ အဋ္ဌကထာဘာသာဋီကာနှင့် တွဲ၍ ကြည့်ပါ။

စိတ္တေ– ကို၊ သမာဟိတေ- ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်ပြီးသော်၊ (ထားအပ်ပြီးတော၁အခါ)၊ ဣမမေဝ ကာယံ-ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကိုပင်၊ ပါဒတလာ-ခြေဖဝါး အပြင်မှ၊ ဥဒ္ဓံ – အထက် ဆံပင်ဖျားအရပ်၌၊ ဝါ- အထက် ဆံပင်ဖျား၁အရပ်တိုင်အောင်၊ ကေသမတ္ထကာ-ဆံပင်ဖျားမှ၊ အဓော-အောက်ခြေဖဝါး၌၊ ဝါ- အောက်ခြေဖဝါး တိုင်အောင်၊ တစဝပရိယန္တံ – အရေဟူသော အပိုင်းအခြား ရှိသည်ဖြစ်၍၊ နာနပ္ပကာရသ္သ- အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ (အမျိုးအစား များပြားသော)၊ အသုစိနော-မစင်မကြယ် ရွံစဖွယ်ဖြင့်၊ ပူရံ–ပြည့်နေသည်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခတိ- ဉာဏ်ဖြင့် အဖန်ဖန် ကြည့်ရှု၏။ ဝုါ- အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်၏။ (ကိ'- အဘယ်သို့ အဖန်ဖန် ကြည့်ရှုသနည်း၊ ဝါ–အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်သနည်း)။

ဣမမ်မိ'ကာယေ–ဤ ငါ၏ကိုယ်၌၊ ကေသာ-ဆံပင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ လောမာ-မွေးညှင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ နခါ-ခြေသည်း လက်သည်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဒန္တာ–သွားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တစော-အရေသည်လည်း ကောင်း၊မံသံ-အသားသည်လည်းကောင်း၊ နှာရု-အကြောသည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌိ– အရိုးသည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ– ရိုးတွင်းခြင်ဆီသည်လည်းကောင်း၊ ဝက္ကံ – အညှိ့ သည်လည်းကောင်း၊ ဟဒယံ - နှလုံးသားသည် လည်းကောင်း၊ ယကနံ – အသည်းသည်လည်းကောင်း၊ ကိလောမကံ – အခြေးသည်လည်း ကောင်း၊ ပိဟကံ – အဖျဉ်းသည်လည်းကောင်း၊ [သရက်ရွက် ဟု ခ၅ါ သော ဝမ်းလျှာအသား၁တည်း။] ပပ္ဖါသံ-အဆုတ်သည်လည်းကောင်း၊အန္တံ-အူမသည် လည်းကောင်း၊ အန္တဂုဏ်–အူသိမ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥဒရိယံ-အစာသစ်သည် လည်းကောင်း၊ ကရီသံ - အစာဟောင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ကျင်ကြီးသည် လည်းကောင်း)၊ မတ္ထလုဂ်ံ- ဦးနှောက်သည်လည်းကောင်း၊ ပိတ္တံ – သည်းခြေ သည်လည်းကောင်း၊ သေမှံ- သလိပ်သည်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ၁ - ပြည်သည် လည်းကောင်း၊ လောဟိတံ - သွေးသည်လည်းကောင်း၊ သေဒေါ–ချွေးသည် လည်းကောင်း၊ မေဒေါ- အဆီခဲသည်လည်းကောင်း၊ အဿု– မျက်ရည်သည် လည်းကောင်း၊ ဝသာ – ဆီကြည်သည်လည်းကော်ောင်း၊ ခေဠေ၁- တံတွေးသည် လည်းကောင်း၊ သိလိ်ာနိကာ- နှပ်သည်လည်းကောင်း၊ လသိကာ-အစေးသည် လည်းကောင်း၊ မုတ္တံ–ကျင်ငယ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တိ– ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တ၀ါ ငါ သူတပါး၊ လားလား၁ဟုတ့် စက်ဆုပ်ဖွယ်သာ ထင်ရှား ရှိပါကုန်သည် တကား၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြည့်ရှု၏၊ ဝါ– ဆင်ခြင်၏။။

ကေသာ ဧလောမာ၁ဧသည်။။ ။ဤဒွတ္တိံသာကာရဒွစ်စပ်၍ မှတ်စွဖွယ်ကို သင်္ဂမွာဟ ဝိနောဒနီအဋ္ဌကထာ သဘိ၀ဥနဝိဘင်းရွှေလွှာဒေါင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာရွှေ လွှာကောင်း ကြည့်ပါ။ အနက်အကျယ်ကို ရုပ်ပုံရွှင့်ကျင့်ဝတ်ရွှေ့ ပြတော်ပြီ။

တထာဂျပိ– ထိုသို့ သဒ္ဒေါ၌သော်ငြား၊ စေတောသမာဓိ– စိတ်၏ သမာဓိကို၊ ဖုသတိ– တွေ့ထိ၏။ ဝါ- ရရှိ၏။ အယံ- ဤသည်ကား။ ပဋမော- သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိ–ဒဿနသမ္ပယုတ်တည်း။ ဝါ–စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု ရှုခြင်းအားဖြင့် ဖြစ်သော၊ သမာပတ်တည်း။ [ဤ၌၌ ပဋိကူလဒဿန သဗ္ဗနာနသမာပတ်သည်လည်းကောင်း၊ ထို ပဋမဈာန်ကို အခြေခံ၍ ရအပ်သော သောတာပတ္တိဖိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒဿနသမာပတ္တိ မည်၏။။ နောက်ဝါကျများ၌ ဤဆို အပြည့်အစုံပေးပါ။ ထူးရာကိုသာ အနက်ရေးပါမည်။]

ပုနစပေါပုရိသသ္သ– ၏။ ဆဝိမံသလောဟိတံ– အရေ အသား အသွေးကို၊ အတိက္ကမ္မစ–ကျော်လွန်၍လည်း။(အာရုံ မပြုပဲ မဆစ်ခြင်ပဲ)။ အဋ္ဌိ– အရိုးကို၊ ပစ္စဝေက္ခတိ–၏။ အယံ–ဤသား၊ ဒုတိယာ–သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိ – တည်း။။ [ဤ၌ အဋ္ဌိဇာရမဏ အရိုးစုဟူသော-အာရုံရှိသော ဗိဗ္ဗစက္ခု၊ ပါဒကဈာန ပဋမဈာန် သမာပတ်သည်လည်းကောင်း၊ ထိုဈာန်ကို အခြေခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သကဒါဂါမိမိုဇ် အနာဂါမိမိုဇ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယ ဒဿန သမာပတ္တိမည်၏။။]

ပုနစပေါ့ အဋ္ဌိ– ပစ္စဝေက္ခတိ၊ စ–အထူးကား။ ဥဘယ္ထတော– ဤ ဘဝ, နောက်ဘဝဟူသော ၂ ပါးစုံသော အဖြစ်အားဖြင့်၊ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ – မပြတ်သော။ [ထိုဥဘယတော အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံကို သရုပ်ဖော်လိုရှိ ''ဟုမလောကေ'' စသည်ဖြင့်

ပုရိသသ္သ။ ။ပါဠိယ် ပုရိသသာတိစ သဒ္ဒေါ ဗျတိရေကော၊ တော်ရ ယထာ ဝုတ္တသမာပတ္တိဒ္ဒယတော (ဆိုအပ်ပြီးသော် ဒုတို့သာကာရရမဏ ပဋမဈာန် သမာပတ်, အဋ္ဌိကာရမဏ ပဋမဈာန်သမာပတ်တို့) ပါး အပေါင်းထက်) ဝုစ္စမာန် ယေဝ (ဆိုအပ်လတ္တံသာ ဖြစ်သော)-ဟုမယ ဝိသေသံ ဓောမတိ၊–ရှင်းက။

မှတ်ချက်။ ။၀၆+အတ်+ရိစ ဓာတ်သည်''တိန်–ကဲ့ပြီး၊ခြင်း=ရွှေအနက်မှ ကွဲပြားအောင် ဒွဲခြားခြင်း''အနက်ဟောဟု ထောမနိဝိ ဆို၏။ ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ အန္တယ ၏ ပြောင်းပြန် ဗျတိရေကမျိုး မဟုတ် – ဟု မှတ်ပါ။ ''ဝိသေသံ ဓောတေတိ'' ကို ကြည့်၍ ''စ–အထူးကား'' ဟု ပေးပါ။

ဥဘယတော အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ။ ။ ဤစတုတ္ထဒဿနသမာပတ္တိ၌ '' ဥဘယတော အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ''ဟု ဟွေရ၏။(အ) သဒ္ဒါ ဝိုင်နေဟုတ်တူ၏။ ရဟန္တာ၏ စိတ်သည် ဤဘဝ၌သည်း ဆန္ဒရာဂဖြင့် မတည့်, နောက်ဘဝ၌လည်း ဆန္ဒရာဂဖြင့် မတည့်၊ ထို့ကြောင့် ''ဟုမ လောကေ အပ္ပတိဋ္ဌိတဥ္စ ပရလောကေ အပ္ပတိဋ္ဌိတဥ္စ''ဟု ပါဠိတော်ရှိ၏။ ဤ ပါဠိသည် '' ဥဘယတော အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ'' ဟူသော ရွှေကား၏ အဖွင့်ဖြစ်ရကား ''ရဟန္တာ၏ စိတ်သည် ဤဘဝ နောက်ဘဝ နှစ်ပါးစုံသော အဖြစ်အားဖြင့် ဆက်သွယ်မှု မရှိပဲ ပြတ်စဲနေပြီ'' ဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၏၊ ဆိုဖြစ်၍ '' အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ '' ဧနရာဝယ်

ဘုရားရှင်အား လျှောက်သည်။] ဣန္ဒလောကေ - ဤလောကဌ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတ္ဝူ - ဆန္ဒရာဂဖြင့် တည်သည်လည်း၊ ဖြစ်သော၊ ပရလောကေ-နောကိလောကဌ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတ္ဝူ - လည်းဖြစ်သော၊ ပုရိသဿ-၏၊ ဝိညာဏသောတံ - ဝိညာဉ်အလျှင်ကို၊ ဝါ - စိတ်အစဉ်ကို၊ ပဇာနာတိ - စေတောပရိယဉ္စဏ်ဖြင့် ကွဲကွဲပြားပြား သိ၏၊ အယံ - ကား၊ ဟတ်ယာ-သော၊ ဒဿနသမာပတ္တိ - တည်း။ [သေက္ခ ပုထုဇဉ်တို့၏ စိတ်ကိုသိသော စေတောပရိယဉ္စဏ်သည် တတိယဈာနသမာပတ္တိ - မည်၏။]

ပုနစ၊ပေ၊ဥဘယတော - အားဖြင့်၊ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ - သော၊ ဣန္ဒလောကေ-ဦ၊ အပတိဋ္ဌိတ္ဝူ - မတည် သည်လည်းဖြစ်သော၊ ပရလောကေ - ဦ၊ အပတိဋ္ဌိတ္ဝူ-သော၊ ပုရိသဿ - ၏၊ ဝိညာဏသောတံ၊ ပဇာနာတိ၊ အယံ စတုတ္ထ ဈာနသမာပတ္တိ။ [ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်ကိုသိသော စေတောပရိယ ဉာဏ်တည်း။]

ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိဒေသနာ

၁၅၀။ ၊ပေ၊ ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိသု - ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကွဲကွဲပြားပြား သိစေခြင်း တို့၌၊ ဝါ - ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ကွဲကွဲပြားပြားသိအောင် ဟောပြခြင်းတို့၌၊ (တနည်း) ပုဂ္ဂလ ပဏ္ဏတ္တိသု - ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို အာဇွင်းချင်း မရေးယှက်အောင် ထားခြင်း တို့၌၊ပေ၊ဣမေ - ဤသည်တို့ကား၊ သတ္တ - ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာ - တို့တည်း၊ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော - အရှုပသမာပတ်အဖို့ - မဂ် အဖို့တို့ဖြင့် နှစ်ပါး စီသော ရူပကာယ နာမကာယအဖို့တို့မှလွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ပညာဝိမုတ္တော - အရှုပစျာန် သမာဓိမပါ, အရဟတ္တမဂ် ပညာဖြင့်သာ ကိလေသာတို့မှလွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ ကာယ သက္ခီ - မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ဟူသော နာမကာယဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသောပုဂ္ဂိုလ် လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော - သစ္စာ ၄ - ပါးကို သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၏ အဆုံးဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ရောက်သည်မည်လေက်အောင် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ (တနည်း) ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော - သစ္စာ ၄ - ပါးကို သိမြင်တတ်သော သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်သော

"ဝါ၌ဩ်နံ" ဟု ပါဠိရှိသင့်သည်၊ တတိယ ဒဿနသမာပတ္တိ၌ကား၊ " ဒုရလောကေ ပတိဋ္ဌိတ္ဝူ ပရလောကေ ပတိဋ္ဌိတ္ဝူ " ဟုသော နောက်စကားနှင့် လိုက်လျောစွာ "ဥဘယတော အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ" ဟု ရှိခဲ့ရသည်။ [ဌ, ဠ အစွန်းနှင့် ပါဠိတော် အမိမ္ပါဝ်ကို သတိပြုပါ။]

ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓါဝိမုတ္တော – သဒ္ဓါမျှဖြင့် ကိလေသာတို့မှ လွတ်သောပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ (အင်္ဂကထာနည်း) (တနည်း) သဒ္ဓါဝိမုတ္တော – သဒ္ဓါဖြင့် နိဗ္ဗာန်၌ စွဲစွဲမြဲမြဲသက်ဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ (ဋီကာနည်း)၊ မဟန္တသာရီ-သောတာပတ္တိမဂ်ပညာတရားသို့ အစဉ်လိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓါနုသာရီ – သောတာပတ္တိမဂ်သဒ္ဓါသို့ အစဉ်လိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်းတည်း၊ ဘန္တေ၊ ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိသုတ် -- တို့၌၊ (ယာဒေသနာ အတ္ထိ၊) စေတံ–သည်၊ အနုတ္တရိယ်–ပါတည်း။

ပဓာန ဒေသနာ

၁၅၁။ ।ပေ।ပဓာနေသုတ္တ - ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာကို အားထုတ်ခြင်းတို့၌၊ ဝါ-အားထုတ်ထိုက်သော ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာတို့၌၊ ।ပေ। သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ် ~ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂမည်းကောင်း၊ ।ပေ। ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ် — တည်း၊ ।ပေ။

ပဋိပဒါ ဒေသနာ

၁၅၂။ ပဋိပဒါသုတ္တ – ပဋိပဒါတို့၌၊ (မင်္ဂသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ရှိသော်၊ ।ပေ।ဒုက္ခာပဋိပဒါ – ခဲယဉ်းသော မင်္ဂသို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ရှိသော၊ ဒန္ဓာဘိညာ – နှေး ကြန့်စွာ လေးလံသော အသိဉာဏ်ထူးရှိသော ပညာလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ – သော၊ ခိပ္ပါဘိညာ - လျင်မြန်သော အသိဉာဏ်ထူးရှိသော ပညာ လည်းကောင်း၊ သုခါပဋိပဒါ - လွယ်ကူသော မင်္ဂသို့ရောက်သောအကျင့် ရှိသော၊ ဒန္ဓာဘိညာ - ပညာလည်းကောင်း၊ သုခါပဋိပဒါ – သော၊ ခိပ္ပါဘိညာ–ပညာလည်းကောင်း၊ ဣတိ – ဤသို့ဆိုစာည်း။

ဘန္တေ၊ တတြ – ထို လေးမျိုးသော ပဋိပဒါတို့တွင်၊ ယာယံ ပဋိပဒါ–သည်၊ ဒုက္ခာ–ခဲယဉ်း၏၊ ဒန္ဓာ ဘိညာ-နှေး ကြန့်စွာ လေးလံသော အသိဉာဏ်ထူးရှိ၏။ ဘန္တေ၊ အယံ ပဋိပဒါ-ကို၊ ဒုက္ခတ္တာစ – ခဲယဉ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒန္ဓတ္တာစ - နှေး ကြန့်စွာ လေးလံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥဘယေနေဝ - နှစ်ပါးစုံအားဖြင့်ပင်၊ ဝါ - နှစ်ပါးစုံသော အကြောင်းကြောင့်ပင်၊ ဟီနာ – ညံ့၏ဟူ၍၊ အက္ခာယတိ- ဆိုအပ်ပါ၏။ ဝါ–ဟောအပ်ပါ၏။ ဘန္တေ၊ တတြ – ထို့တွင်၊ ယာယံ ပဋိပဒါ - သည်၊ ဒုက္ခာ - ၏၊ ခိပ္ပါဘိညာ - ၏၊ ဘန္တေ၊ အယံ ပန ပဋိပဒါ - ကိုကား၊ ဒုက္ခတ္တာ - ကြောင့်၊ ဟီနာ - ဟူ၍၊ အက္ခာယတိ။ [နေ့ဂ် ပဋိပဒါ နှစ်ပါးဦး ‘‘ သုခတ္တာ - လွယ်ကူသည်၏၊ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ခိပ္ပတ္တာစ-လျင်မြန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဏိတာ-မြတ်၏ဟူ၍ ’’ဟု ပေးပါ။]

ဘဿသမာစာရာဒိ ဧဃနာ

၁၅၃။ ဇပ၊ ဘဿသမာစာရေ–ပြောအပ်သော စကားဟူသော အကျင့်၌၊ ဝါ–စကားပြောခြင်း ဟူသော အကျင့်၌၊ ပေါဘန္တေ့။ ဣဓ–ဤသာသနာတော်၌၊ ကေစ္စော-အချို့သော ရဟန်းသည်၊ မုသာဝါဒုပ်ဆဲဩဝါဒမုသာဝါဒနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဝါစံ ဧ၀–စကားကိုလည်း၊ န ဘာသတိ–မပြော၊ ဧ၀ဘူတိယံစ–တဦးနှင့် တဦး အသီးအခြား ဖြစ်ခြင်း၌ ယှဉ်သော စကားကိုလည်း၊ ဝါ-ညည်ဘွတ်သူတို့ကို ကွဲပြားအောင် ပြုတတ်သောစကားကိုလည်း၊ န ဘာသတိ–မပြော၊ ပေသုဏိယံစ– ခုစ်ခြင်း၏ ကင်းဆိတ်ခြင်းကို ပြုတတ်သော စကားကိုလည်း၊ ဝါ–ဂုန်းတိုက်ကြော်သံ စကားတို့လည်း၊ န ဘာသသိ၊ ဇေယျေကွောအောင်ခြင်း၌ ရွှင်သည်ဖြစ်၍၊ ဝါ- အနိုင်ရလို့သည်ဖြစ်၍၊ သာဂရသ္သဇံစ–ခြုတ်ခြယ်စေခံကားကြော်ငင်း ဧဒါသကြောင့်ဖြစ်သောစကားကိုလည်း၊ နဘာသတိ၊ မန္တာ-ပညာဖြင့်မန္တာစ-သိရှိလည်း၊ဝါ-စဉ်းစား၌ငြိနှံရှိလည်း၊ ကာလေန-သင့်လျော်ရာအခါ၌၊ နိဓာန၀တိ-စိတ်တည်းဟူသော သိုမှီး သိမ်းဆည်းထားရာ ရှိသော၊ ဝါ – စိတ်ထည်း၌ သိမ်းဆည်းထားထိုက်သော့၊ ဝါစံ – ကို၊ ဘာသတိ၊ပေ။

ပုရိသသီလ သမာစာရေ - ယော်ကျ၊ားပုဂ္ဂိုလ်၏ စင်ကြယ်ဇာ သီလ, စင်ကြယ်သော စိတ်အကျင့်၌၊ပေါဘန္တေ့။ ဣဓ–ဤသာသနာတော်၌၊ ကေစ္စော-အချို့သော ရဟန်းသည်၊ သင်္ဃော-မှန်သောစကား ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-မှန်သောစကားကို ပြောသည်လည်းကောင်း၊ သင်္ဃေါ-သင်္ဃါရိသည်လည်း ကောင်း၊ အသာ-ဖြစ်ရာ၏၊ ကုဟကောစ-လှူအပေါင်းကို အံ့သြစေတတ်သူသည်လည်း၊ နမဟုတ်၊ လပကောစ- မြွောက်ပင့်၍ ပြောဆိုတတ်သူသည်လည်း၊ နမဟုတ်၊ နေမိတ္တိကောစ – ပစ္စည်းလှူဖို့ရန် အရိပ်နိမိတ်ကို ပြုခြင်းအလေ့ ရှိသူ

ဣဓ ကေစ္စော။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ကေစ္စောအရ ဘိက္ခုကို ဖွင့်ထား၏၊ထို့ကြောင့် "ဣဓ- ၌သာသနာတော်၌" ဟု ပေးသည်၊ ဝိုသို့ အထူးဖွင့်သောနေရာ, သို့မဟုတ် သာသနာတော်နှင့် မဆိုင်သော နေရာ၌မူ "ဣဓ–၌လောကဋ္ဌ၊ ကေစ္စော - အချို့သူသည်၊ (အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်)" ဟု ပေးရသည်။

စတုရဂ်သမန္နာဂတ သုတ္တာသိဇ၀ါဝေါ ။ ။ "နံ ဧ၀ံဝေ မုသာဝါဒုပသဉ်တိတ် ဝါစံ ဘာသတိ"-ဓသည်ကို ကြည့်၍၌ ဘာသာဒ္ဓိကာဋ္ဌ အင်္ဂါ(၄)ပါးကို ရေတွက်ပြခဲ့၏၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီမူလဋ္ဌီကာ. ၀စီကမ္မဒ္ဓါရကထာ အဖွင့် (၇၅)၌ ဆဝါကာ၀ဂ္ဂ ဝဂ်ိသသုတ်ကို မှီး၍ ဖွင့်ထားလေသည်၊ ထို ဒီကာအဖွင့်နှင့် ဘာသာဒ္ဓိကာဋ္ဌပြဋ္ဌေသော် ရှေးနိုဿယအဆိုသည် ညီညွတ်ပေသည်။

သည်လည်း၊ နှ-မဟုတ်၊ နိပ္ပယိကော၁-ဒါယကာ၏ဂုဏ်ကို ကြွတ်ချေ ဖျက်ဆီး ခြင်းအလေ့ ရှိသူသည်လည်း၊ နှ- မဟုတ်၊ လာဘေနှ – တဏှိမ်၌ ရအပ်သော ဥူသောလာဘ်ဖြင့်၊ လာဘိ– အခြားတဏှိမ်၌ရမည့် ကောင်းသော လာဘ်ကို၊ နိဓိဂိသနကော၁-ရှာဖွေနှုးအတ်သူသည်လည်း၊ နှ-မဟုတ်။

လ္ဟဒ္ဓိယေသု-စက္ခုစသား ၆ ပါးသော လူခန္ဓြေတို့၌၊ ဂဒ္ဓဗာဒေ- စောင့်စည်း အပ်သော ဒုဂ်ရှိ၏၊ ၀၂- သတိဟူသော တံခါးရွက်ဖြင့် စောင့်စည်း ပိတ်ဆို့ ထားအပ်သော တံခါးပေါက်ရှိ၏၊ ဘောဇနေ- ဘောဇဉ်၌၊ ၀၂- ဘောဇဉ်ကို မှတ်၊ လေးရပ်သောပစ္စည်း၌၊ ပတ္တသူ - ရှာမိုး ခံယူ သုံးဆောင် စွန့်လွှဲဆုဝယ် အဘိုဝ်းအရှုဉ်းကို သိ၏၊ သမကာဝိ – အညိအမျှ ပြုလေ့ရှိ၏၊ [ကာယခုစရိုက် စသည်ကို ပယ်၍ ကုသိုလ်တရားကို ကျင့်ခြင်းတည်း။] ဇာဂရိယာနုယောဂ်– နိုးကြားသူ၏အဖြစ်ကို အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ ၀၂ – နိုးကြားမှုကို အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ အနုယုတ္တော-လွန်ရွာ အားထုတ်၏၊ အတန္ဒိတော- ပျင်းရိခြင်း မရှိ၊ အာဝဇ္ဇဝိရိယော - အားထုတ်အပ်သောဝိရိယ ရှိ၏။

ဗျာယိ-ကသိုဏ်းစသောအာဒ္ဒ်, အနိစ္စစသော လက္ခဏာကို ရှုလေ့ရှိ၏၊ သတိ မာ-သတိရှိ၏၊ ကလျာဏပဋိဘာနေ၁-ကောင်းသော ရွှေရုထင်လာသောဥာဏ် ရှိ၏၊ ၀၂- ကောင်းသောဥာဏ်အား ရွှေရုထင်လာသော စကားလည်း ရှိ၏၊ ဂတိမာ–မကြွားနာအပ်သေးသော တရားတော်ကို သိစိမ်းနိုင်သောပညာ ရှိ၏၊ ဓိတိမာ-ကြွားနာအပ် ဘင်ယူအပ်ပြီးသောတရားတော်ကို ဆောင်ထားမှတ်သား နိုင်သောပညာ ရှိ၏၊ မတိမာ - တရားတော်ကို သိမှတ်-နိုင်သောပညာ ရှိ၏၊ ကာမေသု-၀တ္ထု ကိလေသာ နှစ်ဖြာသော ကာမတို့၌၊ ဂိဒ္ဓေါ-လိုချင် မက်မော သူသည်လည်း၊ နှ- မဟုတ်၊ သင်္ကော၈– ရွှေတိုး နောက်ဆုတ်စသော ကိစ္စစုဉ် သတိမပြတ် အမှတ်လည်း ထုတာ်၏၊ နိပကော၈-ပညာအားဖြင့်လည်း ထင့်ကျက် ၏၊ ၀၂– ဆန့်ကျင်ဖက် ကိလေသာတို့ကို ခြောက်လှန့် စေတတ် ပယ်ခွာတတ် သူလည်း ဖြစ်၏၊ ဘင်္ဂေ၁၊ ပရိသဿိလ သမာစာရေ-၌၊ (ယာ ဒေသနာ၊ အတ္ထိ)၊ တေ-သည်၊ အနုတ္တရိယံ– ပါတုည်း။

ဗျာယိ။ ။အာရမ္ဗဏူပနိဇ္ဈာန်, လက္ခဏူပနိဇ္ဈာန်ဟူဖြင့် ကသိုဏ်းစသော အာရုံ, အနိစ္စစသော လက္ခဏာ, ဒိဋ္ဌာန်၏ တထလက္ခဏာကို ရွှေလေ့ရှိ၏- ဟု အကျယ်ဆိုပါ၊ ထိုဗျာန်နှစ်ပါး၏အဖွင့်ကို ဝိနယ၊ ၌၊ ၁, ၁၆၆–၌ ရှု။

ဇတိမာ။ ။မတိမာနေရာဝယ် ဋီကာ၌ “ မုတိမာ ” ဟု ပါ၌ရှိ၏၊ တိုအလို “မုဘိမာ–စဉ်းစား နွှဲးရှိနိုနှိုင်သော (အနုမာန) ပညာ ရှိ၏” ဟု ပေး။

အနုသာသနဝိဓဲ ဒေသနာ

၁၅၄။ အနုသာသနဝိဓာသု - သွန်သင်လမ်းပြ ဆုံးမခြင်းဟူသော အဖို့ အစုတို့၌၊ပေးဘန္တေ၊ဘဂဝါ သည်၊ အပရံ-တပါးသော၊ပုဂ္ဂလံ-ကို၊(ဇာနာတိ-၌စပ်)၊ ပစ္စတ္တံ - မိမိ၏၊ ယောနိသော - သင့်လျော်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရာ-နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်၊ အယံပုဂ္ဂလော - သည်၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အနုသိဋ္ဌ-သွန်သင်လမ်းပြအပ်ပြီ၊တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇမာနော-စင်စင်ကြယ်ကြယ် ကျင့်လေသော်၊ တိဏ္ဏံ-ကုန်သော်၊ သံယောဇနာနံ – တို့၏၊ ပရိက္ခယာ - ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ သောတာပန္နော '-အရိယာမဂ်သို့ ရောက်သူသည်၊ ဝါ- သောတံသောတဉ်သည်၊ အဝိနိပါတဓမ္မော–အပါယ်လေးပါးတို့၌ ဇေါက်ဇေါက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘော မရှိသည်၊ နိယတော-မဂ္ဂဓမ္မနိယာမအားဖြင့်မြဲသည်၊(နေဘက်သို့ပြန်မဆုတ်တော့ပဲ အထက်မဂ် (၃)ပါးသို့သာ ရောက်ခြင်းရခြင်း အားဖြင့် မြဲသည်)၊ သမ္မောဓိ ပရာယဏော-အထက်မဂ် (၃)ပါး ဟူသော အလွန်ရောက်ထိုက်သော တရားရှိသည်၊ ဝါ – အထက်မဂ်(၃)ပါးဟူသော လည်းလျော်ရာရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည်၊ လ္ဟုတိ – ဤသို့၊ ဇာနာတိ-သိတော်မူ၏။

ဘန္တေ၊ပေ၊အယံ ပုဂ္ဂလော-သည်၊ ယထာ-ဖြင့်၊ အနုသိဋ္ဌံ အပ်ပြီ၊ တထာ – ဖြင့်၊ ပဋိပဇ္ဇမာနော - လသော်၊ တိဏ္ဏံ - ကုန်သော၊ သံယောဇနာနံ - တို့၏၊ ပရိက္ခယာ-ကြောင့်၊ ဆဂဒေါဒေါမိ – သကဒါဂါမိ – သကဒါဂါမိသည်၊ ဘဝိဿတိ၊ သက်ဒေဝ-တာကြိမ်သာလျှင်၊ လ္ဟုမံ လောကံ - ဤ ကာမဘုံသို့၊ အာဂန္တွာ – ‘(ပဋိသန္ဓေ နေသောအားဖြင့်) ပြန်လာ၍၊ ဒုက္ခဿ-ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏၊ အန္တံ-အဆုံးကို၊ကရိဿတိ-ပြုလိမ့်မည်၊ လ္ဟုတိ-သို့၊ ဇာနာတိ။

ဘန္တေ၊ ပေ၊ ပဋိပဇ္ဇမာနော၊ ပဋ္ဌနံ - ငါးပါးကုန်သော၊ သြရမ္ဘာဂိယာန်–အောက် ကာမဘုံသို့ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သော၊ ဝါ- အောက်အပို့ဖြစ်သော ကာမဟ်၏ အစီးအပွား ဖြစ်ကုန်သော၊ သံယောဇနာနံ – တို့၏၊ပရိက္ခယာ – ကြောင့်၊ သြပပါတိကော - ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေရှိသည်၊ ဝါ-ဥပပါတ် ပဋိသန္ဓေ နေသည်၊ တတ္ထ - ထို ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌၊ ပရိနိဗ္ဗာယီ - ပရိနိဗ္ဗာန်စံလေ့ရှိသည်၊ တသ္မာ လောကာ - ထို ဗြဟ္မာ့ဘုံမှ၊ အနာဝတ္တိဓမ္မော- ပြန်လှည့်ခြင်း သဘော့ရှိသည်၊ ဘဝိဿတိ၊ လ္ဟုတိ-ဇာနာတိ။

အဗ္ဘာ။ ။သော့တာပန္နစသည်တို့၏အနက်ကို မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်, အနာဝတ္တိဓမ္မ သမ္မောဓိပရာယဏာဝဿာနံ ကြည့်၍ အနက်ပေးထားသည်။

ဘန္တေ့၊ပေါ့ပဋိပဇ္ဇမာနော-လသော်၊ အာသဝါနံ်၊ပေါ့ဝိဟရိဿတိ၊ [ပုစ္ဆ်စဉ် ၁၄၅-၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီး။] ဣတိ ဇာနာဘိ၊ ဘန္တေ့၊ အနုသာသနဝိဓသု-ဟို့၌၊ (ယာ ဒေသနာ အတ္ထိ)၊ တော်-သည်၊ အနုတ္တရိယံ-တည်း။

ပရမုဂ္ဂလ ဝိမုတ္တိဘဏ္ဍဒေသနာ။ ။ပရမုဂ္ဂလ ဝိမုတ္တိဘဏ္ဍကော-(သောတာပန် စသော)တပါ.သောဂုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းကို သိခြင်း၌၊ ဝါ - တပါးသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်းကိုသိကြောင်း ဉာဏ်၌၊ ပရံ - တပါးသော၊ [ဤပုစ္ဆ်သာ ထူး၏။ လွယ်ပြီ။]

သဿတဝါဒ ဒေသနာ

၁၅၆။ သဿတဝါဒေသု - သဿတဝါဒတို့၌၊ ဝါ - မြဲ၏ဟု ဖြစ်သော အယူဘို့၌၊ပေါ့ဘန္တေ့၊ ဇာ့မ-ဤလောကဘွဲ့၊ ကေစေ့ဘာ-အချို့သော၊ သမဏော ဝါ- သမဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ရဟန္တာသည်သော် လည်းကောင်း၊) ဗြာဟ္မဏောဝါ- ဗြာဟ္မဏသည်သော်လည်းကောင်း၊ (ပဋိဘာနသည်သော်လည်းကောင်း)၊ အာတပ္ပံ - ကိလေသာကို လွန်စွာနှိပ်စက် ပယ်ဖျက်နိုင်စွမ်း ဥပစာရ တိုင်အောင်သော ဝီရိယကို၊ အန္တာယ-အစဉ်လိုက်၍၊ ဝါ-စွဲ၍၊ ပဓာန်-အားထုတ် တတ်စွာ အပ္ပနာဝီရိယကို၊ အန္တာယ – ၍၊ အနုယောဂ်- ဈာန်မှတဆင့်, အဘိ ညာဉ် တက်ဖို့, စိတ်စက်နှိမ်ရန် , အဖန်ဖန် အားထုတ်တတ်သော ဝီရိယကို၊ အန္တာယ-၍၊ အပ္ပမာဒ – မမေ့မလျော့ကြောင်း သတိကို၊ အန္တာယ-၍၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ဝါ-သင့်သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကာရ်- နှလုံးသွင်းခြင်း ကို၊ ဝါ- နှလုံးသွင်းကြောင်းဉာဏ်ကို၊ အန္တာယ- ၍၊ ယထာ– အကြင် စတုတ္ထ ဈာန် သမာဓိဖြင့်၊ ဓိတ္တေ-ကို၊ သမာဟိတေ–ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်ပြီး သော်၊ (ထားအပ်ပြီးသောအခါ) ၊ အနေကဝိဟိတ - တပါးမက များသော အပြားရှိသော၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ-ရှေးဘို့ နေအပ်ဖူးသောခန္ဓာအစဉ်ကို၊ အနုဿရတိ- အစဉ်လျော်ကာ၍ အောက်မေ့နိုင်၏၊ တထာရူပံ – ထိုသို့ သတ္တဝါရှိသော၊ စေတော သမာဓိ*–စိတ်၏ သမာဓိကို၊ ဖုသတိ-ထိတွေ့၏၊ ဝါ-ရ၏။

ဃေယျထိဒံ - အဘယ် ပုဗ္ဗေနိဝါသကိုနည်း၊ (တနည်း) ဃေယျထိဒံ - ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသဟူသည် အဘယ်နည်း၊ ကေမို့ ဇာတိ ၊ပေ၊ အနုဿရတိ။ [ဥပုမ္မရိက သုတ်, ပုစ်စဉ်နံပါတ် (၇၂)၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

သော-ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏသည်၊(ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ရသော ထိုသမဏ ဗြာဟ္မဏသည်)၊ (ဒိဋ္ဌဂတိကော – မိစ္ဆာအယူရှိသည်၊) (ဟုတ္တာ)၊

---

*အာဇံဖွဗန္ဓာဃ ။ ။အဘယွစသည်ထို့၏အနက်ကို သိလက္ခဏ်၌ ဋ္ဌ။ သဃတ ဝါဒ အဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးထားသည်၊ ပုဒ်စဉ် (၁၄၉)၌ကား ဤ အဋ္ဌကထာ အဖွင့်အတိုင်း အနက်ပေးခဲ့သည်။

ဓေ-ညှို၊ အာဟ - ပြောပြီ၊ (ကိ ု - နည်း၊)၊ အဟံ - သည်၊ အဟိတံ - အဘိတ်ဖြစ်သော ၊ (လွန်လေပြီးသော)၊ အဒ္ဓါနံပ်-ကာလကိုလည်း၊ ဇာနာမိ-၏၊ (ကိ ု-နည်း၊) လောကော-ကမ္ဘာသောကသည်၊ သံဝဋ္ဋဝါ-ပျက်လည်း ပျက်ခဲ့ပြီ၊ ဝိဝဋ္ဋဝါ-ဖြစ်လည်း ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ (တည်လည်းတည်ခဲ့ပြီ၊) ဣတိ-ဤသို့ သိ၏၊ အဟံ-သည်၊ အနာဂတ်-အနာဂတ်ဖြစ်သော၊ အဒ္ဓါနံပ်-ကိုလည်း၊ ဇာနာမိ၊ (ကိ ု) ၊ လောကော-သည်၊ သံဝဋ္ဋဿတိဝါ ပျက်လည်း ပျက်လိမ့်မည်၊ ဝိဝဋ္ဋဿဘိဝါ-တည်လည်း တည်လိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤသို့ သိ၏။

အတ္ထာဒ - အတ္ထသည်လည်းကောင်း၊ လောကော - လောကသည်လည်းကောင်း၊ (သတ္တဝါဟု ခေါ်သော ခန္ဓာဝါးပါးသည်လည်းကောင်း၊) သဿတော-အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိ၏၊ ဝါ-မြဲ၏။ ဝဉ္ဈော-တစုံတခုသောအကျိုးကို မပေါက်ဖွားတတ်သဖြင့် အမြဲနှင့်တူ၏၊ ကူဋ္ဌဋ္ဌေ - တွောင်ထွဋ္ဌအလား၊ မလှုပ်ရှားပဲ ခိုင်မြဲစွာတည်၏၊ သော်ကဋ္ဌာယိဋ္ဌိတော-မယိမ်းမယိုင် မြဲခိုင်စွာတည်သော စံခါးတိုင်ကဲ့သို့ တည်၏၊ တေစ သတ္တာ-ထို့သတ္တဝါတို့သည်ကား၊ သန္ဓာဝဉ္ဆိ-တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြေးသွားကြရကုန်၏၊ သံသရန္တိ - တဖြောင်းဖြန့်ဖြူးကျင်လည်ကြရကုန်၏၊ စဝဇ္ဇိ - စုတေ ရွှေ့လျော့ကြရကုန်၏၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ-ပဋိသန္ဓေ နေကြရကုန်၏၊ သဿတိသမံ - အခါခပ်သိမ်း ထင်ရှားရှိသော မြင့်မိုရ် တောင် မြေလ နေ နက္ခတ်တို့နှင့်တူစွာ၊ အတ္ထိတ္တေဝ အမြဲရှိသည်သာ၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောပြီ၊ အယံ-ကား၊ ပုဗ္ဗမော-သော၊ သဿတဝါဒေါ-တည်း။

ဒုတိယသဿတဝါဒ။ ။ကေဖို- တခုလည်းဖြစ်သော၊ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋ-သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ - သံဝဋ္ဋ သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ ဝိဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပေါဒသပိ- ကုန်သော၊ ဆဲဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဌာနိ- သံဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဋကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ - သံဝဋ္ဋ သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ ဝိဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ ကပ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ [ဤပုဒ်မျှသာ ထူးသည်။]

ဆတိယသဿတဝါဒ။ ။ဒသပိ-ကုန်သော၊ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဌာနိ- တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေါစတ္တာလီသမ္မိ-၄၀ လည်းဖြစ်သော၊ သံဝဋ္ဋ ဝိဝဋ္ဌာနိ-တို့ကိုလည်းကောင်း။ [ဤပုဒ်မျှသာ ထူးသည်။] ဤ သဿတဝါဒနှင့်စပ်၍ မှတ်ဖွယ်များကို သိလက္ခဏ် အဋ္ဌကထာ၌ ရှု။]

ပုဗ္ဗေ နိဝါသာနုဿတိ ဉာဏဒေသနာ

၁၅၇။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏော-ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်၌၊ (ရှေး၌ နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာအစုံကို အဖန်ဖန် အမှတ်ရကြောင်း သတိနှင့်ယှဉ်သော ဉာဏ်၌) ၊ပေ၊ အနုဿရတိ။[ပုဒ်စဉ် ၁၅၆ - ၌ အနုက်ပေးခဲ့ပြီ။] သေယျထိဒံ၊ပေါအနုဿရတိ။[ပုဒ်စဉ် ၇၂-၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

ဘန္တေ၊ ယေသံ-အကြင် နတ်တို့၏။ အာယု–အသက်သည်၊ (နသက္ကာ–၌စပ်၊) ဝါ–ကို၊ ဂဏနာယဝါ–ပေါင်းရှိ ရေတွက်ခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သခ်ါနေနဝါ–အဆက်မပြတ်ရေတွက်ခြင်း၏အစ္စမ်းဖြင့် (စိတ်ဖြင့်ရေတွက်ခြင်းဖြင့်) သော်လည်းကောင်း၊ သခ်ါတုံ–ရေတွက်ခြင်းငှါ၊ နသက္ကာ-မစ္စန်းနိုင်ပါ၊ (တေ)ဒေဝါ–တို့သည်၊ သန္တိ–ရှိပါကုန်၏။ အပိစ–စင်စစ်ကား။ ယသ္မိ-ယသို့ အတ္တဘာဝေ–အကြင် အကြင် အတ္တဘောဘွဲ့၊ ယဓိဝါ ရှုပီသု-ရုပ်ရှိသော အတ္တဘောတို့ဖွဲ့လည်းကောင်း၊ ယဓိဝါ အရူပီသု-ရူပ်မရှိသော အတ္တဘောတို့ဖွဲ့သော် လည်းကောင်း၊ ယဓိဝါ သညီသု – သညာရှိသော အတ္တဘောတို့ဖွဲ့သော်လည်း ကောင်း၊ ယဓိဝါ အသညီသု – သညာမရှိသော အတ္တဘောတို့ဖွဲ့သော်လည်း ကောင်း၊ ယဓိဝါ နေဝသညီ နာသညီသု–နေဝသညီ နာသညီ အတ္တဘောတို့ဖွဲ့ သော်လည်းကောင်း၊ (သညာရှိသည်လည်း မဟုတ်, သညာမရှိသည်လည်း မဟုတ်သော အတ္တဘောတို့ဖွဲ့သော်လည်းကောင်း၊) အဘိနိဝိဋ္ဌပုဗ္ဗော–သက်ဝင် တည်နေဖူးသည်၊ဟောတိ-ဖြစ်၏။(တသ္မိ တသ္မိ အတ္တဘာဝေ-၌၊အနုဿရတိ၊) ဣတိ-သို့၊ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သာဂာရံ သဉ္ဇဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ၊ [ဥဒုမ္ဗရိကသုတ် ပုဒ်စဉ် (၇၂)အတိုင်း ဆိုပါ။]

စုတူပပါတဉ္ဇာဏဒေသနာ

၁၅၀။ သတ္တာနံ-တို့၏၊ စုတူပပါတဉ္ဇာဏော-စုတူပပါတဉ္ဇာဏ်၌၊(စုဘိအနိုး ပဋိသန္ဓေ နေပြီးခါစကို သိကြောင်းဉာဏ်၌။) ။ပေ ။ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာပေ။ ပဒဇာနာတိ။ [ဥဒုမ္ဗရိကသုတ် ပုဒ်စဉ် (၇၃)၌ အနက်ဓပ်ခဲ့ပြီ။]

ဣဒ္ဓိဝိဓ ဒေသနာ

၁၅၉။ ဘန္တေ၊ ယထာ - အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဣဒ္ဓိဝိဓာသု – တန်ခိုးအဖို့အစုတို့၌၊ ဝါ - တန်ခိုး အမျိုးမျိုးတို့၌၊ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ၊ တေ – ဤ ဒေသနာတော်သည်၊ အပဝရိယန - အခြားတမျိုးလည်းဖြစ်သော၊ အနုတ္တရိယံ - မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ဂုဏ်ပါတည်း။ [ဧ္ဝေ ပုဒ်စဉ် (၁၄၅)၌ အနက်(၂)နည်းပေးခဲ့ပြီ၊ ဤ၌ နောက်နည်းကိုသာပေးထား ပါသည်။] ဘန္တေ၊ ဣဓ၊ - ဤသည်တို့ကား၊ ဒ္ဝေ - နှစ်ပါးကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိ ဝိဓာယော-တန်ခိုး အဖို့အစုတို့ပေ တာဘဲ၊ ဘန္တေ၊(ယာ-အကြင်တန်ခိုးကို၊ ဝုစ္စတိ ၌စပ်)၊ (ဝါ- သည်၊) သာသဝါ-အာသဝဝတ္ထုသော အပြစ်နှင့်တကွ ဖြစ်ပါ၏၊ သ ဉပဓိကာ– (သဉပါဓိကာ) သူတပါးတို့၏ အပြစ်တင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်ပါ၏၊ (သူတပါး်းတို့၏ အပြစ်တင်ခံရတတ်ပါ၏။) အဂ်ိယာတိ- ဖြူစင် သန့်ရှင်းသော တန်ခိုးဟူ၍၊ နော ဝုစ္စတိ-မဆိုအပ်ပါ၊(သာ)ဣဒ္ဓိ-ထို တန်ခိုးမျိုးသည်၊ အတ္တိ– ရှိပါ၏၊ ဘန္တေ၊(ယာ–အကြင် တန်ခိုးကို၊ ဝါ-သည်၊) အနာသဝါ-အာသဝ

ဟူသော အပြစ် မရှိပါ၊ အနုပဓိကာ (အနုပါဓိကာ) - သူတပါးတို့၏ အပြစ် တင်ခြင်း မရှိပါ၊ အရိယာတိ-ဖြူစင်သန့်ရှင်းသော တန်ခိုးဟူ၍၊ ဝုတ္တတိ- ပါ၏၊ (သာ) ဣဒ္ဓိ—သည်၊ အတ္ထိ-ပါ၏။

ဘန္တေ၊(ယာ-ကို၊ ဝါ-သည်၊) သာသဝါ-၏၊ သဥပဓိကာ—၏၊ အရိယာတိ-ဟူ၍၊ **နော** ဝုတ္တတိ-မဆိုအပ်ပါ၊(သာ)ဣဒ္ဓိ-ဟူသည်၊ ကတမာစ-အဘယ်ပါနည်း၊ ဘန္တေ၊ ဣဓ-ဌာ်ပေ၊ယထာ-ဖြင့်၊ စိတ္တေ-ကို၊ သမာဟိတေ—အပ်သော်၊ အနေကဝိဟိတံ— တပါး၊မက များသော အပြားရှိသော၊ ဣဒ္ဓိဝိဓံ—တန်ခိုး အဖို့ အစုကို၊ ဝါ- တန်ခိုးအမျိုးမျိုးကို၊ ပစ္စနုဘောတိ – ခံစားနိုင်၏၊ တထာရူပေ— သော၊ စေတောသမာဓိ -ကို၊ ဖုသတိ—၏။[ပုဒ်စဉ် (၁၅၆) အတိုင်း ဖော်၍ အနက်ပေးပါ။]

ဧကောပိ — တပါးတည်းသည်လည်း၊ (တယောဂါထည်းသည်လည်း၊) ဟုတ္တာ-ဖြစ်၍၊ ဝါ-ဖြစ်ပါလျက်၊ ဗဟုဓာ-များသော်သာ အပြားသည်၊(ရာထောဝ်စသား များပြားလာသည်)၊ ဟောတိ - ၏၊ ဗဟုဓာပိ-များသော အပြားသည်လည်း၊(ရာထောဝ်စသား အများအပြားသည်လည်း၊) ဟုတ္တာ-၍၊ ဝါ- လျက်၊ ဧကော-တယောဂါထည်းသည်၊ ဟောတိ - ၏။ **အာဝိဘာဝ** - မျက်မှောက်၏၊ **အဖြစ်**ကိုလည်းကောင်း၊(အထင်အရှား မြင်သာသည်ကိုလည်း**ကောင်း**၊)တိရောဘာဝံ-မျက်ကွယ်၏အဖြစ်ကိုလည်း**ကောင်း**၊(မမြင်အောင် ဖျောက်ကွယ်သည်ကိုလည်းကောင်း၊) (ကထောတိ—ပြုနိုင်၏၊) အာကာသေ-ကောင်းကင်၌၊ (အသင္ဘမာနော—မပြိကပ်ပဲ၊ ဂစ္ဆတိ) သေယျထာပိ- သွား၌ရှိ သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) တိရောကုဋ္ဋံ-နံရံ၏၊ ဟိုဖက်သို့လည်းကောင်း၊ (နံရံ၏ တဖက်သို့လည်းကောင်း) တိရောပါကာရံ - တံတိုင်း၏ ဟိုဖက်သို့လည်းကောင်း၊ (တံတိုင်း၏ တဖက်သို့ လည်းကောင်း၊) တိရောပဗ္ဗတံ - တောင်၏ ဟိုဖက်သို့လည်း**ကောင်း**၊ အသင္ဘမာနော—ပဲ၊ ဂစ္ဆတိ- နိုင်၏။

ဥဒကေ — **ရေ**၌၊ (ဥမ္မုဇ္ဇ နိမုဇ္ဇံ - ဖော်ခြင်း ၊ ငုတ်ခြင်း**း**ကို၊ ကရောတိ)၊ သေယျထာပိ-ပြုနိုင်သကဲ့သို့၊ (တထာ—တူ၊) ပထဝီယာပိ- မြေ၌လည်း၊ ဥမ္မုဇ္ဇ နိမုဇ္ဇံ-ကို၊ ကရောတိ-၏။ [**ရေထည်း**၌ ဖော်နိုင် ငုတ်နိုင်သလို့ မြေထည်း၌လည်း ဖော်နိုင် ငုတ်နိုင်(မြေလျှိုနိုင်)သည်-ဟူလို့။] ပထဝီယာ - **မြေ**၌၊ (ဂစ္ဆတိ) သေယျထာပိ — သို့၊ (တထာ - တူ၊) အာသင္ဘမာနေ - မကဲ့သော၊ ဝါ - မကဲ့မယျက်အောင်၊ ဥဒကေပိ - ၌လည်း၊ ဂစ္ဆတိ။ [မြေပြင်ပေါ်၌ သွားနိုင်သလို့ ရေထည်း၌လည်း ကွဲနှစ်မသွားအောင် သွားခိုနိုင်သည်- ဟူလို့။] ပက္ခီ- အဝေါင်ရှိသော၊ သကုဏော - ငှက်သည်၊ (ကမတိ) သေယျထာပိ - ပျံသွားနိုင်သကဲ့သို့၊ (တထာ - တူ)၊ အာကာသေပိ - **ကောင်း**ကင်၌လည်း၊ ပလ္လင်္ကေန -

ထက်ဝယ်တင်ပလ္လင်ဖြင့်၊ (တင်ပျဉ်ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေခြင်းဖြင့်)၊ ကမတိ-သွား၊နိုင်၏၊ [ကောင်းကင်၌ ငှက်များ ပျံသွား၊သလို တင်ပလ္လင်ခွေရင်း သွား၊နိုင်သည်- ဟူလို၊]

ဧဝံ မဟိဒ္ဓိကေ – ဤသို့ ကြီးသောတန်ခိုးရှိကုန်သော၊ (သို့ကဲလေ့ဘက် တန်ခိုးကြီးကုန်သော၊) ဧဝံ မဟာနုဘာဝေ – ဤသို့ အစုမ်းအာနုဘော်ရှိကုန် သော၊ (သို့ကလောက် အစုမ်းအာနုဘော် ကြီးကုန်သော) ဣဒမေပိ စန္ဒိမ သူရိယေ-ဤ လ နေတို့ကိုခေသော်လည်း (ဤ လ နေတို့ကိုပင်လည်း)၊ ပါဏိနာ– လက်ဖြင့်၊ ပရာမသတိ - သုံးသပ်နိုင်၏၊ ပရိမဇ္ဇတိ - ပွတ်တိုက်နိုင်၏၊ (ဆုပ် ကိုင်နိုင်၏၊) ယာဝပြဟ္မလောကာဝံ - မြဟ္မာပြည် တိုင်အောင်လည်း၊ ကာယေ န – ကိုယ်ဖြင့်၊ ဝသံ - ပိမိ အလိုသို့၊ ဝတ္တေတိ- ဖြစ်စေနိုင်၏၊ (လိုက်စေနိုင်၏)၊ [စိတ်ဖြင့်သာ ပြဟ္မာ့ပြည် အာရုံပြုနိုင်သည် မဟုတ်, ခန္ဓာကိုယ်ဖြင့်လည်း မြဟ္မာ့ ပြည်သို့ သွားနိုင် ရောက်နိုင်သည် – ဟူလို။] ဘန္တေ၊ (ယာ-ကို၊ ဝါ- သည်၊) သာသဝါ – ၏၊ သဥပဓိကာ – ၏၊ အရိယာတိ – ဟူ၍၊ နေ၁ဝစ္ဆတိ – အပ်ပါ၊ အယံ - ဤသည်ကား၊ (သာ) ဣဒ္ဓိ – ထိုတန်ခိုးပါတည်း၊ (တနည်း) (သာ) ဣဒ္ဓိ - ထိုဇာန်ခိုးသည်၊ အယံ - ဤဟာပါတည်း။

ဘန္တေ၊ (ယာ - ကို၊ ဝါ – သည်၊) အနာသဝါ – ပါ၊ အနုပဓိကာ - ပါ၊ အရိယာတိ- ဟူ၍၊ ပုစ္ဆတိ - အပ်ပါ၏၊ (သာ) ဣဒ္ဓိ - ဟူသည်၊ ကတမာ ပန - နည်း၊ ဘန္တေ၊ ဣဓ– ဤ သာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု - သည်၊ (ရဟန္တာဖြစ်သော ရဟန်း၊သည်)၊ ပဋိကူလေ - စက်ဆုပ်ဖွယ် အာရုံ၌ (အနိဋ္ဌာရုံ၌)၊ အပဋိကူလ သညိ – စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရေယျ – နေထိုင်၏၊ (နေ၁ဝင်၏)၊ ဣဓ – ဤသို့၊ သစေ အာဂန္ဒံတိ-အဂစ္ဆတိ ရှိ အလိုရှိအံ့၊ (ဝေဿတိ)၊ အပဋိကူလသညိ - စက်ဆုပ်ဖွယ်မဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသည် (ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ - ထို စက်ဆုပ်ဖွယ် အာရုံ၌၊ (ပဋိကူလ ဖြစ်သော အနိဋ္ဌာရုံ၌၊) ဝိဟရတိ- နေနိုင်၏၊ အပဋိကူလေ – စက်ဆုပ်ဖွယ်မဟုတ်သော အာရုံ၌၊ (ဣဋ္ဌာရုံ၌)၊ ပဋိကူလသညိ - စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိသည် (ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရေယျ – ၏၊ ဣဓ – ဤသို့၊ သစေဘာဂန်ဒံတိ – အံ့၊ (ဝေဿတိ) ပဋိကူလ သညိ – သည် (ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ–ထို စက်ဆုပ်ဖွယ်မဟုတ်သောအာရုံ၌၊ (အပ္ပဋိကူလဖြစ်သော ဣဋ္ဌာရုံ၌)၊ ဝိဟရတိ – နေနိုင်၏၊ အပ္ပဋိကူလေ – စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်သော အာရုံ၌၊ (ဣဋ္ဌာရုံ၌)၊ ပဋိကူလသညိ- စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိသည် (ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရေယျ-၏၊ ဣဓ–သို့၊ သစေအာဂန်ဒံတိ–အံ့၊ (ဝေဿတိ) ပဋိကူလသညိ– သည်(ဖြစ်၍)၊ တတ္ထ ဒ ထို စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်သော အာရုံ၌၊ (အပ္ပဋိကူလ

အမှာ။ ။၌ ဤဗွီဝိဓအာဘိညာဉ်နှင့် စင်၍ မှတ်ဖွယ်ကို သိလကွန်ဘာသာဋီကာ တတိယတွဲ (၅၄၁)၌ ပြထားပြီ။

ဖြစ်သေးလူဋ္ဌဝဏ္ဏီ၌)၊ ဝိဟရတိ-ီ၏၊ ပဋိကူလေစ--ဋ္ဌလည်းကောင်း၊ (အနိဋ္ဌဝဏ္ဏီ၌ လည်းကောင်း)၊ အပ္ပဋိကူလေစ- ဋ္ဌလည်းကောင်း၊ (လူဋ္ဌဝဏ္ဏီလည်းကောင်း)၊ အပ္ပဋိကူလသညီ-(ဖြစ်၍)၊ ဝိဟရေယုံ-၏၊ ဇာတိ-သို့၊ သစေ အာကင်္ခတိ--အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အပ္ပဋိကူလသညီ - ၍၊ တတ္ထ - ထို ပဋိကူလ အပ္ပဋိကူလအာဝဏ္ဏီ၌ ဝိဟရတိ၊ ပဋိကူလေစ-ဋ္ဌလည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိကူလေစ-ဋ္ဌလည်းကောင်း၊ ပဋိကူလသညီ- ၍၊ ဝိဟရေယုံ-၏၊ ဇာတိ-သို့၊ သစေ အာကင်္ခတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဋိကူလသညီ-ဖြစ်၍၊ တတ္ထ-ထို ပဋိကူလ အပ္ပဋိကူလအာဝဏ္ဏီ၌၊ ဝိဟရတိ။

ပဋိကူလဋ္ဌ- စက်ဆုပ်ဖွယ် သဘောကိုလည်းကောင်း၊ အပ္ပဋိကူလဋ္ဌ-စက်ဆုပ်ဖွယ် မဟုတ်သော သဘောကိုလည်းကဲ့သို့၊ တဇ္ဇာယံ – ထို နှစ်ပါးစုကို၊ အဘိနိဝဇ္ဇေတွာ--ချေဝဲကြည့်၍၊ ဥပေက္ခကော--အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သည်း၊ ဝါ- အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သော ဆဋ္ဌဂုံပေကွာရှိသည်၊ သတော-သတိမပြတ် အမှတ်ရသည်၊ သမ္မဇာနော--ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် သိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရေယုံ-၏၊ ဇာတိ-သို့၊ သစေ အာကင်္ခတိ-အုံ၊ (ဧဝံသတိ)တတ္ထ-ထို ပဋိကူလ အပ္ပဋိကူလအာဝဏ္ဏီ၌(ထိုပဋိကူလ အပ္ပဋိကူလ နှစ်ပါးစုသဘောရှိသော အာဝဏ္ဏီ၌)၊ ဥပေက္ခကော-သည်၊ သတော-သည်၊ သမ္မဇာနော-သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရတိ-နေနိုင်၏။ ဘန္တေ၊ (ယာ- ကို၊ ဝါ- သည်း)၊ အနုသဝဝါ-ပါ၊ အနုပဓိကာ-ပါ၊ အရိယာဝိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- အပ်ပါ၏၊ အယံ-ကား၊ (သာ) ဣဒ္ဓိ-ထိုတန်ခိုးပါတည်း၊ (တနည်း) (သာ) ဣဒ္ဓိ-ထို တန်ခိုးသည်၊ အယံ--ဤဟာပါတည်း။

ဘန္တေ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓသူ - တန်ခိုး အဖို့အစုတို့၌၊ ဝါ- အရိယိဒ္ဓိ၊ အနရိယိဒ္ဓိ-နှစ်မျိုးတို့၌၊(ယာ ဒေသနာ အတ္ထို)၊ အယံ-သည်၊ အနုတ္တရိယ်-ပါတည်း။[နိဂမန ဝါကျ။] တံ-ထို ဒေသနာတော်ကို၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အသေသံ-အကြွင်းအကျန် မရှိအောင်၊ အာဘိဇာနာတိ--ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူ၏။ တံ-ကို၊ ဘဂဝ တော-သည်၊ အဓေဿံ-အောင်၊ အာဘိဇာနတော--ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိတော် မူလေသော်၊ ဥတ္တာရိ-အထက်၌၊ ဝါ-ဘုရားရှင်သိတော်မူအပ်သော ဒေသနာထက် အလွန်၊ အာသြဉေယျံ၊ နတ္ထိ၊ ယံ – အကြောင်း ဆရာကို၊ (တုမေဟိ - ရှင်တော် မြတ်ဘုရားတို့သည်၊ အနုကမ္ပိဘဝတံ -- ထိုးထွင်းရှိ သိတော်မမူအပ်၊ တံ - ထို အရာကို၊) အာဧေဝ - အရှင် ဘုရားတို့မှ အခြားသော၊ ဘဝဏောဝါ – လည်းကောင်း၊ မြဟ္မဏောဝါ-လည်းကောင်း၊ အာဘိဇာနံ--ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိလသော်၊ ဘဂဝတာ-ထက်၊ ဘိယ္ယော ဘိညတရော — အထူးသာလွန်သော ဉာဏ်ရှိသူသည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာဝါ၏၊ [ယဒိဒံ--အနုက်မရှိ။] ဣဒ္ဓိဝိဓသူ - တို့၌ (ဘဂဝတာ-ထက်၊ ဥတ္တရိတရော—သာလွန်သူသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့ပါ။)

အညထာသတ္ထုပ္ပကာသနာ

၁၆၀။ ဘန္တေ၊ ယံတံ – အကြင်ဝိ လောကုတ္တရတရားများ ၉ ပါးသို့၊ ဝါ – အကြင်ဝိ ပုဒ္ဂလဏ်အပေါင်း-သို့၊ သဒ္ဓေန္ဒ – သဒ္ဓါရှိသော၊ အာဝဇ္ဇဝီထိယေန – အားထုတ်အပ်သော ဝီထိယ်ရှိသော၊ ထာမဝတာ–ဝီရိယာဓွမ်းအားရှိသော၊ ကုလ ပုတ္တန – အမျိုးကောင်းသားသည်၊ ဝါ– သမ္ပညဘုရားအလောင်းတော်သည်၊ ပုရိသထာမေန – ယောဂျိုး၏အားစွမ်းဖြင့်၊ ပုရိသဝီရိယေန - ယောဂျိုး၏ ဝီရိယဖြင့်၊ ပုရိသပရက္ကမေန-ယောဂျိုး၏ အဆင့်ဆင့်မြင့်သောအဆုသို့ ရောက် ကြောင်း ဝီရိယဖြင့်၊ ပုရိသဒေရဃယေန – အခြားသူတို့နှင့် မတူသော ဝီရိယကို ဆောင်နိုင်သော ယောဂျိုးမြတ်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ပတ္တမ္ဗ– ရောက်ထိုက် ရဆိုက် ၏၊ တံ– ထို လောကုတ္တရတရားများ (၉)ပါးသို့၊ ဝါ – ထို ပုဒ္ဂဂုဏ်အပေါင်းသို့၊ ဘဂဝါတာ-သည်၊ အနုပ္ပတ္တံ – အစဉ်ရောက်တော်မူအပ်ပြီ။

ဘန္တေ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဟီနံ- ယုတ်ညံ့သော၊ ဂမ္မံ – ရွာ၌ဖြစ်သော၊ ဝါ– ရွာသူရွာသားတို့၏ အကျင့်ဖြစ်သော၊ ပေါထုဇ္ဇနိကံ – ပုထုဇဉ်တို့၏ ဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ ဝါ– ပုထုဇဉ်တို့ မြဲမဲ့ထိုက်သော၊ အနရိယံ– မစင်ကြယ် မသန့်ရှင်း သော၊ ဝါ–အရိယာတို့၏ဥစ္စာ မဟုတ်သော၊ အနတ္ထသံဟိတံ–စီးပွားနှင့် မစပ် ယှဉ်သော၊ ဝါ-အမျိုးမျိုးသော မကောင်းကျိုးတို့နှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ကာမေသု-ဝတ္ထုကာမ၌ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ဝါ – ကိလေသကာမ၏တည်ရာ ငါးဖြာအား၌ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂံ– ကိလေသကာမနှင့်တကွဖြစ်သော ချမ်းသာ၌ ငြိကပ် တွယ်တာသည်ဖြစ်၍ အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ ဝါ - ကာမ ချမ်းသာ၌ ငြိကပ် တွယ်တာသည်ဖြစ်၍ အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ နစ အနုယုတ္တော– အားထုတ်တော်မမူ၊ ဒုက္ခံ – ဆင်းရဲခြင်းရှိသော၊ ဝါ– ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ခံရခြင်းရှိသော၊ အနရိယံ- သော၊ အနတ္ထသံဟိတံ- သော၊ အတ္တာကိလမထာနုယောဂံ – မိမိကို ပျှော်ရွှင် ပူလောင်စေကြောင်းအကျင့်၌ ထက်ဝန်းကျင် ပူလောင် စေကြောင်း အကျင့်ကို အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ နစအနုယုတ္တော- မမူ။

ဘဂဝါ- သည်၊ စတုန္နံ– ကုန်သော၊ အာဘိစေတသိကာနံ - လွန်ကဲသော ဥပစာရဈာန်စိတ်၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ - လွန်ကဲသော ဥပစာရဈာန်ဗိတ်ကို မှီကုန်သော၊ (တာနည်း) အာဘိစေတသိကာနံ - လွန်ကဲသော ဥပစာရသမာဓိ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- လွန်ကဲသော ဥပစာရသမာဓိကို မှီကုန်သော၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခ ဝိဟာရာနံ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာနေကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဈာနာနံ-ထို့ကို၊ နိကာမလာဘီ–အလိုရှိတိုင်း ရခြင်းရှိတော်မူပါ၏၊ ဝါ-အလိုရှိတိုင်း ရလေ့ရှိတော်မူပါ၏၊ အကိစ္ဆလာဘီ – မဆင်းရဲပဲ ရခြင်းရှိတော်မူပါ၏၊ ဝါ–

မခဲယဉ်းပဲ ရခြင်းရှိတော်မူ၏၊ အကသိရလဲ့ဘိ–ပြန့်ပြန့်ပြောပြော (များများစားစား) ရခြင်းရှိတော်မူပါ၏။ ၀၊–ကသိကအောက်မဟုတ်ပဲ ရခြင်းရှိတော်မူပါ၏။

အနုယောဂဒါနပုဂ္ဂလ

၁၆၁။ ဘန္တေ၊ မံ–တပုဉ္ဇတော်ကို၊ ဧဝံ–သို့၊ သစေ ပုဒ္ဂလယျ–အံ့၊ (ကိ'–အဘယ်သို့ မေးရာသနည်း၊) အာဝုသော သာရိပုတ္တ၊ ကံ' - အဘယ်သို့နည်း၊ အတီတံ– လွန်လေပြီးသော၊ အဒ္ဓါနံ– ကာလ၌၊ (ကာလတုန်းက)၊ သမ္ဗဒ္ဓဓီယံ– အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်အရာ၌၊ ဘဂဝတာ– ထက်၊ ဘိယျောဘိညာဓရာ–အထူး သာလွန်သောဉာဏ်ရှိကုန်သော၊ အဧည–အခြေးကုန်သော၊ သမဏာ၀ါ–တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပြာဟ္မဏာ၀ါ- တို့သည်သော်လည်း ကောင်း၊ အဟေသုံ နုခေါ – ဖြစ်ခဲ့ကုန်သလော၊ (ရှိခဲ့ကုန်သလော)၊ ဣတိ – ဤသို့ မေးအံ့၊ ဘန္တေ၊ ဧဝံ–သို့၊ ပုဒ္ဂေဒ–မေးအပ်သည်၊ (သမာနေဒ–လသော်၊) အဟံ– သည်၊ နေဝတိ– နော ဟူ၍၊ (မဖြစ်ခဲ့ပါကုန်, မရှိခဲ့ပါကုန် ဟူ၍)၊ ဝဒေယျုံ–ပြောရာပေါ၏၊ (ဖြေဆိုရာပေါ၏)၊ အာဝုသော သာရိပုတ္တ၊ ကံ' ပန-နည်း၊ အနာဂတံ–သော၊ အဒ္ဓါနံ– ၌၊ပေါ်ဘဝိဿန္တိ– ဖြစ်ကြလိမ့်မည်လော၊ (ရှိကြလိမ့်မည်လော)၊ပေါ်ထေရဟိ-ယခုအခါ၌၊ သမ္မောဓိယံ-၌၊ပေ၊ပြာဟ္မဏော ဝါ၊ အတ္ထိ–ရှိသလော၊ပေ။

ပန- မေးပုံတမျိုးကား၊ ဘန္တေ၊ မံ- ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ သစေ ပုဒ္ဂလယျ– အံ့၊ (ကိ'-နည်း)၊ အာဝုသော သာရိပုတ္တ၊ ကိ'-နည်း၊ အတီတံ-သော၊ အဒ္ဓါနံ-၌၊ သမ္မောဓိယံ- ၌၊ ဘဂဝတာ- နှင့်၊ သမသမာ – ဉာဏ်အားဖြင့် တူသ-ည်ဖြစ်၍ တူကုန်သော၊၀ါ-ဉာဏ်အားဖြင့် ထပ်တူထပ်မျှတူကုန်သော၊ အဧည-ကုန်သော၊ သမဏာ၀ါ– တို့သည်လည်းကောင်း၊ ပြာဟ္မဏာ၀ါ- တို့သည်လည်းကောင်း၊ အဟေသုံ နုခေါ – ကုန်သလော၊ ဣတိ – ဤသို့ မေးအံ့၊ ဘန္တေ၊ ဧဝံ ပုဒ္ဂေဒ (သမာနေဒ–သော်)၊ အဟံ၊ ဧဝံဿိ – ဧဝံ ဟူ၍၊ (ဖေး.... ဖြစ်ခဲ့ကုန်၏, ရှိခဲ့ကုန်၏ ဟူ၍)၊ ဝဒေယျံ-ပါ၏၊ပေ။

သစေ ပန ။ ။ " ဘဂဝတော ဘိယျောဘိညာတရာ သမ္မောဓိယံ " ဟူသော မေးခွန်းတမျိုးမှ "ဘဂဝတာ သမသမာ သမ္မောဓိယံ"ဟူသော မေးခွန်းတမျိုးကိုပြသောစကား ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပန-မေးပုံတမျိုးကား" ဟု ပေးလိုက်သည်၊ ထိုသို့မပေး၀ဲ "သစေ ပန ပုဒ္ဂလယျ–အံ့" ဟု ပေးလျှင်လည်း ဖြစ်သည်ပင်။

သမသမာ။ ။ "ဘိယျောဘိညာတရာ"ကို ကြည့်၍ "သမသမာ–ဉာဏ်အားဖြင့် ထပ်တူထပ်မျှ တူကုန်သော " ဟု ဆိုပါသည်၊ သီလစသော လောကီ လော်ကုတ္တရာဂုဏ်အားလုံးကို ရည်ရွယ်လျှင် " သမသမာ – ဂုဏ်အားဖြင့် ထပ်တူထပ်မျှ တူကုန်သော"ဟု ဆိုပါ၏။

ပန–ဆက်၍မေးပုံတမျိုးကား၊ ဘန္တေမဲ့-ကို့ဝေ်–သို့၊ သစေပဋ္ဌယျာ-အံ့၊ (ကိ်)၊ ကိ်ပန-ကြောင့်၊ အံ့ဿသွာ သာရိပုတ္တော-သည်၊ ကေစ်-တချို့ကို့၊ (တချို့) မေးခွန်းကို)၊ အဗ္ဘန္တရဒဿနာတိ-ခွင့်ပြုရသနည်း၊(ဧ၀်-ဟု ဖြေရသနည်း)၊ ကေစ်-ကို၊ နု အဗ္ဘန္တရဒဿနာတိ-ခွင့်မပြုရသနည်း၊ (နေ၁.... ဟု ဖြေရသနည်း)၊ ဣဘိ–ဤသို့မေးအံ့ပေ၊ ဗျာကရေယျ – ဖြေဆိုရာပ၏၊ ဝါ– ဖြေသို့ပ 'မည်(ကိ်)၊ အာဝုသော၊ မေ– သည်၊ တေ-ဤအကြောင်း၊ ဝါ– ဤစကား၊ ဘဂဝတော ၏၊ သမ္မုခါ–ရှေ့မှောက်၌၊ သုတံ–ကြားအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ သမ္မုခါ–၌ ပဋိဂ္ဂဟိတံ – မှတ်ယူအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ (ကိ် – အဘယ်သို့ ကြား၊ အပ် မှတ်ယူအပ်ခဲ့သနည်း၊) အတိတံ- သော၊ အဒ္ဓါနံ်-၌၊ သမ္မောဓိယံ–အဟုတ်၌၊ မယာ–နှင့်၊ သမ သမာ- ကုန်သော၊ အရဟာန္တေဒ-ဝါသနာနှင့်တကူ တထေဝင်္ဂင်္ဂါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူပြီး၊ကုန်သော၊ဝါ-ပုဇော်အထူးကိုခံတော်မူထိုက်ကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ- ဘုရား၌ပ်ိတ္တိသည်၊ အဟေသုံ–ဖြစ်တော်မူခဲ့ကုန်ပြီ၊ (ပဉ္စ်တော် မူခဲ့ကုန်ပြီ)၊ ဣတိ-ဤသို့ကြား၊အပ် မှတ်ယူအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ပေ။

သမ္မုခါ၊ပေ၊ဘိက္ခဝေ–ဘိက္ခုတို့၊ [အဋ္ဌဥနမေတံ အနဝကာသော ဟူသော နိယမ ကို ပ၀ေ၊သေ၁ပဲ '' ယံ ကေိဿာ '' စသော အနိယမကို ဖွေ့ဦးစွာ အနက်ပေးမည်။] ယံ-အကြင် အကြောင်း၊ကြောင့်၊[အဋ္ဌာနံ-၌ ဌာနံကို ကြည့်၍ ပေးသည်။] ဝါ - အကြင် အခွင့်အလမ်း၊ကြောင့်၊ [အနဝကာသော – ၌ အဝကာသော - ကို ကြည့်၍ပေးသည်။] ကေိဿာ – တခုသော၊ လောက ဓာတုယာ-လောကဓာတ်၌၊ ဝါ-စကြဝဠဋ္ဌာ တသောင်း၌၊ဒွေ-နှစ်ဆူကုန်သော၊ အဂ္ဂဟာန္တေ- ကုန်သော၊ ဝါ - ကုန်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ–ဘုရား၌ပ်ိတ္တိသည်၊ အပုဗ္ဗံ – ရှေ့လည်းမကျ၊ အဓရိမံ – နောက်လည်းမကျ၊ (တနည်း) အပုဗ္ဗံ အဓရိမံ – တပြိုင်နက်သော ကာလ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ – ပဉ္စ်ကုန်ရာ၏။ တေ် – ဤအကြောင်းသည်၊(စကြဝဠဋ္ဌာတခုတည်း၌ ဘုရားနှစ်ဆူ ပြိုင်တူ ပဉ္စ်တော်မူခြင်း ဟူသော ဤအကြောင်းသည်၊) အဋ္ဌာနံ-မရအပ် မရနိုင်သော အကြောင်းတည်း၊ ဝါ– မရှိနိုင် မဖြစ်နိုင်သော အခွင့်အလမ်းတည်း၊ (သော – ဤအခွင့်အလမ်း သည်၊) အနဝကာသော – မရအပ် မရနိုင်သော အခွင့်အလမ်းတည်း၊ ဝါ - မှန်ပိုနိုင် မဖြစ်နိုင်သော အခွင့်အလမ်းတည်း၊ တေ် ဌာနံ – ဤအကြောင်းသည်၊ နဝိဇ္ဇတိ-မရှိနိုင်၊ ဣတိ–ဤသို့ကြား၊နာအပ် မှတ်ယူအပ်ခဲ့ပါပြီ။

အဋ္ဌာနံ။ ။ ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို သဒ္ဒေါဟတိနောဒနီ ဘာသာဋီကာ တတိယတွဲ (၅၅၃) ၌ ပြထား၏၊ ''အဋ္ဌာနံ-သင့်သောအကြောင်းမဟုတ်'' ''အနဝကာသော-သင့်လျော် အခွင့်မဟုတ် '' ဟု အစဉ်အလာပေးရိုးရှိ၏၊ အဃုတ္တံ+ဌာနံ ဟု အနက် ဖွင့်လိုဟန်တူ၏၊ ထို အဖွင့်ကို မတွေ့မိပါ။

ဘန္တေ့၊ကစွိ-အဘယ်သို့ပါနည်း၊အဟံ-သည်၊ဧဝံ-သို့၊ပုဋ္ဌော-မေးအပ်သည်၊ (သမာနော - လသော်၊) ဧဝံ-သို့၊ (သမ္မုခါ မေတံ အာဝုသော စသည်ဖြင့်)၊ ဗျာကရမာနော - ဖြေလသော်၊ (ဖြေလိုက်လျှင်)၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝုတ္တဝါဒီ ဧစဝ - မိန့်တော်မူအပ်သော စကားကို ပြောဆိုသည်လည်း၊ ဟောမိ – ဖြစ်ပါ၏လော၊ (ဟုတ်ပါ၌လား)၊ ဘဂဝန္တံ - ကို၊ အာဠာဝေန – မဟုတ် မမှန်သောစကားဖြင့်၊ နှစ အတ္ထသစိဂ္ဂါမိ-မစုပ်စို့ပါ၏လော၊ (စုပ်စို့ရုံမျှသောက် ပါဘူးလော)၊ ဓမ္မဿစ - လောကုတ္တရာတရား ၉ ပါးအားလည်း၊ အနုဝမ္မ-လျော်သောအကျင့်ကို၊ ဗျာကရောမိ - ဖြေ၀၏၊လော၊ (ဖြေရာရောက်ပါ၏၊ လော)၊ သဟမ္မိကော – အကြောင်းနှင့်တဲ့ကျဖြစ်သော၊ ဝါဒါနုဝါဒေါ– မြတ်စွာဘုရား မိန့်အပ်သောစကား၌ အစဉ်လိုက်သော တပည့်ဒကာ်၏စကား သည်၊ ကောစိ- အနည်းငယ်မျှ၊ ဝါ- တစုံတရာမျှ၊ ဂါရယှံ - ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော၊ ဌာန်– အကြောင်းသို့၊ နာဂစ္ဆတိ- မရောက်ပါ၏လော၊ (မရောက်ပဲ ရှိပါ၏၊ လော)၊ ဣတိ – ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ သာရိပုတ္တ၊ ဘဂ္ဂ- စစ်စစ်၊ တွံ- သည်၊ပေ၊ မေ- ၏၊ ဝုတ္တဝါဒီ ဧစဝ - သည်လည်း၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏ ၊ပေ၊ သဟမ္မိကော၊ ဝါဒါနုဝါဒေါ - ဝါဘုရားမိန့်အပ်သော စကားသို့ အစဉ်လိုက်သော သင်၏ စကားသည်၊ပေါန အာဂစ္ဆတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

အစ္ဆရိယအဲဗ္ဘုတ

၁၆။ ဧဝံ– သို့၊ ဝုတ္တေ- အပ်သော်၊ အာယသ္မာ ဥဒါယီ- သည်၊ (အရှင်မဟာဥဒါယီသည်)၊ပေ၊အဧေါစ၊ (ကို်) ဘန္တေ့၊ ဘဂဝဂတဿ်- ၏၊ အပိုစ္ဆတာ - အလိုတဏှာ ရှိတော်မမူသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (အလိုတဏှာ ရှိတော်မမူခြင်းသည်)၊ သန္တုဋ္ဌိတာ-ဟုသည်း ၄ ပါးတို့ဉဿ သန္တောသ ၃ ပါးဖြင့် ကောင်းစွာ နှစ်သက် ဆောင့်ရှဲခြင်းရှိတော်မူသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ကောင်းစွာ နှစ်သက် ဆောင့်ရှဲတော်မူခြင်းသည်)၊ သလ္လေခတာ-ကိလေသာတို့ကို ခြွစ်ပစ်တော်မူတတ် သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ကိလေသာတို့ကို ခြွစ်ပစ်တော်မူခြင်းသည်၊) အစ္ဆရိယံ– လက်ဖြောက်ခတ်တီး၊ အဲဗ္ဘုံးလောက်ပါပေစု၊ ဘန္တေ့၊ အစ္ဆရိယံ - မဖြစ်စဖူး

၀ါဒါနုပါတော။ ။ဤသို့ ပါဠိတော်၌လည်းကောင်း၊ ဋီကာ၌လည်းကောင်း မူကွဲ၌၏၊ ထိုအလို "၀ါဒါနုပါတော – မြတ်စွာဘုရားစကား၏ နောက်ထပ် ဖြစ်လာခြင်းသည်၊ ၀ါ–နောက်ထပ်မြှဲစီလာသော မြတ်စွာဘုရား၏ စကားသည်"ဟု အနှင့် သာရိပုတ္တရာအနေဖြင့် အနှက်ပေးပါ၊ ဘုရားရှင်အနေဖြင့်ကား "၀ါဒါနုပါတော – ငါဘုရားစကား၏ နောက်ထပ်မြှဲစီလာခြင်းသည် " ဟု ပေး။

ထူးဆန်းပါပေစ့။ ယင်းတို့ တထာဂတော - အကြောင်း ဘုရားရှင်သည်၊ ဧဝံ မဟိဒ္ဓိ ကော— ဤသို့ ကြီးသောတန်ခိုး ရှိတော်မူပါပေ၏။ (သို့သော်ကော် တန်ခိုးကြီး တော်မူပါပေ၏)။ ဧဝံ မဟာနုဘာဝေါ- ဤသို့ အစ္စရိမ်းအာနုဘော် ရှိတော်မူပါပေ၏။ (သို့ကလောက် အစ္စရိုင်းအာနုဘော် ကြီးတော်မူပါပေ၏)။ အထစ ပန— ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက်၊ (သော - ထို တထာဂတသည်)၊ အတ္တာနံ- မိမိကို၊ (မိမိ၏ ဂုဏ်ဘို့ကို)၊ နေဝ ပါတုကမ္မာ ဒိဿတိနာမ — ထင်ရှားအောင် ပြုတော်မမူပါပေ၊ (ထင်ပေါ်အောင် ပြုတော်မမူပါပေ)။

ဘန္တေ၊ ဣတော—ဤဂုဏ်အပေါင်းမှ၊ (အရှင် သာရိပုတ္တရာ လျှောက်အပ် ခဲ့သော ဂုဏ်တော်အပေါင်းမှ၊) ဝါ—တို့၌၊ ကေမော်- တပါးတပါးနေသော၊ ဓမ္မ-ဂုဏ်တရားကို၊ အညတိတ္တိယာ—သာသနာတော် အယူမှ တပါးသော အယူ ရှိကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကာ-တို့သည်၊ အတ္တာနံ — မိမိ၌၊ ဧဝံ ဝိ သမနုပဿေယျုံ— အကယ်၍မူလည်း တွေ့မြင်ကုန်အံ့၊(အကယ်၍ပင်တွေ့မြင်စေကာမူ)၊(ဧဝံသတိ)၊ ဧတ- ဤသည်၊ တာဝဇကေနေဝ - ထိုမျှလောက်သော ဂုဏ်ဖြင့်ပင်၊ (မိမိ၌ ရှိမည့် ထို တပါးတလေသော ဂုဏ်တရားဖြင့်ပင်)၊ ပဒ္ဒာကံ- တံခွန်ကို(အလံကို)၊ ပရိဟရေယျုံ— လွှင့်ထူ ဆောင်ယူကုန်ရာ၏။ ဝါ— နာဠန္ဒာဒါမ္ဟိလုံး လွှင့်ထူ လှည့်လည်ကုန်ရာပါ၏၊ပေ၊ ပါတုကရိဿတိ၊—ဣတိ- ပြီ။

ဥပါသိ—ဥဒၶါသိ၊ တထာဂတဿ—၏၊ အဗ္ဘိန္ဓတာ-သည်၊ သန္တုဋ္ဌိတာ-သည်၊ သလ္လေခတာ—သည်၊(ယာဒိသီ—အကြင်ကဲ့သို့ သို့အပ်၏၊ ဝါ-အကြင်သို့ သဘော ရှိ၏၊ တံ- ထို အဗ္ဘိန္ဓတာ သန္တုဋ္ဌိတာ သလ္လေခတာ ဂုဏ်ကို၊) တံ့—သည်၊ ပဿ- ရှုစမ်းပါလေ၁၊(ကြည့်စမ်းပါလော့)၊[ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်စမ်းပါ—ဟူလို။] ယတြ၊ ၊ပေ၊ပါတုကရိဿတိ၊ ဣတိ- ပြီ။

၁၆၃။ အထခေါ—၌၊ပေ၊အာယသ္မန္တေသိ—မိန့်တော်မူပြီ၊(ကိ်)-သာရိပုတ္တ၊ တသ္မာ— ကြောင့်၊ ဣဟ—ဤ သာသနာတော်၌၊ [တိဟ—၌ တ—အာဂုမိ်] တံ့-သည်၊ ဣမံ ဓမ္မပရိယာယံ-ဤတရားဒေသနာတော်ကို၊ [ပရိယာယ- သဒ္ဒါ ဒေသနာ အနုက်ဟော]၊ ဘိက္ခူန်—ထို့အား၊လည်းကောင်း၊ပေ၊ဥပါသိကာနှစ်— ဥပါသိကာမတို့အား၊လည်းကောင်း၊ အဘိဏှက်ာ — မပြတ်၊ ဘာသေယျာသိ-

---

ယ အ္ဘ ဟိ နာ၀။ ။ဟိ - ကို အထူးမမှတ်သော်ကြောင့် အနက်မရှိဟု ယူရှိလည်း ကောင်း၊ "ပဿ ခေါ တွံ ဥဒါယိ"ဒေသော နောက်စကား၊ကို ကြည့်ရှုလည်းကောင်း ဤသို့ အနက်ဖေးထားသည်၊ ဟိ— ကို အနက်ရှိဟု ယူလျှင် " ဟိ - ၊ကြောင့်ကြောင့်၊ ယတြ် ဂုတာဂတော— သည်၊ပေ၊ ပါတုကရိဿတိ နာ၀-ပါ၀ေ၊ (တဿ)၊ တထာ ဂတဿ-၏၊ အဗ္ဘိန္ဓတာ-သည်၊ပေ၊အန္တရိရာ-ဓ"ဟု ပေးပါ။ သို့ရာတွင် ထိုအနက်ကို "ပဿ ခေါ တွ"်"စသော ဝါကျ၌ ပေး၍ အဆင်မပြေပါ။

ဟောပါလော၊ သာရိပုတ္တ၊ ဟိ- ဟောရကျိုးကား၊ ယေသံ မောဃပုရိသဲ့နှင့်– အကြင် စျာန် မင် ဖိုတ် မရှိသည့် အချည်းနှီးသော ယောကျ်ားတို့၏၊ ဝါ–တို့မှာ၊ [ယေသံပိ-၌ ပိကို တေသံနှင့် တွဲမည်]။ တထာဂတေ- ငါဘုရား အပေါ်၌၊ ကခံဝါ– ယုံမှားမှုသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိမတိဝါ-သို့လော သို့လော တွေးတောမှုသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ -ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဝါ–ရှိလိမ့်မည်၊ တေသံပိ - တို့၏လည်း၊ ဣမံ မမေ့ဝရိယာယံ-ကို၊ သုတ္တာ-နှာရ၍၊ တထာဂတေ–၌၊ (ယာ) ကခံဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ (ယာ) ဝိမတိဝါ-သည်သော်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ သဒ – ထို ယုံမှားတွေးတောမှုကို၊ ပဟီယိဿတိ–ပယ်အပ်လိမ့်မည်၊ (ဝါ-ပယ်နိုင်လိမ့်မည်)၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဣတိ=ဤသို့လျှင်၊ အာယသ္မာသာရိပုတ္တော၊ ဘဂဝတော-၏၊ သမ္မုခါ - ရှေ့မှောက်တော်၌၊ ဣမံ သမ္မသာဒံ - ဤကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် ကြည်ညို ခြင်းကို၊ ဝါ - ဤ ကောင်းစွာ အပြားအား ဖြင့် ကြည်ညိုကြောင်း သခ္ခါကို၊ ပဒေဒေသိ – သိစေပြီ၊ (သိအောင် လျှောက်ထားပြီ)၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဣမဿာ ဝေယျာကရဏဿ - ဤ ဝေယျာဒကရဏ၏၊ ဝါ – ဤဂါထာမဖက် အမေးအဖြေ သက်သက်ဖြစ်သော ဤသုတ်တော်၏၊ သမ္မသာဒနီယန္တွေ့ဝ – သမ္မသာဒနီယ ဟူ၍သာ၊ အဓိဝစနံ - အမည်သည်၊ (ဟောတိ - ဖြစ်၏)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။

ပဋ္ဌမံ–ငါးသုတ်မြောက်ဖြစ်သော၊ သမ္မသာဒနီယသုတ်- သည်၊
နိဋ္ဌိတံ–ပြီးပြီ။

၆။ ပါသာဒိကသုတ်

၁၆၄။ ဧဝံ မေ သုတံ ကေ်သမယံ ဘဂဝါ၊[ရွှေသုတ်မျှားအတိုင်း ပေးပါ။] သဏ္ဍေသု"– သဏ္ဍတိုင်း၌၊ [''သဏ္ဍာ'' ဟု ဗဟုဝုစ်နာမည်ဖြင့် ထင်ရှားသော တိုင်း၌ - ဟူလို)၊ ဝေဠုဒ္ဒါနာမ - ဝေဠုဥတ္ထိမည်သော၊ (မြားပစ်နည်းကို သိကုန်, လေးအတတ်၌ ကျွမ်းကျင်ကုန်သော)၊ သက္ကျာ – သာကီဝင်တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ- ထို ဝံဝဲဥပမည်သော သာကီဝင်တို့၏၊ အမ္ဗဝနေ - သ်ရက် ဥယျာဉ်၌၊ (ကာရိတေ - ဆောက်လုပ်အပ်သော၊) [လေးအတတ် အစရှိသော အတတ်ပညာကို သင်ယူဖို့ရာ ဆောက်လုပ်ထားအပ်သော]၊ ပါသာဒေ-ပြာသာဒ်ရှည်၌၊ ဝိဟရတိ၊

နိဂဏ္ဌနာဋပုတ္တ ကာလင်္ကိရိယာ

တေန ခေါပန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ သဏ္ဍတိုင်း ဝေဠု သာကီဝင်တို့၏ သရက်ဥယျာဉ်အတွင်း ဆောက်လုပ်ထုံးအပ်သော ပြာသာဒ် ရှည်ဝယ် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ထိုအခါ၌)၊နာဋပုတ္တော-နာဋ္ဌ၏သား ဖြစ်သော၊ နိဂဏ္ဌော - နိဂဏ္ဌဆရာကြီးသည်၊ အဓုနာ – အခုမှ (မကြာမီ အချိန်က)၊ ကာလင်္ကတော-ပြုအပ်ပြီးသော သေခြင်းရှိသည်၊ ဝါ–သေခြင်းကို ပြုပြီးသည်)၊ ဟောတိ၊ တဿ- ထို နိဂဏ္ဌ နာဋပုတ္တဆရာကြီး၏၊ကာလင်္ကိရိယာဃ-သေခြင်းကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ နိဂဏ္ဌာ–အခြားနိဂဏ္ဌတို့သည်၊ ဘိန္နာ-ကွဲကုန်သည်၊ ဒ္ဝေဓိက ဇာတာ– ဖြစ်သော နှစ်ဖို့နှစ်စုရှိကုန်သည် (နှစ်ဖက်, နှစ်ဝိုဏ်း ကွဲကုန်သည်)၊ ဘဏ္ဍနဇာတာ - ဖြစ်သော ခိုက်ရန်ပွားကြောင်း ကြိမ်းမောင်းကြောင်း စိတ်ချိ ကုန်သည်၊ ကလဟဇာတာ–ဖြစ်သော ခိုက်ရန်ရှိကုန်သည်၊ ဝိဝါဒါပန္နာ–ဆန့် ကျင်ဖက် ပြောခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ မုခသတ္တီဟိ - နှုတ်ဘဉ်းဟူသော လှံတို့ဖြင့်၊ ဝိတုဒန္တာ-ထိုးကုန်လျက်၊ ဝိဟရန္တိ– နေကြကုန်၏၊ (ကိ' - အဘယ်သို့ နှုတ်လှံထိုးလျက် နေကြကုန်သနည်း)။

တုံ – သည်၊ ဣမံဓမ္မဝိနယံ – ဤဓမ္မဝိနယဟုကို၊ ဝါ - ဤသာသနာကို၊ န အာဇာနာသိ – မသိ၊ အဟံ – သည်၊ ဣမံဓမ္မဝိနယံ – ကို၊ အာဇာနာမိ – ၏၊ ကိံ' - အဘယ်ကြောင့်၊ တုံ - သည်၊ ဣမံဓမ္မဝိနယံ - ကို၊ အာဇာနိဿာသိ – သိလိမ့်မည်နည်း၊ တုံ - သည်၊ မိစ္ဆာပဋိပန္နော – ချွတ်ယွင်းမေ်ာက်ပြန် မမှန် သောအားဖြင့် ကျင့်သည်၊ အသိ – ဖြစ်၏၊ အဟံ – သည်၊ သမ္မာပဋိပန္နော - မှန်သောအားဖြင့် ကျင့်သည်၊ အမို – ဖြစ်၏၊ မေ–၏(စကားသည်)၊ သဟိတံ- ရွှေနောက်နှစ်ရပ် ဆက်စပ်၏၊ ဝါ–ရွှေနောက်နှစ်တွေ ပြေပြစ်၏၊ ဧတ - သင်၏ (စကားသည်)၊ အသယိတံ - ရွှေနောက်နှစ်ရပ် မဆက်စပ်၊ ဝါ – ရွှေနောက် မညီ၊ ပုရေဝနိံယံ – ရှေးဦး ပြောဆိုထိုက်သော စကားကို၊ (ရှေးဦးစွာ

ပြောရမည့် စကားကို၊) ပစ္စဉ္စ – နောက်၌၊ (နောက်မှ)၊ အဝစ – သင်ပြော ဆိုပြီး၊ ပစ္စာဝစနီယံ - နောက်၌ ပြောဆိုထိုက်သော စကားကို၊ (နောက်မှပြော ရမည့်စကားကို)၊ ပုရေ - ၌၊ အစစ – ပြီး၊ တေ – သင်၏၊ ဝါ – သည်၊ အဓိ စိတ္တ – ကြာလှည်နေ့ရက် လေ့ကျင့်အပ်သော အကြောင်းအရာသည်၊ (အယူ အဆသည်)၊ ဝိပရာဝတ္တံ– ငါ့အကြောင်းပြကြောင့် ပြောင်းပြန်ဖြစ်ပြီ၊ တေ– သင့်အပေါ်၌၊ ဝါဒေါ- ပြောဆိုကြောင်း အပြစ်ကို၊ အာရောပိတောဒ- ငါတင် အပ်ပြီ၊ တုံ–သည်၊ ဝါ-ကို၊ နိဂ္ဂဟိတောဒ-နှိပ်အပ်ပြီးသည်၊(နှိမ်အပ်ပြီးသည်)၊ အသိ၊ ဝါဒပုံမောက္ခာဃာ – ငါတပ်အပ်သောအပြစ်မှ လွတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ စရ - ဟိတ္ထိ ဒီဒီ ဆရာ့ဆီတို့ လှည့်လည်ချေပဂါဒိုး၊ [ယခု သင်ထားအပ်သော ပညာဖြင့် မလုံလောက်သေး ၊ ဟိတ္ထိဒီဒီ လှည့်လည်၍ ပညာသင်ချေပ၊ဦး- ဟူလို။]သစေ ပဟောသိ-(ငါတင့်အပ်သောအပြစ်ကို ဖြေရှင်းခြင်းငှါ)အကယ်၍ ဖွဲ့မိန်နိုင်အံ့၊ နိမ္မေဠေတိဝါ– ယခုချက်ချင်းပင်လည်း ဖြေရှင်းပါ၊ ဤတိ–ဤသို့ နှုတ်လုံထိုးလျက် နေကြကုန်၏။

နာဠုပုတ္တိယော– နာဠုပုတ္တဆရာကြီး၏ တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ နိဂဏ္ဌသု– တို့၌၊ ဝဧေဒေယဝ - သေခြင်းသည်ပင်၊ ဇတ္တတိမဉ္ဉေ - ဖြစ်သည် ဟု ထင်၏၊ [နိဂဏ္ဌမျာ းတဖက်နှင့်တဖက် ရန်ဖြစ်ကြသည်မှာ အချင်းချင်း သတ်ဖြတ်သဖြင့် သေသည် ဟု ပင် ထင်ရသဲ့သ-ဟု ဆိုလိုသည်။]နာဠုပုတ္တဿ–သော်၊နိဂဏ္ဌသ-နိဂဏ္ဌဆရာကြီး၏၊ ဂိယိ – လူဝတ်ကြောင် ဖြစ်ကုန်သော၊ သြဒါတဝတ္ထဿ– ဝတ်အပ်သော ဖြူသောအဝတ်ရှိကုန်သော၊ ဝါ–အဝတ်ဖြူကို ဝတ်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ ယေပိ သာဝကာ-အကြင် တပည့်တို့သည်လည်း၊(သန္တို့)၊ တေပိ– ထိုလူဝတ်ကြောင် သာဝကတို့သည်လည်း၊ နာဠုပုတ္တိယေဟု ကုန်သော၊နိဂဏ္ဌ သု- တို့၌ [နိဂဏ္ဌရာမ်း ရဟန်း သာမဏေ သာမဏေကတို့။]နိဗ္ဗိန္နရူပါ ပြီးငွေ့သူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်၏၊(ပြီးငွေ့စိတ်ပျက်ခြင်းသဘော ရှိကုန်၏၊) ဝိရတ္တာရူပါ– နှစ်သက် မြတ်နိုးခြင်းကင်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိကုန်၏၊ ဝါ-နှစ်သက် မြတ်နိုးမှုကင်းခြင်းသဘော ရှိကုန်၏။ ပဋိဝါနရူပါ- နောက်ဆုံး ဖြစ်ခြင်း သဘော ရှိကုန်၏။

ဒုရက္ခာတေ - မကောင်းသဖြင့် ဟောအပ်သော၊ ဒုပ္ပဝေဒိတေ – မကောင်း သဖြင့် သိစေအပ်သော၊ အနိယျာနိကေ - ဝဋ်ဆင်းရဲမှထွက်မြောက်ခြင်း၌ မယှဉ် သော၊ ဝါ - မင်္ဂလိုလ်အကျိုးငှါ မဖြစ်သော၊ အနုပ သမ သံဝတ္တနိကေ- ထုဂ စသည်တို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်း အကျိုးငှါ မဖြစ်သော၊ ဇာသမ္မာသမ္မုဒ္ဒပုဇေဒိတော- သမ္မာသမ္မုဒ္ဒ မဟုတ်သူသည် သိစေအပ်ခဲသော၊ ဘိန္နထူပေ- ပျက်စီးပြီးသော ဗုတ္ထိုး ပမာ ပြိဒ္ဓိစရု(နာဂသုပုတ္တ)ဆရာရှိသော၊(အင္ဂကထာနည်း)၊ ဘိန္နထူပေ- ပျက်စီး ပြီးသော (မမ္မ၏) နိယျာနိကအဖြစ်ရှိသော၊-(ဋီကာနည်း)၊ အပ္ပဋိသရဏေ–

ကိုးကွယ်စရာ(နာဌပုတ္တာ) ဆရာမရှိသော၊ ဝါ–ကိုးကွယ်စရာ(ဓမ္မ၏) နိယျာနိက အဖြစ်မရှိသော၊ ဓမ္မဝိနယေ- ဓမ္မဝိနယ- ၌၊ ဝါ– သာသနာ၌၊ (နိဗ္ဗိဒါနှံ ဝိရတ္တ ပဋိဝါနုဗ္ဗေဟိ– ငြီးငွေ့ခြင်းသဘောရှိသူ့ နှစ်သက်မြတ်နိုးမှုကင်းခြင်းသဘော ရှိသူ့ နောက်ဆုတ်ခြင်း သဘောရှိသူတို့သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ) ယထာ – ဖြစ်ရာ သကဲ့သို့၊ တဇေဝ – ထို့အတူပင်၊ ဇာတာ–ဖြစ်ကုန်ပြီ။

၁၆၅။ အထခေါ–၌၊ သဗ္ဗေဒ္ဓေသော – သဗ္ဗေဒ္ဓေသမည်သော၊ ဝါ – သာမဏေ ဖြစ်သော၊ စုန္ဒော – စုန္ဒသည်၊ ပါဝါယိ–ပါဝါမြို့၌၊ ဝဿံ-မိုးလုပတ်လုံး၊ ဝုဋ္ဌော – နေပြီးသည်၊ (ဝဿံဝုဋ္ဌော – ဝါကျွတ်ပြီးသည်၊ ဟုတ္ဝာ - ၍၊) ယေန–အကြင်အရပ်၌၊ သာမဂါမေ - သာမရွာသည်၊(လမန်း စပါး ပေါများသောကြောင့် သာမမည်သောရွာသည်)၊ (အတ္ထိ)၊ ယေန – ၌၊ အာယဿ္မာ အာနန္ဒော – သည်၊ (မိမိ၏ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ အရှင်အာနန္ဒာသည်) (အတ္ထိ)၊ တေန – ထို သာမရွာ အရှင်အာနန္ဒာ ရှိရာအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ၊ပေါ အဝေါစ၊ ဘန္တေ-အရှင်ဘုရား၊နာဌပုတ္တော-သော၊နိဂဏ္ဌော–သည်၊ပါဝါယိ-၌၊ အဓုနာ–မှ၊ ကာလင်္ကတော၊ပေါ၊အပ္ပဋိဿရဏော၊ ဤတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

ဝေံသို့၊ ဝုတ္တေ–လျှောက်အပ်သော်၊ပေါ၊အဝေါစ၊ (ကိ)၊ အာဝုသော စုန္ဒ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဒဿနာယ–ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၊ ဤဒံ ကထာပါဘတ်-ဤ တရားစကား၏ အကြောင်းသည်၊ အတ္ထိ ခေါ-ရှိသည်သာ၊ [ရှေးက ''ကထာပါဘတ-စကား လက်ဆောင်'' ဟု ပေးကြ၏။] အာဝုသော စုန္ဒ၊ အာယာမ– လာ သွားကြစို့၊ ၊ပေါတေမတ္တံ– ဤအကြောင်းကို၊ ဘဂဝတော - အား၊ အာရောစေဿာမ– ချေျာက်ထားကြချေဦး့၊ ဤတိ–ပြီ၊ပေါပစ္စဿောသိ၊ အထခေါ-၌၊ အာယဿ္မာ အာနန္ဒော-သည်လည်းကောင်း၊ သမဏုဒ္ဒေသော-သော၊ စုန္ဒော–သည်လည်း ကောင်း၊ပေါအပ္ပဋိဿရဏော၊ ဤတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ။

အဖွာ။ ။''အနိယျာနိက''ပုဒ်၏ အနက်အမျိုးမျိုးကို ဘဒ္ဒာဇိကာစာမျက်နှာ (၃၉၂–၃၉၆)-၌ မြတ်ဖြင့်။ '' ဓမ္မဝိနယ '' ဖွင့် စပ်၍ မှတ်ဖွယ်ကိုဘဒ္ဒာဇိကာ (၃၉၃)-၌ ကြည့်။

စုန္ဒော သမဏုဒ္ဒေသော။ ။အရှင်စုန္ဒသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ညီဖြစ်သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တည်း၊ ထိုအရှင်မြတ်သည် ထိုအရိုန်၌ ရဟန်းဖြစ်နေပြီ၊ သို့ရာတွင် ငယ်စဉ်က သာသနာ့ဘောင်သို့ ဝင်ရောက်လာသူဖြစ်၍ ရဟန်းမဖြစ်မီ သာမဏေ ဘဝက စုန္ဒသာမဏေ (ကိုရင်စုန္ဒ) ဟု အမည်ရခဲ့၏။ ရဟန်းဖြစ်ပြီးမှော ယခုအရိုန်၌လည်း ထိုနာမည်သည်ပင် တွင်ကျယ်နေဖွယ်သည်။

အသမ္ဘဝသမ္ဖုဋ္ဌပ္ပဝေဒိတ ဓမ္မဝိနယ

၁၆၆။ စုန္ဒ - စုန္ဒ၊ ဒုရုက္ခာတေ - သော၊ပေ၊အသမ္ဘဝသမ္ဖုဋ္ဌပ္ပဝေဒိတေ-သော၊ ဓမ္မဝိနယေ- ဥ၌ ဧတံ- ဤသို့ ဧကဉ်းသည်၊(နိဂဏ္ဌမျာ၊- နှစ်စုကွဲလျက် အချင်းချင်း နှုတ်လုံထိုး၍နေခြင်း ၊ လူဝတ်ကြွေဝင် သာဝကမျာ၊က နိဂဏ္ဌတို့ အပေါ်၌ စိတ်ပျက်ခြင်းသည်)၊ ဧတံ- ဤသို့သာ၊ (သင် လျော်ကသည့်အတိုင်း သဝဲ)၊ဟောတိ- ဖြစ်တတ်၏၊(အဆန်းမဟုတ် ထုံးစံပင်ဖြစ်သည်- ဟူလို)၊စုန္ဒ၊ဣဒ-ဤလောကဥ်၊ သတ္ထာဝ-ဆရာသည်လည်း၊ အသမ္ဘဝသမ္ဘူဒ္ဓေါ်-သမ္ဘဝမျှဖွဲ့မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဓမ္မေဘ-သည်လည်း၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ ဒုရက္ခာတော-မကောင်းသဖြင့် ဟောအပ်၏၊ ဒုပ္ပဝေဒိတော- မကောင်းသဖြင့် ဘိစေအပ်၏၊ (နည်းမှန်လမ်းမှန် ဟောပြအပ်သည် မဟုတ်)၊ အနီယ္ယာနိကော-ဃုံ၌၊ ဝါ- မဖြစ်၊ အနုပ သမ သံဝတ္တနိကော့ အသမ္ဘဝသမ္ဘုဒ္ဓေါ်။ [ဖြ ၇ ၌ ရေးခဲ့ပြီ။

သာဝကေဘ- တပည့်ဖြစ်သူသည်လည်း၊တသို့ ဓမ္မေ - ထိုတရား၌၊ (ဆရာဟောပြအပ်သော ထိုတရား၌)၊ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော - ထွက်မြောက်ကြောင်း တရားအားလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်သည် (ဖြစ်၍)၊ နိဝိယရတိ - နေသည် မဟုတ်၊သာဓိစိပ္ပဋိပန္နော-လျောက်ပတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သည်ဖြစ်၍၊ ဝါ-ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်သည်ဖြစ်၍၊ နှ (ဝိဟရတိ)၊ အနုဓမ္မစာရီ - လုတ်မြောက်ကြောင်း တရား၊အား၊လျော်သောအကျင့်ကို ကျင့်သည်ဖြစ်၍၊ နှ (ဝိဟရတိ)၊ တမှာ၁မ္မာ-ထိုတရား၌ (ဆရာဟောပြအပ်သော လုတ်မြောက်ကြောင်း တရား၌)၊ဝေါက္ကမ္မစ-ဖဲ၍ ဖဲ၍လည်း၊ ဝတ္ထုတိ-ကျင့်၏၊ [ဝေါက္ကမ္မ ဝေါက္ကမ္မဟု ဆိုလိုလျက် တပမိကေးသည်။] သော- ထိုတပည့်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝစန်ယော – ပြောဆိုထိုက်သည်၊ အသာ - ဖြစ်၏၊ (ကိ်- အတယ်သို့ ပြောဆိုထိုက်သနည်း၊) အာဝုသော၊ (ယဿ) တေ- အကြင် သင်၏၊ သတ္ထာစ-သည်လည်း၊ အသမ္ဘဝသမ္ဘုဒ္ဓေါ - မဟုတ်၊ ဓမ္မေဘ ၊ပေ၊ အသမ္ဘဝသမ္ဘုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတော - အပ်၊ ယော (တံ့စ)—အကြင် သင်ကလည်း၊ တသို့ ဓမ္မေ - ဥ်၊ပေ၊နှ ဝတ္ထုတိ—မကျင့်၊ (တဿ) တေ — ထို သင်၏၊ (ဧတေ) မွှာနံမွှ အပ္ပဋိပတ္တိအာ၁ယော - ဤလုတ်မြောက်ကြောင်းတရား၊အား၊လျော်သော အကျင့်ကို မကျင့်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ [အဋ္ဌကထာအထိုင်း ပါဠိသေသဆထည့်သည်။] လဘာဘ-လဘ်တို့သည်၊ ဝါ- စီးပွား၊ချမ်းသာကို ရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တဿ တေ - ထို သင်၏၊ ဝါ- သည်၊ (မနုဿဘူတဿ - လူ့ အဖြစ်ကိုလည်း၊ လူ့ ဘဝကိုလည်း)၊ သုလဒ္ဓံ-ကောင်းစွာ ရအပ်ပြီ၊ (အရတော်ပေပြီ)၊ ဣတိ- ဤသို့ပြောဆိုထိုက်၏။

စုန္ဒ၊ ဣတိခေါ်-လျှင်၊ တတ္ထ-ထို အနီယ္ယာနိကမဓ္မဝိနယ၌၊ ဝါ-ထို အုနိယ္ယာနိက သာသနာ၌၊ သတ္ထာဝိ - ကိုလည်း၊ ဂါရဃ်ာ - ကဲ့ရဲ့ထိုက်၏၊ တတ္ထ-၌၊ ဓမ္မောဝိ - ကိုလည်း၊ ဂါရယ်ာ၊ တတ္ထ-၌၊ သာဝကောစ - ကိုကား၊ ဧဝံ- သို့၊

(ဤ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း-ဖြင့်)၊ ပါသံသော - ချီးမွမ်းထိုက်၏၊ စုန္ဒ၊ ယော – အကြင်သူသည်၊ ဧဝဂျပ်-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ (ဤသို့ မကျင့်ပဲနေသော)၊ သာဝက်- ကို၊ ဧ၀်- သို့၊ ဝ၀ေယျ - ပြောရာ၏၊ (ကံ - နည်း၊) အာဃသ္ဘာ-အမျှရွှင်သည်, ဧကု- လာပါ၊ [လုပ်ပါ-ကြိုးစားပါ ဟူလို။] ဃထာ - အကြင် အခြင်းအရာအား-ဖြင့်၊ ဧက–အား၊ သတ္တာရာ-သည်၊ ဧမော-ကို၊ ဒေသိတော-ဟောအပ်ပြီ၊ ပညတ္တော - ပညတ်အပ်ပြီ၊ တထာ– ထို အခြင်းအရာအား-ဖြင့်၊ ပဋိပန္နာ-ကျင့်ပါလေ၊, ဣတိ-ဤသို့ ပြောရာ၏။

ယော၀ – အကြင်ဆရာသည်လည်း၊ သမာဒါပေတိ - ကောင်းစွာယူစေ၏၊ (ကောင်းစွာနာယူ-ကျင့်သုံးစေ၏၊) ယဉ္စ-အကြောင်းတပည့်ကိုလည်း၊ သမာဒါပေတိ ၏၊ ယော၀စ-အကြောင်းတပည့်သည်လည်း၊ သမာဒါပိတော-ကောင်းစွာ ယူစေအပ်သည်၊ ဝါ-ကောင်းစွာနာယူ ကျင့်သုံးစေအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တထတ္တာဃ–ထိုအခြင်းအရာ၏-ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ (ထိုဟောပြော-ညွှန်ပြချက်နှင့် ပြည့်စုံစေခြင်းငှါ၊) ပဋိပဇ္ဇတိ-ကျင့်၏၊ သမ္မေ-ကုန်သော၊ တေ– ထိုသူတို့သည်၊ (ထိုဆရာ, တပည့်, ကျင့်သူ သုံးယောက်တို့သည်၊) ဗဟုံ– များစွာသော၊ အပုညံ– မကောင်းမှုကို၊ ပသဝန္တိ - ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ ဝါ-ဆည်းပူးကြကုန်၏၊ တံ - ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု - အဘယ် အကြောင်းကြောင့်နည်း၊ စုန္ဒ, ဒုဂ္ဂတာတေ – သော၊ အသမွာသမျှဒွဲပ၀ေဒိတေ - ဧသော၊ ဓမ္မဝိနယေ - ၌၊ ဧတံ- ဤသို့ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဤသို့ဆရာ, တပည့်, ကျင့်သူ သုံးယောက်လုံး များစွာသော မကောင်းမှုကို ဖြစ်စေခြင်း တိုးပွားစေခြင်း ဆည်းပူးခြင်းသည်)၊ ဝေါဟာ-ဖြစ်စေခြင်း ဟူလို။]

၁၆၇။ ဣဓ ပန ၊ပေ၊ တံ မမံ-ကို၊ သမာဒါ၊ကောင်းစွာယူ၍၊ ဝတ္တတိ - ကျင့်၏၊ ၊ပေ၊ ဧ၀ံ ဂါရယှော၊ [ရွှေအတိုင်း ပေးပါ, လွယ်ပြီ။] စုန္ဒ၊ ယော-သည်၊ ဝေရွှပံ - သော၊ (ကောင်းစွာ ကျင့်နေသော)၊ သာဝကံ ဧ၀် ဝဒေယျ၊ (ကံ)၊ အဒ္ဓါ-ခစ်စစ်(အမှန်တကယ်)၊ အာယသ္မာ—သည်၊ ဉာယပွဋိပန္နော-ဝိမုတ္တိမွေကို

တထတ္တာယ။ ။အဠ္ဌကထာအတိုင်း ယဓာဟူသော အဓိယမထည့်၍ "ယော၀စ–အကြင် တပည့်ကိုလည်း၊ ယထာ– အကြင် အခြင်းအရာအား-ဖြင့်၊ သမာဒါပိတော–ဆုးက ကောင်းစွာ ယူစေအပ်ပြီ၊ တထတ္တာယ- ထိုအခြင်းအရာ၏ ဖြစ်ခြင်းငှါ၊ ပဋိပဇ္ဇတိ - ၏" ဤသို့လည်း ပေးနိုင်သည်၊ ယော၀စ၏ အနိယမကား သမ္မေတေ-ဟု ဧတ္ထေရလိခ်ုမည်။

သမာဒါပေတိ ၀ သည်။ ။သိတ္တိန္ဒြအဋ္ဌကထာ၌ သမာဒါပေတိ ဿမာဒါဝိတော ဟု ဒ-၌ 'အာဒီဃဖြင့် ပါဌိရှိကြောင်းကို ပါဠိတော်အောက်ခြေ၌ ပြထားသည်၊ ထို ဒီဃဖြင့် ရှိသော၀ါဠိကိုသာ ဆရာတို့ နှစ်သက်တော်မူကြသည်။ [ဘာသာဋီကာ ၃၉၁-၌။]

သိကြောင်းဖြစ်သောအကျင့်ကို ကျင့်၏။ ဝါ-လွတ်မြောက်ကြောင်းတရားအား ဥပ္ပေါ်သောအကျင့်ကို ကျင့်၏။ ဤဃံ – ဝိမုတ္တိမမ္အား၊ သိကြောင်းအကျင့်ကို၊ ဝါ–လွတ်မြောက်ကြောင်းတရားအား၊ ဥပ္ပေါ်သောအကျင့်ကို၊ အာရာဓဿတိ–ပြီးဖွံ့ဖိုဝ်လိမ့်မည်၊ ဤတိ-ဤသို့ ပြောရာ၏။ ယော၈- အကြင် အာရာဓဿည်လည်း၊ ပသံသတိ- ချီးမွမ်း၏၊ (အား၊ပေးအား၊မြွောက်ပြု၏။) ယဉ္စ- အကြင် တပည်သို့ကို လည်း၊ ပသံသတိ၊ ယော၈-အကြင် တပည်သည်လည်း၊ ပသံသိတော- ချီးမွမ်း အပ်သည်၊ (ချီးမွမ်းခံရသည်)၊ (ဟုတ္တာ)၊ မတ္တာယ - အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘီယျောသော- လွန်စွာ၊ (တန္ဒည်း) ဘီယျောသော- လွန်ကဲသော၊ မတ္တာယ–အတိုင်းအတာအားဖြင့်၊ ဝီရိယံ-တို့၊ (မိမိ ဤဘဝ နောက်ဘဝ ဒုက္ခရောက်မည့် ဝီရိယ၏)၊ အာရဒ္ဓတိ- အားထုတ်၏။ သဒ္ဓေ- ကုန်သော၊ တေ- ထိုသူတို့သည်၊ (ထိုဆရာ, တပည့်, ကြိုးစားသူသုံးယောက်တို့သည်)၊ပေ။ [လွယ်ပြီ။]

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပဗေဒိတာ ဓမ္မဝိနယ

၁၆၈။ စုန္ဒ၊ ဣဓ – ဤလောကဌ်၊ သတ္ထာ၈- သည်လည်း၊ (ဆရာဖြစ်သူ ကလည်း)၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ- သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသည်၊ (မဖေါက်မပြန် အမှန် ကိုယ်တိုင် အလုံစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်သူသည်၊) ပေါတိ၊ ဓမ္မော၈- သည်လည်း၊ (နိယျာနိကော ဥပသမသံဝတ္တနိကော-ဌ်စပ်)၊ ဝါ-ကိုလည်း၊ သ္ဝာက္ခာတော-- ကောင်းစွာ ပေါတေါပုဒ္ဓအပ်ပြီ၊ သုပ္ပဋိပဒိတော– ကောင်းစွာ အပြား၊ အားဖြင့် သိစေတော်မူအပ်ပြီ၊ နိယျာနိကော-ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ခြင်းဌ် ယှဉ်၏၊ (တန္ဒည်း) နိယျာနိကော - မဂ်ဖိုလ်အကျိုးငှါ ဖြစ်၏၊ ဥပသမသံဝတ္တဿိ ကော– ရာဂစသည်တို့၏ ငြိုးအေးခြင်းအကျိုးငှါ ဖြစ်၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓဗေဒိ တော-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသည် အပြားအားဖြင့် သိစေအပ်၏၊ (သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဖြစ်သူက ဟောပြအပ်၏)၊ သာဝ၀ကော့၈ – သည်ကား၊ပေါန ဝတ္ထုတိ။ [ဗုဒ်စဉ် ၁၆၆ ဌ် အနုက်ရေးခဲ့ပြီ။]

သော၊ပေါ၀စနီယော၊ (ကိ်)၊ (ယဿ) တေ-၏၊ သတ္ထာ၈- သည်လည်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ - သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတည်း၊ပေ၊ (ယော) တုံ- သင်သည်ကား၊ပေ၊ ဓေါက္ခမ္မ-ရှိ၊ ဝတ္ထသိ-၏၊ တဿ တေ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ (တေ ဓမ္မာနုဓမ္မ အပဋိပတ္တိ အာဒေယော-တို့သည်) အလာဘာ- လာဘ်မဟုတ်ကုန်သည်၊ ဝါ- စီးပွားချမ်းသာကို မရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တဿ တေ-၏၊ ဝါ- သည်၊ (မနုဿတ္တိ-ကို)၊ ဒုလ္လဒ္ဓံ-ပြီ၊ ဤတိ-ဤသို့ ပြောဆိုသိုက်၏၊ စုန္ဒ၊ ဤသိခေါ-လျှင်၊ တတ္ထ-ထိုနိယျာနိကဓမ္မဝိနယဌ်၊ ဝါ- ထိုနိယျာနိကသာသနာ၌၊ သတ္ထာ၀်-ကိုလည်း၊ ပါဝိသော– ချီးမွမ်းထိုက်၏၊ တတ္ထ - ဌ်၊ ဓမ္မော၀်- ကိုလည်း၊ ပါဝိသော– ထိုက်၏၊ တတ္ထ-ဌ်၊ သာ၀ကော၈–ကိုကား၊ ဓေ-သို့၊ (ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်း ဖြင့်)၊ ဂါရယ္မော–ထိုက်၏။

စုန္ဒ၊ ယောခေါ၊ပေါ၊ပုညံ ပသဝစ္ဆိ၊ တံ– သည်, ကိသာဟေတု- နည်း၊ စုန္ဒ၊ သုဘဂွတော– သောပေါ၊သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပဝေဒိတော– သော၊ မမ္မဝိနယော-၌၊ တော-ဤသို့ ဖြစ်ခြင်းသည်, (ဤသို့ ဆရာ, တပည့်, ကျင့်သူ အားလုံး ကောင်းမှုကို ဖြစ်စေခြင်း, တိုးပွားစေခြင်းသည်)၊ ဧဗံဟိ– ဤသို့သော၊ ဟောတိ။

၁၆၉။ ဣဓ၊ပေါ၀ေနဿိယော၊ (ယဿ) တေ- ၏၊ သတ္တာစ - သည်လည်း၊ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓေါ-တည်း၊ (ဒယော) တံစ– သည်လည်း၊ပေါ၀တ္တာသိ၊ တဿတေ-၏၊ ၀ါ-မှာ၊ (တေတ မမ္မာနုဝမ္မ ပဋိပတ္တိအာဒဿော–ဤ လုတ်မြောက်ကြောင်း တံရာ့အား၊လျော်သောအကျင့်ကို ၊ကျင့်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ၀ါ – ဤလောကုတ္တရာတရားကိုး၊ပါး၊အား၊လျော်သောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊) ဃဘာ- လာဘ်တို့သည်, ၀ါ- စီးပွား၊ချမ်းသာကို ရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ တဿတေ–၏၊ ၀ါ– သည်၊ (မနုဿတ္တံ) သူလဒ္ဓါ၊ပေ။ [လှယ်ပြီ။]

သာဝကာနုတပ္ပသုတ္တံ

၃၇၀။ စုန္ဒ၊ ဣဓ-၌၊ အရဟံ–သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သော၊ သတ္တာစ– သည်လည်း၊ ဧလောကေ-၌၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ မမ္မောစ၊ပေ၊ အဿ–ထို ဆရာ၏၊ သာဝကာ–တို့သည်, အဿ-ထို ဆရာ၏၊ သဒ္ဓမ္မေ- သူတော်ကောင်းတရား၌၊ အဝိညာပိတတ္တာစ– မသိစေအပ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော အနက်ရှိကုန်သည်လည်း၊ ဝ ါ-မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော အနက်ကို မသိစေအပ်ကုန်သည်လည်း၊ ဟောန္တိ။[ထိုဆရာ၏ သာဝကမျာ၊သည် မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဟူသော အဆင့်သို့ မရောက်ကြ–ဟူလို။]တေသံ-ထိုသာဝကတို့၏ အကျိုး၌ ၀ါ- ထိုသာဝကတို့၏ အတွက်၊ ကေဝလံ-အာပုံစုံ၊ ပရိပူရံ – ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော၊ ဖြဟ္မစရိယံ – သာသန ဖြဟ္မစရိယ ဟူသော မြတ်သော အကျင့်သည်၊ ၀ါ- ကို၊ အာဝိကတံ – တင်ရှား၍ ပြုအပ်သည်၊ ဥဇ္ဇာနိကတံ - ပေါ်လွင်အောင် ပြုအပ်သည်၊ သမ္ဗသဂ်ါတ ပဒကတံ -

---

ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ။ ။ဤပုဒ်၏အဓွင့်ကို အာသာဒ္ဓိကာဠ်ဖြထားဒြီ၊ အနိဗ္ဗျာနိက သင်းသနာအတွက် လွတ်မြောက်ကြောင်း တရားအား၊လျော်သော အကျင့် ဟူသည် နိဂဏ္ဌစသော ဆရာတဦ်-ဦး်က ဟောပြအပ်သော လွတ်မြောက်ကြောင်း၀ရားနှင့် ထို့တရား၊ကိုရရှိရန် ညွှန်ပြအပ်သော၊ကုဋ်ဝတ်တည်း၊ နိယျာနိက သာသနာတော်အတွက် ကား လောကုတ္တရာတရား ၉ ပါး၊နှင့် ထို တရား၊ရရှိရန် ဟောပြအပ်သော သီလ စသော အကျင့်တည်း။

အဿ။ ။ပါဠိယံ "အဿာ"တိ ပဒံ "သာဝကာ, သဒ္ဓမ္မေ"တိ ဒွိတိ ပဒေဟိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊–"အဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာဝကာ၊ အဿ သဒ္ဓမ္မေ"တိ– ရှိကာ။ [အဿဖြင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘို ရှိကာစွဲသော်လည်း ပါဠိတော်၌ သတ္တာသည် ဝိသေသ၊ (ပဓာန) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသည် ဝိသေသန (အပဓာန) အဖြစ်ဖြင့် ရှိသောကြောင့် "အဿ- ထိုဆရာ၏"ဟု ပေးထား၊သည်။]

အလုံးစုံသော သာသနာ၏ အနှက်ကို သိမ်းယူကြောင်း ပုဒ်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သည်၊ ၀၊ - အလုံးစုံသော သာသနာ၏ အနှက်ကို သိမ်းယူတတ်သော ပုံစံတို့ဖြင့် ပြုအပ်သည်၊ သပ္ပဂိုဿရကတံ– ရာဂစသော ဆန့်ကျင်တတ် ကိလေသာကို ပယ်ရှားခြင်းနှင့် တကွဖြစ်အောင် ပြုအပ်သည်၊ ၀၊ - ၀၌ဆင်းရဲမှ ထုတ်ဆောင်ခြင်းနှင့် တကွဖြစ်အောင် ပြုအပ်သည်၊ ယာဝ ဒေဝမနုဿေ ဟိ — နတ်ပြည်မှ လူပြည် တိုင်အောင်၊ [အဋ္ဌကထာနည်း၊] ၀၊ - နတ်လူတို့တိုင်အောင်၊ [ဦးကာနည်း] သုပ္ပကာသိတံ - ကောင်းစွာ ထင်ရှားပြအပ်သည်၊ နဟောတိ - မဖြစ်သေး၊ အထ – ထိုအခါ၌၊ ၀၊ -- ထိုသို့ ဖြစ်စဉ်၊ [ထိုသို့ သာဝကများ မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ မသိသေးခဲ့ ပြဟ္မုစရိယကိုလည်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် မဟောပြနိုင်သေးခဲ့ – ဟူလို၊] နေသံ– ထိုသာဝကတို့၏၊ သတ္တုနော - ဆရာ၏၊ အန္တရဓာနံ - ကွယ်လွန်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ — ၏။

စုန္ဒ၊ ဧဝရူပေါ–သော၊ ကာလင်္ကတော–ပြုအပ်ပြီးသော် သေခြင်းရှိသော၊ ၀၊–သေခြင်းကို ပြုပြီးသော၊ သတ္တာ–သည်၊ သာဝကာနုံ–တို့၏၊ အနုတပ္ပေါ-နောင်တတဖန် ပူပန်ကြောင်းသည်၊ ၀၊–နောင်တတဖန် ပူပန်ခြင်းအကျိုးငှါ ဖြစ်သည်။ [နောင်တတဖန် ပူပန်ဖို့ရာ ဖြစ်သည်)၊ ဟောတိ—၏၊ တံ - ထို့ကို ဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ထိုသို့ နောင်တတဖန်ပူပန်ရခြင်းသည်)၊ ကိဿဟေတု–နည်း၊ နော — ငါတို့၏ အတ္ထက်၊ အရဟံ — သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ — သော၊ သတ္ထာစ–သည်လည်း၊ လောကေ-၌၊ ဥဒပါဒိ၊ပေ(မယံ)သတ္ထမ္မေ၌၊ အဝိညာပိတတ္ထာစ–ကုန်သည်လည်း၊ အမှ–ဖြစ်ကုန်၏၊ နော–ငါဆို့၏ အတ္ထက်၊ ကေဝလံ၊ ၊ပေ၊နစ ဟောတိ၊ အထ-ထိုသို့ ဖြစ်စဉ်၊ နော–တို့၏၊ သတ္တုနော–၏၊ အန္တရဓာန် ဟောတိ၊ ဣတိ-ဤသို့ တွေးခြင်းကြောင့်တည်း၊ ၀၊-၀မ်းနည်းခြင်းကြောင့်တည်း။[ထို့ကြောင့် ''ဓဝရူပေါ ဓေါ စုန္ဒ သတ္တာ၊ပေ၊အနုတပ္ပေါ ဟောတိ'' ဟု ဆိုနိုင်သည်– ဟူလို။] စုန္ဒ၊ ဧဝရူပေါ၊ပေ၊အနုတပ္ပေါ ဟောတိ၊ [နိဂမဝါကျ]

သာဝကာနနုတပ္ပ သတ္ထု

၁၇၁။ ပိညာပိတတ္ထာ - သိစေအပ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း သိခြင်း ဟူသောအနက် ဂျိုကုန်သည်၊ (မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးတွင်းသိခြင်း ဟူသော အနက်ကို သိကုန်သည်)၊အနနုတပ္ပေါ-နောင်တတဖန် မပူပန်ကြောင်းသည်၊၀၊-နောင်တတဖန် ပူပန်ခြင်းအကျိုးငှါ မဖြစ်သည်။ [ဤ နှစ်ပုဒ်သာထူးသည်။]

ပြဟ္မုစရိယ အပရိပူရာဒိ ကထာ

၁၇၂။ စုန္ဒ၊ ဧတေဟိ အင်္ဂေါ်–ဤအကြောင်းအင်္ဂါတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော-ပြည့်စုံသော၊ ပြဟ္မုစရိယံ – သည်၊ ဧစေပိဟောတိ- အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေဦးတော့၊ စ ဧဒေါ – ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သတ္တာ-သည်၊ (ဆရာဖြစ်သူသည်)၊

ထွေးရော– သိလစသော ဂုဏ်အားဖြင့် ခိုင်မြဲတည်တံ့သည်၊ ဝါ- ခိုင်မြဲ တည်တံ့သော် သိလစသော ဂုဏ်ရှိသည်၊ ရတ္တညူ– ရဟန်းဖြစ်ရာ ကာလမှစ၍ များစွာသော ညဉ့်တို့ကို သိသည်၊(နေ့ရက်တို့ကို သိသည်၊) စိရပဗ္ဗဇိတော – ကြာမြင့်သော ကာလက ရဟန်းဖြစ်ခဲ့သည်၊ ဝါ-ရဟန်းဖြစ်ပြီး၍ ကြာမြင့်သည်၊ အဒ္ဓဂတော–ရှည်သောကာလသို့ ရောက်သည်၊ ဝယောအနုပ္ပတ္တော–ပစ္ဆိမအရွယ်သို့ ရောက်သည်၊ နော ဟောတိ- မဖြစ်၊ ဧဝံ–သို့၊ ကံ မြဟ္မစရိယံ–၊ ထို ဗြဟ္မစရိယသည်၊(ထို ဆရာ၏ ဗြဟ္မစရိယသည်၊)တေနဧနံ-ထို အင်္ဂါအားဖြင့်၊ အပရိပူရံ-မပြည့်စုံခဲ့သည်၊ ဟောတိ။

စုန္ဒ၊ ယတော ခ ခေါ–အကြင် အခါ၌ကား၊ တေဟိ အင်္ဂေဟိ– တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတံ-သော၊ ဗြဟ္မစရိယံစေဝ – သည်လည်း၊ ဟောတိ၊ သတ္တာစ– သည်လည်း၊ ထေရော– သည်၊ ဧဝံ၊ဝယောအနုပ္ပတ္တော- သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ–သို့၊ ,တံ ဗြဟ္မစရိယံ -သည်၊ တေနဧနံ - အားဖြင့်၊ ပရိပူရံ–သည်၊ ဟောတိ။

၁၇၃။ [ထူးရကိုသော အနက်ရေးပါ‌မည်။]စခေါ-ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဿ-ထိုဆရာ၏၊ သာဝကာ- ဟပတ္တိဖြစ်ကုန်သော၊ ထေရာ – ထေရ်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဆယ်ဝါ‌ရှိပြီး ထေရ်ဖြစ်ကုန်သော၊)ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဝိယတ္တာ-မင်္ဂ၏ အစ္ဓမ်းအားဖြင့် ထက်မြက်ကုန်သည်၊ ဝါ-သစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိသောမညာဖြင့် ထက်မြက်ကုန်သည်၊ ဝိနိတာ – မင်္ဂ၏ အစ္ဓမ်းအားဖြင့် ဆုံးမအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဝါ–ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ခြင်းအားဖြင့် ဆုံးမအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဝိသာရဒါ– မင်္ဂ၏ အစ္ဓမ်းဖြင့် ကင်းသော ကြောက်ရွံ့ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဝါ-ဖြိဒ္ဓိ ဝိဓိကိစ္စာဓသော(ကြောက်ရွံ့ခြင်းကိုပြုတတ်သော)တရားတို့ကင်းသဖြင့် ကြောက်ရွံ့ခြင်းမရှိကုန်သည်၊ ပတ္တယောဂက္ခေမာ – ယောဂလေးပါးတို့ဖြင့် ဘေးမရှိရာ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးကုန်သည်၊ ဝါ – ရောက်အပ်ပြီးသော ယောဂလေးပါးတို့ဖြင့် ဘေးမရှိရာ အရဟတ္တဖိုလ်ရှိကုန်သည်၊ နော ဟောန္တိ– မဖြစ်ကုန်၊[သစ္ဆမ္မသာ=သစ္စမ္မံ+အာ ဟု ပုရိဖြတ်။] အဿ—ထို ဆရာ၏၊ သစ္စမ္မံ-သူတော်ကောင်းတရားကို၊ သမ္မာဒါ - ကောင်းစွာ ဟောပြခြင်းငှါ၊ အလံ–စွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ပရုဥဝါဒံ-သူတပါးတို့၏ ဝါဒကို၊ သဟဓမ္မေဟိ - အကြောင်းနှင့် တကွဖြစ်သော စကားတို့ဖြင့်၊ သုနိဂ္ဂဟိတံ –

တေနဧနံ။ ။အပရိပူရုံပရိပူရံဟိတ္ထိသည် များသောအားဖြင့် သဟဒယောဂကို မငဲ့ကြ,ကရိဏ်းကိုသာ ငဲ့ကြသည်၊ထို့ကြောင့် "တေနဧနံ–ထို အင်္ဂါဖြင့်" ဟု ကရိဏ်း အနက် ဖြစ်စေ့, "ထိုအင်္ဂါအားဖြင့်"ဟု တတိယာပိသေသန ဖြစ်စေ့ အနက်ပေးပါ။

အမှာ။ ။ ဝိယတ္တာ စသော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်ကို သုတ်မဟာဝါ ဘာသာဋီကာ ဒုတိယတွဲ (၄၀၀) ၌ ပြထားပြီ။

ကောင်းစွာ နှိပ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ (ကောင်းစွာ နှိမ်အပ်သည် မည်လောက်အောင်)၊ နှိုက်ဖေတ္တုဒ–နှိပ်၍၊ (နှိမ်၍)၊ သပ္ပါဠိဟာရိယ်-ဆန့်ကျင်ဖက်ကို ပယ်ရှားတတ်သော အဖြေနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝါ – ဆန့်ကျင်ဖက်ကို ပယ်ရှားတတ်သော အကြောင်း ဥဒါဟရုတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတုံ-၌၊ အလံ-စွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ နော–မဖြစ်ကုန်။[ရွှေဝါကျမှ "နော"သဒ္ဒါကို ယူ၍ ပေးပါ။]

စုန္ဒ၊ ဃတောဒဓေါ–ဥကားပေါ၊ ပတ္တယောဂကွေမာ–ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပေါအလံ-စွမ်းနိုင်ကုန်၏။

၁၇၄။ ဧတေဟိ၊ ပေါအသ္သ - ဆရာ၏၊ သဝဂကာ - ကုန်သော၊ မစ္ဆိုမာ-အလယ်အလတ် ဖြစ်ကုန်သော၊ (ငါးဝါပြည့်မြောက် , ဆယ်ဝါအောက်ဟယ့် အလယ်အလတ် ဖြစ်ကုန်သော) ဘိက္ခူ ၊ပေါ နဝါ - သီတင်းငယ်ဖြစ်ကုန်သော၊ (ငါးဝါမကြွယ် သီတင်းငယ်ဖြစ်ကုန်သော)၊ပေါသာဝိကာ- တပည့်မ ဖြစ်ကုန်သော၊ထေရာ၊ ဘိက္ခုနိယော–ဘိက္ခုနီတို့သည်၊ပေါအဿ-ထို့ဆရာ၏။ ဝါ-မှာ၊ သာဝကာ - တပည့်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂိဟိ - လူဝတ်ကြောင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဩဒါတဝသနာ – ဖြူသောအဝတ်တို့ ဝတ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဝါ - ဝတ်အပ်သော ဖြူသောအဝတ်ရှိကုန်သော၊ ပြဟ္မစာရိနော - မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိကုန်သော၊ ဥပါသကာ-တို့သည်၊(ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ်တတ်သူတို့သည်၊) နော်ဟောန္တိ - မရှိကုန်၊ ပေ၊ကာမဘောဂိနော - ကာမဂုဏ်ကို ခံစားခြင်းရှိကုန်သော၊ ဝါ - ကာမဂုဏ်ကို ခံစားလေ့ရှိကုန်သော၊ပေ။

အဿ–ထိုဆရာ၏၊ ဗြဟ္မစာရိယံ-သည်၊ ဣဟ္မဒ္ဓလ္ဓေ-(ဗျာန်ချမ်းသာအားဖြင့်) ပြည်စုံသည်လည်းကောင်း၊ ဗီတဒ္ဒ- (အဘိညာဏ်အားဖြင့်) စည်ပင်သည်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္ထာရိကံ - ထိုထိုအရပ်၌ ဖြန့်အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ– ထိုထို

ဗြဟ္မစာရိ, ကာမဘောဂိ။ ။ ဗြဟ္မစာရိဟူသည် ဤနေရာ၌ ကုသိုလ်၏ မြေလှန်ခံစား ညစာသမား ငွေသာင် မကြည့်ရှု သန်ဝါး ပန်းစသည် မသုံးစွဲကြသော လူဝတ်ကြောင် သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် များတည်း၊ ကာမဘောဂီ ဟူသည် ကာလုဂုဏ်နှင့် အမျော်အပါး မကင်းနိုင်ကြသေးသော လူဝတ်ကြောင် သောတာပန် သကဒါဂါမ်များတည်း။

ဓုတင်ချက်။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ကာမဘောဂီအရ သောတာပန်ကိုသာ ဖွင့်ထားသည်မှာ ဥပလက္ခဏာ နည်းတည်း၊ ကာမဂုဏ်ခံစားသော သကဒါဂါမ် များလည်း ရှိကြ၏ [အံ၊ ၂၊ ၃၀၅-၃၀၆-ရှ]။ ဇုဒ္ဓဇ္ဇော-စသောဝုတ္တိဏ်အဖွင့်ကို မဟာ ဝရိန်မြစ်နာသုတ္တ အဋ္ဌကထာ၌ ရှု။

အရပ်၌ ကျယ်ပြန့်သည်လည်းကောင်း၊ ဗာဟုဇည်- မျှားစွာသော လူအစုပါင်း သည် သိအပ်သည်လည်းကောင်း၊ [“သိအပ်”ဟူရာ၌ တရားထူးရသော ထိုထူး၌ သိခြင်းကို ဆိုလိုသည်။] (တဲနည်း) ဗာဟုဇည် – လူအများ၏ အစီးအပွားသည်လည်းကောင်း၊ ပုထုဘူတံ– များသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ-များသည်အဖြစ်သို့ ရောက်သည်လည်းကောင်း၊ ယာဝ ဧဒေ့ဝမနုဿေဟိ – တိုင်အောင်၊ သုပ္ပကာသိတံ - သည်လည်းကောင်း၊ နောဟောတိ - မဖြစ်သေး၊ ပေ၊လောဘဂ္ဂယသဂ္ဂပတ္တိ–မြတ်သောလာဘ်,မြတ်သောအခြံင် အကျော်စောသို့ ရောက်သည်၊ နော- မဖြစ်သေး၊ပေ၊ယတောစ၊ပေ၊လောဘဂ္ဂပတ္တိဋ္ဌ– မြတ်သော လာဘ်သို့ ရောက်သည်လည်းကောင်း ယသဂ္ဂပတ္တိဋ္ဌ – မြတ်သော အခြံအရံ အကျော်အစောသို့ ရောက်သည်လည်းကောင်း (ဟောတိ)၊ပေ။

၁၇၅။ စုန္ဒ၊ တေရဟိ – ယာဒုအာဒိဋ္ဌ၊ အဟံ ခေါ ပန– ငါသည်ကား၊ (တနည်း) ခေါ ပန–စင်စစ်၊ အဟံ - သည်၊ အရဟံ–သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-သော၊ သတ္ထာ–သည်၊ (ဟုတ္ထာ) လောကေ – ၌၊ ဥပ္ပန္နော – ဖြစ်တော်မူပြီ၊ ဧမ္မော၈ ၊ပေ၊ ပဝေဒိတော၊ [ပုဒ်စဉ် (၁၆၀) ၌ အနှက်ရေးခဲ့ပြီ။] မေ–၏၊ သာဝကာ–တို့သည်၊ (မေ-၏)၊ သဒ္ဒမ္မေ- ၌၊ ဝိညာပိတတ္ထာစ – သိစေအပ်ပြီးသော မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းဟူသော အနက်လည်းရှိကုန်ပြီ၊ တေသံ– ထို သာဝကတို့၏အတွက်၊ ကေဝလံ - အလုံးစုံ၊ ဖလိပူရံ - ထတ်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော၊ ဗြဟ္မစရိယံစ- ကိုလည်း၊ အာဝိကတံ - ထင်ရှားစွာ ပြုအပ်ပြီ၊ပေ၊ သုပ္ပကာသိတံ-ပြီ။ [ပုဒ်စဉ် (၁၇၀)အတိုင်း ပေးပါ။] စုန္ဒ၊ တေရဟိ–၌၊ အဟံ ခေါ ပန–သည်ကား၊ ဧတေ့ရော-သော၊ပေ၊ ဝယော အနုပ္ပတ္တော-သော၊ သတ္ထာ-တည်း၊ ဝါ–ဆရာဖြစ်တော်မူ၏။

စုန္ဒ၊ သာဝကာ- ကုန်သော၊ ဧတေရော- ကုန်သော၊ (ဧေ) ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဝိယတ္တော- ကုန်သည်၊ပေ၊ပတ္တယောဂကွေမော– ကုန်သည်၊ ပေါဒွန်၊ အသ– ထို ဆရာဖြစ်သော ငါဘုရား၏၊ သဒ္ဒမ္မံ-ကို၊ သမက္ခာတုံ-၌၊ အလံ-စုမံ်းနိုင်ကုန်၏၊ ဥပ္ပန္နံ၊ပေ၊ဒေသေတုံ-၌၊ အလံ– ကုန်၏၊ [ပုဒ်စဉ် (၁၇၃) ၌ အနှက်ရေးခဲ့ပြီ။] မေ-၏၊ ဝါ-ငါမှာ၊ ဘေရဟိ- ၌၊ (ဧတေ–ထို ဧတရဂ်ဖြစ်သော ရဟန်းတပည့်တို့သည်၊) သန္တိ ခေါ ပန–ရှိကုန်သည်သာ၊ပေ၊စုန္ဒ၊ တေရဟိ-၌၊ မေ–၏၊ မြဟ္မစရိယံ - သည်၊ ဣဒ္ဓဉ္စေဝ– ဈာန်ရွှမ်းသာအားဖြင့်လည်း ပြည့်စုံ၏၊ပေ၊သုပ္ပကာသိတံ–အပ်၏။ [ပုဒ်စဉ်(၁၇၄)၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

၁၇၆။ စုန္ဒ၊ တေရဟိ–၌၊ ယာဝတာ-အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်အားဖြင့်၊ သတ္ထာဧရော-ဆရာထို့သည်၊ လောကေ-၌၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ စုန္ဒ၊ (တာဝတာ-

ထိုမျှ အတိုင်းအရှည်အား(ဖြင့်၊) အမာ် ယထရိဝ – ငါကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤ အတူ၊ ဝါ–သို့ကလောက်၊ လာဘက္ဂ ယသဂ္ဂပတ္တံ–သော၊ အညံ– ငါမှ အခြားဖသော၊ (တံ) ကေသတ္ထာရံပိ–ထို တထာဂတသောဆရာကိုလည်း၊ အဟံ-သည်၊ နာ သမနုပဿာမိ–မြင်တော်မမူ၊ စုန္ဒ၊ ယာဝတာ-အားဖြင့်၊ တေရုတိ–၌၊ သံသော၁ါ-သည်လည်းကောင်း၊ ဂဏော၁ါ – ဂိုဏ်းသည်လည်းကောင်း၊ လောကေ၊ ဥပ္ပန္နော၊ စုန္ဒ၊ အယံ ဘိက္ခုသံသော ယထရိစ – ဤ ဘိက္ခုသံဃာကဲ့သို့။ (ဤ ငါဘုရား၏ ရဟန်းအပေါင်းကဲ့သို့)၊ ဧဝံ - ထူ၊ လာဘက္ဂယသဂ္ဂပတ္တံ - သော၊ အညံ- ဤ ဘိက္ခုသံဃာမှ အခြားသော၊ (တံ) ကေသံစမိ – ထို တမျိုးသော သံဃာကိုလည်း၊ အဟံ နာ သမနုပဿာမိ။ ...

စုန္ဒ၊ ယံတံ-အကြင် မြတ္တစရိယကို၊ ဝဒမာနော– ပြောဆိုလိုလေသော်၊ ဝါ– ပြောဆိုလိုသူသည်၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ဝါ-အမှန်အတိုင်း၊ ဝဒေယျ–ပြောရာ၏။ (ကိ)၊ သမ္မာကာရသမ္ပန္နော–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဝါ – အလုံးစုံသော အကြောင်းကုန်တို့နှင့်ပြည့်စုံသော၊ သမ္မာကာရုပရိပူရံ– အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံသော၊ အနူနံ - အယုတ် အလျော့ဂလည်း မရှိသော၊ အနူဓိကံ- အပိုအလွန်လည်းမရှိသော၊ သုးကွာတံ– ကောင်းစွာဟောအပ်သော၊ ကေဝလံ-အလုံးစုံ၊ ပရိပူရံ- ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော၊ ဝါ - ပြည့်စုံအောင်၊ သုပ္ပကာသိတံ- ကောင်းစွာ ထင်ရှားပြအပ်သော၊ ပြဟ္မစရိယံ-ပြဟ္မစရိယတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောရာ၏၊ ဣဒမေဝ တံ- ဤ ဗြဟ္မစရိယကိုသာ၊ (ငါဘုရား၏ ဤကဲ့သို့သော ထိုဗြဟ္မစရိယကိုသာ)၊ ဝဒမာနော သမ္မာဝဒေယျ၊ပေါသုပ္ပကာသိတံ၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောရာ၏။

စုန္ဒ၊ ရုပပုတ္တော– ရုပ၏ သားဖြစ်သော၊ ဥဒကော – ဥဒကရသွေးသည်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါစံ-စကား၊ ကို၊ (တနည်း) ဧဝံဝါစံ-ဤသို့သောစကား၊ ကို၊ ဘာသတိ– ပြော၏။ (ကိ)၊ ပဿံ- ကြည့်သူသည်၊ ဝါ–ကြည့်ပါလျက်၊ နာ ပဿတိ-မမြင်၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၏။ ကိဥ္စ-အဘယ်အရာကို၊ ပဿံ- သည်၊ ဝါ-လျက်၊ နာ ပဿတိ၊

ယထရိဝါဟံ။ ။အဟံ- သည်၊ (လာဘက္ဂ ယသဂ္ဂပတ္တော၁) ယထရိဝ-မြတ်သော လာဘ်, မြတ်သောအဿဇိအရှင် အကျော်အစ့ေစာသို့ ရောက်တော်မူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ပေါ အယံ ဘိက္ခုသံဃော- သည်၊ လာဘက္ဂ ယသဂ္ဂပတ္တော ယထရိဝ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ဧဝ၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်သည်။

သဗ္ဗာကာရသမ္ပန္နံ။ ။အလုံးစုံသော ဂုဏ်အခြင်းအရာဟူသည် ပုဗ္ဗစဉ် ၁၇၅-၌ ပြခဲ့ဩသာ ဂုဏ်များတည်း၊ ထိုဂုဏ်များ၏ အချုပ်မှာ– ဆရာ၏ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဖြစ်ခြင်း, ထိုဆရာဟောပြအပ်ဩသာ ဓမ္မက သွာက္ခာတဩသောဂုဏ် ရှိခြင်း , သာဝကတို့က ထို မွန်မွန် မဂ္ဂလစွာဂို့ ထိုးထွင်းချွတ်ခြင်း, ထိုသာဝကတို့အတွက် မြတ္တစရိယကို ပြည့်ဖြည့်

ဣတိ- ဤသို့ မေးအံ့၊ သာဓုနိသိတသာ — ကောင်းစွာ သွေးအပ်သော၊ အသာ ခုရသာ–ထို သင်္ခနိုးဒါး၏၊ တလံ-အပြင်ဂို့၊ (အပြင်ပုံသဏ္ဌာန်ကို)၊ ပဿတိ– မြင်၏၊ အသာ - ထို သင်္ခနိုးဒါး၏၊ ဓာရဏ — အသွားကို့ကား၊ နှ ပဿတိ- (ကြည့်ပါလျက်) မမြင်၊ ဣဒံ – ဤအရာသို့၊ (သင်္ခနိုး၏ အပြင်ပုံသဏ္ဌာန်ကို မြင်ရဲ့၊ အသွားကို မမြင်ခြင်းကို)၊ ပဿံ နှ ပဿတီတို့ - ပဿံ နှ ပဿတိပဟူ၍၊ (ကြည့်ပါလျက် မမြင်ပဟူ၍)၊ ဝုစ္စတိ-အပ်၏၊ စုန္ဒ၊ ရာမပုတ္တေန-သော၊ ဥဒကေန-သည်၊ ခုရမေဝ–ကိုသာ၊ သန္ဓာယ- ရည်ရွယ်၍၊ ဟိနံ- ညံ့သော၊ ဂမ္ဘီ-ရွာသူ ရွာသားတို့၏ အကျင့်ဖြစ်သော၊ ဓေါဇုန္ဒိကံ – ပုထုဇဉ်တို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ (ပုထုဇဉ်တို့ အပြောမျိုးဖြစ်သော)၊ အနုရိယံ — မစင်ကြယ် မသန့်ရှင်းသော၊ အနုတ္ထသံဟိတံ — လောကုတ္တရာဓိဝုံးပွားနှင့် မစပ်ယှဉ်သော၊ ယံ ဧတံ - အကြင် သို့သော ဤစကားကို၊ ဘာသိတံ–ပြောဆိုအပ်ပြီ။

စုန္ဒ၊ ပဿံ နှ ပဿတီတိ– ပဿံ နှ ပဿတိပဟူ၍၊ ယဉ္စတံ-အကြင် စကားကို၊ ဝဒမာနေန - လသော်၊ ဝဒေယျ - ရာ၏၊ တ္ထေမေဝ - ဤ ပြဟ္မစရိယကိုသာ၊ ပဿံ နှ ပဿတီပိ–ဟူ၍၊ (ကြည့်ပါလျက် မမြင်ပဟူ၍)၊ ဝဒမာနော–လသော်၊ ဝါ—ပြောဆိုလိုလျင်၊ ဝဒေယျ–ရာ၏၊ ကိဉ္စ-အဘယ်အရာကို၊ ပဿံ- ကြည့်သူသည်၊ ဝါ—ကြည့်ပါလျက်၊ နှ ပဿတိ - မမြင်သနည်း၊ တ္ထတိ– ဤသို့မေးအံ့၊ ဧဝံ- သို့၊ သမ္ဘာကာရသမ္ဘူနံ - အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊ သမ္ဘာကာရပရိပူရံ–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်သော၊ အန္တနှံ- အဟုတ်လျော့လည်းမရှိသော၊ အနုဓိကံ - အပိုအလွန်လည်း မရှိသော၊ သွာက္ခာတံ — ကောင်းစွာဟောအပ်သော၊ ကေဝလံ — အလုံးစုံ၊ ပရိပူရံ — ထက်ဝန်းကျင်ပြည့်စုံသော၊ သုပ္ပကာသိတံ–ကောင်းစွာပြအပ်သော၊ပြဟ္မစရိယံ-

---

စုံစုံ ဟော်ပြီးဖြစ်ခြင်း , ဆရာက ထေရရတ္တညူစသော ဂုဏ်ရှိခြင်း, ထိုဆရာမှာ ရတနဏ္ဍာ ဖြစ်ပြီးသော ကြီး, လတ်, ငယ် အရွယ်အမျိုးမျိုးရှိသော် ဘိက္ခူ ဘိက္ခုနီ သာဝက သာဝိကာမများ ရှိခြင်း, သောတာပန် သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပြီးသော ဖြဟ္မစာရီ လူဝတ်ကြောင် ဥပါသကာ ဥပါသိကာမများ ရှိခြင်း, သောတာပန် သကဒါဂါမ် ဖြစ်ပြီးသော ကာမဘောဂီ လူဝတ်ကြောင် ဥပါသကာ ဥပါသိကာမများ၌ခြင်း, ထို သာသနာ့ ဖြဟ္မစရိယ၏ စည်ပင်ပြန့်ကား လူသိများလျက် နတ်ပြည်တိုင်အောင် ထင်ရှားခြင်း, ထိုသို့ ထင်ရှားဆဖြင့် လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်းများကည်း။

အနုနံ အနဓိကံ ။ ။ ဤသို့ သိကွာသုံးရပ် ပရိယတ် ပဋိပတ် ပဋိဝေဓအကျင့် မြတ်ဖြင့် တည်ထောင်ထားအပ်သော သာသနာ့ဖြဟ္မစရိယသည် ပြည့်စုံရုံသည့်ဂုဏ်ဝေါင်း စုံနှနှကား လိုနှန့် မြည့်စွက်စရာ, ပိုနှန့် နှတ်ပယ်စရာ ဘာတခုမျှမရှိတော့။

ပဿံ နှ ပဿတိ။ ။ ဤစကားရပ်၌ ဥဒကရတ္တေ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ " အလွန်ထက်အောင် သွေးထားအပ်သော သင်ခန်းဒါးကို ကြည့်ရသော်လည်း သင်ခန်းဒါး၏

မြဟ္မစရိယတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့ဖြေရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ တေ-ဤမြဟ္မစရိယကို၊ ပဿတိ-မြင်၏၊ [ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်ရှုသောအခါမြင်၏။]

ဩဇ - ဤမြဟ္မစရိယ၌၊ (သမ္မာကာရသမ္ပန္နစသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသော မြဟ္မစရိယ၌)၊ ဣဒံ-ဤအရာကို၊ အပကဇ္ဈာယွ-ဆင်ခင်ပစ်ရာ၏၊ (ပယ်နှုတ်ရာ၏)၊ ဧဝံ- ဤသို့ ပယ်နှုတ်လသော်၊ တံ - ထို မြဟ္မစရိယသည်၊ ပရိသုဒ္ဓတရံ - သာ၍ ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သည်၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ ဣတိ - ဤသို့ပြောရာ၏၊ ဣတိ-သို့လျှင်၊ တေ - နှုတ်ပယ်သင့်ရာ ဤအရာကို၊ န ပဿတိ - မမြင်၊ [ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုသောအခါ မမြင်။] ဩဇ-ဤ မြဟ္မစရိယ၌၊ ဣဒံ-ဤအရာကို၊ ဥပကဇ္ဈာယွ–ကပ်ဆောင်ရာ၏၊ (ဖြည့်စွက်ရာ၏)၊ ဧဝံ- ဤသို့ ဖြည့်စွက်လသော်၊ တံ-ထို မြဟ္မစရိယသည်၊ ပရိပူရံ-သည်၊ အဿ-ရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောရာ၏၊ ဣတိ-သို့လျှင်၊ တေ-ဖြည့်စွက်သင့်ရာ ဤအရာကို၊ န ပဿတိ-မမြင်၊ စုန္ဒ၊ ဣဒံ- ဤ မြဟ္မစရိယကို၊ ပဿံ န ပဿတီတိ-ဟူ၍၊ (ကြည့်သူသည် ပို့နေ၍ နှုတ်ပယ်စရာ, လိုနေ၍ ဖြည့်စွက်စရာကို မမြင်ဟူ၍၊) ဝုစ္စတိ-အပ်၏။

စုန္ဒ၊ သမ္မာကာရသမ္ပန္နံ၊ပေ၊မြဟ္မစရိယံ သုပ္ပကာသိတံတိ-ဟူ၍၊ယံတံ-အကြင်ဣဒံ မြဟ္မစရိယကို၊ ဝဒမာနော-လော်၊ သမ္မာ- စ္စာ၊ ဝဒေယျ-ရာ၏၊ လုဒ္ဒမေဝ–ဤ မြဟ္မစရိယကိုသာ၊ [ပုဗ်စဉ် ၁၇၅-၌ ပြအပ်ခဲ့သော မြဟ္မစရိယကိုသာ။] သမ္မာ ကာရသမ္ပန္နံ၊ပေ၊သုပ္ပကာသိတံတိ- ဟူ၍၊ ဝဒမာနော–လသော်၊ သမ္မာ ဒိ စ္စာ၊ ဝဒေယျ–ရာ၏။

သင်္ဂါဃိတဗ္ဗမ္မ

၁၇၇။ တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဣဟ - ဤသာသနာတော်၌၊ ဧဝါ-တို့အား၊ မယာ – သည်၊ ယေ ဓမ္မာ – တို့ကို၊ ဒေသိတာ- အပ်ကုန်ပြီ၊ ယထာ– အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော၊ ဣဒံပြဟ္မစရိယ်-ဤသာသန ပြဟ္မစရိယသည်၊ အဒ္ဓနိယံ-ရှည်သောကာလ၌ဖြစ်သည်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ-ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်း

အပြင်ပုံသဏ္ဌာန်ကိုသာ မြင်၍ အသွားကို မမြင် ” ဟု ဆိုလို၏ ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်မှာ ပြအပ်ခဲ့သော ဂုဏ်များနှင့် ပြည့်စုံစေသော မြဟ္မစရိယ၌ ကြည့်သောသူသည် “ပို့နေ၍ နှုတ်ပယ်စရာ, လိုနေ၍ ထည့်စွက်စရာအချက် မမြင်” ဟု ဖိနိတော်မူလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ဥဒကရသေ့၏ စကားသည် လောကီသူများ မြော်အပ်သော ပဟေဠိစကားမျိုးသာ ဖြစ်၍ ကြားရ သိရသော်လည်း အကျိုးမများ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စကား တော်ကား လောကုတ္တရာတရားနှင့် စပ်သော သင်သနပြဟ္မစရိယကို ရည်ရွယ်၍ မိန့်ဟော်မူရကား ကြားနာရသူအတွက် ဘာဝနာတမျိုးဖြစ်၍ အကျိုးများဝေသည်၊ ကျွင်းသူ, သိသူအတွက်ကား မည်မျှလောက် အကျိုးရှိသည်ဟု ဓမ္မဝါစရာမလိုတော့။

ရှိသည်၊ အဿ — ဖြစ်ရာ၏၊ တံ — ထို ကြာမြင့်စွာတည်ခြင်းသည်၊ ဗဟုဇနဟိတာယ-မျှားစွာသော လူအပေါင်း၏ အစီးပွားအလို့ငှါ၊ ဗဟုဇနသုခါယ—မျှားစွာသော လူအပေါင်း၏ ချမ်းသာခြင်းငှါ (ချမ်းသာဖို့ရာ)၊ လောကာနုကမ္ပာယ-လောကကို သနားစောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ ဒေဝမနုဿာနံ-နတ်လူတို့၏။ အတ္ထာယ - အကျိုးငှါ၊ ဟိတာယ — စီးပွားအလို့ငှါ၊ သုခါယ — ချမ်းသာခြင်းငှါ၊ အဿ-ဖြစ်ရာ၏၊ (တထာ—ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ တတ္ထ—ထို တရားတို့၌၊ သမ္မေဟဝ—အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့သည်ပင်၊ ဝါ-အလုံးစုံသော သင်တို့သည်ပင်၊ သင်္ဃ-ကောင်းစွာရောက်၍၊ (စည်းဝေးမည့်အရပ်၌ ရှိသော ရဟန်းများအားလုံးရောက်၍။) သမာဂမ-ကောင်းစွာလာ၍၊ (အခြားအရပ်၌ရှိသော ရဟန်းများလည်း ပင်ခေါ်သဖြင့် ရောက်လာ၍။) အတ္ထေန - (ပုဒ်တပါး၌သော) အနက်နှင့်တကွ၊ အတ္ထ - (အခြားအခြား ပုဒ်တို့၌ လာသော)အနက်ကို၊ ဗျာဠေန-(ပုဒ်တပါး၌ပဉ္စမဝိဘတ်သော) သဒ္ဒါနှင့်တကွ၊ ဗျာဠ—(အခြားအခြား ပုဒ်တို့၌ပါသော) သဒ္ဒါကို၊ (သမာနေဆွေဟိ — ညီမျှသည်ကို ပြုကုန်လျက်၊ ဝါ-ညီမျှစွင်းကုန်လျက်)၊ [အဋ္ဌကထာအတိုင်း ပါဠိသေသထည့်သည်။] သင်္ဃိတမ္ဘ — ကောင်းစွာလွှတ်ပြထိုက်၏၊ ဝါ — သူတပါးအား ပို့ချထိုက်၏၊ နံ ဝိဝဒိတမ္ဘံ- ဆန့်ကျင်ဖက် မပြောထိုက်၊ (မငြင်းခုံထိုက်)။

စုန္ဒ၊ ယထာ-ဖြင့် (ရွှတ်ဆိုအပ်သော်)၊ ဣဒံ ပြဿ္မာစရိယံ- သည်၊ပေ၊ အဿ—ရာ၏၊ တံ-သည်၊ပေ၊သုခါယ၊ အဿ၊(တထာ—ဖြင့်)ယတ္ထ-အကြင် တရားတို့၌၊ သမ္မေဟဝ—တို့သည်ပင်၊ပေ၊ နံ ဝိဝဒိတမ္ဘံ—ထိုက်၊ ဓမ္မာ—သည်၊ အတ်ဿာ-၍၊ ဒေဝိတာ—အပ်ကုန်သော၊ တေမွှာ-တို့ပုဏ္ဏသည်၊ ကတမေစ—အဘယ်တို့နည်း၊ (ဘယ်ဟာတွေနည်း၊) သေယျထိဒံ — ထို တရားတို့ပုဏ္ဏသည်မှာ၊ စတ္တာရောကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနာ-တို့လည်းကောင်း၊ပေ၊အရိယော-သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-သော၊ မဂ္ဂေါ—လည်းကောင်းတည်း။

အမှာ။ ။တတ္ထ-၌၊ သမ္မေဟဝ—တို့သည်ပင်၊ပေ၊ဗျဉ္ဇန်-ကို၊ (သမာနေနွေ့ဟိ-ကုန်လျက်၊') သင်္ဃိတမ္ဘံ—ထိုက်၏၊ နံ ဝိဝဒိတမ္ဘံ— ထိုက်၊ ယထာ— အခြင်း အရာအားဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော်၊ ဗုဒ္ဓိပြဿ္မာရိယံ၊ပေ၊ အဿ - ရာ၏၊ တံ—သည်၊ပေ၊ သုခါယ—ငှါ၊ အဿ-ရာ၏၊ (တထာ-ဖြင့်၊) (သင်္ဃိတမ္ဘံ-ထိုက်၏၊ နံ ဝိဝဒိတမ္ဘံ) ၌သို့လည်း ဝါကျ အစဉ်အတိုင်း ပါဠိသေသထည့်၍ ပေးနိုင်သည်။

သေယျထိဒံ ။ ။ ပါဠိတော်များ၌ ဤ ဗုဒ်ကို ရွှေစကားနှင့်စပ်၍ သရုပ်ထုတ်ပြရုံစဉ်အခေးပုစ္ဆာအဖြစ်ဖြင့် သုံးစွဲထားသည်ကို တွေ့ရ၏၊ [သေယျထိဒံ ပါသော ဝါကျများကို သတိပြုပါ။] ထို့ကြောင့် သေယျထိဒံ-ထို (တိရစ္ဆာနကထာ)ပုံသည် အဘယ်နည်း၊ [ပါဠိတော်ပုဒ်စဉ်-၅၀။] သေယျထိဒံ-ထို (ပုဗ္ဗေနိဝါသ) ဟူသည်

ယထာ–ဖြင့်၊ပေ၊အဿ-ရာ၏၊(တထာ–ဖြင့်၊) ယတ္ထ-တ္ထိ၌၊ပေ၊နဝိဝဒိတဗ္ဗ-ထိုက်၊ စုန္ဒ၊ မယာ-သည်၊ အဘိညာ-၍၊ ဒေသိတာ–အပ်ကုန်သော၊ ထေမ္မော-တို့ဟူသည်၊ ဣမေ ခေါ-၌သည်ထို့ပင်တည်း၊ (၌ ဆ်တိပဋ္ဌာန်စသား ဗောဓိပက္ခိယတရားမျှားပင်တည်း၊)[နိဂမဝါကျး။]

သညာပေတမ္ဘဝိဓိ

၁၇၀။ စုန္ဒ၊ တေသဉ္စ ခေါ-ထို သင်တို့တွင်လည်း၊ (အညတရော သမြတ္တ စာရီ-၌ စပ်)၊ ဝါ-ထို သင်တို့သည်လည်း၊(သိက္ခတံ–၌စပ်၊)သမဂ္ဂါနံ- ညီညွတ်ကုန်သည် ဖြစ်၍၊ သမ္မောဒမာနာနံ – လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ကုန်သည် ဖြစ်၍၊ အဝိဝဒမာနာနံ – ဆန့်ကျင်ဖက် မပြောကုန်သည်ဖြစ်၍၊ (မင်ြင်းခုံကုန်သည် ဖြစ်၍၊) သိက္ခတံ-ကျင့်နေကုန်စဉ်၊ အညတရော-တပါးသော၊(နာမည် အနွယ် အားဖြင့် မထင်ရှားသော၊) သမြတ္တစာရီ - သိတင်းလုံးဝေါ်သည်၊ သံဃေ–၌၊ (သံဃာ့အလယ်၌၊) ဓမ္မံ–ကို၊ ဘာသေယျ–ဟောပြုရာ၏၊ ဇာတြ - ထို သံဃာ့အလယ်၌၊ ဝါ-ထို ရဟန်းဟောအပ်သော အနက်, သဒ္ဒါ၌၊ တုမှာကံ-သင်တို့၏၊ ဧဝံ- ဤ အကြောင်းသည်၊ ဧက အဿ–အံ့၊ အတ္ထဉ္ဆေဝ – အနက်အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း၊ မိစ္ဆာ-မှားသော အားဖြင့်၊ ဝါ-မှားမှား ယွင်းယွင်း၊ ဂဏှာတိ-ယူ၏၊ ဗျဉ္ဇနာ နိစ- သဒ္ဒါတို့ကိုလည်း၊ မိစ္ဆာ၊ ရောပေတိ-တက်ရောက်စေ၏၊(ထို အနက်ပေါ်၌

အာဟ်ယနည်း။[ပ၀ါဒိတော် ဖုဒ်စဉ်–၇၂။] ဤသို့ စသည်ဖြင့် ပေးရာ၏၊ ဤ၌မူ"ကတမေ စ တေ စုန္ဒ မွှော မယာ အဘိညာ ဒေသိတာ"ဟု အမေးဝါကျ ပါငြားဖြစ်သော ကြောင့် "သေယျထိဒံ–ထို တရားတို့ဟူသည် အာဟ်နည်း"ဟု ပေးရ မဖြစ်၊ သို့ဖြစ်၍ သေယျထိဒံ-ထိုတရားတို့ဟူသည်မှာ-ဟု သရုပ်ထုတ်ပြလို၍ အစဆိုသော အဖြေတကား အဖြစ် ပေးလိုက်ပါသည်။ [ဤပုဒ်၏ အဖွင့်ကို သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ ပထမတွဲ (၅၁၀)၌ ပြထားပြီး။]

အဏ္ဏေဝ မိစ္ဆာ ဂဏှာတိ။ ။မုဒ္ဓမြတ်စွာက "စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"ဟု ဟောတော်မူထား၏၊ ထိုဟုတ်၌ လိုရင်းအနက်မှာ သတိသာတည်း၊ သို့ရာတွင် တရား ဟောသောရဟန်းက ကာယ ဝေဒနာ စိတ္တ ဓမ္မ ဟူသော အာရုံလေးပါးကို သတိပဋ္ဌာန်ဟု ယူဆ၏၊ သတိကိုသာ သတိပဋ္ဌာန်ဟု မယူ၊ ဤသို့ အနက်အရကောက်လွဲနေသည်။

ဗျဉ္ဇနာနိ ဧ မိစ္ဆာ ရောပေတိ။ ။သူ၏အယူအတိုင်း"စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ"ဟု ပုဒ္ဂလိဒ်ဖြင့် မသုံးဘဲ အာရုံလေးမျိုးနှင့် လိုက်လျောအောင်"စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ"ဟု နပုံလိုက်ဖြင့် စကားလုံး လွဲမှားစွာ သုံးသည်၊ ဤ စကား အရ (သတိ၁၀+သတိပဋ္ဌာန်) သတိသည်သာ သတိပဋ္ဌာန်မည်၏၊ ဟူသော အနက်, (အာရုံ၀ေါ် သတိပဋ္ဌာန်) အာရုံသည် သတိပဋ္ဌာန်မည်၏၊ ဟူသော အနက်, ဤသို့ အနက်နှစ်မျိုးကို လည်းကောင်း, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာန-ဟူသော ပုဒ္ဂလိဝါကျ၌ စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ ဟူသော နပုံလိုက်သဒ္ဒါ, ဤသို့ သဒ္ဒါနှစ်မျိုးကိုလည်းကောင်း သတိပြဋ္ဌပါ။

တင်၏)၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြဖြစ်အံ့၊ တဿ- ထို ရဟန်း၏ (စကားကို)၊ နေဝ အဘိနန္ဒိတဗ္ဗံ- နှစ်လည်း မနှစ်သက်ထိုက်၊ န ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗံ – တားလည်း မတားမြစ်ထိုက်။

အနုဘိနန္ဒိတွာ—မနှစ်သက်ပဲ၊ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ- မတားမြစ်ပဲ၊ သေ-ထို ရဟန်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝစနီယော - ထိုက်သည်၊ အသ်-၏၊ (ကိ'– အာဘယ်သို့ ပြောဆိုထိုက်သနည်း၊) အာဝုသော၊ ဤမဃအတ္ထာ-ဤ အနက်၏၊ (သတိယေဝ+ သတိပဋ္ဌာနံ ဟူသော ဤနက်၏၊) ဤမာနိဝါ– ဤပုဒ်တို့သည်လည်း၊ (စတ္တာရောသတိပဋ္ဌာနာ ဟူသော ဤပုဒ်တို့သည်လည်း၊) ဗျဉ်ဇနာနိ နုခေါ-သဒ္ဒါတို့လော၊ တောနိဝါ-(စတ္တာရိသတိပဋ္ဌာနာနိ ဟူသော) ထိုပုဒ်တို့လည်းလည်း၊ ဗျဉ်ဇနာနိ(နုခေါ) – လော၊ ကတမာနိ–အဘယ် သဒ္ဒါတို့သည်၊ ဩပါယိကတရာနိ – သာ၍ သင်္ကေလ္ပါကုန်သနည်း၊ ဤမေဃဗျဉ်ဇနာနိ – (စတ္တာရောသတိပဋ္ဌာနာ ဟူသော) ဤ သဒ္ဒါတို့၏လည်း၊ အယံ ဝါ–(သတိယေဝ+သတိပဋ္ဌာနံဟူသော) ဤ အနက်သည်လည်း၊ အတ္ထော-မှန်သောအနက်လော၊ သော ဝါ- (အာရမဏံ သတိပဋ္ဌာနံဟူသော) အဲဒီအနက်သည်လည်း၊ အတ္ထော- လော၊ ကတမော-အဘယ် အနက်သည်၊ ဩပါယိကတရော-နည်း၊ ဤတိ-ဤသို့ ပြောဆိုထိုက်၏။

သော – ထိုရဟန်းသည်၊ ဧဝံ–သို့၊ စဝေယျ – အံ့၊ (ကိ')၊ အာဝုသော၊ ယာစေဝ တောနိ – (စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ – ဟူသော) အကြင်သဒ္ဒါတို့ကို သာ၊ (မယာ–သည်၊ ပုတ္ထာနိ - ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊) [အဋ္ဌကထာအတ္ထဿ–(သတိယေဝ+ သတိပဋ္ဌာနံ – ဟူသော) ဤအနက်အား။ ဝါ – ဤအနက်၏အတွက်၊ ဤမာနေဝ ဗျဉ်ဇနာနိ - (စတ္တာရိ သတိပဋ္ဌာနာနိ ဟု) ၁ါဆိုအပ်သော ဤသဒ္ဒါတို့သည်သာ၊ ဩပါယိကတရာနိ – ကုန်၏၊ ယာစေဝ သေသာ - (အာရမဏံ သတိပဋ္ဌာနံ ဟူသော) အကြင်အနက်ကိုသာ၊ (မယာ ဝုတ္တော)၊ ဤမေဃဗျဉ်ဇနာနံ- (စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာဟူသော)ဤသဒ္ဒါတို့အား။ ဝါ- တို့၏ အတွက်၊ အယံမေဝ အတ္ထော - (အာရမဏံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဟု) ဝါဆိုအပ်ခဲ့သော ဤအနက်သည်သာ၊ ဩပါယိကတရော–၏၊ ဤတိ - ဤသို့ပြောအံ့။

သော- ထိုရဟန်းကို၊ နေဝညဿာဒေတမ္မော- မရှိးမြောက်ထိုက်၊(မချိုးမွမ်းထိုက်၊) န အပသာဒေတမ္မော- မကြိမ်းမောင်းထိုက်၊ (မခြိမ်းခြောက်ထိုက်၊) အနုဿာဒေတွာ–မချီးမြှောက်ပဲ၊ အနုပသာဒေတွာ–မကြိမ်းမောင်းပဲ၊ အဿစ အတ္ထဿ – သတိယေဝ + သတိပဋ္ဌာနံ ဟူသော ထို အနက်ကိုလည်းကောင်း၊ နိသန္တိယာ-ဤဏ်ဖြင့် ကြည့်ခြင်းငှါ၊ သေဝ-ထို ရဟန်းကိုပင်၊ သာဓုကံ ဒ ဓွာ၊

သုညာပေတဗ္ဗော-သိစေထိုက်၏၊(နားလည်စေထိုက်၏၊) [ထို ရဟန်းအား နားလည်အောင် အေးအေးဆေးဆေး ပြောပြထိုက်၏။]

၁၇၉။ စုန္ဒ၊ အပရော်- အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ သမြတ္ထစာရီ၊ပေးအတွက်ဟိ–အနက်ကိုသာ၊ မိန္ဆ၀၊ ဂဏှာဟိ၊ ဗျဉ္ဇနာနိ၊ သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ ဝါ-အမှန်အတိုင်း၊ ဆောပေတိ၊[ချွေ၀ါရ နည်းမိုပေးပ။။]ပေ။

၁၈၀။ အပရော်ပေါ၊ပေ၊ အတ္ထပိဟိ– ကိုသာ၊ သမ္မာ၊ ဂဏှာဟိ၊ ဗျဉ္ဇနာနိ မိန္ဆာ ဆောပေတိ၊ပေ။

၁၈၁။ အပရော်ပေါ၊ပေ၊အတ္ထဥ္ဇော–ကိုလည်း၊ သမ္မာ ဂဏှာတိ၊ ဗျဉ္ဇနာနိစ၊ သမ္မာ–ကောင်းစွာ၊ (အမှန်အတိုင်း၊) ဆောပေတိ၊ တသာ - ထို့ ရဟန်း၏၊ ဝါ– သည်၊ ဘာသိတံ–ပြောအပ်သော စကားကို၊ သာဓုတိ–သာဓု ဟူ၍၊ အဘိနန္ဒိ တဗ္ဗံ-အလွန် နှစ်သက်ထိုက်၏။ အနုမောဒိတဗ္ဗံ - အဖန်ဖန် ၀မ်းမြောက်ထိုက်၏။ ၊ပေ၊ယေမယံ–တို့သည်၊ ဇေ-သို့၊ အတ္ထုပေတံ-အနက်အား ဖြင့် ကပ်၍ သိတတ်သော၊ ဝါ-အနက်ကို သိတတ်သော၊ ဗျဉ္ဇနပေတံ–သဒ္ဒါတို့အား ကပ်၍ သိတတ်သော၊ ဝါ– သဒ္ဒါထို့ကို ကပ်သိသော။။ [ဣန္ဒြိယ်၏ အဖြင့်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ]။ တာဒိသံ – ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သမြတ္ထစာရီ - သိတင်းသုံးဖော်ဖြစ်သော၊ အာယသ္မန္တံ–အရှင်ကို၊ ပယာဒေ – တွေ့မြင်ကြကုန်၏၊ အာဝုသော၊ (တေသံ) နော - တို့၏၊ ဝါ- တို့မှာ၊ လာဘာ – လာဘ်တို့သည်၊ ဝါ- စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အာဝုသော (တေသံ)နော – တို့သည်၊ (မနုဿတ္တ – ကို၊) ဘုလဒ္ဓံ - အပ်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြောထိုက်၏။။

ပစ္စယာနုညာတ ကာဒရဏ

၁၈၂။ စုန္ဒ၊ ဧ၀ါ - တို့အား၊ (ဒေသေမိ – ဦးတင်၏၊) ဖိဋ္ဌမ္မိကာနံယေ၀– မျက်မှောက်ဘ၀၌သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသ၀ါနံ – အာသ၀ေါတရားတို့ကို၊ ဝါ - ထိုထိုအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးရန်တို့ကို၊ သံ၀ရာယ - စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ ဓမ္မံ – ကို၊ နဒေသေမိ – ဟောတော်မူသည်မဟုတ်၊ စုန္ဒ၊ အဟံ၊ သမ္မုရာယိကာနံယေ၀ – တမလွန်ဘ၀၌သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသ၀ါနံ - တို့ကို၊ ဝါ - ပြုအပ်ခဲ့သော ထိုထိုကံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မကောင်းကျိုးတို့ကို၊ ပဋိသာတာယ - ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှါ၊ ဝါ– အကြောင်းရင်းကို တားမြစ်ခြင်းငှါ၊ ဓမ္မံ နဒေသေမိ– မဟုတ်၊ စုန္ဒ၊ အဟံ၊ ဖိဋ္ဌမ္မိကာနံ - ကုန်သော၊ အာသ၀ါနံစ - တို့ကိုလည်း၊ သံ၀ရာယ - ၀ုါလည်းကောင်း၊ သမ္မုရာယိကာနံ - ကုန်သော၊ အာသ၀ါနံစ– တို့ကိုလည်း၊ ပဋိသာတာယ - ၀ုါလည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ .ဒေသေမိ။

စုဒ္ဒ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဣဟ – ဤသာသနာတော်၌၊ ဝေါ – တို့အား၊ မယာ – သည်၊ ယံစိဝံရံ – ကို၊ အနုညာတံ – ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ – ထို သင်္ကန်းသည်၊ ဝေါ – သင်တို့၏ (အတွက်)၊ သိတ္ထာ – အကြောင်းကို၊ ယာဝ ပဋိသာတာယဝေ – ပယ်ဖျောက်နိုင်ရံ အကျိုးငှါသာလျှင်၊ ဥဏ္ဍာသ – မီးပူကို၊ ယာဝဟုဋိသာတာယဝေ – သာလျှင်၊ ခုဿ မကသ ဝါတာတပ သရီသပ သမ္ဖဿာနံ – မှတ် ခြင်း လေ နေပူ မြွေ ကင်းတို့၏ အင်္ဂတ္ထတို့ကို၊ ယာဝ ပဋိသာတာယ ဝေ – ငှါသာလျှင်၊ ယာဝ ဟိရိ ကောပီန ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ ဝေ – ဟိရိဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အင်္ဂါကြီးငယ်ကို ဖုံလွှမ်းနိုင်ရံ အကျိုးငှါသာလျှင်၊ အလံ– စွမ်းနိုင်၏။

ဝေါ- တို့အား၊ မယာ– သည်၊ ယောပိဏ္ဍပါတော–ကို၊ အနုညာတော– အပ်ပြီ၊ သော– ထို ဆွမ်းသည်၊ ဝေါ–တို့၏ (အတွက်)၊ ဣမသ္မာ ကာယသ္မာ – ဤ ရူပကာယ၏၊ ယာဝ ဌိတိယာ ဝေ – အစဉ်မပြတ် တည်မတ်နိုင်ရံ အကျိုးငှါသာလျှင်၊ ယာဝ ယာပနာယဝေ – မပြတ်ဆက်တည် အသက်ရှည်စေနိုင်ရံ အကျိုးငှါသာလျှင်၊ ယာဝ ဝိဘံ သူပရတိယာ ဝေ – မွတ်သိပ် ဆာလောင်ခြင်း ဆင်းရဲဂတိ၌ အကျိုးငှါသာလျှင်၊ ယာဝ ဗြဟ္မစရိယာနုဂ္ဂဟာယ ဝေ– သာသန မဂ္ဂ ပြဟ္မစရိယ နှစ်ပါးကို ချီးမြှောက်နိုင်ရံ အကျိုးငှါသာလျှင်၊ အလံ - ၏၊ ဣတိ– ဤသို့ ဆွမ်းကို မှီဝဲခြင်းဖြင့်၊ ပုရာဏ– အဟောဝိုးဖြစ်သော၊ ဝေဒနဋ္ဌ– မွတ်သိပ်ဆာလောင်ခြင်း ဆင်းရဲဝေဒနာကိုလည်း၊ ပဋိဟဒါမိ– ပယ်မျောက်အံ့၊ နဝံ-အသစ်ဖြစ်သော၊ ဝေဒနဉ္စ – မနှိုင်းမဆ စားမိ၌ရသော ဆင်းရဲဝေဒနာကို လည်း၊ နဥပ္ပါဒေဿာမိ–မဖြစ်စေအံ့၊ မေ–၏၊ ယာတြာစ-ရှည်သော ကာလသို့ ရောက်နိုင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ - ဤရိယာပထ်လေးဝ မပျက်ရအောင် မျှတခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အနဝဇ္ဇတာဝ–အပြစ်မရှိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်း ကောင်း၊ ဖါသုဝိဟာရော စ – ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ– ဤသို့ နှလုံးပြု၍ မှီဝဲခြင်းငှါ၊ အလံ- ၏။

ဝေါ- တို့အား၊ မယာ- သည်၊ ယံ သေနာသနံ – အကြင် ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာကို၊ အနုညာတံ၊ တံ - သည်၊ ဝေါ- တို့၏ (အတွက်)၊ သီတဿ၊ ပေါသမ္မ ဿာနံ ယာဝ ပဋိဃာတာယ ဝေ၊ [သင်္ကန်းအတိုင်း ဆိုပါ။။] ယာဝ ဉတု ပရိဿဝ ပဋိသင်္ခာနာဟာရော ဝေ – ဥတုဘေးငန်းကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ရံ၌, တပါးတည်း ကိန်းအောင်းခြင်း၌ မွေ့လျော်နိုင်ရံ၌ အကျိုးငှါ သာလျှင်၊ အလံ-၏။

ဝေါ- တို့အား၊ မယာ၊ ယော ဂိလာနပစ္စယ ဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရော– အကြင် ဂိလာန၏ရောဂါအတွက် ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်၍ အသက်၏ အရှေ့အကာ အဆောက်

အဦဖြစ်သောဆေးကို၊ အနုညာတော၁ သော-ထိုဂိလာနဆေးပစ္စည်း အဆောက်အဦသည်၊ ၀၀၊-တို့၏ (အတွက်)၊ ဥပဇ္ဈာနှံ- ဖြစ်ပြီး၀ဒနာနှင့် တူကုန်သော၊ ဝေယျာဝစ္စမိကာနှံ-ခဘတ်ချောက်ချားခြင်း, ခဘတ်ချောက်ချားခြင်း အရင်းခံရှိသောအနာကြောင့် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေဒနာနှံ-ဆင်းရဲဝေဒနာတို့ကို၊ ယာ၀ ပဋိဃာတာယ ဧ၀ - ပယ်ဖျောက်နိုင်ရုံ အကျိုးငှါသာလျှင်၊ ယာ၀ အဗျာဖဇ္ဈ ပရမတာယ ဧ၀ - ဆင်းရဲကင်းကွာ ကျန်းမာ ချမ်းသာခြင်း အတိုင်းအရှည်တိုင်ရုံ အကျိုးငှါသာလျှင်၊ အလံ- ၏။

သုခလ္လိကာနုယောဂ

၁၇၃။ စုန္ဒ၊ ယ်-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ အညတိတ္ထိယာ- သာသနာတော်၏အယူမှ တပါးသောအယူ ရှိကုန်သော၊ ပရိဗ္ဗာဇကာ-တို့သည်၊ ဓ၀်-သို့၊ ဝဒေယျုံ-ပြောကုန်ရာ၏၊ (ကိ)၊ သက္ကပုတ္တိယာ- သာကိ၀ငါမင်းသား ဘုရားသားတော်ဖြစ်ကုန်သော၊ သမဏာ- တို့သည်၊ သုခလ္လိကာနုယောဂံ- ချမ်းသာ၌ ငြိကပ်သည်မြဲ၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်မှုကို၊ ၀၊- ချမ်းသာစွာ စွဲရှုမြဲမြံ ငြိကပ်သည်ကို၊ သက်၀ငါခြင်းကို၊ အနုယုတ္တာ – အားထုတ်ကုန်လျက်၊ ဝိဟရန္တိ၊ ဤတိ - ဤသို့ ပြောကုန်ရာ၏၊ ထေ ဠာနံ -- ဤအကြောင်းသည်၊ (ဤသို့ ပြောဆိုခြင်း၏ အကြောင်းသည်)။ ဝိဇ္ဇတိ ခေါပန - ရှိသည်သာ၊ စုန္ဒ၊ ဧ၀ ဝါဒိနော – ဤသို့ ပြောကုန်သော၁၀၊-ဤသို့ ပြောလေ့ရှိကုန်သော၁၊ အညတိတ္ထိယာ၊ ပရိဗ္ဗာဇကာ-တို့သည်၊ (အဿ ၌စပ်)၊ ၀၊- တို့ကို၊ ဧ၀- သို့၊ ၀စနီယာ - ပြောဆို မေးမြန်း ထိုက်ကုန်သည်၊ အဿ-ကုန်၏၊ (ကိ – အဘယ်သို့ ပြောဆို မေးမြန်းထိုက်ကုန်သနည်း၊) အာဝုသော - တို့၊ သော သုခလ္လိကာနုယောဂေါ- ထို သုခလ္လိကာနုယောဂသည်၊ (ငါ့ရှင်တို့ ရည်ရွယ်ပြောအပ်သော ထို သုခလ္လိကာနုယောဂသည်၊) ကတမေ၁- အဘယ်ပါနည်း၊ ဟိ- မေးသင့်၏၊ သုခလ္လိကာနုယောဂါ- တို့သည်၊ ဗဟူ – ကုန်၏၊ အနေကဝိဟိတာ - တပါးမက များသော အပြား ရှိကုန်၏၊ နာနပ္ပကာရကာ – အထူးထူးသောအပြား ရှိကုန်၏၊ (အထူးထူး အပြားပြား များကုန်၏၊) ဤတိ-ဤသို့ ပြောဆို မေးမြန်းထိုက်ကုန်၏။

စုန္ဒ၊ စတ္တာရော-ကုန်သော၊ ဤမေ သုခလ္လိကာနုယောဂါ–တို့သည်၊ ဟီနာ-ကုန်၏၊ပေ၊ အနတ္ထသံဟိတာ၁၊ [ပုဗ်စဉ်နံပါတ် (၁၆၁)၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။]

အမှာ ။ ။ ရှိကာ၌ အာသဝါနံအရ "ကာမာသဝ" စသည်ကို ယူ၏၊ အဓိပ္ပါယ်ကို ဘာသာဋီကာ၌ ပြခဲ့ပြီ၊ ယာ၀ ဒေ၀ သီတသ စသည်တို့၏ အနက်ကိုလည်း အဋ္ဌကထာဩဇာသည်အတိုင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂ ၌၊ ရှိ ထိုကို ကြည့်၍ ပေးထားသည်။

နိမိတ္တဒါယ-ဝဋ်ဋ္ဌ ငြိုးလွှဲခြင်းငှ၊ ဝါ-ဝဋ်ဋ္ဌ ငြိုးငွေ့ကြောင်း ဝိပဿနာဆကျိုးငှ၊ နှ (သံဝတ္တန္တိ)- မဖြစ်ကုန်၊ ဝိရာဂဒါယ – ဝဋ်ဋ္ဌ မတပ်မက်ခြင်းငှ၊ ဝါ- ဝဋ်ဋ္ဌ မတပ်မက်ကြောင်း မဂ်အကျိုးငှ၊ နှ (သံဝတ္တန္တိ)၊ နိရောဓာယ - ဝဋ်၏ ချုပ်ခြင်းငှ၊ ဝါ- ဝဋ်၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှ၊ နှ (သံဝတ္တန္တိ)၊ ဥပသမာယ– ဝဋ်၏ ငြိမ်းအေးခြင်းငှ၊ ဝါ–ဝဋ်၏ ငြိမ်းအေးရာနိဗ္ဗာန် အကျိုးငှ၊ နှ (သံဝတ္တန္တိ)၊ အဘိညာယ-ဝဋ်ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် သိခြင်းငှ၊ ဝါ- ဝဋ်ကို ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိတတ်သောမဂ်အကျိုးငှ၊ နှ (သံဝတ္တန္တိ)၊ သမ္မောဓာယ-ကိလေသာ တည်းဟူသော အိပ်မျော်ခြင်းမှနိုးသောအားဖြင့် ဝဋ်မှနိုးခြင်းငှ၊ ဝါ – ကိလေသာတည်းဟူသော အိပ်မျော်ခြင်းမှ နိုးသောအားဖြင့် ဝဋ်မှနိုးကြောင်း မဂ်အကျိုးငှ၊ နှ (သံဝတ္တန္တိ)၊ နိဗ္ဗာနာယ - အမတနိဗ္ဗာန် အကျိုးငှ၊ နှ (သံဝတ္တန္တိ)၊ ကတမေ စတ္တာရော-တို့နည်း။

စုန္ဒ၊ ဣန္ဒ-ဣန္ဒလောကဌ်၊ ဗာလော-သည်၊ ပါဏော- သတ္တဝါတို့ကို၊ ဝဓိတ္ဘာဝမိတ္ဘာ-သဘ်၍ သတ်၍၊ အတ္တာနံ-မိမိကို (ကိုယ့်ကိုယ်ကို)၊ သုခေတိ-ချမ်းသာစေ၏၊ ပီဏေတိ-နှစ်သက်စေ၏၊ ဝါ-ပြည့်ဖြိုးစေ၏၊ (ဝဖြိုးစေ၏)၊ အယံ-ကား၊ ပထမော-သော၊ သုခလွှိကာနယောဂေါ- တည်း၊ပေါအာမိန္နံ – မပေးအပ်သော ဥစ္စာကို၊ အာဒိယိတ္ဘာ- ခိုးယူ ခိုးယူ၍ ၊ပေါ မုသာ – ဟုတ်မှန်သော စကားကို၊ပေါပဥ္စဟိ-ကုန်သော၊ ကာမဂုဏေဟိ- တို့နှင့်၊ (သမင်္ဂီဘူတော ဠ်စပ်)၊ ဝါ- တို့သည်၊ သမပ္ပိတော – ကောင်းစွာ ရောက်အပ်သည်၊ သမင်္ဂီဘူတော - ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပရိစာရေတိ - ဤဖြွေတို့ကို တို့ထိ ဤဤ လှည့်လည်စေ၏။ ဝါ–ပျော်ပျော်ပါးပါး ဝံစား၏၊ပေ။

တေ- ထို အညတိတ္ထိယ ပရိဗ္ဗာဇကတို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ ဝေါ- သင်တို့က၊ မာယေဝန္တိ-မာဟေဝ်ဟူ၍၊ (ဒီလို မပြောကြပါနှင့်ဟု) ဝစနီယာ အာယု၊ တေ- တို့သည်၊ ဝါ-တို့က၊ ဝေါ- တို့ကို၊ ဝဒမာနာ- ပြောဆိုကုန်လသော်၊ (ဤမေ စတ္တာရော,ပေ၊ဝိဟရန္တိဟုပြောကြလျှင်)သမ္မာ-ကောင်းစွာ၊ဝါ-အမှန်အတိုင်း၊

နှ နိဒ္ဒိဒါဃ ။ ။ ဒီ၊ ဌ၊ ၂, ၂၆၄-တို့ ကြည့်၍ အနက်ပေးထားသည်၊ အံ့ ၁၊ ၌၊ ၃၆၅၊ ၃၆၆ အလို အနက်ပေးပုံမှာ– နိဗ္ဗိဒါယ-ဝဋ်ဋ္ဌ ငြီးငွေ့ခြင်းငှ၊ ဝိရာဂါယ– ဝဋ်ဋ္ဌ မတပ်မက်ခြင်းငှ၊ ဝါ– ကိလေသာတို့ ကင်းကွာ ပျက် စီးခြင်းငှ၊ နိဒ္ဓာဓာယ-ကိလေသာတို့၏ အပြီးသတ် ချုပ်ခြင်းငှ၊ ဝါ – ဝဋ်၏ ချုပ်ခြင်းငှ၊ ဥပသမာယ-ကိလေသာတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းငှ၊ အဘိညာယ- အနိစ္စစသော လက္ခဏာသုံးပါးသို့ တင်၍ လူးသောဉာဏ်ဖြင့်သိခြင်းငှ၊ သမ္မောဓေယ-သစ္စာလေးပါးတို့ကို ကောင်းစွာ ထိုးထွင်း သိခြင်းငှ၊ ဝါ–မဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ကောင်းစွာ ထိုးထွင်းသိခြင်းငှ၊ နိဗ္ဗာနာယ– အမတနိဗ္ဗာန် အကျိုးငှ၊ ဤသို့ ပေးပါ။

နဝဒေယျံ - မပြောဆိုကုန်ရာ၊ (ပြောဆိုကုန်သည် မမည်ရာ)၊ အာသာတာ-ထင်ရှားမရှိသော၊ အဘူတဘန - မဟုတ်သောအကြောင်းဖြင့်၊ အဗ္ဘာဝိကေ္ခယျံ - လွန်းမိုးချွေပြောဆိုကုန်ရာ၏၊ (စွမ်းဆောင်ကုန်ရာ၏၊) [စုပ်စုပ်ရာရောက်သည် - ဟူလို။]

၁၈၄။ စတ္တာရောပေါကေန္တ နိဗ္ဗိဒါယ- ကောန်စစ်စစ် ဝဋ်၌ ငြီးငွေ့ခြင်းငှါ၊ ဝိရာဂါယ- ငြိမ်းပါနိဗ္ဗာနာယ- ငှါ၊ သံဝတ္တန္တိ၊ ပေါက္ကဉ်ဤ သာဆနာတော်၌၊ ဘိက္ခု - သည်၊ ဖိဝိစ္ဆေဝ ကာဇမဟိ ၊ပေ၊ အယံ - ဤ ပထမဈာန်ကို ဝင်စားချိန်နေခြင်းသည်၊ ပဌမော - သော၊ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂေါ - တည်း၊ပေ၊ ဧတ္ထဆိ – ဧတ်ဟူ၍၊(အေး, ဟုတ်၏ဟု)၊ ဝစနံယာ အသျာ၊ပေ။

သုခလ္လိကာနုယောဂါနိသံသ

၂၈၅။ အာဝုသော စတ္တာရော၊ ဣမေ သုခလ္လိကာနုယောဂေ - ဤစတုန်ခွါးသော်၌ ပြိုကပ်သည်ဖြစ်၍ အဖန်ဖန်အားထုတ်မှုဟိုက်ရှိ၊ အနုယုတ္တာနံ - အားထုတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ပိဟရတ်-ဇနကုန်လသော်၊ ဝါ-နေကြသော သတ်တို့သည်၊ ကတိ-အဘယ်မျှလောက်ကုန်သော၊ ဖလဝန်-အကျိုးတို့ကို၊ (ပါဠိကခံါနိ်-အလို ရှိထိုက်ကုန်သနည်း၊ ဝါ- စင်စစ်မသွေ ဖြစ်ကြလေလိမ့်မည်နည်း၊) ကတိ–ကုန်သော၊ အာနိသံသာ - အာနိသင်တို့ကို၊ ပါဠိကခံါ - ကုန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ရာ၏၊ပေ၊ ဣမံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဤ သောတာပန်ဖြစ်ခြင်းသည်ကား)၊ ပဌမံ-သော၊ ဖလ်- တည်း၊ (အယံ- ကား၊) ပဌမော- သော၊ အာနိသံသော-တည်း၊ပေ။ [တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပရိက္ခယာ စသောပုဒ်တို့၏ အနက်ကို သမ္မသာဒနီယသုတ်, ပုဒ်စဉ်နံပါတ် (၁၅၅)၌ ရေးခဲ့ပြီ။]

ဒီဏာသဝ အာဒဗ္ဗဌာန

၁၈၆။ သက္ကျပုတ္တိယာ၊ သမဏာ - တို့သည်၊ အဋ္ဌိတမ္မော - တည်တံ့သောသဘော မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ထာ)၊ ဝိဟရန္တိ၊ [တရံတခါ မင်းပြော့ တရံတခါ ဗိုလ်ပြော့ တရံတခါ နိဗ္ဗာန်ပြောနှင့် လျာထားရှိ၊မရှိတိုင်း လှည့်ပတ်၍ ထွေကရာပြောလျက် သဘောထား မတည်သူများ – ဟူလို။] ၊ပေ၊ အာဝုသော - တို့၊ ဇာနတာ-သင့်ညှာတည့်ဟန်ဖြင့် သိတော်မူသော၊ ပဿတာ-ပုဒ္ဓ ဓမ္မ သမန္တနှင့် ဖိုးတုပညာ ငါးပြာမျက်ရှု ဉာဏ်စက္ခုရှိတော်မူသော၊ (တနည်း) ဇာနတာ-အလုံးစုံသော ဥ ယျုတရားတို့ကို သိတော်မူသော၊ ပဿတာ – လက်တွေ့တင်ထား ရှုစိုက်သားသော်အသွင် မြင်တော်မူသော၊ အရဟတာ - ဝါသနာနှင့်တကွ တဝေါင့်ငါးရာ ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာတော်မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန- မဖေါက်မပြန် အမှန်ကိုယ်တိုင် ကြွေးမြဲဉာဏ် အလုံးစုံကို အကုန်အစင်သိမြင်တော်မူသော၊ တေန

ဘဂဝတာ— သည်၊ သာဝကာန် - တို့အား၊ ဝါ - တို့၏အတွက်၊ ဒေသိတာ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ပညတ္တာ - ပညတ်တော်မူအပ်ကုန်သော၊ ယာဝ ဇီဝံ—အသက်၏ အပိုင်းအခြားတိုင်အောင်၊ ဝါ-အသက်ထက်ဆုံး၊ အနုတိက္ကမနီ ယာ-မလွန်ကျူးထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ-သဘောတရားတို့သည်၊အတ္ထဝေါ-ရှိကုန် သည်သား။ [နောက်၌ပြမည့် ဇီဝိတာ ဝေါရောပန စသော ကိုးမျိုးတည်း။]

အာဝုသော၊ သေယျထာပိ-ဥပမာမည်သည်ကား။ ဂန္ဓိဓနေနမော-နက်ရှိုင်း သော် မြေအရပ်ရှိသော၊ဝါ-နက်သောတွင်းရှိသော၊ သုန်ခါတော-ကောင်းစွာ စိုက်အပ်သော၊အောလော-လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသော၊အသမွဝေဒီ-(ပြင်းစွာလှုပ်ရှား သော်လည်း)ယိမ်းယိုင်ခြင်းမရှိသော၊ ဣန္ဒခီလော၀ါ သေယျထာပိ—တံခါးတိုင် ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အယောဒီလော၀ါ (သေယျထာပိ)— သံတိုင်ကဲ့သို့လည်း ကောင်းအာဝုသော-တို့၊ဝေမေဝ-ဟိ၊ပေါဓမ္မာ-တို့ကို၊ ဒေသိတာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ ပညတ္တာ-ကုန်ပြီ၊ ယာဝဇီဝံ-ဆုံး၊ အနုတိက္ကမနီယာ-ကုန်။

အာဝုသော—တို့၊ ယောဘိက္ခု—သည်၊အရဟံ-တထောင့်ငါးရာ ကိလေသာ တို့မှ ဝေးကွာတော်မူ၏၊ ဝါ - ပူဇော်အထူးကို ခံယူတော်မူထိုက်၏၊ ဒိဏာ သဝေါ၊ပေါသမ္မုဒညာ ဝိမုတ္တောဝါ[အကြည်သုတ်, ပုစ်စဉ်နံ၀ါတ် (၁၁၆) ၌ အနက်ရေးခဲ့ပြီ။]

သော—ထို ရဟန္တာသည်၊ နဝ - ကုန်သော၊ ငုဉနာနိ—အရာတို့ကို၊ အဇ္ဈာ စရိတုံ - လွှမ်းမိုးရှိ ကျင့်ခြင်းငှါ၊ ဝါ - လွန်ကျူးခြင်းငှါ၊ အဘဗ္ဗော - မထိုက်၊ အာဝုသော၊ ခီဏာသဝေါ—ကုန်ပြီးသော အာသဝေါရှိသော၊ ဝါ - ရဟန္တာ ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု၊ သဗ္ဗိစ္ဆ - သတ္တဝါတုသိသော သညာနုင်္ဂတက္ခ သေစေလို သော စေတနာဖြင့် စေ့ဆော်၍၊ ပါဏံ — သတ္တဝါကို၊ ဇီဝိတာ - ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝါ— အသက်မှ၊ ဝေါရောပေတုံ - ခွဲခြင်းငှါ၊ အဘဗ္ဗော၊ပေါအဓိန္ဓ — ကို၊ ထေဃျသခံါတံ :— ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း စိတ်အစုဖြင့်၊ (ခိုးလိုသော စိတ်ဖြင့်၊) အာဒိယိတုံ - ငှါ၊ပေါမေထုန် မဓု - မေထုန်အကျင့်ကို၊ ပဋိသေဝိတုံ - မှီဝဲခြင်း ငှါ၊ပေါသမ္ဘတာနမုသာ ကောင်းစွာ အပြုအားဖြင့်သိလျက် မဟုတ်မမှန်သော စကား၊ကို၊ ဘာသိတုံ၊ပေါပုဗ္ဗေ — ရှေး၌၊ အဂါရိကဘူတော — လူဖြစ်၍ ဖြစ်သူ သည်၊ (သမာနော - ဖြစ်စဉ်)၊ (သန္တိကောရက် - သိမ့်မီးသိမ်းဆည်းမှုကို ပြု၍) ကာမေ- ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ သေယျထာပိ - သုံးဆောင် ခံစားသကဲ့သို့၊ (တထာ - တူ) သန္တိဓိကာရက်—၍၊ ကာမေ၊ ပရိဘုဉ်တုံ - ငှါ၊ အဘဗ္ဗော။

ဒီဏာသဂေါ၊ ဘိက္ခု၊ ဆန္နာဂတိ* - ဆန္နာဂတိသို့၊ ဂန္တုံ့-ရောက်ခြင်းငှ့်၊ ဝါ - လိုက်ခြင်းငှ့်၊ပေးဒေါသာဂတိ* - သို့၊ မောဟာဂတိ* - သို့၊ပေးဘယာဂတိ*–သို့၊ပေးအဋ္ဌာနရိဟိတုံ - ငှ့်၊ အာဒဗ္ဗော၊ ဣတိ - ဤသို့ ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏။

ပဥ္စဗျာကရဏ

၁၀၇။ သမဏော ဂေါတမော – သည်၊ အတီတံ – အတိတ်ဖြစ်သော၊ (လွန်လေပြီးသော)၊ အဒ္ဓါနံ-ကာလကို၊ အာရဗ္ဘ- အကြောင်းပြု၍၊ အတီရကံ-အဆုံးအပိုင်းခြား မရှိသော၊ ဉာဏဒဿနံ – ဉာဏ်အမြင်ကို၊ ဝါ – သိတတ်မြင်တတ်သော ဉာဏ်ကို၊ ပညပေတိ - ပညတ်တော်မူ၏၊ (သူတပါးသိအောင် ဟောပြတော်မူ၏။) စဒေါ–ဗျတိရိတ်ကား၊ အနာဂတံ - သော၊ အဒ္ဓါနံ–ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ ဉာဏဒဿနံ-ကို၊ နော ပညပေတိ – ပညတ်တော် မမူ၊ တယိဒံ–ထို မပညတ်ခြင်းသည်၊ (အနာဂတ်ကာလကို အကြောင်းပြု၍ အတီရက ဉာဏဒဿန -ကို မပညတ်ခြင်းသည်။) ကိံ သု- အတယ်သို့ပါနည်း၊ (ဘယ်လိုပါလဲ၊) တယိဒံ-သည်၊ ကထံသု–အဘယ့်ကြောင့်ဝါနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောကုန်ရာ၏၊ ၊ပေးဗာလာ- မသိ နားမလည်ကုန်သော၊ အဗျတ္တာ-မထက်မြတ် ကျွမ်းကျင်သူတို့သည်၊အညဝိဟိတကေန-အခြားသော အာရုံ၌ ထားအပ်သော၊(အခြားသော အာရုံကို အာရုံပြုနေသော)၊ ဉာဏဒဿနေန - ဖြင့်၊ အညဝိဟိတာ - သော၊ ဉာဏဒဿနံ-ကို၊ ပညပေတဗ္ဗံ- ပညတ်သိုက်၏ ဟူ၍၊ မညန္တိ ယထရိ–မှတ်ထင်ကြသကဲ့သို့၊(ဝေါ)၊ အညတိတ္ထိယာ- ကုန်သော၊ တေစ ပရိဗ္ဗာဇကာ - တို့သည်လည်း၊ အညဝိဟိတကေန၊ပေးမညန္တိ။

စုန္ဒ၊ အတီတံ-သော၊ အဒ္ဓါနံ-ကို၊ အာရဗ္ဘ-၍၊ တထာဂတဿ- ၏၊ သတ္တာနုသာရိ– သတ်သို့ အစဉ်လိုက်သော၊ (ရှေးဘဝ် နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာကို အစဉ်လျော်ကြ၍ အမှတ်ရကြောင်း သတ်သို့ အစဉ်လိုက်သော)၊ ဉာဏ်-ဉာဏ်သည်၊ (ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်သည်၊) ဟောတိ၊ သော-ထို ဘုရားရှင်သည်၊ ယာဝ တကံ-အကြင် မျှလောက်၊ ဝါ-အကြင်မျှလောက်သော အတိတ်ကာလကို၊ ဝါ-အတိတ်ကာလ၌ ဖြစ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသကို၊ အာကခံတိ - သိခြင်းငှ့် အလိုရှိ

ဆန္နာဂတိ*။ ။လွယ်ကူအောင် "ဆန္နာဂတိ* – ဆန္နာဂတိသို့"ဟု ပေးသည်၊ အနှန်မှာ ဤသုံးသည် သမာသ်မဟုတ်၊ ဆန္နာ+အဂတိ* ဟု မခွဲ၊ ဆန္နာ-၌ ဖိတ်အနက် (ကာရဏအနက်) ဝယ် ပဥ္စမီဝိဘတ်တည်း၊ ထို့နောက် အဂတိ*နှင့် သန္ဓိစပ်၍ "ဆန္နာဂတိ*"ဟု ဖြစ်သည်၊ ဆန္နာ–ချစ်ခြင်းကြောင့်၊ အဂတိ*- မရောက်ထိုက်သော အမှုသို့၊ ဝါ-မပြိုသိုက်သော အမှုကို၊ ဂန္တုံ–ရောက်ခြင်းငှ့်၊ ဝါ-ပြုခြင်းငှ့်ဟု ပေးပါ။ [ဒုံး၊ ၌၊ ၂။ ၂၄၀-၌။]

တော်မူ၏၊ တာဝတိသ် - ထိုမျှလောက်၊ ဝါ - ထိုမျှလောက်သော အတိတ်ကာလကို၊ ဝါ - ကို၊ အနုဿရတိ — ဓေအာက်မေ့တော်မူနိုင်၏၊ အနာဂတံ - သော၊ အဒ္ဓါနဉ္စ — ကာလကိုလည်း၊ အာရဗ္ဘ - ၍၊ တထာဂတဿ — ၏၊ ဓေဗခိဇ် — ဗောဓိပင်၌ ဖြစ်သော၊ ဉာဏံ — မဂ်ဉာဏ်လေးပါးသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ အယံ-ဤပဋိသန္ဓေသည်၊ အန္တိမာ-နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ ဇာတိ-ပဋိသန္ဓေတည်း၊ ဒါနိ—ယခု၊ ပုနဗ္ဘဝေါ- နောက်ထပ်ဘဝသည်၊ ဝါ-ဘဝအသစ်သည်၊ နတ္ထိ— မရှိတော့၊ ဣတိ — ဤသို့ (အခြားသော ဉာဏ်သည်လည်း၊) (ဥပ္ပဇ္ဇတိ)၊ [ဩဋ္ဌကထာနည်း။] (တနည်း) အနာဂတံ၊ ဓေ၊ ဗောဓိဇ် - မဂ်ဉာဏ်လေးပါး ကြောင့် ဖြစ်သော၊ ဉာဏံ-ပေစွဓေကွဏာ ဉာဏ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ - ၏၊ (ကိ'-နည်း၊) အယံ-သည်၊ အန္တိမာ--သော၊ ဇာတိ-တည်း၊ ဒါနိ-ယခု၊ ပုနဗ္ဘဝေါ— နတ္ထိ-တော့၊ ဣတိ—ဤသို့ ဖြစ်၏။

စုန္ဒ၊ အတီတံ - အတိတ်သည်၊ ဝါ - လွန်လေပြီးသောအကြောင်းအရာသည်၊ အဘူတံ — မဟုတ်သည်၊ အတစ္ဆံ — မမှန်သည်၊ အနတ္ထသံယိတံ - ဤဘဝ နောက်ဘဝ စီးပွားနှင့် မစပ်သည်၊ ဝါ - ဤဘဝ နောက်ဘဝ အကျိုးနှင့် မစပ်သည်၊ ဓေပိဟောတိ — အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အံ့၊ (ဝေ့သတိ - ဤသို့ ဖြစ်သော်၊) တံ - ထို အတိတ် အကြောင်းအရာကို၊ တထာဂတော — သည်၊ နဗျာကရောတိ - ဖြေဆိုတော်မမူ၊ ဝါ— မိန့်တော်မမူ၊ စုန္ဒ၊ အတီတံ - သည်၊ ဘူတံ - ဟုတ်သည်၊ တစ္ဆံ - မှန်သည်၊ အနတ္ထသံယိတံ — သည်၊ ဓေပိဟောတိ— အံ့၊ (ဝေ့သတိ) တမ်ို့ - ထိုအတိတ်အကြောင်းအရာကိုလည်း၊ တထာဂတော၊ နဗျာကရောတိ၊ စုန္ဒ၊ အတီတံ - သည်၊ ဘူတံ တစ္ဆံ၊ အတ္ထသံယိတံ - စီးပွားနှင့် စပ်သည်၊ ဝါ - သည်၊ ဓေပိဟောတိ - အံ့၊ (ဝေ့သတိ)၊ ဘုတြ- ထို အတိတ် အကြောင်းအရာ၌၊ တဿ ပဋ္ဌဿ - ကို၊ ဝေယျာကရဏာယ - ဖြေဆိုခြင်းငှါ၊ တထာဂတော- သည်၊ ဂလဝတ္ထု - အချိန်အခါကို သိတော်မူသည်၊ ဟောတိ။ [အနာဂဝါရ ပစ္ဆုပ္ပန္နဝါရတို့ကိုလည်း ဤအတိုင်းပေးပါ။]

ဗောဓိဇ် ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ဗောဓိဇ္ဈ် ဗောဓိမူလေ ဇာဝ်၊ ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိတိ စတုမဂ္ဂဉာဏ်ဥပ္ပဇ္ဇနာဝ်၊အယမန္တိမာဇာတိဘိ၊ပေ၊ပုနဗ္ဘဝေါတိ အပေရဇ္ဇိဘဝံ ဥပ္ပဇ္ဇ တိ၊-အဠကထာ၊ ၍်အလို နှစ်ဝါကျ၌၍် အနက်ပေး၀၊။ "ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတုသု မဂ္ဂေသု ဉာဏ"်ဦ် ဝစနတော စတုမဂ္ဂိဉာဏ် ဧဗောဓိ၊ တုတော (တိ ဗောဓိကြော်င့်) တဿ အဓိဂတတ္တာ ဥပ္ပဇ္ဇနုနံ ပစ္စုပ္ပေကွဏာဉာဏ် "ဗောဓိဇ် ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ"တိ ဝုတ္တံ၊-ဦကာ။ ၍်အလို ကိ'သဒ္ဒါထည်၍် တဝါကျတည်း အနက်ပေး၀၊။

၁၈၈။ စုန္ဒ၊ ဣတိဧဝါ–လျှင်၊ အတိတာနဉ္စ၈တ ပစ္စုပ္ပန္နေသု-ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု–တို့၌၊ (အကြောင်းအရာတို့၌) တထာဂတော၊ ကာလဝါဒီ–ပြောဆို သင့်ရာ ချိန်အခါ၌သာ မိန့်တော်မူတတ်၏။ ဘူတဝါဒီ- အမှန်ကိုသာ မိန့်တော်မူတတ်၏၊ အတ္ထဝါဒီ-ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ နှစ်ဖြာသော စီးပွားကိုသာ မိန့်တော်မူတတ်၏၊ ဓမ္မဝါဒီ – လောကုတ္တရာတရားကိုသာ မိန့်တော်မူတတ်၏။ ဝါ– လောကုတ္တရာတရား၌ဖို့သော ဧကားကိုသာ မိန့်တော်မူတတ်၏၊ ဝိနယဝါဒီ - သံဝရဝိနည်း ပဟာနဝိနည်းကိုသာ မိန့်တော်မူတတ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊တထာဂတောတိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

စုန္ဒ၊ သဒေဝကဿ- အောက်နတ်ပြည် ဂါးထပ်ရှိ နတ်တို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ သမာရကဿ - မာရ်နှစ်ဆ်၏တည်ရာ ဝသဝတ္တိ နတ်ပြည်ရှိ နတ်အပေါင်းနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သဗြဟ္မကဿ-ဗြဟ္မာနှစ်ဆယ်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ လောကဿသတ္တလောကသည်၊ သဿမဏ မြာဟ္မဏိယာ- သမဏ ဗြာဟ္မဏနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သဒေဝမနုဿာယ - သမ္မုတိနတ်ဟူသောမင်း ကြွင်းသော့ လူတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပဇာယ - သတ္တဝါအပေါင်းသည်၊ ယံ – အကြင် အာရုံကို လည်း၊ ဒိဋ္ဌ- မြင်အပ်ပြီ၊ သုတ်– ကြားအပ်ပြီ၊ မုတ်- ဖွဲ့စပ်၍ သိအပ်ပြီ၊ ဝါ– ရောက်၍ သိအပ်ပြီ၊ ပိဉ္ဇာတံ - သိအပ်ပြီ၊ ပဗ္ဗဉ်- ရောက်အပ်ပြီ၊ ပရိယေသိတံ– ရှာမှီးအပ်ပြီ၊ မနသာ - စိတ်ဖြင့်၊ အနုဝိစရိတံ- အဖန်ဖန် စိစစ်အပ်ပြီ၊ ဝါ- အဖန်ဖန် သုံးသပ်အပ်ပြီ၊ သဗ္ဗံ – အလုံးစုံသော၊ (တံ – ထိုအာရုံကို၊) တထာဂတေန - သည်၊ အာဒိသမ္မုဒ္ဒိ– ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်ပြီ၊ ဝါ– ထူးသော ဉာဏ်ဖြင့် သိတော်မူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။

စုန္ဒ၊ "ယဉ္ဉရတ္တိ"-အကြင် ညဉ့်၌လည်း၊ တထာဂတော-သည်၊ အနုတ္တရံ-မိမိထက် လွန်မြတ်သော တရားမရှိသော၊ ဝါ – အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ" – မဂေါက်မပြန့် အာမုန်ကိုယ်တိုင် ကြွင်းမဲ့ညဆဲ့ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သမ္မညတဉာဏ်တော်ကို၊ အတိသမ္မုဒ္ဓတိ - ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူ၏၊ ယဉ္ဉရတ္တိ" - ၌လည်း၊ အနုပါဒိသေသာယ – ဥပါဒိမညိသော ဝိပါကံနာမကွန္ဓာ ကဋ္ဌတ္တာရုပ် အကြွင်းအကျန်

ဟမ္မာ။ ။ကာလဝါဒီ စသည်တို့၏ အနက်ကို ဒီ၊ ၌၊ ၁။ ၇၅-ကို ကြည့်၍ ပေးလိုက်သည်၊ ဝိနယဝါဒီ၌ ဝိနယ ဟူသည် သံဝရဝိနည်း ပဟာနဝိနည်းတည်း၊ ထိုတွင်-သံဝရဝိနည်းသည် သီလ, သတိ, ဉာဏ, ခန္တီ, ဝီရိယအား၌ပြင့် ဝါးပါးပြား၏၊ မဟာန ဝိနည်းလည်း တဒင်္ဂ, ဝိက္ခမ္ဘန, သမုစ္ဆေဒ, ပဋိပဿဒ္ဓိ , နိဿရဏာအား၌ပြင့် ဝါးပါးပြား၏။ [အကျယ်ကို အဘိ၊ ၌၊ ၁။ ၃၀၅ , ၆- ၅။]

မရှိသော၊ နိဗ္ဗာနမဟုတ်ယာ-ဖြင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာယတိ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူ၏။ တေသို့ အန္တရဲ့-ဤ နှစ်ညဉ့်တို့၏ အတွင်း၌၊ ယံ-အကြင် တစ်ားစကား၊ဘာသတိ-ဟောတော်မူ၏။ လပတိ- ရွတ်ဆိုတော်မူ၏။ နိဒ္ဒိသတိ-ညွှန်ပြတော်မူ၏။ သဒ္ဒံ-သော၊ တံ-သည်၊ တထေဝ-ထို ဟောတော်မူအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာအား ဖြင့်သာ၊ ဟေတိ၊ အညထာ-တပါးသော အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ နေ-မဖြစ်၊ တသ္မာ တထာဂတောတိ-ဝုစ္စတိ။

စုန္ဒ၊ တထာဂတော – သည်၊ ယထာ – အားဖြင့်၊ ဝါဒီ – နှုတ်ဖြင့် မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏။ တထာ - အားဖြင့်၊ ကာရီ- ကိုယ်ဖြင့် ပြုတော်မူလေ့ ရှိ၏။ ယထာ-အားဖြင့်၊ ကာရီ- ကိုယ်ဖြင့် ပြုတော်မူလေ့ရှိ၏။ တထာ – အားဖြင့်၊ ဝါဒီ– နှုတ်ဖြင့် မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏။ ဣတိ – ကြောင့်၊ ယထာဝါဒီ တထာကာရီ-ယထာဝါဒီ တထာကာရီ မည်တော်မူ၏။ ယထာကာရီ တထာဝါဒီ – ယထာကာရီ တထာဝါဒီ မည်တော်မူ၏။ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။

စုန္ဒ၊ သဒေဝကေ - သော၊ သမာရကေ – သော၊ သဗြဟ္မကေ - သော၊ လောကေ – ၌၊ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ - သော၊ သဒေဝမနုဿာယ - သော၊ ပဇာယ – ၌၊ တထာဂတော သည်၊ အဘိဘူ – လွှမ်းမိုးတော်မူနိုင်၏။ အနုတိဘူတော - သူတပါးတို့က မလွှမ်းမိုးအပ် မလွှမ်းမိုးနိုင်၊ အညတ္ထု - စင်စစ်၊ ဒဿော-အလုံးစုံကို သိမြင်တော်မူ၏၊ ဝသဝတ္တီ–ကိုယ်တော်၏အလိုသို့ လိုက်စေတော် မူနိုင်၏၊ တသ္မာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတိ။

အဗျာကတဋ္ဌာန

၁၇၉။ [ပုဒ်စဉ် ၁၇၃ - အတိုင်း အပြည့်အစုံပေးပါ။] အာဝုသော - တို့၊ ကိ -အဘယ်သို့နည်း၊ (ဘယ်လိုလဲ)၊ တထာဂတော-သတ္တဝါသည်၊ မရဏာ-သေရာအခါမှ၊ ပရံ - နောက်၌၊ ဟောတိ နဒေါ - ဖြစ်ပါသလော၊ ဣဒမေဝ– ဤ ငါ၏အဖြင်သည်သာ၊ ဝါ – ဤ ငါ၏အယူသည်သာ၊ ဘစ်္စံ - မှန်သလော၊ အညံ-အခြားသောအယူသည်၊မောဃံ-အချည်းနှီးပါလော၊(အမှားပါလော)၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြောကုန်ရာ၏။ပေ၊ အာဝုသော - တို့၊ တထာဂတော - သည်၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ-၌၊ ဟောတိ-၏၊ ဣဒမေဝ-သည်သာ၊ သစ္စံ-၏၊ အညံ-အခြားအယူသည်၊ မောဃံ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဧတံ – ဤ ပြဿနာကို၊ ဝါ – ဤအယူကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အဗျာကတံ - မဖြေဆိုအပ်၊ ဝါ - မိန့်တော်မမူအပ်၊ ဣတိ-ဤသို့ ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ပေ။

အာဝုသော၊ ကိ-ပန-အဘယ်သို့နည်း၊ တထာဂတော–သည်၊ မရဏာ-မှ၊ ပရံ-၌၊ နု ဟောတိ ပန – မဖြစ်ပါသလော၊ (မဖြစ်ဖူးလား)၊ပေ၊ဟောတ်ပ–တချို့လည်း ဖြစ်ပါသလော၊ နစ ဟောတိ – တချို့လည်း မဖြစ်ပါသလော၊

၊ပေ၊နေ၀ ဟောတိ–ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်သလော၊ နှ နဟောတိ- မဖြစ်သည်လည်း မဟုတ်သလော။ [ဖြစ်သည်ဟုလည်း မ ဝိုနိုင်, မဖြစ်သည်ဟုလည်း မဆို နိုင်ဖူးလား ၊ ဟူလို့]၊ပေ။

အာဝုသော-တို့၊ ကသ္သ-ကြောင့်၊ တေံ- ဤပြဿနာ လေးရပ်ကို၊ ၀၊ ဤ အယူလေ းမျိုးကို၊ သမဏေန ဂေါတမေန- သည်၊ အဗျာဂတံ - ဖြေတော်မမူ အပ်သနည်း၊ ၀၊- မိန့်တော်မမူအပ်သနည်း၊ လွတိ - ဤသို့ ပြောကုန်ရာ၏၊ အ-၀ုသော- တို့၊ တေံ– ဤပြဿနာလေးရပ်သည်၊ ၀၊– ဤအယူ လေးမျိုး သည်၊ အတ္ထသံဟိတံ– ဤလောက နောက်လောက စီးပွားနှင့်စပ်သည်၊ ၀၊– ဤလောက နောက်လောကအကျိုးနှင့် စပ်သည်၊ နှ - မဟုတ်၊ မွေသံဟိတံ- လောကုတ္တရတရား ကိုးပါးနှင့်စပ်သည်၊ နှ - မဟုတ်၊ အာဒိ ဗြဟ္မစရိယကံ – သာသနပြဟ္မစရိယ၏ အခြေခံအစသည်၊ နှ- မဟုတ်၊နိဗ္ဗိဒါယ- ငှါ၊ နှ သံ၀တ္တတိ– မဖြစ်။ [ပုဒ်စဉ် (၁၀၃)၌ အနက်ပေးခဲ့ပြီ။] ၊ပေ၊ တသ္မာ - ကြောင့်၊ တံ – ထို ပြဿနာလေးရပ်ကို၊ ၀၊-ထိုအယူလေးမျိုးကို၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အဗျာကတံ။

ဗျာကတဋ္ဌာန

၁၉၀။ အာဝုသော၊ ကိံပန– အာဘယ်အရာကို၊ သမဏေန ဂေါတမေန- သည်၊ ဗျာကတံ--အပ်သနည်း၊ပေ၊အာဝုသော-ဟို့၊ လွှဲ-ဤ တဏှာကြြင်းထာ၊ တေဘူမကတရားဒ သည်၊ ဒုက္ခံ– ဒုက္ခတည်း၊ (ဒုက္ခသစ္စာတည်း)၊ လွတိ - ဤသို့၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဗျာကတံ–အပ်ပြီ၊ အယံ-ဤတဏှာသည်၊ ဒုက္ခသမုဒယော-ကြွင်းသော အကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်းတည်း၊ (သမုဒယသစ္စာတည်း)၊ပေ၊အယံ – ဤနိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော– ဒုက္ခ၏ ချုပ်ရာတည်း၊ (နိရောဓသစ္စာတည်း)၊ပေ၊အယံ - ဤ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး မြတ်တရား သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ – ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ အာရုံပြုသော အားဖြင့် ရောက်သော၊ (တနည်း) ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ,– ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက် ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ- အကျင့်တည်း၊ (မဂ္ဂသစ္စာတည်း)၊ပေ။

အာဝုသော - တို့၊ ကသ္သ- ကြောင့်၊ တေံ – ဤ ဒုက္ခ သမုဒယ နိရောဓ မဂ္ဂ လေးပါးအပေါင်းကို၊ သမဏေန ဂေါတမေန-သည်၊ ဗျာကတံ - အပ်သနည်း ၊ပေ၊တေံ-သည်၊ အတ္ထသံဟိတံ – ဤလောက နောက်လောက စီးပွားနှင့်စပ်၏၊ ၀၊-ဤလောက နောက်လောကအကျိုးနှင့် စပ်၏၊ တေံ - သည်၊ မွေသံဟိတံ-၏။ တေံ-သည်၊ အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ- ၏၊ပေ၊သံ၀တ္တတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ကို၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဗျာကတံ၊ လွတိ- ဤသို့ ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏။

ပုဗ္ဗန္တ သဟဂတဒိဋ္ဌိနိဿယ

၁၉၁။ စုန္ဒ၊ ပုဗ္ဗန္တသဟဂတာ– ရှေး အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ (အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့ကို အာရုံပြု၍ ဖြစ်ကုန်သော)၊ ယေဟိ တေ ဒိဋ္ဌိနိဿယာ-အကြင် ဒိဋ္ဌိတို့သည်လည်း၊ ဝါ-အကြင် နောက်နောက် ဒိဋ္ဌိတို့၏ ဖိုရာဖြစ်သော ရှေးရှေးဒိဋ္ဌိတို့သည်လည်း၊ သန္တိ၊ ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ တေ- ထို ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကို၊ ဗျာကတတ္ထာ -ထိုက်ကုန်၏၊ (တထာ-ဖြင့်၊) တေပိ– ထို ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကိုလည်း၊ ဝေါ– တို့အား၊ မယာ– သည်၊ ဗျာကတာ-ဖြေတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ-မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ယထာစ-အားဖြင့်လည်း၊ တေ-ထို ဒိဋ္ဌိနိဿယဘို့ကို၊ န ဗျာကာတဗ္ဗာ-မဖြေဆိုထိုက်ကုန်၊ တထာ- အားဖြင့်၊ ဝေါ- တို့အား၊ အဟံ- သည်၊ တေ- ထို့ကို၊ ကိ”– အဘယ့်ကြောင့်၊ ဗျာကရိဿာမိ– ဖြေဆိုတော်မူအံ့နည်း၊ (တနည်း) ကိ” ဗျာကရိဿာမိ–အဘယ်မှာ ဖြေဆိုလိမ့်မည်နည်း၊ စုန္ဒ၊ အပရန္တသဟဂတာ-နောက်ဖြစ်သော ခန္ဓာအဖို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊ပေ။

ယထာ-အားဖြင့်၊ တေ- ထို ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကို၊ ဗျာကာတဗ္ဗာ- ထိုက်ကုန်၏၊ (ဘဿာ–အားဖြင့်)၊ ယေ-အကြင် ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကို၊ ဝေါ- တို့အား၊ မယာ– သည်၊ ဗျာကတာ-အပ်ကုန်ပြီ၊ ယထာစ၊ပေ၊ဗျာကရိဿာမိ၊ စုန္ဒ၊ ပုဗ္ဗန္တ သဟဂတာ – ကုန်သော၊ တေ ဒိဋ္ဌိနိဿယာ– တို့ဟူသည်၊ ကတမေစ – တို့နည်း၊ စုန္ဒ၊ ဧဝံ ဝါဒိနော – ဤသို့ ပြောလေ့ရှိကုန်သော၊ (ဤသို့ ဝါဒရှိကုန်သော)၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိနော – ဤသို့ အယူရှိကုန်သော၊ ဧကေ – အချို့ ကုန်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ သန္တိ၊ (ကိ”- အဘယ်သို့ အယူဝါဒရှိကြသနည်း၊) အတ္တာစ — အတ္တသည်လည်းကောင်း၊ လောကောစ - လောကသည်လည်းကောင်း၊ သဿတော– မြဲ၏။ ဣဒမေဝ- (သဿတော အတ္တာစ လောကောစဟူသော) ဤအယူသည်သာ၊ သစ္စံ-ဇီ၊ အညံ-အခြားသောအယူသည်၊ မောဃံ-အချည်းနှီး

အတ္တာစ လောကောစ။ ။နေရင်းဆရာတော်၏နိဿယဖွဲ့ “အတ္တာစ - အတ္တ ဘောသည်လည်းကောင်း၊ လောကောစ- သခါရသည်လည်းကောင်း”ဟု ပေးပေ၊ အချို့လည်း “အတ္တာစ – ခန္ဓာငါးပါး ဟူသော အတ္တသည် လည်းကောင်း၊ လောကောစ - ခန္ဓာငါးပါးဟူသော လောကသည်လည်းကောင်း” ဟု ပေးကြ၏၊ သို့သော် အတ္တဖွဲ့လမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှေ့ကခန္ဓာကိုပင် တန်ခိုးက “အတ္တ”ဟုလည်း ကောင်း၊ တချို့က “လောက”ဟုလည်းကောင်း ခွဲလန်းကြ၏၊ တနည်း–ရှေ့ကခန္ဓာကို “အတ္တ”ဟု ယူ၍ ကျန် ခန္ဓာလေးပါးကို “လောက” ဟု ယူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒွေး နိသယအတိုင်း မပေးပဲ “ အတ္တာစ - အတ္တသည်လည်းဧကာင်း၊ လောကောစ– ဧလောကသည်လည်းကောင်း” ဟု ဆရာတို့ပေးတော်မူကြသည်။

တည်း၊ (အမှာ၊တည်း)၊ ဣတိ-ဤသို့ အယျဝါဒါရိုကြ၏၊ (တနည်း) အတ္ထာဒ-သည်လည်းကောင်း၊ -ဧလာကောဒ- သည်လည်းကောင်း၊ ဃဃတော- ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဧဝံ ဝါဒိနော-ကုန်သော၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိနော-ကုန်သော၊ ဧကေ-ကုန်သော၊ သမဏ ဗြာဟ္မဏာ၊ သန္တိ၊ [နောက်၌ ဤအဘိုင်းပေးပါ၊ ထူးရာကိုသာ အနက်ပေးပါမည်။]

အသဿတော-မမြဲ၊ သဿတော၁စ-တချို့လည်းမြဲ၏၊ အသဿတော၁စ-တချို့လည်းမမြဲ၊ နေဝသဿတော- မြဲသည်လည်းမဟုတ်၊ နအသဿတော - မမြဲသည်လည်းမဟုတ်၊ အတ္တာစ - ကိုလည်း၊ နောကော၁[1]- ကိုလည်းကောင်း၊ သဃ်ကတေ၁-မိမိသည်ပြုအပ်၏၊ ပရိကတော - သူတပါးသည်ပြုအပ်၏၊ သဃ်ကတော၁စ - မိမိလည်းပြုအင်၏၊ ပရိကတော၁စ - သူတပါး၊လည်းပြုအပ်၏၊ အတ္တာစ-သည်လည်းကောင်း၊ လောကောစ- သည်လည်းကောင်း၊ အသယံကာရော - မိမိသည်မပြုအပ်၊ အပရံကာရော- အပ်၊ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နော - အကြောင်းမရှိပဲ ဖြစ်၏၊ ပေ၊ သုခဒုက္ခံ - သည်၊ သဃာတဉ္စ - မြဲလည်း၊မြဲ၏၊ အသဿတဉ္စ - မမြဲလည်း၊မမြဲ၊ နေဝသဿတ် - မြဲသည်လည်း ,မဟုတ်၊ နအသဿတ်-မမြဲသည်လည်း၊မဟုတ်၊ ပေ။

၁၉၂။ စုန္ဒ၊တတြ-ထိုသမဏဗြာဟ္မဏတို့တွင်၊ ယေ တေ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊သဃာတော၁ အတ္တာ၁စ၊ပေ၊ မောသမဉ္စိန္တိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ ဝါဒိနော-ကုန်၏၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိနော- ကုန်၏၊ တေ- ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့ကို၊ အဟံ၊ ခုပသင်္ကမိတွာ-၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဒါမိ-ပြော၏၊ (ကိ ံ)၊ အာဝုသော - တို့၊ သဃာတော အတ္တာစ လောကောစာတိ-ဟူ၍၊ ယံ-အကြင်ဧကေ၁းကို၊ ဝုစ္စတိ-သင်တို့ပြောအပ်၏၊ ကုစ်-ဤ စကား၊သည်၊ အတ္ထိ နံ့ေ၀ါ – ထင်ရှား၍ရှိသလော၊ [သင်တို့ ပြောအပ်တဲ့ အတ္ထ နှင့် လောကသည် အမှန်ပင် မြဲသလား၊ သို့မဟုတ် စကား၊အဖြစ်မျှသာ ပြော၁သလား - ဟူလို။] ဣတိ-သို့ပြောတော်မူ၏၊ တေ- ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့သည်၊ ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဓမဉ္စန္တိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ယဉ္စ-အကြင် စကား၊ကို လည်း၊ အာဟံသု၊ တေသံ- ထို သမဏ ဗြာဟ္မဏတို့၏၊ တံ - ထိုစကား၊ကို၊ (ထို အပြောကို)၊ နာနုဇာနာမိ- ခွင့်ပြုတော်မမူ၊ တံ- ထို ခွင့်ပြုတော်မမူခြင်းသည်၊ ကိဿဟေတု- နည်း၊ စုန္ဒ၊ ဟိ- အကြင့်ကြောင့်၊ ဣဓ- ဤလောကဌ်၊ အညထာ သညိနော - တပါး၊သောအခြင်း၏ရာအားဖြင့် သညာဂ်ိကုန်သော၊ (မှန်သော အခြင်း၏ရာမှတပါး မှားသော အခြင်း၏ရာအားဖြင့် အမှတ်ရှိကုန်သော)၊ ဧကေ-အချို့ကုန်သော၊ သတ္တာပိ-တို့သည်လည်း၊ သန္တိ၊ (တသ္မာ-ထို့ကြောင့် တည်း)၊ စုန္ဒ၊ အဟံ-သည်၊ ဣမာယပိ ပညတ္တိယာ – ဤ မိစ္ဆာအယူကို ပညတ်ခြင်း၌လည်း၊ ဝါ-ဤ မိစ္ဆာအယူကိုပညတ်ခြင်း၌, ခန္ဓာသော အဘိညေယျမွေ့တို့ကို ပညတ်ခြင်း၌လည်း၊ အတ္တနှာ-နှင့်၊ သမသမံ-တန်းတူသောဉာဏ်အားဖြင့်

တူသူကို၊ ဝါ - ဉာဏ်အားဖြင့် ထပ်တူထပ်မျှ တူသူကို၊ နေဝသမနုပဿာမိ — မြင်တော်မမူ၊ ဘိယျော- သာလွန်သူကိုကား၊ ကုတော- အဘယ်မှာ မြင်အံ့နည်း၊ အထဓေါ-စင်စစ်ကား၊ ယဒိဒံ (ယာ+ အယ်) အဓိပညတ္တိ-အကြောင် ခန္ဓာစသော အာသြဠေယျမူတို့ကို ပညတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-အကြောင် ခန္ဓာစသော အာသြဠေယျမူတို့ကို ပညတ်ခြင်း, မိစ္ဆာအယူကို့ပညတ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထို ခန္ဓာစသော အဓိပညတ်, ဒိဋ္ဌိပညတ်အရာ၌လည်း၊ အဟမေဝ-သည်သာ၊ ဘိယျော-သာလွန်တော်မူ၏။

၁၉၃။ [၁၉၂ အတိုင်း ပေးပါ၊ ထူးရာကိုသာ ရေးမည်။] ယထာ - ဖြင့်၊ တေ-ထို ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကို၊ ဗျာကာတမ္ဘာ-ထိုက်ကုန်၏၊ ယေ-အကြင် ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကို၊ ဧဝါ-တို့အား၊ မယာ-သည်၊ ဗျာကတာ-ဖြေဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ စုန္ဒ၊ ပုဗ္ဗန္တသဟဂတာ-ကုန်သော၊ တေ ဒိဋ္ဌိနိဿယာ-တို့ဟူသည်၊ ဣမေ ဧဝါ— ဤသည်တို့ ပင်တည်း၊ ယထာစ - အားဖြင့်လည်း၊ တေ - ထို ဒိဋ္ဌိနိဿယတို့ကို၊ နဗ္ဗာကာတမ္ဘာ- ထိုက်ကုန်၊ တထာ-ဖြင့်၊ ဧဝါ-တို့အား၊ အဟံ-သည်၊ တေ-တို့ကို၊ ကိံ-အဘယ့်ကြောင့်၊ ဗျာကရိဿာမိ-အံ့နည်း။

အပရန္တသဟဂတာဒိဋ္ဌိနိဿယ

၁၉၄။ ကတမေစ၊ပေ၊ဧဝံဝါဒိနော—။[၁၉၁-အတိုင်းပေးပါ။]အတ္တာ-အတ္တသည်၊ ရူပီ—ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသည်၊ ဝါ— ရူပသဘောရှိသည်၊ ဟောတိ၊ မရဏာ—မှ၊ ပရံ—၌၊ အနောဧဝါ-နောဂါမရှိ၊ (ဝါ- ပျက်စီး၊ခြင်း မရှိ)၊ပေ၊ အရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်း မရှိသည်၊ ဝါ—ရူပသဘော မရှိသည်၊ပေ၊ရူပီစ— သည်လည်းကောင်း၊အရူပီစ-သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ပေ၊နေဝရူပီ-ဖေါက်ပြန်ခြင်းရှိသည်လည်း မဟုတ်သည်၊ ဝါ—သည်၊ နာရူပီ—ဖေါက်ပြန်ခြင်း မရှိသည်လည်း မဟုတ်သည်၊ ဟောတိ၊ပေ၊သညီ-သညာရှိသည်၊ ဟောတိ၊ အသညီ—သညာမရှိသည်၊ပေ၊နေဝသညီ - သညာရှိသည်လည်း မဟုတ်သည်၊ နာသညီ— သညာမရှိသည်လည်း မဟုတ်သည်၊ပေ၊ဥစ္ဆိဇ္ဇတိ-ပြတ်၏၊ ဝိနသတိ-ပျက်စီး၏၊ မရဏာ—မှ၊ ပရံ—၌၊ နဟောတိ—မဖြစ်တော့၊ (မရှိတော့)၊ပေ၊တကြာ၊ စုန္ဒ၊ပေ၊ အဓိပညတ္တိ။[ပုဒ်စဉ်-၁၀၂-ကို နည်းမှီပေး၀၏။ ရူပီစသော၁၀မ်းတို့၏ အဖွင့်ကို သိလက္ခဏဒဿသာဠိကာ ဒုတိယတွဲ(၁၂၀—၁၂၉)၌ ပြထားပြီ။]

၁၉၅။ အနက်ထူး မရှိ၊ လွယ်ပြီ။

၁၉၆။ စုန္ဒ၊ ပုဗ္ဗန္တသဟဂတာဒိ - ကုန်သော၊ ဣမေယဉ္စ ဒိဋ္ဌိနိဿယာဒိ - ဤနှောက်နောက် ဒိဋ္ဌိတို့၏ မှီရာဖြစ်သော ရှေးရှေး ဒိဋ္ဌိတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ— ဤမိစ္ဆာ အယူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အပရန္တသဟဂတာဒိ - ကုန်သော၊ ဣမေသဉ္စ ဒိဋ္ဌိနိဿယာဒိ — တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာနာယ — ပယ်ခြင်းငှါ၊

သမတိက္ကမာယ - လွန်မြောက်ခြင်းငှါ၊ ဝေ - သို့၊ မယာ - သည်၊ စတ္တာရော - ကုန်သော၊ သတိပဋ္ဌာနာ - တို့ကို၊ ဒေသိတာ - ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ပညတ္တာ - ပညတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဝါ - ဝေနေယျတို့သန္တာန်၌ ထားအင်ကုန်ပြီ၊ ကတမေ စတ္တာရော - နည်း၊ ဘိက္ခဝေ - တို့၊ ဣဓ - ဤ သာသနာတော်၌၊ ဘိက္ခု - သည်၊ ကာယေ - ရုပ်အပေါင်း၌ ကို အဖန်ဖန် ရှုလေ့ရှိသည်၊ အာတာပီ-ကိလေသာတို့ကို လုန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သော သမ္မပ္ပဓာန် လုံးလဝီရိယရှိသည်၊ သတိမာ-သတိရှိသည်း၊ လောကေ - ရှုပကာယဟူသော လောကဉ်၊ ဝါ-ဥပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသော လောကဉ်၊ အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿံ - အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿကို (လောဘ ဒေါသကို)၊ ဝိနေယျ - ပယ်ဖျောက်၍၊ ဝိဟာသုတိ-နေ၏။

ဝေဒနာသု-တို့၌၊ ဝေဒနာနုပဿီ-ဝေဒနာကို အဖန်ဖန်ရှုလေ့ရှိသည်၊ပေ၊ စိတ္တေ-၌၊ စိတ္တာနုပဿီ-သည်၊ ဓမ္မေသု-တို့၌၊ ဓမ္မာနုပဿီ-သည်၊ပေ၊ပညတ္တာ. ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။[ကာယေ ကာယာနုပဿီ စသည်တို့၏ အနက်အမျိုးမျိုးကို သုတ်မဟာဝါ ဘာသာဋီကာ တတိယတွဲ(၇၃၇)၌ ပြထားပြီ။]

၁၉၇။ တေန ခေါ ပန သမယေန-၌၊ အာယသ္မာ ဥပဝါဏော - သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပိဋ္ဌိတော-နောက်၌၊ ဝါ-က၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဗီဇယမာနော-ယပ်ခတ်လျက်၊ ဋ္ဌိတော-တည်နေသည်၊ ဟောတိ၊ အထခေါ-၌၊ အာယသ္မာ ဥပဝါဏော-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ တေ - ဤ စကားကို၊ အဝေါစ၊ (ကိ)၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အစ္ဆရိယ-အံ့သြဖွယ်ကောင်းပါပေစ့၊ ဘန္တေ၊ အဗ္ဘုတံ-မဖြစ်စဖူး ထူးဆန်းပါပေစ့၊ ဘန္တေ၊ အယံ ဓမ္မပရိယာယော-ဤတရားဒေသနာတော်သည်၊ ပါသာဒိကော ဝတ-စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်ပါပေစ့၊ ဘန္တေ၊ အယံ ဓမ္မပရိယာယော-သည်၊ ကောသာမ-အဘယ် အမည်ပါသနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ဥပဝါဏာ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣတ-၌၊ တံ-သည်၊ ဣမံ ဓမ္မ ပရိယာယံ-ကို၊ ပါသာဒိကောတ္တေ၀-- ပါသာဒိက ဟူ၍သာ၊ ဓာရေထိ-စိတ်၌ ဆောင်လော၊ ဝါ-မှတ်လော၊ ဣတိ-ပြီ၊ ဘဂဝါ - သည်၊ ဣဒံ-ဤ စကားတော်ကို၊ အဝေါစ - မိန့်တော်မူပြီ၊ အာယသ္မာ ဥပဝါဏောဂ - သည်၊ အတ္တမနော-မိမိစိတ်၌သည်း(ဟုတ္တာ)၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဘာသိတံ-မိန့်တော်မူအပ်သော စကားတော်ကို၊ အဘိနန္ဒိ-ဝမ်းမြောက်နှစ်သက် ရွှင်အားတက်လျက် လက်ခံပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့၊(သုတ်-နာယူမှတ်သား ဆောင်ထားအပ်ပါပြီ)ဣတိ-ပါသာဒိကသုတ်တော် အပြီးတည်း။

ဆဋ္ဌံ - ခြောက်သုတ်မြောက်သော၊ ပါသာဒိက်-ပါသာဒိက သုတ်တော်သည်၊ နိဋ္ဌိတံ - ပြီးပြီ။

မှတ်ဖွယ် [အ]	စာမျက်နှာ
အကင်ဒပါကော ၁၀၉	
အကသိရလာဘီ ၃၃၂,၃	
အကိစ္စလာဘီ ၃၃၂	
အကိတ္တိမာ ၃၅၀	
အကုသလသခ်ါတာ ၁၆၄–၅၄၂	
အက္ခရံ ၁၉၃	
အခြားစကြဝဠာ၌ ဘုရားမရှိ ၃၆၀	
အင်္ဂေါ ၃၀၉	
အဂ္ဂည် ၀,၁၉၄	
အဂ္ဂညတော ၁၄၇- ၂၀၃	
အဂ္ဂညဋ္ဌာဟ် ၄၆	
အဂ္ဂည ပညတ္တိကထာ ၄၅-၅၁	
အဂ္ဂသာရ ပတ္တိတော ရှိသင့် ၀၁-၂	
အင်အားတူ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ ၂-မျိုး အကျိုးပေးပုံ ၂၀၁	
အစေလကဋ္ဌာရ မန္တကဝတ္ထု ၂၂–၂၅	
အစေလပါထိက ပုတ္တ ဝတ္ထု ၂၆–၃၁	
အစဉ်အတိုင်း အနက်ပေး ၄၄၇	
အဆရိယ အဗ္ဘုတ ၃၆၃–၉	
အဆ္ဆာဒေသိ ၁၇၀	
အဆ္ဆိန္နက ၃၁၄	
အဇ္ဈာသယော ၆၃	
အညတိတ္ထိယာ ၄၇၆	
အညာဏ ၉၀	
အညာယ ၁၆၉	
အညာသတ္ထုဂုဏ ဒဿနာဒိ ၃၂၁–၃၃၃	
အဋ္ဌာနံ ၅၉၅	
အဋ္ဌိတိ တကေန ၄၁၅	
အဋ္ဌိတမ္မေဝ ၄၀၉–၄၁၀	
အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝိ ၅၃၆	
အတ္တ ၉၅	
အတ္တဒီပေါ ၉၆	

မှတ်ဖွယ်	[အ]	စာမျက်နှာ
အတ္တဘာန် အဒဿယမာနော	....	.... ၇၃–၄၀၆
အတ္တဘာဟိ အတ္တနော နာထော	....	.... ၉၆–၅၀၇
အတိဗျာဒိဿိဿန္တိ	....	.... ၁၂၂
အတိမာနီ	....	.... ၇၅
အတိရက်	....	.... ၄၁၃
အတိရက အဓိပ္ပါယ်	....	.... ၄၁၀–၉
အတိရကနာမည် မပျက်	....	.... ၄၂၀
အထဒေါ်စသည်	....	.... ၄၄၀
အတ္ထုပေတံ	....	.... ၄၀၅
အဒ္ဓိန်	....	.... ၅၅၉
အဓိဇေဋ္ဌံ	....	.... ၆၅
အဓိဇေဋ္ဌော	....	.... ၄၀၁
အန္တန္တေန အာဝိဋ္ဌတ္တာ	....	.... ၃၃
အနုတ္ထသိတိတံ	....	.... ၄၁၀
အနဘိသန္ဒုဏမာနာ	....	.... ၁၉၅
အနုယဗျသနံ	....	.... ၄၇
အနုရိယံ	....	.... ၃၂၀
အနုဿာမ	....	.... ၀၂
အနာဂတ်ကို အတိတ်မှာ တင်စား	....	.... ၁၀၀
အနုန္တာ အပရိမာဏာ	....	.... ၂၂၀
အနိကဋ္ဌာ	....	.... ၅၁၆
အနုစကိမိ်သု	....	.... ၁၅၄
အနုညေယျံ	....	.... ၇၄
အနုတပေါ်	....	.... ၃၆၇
အနုတ္တရိယ	....	.... ၂၄၉
အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ	....	.... ၉၂
အနုပဂန္တွာ	....	.... ၅၅၆
အနုပရိယာယ ပထံ	....	.... ၂၃၇
အနုပသမ သံဝတ္တနိကော	....	.... ၃၇၅
အနု ပုဗ္ဗကထာ	....	.... ၁၄၇
အနုမာနံ	....	.... ၂၉၁

မှတ်ဖွယ်	[အ]	စာမျက်နှာ
အနုယန္တေသု	....	၅၁၂
အုနုယုတ္တာ —	....	၁၆၉
အနုယောဂ	....	၂၃၄
အနုယောဂ ဒါနုပ္ပကာရ အဖွင့်	....	၃၃၄–၃၃၉
အနုယောဂ ဒါနနှုတ်ဆိုံ	....	၂၂၈–၉
အနုယောဂ မနုယုတ္တော	....	၃၂၈
အနုသဉ္ဇရိုတံ	....	၄၂၂
အနုသာသနဝိဓာဒိ	....	၃၁၁–၃၂၁
အန္တယ ဗုဒ္ဓိ	....	၂၁၉
အနေကသတာ	....	၄၅၉
အပက္ကမေဝ	....	၁၀
အပဒါနံ	....	၁၉၂
အပရိသာ ဝစရော	....	၅၉
အပိစ္ဆတာ	....	၃၆၄
အပုဗ္ဗ အစရိမံ —	....	၃၃၇
အပေကၡေ	....	၅၂၂
အမွဏ္ဍိကာ	....	၁၉၃
အဗောဓိတတ္တာ	....	၃၉၄
အဗျာကတဋ္ဌာန	....	၄၂၄–၈
အဘိညာ	....	၅၃၇
အဘိသဒ္ဒါ ဝုဗ္ဗိ အနက်ဟော	....	၀၀
အဘိနီဟာရိ	....	၁၇၄
အမစ္စာ	....	၅၁၅
အမည်တ္ထ	....	၄၃
အမတ္တေယျတာ —	....	၁၂၁
အမျိုး ဒု ပါး ...	....	၁၉၄
အရညဝနပတ္ထာနိ	....	၅၅
အရိယီဗျိ	....	၃၁၈
အရှင် ဥဒါယိ ဒု–ပါး	....	၃၆၃
အလုံပ်တေယျာ —	....	၁၂၂
အသဋ္ဌော	....	၅၀၁

မှတ်ဖွယ်	[အ]	စာမျက်နှာ
အသနိ ဝိစက္ကံ	....	၄၀၅
အသယံကာရော	....	၄၂၉
အသမ္ဘသမ္ဘုဒ္ဓပွဝေဒိတဓမ္မဝိနယအဖွင့်	....	၃၀၆–၃၉၂
အသာမညတာ	....	၁၂၁
အဿ	....	၆၀၅
အဿာသ ဖတ္ထ	....	၆၃
[အာ]		
အာကာရနှင့် ပကာရ	....	၃၉၀
အာကာရဝါကျ အနက်ပေးနည်း	....	၄၆၅
အာကောဠေသိ	....	၁၉
အာဂမနီယနာနတ္တေန	....	၂၉၁
အာဃာတအရ	....	၃၂၅
အာစရိယကံ	....	၄၀
အာစာရ ဂေါစရသမ္ပန္နော	....	၁၃၅
အာတပ္ပ	....	၂၆၇, ၀
အာတပ္ပ မန္တာယ	....	၅၀၇
အာဒိ ပကာရ ၂ နက်ရ ကွတိ	....	၂၀၄
အာဒိဗြဟ္မစရိယံ	....	၆၃
အာဒိဗြဟ္မစရိယကံ	....	၄၂၆
အာဒေသနာဝိဓော ဒေသနာ	....	၂၆၀, ၂၆၇
အာဓာနဂ္ဂါဟီ	....	၇၆
အာပါထကနိဆာဒီ	....	၇၂
အာပါထမာဂတံ	....	၂၀၇
အာပါယိကော	....	၁၁
အာဘိစေတသိကာနံ	....	၃၃၀
အာယတနုပဏ္ဍိတ္တိဒေသနာ	....	၂၅၆, ၇
အာယာမိ အာဝုသော	....	၄၆၀
အာယုဝဏ္ဏာဒိဝုဒ္ဓိကထာ	....	၁၃၀, ၁၃၄
အာဝါဟ, ဝိဝါဟ	....	၁၆၂
အာဝိဇ္ဇေယျာမ	....	၃၅
အာသဘီ	....	၂၂၆
အာသာယော	....	၃၆
အာသာဒီမု သော	....	၂၄

မှတ်ဖွယ် [က]	စာမျက်နှာ
ကတိပိ အနက်ပေး	၄၄၄
ကထွတ္တံ	၁၇၆
ကထိုလိင်အမည်ရသော မင်းသားတို့	၁၁
ကထိုပုရိသလိင်္ဂါဒီ ပါတုဘာဝ	၁၉၀,၁၉၂
ကဒမတ္တိကတာ	၄၀၈, ၉
ကဒံခေါ ဘိက္ခုနော အာယုသ္မိ	၅၃၅
ကဒါဒွိ မေ တပသ္မိ	၄၀၃
ကဓ ကေစ္ဆော	၅၀၄
ကဓ္ဆ	၁၆၁
ကမသဒ္ဒါ ဝုစ္စမာနာပေက္ခ	၈၀
ကမ္မဓါရေယျကထာ	၃၁, ၄၅
ကဿကိ	၇၅

[ခ]

ခဏ္ဍရပစ္ဆုတ္တရနယေန	၅၈,၉
ခဏ္ဍရိတရံ၏ အရကောက်	၄၆
ခဏ္ဍဂူတ္တရံ	၂၄၄
ခဒ္ဓဂိုကံ	၁၁၃
ခဒုမ္မရိကသုတ်	၅၁,၉၂
ခဒုမ္မရိကာယ, ယံ (ပါဠိ ၂ ထွေ)	၅၁, ၂
ခပဏ္ဍိလေသ	၆၆,၇၆
ခပဋ္ဌာနံ အနက် (၄၊ သို့)	၃၈၅
ခပနာဟော	၃၄
ခပါလိသုဏ္ဍိယ်နှင့် နိဂဏ္ဌဆဏ်ကြီး	၃၇၆
ခဘဒတာဘာဂဝိမုတ္တ	၂၇၇,၂၈၃
ခဘတောဘာဂစသည် အကျဉ်းချုပ်	၂၉၃, ၄
ခဘယတော အဗ္ဗောစ္ဆိန်နံ	၅၈၁
ခဘယဝေါကိဏ္ဏေသု	၅၄၄
ခဃာဒေတမ္မော	၄၀၅
ခဃာပေတွာ	၃၄၁
ခဃိတံအနက်	၆၁,၆၂

မှတ်ဖွယ်	[ဧ]	စာမျက်နှာ
ကေဒိုတိကာယ	....	၁၇
ကေဗုဒ္ဓဓရဏီ	....	၃၅၂
ကေမတ္တာနံ	....	၁၁၃
ထွေန္တရေ	....	၃၃၉
ဝေဠုတ်-၌ ဟိ ဘာနုက်	....	၃၀၇
	[ခြ]	
ခြုတာရံ	....	၉၇
ခြုဒၶရိတာ	....	၂၉
ခြုပါဃိကတရာနို	....	၄၀၄
ခြုရသောဒ္ဓံ ဝိဂွဟ ၂ နည်း	....	၁၇၃
ခြုရသာဒ္ဓံ ဝိဂွဟ ၂ နည်း	....	၁၅၉
ခြုဇောဃေယျောဓ	....	၆၀
ခြုဟိတဘာဇော	....	၁၆၈
	[က]	
ကထာပါဘတ်	....	၃၀၃, ၄
ကပ္ပေါ	....	၁၂၆
ကမ္မနက္ခိန္နိ	....	၂၉
ကရီဿ	....	၁၄၃
ကလဟော	....	၃၇၁
ကလျာဏပဋိဘာနေဒ	....	၃၀၆
ကဏ္ဍပဗုဒ္ဓကာလိကဒ	....	၃၄၂
ကဏ္ဍသုတ္တ ဆပ္ပဋိဘာဂံ	....	၄၂၅
ကဋ္ဌာရမန္ဒကော (၂ နည်း)	....	၂၂
ကရောထ	....	၄၉၇
ကာဏကျိဘာဝေန	....	၆၀
ကာဓတောဂိ	....	၆၀၈
ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂ	....	၃၂၅
ကာယသက္ခီ	....	၂၀၄, ၅
ကာရဏမဟဋ္ဌတ္တာ	....	၃၅၉
ကာလင်္ကတော (သမာသ်, ဝါကျ)	....	၃၇၀
ကာဓလနကာဓံ	....	၁၁၄

မှတ်ဉာဏ်		စာမျက်နှာ
[က]		
ကိ်ကရိဏတိ သတ္တာဟော	....	၅၀၅
ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်လမ်း	....	၅၅၅
ကြိယာဝိသေသနအနက်ဟော အဝိဘတ်	....	၁၉၂
ကြီးမြတ်လျှင် တမျိုးသာလျှင် ရှိရိုး	....	၃၅၉
ကုက္ကုဋ္ဌသမ္ဘဝတိကာ	....	၁၃၄,၅
ကုက္ကုဒ်ဝတိကော	....	၁၂
ကုဋ္ဌေတဆု အလ္ဟ,ရှင်	....	၁၅၁
ကုဏပ	....	၄၄
ကုတ္တံ	....	၄၀
ကုမ္ဘဉ	....	၄၅၂
ကုသလဓမ္မဒေသနာ	....	၂၄၀,၂၅၆
ကေစ ဆဝေ သိဂံလေ	....	၄၀
ကေမဿုံ ဩဃာရေတွာ	....	၅၁၀
ကောဏ္ဍ	....	၄၃
ကောဓနော	....	၃၄
ကောရုက္ခတ္တိယဝတ္ထု	....	၁၁,၁၂
ကောရမုနကော	....	၂၂
ကောသန္တော ကံ ပစ္စာစိက္ခသိ အဓိပ္ပါယ်	....	၅
ကိုယ်တော်မြတ်၏ အနာဂတ်	....	၄၁၆
[ခ]		
ခတ္တိယော	....	၅၆၁
ခဇ္ဇ	....	၁၁၃
ခီဠာပဒေါသိကမူလံ	....	၄၀
ခေမတ္တာ	....	၃၉၀
ခုနစ်ရက်အတွင်း တရားထူး ရနိုင် မရနိုင်	....	၉၀
[ဂ]		
ဂဂ္ဂရုယန္တေန	....	၂၂၀
ဂဏဏ	....	၅၁၅
ဂတိမာ	....	၃၀၇
ဂမ္ဘဝဝက္ကန္တိ ဒေသနာ အဖွင့်	....	၂၅၇–၂၆၀
ဂမ္ဘီရနေမော	....	၄၁၀

မှတ်ဖွယ်	[ဂ]	စာမျက်နှာ
ဂမွဲ	....	၃၂၇
ဂဟပတိ နေ့စယိကာ	....	၃၁
ဂိတိဗျူဟနေနှ	....	၄၁၂
ဂုဏ္ဍဒါရော	....	၃၀၃
ဂေါကာဏာ	....	၄၇၈
ဂေါစရော	....	၃၇
ဂေါဃုဂေ	....	၃၅
	[စ]	
စက္ကဝတ္တိသုတ်	....	၆၂–၁၄၆
စက္ကဝတ္တိ အရိယဝတ္တကထာအဖွင့်	....၁၀၉–၁၁၇	
စက္ကဝတ္တိ ကျင့်ဝတ် ဖြည့်ကျင့်ရာကာလ	... —	၁၁၅
စကြာမင်းကျင့်ဝတ်	....	၅၁၄
စတုဝဏ္ဏ သုဒ္ဓိအဖွင့်	....၁၆၄–၁၇၆	
စတုရင်္သမန္နာဂတဝါစာ	....	၅၈၄
စန္ဒ	....	၁၈၀
စန္ဒိမ သူရိယာဒိပါဠိတုဘာဝအဖွင့်	....၁၇၈–၁၈၈	
စရန္တီ-၌ ဝိပလ္လာသ	....	၉၇
စာတုယာမ သံဝရ သံဝုတော	....	၇၉
စာရိတ္တ	....	၁၁၉
စေတိယံ	....	၄၅၃
စုန္ဒော	....	၆၀၁
ဇုဠ အနာထ ပိဏ္ဍိက	....	၃၆၉
ဇုဠ ပါသာဒ စသည်	....	၁၅၀
	[ဆ]	
ဆဋ္ဌဂုံပေက္ခာ	....	၃၁၉
ဆိုင်္ဂေယျံ	....	၃၅
ဆိန္နဥာန်	....	၂၃၈
	[ဇ]	
ဇာဂရိယာနုယောဂ	....	၃၀၄
ဇာတ, နိမ္မိတ အတ္ထး	....	၁၇၄
ဇာတိ ဇရာ မရဏိယာ၏ ဝစနတ္ထ	....	၎၈
ဇာတိကွေတ္တံ	....	၃၃၄

မှတ်ဖွယ်			စာမျက်နှာ
[ဇ]			
ဇာနတာ, ပဿဒၱာ	....	....	၄၁၀
ဈာယန္တိ	....	....	၅၆၃
ဈာယီ	....	....	၅၀၅
[ဉ]			
ဉာဏဝါဒေန	....	....	၂၆
ဉာယပိဋကေ မဖြစ်	....	....	၄၁၉
ဉာယပွဋိပန္နော	....	....	၃၉၂
ဥ.ယျ	....	....	၃၃၅
[ဋ]			
ဋကယ်မအိုသေ၁်လည်း ဇရသိဂ်ါလ	....	....	၃၉
ဋဏ္ဍာသာ သမုဒယဖြစ်	....	....	၄၂၇
ဋဌာဂတော	....	....	၄၂၁
ဋဌာဂတေ-စသည်၌ ဝိပလ္လာသ	....	....	၄၂
ဋဌာဂတပုဂ္ဂဝိတေ	....	....	၂၈၈
ဋပသီ	....	....	၆၆
ဋပေါဇိဂုဏ္ဍာ	....	....၆၅-၆,၄၈၁	
ဋပေါဇိဂုဏ္ဍာဝါဒအဖွင့်	....	....	၆၄-၆၆
ဋမေနံ-၌ ဝိပလ္လာသ	....	....	၁၉၅
ဋံ ကိ်ဿ ဟေတု	....	....	၅၄၄
ဋံဝိပါက်(လိင်္ဂဝိပလ္လာသ)	....	....	၂၀
ဋန်ဒိုး (၆) ပါး	....	....	၂၁
ဋန်ဒိုး ပြဖို့မဆိုထားနှင့်	....	....	၃၁
ဋသ္ဓာကို ဟိတ်၏ ဖိုလ်	....	....	၃၈၆-၇
ဋီဏဂဟနံ	....	....	၁၃၀
ဋီဏာနိ သဏ္ဌာနိ	....	....	၅၂၆
ဋီပိဋက အန္တရဝေနအဖွင့်	....	....၃၃၉-၃၄၅	
ဋီ သဿတသဒ္ဒါ(မြန်မာမူ)	....	....	၀၂
ဋုဏ္ဍာ, မုသာ	....	....	၄၉
ဋေနံ, ...	....	....	၄၄၀
ဋေနံဟိ	....	....	၄၆၁
ဋေသံ-၌ ဆဋ္ဌီ	....	....	၅၄

မှတ်ဖွယ်		စာမျက်နှာ
	[ဒ]	
ဒုဗ္ဗလိ ကရဏ	....	၂၃၉
ဒုမ္မနော	....	၄၂၂
ဒုရုက္ခာတ	....	၃၇၄
ဒုဝစ ဂေဟသတာနိ	....	၁၅၀
ဒေသိတာ ပညတ္တာ	....	၄၀၂
ဒ္ဒယဂါမီနီ	....	၃၀
ဒ္ဒဠ္ဆာတာ	....	၃၇၁
ဒ္ဒဳဓိကာဘာတာ	....	၃၇၁
	[ဓ]	
ဓမ်မာနံ	....	၂၂၉
ဓမ္မကာယော ဣတိပိ	....	၅၄၀
ဓမ္မဒါယာဒေါ	....	၁၇၄
ဓမ္မနေယျော	....	၂၁၉
ဓမ္မန္ဒယော အရ	....	၂၃၄
ဓမ္မဘူတော	....	၁၇၅
ဓမ္မဓာတုယာ	....	၃၀၂,၃၀၆
ဓမ္မဝိနယော	....	၃၉၃
ဓမ္မာနု ဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ အာဒယော	....	၃၀၉,၆၀၂
ဓမ္မာနုသာရီ	....	၂၉၁
ဓမ္မေသု နိဋ္ဌ မဂမံ	....	၅၅၇
ဓမ္မနေန-၌ အရဏကာက်	....	၅၆၇
ဓိတိမာ	....	၃၀၇
ဓောရယ္ဟော	....	၃၂၄
	[န]	
နက္ခတ္တာနိ	....	၁၀၆
နဒါနာဟံ စသည်ဆို၍ခြင်းအကြောင်း	....	၉
နဒီဝိဒုဂ္ဂံ	....	၁၂၉
နိဒ္ဒိဒ္ဓါယ	....	၆၁၉
နိပ္ပဋ္ဌိ	....	၁၁၆
နိပိ (ဘနက်ပေး)	....	၅၀၃

မှတ်ဖွယ် [နှ]	စာမျက်နှာ
နှယ်ဂုါဟော	၂၁၉
နှရန္ဒင်ပေါသ	၂၇၆
နှသမွာယာဘိ	၂၃
နှာဇူပုတ်ယေသူ	၃၇၃
နှာနှာဇစ္စာ စသည်	၅၄၃
နှာပဒါန်	၁၉၀
နှာဝိဘတ်၏ ဟေတွတ္ထ, သဟယော၀တ္ထ	၅၇
နှာဠိဏာ	၁၀၉
နှိကာမလာဘီ	၃၃၂
နှိက္ခမမှာ	၂၅၉
နှိ၀ဏ္ဏ နှာဇူပုတ္ထ ကာလက်ိုယိ	၃၆၉–၃၀၁
နှိဂ္ဂါထကတ္ထာ	၃၆၀–၉
နှိဂြောဓ ပရိဗ္ဗာဇက ၀တ္ထု	၅၁–၆၃
နှိဇ္ဇရ၀တ္ထုနှိ	၂၁၀
နှိဂြောဓသာ ပဇ္ဇာယန	၀၃, ၀၅
နှိတ္ထန္ဒိ	၃၀၄, ၅
နှိခနုဇတိ်	၃၀၀
နှိပကော	၃၀၉, ၃၁၀
နှိဗ္ဗိန္ဒရုပါ	၃၇၃
နှိဗ္ဗုယ္	၁၉၁
နှိမိတ္တအရ	၂၆၀, ၁
နှိယျာဘိ	၅၄၀
နှိယျာနှိကံ	၃၉၆
နှိယျာနှိကော —	၃၆၂, ၃
နှိဂုတ္တိ	၁၉၃
နှိ၀ါပ	၆၂
နှိဆန္ဒိယာ	၄၀၅
နှုသည် သံသယတ္ထနှိပါတ် —	၁၀
နေ လတို့၏ သွေးနှုန်း	၁၀၂
နေ လတို့၏ လမ်းသုံးသွယ်	၁၀၃, ၄
နေ့အခါနေ့ဖို့ သွားမည်	၃၁

မှတ်ဗုဒ္ဓ	[-ပ]	စာမျက်နှာ
ပကာရဏ္ဍ ဣတိ	... ...	၄၇
ပစ္စယာနုညာတကာရဏာဒိ	....	၄၀၆, ၉
ပစ္စတ္တံ	....	၃၁၀
ပစ္စတ္တညေဝ	....	၄၇
ပညတ္တိ	....	၁၉၄
ပညာပါရိပူရိံ ၌ ပညာအရ	....	၈၈
ပညာယိတ္ထ	....	၃၇၉
ပညာဝ၊ ဟိ	....	၂၉၂
ပညာဝိမုတ္တ	....	၂၀၅
ပညာဝေယျတ္တိယံ	....	၅၀, ၅၉
ပဋိပဒါဒေသနာ	....	၂၉၅, ၂၉၆
ပဋိဝါနုရူပါ	....	၃၇၄
ပဋိသလ္လီနော	....	၅၃
ပဏ္ဍိတော	....	၂၃၇
ပဏီတ ပဏီတံ	....	၂၄၄
ပတ္တယောဂက္ခေမာ	....	၃၉၈
ပတ္တံ	....	၄၂၂
ပတိတ	....	၁၉၅
ပဒဖြင့် ဝါကျကိုလည်းယူ	....	၁၁
ပဒါလတာ	....	၁၀၉
ပဓာနဒေဿနာအဖုဇ်	....	၂၉၅
ပဗ္ဗတဝိသမံ	....	၁၂၉, ၁၃၀
ပဘာဒမာပဇ္ဇတိ	....	၆၀, ၉
ပရိပိုင် နှစ်မျိုး	....	၃
ပရာဘူတရူပေါ	....	၃၄, ၅
ပရိစာရေန္တိ	....	၃၂၆
ပရိနိဗ္ဗာန်မစိမိဂ အခ်ဳဒ္ဒာန်	....	၃၄၀
ပရိနိဗ္ဗာယတီအရ	....	၂၀၂
ပရိပုဏ္ဏာ	....	၆၅
ပရိယာဒိယမာနော	....	၃၁၁
ပရိယေသိတံ	....	၄၂၂
ပရိသုဒ္ဓတစပုဏ္ဏာဒိ	....	၇၉, ၀၃

မှတ်ဖွယ် [ပ]	စာမျက်နှာ
ပရိသတ္ထ ပဗ္ဗိုက်ပတ္တကထာ	၇၇, ၇၉
ပဝတ္တိတ္တ	၅၁၃
ပဿံ နု ပဿာတိ၏ အဓိပ္ပါယ်	၆၁၁
ပဥ္စဗျာကရဏ	၄၁၂,၄၂၄
ပဥ္စုဒ္ဒါရံ	၃၀၅
ပါကာရသန္နိံ	၂၃၀
ပါတဗျတံ (နှစ်နည်း)	၁၉၁, ၂
ပါထိကသုတ်	၁,၅၁
ပါဝိဆ္ဆတာ	၇၆
ပါရိသဇ္ဇာ	၅၁၅
ပါဝါရိက	၂၀၃, ၄
ပါဝိသိ-၌ ဝိဘတ်အနုက်	၂
ပါသဏ္ဍသဂျပ်	၂၄၂
ပါသံသာ	၁၂၂
ပါသာဒ	၁၅၀
ပါဠိတော်မှ ယန္တ္ရုနကို ယူပေး	၁၃၀
ပိဏ္ဍဂဏန	၃၁၄
ပိဏ်တိ	၄၀၉
ပိဏ္ဍတိ	၄၀၉
ပုဂ္ဂလပဏ္ဏတ္တိဒေသနာ	၂၇၅,၂၉၄
ပုဇ္ဇော	၁၂၂
ပုဗ္ဗသန္တသဟဂတဖီဠိနိဿယ	၄၂၀
ပုဗ္ဗဘာဂအာရ	၂၆၄
ပုရတ္ထိမေန ဝေဿာလိ	၂၂,၃
ပုရိသဿစ (စ၏အာနုက်)	၅၀၁
ပေတ္တိကော	၉၇
ပေါထုဇ္ဇနိကံ	၃၂၇
ပေါနောဘဝိကာ	၈၈
[ဖ]	
ဖုဋ္ဌသရီရော	၃၆၃,၆၄
ဖုဋ္ဌော	၁၃၅
ဖုဋ္ဌန်္တံ	၂၀၄

မှတ်ပုံယ်	[ဗ]	စာမျက်နှာ
ဗန္ဓု	....	၁၆၁
ဗန္ဓု ပါဒါပင်စွဲ	....	၅၄၀
ဗာယိတိကသုတ္တန်	....	၂၅၁
ဗိရဏတ္ထုမ္မကော	....	၁၅
ဗုဒ္ဓကာလေကိရဉ် ကိရဏာနုက်	....	၃၀၀, ၁
ဗုဒ္ဓဘူမိ	....	၃၅၉
ဗောဓိပက္ခိယဘာဝနာ	....	၂၀၁,၂၀၃
ဗောဓိင် ညာဏ်	....	၄၁၇–၄၁၈,၆၂၃
ဗောဓိပက္ခိယ	....	၂၀၁
ဗောဓိသတ္တော	....	၃၂၂
ဗျဂ္ဃဇာတ်ခြင်္သေ့ဟော	....	၄၃
ဗျဉ်ဇနာနိစ္စ မိစ္ဆာ ဆောပေတိ (အဓိပ္ပါယ်)		၆၁၄
ဗုဒ္ဓော	....	၂၃၇
ဗြဟ္မစရိယ ပရိယောသာန	....	၀၄, ၉၂
ဗြဟ္မစရိယ်	....	၅၃၃
ဗြဟ္မစာရီ အရိယာ	....	၃၉၉,၆၀၀
ဗြာဟ္မဏကုလိန	....	၁၅၄
ဗြာဟ္မဏဇစ္စာ	....	၁၅၄
ဗြာဟ္မဏမဏ္ဍလာဒိ	....	၁၉၅,၁၉၀
ဗြာဟ္မဏမဏ္ဍလဿ	....	၅၆၄

	[ဘ]	
ဘက္ခိသံဃ် ဝိဂ္ဂဟနှစ်နည်း	....	၁၂
ဘဂ္ဂဆုယန္တေန်	....	၂၂၈
ဘဏ္ဍန်	....	၃၇၁
ဘဿသမာစာဆုဒိ	....	၂၉၆,၃၀၄
ဘာဂ်	....	၅၆၀
ဘာဝနာပုဗ္ဗင်္ဂဖြစ်ပုံ	....	၅၅၅
ဘာဝိတ်	....	၃၉
ဘာဂျဝတ္ထာ	....	၅၀၁
ဘိက္ခုန် အာယုဝဍ္ဎာဒိဝစုနကထာ	....	၁၄၂,၁၄၆
ဘီန္နထူပေ	....	၃၇၅,၆

မှတ်ဖွယ်	[ဘ]	စာမျက်နှာ
ဘိန္နဒေါသတ္ထာ	....	၄၁၃
ဘိယျောဘိညတရော	....	၂၂၃, ၄
ဘုရားနှစ်ဆူ ပြိုင်တူမပွင့်	....	၃၄၀
ဘုရားရှင်နှင့် သုနက္ခတ္တတို့၏ ဆက်သွယ်မှုသည်	....	၅, ၆
ဘူတပုဗ္ဗ	....	၄၆၃
ဘူမိပပ္ပဋကပါတုဘာဝါဒိ	....	၁၀၈, ၁၉၀
ဘေရဏ္ဍကံ	....	၄၀
ဘောဇနေ မတ္တညူ	....	၃၀၃
ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မို့ ပယ်စွန့်နေရသလဲ	....	၅
	[မ]	
မကွော	....	၇၄
မဂ္ဂမူလံ	....	၁၇၂
မစ္ဆရီ	....	၇၅
မညေသည် ဥပမာနဇောတက	....	၁၃၅
မဏ္ဍလကို ဂဏှဟု ဖွင့်	....	၁၉၆
မဏိကုတ္တိမာ	....	၃၅၀
မတ္တံ မတ္တံ	....	၁၆
မန္တာ မန္တာ	....၂၉၉–၄၅၀	
မန္တာဿာဇီဝိနော	....၁၁၆–၇	
မတိမာ	....၃၀၈–၅၀၅	
မတ္တေယျတာ	....	၁၂၁
မနုဿကာလေ	....	၁၉၀
မနော ဘာဝနီယာနံ	....	၅၃
မနော မယာ	....	၁၇၆
မနော သခါရ	....	၂၆၄
မမာယိ သု	....	၃၀၁
မရိယာဒဖဏ္ဍယာဝ	....	၂၀၀
မလ္လေသု ဝိဟရတိတိဠ္ဍ အာနက်နှစ်နည်း	....	၁
မလ္လေသု ဇာနပဒိနော အဓိပ္ပါယ်	....	၁
မသိမှု ဖေါ်ပြ	....	၄၁၉
မဟာဥဒါယီ	....	၃၆၃

မှတ်ဖွယ် [မ]	စာမျက်နှာ
မဟာမတ္တာ	၅၁၆
မဟာဝင်ရဏ္ဍက်တော်	၂၁၃–၄
မဟာဝိဒုရ်	၄၅
မဟာသမ္မတဆုဇ အဖွင့် ၁၉၃–၁၉၅	
မဟာသမ္မတော	၅၆၁
မလွေသု	၄၃၉
မာတုလာဃံ	၉၂
မာရ ဗလံ	၁၄၇
မာ ဝတနောအဟောသိ	၂၄
မာသော, ဥတု	၁၀၇
မိဂရညော	၃၆
မိဿာခိုင်္ဂိကမ္မ သမာဒါနဟေတု	၁၉၉
မုခတော ဇာတာဒ္ဒိ စိစစ်ချက် ၁၅၉–၁၆၀	
မုဆွတိ	၆၀
မုတံ	၄၂၁
မုတ္တပဋိဘာနော	၃၀၇
မုတိမာ	၃၀၈
မူလဃစ္စံ	၁၁၀
မေထုန်	၅၅၅
မေဒဝိ	၂၃၇
မောဃပုရိသ	၆
မောရနိဝါပေါ (ဗဟုဒ္ဓိဟိ, တပ္ပုရိသ်)	၆၂
မျော	၅၆၃
မြတ်စွာဘုရားကို တိတ္ထိတို့ပင် လေးစားရ	၃
မြား (၁၆)စင်းကျ အရပ်	၁၃၉
[ယ]	
ယဇ္ဇေ	၅၇
ယဉ်ကြေတိ နာမ ၄၆၅–၄၈၁	
၅၅၆–၅၉၃	
ယထာရိဝါဟံ	၆၁၀
ယထာတံ ဥ တံဇာနာတု ထူးမဟ္ဒက်	၃၇၄

မှတ်ဖွယ် [ယ]			စာမျက်နှာ
ယထာ ပေါဝေံဖြင့် ကြိယာဝိသေသနဖွင့်	....	....	၇၄
ယထာ ဘဂဝါ ဓမ္မံ စသည် (အနက်ပေး)	....	....	၅၇၅
ယဒိ စေံ အနက်ကျယ်	....	....	၂၇
ယဒိ စေံ သန္တေ	....	....	၄၅၁
ယဒိဒံ	....	....	၅၄၀
ယဒိမေ	....	....	၄၀၇
ယံ တုမှေ	....	....	၅၄၁
ယံန္နူန မယံ	....	....	၅၂၀
ယာန နှင့် ဝါဟန	....	....	၁၁၂
ယာဝ	....	....	၃၉၆
ယာဝတကံ	....	....	၄၁၇
ယာဝတာ	....	....	၅၄
ယာဝဉ္စ	....	....	၆
ယာ–ဥဒ္ဓံ လိင်္ဂဝိပလ္လာသ, ဝိဘတ္တိလောပ	....	....	၄၀၄
ယုတ္တပဋိဘာနေ၁	....	....	၃၀၆
ယုတ္တ ပတ္တကာလေယေဝ	....	....	၄၂၀
ယူပေါ	....	....	၁၃၇
ယေ ဓမ ဓမ္မာ	....	....	၅၄၂
ယော ဟောတိ ဘိက္ခု	....	....	၅၆၉
[ရ]			
ရဇဿလာ	....	....	၁၆၃
ရတနာ၏ သဘော	....	....	၃၅၆
ရတ္တိံ, ဒိဝါ	....	....	၁၀၆
ရာဇကထံ	....	....	၄၇၅
ရာဇဂဟေ	....	....	၄၇၃
ရာသပထဝိပါတုဘာဝ အဖွင့်	....	....	၁၇၇–၀
ရုက္ခဂဟနံ	....	....	၁၂၉
[လ]			
လ၏ သွားပုံ	....	....	၁၀၁
လက္ခဏ်ပုံ	....	....	၁၀၂

မှတ်ဖွယ် [လ]	စာမျက်နှာ
လာဘဂ္ဂပ္ပတ္တော	၂၂
လိင်္ဂတ္ထ—၌ ဤပစ္စည်း	၁၉၂
လေပ	၂၂၉
လောကဝိနာသော	၁၂၆
[ဝ]	
ဝဏ္ဏအရ	၇၅
ဝဏ္ဏဝေဝင္ဆုတာ(ဠီကာပါဠိ)	၁၀၀
ဝဏ္ဏဝေဏ္ဏတာ	၁၀၇—၀
ဝတဗဒါနိ(နှစ်နည်း)	၂၂
ဝနဂဟဏံ	၁၂၉
ဝဝစားပြီးသောတာက မြတ်သည်	၁၀
ဝါဒါနုပါတော	၃၆၂—၅၉၆
ဝါဒါနုဝါဒေါ	၃၆၂
ဝါဟေန္တိ	၅၆၃
ဝါသံ ဝသန္တိ	၁၆၇
ဝိဇနဝါတာနံ	၅၆
ဝိညာတံ	၄၂၁
ဝိတက္က ဝိပ္ပါရသဒ္ဒံ	၂၆၂
ဝိပတေယျ	၂၀
ဝိပဆ္စဝတ္တံ	၃၇၂
ဝိပ္ပကတာ	၆၄
ဝိပ္ပလပန္တာနံ	၂၆၂—၃
ဝိရတ္တရူပါ	၃၇၃—၄
ဝိရူပ ရူပေန	၂၉
ဝိဝါဒေါ	၃၇၂
ဝိသဋ္ဌာ	၂၇
ဝိသုံ ကမ္မဓန္တေ	၁၉၆
ဝုတ္တဥ္စေတံ	၃၉၃
ဝုသိတဝါ	၁၆၇—၀
ဝေဓဿာ	၃၆၉
ဝေဘူတိယံ	၂၉၇
ဝေယျာကရဏာသာ	၃၆၈

မှတ်ဖွယ်	[ဝ]	စာမျက်နှာ
ဝေဿာ	....	၁၉၆
ဝေါက္ကမ္မ	....	၃၀၀–၉
ဝေါစရိတာ	....	၂၀၀
ဝေါဒါနိယာ	....	၀၀–၅၀၄
ဝေါဒါသံ	....	၇၀
ဝေါဒိဋ္ဌာ	....	၂၀၀
ဝေါဟာရော	....	၁၉၄
	[သ]	
သက္ကာရော်နွှောင်၏ သဒ္ဓတ္ထ	....	၁၀၉
သကုဏ္ဍိ	....	၉၀
သကေ အာစရိယကေ	....	၆၅
သခ်ဳံရာဇ ဥပ္ပတ္တိ ဝတ္ထုနှာ	....	၁၃၄–၁၄၂
သခ်ါ	....	၁၉၄
သဂ္ဂသံဝတ္ထုနိကာ	....	၁၁၀
သင်္ဃိကာ	....	၃၀၅
သင်္မွ, သမာဂမ္မ	....	၄၀၂–၆၁၃
သင်္ယိတမ္မ ဓမ္မာဒိ အဖွင့်	....	၄၀၂–၆
သင်္ယိတမ္မံ	....	၄၀၂
သင်္ဂါယေတမ္မံ	....	၄၁၆
သဏ္ဌာတပ္ပဂါ	....	၁၆၂, ၃
သဒ္ဓယန္တီ	....	၁၃၁
သတဂေဏ္ဍု	....	၁၃၉
သတ္တမျတ္ထဆဋ္ဌီ (ဒိဝသသ တိကွတ္ထုံ)	....	၁၀၆
သတာနုသသဂီ	....	၄၁၇
သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာယ	....	၄၃၃
သန္တုဋ္ဌိတာ	....	၃၆၄, ၅
သတ္တန္တရကပ္ပေါ	....	၁၂၆, ၇
သဒၵတ္ထော	....	၁၆၀
သဒ္ဓါဒိမုတ္တော	....	၂၀၉, ၄
သန္ဓာန	....	၅၂–၄၇၃
သပ္ပါဋိဟိရ	....	၃၉၅, ၆

မှတ်ဖွယ် [သ]	စာမျက်နှာ
သမ္မသာဒနီယသုတ် ၂၀၃,၃၆၉	
သမ္မပ္ပလာပ ၅၄၃	
သမ္မသင်္ကိတံ ၃၉၅	
သမ္မသင်္ဂါဟကပဒကတိ ၃၉၅	
သမ္မေ တေ စသည် ၅၇၂	
သမ္မောဓိ ၂၂၄	
သဘာဝပကတိ ၃၅၈	
သမ္ဘေဒံ ၁၂၄	
သမညာ ၁၉၄	
သမဏကာ ၁၆၁	
သမတ္တာနီ (သံ+အာ+ဒါ+တ) ၂၂	
သမသမာ ၅၉၄	
သမာဒါပေတိ ၃၉၁	
သမာဒါဃ၊ပေ သိက္ခာပဒေသု (အနက်ပေး) ၅၃၆	
သမာနေန္တေ ၄၀၂	
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဝေဒိတဓမ္မဝိနယာဒိ ၃၉၂,၄၀၁	
သမ္မာမနသိကာရံ ၂၆၀	
သမုဋ္ဌာပေတိ ၃၀၄	
သမုဒ္ဒပရိယန္တံ ၅၁၀	
သမုပါဒိကာ ၃၅၃, ၄	
သမေက္ခိယာန ၄၃	
သယံပဘာ ၁၇၆	
သလ္လေခတာ ၃၆၅	
သဟဓမ္မိကော ၃၆၁	
သဟေတုကံ, သကာရဏံ ၄၂၀	
သံဒိဋ္ဌပရာမာသီ ၇၆	
သံဝစ္ဆရော ၁၈၇	
သံဝုတော ၄၉၀	
သံသပ္ပတိ ၃၄	
သံဟာရေတိ ၆၈	
သာမာကာနံ ၃၀၀	

မှတ်ဖွယ်	[သ]	စာမျက်နှာ
သာမိစိကမ္မ်	....	၅၄၆
သာရဏ္ဍဇာ	....	၂၉၈
သာရိပုတ္တ သီဟနာဒ အဖွင့်	....	၂၀၃–၂၄၈
သာဝက ပါရမီ ဉာဏ်	....	၂၀၈
သာဝက ပါရမီ ဉာဏ	....	၂၃၂–၃
သာသန အန္တရဂတိတအဖွင့်	....	၃၄၅–၃၆၁
သာသဝါ	....	၃၁၇
သိင်္ဂါလက်	....	၄၀
သီဟ(ခြင်္သေ့)အပြား	....	၃၆
သီဟနာဒ်	....	၃၆,၃၇,၄၂၅
သုခလွှီကာ နယောဂါဒီ အဖွင့်	....	၄၀၉–၄၁၁
သုခေတိ	....	၄၀၉
သုဂတာ တိရိတ္ထိ	....	၄၁
သုဂတာ ပဒါနေသု	....	၄၀–၄၁
သုညာဂါရမာတာ	....	၄၇၈
သုဇုန်ကြီ	....	၁၅၈
သုဒ္ဒါ	....	၁၆၇
သုဒ္ဒသန်ါရပုဋ္ဌောယ်	....	၄၃၃
သုနဲကတ္တ သာဆနာတော်နှင့် အဆက်ပြတ်ချိန်	....	၅
သုဘဝိမောက္ခံ အရ	....	၄၆
သုမနေဝ	....	၄၂၂
သုမာဂဓာဃာတိ–၌ ဇွတ်ထည့်	....	၆၂
သုဝဏ္ဏ အင်္ဂါကံ	....	၁၅၃
သူရိယ	....	၁၇၉–၁၈၀
သေဋ္ဌစ္ဆဒက ဝါဒမေဝ	....	၁၇၅–၆
သောတဝတ္တ သမဏဝံသော (ဖိုးသူတော်)	....	၃၄၄
သောဏုတ္တရ	....	၄၃၄,၆၁၄
သောတာပန်ထို့ မကျူးလွန်ရာဌာန	....	၄၁၁
သောရေယ္ယ	....	၁၁၃

မှတ်ဗုဒ္ဓ	[ဟ]		စာမျက်နှာ
ဟနဓောတ်ကို နဆဓောတ်ဖြင့်ဖုံ့	....	....	၅၆
ဟိနဒယ	....	....	၈၀
ဟုတ္ဒာ ထည့်ရပုံ	....	....	၄၄၇
ဟေတုဇ္ဈတ္တိကဿာ	....	....	၁၃၇
ဟေတုမန္တ ဝိသေသန	....	....	၂၂၆